

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ
၏

မဟာဝါဒာသာဇိကာ

၆၆၆

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၆) ကျမ်းစာ၊

မဟာဝါဒါအာချာဇီကာ

မဟာဝါဒါအဋ္ဌကထာကို နိဿယ အဓိပ္ပာယ် စုံလင်စွာ
တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။

၁၃၂၇-ခု

ဂျပ်ထူ အဝတ်ဖုံး
နှုန်း-၁၃၆။

နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

အခြေခံ နိဒါန်း

မဟာဝဂ္ဂါ မဟာပေန္တိ , ဂုရဝေါ ရတနာနိ မံ၊
ကဿံ ပစ္စောပကာရာယ, မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ။

ရတနာနိ-သင်္ချေကမ္ဘာ, လွန်ရှည်ကြာမှ, ရံခါထွန်းပေ၊ ရတနာတော်မြတ်,
၃ ပါးနတ်တို့သည်၎င်း၊ မဟာဝဂ္ဂါ-ဟိုမြို့ သည်နယ်, အသွယ်သွယ်၌, များကျယ်
စုဆောင်း , တပည့်အပေါင်း ရှိတော်မူကြကုန်သော၊ ဂုရဝေါ - ငါ၏စိတ်တွင်,
ကျေးဇူးရှင်ဟု, အစဉ်ထင်ရှား, ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်၎င်း၊ မံ-ရတနာ ၃ ပါး,
ဆရာများကို, လေးစားကြည်ညို, ဤ ငါ့ကိုယ်ကို၊ မဟာပေန္တိ - ခုဘဝ နောက်
ဘဝ, အောက်မကျအောင် , ထေဝံမအစဉ်, မြင့်တင်တော်မူကြပေကုန်၏၊ ပစ္စော
ပကာရာယ - ၃ ပါးရတနာ, မြတ်ဆရာတို့, ဥးစွာတင်အပ်, ကျေးဇူးမြတ်ကို,
ဆပ်၍တဖန်, အတုန်ပြန်၍ အကျိုးငှါ၊ မဟာဝဂ္ဂတ္ထဝဏ္ဏနံ - ဝိနည်းမဟာဝဂ္ဂါ,
ဋ္ဌကထာ၏, မှီရာအသင့်, ငိုကာဖွင့်ကို၊ ကဿံ - ဆရာအသီးသီး , နည်းစုံမိုး၍,
အပြီးတည်ထွင်, စီစဉ်ပါအံ့သတည်း။

မဟာပေန္တိ ။ ။ အကုသိုလ်စိတ် ဟူသမျှသည် အပါယ် ၄ ပါးသို့၎င်း ,
သုဂတိဘဝ ရစေကာမူ အောက်တန်း အညံ့စားအဖြစ်သို့၎င်း ကျရောက်စေတတ်
သောကြောင့် မိမိကိန်းရာသတ္တာကို နိမ့်ကျစေတတ်သောတရားများဖြစ်ကြသကဲ့သို့
ကုသိုလ်စိတ် ဟူသမျှကလည်း အထက် သုဂတိအဆင့်ဆင့်သို့ ရောက်စေတတ်
သောကြောင့်၎င်း, အောက်တန်းဘဝ ရစေကာမူ ထိုက်တန်သမျှ သုခရအောင်
စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့်၎င်း မိမိကိန်းရာ သတ္တာကို မြင့်တင်တတ် , ကြီးပွား
စေတတ်သော တရားများ ဖြစ်ကြပေသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လရတနာ၏ ပရိယတ်
ပဋိပတ် တရားရတနာဟူသော သာသနာတော်လရောင်ဝယ် အရိယာသံဃာတော်
များနှင့်အတူ သိက္ခာ ၃ ရပ် အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်တော်မူကာ မွေ့လျော်တော်မူကြ
သော ဆရာတော်သခင် ကျေးဇူးရှင်တို့သည် ငယ်စဉ်ကစ၍ မိမိကို သာသနာတော်
လရောင်တွင် အမြဲ ပျော်ရွှင်အောင် သွန်သင်တော်မူကြ၍ အထက်တန်း ရောက်
အောင်လည်း ချီးမြှောက်တော်မူကြပေသည်။

ယခုဘဝ၌ ချီးမြှောက်တော် မူကြခြင်းသည် ယခုဘဝ အကျိုးရခြင်းထက်
နောက်နောက်ဘဝ အသစ်တဓာတ်တိုင်အောင် မြင့်ခေါင် ကြီးမားသော အကျိုး
ရဘို့ ပကတူပနိဿယသတ္တိက သာ၍ အားကောင်းလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်
ရတနာ ၃ ဖြာ မြတ်ဆရာတို့သည် မိမိကို အထွဋ်အထိပ်ရောက်အောင် ချီးမြှောက်
မြှင့်တင်တော်မူကြသည် ဟု သတိပြုမိပါသည်။ [ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်များ၏
ကျေးဇူးပြုပုံကို ကစွည်းဘာသာငိုကာ နိဂုံး၌ ပြခဲ့ပါပြီ။] ထိုသို့ သတိပြုကာ အမြဲ
ကျေးဇူးရှင်များဟု စဉ်းစားမိလေ ဤ ဘုရားရှင်၏အဆုံးအမ ဩဝါဒတော်များနှင့်

အခြေခံနိဒါန်း

ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်များ၏ သြဝါဒတော်များကို ဥျးထိပ်ရွက် ပန်ဆင်လေ ဖြစ်ရုံသာ မက၊ ဥျးထိပ်ရွက် ပန်ဆင်လေ လက်တွေ့အားဖြင့် စိတ်နေစိတ်ထားကို ပြုပြင်နိုင်လေ ဖြစ်ပေရကား မိမိ၏ အနာဂတ်ဘဝများစွာ အတွက်ပါ စိတ်အား တက်လျက် ရှိရပါသည်။

ကျေးဇူးဆင်သော ကျမ်းစာ မိမိ၏ ကျေးဇူးတော်ရင် ဆရာရှင်များသည် မိမိ၏ ကျမ်းစာ ပို့ချခြင်း၊ ကျမ်းစာ ရေးသားခြင်းကို လေးလေး နက်နက် နှစ်သက်တော် မူကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဥ ပါး ရတနာ မြတ်ဆရာ၏ကျေးဇူးတော်ကို အတုန့်ပြန်၍ပူဇော်လိုလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏သာသနာ တော်ကို ဘုရားအလိုတော်ကျ စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် သာသနာတော်အဆက်ဆက် အကျိုးသက်ရောက်မည့် ကျမ်းစာများကို ပို့ချ ရေးသားဘို့ပင် ဖြစ်ပေရကား ပါစိတ်ဘာသာဒီကာကို ပို့ချ၍အပြီး၌ ပါစိတ်ဘာသာဒီကာ စီစဉ်ပုံအတိုင်း (စုဠ ဝဂ္ဂကို ထေခံ၍ ကျယ်ဝန်းသော သိက္ခာပုဒ်အစုတို့ကို ပြရာ) မဟာဝဂ္ဂမည်သော ဝိနည်းပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာကို သာရတ္ထ - ဝိမတိဒီကာ ယောဇနာနှင့် မအူ ဆရာတော်၏ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ နိဿယကို အမှီပြုလျက် ဆရာ့ ဆရာတို့၏ ချနည်းမပျက်အောင် ဆက်လက် ပို့ချခဲ့ရာ ယခုအခါ ဤ ကျမ်းစာအသစ်တရပ် အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးဆင်နိုင်ပြန်ပါသည်။

ခွင့်တောင်းခြင်း။ ။ ဤကျမ်းစာကိုစီစဉ်ရာ၌ ပို့ချရင်း စီစဉ်ရခြင်း၊ ရိုက်နှိပ် သောအခါလည်း စာချဘုန်းကြီးများပါ ပြင်ဆင်စေကာမူ အချိန်မှီရိုက်နိုင်အောင် ကြည့်ရှု ပြင်ဆင်ရခြင်းတို့ကြောင့် အမှားအယွင်း ကင်းလိမ့်မည်ဟု ဝန်မခံနိုင်ပါ။ မိမိဉာဏ်ကိုယ်က မပိုင်ခြင်း၊ သတိလွတ်ကင်းခြင်းတို့ကြောင့် အမှားအယွင်း တွေ့ရ ပါမူ အမှန်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်၍ ကြည့်ရှု ပို့ချနိုင်ဘို့ရန် ခွင့်ပန်ပါသည်။

ဂစ္ဆတံ ခလနံ ကွာပိ၊ ဘဝဇျေဝ ပမာဒတော၊
ဟသန္တိ ဒုဇ္ဇနာ တတ္ထ၊ သမာဒဟန္တိ သဇ္ဇနာ။

ကွာပိ-တစုံတရာ၊ ကုန်းသာမြေပြင်၌သော်မှလည်း၊ ဂစ္ဆတံ - ဧေးသာသာ၊ သွားလာရသူတို့၏၊ ပမာဒတော-သတိလွတ်ကင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ ခလနံ- ချွတ်ချော်တိမ်းပါး၊ လဲသွားခြင်းသည်၊ ဘဝဇျေဝ - တရံတခါ၊ ဖြစ်တတ်သေး သည်သာ၊ တတ္ထ- ထိုသို့ မတော်တဆ၊ လဲကျရာ၌၊ ဒုဇ္ဇနာ - စိတ်ထားသေးနပ် လူယုတ် လူညံ့တို့သည်၊ ဟသန္တိ - ပြောင်လှောင် အားရ၊ ရယ်မောကြကုန်၏၊ သဇ္ဇနာ - ထောက်ထားဥဲ့ညှာ၊ လိမ္မာရင့်ပြီး၊ လူကြီးလူကောင်းတို့သည်ကား၊ သမာဒဟန္တိ-ကူညီပေးမ၊ ဟုပေးကြကုန်၏။ [အမရကောသ နိဿယ။]

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အဂ္ဂဋ္ဌိ အတ္ထုပေယျံ	၆၀၆
အစွာယတာ စသည်	၄၄၈
အတ္ထိဗဒ္ဓိ	၅၉၉
အဇပါလ	၂၄
အဇ္ဈေသနံ	၄၈
အညတိတ္ထိယာ	၂၈၆
အဏီကတွက်ပုံ	၄၅၃
အတ္တာနံ သမ္ပနိတဗော	၃၆၇
အန္တက	၅၈
အန္တရဋ္ဌကာသု	၆၀၄
အတိရေကလာဘော	၁၂၁
အန္တောဝုဋ္ဌ စသည်	၅၀၈
အဓမ္မေနဥပုသ်ဏံ	၃၅၉
အဓိစိတ္တ (သမာဓိ)	၁၅၀
အဓိမုစ္စတိ (မုတ္တ)	၄၅၂
အနတ္တရိယာ	၄၁
အနန္တရဟိတာ	၁၀၄
အနနုဗောဓာ	၄၉၅
အနပဒါနော	၆၆၉
အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ	၉၂
အနာမဋ္ဌ ပိဏ္ဏပါတ	၂၄၇
အနိမိသ	၂၃
အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ	၁၂၀
အနုနာသိကန္တ ရှုတ်ပုံ	၆၅
အနုပ္ပါဒ နိဓရာဓော	၁၄
အနုလောမ ပဋိလောမ	၁၁
အနုဝါတ, ပရိဘဏ္ဍ	၅၄၉
အနုဝိစ္စကာရံ	၄၉၈
အန္ဓာဓိကံ	၆၁၀
အပမာရော	၁၆၀
အပရဇ္ဈဂတာယ	၃၉၈
အပလာဋ္ဌေန္တိ	၂၃၄
အပလောကနကံပြုပုံ	၆၂၅
အပ္ပတိဿာ	၂၁၀
အပ္ပနိဒ္ဒေါသံ	၈၁

ဃ မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ	၄၄
အပါပုရ ဒွါရံ	၄၅
အမ္မကာ	၄၉၇
အမ္မပါလိ	၅၆၀
အဗျာပဇ္ဇိ	၄၀
အဘယူဇရာ	၁၅၆
အဘိဒေါသ ကာလင်္ကတော	၅၁
အဘိလာပတ္တိ	၅၀၁
အမေဇ္ဇ, မဟာမတ္တ	၁၆၀
အရိယာယတနံ	၄၉၃
အလံကာတုံ သံဝိဇာတုံ	၁၄၉
အလဇ္ဇိနှင့် ဥပုသ်ပြု	၃၀၃
အဝတ္တဇရပါတိ	၄၂၂
အဝိပွင်္ဂါသာ	၃၃၇
အဿမ	၉၀
အသေသဝိရာဇနိရောမ	၁၃
အသေက္ခေဟိ	၁၃၇
အသားကြီး ၁၀ ပါး	၄၈၀
အဟတ (အသစ်လှုပ်ချွတ်)	၅၅၂
အဟိဝါတရောဂ	၁၀၄
အင်-မအင် သားရေများ	၄၇၁
အာရေယ	၂၂၄
အာစိတ္တ သမာဇိတ္တ	၃၇
အာဏတ္တိ	၁၃၀
အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ	၅၅၀
အာရိယတ္တစရိယက	၃၃၅
အာနန္ဒနရိယကမ္ပ	၂၃၇
အဘိသမာဇာရိက	၁၃၉
အာယတ္တသမ္ပါ၏ အနက်	၃၆၃
အာယတ္တဇော ဝတ္ထုဘိ	၁၀၅
အာလယရာမာ, ပသည်	၃၀
အာဟာ	၅၂
ဣဏာယကော	၁၇၀
ဣတဗျိတနေေ၏ အနက်	၅၇၇
ဣဒ္ဓိယသမဘာ	၄၄၆
ဣဿရိယဘိပဇ္ဇိ	၄၄၃
ဥစ္စာဝဇာနိ	၁၄၀

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ဥဇ္ဈိတွာ	၅၀၂
ဥတ္တရိ+မနုဿဓမ္မာ	၅၄
ဥတ္တိဋ္ဌဘတ္တိ	၉၂
ဥတ္တိဋ္ဌေ နပမဇ္ဈေယျ	၁၉၀
ဥဒကနိမိတ်	၃၀၂
ဥဒကုက္ကေပ	၃၄၆
ဥဒ္ဓေသ, ပရိပုစ္ဆာ	၁၁၂
ဥပစာရသိမ်ပိုင်းခြားပုံ	၆၃၄
ဥပဇ္ဈာ	၂၇၂
ဥပဇ္ဈာယ် ကမ္မဝါစာဆရာ	၂၇၀
ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် ပေါင်းမိခြင်း	၁၃၅
ဥပဇ္ဈာယ် ပြောင်းကောင်းပုံ	၂၁၄
ဥပဇ္ဈာယ်ယူပုံ	၉၃
ဥပနိက္ခိတ္တကဘဏ္ဍာ	၄၁၂
ဥပနိသိန္ဓကထာ	၃၆၅
ဥပုသ် ၉ မျိုး	၃၇၀
ဥပုသ်နေ့ သွားစရာရှိ၍ သိမ်တွင်းဝင်နေခြင်း	၃၉၄
ဥဘတောဗျဉ္ဇနက	၂၄၂
ဥပ္ပာရ (ကထိန်နှုတ်)	၅၅၄
ဥမာပုပ္ဖ	၄၅၄
ဥရုဝေလာ	၆
ဥလ္လိခိတမတ္ထေန	၅၄၆
ဥလ္လောကာ	၁၀၆
ဥဿာဝနန္တိကကုဋိ	၅၀၂
ဥဋ္ဌူပ (ဥဋ္ဌမ္ပ)	၄၉၄
ဧကတော အနုဿာဝနေ	၂၆၀
ဧကတော (ဥဘတော) သုဒ္ဓိ	၆၆
ဧကသမ္ပန္နရွတ်ပုံ	၆၇
ဧကသမ္ပောဂ ပရိသမ္ပောဂ	၁၂၇
ဧကသီစသော အခေါ်	၆၀၅
ဩပါနဘူတံ	၄၉၉
ဩဘောဂေ	၁၀၂
ဩဝနိကံ	၂၃၀
ဩဝနိက္ကံ, ကဏ္ဍုသကံ	၆၀၇
ဩဝနိယကရဏ	၅၄၀
ဩသာရဏစသော သုံးမျိုး	၃၆၃
ကထိန် + အတ္တတ္ထာရော	၅၃၁

၈ မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
ကထိန်အာနိသင် ၅ ပါး	၅၃၃
ကထိန်သံဃိက ယူပုံ	၆၁၂
ကပ္ပိယတို့က အတိုးပေး	၆၁၃
ကမ္မာရဘဏ္ဍာ	၁၈၁
ကမ္မဝါစာ နိဿယ	၂၇၃
ကမ္မဝိပါကရောဂါ	၅၆၆
ကရမရာနီတ	၁၇၅
ကသာဟတော	၁၆၈
ကာကောရဝ သဒ္ဓိ	၅၀၁
ကာယဝေယျာဝဟံက	၅၇၁
ကာလဝတော (ကာလဝဿေဝ)	၃၇၁
ကာလိကချင်း ရောပုံ	၅၂၅
ကာလိကချင်း ရောမှု	၅၇၂
ကိစ္ဆေန	၄၂
ကိလမထော, ဝိဟောသာ	၄၁
ကိလာသော	၁၆၀
ကုဋ္ဌ	၁၅၆
ကုလ္လ	၄၉၄
ကုသရီရ စသည်ကိုပယ်ခြင်း	၆၃၀
ကေဏိယာ	၁၆၇
ကေဝလဿ	၁၅
ကေသဝိသဇ္ဇနစသော မင်္ဂလာများ	၁၉၁
ကောက (ပံပုသွေ)	၄၀၈
ကြာကို နှူပုံဖြင့် ဝမ်းသက်	၅၇၄
ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါ	၁၄၁
ကျောင်းပြင်ဘက်၌ ကထိန်သက်န်းလှူပုံ	၆၅၄
ဓဏ္ဍနှင့် ဝါမ ဖပ်ကောင်း	၃၂၃
ခန္တီ	၁၇
ခန္တုပမိသု	၁၇
ခါရုကာဗံ	၇၅
ခုရဂ္ဂေယော	၆၃
ခုရက်အတွင်း ပါပသည်	၄၀၁
ခုရက်အတွင်း ပါနိ	၄၀၂
ခုရက်အတွင်း ပြန်မည် ဟု နှုတ်ပေးခြင်း	၄၀၉
ရွေးချယ်နည်း	၄၇၀
ဂဏ္ဍ	၁၅၁
ဂရုကဋ္ဌပုသ်ကြဉ်စဉ် လဟုကဋ္ဌပုသ် မပြုကောင်း	၃၉၃

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ဂဟပတိကုဋ်	၅၀၆
ဂါမ, နဂရ+နိဂမခေတ်	၃၄၃
ဂိလာနဿ ဂုဠိ, ဂုဠောဒကံ	၄၉၁
ဂိလာနုပဋ္ဌာကတို့အား ပေးနည်း	၆၂၇
ဂေဟသီတပေမ	၁၁၄
ဂေါတ္တနပိ အနုဿာဝေတုံ	၂၆၇
ဂေါနိသာဒိ ကုဋ်	၅၀၆
ငါးခက်းစသော သက်န်း	၅၄၇
ငယ်သူအား လက်အုပ်ချီမှု	၁၀၅
ငှက်ဆင် မြောက်ကျွန်းပျံနိုင်	၅၇၂
စာတုဒ္ဒသီစသော အသုံးအနှုန်း	၄၃၉
စာအံ မီးထွန်းစသည် ခွင့်တောင်း	၃၆၆
စိတ္တကစသော အခင်းများ	၄၆၃
စိနပဋ္ဌ, သောမာရပဋ္ဌ	၅၂၃
စေတီယဆတ္တဝေဒိက	၄၀၇
စပ်ကောင်းသော သိမ်	၃၅၀
ဆံချရာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြောရကျိုး	၆၂
ဆန္ဒာဂတိလိုက်ပုံ	၅၀၀
ဆန္ဒပရိဗ္ဗာဇက	၈၃
ဆရာ ၄ မျိုး, တပည့် ၄ မျိုး	၁၂၆
ဆရာလောက်ကြီးသူ	၄၅၉
ဆာယာမေတဗ္ဗာ စသည်	၂၀၁
ဆင်ကုန်းနှီး ကော်ဇောကြီး	၅၇၇
ဆေးအတတ်သင်ကောင်း	၆၂၄
ဆိုးရည်များ	၅၉၇
ဆွမ်းတော်တင် စားကောင်းပုံ	၆၅၂
ဇနပဒကလျာဏီ	၁၉၉
ဇနပဒနှင့် ရဋ္ဌ	၆၃၆
ဇာတဿရသိမ်၌ ကံပြုပုံ	၃၅၅
ဇီဝကသည် အဘယမင်း၏သား	၅၆၂
ဇွန်ကိတ မဇ္ဇ	၄၁၇
ဋီတိကာ တည်ခြင်း၏အကျိုး	၆၄၆
ဋီတိကာ (ထေရ်စဉ်)	၅၄၅
ဋီတိကာ, န တိဋ္ဌတိ	၆၁၆
တကြုပ္ပါဒသင်္ကာန်း	၅၉၁, ၆၁၃
တန္တိ ပဋိပဒ္ဓေါ	၆၆၁
တပုဿ ဘလ္လိက	၃၆

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
တရားတောင်းပန်သူက နေပုံ	၃၆၄
တရားရမှု၌ ကြောင့်ကြစိုက်တော်မူပုံ	၅၅
တိတ္ထာယတန	၁၂၃, ၁၅၀
တိတ္ထိယ ပက္ကန္တက	၂၃၂
တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒာ	၁၄၉
တေမာသံဝသံ	၃၉၉
တောကျောင်းဘုန်းကြီး ရွာကျောင်းဝင်ဒိလျှင် ဥပုသ်ပြု	၃၉၇
တံခါးလုံခြုံမှု သင်္ကန်းထား	၆၁၁
တားမြစ်သူက အားများရ	၃၆၈
ထုလွှာမာရိကာ	၁၄၆
ထေယျသံဝါသက	၂၂၂
ထေရာမေယျံ, မိကံ, မိနံ	၃၆၉
ထပ်၍ ဒေသနာပြော	၃၈၆
ဒဏ္ဍကမ္ပံ	၂၁၂
ဒါသ	၁၇၄
ဒိဗ္ဗာ	၅၈
ဒိဝေါ	၃၀
ဒိသာပါမောက္ခ	၅၆၄
ဒုပ္ပါဝိတ, ဒုဂ္ဂဟိတ	၆၄၅
ဒုရောပယော (အသားနုတက်ခဲ)	၄၈၅
ဒေသနာ ပြောနည်း	၃၈၃
ဒုတ္တယောထက် မပိုသင့်	၂၇၁
ဒုတ္တိံ သပဿဂုဠပိဏ္ဍ	၂၉၄
ဒွန်ကမ္ပဝါစာ	၂၇၁
ဒွါရာ	၄၉
နဂ္ဂပရပိုင် ၂ မျိုး	၁၄၃
နက္ခာဒေန္တိ	၄၇၃
နဝမိသွားခြင်း	၄၂၁
နာဂ၏ ဝိဂ္ဂဟများ	၄၆၉
နာနာသံဝါသက ၂ မျိုး	၃၉၁
နိစ္ဆာရေသိ	၁၆
နိမိတ်ပြောပုံ	၂၉၁
နိမိတ္တံ ကိစ္ဆေတဗ္ဗံ	၂၈၉
နိရပေက္ခ-အနပေက္ခ	၂၄၆
နိဿယည်း ကင်း၍ မနေရ	၁၂၇
နိဿယည်းလွတ် အင်္ဂါ	၁၄၁
နေရဉ္စရာ	?

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်			စာမျက်နှာ
နတ်ဩဇာကြောင့် စိုပြေခြင်း	၅၃၇
၂ပါးတတွဲ သိမ်ထည်းဝင်၍ ဥပုသ်ပြုပုံ	၃၉၄
ပက္ခဟတော	၂၆၁
ပစ္စေယ	၃၅
ပစ္စယုတ္တ	၈၈
ပဉ္စမိကပ္ပိယကုဋိ	၅၀၆
ပဉ္စသိခေါ	၁၈၁
ပဉ္စ	၄၈၀
ပဉ္စိကစ္ဆေဝ	၃၆၈
ပဉ္စိစွကမ္ဘုံ	၅၀၀
ပဉ္စိစွသမုပ္ပါဒ်	၁၀
ပဉ္စိဘံသု	၄၁
ပဌမာဘိသမ္မုဒ္ဓေါ	၈
ပဏ္ဍုက်အမျိုးမျိုး	၂၂၀
ပတ္တုဏ္ဏသင်္ကန်း	၅၂၃
ပဒဝိတိဟာရေန	၉၉
ပဓာနပဟိတတ္ထိ	၅၁
ပဗ္ဗာဇန ၃ မျိုး	၅၉
ပရိသဝသေန သီမာဝနိတာ	၆၄၄
ပရိဟာရော	၁၂၇
ပဝတ္တမံသံ	၄၈၇
ပဝါရဏာအမျိုးမျိုး	၄၂၆
ပဝါရဏာ၌ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်	၄၂၅
ပဝါရဏာသင်္ဂဟ	၄၄၂
ပါပဏိကေန	၅၅၃
ပါရိသုဒ္ဓိဆန္ဒဒါန	၃၇၆
ပါသာဒိကေန သမ္ပါဒေဟိ	၉၅
ပိဏ္ဍိယလောဘပ ဘောဇဇနံ	၁၂၁
ပိဋသပ္ပိ	၂၆၁
ပီယဆေးခတ်	၄၈၁
ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန နယေန	၆၃၃
ပုဗ္ဗယောဂေါ	၅၆
ပုရမှာဏိ အဖွင့်	၃၆၇
ပုရိသပ္ပမာဏံ	၄၇၉
ပုရိသယုတ္တယာဉ်	၄၆၂
ဖိတ်မန်သူမှ ပြောကောင်း	၆၆၂
ဗန္ဓနဥပဝုတ္တော	၂၈၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
ပိဝေကော	၃၀
ဝိသဠဥပေါသထအယူ	၃၉၃
ဝိသုံဂါမဉ္ဇ ကံပြုနိုင်ပုံ	၃၀၆
ဝိသုံဂါမသိမ်	၃၄၄
ဝူပကာသေတဗ္ဗော	၁၀၈
ဝေမတိကဒုက္ကဋ်	၃၈၅
ဝေမတိက ဒေသနာပြော	၃၈၄
ဝေရဏေ	၇၀
ဝေသိယာဂေါစရ	၁၄၅
ဝတ်မပြုဘဲ နေနိုင်ခွင့်	၁၁၆
ဝန်ခံချက်ပျက်မှု ဒုက္ကဋ်	၄၁၈
သကဠ ပရိဝဋ်	၅၀၁
သင်္ကန်းအခေါ်များ	၆၀၀
သင်္ကန်းမဟုတ်သော ဝေစုဝေနည်း	၆၂၂
သင်္ကန်းဟောင်းကို ပစ္စုပ္ပန်ပြု	၅၄၁
သင်္ကရံ, ကတိကံ	၅၂၀
သင်္ဂဟ, အနုဂ္ဂဟ	၁၁၂
သဂါရဝါ, သပ္ပတိဿာ	၉၄
သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာ	၂၈
သတ္တကမ္မ, ဝတ္ထိကမ္မ	၄၅၈
သတ္တဝါဟ	၄၇
သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတ	၆၁၀
သဗ္ဗပါသဗ္ဗိယဘတ္တ	၂၂၆
သဗ္ဗသန္တရံ	၄၉၁
သဘိက္ခုကအာဝါသ (ဝိဟာရ)	၃၉၂
သမသမာ	၄၃၀
သမန္တာဟရန္တိ	၄၄၆
သမာနလာဘကတိကာ	၆၄၀
သရဏဂုံဝိလှင် သိက္ခာပုဒ်တည်	၂၁၆
သာကံဝင်လိုအား သီးခြားခွင့်ပြုပုံ	၁၅၅
သာဏိသာရော	၁၁၅
သာပတ္တိကဏ် ဥပုသ်	၃၈၂
သာမဏေလိုအား ဝေစုပေးနည်း	၅၉၀
သာမဏေ ပြုရာ၌ လိုရင်း	၇၁
သာမဏေလိနံ ဘုလှင်	၂၁၅
သာမုတ္တံသိကာ	၄၉၉
သိန္ဓု, တိန္ဒြိ	၁၀၁

မှတ်တမ်းအက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်		စာမျက်နှာ	
သိဝေယျကဒုဿ	၅၇၂
သီတဝါတ ဒုဒ္ဓိနီ	၂၀
သီမာ	၂၉၀
သီမန္တရိက်	၃၁၀
သံမာအဇ္ဈောတ္တရဏ	၃၅၇
သီမာသင်္ကရ	၃၅၀
သီမာသမ္ပေဒဝသည	၃၅၆
သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်းပုံ	၃၆၀
သုရာပါနန္တ ဘိက္ခုနှင့် သာမဏေ	၂၂၁၀
သုဝိညာပယ	၄၀
သောဝဂ္ဂိကံ	၆၀၀
သောသော	၁၆၀
သောဠသကင်္ခါ	၁၀
သံဃာအစိုးရ-မရ	၅၄၄
သံဃိကကို တပါးထည်း ယူပုံ	၆၁၅
သံဃိကကို ဝေနည်း	၆၄၃
သံဃိကပစ္စည်း အရေးကြီးပုံ	၅၉၄
သံဃိကသင်္ကန်း အလှူခံနည်း	၅၀၄
သန္တာနကံ	၁၀၆
သန္ဓာဝိတံ, သံသရိတံ	၄၉၆
သမ္ပမအတ္ထဝသေန	၆၇၂
သမ္ပိန္နရသ	၅၂၅
သမ္ပုဒိဘူတေန	၅၀၇
သားတော်အား အမွေပေးပုံ	၂၉၁
သိမ် ကမ္မဝါစာဝယ် သံဝါသ	၃၄၂
သိမ်ကျဉ်းလျှင် ချွေနိုင်ပုံ	၃၀၆
သိမ်ငယ်ကို ကြီးအောင်လုပ်	၃၄၀
သိမ်နှုတ်ရာ၌ ရှေးထုံး	၃၄၁
သစ်ပင်နိမိတ်	၂၉၇
ဟတ္ထဝဋ္ဋကယာဉ်	၄၆၂
ဟတ္ထဝိလဗံက	၄၂၂
ဟလံ	၄၂
ဟဝေ	၁၆
ဟုဝေယျာဝုသော	၅၃
ဟေတုပ္ပဘဝါ	၀၆
ဟုံဟုက်စဉ်တိကော	၂၆

မဟာဝါအဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ

ပလ္လင်ခံနိဒါန်း

ဥဘိန္ဒူ - ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီအားဖြင့် နှစ်ပါးကုန်သော၊ ပါတိမောက္ခာနံ - ပါတိမောက် ဝိဘင်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝါ - သင်္ဂါယနာတင်ရာကာလ၏ အခြားမဲ့၌၊ ခန္ဓကောဝိဒါ - ခန္ဓသဒ္ဓါ၏အနက်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူကြကုန်သော၊ မဟာထေရာ - အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော မဟာထေရ်တို့သည်၊ ယံ ခန္ဓကံ-အကြင် မဟာဝဂ္ဂ၊ စူဠဝဂ္ဂ ခန္ဓကကို၊ သင်္ဂါယံ သု- ပေါင်းစုရွတ်ကာ သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်ပြီ၊ ဒါနိ-ယခု

x x x x x x x x

ဥဘိန္ဒူ ပါတိမောက္ခာနံ။ ။ ပါတိမောက် သိက္ခာပုဒ်နှင့်တကွ၊ ဥဘတောဝိဘင်း ဟူသော ပဒဘာဇနီကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌ မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂ ဟူသော ခန္ဓကကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် “ ဥဘိန္ဒူ ပါတိမောက္ခာနံ ” အစရှိသော ဂါထာကိုမိန့်၊ ပါတိမောက္ခာအရ ဒွေမာတိကာဟူသော သိက္ခာပုဒ်ကိုသာ ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ အကျယ်ဖြစ်သော ပဒဘာဇနီဝိဘင်းကိုပါ အဘေဒေါပစာရအားဖြင့် ယူထားသည်။ [ဥဘိန္ဒူ ပါတိမောက္ခာနံ ဥဘိန္ဒူ ပါတိမောက္ခ ဝိဘင်္ဂါနံ၊ ပါတိမောက္ခဂ္ဂဟဏေန ဟေတ္ထ တေသံ ဝိဘင်္ဂါ အဘေဒေန ဂဟိတော။—ဋီကာ။] ပါတိမောက္ခာနံကို သင်္ဂါယံ စပ်၊ “ပါတိမောက်ဝိဘင်းတို့ကို သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း၏ (သင်္ဂါယနာတင်ရာ ကာလ) ၏ အခြားမဲ့” ဟူလို။

ခန္ဓကံ ။ ။ ခန္ဓသဒ္ဓါသည် ပညတ်ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ “ ဒါရုက္ခန္ဓော- သစ်တုံး ” ဟူရာ၌ တုံးတည်းဟူသော ပညတ်အနက်ကို “ ခန္ဓ ” သဒ္ဓါက ဟောသကဲ့သို့ တည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း “ ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒ ” အစရှိသော ဝိနည်းကံပညတ်၊ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့ကို ဟောသည်။ ဤအလို သမူဟအနက်၌ ကဏ် ပစ္စည်းတည်း။ “ ခန္ဓာနံ + သမူဟော - ခန္ဓကော = ဝိနည်းကံဟူသောပညတ်၊ သိက္ခာပုဒ် ဟူသော ပညတ်တို့၏အပေါင်း ” ဟု ပြု။ [ခန္ဓာတံ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒါဒိ ဝိနယကမ္မ သင်္ခါတာ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သိက္ခာပဒသင်္ခါတာစ ပညတ္တိယေခ အဓိပ္ပေတာ၊ ခန္ဓာနံ သမူဟော ခန္ဓကော။—ဋီကာ။]

တနည်း ။ ။ ကာသဓာတ် ကိပ္ပစည်းကြိ၍ ဓံတုန် သကိုချေ၊ ကာ၏ အာကို ရဿပြုပြီးလျှင် “ ခန္ဓေ-ဝိနည်းကံဟူသောပညတ်၊ စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်ဟူသော ပညတ်တို့ကို၊ ကာသတိ ပကာသတိ - ထင်ရှားပြတတ်၏။ ဣတံ ခန္ဓကော ” ဟု ပြု။ [ခန္ဓာနံ ဝါကာသနတော ဒီပနတော ခန္ဓကော။—ဋီကာ။ (စာအုပ်များ၌ “ ပကာသနတော ” ဟု ရှိသည်)။] ယောဇနာ၌ကား-ကာသဓာတ် မကြိဘဲ “ က ” ကို ပကာသနအနက်ဟော ဟု ကြံလေသည်။ မည်သည့်ဓာတ်ဟူ၍ကား မပြု။

အခါ၌၊ တဿ- ထို ခန္ဓက၏၊ သံဝဏ္ဏနာက္ခမော- ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာ အစဉ်သည်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ သမ္ပတ္တော - ကောင်းစွာ ရောက်လာပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ယခုအခါ ထို ခန္ဓကအဖွင့် အစဉ်၏ ကောင်းစွာ ရောက်လာ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ - ထိုခန္ဓက၏၊ အယံ အနတ္တာနုတ္တဝဏ္ဏနာ- ဤ မပေါ်လွင်သောအနက်တို့၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဝါ-ဖြစ်တော့လတံ။

ပဒဘာဇနီယေ- ပဒဘာဇနီ၌၊ (ပဒဘာဇနီတုန်းက၊) ယေသံ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏၊ အတ္ထာ-အနက်တို့ကို၊ ယေဟိ-အကြင်အဋ္ဌကထာနည်းတို့ဖြင့်၊ ပကာသိ တာ- ထင်ရှားပြအပ်ကုန်ပြီ၊ (ဧတသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊) တေ-ထို အဋ္ဌကထာနည်း တို့ကို၊ ပုန-တဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ စေ ဝဒေယျာမ-အကယ်၍ ဆိုနေကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဝဒန္တေသု-ဤသို့ ထပ်၍ဆိုနေကုန် လေသော်၊) ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ ပရိယော သာနံ-အဋ္ဌကထာ၏ပြီးဆုံးခြင်းသည်၊ ဘဝေ-ဖြစ်နိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊ (န ဘဝတိ ဝေ-မဖြစ်နိုင်တော့သည်သာ၊) (တနည်း) ပဒဘာဇနီယေ- ၌၊ ဝါ-တုန်းက၊ ယေသံ-တို့၏၊ ယေအတ္ထာ-အကြင် အနက်တို့ကို၊ ပကာသိတာ-ကုန်ပြီ၊ (ဧတသံ- တို့၏၊) တေ(အတ္ထေ)- ထိုအနက်တို့ကို၊ ပုန-တဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ စေ ဝဒေယျာ မ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ ဝဒန္တေသု) ကဒါ-၌၊ ပရိယောသာနံ-သည်၊ ဘဝေ-အံ့နည်း၊ (န ဘဝတိဝေ-သည်သာ၊)

x x x x x x x x

တနည်း။ ။ ခန္ဓသဒ္ဓါသည် “ဘဝ” အနက် “ ရာသီ ” အနက်ကိုလည်း ဟော၏။ ထိုဝိနည်းကံဟူသောပညတ်၊ စာရိတ္တဝါရိတ္တသိက္ခာပုဂ္ဂဟူသော ပညတ်တို့၏ တဘို့စီ တရစ်ဖြစ်သော အဘို့အရကို “ ခန္ဓ ” ဟု ခေါ်ပါ။ ဤအလို “ က ” သည် အနက်မရှိ။ [အဝိစ ဘဝရာသတ္တတာပေတ္တ ယုဇ္ဇတိယေဝ၊ တာသံ ပညတ္တိနံ ဘဝတော ရာသိ တောစ ဝိဘတ္တတ္တာ-ဒီကာ။]

ခန္ဓကောဝိဒါ၊ ။ ခန္ဓတ္ထကောဝိဒါဟု ဆိုလိုလျက် ထွက် ချေ၊ “ ခန္ဓေ+ကော ဝိဒါ-ခန္ဓကောဝိဒါ ” ဟု ပြု၊ ခန္ဓေ - ဝိနည်းကံဟူသောပညတ်၊ သိက္ခာပုဂ္ဂဟူသော ပညတ်၌၊ ဝါ-ဝိနည်းကံဟူသောပညတ်၊ သိက္ခာပုဂ္ဂဟူသော ပညတ်တို့၏ အဘို့အရ၌၊ ကောဝိဒါ-ကျမ်းကျင်သူတို့တည်း၊ ခန္ဓကောဝိဒါ-တို့၊ [ခန္ဓကောဝိဒါတိ ပညတ္တိဘဝ ရာသဋ္ဌဝသေန ခန္ဓတ္ထကောဝိဒါ။ — ဒီကာ။] ယောဇနာနိကား “ ခန္ဓကေသု ကုသလာ ” ဟု ဖွင့်လေသည်။

ပဒဘာဇနီယေ၊ ပေ၊ ဝဒေယျာမ၊ ။ “ယေသံ ပဒါနံ အတ္ထာ ယေဟိ အဋ္ဌကထာ နယေဟိ ပကာသိတာတံ ယောဇတေဋံ၊ တေ စေ ပုန ဝဒေယျာမာတိ တေစေ အဋ္ဌ ကထာနယေ ပုနပိ ဝဒေယျာမ ” ဤ ဒီကာဖွင့်အတိုင်း ပဌမ နိဿယအနက် ပေးသည်။ “အထဝါ ပဒဘာဇနီယေ ယေသံ ပဒါနံ ယေ အတ္ထာ ဟောဋ္ဌာ ပကာသိတာ၊ တေ စေ အတ္ထေ ပုန ဝဒေယျာမာတိ ယောဇတေဋံ၊ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ ဟိသဒ္ဓေါ ပဒပူရေဏ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗော” ဤအဖွင့်အတိုင်း ခုတ်ယူတနည်း ပေးသည်။

ယေအတ္ထာ - တို့သည်။ ဥတ္တာနာစေတ - နဂိုရ်ကပင် ပေါ်လွင်နေကုန်၏။ တေသံ-ထိုပေါ်လွင်သော အနက်တို့၏။ ဝါ-တို့ကို။ သံဝဏ္ဏနာယ-ဖွင့်ခြင်းဖြင့်။ ကိ-အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း။ (နိပ္ပယောဇနာယေဝ- အကျိုး မရှိကုန်တော့ သည်သာ။) ပန-အဘို့တပါးကား။ ယေ - အကြင်အနက်တို့သည်။ အဓိပ္ပါယာ နသန္ဓိဟိ-အဓိပ္ပါယ် အနုသန္ဓေတို့ဖြင့်၎င်း။ ဗျဉ္ဇနေနစ-သဒ္ဒါအားဖြင့်၎င်း။ အနုတ္တာနာ - မပေါ်လွင် မထင်ရှားကုန်။ တေ - ထို မပေါ်လွင် မထင်ရှားသော အနက်တို့သည်။ (နသတ္တာ ဌှစ်စပ်။) ဝါ - တို့ကို။ (အဝဏ္ဏိတာဌှစ်စပ်) ယသ္မာ- ကြောင့်။ အဝဏ္ဏိတာ- မဖွင့်အပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်လသော်။) ဉာတုံ-သိခြင်းငှါ။ နသတ္တာ - မတတ်ကောင်းကုန်။ တသ္မာ - ကြောင့်။ (ထိုသို့ မပေါ်လွင်သော အနက်တို့၏ မဖွင့်အပ်ကုန်သည် ရှိသော် မသိနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) တေသံယေဝ - ထို မပေါ်လွင်သော အနက်တို့၏ သာလျှင်။ အယံ သံဝဏ္ဏနာနယော-ဤဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာနည်းသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ဝါ-ဖြစ်တော့လတံ့။ ဣတိ-ဝန္တာရမှ အပြီးတည်း။

—————
မဟာခန္ဓက အဖွင့်
 ဗောဓိကထာ

တေန သမယေန၊ ပေ၊ ပဌမာဘိ သမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝေရဉ္စာယန္တိ အာဒိသုဝိယ-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့၊ ကရဏဝစနေ-ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုခြင်း၌၊ ဝိသေသကာရဏံ-ထူးသော အကြောင်းသည်။ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေ။ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါ

x x x x x x x x

မဟာခန္ဓက ။ ။ နောက်၌လာမည့် ဥပေါသထက္ခန္ဓက စသည်တို့ထက် ကျယ်ဝန်း သော+တရားတော် သိက္ခာပုဒ်တော်များ၏အစု။.... ဗောဓိကထာ-ဗောဓိပင် အနီးနှင့် စပ်ဆိုင်သော စကားရပ်။

တေန သမယေန၊ ပေ၊ ပဌမာဘိ သမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧတ္ထ ။ ။ ဧတ္ထကို “ အာရဇ္ဇာ ဘိလာပဝသေနေဝေတံ ဝုတ္တံ ” ၌ ပဋိပညာအားဖြင့် လှမ်းစပ်ပါ။ ယောဇနာဋီကား “ ကိဉ္ဇာပိ ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိ ” ၌ စပ်လေသည်။ ထိုအစပ်သည် အပဓာန အစပ် သာတည်း။ ထို ကိဉ္ဇာပိဝါကျ၌ “ အာဒိသုဝိယ ” ဝယ် ဝိယသည် ဝိသဒိသုပမာန ဇောတကတည်း။ “ ဝေရဉ္စာယံ ဝိဟရတိ ” ၌ ထူးသောအကြောင်း ရှိသကဲ့သို့ ဤပါဌ် ဝယ် ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုရခြင်း၌ ထူးသောအကြောင်း မရှိ- ဟူလို။

ကိဉ္ဇာပိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ “ တေန သမယေန၊ ပေ၊ ဝေရဉ္စာယံ ဝိဟရတိ ” စသည်၌ ကရိုဏ်းဝိဘတ်သည် ဟိတ်အနက်- ကရိုဏ်းအနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် အကျိုး ရှိ၏။ အကျိုးရှိပုံကို ထိုအဖွင့် ပြန်ကြည့်ပါ။ ဤ၌ကား - ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုရခြင်း၌ အကျိုးထူး မရှိပါပေ။ သို့သော် သံဂါယနာတင်ခြင်း၏ အစဉ်အားဖြင့် ဝိနည်းအရာသို့

သော်လည်း၊ ဝိနယံ - ဝိနည်းပိဋကသို့၊ ပတ္တာ - သံဂါယနာ တင်စဉ်အားဖြင့် ရောက်၍၊ ဝါ-ရောက်လသော်၊ ကရဏဝစနေနေဝ-ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အယံ အဘိလာပေါ-ဤသဒ္ဓါကို၊ အာရောပိတော-သံဂါယနာတင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာဒိတော- ဝိနည်း အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ အာရုဋ္ဌာဘိလာပဝသေနေဝ-သံဂါယနာတင်အပ်သော သဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဧတံ-ဤကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ အညေသုဝိ- ဤပါဠိမှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတော - ဤပါဠိရပ်မှ၊ ပရေသု-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေရူပေသု- ဤသို့သဘောရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သေ (သော)- ဤ အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

+ x x x x x x x x

ရောက်လျှင် ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့် သံဂါယနာတင်ရိုး ထုံးစံရှိသောကြောင့် ဝိနည်းအစမှ စ၍ သံဂါယနာတင်အပ်သော ပါဠိအတိုင်း ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်သာ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိတိ “ သေန သမယေန၊ ပေ၊ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ၊ ဘေန သမယေနာ ” တိ အာဒိနာ ဝုတ္တကာရဏံဝိယ ဣမ ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိ။ — ဋီကာ။]

ကိဉ္ဇာပိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ ကိဉ္ဇာပိနေရာဝယ် “နန္ဒ” ဟု စောဒကာဘောဂ ဇောတက နိပါတ်ကို သွင်း၍ စောဒနာဝါကျသည်ကား အကျယ်ပေးနိုင်ပုံကား — အာစရိယ.... တေန သမယေန၊ ပေ၊ ပဋ္ဌမာဘိ သမ္ပုဒ္ဓေါတိ ဧတ္ထ - ၌၊ တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝေရုဋ္ဌာယန္တိ အာဒိသုယယ - တို့၌ကဲ့သို့၊ ကရဏဝစနေ - ၌၊ ဝိသေသကာရဏံ - သည်၊ နတ္ထိ နန္ဒ - မရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ အထ - ထိုသို့ ရှိပါတဲလျက်၊ ကသ္မာ၊ ဧတံ - ဤ ကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ သံဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ - နည်း။ [ဤကား အပိုထည့်အပ်သော စောဒနာဝါကျတည်း၊ ထိုဝါကျ၌ “ နန္ဒ ” မှ စ၍ နတ္ထိ တိုင်အောင် စောဒကာဘောဂ ဝါကျ “အထ” မှစ၍ “ဝုတ္တံ” တိုင်အောင် စောဒနာဝါကျဟု ခွဲပါ။]

ဘဒြမုခ - ကောင်းသော မျက်နှာရှိသော ငါရှင်စောဒကာ၊ ဘေန သမယေန၊ ပေ၊ သမ္ပုဒ္ဓေါတိဧတ္ထ - ၌၊ ပေ၊ ဧတံ - ဤကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ သံဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ - ဟု စာရှိ အတိုင်း ပေးပါ။ “ ဘဒြမုခ ” ဟု အာလုပ်ထည့်ရခြင်းသာ ထူးသည်။ [ဤဝါကျကို ပရိဟာရဝါကျ ဟု ခေါ်ပါ။ ထို၌ ကိဉ္ဇာပိ၊ ပေ၊ နတ္ထိကို အနုဂ္ဂဟဝါကျ၊ (တနည်း) သမ္ဘာဝနာဝါကျ၊ “ ဝိနယံ၊ ပေ၊ အာရောပိတော ” ကို ဂရဟာဝါကျ ဟု ခွဲကြ၏။ ကိဉ္ဇာပိသည် အနုဂ္ဂဟ (သမ္ဘာဝနာ) ဇောတက၊ ပနသည် ဂရဟာဇောတကတည်း ဟု၎င်း၊ “ ကိဉ္ဇာပိ၊ ပေ၊ အာရောပိတော ” တိုင်အောင် ပရိဟာရဘောဂစကား၊ “အာဒိတော၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ” တိုင်အောင် ပရိဟာရဘောဂဇော ဟု၎င်း၊ အစိတ်အစိတ် ခွဲခြားပါဠား၊ ထိုတွင် “ ဝိနယံ ပန အာရောပိတော ” သည် တကယ် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော စကားမဟုတ်၊ ရှေ့သမ္ဘာဝနာကိုထောက်၍သာ ဂရဟာ ဟု ဆိုကြဟန်တူသည်။]

- [နိယာမ] (၁) ကိဉ္ဇာပိနှင့်၊ ယဒိဝိ- ကာမဉ္စ၊ နိပါတ်တို့၊ ဆိုက်ကြိယာ၊ တိုင်အောင်မှာကား၊ ဆရာစောဒက၊ ပြသည့်အာဘော်တည်း။
- (၂) ပန-တထာပိ၊ ဆိုက်ထည့်ကြိယာ၊ တိုင်အောင်မှာကား၊ ဆရာ ပရိဟာရ၊ ပြသည့် အာဘော်တည်း။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဥားအံ့၊ ကိံ - အဘယ်သည်၊
 တေဿ-ဤတေနသမယေန ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါအစရှိသော နိဒါန်းစကားကို၊ ဝစနေ-
 ဆိုခြင်း၌၊ ပယောဇနံ- အကျိုးနည်း၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ (တေဿ-
 ကိံ၊ ဝစနေ- ၌၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနံ- ပဗ္ဗဇ္ဇာ အစရှိကုန်သော၊ ဝိနယကမ္မာနံ - တို့၏၊
 (နိဒါနဒဿနံဝယ် နိဒါန၌စပ်၊) အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နိဒါနဒဿနံ-
 နိဒါန်းကို ပြရခြင်းသည်၊ (ပယောဇနံ- တည်း၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း၊)
 ဟိ-ချေ၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဣမေဟိ တိဟိသရဏဂမနေဟိ
 ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒန္တိ- အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ ယာပဗ္ဗဇ္ဇာစေဝ - အကြင် ရှင့်
 အဖြစ်ကို၎င်း၊ ယာဥပသမ္ပဒါစ-အကြင် မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၎င်း၊ ဝါ-
 အကြင် ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို၎င်း၊ အနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ရာဇဂဟာဒိသု-
 ရာဇဂြိုဟ်မြို့အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ယာနိစ ဥပဇ္ဈာယ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တ အစရိယ
 အာစရိယဝတ္တာဒီနိ-အကြင် ဥပဇ္ဈာယ်၊ ဥပဇ္ဈာယ်၏ဝတ်၊ ဆရာ၊ ဆရာ၏ဝတ်၊
 အစရှိသော ဝိနည်းကံတို့ကိုလည်း၊ အနုညာတာနိ - ကုန်ပြီ၊ တာနိ - ထို ပဗ္ဗဇ္ဇာ
 ဥပသမ္ပဒါ ဥပဇ္ဈာယ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တ အာစရိယ အာစရိယဝတ္တ အစရှိသော
 ဝိနည်းကံတို့ကို၊ (ပညတ္တာနိ၌ လှမ်းစပ်၊) အဘိသမ္မောမိံ - အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်
 သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတွာ-ရေခံတော်မူပြီး၍၊ သတ္တသတ္တာဟံ-ခုနစ်သတ္တာ
 ဟက်၊ (ဝိတိနာမေတွာ၌စပ်) မဟာပောဓိမဏ္ဍေ-မဟာပောဓိမဏ္ဍိုင်၏အနီး၌၊
 (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ ကြည်လင်ရာ ဖြစ်သော ညောင်
 ဗုဒ္ဓဟေပင်၏ အနီး၌၊) ဝိတိနာမေတွာ - လွန်စေတော်မူပြီး၍၊ ဗာရာဏသိယံ-
 ၌၊ ဓမ္မစက္ကံ-ဓမ္မစကြာကို၊ ပဝတ္တေတွာ - လည်စေတော်မူပြီး၍၊ ဣမိနာအနုက္က
 မေန-ဤ အစဉ်အားဖြင့်၊ ဣဒဗ္ဗိဒဗ္ဗ ဌာနံ - ဤမည်သော အရပ်၊ ဤမည်သော
 အရပ်သို့လည်း၊ ပတွာ-ရောက်တော်မူ၍၊ ဣမသ္မိံ စ ဣမသ္မိံ စ ဝတ္ထုသ္မိံ - ဤ
 မည်သော အကြောင်း၊ ဤမည်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ပညတ္တာနိ-နိပြီ၊
 ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနံ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ ဝိနယကမ္မာနံ- တို့၏၊ အာဒိ
 တော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နိဒါနဒဿနံ-သည်၊ တေဿ-ကို၊ ဝစနေ-၌၊ ပယော
 ဇနံ-တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

x x x x x x x

အမှာ။ ။ ဤ ပြခဲ့သော ဝါကျအခွဲသည် မိမိအလိုသာတည်း၊ ဂန္ထိရတ္ထ နိယာမ
 ဝိသဇ္ဇနာ၌ကား - ဤ ပြုယုဂ်ကိုပင် ထုတ်၍ ကိဇ္ဇာပီကို အရုဗျတ္ထဆို၍၊ ဆိုင်ရာဝါကျကို
 အရုဗျတ္ထဝါကျ=ဂရဟာဝါကျဟု၎င်း၊ ပနကို အနုဂ္ဂဟတ္ထဆို၍၊ ဆိုင်ရာဝါကျကို သမ္ဘာ
 ဝနာ=အနုဂ္ဂဟတ္ထဝါကျဟု၎င်း၊ ပြောင်းပြန် ခွဲစေလိုသည်၊ မိမိပြခဲ့သော ခွဲပုံနှင့်တကွ ထို
 ဆရာတော်တို့၏ ခွဲပုံကို “ ကိဇ္ဇာပီတိ အနုဂ္ဂဟ ဂရဟာဝစနံ ” ဟူသော မူလပဏ္ဏာသ
 အနက်ဏသုတ် အဋ္ဌကထာထောက်၍ မည်သည့်အယူက သင့်ကြောင်းကို ဆုံးဖြတ်ကြ
 ပါလေ။

တတ္ထ- ထို တေနာသမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ အစရှိသောပါဠိ ရပ်၌၊ ဥရုဝေလာယန္တိ - ကား၊ မဟာဝေလာယံ - ကြီးစွာသော ကမ်းပါးနှင့် တူသော သဲအစု၌၊ မဟန္တေ - ကြီးစွာသော၊ ဝါလိကရာသိမှိ - သဲအစု၌၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်၊ အထဝါ-ထိုပြင်တနည်းကား၊ ဝါလိကာ- သဲကို၊ ဥရုတိ-ဥရုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ မရိယာဒါ- အပိုင်းအခြားကို၊ ဝေလာတိ- ဝေလာဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ-၏) ဝေလာတိက္ကမန ဟေတု-အပိုင်းအခြားကို ကျော်လွန် ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာဟဋ္ဌာ - ထမ်းဆောင်အပ်သော၊ ဥရု- သဲတည်း၊ ဥရုဝေလာ- အပိုင်းအခြားကို ကျော်လွန်ခြင်း ဟူသော အကြောင်း ကြောင့် ထမ်းဆောင် အပ်သောသဲ၊ ဣတိ ဝေဓိ- ဤသို့လည်း၊ ဣတ္ထ - ဤ ဥရု ဝေလာယံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။

ကိရ-ချွ၊ အတိတေ-၌၊ ဗုဒ္ဓေ-သည်၊ အနုပ္ပန္န- ပွင့်တော်မမူမီ၊ ဒသသဟဿ ကုလပုတ္တာ - တသောင်းသော အမျိုးသားတို့သည်၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရသေ့တို့၏ ပဗ္ဗဇ္ဇာသို့၊ ဝါ- ရသေ့အဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ကပ်ရောက်၍၊ တသ္မိံ ပဒေသေ-ထို ဥရုဝေလာ တောအရပ်၌၊ ဝိဟရန္တာ- နေကုန်လသော်၊ ဧကဒိဝသံ-တနေ့သ၌၊ သန္တိပတိတွာ - စည်းဝေး၍၊ ကတိကဝတ္တံ - ကတိကဝတ်ကို၊ အကံသု- ကုန်ပြီ။

x x x x x x x x x

မဟန္တေ ဝါလိကရာသိမှိ။ ။ ဥရုသဒ္ဓါသည် မဟန္တေ ပရိယာယ်တည်း၊ ဝေလာ သဒ္ဓါသည် “မြစ်၏ကမ်း” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ဥရု မဟတိ + ဝေလာ ဥရုဝေလာ- ကြီးစွာသော မြစ်ကမ်း၊ ကြီးစွာသော မြစ်ကမ်း ဟူသည် သဲစုကြီးဖြစ်၍ နေသော ကမ်းမျိုးတည်း၊ ဥရုဝေလာတော အရပ်လည်း သဲအစုကြီးဖြစ်၍ နေရကား ကြီးစွာ သော ကမ်းနှင့်တူသောကြောင့် “ဥရုဝေလာ” ဟု အမည်ရသည်။ “ဥရုဝေလာ ဝိယာတိ ဥရုဝေလာ” ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ထပ်၍၊ ထို့ကြောင့် “မဟန္တေ ဝါလိကရာသိမှိ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဏ္ဍိဖွင့်သည်။ “ဥရုဝေလာယံ- ကြီးစွာသော ကမ်းနှင့် တူသော များစွာသော သဲအစု” ဟု ပေး။ [မဟာဝေလာယံ မဟာဝေလာ၊ ဝိပုလဝါလုကပုဋ္ဌတာယ မဟန္တော ဝေလာတဋ္ဌော ဝိယာတိ အတ္ထော၊ တေနာသ မဟန္တေ ဝါလိကရာသိမှိတံ အတ္ထောတိ၊-ဋီကာ။]

အထဝါ။ ။ ဤ နောက်နည်း၌ကား ဥရုသဒ္ဓါသည် “ သဲ ” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ [ဥရု မရ သိကတာ ဝါလုကာ ငဏှ၊ ဝါလိကာတံ ဣဓေသဒ္ဓါ သမာနတ္ထာ၊ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ၊ တေနာသ ဥရုတိ ဝါလိကာ ဝုစ္စတိတံ။-ဋီကာ။] ဝေလာ သဒ္ဓါကား အပိုင်းအခြား ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ “ဝေလာတိက္ကမ” ဟု ဆိုလိုလျက် အဟိက္ကမ ဟူသော နေ့ကပ်ပုဒ်ကိုချေ၊ “ဝေလာယံ-စည်းကမ်းကို ကျော်လွန်ခြင်းကြောင့်၊ အာဟဋ္ဌာ- ထမ်းဆောင်အပ်သော၊ ဥရု- သဲတည်း၊ ဥရုဝေလာ - သဲ” ဟု ယောဇနာငါးဂြိုဟ် ပြုသည်။ “အာဟဋ္ဌာ” ဟူသော အလယ်ပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေလောပီ တပျုရိသံသမာသံ၊ ဝေလာနှင့် ဥရုကိုလည်း ရှေ့နောက်ပြန်၊ ထို စည်းကမ်းလွန်ပုံ၊ ထမ်းဆောင်ပုံကို အကျယ် ပြုလို၍ “အတိတေ ကိရ” စသည်နှင့် ဤအလို “ဥရုဝေလာယံ-စည်းကမ်းကို ကျော်လွန် ခြင်းကြောင့် ထမ်းဆောင်အပ်သော သဲအစု” ဟု ပေး။

[ကတိကဝတ္တံပုဒ်၏ ပုဒ်ပြီးပုံနှင့်တကွ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဒီကာ ဒုတိယအုပ် စာမျက်နှာနံပါတ် “ ၄၉၀ ” နှင့် တတိယအုပ် “ ၄၅၂ ” တို့၌ ပြထားသည်။] ကိ-အဘယ်သို့ ပြုကြကုန်သနည်း။ ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မာနိနာမ-ကာယကံ ဝစီကံတို့ မည်သည်။ ပရေသမ္ဘိ - သူတပါးတို့၏ စိတ်၌သော်မှလည်း။ ပါကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှားကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ကုန်၏။ [ဝိသဒ္ဓါ သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ ဂရဟာ သမုစ္စည်း။ သူတပါးတို့၏ စိတ်၌တောင် ထင်ရှားသေး၏။ မိမိစိတ်၌ ထင်ရှားကြောင်းမှာ ပြောစရာမရှိ-ဟူလို။] မနောကမ္မံပန-သည်ကား။ (ပရေသံ-သူတပါးတို့၏ စိတ်၌။) အပါကဋ္ဌံ-မထင်ရှား။ တသ္မာ- ကြောင့်- ယော-အကြင် ရသေ့သည်။ ကာမဝိတက္ကံဝါ - ကာမဝိတက်ကိုသော်၎င်း။ ဗျာပါဒဝိတက္ကံဝါ-ကိုသော်၎င်း။ ဝိဟိံသာ ဝိတက္ကံဝါ - ကိုသော်၎င်း။ ဝိတက္ကေတိ - ကြံစည်၏။ တဿ- ထိုရသေ့၏။ အညော- မိမိမှ အခြားသော၊ စောဒကောနာမ- အပြစ်တင် တတ်သူ မည်သည်။ နတ္ထိ - မရှိ၊ သော - ထိုရသေ့သည်။ အတ္တနာဝ - ကိုယ်တိုင် သာလျှင်၊ အတ္တာနံ - မိမိကို၊ စောဒေတွာ - အပြစ်တင်ပြီး၍၊ ပတ္တပုဋေန - ဖက်ရွက်ခွက်ဖြင့်၊ ဝါလိကံ-သဲကို၊ အာဟရိတွာ-ထမ်းဆောင်၍၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ အာကိရတု- လောင်းစေသတည်း။ ဝါ- လောင်းစတမ်း၊ ဣဒံ - ဤသို့ သဲကို ထမ်း၍ လောင်းခြင်းသည်။ အဿ - ထိုရသေ့၏၊ ဒဏ္ဍကမ္မံ - ဒဏ်အမှုတည်း။ ဣတိ-သို့။ (ကတိကဝတ္တံ အကံသု။) [ပတ္တပုဋေနာတိ တာလာဒီနံ ပတ္တပုဋေန၊-ဝိမတိ။] တတော- ထို ကတိကဝတ်ပြုရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ယော - အကြင် ရသေ့သည်။ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဝိတက္ကံ- ကို၊ ဝိတက္ကေတိ-ကြံမိ၏။ သော-သည်။ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ ပတ္တပုဋေန- ဖြင့်၊ ဝါလိကံ-ကို၊ အာကိရတိ-၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ တတ္ထ- ထို ဥရုဝေလာအရပ်၌၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ မဟာဝါလိက ရာသိ - ကြီးစွာသော သဲအစုသည်။ ဇာတော - ဖြစ်ပြီ၊ တတော-ထို ကြီးစွာသော သဲစုဖြစ်ရာအခါမှ၊ (ပရံ- နောက်၌။) နံ-ထို သဲအစုကို၊ ပစ္ဆိမာ - နောက်၌ဖြစ်သော၊ ဇနတာ- လူအပေါင်းသည်။ ပရိက္ခိပိ တွာ - ကာရံ၍၊ စေတိယဋ္ဌာနံ - ပူဇော်အပ်သော အရပ်ကို၊ ဝါ- သဲပုံစေတီ အရပ်ကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ တံ-ထို သဲအစုကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဥရုဝေလာယန္တိ၊ပေ၊ အတ္ထောတိ - ဟူ၍၊ (ပေါရာဏေဟိ - ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်။) ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တမေဝ - ထို သဲစုကိုပင်၊ သန္ဓာယ- ၍၊ အထဝါ ဥရုတိ၊ပေ၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ-ဟူ၍၊ (မယာ-သည်။) ဝုတ္တံ-ပြီ။

x x x x x x x

နေရဇ္ဇရာ။ ။ “ နေလ ဇလ ” ဟု ဆိုလိုလျက် လ (၂) လုံးကို ရ(၂) လုံး ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လည်းလာ၍ နေရဇ္ဇရာဟု ဖြစ်သည်။ လောဝုစ္စတိ ဒေါသော “ ရှံညွန် စသော အပြစ်။ ” နတ္ထိ+လော+ ယတ္ထာတိနေလံ-ရှံညွန် မှော်ညှင်းစသော အပြစ်မရှိသောရေ၊ နေလံ+ဇလံ+ယတ္ထာတိ နေရဇ္ဇရာ-ရှံညွန် မှော်ညှင်းစသော အပြစ်မရှိသော ရေရှိသော

ဗောဓိရုက္ခမူလေတိ(တ္ထေ)-၌၊ စတုသု-ကုန်သော၊ မဂ္ဂေသု-မဂ်တို့၌၊ ဣဏံ-ကို၊ ဗောဓိဘိ-ဗောဓိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တ္ထေ-၍ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်၌၊ တံ ဗောဓိံ - ထို လေးပါးသော မဂ်ဣဏံသို့၊ ပတ္ထော - ရောက်တော်မူပြီ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ရုက္ခောပိ - သည်လည်း၊ ဗောဓိရုက္ခောတွေဝ - ဗောဓိပင်ဟူ၍ သာလျှင်၊ နာမံ-ကို၊ လဘိ-ရပြီ၊ တဿ ဗောဓိရုက္ခဿ-၏၊ မူလေ-အနီးအော်၌၊ ဗောဓိရုက္ခမူလေ-ဗောဓိပင်၏အနီး အောက်၌။

ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ(ပဒဿ)-၏၊ ပဌမံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ - ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော၊) အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ- သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီးသည်၊ ဝါ-ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ သဗ္ဗပဌမံယဝ- အလုံးစုံသောနောက်နောက်နေတော်မူခြင်းတို့၏ ရှေးဥျားစွာသာလျှင်၊ (ပါဠိတော် ဝိဟရတိ၌စပ်။) ဣတိ အတ္ထော- ဤကား အနက်၊ ဧကပလ္လင်္ကေနာတိ - ကား၊ သကိဓ္မိ - တကြိမ်လည်း၊ အနုဋ္ဌဟိတ္တာ- ထတော်မမူဘဲ၊ ယထာအာဘုဇိတေန- အကြင် အကြင် ဖွဲ့ခွဲအပ်ပြီးသော၊ ဧကေနဝပလ္လင်္ကေန - တခုတည်းသော ထက်ဝယ် တင်ပလ္လင်ဖြင့်သာ၊ (ပါဠိတော် နိသိဒ္ဓိ၌စပ်။) [“သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရ

x x x x x x

မြစ်။ [နေရဉ္စရာယာတိ နေလဉ္စလာယာတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ လကာရဿ ရကာရံ ကတွာ နေရဉ္စရာယာတိ ဝုတ္တံ၊ ကဒ္ဓမ သေဝါလ ပဏကာဒိ ဒေါသရဟိတ သလိလာယာတိ အတ္ထော။ - ဒီကာ။]

အချို့ကား- “နီလံဇလာ” ဟု ဆိုလိုလျက် နီ၏ ဤကို ပြေ၊ လ ၂ လုံးကို ရ ၂ လုံး ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လည်းလာ၍၊ နေရဉ္စရာဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဤအလို “စိမ်းညိုသောရေ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် နေရဉ္စရာမည်သော မြစ်” ဟု ပေး။ [ကေဇိ နီလံဇလာယာတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ နေရဉ္စရာယာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ - ဒီကာ။]

တနည်း။ ။ ထို မြစ်၏နာမည်မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့် ပုဒ်ပါဠိခွဲ၍ ဝိဂ္ဂဟိတ် ဝါကျ ပြုဘွယ်မလို၊ ဤအလို “နေရဉ္စရာမြစ်” ဟု ပေး။ [နာမမေဝ ဝါ ဧတံ တဿာ နဒိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ - ဒီကာ။]

ဗောဓိရုက္ခမူလေ။ ။ “ဗုဇ္ဈတိတံ ဗောဓိံ” ဟု ဝိဂ္ဂဟိတ်ပြုလျှင် “သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်သော မဂ်ဣဏံ” ကို ရ၏။ ဤနေရာ၌ကား “ဗုဇ္ဈတိ ဧတ္တာတံ ဗောဓိံ” ဟု ဝိဂ္ဂဟိတ်ပြု၍ “သစ္စာလေးပါးကို သိရာဖြစ်သော ညောင် ဗုဒ္ဓဟေပင်ကို အရကောက်ပါ။ “ဗောဓိစ သော ရုက္ခောစာတိ ဗောဓိရုက္ခော” ဟု ပြု။

ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ။ ။ “ပဌမံ+အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ” ဟု ရှေးဥျားစွာပုဒ်ဖြတ်ပါ။ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၍ သန္တိစပ်ထားသည်။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါနေောင် ဟုတွာ ထည့်၍ ပါဠိတော် “ဝိဟရတိ”၌ စပ်။

သဗ္ဗပဌမံ ။ ။ ပဌမံသဒ္ဓါ တာဝသဒ္ဓါတို့သည် အပါဒါန်ကိုသော်၎င်း၊ သမ္ပန်ကို သော်၎င်း ဝဲကြ၏။ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗ” ဟု ထည့်ပေးသည်။ “သဗ္ဗ-အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဥျားစွာ” ဟုလို၊ ပဌမံ သဒ္ဓါက ကြိယာဝိသေသနဖြစ်သောကြောင့် “ဝိဟရတိ”၌ စပ်ရ

ဏံ”နှင့် အညီ ဝေသဒ္ဓါထည့်၍ “ကောဝေဝ + ပလ္လင်္ဂော ကေပလ္လင်္ဂော” ဟု အဝဓာရဏ ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ထို ဝေဓာ နိဝေတ္တတဗ္ဗတ္တကို “သင်္ကမ္ပိ အနုဋ္ဌဟိတွာ” ဟု ပြသည်။] ဝိမုတ္တိသုခပုဂ္ဂိုလ်သံဝေဒိတိ-ကား၊ ဝိမုတ္တိသုခံ-အရဟတ္တဖိုလ်ချမ်းသာ ကို၊ ဖလသမာပတ္တိသုခံ-ဖလသမာပတ်နှင့်ယှဉ်သောချမ်းသာကို၊ ပဋိသံဝေဒယ မာနော-ခံစားတော်မူလျက်၊ (ပါဠိတော် နိသီဒိန္ဒစပ်)။

x x x x x x x x

သည်။ [ပဌမန္တိစ ဘာဝနပုံသက နိဒ္ဒေသော၊ တသ္မာ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သဗ္ဗပဌမံ ဗောဓိရက္ခမူလေ ဝိဟရတီတိ ဧဝမေတ္ထ သမ္ပန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော။ — ဋီကာ။] “အလုံး စုံ” ဟူရာ၌ “မည်သည့်အလုံးစုံ” ဟု ဋီကာတို့ မဖွင့်ကြ။ “ပဌမံ ဝိဟရတိ-အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဥျားစွာနေ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရှေးဥျားစွာဖြစ်သောနေခြင်း ဟု သိသာ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက်၌ နေတော်မူခြင်း ကြိယာတွေ့ များစွာရှိရကား “အလုံး စုံသော ထိုနောက်နောက်နေခြင်း” ဟု အဓိပ္ပါယ် သိသာသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အချို့ကား “သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံသော သတ္တာဟတို့၏ရှေးဥျားစွာ” ဟု အနက်ပေး၏။ ဤ ပဌမံကား ပဌမသတ္တာဟကို ဆိုလိုရင်းမဟုတ်သောကြောင့် ထို အနက်ကို စဉ်းစားပါ။ ယောဇနာ၌ကား-ပဌမံကို ဝိဟရတိ၌မစပ်ဘဲ “အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ ဟုတွာ” ဟု ရှေးသို့လှည့်၍စပ်ပြီးလျှင် “သဗ္ဗသံ ဇနာနံ ပဌမမေဝ” ဟု ဖွင့်လေ၏။ အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင်က ပါဠိတော်ဝယ် ရှေ့ရှိသော ပဌမံကို နောက်ထူး၍ဖွင့် သောကြောင့်၎င်း၊ ဝိဟရတိ၌စပ်ဘို့ရာ “သဗ္ဗပဌမံ ဗောဓိရက္ခမူလေ ဝိဟရတီတိ ဧဝ မေတ္ထ သမ္ပန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့်၎င်း၊ ထို ယောဇနာအဖွင့်ကို စဉ်းစားပါလေ။

ဝိမုတ္တိ၊ ပေ၊ ပဋိသံဝေဒယမာနော ။ ။ တဒဂ်ဝိမုတ္တိ - အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ကိလေသာတို့မှလွတ်သော ကာမာဝဓရကုသိုလ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ - ဈာန်၊ သမုစ္ဆေဒ ဝိမုတ္တိ - မဂ်၊ ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ - ဖိုလ်၊ နိဿရဏဝိမုတ္တိ - နိဗ္ဗာန်၊ ဤသို့ ဝိမုတ္တိငါးတန် ရှိရာဝယ် ပဋိပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိကို ယူစေလို၍ “ဖလသမာပတ္တိသုခံ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ပဋိ သံဝေဒိ” ၌ ပဋိရှေ့ သံရှေ့ရှိသော ဝိဒဓာတ်၊ ဣပစ္စည်း ကတ္တားအနက်၌သက် ဟု သိစေ လိုသောကြောင့် “ပဋိသံဝေဒယမာနော” ဟု ဖွင့်သည်။

ဝိမုတ္တိသုခံ ။ ။ ဝိမုစ္စနံ ဝိမုတ္တိ - ဥပက္ကိလေသတို့မှ (ပဋိပဿဒ္ဓိ၏အစွမ်းဖြင့်) လွတ်ခြင်း၊ တနည်း-ဝိမုစ္စတီတိ ဝိမုတ္တိ-လွတ်သောစိတ်၊ ထို ဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ် ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော စိတ်ချမ်းသာမှုကို ဝိမုတ္တိသုခံ ဟု ခေါ်သည်။ “ဝိမုတ္တိယာ + ဇာတံ + သုခံ ဝိမုတ္တိသုခံ” ဟု ပြု၊ ဤအလို “ဥပက္ကိလေသတို့မှလွတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ချမ်းသာကို” ဟု ပေး။

တနည်း။ ။ သို့အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သောသုခကိုပင် ဝိမုတ္တိသုခံဟု ခေါ်သည်။ “ဝိမုတ္တိယာ + သမ္ပယုတ္တံ + သုခံ ဝိမုတ္တိသုခံ” ဟု ပြု၊ ဤအလို “ဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ချမ်းသာကို” ဟု ပေး။ [ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တဖိုလ်သည် စတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်၏။ ထို စတုတ္ထဈာန်၌ရှိသော ဥပေက္ခာကိုပင် ငြိမ်သက်သောကြောင့် သုခသဘောရှိရကား “သုခ” ဟု ဆိုထားသည်။]

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-ကား၊ ပစ္စယာကာရံ-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာဟူသော သတ္တိကို၊ (ပါဠိတော် မနသာကာသိဋ္ဌစပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ပစ္စယာကာရော-အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာဟူသော သတ္တိကို၊ (ဝုစ္စတိဋ္ဌ ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ဥပ္ပါဒေတိဋ္ဌ အပဓာနအဖြစ်ဖြင့်စပ်၊) အညမညံ-အချင်းချင်း ဖြစ်သော အကြောင်းသို့၊ ပဋိစ္စ-ရှေ့ရှုရောက်၍၊ သဟိတေ-တကွဖြစ်ကုန်သော၊

x x x x x x x x

တနည်း။ ။ “တေသံ ဝူပသမော သုခေါ” နှင့် သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းခြင်းကို “သုခ” ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ထို့အတူ အလုံးစုံသော ကိလေသာဒုက္ခတို့၏ ငြိမ်းခြင်းဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်၌ ရအပ်သော ပဋိပဿဒ္ဓိပုတ္တိကို-င် “ သုခ ” ဟု ခေါ်သည်။ ဤအလို “ ဝိမုတ္တိဇေ + သုခံ ဝိမုတ္တိသုခံ ” ဟု ပြု၊ “ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ ကင်းလွတ် ငြိမ်းခြင်းဟူသော သုခကို ” ဟု ပေး။ [အထဝါ... ဧဝံ သကလကိလေသာဒုက္ခပဿမ ဘာဝတော အဂ္ဂဗလေ လမ္ဘမာနာ ပဋိပဿဒ္ဓိပုတ္တိဇေ ဣမ သုခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။]

ပစ္စယာကာရံ။ ။ “အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယဓမ္မံ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ အဘကရ၏ အနက် မထင်ရှား၊ “ယေနာကာရေန-အကြင် အခြင်းအရာသတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယဓမ္မော ပစ္စယုပ္ပန္န ဓမ္မဿ ပစ္စယော ဟောတိ၊ သော ပစ္စယာကာရော ပစ္စယဘာဝေါ” ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ - ပညာဘူမိ နိဒ္ဒေသ၌ ဖွင့်သောကြောင့် အာကားရအတွက် ဟေတုသတ္တိ စသော အခြင်းအရာအနက်ကို ရ၏။ သို့သော် ထို သတ္တိနှင့် သတ္တိမန္တအဝိဇ္ဇာ စသော အကြောင်းတရားတို့သည် မကွဲပြားသောကြောင့် “အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယဓမ္မံ” ဟု အကြောင်း တရားကိုပင် ဤဋီကာ ဖွင့်ပြလေသည်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်။ ။ ပဋိစ္စကို “ပတိပုခံ + ဂန္ဓာ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏။ “ပတိ + ဣစ္စ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ ပတိကို ပတိပုခံ ဟု ၎င်း၊ ဣစ္စ၌ ဣဓိဓိတ် တွာပစ္စည်းကို “ဣ-ဂတိပိ” ဟူသော အနက်အတိုင်း “ဂန္ဓာ” ဟု ၎င်း ဖွင့်သည်။ သမုပ္ပါဒ်၌ သံသည် သဟအနက်ဟောတည်း။ ထို သဟအနက်ကိုပင် “သဟိတေ ဓမ္မေ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဥပ္ပါဒေတိတိ ဥပ္ပါဒေါ၊ “သဟိ တေ + ဥပ္ပါဒေါ သမုပ္ပါဒေါ” ဟု ၎င်း၊ “ပတိစ္စ + သမုပ္ပါဒေါ ပတိစ္စသမုပ္ပါဒေါ” ဟု ၎င်း သမာသ်တွဲပါ။

အညမညံ ပတိစ္စ။ ။ “အညမည” ဟူသည် အကြောင်းဖြစ်ထိုက်သော တရား အချင်းချင်းတည်း။ မှန်၏ - အဝိဇ္ဇာသည် သင်္ခါရအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ အဝိဇ္ဇာတရ တည်းက ကျေးဇူး မပြုနိုင်၊ အဝိဇ္ဇာ၏ ယှဉ်ဘက် စိတ်စေတသိက်၊ အဝိဇ္ဇာ၏ ဖိုရာ ဝတ္ထု၊ အဝိဇ္ဇာ၏ အာရုံစသော အကြောင်းတို့ ညီညွတ်မှ ကျေးဇူးပြုနိုင်၏။ ထိုသို့ အကြောင်း ညီညွတ်မှုရခြင်းကို “အညမညံ ပတိစ္စ” ဟု ဆိုသည်။ [ပတိစ္စာတိ ပတိပုခံ ဂန္ဓာ၊ ကာရဏသမ္ပိန္နံ အာဋိက္ခိတိတွာတိ အတ္ထော။ - ဋီကာ။]

သဟိတေဓမ္မေ။ ။ အဝိဇ္ဇာသည် ပြဲခဲ့သော အကြောင်းတွေ ညီညွတ်သဖြင့် သင်္ခါရကို ဖြစ်စေရာ၌ သင်္ခါရတရတည်းကို ဖြစ်စေသည် မဟုတ်၊ သင်္ခါရနှင့် အတူတကွ ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် ဝတ္ထုဇရုပ်တို့ကိုပါ ဖြစ်စေ၏။ ထို့ကြောင့် “ သဟိတေ ဓမ္မေ ” ဟု မဟုတ်ဘဲ ဖြင့် ဝိပုဒ်ကို ထည့်သည်။ [သင်္ခါရေသည်က ဝိညာဉ်စေသည်ကို ဖြစ်စေ

ဓမ္မေ - အကျိုးတရားတို့ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ- ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အချင်းချင်းဖြစ်သော အကြောင်းသို့ ရှေ့ရှုရောက်၍ တကွဖြစ်ကုန်သော အကျိုး တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေဒါတိ - ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ ဣတ္ထ-ဤသမန္တပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန- အကျယ်ကိုကား၊ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နံ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဝိနိစ္ဆယံ - အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဣစ္ဆန္တေန - အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂတော-မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗော- ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ၊ အနုလောမ ပဋိလော မန္တိ-ကား၊ အနုလောမဉ္စ-အနုလုံ၎င်း၊ ဝါ-အလျော်၎င်း၊ ပဋိလောမဉ္စ- ၎င်း၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်၎င်း၊ (ပါဠိတော် မနသာကာသိ၌စပ်)။

တတ္ထ-ထို အနုလောမ ပဋိလောမဟူသော ပါဠိ၌၊ (အနုလောမောတိ ဝုစ္စတိ ၌စပ်၊) ဝါ- ထို အနုလုံ ပဋိလုံတို့တွင်၊ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ အာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော - ဟောတော်မူအပ်သော၊ အဝိဇ္ဇာဒိ ကော - အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော၊ ပစ္စယာကာရော - ကို၊ (အကြောင်းတရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုကြောင်း အခြင်းအရာဟူသော သတ္တိကို၊) အတ္တနာ- မိမိဟူသော ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ကိုယ်တိုင်၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စ ကရဏတော - ပြုထိုက်သောကိစ္စကို ပြုခြင်း ကြောင့်၊ အနုလောမောတိ - အနုလောမဟူ၍၊ ဝါ- အလျော်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂ နိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓောတိ အာဒိနာ-အစ ရှိသော၊ နယေန - ဖြင့်၊ ဝုတ္တော - သော၊ သွေဝ - ထို အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ကိုပင်၊ (ပဋိလောမောတိ ဝုစ္စတိ၌စပ်) ဝါ-သည်ပင်၊ (န ကရောတိ၌ စပ်၊) အနုပ္ပါဒ် နိရောဓေန - နောင်တဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းဖြင့်၊ နိရုဇ္ဈ မာနော- ချုပ်လသော်၊ တံ ကိစ္စံ- ထို ပြုသင့်ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ န ကရောတိ- မပြုနိုင်၊ တဿ-ထို ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ဣတိ (တဿ) အကရဏတော-ထိုသို့ မပြုခြင်းကြောင့်၊ ပဋိလောမောတိ - ပဋိလောမဟူ၍၊ ဝါ - ဆန့်ကျင်ဘက် ဟူ၍၊

× × × × × × ×

ရာဇ္ဇလည်း နည်းတူ၊ သဟိတေတိ သမုဒိတေ အဝိနိဘူတ္ထေ (မခွဲခြားအပ်ကုန်သော) တိ အတ္ထော။ - ဇီကာ။] ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပုဒ်၏ အခြားအဖွင့်များကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌ ကထာ ဇီကာတို့၌ ရှုပါ။

ကတ္တဗ္ဗကိစ္စ ကရဏတော။ ။ အဝိဇ္ဇာသည် သင်္ခါရကို ဖြစ်စေဘို့ရန်ကိစ္စ ရှိ၏၊ သင်္ခါရ စသည်ကလည်း ဝိညာဉ်စသည်ကို ဖြစ်စေဘို့ရန်ကိစ္စ ရှိ၏၊ ဤသို့ မိမိကိစ္စပြုပုံကို ပြသောကြောင့် “ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ရှေ့ နည်းကို “ အနုလောမ (အလျော်) ” ဟု ဆိုအပ်၏။ “ အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသ ဝိရာဂ နိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓော ” အစရှိသော နောက်နည်းကိုကား အဝိဇ္ဇာ စသည် တို့က မိမိပြုထိုက်သောကိစ္စကို မပြုခြင်းကြောင့် “ ပဋိလောမ ” ဟု ဆိုရသည်။

ဝုစ္စတိ- န်၊ ဝါ- တနည်း၊ ပုရိမနယေန - အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ အစရှိသော ရှေ့နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်၊ ပဝတ္တိယာ- သံသရာ ဖြစ်ခြင်းအား၊ [ပဝတ္တိယာတိ သံ သာရပ္ပဝတ္တိယာ၊- ဇူကာ။] အနုလောမော - လျော်၏၊ ဣတရော - ရှေ့နည်းမှ တပါးသောနောက်နည်းသည်၊ (အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသ ဝိရာဂနိရောဓာစသော နေဦးနည်းသည်၊) တဿာ- ထို ဖြစ်ခြင်း၏၊ ပဋိလောမော - ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ ဣတိ ဝေမ္ဗိ- ဤသို့လည်း၊ ဣတ္ထ-ဤ အနုလောမ ပဋိလောမံဟူသော ပုဒ်၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ပန- ဗျာဘိရိက်ကား၊ အာဒိတော-အဝိဇ္ဇာဟူသော အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝအန္တ- ဇရာ မရဏဟူသော အဆုံးတိုင်အောင်၎င်း၊ အန္တတော - ဇရာ မရဏဟူသော အဆုံးမှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ ယာဝ အာဒိ စ - အဝိဇ္ဇာဟူသော အစတိုင်အောင်၎င်း၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ အဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတော- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်မှ၊ အညေန- သော၊ အတ္ထေန- အနက်အား ဖြင့်၊ အနုလောမပဋိလောမတာ-အနုလုံပဋိလုံ၏အဖြစ်သည်၊ န ယုဇ္ဇတိ-မသင့်။

မနသာကာသီတိ- ကား၊ မနသိ- စိတ်၌၊ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို မနသာကာသီဟူသော ပါဠိ၌၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနုလောမံ-အားဖြင့်၊ မနသိ-၌၊ အကသိ-ပြီ၊ ဣဒံ-ဤအခြင်းအရာကို၊ (အနုလုံအားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံအခြင်းအရာကို၊) တာဝ-ပဋိလောမမှရှေးဥျားစွာ၊ ဒဿေတုံ-ပြုတော် မူခြင်းငှါ၊ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တိ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထို အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (သဗ္ဗပဒေသု ဌ်စပ်၊) အဝိဇ္ဇာစ-အဝိဇ္ဇာလည်း ဟုတ်၏၊ သာ-ထို အဝိဇ္ဇာဟူသည်၊ ပစ္စယော စ- အကြောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ - ဤ နှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယော - မည်၏၊ တသ္မာ အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ - ထို အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်း

x x x x x x x x

ပုရိမနယေနဝါ။ ။ “အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သံသရာဖြစ်ခြင်းအား လျော်သောကြောင့် “အနုလောမ” ဟု ခေါ်ရ၏။ “အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော နောက်နည်းကို သံသရာဖြစ်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် “ပဋိလောမ” ဟု ခေါ်ရသည်။

အာဒိတော ပန၊ ပေ၊ န ယုဇ္ဇတိ ။ ။ အခြားနေရာ၌ အနုလုံ ပဋိလုံဆိုလျှင် “ကေသာ လောမဒ၊ ပေ၊ လသိကာ မုတ္တံ” ကဲ့သို့ အစမှစ၍ အဆုံးတိုင်အောင် ဟောအပ် သော တရားကို “အနုလုံ” ဟု ခေါ်၏။ “မုတ္တံ လသိကာ၊ ပေ၊ န ခါ လောမာ ကေသာ” ကဲ့သို့ အဆုံးမှစ၍ အစတိုင်အောင် ပြန်သောနည်းကို “ပဋိလုံ” ဟု ခေါ်ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ အစမှ အဆုံး၊ အဆုံးမှ အစကို (ဤနေရာ၌) မဟောသောကြောင့် ထိုအနက်အားဖြင့် “အနုလုံ ပဋိလုံ” ဟု မဖြစ်သင့်။

ကြောင့်၊ သင်္ခါရာ-သင်္ခါရတို့သည်၊ သမ္ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ ဣမိနာ နယေန-
 ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု-အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။
 [“သင်္ခါရာစ+တေ+ပစ္စယောစာတိ သင်္ခါရပစ္စယော၊ တသ္မာ သင်္ခါရပစ္စယာ”
 ဟု စသည်ဖြင့် သိပါ။] အယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဣတ္ထ - သမန္တပါသာဒိကာ
 မည်သော ဤ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခါရ- တည်း၊ ဝိတ္ထာရောပန - ကိုကား၊
 သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္န-သော၊ ဝိနိစ္ဆယံ-ကို၊ ဣစ္ဆန္တေန- အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဒတာဝ-မှပင်၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏။ ပန - ကား၊ ယထာ- အကြင် အခြင်း
 အရာအားဖြင့်၊ ပဋိလောမံ- ပဋိလုံအားဖြင့်၊ မနသိ-၌၊ အကာသိ-ပြီ၊ ဣဒံ - ဤ
 ပဋိလုံအားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံ အခြင်းအရာကို၊ ဒေသတုံ-ငှါ၊ အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ
 အသေသဝိရာဂ နိရောဓာ သင်္ခါရ နိရောဓောတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားတော်
 ကို၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (တနည်း)သံဂီတိကာရေ
 ဟိ- တို့သည်၊ ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ - ထို အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂ နိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော
 အစရှိသောစကား၌၊ အဝိဇ္ဇာယတွေဝါတိ-ဟူသည်ကား၊ တု-အနုလောမပက္ခမှ
 တပါး ပဋိလောမပက္ခကား၊ အဝိဇ္ဇာယဝေ - အဝိဇ္ဇာ၏ပင်၊ အသေသဝိရာဂ

x x x x x x x +

အဝိဇ္ဇာယ ဝေ တု။ ။ ပါဠိတော်၌ “အဝိဇ္ဇာယတွေဝ”ကို “အဝိဇ္ဇာယ ဝေ တု”
 ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုသို့ဖွင့်သောကြောင့် “သမန္တပါသာဒိကာတွေဝ”၌ “ပါသာဒိကာတိ+
 ဝေ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရသကဲ့သို့ ဤ၌ မဖြတ်ရ၊ “တု+ဝေ”ဟုသာ ပုဒ်ဖြတ်ရ၏ ဟု သိစေ၏။
 ထို့ပြင် “ဝေ+တု”ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ဖွင့်သောကြောင့် (ပါတိမောက္ခံဝယ် “ပ+အတိ
 မောက္ခံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရသော်လည်း အနက်ပေးရာ၌ အတိနှင့် ပ ဥပသာရကို ရှေ့နောက်
 ပြန်၍ “အတိပမောက္ခံ”ဟု အနက်ပေးရသကဲ့သို့) ဤ၌လည်း ဝေနှင့် တုကို ရှေ့နောက်
 ပြန်၍ အနက်ပေးပါ ဟု သိစေသည် ဟု ယောဇနာ ဖွင့်သည်။ [တချို့ စာအုပ်၌
 “အဝိဇ္ဇာယ တု + ဝေ ” ဟု ပုဒ်စဉ်အတိုင်းရှိ၏။ ထိုသို့လည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏။]

ဝေ တု အနက် ။ ။ တုနိပါတ်သည် အနုလောမပက္ခမှတပါး ပဋိလောမပက္ခကို
 ထွန်းပြသော ပက္ခန္တရဇောတကဘည်း၊ ဝေကိုကား ယောဇနာ၌ သတ္တဇီဝစသည်ကို
 နှစ်စေသော နိဝတ္တာပနာဝဓာရဏ ဟု ဆို၏။ ထိုစကားကို စဉ်းစားသင့်၏။ ဘာ
 ကြောင့်နည်း-ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿဝယ် ကေဝလသဒ္ဓါဖြင့် သတ္တဇီဝ စသည်ကို
 တားမြစ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿအဖွင့်ကြည့်ပါ။] မိမိ
 ကား အနုလောမ၌ အဝိဇ္ဇာသည် အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း အဝိဇ္ဇာ၏ချုပ်
 ခြင်းသည်ပင် အကြောင်းဖြစ်ရကား အဝိဇ္ဇာချင်းထပ်သောကြောင့် သဒ္ဓိဋ္ဌာနာဝဓာရ
 ဏ အနက်ဟော ဟု ထင်သည်။

အသေသ၊ ပေ၊ နိရောဓာ ။ ။ ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဝိရာဂေါ-ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ
 ဟူသမျှကို စင်စစ်အမှန် မတပ်မက်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ကို “ဝိရာဂ ” ဟု
 ခေါ်၏။ ဝိရာဂေန + နိရောဓော ဝိရာဂနိရောဓော - မဂ်ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ၏ချုပ်ခြင်း၊
 ရှေးက “မဂ္ဂေန - ဖြင့်” ဟု ပေးကြ၏။ သင့် မသင့်ကို စဉ်းစားပါ။ ချုပ် ဟူသည်

နိရောဓာတိ- ဟူသည်ကား၊ ဝိရာဂသင်္ခါတေန-ဝိရာဂ ဟု ဆိုအပ်သော၊ မဂ္ဂေန- အရဟတ္တမဂ်ကြောင့်၊ အသေသနိရောဓာ- အကြွင်းမရှိ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သင်္ခါရ နိရောဓာတိ - ဟူသည်ကား၊ သင်္ခါရနံ - သင်္ခါရတို့၏၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓော - နောင်တဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ထင်ရှား၏။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ (ဤသို့ နောင်တဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းဖြင့်၊) နိရုဒ္ဓါနံ-ချုပ်ပြီးကုန်သော၊ သင်္ခါရနံ - တို့၏၊ နိရောဓာ - ကြောင့်၊ ဝိညာဏံ- သည်၊ နိရုဒ္ဓိ-ချုပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) ဝိညာဏာဒီနံ - ဝိညာဉ် အစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏၊ နိရောဓာစ-ကြောင့်လည်း၊ နာမရူပါဒီနိ- နာမ် ရုပ် အစရှိသော အကျိုးတရားတို့သည်၊ နိရုဒ္ဓါနိယေဝ - ချုပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ - ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတံ - ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓောတိ အာဒီနိ - အစရှိသော စကားတော်တို့ကို၊ ဝတ္တာ - ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ

x x x x x x x x x

အကမ္မကတည်း၊ သကမ္မက နေရာ၌သာ ကရိုဏ်းလိုသည်၊ အကမ္မက နေရာ၌ကား ကရိုဏ်းမလိုပါ။ ထိုသို့ချုပ်ရာဝယ် သောတာပတ္တိမဂ်ကြောင့် အပါယဂမနိယ အင်ဇ္ဇာ ချုပ်၏၊ ဤလောက၌ တကြိမ်ပဋိသန္ဓေနေကြောင်း၊ အဝိဇ္ဇာသည် သကဒါဂါမိမဂ်ကြောင့် ချုပ်၏၊ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေကြောင်း အဝိဇ္ဇာသည် အနာဂါမိမဂ်ကြောင့် ချုပ်၏၊ သို့သော် အဝိဇ္ဇာကား ကျန်ရှိသေး သည်သာ၊ အရဟတ္တမဂ်ကြောင့် ချုပ်ရာ၌ကား အဝိဇ္ဇာ မကြွင်းကျန်တော့ဟု သိစေလို၍ “အသေသ” ဟု ဝိသေသန ကုမရသည်၊ ဤ အသေသံကို နိရောဓ၌ စပ်ရသော်လည်း ဤ အသေသံကို ထောက်၍ပင် ဝိရာဂ အရ အရဟတ္တမဂ်ကိုသာ ယူရသည်။ [အသေသံ - အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် + ဝိရာဂ နိရောဓော-အရဟတ္တမဂ်ကြောင့် ချုပ်ခြင်းတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာ၌ကား အသေသဝိရာဂနိရောဓာဝယ် အသေသံကို ဝိရာဂ၌ မစပ်ဘဲ နိရောဓ၌ ဝေရသောကြောင့် အယုတ္တသမာဓ်ဟု ဆိုသည်ကို စဉ်းစားပါ။ အသေသံ ဟူသော ဝိသေသနကို ပဋိနုဗ္ဗိသော နိရောဓ၌ စပ်ဘို့ရာ “အသေသံ+ ဝိရာဂနိရောဓော အသေသဝိရာဂနိရောဓော”ဟု တွဲလျှင် ယုတ္တသမာဓ်သာ ဖြစ်သင့် သောကြောင့်တည်း၊ ဥပမာ-“သုရိယံ+ပဿန္တိတိ သုရိယပဿာ၊ န+သုရိယပဿာ အသုရိယပဿာ”ဟု တွဲရာ၌ ယုတ္တသမာဓ် ဟုပင် ဆိုရသကဲ့သို့တည်း။

အနုပ္ပါဒနိရောဓော။ ။ သောတာပတ္တိမဂ်ကြောင့် တချို့အကုသိုလ်သင်္ခါရတွေ ချုပ်ပါသော်လည်း သင်္ခါရကျန်သေးရကား နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိ မဟုတ်၊ ဖြစ်ခြင်း ရှိသေး၏၊ သကဒါဂါမိ အနာဂါမိမဂ်ကြောင့် ချုပ်ရာ၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း၊ အရဟတ္တမဂ်ကြောင့် ချုပ်ရာ၌ကား နောက်ထပ် မည်သည့် သင်္ခါရမျှ မဖြစ်တော့၊ ထို့ကြောင့် မဟာပုရိသော၌ မဟန္တဟူသော ဝိသေသနကဲ့သို့ “အနုပ္ပါဒ”ဟု ဝိသေ သနထည့်ရသည်၊ “အနုပ္ပါဒေါ-နောင်တဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော+နိရောဓော- တည်း၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓော”ဟု ပြပါ။ ယောဇနာ၌ “အနုပ္ပါဒေန+နိရောဓော” ဟု ဖွင့်သည် ကို စဉ်းစားပါ။

တိ - အစရှိသော စကားတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ- သည်) ဝုတ္တံ- ပြီ။ [နောင်အခါ ဟောတော်မူခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “ဝတ္တာ ဝုတ္တံ” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုဟန်တူသည်။ သို့မဟုတ် သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့၏ဆိုခြင်းကို ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်။] တတ္ထ- ထို ဝေမေတဿ၊ ပေ၊ ဟောတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧကဝလဿာတိ- ဟူသည် ကား၊ သကလဿ- အလုံးစုံသော၊ ဝါ- တနည်း၊ သုဒ္ဓဿ- သက်သက်သော၊ သတ္တ ဝိရဟိတဿ- သတ္တုမှ ကင်းသော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (သတ္တ အတ္တ ဇီဝမပါသော ကြောင့် သုဒ္ဓ ဟု ခေါ်သည်။) ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာတိ- ကား၊ ဒုက္ခရာသိဿ- ဒုက္ခ အစု၏၊ (ခန္ဓသဒ္ဓါ “ ရာသိ ” အနက် ဟောတည်း။) နိရောဓော ဟောတိတိ- ကား၊ အနုပ္ပါဒေါ- နောင်ဘဖန် မဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ (ချုပ်- ဟူရာ၌ နောက်ထပ် မဖြစ်သော ချုပ်ခြင်း ဟု သိစေလို၍ “ အနုပ္ပါဒေါ ” ဟု ဖွင့်သည်။)

ဘေမတ္တံ ဝိဒိတွာတိ- ကား၊ အဝိဇ္ဇာဒိဝသေန - အဝိဇ္ဇာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သင်္ခါရာဒိကဿ- သင်္ခါရ အစရှိသော၊ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ- ဒုက္ခအစု ၏၊ သမုဒယောစ - ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် တိုးပွားခြင်းသည် ၎င်း၊ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာဒိဝသေန- အဝိဇ္ဇာ၏ ချုပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း ကြောင့်၊ (သင်္ခါရာဒိကဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ) နိရောဓောစ - ချုပ်ခြင်းသည်၎င်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ယွာယံ (ယော အယံ အတ္ထော) - အကြင် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝုတ္တော - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗာကာရေန - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေမတ္ထံ- ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝိဒိတွာ- သိတော်မူ၍၊ တာယံ ဝေလောယန္တိ- ကား၊ တဿအတ္ထဿ- ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်၏၊ ဝါ- ကို၊ တာယံ ဝိဒိတဝေလောယံ- ထိုသိတော်မူအပ်ရာအခါ၌၊ ဣမံဥဒါနံ ဥဒါနေသီတိ-

x x x x x x x x

ကေဝလဿ။ ။ “ကေဝလာ အင်္ဂမဂဓာ- အားလုံး အင်္ဂတိုင်း မာဂဓတိုင်းသား တွေ” ဟု ဆိုရာ၌ ကေဝလသဒ္ဓါသည် နိရဝသေသအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤလည်း “နိရဝသေသအနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ ကေဝလဿကို “သကလဿ- အလုံးစုံ” ဟု ဖွင့်သည်။ အလုံးစုံဟူသည်လည်း ဘဝယောနိ- ဂတိ- ဌိတိ သတ္တဝါသ သတ္တနိကာယ အားလုံး၌ဖြစ်သော “ဒုက္ခက္ခန္ဓ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဤကား “သကလဿာတိ အနဝသေသဿ သဗ္ဗဘဝါဒိဂတဿ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ ကေဝလာ သာလယော- ကောက်စပါးစသည် မဖက် သက်သက်သန့်သန့် ဖြစ်သော သလေးစပါးတို့ ” ဟူရာ၌ ကေဝလသဒ္ဓါသည် အသံမိဿအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤလည်း “ အသံမိဿ အနက်ဟော ” ဟု သိစေလို၍ “ သုဒ္ဓဿ ” ဟု တနည်းဖွင့်သည်။ သုဒ္ဓ ဟူသည်လည်း “သတ္တ အတ္တဇီဝ မဖက် သက်သက်သန့်သန့်” တည်း။

ဝိဒိတဝေလောယံ။ ။ ဝိဒိယတေ ဣတ္ထာတိ ဝိဒိတာ၊ (ဝေလော) ဟု အဓိကရဏ သဒ္ဓါပြု၊ ယောဇနာ၌ “ ဝိဒိတ ” ကို “ ပါကဋ ” ဟု ဖွင့်သည်မှာ ပါကဋအနက်က အကမ္မကဖြစ်သောကြောင့် တေမတ္ထံ ဝိဒိတွာ ဟု သကမ္မကထားပုံကိုရှု၍ စဉ်းစားပါ။

ကား၊ ဝိဒိတေ-သိတော်မူအပ်ပြီးသော၊ တသ္မိံ အတ္ထေ-ထိုအနုလုံ ပဋိလုံဟူသော အကြောင်း အကျိုး အနက်၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဟေတုနောစ- အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်း ကို၎င်း၊ ဟေတုသမုပ္ပန္နမ္မဿစ - အကြောင်းကြောင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်သော အကျိုးတရားကို၎င်း၊ ပဇာနနာယ-အပြားအားဖြင့် သိတော်မူခြင်း၏၊ အာနာဘဝဒီပကံ - အာနဘော်ကို ထင်ရှားပြဘတ်သော၊ ယဒါဟဝေ ပါတု ဘဝန္တိတိ အာဒိကံ-အစရှိသော၊ သောမနဿယုတ္တညာဏ သမုဇ္ဇာနံ - သော မနဿနှင့် ယှဉ်သော ဉာဏ်ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ (မဟာကြိယာ သော မနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့် ဖြစ်သော၊) ဣမံ ဥဒါနံ-ကို၊ ဥဒါနေသိ-ကြူးရင့်တော်မူပြီ၊ အတ္တမနဝါစံ - မိမိစိတ်ရှိသူ၏ စကားကို၊ ဝါ- ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြူးရင့်အပ်သော စကားကို၊ နိစ္ဆာရေသိ - ထွက်ပေါ် စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ကြူးရင့် မြက်ဆိုတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တဿာ - ထို ဥဒါနံ-ဝါထာ၏၊ အတ္ထော - ကား၊ ယဒါဟဝေတိ - ကား၊ ဟဝေ-ထင်ရှားစွာ၊ ယသ္မိံ ကာလေ-၌၊ ပါတုဘဝန္တိတိ-ကား၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ကုန်၏၊ ဓမ္မာတိ-ကား၊ အနုလောမ ပဋိလောမ ပစ္စယာကာရ ပဋိဝေဓသာဓကော-အနုလုံ ပဋိလုံဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော၊ ဗေဒမိပက္ခိယဓမ္မာ-ဗေဒမိပက္ခိယတရားတို့သည်၊ (“ပါတုဘဝန္တိ-ဖြစ်ပေါ်လာ ကုန်၏”၌စပ်).... အထာဝါ- ထိုပြင် တနည်းကား၊ ပါတုဘဝန္တိတိ- ကား၊ ပ ကာသန္တိ-ထင်ရှားကုန်၏၊ အဘိသမယဝသေန-ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်

* * * + * * *

နိစ္ဆာရေသိ။ ။ ဥဒါနေသိကို “နိစ္ဆာရေသိ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဥဒါနေသိ၌ ဥပုဗ္ဗ အနုဓာတ် ကာရိတ်ဏေပစ္စည်းဖြင့် “ထွက်ပေါ်စေပြီ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ ဤနိစ္ဆာရေသိ ၌လည်း နိပုဗ္ဗ စရဓာတ် ကာရိတ် ဏေပစ္စည်းဖြစ်၍ “နိစ္ဆရိံသု - ရောင်ခြည်တော် ထွက်ကုန်ပြီ” ဟု ရာဇ်ကဲ့သို့ “ထွက်စေတော်မူပြီ” ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။ [ဥဒါနံပုဒ်၏ ရှပ်ပြီး ပုံနှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌသာလိနိ ဘာသာဋီကာ အင်္ဂါ ၉ တန်အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

ဟဝေ။ ။ ဟဝေကို “ဗုတ္တံ” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ (တနည်း) “ဟ”သည် ဗုတ္တ အနက်ဟော၊ “ဝေ”သည် ဧကံသတ္တအနက်ဟော၊ ဤအလို “ဟ-ထင်ရှားစွာ၊ ဝေ- စင်စစ်” ဟု ပေး၊ ဤသို့ ဟဝေက “ထင်ရှား” အနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပါတုဘဝန္တိ၌ ပါတုအတွက် အနက်မရှိဘဲ “ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ဖွင့်ရသည်။ တနည်း- ဋီကာ၌ “ယဒါ+အာဟဝေ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “ကိလေသာမင်းနှင့် စစ်ထိုးရာအခါ၌” ဟု ကေစိဝါဒ ပါသေး၏။

ပါတုဘဝန္တိ ။ ။ ဓမ္မာအရ ဗေဒမိပက္ခိယတရားကို ယူရာ၌ သတိပဋ္ဌာန်စသော ဗေဒမိပက္ခိယ တရားတို့သည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ ဥပါဒ် ဋီ တင်အားဖြင့် ဖြစ်နိုင် သောကြောင့် ပါတုအနက်မရှိကြ၍ “ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” ဟု ဖွင့်ရသည်။ ဓမ္မာအရ သစ္စာသေးပါးကို ယူရာ၌ကား အချို့ သစ္စာတို့သည် ရဟန္တာသန္တာန်၌ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ ဉာဏ်အားသာ ထင်ရှားနိုင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပါတုအနက်ရှိကြ၍ ပကာသန္တိ ဟု ဖွင့်ရသည်။

ဗျတ္တိပါကဋာ- ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဓမ္မာတိ- ကား၊ စတုအရိယသစ္စ ဓမ္မာ- လေးပါးသော အရိယသစ္စာတရားတို့သည်၊ (“ ပါတုဘဝန္တိ - ထင်ရှား လာကုန်၏ ” ဝှစ်၁) ကိလေသသန္တာပနဋ္ဌေန - ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက် တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝီရိယံ - ကို၊ အာတာပေါတိ- အာတာပဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ [“ အာတာပေါတိ ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဣတိ ကြေနေသည်၊] အာတာပိနောတိ- ကား၊ သမ္ပပ္ပဓာနဝီရိယဝတော - သမ္ပပ္ပဓာန ဝီရိယရှိထသော၊ [အာတာပိကို အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ် ကြီးစလိ၍ ဝန္တုပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သည်၊ “ အာတာပေါ အဿ အတ္ထိတိ အာတာပိ ” ဟု ပြု၊] ဈာယတောတိ- ကား၊ အာရမဏူပ နိဇ္ဈာနလက္ခဏေနစ - ကသိုဏ်း အစရှိသော အာရုံတို့ကို စူးစိုက်စွာရှုခြင်း လက္ခဏာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေနစ - အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာ၊ နိဗ္ဗာန်၏ တထလက္ခဏာကို စူးစိုက်စွာ ရှုခြင်းလက္ခဏာရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဈာနေန- ၂ ပါးသောဈာန်ဖြင့်၊ ဈာယန္တ သ - ရှုတတ်သူလည်း ဖြစ်ထသော၊ [ဈာနေန နေရာဝယ် ရှေးစာအုပ်များ၌ “ ဒွိဟိဈာနေဟိ ” ဟု ရှိသည်။]

ဗြာဟ္မဏဿာတိ- ကား၊ ဗာဟိတပါပဿ - မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိသော၊ ဝါ-မကောင်းမှုတို့ကို မျှောပြီးသော၊ ဒီဏာသဝဿ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ [ဗြာဟ္မဏ၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ပဌမအုပ် ဝေရဇ္ဇကဏ္ဍ အဇ္ဈတ္တိကနိဒါန်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊] အထဿ ကင်္ခါဝပယန္တိတိ - ကား၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဝေ-သို့၊ ဝါ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ (ပါတုဘဝန္တိတိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နှစ်နည်းဖြင့်)၊ ပါတုဘူတ ဓမ္မဿ - ဖြစ်ပြီး သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားရှိသော၊ ဝါ-ထင်ရှားပြီးသော သစ္စာလေးပါး တရား ရှိသော၊ အဿ - ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကင်္ခါ - ယုံမှားခြင်း ဟူသမျှတို့သည်၊ ဝပယန္တိ (ဝိ + အပယန္တိ) - ကင်းကုန်၏၊ သဗ္ဗာတိ- ကား၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာ ဘုရား၊ ကော- အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဖုသတိနုခေါ - တွေထိပါသနည်း၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ ပဉ္စော - ပြဿနာသည်၊ နောကလ္လော - ဖြေခြင်းငှါ မသင့်၊ [ဖဿ ဟူသော သဘာဝကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အနေအားဖြင့် မေးသောကြောင့် အမေးကစ၍ လွဲနေရကား ဖြော့ရှိရန်မသင့်- ဟူလို၊] ဣတိ- သို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အဝေါစ- မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသော၊ (နယေနစ - နည်း ဖြင့်၎င်း၊) တထာ-ထိုမှတပါး၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ဇရာမရဏံ-ဇရာမရဏ ဟူသည်၊ ကတမံနုခေါ- အဘယ်ပါနည်း၊ ဣဒံ ဇရာမရဏံ- ဤ ဇရာမရဏသည်၊ ကဿစ - အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ (သန္တကံ - ဥစ္စာပါနည်း၊) ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ ပဉ္စော-ပြဿနာသည်၊ နောကလ္လော-ဖြေခြင်းငှါ မသင့်၊ (ကဿဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို မေးနေသောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်မရှိရကား မဖြေသင့်-ဟူလို၊) ဣတိ အာဒိ

နာ-ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေနစ-နည်းဖြင့်၎င်း၊ ပစ္စယာကာရေ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊
 ယာတောကင်္ခါ - အကြင် ယုံမှားခြင်းတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ - သည်၊) ဝုတ္တာ-
 ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္စယာကာရသေဝ- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ပင်၊ ဝါ-ကိုလင်၊
 အပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ-ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊
 (ငါဟူသော အကောင်ကလေးသည်၊) အတိတံ - အတိတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနံ-
 ကာလ၌၊ ဝါ-ကာလတုန်းက၊ အဟောသိံနခေါ-ဖြစ်ခဲ့လေပြီလော၊ ဣတိ အာဒိ
 ကာ - ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ သောဠသ - တဆဲ့ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ယာစ
 ကင်္ခါ - အကြင် ယုံမှားခြင်းတို့သည်လည်း၊ အာဂတာ - လာကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗာ -
 ကုန်သော၊ တာ - ထို ယုံမှားခြင်းတို့သည်၊ ဝပယန္တိ အပဂစ္ဆန္တိ - ကင်းကုန်၏၊
 နိရုဇ္ဈန္တိ - ချုပ်ကုန်၏၊ ကဿာ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ယတော ပဇာနာတိ
 သဟေတုဓမ္မန္တိ-ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇာဒိကေန- အဝိဇ္ဇာအစရှိသော၊
 ဟေတုနာ - အကြောင်းအားဖြင့်၊ သဟေတုကံ - အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊
 သင်္ခါရာဒိံ - သင်္ခါရ အစရှိသော၊ ကေဝလံ - အလုံးစုံသော၊ ဝါ - အတ္တမဘက်
 သက်သက်သော၊ ဣမံ ဒုက္ခက္ခန္ဓဓမ္မံ-ဤ ဒုက္ခအစုဖြစ်သော တရားကို၊ (သော-
 ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ အညာတိ-သိ၏၊
 ပဋိဝိဇ္ဇတိ - ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ ဣကံ - ထို့ကြောင့်တည်း၊ [အညာတံ၌ အာပုဗ္ဗ
 ဉ္ဇဓာတ် တိဝိဘတ်တည်း၊ ထို သိခြင်းဟူသည်လည်း ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ဟု သိစေ
 လိုသောကြောင့် ပဋိဝိဇ္ဇတိ ဟု သဘာဝတ္ထကို ဖွင့်သည်။]

ဒုတိယဝါရေ-ဒုတိယဝါရ၌၊ ဣမံ ဥပါဒါနံ ဥဒါနေသီတိ-ကား၊ ဝိဒိတေ-
 သိအပ်ပြီးသော၊ တသ္မိံ အတ္ထေ - ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ အနုလုံပဋိလုံ ဟူသော
 အနက်သဘော၌၊ ဝါ-တွင်၊ အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရ
 နိရောဓောတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပကာသိတဿ- ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီးသော၊

x x x x x x x x

သောဠသကင်္ခါ ။ ။ တဆဲ့ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းကို ဋီကာ ကြည့်ပါ။
 အဟောသိံနခေါ အဟံ အတိတမဒ္ဓါနံ-ငါဟု ဆိုအပ်သော အကောင်သည်၊ (ပုဂ္ဂိုလ်
 သတ္တာ အတ္တဇီဝကလေးသည်) အတိတကာလတုန်းကဖြစ်ခဲ့လေပြီလောဟု တွေးတော
 ခြင်းသည် အတ္တကိုမူတည်၍ တွေးတောခြင်းတည်း၊ အရိယာဖြစ်သော အခါ၌ကား ထို
 အတ္တအယူ ပျောက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ထို ယုံမှားသံသယ တဆဲ့ခြောက်ပါးလုံး
 ကင်းကြလေပြီ။

ဝပယန္တိ ။ ။ ဝိ + အပယန္တိ ပုဒ်ဖြတ်၊ ဝိ၌ ဣချေ၍ သန္တိ စပ်ထားသည်၊ ယန္တိ၌
 ဂတိအနက်ဟော ယာဓာတ်တည်း၊ “ဝိ အပ” ဥပသာရကြောင့် “အပဂမန” အနက်ကို
 ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် “အပဂစ္ဆန္တိ” သည် သဒ္ဓတ္ထ “နိရုဇ္ဈန္တိ” ကား အဓိပ္ပါယ်ထွ
 တည်း၊ အပဂမန- ကင်းကွာသွားခြင်း ဟူရာ၌ “နောင်တဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်
 ခြင်းကို ဆိုလိုသည်” ဟုလို။

နိဗ္ဗာနသင်္ခါတဿ-နိဗ္ဗာန် ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပစ္စယက္ခယဿ- အကြောင်းတို့၏ ကုန်ရာ တရားကို၊ အဝဗောဓာနဘာဝဒီပကံ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အာနဘော်ကို ပြတတ်သော၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ - ဟောတော်မူအပ်သော အပြားရှိသော၊ ဣမံ ဥဒါနံ-ဤ ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ-ပေါ်ထွက်စေတော်မူပြီး၊ ဝါ-ကြူးရင့်တော်မူပြီး၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [“ ဝိယန္တိ ဣတ္ထာတိ ခယော၊ ပစ္စယာနံ ခယော ပစ္စယက္ခယော ” - ယေ ဇနာ။] တကြ- ထိုဥဒါန်းစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ်ကား၊ သင်္ခေပတ္ထော-တည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပစ္စယာနံ-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏၊ ခယသင်္ခါတံ - ကုန်ရာ ဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ - ကို၊ အဝေဒိ- သိတော်မူပြီး၊ အညာသိ - သိတော်မူပြီး၊ ပဋိဝိဇ္ဇိ - ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီး၊ တသ္မာ-ထို့ ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပစ္စယက္ခယနိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ အာတာပိနော-ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော သမ္ပပ္ပဓာန် ဝိရိယရှိထသော၊ ဈာယတော-အာရမဏပနိဇ္ဈာန်၊ လက္ခဏပနိဇ္ဈာန်တို့ဖြင့် ကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံ၊ အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာကို စူးစိုက်စွာ ရှုတတ်ထသော၊ အဿဗြာဟ္မဏဿ - ထို မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဝါ - ထို မကောင်းမှုတို့ကို မျှောပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ- ၃၇ ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့သည်၊ ပါတု ဘဝန္တိ-ထင်ရှားလာကုန်၏၊ (တနည်း) ဓမ္မာ-သစ္စာ ၄ ပါး တရားတို့သည်၊ ပါတု ဘဝန္တိ-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိဗ္ဗာနဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အဝိဒိတတ္တာ-မသိအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာ(ကင်္ခါ)-အကြင် ယုံမှားခြင်းတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ- ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ သဗ္ဗာပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တာကင်္ခါ-ထို ယုံမှားခြင်းတို့သည်၊ ဝပယန္တိ-ကင်းကုန်၏၊ ဣတိ-ကား၊ (သင်္ခေပတ္ထော-တည်း။)

တတိယဝါရေ-၌၊ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိတိ-ကား၊ ယေနမဂ္ဂေန - အကြင် မဂ်ဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ - သည်၊) ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ-၏၊ သမုဒယ နိရောဓသင်္ခါတော-ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ သော အတ္ထော - ထို အနက်ကို၊ ကိစ္စဝသေနစ-ကိစ္စ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ (သမုဒယနှင့် နိရောဓကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း ကိစ္စအားဖြင့်၎င်း) အာရမဏကြိယာယစ-အာရုံပြုခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဝိဒိတော-သိအပ်ပြီး၊ တဿအရိယမဂ္ဂဿ-၏၊ အာနဘာဝဒီပကံ-သော၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-သော၊ ဣမံဥဒါနံ-ကို၊ ဥဒါနေသိ-ပြီး၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တတြာပိ- ထို တတိယ ဥဒါန်းဂါထာ၌လည်း၊ (ပိဖြင့် ပဌမ ဒုတိယဥဒါန်းဂါထာတို့ကို ပေါင်းသည်၊) အယံ သင်္ခေပတ္ထော၊ ယဒါ- ၌၊ အာတာပိနော-ထသော၊ ဈာယတော-ထသော၊ ဗြာဟ္မဏဿ-၏(သန္တာန်၌) ဟဝေ-ထင်ရှားစွာ၊ ဓမ္မာ- ၃၇ ပါးသော ဗောဓိ

ပက္ခိယတရားတို့သည်၊ ပါတုဘဝန္တိ - ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။ (တနည်း) ဟဝေ-
စင်စစ်၊ ဓမ္မာ- သစ္စာလေးပါးတရားတို့သည်၊ ပါတုဘဝန္တိ - ထင်ရှားလာကုန်၏။
တဒါ - ဌ၊ သောဗြာဟ္မဏော - သည်၊ ဥပ္ပန္နေဟိ - ဖြစ်ကုန်ပြီးသော၊ တေဟိ
ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေဟိဝါ-ထိုဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ယဿအရိယ
မဂ္ဂဿ-အား၊ စတုသစ္စဓမ္မာ - တို့သည်၊ ပါတုဘူတာ - ထင်ရှားကုန်ပြီ၊ တေန
အရိယမဂ္ဂေနဝါ- ဖြင့်သော်၎င်း၊ မာရသေနံ - မာရ်စစ်သည်ကို၊ ဝိရူပယံ (ဝိရူ
ပယန္တော) - ဖျက်ဆီးလျက်၊ တိဋ္ဌတိ - တည်နိုင်၏။ ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာ
တိ အာဒိနာ - အစရှိသော၊ နယေန - ဖြင့်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ - ဟောတော်မူအပ်
ပြီးသော အပြားရှိသော၊ (သုတ္တနိပါတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အပြားရှိ
သော၊) မာရသေနံ - ကို၊ ဝိရူပယန္တော ဝိဓမ္မေန္တော ဝိဒ္ဓံသေန္တော - ဖျက်ဆီး
လျက်၊ တိဋ္ဌတိ- ၏။ [ဝိပုဗ္ဗဓမ္မဓာတ်သည် “ဝိဓမ္မန” အနက်ဟော၊ “လိမ္မန”
စသော အနက်တို့ကို နှစ်စေလို၍ “ဝိဓမ္မေန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။ ဝိပုဗ္ဗဓမ္မဓာတ်
သည်လည်း “ ဝိဒ္ဓံသန အနက်ဟော” ဟု သိစေလို၍ “ ဝိဒ္ဓံသေန္တော ” ဟု
ထပ်၍ ဖွင့်ပြန်သည်။]

ကထံ - အဘယ်သို့၊ (တိဋ္ဌတိ- တည်သနည်း၊) သူရိယော- နေသည်၊ အန္တ
လိက္ခံ - ကောင်းကင်ကို၊ ဩဘာသယံ - ထွန်းလင်းစေလျက်၊ (တိဋ္ဌတိ) ဣဝ -
သို့တည်း၊ အဗ္ဘုဂ္ဂတော-အထက်သို့ တက်လာသော၊ သူရိယော-သည်၊ အတ္တ
နော- ၏၊ ပဘာယ-အရောင်ဖြင့်၊ အန္တလိက္ခံ-ကို၊ ဩဘာသယန္တောဝ-ထွန်းလင်း
စေရင်းပင်၊ အန္ဓကာရံ - အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဓမ္မေန္တော -ဖျက်ဆီးလျက်၊ တိဋ္ဌတိ
ယထာ-သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ သောပိ ဗြဟ္မဏော-သည်လည်း၊ တေဟိ ဓမ္မေဟိ-ထို
ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ဖြင့်၊ ဝါ-နည်း၊ တေန မဂ္ဂေန- ထို အရိယမဂ်ဖြင့်၊ သစ္စာ
နိ-တို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တောဝ-ထိုးထွင်း၍ သိရင်းပင်၊ မာရသေနံ-ကို၊ ဝိရူပယန္တော-
လျက်၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ ဣတိ(သင်္ခေပတ္တော)၊ ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥဒါန်းတို့တွင်၊
ပဌမံ-ပဌမဖြစ်သော၊ ဥဒါနံ-ဥဒါန်းသည်၊ ပစ္စယာကာရ ပစ္စေဝက္ခဏာဝသေန-
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဒုတိယံ-သော၊ (ဥဒါ
နံ - သည်၊) နိဗ္ဗာန ပစ္စေဝက္ခဏာဝသေန - နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊
ဥပ္ပန္နံ- ပြီ၊ တတိယံ - သော၊ (ဥဒါနံ - သည်၊) မဂ္ဂပေစ္စဝက္ခဏာဝသေန- မဂ်ကို
ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ဥဒါန်းပါဠိတော်နှင့် ဤပါဠိတော်၌လာသော ဥဒါန်းဂါထာတို့၏ ကာလကို
ခွဲခြား၍ ပြုလိုသောကြောင့် “ဥဒါနေပန” စသည်ကိုမိန့်။] ပန-ဆက်၊ ဥဒါနေ-
ဥဒါန်းပါဠိတော်၌၊ ရတ္တိယာ ၊ပေ၊ အနုလောမ ပဋိလောမန္တိ - ဟူ၍၊ (သံဂီတိ
ကာရေဟိ-တို့သည်၊) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သတ္တာဟဿ-၏၊
အစ္စယေန- ၌၊ သွေ - နက်ဖန်၌၊ အာသနာ- မှ၊ ဝုဠဟိဿာမိ- ထတော်မူအံ့။

ဣတိ - သို့၊ (ဝတ္တပ္ပဒိဝသဿ - ဆိုထိုက်ရာနေ့၏) ရတ္တိံ - ဌ၊ ဥပ္ပါဒိတ မနသိ
 ကာရံ-ဖြစ်စေအပ်သော နှလုံးသွင်းတော်မူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-
 မှန်၊ တဒါ- ဌ၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ယဿ ပစ္စယာကာရ ပဇာနနဿစ- အကြင်
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အပြားအားဖြင့် သိတော်မူခြင်း၏၎င်း၊ (အနုလုံကို သိတော်မူ
 ခြင်း)၊ ယဿ ပစ္စယက္ခယာမိဂမဿစ- အကြင် အကြောင်းတရားတို့၏ ကုန်ရာ
 နိဗ္ဗာန်ကို သိတော်မူခြင်း၏၎င်း၊ (ပဋိလုံကို သိတော်မူခြင်း)၊ အာနဘာဝ ဒိပိ
 ကာ - ကုန်သော၊ ပုရိခာ - ကုန်သော၊ ဒွေ - နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဥဒါနဂါထာ -
 တို့သည်၊ (ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏) တဿ (ပစ္စယာကာရ ပဇာနနဿစ)-၏၎င်း၊
 တဿ (ပစ္စယက္ခယာမိ ဂမဿစ)- ၏၎င်း၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ ဧကေကမေဝ-တခု
 တခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကောဠာသံ- အဘို့အစုကို၊ [အနုလောမ ပဋိလောမေသု
 ဧကေကမေဝ ကောဠာသံ။-ဇီကာ။] ပဌမယာမဉ္စ- ပတ်လုံး၎င်း၊ မဇ္ဈိမယာမဉ္စ-
 ပတ်လုံး၎င်း၊ မနသိအကာသိ-နှလုံးသွင်းတော်မူပြီ။

ဣမပန- ဤ ခန္ဓကဋ္ဌကား၊ ပါဠိပဒရတ္တိယာ-အထွက်တရက်နေ့ ညဉ့်၌၊ ဝါ-
 ကဆုန်လပြည့်ကျော်တရက်နေ့ ညဉ့်၌၊ ဧဝံ - သို့၊ မနသိအကာသိ - ပြီ၊ ဟိ - ချ၊
 ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိသာခ ပုဏ္ဏမာယ-ကဆုန်လပြည့်ဖြစ်သော၊ ရတ္တိယာ-၏၊ ပဌမ
 ယာမေ - ဌ၊ ပုဗ္ဗေ နိဝါသံ- ပုဗ္ဗေ နိဝါသကို၊ ဝါ- ရှေး၌ နေအပ်ဘူးသော ခန္ဓာ
 အစဉ်ကို၊ အနုဿရိ - အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တော်မူပြီ၊ မဇ္ဈိမယာမေ-၌၊
 ဒိဗ္ဗစက္ခံ - ဒိဗ္ဗစက္ခံကို၊ ဝိသောမေသိ - သုမ်သင်တော်မူပြီ၊ ပစ္ဆိမယာမေ- ဌ၊
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-ကို၊ အနုလောမ ပဋိလောမံ-လုံ၊ မနသိကတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-ယခု
 အခါ၌၊ အရုဏော - သည်၊ ဥဂ္ဂမိဿတိ - တက်လတံ၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝတ္တပ္ပ
 ကာလေ- ဆိုထိုက်ရာအခါ၌၊) သဗ္ဗညုတံ- သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့၊ ဝါ- သဗ္ဗညုတာ
 ဉာဏ်တော်သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်တော်မူပြီ၊ စ - ဆက်၊ သဗ္ဗညုတပုတ္တိ သမနန္တရ
 မေဝ - သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ အရုဏော- သည်၊
 ဥဂ္ဂစ္ဆိ-တက်ပြီ၊ တတော-ထို သဗ္ဗညုအဖြစ်သို့ရောက်ရာအခါမှ၊ (ဝါ-ထို အရုဏ်
 တက်ရာအခါမှ၊ ပရံ - ဌ၊) တံ ဒိဝသံ - ထို ကဆုန်လပြည့်ကျော် တရက်ကို၊
 တေနေဝ ပလ္လင်္ကေန - ထိုထက်ဝယ် တင်ပလ္လင်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိတိနာမေတွာ -
 လွန်စေတော်မူ၍၊ သမ္ပတ္တာယ - ရောက်လာသော၊ ပါဠိပဒရတ္တိယာ - အထွက်
 တရက်နေ့ညဉ့်၏၊ တိသု ယာမေသု- တို့၌၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသိကတွာ- မူ၍၊ ဣမာနိ
 ဥဒါနာနိ-တို့ကို၊ ဥဒါနေသိ- ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ပါဠိပဒရတ္တိယာ- ဌ၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသိ
 ကတွာ-၍၊ ဗောဓိရုက္ခမူလေ၊ပေ၊ နိသီဒိတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ- (သံဂါယနာ
 တင် ထေရ်တို့) မိန့်တော်မူအပ်သော၊ တံ သတ္တာဟံ - ကို၊ တတ္ထေဝ - ထို
 ဗောဓိပင်၏အနီး၌ပင်၊ ဝိတိနာမေသိ- လွန်စေတော်မူပြီ။

အဇပါလကထာ

အထခေါ၊ ပေ ၊ တေနပသင်္ကမိတိတ္ထေ- ဌ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 ဘဂဝါ- သည်၊ တမှာသမာဓိမှာ - ထို အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိမှာ၊ ဝုဠဟိတွာ-
 ထတော်မူပြီး၍၊ အနန္တရမေဝ-အခြားမဲ့၌ပင်၊ ဗောဓိရုက္ခမူလာ- မှ၊ ယေန-၌၊
 အဇပါလနိဂြောဓော - အဇပါလ ပညောင်ပင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန - ထို
 အဇပါလ ပညောင်ပင် ရှိရာအရပ်သို့၊ န ဥပသင်္ကမိ - ကြွတော်မူသည် မဟုတ်၊
 (ချက်ခြင်းကြွတော်မူသည်မဟုတ်-ဟူလို၊) ပန-အဟုတ်ကား၊ (ဤ အနုယဝါကျ
 ကား “ဣဒမေဝတ္ထ ဒိပိတံ ဟောတိ” တိုင်အောင်တည်း၊) ဘုတွာ သယတိတိ-
 ဟူ၍၊ ဝါ- စားပြီး၍ အိပ်၏ ဟု၊ ဝုတ္တေ - ဆိုအပ်သော်၊ ဟတ္ထေ - လက်တို့ကို၊
 အဓောဝိတွာ-မဆေးမူ၍၊ မုခံ- ပါးစပ်ကို၊ အဝိက္ခာလေတွာ- လုပ်မကျင်းမူ၍၊
 သယနသမိပံ-အိပ်ရာ၏အနီးသို့၊ အဂတိတွာ- မသွားမူ၍၊ အညံ - အခြားသော၊
 ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ အာလာပသလ္လာပံ-အာလာပသလ္လာပကို၊ ဝါ-ရှေးဥျားစွာ
 ပြောခြင်း၊ နောက်ထပ်ပြောခြင်းကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ သယတိစ္စေဝ - အိပ်၏
 ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ န ဟောတိ- မဟုတ်၊ ပန-
 အဟုတ်ကား၊ ဘောဇနတော- စားပြီးရာအခါမှာ၊ ပစ္စွာ- နောက်၌၊ သယတိ-
 အိပ်၏၊ နနသယတိ- မအိပ်မဟုတ်၊ ဣတိဣဒမေဝ- ဤအနက်သည်သာ၊ ဝါ-
 ကိုသာ၊ ဣတ္ထ-ဤ ဘုတွာသယတိဟူသောပါဌ၌၊ ဒိပိတံ- ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ
 ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ- ဤ အထခေါဘဂဝါ အစရှိသော ပါဠိ
 ရပ်၌လည်း၊ တမှာသမာဓိမှာ-မှာ၊ ဝုဠဟိတွာ-၍၊ အနန္တရမေဝ-ပင်၊ ပက္ကမိ-ပြီ၊
 ဣတိ ဝုတ္တံ နဟောတိ၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ (စ အနက်မရှိ) ဝုဠာနတော-ထပြီးရာ
 အခါမှာ၊ ပစ္စွာ- ၌၊ ပက္ကမိ - ပြီ၊ နနပက္ကမိ- မကြွ မဟုတ်၊ ဣတိ ဣဒမေဝ- ဤ
 အနက်သည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဣတ္ထ-ဤ အထခေါဘဂဝါ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊
 ဒိပိတံ-ပြတော်မူအပ်သည်၊ ဝါ-ပြတော်မူလိုရင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏။

ပန-ဆက်၊ အနန္တရံ-ထတော်မူပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌၊ အပက္ကမိတွာ-ဖဲကြွ
 တော်မူဘဲ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ အကာသိ-ပြတော်မူသေးသနည်း၊
 ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ အပရာနိပိ - ပလ္လင်္ကသတ္တာဟမှ အခြားလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိ- ၃ ခုကုန်သော၊ သတ္တာဟာနိ - သတ္တာဟတို့ကို၊ ဗောဓိ

x x x x x x x x x

ဣဒမေဝတ္ထ ဒိပိတံ။ “ ဘုတွာသယတိ- စားပြီး၍အိပ် ” ဟူရာ၌ ယခုအခါ
 နေ့ဆွမ်းစားပြီးလျှင် အိပ်နေကျဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နေ့ဆွမ်းစားပြီးသောအခါ
 မအိပ်ဘဲမနေ အိပ်မြဲ အိပ်ကြသည်သာ၊ သို့သော် နေ့ဆွမ်းစားပြီးလျှင် လက်ဆေးခြင်း
 လုပ်ကျင်းခြင်းစသော ကိစ္စများကို ပြုပြီးမှသာ အိပ်ကြသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဘုရားရှင်
 လည်း ဗောဓိပင်မှ အဇပါလနိဂြောဓသို့ ဧကန် ကြွတော်မူသည် ဟု၎င်း၊ ထိုသို့
 ကြွတော်မူမီ ပြုသင့်ရာ အခြားကိစ္စများကို ပြုတော်မူသေး၏ ဟု၎င်း ပြသည်-ဟူလို။

သမီးပယေဝ-ဗောဓိပင်၏ အနီး၌ပင်၊ ဝီတိနာမေသိ-လွန်စေတော်မူပြီ၊ တကြ-
 ထိုသို့ လွန်တော်မူရာ၌၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်
 ဖြစ်သော စကားတည်း၊ ကိရ - ချဲ့၊ ဘဂဝတိ- သည်၊ ဗုဒ္ဓတ္ထိ- ဗုဒ္ဓ၏ အဖြစ်သို့၊
 ပတွာ-ရောက်တော်မူပြီး၍၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဧကပလ္လင်္ဂေန - တခု
 တည်းသော ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ဖြင့်၊ နိသိန္ဒေ-ထိုင်နေဘော်မူလဒသင်္ဂါ၊ ဘဂဝါ-
 သည်၊ နဝုဠာတိ-ထတော်မူသေး၊ အညေပိ- ရအပ်ပြီးသော တရားမှ အခြား
 လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓတ္ထကရာ-ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရား
 တို့သည်၊ အတ္ထိကိံနုခေါ-ရှိကုန်လေသေးသလော၊ သုတိ-သို့၊ ဧကစ္စာနံ- အချို့
 ကုန်သော၊ ဒဒဝတာနံ-တို့၏၊ ကင်္ခါ-သည်၊ ဥဒပါဒိ-ငြိ၊ အထ-ယုံမှားခြင်းဖြစ်ရာ
 ထို အခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဋ္ဌမေ- ရှစ်ရက်မြောက် ဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ - ၌၊
 သမာပတ္တိတော- မှ၊ ဝုဠာယ- ၌၊ ဒေဝတာနံ-တို့၏၊ ကင်္ခံ - ကို၊ ဥ တွာ- ၌၊
 ကင်္ခါဝိမေနတ္ထိ-ယုံမှားခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တော်မူခြင်း အကျိုးငှါ၊ အာကာသေ-
 ၌၊ ဝါ-သို့၊ ဥပ္ပတိတွာ- ကြွတော်မူ၍၊ ယမကပါဠိဟာရိယံ- ရေခီး အစုံဖြစ်သော
 တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ ဒသေတွာ-၍၊ တာ သံ-ထိုနတ်တို့၏၊ ကင်္ခံ -ကို၊ ဝိမေတွာ-
 ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီး၍၊ ပလ္လင်္ဂေတာ-ပလ္လင်တော်မှ၊ ဤသကံ-ဇဉ်ငယ်၊ ပါစိန
 နိဿိတေ - အရှေ့အရပ်ကို မှီသော၊ (တနည်း) ဤသကံ ပါစိနနိဿိတေ-
 ဇဉ်ငယ် အရှေ့အရပ်ယွန်းသော၊ ဥတ္တရဒိသာဘာဂေ - မြောက်အရပ် အဘို့၌၊
 ဌတွာ - ရပ်တော်မူ၍၊ စတ္တာရိအသင်္ချယျာနိ - လေးအသင်္ချာတို့ ပတ်လုံး၎င်း၊
 ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ- ငတ်လုံး၎င်း၊ ဥပစိတာနံ - ဆည်းပူးတော် မူအပ်ပြီးကုန်
 သော၊ ပါရမီနံ-တော်တို့၏၊ ဗလာမိဂမနဋ္ဌာနံ-အစွမ်းတော်ကြောင့်ရအပ်သော
 အရပ်ဖြစ်သော၊ (“ဗလာမိဂမနဋ္ဌာနံ-အကျိုးဖြစ်သောသဗ္ဗညုတာဉာဏ်တော်ကို
 ရတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သော” ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏၊) ပလ္လင်္ဂံ - ပလ္လင်တော်ကို၎င်း၊
 ဗောဓိရုက္ခဉ္စ-ဗောဓိပင်ကို၎င်း၊ အနိမေသေဟိ-မှိတ်ခြင်းမရှိကုန်သော၊ အက္ခိဟိ-
 မျက်လုံးတော်တို့ဖြင့်၊ ဩလောကယမာနော- ကြည့်တော်မူလျက်၊ သတ္တာဟံ-
 ကို၊ ဝီတိနာမေသိ- ပြီ၊ တံဌာနံ - ထို အရပ်သည်၊ (မှိတ်ခြင်းမရှိသော မျက်လုံး
 တော်တို့ဖြင့် ပလ္လင်တော်နှင့် ဗောဓိပင်ကို ကြည့်တော်မူရာ ထိုအရပ်သည်၊)
 အနိမေသ စေတိယံနာမ- အနိမေသစေတိယမည်သည်၊ ဇာတံ-ပြီ။

x x x x x x x

အနိမေသေဟိ။ ။ နိပုဗ္ဗ ဒိသဓာတ်ဖြစ်၍ ဘောအနက်ကိုဟောရာ၌ “နိမေသော”
 ဟု ရှိရသည်၊ “နိမိသ” ကို ပါဠိမှန်ဆိုလိုလျှင် “အပစ္စည်း” ဟုကြံပါ၊ “နတ္ထိ+နိမေသော+
 သေသန္တိ အနိမေသာနိ (အက္ခိနိ)” ။ [အနိမိသေဟိတိ ဓမ္မဝီတိဝိပ္ပူရဝသေန ပသာဒ
 ဝိဘာဝနိစ္စလဒလတာယ နိမေသရဟိတေဟိ - ဓမ္မဝီတိ၏ တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့ခြင်း၏
 အစွမ်းဖြင့် ကြည်လင်ခြင်းကို ထင်စွာပြုကြောင်းဖြစ်သော မျက်ခွံ၏ လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မှိတ်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သော၊ - ဋီကာ။]

အထ-မမှိတ်သောမျက်လုံးတော်ဖြင့်ကြည့်တော်မူရာ ၇ ရက်ကာလ၏အခြား
 မဲ့၌၊ ပလ္လင်္ကသထ-၏၎င်း၊ ဌိတဋ္ဌာနသထ-ရပ်တော်မူရာအရပ်၏၎င်း၊ အန္တရာ-
 အကြား၌၊ ပုရတ္ထိမဒတာစ-အရှေ့အရပ်အားဖြင့်၎င်း၊ ပစ္ဆိမဒတာစ-အနောက်
 အရပ်အားဖြင့်၎င်း၊ အာယတေ- ရှည်လျားသော၊ ရတနစက်မ- ရတနစက်ကြီး
 တော်၌၊ (အရှေ့အနောက် အလျားရှည်သော ရတနစက်ကြီးတော်၌) ဇက်မန္တော-
 စကြိုကြွေးတော်မူလျက်၊ သတ္တာဟံ- ကို၊ ဝိတိနာမေသိ - ပြီး၊ တံ ဌာနံ-ထို ကြီး
 ကြွေးတော်မူရာအရပ်သည်၊ ရတနစက်မစေတီယံနာမ - ရတနစက်မ စေတီမည်
 သည်၊ ဇာတံ-ပြီး၊ [ရတနစက်မစေတီ ဒေဝတာဟိ ဝေပိတေ ရတနမယစက်မမ-
 ဋီကာ။] တတော-ထို ရတနစက်မစေတီတော်မှ၊ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဝေ-အနောက်
 အရပ်အဘို့၌၊ ဒေဝတာ- တို့သည်၊ ရတနယရံ - ရတနာကျောင်းတော်ကို၊ မာ
 ပယိံ သု-ဖန်ဆင်းကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ရတနာကျောင်းတော်၌၊ ပလ္လင်္ကန- ဖြင့်၊
 နိသိဒိတွာ-၍၊ အဘိဓမ္မဒိဋ္ဌကံ-ကို၎င်း၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်၊ ဣ-ဤ
 အဘိဓမ္မဒိဋ္ဌကတွင်၊ အနန္တနယံ-အဆုံးမရှိသောနည်း ရှိသော၊ သမန္တပဋ္ဌာနံ-
 သမန္တပဋ္ဌာန်ကို၎င်း၊ ဝိစိနန္တော- စူးစမ်း ဆင်ခြင်ပေးမှုလျက်၊ သတ္တာဟံ-ကို၊
 ဝိတိနာမေသိ-ပြီး၊ တံ ဌာနံ-ထိုအရပ်သည်၊ ရတနယရ စေတီယံနာမ-ရတနယရ
 စေတီတော်မည်သည်၊ ဇာတံ-ပြီး။

ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ ဗောဓိသမိဒပယေဝ-ဗောဓိပင်၏ အနီး၌သာလျှင်၊ စတ္တဝါ-
 ၄ ပါးကုန်သော၊ သတ္တာဟာနိ-တို့ကို၊ ဝိတိနာမေတွာ-၍၊ ပဉ္စမ-ပဉ္စမဖြစ်သော၊
 သတ္တာဟေ- ၌၊ ဗောဓိရက္ခမူလာ- မှ၊ ယေန-၌၊ အဇပါလနိဂြောဓော- သည်၊
 (အတ္ထိ)၊ တေန-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီး၊ ကိရ-ချဲ့၊ တဿ နိဂြောဓေ-၏၊ ဆာယာ
 ယ- ၌၊ အဇပါလကာ- ဆိတ်ကျောင်းသားတို့သည်၊ ဂတံ- သွား၍၊ နိသိဒန္တိ-
 ကုန်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုညောင်ပင်၏၊ အဇပါလနိဂြောဓေတွေဝ-
 အဇပါလနိဂြောဓဟူ၍သာ၊ နာမံ-သည်၊ ဥပပါဒိ-၌။

x x x x x x x x

ရတနယရ။ ။ [ရတနဘူတာနံ သတ္တန္တံ ပကရဏာနံ တက္ကစ အနတ္တရဿ ဓမ္မ
 ရတနဿ သမ္ပသနေန တံ ဌာနံ ရတနယရစေတီယံ နာမ ဇာတန္တိ ပိ ဝဒန္တိ၊ တေနေဝ
 အဋ္ဌသာလိနိယံ ရတနယရံ နာမ န ရတနမယံ ဂေဟံ၊ သတ္တန္တံ ပန ပကရဏာနံ သမ္ပသိတ
 ဌာနံ ရတနယရန္တိ ဝေဒိတန္တန္တံ ဝုတ္တံ။—ဋီကာ။]

အဇပါလ။ ။ အဇ-ဆိတ်တို့ကို၊ ပါလေန္တိ-စောင့်ရှောက်တတ်၊ ကျောင်းတတ်
 ကုန်၏၊ ဣတိ အဇပါလာ၊ ကိုယ်ပိုင် ဆိတ်ကို ကျောင်းလှင် အဇပါလ ဟု ခေါ်၏၊
 သူတပါးဆိတ်ကို အငှါးကျောင်းလှင် “အဇပါလက” ဟု ခေါ်သည်၊ ဂေါပါလ၊
 ဂေါပါလကန္တလည်း နည်းတူ၊ ထိုဆိတ်ကျောင်းသားတို့၏ နေအခါငယ် အရပ်နိဘိရန်
 သွား၍နေရာဖြစ်သောကြောင့် “အဇပါလာနံ+ နိဂြောဓော+ အဇပါလနိဂြောဓော
 (ဆိတ်ကျောင်း သားတို့၏ညောင်ပင်)” ဟု ထင်ရှားသည်၊ ဤအလို “အဇပါလနိဂြောဓ

သတ္တာဟံ ဝိမုတ္တိသုခ ပဋိသံဝေဒဒိတိ - ကား၊ တကြာပိ - ထို အဇပါလ ပညောင်ပင်၌လည်း၊ ဓမ္မံ- ကရားတော်ကို၊ ဝိစိနန္ဒောယေဝ-သာလျှင်၊ ဝိမုတ္တိ သုခံ - ကို၊ ပဋိသံဝေဒဒန္တော - လျက်၊ နိသိဒိ- ပြီ၊ သေရုက္ခော-၌ အဇပါလ ပညောင်ပင်သည်၊ ဗောဓိတော - ဗောဓိပင်မှ၊ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ - အရှေ့ အရပ်အဘို့၌၊ ဟောတိ--ရှိ၏။

စပန- ထပ်၍ ဆက်ဥားအံ့၊ ဣတ္ထ- ဤ အဇပါလပညောင်ပင်၏အနီး အေဝံ၌၊ ဘဂဝတိ- သည်၊ ဧဝံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်အားဖြင့်၊ နိသိန္ဒေ-သီတင်း သုံးတော်မူလသော်၊ ဧကော-သော၊ မြာဟ္မဏော-သည်၊ ဂတိံ-သွား၍၊ ပဉ္စ- ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ အထခေါ အညတရောတိ အာဒိ- အစ ရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ- ထို အထခေါ အညတရော

x x x x x x x x
မူလေ - ဆိတ်ကျောင်းသားတို့ အရိပ်ခိုဝင်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် အဇပါလမည်သော ပညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌” ဟု ပေး။

ကေစိဝါဒ။ ။ ဇပန္နိတိ ဇပါ၊ န+ဇပါ-အဇပါ= ဝေဒမန္တာန်ကို မရွတ်အံနိုင် သော ပုန်ဏားအိုတို့၊ အာလန္တိ ဣတ္ထာတိ အာလော=ယူရာညောင်ပင်၊ အဇပါနံ+ အာလော အဇပါလော-ဝေဒမန္တာန်ကို မရွတ်အံနိုင်သော ပုန်ဏားအိုတို့၏ (နေရာ အိမ်ကို) ယူရာဌာန ဖြစ်သော ပညောင်ပင်၊ ဤအလို- “ အဇပါလနိဂြောဓမူလေ- ဝေဒမန္တာန်ကို မရွတ်အံနိုင်သော ပုန်ဏားအိုတို့၏ နေရာအိမ်ကို ယူရာ၏အဖြစ်-ကြောင့် အဇပါလ မည်သော ပညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌ ” ဟု ပေး၊ [ဘုရားပွင့်တော်မမူမီ ရှေးအခါက ထိုနေရာ၌ ပုန်ဏားအိုများအိမ်ဆေခံ၍ ဝင်းခြံကာလျက် နေကြသတတ်၊]

အပရေဝါဒ။ ။ မွန်းတည့်အခါ၌ သတူတို့သည် ဤ ညောင်ပင်အောက်သို့ လာ၍ အရိပ်ခိုကြသတတ်၊ ထို့ကြောင့် “ ပါလေတိတိ ပါလော၊ အဇပါလော- အဇပါလော ” ဟု ပြု၊ ဤအလို- “ အဇပါလနိဂြောဓမူလေ- မွန်းတည့်အခါဝင်လာသော သတူတို့ကို အရိပ်ဖြင့် စောင့်ရှောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အဇပါလမည်သော ပညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌ ” ဟု ပေး၊ [အဇသဒ္ဓါသည် သတူသာမန်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ “ အဇဂရော - သတူတို့ကို မျှီတတ်သော စပါးကြီးမြွေ ” ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း၊] ထို အကြောင်း အရာများသည် ဘုရားပွင့်မီ ရှေးတုန်းက ဖြစ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာများတည်း၊ ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ၌ကား ထိုအကြောင်း အရာများ မထင်ရှားတော့၊ နာမည်မျှသာ ထင်ရှားတော့သည်။

ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒဒန္တော။ ။ တရားတော်ကို ဆင်ခြင်တော်မူသော အခါ တရားတော်ကို အာရုံပြုရ၏၊ ဝိမုတ္တိသုခကို ခံစားတော်မူသောအခါ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံ ပြုရ၏၊ ထိုကိစ္စသည် တပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အဘယ့်ကြောင့် “ ဓမ္မံ ဝိစိနန္ဒောယေဝ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒဒန္တော ” ဟု မိန့်ရပါသနည်း၊ အဖြေကား - တရားတော်ကို ဆင်ခြင်တော်မူရင်းပင် အကြားအကြား၌ ဝိမုတ္တိသုခကို ခံစားတော်မူပါသည်၊ ထိုကိစ္စ ၂ မျိုးကို တပြိုင်နက် မလုပ်ပါ၊ တနည်း- “ ဓမ္မံ ဝိစိနန္ဒော ဝိမုတ္တိ သုခဉ္စ ပဋိသံဝေဒဒန္တော ” ဟု ပါဠိတမျိုးရှိလျှင် ကေခင်း၏၊ ဥဒါနဋ္ဌကထာ၌ ဤအတိုင်းပင် ပါဠိရှိသည်။

အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟံဟုက်ဇာတိကောတိ- ကား၊ သော-ထို ပုန်ဏားကို၊ ဝါ- သည်၊ (ယသ္မာ- ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကောနာမ- မြင်အပ်သော အာရုံကို မင်္ဂလာရှိ၏ဟု ယုံကြည်သူမည်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) မာနဝသေန- မာန၏အစွမ်း ဖြင့်၎င်း၊ ကောဓဝသေနစ-ကောဓ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ဟံ ဟုန္တိ- ဟံ ဟံဟူ၍၊ ဝါ- ဟေဟေဟူ၍၊ ကရောန္တာ- ပြုလျက်၊ ဝိစရတိကိရ- လှည့်လည်တတ် သတတ်၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟံဟံ ဟု ပြုလျက် လှည့်လည်တတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊) ဟံဟုက်ဇာတိကောတိ - ဟံဟုက်ဇာတိကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏၊ ဟုဟုက္က ဇာတိကောတိဝိ-ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ-ရှုတ်ဆိုကြကုန်၏၊ တေမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တိ- ကား၊ ဘေန-ထို ပုန်ဏားသည်၊ ဝုတ္တဿ- လျှောက်အပ်သော၊ ဝစနဿ - စကား၏၊ (မြာဟ္မဏော ဟူသော သဒ္ဒါ၏၊) သီခါပတ္တံ - အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သော၊ ဧတံ အတ္ထံ- ရဟန္တာဟူသော ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝိဒိတွာ - သိတော်မူ၍၊ တာယံ ဝေလာယံ-၌၊ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။

တဿာ - ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော - ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဗာဟိတပါပ ဓမ္မတာယ-မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုအကျင့် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- မကောင်းမှုအကျင့်တို့ကို မျှောပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မြာဟ္မဏော-မြာဟ္မဏ မည်သော၊ ယော - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကတာယ - မြင်အပ်သော အာရုံကို မင်္ဂလာရှိ၏ ဟု ယုံကြည်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟံဟုက်ာရကသာဝါဒိ ပါပဓမ္မယုတ္တော- ဟံဟံ ဟု ပြုတတ်သော မာနကောဓ , ရာဂဖန်ရည်အစရှိသော မကောင်းမှုအကျင့်တို့နှင့် ယှဉ်သည်၊ ဟုတ္တာ၊ ကေဝလံ - ဗာဟိတပါပဓမ္မအဖြစ် မဖက် သက်သက်၊ ဇာတိမတ္တကေန- မြာဟ္မဏဇာတ်မျှဖြင့်၊ မြာဟ္မညံ-မြာဟ္မဏ ၏အဖြစ်ကို၊ န ပဋိဇာနာဘိ - ဝန်ခံသူ မဟုတ်၊ [ဤဝါကျသည် မြာဟ္မဏော ဗာဟိတပါပဓမ္မော စသောပုဒ်တို့၏ ပြောင်းပြန်ရထိုက်သော အနက်တို့ကိုပြုသော ဗျာဘိရေက ဝါကျတည်း။] ဗာဟိတပါပဓမ္မတ္တာ- ကြောင့်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ မြာဟ္မဏော - မြာဟ္မဏမည်သော၊ သော- ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟံဟုက်ာရပ္ပဟာနေန- ဟံဟံ ဟု ပြုတတ်သော မာနကောဓကိုပယ်ခြင်းကြောင့်၊ နိဟံဟုကော- ဟံဟံ ဟု ပြုတတ်သော မာနကောဓ မရှိသည်၎င်း၊ ရာဂါဒိကသာဝါဘာဝေန - ရာဂ အစ ရှိသော ဖန်ရည်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိက္ကသာဝါ-ရာဂအစရှိသော ဖန်ရည်

x x x x x x x

ဟံဟုက်ဇာတိကော။ ။ ဟံဟံ ဣတိ ကရောတိတိ- ဟံဟုကော၊ ကရောတိ ကိ ပစ္စည်း၊ “ဟံ ဟုက်ဘာဇ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ်အကြေကြံ၊ ဟံဟုကော + ဇာတိ ယသ္မာတိ ဟံဟုက်ဇာတိကော၊ သမာသန္တကပစ္စည်း၊ ဘေနလည်းကြီး ဒေါသလည်း ကြီးသောကြောင့် “ အစောက္ခ ဇာတိကံ ဒိသ္မာ - အမြင်ကပ်စရာကို မြင်ရပြီဆိုလျှင် “ဟုံးဟုံး” ဟု (ဟေးဟေး ဖဲပေး ဖဲပေး)ဟု အသံလည်းပြုတတ်, ထို အသံပြုခြင်း သည်ပင် သူ၏ဝါသနာဖြစ်သောကြောင့် “ဟံဟုက်ဇာတိကော”ဟု ဆိုသည်။

မရှိသည်၎င်း၊ ဘာဝနာနယောဂယုတ္တစိတ္တတာယ- ဘာဝနာကို အဖန်ဖန်အား ထုတ်ကြောင်း၊ ဝီရိယနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယတတ္တော- အားထုတ်ကြောင်း၊ ဝီရိယနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ရှိသည်၎င်း၊ ဝါ-တနည်း၊ သီလသံဝရေန (သီလသံယမေန)-စောင့်စည်းကြောင်း၊ သီလဖြင့်၊ [ဥဒါနအဋ္ဌကထာ၌ “သီလသံယမေန” ဟု ရှိ၏။] သညတစိတ္တတာယ- စောင့်စည်းအပ်ပြီးသောစိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယတတ္တော- စောင့်စည်းအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသည်၎င်း၊ စတုမဂ္ဂညာဏသင်္ခါတေဟိ- လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝေဒေဟိ- သိတတ်သော ဉာဏ်တို့ဖြင့်၊ အန္တ - နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အဆုံးသို့၊ ဂတတ္တာ- ရောက်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေဒန္တဂူ - လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အဆုံးသို့ ရောက်ပြီးသည်၎င်း၊ ဝါ- တနည်း၊ ဝေဒါနံ - လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်တို့၏၊ အန္တ - အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အဆုံးသို့၊ ဂတတ္တာ- ရောက်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေဒန္တဂူ- လေးပါးသော မဂ်ဉာဏ်တို့၏ အဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၎င်း၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ- မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်၏၊ ဝါ - ကို၊ ဝုသိတတ္တာ - ကျင့်သုံးအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုသိတဗြဟ္မစရိယော- ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယရှိသည်၎င်း၊ (ဟုတွာ-၍၊) ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ဗြဟ္မဝါဒံ- ဝါ ဗြဟ္မဏဟူသော ဝါဒကို၊ ဝဒေယျ- ပြောဆိုနိုင်ရာ၏၊ အဟံ- သည်၊ ဗြာဟ္မဏော- ဗြာဟ္မဏတည်း၊ ဣတိတံဝါဒံ- ဤသို့သောဝါဒကို၊ ဓမ္မေန- ဖြင့်၊ ဝဒေယျ- ၏၊ [ဗြဟ္မဝါဒံ ဝဒေယျကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ယဿ - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သကလေ - အလုံးစုံသော၊ လောကသန္ဓိဝါသေ- စုဝေးတည်နေရာ သတ္တလောက၌၊ (ဝါ- စုဝေးတည်နေရာ သတ္တလောကဝယ်၊) ကုဟိန္ဒိ- တစုံတခုသော၊ ဧကောရမ္မဏေပိ- တခုသောအာရုံ၌လည်း၊ ရာဂဿဒေါ - ထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သော ရာဂ၎င်း၊ ဒေါသုဿဒေါ - ထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သော ဒေါသ၎င်း၊ မောဟုဿဒေါ - ၎င်း၊ မာနုဿဒေါ- ၎င်း၊ ဒိဋ္ဌုဿဒေါ- ၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမေ ဥဿဒေါ- ဤ ထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သောတရားတို့သည်၊ နတ္ထိ- မရှိကုန်၊ [သော- သည်၊ ဗြဟ္မဝါဒံ- ကို၊ “ဝဒေယျ” ဟု ရွှေ့ပြန်လှည့်။] ဣတိ (ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော)။

x x x x x x x

ယတတ္တော။ ။ ပဌမနည်းအလို အားထုတ်ခြင်း အနက်ရှိသော ယတိဓာတ်တည်း၊ “ယတ + အတ္တ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အတ္တသဒ္ဓါ ဖိတ်ဟူသော အနက်ဟောတည်း၊ ယတတိ ဧတေနာတိ ယတော - အားထုတ်ကြောင်း လုလ္လဝီရိယ၊ “ယတေန + ယုတ္တော + အတ္တာ + ယဿာတိ = ယတတ္တော” ဟု ပြု၊ ဒုတိယနည်းအလို - ယတ၌ စောင့်စည်းခြင်း အနက်ရှိသော ယမုဓာတ် “ယမိယတေ သံယမိယတေတိ ယတော - စောင့်စည်းအပ်သောစိတ်” “ယတော + အတ္တာ + ယဿာတိ - ယတတ္တော” ဟု ပြု၊ [လောကသန္ဓိ ဝါသေ၏အဖွင့်ကို ဝေရဇကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အကာလမေယောတိ-ကား၊ ဝဿကာလေ-မိမ်းအခါသည်၊ အသမ္ပတ္တေ-
မရောက်သေးမီ၊ ဥပ္ပန္နမေယော - ဖြစ်သောမိမ်းတည်း၊ ပန - ဆက်၊ အယံ - ဤ
မိမ်းသည်၊ ဂိမှာနံ - နွေလတို့၏၊ ပစ္ဆိမေမာသေ - နောက်ဆုံးလ၌၊ ဥဒပါဒိ၊
သတ္တာဟ ဝဒ္ဓလိကာတံ - ကား၊ တသ္မိံ - ထိုမိမ်းသည်၊ ဥပ္ပန္န - ဖြစ်လသော်၊
သတ္တာဟံ - ၇ ရက်ပတ်လုံး၊ အဝိစ္ဆန္တုဋ္ဌိကာ - မပြတ်မစ မိမ်းရှာခြင်းသည်၊
အဟောသိ - ပြီ၊ သီတဝါဘ ဒုဒ္ဓိနိတံ - ကား၊ သာစ သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာ - ထို
၇ ရက်ပတ်လုံး မပြတ်မစ မိမ်းရှာခြင်းသည်လည်း၊ ဥဒက ဖုသိဘသမ္ဗိဒဿန-
ရောပေါက်ဘို့နှင့်ရောသော၊ သီတဝါတေနု - မြေးသားလသည်၊ သမန္တာ-ထက်
ဝန်းကျင်၌၊ ပရိတ္တမန္တေန - ချာချာလည်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဒုသိဘဒိဝသတ္တာ-
ဖျက်ဆီးအပ်သောနေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီတဝါတဒုဒ္ဓိနိနာမ-သီတဝါက
ဒုဒ္ဓိနိမည်သည်၊ ဝါ - မြေးသားလသည် ဖျက်ဆီးအပ်သောနေ့ ရှိသော မိမ်း
ရှာခြင်းမည်သည်၊ အဟောသိ။

* * * * *

ပစ္ဆိမေမာသေ ဥဒပါဒိ။ ။ နွေလတို့၏ နောက်ဆုံးလဟူသည် နယုန်လပြည့်ကျော်
တရက်မှ ဝါဆိုလပြည့်အထိတည်း ၊ ဘုရား ဖြစ်တော်မူပြီးနောက် ငါးသက္ကာဟ သွန်ပြီး
ဖြစ်၍ နယုန်လပြည့်ကျော်သို့ ရောက်နေသောကြောင့် “ပစ္ဆိမေမာသေ” ဟု ဆိုသည်၊
ထို့ကြောင့် မိမ်းအခါမရောက်ဘဲ ရှာသောမိမ်းဖြစ်၍ “အကာလမေယ” ဟု ဆိုသည်၊
ထိုမိမ်းသည် စကြာဝဠာဘတိုက်လုံး အနှံ့ရှာသေးကြောင့် “မဟာ” ဟု ဆိုသည်၊ ထို
မိမ်းမျိုးကား စကြာမင်းဖြစ်ရာအခါ၊ ဘုရားဖြစ်ရာအခါ၊ ဤအခါ ၂ မျိုး၌သာရွာသည်၊
ထို့ကြောင့် သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာ ဟုရာ၌ ယခုအခါ ၇ ရက်မိမ်းစွေခြင်းမျိုးဟု မမှတ်
လင့်၊ ၇ ရက်ပတ်လုံး အဆက်မပြတ် ရှာနေသောမိမ်းတည်းဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့်
“သတ္တာဟံ အဝိစ္ဆန္တုဋ္ဌိကာ” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

ဝဒ္ဓလိကာ ။ ။ ဝဒ္ဓလိကာတံ ဝုဋ္ဌိယာဝေ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန နာမံ - (ဝိမတိ)
“ဝဒ္ဓလိကာ” ဟူသည် ဝုဋ္ဌိကာ၏ ပရိယာယ်အမည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “သတ္တာဟံ +
ဝဒ္ဓလိကာ သတ္တာဟဝဒ္ဓလိကာ - ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မိမ်းရှာခြင်း” ဟု အနက်မှတ်ပါ၊
“၇ ရက်ပတ်လုံး မိမ်းစွေခြင်း” ဟူသောအနက်ကို မမှတ်ပါနှင့်။

သီတဝါဘ ဒုဒ္ဓိနိ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ဒုသိဘဒိဝသတ္တာကိုကြည့်၍ “ဒုသိဘံ + ဒိနံ
ဣမိဿာတံ ဒုဒ္ဓိနိ၊ သီတဝါတေန + ဒုဒ္ဓိနိ” ဟု ပြုပြီးလျှင် သတ္တာဟ ဝဒ္ဓလိကာကို အရ
ကောက်ပါ၊ ထို သီတဝါဘဒုဒ္ဓိနိ ဟူသည် ရှေးခေတ်ကပေါ်အပ်သော နာမည်ကမျိုး
တည်း၊ ထို့ကြောင့် “သီတဝါဘဒုဒ္ဓိနိ နာမ အဟောသိ” ဟု နာမထည့်၍ အဋ္ဌကထာ
ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ အချို့ကား “သတ္တာဟ ဝဒ္ဓလိကာ” ဟု ပါဠိမှန်ပြု၍ “ဝဒ္ဓန္တ
အာဝဒ္ဓန္တ ဧတ္တာတိ-ဝဒ္ဓလိကာ” ဟု ဝစနတ္ထ ပြုကြ၏၊ “မိမ်းတိမ်တို့၏ ၇ ရက်ပတ်လုံး
လှည့်လည်ရာအခါ” ဟု ဆိုလိုသကဲ့သို့၊ ထို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကား ၇ ရက်ပတ်လုံး
မိမ်းစွေနေသောအခါနှင့် လျော်၏၊ ဤ၌ကား မိမ်းစွေရုံမကဘဲ မိမ်းရှာနေသော
ကြောင့် ဤနေရာနှင့် မသင့်။

အထခေါ မုစလိန္ဒော နာဂရာဇာတိ-ကား၊ တဿေဝ မုစလိန္ဒရက္ခဿ-ထို ကျည်းပင်၏ပင်၊ သမိပေ - အနီး၌၊ ပေါက္ခရဏိယာ - ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်သော၊ မဟာနဘာဝေါ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသော၊ နာဂရာဇာ-သည်၊ (နိက္ခမိတွာ သေည်၌ ဇဉ်ငယ်စပ်၍ အဋ္ဌာသိ၌စပ်၊) သတ္တက္ခတ္တံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ တိ-ကား၊ တသ္မိ-ထိုနဂါးသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ- ဤသို့ ၇ ပတ်၊ ဘောဂေဟိ- ကိုယ်တို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ရစ်ပတ်၍၊ ဥပရိမုဒ္ဓနိ- ဥပ-ထိပ်တော်၏ အထက်၌၊ [“မုဒ္ဓာဒေသဿ + ဥပရံ” ဟု ငိုကာဖွင့်သောကြောင့် “ဥပရိမုဒ္ဓနိ” ကို အဗျယိ ဘော သမာသ်ကြံသည်၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဖဏံ-ပါးပျဉ်းကို၊ ကရိတွာဝ- ပြု၍သာလျှင်၊ ဌိတေ- တည်နေလသော်၊ တဿ-ထိုနဂါး၏၊ ပရိက္ခေပဗ္ဗန္တရံ- အခွေ၏ အတွင်းသည်၊ လောဟပါသာဒေ - ကြေးပြာသာဒ်၌၊ ဘဏ္ဍာဂါရဝဗ္ဗ ပုမာဏံ - ဘဏ္ဍာတိုက်ခန်း ပမာဏရှိသည်၊ အဟောသိ၊ [မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌ ကထာ၌ “ဟေဋ္ဌာလောဟပါသာဒပုမာဏော” ဟု ဆိုသည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ နိဝါတေ-လေရှိသော၊ ပိဟိတဒ္ဓါရဝါတပါနေ- ပိတ်အပ်သော တံခါးလေသောက်ပြုတင်းရှိသော၊ ကုဋ္ဌာဂါရေ- စူးလစ်မွန်ချွန် အထွဋ်တပ်အပ် သော ကျောင်း၌၊ နိသိခန္ဓာဝိယ-သီတင်းသုံးတော်မူရသကဲ့သို့၊ ဇာတော-ပြီ။

မာ ဘဂဝန္တံ သီတန္တိအာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ တဿ-ထို နဂါး မင်း၏၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထိုသို့ ၇ ထပ် ရစ်ပတ်မှုကို၊) ကရိတွာ- ၍၊ ဌာနကာရဏပရိဒီပနံ- တည်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြုကြောင်းစကားတည်း၊ (“အေး အပူစသည် နှိပ်စက်မည်ကို စိုးသောကြောင့် ထိုသို့ ရစ်ပတ်တည်နေရ သည်” ဟုလို၊) ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုနဂါးမင်းသည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ သီတံ-အေး သည်၊ မာဗာဓယိတ္ထ - မနှိပ်စက်ပါစေလင့်၊ ဥဏှံ-သည်၊ မာဗာဓယိတ္ထ၊ ခုံသာဒိ သမ္ပဒေသာ- မှန် အစရှိသည်တို့၏ အတွေ့အထိသည်၊ မာဗာဓယိတ္ထ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တထာ- ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထိုသို့ ၇ ထပ် ရစ်ပတ်မှုကို၊) ကရိတွာ အဋ္ဌာသိ၊ တတ္ထ- ထို မာဘဂဝန္တံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သတ္တာဟ ဝဒ္ဓလိကာယ - ၇ ရက်ပတ်လုံး မိန်းရူးရာအခါ၌၊ ဥဏှမေဝ- အပူသည်ပင်၊ ကိဉ္ဇာပိနတ္ထိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ ပန- ထိုသို့ မရှိပါသော်လည်း၊ အန္တရန္တရာ - အကြားအကြား၌၊ မေယော - သည်၊ သစေ ပိဂစ္ဆေယျ - အကယ်၍ ကင်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဏှံ- သည်၊ ဘဒေယျ-၏၊ တမ္ပိ - ထိုအပူသည်လည်း၊ နံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ မာဗာဓယိတ္ထ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့မိန်းကင်းလျှင် အပူဖြစ်ရာသောကြောင့်၊ ဧဝံ- သို့၊ (“မာဥဏှံ ဗာဓယိတ္ထ” -ဟူ၍၊) တဿ- ထို နဂါး၏၊ စိန္တေတံ-ကြံခြင်းငှါ၊ ဝါ-သည်၊ ယုတ္တံ-သင့်၏။ [“မာဥဏှံ” ဟု ဆိုခြင်း သည် အခွေကို ကျယ်ကျယ်ပြုလုပ်ဘို့ရန် အကြောင်းပြတည်း၊ အခွေကျဉ်းလျှင် နဂါး၏ကိုယ်ငွေ့ကြောင့် ပူနေစရာရှိသည်-ဟု ကေစိတို့ ဆိုကြသေး၏။]

ဝိဒ္ဓန္တိ- ကား၊ ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ-အထက်သို့ ဖောက်ထွင်းအပ်သည်ကို၊ မေဃဝိဂမေန- မိုဃ်းတိမ်တို့၏ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ခုရီဘူတံ - ဝေးသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်ကို၊ (ပါဠိတော် ဝိဒိတွာ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဝိဂတဝလာဟကန္တိ- ကား၊ အပဂတမေဃံ-ကင်းသော မိုဃ်းရှိသည်ကို၊ (ဝိဒိတွာ၌ စပ်၊) ဒေဝန္တိ(ဒိဝန္တိ)-ကား၊ အာကာသံ-ကောင်းကင်ကို၊ (ဝိဒိတွာ၌စပ်၊) သကဝဏ္ဏန္တိ-ကား၊ အတ္တနောနဂါးဟူသောမိမိ၏၊ ရူပံ-ပုံသဏ္ဍာန်ကို၊ (“ပဋိသံဟရိတွာ-ရုပ်သိမ်း၍”၌စပ်။)

သုခေါဝိဝေကောတိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတော-နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဥပမိဝိဝေကော - ခန္ဓာ ဟူသော ဥပမိတို့၏ ကင်းဆိတ်ရာ တရားသည်၊ သုခေါ- ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊ တုဋ္ဌဿာတိ - ကား၊ စတုမဂ္ဂညာဏသန္တောသေန- လေးပါးသောမဂ်ဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-တင်းတိမ် ရောင့်ရဲကြောင်း ဖြစ်သော လေးပါးသောမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ သန္တုဋ္ဌဿ- တင်းတိမ် ရောင့်ရဲသော၊ သုတဓမ္မဿာတိ - ကား၊ ပကာသိတဓမ္မဿ - ထင်ရှားပြီးသော သစ္စာငှပါးတရားရှိသော၊ (သုတသဒ္ဓါဤနေရာ၌ ဝိသုတအနက်ကိုဟောသည်၊) ပဿတောတိ-ကား၊ တံဝိဝေကံ - ထို နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဥပမိဝိဝေကကို၊ ဝါ- တနည်း၊ ယံကိဉ္စိ- အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော တရားကို၊ ပဿိတဗ္ဗံနာမ- မြင်ထိုက်သည် မည်၏၊ တံသဗ္ဗံ - ထို အလုံးစုံသော တရားကို၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝိရိယဗလာမိဂတေန-ဝိရိယအစွမ်းကြောင့် ရအပ်သော၊ ဉာဏစက္ခုနာ-ဉာဏ် စက္ခုဖြင့်၊ ပဿန္တဿ- မြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏။

× × × × × × ×

ဝိဒ္ဓံ တိ။ ။ဝိဒ္ဓံ၌ ဥ-ဥပသာရမပါသော်လည်း ထို ဥပသာရ၏အနက်ကို သိနိုင် သောကြောင့် “ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ”ဟု ဥပပသာရထည့်၍ ဖွင့်သည်။ ဥပုဗ္ဗ+ဝိဉ္စာတ်, တပစ္စည်း၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်သို့၊ ဝါ-အပေါ်သို့၊ ဝိဇ္ဇတေ-ဖောက်ထွင်းအပ်၏၊ ဣတိ ဥဗ္ဗိဒ္ဓေါ(ဒိဝေါ)၊ အထက်သို့ထွင်းဖောက်အပ်ဟူသည် “မိုဃ်းတိမ်ကင်းသောကြောင့် အဝေးကြီးဖြစ်နေရ ခြင်းတည်း”ဟု သိစေလို၍ “မေဃဝိဂမေန ခုရီဘူတံ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ မိုဃ်းတိမ် ရှိသောအခါ ကောင်းကင်သည် နိမ့်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ [ယောဇနာ၌ ဝိဒ္ဓံနှင့် ဆိဒ္ဓံကို ပရိယာယ် ဟု ဆို၏၊ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် “ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ”ဟု ဖွင့်စရာမလို၊ စဉ်းစားပါ။]

ဒိဝေါ။ ။ ပါဠိအဘိဓာန်၌ အာကာသအနက်ကို ဟောရာဝယ် “ဒိဝေါ” ဟု ပုလ္လိန်ရှိ၏၊ သက္ကတ၌ နပုလ္လိန် ဣတ္ထိလိန်ရှိ၏၊ [ဒိဝုဇာတ်, အပစ္စည်း၊] “ဒေဝေါ”ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။ ဣန္ဒနီလမဏိဝိယ ဒိဗ္ဗတံ ဇောတတီတိ ဒိဝေါ၊ ဣန္ဒနီလာပဒမြား ကဲ့သို့ စိမ်းစိမ်းညိုညို အရောင်တောက်သော ကောင်းကင်။

ဝိဝေက။ ။ “ဝိဝေကတိ-အပေါင်းအဖော်မှ ကင်းဆိတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝိဝေကော (ကာယဝိဝေက)၊ ဝိဝေကတိ - ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝိဝေကော (စိတ္တဝိဝေက)၊ ဣတ္ထ-ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ ဝိဝေကတိ-ခန္ဓုပမိမှ ကင်းဆိတ်၏၊ ဣတိ ဝိဝေကော (နိဗ္ဗာန)”နှင့်အညီ ဝိဝေက ၃ ပါးတွင် နိဗ္ဗာန်ကိုယူလေ့ရှိ၍ “နိဗ္ဗာနသင်္ခါတော ဥပမိ ဝိဝေကော”ဟု မိန့်သည်။

အဗျာပဇ္ဇန္တိ - ကား၊ အကုပ္ပနဘာဝေါ- အမျက်မထွက်ခြင်း သဘောသည်၊
 (သုခေါ- ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊) ဧတေန - ဤ အဗျာပဇ္ဇိဟူသော ပါဠိဖြင့်၊
 မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဝေါ- အပ္ပနာမေတ္တာ၏ ရှေ့အဘို့ ဖြစ်သော ဥပစာရမေတ္တာကို၊
 (ဘဂဝတာ-သည်၊) ဒဿိတော- ပြီးတော်မူအပ်ပြီ၊ ပါဏဘူတေသု သံယမော
 တိ - ကား၊ သတ္တေသု - တို့၌၊ သံယမောစ - စောင့်စည်းခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ -
 စောင့်စည်းကြောင်း ကရုဏာသည်လည်း၊ အဝိဟိံ သနဘာဝေါ- မညှဉ်းဆဲခြင်း
 သဘောဟူသော ကရုဏာသည်၊ ဝါ- ညှဉ်းဆဲခြင်းမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ
 ကရုဏာသည်၊ သုခေါ - တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန - ဤ ပါဏဘူတေသု
 သံယမောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဝေါ - အပ္ပနာကရုဏာ၏ ရှေ့
 အဘို့ဖြစ်သော ဥပစာရကရုဏာကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတော၊ သုခါ ဝိရာဂတာ
 လောကေတိ - ကား၊ ဝိတရာဂတာပိ - ကင်းသော ရာဂရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော
 အနာဂါမိမဂ်သည်လည်း၊ သုခါ- တည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ (ဘဂဝါ) ဒီပေ
 တိ - ပြတော်မူ၏၊ ကာမာနံ သမတိက္ကမောတိ-ကား၊ ယာ(ဝိရာဂတာ)-အကြင်
 ဝိရာဂတာကို၊ ကာမာနံ - ဝတ္ထု ကိလေသာ နှစ်ဖြာသော ကာမတို့၏၊ သမတိ
 က္ကမောတိ-လွန်မြောက်ကြောင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ သာ ဝိရာဂတာပိ - ထို
 ဝိရာဂတာသည်လည်း၊ သုခါ - တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန - ဤ ကာမာနံ
 သမတိက္ကမောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ- ကို၊ (ဘဂဝတာ) ကထိ
 တော-ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ အသ္မိမာနဿ ယော ဝိနယောတိ ဣဒိနာ - ဖြင့်၊ အရဟ
 တ္တံ-အရဟတ္တမဂ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ကထိတံ- ပြီ၊ ဟိ- မှန်၊ အရဟတ္တံ - ကို၊
 အသ္မိမာနဿ-ငါဖြစ်၏ဟူသော မာန၏၊ ဝါ-ကို၊ ပဿဒ္ဓိ ဝိနယောတိ- ငြိမ်းခြင်း
 ဟူသော ပယ်ဖျောက်ကြောင်းတရား ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ စ- ဆက်၊ ဣတော-ဤ
 အရဟတ္တမဂ်ထက်၊ ပရံ- လွန်မြတ်သော၊ သုခံနာမ- မည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊
 တေန-ကြောင့်၊ ဧတံ ဝေ ပရမံ သုခန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

x x x x x x x

အဗျာပဇ္ဇန္တိ ။ ။ ဗျာပဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဗျာပါဒေါ - စိတ်၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့
 ရောက်ကြောင်း ဒေါသ၊ နတ္ထိ+ ဗျာပါဒေါ ဧတဿာတိ အဗျာပါဒံ- ဒေါသမရှိသော
 စိတ်၊ အဗျာပါဒဿ+ဘာဝေါ- အဗျာပဇ္ဇိ=ဒေါသမရှိသောစိတ် ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ
 ဟူသည် မေတ္တာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ အကုပ္ပနဘာဝေါ၊ပေ၊ မေတ္တာယ ပုဗ္ဗဘာဝေါ
 (အပ္ပနာချာန်သို့ရောက်သော မေတ္တာ၏ရှေ့အဘို့ဖြစ်သော ကာမာဝစရမေတ္တာ) ” ဟု
 ဖွင့်သည်၊ အကုပ္ပနဘာဝေါကိုကား ဋီကာတို့၌ “အကုပ္ပနသဘာဝေါ” ဟု ဖွင့်ကြ၏။

အနာဂါမိမဂ္ဂေါ, အရဟတ္တံ ။ အနာဂါမိမဂ်ရောက်မှ ကာမရာဂကို အကြွင်းမဲ့
 ပယ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ ကာမာနံ သမတိက္ကမော ” ဖြင့် အနာဂါမိမဂ်ကို ဟောတော်
 မူ၏၊ အမှန်အတိုင်း အထင်ကြီးသော ယာထာဝမာနကို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ပယ်နိုင်၏၊
 ထို့ကြောင့် “အသ္မိမာနဿ ယောဝိနယော” ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ကို မိန့်တော်မူသည်။

ရာဇာယတနကထာ

မုစလိန္ဒမူလာတိ-ကား၊ မဟာဗောဓိတော-မဟာဗောဓိပင်မှ၊ ပါဏိနကော
 ဣ- အရှေ့ထောင့်၌၊ ဝါ- အရှေ့တောင်ထောင့် အရပ်၌၊ ဌိဘမုစလိန္ဒ ရုက္ခ
 မူလာ-တည်သော ကျည်းပင်၏ အနီးအောက်မှ၊ (ပါဠိတော် “ ဥပသင်္ကမိ ” ၌
 စပ်။) ရာဇာယတနန္တိ-ကား၊ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ-တောင်အရပ်အဘို့၌၊ ဌိတံ-
 သော၊ ရာဇာယတနရက္ခံ - လင်းလွန်းပင်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ဗြူ၊ တေန ခေါ်ပန
 သမယနာတိ- ကား၊ ကတရေန သမယေန- အဘယ်အခါ၌၊ (ဥပနာမေသုံ-
 ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊) ကိရ - ချွ၊
 ဘဂဝတော-၏၊ (ဘောဇနကိစ္စေန ၌စပ်) ဝါ- သည်၊ (နိသိန္ဓသဉ္စစပ်) ရာဇာ
 ယတနမူလေ-၌၊ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန၊ နိသိန္ဓသ-၇၉၊ သမာ မိဒတာ-အရ
 ဟတ္တဖိုလ်သမာမိမှ၊ ဝုဠာနဒိဝသေ-ထတော်မူရာနေ၌၊ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလောယ
 မေဝ-အရုဏ်တက်ရာအခါ၌ပင်၊ (အရုဏ်တက်ချိန်၌ပင်) [ဘုရားဖြစ်ပြီးသည်က
 စပြီးလျှင် ဤအချိန်တိုင်အောင် တစုံတခုသောဘောဇဉ်ကိုမျှ မဘုဉ်းပေးရသေး၊]
 ဘောဇနကိစ္စေန - ဘောဇဉ်၏ ကိစ္စသည်၊ ဝါ- ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်း ကိစ္စသည်၊
 ဘဝိတဗ္ဗံ - ဖြစ်သင့်၏၊ ဣတိ ဥတွာ၊ ဒေဝရာဇာ - နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊
 သက္ကာ-သည်၊ ဩသမဟရိတကံ-ဆေးဖြင့် ထုံအပ်သော ဖန်ခါးသီးကို၊ ဥပ
 နေသိ- ဆက်ကပ်ပြီး၊ (ဒန်ပူကိုလည်း ကပ်သေးသည်၊) ဘဂဝါ- သည်၊ တံ- ထို
 ဆေးဖန်ခါးသီးကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိ- ဗြူ၊ ပရိဘုတ္တမတ္တဒဿဝ - ဘုဉ်းပေးပြီးကာမျှဖြစ်
 သော၊ (ဘဂဝတော-၏၊) သရိရကိစ္စံ - ကိုယ်တော်၏ ကိစ္စသည်၊ အဟောသိ၊
 (ဓာတ်သွားခြင်း ကိစ္စတည်း၊) သက္ကာ- သည်၊ မုခေါဒကံ- မျက်နှာသစ်ရေကို၊
 အဒါသိ - ဆက်ကပ်ပြီး၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မုခံ-မျက်နှာတော်ကို၊ ဓောဝိတွာ-
 ဆေးတော်မူ၍၊ (တနည်း) မုခံ ဓောဝိတွာ - မျက်နှာသစ်တော်မူပြီး၍၊ တသ္မိံ
 ယေဝ ရုက္ခမူလေ-ထို လင်းလွန်းပင်၏ အနီးအောက်၌ပင်၊ နိသိန္ဒိ- ဗြူ၊ ဝေ- ဤသို့၊
 အရုဏမိ-သည်၊ ဥဂ္ဂတေ- လသော်၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ နိသိန္ဒေ - ထိုင်နေတော်
 မူလသော်၊ တေန ခေါ်ပန သမယေန-ထိုင်နေတော်မူရာထိုအခါ၌၊ (ဥပနာမေသုံ-
 ကုန်ပြီး၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

တပုဿဘလ္လိကာဝါဏိဇာတိ - ကား၊ တပုဿောစ - တပုဿ၎င်း၊ ဘလ္လိ
 ကောစ-ဘလ္လိက၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဘာတရေ-ညီနောင်
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါဏိဇာ-ကုန်သည်တို့သည်၊ ဥက္ကလာတ်-ကား၊ ဥက္ကလဇန
 ပဒတော-ဥက္ကလဇနပုဒ်မှ၊ တံဒေသန္တိ - ကား၊ ယသ္မိံ ဒေသေ-အကြင် အရပ်၌၊
 ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိဟရတိ-၏၊ (တံဒေသံ - မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ
 ထိုအရပ်သို့၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နာ ဟောန္တိ၌စပ်။) စ-ဆက်၊ ကတရေသ္မိံ ဒေသေ-
 အဘယ်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ, ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား

အမေးတည်း၊ မဇ္ဈိမဒေသေ-မဇ္ဈိမအရပ်၌၊(ဘဝဝါဝိဟရတိ၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း၊) တသ္မာ- ကြောင့်၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ မဇ္ဈိမအရပ်ဝယ် သီတင်း သုံးတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မဇ္ဈိမဒေသံ- သို့၊ ဝန္တု- ၄၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂ ပုဋိပန္နာ-အခွန်ရှည်သောရီးကို သွားကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အယံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ တံ ဒေသံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဋိပန္နာဟူသောပါဌ်၌၊ အတ္ထော- တည်း၊ ဉှတိသာလောဟိတာ ဒေဝတာတိ- ကား၊ တေသံ-ထိုတပုဿဘလ္လိက တို့၏၊ ဉှတိဘူတပုဗ္ဗာ-ဆွေမျိုးဖြစ်ခဲ့ဘူးသော၊ ဒေဝတာ-နတ်သည်၊ တေဒဝေါ စာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဂုဠတ္ထံ- ကို) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒေသမိ- အံ၊) သာ - ထို နတ်သည်၊ နေသံ - ထို တပုဿဘလ္လိက တို့၏၊ သဗ္ဗသကဋာနိ - အလုံးစုံသော လှည်းတို့ကို၊ အပ္ပဝတ္တိနိ- လည်ခြင်း မရှိသည်တို့ကို၊ အကာသိ- ပြီ၊ တတော- ထို ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ မလည်ခြင်းကြောင့်၊ တေ-ထို တပုဿ ဘလ္လိကတို့သည်၊ ဣဒံ-ဤမလည်ခြင်းသည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ မဂ္ဂဒေဝတာ နံ-လမ်း၌တည်ကုန်သော နတ်တို့အား၊ ဗလိ-ပူဇော်ပသမှုကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ တေသံ - ထို တပုဿ ဘလ္လိကတို့၏၊ ဗလိကမ္မကာလေ - ပူဇော်ပသမှုကို ပြုရာ အခါ၌၊ သာ ဒေဝတာ - သည်၊ ဒိဿမာနေနေဝ - မြင်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကာယေန - ကိုယ်ဖြင့်၊ (တနည်း) ဒိဿမာနေနေဝကာယေန- ကိုယ်ထင်ပြုလျက်၊ တေ-ဤစကားကို၊ အဝေ-စ-ပြောပြီ။

မန္တေနစ မရပိဏ္ဍိကာယ စာတိ- ကား၊ အဗဒ္ဓသတ္တုနာစ - မဖွဲ့မဆုပ်အပ် သော မုံမှုန့်ဖြင့်၎င်း၊ သပ္ပိမရဖာဏိတာဒီဟိ - ထောပတ် ပျားရည် တင်လဲ အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယောဇေတွာ- ယှဉ်စပ်၍၊ ဗဒ္ဓသတ္တုနာစ-ဖွဲ့ဆုပ်အပ်သော မုံလုံး မုံခဲဖြင့်၎င်း၊ ပတိမာနေထာတိ- ကား၊ ဥပဋ္ဌဟထ - ပြုစုလုပ်ကျွေးကြကုန်လော၊ တံ ဝေါတိ-ကား၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ တံ ပတိမာနေနံ-ထို မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော် ခြင်းသည်၊ ဒိဿရတ္တံ- ရှည်စွာသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို၎င်း၊ သုခါယ-ချမ်းသာအလို၎င်း၊ ဘဝိဿတိ- လတံ၊ ယံ အမှာကန္တိ- ကား၊ ယံ

x x x x x x x x x

မန္တေန မရပိဏ္ဍိကာယ ။ ။ စပါးမျိုး ၇ ပါးမှဖြစ်သော မုံမှုန့်သည် သတ္တု မည်၏၊ အမှုန့်မထောင်းမီ ရှေးဥျားစွာ စပါးတို့ကို ကျက်အောင် လှော်ရသေး၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တုဟူသည် ကျက်ပြီးသား မုံမှုန့်တည်း၊ ထောပတ် ပျားရည် စသည် တို့ဖြင့် ရောစပ်၍ အလုံးအခဲမပြုအပ်သော မုံမှုန့်ကို “အဗဒ္ဓသတ္တု” ဟု ခေါ်၏၊ ထို မုံမှုန့်ကို စားသောက်လိုသော အခါ သကြား စသည်ရှိလျှင် ထို သကြား စသည်ကို ထည့်ခပ်၍ ရေဖြင့်မွှေရသည်၊ ထိုသို့ မွှေအပ်သောကြောင့် “ မန္တ - ဝိလောလနေ ” ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းအရ “မန္တိယတေ ဝိလောလိယတေ” ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ “မန္တ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထို မုံမှုန့်ကိုပင် ပျားရည် စသည်တို့ဖြင့် ရောစပ်၍ အလုံးအခဲ ပြုပြီးသော အခါ “ဗဒ္ဓသတ္တု-ဖွဲ့ဆုပ်အပ်သောမုံ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် မရပိဏ္ဍိကာသည် ဗဒ္ဓ သတ္တု၏ ပရိယာယ်တည်း၊ “မရဟိ+ယောဇိတာ+ပိဏ္ဍိကာ မရပိဏ္ဍိကာ” ဟု ပြီ။

ပဋိဂ္ဂဟဏံ- အကြင်ခံယူတော်မူခြင်းသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဒိဃရတ္တံ-လုံး၊ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ အဿ - ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဘဂဝတော တေဒဟောသီတိ (တ္ထေ)-၌၊ (ဂုဠတ္ထံ-ကို) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပဓာနာနုယောဂကာလေ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်တော်မူရာအခါ၌၊ ယော ပတ္တော-အကြင် သပိတ်တော်သည်၊ အဟောသိ- ရှိခဲ့ပြီ၊ သော - ထို သပိတ်တော်သည်၊ သုဇာတာယ - သုဇာတာသည်၊ ပါယသံ - နို့ယနာကို၊ ဒါတုံ- လှူခြင်းငှါ၊ အာဂစ္ဆန္တိယာဝေ- လာသော်သာလျှင်၊ ဝါ- လာတုန်းကပင်၊ အန္တရဓာယိ- ကွယ်ပျော်ခဲ့လေပြီ၊ [ပါယသဏ် ပုဒ်ပြီးပုံနှင့်တကွ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါစိတ်ဘာသာဒီကာဘောဇနဝဂ် ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။] တေန - ကြောင့်၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဧတံ-ဤ အကြံတော်သည်၊ အဟောသိ(ကိ)၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ- မှာ၊ ပတ္တော- သည်၊ နတ္ထိ - မရှိတော့၊ ပုရိမကာ - ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ တထာဂတာပိ-ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ (စ အနက်မရှိ၊) ဟဒတ္ထသု လက်တို့၌၊ ဝါ- တို့ဖြင့်၊ န ခေါ် ပဋိဂ္ဂဟန္တိ - ခံယူတော်မူကြကုန်၊ ကိမိ - အဘယ်ဝတ္ထု၌၊ ဝါ- ဖြင့်၊ အဟံ - သည်၊ မန္တဉ္စ - မဆုပ်အပ်သေးသော မှုံမှုန့်ကို၎င်း၊ မဓပိဏ္ဍိကဉ္စ- ထောပတ် ပျားရည် စသည်တို့ဖြင့် ရောစပ်အပ်သော မှုံလုံး မှုံခဲကို၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟေယျ နုခေါ-ခံယူရပါအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်တော်မူပြီ။

ပရိဝိတက္ကမညာယာတိ- ကား၊ ဣတော-ဤနေ့မှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ရှေးတုန်းက) [ဝ- ပါသည်မှာ ပိုဟန်တူ၏။] ဘဂဝတော - အား၊ သုဇာတာယ- သည်၊ ဒိန္န ဘောဇနံယေဝ- လှူအပ်သော ဘောဇဉ်သည်သာ၊ ဩဇာနုပ္ပဗန္ဓဝသေန- ဩဇာကို အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဋ္ဌာသိ-ပြီ၊ [ထိုအခါတုန်းက ၄၉ လုပ် ဘုဉ်းပေးအပ်ခဲ့သော နို့ယနာသည် ဤ ၄၉ ရက်ပတ်လုံး ဩဇာကို အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်တည်နေသည်-ဟူလို] ဣတ္ထကံ ကာလံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော ကာလပတ်လုံး၊ (၄၉ ရက် ကာလပတ်လုံး၊) ဇိယတ္ထာ-ဆွမ်း ဘုဉ်းပေးတော်မူခြင်းငှါ အလိုသည်၊ ဝါ- ဆွမ်း ဆာတော်မူခြင်းသည်၊ နေဝ အဟောသိ- ဖြစ်တော်မူ၊ ပိပါသာ- ရေးသောက်တော်မူခြင်းငှါ အလိုသည်၊ ဝါ-ရေဆာတော် မူခြင်းသည်၊ န အဟောသိ၊ ကာယ ဒုဗ္ဗလျံ-ကိုယ်တော်၏ အားမရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်၊ န အဟောသိ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ အာဟာရံ - အာဟာရကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတု ကာမတာယ - ခံယူတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နခေါ တထာဂတာတိ အာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ တံ-ထိုအကြံတော်ကို၊ အတ္တနော-၏၊ (မိမိဟူသော နတ်မင်းကြီးလေးယောက်၏) စေတသာ- ဖြင့်၊ ဘဂဝတော- ၏၊ စေတော ပရိဝိတက္ကံ - ကို၊ အညာယ - သိ၍၊ စတုဒ္ဓိသာတိ - ကား၊ စဘူဟိ- ကုန်သော၊ ဒိသာဟိ-တို့မှ၊

သေလမယေ ပတ္တေတိ-ကား၊ မုဂ္ဂဝဏ္ဏ သိလာမယေ- ဝဲနောံအဆင်းရှိသော ကျောက်အတိ ပြီးကုန်သော၊ ပတ္တေ-တို့ကို၊ (ပါဠိတော် “ဥပနာမေသုံ”၌စပ်၊) ဣဒံ-ဤသိလမယေပတ္တေ ဟူသောစကားကို(ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ယေ-အကြင် သပိတ် တို့ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ပြီ၊ တေယေဝ-ထို သပိတ်တို့ကိုသာ၊ သန္ဓာ ယ-၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ မဟာရာဇာနောပန-နတ်မင်းကြီးတို့သည် ကား၊ ပဌမံ - စွာ၊ ဣန္ဒနီလ မဏိမယေ - ဣန္ဒနီလ ပဒမြားအတိပြီးကုန်သော၊ ပတ္တေ- တို့ကို၊ ဥပနာမေသုံ- ကပ်လှူကုန်ပြီ၊ တေ- ထို မြသပိတ်တို့ကို၊ ဘဂဝါ၊ န ပဋိဂ္ဂဟေသိ-ခံယူတော်မူ၊ တေတာ-ထို ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ခံယူတော်မူခြင်း ကြောင့်၊ စတ္တာရောပိ - လေးလုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလာမယေ- ကုန်သော၊ ဣမေပတ္တေ- တို့ကို၊ ဥပနာမေသုံ- ကုန်ပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေသံ- ထိုနတ်မင်းကြီးတို့၏၊ ပသာဒါနရက္ခဏတ္တာယ - ကြည်ညိုခြင်းကို စောင့်ရှောက် တော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ စတ္တာရောပိ ပတ္တေ အဂ္ဂဟေသိ၊ မဟိစ္ဆတာယ-များသော သပိတ်တို့ကို အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နောအဂ္ဂဟေသိ-ခံယူတော်မူသည် မဟုတ်၊ စပန-ထပ်၍ ဆက်ဥားအံ့၊ ဝဟေတွာ-၍၊ စတ္တာရောပိ - ၄ လုံးသော သပိတ်တို့ကိုလည်း၊(အဓိဋ္ဌဟိ၌စပ်၊)ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် အဓိ ဋ္ဌာန်လသော်၊ ဧကောဝ-တလုံးတည်းသာဖြစ်သော၊ ပတ္တော-သည်၊ (တနည်း) ဧကောဝပတ္တော- သပိတ်တလုံးတည်းသာ၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (ထိုသပိတ်တလုံးတည်းဖြစ်လေခံအောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊)အဓိ ဋ္ဌဟိ- ပြီ၊ စတုန္ဒမ္ဗိ-၄ နေသံသော နတ်မင်းကြီးတို့၏လည်း၊ ဧကသဒိသော-တထပ် တည်း တူသော၊ ပုညဝိပါကော-ကောင်းမှု အကျိုးသည်၊ အဟောသိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကံ- တလုံးတည်းကို၊ ကတွာ- ၍၊ အဓိဋ္ဌိတေ - အဓိဋ္ဌာန်တော်မူအပ်ပြီးသော၊ ပစ္စန္ဒေ -အသီးအသီးအဖိုးရှိသော၊ ဝါ-အသစ်စက်စက်ဖြစ်သော၊ သိလာမယေ- ဝဲနောံအဆင်းရှိသော ကျောက်ညိုအတိပြီးသော၊ ပတ္တေ- ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ မန္တု မဓုပိဏ္ဍိကဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟေသိ။

ပစ္စန္ဒေတိ-ကား၊ ပစ္စန္ဒေသိ-အသီးအသီးများသော အဖိုးရှိသော၊ ပါဠိဋ္ဌာန်- အသီးအသီး၊ ဝါ - တလုံးစီတလုံးစီ၊ မဟန္တသိ- များသော အဖိုးရှိသော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထဝါ-ထို ပြင်တနည်းကား၊ ပစ္စန္ဒေတိ-ကား၊ အဘိနဝေ-အသစ် ဖြစ်သော၊ အပ္ပုဏ္ဏေ-ပူပူနွေးနွေးဖြစ်သော၊ ဝါ-လောလောလက်လတ်ဖြစ်သော၊

x x x x x x x x

သေလမယေ ပတ္တေ။ သိလာအရ ကျောက်အမျိုးမျိုးရသော်လည်း သပိတ်နှင့် ဆိုင်ရာဌာနဖြစ်သေဒကြောင့် ဌာနအားလျော်စွာ “ဝဲနောံ အဆင်းရှိသော ကျောက် ကို ယူပါ”ဟု သိစေလို၍ “မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလာမယေပတ္တေ”ဟု မိန့်သည်။ သေလသဒ္ဓါသည် ကျောက်ဟူသော အနက်ကို မဟော ကျောက်တောင်ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်။ ဤနေရာ၌ကား သိလာမယပုဒ်မှ သွတ္တံ ဣပစ္စည်းသက်၍ “သေလမယ”ဟုဖြစ်ရသည်။

တံဇဏေ-ထိုခဏ၌၊ နိဗ္ဗတ္တသ္မိံ-ဖြစ်သော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဒေတသံ-ဤတပုဿ
 ဘလ္လိကတို့၏၊ ဒွေ - နှစ်ခွန်းကုန်သော၊ ဝါစာ- တို့သည်၊ အဟေသံ - ရှိကုန်ပြီ၊
 ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ နှစ်ခွန်းသောစကား ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ-
 ထို တပုဿဘလ္လိကတို့သည်၊) ဒွေဝါစိကာ - ဒွေဝါစိကတို့ မည်၏၊ အထဝါ-
 ကား၊ ဒွိဟိ-နှစ်ခွန်းကုန်သော၊ ဝါစာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဥပါသကဘာဝံ-ဥပါသက၏
 အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ (ဣတိ ဒွေဝါစိကာ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ တေ - တို့သည်၊
 ဝေ-သို့၊ ဥပါသကဘာဝံ-ကို၊ ပဋိဝေဒေတွာ-သိစေပြီး၍၊ (ဝါ-လျှောက်ပြီး၍၊)
 ဘဂဝန္တံ - ကို၊ အာဟံသု-ထပ်၍ လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ၊) ဘန္တေ - မြတ်စွာ
 ဘုရား၊ ဒါနိ - ယခု အခါ၌၊ ကဿ-အဘယ်သူ ကို၊ အမဟိ-တို့သည်၊ အဇ္ဇ-
 ယနေ့ကို၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ အဘိဝါဒနပစ္စုဒ္ဓာနံ- ရှိခိုးခြင်း ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းကို၊
 ကာတဗ္ဗံ - ပြုရာပါသနည်း၊ ဣတိ အာဟံသု၊ အထ - ထိုသို့ လျှောက်ရာအခါ၌၊
 ဘဂဝါ-သည်၊ သီသံ-ဥးခေါင်းတော်ကို၊ ပရာမသိ- သုံးသပ်တော်မူပြီ၊ ကေသာ-
 ဆံတော်တို့သည်၊ ဟတ္ထ-လက်တော်၌၊ လဂ္ဂိံသု-မြဲကပ်ပါလာကုန်ပြီ၊ တေ-
 ထိုဆံတော်ဓာတ်တို့ကို၊ တေသံ-ထိုတပုဿဘလ္လိကတို့အား၊ အဒါသိ-ပေးတော်
 မူပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ မှာ၍ ပေးတော်မူသနည်း) တုမေ - တို့သည်၊ ဣမေ-ဤ
 ဆံတော်တို့ကို၊ ပရိဟရထ- သွားလေရာရာ ဆောင်ယူကြကုန်လော့၊ ဣတိ-ဤသို့
 မှာတော်မူ၍၊ အဒါသိ-ပြီ၊ တေ- ထို တပုဿ ဘလ္လိကတို့သည်၊ ကေသဓာတု
 ယော-ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ အမတေန-အမြိုက်ရေစင်ဖြင့်၊ အဘိ
 သိတ္တာဝ-ဥးထိပ်၌ သွန်းလောင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ-ရွှင်လန်းနှစ်သက်
 ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)ဘဂဝန္တံ ဝဗ္ဗိတွာ ပက္ကမိံ သု။

x x x x x x x x

ပစ္စန္ဒေ။ ။ “ပတိ+ အဋ္ဌေ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ပတိကို “ပါဠေက္ကံ” ဟု ၎င်း၊ အဋ္ဌေကို
 “မဟဋ္ဌသ္မိံ” ဟု ၎င်း ဖွင့်သည်၊ ပါဠေက္ကံ၌ ဧကံ ဧကံ ပတိ ပဋေကံ၊ ပဋေကံယေဝ
 (သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်းသက်၍) “ပါဠေက္ကံ” ဟု ပြု၊ အဋ္ဌေ၊ ယေသံ အတ္ထိတိ အဋ္ဌ၊
 အဖိုးရှိသော သပိတ်တို့၊ ဝါ- အဖိုးများသော သပိတ်တို့၊ ပါဠေက္ကံ+အဋ္ဌ၊ ပစ္စန္ဒါ-
 အသီးအသီးများသော အဖိုးရှိသော သပိတ်တို့” ဟု ပြု၊ နောက်နည်း၌ “ပစ္စန္ဒသဒ္ဓါ-
 အသစ်စက်စက် အနက်ဟောရဋ္ဌိ ပုဒ်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ထေရဂါထာပါဠိတော်ဝယ် (ဘလ္လိက) ထေရဂါထာ၌ ပေါက္ခရ
 ဝတိ မြို့သားများဟု ဆို၏၊ [ဥက္ကလာဇနပုဒ် ခရိုင်တွင်း၌ ပါဝင်သော ပေါက္ခရဝတိ
 မြို့သားများဟု ဆိုလိုသည်၊] အကြီးကို တပုဿ (တပဿ) ဟု ခေါ်၍ အငယ်ကို
 ဘလ္လိယ (ဘလ္လိက) ဟု ခေါ်၏၊ ဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသောအခါ
 ထိုညီနောင် ၂ ယောက်တို့ ရေခံလာပြန်၍ တရားနာကြ၏၊ တပုဿသည် သောတာပန်
 တည်၏၊ ဘလ္လိယကား ရဟန်းပြု၍ ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။

မြဟ္မယာစနကထာ

အထခါ-ရာဇာယတနဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပေ၊ တမှာသမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-၍၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ တေံ ကိစ္စံ-ဤကိစ္စကို၊ (ကိုယ်တော်နှင့်ဆိုင်သော သရီရကိစ္စ , မန္တမရပိဏ္ဍိကကို ခံယူတော်မူခြင်းကိစ္စ, ဘုဉ်းပေးတော်မူခြင်းကိစ္စ, ဆံတော်ကို ချီးမြှောက်တော်မူခြင်း ကိစ္စကို၊) နိဋ္ဌာပေတွာ- ပြီးစီးစေတော်မူပြီး၍၊ ရာဇာယတနမူလာ-မှ၊ ပုနပိ-တ ဖန်လည်း၊ ယေန၊ ပေ၊ ဥပသင်္ကမိ၊ [အဇပါလ၌ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ပြီးဖြစ်၍ “ပုနပိ” ဟု ဆိုသည်။] ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိတိ-ကား၊ တသ္မိံ-ထို အဇပါလပညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိသိန္ဓမတ္တဿေဝ-ထိုင်နေတော်မူပြီးကာမျှသာလျှင် ဖြစ်သေး၊ (ဘဂဝတော - ၏) သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ-အလုံးစုံသော ရှေးဘုရားရှင်တို့၏၊ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော-အလေ့အကျက်တော်ဖြစ်သော၊ (လေ့ကျက်အပ် , ကောင်းစွာ လေ့ကျက်အပ်သော အလေ့အကျက်ဖြစ်သော) စေတသော-၏၊ အယံ ပရိဝိတက္ကော-သည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ။

ပန- ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဥားအံ့၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ အယံ - ဤ အကြံတော်သည်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ - အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏ (စိတ်တော်၌) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တော်မူရသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဓမ္မဿ- သစ္စာ ၄ ပါး တရား၏၊ မဟန္တဘာဝံ - ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝရုဘာဝံ- လေးလံသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဘာရိယဘာဝံ - ထမ်းဆောင်အပ်သော တာဝန်၏ အဖြစ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏာယ - ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၎င်း၊ မြဟ္မာနာ- မြဟ္မာသည်၊ ယာစိတေ-တောင်းပန်အပ်သော်၊ ဝါ - တောင်းပန်အပ်ခါမှ၊ ဒေသေတု ကာမတာယစ - ဟောတော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ (အယံ- ဤ အကြံတော်သည်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဟိ - ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဇာနန္ဒိ-သိတော်မူကြကုန်၏၊ (ကိံ - နည်း၊) ဝေံ- ဤသို့၊ ပရိဝိတက္ကိတေ - ကြံတော်မူအပ်သော်၊ မြဟ္မာ- မဟာမြဟ္မာသည်၊ အာဂဇ္ဈိန္ဒာ- ၍၊ ဓမ္မဒေသနံ - တရား ဟောတော်မူ

x x x x x x x x x

အာစိဏ္ဏ သမာစိဏ္ဏော။ ။ အာပုဗ္ဗ စရဓိဝတ်, တပစ္စည်း၊ “အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော” ဟု နှစ်ချက်ထပ်သောကြောင့် ထို အကြံဖြစ်ခြင်းသည် ရှေး ဘုရားရှင်တို့၏ “အမြဲမပြတ် လေ့ကျက်အပ်သောအကြံ” ဟု သိစေသည်၊ ထို အကြံတော်သည် တရားဟောတော် မှု ဘို့ရန် ဖြစ်သောကြောင့် “ တရားဟောတော်မူလို၍ ပါရမီဖြည့်လာခဲ့သော ဘုရားရှင် တို့၏ အကြံတော် ဟုတ်ပါလေရဲ့လော” ဟု တွေးတောဘွယ်ရှိရကား “အာစိဏ္ဏသမာ စိဏ္ဏော” ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ဘုရားရှင်တိုင်းပင် ကြံတော်မူခဲ့ပါသည်-ဟူလို၊ ထိုသို့ ကြံတော်မူခြင်းမှာလည်း တရားတော်၏ နက်နဲပုံ , သတ္တဘို့၏ အာလယရာဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ တရားတော်နှင့် သတ္တဘို့၏ စိတ်ထားပုံက ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်လွန်းလှသောကြောင့် ကြံတော်မူရခြင်းဖြစ်သည်။

ခြင်းကို၊ ယာစိဿတိ-တောင်းပန်လတံ၊ တတော-ထိုသို့ တောင်းပန်ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဓမ္မေ-တရားတော်၌၊ ဂါရဝံ-ရိုသလေးစားခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေဿန္တိ- ဖြစ်စေကုန်လတံ၊ ဟိ- မှန်၊ လောကသန္တိဝါသော - စုဝေးတည်နေရာ သတ္တလောကသည်၊ (သတ္တာအစုအဝေးသည်၊) ဗြဟ္မဂရုကော-ဗြဟ္မာ၌ အလေးပြု၏၊ ဣတိ(ဇာနန္တိ၊) ဣတိ-ဤသို့၊ ဒွိဟိ- ၂ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ-ဤ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (ဓမ္မဂရုဘာဝကို ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းဟူသော အကြောင်း၊ ဗြဟ္မာတောင်းပန်မှ ဟောတော်မူလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊) အယံ ဝိတက္ကော-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း၊ တတ္ထ- ထို အဓိဂတော ခေါ် များယံ ဓမ္မော အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အဓိဂတော ခေါ် များယန္တိ-ကား၊ မေ-ငါသည်၊ အဓိဂတော- သိအပ် ရအပ်ပြီးသော၊ အယံ (ဓမ္မော)- ဤ သစ္စာ ၄ ပါး တရားသည်၊ (ပါဠိတော် “ဂန္တိရော”၌ စပ်။)

အာလယရာမာတိ-ကား၊ သတ္တာ-သတ္တာတို့သည်၊ ပဉ္စကာမဂုဏေ- ငါးပါး သော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ အာလိယန္တိ-ဗြဟ္မာ ဗြဟ္မာတတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝါ- ထိုသို့ ဗြဟ္မာတတ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ - ထို ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ အာလယာတိ - အာလယတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊ (ယာ ပဇာ-အကြင် သတ္တာအပေါင်းသည်၊) တေဟိ အာလယေဟိ-ထို ဗြဟ္မာတတ်အပ်ကုန်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ရမတိ - မွေ့လျော်တတ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဗြဟ္မာတတ်အပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့် မွေ့လျော်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ ပဇာ - သည်၊) အာလယရာမာ- အာလယရာမ မည်၏၊ (ယာ ပဇာ-သည်၊) အာလယေသု-ဗြဟ္မာတတ်အပ်သော

x x x x x x x

ဗြဟ္မဂရုကော။ ။ ဘုရားပွင့်တော်မူခါစ အချိန်ဝယ် ရသေ့ ရဟန်း အားလုံးပင် ဗြဟ္မာကို အလေးပြုနေကြ၏။ “ မိမိတို့ အလေးပြုအပ်သော ဗြဟ္မာမင်းသည်သော်မှ ဘုရားရှင်ကို တရားဟောတော်မူဘိရန် တောင်းပန်ရသည်” ဟု ကြားရသိရသောအခါ ထို ရသေ့ ရဟန်းတို့နှင့်တကွ တလောကလုံးက ဘုရားရှင်ကို စိတ်ညွတ်ကြ၊ ယုံကြည်ကြ သက်ဝင်ကြလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်တိုင်းပင် တရားတော်ကို ပို၍ အလေးပြုချင် လာအောင် ဗြဟ္မာကိုယ်တိုင် တောင်းပန်မှ တရားဟောတော်မူကြရိုး ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အကြံတော် ဖြစ်တိုင်းလည်း ဗြဟ္မာမင်းက တောင်းပန်ရိုးထုံးစံ ရှိသည်။ [မိလိန္ဒပဉ္စာ သန္တ ၈၀၅ - ၁၀။]

အာလယရာမာ။ ။ အာလယ၌ အာပုဗ္ဗ “လိ-သိလိသနေ” ဟူသော ဒိဝါဒိဓာတ် တည်း၊ ဒိဝါဒိဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တုရုပ် ကမ္မရုပ် ၂ မျိုးလုံးပင် “ အာလိယန္တိ ” ဟု ကြိယာပုဒ်ဖြစ်၏။ တချို့စာအုပ်များ၌ “ အလိယန္တိ ” ဟု ရှိ၏။ လ ခွေဘော်၊ အာကို ရသာပြု၊ သံလေသနအနက်ကို၎င်း ဤကားတို့၌ “ သေဝိယန္တိ ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြသည်။ ထို့ပြင် “ ပဉ္စကာမဂုဏာ၊ ပဉ္စကာမဂုဏေသု ” ဟု ပါဠိ ၂ မျိုးတွေ့ရ၏။ သုတ်မဟာဝါ မဟာပဒါနသုတ်-ဤကား၎င်း၊ သာရတ္ထ၌၎င်း “ အာလိယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေန သေဝိ

ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ရတာ-အမြဲ မွေ့လျော်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ငြိကပ်မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ အမြဲ မွေ့လျော်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ ပဇာ - သည်။) အာလယရတာ - အာလယရတာ မည်၏။ (ယာ ပဇာ-သည်။) အာလယေသု-တို့၌၊ သုဠ- လွန်စွာ၊ မုဒိတာ- ဝမ်းမြောက်တတ်၏။ ဣတိ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ငြိကပ်မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ ပဇာ - သည်။) အာလယသမ္မုဒိတာ-အာလယသမ္မုဒိတာ မည်၏။

ယဒိဒန္တိ - ဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ နိပါဒတာ - နိပါတ်တည်း၊ (လိနံ ၃ ပါး ဝိဘတ် ၇ သွယ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော နိပါတ်တည်း၊) တဿ-ထို ယဒိဒန္တိဟူသော နိပါတ်၏။ (ဝေမတ္ထော ၌စပ်။) ဌာနံ-ဌာနသဒ္ဓါကို၊ သန္ဓာယ- ရှိ၊ ယံ ဣဒန္တိ-

x x x x x x x x

ယဒ္ဓိတိ အာလယာ” ဟု ပြု၍ “ပဉ္စကာမဂုဏ်”ကို အရကောက်ကြသည်။ ကမ္မသာဓ် ပြုသောကြောင့် “ ပဉ္စကာမဂုဏေသု ” ဟူသော အာဓာရကို စဉ်းစားသင့်သည်။ ယောဇနာဒ်မူ “ပဉ္စကာမဂုဏေသု” ကို အတည်ပြု၍ “ အာလိယန္တိ လဂ္ဂန္တိ ဧတ္ထာတိ အာလယာ” ဟု အဓိကရဏသာဓ် ပြုလေသည်။ ဘာကို ငြိကပ်သလဲ ဟု လိဇာတ်၏ တံကို ရှာရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဝိဂ္ဂဟကိုလည်း စဉ်းစားပါ။

အဋ္ဌကထာ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ သတ္တာ ပဉ္စကာမဂုဏေ အာလိယန္တိ ” တုန်းက “ သတ္တာ ” ဟူသော ကတ္တားအနက်ရသော်လည်း “ တေ အာလယာတိ ဝုစ္စန္တိ ” ၌ တေဖြင့် ပဉ္စကာမဂုဏ်ကို ပြန်၍ညွှန်သောကြောင့် “ပဉ္စကာမဂုဏေ” ဟူသော အဝတ္ထကံသည် နောက်ဝါကျ၌ ဝုတ္ထကံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “တေ အာလိယန္တိတိ အာလယာ” ဟု အဝတ္ထကမ္မသာဓန ဟု ကြံပါ။ လိုရင်းမှာ— “ အာလိယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဠေနာတိ အာလယာ - ကပ်ငြိအပ် မှီဝဲအပ်သော ကာမဂုဏ်များ၊ ရမတီတိ ရာမာ၊ (ရမုဇာတ်၊ ဣပစ္စည်း၊) အာလယေဟိ+ရာမာ- အာလယရာမာ” ဟု ပြုစေလိုသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဋီကာတို့၌ “ အာလိယန္တိ အဘိရမဏဝသေန သေဝန္တိတိ အာလယာ ” ဟု ကတ္ထုသာဓ်တနည်းပြု၍ တရားရှစ်ပါးသော တဏှာဝိစရိုက်ကို အရကောံ ကြ၏။ ထိုနည်းကား- ဤအဋ္ဌကထာနည်းမဟုတ်၊ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌လာသော နည်းကို မှီးခြင်းသာတည်း။ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌ အာလယ၏အရ ကာမဂုဏ်ကို ၎င်း၊ တဏှာကို၎င်း၊ အရကောက်သည်။ ထို့ပြင်-ဋီကာပါဌတို့၌ “ရမန္တိ” စသည်ဖြင့် သတ္တာကိုဖွဲ့၍ မဟုတ်ထားကြသည်။ ပါဠိတော်၌ ပဇာကိုဖွဲ့မှ စာသွားမှန်သောကြောင့် ကေဝုဗျည်းသဒ္ဓါ ရှိသင့်သည်။

ရတာ သမ္မုဒိတာ။ ။ ရတာကို “နိရတာ-အမြဲမွေ့လျော်၏” ဟု၎င်း၊ သမ္မုဒိတာ ကို “အတိဝိယ(သံအတွက်) မုဒိတာ-ဝမ်းမြောက်၏” ဟု၎င်း ဖွင့်၏။ ဥယျာဉ်ကစား ထွက်လာသောဘုရင်သည် ဥယျာဉ်ထည်း၌ အာရုံအမျိုးမျိုးဖြင့် မွေ့လျော်နေရကား ဥယျာဉ်မှ မထွက်လိုတော့ သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ သတ္တာ အများလည်း ကာမဂုဏ်ဖြင့် မွေ့လျော် ပျော်နေရကား သံသရာဝဋ်မှ မထွက်လိုတော့-ဟူလို။

ယံ ဣဒံ ဟူ၍၎င်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် - ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဒ္ဓါကို၊ သန္ဓာယ၊၍၊ ယော အယန္တိ-ယော အယံဟူ၍၎င်း၊ ဧဝံ-သို့၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒေါတိ - ယား၊ ဣမေသံ - ဤ သင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအစရှိသော တရားတို့တည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ- ဤ သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာအစရှိ သော တရားတို့၊ ဣဒပ္ပစ္စယာဝ - ဤ သင်္ခါရအစရှိသော၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇာအစရှိသော တရားတို့သည်ပင်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ - ဣဒပ္ပစ္စယတာ မည်၏၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာစ- ဣဒပ္ပစ္စယတာလည်းဟုတ်၏၊ သာ-ထိုဣဒပ္ပစ္စယတာဟူသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ စ- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ - ဤ နှစ်ပါးသောသတ္တိကြောင့်၊ ဣဒ ပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ- ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မည်၏။

x x x x x x x

ယဒိဒံ။ ။ပါဠိတော်၌ “ ဣဒံ ဌာနံ ယဒိဒံ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ” ဟု ရှိ၏။ ယဒိဒံသည် လိန် ၃ ပါးလုံး အထူးမရှိသော နိပါတ်ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဌာနံနှင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါသည် အဝိဇ္ဇာစသောအကြောင်းကိုချည်းဟောသောအနက်တူ သဒ္ဓါဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဌာနံသဒ္ဓါကိုလျှင် “ ယံ + ဣဒံ ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ နပုလိန် အနေနှင့် ရှိနိုင်သည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ လျှင် “ ယော + အယံ ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ ပုလိန် အနေဖြင့် ရှိနိုင်သည်-ဟု ဖတ်ပါ။ [တိဂ္ဂတိ ဖလံ ဣတ္ထာတိ ဌာနံ-သင်္ခါရစသော အကျိုး တရား၏တည်ရာ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်း။]

ဣဒပ္ပစ္စယတာ။ ။အဋ္ဌကထာအလို တာပစ္စည်းသည် သတ္တုသက်၍ “ ဤသင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသောတရား ” ဟု ပေး၊ ဒီကာ၌ တနည်းဖွင့်သေး၏။ ထိုအလို “ ဣဒပ္ပစ္စယာနံ + ဘာဝေါ- ဣဒပ္ပစ္စယတာ ” ဟု ပြု၍ “ ဤသင်္ခါရအစရှိသောအကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသော တရား တို့၏ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိ ” ဟု အနက်ပေးပါ။

သဗ္ဗသင်္ခါရ ပေ၊ နိဗ္ဗာနံ ။ ။ အဋ္ဌကထာ မဖွင့်သော်လည်း အနက်ခက်သော ဤပုဒ်အားလုံးသည် နိဗ္ဗာန်၏ ပရိယာယ်ချည်းတည်း၊ သမန္တိ ဣတ္ထာတိ သမထော၊ သဗ္ဗ သင်္ခါရာနံ + သမထော သဗ္ဗသင်္ခါရ သမထော - လှုပ်လှုပ်ရှားရှား အလုံးစုံသော သင်္ခါရ တရားတို့၏ ငြိမ်သက်ရာနိဗ္ဗာန်၊ ပဋိနိသဠိယန္တိ ဣတ္ထာတိ ပဋိနိသဂ္ဂေါ၊ သဗ္ဗပုဗ္ဗိနံ - ကာမုပမိ ခန္ဓုပမိ ကိလေသုပမိ အဘိသင်္ခါရပမိဟူသော ဥပမိ အားလုံးတို့၏ + ပဋိ နိသဂ္ဂေါ-စွန့်လွှတ်အပ်ရာတည်း၊ သဗ္ဗပုဗ္ဗိ ပဋိနိသဂ္ဂေါ၊ ဒိယန္တိ ဣတ္ထာတိ ခယော၊ တဏှာ နံ + ခယော တဏှာက္ခယော၊ သဗ္ဗကိလေသရာဂါဝိရဇ္ဇန္တိ ဣတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ - အလုံးစုံ သော ကိလေသာရာဂတို့၏ မတပ်မက်ရာ၊ ဇရာ မရဏာဒိဘေဒံ သဗ္ဗဝဋ္ဋဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ ဣတ္ထာတိ နိရောဓော၊ တေန တေန ဘဝေန ဘဝန္တရံ ဘဝနိကန္တိ ဝသေန ဝိနတိ သံသိဗ္ဗ တီတိ ဝါနံ - ထိုထို ရှေးဘဝနှင့် နောက်ဘဝကို နှစ်သက်မှု၏အစွမ်းဖြင့် ချုပ်စပ်တတ် သောကြောင့် တဏှာသည် “ ဝါနံ ” မည်၏။ ဖလေနဝါ သဒ္ဓိံ ကမ္မံ ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ ဝါနံ - (တဏှာကုန်ခန်းလျှင် ကံသည် အကျိုးမပေးနိုင်တော့ရကား) အကျိုးနှင့် ကံကို ဆက်စပ်တတ်သောကြောင့် တဏှာသည် ဝါနံမည်၏။ ဝါနံတော + နိက္ခန္တိ တံ နိဗ္ဗာနံ။

သော မမဿ ကိလမထောတိ - ကား၊ အဇာနန္ဒာနံ - မသိနိုင်သော သတ္တ
 တို့အား၊ ယာ ဒေသနာနာမ - အကြင် တရားဟောခြင်းမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊
 သော - ထို မသိနိုင်သောသတ္တတို့အား တရားဟောတော်မူခြင်းသည်၊ မမ - ငါ
 ဘုရား၏၊ ကိလမထော - ကိုယ်တော်၏ ပင်ပန်းကြောင်းသည်၊ အဿ - ဖြစ်ရာ၏၊
 သာ - ထို မသိနိုင်သော သတ္တတို့အား တရားဟောတော်မူခြင်းသည်၊ မမ - ၏၊
 ဝိဟေသာ - ကိုယ်တော်ကို ညှဉ်းဆဲကြောင်းသည်၊ ဝါ - ကိုယ်တော်ကို ညှဉ်းဆဲရာ
 ရောက်သည်၊ အဿ - ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဘဂဝန္တန္တိ - ကား၊ ဘဂဝတော-
 ၏၊ အနတ္ထရိယာတိ - ကား၊ အနုအတ္ထရိယာ - အဖန်ဖန် အံ့အားသင့်ဘွယ်
 ကောင်းကုန်သော၊ ပဋိဘံသုတိ - ကား၊ ပဋိဘာန သင်္ခါတဿ - ပဋိဘာနဟု ဆိုအပ်
 သော၊ ဉာဏဿ - ဉာဏ်တော်၏၊ ဂေါစရာ - အာရုံတို့သည်၊ အဟေသံ - ဖြစ်လာ
 ကုန်ပြီ၊ ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗဘာဝံ - အဖန်ဖန် ကြံစည်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊
 ပါပုဏိံ သု - ရောက်ကုန်ပြီ၊ (ကိစ္ဆေန မေ အဓိဂတံ စသော ဂါထာ၏အဓိပ္ပါယ်
 တို့သည် ထပ်ကာထပ်ကာ ကြံစည်ထိုက်သည်၏အဖြစ်သို့ ရေခံသည် - ဟူလို)

x x x x x x x x x

ကိလမထော, ဝိဟေသာ။ ။ “ ကိလမတိ အနေနာတိ ကိလမထော၊ ဝိဟိံသ
 တိ ဧတာယာတိ ဝိဟေသာ ” ဟု ဒေသနာကိုရအောင် ကရုဏာသာဓ်ပြု၊ စိရနိသဇ္ဇာ စိရ
 ဘာသနေဟိ - ကြာမြင့်စွာ ထိုင်တော်မူခြင်း၊ ကြာမြင့်စွာ ဟောတော်မူခြင်းတို့
 ကြောင့်၊ ပိဋိ အာဂိလာယန (ကျောက်ကုန်းတော်၏ ညောင်းညာခြင်း၊) တာလုဂလ
 သောသာဒိဝသေန (အာစောက်တော်၊ လည်ချောင်းတော်တို့၏ခြေခံခြင်း အစရှိသည်
 တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊) ကာယကိလမထော စေတ-ကိုယ်တော်၏ ပင်ပန်းခြင်းကို၎င်း၊ ကာယ
 ဝိဟေသာစ-ကိုယ်တော်ကို ညှဉ်းဆဲရာရောက်ခြင်းကို၎င်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဘဂဝန္တိ, ပဋိဘံသု ။ ။ ပတိ ဥပသာရနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သာမိအနက်၌
 ဒုတိယသက်၍ “ဘဂဝန္တိ” ဟု ရှိရသည်၊ ပတိပုဗ္ဗ + ဘာဓာတ်သည် ဒိတ္တိ (ထင်ရှား
 ခြင်း၊ တောက်ပခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ပဋိဘံသုကို “ ပဋိဘာန
 သင်္ခါတဿ ဉာဏဿ ဂေါစရာ အဟေသံ ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ “ ဂေါစရာ အဟေ
 သံ ” ကိုကား ဋီကာ၌ “ ဥပဋ္ဌဟံသု ” ဟု မူရင်းအနက်ကို ဖော်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့်
 “ ဘဂဝန္တိ - ၏၊ ပဋိဘံသု - ဉာဏ်တော်အား ထင်ရှားလာကုန်ပြီ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ၊
 ဉာဏ်တော်အား ထင်ရှားခြင်းဟူသည် “ ထို ဂါထာများ၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်များကို
 ဉာဏ်တော်ဖြင့် အဖန်ဖန် တွေးတော်မူခြင်းတည်း ” ဟု သိစေလို၍ “ ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗ
 ဘာဝံ ပါပုဏိံ သု ” ဟု သဘာဝတ္ထကို ဖွင့်သည်။

အနတ္ထရိယာ။ ။ “ အနု + အတ္ထရိယာ ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဋီကာ၌ “ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာဝါ အတ္ထ
 ရိယာ ” ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ န + အတ္ထရိယာ အနတ္ထရိယာ ”
 ဟု ပြု၊ နကိုလည်း “ အန် ” ပြု၊ ထို န (အ) ကို ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော၍ ဆိုသည်၊ ချဲ့၍အံ့ -
 သတ္တတို့အား တရားဟောတော်မူ၍ရန် ၎် အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး ပါရမီ
 ဖြည့်တော်မူလာပါလျက် ယခုအခါ တရားဟောတော်မူဘဲ ကြောင့်ကြမဲ့ နေတော်မူ

ဟလန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဟကာရေ-ဟအက္ခရာသည်၊ နိပါတမတ္ထော - အနက်မရ နိပါတ်မျှတည်း၊ အလံ-အကျိုးမရှိတော့၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပကာသိတုန္တိ- ကား၊ ဒေသေတံ-ဟောပြခြင်းငှါ၊ ဒါနံ-၌၊ မေ-သည်၊ ကိစ္ဆေန-ပါရမီ ဖြည့်တော်မူစဉ် ဗြုဠင် ဆင်းရဲသဖြင့်၊ အဓိဂတံ- သိအပ်ရအပ်သော၊ ဣမံ ဓမ္မံ- ဤအရိယာမဂ် တရားကို၊ ဝါ-ဤ သစ္စာလေးပါးတရားကို၊ ဒေသေတံ-ငှါ၊ အလံ - အကျိုးမရှိ တော့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပဋိသောတဂါမိန္တိ (တ္ထ)- ၌၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ ပဋိ သောတံ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ နိဗ္ဗာနဂါမိ - နိဗ္ဗာန်သို့ သွားထသော၊ ဣတိ အတ္ထော၊

x x x x x x x x x

လိုခြင်း ဟူသော အကြံတော်မှာ အဖန်ဖန် အံ့အားသင့်စရာ ကောင်းသောကြောင့် “အန+အစ္စရိယ” ဖြစ်၏။ အကြီးအကျယ် အံ့အားသင့်ဘွယ်ဖြစ်သောကြောင့် “န+ အစ္စရိယ” လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်၏ အနစ္စရိယဖြစ်မှုကို ဂါထာသဒ္ဒါ၌ တင်စား၍ ဂါထာတော်များကိုလည်း ကာရးဗူပစာရအားဖြင့် အနစ္စရိယာဟု ဆိုသည်။ [အတ္ထဒ္ဒါရေန ဟိ ဂါထာနံ အနစ္စရိယတာ၊ — ဇီကာ။]

ကိစ္ဆေန။ ။ ကိစ္ဆသဒ္ဒါသည် ဒုက္ခအနက်ကိုဟော၏။ ဘုရားရှင်သည် အလောင်း တော်ဘဝတုန်းက ဒါန၊ သီလ၊ ခန္တိ၊ စသော အချို့ပါရမီတော်ကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ ခန္ဓာ ကိုယ်၏ ဆင်းရဲမှုကို ခံတော်မူခဲ့ရ၏။ သိဝိမင်း၏ဇာတ်တော်၌ ပုန်ဏားအား မျက်လုံး ထုတ်၍ လူတော်မူခြင်း၊ ဘူရိဒတ်ဇာတ်တော်၌ သီလမပျက်အောင် နှိပ်စက်ဒဏ်ကို ခံရ ခြင်း၊ ခန္တိဝါဒီဇာတ်တော်၌လည်း ခန္တိပါရမီဖြည့်တော်မူကာ ကလာမုမင်း၏ နှိပ်စက် ဒဏ်ကို ခံတော်မူရခြင်း စသည်တည်း။

ဟလံ။ ။ “ဟ+အလံ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အဋ္ဌကထာ၌ “ဟကို အနက်မရ နိပါတ်မျှ” ဟု ဆို၏။ ဇီကာ၌ကား “ဟ ဣတိဝါ ဗျတ္တံ” ဟု တနည်း ဖွင့်သေး၏။ ကေစိတိုက ဟ ကို “ကေသတ္ထ” ဟုလည်းဆိုကြသတတ်၊ [“ဟဗျတ္တံ (ကေသေနဝါ) အလံ နိပ္ပယောဇနံ ဧဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတံ ဓမ္မံ ဒေသေတံ” တိ ယောဇနာ။ — ဇီကာ။]

ရာဂဒေါသပရေတေဟိ။ ။ ပရေတံ “ ပရံ+ဣတ - အလွန်ရောက်အပ် ” ဟု သဒ္ဒတ္ထတည်း။ “ရာဂေနစ ဒေါသေနစ ဖုဋ္ဌေဟိ အဘိဘူတေဟိ” ဟု ဇီကာဖွင့်သည်မှာ အဓိပ္ပါယ်ထွက်တည်း။ ထိဒဲလျှင် အဆိပ်တက်စေနိုင်သော “ ဖုဋ္ဌဝိသ ” အမည်ရသော မြွေသည် ထိအပ်သကဲ့သို့ ရာဂဒေါသတို့သည် အလွန်ရောက်အပ်သည်ကိုပင် “ ရာဂ ဒေါသသည် တွေထိအပ် လွှမ်းမိုးအပ်သူတို့” ဟု ဆိုသည်။ တနည်း- “ရာဂဒေါသပရေ တေဟိ” “ရာဂဒေါသဒနဂတေဟိ” ဟုလည်း ဖွင့်သေး၏။ “ရာဂဒေါသတို့သည်၊ ပရံ- နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က+ဣတ-လိုက်အပ်သူတို့” ဟုလို့၊.... [အဋ္ဌကထာ၌မပါသော ပါဠိတော်၏ အဖွင့်။]

ပဋိသောတဂါမိံ။ ။ သောတသဒ္ဒါသည် အရိယာမဂ်တည်း ဟူသော ရေအယဉ် ကို ဟော၏။ “သောတဿ-အရိယာမဂ်တည်း ဟူသော ရေအယဉ်၏+ပတိ-ရှေးရှု” ဟူသည် နိဗ္ဗာန်တည်း။ ပကတိမြစ်ရေအယဉ်သည် မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ရှေ့ရှုစီးဝင်ရသကဲ့ သို့ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ရေအယဉ်လည်း နိဗ္ဗာန်သို့ ရှေ့ရှုစီးသွားရသည်။ ဤ အလို-ဓမ္မံအရ အရိယာမဂ်ဘုရားကိုသာ ယူပါ။

ရာဂရတ္တာတိ-ကား၊ ကာမရာဂ ဘဝရာဂ ဒိဋ္ဌိရာဂေန-ကာမရာဂ ဘဝရာဂ ဒိဋ္ဌိ ရာဂဖြင့်၊ ရတ္တာ-တပ်မက်သော သတ္တာတို့သည်၊ နဒက္ခိန္နိတိ- ကား၊ နပဿိ သန္နိ-မမြင်နိုင်ကုန်လတံ၊ တမောခန္ဓေနအာဂုဋ္ဌာတိ- ကား၊ အဝိဇ္ဇာရာသိနာ- အဝိဇ္ဇာအစုသည်၊ အဇ္ဈောတ္တဋ္ဌာ- လွမ်းဖုံးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊ နဒက္ခိန္နိ ဌှစ်)။

အပ္ပေါဿုက္ကတာယာတိ-ကား၊ နိရုဿုက္ကဘာဝေန-အားထုတ်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဒေသေတုကာမတာယ- ဟောတော်မမူလိုသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယတြ ဟိ နာမာတိ - ကား၊ ယသ္မိံလောကေ - အကြင် လောက၌၊ (နမတိ)နာမ-ညွတ်တော်မူသည် မည်ရသေး၏၊ (ညွတ်တော်မူတယ်ရှိရသေး၏၊) ဘဂဝတော ပုရတော ပါတုရဟောသီတိ - ကား၊ ဓမ္မဒေသနာယာစနတ္ထံ- တရား ဟောတော်မူခြင်းကိုတောင်းပန်ခြင်းငှါ၊ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု-တသောင်း

X X X X X X X X

တနည်း။ ။ “သောတဿ- အောက်သို့စီးသွားသော ရေအယဉ်ကဲ့သို့ နိစ္စ သုခ အတ္တ သဘာ ဟု ယူသောအားဖြင့် အောက်သို့သွားတတ်သော တဏှာဒိဋ္ဌိ၏ + ပတိ- ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသုဘတည်း၊ ပဋိသောတေန-ဆန့်ကျင် ဘက်အားဖြင့်+ ဂါမိ - ဖြစ်သော သစ္စာလေးပါးတရားတည်း၊ ပဋိသောတဂါမိ ” ဟု သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာမှယူ၍ ဋီကာတနည်းဖွင့်သေး၏။

ရာဂရတ္တာ။ ။ ကာမဂုဏ်ကို တပ်မက်သော ကာမရာဂ၊ ဘဝကို တပ်မက်သော ဘဝရာဂ၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိရာဂ၊ ဤ ရာဂသုံးမျိုးဖြင့် တပ်မက်နေသော သတ္တာ များ၊ [ရာဂေန+ရတ္တာ ရာဂရတ္တာ။]

နဒက္ခိန္နိ။ ။ ရာဂဖြင့် တပ်မက်နေကြသော သတ္တာတို့သည် (တမောခန္ဓ) အဝိဇ္ဇာ အမှောင်ထုထယ်ကြီးက ဖုံးထားအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုအရိယာမဂ်တရား (တနည်း) သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်နိုင်ကြမည် မဟုတ်၊ တရားကို မသိမြင်သူတို့အား ရုပ် နာမ် တရားစုကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသုဘဟူသောသဘောအားဖြင့် ဟောပြခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိတော့- ဟူလို။ [မောဂ္ဂလ္လာန်အလို သန္နိ ဝိဘတ်ဖြင့် “ဒက္ခိန္နိ ” ဟု ရှိ၏၊ ရူပသိဒ္ဓိအလို ဣ အက္ခရာလာ၍ “ဒက္ခိန္နိ” ဟု ရှိသည်။]

အပ္ပေါဿုက္ကတာယ။ ။ ဥဿုက္ကံ ဥပုဗ္ဗ၊ သူဇာတ် , ကိပ်ပစ္စည်း၊ ရသယု၊ ကိပ် ချေ၊ သတ္တံ ကပစ္စည်းသက်၊ ဥဿဝတိ-အားထုတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဿုက္ကော၊ ဥဿု ကဿ+ဘာဝေါ-ဥဿုက္ကံ=အားထုတ်တတ်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အားထုတ်ခြင်း လုလ္လ၊ နတ္ထိ+ဥဿုက္ကံ ယဿာတိ - အပ္ပေါဿုက္ကော၊ [အပ္ပဟရိတေပုဒ်ကဲ့သို့ အပ္ပ သဒ္ဓါ အဘာဝအနက်ဟော၊] အပ္ပေါဿုက္ကဿ+ဘာဝေါ အပ္ပေါဿုက္ကတာ- တရား ဟောမှုကိုစွဲ၍ အားထုတ်ခြင်း မရှိသူ၏ + ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ = တရားဟောတော်မမူ လိုသော ဆန္ဒတော်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “နိရုဿုက္ကဘာဝေန” ဟု သဒ္ဓတ္ထုဂင်း, “အ ဒေသေတုကာမတာယ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက် ဖွင့်သည်။ [ယောဇနာ၌ “အပ္ပေါဿုက္က” ဟု ပ တလုံးတည်းတွေ့ရသည်။]

သော စကြာဝဠာတို့၌၊ မဟာဗြဟ္မာနော-မဟာဗြဟ္မာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ အာဂမ္မ - လာ၍၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ပုရတော - ရွှေတော်၌၊ ပါတုရဟောသီ - ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာတိ- ကား၊ ဧတေသံ-ဤသတွာတို့၏၊ ပညာမယေ - ပညာတည်းဟူသော၊ (မယအနက်မရှိ၊) အက္ခိမ္မိ - မျက်လုံး၌၊ အပ္ပံ - နည်းပါးသော၊ ရာဂဒေါသမောဟရဇံ- ရာဂ ဒေါသ မောဟဟူသော မြူသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဧဝံ သဘာဝါ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်၏၊ (ပညာမျက်စိ၌ နည်းသောရာဂ ဒေါသ မောဟဟူသောမြူ ရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်၏၊) ဣတိ - ကြောင့်၊ (တေ-ထို သတွာတို့သည်၊) အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ-ကတိ မည်၏၊ (ဧဝံ သဘာဝါဖြင့် ဇာတိသဒ္ဓါ၏ သဘာဝအနက်ကို ပြသည်၊) ဘဝိဿန္တိ ဓမ္မဿ အညာတာရောတိ-ကား၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတာရော-ထိုးထွင်း၍သိနိုင်သူတို့သည်၊ (ဘဝိဿန္တိ-ရှိပါကုန်လတံ၊) [အညာတာရော၌ အာပုဗ္ဗ ဉ္ဇဇာတ် တုပစ္စည်း၊ အ ကို ပဋိသေဓဟု ထင်မည်စိုး၍ “ပဋိဝိဇ္ဈိတာရော” ဟု ဖွင့်သည်။]

ပါတုရဟောသီတိ-ကား၊ ပါတုဘဝိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ သမလေဟိ စိန္တိတောတိ-ကား၊ ရာဂါဒိဟိ-ရာဂ အစရှိကုန်သော၊ မလေဟိ- အညစ်အကြေးတို့ဖြင့်၊ (“သမလေဟိ”၌ သရူပက္ခ ဝိသေသနစပ်၊) သမလေဟိ-အညစ်အကြေးရှိကုန်သော၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ သတ္ထာရေဟိ - ပုရာဏကဿပ အစရှိသော ဆရာကြီးတို့သည်၊ စိန္တိတော-မိစ္ဆာဉ္ဇာဏ်ဖြင့် ကြံဆအပ်သော၊ (“ဓမ္မော”၌စပ်၊) အပါပုရေတန္တိ- ကား၊ ဧတံ- ဤ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော တံခါးကို၊ ဝိဝရ-ဖွင့်ပေးတော်မူပါ၊ အမတဿဒ္ဓါရန္တိ-ကား၊ အမတဿ-သေခြင်းမရှိသော၊ ဝါ-မသေရာ

x x x x x x x

အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ။ ။ [ရဇ+အက္ခိ။] ရဇသဒ္ဓါသည် ပုံ-နပုံးရှိ၏၊ ရဇအရလည်း ရာဂ ဒေါသ မောဟကိုယူပါ၊ အက္ခိအရလည်း ပညာမျက်စိကိုယူပါ၊ အပ္ပံ+ရဇံ- အပ္ပရဇံ၊ အပ္ပရဇံ+အက္ခိမ္မိ ဧတေသံတံ အပ္ပရဇက္ခာ၊ [ဝိသေသနစောကဲ့သို့ ကွစိသမာသန္တသုတ်ဖြင့် ဣက္ခိ အ-ပြု၊] အရဇကောက်ရာ၌ “ဧတေသံ” ၏ အရဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသောကြောင့် “ဇာတ်” ဟူသောနောက်ပုဒ်နှင့် အရမတူ၊ ထို့ကြောင့် “အပ္ပရဇက္ခဘာဝ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ်အကြေကြံ၍ “အပ္ပရဇက္ခာ + ဇာတိ ဧတေသံတံ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ”ဟု ပြု၊ [သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်။]

အဿဝနတာ။ ။ န+သဝနံ- အဿဝနံ၊ အဿဝနံယေဝ အဿဝနတာ၊ [တာပစ္စည်း သုတ္တ ဟု ဝိမတိဖွင့်၏။] အဿဝနတာ၌ ပဌမာကို ကရိုဏ်းဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်၌သက် ဟု ဋီကာဆို၏၊ အခြားနေရာ၌ကား “အဿဝနတာယ” ဟု ဆိုလိုလျက် “ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော” ကဲ့သို့ ယအက္ခရာကို ချေသည်-ဟုလည်း ဖွင့်၏။

ဘဝိဿန္တိ။ ။ မဟုတ်ဖြစ်ဆိုသောကြောင့် ရှေးဘုရားရှင်တို့၏လက်ထက်တော်က ပါရမီဖြည့်ခဲ့၍ ယခုအခါ တရားထူးသိမည့်ပုဂ္ဂိုလ်သည် တယောက်တလေ မဟုတ်ပါ၊ အများပင် ရှိပါလိမ့်မည် ဟု ပြသည်။

ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနဿ-၏၊ ဒွါရဘူတံ-တံခါးဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ အရိယမဂ္ဂံ-အရိယမဂ်ကို၊ (“အပါပုရ” ဌ်စပ်၊) သုဏန္တု ဓမ္မံ ဝိမလေနာနုဗ္ဗန္တိ- ကား၊ ဣမေသတ္တာ-တို့သည်၊ (သုဏန္တုဌ်စပ်၊) ရာဂါဒိမလာနံ- ရာဂ အစရှိသော အညစ်အကြေးတို့၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (“ဝိမလေန” ဌ်စပ်၊) ဝိမလေန- ဝိမလဖြစ်တော်မူသော၊ ဝါ - ကင်းသောအညစ်အကြေး ရှိတော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန - သည်၊ အနုဗ္ဗန္တိ - အစဉ်အားဖြင့် သိတော်မူအပ်သော၊ (ဘာဝနာအစဉ်အားဖြင့် သိတော်မူအပ်သော၊) စတုသစ္စ ဓမ္မံ - သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို၊ သုဏန္တု-နာကြပါစေကုန်။

သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတောတိ-ကား၊ သိလာမယေ - ကျောက်ဖြင့် ဖြစ်သော၊ ဝါ-ကျောက်အတိ ပြီးသော၊ ကေဂ္ဂုနေ-တခဲနက်သော၊ (အပေါက်အကြားမရှိသော)၊ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ - တောင်ထိပ်၌၊ ယထာဌိတောဝ - ရပ်မြဲတိုင်းသာလျှင်၊ စက္ခုမာ - ပသာဒစက္ခုရှိသော၊ ပုရိသော - သည်၊ သမန္တတော -

x x x x x x x x

အပါပုရ ဒွါရံ ။ ။ အဝ+အာပုဗ္ဗ ပုရဓာတ်သည် “ အဂ္ဂတော ဂမန - ရှေ့ကသွားခြင်း ” အနက်ကို ဟော၏။ ရှေ့ကသွားသူသည် အပိတ်အပင်ရှိလျှင် ဖွင့်၍ သွားရမည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ ဝိဝရ ” ဟု ဖွင့်သည်။ ပကို ဝပြု၍ “ အဝါပုရ ” ဟု လည်း ပါဌ်ရှိ၏။ “ အမတဒွါရ ” ဟူသည် အရိယာမဂ် တံခါးတည်း။ “ ကဿပ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော် ကွယ်သည့်နောက်၌ ပိတ်၍ နေသော အရိယဉာဏ် တံခါးကို ဖွင့်တော်မူပါ ” ဟုလို။

သိလာမယေ ။ စာအုပ်များ၌ “ သေလမယေ ” ဟု ရှိ၏။ “ သိလာယ+နိဗ္ဗတ္တော သေလော - ကျောက်ဖြင့်ဖြစ်သော တောင် ” ဟု ၎င်း၊ “ သိလာ + ပကတိ ယဿာတိ သေလော- ကျောက်အထည်ကိုယ်ရှိသောတောင်၊ ဝါ-ကျောက်အတိပြီးသောတောင် ” ဟု ၎င်း၊ ဝိပျိဟ်ပြု၍ နိဗ္ဗတ္တအနက် ပကတိအနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသော သေလသဒ္ဓါသည် ကျောက်ကိုမဟော၊ ကျောက်တောင်ကိုဟော၏။ ဤ၌ကား သိလာနောင် ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်၌ မယပစ္စည်း သက်သောကြောင့် “ သိလာမယေ ” ဟု ပါဌ်ရှိသင့်သည်။

ယထာ ဌိတောဝ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ “ ပဗ္ဗတ မုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော သောစ ” ဟု မူကွဲရှိသည်မှာ မကောင်း၊ ပါဌ်တော်၌ “ သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတ မုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော၊ ယထာပိ ပသေ ” ဟု ယထာ ၂ ပုဒ် ပါသောကြောင့် ရှေ့ယထာကို ဌိတောနှင့်တွဲပြီးလျှင် “ ယထာဌိတောဝ ” ဟု ရှိသောပါဌ်သာ ကောင်း၏။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ မဟာပဒါန သုတ်၌လည်း “ ယထာ ဌိတောဝ ” ဟုပင် ရှိ၏။ “ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဌိတော-ရပ်၏။ တထေဝ-ထို ရပ်မြဲတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ” ဟု အကျယ်ပေးနိုင်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား - တောင်ထိပ်၌ ရပ်သူသည် မျက်စိကောင်းသူဖြစ်ပါမူ ကား လည်ပင်းကို မော်ခြင်း၊ လည်ပင်းကို ဆန့်ခြင်းစသော ကိစ္စကို မပြုရဘဲ နဂိုရ် ရပ်မြဲတိုင်းပင် ပတ်ဝန်းကျင်က လူအပေါင်းကို မြင်နိုင်သည် - ဟုလို၊ နောက် ယထာကို ပသေယျနှင့် တွဲရသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဇနတ်-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ပဿယုယထာ-မြင်ရရာသကဲ့သို့၊
 (တထာ- ထို့အတူ၊) သုမေဓ သုန္ဒရပည-ကောင်းသော ပညာရှိတော်မူသော၊
 [သုမေဓ၌ သုကို“သုန္ဒရ”ဟု၎င်း၊ မေဓကို“ပည”ဟု၎င်း ဖွင့်သည်။ “သုန္ဒရာ+
 မေဓာ ယဿာတိ သုမေဓော”ဟု ပြု၊] သဗ္ဗညုတညာဏေန-သဗ္ဗညုတဘူဏ်
 တော်ဖြင့်၊ (သမန္တစက္ခု၏ ဝိသေသန)သမန္တစက္ခု- အလုံးစုံကို သိမြင်နိုင်သော
 ဉာဏ်စက္ခု ရှိတော်မူသော၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ တွမ္ဗိ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရား
 သည်လည်း၊ ဓမ္မမယံ ပညာမယံ-ပညာဖြင့် ဖြစ်သော၊ ဝါ-ပညာအတ်ပြီးသော၊
 ပါသာဒံ-ပြာသာဒ်ပေါ်သို့၊ အာရုယ- တက်တော်မူ၍၊ သယံ - ကိုယ်တော်တိုင်၊
 ဝါ- ကိုယ်တော်မှာ၊ အပေတသောကော- ကင်းသော သောကရှိတော်မူသည်၊
 (သောက၏ ကင်းရာသည်၊) (ဟုတွာ)၊ (“ အပေတော သောကော ယသ္မာတိ
 အပေတသောကော”ဟု အပေတကိုကြည့်၍ ပဉ္စဒီဖြင့် ပြုထိုက်သည်၊ ရှေးက
 ဆဒ္ဓိဖြင့် ပြုကြသည်၊) သောကာဝတိဏ္ဏံ - သောကသည် သက်ရောက်အပ်သည်
 လည်းဖြစ်သော၊ ဇာတိဇရာဘိဘူတဉ္စ-ဇာတိဇရာသည် လွမ်းမိုးအပ်သည်လည်း
 ဖြစ်သော၊ ဇနတ်-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ အဝေက္ခဿု-ကြည့်ရှုတော်မူပါ၊ ဥပ
 ဓာရယ-စူးစမ်းဆင်ခြင်တော်မူပါ။

x x x x x x x x

တထူပမံ။ ။ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ တထူပမံအဖွင့် မပါ၊ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌
 ပါ၏။ “တထာ + ဥပမာ”ဟု ၂ ပုဒ်ရှိသောကြောင့် တထာသဒ္ဓါကို “ ထို့အတူ ”ဟု
 မပေးဘဲ တံသဒ္ဓါ၏ အနက်ဟော ဟု ဝိမတိဖွင့်၏။ သာ + ဥပမာ ယဿာတိ တထူ
 ပမော (ပါသာဒေါ)၊ တနည်း “တေနဝါ ပဗ္ဗတာဒိနာ ပကာရေန + ဥပမာ အဿာ
 တိ တထူပမော (ပါသာဒေါ)”ဟု တနည်းဖွင့်၏။ ဤနည်း၌ တထာဝယ် ထာသည်
 ပကာရအနက်ဟောတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအခန်း၌ အဋ္ဌကထာဖွင့် အားလုံးသည် ဒီကာဖွင့်နှင့် ထပ်နေ၏။
 အဋ္ဌကထာဆရာ မဖွင့်သောကြောင့်သာ ဒီကာဖွင့်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်
 သုတ္တန်နှင့်ဆိုင်သော အဖွင့်များကို အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ နောက်ဆရာတို့ တချို့
 တလေ ထည့်ထားသည်-ဟု ဆရာတို့ ယူဆကြသည်။

ဓမ္မမယံ ပါသာဒံ။ ။ ဓမ္မသဒ္ဓါသည် ပညာ၏ ပရိယာယ်တည်း- ဟု သိစေလို၍
 “ပညာမယံ”ဟု ဖွင့်၏။ “ဓမ္မော + ပကတံ (အထည်ကိုယ်) ယဿာတိ ဓမ္မမယော”
 ဟု ပြု၊ ထိုပညာသည် အထက်သို့ စွင့်စွင့်မြင့်နေသော ပြာသာဒ်နှင့် တူသောကြောင့်
 “ပါသာဒံ”ဟု ရူပကအလင်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ မိန့်သည်။ (တနည်း) ဓမ္မအရ
 လောကုတ္တရာတရားကို ယူ၊ ထို လောကုတ္တရာတရားသည် ဖိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို
 ဆောင်တတ်သည့်ပြင် အလုံးစုံသော လောကီတရားတို့ကို ကျော်လွန်နေသောကြောင့်
 ပြာသာဒ်နှင့်တူရကား “ပါသာဒံ”ဟု မိန့်သည်။ ဤသို့လည်း ဒီကာ၌ ပဌမနည်းဖွင့်၏။
 [ပသာဒေတံ - မြင်ရသူတို့၏စိတ်ကို ကြည်လင်စေတတ်၏။ ဣတံ ပါသာဒေါ၊ ပ +
 သဒ, က။]

ဥဋ္ဌေဟိ ဟိ-ဟူသော စကားကို၊ (ဘဏတိဋ္ဌ စပ်) ဘဂဝဘော-၏၊ ခံမ္မဒသနတ္ထိ-တရားဟောတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ စာရိကဇရဏံ-လှည့်လည်ထိုက်သော အရပ်သို့ လှည့်လည်တော်မူခြင်းကို၊ ဝါ-ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူခြင်းကို၊ ယာစန္ဒာ-ဘောင်းပန်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)ဘဏတိ-လျှောက်၏၊ ဝီရာတိအာဒိ သု-ဝီရအစရှိသော ပါဠိရပ်တိုင်း၊ (အတ္ထော ဝေဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ဘဂဝါ- သည်၊ ဝီရိယဝန္တ တာယ-ဝီရိယရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝီရော- ဝီရမည်တော်မူ၏၊ ဒေဝပုတ္တ မစ္စ၊ ကိလေသာဘိ သင်္ခါရမာရာနံ- ဒေဝပုတ္တမာရ်၊ မစ္စမာရ်၊ ကိလေသမာရ်၊ အဘိ သင်္ခါရမာရ်တို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ ဝိဇိတတ္တာ- အောင်တော်မူအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဇိတသင်္ခါမော-မည်တော်မူ၏၊ ဇာတိကန္တာရာဒိ နိတ္ထရဏ သမတ္တတာယ - ဇာတိကန္တာရ အစရှိသည်တို့မှ ထုတ်ဆောင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တဝါဟော - မည်တော်မူ၏၊ ကာမစ္ဆန္ဒ ဣဏဿ - ကာမစ္ဆန္ဒ ဟူသော ကြွေးမြီ၏၊ အဘာဝကော - မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဏာဏော-အဏာဏမည်တော်မူ၏။

x x x + x x x

ဥဋ္ဌေဟိ။ ။ ဤစကားဖြင့် ထိုင်နေတော်မူရာမှထ၍ တရားဟောလှည့်လည်ဘို့ရန် တောင်းပန်၏၊ (တနည်း) တရားဟောမှု၌ အပွေ့သုတ္တဖြစ်နေသော သင်္ကေတသို့ ရောက်ခြင်း တရားဟောဘို့ရန် အားမထုတ်ခြင်းမှ ထတော်မူဘို့ရန် တောင်းပန်သည်။

ဝိဇိတသင်္ခါမ ။ ။ ဒေဝပုတ္တစသော မာရ်စစ်မြေပြင်ကို အောင်တော်မူပြီးသော ဘုရား၊ အဋ္ဌကထာ၌ ခန္ဓမာရ်ကို မတွေ့ရ၊ မာရ် ၄ ပါးကိုသာ ပြထားသည်မှာ လက်ရှိ ခန္ဓာတော် ရှိသေးသောကြောင့် ချန်ထားဟန် တူသည်၊ ဓာတုကထာ မူလဒီကာနှင့် သီလက္ခန္ဓ အဋ္ဌကထာဒီကာတို့၌ကား မာရ်ငါးပါးလုံး အောင်ပြီးပုံကို ပြကြသည်၊ ယောဇနာ၌မူ ခန္ဓမာရ်ကို မစ္စမာရ်ဖြင့် သိမ်းယူသည်ဟု ဖွင့်သည်။

သတ္တဝါဟ။ ။ လှည်းကုန်သည်များစွာကို ခေါင်းဆောင်၍ သွားသော ကုန်သည် များသည် သဲကန္တာရ စသည်တို့မှ နောက်ပါ ကုန်သည်များကို ကယ်တင်ဆောင်သွား သကဲ့သို့၊ လှည်းကုန်သည်များနှင့်တူသော သတ္တာတို့ကို ဇာတိကန္တာရစသည်မှ ကယ် တင် ဆောင်သွားတတ်သောကြောင့် သတ္တဝါဟ မည်တော်မူ၏၊ ယောဇနာ၌ကား “သတ္တဝါဟော၊ သတ္တဝါဟော”ဟု ပါဠိ ၂ ထွေ ပြပြီးလျှင် “သတ္တဝါဟော”ဟူသော ပါဠိသာလျှင် ဤနေရာ၌ သင့်၏ ဟု ဆို၏၊ “သတ္တဝါဟ”ဟု ပါဠိသုံး မရှိသောကြောင့် ထို အဆုံးအဖြတ်ကို စဉ်းစားသင့်၏။ [သတ္တဝါဟ၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာ ဒီကာ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ ဂုဏ်တော်ဖွင့်မှာ ကြည့်ပါ။]

အနဏ။ ။ နတ္ထိ+ဣဏံ ယသာတိ အနိဏော၊ ဣကို အပြု၍ အနဏော၊ ရူပသိဒ္ဓိ ဒီကာ၌ နကို ဣပြု၍ အဏဏော ဟု ပါဠိတမျိုးရှိ၏၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏသည် ကြွေးမြီ နှင့် တူ၏၊ ကြွေးမြီရှိသူသည် ကြွေးရှင်၏ အခိုင်းအစေ အနှိပ်အစက်ကို ခံရသကဲ့သို့၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏဖြင့် (ကာမစိတ်ဖြင့်) စွဲလမ်းနေကြသော ယောက်ျား မိန်းမတို့လည်း အချင်းချင်း၏ အခိုင်းအစေ အနှိပ်အစက်ကို ခံကြရသည်၊ ထိုကြွေးမြီ မရှိသောကြောင့် ဘုရားရှင်ကို “အနဏ”ဟု ဂုဏ်ပြုသည်။

အဇ္ဈေသနန္တိ- ကား၊ ယာစနံ-တောင်းပန်ခြင်းကို (ဝိဒိတွာဉ္စစပ်၊) ဗုဒ္ဓ
 စက္ခုနာတိ- ကား၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉ္စဏနစ - ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ
 ဉ္စဏ်တော်ဖြင့်၎င်း၊ အာသယာနုသယဉ္စဏနစ - အာသယာနုသယဉ္စဏ်
 တော်ဖြင့်၎င်း၊ (ဝေါလောကေသိဉ္စစပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဒွိန္ဒု- ၂ ပါးကုန်သော၊ ဣမေ
 သံ ဉ္စဏာနံ-တို့၏၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုတိ- ဟူ၍၊ နာမံ-အမည်သည်၊ (အဟောသိ၊)
 အပ္ပရဇက္ခာတိ- ကား၊ ယေသံ-အကြင်သတ္တာတို့၏၊ ပညာစက္ခုမိ-ပညာမုက်စိ
 ဉ္စ၊ ရာဂါဒိရဇံ-ရာဂအစရှိသောမြူသည်၊ အပ္ပံ-နည်း၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊) တေ-
 ထိုသတ္တာတို့သည်၊ အပ္ပရဇက္ခာ- တို့မည်၏၊ (“ အပ္ပရဇက္ခေ ” ဟု ပါဠိတော်
 ရှိသည်၊ ဤဉ္စ ဋီကာမှယူထားဟန်တူ၏၊) ယေသံ-တို့၏၊ (ပညာစက္ခုမိ-ဉ္စ၊) တံ-
 ထို ရာဂအစရှိသောမြူသည်၊ မဟန္တံ-များ၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊) တေ - တို့သည်၊
 မဟာရဇက္ခာ-တို့မည်၏၊ ယေသံ- တို့၏၊ သဒ္ဓါဒိနိ- သဒ္ဓါအစရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိ
 ယာနိ-တို့သည်၊ တိက္ခာနိ-ထက်မြက်ကုန်၏၊ (ဣတိ) တေ၊ တိက္ခိန္ဒြိယာ၊ ယေသံ-
 တို့၏၊ (သဒ္ဓါဒိနိ- ကုန်သော၊) တာနိ - ထို ဣန္ဒြေတို့သည်၊ မုဒုနိ-နံ့ညွှံ့ကုန်၏၊
 (ဣတိ) တေ၊ မုဒိန္ဒြိယာ၊ ယေသံ- တို့၏၊ သဒ္ဓါဒယော - ကုန်သော၊ တေယေဝ
 အာကာရာ-ထိုအခြင်းအရာတို့သည်ပင်၊ (ယောဇနာဉ္စ ကာရဏာဟု ဖွင့်လေ၏၊)
 သုန္ဒရာ-ကောင်းကုန်၏၊ (ဣတိ) တေ သွာကာရာ၊ ယေသံ- တို့၏၊ သဒ္ဓါဒယော-
 ကုန်သော၊ တေယေဝ အာကာရာ - တို့သည်ပင်၊ အ သုန္ဒရာ - မကောင်းကုန်၊
 (ဣတိ) တေ ဒွါကာရာ၊ ယေ-တို့သည်၊ ကထိတကာရဏံ - ဟောတော်မူအပ်
 သော အကြောင်းအရာကို၊ သလ္လက္ခေန္တိ - ကောင်းစွာမှတ်သားနိုင်ကုန်၏၊ သုခေ
 န-လွယ်ကူသဖြင့်၊ ဝိညာပေတုံ-သိစေခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းကုန်သည်၊
 ဟောန္တိ၊ (ဣတိ) သုဝိညာပယာ၊ ယေ-တို့သည်၊ ပရလောကဉ္စ-တမလွန်လောက

x x x x x x x x +

အဇ္ဈေသနံ ။ ။ အဓိပုဗ္ဗ သေဓာတ်သည် တိုက်တွန်း တောင်းပန်ခြင်းအနက်ကို
 ဟော၏။ [အဇ္ဈေသနန္တိ ဂရုဋ္ဌာနီယံ ပယိရူပါသိတွာ ဂရုတရံ ပယောဇနံ (အကျိုးကို)
 ဥဒ္ဓိဿ အဘိပတ္တနာ အဇ္ဈေသနာ၊ သာပိ အတ္ထဘော ယာစနာဇေ။]

ဗုဒ္ဓစက္ခု။ ။ သတ္တာတို့၏ သဒ္ဓါသော ဣန္ဒြေ ၅ ပါး အနုအရင့်ကိုသိမြင်တတ်သော
 ဉ္စဏ်တော်ကို “ ဣန္ဒြိယပရော ပရိယတ္တဉ္စဏ် ” ဟု ခေါ်၏။ အလို အဇ္ဈာသယနှင့် အနု
 သယကို သိမြင်တတ်သော ဉ္စဏ်တော်ကို “ အာသယာနုသယဉ္စဏ် ” ဟု ခေါ်၏။ ထို
 ဉ္စဏ်တော် ၂ ပါးသည် ဘုရားရှင်၌သာဖြစ်၍ အခြား ရဟန္တာများ၌ မဖြစ်နိုင်သော
 ကြောင့် “ ဗုဒ္ဓစက္ခု ” ဟု ခေါ်သည်။

သုဝိညာပယာ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ ဉ္စဏတ်၊ ကာပေပစ္စည်း၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် “ ဝိညာပိယ ”
 ဟု ဖြစ်သင့်၏။ ဣပစ္စည်း၏ သက္ကာအနက်ကို သိစေလို၍ “ သက္ကာ ဝိညာပေတုံ ” ဟု
 ဖွင့်သည်။ ဝိညာပိယန္တိ - သိစေအပ် သိစေနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ ဝိညာပိယာ၊ သုခေန +
 ဝိညာပိယာ သုဝိညာပိယာ။ [ယခုစာအုပ်များ၌ “ ဝိညာပိယ ” ဟု ချည်း ရှိ၏။ သု+ဝိ
 ရှေ့ရှိသောကြောင့် “ ခပစ္စည်း ” လည်း မသက်နိုင်။]

ကိုင်း၊ ဝဇ္ဇဝ- အကုသိုလ်အပြစ်ကိုင်း၊ ဘယတော - ဘေးအားဖြင့်၊ ပဿန္တိ- ရှုတတ်ကုန်၏၊ (ဣတိ)တေ၊ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော - တို့မည်၏။ (ဤတိုင်အောင် ငိုကာမှယူထားဟန်တူသည်။)

ဥပ္ပလိနိယန္တိ- ကား၊ ဥပ္ပလဝနေ- ကြာတော၌၊ ဣတရေသုပိ-အခြားသော ပဒုမိနိယံစသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ ယာနိ-အကြင် ကြာတို့ သည်၊ ဥဒကဿ-၏၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ နိမုဂ္ဂါနေဝ- နစ်မြုပ်ကုန်သည်သာ လျှင်၊ (ဟုတွာ)ပေါသယန္တိ-ကြီးပွားစေကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တာနိ-တို့သည်၊) အန္တော နိမုဂ္ဂပေါသိနိ- တို့မည်၏။ သမောဒကံ ဌိတာနိတိ- ကား၊ ဥဒကေန- ရေနှင့်၊ သမံ-အညီအမျှ၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်သော၊ (အပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိဝါ စသည်၌စပ်၊) ဥဒကံ အစ့ဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိတိ - ကား၊ ဥဒကံ- ကို၊ အတိက္ကမိတွာ- လွန်၍၊ ဌိတာနိ - ကုန်သော၊ (အပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိဝါ စသည်၌စပ်၊) အပါ ပုတာတိ-ကား၊ ဝိဝဋ္ဌာ- ဖွင့်အပ်ပြီ၊ အမတဿ ဒွါရာတိ-ကား၊ အရိယမဂ္ဂေါ- ကို၊ (အပါပုတော-ဖွင့်အပ်ပြီ၊) ဟိ-မှန်၊ သော-ထို အရိယာမဂ်သည်၊ အမတ သင်္ခါတဿ- အမတဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဗ္ဗာနဿ- ၏၊ ဒွါရံ-ဝင်ကြောင်းတံခါး

x x x x x x x

ပရ၊ပေ၊ဒဿာဝိနော။ ။ပရလောကောစ + ဝဇ္ဇဝ ပရလောကဝဇ္ဇာနိ၊ ဘယ တော + ပဿန္တိတိ ဘယ ဒဿာဝိနော၊ ပရလောကဝဇ္ဇာနိ + ဘယ ဒဿာဝိနော- ပရလောက ဝဇ္ဇဘယ ဒဿာဝိနော။

ဥပ္ပလိနိယံ။ ။ဥပ္ပလာနိ ဧတ္ထာတိ ဥပ္ပလိနိ၊ ဥပ္ပလနောင် အဿတ္တိ၌ ဤပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက ဣနိပစ္စည်းသက်၊ “ ဥပ္ပလကြာတို့ ရှိရာအရပ်” ဟူသည် ကြီးမြို့လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဇလာသယ-ရေ၏တည်ရာ ရေကန်တကန်လုံး ရေအိုင် တအိုင်လုံး ကြာတော တတောလုံးလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤနေရာ၌ ကြာတောကို ယူစေလိုသောကြောင့် “ဥပ္ပလ ဝနေ”ဟု ဖွင့်သည်။

အန္တော၊ပေ၊ပေါသိနိ။ ။ ပေါသယန္တိတိ ပေါသိနိ၊ စုရာဒိ ပုသဓာတ်၊ ဣ ပစ္စည်း၊ ယောကို နိပြု၊ အန္တော + နိမုဂ္ဂါနိ အန္တောနိမုဂ္ဂါနိ၊ အန္တောနိမုဂ္ဂါနိ + ဟုတွာ + ပေါသိနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသိနိ၊ [ပုသဓာတ်သည် ဘူကိဒိစု ၄ ဂိုဏ်း၌ ပေါသ - မွေးမြူခြင်း အနက်သာ ရှိ၏၊ မွေးမြူ ဟူသည် ကြီးပွားအောင် ပြုခြင်း ကြီးပွားစေ ခြင်းတည်း။]

အပါပုတေသံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အပါပုတေသံ အမတဿ ဒွါရာ”ဟု ပဌမပါဒ ရှိမှ ဆန်းတည့်သည်၊ “အပါပုတာ+သံ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အချို့စာ၌ “အပါရဘာ”ဟု ရှိ၏၊ ရုဓာတ်သည် ဖွင့်ခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ထို့ကြောင့် “အပါပုတေသံ ” ဟု ပါဌ်မှန် ရှိစေရမည်၊ အပါပုတာ၏ ဓာတ်ကို ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဒွါရာ။ ။ သက္ကတအဘိဓာန်၌ ဣတ္ထိလိန် ဟူသာ ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ကား နပုလိန်အရိ များ၏၊ ထို့ကြောင့် “အပါပုတံ အမတဿ ဒွါရံ” ဟု တချို့က ပါဠိနည်းအတိုင်း ရွတ်ကြသည်။

တည်း၊ ပမုဉ္ဇန္တ၊ သဒ္ဓန္တိ - ကား၊ သဗ္ဗေ - အလုံ စုံသော သတ္တတို့သည်၊ အတ္တ
 နော-၏၊ သဒ္ဓံ-ဘုရား တရား၌ ယုံကြည်ခြင်းဟူသော သဒ္ဓါတရားကို၊ ပမုဉ္ဇန္တ၊
 လွတ်ကြပစေကုန်၊ ဝါ- ထင်ရှားပြကြပစေကုန်၊ ပစ္ဆိမပဒဒ္ဒဿ - နောက် ပါဒ
 ၂ ပါးအပေါင်း၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ အဟံ-သည်၊
 အတ္တနော-၏၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာလေ့လာအပ်ပြီးသေး၊ သုပ္ပဝတ္တိမ္ဘိ-ကောင်းစွာ
 ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (စိတ်၌ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း ရှိသည်လည်း
 ဖြစ်သော၊) ပဏီတံ-ပြဓာန်းသည်၏ အဖြစ်သို့ဆောင်အပ်သော၊ ဥတ္တမံ-မွန်မြတ်
 သော၊ ဣမံ ဓမ္မံ- ဤ သစ္စာ ၄ ပါး တရားတော်ကို၊ ဝါ - ဤ အရိယာမဂ် တရား
 တော်ကို၊ ကာယဝါစာ ကိလမထသညီ-ကိုယ်နှုတ်တို့၏ ပင်ပန်းရုံသာဟု အမှတ်
 ရှိတော်မူသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ မနဇေသု ဒေဝမနုဿသု-နတ်လူတို့၌၊ န ဘာသိ-
 ဟောတော်မမူခဲ့ပြီ၊ ဝါ-မဟောအံ့ဟု ကြံတော်မူခဲ့ပြီ၊ (ဣတိအတ္ထော၊) [“ဒေဝ
 မနဇေသု”ဟု ဆိုလိုလျက် ဒေဝပုဂံကိုချေ၍ “မနဇေသု”ဟု ရှိရသည်။]

* * * * *

ပမုဉ္ဇန္တ၊ သဒ္ဓံ။ ။ပမုဉ္ဇန္တ၊ သဒ္ဓန္တိ သဗ္ဗေ အတ္တနော သဒ္ဓံ မုဉ္ဇန္တ၊ ဝိသဇ္ဇန္တ၊ ပဝေ
 ဒေန္တ၊ ယော ဒေသိတေ ဓမ္မေ မယံစ အတ္တနော သဒ္ဓဟနာကာရံ ဥပဋ္ဌာပေန္တ၊ တံ
 အတ္ထော။ [မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌၎င်း မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်၌၎င်း မယုံ
 ကြည်သူတို့အား တရားဟောခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ၊ မှန်၏။ — မယုံကြည်သူတို့အား
 ဟောခြင်းသည် ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဥပမာ-စာချဘုန်းကြီးတပါးသည် မယုံကြည်သူ
 တပည့်တို့အား စာချနေခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ငါဘုရား
 ဟောအပ်သော တရားတော်၌၎င်း ငါဘုရား အပေါ်၌၎င်း ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါကို
 လွတ်ကြလော့”ဟု မိန့်တော်မူသည်။]

ပဉ္စဝဂ္ဂိယကထာ

ပဏ္ဍိတောတိ-ကား၊ ပဏ္ဍိစွေန - ကြောင်းကျိုးမြင်သိ သဘာဝပညာရှိသူ၏
 အဖြစ်နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော-၏ ဗျတ္တိတိ-ကား၊ ဝေယျတ္တိယေန-ထက်မြက်သူ
 ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဉာဏ်ပညာနှင့်၊ သမန္ဓာဂတော-၏ မေဓာဝီတိ-ကား၊
 ဌာနုပ္ပတ္တိယာ- အကြောင်းအားလျော်စွာ တခဏခြင်းဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ပညာ
 ယ-နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော၊ [ပဏ္ဍိတ , ဗျတ္တိ , မေဓာဝီပုဂံတို့၏ အနက်ကို သဉ္ဇ
 ရိတ္တသိက္ခာပုဂံ အနှင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ထို၌ ဣတ္ထိလိနံဖြစ်ခြင်း၊ ဤ၌ ပုလ္လိနံဖြစ်ခြင်းသာ
 ထူး၏။] အပ္ပရဇက္ခဇာတိကောတိ-ကား၊ သမာပတ္တိယာ- ဈာန်သမာပတ်ဖြင့်၊
 ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ-ခွါအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိက္ခိလေသဇာတိကော-ကိလေသာ
 မရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ ဝိသုဒ္ဓသတ္ထော-ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံဖြင့် ကိလေ
 သာတို့မှ စင်ကြယ်သော သတ္တတည်း၊ အာဇာနိသတိတိ - ကား၊ သလ္လက္ခ
 သတိ-မှတ်သားနိုင်လတံ၊ ပဋိဝိဇ္ဇာသတိ-ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်လတံ၊ ဘဂဝတောပိ

ခေါ်ဉာဏ် ဥဒပါဒိတိ-ကား၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ- သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ - ပြီ၊ (ကိံ)၊
ဣတော - ဤနေ့မှ၊ သတ္တမဒိဝသမတ္တကေ - ၇ ရက်မြောက်နေ့၏ အထက်၌၊
ကာလံ- သေခြင်းကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ အာကိဉ္ဇညာယတနေ- အာကိဉ္ဇညာယတန
ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (သဗ္ဗညုတညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ)။

မဟာဇနိယောတိ-ကား၊ သတ္တဒိဝသဗ္ဗန္တရေ- ၇ ရက်အတွင်း၌၊ ပတ္တပ္ပ
မဂ္ဂဖလတော - ရောက်ထိုက် ရထိုက်သောမဂ်ဖိုလ်မှ၊ ပရိဟိနတ္တာ - ဆုတ်ယုတ်
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ - ထို အာဠာရရသေ့၏၊ မဟာတီ - ကြီးစွာသော၊
ဇာနိ- ဆုံးရှုံးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ၊ မဟာဇနိယော-မည်၏၊ (ကဿ)
အက္ခဏေ - အခွင့်ကောင်း မဟုတ်သော အရပ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်ရသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အဘိဒေါသ ကာလံကတောတိ-ကား၊ ဟိယျော-ယမန်နေ
ညဉ့်သန်းခေါင်ယာမ်က၊ ကာလင်္ကတော - ကွယ်လွန်ပါပြီ၊ သောပိ- ထို ဥဒက
ရသေ့သည်လည်း၊ နေဝသညာ နာသညာယတနေ - ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်ပြီ၊
ဣတိ - သို့၊ အဒ္ဓသ - မြင်တော်မူရပြီ၊ ဗဟုကာရာတိ - ကား၊ ဗဟုပကာရာ-
များသော လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်ကြကုန်၏၊ ပဓာနပဟိတတ္ထံ ဥပဋ္ဌဟိံ
သုတိ - ကား၊ ပဓာနတ္ထာယ - ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျိုးငှါ၊ ပေသိတတ္တဘာဝံ- စေလွှတ်
အပ်သော အတ္တဘောရှိသော၊ (မံ-ကို၊) မုခေါဒကဒါနာဒိနာ- မျက်နှာသစ်ရေ
ပေးခြင်း အစရှိသောကျင့်ဝတ်ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟိံ သု- ပြုစုကုန်ပြီ။

x x x x x x x x

မဟာဇနိယော။ ။ သက္ကတ၌ ဇာနိသည် ပါဠိ၌ “ဇာနိ” ဟု ဖြစ်၏၊ ဇာဓာတ်
(ဆွေးမြေ့၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ဆုံးရှုံးခြင်းအနက်ဟော) တိပစ္စည်းကို သုတ်ကြီးဖြင့် နိပြု၊
“မဟာတီ + ဇာနိ မဟာဇာနိ” ပြုပြီးမှ အဿတ္ထိဆင့်၊ ဣကပစ္စည်းမှ ကကို ယပြု။

အဘိဒေါသကာလင်္ကတော။ ။ အဘိဓာန်၌ အဘိဒေါသသဒ္ဓါသည် “ညဉ့်ဥး”
အနက်ဟောဟု ဆို၏၊ ထိုညဉ့်ဥးဟူသည် ဘုရားရှင်၏ အကြံတော်ဖြစ်ရာ ကာလကို
ထောက်လျှင် “ဟိယျော” ဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဟိယျော ကာလင်္ကတော” ဟု
ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ဋီကာ၌ကား “ အစုရတ္ထေ ကာလင်္ကတော ” ဟု ဆို၏၊ မနေ့ည
သန်းခေါင်လောက်က သေလွန်ခဲ့ပြီ-ဟူလို။

ဗဟုကာရာ။ ။ ဥပ မပါသော ကာရသဒ္ဓါလည်း ဥပကာရအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊
ထို့ကြောင့် ဗဟုကာရာကို “ ဗဟုပကာရာ ” ဟု ဥပထည့်၍ ဖွင့်သည်။ [ဘုရားရှင်တို့
မည်သည် ကျေးဇူးများသူအားသာ တရား ဟောတော်မူကြသည် မဟုတ်၊ ဤနေရာ၌
ကား ကျေးဇူးများရုံတွင်မက တရားကိုလည်း သိနိုင်သောကြောင့် ကျေးဇူးများပုံကိုပါ
သတိရတော်မူ၍ “ဗဟုကာရာ ခေါ် မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ” ဟု ကြံတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။]

ပဓာနပဟိတတ္ထံ။ ။ ပဟိတ၌ ပဟဓိဝါတိသည် (တနည်း) ပပုဗ္ဗဟိ (ဝတ်မှီ)
ဟူသောဓာတ်သည် ပေသနအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ အတ္တသဒ္ဓါသည် ခန္ဓာကိုယ်
အတ္တဘောဟူသော အနက်ကို ဟော၏ - ဟု သိစေလို၍ “ ပေသိတတ္တဘာဝံ ” ဟု
ဖွင့်သည်။

အန္တရာစ၊ပေ၊ဗောဓိန္ဒြိယ- ကား၊ ဥပကော- ဥပကသည်၊ ဗောဓိမဏ္ဍိယစ-
 ဗောဓိမဏ္ဍိယဇာတိ၊ ဂယာယစ- ဂယာရုဇာတိ၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ ဘဂဝ
 န္တိ- ကို၊ အဒ္ဓသ - တွေ့ရပြီ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂ ပဋိပန္နန္တိ - ကား၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ - အစွန့်
 ရှည်သောခရီးကို၊ ပဋိပန္နံ - ကြွတော်မူနေသည်ကို၊ (အဒ္ဓသ၊) သဗ္ဗဘိဘူတံ-
 ကား၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ တေဘူမကဓမ္မံ - တေဘူမကတရားကို၊ အဘိဘဝိ
 တွာ-လွမ်းမိုး၍၊ ဌိတော- တည်သည်၊ (အသ္မိ၊) သဗ္ဗဝိဒူတံ- ကား၊ သဗ္ဗံ-သော၊
 စတုဘူမကဓမ္မံ- ကို၊ အဝေဒိံ အညာသိံ - သိတော်မူပြီ၊ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနုပ
 လိတ္တောတိ-ကား၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊တေဘူမကဓမ္မေသု-တို့၌၊ ကိလေသလေပေ
 န- လိမ်းကျကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာသည်၊ အလိတ္တော-လိမ်းကျတော်မူ
 အပ်သည်၊ (အသ္မိ၊) သဗ္ဗဂ္ဂဟောတိ-ကား၊ သဗ္ဗံ , တေဘူမကဓမ္မံ - ကို၊ ဇဟိ
 တွာ-စွန့်၍၊ ဌိတော-တည်သည်၊(အသ္မိ၊)တဏှက္ခယေဝိမုတ္တောတိ-ကား၊တဏှ
 က္ခယေ-တဏှာ၏ကုန်ရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနေ- ၌၊ အာရမဏတော-အာရုံပြုခြင်း
 အားဖြင့်၊ ဝိမုတ္တော- လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်ပြီးသည်၊ (အသ္မိ၊) သယံ
 အဘိညာယာတိ- ကား၊ သဗ္ဗံ စတုဘူမကဓမ္မံ, အတ္တနာဝ- ကိုယ်တော်တိုင်သာ
 လျှင်၊ ဇာနိတွာ- သိတော်မူ၍၊ ဝါ- သိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ကမုဒ္ဒိသေယုန္တိ-
 ကား၊ အညံ- မိမိမှ တပါးသော၊ ကံ- အဘယ်သူ့ကို၊ အယံ- ဤသူသည်၊ မေ-
 ငါ၏၊ အာစရိယော-ဆရာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒ္ဓိသေယံ-ညွှန်ပြရတော့အံ့နည်း။

နမေ အာစရိယောအတ္ထိတိ-ကား၊ လောကုတ္တရဓမ္မေ-လောကုတ္တရတရား၌၊
 မယံ-၏၊ ဝါ-ငါ့မှာ၊ အာစရိယောနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂ
 လောတိ- ကား၊ မယံ- ၏၊ ဝါ- မှာ၊ ပဋိဘာဝပုဂ္ဂလော နာမ - အတူဖြစ်သော
 ပုဂ္ဂိုလ် မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ သီတိဘူတောတိ-ကား၊ သဗ္ဗကိလေသဂ္ဂိ နိဗ္ဗာပနေန-
 အလုံးစုံသော ကိလေသာမီးတို့ကို ငြိမ်းစေခြင်းအားဖြင့်၊ သီတိဘူတော-ပြေသည်
 ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (အသ္မိ၊) [“သီတော+ ဟုတွာ + ဘူတော သီတဘူတော”ဟု
 ဆိုလိုလျက် အနိဘူတောကဲ့သို့ စီပစ္စည်း၊ (တနည်း)ဤပစ္စည်းသက်ထားသည်၊
 ကိလေသာနယေဝ - ကိလေသာတို့၏ပင်၊ နိဗ္ဗုတတ္တာ - ငြိမ်းကုန်ပြီး၏အဖြစ်
 ကြောင့်၊ နိဗ္ဗုတော - ငြိမ်းပြီးသည်၊ (အသ္မိ၊) ကာသိနံပုရန္တိ - ကား၊ ကာသိ
 ရဋ္ဌေ-ကာသိတိုင်း၌၊ ပုရံ-ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ (“ဂစ္ဆာမိ-သွားပေအံ့၊ ဝါ-သွား
 မည်လို့”၌စပ်၊) [ကာသိပုဒ်သည် ဇနပုဒ်အနက်ဟောဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝစ်
 ရှိရသော်လည်း ဒေသအားဖြင့် တခုတည်းသာဖြစ်သောကြောင့် “ကာသိရဋ္ဌေ”
 ဟု ကေဝုစ်ဖြင့်ဖွင့်သည်။]အာဟဉ္စ အမတဒန္တုဘိန္တိ-ကား၊ဓမ္မစက္က ပဋိလာဘာ
 ယ-ဓမ္မစက္ကာကို ရခြင်းငှါ၊ အမဘဘေရိံ -အမြိုက်စည်ကို၊ ပဟရိဿာမိ-ရိုက်တီး
 ဆော်ယွမ်းတော်မူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆာမိ-အံ့၊ ဝါ-လို့။ [“အာဟဉ္စ”
 မှန်းကြောင်းကို မောဂ္ဂလ္လာန်ကျာဒိ(၆၇) နိဿယကြည့်ပါ။]အရဟသိ အနန္တ

ဇိနောတိ-ကား၊ အနန္တဇိနော - အနန္တဇိနသည်၊ ဝါ-အဆုံးမရှိ အောင်နိုင်သူသည်၊ ဘဝိတုံ - ငှါ၊ ယုဒတ္တာ - သင့်ပါပေ၏၊ ဟုဝေယျ ပါဝုသောတိ - ကား၊ အာဝုသော - ငါ့ရှင်၊ ဝေဓိနာမ - ဤသို့လည်း မည်သည်၊ (ဒီလိုဆိုတာလဲ၊) ဘဝေယျ - ဖြစ်နိုင်လောက် ပါပေ၏၊ သီသံ ဩကမ္ပေတွာတိ - ကား၊ သီသံ-ဥးခေါင်းကို၊ စာလေတွာ-လှုပ်စေ၍၊ (တနည်း)သီသံ စာလေတွာ-ခေါင်းဖြင့်၍၊ (ပက္ကမိ)။

သဏ္ဌာပေသုန္တိ-ကား၊ ကတိကံ-ကတိကဝတ်ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ ဗာဟုလ္လိကောတိ-ကား၊ စိဝရဗာဟုလ္လာဒိနံ- သင်္ကန်းတို့၏ များကုန်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်၏၊ [“ဗဟုလာနံ+ဘာဝေါ ဗာဟုလ္လံ၊ ဗာဟုလ္လာယ+ပဋိပန္နော ဗာဟုလ္လိကော”ဟု ပြု၊] ပဓာနဝိဗ္ဗန္ဓောတိ- ကား၊ ပဓာနတော - ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ကြောင်း အကျင့်မှ၊ ဝိဗ္ဗန္ဓော- မရပ်မတည် ပြန်လည်ခဲ့ပြီ၊ ဘဋ္ဌော - လျှောကျခဲ့ပြီ၊ ပရိဟိနော - ဆုတ်ယုတ်ခဲ့ပြီ၊ [ဝိပုဗ္ဗ ဘမု (အနဝဋ္ဌာနေ)ဟူသော ဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ တည်မနေဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှလျှောကျခဲ့ပြီ-ဟူလို၊] အာဝတ္ထော ဗာဟုလ္လာယာတိ- ကား၊ စိဝရာဒိ ဗဟုလဘာဝတ္ထာယ-သင်္ကန်း အစရှိသည်တို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ အာဝတ္ထော-ပြန်လည်ခဲ့ပြီ၊ [ဟိုဟိုဒီဒီ လှည့်လည် သွားလာနေခြင်း မျိုးကို မဆိုလို၊ “ ဟိနာယာဝတ္ထိတွာ ” ကဲ့သို့ ပြန်၍ ဆုတ်လာခဲ့ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။]

ဩဒဟထ ဘိက္ခဝေ သောတန္တိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သောတံ - နားကို၊ ဥပနေထ-ကပ်ဆောင်ကြကုန်လော၊ သောတိန္ဒြိယံ-သောတိန္ဒြေကို၊ ဓမ္မသဝနတ္ထံ- တရားနာခြင်းအကျိုးငှါ၊ အဘိမုခံ - ရှေ့ရှု၊ ကရောထ - ပြုကြကုန်လော၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်၊ အမတ မဓိဂတန္တိ- ကား၊ မယာ - ငါသည်၊ အမတံ-မသေရာ ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အဓိဂတံ-သိအပ် ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤ အနက်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြစ်၊ ဣရိယာယာတိ-ကား၊ ဒုက္ကရ ဣရိယာယ-ဒုက္ကရ

x x x x x x x

ဟုဝေယျပါဝုသော ။ ။ ဟုဝေယျကို “ ဘဝေယျ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဟူဓာတ် ဧယျဝိဘတ်၊ ဟူ၏ဥျကို ဥဝပြု၍ “ဟုဝေယျ”ဟု ပါဠိရင်းတည်း၊ ဝကို ပပြု၍ “ဟုပေယျ”ဟုလည်း ရွတ်ဖတ်ကြသည်၊ ဝကို “ဝေဓိနာမ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ ပါပကေ အကုသလေဓမ္မေ ဇိနာမိတိ ဇိနော ” အရ ဤမျှလောက်သပ္ပာယ်သော ရုပ်ပုံတော်ရတနာ ဝယ် အကုသိုလ်အားလုံးကို အောင်နိုင်ပြီးဖြစ်စေရာရှိကား ဇိနဟူသော အမည်သည် ဖြစ်နိုင်လောက်ပါပေ၏-ဟူလို။

ဩဒဟထ ။ ။ အဝပုဗ္ဗ , ဓာဇ္ဈိတ်, အပစ္စည်း, ထဝိဘတ်, ဓံ ဓံ ဟု ဒွေဘော် ပြု၍ ရှေ့စဉ် ကို ဒပြု၊ အာကို ရဿပြု, နောက်ခံကိုလည်း ဟပြု၊ သောတံ ဥပနေထ ကား အဓိပ္ပါယ်ထွက်တည်း၊ သဒ္ဒတ္တမှာ “ရှေ့ရှုထားကြကုန်”ဟု ဖြစ်၏။

ကို ကျင့်ခြင်း ဟူသော အမှုအရာဖြင့်၊ ပဋိပဒါယာတိ-ကား၊ ဒုက္ခရပဋိပဒါယ-
 ဒုက္ခရကို ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ အဘိဇာနာထ နောတိ-ကား၊ အဘိဇာနာထန- သိကြ
 ကုန်သလော၊ သမနုပဿထ-မြင်ကြကုန်သလော၊ ဝေရူပံ ပဘာဝိတမေတန္တိ-
 ကား၊ ဝေရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဧတံ ဝါကျ- ဤဝါကျကို၊ ဝါ-ဤစကားကို၊
 ဘာသိတံ-ပြောဆိုအပ်ဘူး၏ ဟူ၍၊ (အဘိဇာနာထန- သိကြကုန်သလော၊)
 ဣတိ အတ္ထော၊ အသက္ခိ၊ ပေ၊ သညာပေတုန္တိ- ကား၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဗုဒ္ဓေါ-
 ဘုရားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာပေတုံ-သိစေခြင်းငှါ၊ အသက္ခိ-စွမ်းနိုင်တော်မူပြီ။

စက္ခုကရဏီတိ- ဟူသော စကားတော်ကို၊ ပညာစက္ခု - ပညာစက္ခုကို၊
 သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတော-ဤစက္ခုကရဏီ
 ဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ-နေခံဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောပုဒ်သည်၊ ပဒတ္တတော-

x x x x x x x x

အဘိဇာနာထ နော။ ။ ပါဠိတော်၌ “အဘိဇာနာထ မေ နော” ဟု ရှိသော်လည်း
 အဋ္ဌကထာ၌ နောသဒ္ဓါ၏ ပုစ္ဆာဇောတက အဖြစ်ကို ဖွင့်လိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့်
 “အဘိဇာနာထ မေ နော” ဟု မေသဒ္ဓါ မပါသင့်၊ “ အဘိဇာနာထ နော ” ဟု သာ
 ရှိသင့်သည်၊ သမနုပဿထပါသည်က အပို၊ ဋီကာ၌လည်း မပါ။

ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မော။ ။ “မနုဿဓမ္မတော ဥပရိ” ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့်
 “ဥတ္တရိ+မနုဿဓမ္မော” ဟု ပါဠိတော်၌ ဝါကျရှိသင့်၏၊ အခြားနေရာ၌ကား “ ဥတ္တရိ
 မနုဿဓမ္မံ ” စသည်ဖြင့် သမာသ်ရှိသည်။

အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသံ။ ။ “အလံ+အရိယံ (ကာတုံ) တိ အလမရိ
 ယော” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ အရိယာယ-အရိယာအကျိုးငှါ၊ (အရိယာဖြစ်ဘို့ရာ) အလံ-
 စွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်အထူးတည်း၊ “အလမရိယော-ထူး” ဟု ပြု၊ ဉာဏဒဿနမေဝ-
 သည်ပင်+ဝိသေသော-တရားအထူးတည်း၊ ဉာဏဒဿနဝိသေသော” ဟု ကမ္မဓာရဲ
 ပြု၊ အခြားနေရာ၌ မဟုဒ္ဓိဟံ ပြု၍ ဖျာန်မဂ်ဖိုလ် အားလုံးကို ယူရသည်၊ ဤ၌ကား
 ဉာဏ်ဟူသော တရားထူးကိုသာ ယူပါ၊ ဤဉာဏဒဿန ဝိသေသဟူသည်လည်း သဗ္ဗ
 ညုတဉာဏ်, တနည်း-သဗ္ဗညုတ၏ အခြေခံ ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်း၊ ဤသို့
 သဗ္ဗညုတဉာဏ် (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်) ကိုသာ အရကောံရသောကြောင့် အခြားနေရာ၌
 ဝိဂ္ဂိဟံပြုပုံနှင့် မတူအောင် ပြုရသည်။ [ပါဠိတော်၏အဖွင့် ဋီကာစကားများတည်း။]

ဘာသိတမေတံ။ ။ ဝေရူပံနှင့် ဧတံကိုတွဲ၍ အနက်ပေးလေ့ရှိသောကြောင့် “ဧတံ
 ဝေရူပံ ဝါကျံ” ဟု၎င်း၊ ဘာသိတံ နောက်၌လည်း ဣတိ အကြေကြံ၍၎င်း၊ ဝေရူပံ-
 သော၊ ဧတံ ဝါကျံ- ဤစကားမျိုးကို၊ ဘာသိတံ - ပြောဆိုအပ်ဘူး၏ ဟူ၍၊ အဘိဇာ
 နာထနော-သိကြကုန်၏လော၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ပေးပါ။

မူကွဲ။ ။ “ဘာသိတမေတံ” နေရာ၌ “ပဘာဝိတမေတံ” ဟု မူကွဲရှိ၏၊ “ပဘာဝိတံ-
 ထင်ရှား ပြုအပ်၏ဟူ၍” ဟု ပေး၊ “ ဝိဘာဝိတမေတံ ” ဟုလည်း ရှိ၏၊ ဝိဘာဝိတံနှင့်
 ပဘာဝိတံသည် အနက်တူပင်၊ [“ ဝိဟ္မာဝိတံ ” ဟု ဒွေဘောင်ရှိသည်ကား ဝိနောက်၌
 ဒွေဘောင်ရောက်ရိုး မဟုတ်သောကြောင့် မသင့် ဟု ထင်သည်။]

ပုဒ်နက်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ - ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ပန- အဘို့ဘပါး
 ကား၊ အဓိပ္ပါယ်နုသန္ဓိယောဇနာဒိဘေဒတော-အဓိပ္ပါယ်, အနုသန္ဓေ, ယောဇနာ
 အစရှိသော အပြားအားဖြင့်၊ ပပဉ္စသုဒနိယာ - ပပဉ္စသုဒနိ မည်သော၊ မဇ္ဈိမ
 ဋ္ဌကထာယ-မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ ဂုတ္တနယေန - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
 ဖြင့်၊ ဓဝဒ္ဒိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣတော-ဤ စက္ခုကရဏီဟူသောပုဒ်မှ၊
 ပဋ္ဌာယ-၍၊ အတိဝိတ္ထာရဘိရူကဿ-အလွန်ကျယ်ဝန်းသောစကားကို ကြောက်
 သော၊ ဝါ-အလွန်ကျယ်ဝန်းသောစကားမှ ကြောက်သော၊ မဟာဇနဿ- များ
 စွာသောရဟန်းအပေါင်း၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ အနုရက္ခန္ဓာ-စောင့်ရှောက်လိုကုန်သည်၊
 (ဟုတွာ) သုတ္တန္တကထံ- သုတ္တန်စကားကို၊ အဝဏ္ဏယိတွာ - မဖွင့်မူ၍၊ ဝိနယ
 ကထံယေဝ-ဝိနည်းစကားကိုသာလျှင်၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ သာဝ၊ ပေ၊
 အဟောသီတိ-ကား၊ အာသဠိပုဏ္ဏမာယ-ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊ အဋ္ဌာရသဟိ ဒေဝ
 တာ ကောဋီဟိ - တဆွဲရှစ်ကုဋေကုန်သော နတ် ဗြဟ္မာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊
 သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌိတဿ-တည်ပြီးသော၊ တဿအာယသ္မတော-ထို
 အရှင်ကောဏ္ဍည၏၊ ဧဟိ ဘိက္ခုတိ- ဧဟိဘိက္ခုဟူ၍၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ဝစနေ
 န-စကားတော်ကြောင့်၊ အဘိနိပ္ပန္နာ-ပြီးသော၊ သာဝ - ထို ဥပသမ္ပဒါသည်ပင်၊
 ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ (ဥပသမ္ပဒါရှစ်ပါးတွင် ဧဟိဘိက္ခုပ
 သမ္ပဒါဖြင့် ရဟန်းဖြစ်သည်-ဟုလို)။

အထ ခေါ် အာယသ္မတောစ ဝပ္ပဿာတိ အာဒိမိ - အစရှိသော စကား၌၊
 (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဝပ္ပတ္တေရဿ- ဝပ္ပထေရ်၏၊ ပါဠိပဒဒိဝသေ-
 အထွက်တရက်နေ့၌၊ ဝါ- လပြည့်ကျော်တရက်နေ့၌၊ ဓမ္မစက္ခု-သစ္စာလေးပါး
 တရားကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိဉာဏ်စက္ခုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ ဘဒ္ဒိယ
 တ္ထေရဿ-၏၊ ဒုတိယဒိဝသေ - ၌၊ (ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ၊) မဟာနာမတ္ထေရဿ
 တတိယဒိဝသေ (ဓမ္မစက္ခု ဥဒပါဒိ၊) အဿဇိတ္ထေရဿ စတုတ္ထိယံ (ဓမ္မစက္ခု
 ဥဒပါဒိ၊) ဣတိ-ဤသို့သိထိုက်၏၊ [“ တိထိ ” ဟူသော ပါဠိကိုဲ့၌ “ စတုတ္ထိ
 ယံ ” ဟု ဣတ္ထိသိန်ဖြင့်ဆိုသည်၊] စပန-ထပ်၍ဆက်ဥးအံ့၊ ဣမေသံဘိက္ခုနံ-
 ဤ ရဟန်းတော်တို့၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနေသု- ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌၊ ဥပ္ပန္နမလဝိသောဓနတ္ထိ-
 ဖြစ်ပေါ်လာသောအညစ်အကြေးတို့ကို သုဓိသင်တော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဘဂဝါ-
 သည်၊ အန္တောဝိဟာရေယေဝ - ကျောင်းတော်၏အတွင်း၌သာလျှင်၊ အဟော
 သိ - ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ဝါ- သီတင်းသုံးတော်မူပြီ၊ ကမ္မဋ္ဌာနမလေ - ကမ္မဋ္ဌာန်း၏
 အညစ်အကြေးသည်၊ ဥပ္ပန္နေ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်ပေါ်လာ, ဖြစ်ပေါ်လာလသော်၊ ဝါ-
 ဖြစ်ပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်တိုင်း၊ အာကာသန-ကောင်းကင်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆာ- ကြွတော်
 မူ၍၊ မလံ-ကို၊ ဝိနောဒေသိ-ပယ်ဖျောက်တော်မူပြီ၊ ပန-ကား၊ ပက္ခဿ-လဆုတ်
 ပက္ခ၏၊ ပဉ္စမိယံ-ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ သဗ္ဗေ - ဣန်သော၊ တေ - ထိုရဟန်း

တော်တို့ကို၊ ကေတော- တပေါင်းတည်း၊ သန္နိပါတေတွာ - စည်းဝေးနေစေတော်
 မူပြီး၍၊ အနတ္တသုတ္တေန-အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ဖြင့်၊ ဩဝဒိ-ဆုံးမတော်မူပြီး၊
 တေန-ကြောင့်၊ အထခေါ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊
 (သံဂိတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ပေ၊ ဟောန္တိတိ - ကား၊
 ပက္ခဿ- လဆုတ်ပက္ခဏ၊ ပဉ္စမိယာ- ၅ ရက်မြောက်နေ့၌၊ လောကသ္မိံ - သတ္တ
 လောက၌၊ ဆ- ၆ ပါးကုန်သော၊ မနဿာ - လူဖြစ်ကုန်သော၊ အရဟန္တာ-
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

—————
 ပဗ္ဗဇ္ဇာ က ထာ

ပုဗ္ဗာန ပုဗ္ဗကာနန္တိ-ကား၊ ပဝေဏိဝသေန- အစဉ်အဆက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 ပေါရာဏာန ပေါရာဏာနံ - ရှေး၌ဖြစ်သောအမျိုးသို့ အစဉ်လိုက်သော အမျိုး
 ဖြစ်ကုန်သော၊ (ကုလာနံ-တို့၏) ဣတိအတ္ထော၊ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ပေ၊
 ဟောန္တိတိ-ကား၊ ပုရိမာ-ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဆ-၆ ပါးတို့၎င်း၊ ပဉ္စပညာသ-
 ငါးကျိပ်ငါးပါးသော၊ ဣမေစ- ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ အန္တောဿမိ
 ယေဝ-ဝါတွင်း၌ပင်၊ ကေသဠိ- ၆ ကျိပ်တပါးသော၊ မနဿာ- ကုန်သော၊ အရ
 ဟန္တာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

တတြ- ထို ၆ ကျိပ်တပါးသော လူရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ (တတြာတိ ကေ
 သဠိ မနဿအရဟန္တာသု- ယောဇနာ၊) ယသအာဒိနံ - ယသ အစရှိကုန်
 သော၊ ကုလပုတ္တာနံ- အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊
 ပုဗ္ဗယောဂေါ-ရှေး၌ အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှုတည်း၊ ဝါ-ရှေး၌ဖြစ်သော
 အကြောင်းတည်း၊ ကိရ-ချွ၊ အတိတေ- ခွ၊ ပဉ္စပညာသ - ငါးကျိပ်ငါးယောက်
 သော၊ သဟာယကာ- သူငယ်ချင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ-လူတို့သည်၊ ဝဂ္ဂဗန္ဓေန-
 အစုဖွဲ့ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ- အသင်းဖွဲ့ခြင်းအားဖြင့်၊ ပုညာနိ - တို့ကို၊ ကရောန္တာ-
 ပြုကုန်လျက်၊ အနာထသရိရာနိ - ကိုးကွယ်ရာမရှိကုန်သော ကိုယ်တို့ကို၊ ဝါ-
 ကိုးကွယ်ရာ မရှိကုန်သော အလောင်းတို့ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂန္တာ - သုမ်သင်ကုန်လျက်၊
 ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တေ- ထို ငါးကျိပ် ငါးယောက်သော သူငယ်ချင်း
 တို့သည်၊ ကေဒိဝသံ-၌၊ ဝတ္တိနိံ - ကိုယ်ဝန်ရှိသော၊ ဣတ္ထိံ-ကို၊ ကာလကံတံ-
 သေနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-တွေ့၍၊ ဈာပေဿာမ-မီးသဂြိုဟ်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့

x x x x x x x

ပုဗ္ဗယောဂေါ။ ။ယောဇနာ၌ “ပုဗ္ဗယောဂေါတိ ပုဗ္ဗေ ဝတော ဥပါယော၊ ပုဗ္ဗပ
 နိဿယော” ဟု ဖွင့်သဖြင့် “ရှေး၌ဖြစ်သော အကြောင်း” ဟု ပေး၊ သို့သော် “ယုဇ-
 ယောဂေ=အားထုတ်ခြင်း၌” ဟု ဖြစ်သောကြောင့် “ပုဗ္ဗ+ယောဂေါ ပုဗ္ဗယောဂေါ-
 ရှေး၌ အားထုတ်အပ်သော ကောင်းမှု” ဟုသာ ပေးသင့်သည်။

တိုင်ပင်၍၊ သုသာနံ-သုသာန်သို့၊ နိဟရိံသု- ထုတ်ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို
 လူတို့တွင်၊ ပဉ္စ ငါးယောက်ကုန်သော၊ ဇနေ- လူတို့ကို၊ တုမှေ-တို့သည်၊ ဈာပေ
 ထ-မီးသဂြိုဟ်ရစ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သုသာနေ-၌၊ ထပေတွာ-ထားခဲ့၍၊
 သေသာ- ကြွင်းသောလူတို့သည်၊ ဂါမံ - သို့၊ ပဝိဋ္ဌာ - ဝင်ကြကုန်ပြီ၊ ယသော-
 ယသမည်သော၊ ဒါရကော-သူငယ်သည်၊ တံ သရီရံ-ထို အလောင်းကောင်ကို၊
 ဝိဇ္ဈိတွာ- တံစူးဝါးဖြင့် ထိုး၍၎င်း၊ ပရိဝတ္တေတွာစ - ပြောင်းပြန် ပြန်လှန်၍၎င်း၊
 ဈာပယမာနော- မီးသဂြိုဟ်စဉ်၊ အသုဘသညံ- အသုဘသညာကို၊ ပဋိလဘိ-
 ရပြီ၊ သော- ထို ယသသူငယ်သည်၊ ဣတရေသမ္ဘိ - အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 စတုန္ဒံ-ကုန်သော၊ ဇနာနံ-တို့အား၊ ဘော-အမောင်တို့၊ အသုစိံ -မစင်ကြယ်သော၊
 ပဋိကူလံ - ရုံရှာဘွယ်ကောင်းသော၊ ဣမံ- ဤ အလောင်းကောင်ကို၊ ပဿထ-
 ကြည့်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဒဿေသိ-ပြုပြီ၊ တေပိ-ထိုလူတို့သည်လည်း၊
 တတ္ထ-ထို အလောင်းကောင်၌၊ အသုဘသညံ-ကို၊ ပဋိလဘိံ သု-ကုန်ပြီ၊ ပဉ္စပိ-
 ကုန်သော၊ တေ ဇနာ- တို့သည်၊ ဂါမံ ဂဇိန္ဒာ၊ သေသသဟာယကာနံ-တို့အား၊
 ကထယိံ သု-ပြောပြကြကုန်ပြီ၊ ယသော-မည်သော၊ ဒါရကောပန- သူငယ်သည်
 ကား၊ ဂေဟဗ္ဗိ-အိမ်သို့လည်း၊ ဂဇိန္ဒာ-၍၊ မာတာဝိတုနဉ္စ-တို့အား၎င်း၊ ဘရိယာ
 ယစ-အား၎င်း၊ ကထေသိ- ပြီ၊ သဗ္ဗေပိ- ကုန်သော၊ တေ- ထိုလူတို့သည်၊ (မိဘ
 မယား သူငယ်ချင်းတို့သည်၊) အသုဘံ - အသုဘ ဘာဝနာကို၊ ဘာဝယိံ သု -
 ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ- ပွားများကြကုန်ပြီ၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတေသံ-
 ဤ အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ ပုဗ္ဗယောဂေါ- တည်း၊ တေန- ကြောင့်၊ အာယသ္မ
 တော ယသဿ- ၏၊ နာဠကဇနေသု-ကချေသည် မောင်းမတို့၌၊ သုသာန သညာ
 ယေဝ - သုသာန်ဟူ၍ မှတ်ထင်သောသညာ သည်သာ၊ ဥပုဇ္ဈိ - ပြီ၊ စ - ဆက်၊
 တာယေဝ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ - ထို ဥပနိဿယ၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်ပင်၊
 ဝိသေသာမိဂမော - တရားထူးကိုခြင်းသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အထ ခေါ် ဘဂဝါ ဘိက္ခု။ အာမန္တေသီတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယာဝ-
 အကြင်မျှလောက်၊ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ- နေ၌ဖြစ်သော ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့်
 ယှဉ်သော လပြည့်နေ့သည်၊ ဝါ- တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့သည်၊ (အတ္ထိ- ၏၊)
 တာဝ- ထို တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့တိုင်အောင်၊ ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီ
 မြို့၌၊ ဝါ- ဗာရာဏသီမြို့၏ အနီးဖြစ်သော မိဂဒါယံ၌၊ ဝိဟရန္တော - သီတင်း
 သုံးတော်မူလျက်၊ ဧကဒိဝသံ - ၌၊ ဒီဏာသဝေ - ကုန်ပြီးသော အာသဝေါ
 ရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗိ- ၆ ကျိပ်သော၊ တေဘိက္ခု - တို့ကို၊ အာမန္တေသီ - မိန့်တော်
 မူပြီ၊ ဒိဗ္ဗေသု- နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသယေသု- အာရုံတို့၌၊ လောဘပါသာ-
 လောဘ တည်းဟူသော ကျော့ကွင်းတို့သည်၊ ဒိဗ္ဗာနာမ - ဒိဗ္ဗတို့မည်၏၊ မာန
 သေသု- လူ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသယေသု-တို့၌၊ လောဘပါသာ- တို့သည်၊ မာန

သာနာမ တို့မည်၏။ မာ ဧကေန ဒွေတိ-ကား၊ ဧကေန - တကြောင်းတည်းသော၊ မဂ္ဂန-လမ်းဖြင့်၊ ဒွေ- ၂ ပါးတို့သည်။ မာ အဂမိတ္ထ- မသွားကြကုန်လင့်၊ အဿ ဝနတာတိ-ကား၊ အဿဝနတာယ-နာရခြင်း မရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- မနာရခြင်းကြောင့်၊ ပရိဟာယန္တိတိ-ကား၊ အနဓိဂတံ-မရအပ်သေးသော တရား ထူးကို၊ နာဓိဂစ္ဆန္တာ-မရကုန်သည်။ (ဟုတွာ-၍)၊ ဝိသေသာဓိဂမတော-တရား ထူးကို ရခြင်းမှ၊ ပရိဟာယန္တိ - ဆုတ်ယုတ်ကြကုန်၏။ အန္တကာတိ - ကား၊ လာမက - ယုတ်ညံ့သော သတ္တာ၊ ဟိနသတ္တ - ယုတ်ညံ့သော သတ္တာ၊ ဝါ - ယုတ်ညံ့သော အကောင်၊ အန္တလိက္ခစရေတိ-ဟူသော ပါဠိကို၊ ရာဂပါသံ-ရာဂ တည်းဟူသော ကျော့ကွင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ သော- ထိုမာရ်နတ်သည်။ တံ-ထိုရာဂတည်းဟူသောကျော့ကွင်းကို၊ အန္တလိက္ခစရေတိ- ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်နိုင်၏ ဟူ၍၊ မတိံ- သိ၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

နာနာဒိသာ နာနာဇနပဒါဘိ - ကား၊ နာနာဒိသတောစ- အမျိုးမျိုးသော အရပ်မှ၎င်း၊ နာနာဇနပဒါတောစ - အမျိုးမျိုးသောဇနပုဒ်မှ၎င်း၊ (အာနေန္တိ ဌ္ဍစပ်၊) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေထာတိ အာဒိမိ- အစရှိသော ပါဠိ ရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ- ရှင်အဖြစ်ကို ရှုစွဲသော၊ ဝါ- ရှင်လောင်းဖြစ်သော၊ ကုလပုတ္တံ - ကို၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေန - ရှင်ဖြစ်စေသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည်။ ဝါ - ရှင်ပြုပေးသော ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည်။ (ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗောဌ္ဍစပ်၊) ပရဒတာ-နေခံ၌၊ နဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ- အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဒိ- ကတွာ- အစပြု၍၊ ယာဝ န အန္ဓမူဂဗမိရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော တိ- နအန္ဓမူဂဗမိရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောဟူသော ပါဠိရပ်တိုင်အောင်၊ ဧဝံ- သို့၊ ပဋိ ကိတ္တာ- ပယ်မြစ်အပ်ကုန်သော၊ ယေပုဂ္ဂလာ- တို့သည်။ (သန္တိ - ရှိကုန်၏။) တေ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ - ရှောင်ကြဉ်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသဝိရဟိတော- ရှင်အဖြစ်၏ အပြစ်တို့မှကင်းသော၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ရှင်ဖြစ်စေ

x x x x x x x

ဒိဗ္ဗာ။ ။ဒိဝိ+ဘဝါ ဒိဗ္ဗာ - နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သော အာရုံတို့၊ ထိုအာရုံတို့၏ ဒိဗ္ဗ အမည်ကို အာရမဏိက လောဘအပေါ်တင်စား၍ လောဘကို ကာရဏူပစရအား ဖြင့်“ဒိဗ္ဗ”ဟု ခေါ်ရသည်။ ထိုလောဘသည် နှောင်ဖွဲ့တတ်သောကျော့ကွင်းနှင့်တူသော ကြောင့် “လောဘပါသာ”ဟု ဆိုသည်။ မာနသာဉ်လည်း “ မနုသေသု + ဘဝါ- မာနသာ”ဟု ပြု၍ ဝိသယကို အရကောက်ပြီးလျှင် လောဘပါသာ ရအောင် ရှေးနည်း အတိုင်း ကြံပါ။

အန္တက။ ။အန္တသဒ္ဓါသည်“ အန္တော နိတ္တိ သမိပေစ ”စသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင်“လာမကအနက်ဟော”ဟုသိစေလို၍“လာမက”ဟုစွင့်သည်။“အန္တော ယေဝ-အန္တကော”ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ “အန္တ လာမကံ ကရေတီတိ အန္တကော”ဟု ပြုသည်ကို စဉ်းစားပါ။ ဟိနသတ္တကား လာမက၏ သရုပ်ပြတည်း။

ထိုက်၏။ ဝါ- ရှင်ပြုပေးထိုက်၏။ စ - ဆက်၊ သောပိ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း။ မာတာပိတုဟိ-မိဘတို့သည်။ အနုညာတောယေဝ - ခွင့်ပြုအပ်သော ရှင်လောင်းကိုသာ၊ (ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊) တဿ-ထို ရှင်လောင်းကို၊ (တနည်း၊) တဿ - ထို မိဘတို့၏။ အနုဇာနနလက္ခဏံ-ခွင့်ပြုခြင်း၏ လက္ခဏာကို၊ [တဿစာတိ ပုဂ္ဂလဿစ၊ အထဝါ တေသဉ္စ မာတာပိတုနံ၊ ဝစနဝိပလ္လာသော ဟေသ၊ယောဇနာ။] န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ - ဟူသော၊ ဧတသ္မိံ သုတ္တေ- ဤပါဠိတော်၌၊ ဝါ- ဤပါဠိတော်ကျမှ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ စ - သည်သာ မကသေး၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေါသဝိရဟိတံ-သော၊ မာတာပိတုဟိ- တို့သည်။ အနုညာတံ- သော၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ-ကို၊) ပဗ္ဗာဇေန္တနာပိ- လည်း၊ (အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗံစပ်၊) အစ္ဆန္တကေသော-မဖြတ်အပ်သေးသော ဆံရှိသည်။ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ ကေသီမာယစ - တသိမ်ထည်း၌လည်း၊ အညပိ - မိမိမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်။ သစေ အတ္ထိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ - ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) ကေသစ္ဆေဒနတ္ထာယ-ဆံကို ဖြတ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ (ခေါင်းရိတ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊) ဘဏ္ဍကမ္ပံ- ခေါင်းတုံးမှုကို၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗံ- ပန်ပြောရာ၏။ တဿ- ထိုခေါင်းတုံးမှုကို၊ အာပုစ္ဆိနာကာရံ-ပန်ပြောခြင်း၏အခြင်းအရာကို၊ အနုဇာနာ မိ၊ပေ၊ဘဏ္ဍကမ္ပာယာတိ-ဟူသော၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ ဝါ-ဤပါဠိတော်ကျမှ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့။

(သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗာဇေတံ-ရှင်ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ- ရှင်ပြုပေးခြင်းငှါ၊) ဩကာသော- အခွင့်သည်။ သစေ ဟောတိ- အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ရှိလသော်၊) သယံ- ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော- ၏၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာ ဒိဟိ-ပါဠိကိုရှုတ်ပြခြင်း၊ အနက်ကိုမေးမြန်းစေခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [ပါဠိကို ပိုချရခြင်း၊ အဋ္ဌကထာကိုပိုချရခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊] ဗျာဝဇော-ကြောင့်ကြ စိုက်ခနရသည်။ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ဩကာသံ-ကို၊ သစေ နလဘတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) ဧကော- တပါးသော၊ ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊(ကိံ)၊ ဧတံ- ဤရှင်လောင်းကို၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ-ရှင်ဖြစ် စေလော၊(ရှင်ပြုပေးလိုက်လော၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗော-၏၊ ဒဟရဘိက္ခု-သည်။

X X X X X X X X

သယံ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော ။ ။ ရှင်သာမဏေ ပြုပေးရာ၌... ၁ - ခေါင်းရိတ်မှု , ၂ - သင်္ကန်းဝတ်ပေးမှု, ၃ - သရဏဂုံပေးမှု, ဤ သုံးကိစ္စပြုသူကို “ရှင်ပြုပေးသူ” ဟု ဆိုရသည်။ ထိုကိစ္စ ၃ မျိုးလုံးကို အားလပ်ခွင့်ရလျှင် ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် ပြုပေးထိုက် သည်-ဟူလို။

ဧတံ ပဗ္ဗာဇေဟိ။ ။ ဆယ်ဝါ မရသေးသော ရဟန်းငယ်ကို စေခိုင်းရာ၌ ခေါင်း ရိတ်မှု, သင်္ကန်းဝတ်ပေးမှု ၂ မျိုးကိုသာ ရည်ရွယ်၍ “ဧတံ ပဗ္ဗာဇေဟိ” ဟု ဆိုကြောင်း ကို သဒ္ဓရတ္ထဒီကာ၌ “ဧတံ ပဗ္ဗာဇေဟိတိ ကေသစ္ဆေဒနံ ကာသာယစ္ဆာဒနဉ္စ သန္ဓာယ

အဝုတ္တော - မပြောဆိုအပ်သည်။ (ဥပဇ္ဈာယ်မခိုင်းအပ်သည်။ သမာနော) ပိ-
 ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥပဇ္ဈာယ်-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ စေ ပဗ္ဗာဇေတိ- အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ၊) ဝန္တတိ - အပ်၏။ ဒဟရဘိက္ခု- သည်။ သစေ နတ္ထိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ၊)
 သာမဏေရောပိ-ကိုလည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗော-၏။ (ကိံ)။ တေ- ဤရှင်လောင်းကို၊ ခဏ္ဍ
 သီမံ-ခဏ္ဍသိမ်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ- ၍၊ ကာသာယာနိ- သင်္ကန်း
 တို့ကို၊ အစ္စာဒေတွာ-ဖိုးလွမ်း၍၊ ဧဟိ-လာခဲ့လော၊ ဣတိဝတ္တဗ္ဗော၊ သရဏာနိ
 ပန-သရဏဂုံတို့ကိုကား၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဒါတဗ္ဗာနိ- ပေးထိုက်ကုန်၏။ ဧဝံ-
 ဤသို့၊ (ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် သရဏဂုံပေးလသော်၊) ဘိက္ခုနာဝ - သည်သာ၊
 (ဧဝံဖြင့် သာမဏေကိုကန့်၊) ပဗ္ဗာဇိတော- ရှင်ဖြစ်စေအပ်သည်။ (ရှင်ပြုပေးအပ်
 သည်။) ဟောတိ၊ ဟိ- မှန်၊ ပုရိသံ-ကို၊ (ယောက်ျားဖြစ်သောရှင်လောင်းကို၊)
 ဘိက္ခုတော- မှ၊ အညော- အခြားသူသည်၊ ပဗ္ဗာဇေတံ-ရှင်ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ-
 ရှင်ပြုပေးခြင်းငှါ၊ နလဘတိ- မရ၊ မာတုဂါမံ- မာတုဂါမကို၊ (မာတုဂါမဖြစ်သော
 ရှင်လောင်းကို၊) ဘိက္ခုနိတော- မှ၊ အညော- သည်။ (ပဗ္ဗာဇေတံ န လဘတိ၊)
 ပန-ဆက်၊ သာမဏေရောဝါ-သာမဏေသည်၎င်း၊ သာမဏေရိဝါ-သာမဏေမ
 သည်၎င်း၊ အာဏတ္တိယာ - ဥပဇ္ဈာယ်၏ စေခိုင်းခြင်းအားဖြင့်၊ ကာသာယာနိ-
 တို့ကို၊ ဒါတံ - ငှါ၊ လဘတိ-၏။ ကေသောရောပနံ - ဆံချခြင်းကို၊ ယေန ကေနစိ-
 အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သည်။ (ရဟန်းဖြစ်စေ သာမဏေ-လူဝတ်ကြောင့်
 ဖြစ်စေ) ကတံ-ပြုအပ်သည်။ (သမာနံ- သော်၊) သုကတံ-ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော- သည်။) ဘဗ္ဗရူပေါ- ကျွတ်ထိုက်သောသဘော
 ရှိသော၊ သဟေတုကော-မဂ်ဖိုလ်ကိုရဘို့ရန် အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (ဘဗ္ဗ
 ရူပေါကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ဣတော- ထင်ရှားသော၊ ယသသီ- များသောအခြေ
 အရံရှိသော၊ ကုလပုတ္တော - အမျိုးကောင်းသားသည်။ သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ၊) ဩကာသံ- အားလပ်ခွင့်ကို၊ ကတွာပိ - ပြု၍သော်လည်း၊ သယမေဝ-
 ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော- ၏။ ပန - ဗျတိရိက်ကား၊
 မတ္တိကာမုဋ္ဌိ- မြေညက်ဆုပ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ (သဲဆပ်ပျာကဲ့သို့ ကိုယ်ကို

* * * + * * * *

ဝတ္ထံ ” ဟု ဖွင့်၏။ သို့သော် သာမဏေကို စေခိုင်းရာ၌ “ တေ ခဏ္ဍသီမံ နေတွာ ပဗ္ဗာ
 ဇေတွာ ကာသာယာနိ အစ္စာဒေတွာ ဧဟိ ” ဟု အတိကျဆို၍ ရဟန်းငယ်ကို စေခိုင်း
 ရာ၌ကား “ တေ ပဗ္ဗာဇေဟိ ” ဟု သာမညခိုင်းသောကြောင့် “ ဗျတ္တပဋိဗလ ရဟန်း
 ငယ်က ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ ကိုယ်စားအဖြစ်ဖြင့် သရဏဂုံလည်း ပေးကောင်း၏ ” ဟု
 ယူ၍ “ ပဗ္ဗာဇေဟိတိ ဣဒံ တိရိဓံခိ သန္ဓာယ ဝတ္ထံ ” ဟု ဝိမတိဖွင့်သည်။ [ခန္ဓသီမံ နေတွာ
 ကား ဘဏ္ဍုကမ္မ အာပုစ္ဆနကို မပြုဘဲလည်း ပြီးနိုင်အောင်ဆိုအပ်သော စကားတည်း။
 ခဏ္ဍသိမ် မဟုတ်ရာ၌ကား ရဟန်းအများ ရှိတတ်၏။ ရှိလျှင် ထိုရဟန်းများကို ခေါင်း
 ရိတ်မည့်အကြောင်း ခွင့်ပန်ပြီးမှ ရိတ်ရသည်။]

ပွတ်တိုက်၍ ရသောမြေညက်ဆုပ်ကို ယူ၍၊) နှာယိတွာ - ရေချိုး၍၊ ကေသေ - တို့ကို၊ တေမေတွာ-စိုစေ၍၊ ဝါ- ရေဆွတ်၍၊ အာဂစ္ဆာဟိ- လာခဲ့လော၊ ဣတိ စ - ဤသို့ကား၊ န ဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗော - မစေလွှတ်ထိုက်၊ (“ အမျိုးကောင်းသား ကလေးကို မျက်နှာလွှဲ ခဲပစ်သဘောမျိုးဖြင့် သူ့ဘာသာ ရေချိုး ခေါင်းဆေးရန် မလွှတ်လိုက်ပါနှင့်” ဟူလို) ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတု ကာမာနံ- ရှင်ပြုလိုကုန်သော သတို့သားတို့၏၊ ပဌမံ- ရှေးဥားစွာ၊ ဝါ-အစက၊ ဗလဝဥဿာဟော - အားကြီးသော အားထုတ်ခြင်းသည်၊ (အလွန် အားတက် သရောသည်၊) ဟောတိ-၏၊ ပစ္စာပန-ကား၊ ကာသာယာနိစ-တို့ကို၎င်း၊ ကေသ ဟရဏ သတ္တကဉ္စ - ဆံကို ပယ်ရှားကြောင်း ဒါးငယ်ကို၎င်း၊ ဝါ - သင်တုံးကို ၎င်း၊ ဒိသ္မာ - မြင်ရ၍၊ ဥတြသန္တိ - ထိတ်လန့်ကြကုန်၏၊ ဧတ္တာယေဝ - ဤ သက်န်း သင်တုံးတို့ကို မြင်ရာအရပ်မှပင်၊ ပလာယန္တိ- ပြန်ပြေးတတ်ကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သယမေဝ- ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ နဟာနတိတ္ထိ- ရေချိုးဆိပ်သို့၊ နေတွာ-ခေါ်ဆောင်၍၊ နာတိဒဟရော- မငယ်လွန်းသည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နဟာဟိ-ရေချိုးလော့၊ ဣတိ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ပန- ဆက်၊ အဿ-ထို ရှင်လောင်း၏၊ ကေသာ- ဆံတို့ကို၊ သယမေဝ-သာလျှင်၊ မတ္တိကံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဓောဝိတဗ္ဗာ-ဆေးထိုက်ကုန်၏။

ဒဟရကုမာရကောပန - ငယ်ရွယ်သော သတို့သားငယ်ကိုကား၊ သယံ- ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကိုယ်တိုင်၊ ဥဒကံ - ရေထည်းသို့၊ ဩတရိတွာ - သက်ဆင်း၍၊ ဂေါမယမတ္တိကာဟိ- နွားချေးမြေညက်တို့ဖြင့်၊ ဗံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ နဟာပေ တဗ္ဗော- ရေချိုးစေထိုက်၏၊ (ရေချိုးပေးထိုက်၏၊) အဿ - ထိုရှင်လောင်း၏၊ ကစ္ဆ၊ ဝါ- ယားနာသည်သော်၎င်း၊ ပိဠကာဝါ- အိုင်းအမာတို့သည်သော်၎င်း၊ သစေပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ရှိစေကုန်ဥားတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)မာတာ- သည်၊ ပုတ္တံ- ကို၊ န ဇိဂုစ္ဆတိယထာ- မစက်ဆုပ်သကဲ့သို့၊ (မရွံသကဲ့သို့၊) ဝေ မေဝ-သာလျှင်၊ အဇိဂုစ္ဆန္တေန-မစက်ဆုပ်ဘဲ၊ သာဓုကံ-စွာ၊ ဟတ္ထပါဒသီသာနိ- လက် ခြေ ဥားခေါင်းတို့ကို၊ ဗံသိတွာ- ၍၊ နဟာပေတဗ္ဗော - ၍၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဟိယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဧတ္တကေန - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဥပကာရေန- လျော်စွာပြုအပ်သောကျေးဇူးဖြင့်၊ ကုလပုတ္တာ-တို့သည်၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု စ-ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၌၎င်း၊ သာသနေစ - သာသနာတော်၌၎င်း၊ ဗလဝသိနေ ဟာ - အားကြီးသော ချစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ တိဗ္ဗဂါရဝါ- ထက်သန်သော ရိုသေ လေးစားခြင်း ရှိကုန်သည်၊ အနိဝတ္တိဓမ္မာ - မဆုတ်နစ်ခြင်း သဘောရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ၍၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ အနဘိရတိံ -မမွေ့လျော်ခြင်းကို၊ ဝိနော ဒေတွာ - ပယ်ဖျောက်၍၊ ထေရဘာဝံ - ထေရ်၏ အဖြစ်သို့၊ (ဆရာတော်ကြီး အဖြစ်သို့၊) ပါပုဏန္တိ - ရောက်ကြကုန်၏၊ ကတညူ-ဥပဇ္ဈာယ်တို့ ပြုအပ်သော

ကျေးဇူးကို သိတတ်ကုန်သည်။ ကတဝေဒိနော- ဥပဇ္ဈာယ်တို့ပြုအပ်သော ကျေးဇူးကို ထင်စွာ ပြုလေ့ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ- န။ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့်တည်း။)

ပန- ဆက်၊ ဝေ- သို့၊ နဟာပနကာလေ- ရေချိုးစေရာ အခါ၌၎င်း၊ (ရေချိုးပေးရာအခါ၌၎င်း၊) ကေသမသယံ- ကို၊ ဩရောပနကာလေဝါ - ချရာအခါ၌၎င်း၊ တံ- သင်သည်။ (သင်က)၊ ဣဒတာ - ထင်ရှားသူတည်း၊ ယသသီ - များသော အခြွေအရံရှိသူတည်း၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ (သင့်လိုပုဂ္ဂိုလ်တယောက် ရှင်ရဟန်း ပြုလုပ်ရာ အခုအခါ၌၊) မယံ-တို့သည်၊ တံ-သင့်ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ပစ္စယေဟိ- တို့ဖြင့်၊ နကိလမိဿာမ-မပင်ပန်းကုန်တော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္ထုဗ္ဗော-မပြောဆိုထိုက်၊ အညာပိ- အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနိယျာနိကကထာ- ဝင်ဆင်းရဲမှ မထွက်မြောက်နိုင်သော စကားကို၊ နကထေတဗ္ဗာ- မပြောဆိုထိုက်၊ အထခေါ- စင်စစ်ကား၊ အဿ-ထိုရှင်လောင်းအား၊ အာဂုသော-ငါ့ရှင်၊ သုဗ္ဗု-ကောင်းစွာ၊ ဥပစာရေဟိ-စဉ်းစားဆင်ခြင်လော့၊ သတိ - သတိကို၊ ဥပဋ္ဌာပေဟိ-ကပ်၍ တည်စေလော့၊ ဝါ-ဖြစ်စေလော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောပြရာ၏။

စ-ဆက်၊ (တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို) အာစိက္ခန္တန-ပြောပြသော ဥပဇ္ဈာယ်သည်။ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဝန္ဓာသယောကာသဝသေန-အဆင်း၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ အနံ၊ ဖြစ်ရာတည်ရာတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အသုစိဇေဂုစ္ဆပဋိကူလဘာဝံ-မစင်ကြယ်သည်၏အဖြစ် စက်ဆုပ်ဘွယ်၏အဖြစ် ရှုံရှာဘွယ်၏အဖြစ်ကို၎င်း၊ နိဇ္ဇိဝနိဿတ္တဘာဝံဝါ-အသက်ကောင် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၊ သတွာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၎င်း၊ ပါကဋံ-ထင်ရှားအောင်၊ ကရောန္တန-ပြုလျက်၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-၏၊ (အာသယဩကာသတို့၏ ပုဒ်ပြီးပုံနှင့် တကွ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဒီကာ တတိယပါရာဇိက အသုဘခဏ်း၌ပြခဲ့ပြီ) ဟံ-အကျိုးကား၊ သော-ထိုရှင်လောင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ရှေးဘုရား သာသနာတော်၌) မဒ္ဓိတသင်္ခါရော - နိဝန်နယ်အပ်ပြီးသော သင်္ခါရရှိသည်။ ဘာဝိတဘာဝနော-ပွားစေအပ်ပြီးသော ဘာဝနာ

x x x x x x x

မဒ္ဓိတသင်္ခါရော ဘာဝိတဘာဝနော ။ ။ မဒ္ဓိတသင်္ခါရောတိ နာမရူပဝဝတ္ထာနေနစေဝ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဝသေနစ ဣဏေန ပရိမဒ္ဓိတ သင်္ခါရော၊ ဘာဝိတဘာဝနောတိ ကလာပသမ္မသနာဒိနာ သဗ္ဗသော ကုသလဘာဝနာယ(ကို) ပူရဏေန ဘာဝိတဘာဝနော။ - ဒီကာ၊ ဤကိုထေခံ၍ ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံရသောအခါ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်ဟူသော နာမရူပဝဝတ္ထာနနှင့် ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းကို နားလည်သော ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရအောင် ကြိုးစား၍ အနည်းဆုံး ကလာပသမ္မသန ဉာဏ်ဟူသော ဝိပဿနာဉာဏ်၊ စွမ်းနိုင်လျှင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် တိုင်အောင် အထက်ဉာဏ်များကို ရဘူးသူသည် နောက် ဘုရား သာသနာတော်၌ လွယ်ကူစွာ ကျွတ်တန်းဝင်နိုင်လောက်သော ပါရမီအခြေခံရသူ ဟု ဆိုထိုက်ပါသည်။

ရှိသည်။ ကဏ္ဍကဝေဓာပေက္ခာ - ဆူးဖြင့် ဖောက်ခြင်းကို ရှုငဲ့သော၊ ပရိပတ္တ ဝဏ္ဏောဝိယ-မှည့်ရင့်နေသော အနာကဲ့သို့၎င်း၊ သူရိယုဂ္ဂမနာပေက္ခိ-နေထွက် ခြင်းကို ရှုငဲ့သော၊ ပရိဏတပဒုမိဝိယစ-ရင့်နေသော ပဒုမ္မာ ကြာပန်းကဲ့သို့၎င်း၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ အထ-ထိုသို့ ဖြစ်လသော်၊ အဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ကမ္မ ဌာနမနသိကာရေ- ကမ္မဌာန်း နှလုံးသွင်းမှုကို၊ အာရဒ္ဓမတ္တေ - အားထုတ်အပ် ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ဣန္ဒာသနိ-သကြားလက်နက် မိုဃ်းကြီးစက်သည်၊ ပဗ္ဗတေ- တို့ကို၊ (စုဏ္ဏာဝိဝိယ-မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ချေဖျက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊) ကိလေသ ပဗ္ဗတေ-ကိလေသာတောင်တို့ကို၊ စုဏ္ဏမာနိယေဝ- မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ချေဖျက် လျက်သာလျှင်၊ ဣဏံ - ဣဏံသည်၊ ပဝတ္တတိ - ဖြစ်တတ်၏၊ ခုရဂ္ဂေယေဝ- သင်တိုး ကိစ္စ၏ အဆုံး၌ပင်လျှင်၊ အရဟတ္တိ-သို့၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-၏၊ [ခုရဂ္ဂေယ ဝါတိ ခုရဿ ကောဋိယမေဝ၊ ခုရကမ္မ ပရိယောသာနေယေဝါတိ အတ္ထော။- ယောဇနာ၊]

ဟိ-မှန်၊ (တနည်း)၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ယေကေစိ- အကြင် အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသံ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ခုရဂ္ဂေ- ၌၊ အရဟတ္တိ- သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်ကြကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေ - ကုန်သော၊ တေ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝေရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သဝနံ-ကြားနာအပ်သော ကမ္မဌာန်းတရားကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ကလျာဏမိတ္တန- ကောင်းသော မိတ်ဆွေဖြစ်သော၊ အာစရိယေန- သည်၊ ဒိန္န နယံ- ပေးအပ်သော နည်းကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ (အရဟတ္တိ- သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ရ ကုန်ပြီ၊) အနိဿာယ- မမှီရ၍၊ ဝါ- အမှီမရဘဲ၊ (အရဟတ္တိ- သို့၊ နောပတ္တာ- မရောက်နိုင်ကြကုန်၊) တသ္မာ - ကြောင့်၊ အဿ - ထို ရှင်လောင်းအား၊ အာဒိ တောဝ- အစ၌ပင်၊ ဝေရူပီ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကသာ-တစပဉ္စကကမ္မဌာန်း စသော တရားစကားကို၊ ကထေတဗ္ဗာ- ပြောပြထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

x x x x x x x x

မဒ္ဓိတသင်္ခါရော သီလ-ဝန္တော ဘာဝိတဘာဝနော၊
ဗုဒ္ဓိဿန္တော ခုရဂ္ဂမိ၊ ဧသော အာဂါမိ သာသနော။

သီလဝန္တော-ရဟန်း လူရှင်၊ သူတော်စင်တို့၊ အစဉ်တည်ရ၊ သီလရတနာ၊ အဆင် တန်ဆာလည်း ရှိသော၊ မဒ္ဓိတသင်္ခါရော - ဤကား ရုပ်မှန်၊ ဤကား နာမ် ဟု၊ ကြောင်းခံနှင့်တကွ၊ နှိပ်နယ်အပ်သော သင်္ခါရလည်းရှိသော၊ ဘာဝိတဘာဝနော- သမ္မသနဉာဏ်၊ အရင်းခံ၍၊ ဖန်ဖန်ပုံသေ၊ တိုးပွားစေအပ်သော ဘာဝနာလည်းရှိသော၊ ဧသော-သံသရာဝင်၊ ဘဝညွတ်မှ၊ လွတ်အောင်စေရန်၊ ဤသူတော်ကောင်းသည်၊ အာဂါမိသာသနော- ကမ္ဘာစစ်တွေး၊ ဖြစ်မဝေးသည့်၊ မေတ္တေး မြတ်စွာ၊ သာသနာ တော်မြတ်၌၊ ခုရဂ္ဂမိ- ကေသာ လောမာ၊ ရွတ်ဆိုကာဖြင့်၊ ကေသာဆံချ၊ သင်တုန်း ကိစ္စ၏ အဆုံး၌၊ ဗုဒ္ဓိဿန္တော - အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်၊ တရားပေါက်၍၊ မျက်မှောက် နိဗ္ဗာန်၊ သိမည့်သူပေ တကား။

ပန- ဆက်၊ ကေသေသု- ဆံတို့ကို၊ ဩရောဝိတေသု - ချအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဟလိဒ္ဓိစုဏ္ဏနဝါ - နန္ဒင်းမှုန့်ဖြင့် သော်၎င်း၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏနဝါ - နံသာမှုန့်ဖြင့် သော်၎င်း၊ [လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်၍ နံသာဆပ်ပျာဖြင့် ရေချိုးနိုင်သေး၏၊] သီသဉ္စ- ဥးခေါင်းကို၎င်း၊ သရီရဉ္စ - ကိုယ်ကို၎င်း၊ ဥဗ္ဗန္ဓေတွာ - ပွတ်တိုက်၍၊ ဂိဟိဂန္ဓိ- လူတို့၏အနံ့ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်ရှား၍၊ ကာသာယာနိ - တို့ကို၊ တိက္ခတ္တံဝါ- ၃ ကြိမ်သော်၎င်း၊ ဒွိက္ခတ္တံဝါ - ၂ ကြိမ်သော်၎င်း၊ သကိဝါ - တကြိမ်သော်၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂါဟောဘဗ္ဗော - ခံယူစေထိုက်၏၊ ဝါ - ပေးထိုက်၏၊ (ဆရာ့လက်မှ ယူဘဲနှင့် မိမိဘာသာ ယူဝတ်လျှင် ရှင့်အသွင်ကို ခိုးရာရောက်သော လိင်္ဂထေနက အဖြစ် ဖြစ်မည်စိုးသောကြောင့် ဆရာကပေးရသည်။) အဿ- ထို ရှင်လောင်း၏၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ အဒတွာ - မပေးမှု၍၊ အာစရိယောဝါ - သရဏဂုံဆရာသည် သော်၎င်း၊ ဥပဇ္ဈာယောဝါ - ဥပဇ္ဈာယ်သည်သော်၎င်း၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင် သာလျှင်၊ အထာပိ အစ္စာဒေတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖုံးလွှမ်းပေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ ပိ- ဤသို့ ဖုံးလွှမ်းပေးသော်လည်း၊) ဝန္တတိ- အပ်၏၊ အညံ- ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်မှ အခြားသော၊ ဒဟရံဝါ-ရဟန်းငယ်ကိုသော်၎င်း၊ သာမဏေရံဝါ-သာမဏေကို သော်၎င်း၊ ဥပါသကံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ အာဂုသော-ငါ့ရှင်၊ ဧတာနိ ကာသာယာ နိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဧတံ-ဤရှင်လောင်းကို၊ အစ္စာဒေတိ-ဖုံးလွှမ်းပေးလိုက် လော၊ ဣတိ-သို့၊ သစေပိ အာဏာပေတိ- အကယ်၍မူလည်း စေခိုင်းအံ့၊ (ဧဝံ သတိဝါ-ဤသို့ စေခိုင်းသော်၎င်း၊) တံယေဝ-ထို ရှင်လောင်းကိုပင်၊ ဧတာနိ-ဤ သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ အစ္စာဒေတိ- ဖုံးလွှမ်းလော၊ (ဝတ်လော၊) ဣတိ-သို့၊ သစေပိ အာဏာပေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ- ဤသို့ စေခိုင်းသော်၎င်း၊) သဗ္ဗိ-အလုံးစုံသည်၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ သဗ္ဗိ-အလုံးစုံသောသင်္ကန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ တေန ဘိက္ခုနာဝ - ထို ဆရာဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်းသည်သာ၊ ဒိန္နံ - ပေးအပ်သည်၊ ဟောတိ။

ပန- ဆက်၊ ယံ နိဝါသနံ - အကြင် သင်းပိုင်ကိုသော်၎င်း၊ ယံ ပါရုပနံဝါ - အကြင် ကေသီကိုသော်၎င်း၊ အနာဏတ္တိယာ-စေခိုင်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ နိဝါသေတိ ဝါ-ဝတ်မူလည်း ဝတ်အံ့၊ ပါရုပတိဝါ-ရမ်းမူလည်းရမ်းအံ့၊ တံ-ထိုသင်းပိုင်ကို၊ (ထို ကေသီကို၊) အပနေတွာ- ဖယ်၍၊ ပုန - တဖန်၊ ဒါတဗ္ဗံ - ပေးထိုက်၏၊ (ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့က ပေးထိုက်၏၊) ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ သဟတ္ထေနဝါ-

x x x x x x x

အာစရိယော၊ပေ၊သဗ္ဗံ ဝန္တတိ။ ။ (၁) ဆရာဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် သော်လည်း ဝတ်ပေးနိုင်၏၊ (၂) ထို ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ စေခိုင်းချက်ဖြင့် ရဟန်း သာမဏေ ဥပါ သကာ တယောက်ယောက်က သော်လည်း ဝတ်ပေးနိုင်၏၊ (၃) ဆရာဥပဇ္ဈာယ် ခွင့်ပြု ချက်ဖြင့် ရှင်လောင်းကိုယ်တိုင်သော်လည်း ဝတ်ကောင်း၏၊ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ရှင်လောင်း ဘာသာ ယူ၍ကား မဝတ်ကောင်းပါ၊ ဝတ်လျှင် လိင်္ဂထေနက ဖြစ်သည်။

မိမိလက်ဖြင့်သော်၎င်း၊ အာဏတ္တိယာဝါ- စေခိုင်းခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဒိန္နမေဝ- ပေးအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကာသာဝံ- သည်၊ ဝဇ္ဇတိ- ၏၊ အဒိန္နံ- မပေး အပ်သော၊ (ကာသာဝံ-သည်၊) န ဝဇ္ဇတိ- မအပ်၊ တဿဝ-ထိုရှင်လောင်း၏ ပင်၊ သန္တကံ-ဥစ္စာသည်၊ သစေပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥျားတော့၊ (ဧဝံသတိပိ၊) အဒိန္နံ- သော၊ ကာသာဝံ- သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဥပဇ္ဈာယမူလကေ- ဥပဇ္ဈာယ်ဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော သင်္ကန်း၌၊ (ရှင်လောင်းအပိုင်မဟုတ် ဘဲ ဥပဇ္ဈာယ်ပိုင်ဖြစ်သော သင်္ကန်း၌၊) ဝါဒေါ-ပြောဆိုဘွယ်သည်၊ (ရှင်လောင်း ကိုယ်တိုင်ယူ၍ ဝတ်ရာ၌ မအပ်ဟု ပြောဆိုဘွယ်သည်၊) ကောပန- အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပဌမံ၊ပေ၊ကာရာပေတွာတိတ္ထေ- ဟူသော ဤ ပါဠိရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော- အဆုံးအဖြတ်တည်း။ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကို ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်၌ ပြထားပြီ။]

ဘိက္ခုနံ ပါဒေ ဝန္ဓာပေတွာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထို ရှင်ပြုပေးရာအရပ်၌၊ သန္တိ ပတိတာ-စည်းဝေးကုန်သော၊ ယေဘိက္ခု- တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ-ထိုရဟန်း တို့၏၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ဝန္ဓာပေတွာ-ဝပ်ချစေပြီး၍၊ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ သရဏ ဂဟဏတ္ထံ-သရဏကိုယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ (သရဏဂုံယူခြင်း အကျိုးငှါ၊) ဥက္ကဋ္ဌိ ကံ-ဆောင့်ကြောင့်၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေပြီး၍၊ အဗ္ဗလိ-ကို၊ ပဂ္ဂဏှာပေတွာ- ချီမြောက်စေပြီး၍၊ ဧဝံ ဝဒေဟီတိ- ဤသို့ဆိုလောဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက် ၏၊ ယမဟံ ဝဒါမိ၊ တံဝဒေဟီတိ (ဝါ)- ဟူ၍သော်လည်း၊ ဝတ္ထဗ္ဗော - ၏၊ [ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ “ တံ ဝဒေဟီတိဝါ ” ဟု ဝါသဒ္ဓါပါသည်၊ “ဧဝံ ဝဒေဟီ”ဟု သော်၎င်း၊ “ ယမဟံ ဝဒါမိ, တံ ဝဒေဟီ ”ဟု သော်၎င်း ဆရာက တမျိုးမျိုးဆိုပါ-ဟူလို။] အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ- ထို ရှင်လောင်းအား၊ (ဒါတဗ္ဗာနိ ဌ္ဗစပ်၊) ဥပဇ္ဈာယေနဝါ- သည်သော်၎င်း၊ အာစရိယေနဝါ- သရဏဂုံဆရာ သည်သော်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဝန္တုမိတိအာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ သရဏာနိ- သရဏတို့ကို၊ (သရဏဂုံတို့ကို၊) ယထာဝုတ္တပဋိ ပါဠိယာဝ-အကြင်အကြင်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အစဉ်အားဖြင့် သာ၊ ဒါတဗ္ဗာနိ- ပေးထိုက်ကုန်၏၊ ဥပ္ပဋိပါဠိယာ- အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ န(ဒါတဗ္ဗာနိ)-မပေးထိုက်ကုန်၊ ဟိ- မှန်၊ ကေပဒမ္ပိ-တပုဒ်မျှကိုသော်၎င်း၊ ကေ က္ခရမ္ပိ - အက္ခရာတလုံးမျှကိုသော်၎င်း၊ ဥပ္ပဋိပါဠိယာ- အားဖြင့်၊ သစေဒေတိ- အံ၊(ဧဝံသတိဝါ- သော်၎င်း၊)ဗုဒ္ဓံ သရဏံယေဝ- ဗုဒ္ဓံ သရဏံကိုသာ၊ တိက္ခတ္ထု- ၃ ကြိမ်၊ ဒတွာ- ပေးပြီး၍၊ ပုန- တဖန်၊ ဣတရေသု- ဗုဒ္ဓံ သရဏံမှ အခြားကုန် သော၊ ဓမ္မံ သရဏံ , သံသံ သရဏံ ၂ ပုဒ်ဘို့တွင်၊ ဧကေကံ- တပုဒ်တပုဒ်ကို၊ တိက္ခတ္ထု- ၃ ကြိမ်၊ သစေဒေတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိဝါ- သော်၎င်း၊) သရဏာနိ- တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ အဒိန္နာနိ- မပေးအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။ [ဗုဒ္ဓံ သရဏံ

ဂစ္ဆာမိချည်း ပဌမ ဥ ခေါက်၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိချည်း ဒုတိယ ဥ ခေါက်၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိချည်း တတိယ ဥ ခေါက်၊ ဤသို့မပေးပါနှင့်၊ ဤသို့ပေးခြင်းသည် ပါဠိတော်လာအတိုင်း ပဋိပါဠိ မဟုတ်၊ ဥပုဋ္ဌိပါဠိဖြစ်နေသောကြောင့် သရဏဂုံ ပေးခြင်း အထမမြောက်ပါ-ဟူလို။]

စပန - ထပ်၍ ဆက်ဥပုဋ္ဌိအံ၊ ဣမံ သရဏဂမနုပသမ္ပဒံ - ဤ သရဏဂမနုပ သမ္ပဒါကို၊ (ဥပသမ္ပဒါရှစ်မျိုးထည်းတွင် ဤ သရဏဂမနုပသမ္ပဒါကို၊) ပဋိက္ခိ ပိတွာ - ပယ်မြစ်တော်မူ၍၊ အနုညာတ ဥပသမ္ပဒါ - ခွင့်ပြုအပ်သော ဥပသမ္ပဒါ သည်၊ (ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုခြင်းသည်၊) ဧကေတော - တဖက်သော ဆရာ၏၊ သုဒ္ဓိယာ-စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ သာမဏေရ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပန - သာမဏရှင် အဖြစ်သည်ကား၊ ဥဘတော - ၂ ဖက်သော ဆရာ တပည့် တို့၏၊ သုဒ္ဓိယာဝ-သာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဧကေတော- တဖက်သောဆရာ၏၊ (ဝါ-တဖက် သော တပည့်၏၊) သုဒ္ဓိယာ - စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ - စင်ကြယ်ရုံဖြင့်၊ နော ဝဇ္ဇတိ- မအပ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပဒါယ- မြင့်မြတ်သောပဉ္စင်း အဖြစ်၌၊ အာစရိယော- ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ဥတ္တိဒေါသဉ္စေတ- ဥတ်၏အပြစ်ကို၎င်း၊ ကမ္မဝါစာဒေါသဉ္စေတ- ကမ္မဝါစာ၏ အပြစ်ကို၎င်း၊ ဝဇ္ဇေတွာ-ရှောင်ကြဉ်၍၊ ကမ္မိ- ကို၊ သစေ ကရောတိ - အကယ်၍ ပြုနိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သုကတံ - ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယပန- ရှင်အဖြစ်၌ကား၊ တိဏိ- ကုန်သော၊ ဣမာနိ သရဏာနိ - တို့ကို၊ ဗုကာရဓကောရာဒီနံ - ဗုအက္ခရာ, ဓအက္ခရာ အစရှိ ကုန်သော၊ ဗျဉ္ဇနာနံ - သဒ္ဒါတို့၏၊ ဌာနကရဏ သမ္ပဒံ - ဌာန ကရိုဏ်း ပယတ် တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ (ကရဏဖြင့် ကရိုဏ်း ပယတ်တို့ကိုပါယူ၊ ဋီကာ၌ကား- ကရဏအရ ရွတ်ဆိုကြောင်းပယတ်ကိုသာ ဖွင့်လေသည်၊) အဟာပေန္တေနဝ- မဆုတ်ယုတ်စေဘဲသာလျှင်၊ အာစရိယေနပိ - သရဏဂုံဆရာသည်၎င်း၊ အန္တေ ဝါသိကေနပိ - အနီးနေ တပည့်သည်၎င်း၊ (ရှင်လောင်းသည်၎င်း , လိန်ကျနေ သော ရှင်သာမဏသည်၎င်း) ဝတ္တဗ္ဗာနိ- ရွတ်ဆိုထိုက်ကုန်၏၊ အာစရိယော- သရဏဂုံဆရာသည်၊ ဝတ္တံ - ပီသအောင်ဆိုခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ - စွမ်းနိုင်၏၊ အန္တေ ဝါသိကော-အနီးနေတပည့်သည်၊ (ဝတ္တံ-ငှါ၊) သစေ န သက္ကောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-သော်၎င်း၊) အန္တေ ဝါသိကော-သည်၊ (ဝတ္တံ-ငှါ၊) သက္ကောတိ-

x x x x x x x

ဧကေတော သုဒ္ဓိ။ ။ဌာနကရိုဏ်း ပီသစွာရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်းကို “သုဒ္ဓိ”ဟု ခေါ်သည်။ ဧကေတော သုဒ္ဓိယာတိ ဧကသေဝ ကမ္မဝါစာစရိယဿ ဌာနကရဏ သမ္ပတ္တိယာ သုဇ္ဈ နေန၊ ဥဘတောသုဒ္ဓိယာဝါတိ ဥဘယေသံ သရဏဒါနာစရိယ သာမဏေရာနံ သုဇ္ဈနေန ဧဝ။—ယောဇနာ။ [ဤစကားကိုထောက်၍ ယခုအခါ ဌာနကရိုဏ်း ပီသစွာ မရွတ် နိုင်သူအတွက် ရဟန်းခံ ရှင်ပြုကိစ္စ၌ (ရှင်လေ၎င်းများအတွက်ပါ) များစွာ စဉ်းစား သင့်သည်။]

၏။ အာစရိယော-သည်။ (ဝတ္ထု-၄၂။) သစေ န သက္ကောတိ-အံ၊ (ဝေသတိ)ဝါ-
သော်၎င်း၊ ဥဘောပိ-ဆရာ တပည့် ၂ ဥးလုံးတို့သည်လည်း၊ (ဝတ္ထု-၄၂။)သစေ
န သက္ကောန္တိ-ကုန်အံ၊ (ဝေသတိ)ဝါ-သော်၎င်း၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ပန-အန္တယ
ကား၊ ဥဘောပိ-ဆရာ တပည့် ၂ ဥးတို့သည်လည်း၊ (ဝတ္ထု- ၄၂။) စေ သက္ကော
န္တိ-ကုန်အံ၊ (ဝေသတိ) ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

စပန-ထပ်၍ဆက်ဥးအံ၊ ဣမာနိ-ဤ သရဏတို့ကို၊ ဒဒမာနေန-ပေးသော
သရဏဂုံဆရာသည်၊ ဗုဒ္ဓံ+သရဏံ+ ဂစ္ဆာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝေ-သို့၊ ဧကသမ္ဗန္ဓာနိ-
တစပ်ထည်း ဆက်စပ်သည်တို့ကို၊ အနုနာသိကန္တာနိ - နိဂ္ဂဟိတံ အဆုံးရှိသည်
တို့ကို၊ ကတွာဝါ-ပြု၍သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးနိုင်ကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓမ်+သရဏမ်+
ဂစ္ဆာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝေ-သို့၊ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ မကာရန္တာနိ- မအက္ခရာအဆုံး
ရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာဝါ-ပြု၍သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးနိုင်ကုန်၏။

x x x x x x x x x

အနုနာသိကန္တာနိ။ ။နာသိကံ- နှာခေါင်းသို့+ အနုဂတံ- အစဉ်လိုက်သော
နိဂ္ဂဟိတံသံတည်း၊ အနုနာသိကံ၊ နိဂ္ဂဟိတံကို ရွတ်သောအခါ နှာခေါင်းမှ လေထွက်
အောင် ရွတ်ရသောကြောင့်“အနုနာသိက”ဟုလည်း ခေါ်သည်၊ အနုနာသိကံ+အန္တိ
ယေသန္တိ အနုနာသိကန္တာနိ၊ (သရဏာနိ။)

ဧကသမ္ဗန္ဓာနိ။ ။ဧကတော- တပေါင်းတည်း + သမ္ဗန္ဓာနိ- ဆက်စပ်သည်တို့
တည်း၊ ဧကသမ္ဗန္ဓာနိ-တို့၊ “အနုနာသိကအဆုံးရှိအောင် ပေးသောအခါ ဧကသမ္ဗန္ဓ
ဖြစ်အောင်ပေးရမည်”ဟူရာ၌ နိဂ္ဂဟိတံသည် ရှေ့သရကိုမှီရသော ပုဗ္ဗာသယဗျင်းဖြစ်၍
“ ဓံ ”ဟု ရွတ်သောအခါ ဓဏ်မှီရာ အသရကိုမှီရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဓနှင့် နိဂ္ဂဟိတံကိုခွဲ၍
ရွတ်လို့မရ၊ မှီရာသရတူသောကြောင့်“တစပ်ထည်းရွတ်ရမည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဣ-မ္မ-
သံတို့ကိုရွတ်ရာ၌လည်းနည်းတူ။ [အနုနာသိကန္တာ ကတွာ ဒါနကာလေ အန္တရာ ဝိစ္ဆေဒံ
အကတွာ ဒါတဗ္ဗာနိတိ ဒသေတံ ဧကသမ္ဗန္ဓာနိတိ ဝုတ္တံ။-ဋီကာ။] ဤဋီကာ၌ “အန္တရာ
ဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ”ဟူသည်“ဗုဒ္ဓံ ဓံကိုရွတ်ရာဝယ် နိဂ္ဂဟိတံသံနှင့် ဓသံ ၂ ခုအကြား၌
အသံပြတ်သွားအောင် မရွတ်ရ”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤကောင်းလည်း မကာရန္တာရွတ်ပုံနှင့်
မရောနှောအောင် တားမြစ်သောစကားတည်း။

ယောဇနာ။ ။ယောဇနာ၌ကား “ ဗုဒ္ဓံနှင့် သရဏံကို၎င်း၊ သရဏံနှင့် ဂစ္ဆာမိ
ကို၎င်း၊ ဤ ၃ ပုဒ်လုံး အကြားမရပ်ဘဲ တစပ်ထည်းရွတ်ဆို၍ ပေးရမည် ” ဟု ဆို၏၊
ဝိဘကျန္တ တပုဒ်တပုဒ်သည် ထုံးစံအတိုင်း ယတိဖြစ်၍ ရပ်ရိုးရှိ၏၊ ထိုသို့မျှ မရပ်ရဘဲ
ယောဇနာအဖွင့်ကိုလိုက်၍ တစပ်ထည်း ရွတ်ဆိုကြသူတို့လည်း ရှိပါပေသည်။ [ဧက
သမ္ဗန္ဓာနိတိ ဧကတော သမ္ဗန္ဓာနိ၊ အနုနာသိကန္တာ ကတွာ ဒါနကာလေ ဗုဒ္ဓံ ဣတိ
သရဏံ ဣတိ ပဒါနဉ္စ သရဏံ ဣတိ ဂစ္ဆာမိ ဣတိ ပဒါနဉ္စ အန္တရာ ဝိစ္ဆေဒ မကတွာ
ဧကသမ္ဗန္ဓမေဝ ကတွာ ဒါတဗ္ဗာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ - တိဏ္ဍံ ပဒါနမန္တရာ
ဗျဝဓာနဿ ကဿစိ အက္ခရာဿ အဘာဝတော။ -ယောဇနာ။]

မကာရန္တာနိ။ ။ “ ဗုဒ္ဓမ် ” စသည်ဖြင့် မအက္ခရာ အဆုံးရှိသည်ကို၊ “ မကာ
ရန္တာနိ ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ မကာရန္တာရွတ်သောအခါ “ဓမ်”ဝယ် ဓဏ်မှီရာ အသရကို

အဋ္ဌကဋကထာယံ - ဌ၊ နာမံ - အမည်ကို၊ (ရှင်လောင်း၏ အမည်ကို၊) သာဝေတွာ- ကြားစေ၍၊ အဟံ ဘန္တေ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆာဒီတိ- ဟူ၍၊ (ယံ-အကြင် စကားကို၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ဧကအဋ္ဌကထာယံပိ-တခုသော အဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ (မပါ)၊ ပါဠိယမ္ပိ-ပါဠိတော်၌လည်း၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်၊ (တံ-ထို စကားသည်၊) တေသံ- ထို အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏၊ ရုစိမတ္တမေဝ - အလို ရှိအပ်သော စကားမျှသာတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နဂဟေ တပ္ပံ-အတည်မယူထိုက်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တထာ - ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အဟံဘန္တေ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော ယာဝဇီဝံ ဗုဒ္ဓံသရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) အဝဒန္တဿ-မရွတ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သရဏံ-သရဏာသည်၊ န ကုပ္ပတိ-မပျက်၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (န ဂဟေတပ္ပံ- အတည်မယူထိုက်၊) [ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အဟံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော- တပည့်တော် ဗုဒ္ဓရက္ခိတသည်၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍၊ ဂစ္ဆာမိ-ဆည်းကပ်ပါ၏။]

အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပဒန္တိ - ကား၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိတိ အာဒိဟိ-အစရှိ ကုန်သော၊ ဧဝံ-သို့၊ တိက္ခတ္ထု-၃ကြိမ်၊ ဥဘတော-နှစ်ဖက်ကုန်သော ဆရာတပည့် တို့၏၊ သုဒ္ဓိယာ - စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝုတ္တေဟိ - ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တီဟိ- ကုန်သော၊ ဣမေဟိ သရဏဂမဒနဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ- ကို၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒန္တ- ကို၎င်း၊ အနုဇာနာမိ- ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တတ္ထ- ထို ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါတို့တွင်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပဒါ-ဥပသမ္ပဒါကို၊ (သရဏဂုံဖြင့် ရဟန်းပြုပေးခြင်းကို)

x x x x x x x

“မိ”က မရှိသောကြောင့် မနှင့် မကို တဆက်ထည်းရွတ်၍မရ၊ အနည်းငယ်ဖြတ်၍ရွတ်ရ ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝိစ္ဆိန္ဒိတော” ဟု ဆိုသည်။ [ဝိစ္ဆိန္ဒိတောတိ မကာရန္တံ ကတော ဒါန သမယေ ဝိစ္ဆေဒံကတော။ —ဋီကာ။]

ယောဇနာ ။ ။ ယောဇနာ၌ကား “ ဗုဒ္ဓမ်နှင့် သရဏမ်တို့၏ အကြား၌၎င်း ၊ သရဏမ်နှင့် ဂစ္ဆာမိတို့၏အကြား၌၎င်း ဖြတ်၍ရွတ်ရမည်” ဟု ဆို၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်း လည်း ဗုဒ္ဓမ်နှင့် သရဏမ်ကို ရွတ်သောအခါ ရွတ်ရိုးရွတ်စဉ်ထက် ပိုအောင် ခပ်ကြာကြာ ရပ်နား၍ ရွတ်ဆိုသော အလေ့အထလည်း ရှိကြပါပေသည်။ [ဝိစ္ဆိန္ဒိတောတိ ဝိစ္ဆေဒံ ကတော မကာရန္တံ ကတော ဒါနကာလေ တိဏ္ဍံ ပဒါနမန္တရာ ဧကသမ္ပန္နမကတော ဝိစ္ဆိန္ဒိ တော ဧဝ ကတော ဒါတဗ္ဗာနိတံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကဿာ-တိဏ္ဍံ ပဒါနမန္တရာ ဗျဝဓာနဿ နိဿရဿ (သရမရှိသော (မိ) အက္ခရာ၏) အတ္ထိဘာဝတော။ —ယောဇနာ။] ဤ ယောဇနာ၌ “ ဗုဒ္ဓမ်ပုဒ်နှင့် သရဏမ်ပုဒ်တို့၏ အကြားဝယ် “မိ” အက္ခရာ ခြားနေ သည်” ဟု ဆိုထား၏၊ အမှန်ကား-“မိ” အက္ခရာသည် နှစ်ပုဒ်တို့၏အကြားက အက္ခရာ မဟုတ်၊ ရှေ့ပုဒ်တွင်ပါဝင်သော နိဂ္ဂဟိတ်၏ ကာရိယဖြစ်သော “မိ”တည်း၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၏ နိဂ္ဂဟိတ်တန္တ မကာရန္တ အဖွင့်ကိုလည်း စဉ်းစားကြပါလေ၊ “ဤ နိဂ္ဂဟိတ်တန္တ မကာရန္တ ရွတ်နည်းကို ကမ္မဝါစာ၌လည်း ရွတ်နိုင်၏” ဟု ဝဇီရဗုဒ္ဓိမိန့်သည်။

ပရတော-နောက်၌၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာ-
 ထိုဥသမ္ပဒါသည်၊ တေရဟိ-ယခုအခါ၌၊ သရဏမတ္တေနဝ-သရဏမျှဖြင့်သာ
 လျှင်၊ နရဟတိ-မတက်ရောက်၊ ဝါ-အထမမြောက်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပန - ပဗ္ဗဇ္ဇာသည်
 ကား၊ (ရဟတိ၌ စပ်၊) ဝါ-ကိုကား၊ (အနညာတာဝေ၌ စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊
 ပရတော - နောက်၌၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဣမေဟိ တိဟိ သရဏဂမနေဟိ
 သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ - ဟူ၍၊ အနညာတာဝေ - ခွင့်ပြု၍ ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-
 ကြောင့်၊ တေရဟိပိ-၌လည်း၊ သရဏမတ္တေနဝ-သာလျှင်၊ ရဟတိ-တက်ရောက်၏၊
 ဝါ-အထမြောက်၏၊ [တသ္မာ၏ နောက်၌ “သာ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ယသ္မာ၏ ရှေ့က
 ပဗ္ဗဇ္ဇာသည် တသ္မာ၏နောက်၌သာ ပဓာနအားဖြင့် စပ်ရိုးထိုးစံတည်း၊ ထို့ကြောင့်
 ရဟတိ၌ စပ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို သာဟူသော ကတ္တားပုဒ်သည် ပါဠိထိုးစံ
 မကျ၊] ဟိ-နိဂုံးကို ဆိုဥားအံ့၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဆံချခြင်း၊
 သင်္ကန်းဝတ်ခြင်း၊ သရဏဂုံပေးခြင်းဖြင့်၊ သာမဏေရဘူမိယံ-သာမဏ၏ ဘုံ၌၊
 ဝါ- သာမဏ၏ ဖြစ်တည်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ပတိဋ္ဌိတော - တည်ပြီးသည်၊
 ဟောတိ။

ပန - ဆက်၊ ဧသ (ဧသော) - ဤသားမဏေသည်၊ ဂတိမာ - သိတတ်သော
 ဉာဏ် ရှိသူသည်၊ ဝါ - ဉာဏ်ထက်သူသည်၊ ပဏ္ဍိတဇာတိကော- ပညာရှိသူ၏
 အဖြစ်ဟူသောသဘော ရှိသည်၊ (ဂတိမာကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) သစေ ဟောတိ-
 အံ့၊ အထ - ထိုသို့ ဖြစ်လသော်၊ အဿ - ထို သာမဏေအား၊ တသ္မိံယေဝ
 ဌာနေ-ထို ရှင်ပြုပေးရာအရပ်၌ပင်၊ သိက္ခာပဒါနိ- သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာ
 နိ- ရွတ်ပြုထိုက်ကုန်၏၊ (ဆရာကရွတ်ပြုရမည် - ဟူလို၊) စာအုပ်မရှိသေး၍ ရှေး
 ခေတ်က ဆရာကိုယ်တိုင် ရွတ်ပြုရသည်၊ ထိုသို့ ရွတ်ပြုခြင်းသည်ပင် တပည့်ကို ပို့ချ
 ခြင်းတည်း၊ ဤစကားကိုထောက်၍ သာမဏေ အသစ်သည် ၁၀ ပါးသီလကိုမျှ
 မရသေးကြောင်း သိသာ၏၊) ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ-ရွတ်ပြုထိုက်ကုန်
 သနည်း၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘဂဝတာ- သည်၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ-
 ရွတ်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ - ဟောပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တထာ- ထို ဟောပြု
 တော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ- ရွတ်ပြုထိုက်ကုန်၏၊
 ဟိ-သာဓကကား၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝေ ရမဏိံ တိ-ဟူ၍၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-
 ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ-

x x x x x x x x x

ဧတ္တာဝတာ ။ ။ ဧတ္တာဝတာတိ ဧတ္တကေန ကေသစ္စေဒန ကာသာယန္တာဒန
 သရဏဒါနေန၊ —ယောဇနာ၊ “ဧတ္တာဝတာ၊ ပေ၊ ဟောတိ” ဟူသော ဤဝါကျကို
 ထောက်၍ “ဥဘတောသုဒ္ဓိဖြစ်အောင် ရွတ်ဆိုအပ်သော သရဏဂုံ ၃ ပါး၏ အဆုံး၌
 သာမဏေဖြစ်ပြီ” ဟု မှတ်ပါ။ [ဘဝတိ ဧတ္တာတိ ဘူဒိ၊ သာမဏေရဿ + ဘူမိ
 သဉ္စမဏေရဘူမိ။]

တို့၊ သးမဏေရာနံ- သာမဏေတို့အား၊ ဒသ-ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ တေသုစ-ထို သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း၊ သာမဏေဒရဟိ-တို့သည်၊ သိက္ခိကု-ကျင့်ခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ- ၏၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ပေ၊ဇာတရူပရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိ-ဇာတရူပရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဒသ သိက္ခာပဒါနိ အနုဇာနာမိ။)]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အန္ဓကဋကထာယံ- ၌၊ အဟံ၊ပေ၊သမာဒိယာမိတိ-၍၊ ဝေ-သို့၊ သရဏဒါနိဝိယ- သရဏဂုံပေးခြင်းကိုကဲ့သို့၊ သိက္ခာပဒ ဒါနမိ-သိက္ခာပုဒ် ပေးခြင်းကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဘန္တေ- ဘုရား၊ အဟံ ဣတ္ထန္ဓာမော- တပည့်တော် ဤအမည်ရှိသူသည်၊ ယာဝဇီဝံ - အသက်ထက်ဆုံး၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိဟူသော၊ သိက္ခာပဒ်-ကို၊ သမာဒိယာမိ-ဆောက်တည်ပါ၏။] တံ- ထိုစကားသည်၊ ပါဠိယံ- ၌၊ နေဝ အတ္ထိ-မရှိ၊

x x x x x x x x

ဝေရမဏိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဝေရမဏိ” ဟု ၎င်း “ဝေရမဏိ” ဟု ၎င်း ပါဠိ၊ မျိုးစေ့ရ၏၊ ထိုတွင် ဝေရမဏိ ပါဠိသာ အသင့်တည်း၊ ဘာကြောင့်နည်း-အပေါင်းနှင့် အစိတ်သည် အနက်အားဖြင့် ၎င်း သဒ္ဓါအားဖြင့် ၎င်း တူမြီတည်း၊ ဤနေရာ၌ ဒသသိက္ခာပဒါနိသည် အပေါင်းဖြစ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ရှိရကား “ ဝေရမဏိ ” ဟူသော အစိတ်ပုဒ်တို့၌လည်း ဒုတိယာဝိဘတ်ပင် ရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဝေရံ+မဏတိ ဟံသတိတိ ဝေရမဏိ၊ မဏဘေတ် + ဣပစ္စည်း၊ မဏဘေတ်သည် ဟံသာ အနက်ကို ဟော၏၊ ဝေရံ-ပါဏာတိပါတာစသော အကုသိုလ်ဘေးရန်ကို + မဏတိ ဟံသတိ-ညှဉ်းဆဲ သတ်ဖြတ်တတ်၏၊ ဝါ-ခြမ်းချောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဝေရမဏိ။ [ရန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပါဏာတိပါတာစသော အကုသိုလ်ကို ဝေရ(ရန်) ဟု ဖလူပစာရအားဖြင့် ဆိုသည်။]

တနည်း။ ။ “ဝိရမဏိ တောယာတိ ဝေရမဏိ၊ ဝိပုဗ္ဗရမုခာတ်နောင် ယုပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက ဤပစ္စည်း” ကြံ၍ “ဝေရမဏိ” ဟုလည်း ရွတ်ဆိုကြသေး၏၊ ဝေရမဏိတိ ဝေရဟေတုတာယ ဝေရသညိတံ (ရန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် ဝေရ-ဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော) ပါဏာတိပါတာဒိပါပဓမ္မံ မဏတိ (ညှဉ်းဆဲတတ်၏) မယိ ဣဓိတောယ (ဝါတည်းဟူသော ကုသိုလ်စေတနာသည် ဤသူ့သန္တာန်၌ တည်ရှိလသော်) ကထံ အာဂစ္ဆသိ (အသင် အကုသိုလ်သည် ဘယ်နည်းဖြင့် လာရအံ့နည်း) ဣတိ ဝါ တဇ္ဇန္တိဝိယ နိဟရတိ (ဤသို့ ခြမ်းချောသကဲ့သို့ နှင်ထုတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝေရမဏိ၊ [ဤကား ပဋ္ဌမနည်း၏ သာဓကတည်း၊ ဤအလို ဝေရမဏိကို ဣကာရန္တသမာသ် ပုဒ်ဟု မှတ်ပါ။] ဝိရမဏတိ တောယာတိ ဝါ ဝိရမဏိတိ ဝတ္ထဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန (ဝိ၏ ဣကို ပြေခြင်း ဟူသော ဝတ္ထဝိကာရနိရုတ္တိနည်းဖြင့်) ဝေရမဏိတိ ဝုတ္တံ၊ [ဒုတိယနည်း၏ သာဓက၊ ဤအလို ဤကာရန္တ ကိတ်ပုဒ်ဟု မှတ်ပါ။-သာရတ္ထ။ [ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ စသည်တို့၏ အနက်ကို ထုံးစံအတိုင်းပေးပါ၊ ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်၌ လည်း ပြထားသည်။]

(မပါ)၊ အဋ္ဌကထာသု - အခြားသော အဋ္ဌကထာတို့၌၊ န အတ္ထိ - မရှိ၊ (မပါ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယထာ ပါဠိယာဝ-အကြင် အကြင် ပါဠိတော်အတိုင်းအားဖြင့် သာလျှင်၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗာနိ - ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ- ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်အဖြစ်သည်၊ သရဏဂမဒနဟေဝ - သရဏဂုံ ၃ ပါးတို့ဖြင့်သာ၊ သိဒ္ဓါ- ပြီးစီး၏၊ သိက္ခာပဒါနိ ပန - တို့ကိုကား၊ ကေဝလံ - ချပေးမှုမဖက် သက်သက်၊ သိက္ခာပရိပူရဏတ္ထိ-သိက္ခာကိုဖြည့်ကျင့်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဇာနိတဗ္ဗာနိ-သိထိုက် ကုန်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ပါဠိယံ - ၌၊ အာဂတ နယေန-လာသောနည်းဖြင့်၊ ဥဂ္ဂဟေတုံ-သင်ယူခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တဿ-မစွမ်း နိုင်သော ရှင်လောင်းအား၊ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ - အမှတ်မရှိ တစုံတခု သော ဘာသာဖြင့်၊ (မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ , အခြားဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ- ဟူလို၊) အတ္ထဝသေန - အနက်အဓိပ္ပါယ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ အာစိက္ခိတုံ- ပြောပြခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-သင့်၏။

ပန-ဆက်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ (သာမဏေသစ် သို့မဟုတ် ရဟန်းသစ် ကိုယ်တိုင်၊) သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာပဒါနိ - ကျင့်ထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ န ဇာနာတိ-မသိသေး၊ သင်္ဃာဋီပတ္တစိဝရဓာရဏဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာ ဒီသု-သင်္ကန်းကြီး၊ သပိတ် သင်္ကန်းကို ဆောင်ယူပုံ၊ ရပ်ပုံ ထိုင်ပုံ အစရှိသည်တို့၌ ၎င်း၊ (သင်္ဃာဋီဖြင့် ရဟန်းသစ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ ဓာရဏ ဟူသည် သပိတ် ကိုင်ပုံ၊ သင်္ကန်းဝတ်ပုံတည်း၊) ပါနဘောဇနာဒိဝိမိမ္မိစ-သောက်ခြင်း၊ စားခြင်း

x x x x x x x x

ပဗ္ဗဇ္ဇာဟိ၊ ပေ၊ ဝန္တတိ။ ။ သရဏဂုံ ၃ ပါး ပီသလျှင် သာမဏေအဖြစ် ပြီးစီး၏၊ မိမိဖြည့်ကျင့်ရမည့် သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုကား “ဤသိက္ခာပုဒ်-ဤသိက္ခာပုဒ်များ” ဟု သိဘို့ရာ ရွတ်ပြပေးရမည်-ဟူလို၊ ကမ္မဝါစာအဆုံး၌ ရဟန်းဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းသစ်သည် မိမိ ဖြည့်ကျင့်ရမည့် ၂၂၇ သွယ်စသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ချက်ခြင်း အရကျက်ဘွယ် မလို၊ တဖြည်းဖြည်းသိရသကဲ့သို့၊ ဤသာမဏေတို့၌လည်း သိက္ခာပုဒ် ၁၀ ပါးကို ဉာဏ်မထက် လျှင် ချက်ခြင်းပို့ချ၍ ပေးဘွယ် မလို၊ ရှေးမြန်မာခေတ်ကမူ သာမဏေမပြုမီကပင် ဤ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို အရကျက်စေတော် မူကြ၏၊ ထိုသို့ အရကျက်နိုင် လောက်အောင် အချိန်ရလျှင် ကောင်းသော နည်းလမ်းပင်တည်း။

ဆက်ဥပုဒ်အံ - သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် ကိုကား မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်ရာ လူမျိုးတို့၏ ဘာသာဖြင့် ဖြစ်စေ ပြောပြသင့်သည်၊ ထိုသို့ ပြောပြရာ၌ “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ-သို့ အသက်ကိုသတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရခြင်း” စသည်ဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို ရေတွက်ပြသကဲ့သို့ ပြောပြရမည်၊ “ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ” သိက္ခာ ပဒံ သမာဒိယာမိ” ဟု လူများဆောက်တည်သကဲ့သို့ “ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ ” ဟု ထည့်၍ပြောပြဘွယ် မလို၊ ဘာကြောင့်နည်း-သာမဏေများမှာ လူတို့ကဲ့သို့ သိက္ခာပုဒ် ၁၀ ပါးကို တမင်လာ ဆောက်တည်ဘွယ်မလို၊ သရဏဂုံ ၃ ပါး၏အဆုံး၌ သာမဏေ ဖြစ်၍ အလိုလို သိက္ခာပုဒ်တို့ တည်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အစရှိသော အစီအရင်၌၎င်း၊ ကုသလော - ကျွမ်းကျင်သည်၊ န ဟောတိ - မဖြစ်သေး၊ (သုရုသုရုကာရကသိက္ခာပုဒ်ကို မသိ၍ မသောက်တတ်၊ ဘောဇနဆိုင်ရာ သိက္ခာပုဒ်တို့ကိုမသိ၍ မစားတတ်သေး၊) တာဝ-ထိုမကျွမ်းကျင်သေးသမျှကာလ ပတ်လုံး၊ ဘောဇနသာလံဝါ - ဆွမ်းစားစရင်သို့ သော်၎င်း၊ သလာကဘာဇန ဌာနံဝါ - စားရေးတံမဲ့ဝေရာ အရင်သို့သော်၎င်း၊ အညံ- အခြားသော၊ တထာ ရူပဌာနံဝါ-ထိုသို့သဘောရှိသော အရင်သို့သော်၎င်း၊ (အများစုဝေးရာ အရပ် မျိုးတည်း၊) န ပေသေတဗ္ဗော- မစေလွှတ်ထိုက်၊ သန္တိကာဝစရောယေဝ- ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ အနီး၌လှည့်လည်သူကိုသာ၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ (အနားမှာ နေစေရမည်- ဟူလို၊) ဗာလဒါရကောဝိယ- ငယ်ရွယ်သော ကလေးကိုကဲ့သို့၊ ပဋိဇဉ္ဇိတဗ္ဗော- စောင့်ရှောက်ထိုက်၏။

အဿ - ထို သာမဏေသစ်အား၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ- အပ်စပ်သော အကြောင်းအရာ , မအပ်စပ်သော အကြောင်းအရာကို၊ အာစိက္ခိ တဗ္ဗံ-ပြောပြထိုက်၏၊ [သဗ္ဗမဿ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဒသသိက္ခာ ပဒဝိနိမုတ္တံ ပရာမာသာပရာမာသာဒိဘောဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ - ဒီကာ။] နိဝါသနပါရူပနာဒိသု - သင်းပိုင်ဝတ်ခြင်း၊ ကေသီရန်းခြင်း အစရှိကုန် သော၊ အာဘိသမာစာရိကေသု - အာဘိသမာစာရိကဝတ်တို့၌၊ ဝိနေတဗ္ဗော- ဆုံးမထိုက်၏၊ တေနာပိ - ထို သာမဏေသစ်သည်လည်း၊ (သိက္ခိတဗ္ဗံ၌စပ်၊) အနုဇာနာမိ၊ ဒပ၊ နာသေတုန္တိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ပရတော-နောက်၌၊ ပုတ္တာနိ- ဟောတော်မူအပ် ကုန်သော၊ ဒသ - ကုန်သော၊ နာသနင်္ဂါနိ - အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်ခြင်း၏ အကြောင်းအင်္ဂါတို့ကို၊ အာရကာ - ဝေးစွာ၊ ပရိဝေဇ္ဇေတွာ- ရှောင်ကြဉ်၍၊ အာဘိသမာစာရိကံ - ကို၊ ပရိပူရေန္တေန - ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ဒသ ဝိဓေ-ဆယ်ပါး အပြားရှိသော၊ သီလေ- ၌၊ သာဓုကံ-ကောင်းစွာ၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ- ကျင့်ရာ၏၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။

**ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကထာ-ရှင် ဖြစ်ပုံကို ဆိုရာ ဆိုကြောင်း စကားသည်၊
နိဗ္ဗိတံ-ပြီးပြီ။**

x x x x x x x +

အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော။ ။ အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော တိ ဣမိနာ သေဝိယဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိ အာဘိသမာစာရိက သီလမနေန ပူရေတဗ္ဗံ၊ တတ္ထစ ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏေ အကတ္တဗ္ဗဿစ ကရဏေ ဒဏ္ဍကမ္မာရဟော၃ ဟောတိတိ ဒီပေတိ။ - ဒီကာ၊ အာဘိသမာစာရိက၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို တတိယပါရာဇိက- အာနာပါနအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။

ခုတိယမာရ ကထာ

မယုံခေါ်ဘိက္ခဝေတိ(ပဒဿ)-၏၊မယာ-ငါသည်၊(အနုပ္ပတ္တာ၌စပ်၊)ဣတိ အတ္ထော-သည်၊(ဟောတိ၊) အထဝါ-ထိုပြင် တနည်းကား၊ မယုံ- ငါ၏၊ ယော ယောနိသော မနသိကာရော-အကြင် ယောနိသော မနသိကာရသည်၊(အတ္ထိ၊) တေန ဟေတုနာ - ထို ယောနိသော မနသိကာရဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အနုပ္ပတ္တာ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ပုန-တဖန်၊ (မယာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၌စပ်၊) အနု ပ္ပတ္တာတိတ္ထေ-ဟူသောဤပါဌ၌၊ ဝိဘတ္တိံ-ဝိဘတ်ကို၊ ပရိဏာမေတွာ-ပြောင်းလွှဲ စေ၍၊ မယာတိ - မယာ ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ။[အထဝါ တက်အပ်သော ဤနည်း၌ “မယုံ-ငါ၏” ဟု အနက်ပေး၍၊ ယောနိသော မနသိကာရ၌စပ်ပါ၊ အနုပ္ပတ္တာ ၏ ကတ္တာအဖြစ်ဖြင့် စပ်လိုသောအခါ မယုံကို တတိယာဝိဘတ် ပြောင်းလွှဲ၍ “မယာ” ဟု ဆိုပါ-ဟူလို။]

x x x x x x x x

မှတ်ချက် ။ ။ ပါဠိတော်၌ ရဟန်းတော်များအတွက် “ အနုပါပုဏာထ ” ဟု တိုက်တွန်းသော စကားတော်ကို တွေ့ရ၏။ “ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်များမှာ တိုက်တွန်း တော်မူဘွယ်လိုပါသေးသလား”-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ အဖြေကို ဤဝိမတိဋီကာအတိုင်း သိပါ။ [ပါဠိယံ အနုတ္တရံ ဝိမုတ္တိံ အနုပါပုဏာထာတိ ဒိဏာသဝါ မယံ၊ ကိံ အမှာကံ ပဓာနေနာတိ ဝါသနာဒေါသေန ဝေါသာနံ အနာပဇ္ဇိတွာ ပန္နေသု သေနာသနေသု ဖလသမာပတ္တိယာဝ ဝိတိနာမနတ္ထံ တံ ဒိသွာ အညေသမ္ပိ ဒိဋ္ဌာနဂတိ သမာပဇ္ဇနတ္ထု ဩဝဒတီတိ ခေဒိတဗ္ဗံ။—ဝိမတိဋီကာ၊ ရဟန္တာဖြစ်သော်လည်း ရှေးကပါလာသော အထုံဝါသနာသည် မပျောက်သေး၊ ဤနေရာ၌ ငါတို့မှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ဘာလုပ် စရာလိုသေးတုန်းဟု မာနဝါသနာကလေး ပါနေသူများအတွက် “ဝါသနာဒေါသေန” ဟု ဆိုသည်။]

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယ ကထာ

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာတိ (ဧတ္ထ- ၌၊ ဂူဠတ္ထိ- ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာဒဿေမိ-ထုတ်၍ ပြုဥားအံ၊) တေ ရာဇကုမာရာ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ရူပေနစ-ရုပ်အဆင်းအားဖြင့် ၎င်း၊ စိတ္တေနစ- စိတ်အားဖြင့်၎င်း၊ ဘဒ္ဒကာ- ကောင်းကုန်၏၊ စ- ကောင်းရုံသာ မကသေး၊ ဝဂ္ဂပန္နေန-အစုဖွဲ့ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိစရန္တိ- လှည့်လည်ကုန်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာတိ- တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တေန ဟိ ဝေါတိတ္ထေ- ၌၊ ဝေါကာရော - ဝေါ အက္ခရာသည်၊ နိပါတမတ္တာ - နိပါတ်မျှ သာတည်း၊ ဓမ္မစက္ခု ပုဒပါဒိတိ-ကား၊ ကေသဉ္စိ- အချို့သော မင်းသားတို့၏၊ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂေါ- သည်၊ ဥဒပါဒိ - ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ကေသဉ္စိ သကဒါဂံ မိမဂ္ဂေါ ဥဒပါဒိ၊ ကေသဉ္စိ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ ဥဒပါဒိ၊ ဟိ - မှန်၊ တယောပိ- ဥ ပါလည်းဖြစ်ကုန် သော၊ ဧတေမဂ္ဂါ- တို့ကို၊ ဓမ္မစက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ကုန်၏၊ ကိရ-ချွ၊ တေ- ထို

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယ မင်းသားတို့သည်၊ တုဏ္ဍိလဇာတကေ - တုဏ္ဍိလဇာတ်၌၊ တိံသ-
 ခု ကျိပ်သော၊ ဓုတ္တာ - သေသောက်ကြူး တို့သည်၊ အဟေသုံကိရ - ဖြစ်ကုန်
 သတတ်၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ တုဏ္ဍိလောဝါဒိ-တုဏ္ဍိလဝက်၏ဩဝါဒကို၊ သုတွာ-
 နာရ၍၊ ပဉ္စသီလာနိ- ငါးပါးသီလတို့ကို၊ ရက္ခိံသုကိရ - စောင့်ကြကုန်သတတ်၊
 ဣဒံ - ဤ ငါးပါးသီလကို စောင့်ခဲ့ကြခြင်းသည်၊ နေသံ - ထိုမင်းသားတို့၏၊ ပုဗ္ဗ
 ကမ္မိ-ခရီး၌ ဆည်းပူးအပ်သောကောင်းမှုတည်း။ [အကျယ်ကို ဇာတ်အဋ္ဌကထာ
 ဆက္ကနိပါတ်, ခရပုတ္တဝဂ်, တုဏ္ဍိလဇာတ် အဖွင့်၌ကြည့်ပါ။]

x x x x x x x

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ ။ ။ ဘဒ္ဒိ ရူပဉ္စ စိတ္တဉ္စ ဧတေသမတ္တိတိ ဘဒ္ဒကာ၊ ဝဂ္ဂဗန္ဓနံ ဝဂ္ဂေါ၊
 ဥတ္တရဒလောပေန၊ ဝဂ္ဂေန စရန္တိတိ ဝဂ္ဂိယာ၊ ဘဒ္ဒကာစ တေ ဝဂ္ဂိယာစာတိ ဘဒ္ဒ
 ဝဂ္ဂိယာ၊ ကကာရ လောပေနာတိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာတိ အာဒိ၊
 ယောဇနာ၊ ဤသို့ ယောဇနာ ဖွင့်သော်လည်း “ ဘဒ္ဒါနံ - ရုပ်အဆင်း စိတ်အားဖြင့်
 ကောင်းမြတ်ကုန်သော မင်းသားတို့၏၊ ဝဂ္ဂေါ- အစုတည်း၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂေါ- အစု၊ ဘဒ္ဒ
 ဝဂ္ဂေ+ဘဝါ-ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ” ဟု ပြုမှ ရိုးရာကျမည်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာကဲ့သို့တည်း။

ဥရုဝေဠကထာ

ပမုခေါတိ- ကား၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော - ရှေ့သွားသည်၊ ပါမောက္ခောတိ - ကား၊ ဥတ္တ
 မော - အမြတ်ဆုံးသည်၊ ဝိသုဒ္ဓပညော - အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော
 ပညာရှိသူသည်၊ (ဟောဘိ)၊ အနုပဟစ္စာတိ- ကား၊ အဝိနာသေတွာ- မပျက်စီး
 စေမူ၍၊ (ရိုက်လျှင် ပျက်စီး၏၊ မရိုက်မူ၍ - ဟူလို၊) တေဇသာ တေဇန္တိ- ကား၊
 အတ္တနော-ကိုယ်တော်၏၊ တေဇသာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ နာဂဿ- နဂါး၏၊ တေဇံ-ကို၊
 (“ယံနုန ပရိယာဒိဒယယံ” ၌စပ်၊) ပရိယာဒိယေယုန္တိ-ကား၊ (ယံနုန) အဘိ
 ဘဝေယံ-အကယ်၍ လွမ်းမိုးရပါမူကားကောင်းလေစွာ၊ ဝါ-တနည်း၊ (ယံနုန)
 ဝိနာသေယံ - အကယ်၍ ဖျက်ဆီးရပါမူကား ကောင်းလေစွာ၊ မက္ခန္တိ- ကား၊
 ကောဓံ - ဒေါသကို၊ (အသဟမာနော - ၌စပ်၊) န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ
 ယထာ အဟန္တိ- ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝဒတိ - ၌စပ်၊) အတ္တာနံ - မိမိကို၊
 အဟံ- ငါသည်၊ အရဟာ-ရဟန္တာတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်နေ
 သည်၊ (ဟုတွာ) ဝဒတိ- ပြောဆို၏။

x x x x x x x

ပရိယာဒိယေယံ။ ။ ပရိ+အာပုဗ္ဗ ဒါဓာတ် ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်း၊ “ထက်ဝန်းကျင်+
 ပိုင်းခြား၍+ယူရပါမူကား” ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ “ကုန်ခန်းစေရပါမူကား” ဟု ဝေါဟာရတ္ထ
 ဖြစ်၏၊ အဘိဘဝေယံ ဝိနာသေယံ တို့ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထ ချည်းတည်း၊ ယောဇနာ
 ၌ကား အဘိဘဝေယံ ဝိနာသေယံတို့ကိုပင် “သဒ္ဒတ္ထ” ဟု ဆိုလေသည်။

နေရဉ္စရာယံ ဘဂဝါတိ အာဒိကာ - နေရဉ္စရာယံ ဘဂဝါ အစရှိကုန်သော၊
 ဂါထာယော - တို့ကို၊ ပစ္စာ - သံဂါယနာတင်ရာ နောက်အခါ၌၊ ပက္ခိတ္တာ-
 ထည့်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိသဇ္ဇေယျန္တိ-ကား၊ သုက္ခာပနတ္ထာယ-မြောက်စေခြင်းအကျိုး
 ငှါ၊ ပဿာရေတွာ- ဖြန့်၍၊ ထပယျံ-ထားရာ၊ မူကား၊ (ယန္ဓုန-ကောင်းလေစွ၊)
 ဣတိအတ္ထော - နက်၊ ဘန္တေ, ဟတ္ထံ - လက်တော်ကို၊ အာဟရ - ရှေးရှုဆောင်
 တော်မူပါ၊ (မြောက်တော်မူပါ၊) ဣတိဝေံ - သို့၊ ဝဒန္တောဝိယ- (မပြောသော်
 လည်း) ပြောသကဲ့သို့၊ ဩဏာတော- အော်သို့ညွတ်ပြီ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အာဟရ
 ဟန္တော- အာဟရဟတ္ထမည်၏၊ ဥယျောဇေတွာတိ- ကား၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ- လွတ်
 လိုက်၍၊ (ပဌမတရံ အာဂတိံ အဂ္ဂာဂါရေ နိသီဒိတိံ၌စပ်၊) အဂ္ဂိဘဇနာနိ-
 မီးအိုးခင်းတို့ကို၊ မန္တာမုဒိယောတိ- မန္တာမုဒိတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ကုန်၏၊ စိရပဋိကာ
 တိ- ကား၊ စိရကာလတော- ကြာမြင့်စွာသောကာလမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ (အဘိပ္ပ
 သန္တာ၌စပ်၊) ကေသမိဿန္တိအာဒိသု-ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကေသာဝေ - ဆံတို့သည်
 ပင်၊ ကေသမိဿံ-ကေသမိဿမည်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဇဋ္ဌာမိဿံစသော
 ပုဒ်တို့၌၊ သေနယော - ဤနည်းတည်း၊ ခါရိကာဇောတိ -ကား၊ ခါရိဘာရော-
 ရသ့ပရိက္ခရာဟူသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးရှိသော ထမ်းပိုးတည်း။

x x x x x x x x

အာဟရဟတ္ထော စသည်။ ။အာဟရ + ဟတ္ထံတိ ဝဒတိတိ အာဟရဟတ္ထော-
 လက်ကို ရှေးရှုဆောင်ပါ (လက်လှမ်းပါ) ဟု ဆိုသူ၊ အာဟရဟတ္ထောဝိယာတိ အာဟရ
 ဟတ္ထော-ထုံသုနှင့်တူသော၊ ကကုဓော-ခတက်ပင်၊ မန္တံ-ငယ်သော (ကျဉ်းသော) +
 မုဒံ ယာသံ အတ္ထိတိ မန္တာမုဒိယော၊ နှံ၌ ဒီသပြီ၊ (ကျဉ်းသော မျက်နှာဝရှိသော မီးအိုး
 ခင်းတို့၊) ကေသမိဿံ၌ ဆံပင်တို့နှင့် ရောနှောနေသော အခြားဝတ္ထုကို ယူမည်စိုး၍
 “ ကေသာဝေ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ တယောက်၏ဆံပင်၌ ရောထွေးနေသော အခြား
 တယောက်၏ဆံပင်ကို “မိသော+ကေသော ကေသမိသော”ဟု ဆိုသည်။

ခါရိကာဇော။ ။ ခါရိသဒ္ဓါသည် ရသ့တို့၏ ပရိက္ခရာဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊
 [ခါရိတံ အရဏီကမဏ္ဍလုသုဇာဒယော (ပွတ်ခုံ ပွတ်ကျည် , ရေကယား, ယောက်မ
 အစရှိကုန်သော) တာပသပရိက္ခရာ၊ - သီလက္ခန္ဓ အမူဋ္ဌသုက္ကဋ္ဌ၊] ကာဇသဒ္ဓါသည်
 ထမ်းပိုး ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ဘာရသဒ္ဓါကား ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုး အနက်ကို
 ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ခါရိ + ဘာရော ယသာတိ ခါရိဘာရော (ကာဇော) -ရသ့
 ပရိက္ခရာဟူသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးရှိသော ထမ်းပိုး”ဟု ကြံပါ။ ခါရိကာဇောသံမှ ခါရိကာဇ
 ကို ယူသောကြောင့် “ခါရိကာဇောတိ”ဟု ရှိရမည်၊ ကာဇသဒ္ဓါပုလိန်တည်း၊ “ခါရိ
 ဘရိဘော-ရသ့ပရိက္ခရာတို့ဖြင့် ပြည့်သော+ကာဇော ခါရိကာဇော”ဟု ပြီ။

ဥရဝေဋ္ဌကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာ

လဠိဝနေတိ - ကား၊ တာလုယျာနေ - ထန်းဥယျာဉ်၌၊ သုပ္ပတိဋ္ဌေ စေတိ
 ယေတိ - ကား၊ အညတရသ္မိံ - အမှတ် မထား တပါးပါးသော၊ ဝဋုရက္ခေ-
 ပညောင်ပင်၌၊ (ဝိဟရတိ ဌစပ်၊) တေံ - ဤသုပ္ပတိဋ္ဌ ဟူသော အမည်သည်၊
 တဿ-ထို ပညောင်ပင်၏၊ နာမံ- အမည်သည်၊ (ဟောတိ) ကိရ- ဖြစ်သတတ်၊
 [ထိုညောင်ပင်ကိုပင် လူတို့က နတ်သစ်ပင် (နတ်ကြီးနေရာ သစ်ပင်)ဟု ယူဆ၍
 စေတိအမှတ်ဖြင့် ကိုးကွယ်ကြသည်။] ဒွါဒသနဟုတေဟိတိ ဧတ္ထ - ဟူသော ဤ
 ပါဠိ၌၊ ဧကံ နဟုတံ-တစ် နဟုတသည်၊ ဒသသဟဿာနိ ဆယ်ထောင်တို့တည်း၊
 (ဝါ-တသောင်းတို့တည်း၊) အဇ္ဈဘာသိတံ-ကား၊ တေသံ - ထို မြာဟ္မဏ ဂဟ
 ပတံတို့၏၊ ကင်္ခါဇ္ဈဒနတ္ထံ - ယုံမှားသံသယကို ဖြတ်တောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ အ
 ဘာသိ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ကိသကောဝဒါနောတိ-ကား၊ တာပသစရိယာယ-ရသေ့
 တို့၏ အကျင့်ဖြင့်၊ ကိသသရိရတ္တာ - ကြံလို့သော ကိုယ်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ကိသကောတိ - ကိသကဟူ၍၊ လဒ္ဒနာမာနံ - ရအပ်သော အမည်ရှိ
 ကုန်သော၊ တာပသာနံ-ရသေ့တို့ကို၊ သြဝါဒကော- ဆုံးမတတ်သော ဆရာကြီး
 သည်၊ အနုသာသကော-သွန်သင်တတ်သော ဆရာကြီးသည်၊ သမာနော- ဖြစ်ပါ
 လျက်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အထဝါ-ထို့ပြင်တနည်းကား၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊
 ကိသကော-ကြံလို့ပိန်ချုံးသော၊ တာပသော - သည်၊ သမာနော - လျက်၊ ဝဒါ
 နောစ-သူတပါးတို့ကို ဆုံးမတတ်သူသည်လည်း၊ (သမာနော-လျက်၊) အညေ-
 အခြားသော ရသေ့တို့ကို၊ သြဝဒန္တာ-ဆုံးမတတ်သူသည်၊ အနုသာသန္တာ-

x x x x x x x

ကိသကောဝဒါနော။ ။ “တာပသစရိယာယ၊ ဝေ၊ လဒ္ဒနာမာနံ တာပသာနံ”
 ကို ကြည့်၍ “ကိသန္တိ (တနည်း) ကိသန္တိတိ ကိသကာ” ဟု ပြု၊ ရသေ့တို့၏ အကျင့်ကို
 ကျင့်ကြရသဖြင့် ဝဝဖြိုးဖြိုး မရှိကြ၊ ကြံလို့သော ကိုယ်ကာယ ရှိကြသော ရသေ့များကို
 “ကိသက” ဟု ခေါ်သည်၊ ကိသဓာတ်+ဏှပစ္စည်း၊ ယောဇနာ၌ကား- “ကိသော+
 ကော (အတ္ထာ) ဧတေသန္တိ ကိသကာ” ဟု ဝိပြိုဟ်ပြု၍၊ ကသဒ္ဒါသည် “အတ္တ-သရိရ”
 အနက်ဟော ဟု ကြံလေ၏၊ “သြဝဒတိတိ သြဝဒါနော၊ ” အဝပုဗ္ဗ+ဝဒဓာတ်၊ အာန
 ပစ္စည်း၊ ယောဇနာ၌ကား-ယုပစ္စည်း ကြံ၍ ဂါထာဗန္ဓုဖြစ်သည့်အတွက် အကို ဒီသပြု
 ဟု ဆိုလေသည်၊ “ကိသကော+သြဝဒါနော ကိသကောဝဒါနော- ရသေ့တို့၏ သြဝါဒါ
 စရိယ ဆရာကြီး”။

အထဝါ။ ။ ဤဒုတိယနည်း၌ကား- “ကိသတိတိ ကိသကော-ကြံလို့ပိန်ချုံးသော
 ရသေ့၊ သြဝဒတိတိ သြဝဒါနော၊ ကိသကော+ ဟုတ္တာ သြဝဒါနော၊ ကိသကောဝ
 ဒါနော” ဟု ကမ္မဓာရည်းပြု၊ “မိမိက ရသေ့ဖြစ်၍ အခြားရသေ့တို့ကိုလည်း ဆုံးမသွန်သင်
 ရသော သြဝါဒါစရိယ ဆရာကြီးဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ရသေ့တို့၏ အလုပ်
 ဖြစ်သော မီးပူဇော်မှုကို ပယ်စွန့်ရသနည်း” ဟုလို။

သွန်သင်တတ်သူသည်၊(ဟုတွာ)ပိ - ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ ကထံပဟိနန္ဒိ-ကား၊ ကေနကာရဏေန-ကြောင့်၊ ပဟိနံ-ပယ်စွန့်အပ်သနည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊(ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဥရူဝေလဝါသိ-ဥရူဝေလအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော ကဿပ၊ တံ- သည်၊ အဂ္ဂိပရိ စာရကာနံ-မီးကို လုပ်ကျွေးတတ်ကုန်သော၊ တာပသာနံ-တို့၏၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ သြဝါဒါစရိယော-သြဝါဒပေးတတ်သော ဆရာကြီးသည်၊ [“သြဝါဒ ဒါယကာ စရိယော” ဟု ဆိုလိုလျက် ဒါယကပုဒ်ကို ချေထားသည်၊] သမာနော-လျက်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊ ဝါ - မြင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဟာသိ - ပယ်စွန့်ရ သနည်း၊ တံ-သင့်ကို၊ တေမတ္ထံ - ဤအကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆာမိ - မေး၏၊ ကေန ကာရဏေန-ကြောင့်၊ တဝ-၏၊ ဝါ-သည်၊ အဂ္ဂိဟုတံ-မီးပူဇော်မှုကို၊ ပဟိနံ- ပယ်စွန့်အပ်သနည်း၊ ဣတိ(ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

ဒုတိယဂါထာယ-၏၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ရူပါဒိ ကေ - ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော၊ ဧတေကာမေ - ဤကာမဂုဏ်တို့ကို၎င်း၊ ဣတ္ထိ ယောစ - မိန်းမတို့ကို၎င်း၊ ယညာ - ယဇ်တို့သည်၊ အဘိဝဒန္တိ - ပြည့်စုံနိုင်၏ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏၊ သွာဟံ (သော + အဟံ) - ထို တပည့်တော်သည်၊ သဗ္ဗမ္မိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ရူပါဒိကံ - ရူပါရုံ အစရှိသော၊ ဧတံ ကာမပုဘောဒံ- ဤ ကာမအပြားကို၊ ခန္ဓုပဓိသု - ခန္ဓာဟူသော ဥပဓိတို့၌၊ မလန္တိ - အညစ်အကြေး

* * * + * * *

ယညာ အဘိဝဒန္တိ။ ။ဋီကာ၌ “ယာဂဟေတု ဣစ္ဆန္တိတိ ဝဒန္တိ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အဖွင့်ကို ထောက်၍ “ယညာ-ယဇ်ပူဇော်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်” ဟု ဟိတ် အနက် ပေးရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့သော် နောက်၌ “ယသ္မာ၊ပေ၊မလမေဝ ဝဒန္တိ” ဟု အနိယမဝါကျ ထည့်ရာဝယ် “ဣမေ ယညာ” ဟု ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ထည့်ထားသော ကြောင့် ဤနေရာ၌လည်း “ယညာ”သည် “ဝဒန္တိ” ၏ ကတ္တားသာတည်း၊ “ယာဂ ဟေတု ဣစ္ဆန္တိ” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား “ဝဒန္တိ” ၏ ဝဒနာကာရကို အပိုထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းသာဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။“ယညာ အဘိဝဒန္တိ-ယဇ်တို့က ပြောကြသည်” ဟု ဆိုရာ၌ “ယဇ် ပူဇော်ခြင်းကြောင့် ပြည့်စုံနိုင်၏” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို မပြောတတ်သော်လည်း ပြော သကဲ့သို့ တင်စားသော တဒ္ဓမ္မူပစာတည်း၊ ယဇ်တို့က “ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကြောင့် ရူပ, သဒ္ဓ, စသည့်အာရုံ ကာမဂုဏ်ကို ပြည့်စုံစေနိုင်ကြ၏ ” ဟု ပြောကြသည် - ဟူလို၊ ဤ ယဇ်ဟူသည်လည်း ဒါန ပြုခြင်းမျိုးပင်တည်း၊ ဒါနကို တရံတခါ အကြီးအကျယ်ပြုခြင်း မျိုးကို “ယိဋ္ဌ” ဟု ခေါ်သည်၊ နေ့စဉ်ပြုခြင်းမျိုးကို “ဟုတ” ဟု ခေါ်သည်၊ “ဒါနတော တောဂဝါ” နှင့်အညီ ထိုယိဋ္ဌ ဟုတတို့သည် ရူပ, သဒ္ဓ, စသည့်အာရုံ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်ကိုသာ ပြည့်စုံစေနိုင်ကြသည်။

ခန္ဓုပဓိသု။ ။ပါဠိတော်လာ ဥပဓိသုကို “ခန္ဓုပဓိသု” ဟု ဖွင့်၏၊ ဥပ ရှေးရှိသော “ဣဒံ” ခေတ်သည် “တည်ရာ” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ “ဥပဓိယတံ ဣတ္ထာတိ

ဟူ၍၊ ဥတ္တာ - ရှိ၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ယိဋ္ဌဟုတပုဒဘဒါ - ယဇ်ကြီး ယဇ်ငယ် အပြားရှိကုန်သော၊ ဣမေယညာ - ဤ ယဇ်တို့သည်၊ မလမေဝ - ကာမစသော အညစ်အကြေးကိုသာ၊ ဝဒန္တိ - ပြည့်စုံနိုင်၏ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏၊ [နေဝံဝါကျ၌ တသ္မာရှိ၍ ယသ္မာစသော ဝါကျကို အပိုထည့်သည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယိဋ္ဌေ-ယဇ်ကြီး ပူဇော်ခြင်း၌လည်း၊ န အရန္တိ - မမွေ့မလျော် တော့ပါ၊ ဟုတေ - ယဇ်ငယ် ပူဇော်ခြင်း၌လည်း၊ န အရန္တိ ၊ ယိဋ္ဌေဝါ - ၌၎င်း၊ ဟုတေဝါ - ၌၎င်း၊ နာဘိရမိ - မမွေ့မလျော်တော့ပါ၊ ဣတိ အတ္ထော။ [အရန္တိ ၌ ရဇ္ဇဓာတ်၏ တပ် မက်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “အဘိရမိ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။]

တတိယဂါထာယ - ၌၊ အထ ကောစရဟိတိ- ကား၊ အထ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကွ စရဟိ - အဘယ်၌၊ (ရမိတ္ထ - မွေ့လျော်သနည်း၊) [ကောကို “ကွ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ကောသည် ကွအနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်ဟု ကြံပါ။] သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ။

စတုတ္ထဂါထာယ-၌၊ ပဒန္တိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနပဒံ-နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ပဒကို၊ သန္တ သဘာဝတာယ- ငြိမ်သက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ သန္တိ-ငြိမ်သက်စွာထသော၊ ဥပမိနံ- ကာမုပမိ အစရှိသော ဥပမိတို့၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနုပမိကံ- ဥပမိလည်း မရှိထသော၊ ရာဂကိဉ္စနာ ဒိနံ-ဖိစီး နှိပ်စက်တတ်သော ရာဂအစရှိသော တရားတို့၏၊ အဘာဝေန-ကြောင့်၊ အကိဉ္စနံ - ဖိစီး နှိပ်စက်တတ်သော ရာဂစသော တရားလည်းမရှိထသော၊ တီသု ဘဝေသု-၃ ပါးသောဘဝတို့၌၊ အလဂ္ဂတာယ- မငြိမ့်ကပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အသတ္တံ၌စပ်၊) ယံ ကာမဘဝံ - အကြင် ကာမဘဝကို၊ ယညာ - တို့သည်၊ ဝဒန္တိ-န၏၊ တသ္မိံပိ ကာမဘဝေ- ထို ကာမဘဝ၌လည်း၊ အသတ္တံ-မငြိမ့်ကပ်ထ သော၊ ဇရာ မရဏာနံ-တို့၏၊ အဘာဝေန- ကြောင့်၊ အနညထာဘာဝိံ - တပါး သော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်လေ့မရှိထသော၊ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ဇာတိဇရာ မရဏာနံ” ဟု ရှိ၏၊ “အညထာ” ဟု လာသမျှ၌ “ဇာတိ” မပါရဟု ဖွတ်ပါ။] (ယံ ပဒံ-အကြင်နိဗ္ဗာန်ကို၊) အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ ဘာဝိဒတန-ဖြစ်စေအပ်သော၊

x x x x x x x

ဥပမိ” ဟု ပြု၊ ထို ဥပမိသည် “ ကာမုပမိ, ခန္ဓုပမိ, ကိလေသုပမိ, အဘိသင်္ခါရုပမိ ” ဟု ၄ ပါးရှိ၏၊ ထို ၄ ပါးတို့တွင် ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်နှင့်တကွ ကိလေသာကာမတို့သည် သုခ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ ကာမုပမိ ” မည်၏၊ ခန္ဓာငါးပါး တည်းဟူသော ဤကိုယ်သည် ဇာတိဒုက္ခ စသည်တို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ ခန္ဓုပမိ ” မည်၏၊ ကိလေသာတို့သည် အပါယ်ဒုက္ခ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ ကိလေသုပမိ ” မည်၏၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ဟူသော အဘိသင်္ခါရသည် ဘဝဒုက္ခ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “ အဘိသင်္ခါရုပမိ ” မည်၏၊ ထို ၄ ပါးတို့တွင် ဤနေရာ၌ “ ခန္ဓုပမိ ” ကို ယူစေ လို၍ “ ခန္ဓုပမိသု ” ဟု ဖွင့်သည်။

ဝါ-ပွားစေအပ်သော၊ မဂ္ဂေနဝ-မဂ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အဓိဂန္ထဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ အညေန - အခြားသော၊ ကေနစိ - တစုံတယောက်သည်၊ န အဓိဂမေတဗ္ဗံ - မရောက်စေထိုက်၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အနညနေယံ - ကိုယ်တိုင်သိအပ်သည်ဖြစ်၍ အခြားသူတို့ မသိစေအပ်ထသော၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ပဒံ-နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဒ္ဓသံ-မြင်ရပါပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယိဇ္ဇေ-၌လည်း၊ န အရဇ္ဇိံ၊ ဟုတေ-၌လည်း၊ န အရဇ္ဇိံ၊ တေန- ထိုစကားဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဒေသေတိ - ပြသနည်း၊ ယော အဟံ-သည်၊ ဒေဝမနုဿ လောကသမ္ပတ္တိ သာဓကေ-နတ်ပြည်လူ့ပြည်၌ ပြည့်စုံခြင်းကို ပြီးစေတတ်သော၊ ယိဇ္ဇေ-၌လည်း၊ န အရဇ္ဇိံ၊ ဟုတေ-၌လည်း၊ န အရဇ္ဇိံ၊ သော (အဟံ)- သည်၊ (ကိံ ဝက္ခာမိ၌စပ်၊) မေ-တပည့်တော်၏၊ မဒနာ- သည်၊ ဧတ္ထ နာမ ဒေဝမနုဿလောကေ - ဤမည်သော နတ်လောက လူ့လောက၌၊ ရတော- ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကိံ ဝက္ခာမိ - အဘယ်မှာ လျှောက်နိုင်ပါဘော့အံ့နည်း၊ (ဣတိ- သို့၊ ဒေသေတိ၊) ဧဝံ- သို့၊ သဗ္ဗလောကေ-၌၊ အနဘိရတိဘာဝံ - မွေ့လျော်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပကာသေတွာ - ထင်ရှားပြပြီး၍၊ အထဒေါ - ထင်ရှားပြပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ ဥရုဝေဠ ကဿပေါ- သည်၊ သာဝကောဟမသ္မိတိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ ဘဂဝတော- ၏၊ သာဝကဘာဝံ-ကို၊ ပကာသေသိ-ပြီ၊ တစ္ဆ-ထို သာဝကအဖြစ်ကိုလည်း၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ နာနာဝိဓာနိ- အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော၊ ပါဠိ ဟာရိယာနိ-တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို၊ ဒေသေတွာ- ၍၊ (ပကာသေသိ-ပြီ၊)

ဓမ္မစက္ခုန္တိ-ကား၊ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဉာဏံ-သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်သည်၊ (ဥဒပါဒိ၌ စပ်၊) အဿာသကာတိ-ကား၊ အာသီသနာ-တောင့်တခြင်းတို့သည်၊ ပတ္တနာ-တောင့်တခြင်းတို့သည်၊ (အဟေသံ ဌ်စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [အာပုဗ္ဗ+ သာသဓာတ်သည် “အာသီသန” အနက်ကို ဟော၏၊ ကျပစ္စည်းလည်း “ဘော” ဟောဟု သိစေလို၍ “အာသီသနာ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို “အာသီသနာ” ကိုလည်း “တောင့်တခြင်း” အနက် ဟု သိစေလို၍ “ပတ္တနာ” ဟု ဖွင့်သည်။] ပန-ဆက်၊ သောဟံ ဘန္တေတိ ဧတ္ထ- ဟူသော ဤပါဌ၌၊ မဂ္ဂပဋိဝေဓေနဝ- သောတာပတ္တိ မဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်ပင်၊ အဿ-ထိုဗိမ္ဗိသာရမင်း၏၊ သရဏဂုံမနံ-သရဏဂုံသည်၊ ကိဇ္ဇာပိသိဒ္ဓံ-အကယ်၍ကား ပြီးပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပြီးပါသော်လည်း၊ တတ္ထ-ထိုမဂ်ဖြင့် သရဏဂုံကို ပြီးစေရာ၌၊ [ယောဇနာ၌ “တတ္ထ ရတန

x x x x x x x x

ကိဇ္ဇာပိ၊ ပေ၊ ကရောတိ။ ။ပါဠိတော်၌ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ သောတာပန်ဖြစ်ပုံကို ရှေး၌ ပြပြီးဖြစ်ပါလျက် “သောဟံ ဘန္တေ” စသည်ဖြင့် သရဏဂုံကို နောက်၌ ပြပြန်ရာ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သရဏဂုံ မတည်သေးသလော - ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိသော ကြောင့် ကိဇ္ဇာပိ အစရှိသော ပါဌကို မိန့်၊ သောတာပန်ဖြစ်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်ပင် သရဏဂုံ တည်ပြီးကား မှန်ပါ၏။

တ္တဒယ” ဟု စွဲလေ၏။] နိစ္ဆယဂမနမေဝ-ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့် ကိုးကွယ်ရာ ဟု အသိအမှတ် ပြုခြင်းသို့သာ၊ ဂတော-ရောက်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ (“သောဟံ ဘန္တေ ” ဟု လျှောက်ထားရာ ယခုအခါ၌၊) ဝါစာယ - နှုတ်ဖြင့်၊ အတ္တသန္ဓိယျာတနံ- မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းကြောင်း သရဏဂုံကို၊ ကရောတိ - ပြု၏၊ ဝါ- တနည်း၊ မဂ္ဂဝသေန - သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယံ နိယတသရဏတံ - အကြင် မြဲသော သရဏဂုံရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ (အမြဲ သရဏဂုံ တည်သူ၏ အဖြစ်သို့၊) ပဒတ္တာ-ရောက်ပြီ၊ တံ-ထိုနိယတသရဏ၏အဖြစ်ကို၊ ပရေသံ-သူတပါ တို့အား၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ ပါကဋံ-ထင်ရှားသည်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာစ- ဖြစ်၍၎င်း၊) ပဏိပါတဂမနံ - ပဏိပါတ သရဏဂုံသို့၊ ဂစ္ဆန္တော- ရောက်လို သည်၊ (ဟုတွာစ-၎င်း၊) ဝေံ- ဤသို့ သောဟံ ဘန္တေ အစရှိသည် ဟူ၍၊ ဝဒတိ- လျှောက်၏။

သိင်္ဂီနိက္ခ သဝဏ္ဏောတိ-ကား၊ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏနိက္ခေန-တနိက္ခ အတိုင်းအရှည် ရှိသော သိင်္ဂီရွှေအဆင်းနှင့်၊ သမာနဝဏ္ဏော - တူသောအဆင်း ရှိတော်မူသော၊ ဒသဝါသောတိ-ကား၊ ဒသသု-၁၀ ပါးကုန်သော၊ အရိယဝါသေသု-ရဟန္တာ

x x x x x x x +

သို့သော် ထို သောတာပန်ဖြစ်ချိန်၌ စိတ်အားဖြင့် ကိုးကွယ်ရာ ဟု ဆုံးဖြတ်မှုသို့သာ ရောက်သေး၏၊ နှုတ်ဖြင့်ကား မလျှောက်ရသေး၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ နှုတ်ဖြင့် လျှောက်လိုသည် ဖြစ်၍ “သောဟံ ဘန္တေ” စသည်ကို လျှောက်ရသည်၊ အတ္တသန္ဓိယျာ တန ဟူသည် မိမိကို ရတနာ ၃ ပါးအား အပ်နှင်းကြောင်း သရဏဂုံတည်း၊ သရဏဂုံ ၄ မျိုး အကျယ်ကို သာရတ္ထဒီကာ ဝေရဇကဏ္ဍ၌ ရှုပါ။

မဂ္ဂဝသေန ဝါယံ။ ။ စာအုပ်တို၌ “မဂ္ဂဝသေန ဝါယံ ” ဟု တွေ့ရ၏၊ နောက်၌ “ပဏိပါတဂမနံ ဂစ္ဆန္တော” ကို ထေခံ၍ ဤနည်းသည် အတ္တသန္ဓိယျာတန သရဏဂုံကို ပြသောနည်းမှတစ်ပါး ပဏိပါတသရဏဂုံကို ပြသောနည်း ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂဝသေန ဝါယံ ” ဟု ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ရှိသင့်သည်၊ ဤ၌ ပဏိပါတဟူသည် ရှိခိုးငင်ချခြင်းတည်း၊ ပ- ရိုရိုသေသေ၊ နိပတနံ - ကျရောက်ခြင်း (ပျပ်ဝင်ခြင်း) + ပနိပါတော-ရိုရိုသေသေ ပျပ်ဝင်ရှိခိုး ခြင်း၊ နိပုဗ္ဗ+ပတဓာတ်+ ဏပစ္စည်းဖြင့် “နိပါတ” ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် ပဥပသးရကြောင့် နငယ်ကို ဏကြီးပြန်၍ “ ပဏိပါတ ” ဟု ဖြစ်ရ သည်၊ သတ္တတံ၌ “ ပြနိပါတ ” ဟု ရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ “ ပဏိ (ပါဏိ) - လက် ” ဟု ဆိုလေသည်၊ စဉ်းစားပါ။

သိင်္ဂီနိက္ခ သဝဏ္ဏော။ ။ နိက္ခဟူသည် ရွှေကိုချိန်ရာ၌ အရေအတွက်တမျိုးတည်း၊ ထို အရေအတွက်ကို အဘိဓာန်၌ ရှုပါ၊ ထို နိက္ခအရေအတွက်ရှိသော သိင်္ဂီရွှေကို “ သိင်္ဂီ နိက္ခ ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို သိင်္ဂီနိက္ခ ဟု ခေါ်အပ်သော သိင်္ဂီနိက္ခရွှေသည် နတ်၌ဖြစ်သော ရွှေတို့တွင် အကောင်းဆုံးရွှေ ဖြစ်သတတ်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်သည် ထို သိင်္ဂီနိက္ခရွှေနှင့်တူသောကြောင့် “ သိင်္ဂီနိက္ခ သဝဏ္ဏ ” ဟု ဆိုသည်၊ “ သ ” သည် သမာန အနက်ဟော၊ [သိင်္ဂီနိက္ခန္တိ စ နိက္ခပရိမဒဏန သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏေန ကတံ သုဝဏ္ဏပနံ။ - ဒီကာ။]

အရိယာတို့၏ ကျင့်သုံးနေထိုင်ရာ အကျင့်တို့၌၊ ဝုတ္တဝါသော - ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော အရိယဝါသ ရှိတော်မူသော၊ ဒသဓမ္မဒူတိ - ကား၊ ဒသကမ္မပထဝိဒူ- ၁၀ ပါးသော ကမ္မပထတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဒသဘိ စုပေတောတိ - ကား၊ ဒသဟိ-န်သော၊ အသေက္ခေဟိ- အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ-အင်္ဂါတို့နှင့်၊ ဥပေတော-ပြည့်စုံတော်မူသော၊ (“ဘဝဝါရာဇဂဟံ ပါဝိသိ” ၌စပ်၊) သဗ္ဗမိဒန္တောတိ- ကား၊ သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံသော စက္ခုစသား ၆ပါးသော ဣန္ဒြေတို့၌၊ ဒန္တော-ယဉ်ကျေးတော်မူ၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဘဝဝတော-၏၊ စက္ခုအာဒိ သု-စက္ခုစသား၊ ၆ ပါးသောဣန္ဒြေတို့တွင်၊ ကိစ္ဆိ-တစုံတခုသော၊ အဒန္တနာမ- မယဉ်ကျေးသောဣန္ဒြေမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

ဘဝဝန္တံ၊ ပေ၊ နိသီဒိတိ-ကား၊ ဘဝဝန္တံ-ကို၊ ဘုတ္တဝန္တံ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသည်ကို၊ ပတ္တတောစ - သပိတ်တော်မှလည်း၊ အပနိတပါဏိံ - ဖဲအပ်ပြီးသော လက်တော်ရှိသည်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ ကေသ္မိံ ပဒေသေ- တခုသော အရပ်၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီး၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အတ္ထိကာနန္တိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓါဘိဝမနေနဝါ-ဘုရားသို့ ရှေးရှုသွားခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါ-ဘုရားဖူးသွားခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ဓမ္မဿဝနေနဝါ- တရားနာခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ အတ္ထိကာနံ- အလိုရှိကုန်သော၊ (မနုဿာနံ-၌စပ်၊) အဘိက္ကမနိယန္တိ-ကား၊ အဘိဝန္တံ-သွားခြင်း၎င်း၊ သက္ကုဏေယျံ - တတ်ကောင်းသည်၊ [အနိယ ပစ္စည်း၏ သက္ကအနက်ကို ဖွင့်သည်။] အပ္ပါကိဏ္ဍန္တိ-ကား၊ အနာကိဏ္ဍံ-လူတို့နှင့် မရောပြွမ်းသည်၊ [အပ္ပသဒ္ဓါ၏ အဘာဝအနက်ကို ဖွင့်သည်။] အပ္ပသဒ္ဓန္တိ-ကား၊ ဝစနသဒ္ဓေန- စကားပြောသံဖြင့်၊ အပ္ပသဒ္ဓံ- အသံမရှိသည်၊ အပ္ပနိဋ္ဌေါသန္တိ- ကား၊ နဂရနိဋ္ဌေါသ

× × × × × × × ×

အတ္ထိကာနံ။ ။ အတ္ထိသဒ္ဓါသည် ကရိုဏ်းကို ဝှဲသောကြောင့် “ဗုဒ္ဓါဘိဝမနေနဝါ ဓမ္မဿဝနေနဝါ” ဟု ကရိုဏ်းထည့်၍ ဖွင့်သည်။ စာအုပ်တို့၌ “ဗုဒ္ဓါဘိဝါဒန ဝမနေန” ဟု မူကွဲရှိ၏။ ဓမ္မဿဝနေနကိုထောက်၍ ထိုမူသည် မကောင်း၊ “ဗုဒ္ဓါဘိဝမနေန” ဟု ရှိသော မူသာကောင်းသည်။ ဘုရားသို့ ရှေးရှုသွားခြင်း (ဘုရားဖူးသွားခြင်း) ဟုလို၊ ပါဠိတော်၌ “အတ္ထိကာနံ အတ္ထိကာနံ” ဟု ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ အတ္ထိကာနံ တပုဒ်ကိုသာ ဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌လည်း တပုဒ်တည်းရှိလျှင် ပြီးနိုင်၏။

အပ္ပသဒ္ဓံ။ ။ အချို့အရပ်၌ ကျောင်းတိုက်အတွင်းဝယ် လူတို့နှင့် ရောပြွမ်းခြင်း မရှိသော်လည်း အာရာမ်၏ ဥပစာဖြစ်သော လမ်း၌ လမ်းသွား လမ်းလာတို့၏ အသံဖြင့် ရောပြွမ်း၍ နေတတ်သေး၏။ ထိုကဲ့သို့သော အသံမျိုးလည်း မရှိ-ဟုလို။ [အပ္ပသဒ္ဓန္တိ အာရာမူပစာရေန ဝစ္ဆတော အဒ္ဓိကဇနဿပိ ဝစနသဒ္ဓေန အပ္ပသဒ္ဓံ-ဒီကာ။]

အပ္ပနိဋ္ဌေါသ။ ။ နဂရနိဋ္ဌေါသသဒ္ဓေနာတိ အဝိဘာဝိတတ္ထေန နဂရေ မနုဿာနံ နိဋ္ဌေါသသဒ္ဓေန၊ မနုဿေဟိ သမာဂမ္မ ကေဇ္ဈံ ပဝတ္တိတသဒ္ဓေါဟိ နိဋ္ဌေါသော-ဒီကာ၊ နိဋ္ဌေါသဟူသည် မည်သည့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုမျှ အထင်အရှားမသိ

သဒ္ဓေန-မြို့၏ စုပေါင်း ဆူညံသော အသံဖြင့်၊ အပ္ပနိဒ္ဓေါသံ-မြို့ရွာတွင်သံလည်း မရှိသည်။ ဝိဇနဝါတန္တိ-ကား၊ အနုသဉ္ဇရဏဇနဿ-အစဉ်မပြတ် လှည့်လည် သွားလာသော လူအပေါင်း၏၊ သရီရဝါတေန- ကိုယ်တို့၏ လေမှ၊ ဝါ- ကိုယ် အနံ့မှ၊ ဝိရဟိတံ-ကင်းသည်။ ဝိဇနဝါဒန္တိဝိ-ဝိဇနဝါဒံ ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ- ပါဠိရှိသေး၏၊ အန္တောဇနဝါဒေန-အတွင်းလူတို့၏ အသံမှ၊ ရဟိတံ-ကင်းသည်။ ဣတိအတ္ထော၊ ဝိဇနပါတန္တိဝိ- ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ- သေး၏၊ ဇနသဉ္ဇာရဝိရဟိ တံ- လူတို့၏ လှည့်လည်ခြင်းမှ ကင်းသည်။ ဣတိ အတ္ထော၊ မနဿရာဟဿေယျ ကန္တိ-ကား၊ မနဿာနံ- တို့၏၊ ရဟဿကိရိယဋ္ဌာနိယံ- ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ ဖြစ်သော အမှုကိုပြုခြင်းအား လျောက်ပတ်ရာ ဌာနသည်။ ပဋိသလ္လာန သာရပုန္တိ- ကား၊ ဝိဝေကာနရူပံ - ကာယဝိဝေက , စိတ္တဝိဝေကအား လျောက်ပတ်သည်။ (တပါးတည်းကိန်းအောင်းခြင်းငှါ လျောက်ပတ်သည်။ အဿ-ဖြစ်ရာ၏”၌စပ်။)

x x x x x x x x x

ရဘဲ မြို့တွင်းရွာတွင်းမှ စုပေါင်း၍ထွက်လာသော အုပ်အုပ်ကျက်ကျက်အသံမျိုးတည်း၊ အချို့နေရာသည် အပ္ပါကိဏ္ဏ, အပ္ပသဒ္ဓဖြစ်သော်လည်း မြို့တွင်းရွာတွင်းနှင့်နီးနေလျှင် မြို့တွင်း ရွာတွင်းက အုပ်အုပ်ကျက်ကျက် အသံများကို ကြားရတတ်သေး၏။ ထို အသံ သည် ပရိယတ် , ပဋိပတ် အားထုတ်ရာ၌ အနှောင့်အရှက်ဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်း တိုက်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါဝယ် “အပ္ပနိဒ္ဓေါသံ”ကိုလည်း ထည့်ထားရသည်။

ဝိဇနဝါတံ။ ။ ဝိဇနဝါတဟူသည် လူတို့၏မွှေးမွှေ့ကြိုင်ကြိုင်အနံ့မျိုးမှကင်းသော အရပ်တည်း။ ကျောင်းတိုက်အတွင်း ဖြတ်သန်းသွားလာကြသော လူတို့၏အနံ့မှလည်း ကင်းသည်-ဟူလို။

ယောဇနာ။ ။ တီသု ပါဠိသု ပဌမေန ပါဠိန ဇနဿ ဝါတော ဇနဝါတော၊ တေန ဝိရဟိတံ ဝိဇနဝါတန္တိ ဝိကပ္ပံ ဒဿေတိ၊ ဒုတိယေန ဇနဿ ဝါဒေါ ဇနဝါဒေါ၊ တေန ဝိရဟိတံ ဝိဇနဝါဒန္တိ ဝိကပ္ပံ ဒဿေတိ၊ တတိယေန ဇနဿ ပါတော (သဉ္ဇရဏံ)၊ ဇနပါကော၊ တေန ဝိရဟိတံ ဇနပါတန္တိ ဝိကပ္ပံ ဒဿေတိ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာန ကထာ

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာတိ- ကား၊ သာရိပုတ္တောစ - သာရိပုတြာသည်၎င်း၊ မောဂ္ဂလ္လာနောစ-မောဂ္ဂလ္လာနံသည်၎င်း၊ (ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ၌စပ်။) [ဤအဖွင့် ဖြင့် ဒွန်သမာသ်ကိုပြသည်။ “သာရိပုတ္တောစ မောဂ္ဂလ္လာနောစ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂ လ္လာနာ” ဟု ပြု၊] တေဟိ၊ ပေ၊ အာရောစေတူတိ (တ္ထေ- ၌၊ ဂူဠတ္ထံ- လျှိုဝှက်အပ် သော အနက်ကို၊) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ - ထုတ်၍ပြုဥားအံ့၊) ဥဘောပိ- နစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထို သာရိပုတ္တရာ မောဂ္ဂလ္လာနံတို့သည်၊ ဝိဟိကာလေ - လူဝတ်ကြောင်၏ အခါ၌၊ ဝါ - လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ ဥပတိဿော - ဥပတိဿ၎င်း၊ ကောလိတော - ကောလိတ၎င်း၊ ဣတိ ဝေ - သို့။

ပညာယမာနနာမာ - ထင်ရှားသော နာမည်ရှိကုန်သည်။ [အချို့စာအုပ်တို့၌ ပညာယမာနာ ဟု ရှိ၏။ “ထင်ရှားကုန်သည်” ဟု ပေး။] အမှတေယျသတ မာဏဝကပရိဝါရာ - အခွဲအားဖြင့် သုံးရာသော လုလင်ငယ် အခြံအရံရှိကုန် သည်။ (နှစ်ရာ့ငါးဆယ်သောလုလင်ငယ် အခြံအရံရှိကုန်သည်)။ (ဟုတွာ)။ ဝိရဂ္ဂသမဇ္ဇ-တောင်၌ မြက်သောပွဲသဘင်သို့၊ အဝမံသု-သွားကြကုန်၌၊ [“ဝိရဂ္ဂ သမဇ္ဇ” ပုဒ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဏိတ်အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၊ ဘောဇနဝဂ်၊ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ်၌ ရှုပါ။] တတြ- ထိုပွဲသဘင်၌၊ နေသံ-ထိုဥပတိဿ ကောလိတတို့၏၊ (ဧတံ အဟောသိဉ္စပေ၊) မဟာဇနံ-များစွာသော လူအပေါင်း ကို၊ ဒိသွာ - မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ဧတံ - ဤ စဉ်းစားဉာဏ်သည်၊ အဟောသိ- ဉ္စ၊ (ကိံ)၊ ဧဝံ မဟာ-ဤသို့များသော၊ (သို့ကလောကများသော)၊ အယံနာမ သတ္တ နိကာယော-ဤမည်သောသတ္တအပေါင်းသည်၊ ဝဿသတေ-အနှစ်တရာသည်၊ အပတ္တေ-မရောက်မီ၊ (အနှစ်တရာမပြည့်မီ) မရဏမုခေ- သေမင်း၏ခံတွင်း၌၊ ပတိဿတိ-ကျရလတ်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဧတံ-သည်၊ အဟောသိ။)

အထ-စဉ်းစားပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဥဘောပိ-ဥပတိဿ၊ ကောလိတ ၂ ယေဝံ တို့သည်လည်း၊ ပရိသာယ - ပရိသတ်သည်၊ ဥဋ္ဌဘာယ - ထပြီးလသော်၊ အည မည-အချင်းချင်း၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ ဧကဇ္ဈာသယာ-တူသော အဇ္ဈာသယရှိကုန် သည်၊ ပစ္စု-ဋ္ဌိတ မရဏသညာ - ရှေးရှုထင်နေသော မရဏသညာရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သမ္ပန္နယိံသု-ကောင်းစွာ တိုင်ပင်ကြကုန်၌၊ (ကိံ)၊ သမ္ပ-မိတ်ဆွေ၊ မရဏေ- သေခြင်းတရားသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ အမ-တနာပိ- မသေခြင်းတရား သည်လည်း၊ ဘဝိတဉ္စ-ရှိထိုက်၏၊ ဟန္တ-ယခု၊ မယံ-တို့သည်၊ အမတံ-မသေခြင်း တရားကို (အမြိုက်တရားကို)၊ ပရိယေသာမ - ရှုဖွဲ့ကြကုန်၍၊ ဣတိ - သို့၊ (သမ္ပန္နယိံသု - နိဗ္ဗိ၊ ဣတိ - သို့၊ သမ္ပန္နယိံတွာ - ၍) အမတ ပရိ-ယသနဋ္ဌံ မသေခြင်းတရားကို ရှာဖွေ ခြင်းအကျိုးငှါ (အမြိုက်တရားကိုရှု ဖွဲ့ခြင်းအကျိုးငှါ)၊ သဗ္ဗဂါဿ - သဗ္ဗယမည်သော၊ ဧန္တု ပရိဗ္ဗ ဇကဿ - အဝတ်ဖြင့် ခုံး ပွမ်းအပ်

x x x x x x x

ဧန္တု ပရိဗ္ဗာဇကဿ။ “ဧန္တု ပရိဗ္ဗာဇကဿာတိ သေတဇဇက္ခန ဟိရိကောဇိနံ ဆာဒေတွာ ဝိရဏက ပရိဗ္ဗာဇကဿ၊ အဝတ်ဖြင့် အင်္ဂါဇာတ်ကိုခုံး၍ လှည့်လည် သော ပရိဗ္ဗုဇ၏။ — ဝိပင်္က၊ ဤအလို “သဗ္ဗညးဆရာကြီးသည် တကိုယ်လုံးကို အဝတ် ပခုံးဘဲ အင်္ဂါဇာတ်ကိုသာ ခုံးထားသည်” ဟု ဆိုလို၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုဆရာကြီးထံ နည်းခံသော တပည့်တို့တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတြာ အရှင်ပောဏ္ဍရောဇိ တို့ အလောင်းလည်း ယူကုသိုပင် ဝတ်လေသလောဟု တွေ့ကောဘွယ်ရှိ၏။ အပုန် အားပြုကာ ထိုသို့ ဝတ်လည်မဟုတ်ပါ၊ တရားရှာရင်း ချဉ်းကပ်နေရုံသာ ဖြစ်ပါလိမ့် မည်။ “ သိဗ္ဗညးဆရာကြီးကိုယ်တိုင်လည်း အင်္ဂါဇာတ်လုံးရုံ အဝတ်ဖြင့် ခုံးထား၏” ဟုသော စကားကို စဉ်းစားထိုက်သည်။

သော ပရိစ္ဆိဋ်၏။ သန္တိကေ - ဌ။ သပရိသာ - ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ပဗ္ဗဇိတွာ-ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ ကတိပါဟေနေဝ-အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်သာလျှင်၊ တဿ- ထို သဉ္ဇည်းဆရာကြီး၏။ ဉာဏဝိသယေ- ဉာဏ်၏အရာ၌၊ ပါရံ - တဖက်ကမ်းသို့၊ ဂတိာ - ရောက်၍၊ အမတံ- ကို၊ အပဿန္တာ - မတွေ့ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ပုစ္ဆိံသု-မေးကြံကုန်ပြီ၊ (ကိံ)။ အာစရိယ-ဆရာ၊ ကိံ နုခေါ-အသို့ပါနည်း၊ ဣတ္ထိ-ဤတရား၌၊ အညောပိ-အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ (အကျွန်ုပ်တို့သိအပ်သောတရားမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊) သာရော- အနှစ်သာရသည်၊ အတ္ထိ- ရှိပါသေးသလော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိံသု)၊ အာဝုသော- ငါ့ရှင်တို့၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣဒံ- ဤ ငါ့တရားသည်၊ ဣတ္ထကမေဝ- ဤမျှလောက်သာတည်း၊ ဣတိစ- ဤသို့လည်း၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ အာဝုသော- ငါ့ရှင်၊ ဣဒံ- ဤဆရာကြီး၏ တရားသည်၊ တုစ္ဆံ-အချည်းနှီးတည်း၊ နိဿာရံ-အနှစ်မရှိ၊ ဒါနိယခုအခါ၌၊ အမေသု-ငါတို့ ၊ ယောက်တို့တွင်၊ ယော - အကြင်သူသည်၊ ပဌမံ- စွာ၊ အမတံ-အမြိုက်တရားကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ - သိရ၏၊ သော -သည်၊ ဣတရဿ- အခြားသူအား၊ အာရောစေတု- ပြောစေသတည်း၊ (ပြောစတမ်း)၊ ဣတိ- သို့၊ ကတိကံ - ကတိကတ်ကို၊ အကံသု - ပြုကြကုန်ပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ တေဟိ ကတိကာ ကတာ ဟောတိတိ အာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပါသာဒိကေန အဘိက္ကန္တေနာတိ အာဒိသု - တို့၌၊ ဣတ္ထိတ္ထုတ လက္ခဏေ- ဣတ္ထိတ္ထုတလက္ခဏ အနက်၌၊ ကရဏဝစနံ- ကရိုဏ်းဝိဘတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂန္တိ ဧတံ - ဟူသော ဤစကားသည်၊ အနုပန္နနဿ - နောက်မှ လိုက်ခြင်း၏၊ ကာရဏဝစနံ - အကြောင်းကိုပြောသော စကားတည်း၊ (အကြောင်းပြစကားတည်း)၊ ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဉ္စားအံ့၊ ဣဒံ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) အဟံ-သည်၊ ဣမံ ဘိက္ခု-ကို၊ (အနုပန္နယျံ၌စပ်၊) ဝါ- ၏၊ (ပိဋိတော ပိဋိတော၌စပ်၊) ပိဋိတော ပိဋိတော-နောက်မှ နောက်မှ၊ ဝါ- နောက်က နောက်က၊ ယံ နုန အနုပန္နေ ယျံ - အကယ်၍ လိုက်သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ကဿ- အဘယ့်ကြောင့် နောက်ကလိုက်သွားလျှင် ကောင်းမည်နည်း၊ ယဿ- ကြောင့်၊ ပိဋိတော ပိဋိတော-မှ၊ ဝါ-က၊ ဣဒံ အနုပန္နနံနာမ- ဤ လိုက်ခြင်းမည်သည်၊ အတ္ထိကေဟိ- တစုံတခုသောအကျိုးဖြင့် အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဥပညာတံ - သိလည်း သိအပ်

x x x x x x x

ဥပညာတံ မဂ္ဂံ။ ။“အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂံ” ဟူသောစကားသည် နောက်မှ လိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ လောက၌ တစုံတခုသောဝတ္ထုကို အလိုရှိလျှင် ထိုအလိုကို ဖြည့်နိုင်သူ၏နောက်က လိုက်ရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အမတံကို အလိုရှိသော

ကပ်လည်း ကပ်ရောက်အပ်သော၊ မဂ္ဂံ - လမ်းကြောင်းတည်း၊ (လမ်းရိုးစဉ်လာ ဓမ္မတာတည်း၊) ဉာတောစေတ - အသိအမှတ်လည်း ပြုအပ်သော၊ ဥပဂတောစ- ကပ်လည်း ကပ်ရောက်အပ်သော၊ မဂ္ဂေါ - လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ (“ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ပြန်လှည့်)။

အထဝါ - ကား၊ အတ္ထိကေဟိ - အမတကို အလိုရှိကုန်သော၊ အမှေဟိ - တို့သည်၊ မရဏေ - သေခြင်းသည်၊ သတိ - သော်၊ အမတနာပိ - မသေခြင်းသည် လည်း၊ ဘဝိတဗ္ဗံ - ရှိထိုက်၏၊ ဣတိဓဝံ - သို့၊ ကေဝလံ - မျက်မှောက်သိခြင်းမဖက် သက်သက်၊ အတ္ထိကိ - ရှိ၏ဟူ၍ (ရှိလောက်၏ဟူ၍)၊ ဥပညာတံ - ကပ်၍ သိအပ် သော၊ (အနုမာနဉာဏ်ဖြင့် မှန်းဆ၍သိအပ်သော)၊ (ယံ) နိဗ္ဗာနံနာမ-အကြင် နိဗ္ဗာန် မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ - ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ မဂ္ဂန္တော ပရိယေသန္တော - ရှာမှီး လျက်၊ ဣတိ-သို့၊ ဣတ္ထ-ဤ အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတံ မဂ္ဂံဟူသောပါဠိရပ်၌၊ ဝေဗ္ဗိ- ဤသို့လည်း၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဝိဇ္ဇာပါတံ အာဒါယ ပဋိက္ကမိတိ-ကား၊ သုဒိန္နကဏ္ဍ-သုဒိန္နကဏ္ဍ၌၊ ဝုတ္တ ပ္ပကာရံ - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ (“ဒါနပတိနံ ယရေသု သာလာ ဟောန္တိ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော) အညတရံ - အမှတ်မရှိ

+ x x x x x x x x

မိမိအတွက် ဤရဟန်း၏နောက်က လိုက်သွားရလျှင် ကောင်းလိမ့်မည် - ဟူလို၊ ဥပ ညာတံကို “ဉာတောစေတ ဥပဂတောစ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် ဥပအတွက် ဥပဂမန အနက်ကို၎င်း၊ ဉာတအတွက် သိခြင်းအနက်ကို၎င်း တပစ္စည်း၏ ကံအနက်နှင့်တကွ ပြသည်။ “ဉာတော ဥပဂတော” ဟု ရှေ့နောက်ပြန်၍ “ဉာတ” ၏အနက်ကို ရှေးဥျးစွာ ဖွင့်သည်ကား လောကရိုးရာအားဖြင့် သိခြင်းက ရှေ့ သိသည့်အလိုက် ကပ်၍လိုက် ခြင်းက နောက် ဖြစ်သောကြောင့် ရိုးရာအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ မဂ္ဂသဒ္ဓါ လည်း ပကတိလမ်းကဲ့သို့ ရိုးရာလမ်းကြောင်း အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဓိသုပစာ တည်း၊ “ဥပညာတံ မဂ္ဂံ” ကို “လိင်္ဂံ ဝိပလ္လာသ” ဟု ပြလို၍ “ဉာတောစေတ၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာဋီကား အတ္ထိကေဟိမှ စ၍ တမျိုးကြီးသွားလေသည်။

အထဝါ။ ။ ရှေ့နည်း၌ ဥပညာတံကို ၂ နက်ကြီးခြင်း၊ လိင်္ဂံဝိပလ္လာသ ကြီးခြင်း အားဖြင့် မရှင်းလင်းသောကြောင့် အခြားတနည်းကဲ့ပြုလို၍ “အထဝါ” ဟု တက်သည်။ ဤနည်း၌ အတ္ထိကေဟိအရ အရှင်သာရိပုတြာဟူသော မိမိကိုယူစေလို၍ “အမှေဟိ” ဟု ဖွင့်သည်။ မိမိအလိုရှိသည်မှာလည်း “အမတ” ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အတ္ထိကေဟိ- အမတကို အလိုရှိကုန်သော ငါတို့သည်” ဟု ဖွင့်သည်။ ဥပညာတံကို “မရဏေသတိ၊ ပေ၊ အတ္ထိကိ” ဟု အာကာရ အပိုထည့်၍၎င်း၊ “နိဗ္ဗာနံ” ဟု အရကောက် အပိုထည့်၍၎င်း ဖွင့်သည်။ မဂ္ဂံကိုလည်း မဂ္ဂ-ဂဝေသနေဟူသော ဓာတ်ကျမ်းကို မှီး၍ “အန္တပစ္စယန္တ” ဟု ကြံပြီးလျှင် “မဂ္ဂန္တော ပရိယေသန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။ ဤနည်းအလို “အတ္ထိကေဟိ- အမတဖြင့် အလိုရှိကုန်သော ငါတို့သည်။ ဥပညာတံ - မရဏရှိလျှင် အမတလည်း ရှိထိုက်၏ ဟု အနုမာနဉာဏ်ဖြင့်သာ ကပ်၍ သိအပ် (မှန်းဆအပ်) သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ မဂ္ဂံ မဂ္ဂန္တော-ရှာမှီးလျက်၊ ဣမံ ဘိက္ခု-ကို၊ ဝါ-၏၊ ပေ၊ ယံနုန အနုဗန္ဓေယျံ” ဟု ပေး။

တစုံတခုသော၊ ကုဋမူလံ - နံရံခြေရင်းကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ နိသီဒိ-
 ထိုင်ပြီ၊ သာရိပုတ္တောပိ - သည်လည်း၊ ပဉ္စံ - ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတုံ - ငှါ၊ တာဝ
 အကာလော-အခါမဟုတ်သေး၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ကာလံ-အခါကို၊ အာဂမ
 ယမာနော-ဆိုင်းငံ့လျက်၊ ဧကမန္တံ - သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသော အရပ်၌၊
 ငှတွာ-တည်၍၊ ဝတ္ထပဋိပတ္တိ ပူရဏတ္ထံ - ဝတ်အကျင့်ကို ဖြည့်ခြင်း အကျိုးငှါ၊
 ကတဘတ္တကိစ္စဿ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိသော၊ ထေရဿ - ထေရ်အား၊
 အတ္တနော-၏၊ ကမဏ္ဍလုကတော-ရေကယားမှ၊ (ရေတဂေါင်းမှ)၊ ဥဒကံ-ကို၊
 ဒတွာ-၍၊ ဓောတ ဟတ္ထပါဒေန-ဆေးအပ်ပြီးသော လက်ခြေရှိသော၊ ထေရေန-
 နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ပဋိသန္တာရံ-ပဋိသန္တာရကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဉ္စံ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-
 ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အထခေါ၊ပေ၊ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကား
 ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

န တာဟံ သက္ကောမိတိ-ကား၊ တေ - အား၊ အဟံ - သည်၊ (ဝိတ္ထာရေန-
 အကျယ်တဝင့်အားဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတုံ-ငှါ၊) န သက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်၊
 စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤနတာဟံ သက္ကောမိ ဟူသောစကားရပ်၌၊ ပဋိသန္တိ ဒါပတ္တော-
 ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်သို့ ရောက်ပြီးသော၊ ထေရော - အရှင် အဿဇိထေရ်သည်၊
 ဣတ္ထကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောပြဿနာကို၊ (ဝိတ္ထာရေန-အားဖြင့်၊ ကထေ
 တုံ-ငှါ၊) နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်သည်ကား၊ န- မဟုတ်၊ (သက္ကောတိယေဝ-
 စွမ်းနိုင်သည်သာ၊) အထ-ထိုသို့ပင်စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဣမဿ-ဤပရိဗ္ဗိဇ်၏၊
 ဓမ္မဂါရဝံ - တရား၌ ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေဿာမိ- ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-
 ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗာကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယေ-
 ဘုရားရှင်၏အရာတော်၌၊ အဝိသယဘာဝံ-မိမိ၏ အရာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊
 ဂဟေတွာ- ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့ န တာဟံ သက္ကောမိဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါတိ(ဣတ္ထ)- ဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဟေတုပ္ပဘဝါနာမ-
 အကြောင်းဟူသော အစအမွန်ရှိသော တရားတို့မည်သည်၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော
 ခန္ဓာတို့တည်း၊ တေန- ထို ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ ဟူသော ပါဌဖြင့်၊ အဿ-ထို
 အရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဒုက္ခသစ္စံ-ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ဒေသတိ-ပြတော်မူ၏၊ တေသံ
 ပေ၊ အာဟာတိ - ကား၊ တေသံ- ထို ဟေတုပ္ပဘဝ ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏၊

x x x x x x x x x

ဟေတုပ္ပဘဝါ။ ။ ပဘဝါ၌ ပသည် အာဒိကမ္မအနက်ဟော၊ “ ပဘဝတိ တေ
 သ္မာတိ ပဘဝေါ၊ ဟေတု+ပဘဝေါ ယေသန္တိ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ အကြောင်းဟူသော
 အစအမွန်ရှိသော အကျိုးဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့” ဟု ဝစနတ္ထပြုပါ၊ “ဒုက္ခသစ္စံ
 တိက္ခဝေ သမုဒယနိဒါနံ” ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အသွားတူပင်တည်း၊ “ ထို၌ သမုဒယ
 နှင့် ဤ၌ ဟေတု, ထို၌ ပဘဝနှင့် ဤ၌ နိဒါနံသည် တူ၏ ” ဟုလို၊ ထို ဒုက္ခသစ္စာ၏
 တရားကိုယ်သည် “ ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဇ္ဇံ ” အရ တေဘူမက ခန္ဓာငါးပါးတည်း။

ဟောတုနာမ- အကြောင်း မည်သည်။ သမုဒယသစ္စံ- သမုဒယသစ္စာတည်း။ တစ္ဆ- ထိုအကြောင်း ဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာကိုလည်း။ တထာဂတော- မြတ်စွာဘုရား သည်။ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။ ဣတိ - ဤ အနက်ကို။ ဒဿတိ - ၏။ တေသဉ္စ ယော နိရောဓောတိ- ကား။ ဥဘိန္ဒုမ္ဗိ- ၂ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တေသံ သစ္စာနံ- ထိုဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာတို့၏။ ယော အပ္ပဝတ္တိနိရောဓော- အကြင် နောက်ထပ် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ)။ [ဘင်ခဏ၌ ချုပ်ခြင်းမျိုး မဟုတ် ဟု သိစေလို၍ “အပ္ပဝတ္တိဟု ဝိသေသန ကုသည်။ ဘင်ခဏ၌ ချုပ်ခြင်းကား နောက် ထပ်ဖြစ်ခြင်း ရှိသေး၏။ ဤ “နိရောဓ သစ္စာ” ဟူသော ချုပ်ခြင်းကား နောက်ထပ် ဖြစ်ခြင်း မရှိပါ- ဟူလို။] တစ္ဆ- ထို နိရောဓသစ္စာကိုလည်း။ တထာဂတော- သည်။ အာဟ။ ဣတိ အတ္ထော။ တေန- ထို တေသဉ္စ ယော နိရောဓော ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ အဿ- ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာအား။ နိရောဓသစ္စံ- ကို။ ဒဿတိ- ၏။ ပန- ဆက်။ ဣ- ဤဂါထာ၌။ မဂ္ဂသစ္စံ- သည်။ ဝါ- ကို။ သရူပတော- သရုပ်သကောင်အား ဖြင့်။ (တိုက်ရိုက်အားဖြင့်)။ အဒဿိတံ - မပြုအပ်သည်။ (သမာနံ) ဝိ - ဖြစ်ပါ သော်လည်း။ နယတော- နည်းအားဖြင့်။ ဒဿိတံ- ပြုအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ- ၏။ ဟိ- မှန်။ နိရောဓ- နိရောဓသစ္စာကို။ ဝုတ္တေ- တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်သော်။ တဿ- ထို နိရောဓသစ္စာသို့။ သမ္မာပကော- ရောက်စေတတ်သော။ မဂ္ဂေါ- မဂ္ဂ သစ္စာသည်။ ဝါ- ကို။ ဝုတ္တောဝ - ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ။ (ဟောတော် မူအပ်ရာ ရောက်သည်သာ)။ ဟောတိ။

အထဝါ- ကား။ တေသဉ္စ ယော နိရောဓောတိ ဣ- ဤ။ တေသံ- ထိုဒုက္ခသစ္စာ သမုဒယသစ္စာတို့၏။ ယော နိရောဓောစ- အကြင် နောက်ထပ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသော ချုပ်ရာနိရောဓသစ္စာ၎င်း။ နိရောဓပယောစ- နိရောဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂ သစ္စာ၎င်း။ ဣတိ ဧဝံ- သို့။ ဒွေပိ- ကုန်သော။ သစ္စာနိ- တို့သည်။ ဝါ- တို့ကို။ ဒဿိ တာနိ- ပြုအပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဤ အထဝါ တက်သောနည်းအလို “နိရောဓောစ+ နိရောဓပယောစ နိရောဓာ” ဟု ဧကဒေသ

x x x x x x x

နယတော။ ။ နယတောတိ နာနန္တရိကနယတော၊ အဝိနာဘာဝနယတောဝါ၊ နေတ္ထိဒေသနာဟာရနယတောဝါ။ — ယောဇနာ။ ဤသို့ “နာနန္တရိကနည်းနှင့် အဝိနာ ဘာဝနည်း” ကို တပေါင်းထည်းဖွင့်ထားသော်လည်း အကျိုးကိုပြသဖြင့် အကြောင်း ကို သိရသောနည်းကို “ဖလူပဝေရ အဝိနာဘာဝနည်း” ဟု ဆိုရကား ဤနေရာ၌လည်း အကျိုးဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာကို တိုက်ရိုက်ပြသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာ ကိုလည်း မှန်းဆ၍ သိရသောကြောင့် “ဖလူပဝေရ- အဝိနာဘာဝနည်း” သာ ဖြစ်သင့် သည်။ [ဂုဏု- ဖလူ , ဌာချူ , နည်းမူ အဝိနာ။] နေတ္ထိဒေသနာဟာရနည်းလည်း ဤသဘောပင်တည်း။

သရူပေကသေသံပြု၊] ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ တမေဝအတ္ထံ - ထို သစ္စာ ၄ ပါး ဟူသော အနက်ကိုပင်၊ ပဋိပါဒေန္တော - ထပ်၍ သိစေတော်မူလိုသည်၊ (နိဂုံး အုပ်တော်မူလိုသည်၊) (ဟုတွာ) ဝေဝါဒီ မဟာသမဏောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ ဒေသောဝ၊ပေ၊ တာဝဒေဝါတိ-ကား၊ ဣတော-ဤ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်ထက်၊ ဥတ္တရိ - အလွန်ဖြစ်သောတရားသည်၊ သစေပိ နတ္ထိ- အကယ်၍ပင် မရှိစေဥားတော့၊ (တထာပိဋ္ဌလှမ်းစပ်၊) ဣတ္ထကမေဝ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဣဒံ သောတာပတ္တိဖလမတ္တမေဝ- ဤ သောတာပတ္တိဖိုလ်မျှ သို့သာ၊ ပတ္တဗ္ဗိ-ရောက်ထိုက်သည်၊ (သစေပိ ဟောတိ- အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဥား တော့၊) [ရှေ့ဝါကျကိုထပ်ဖွင့်သည်။] တထာပိ-ထိုသို့ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်ထက် အလွန် မရှိပါသော်လည်း၊ ဒေသောဝေ - ဤ သောတာပတ္တိဖိုလ် တရားသည်ပင်၊ ဓမ္မော-ကျွန်ုပ်တို့ရှာမှီးအပ်သော တရားပါတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပစ္စယုတ္တ ပဒမသောကံတိ- ကား၊ မယံ- တို့သည်၊ ယံ-အကြင်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိ ယေသမာနာ-ရှာမှီးကုန်လျက်၊ ဝိစရာမ-လှည့်လည်ကြပါကုန်၏၊ [ဤကား အပို ထည့်အပ်သော အနိယမဝါကျတည်း၊] တုမှေ- တို့သည်၊ အသောကံ- သောက မရှိသော၊ တံ ပဒံ-ထို ကျွန်ုပ်တို့ရှာမှီးအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ- ထိုးထွင်း၍ သိပြီးကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ တုမှေဟိ-တို့သည်၊ တံ-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပတ္တိ-ရောက်အပ် ရအပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်၊ အဒိဋ္ဌိ ပေ၊ ကပ္ပနဟုတေဟိတိ-ကား၊ အမှေဟိနာမ-အကျွန်ုပ်တို့မည်သည်၊ ဣဒံ ပဒံ- ဤနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဗဟုကေဟိ - များစွာကုန်သော၊ ကပ္ပနဟုတေဟိ - ကမ္ဘာတို့၏ နဟုတတို့ဖြင့်၊ ဝါ- ကမ္ဘာတို့၏ နဟုတတို့ပတ်လုံး၊ အဒိဋ္ဌမေဝ-မမြင်အပ် မမြင် နိုင်သည်သာ၊ (ဟုတွာ) အတ္တတိတံ- လွန်အပ်ခဲ့ပါပြီ၊ [“အဘိ+အတိတံ” ဟု ခွဲ၊ အမှေဟိဟူသောကတ္တားနှင့် ဣဒံ ပဒံဟူသော ကံကိုထပ်၍ အတိတံ၌ တပစ္စည်း ကိုလည်း ကံဟောဟု ကြံပါ၊ ယောဇနာ၌ ကရိုဏ်းနှင့်တကွ “အတိက္ကမာပိတံ” ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဣတိ- ဤသို့၊ ဝါ- (ဤဂါထာ ၂ ပါဒဖြင့်) တဿ ပဒဿ-ထိုနိဗ္ဗာန်၏၊ ဝါ- ကို၊ အဒိဋ္ဌဘာဝေန- မမြင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်စွာသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ အတ္တနာ- ၏၊ မဟာဇာနိဘာဝံ - ကြီးစွာ သော ဆုံးရှုံးခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြစ်။

x x x x x x x

ပစ္စယုတ္တ။ ။ ပစ္စယုတ္တာတိ ပတိ အဝပုဗ္ဗော ဣဓေတု ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထောတိ အာဟ ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထောတိ။—ယောဇနာ၊ ဤအလို ပတိ အဝပုဗ္ဗ+ ဣဓေတံ+ တုမှေယောဂ (တ္ထ) ဝိဘတ်၊ ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထံလည်း “ပဋိဝိဒ္ဓါ+အတ္ထ” ဟု ခွဲ၊ တနည်း- “ဗျတ္တော ပဋိဗလော” ပုဒ်ကဲ့သို့ ဗျတ္တကို ဝိပုဗ္ဗ+ အဓိဓာတ်+တပစ္စည်းကြံ၍ ပတိကိုလည်း သုတ်ကြီးဖြင့် ပစ္စပြုပြီးလျှင် “ပစ္စယုတ္တာ-ထိုးထွင်း၍ သိကြကုန်ပြီ” ဟု ပေး၊ “ပဋိဝိဒ္ဓတ္ထ” ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း။

ဂန္ထိရေ ဣဏဝိသယေတိ-ကား၊ ဂန္ထိရေစေဝ-နက်နဲသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂန္ထိရဿ-နက်နဲသော၊ ဣဏဿ-ဣဏ်၏၊ ဝိသယဘူတေစ-အာရုံဖြစ်၍လည်း ဖြစ်သော၊ [“ ဣဏဝိသယ ” ဟု ပါဠိတော်၌ ရှိသော်လည်း ဂန္ထိရဖြစ်သော အရာကို ဂန္ထိရဖြစ်သော (နက်နဲသော) ဣဏ်ဖြင့်သာ အာရုံပြုနိုင်သောကြောင့် “ ဂန္ထိရဿ ဣဏဿ ” ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သည်။] အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယတိ- ကား၊ နိဗ္ဗာနေ-၌၊ [“ သဒ္ဓတ္ထ ” မဖွဲ့ဘဲ “ အဘိဓေယျတ္ထ ” ကိုသာ ဖွင့်သည်။] ဝိမုတ္တေတိ-ကား၊ တဒါရမ္မဏာယ-ထို နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဝိမုတ္တိယာ - သောတာပတ္တိ ဖလသမာပတ်ဟူသော ဝိမုတ္တိဖြင့်၊ ဝိမုတ္တေ - လွတ်လွတ် ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်ကြကုန်သော၊ (“နေ” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

ဗျာကာသီတိ-ကား၊ တေမေပေ၊ ဘဒ္ဒယုဂန္ထိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တော-မိန့်မြွက်တော် မူလျက်၊ သာဝကပါရမီဣဏေ - အဂ္ဂသာဝက ပါရမီဣဏ်၌၊ ဗျာကာသီ - မိန့်မြွက်တော်မူပြီ၊ (ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ၊) သာဝါပေ၊ အဟောသီတိ - ကား၊ သာ ဟေတိဘိက္ခုပသမ္ပဒါယေဝ - ထို ဟေတိဘိက္ခုပသမ္ပဒါသည်ပင်၊ [သာသဒ္ဓါ၏ စွဲနက်ကို ဖွင့်သည်။] တေသံ-ထို အရှင်တို့၏၊ ဥပသမ္ပဒါ - မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်း အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းသည်၊ အဟောသီ - ပြီ၊ စ- ဆက်၊ ဧဝံ - သို့၊ ဥပသမ္ပဒန္တသု- မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်သော၊ တေသု- ထို ထေရ်တို့တွင်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထရော-သည်၊ သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ-ခုနစ်ရက်တို့ဖြင့်၊ (ကြိယာ ပဝဂ္ဂ)၊ အရဟတ္တေ-အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်ပြီ၊ သာရိပုတ္တတ္ထရော- သည်၊ အနုမာသေန-တလ ထက်ဝက်ဖြင့်၊ (၁၅-ရက်ဖြင့်)၊ (အရဟတ္တေ ပတိ ဋ္ဌိတော-ပြီ) [လောက၌ အဆောင် အယောင် ကြီးကျယ်လေ၊ နောက်ကျလေ ဖြစ်သကဲ့သို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း ဣဏ်ကြီးသည့်အတွက် ဟိုဘုရားကြံစည် ရ ဒီတရားကြံစည်ရ စသည်ဖြင့် ဣဏ်ကိစ္စတွေများသောကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ် ရမူ၌ နောက်ကျတော်မူရလေသည်။]

ကိရ-ချွေ၊ အတိတေ- လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ အနောမဒဿိနာမ-အနောမ ဒဿိမည်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေါ- သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်တော် မူပြီ၊ တဿ - ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ (ကာလေ - လက်ထက်တော်၌)၊ သရဒေါ နာမ-သရဒမည်သော၊ တာပသော-ရသေ့သည်၊ သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ အဿ မေ - ကျောင်းသင်္ခမ်း၌၊ နာနာပုပ္ဖေဟိ - အမျိုးမျိုးသော ပန်းတို့ဖြင့်၊ မဏ္ဍပံ -

x x x x x x x x x x

ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တေ ။ ။ ဝိမုတ္တေတိ ယထာဓုတ္တလက္ခဏေ နိဗ္ဗာနေ တဒါရမ ဏာယ ဖလဝိမုတ္တိယာ အဝိမုတ္တေ-ဒီကာ၊ ဖလဝိမုတ္တိဟူရာ၌ အခြားနေရာဝယ် “အရ ဟတ္တဖိုလ်” ကိုသာ ယူလေ့ရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ သောတာပန်သာဖြစ်သော အရှင် သာရိပုတြာ , အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့ကိုသာ ရည်ရွယ်သောကြောင့် သောတာပတ္တိ ဖလ သမာပတ်ကိုသာ ယူရသည်။

မဏ္ဍပ်ကို၊ ကတွာ-ဆောက်လုပ်၍၊ (မဏ္ဍပ်ကတွာ-ပန်းမဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်၍၊) ပုပ္ဖါသနယေဝ - ပန်းနေရာ၌ပင်၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ နိသီဒါပေတွာ - သီတင်းသုံးတော်မူစေ၍၊ ဘိက္ခုသံဃဿပိ-၏လည်း၊ (ဘိုလည်း)၊ တထေဝ-ထိုအတူပန်းတို့ဖြင့်ပင်၊ မဏ္ဍပ်-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပုပ္ဖါသနာနိ- ပန်းနေရာတို့ကို၊ ပညပေတွာ - ခင်းစေ၍၊ အဂ္ဂသာဝကဘာဝံ - အဂ္ဂသာဝက၏ အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထေသိ - ဆုတောင်းပြီ၊ စ-ဆက်၊ ပတ္ထယိတွာ-ဆုတောင်းပြီး၍၊ သိရိဝဿနာမ-သိရိဝဿနာမည်သော၊ သေဠိနော - သေဠိ၏ အထံသို့၊ ပေသေသိ - စေလွှတ်ပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်သနည်း၊) မယာ - သည်၊ အဂ္ဂသာဝကဌာနံ - အဂ္ဂသာဝကအရာကို၊ ပတ္ထိတံ-ဆုတောင်းအပ်ပြီ၊ တုဗ္ဗိ- သည်လည်း၊ အာဂတော-လာ၍၊ ဧကံ - သော၊ ဌာနံ - အရာကို၊ ပတ္ထေဟိ - လော၊ ဣတိ - ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေသိ-ပြီ) သေဠိ-သည်၊ နိလုပ္ပလမဏ္ဍပ်-ကြာညို ပန်းမဏ္ဍပ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ-ဘုရား အမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ တတ္ထ-ထို ကြာညိုပန်းမဏ္ဍပ်၌၊ ဘောဇေတွာ - ဆွမ်းကပ်ပြီး၍၊ ဒုတိယသာဝကဘာဝံ - ကို၊ ပတ္ထေသိ - ပြီ၊ တေသု-ထို ရသေ့၊ သေဠိတို့တွင်၊ သရဒတာပသော- သရဒရသေ့သည်၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော - သည်၊ ဇာတော - ဖြစ်ပြီ၊ သိရိဝဿနာ - သိရိဝဿနာသည်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော- သည်၊ (ဇာတော - ပြီ) ဣတိ ဣဒံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ နေသံ-ထို အရှင်သာရိပုတြာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့၏၊ ပုပ္ဖကမ္ပိ-ရှေးကောင်းမှုတည်း။ [အကျယ်ကို ဓမ္မပဒ , ယမကဝဂ်, သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု၌ ရှုပါ။]

အပုတ္တကတာယာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယေသံ- အကြင်မိဘတို့၏၊ ပုတ္တာ - သားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇန္တိ - ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်၏၊ တေသံ- ထိုမိဘတို့၏၊ အပုတ္တကတာယ- သားမရှိသူတို့၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှါ၊ ယာသံ- အကြင် မိန်းမတို့၏၊ ပတိ - လင်တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇန္တိ- န်၏၊ တာသံ- ထိုမိန်းမတို့၏၊ ဝေဓဗျာယ ဝိဝေဝါဘာဝါယ-မုဆိုးမတို့၏အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှါ၊ [ဝေဓဗျာယကို ထပ်ဖွင့်သည်။ “ ဝိဂတော+ဝေဝါ ယာသန္တိဝိဝေဝါ၊ ဝိဝေဝါနံ + ဘာဝေါ ဝေဓဗျံ ” ဟု ပြု။] ဥဘဒယနာပိ- ၂ ပါးစုံအားဖြင့်လည်း၊ ကုလုပစ္ဆေဒါယ- အမျိုးတို့၏ ပြတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ပဋိပန္နော၌စပ်) သဗ္ဗယာနိတိ- ကား၊ သဗ္ဗယ

× × × × × × ×

အဿမေ။ ။အာ (သမန္တတော)-ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ကာယစိတ္တ ဝိဇ္ဇာသင်္ခါတာ ပရိဿယာ - ကိုယ်စိတ်တို့ကို နှိပ်စက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော ဘေးရန်တို့သည်၊ သမန္တိ ဧတ္တာတိ အဿမော - ငြိမ်းရေးဖြစ်သောကြောင့် “ အဿမ ” မည်၏၊ ဤကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ရောက်လျှင် ကိုယ်စိတ် ၂ ပါးလုံး ငြိမ်းသော်-ဟူလို၊ ဤ “အဿမ” ဟူသော နာမည်သည် ကျောင်းသင်္ခမ်းတကျောင်း၏ နာမည် မဟုတ်၊ ကျောင်းဝိုင်းတဝိုင်းလုံး၏ နာမည်ဖြစ်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ အာ ကောဓံ အာဘုသော ဝါ ရာဂါဒယော သမေန္တိ ဧတ္တာတိ အဿမော ” ဟု ပြုလေ၏။

သု-သဉ္ဇည်းဆရာကြီး၏ အန္တေဝါသိကာနိ-အနီးဒနတပည့်တို့ကို (ပဗ္ဗာဇိတာ နိဗ္ဗစပ်) [“ သဉ္ဇယသု + ဆမာနိ သဉ္ဇယာနိ ” ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ်ပြု၊ အကြောင်း ဖြစ်သော သဉ္ဇည်းဆရာကြီး၏ အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော တပည့်များအပေါ် တင်စား၍ “ ကာရဏူပစာ ” ဟုသော်လည်း ကြံ။] မဂဓာနံ ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ- ကား၊ မဂဓာနံ - မဂဓာ ဟု ဗဟုဝုဇ်အမည်ရသော၊ ဇနပဒဿ - ၏၊ ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ- တောင် တို့ဖြင့် ကာရံအပ်သည်ဖြစ်၍ နွားခြံနှင့်တူသော၊ နဂရံ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ (အာ ဂတောဉ္စစပ်) မဟာဝီရာတိ- ကား၊ မဟာဝီရိယဝန္တော - ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိဘော်မူကြကုန်သော၊ (တထာဂတောဉ္စစပ်) နယမာနာနန္တိ- ကား၊ နယမာနော သု-ဆောင်ယူကြသောဘုရားရှင်တို့၌၊ (ဧတံ-နယမာနာနံဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်) ဘုမ္မဒတ္တ-သတ္တမိဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ် ရှိသောသဒ္ဓါတည်း၊ ဝါ - တနည်း၊ ဥပယောဂဒတ္တ - ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ (သာမိဝစနံ- တည်း၊) (“နယမာနာနံ- ဆောင်ယူကြသော ဘုရားရှင်တို့ကို” ဟု ပေး၊) ကာ ဥသုယာ ဝိဇာနတန္တိ-ကား၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ (တရားနှင့်လျော်စွာ)၊ နယ နန္တိ - ဆောင်ယူကြကုန်၏၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ ဝိဇာနန္တောနံ - သိကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏(သန္တာန်၌)၊ ကာ- အဘယ်သို့သော၊ ဣဿာ- ငြူစူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊) (တနည်း) ကာ ဣဿာ- အဘယ်မှာ ငြူစူပါတော့ အံ့နည်း။ [ဤ၌ ဥသုယာကို ဣဿာ- ဟု ဖွင့်သဖြင့် ပါဠိအလို “ ဣဿာနှင့် ဥသုယာ ” သည် သဘောတူ၏ ဟု မှတ်ပါ။]

* + * * * * *

မဂဓာနံ ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ။ ။ “ပုဗ္ဗဟုတ္တေ ကုရုသက္ကာ” နှင့်အညီ တိုင်းပြည်ကို ဟောရာ၌ ပုံလိန် ဗဟုဝုဇ်ဖြင့် ရှိရသောကြောင့် ဤနေရာ၌ ပုံလိန် ဗဟုဝုဇ်ဖြင့် ထားသည်။ “ဝဇော ဝိယာဟိ ဝဇံ (နဂရံ)၊ ဂိရိဟိ + ပရိက္ခိတ္တံ + ဝဇံ ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ ” ဟု ပြု၊ “ပရိက္ခိတ္တံ” ဟူသော အလယ်ပုဒ်ကြော့၊ မြို့က အလယ်က ဖြစ်၍ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ဣသိဂိလတောင်၊ ဇေပုလ္လ တောင်၊ ဝေဘာရတောင်၊ ဂိဇ္ဈကုဋတောင်၊ ပဏ္ဍဝတောင်တို့ဖြင့် ဝန်းရံ၍ နေသော ကြောင့် နွားခြံနှင့်တူသော မြို့-ဟူလို၊ [ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ သမန္တာ ပဗ္ဗတပရိက္ခိတ္တံ ဝဇ သဒံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိတိ ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ ဧဝံ လဒ္ဓနာမံ ရာဇဂဟနဂရံ - ဋီကာ။]

နယမာနာနံ။ ။ ဤအဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံသည် “ဣဿ၊ ဥသုယဓာတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌ သမ္ပဒါန်ဖြစ်ရမည် ” ဟူသော စည်းကမ်းကို မလိုက်ဘဲ ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ အနက်ကို နိဿယအတိုင်း ဝေးပါ။

ဝိဇာနတံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ ဓမ္မေန နယန္တိတိ ” သည် ဝိဇာနနကြိယာ၏ သိပုံ အခြင်းအရာကိုပြသော အာကာရတည်း၊ “ဘုရားရှင်တို့သည် တရားသဖြင့် ဆောင်ယူ ကြ၏” ဟု သိသူတို့၏ သန္တာန်မှာ ဣဿာ မဖြစ်တော့ပါ-ဟူလို၊ ယောဇနာဉ္စကား “ဝိဇာနန္တောနန္တိ ဝိဇာနန္တေသု တထာဂတေသု၊ ဝိဇာနန္တေဝါ” ဟု ဝိဇာနတံကိုလည်း နယမာနာနံနှင့် အရတူ ဖွင့်သွားလေ၏၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အာဘော်မကျပါ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထကထာ

အနုပဇ္ဈာယကထာ-ကား၊ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇိ-အပြစ်ငယ် အပြစ်ကြီးကို၊ ဥပနိဇ္ဈာယ
ကေန-ဝရုတစိုက်ကြည့်ရှုတတ်သော၊ [“ကပ်၍ ကြည့်ရှုတတ်သော” ဟု ရှေးက
ပေး၏၊] ဝရုနာ-ဆရာမှ၊ ဝိရဟိတာ-ကင်းကုန်သည်၊ အနာကပ္ပသမ္ပန္နာတိ-
ကား၊ အာကပ္ပေန- သွားပုံ လာဟန်စသော အမူအရာနှင့်၊ န သမ္ပန္နာ-မပြည့်စုံ
ကုန်သည်၊ သမဏသာရပ္ပ၊ စာရဝိရဟိတာ - ရဟန်းတို့အား လျှောက်ပတ်သော
အကျင့်မှ ကင်းကုန်သည်၊ (“ဟုတွာ ဝိဇ္ဇာယ စရန္တိ” ဌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဥပရိဘောဇနေတိ - ကား၊ ဘောဇနေဿ - ဘောဇဉ်၏၊ ဥပရိ - အထက်၌၊
[“ဘောဇနေဿ + ဥပရိ ဥပရိဘောဇနံ” ဟု ပြု၊ အဗျယိဘောသမာသ်၏ အံအပြု
မမြဲသောကြောင့် သို့ကို ပြု။] ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တန္တိ - ကား၊ ဝိဇ္ဇာယ- ဆွမ်းအလိုငှါ၊
စရဏကပတ္တံ - လှည့်လည်ကြောင်း သပိတ်ကို၊ (ဥပနာမေန္တိ ဌစပ်၊) ဟိ - မှန်၊
တသ္မိံ - ဆွမ်းအလိုငှါ လှည့်လည်ကြောင်း ထိုသပိတ်၌၊ မနဿာ - တို့သည်၊
ဥတ္တိဋ္ဌသညိနော- စားကြွင်းရှိ၏ ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ တဿာ- ကြောင့်၊ ဥတ္တိဋ္ဌ
ပတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ အထဝါ- ကား၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ဆွမ်းကိုရည်မှတ် မတ်မတ်

x x x x x x x

အနုပဇ္ဈာယကထာ ။ ။ ဥပ + ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာယော၊ မိဘတို့သည် သားသမီး
တို့ကို အမြဲကြည့်ရှု၍ ဝတ်နည်း၊ စားနည်း၊ သွားနည်း၊ လာနည်း အသီးအသီးတို့ကို
ပြောဆို သင်ပြ ဆုံးကြောသကဲ့သို့ ထို့အတူ မိမိ၏ တပည့်များကိုလည်း ပြောဆို ဆုံးမ
ဘို့ရန် တာဝန်ယူ၍ အရာရာ အချိုးကျအောင် ပြောဆို ဆုံးမသော ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသော
ဆရာကြီးများကို “ဥပဇ္ဈာယ်” ဟု ခေါ်သည်။ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇိဝယ် အဝဇ္ဇိ အသည် ဝုဒ္ဓိ
အနက်ဟော၊ အဝဇ္ဇသဒ္ဓါက အပြစ်ကြီးကိုဟောသောကြောင့် အပြစ်ငယ်ကို ဝဇ္ဇသဒ္ဓါ
က ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ဟောရသည်။ “ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇိ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာယော၊
နတ္ထိ + ဥပဇ္ဈာယော ဧတေသန္တိ အနုပဇ္ဈာယကထာ” သမာသန္တ က ပစ္စည်း။

အနာကပ္ပသမ္ပန္နာ ။ ။ “အာကပ္ပေါဂမနာဒိကံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းတို့၏
သွားပုံ၊ စားပုံ၊ ဝတ်ပုံ နေပုံ၊ ထိုင်ပုံ အလုံးစုံသော အမူအရာကို “အာကပ္ပ” ဟု ယူပါ။
ရဟန်းတို့၏ သွားပုံ စားပုံ ဝတ်ပုံ၊ စသော အပြုအမူမျိုး မဟုတ်ဘဲ လူတို့၏ ဝတ်ပုံ
စားပုံစသည်ကို ပြုကျင့်ကြခြင်းကို “အနာကပ္ပသမ္ပန္န-အာကပ္ပနှင့် မပြည့်စုံ” ဟု ဆိုသည်။
ယခုအခါ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ နိဿယည်း ဆရာတို့က သွန်သင် ဆုံးမမှုမရှိသောကြောင့်
မဝတ်တတ်၊ မစားတတ်၊ မနေတတ်၊ မသွားတတ် ဖြစ်နေကြသူတို့ကဲ့သို့တည်း။

ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံ ။ ။ “ဥတ္တိဋ္ဌေ နပမဇ္ဇေယျ” ဟူသော ပါဠိတော်၌ “ဥတ္တိဋ္ဌသဒ္ဓါသည်
ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ ဥတ္တိဋ္ဌသဒ္ဓါလည်း ထိုအနက်ကိုပင်
ဟော၏” ဟု သံစေလို၍ ဥတ္တိဋ္ဌကို “ဝိဇ္ဇာယစရဏက” ဟု ဖွင့်သည်။ ဥတ္တိဋ္ဌနံ (ဥဒ္ဓိဿ
ဋ္ဌာနံ) ဥတ္တိဋ္ဌ-ဆွမ်းကိုရည်စူး၍ ရပ်ခြင်း၊ ဝါ-ဆွမ်းခံခြင်း၊ ဥတ္တိဋ္ဌာယ + ဝဟိတံ + ပတ္တံ
ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တံ၊ — (ဝိမတိ) ။

ရပ်၍၊ ပတ္တိ - ကို၊ ဥပနာမေန္တိ - ကပ်၍ ညွတ်စေကြကုန်၏။ ဣတိ ဧဝံပိ- ဤသို့လည်း၊ ဣတ္ထ - ဤ ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တိဟူသောပုဒ်၌၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ဒဋ္ဌေဗ္ဗာ - ၏။ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ ဖိသဒ္ဓါ မပါ။]

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပဇ္ဈာယန္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ဥပဇ္ဈာယံ၏အဖြစ်ကို၊ ဂဟေတုံ- စိတ်ဖြင့်မှတ်ယူခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပုတ္တစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေဿတိဘိ-ကား၊ အယံ-ဤ သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည့်သည်၊ မေ-ငါ၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဂေဟသီတပေမဝသေန-အိမ်၌ မှီသော ချစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဥပဋ္ဌပေဿတိ- ကပ်၍ တည်စေ

x x x + x x x

တသ္မိံဟိ ၊ပေ၊ သညိနော ။ ။ ထို ဆွမ်းခံသပိတ်ကို အဘယ့်ကြောင့် လူတို့က စက်ဆုပ်ကြသနည်း- ဟု မေးတွယ်ရှိသောကြောင့် “တသ္မိံဟိ” စသည်ခန့်၊ ရဟန်းတို့သည် ဤသပိတ်၌ပင် ထည့်၍စားကြသဖြင့် စားကြွင်းစားကျန်ကိုလည်း ဤသပိတ်ထည်း၌ပင် ထည့်ကြ၏ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏။ ဤသို့ ဆွမ်းခံသပိတ်၌ စားကြွင်းတွေရှိနေ၏ဟု မှတ်ထင်ရကား လူတို့က သူတို့ဘောဇဉ်အပေါ်၌ ထိုသပိတ် ညွတ်စေခြင်းကို စက်ဆုပ်ကြသည်။ ထိုလူတို့၏ အထင်အားဖြင့် ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တိကို “ဥစ္ဆိဋ္ဌပတ္တိ” ဟု ခေါ်ရပြန်သည်။ [ဥပုဗ္ဗ-သိသဓာတ်, တပစ္စည်း၊ သကို ဆပြု၍ “ဥစ္ဆိဋ္ဌ” ဟု ဖြစ်၏။ ဥ-စားပြီး၍ နောက်ဖြစ်သော အထက်၌+ဆိဋ္ဌ- ကြွင်းကျန်နေသော အစာ၊ (စားကြွင်း စားကျန်)။]

သာရတ္ထ ။ ။ သာရတ္ထ၌ကား ဥတ္တိဋ္ဌနှင့် ဥစ္ဆိဋ္ဌသည် စားကြွင်းအနက်ကိုချည်းဟောသော ပရိယာယ်သဒ္ဓါဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုကို ဝိမတိက “ကေဝိဝဒန္တိ” ဟု ဆိုသည်။ အထဝါတက်သော နောက်နည်း၌မူ “ဥဋ္ဌဟိတွာ” ကို ကြည့်၍ ဥတ္တိဋ္ဌ၌ ဥပုဗ္ဗ, ဌာဓာတ်, တွာပစ္စည်းကိုချေထားသော တွာပစ္စယန္တပုဒ်ဟု သိပါ။ [ပဋ္ဌမနည်းအလို “ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တိ-ဆွမ်းခံခြင်းငှါ ယူအပ်သောသပိတ်ကို၊ ဝါ - စားကြွင်းရှိသည် ဟု လူတို့ထင်မှတ်အပ်သော သပိတ်ကို” ဟု ပေး၊ ဒုတိယနည်းအလို “ ဥတ္တိဋ္ဌ- ဆွမ်းကိုရည်မှတ် ရပ်ပြီး၍၊ ပတ္တိ-ကို၊ ဥပနာမေန္တိ-ကပ်၍ ညွတ်စေကြကုန်၏” ဟု ပေး။]

ဥပဇ္ဈာယံ ဂဟေတုံ။ ။ ပါဠိတော်၌ ဥပဇ္ဈာယံ၏ စပ်ပုဒ်ကို “ ဂဟေတုံ ” ဟု ထည့်စေလို၍ “ဂဟေတုံ” ဟု ဖွင့်သည်။ ထို ဂဟေတုံအရ “ယူခြင်း” ဟူသည် “ဤဆရာသည် ငါ၏ ဥပဇ္ဈာယံတည်း” ဟု စိတ်ဖြင့်ယူခြင်း, စိတ်ဖြင့် အသိအမှတ် ပြုခြင်းတည်း။ [ဥပဇ္ဈာယံ ဂဟေတုံတိ ဥပဇ္ဈာယတ္ထံ မနသာ ဂဟေတုံ၊-ဝိမတိ၊ ဥပဇ္ဈာယံ၌ ဘာဝပုဓာန ဘာဝလောပ ကြံပါ။] တနည်း “ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ” ဟု မိမိက ဥပဇ္ဈာယံ တောင်းသောအခါ ထိုဆရာ၏ အလိုကို (ဥပဇ္ဈာယံ အဖြစ် လက်ခံ-မခံကို) ယူခြင်းကို “ဂဟေတုံ” ဟု ဆိုသည်။ [ယာစနဝစနေန တဿ အနုမတိံ ဂဟေတုံတိ ဝါ အတ္ထော၊ - ဝိမတိ။]

ဂေဟသီတပေမဝသေန။ ။ “ဂေဟ-အိမ်၌+သီတ-မှီသော+ပေမ-ချစ်ခြင်း” ဟူသည် မိဘက သားကို ချစ်သော တဏှာချစ်တည်း။ ထို အချစ်မျိုး ဖြစ်ဘို့ရန် ဘုရားရှင်သည် ညွှန်ပြတော်မူမည် မဟုတ်-ဟု ယူဆ၍ မေတ္တာပေမကို “ဂေဟသီတပေမ” ဟု ယူကြသည်။

လိမ့်မည်။ ဝါ-ဖြစ်စေလိမ့်မည်။ ဒုတိယပဒေဝိ-ပိတုစိတ္တံဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌ လည်း၊ သေ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်။ နယော-သိကြောင်း အစီအရင် တည်း။ [“ ပိတာ မေ အယန္တိ ဧဝံ ဂေဟသိတပေမဝသေန စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေ သတိ ” ဟု သိပါဟူလို။]

သဂါရဝါ သပ္ပတိဿာတိ - ကား၊ ဂရုဘာဝဉ္ဇေဝ - အလေးပြုတတ်သူ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ (ရိုသေလေးစားခြင်း , ဂရုစိုက်ခြင်းကို၎င်း)၊ ဇေဋ္ဌကဘာဝဉ္ဇ- အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ-စွဲကပ်တည်နေစေ၍၊ ဝါ-ဖြစ်စေ၍၊ သဘာဝ ဝုတ္တိ-နားတိ-ကား၊ သဘာဝဇီဝိကာ-သဘောတူသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကြကုန်သည် (“ ဟုတွာ ဝိဟရန္တာ ” ၌ စပ်။) သာဟူတိဝါတိ အာဒိနိ-သးဟူ

x x x x x x x +

သဂါရဝါ။ ။ဂရုနော+ဘာဝေါ ဂါရဝံ-ရိုသေလေးစားသော တပည့်၊ ဂရုစိုက် သော ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ (ရိုသေလေးစားခြင်း, ဂရုစိုက်ခြင်း အမှုအရာ)။ သဟ+ဂါရဝေန ယေ ဝတ္တန္တိတိ သဂါရဝါ - [“ ဂရုဘာဝဉ္ဇ ဥပဋ္ဌပေတွာ ” ကား အဓိပ္ပါယ်ထွ ဖွင့်။]

သပ္ပတိဿာ။ ။ပတိဿယနံ-မှီခိုအားထား ကိုးစားခြင်း၊ ပတိဿော- ခြင်း၊ [ပတိပုဗ္ဗ, သိဓာတ်, အပစ္စည်း။] တနည်း-ပတိဿိယတိတိ ပတိဿော-မှီခိုအပ်သော ဆရာ, အားထားအပ်သောတပည့်၊ သဟ+ပတိဿေန ယေ ဝတ္တန္တိတိ သပ္ပတိဿာ၊ [“ ဇေဋ္ဌကဘာဝဉ္ဇ ဥပဋ္ဌပေတွာ ” ကား အဓိပ္ပါယ်ထွ ဖွင့်။]

မှတ်ချက်။ ။ဤသဂါရဝ သပ္ပတိဿသည် တပည့်အတွက်သာ မဟုတ် ပါဠိတော် ၌ “ အည မညံ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဆရာအတွက်လည်း ဖြစ်သည်။ ဆရာကလည်း တပည့်တို့အပေါ်မှာ ဂရုစိုက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော သဂါရဝ, အားထားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော သပ္ပတိဿရှိရသည်။ ကိုင်းကျွန်းမှီ ကျွန်းကိုင်းမှီမျိုးတည်း။

ဝုခိံ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ ဝုခိံ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇိဿန္တိ ” ဟု ရှိ၏။ ဤသို့ အချင်းချင်း သဂါရဝ သပ္ပတိဿဖြစ်မှ ဆရာနှင့် တပည့်တို့သည် စိုက်ပျိုးထား အပ်သော သစ်ပင်၏ကြီး ပွားခြင်းကဲ့သို့ သီလ, သမာဓိ, ပညာတို့ဖြင့် တိုးပွား၍ “ ဝုခိံ ” ဟူသော ကြီးပွားခြင်း, စိုက်ပျိုးထားအပ်သောသစ်ပင်၏ ကြီးပွားရုံတွင်မက အကိုင်း အခက် အလက် အပွင့် အသီးဝေဆင်း၍ စည်ပင်ခြင်းကဲ့သို့ ပစ္စည်း ၄ ပါး ကိစ္စိ ယသ တို့နှင့်တကွ သီလ, သမာဓိ, ပညာတွေဝေဆင်း၍ စည်ပင်ခြင်းဟူသော ဝိရုဠိ, သစ်ပင်၏ တနေရာ၌ စည်ပင်ရုံတွင်မကဘဲ အသီးမျိုးစေ့တို့ဖြင့် ပြန့်ပွား၍ အဆင့်ဆင့် ပြန့်နှံ့သွား သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဆရာ တပည့်တို့မှာလည်း သူတော်ကောင်း တပည့် အဆက်ဆက် ပြန့်ပွား၍ အရပ်ရပ်၌ ပြန့်နှံ့ခြင်းဟူသော “ ဝေပုလ္လ ” သို့ ရောက်နိုင်ကြသည်။

သာဟူစသည်။ ။သာဟူတိ သာဓု၊ လဟူတိ အဂရ၊ [ငါ့မှာ သင်၏ ဥပဇ္ဈာယ် ဖြစ်ဘို့ အရေး၌ ဝန်မလေးပါ တာဝန်ပေးပါ၏- ဟူလို။] ဩပါယိကံတိ ဥပါယပဋိ သံယုတ္တံ။ [“ ဥပါယေ+နိယုတ္တံ ဩပါယိကံ ” ဟု ပြုပါ။ သင်၏ ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းသည် နည်းလမ်းကျ၏၊ နည်းလမ်းကျမှုကြောင့် သင်ဟာ ယနေ့မှစ၍ ငါ့တာဝန်ဖြစ်နေ၏။] ပတိရူပံတိ အနုရူပံ၊ [သင်၏ ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းသည် လျောက်ပတ်ပါ၏-ဟူလို။]

တိဝါ အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စပဒါနိ-ငါးပါးသော ပုဒ်တို့သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဘာဝ သမ္ပုဋိစ္ဆန ဝေဝစနာနိ-ဥပဇ္ဈာယ်၏ အဖြစ်ကို ဝန်ခံကြောင်းဖြစ်သော ဝေဝုစပရိယာယ် စကားလှယ်ပုဒ်တို့သည်၊ ကာယေန ဝိညာပေတိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း) သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန- သည်၊ ဥပဇ္ဈာယော မေဘန္တေ ဟောဟိတိ- ဟူ၍၊ တိက္ခတ္ထု-၃ ကြိမ်၊ ဝုဒ္ဓတ္ထ-လျှောက်အပ်သော်၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ သာဟူတိ အာဒိသု အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ပဒေသု-တို့တွင်၊ ယဿ ကဿစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပဒဿ-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ကာယေနဝါ-ကိုယ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝါစာယဝါ- နှုတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကာယ ဝါစာဟိဝါ- ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ (“ ဝိညာပေတိ ” ၌ စပ်ပါ၊) တဿာ-သည်၊ ဥပဇ္ဈာယော-ကို၊ ဂဟိတော-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ-ဥပဇ္ဈာယ် ယူခြင်းကို၊ သဒ္ဓိဝိညာပေတိ-အကယ်၍ သိစေအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏။

x x x x x x x x x

ပါသာဒိကေန သမ္ပါဒေဟိ ။ ။ ယခုအခါ ဥပဇ္ဈာယ်ပေးရာ၌ ရှေ့ ၄ မျိုးကို သုံးလေ့မရှိကြ၊ ဤကမျိုးကိုသာ သုံးလေ့ရှိကြသည်၊ ပါသာဒိကေနကို “ပသာဒါဝဟေန ကာယဝစိယောဂေန” ဟု၎င်း၊ သမ္ပါဒေဟိကို “တိဝိဓသိက္ခံ နိပ္ပါဒေဟိ” ဟု ၎င်း ဋီကာဖွင့်၏။ “ ပသာဒံ အာဝဟတိတိ ပါသာဒိကော” ဟု ပြု၍ ကာယပယောဂ ဝစိပယောဂကို အရကောက်စေလိုသည်။ သို့သော် ဥပါးသော သိက္ခာ (သီလသမာဓိပညာ) ကို ပြီးစေဘို့ရန်မှာ စိတ္တပယောဂ (စိတ်၏ ကောင်းသော အမှုအရာ) လည်း ပါမှ ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပါသာဒိကအရ၌ ကာယ ဝစိ မနော ဥပါးလုံး ပယောဂကို ယူသင့်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် “ ပသာဒါဝဟေန နိဒ္ဒေါသေန ကာယဝစိမနောကမ္မေန ” ဟု ကင်္ခါဋီကာသစ် နိဒါနုဒ္ဒေသ၌ ဖွင့်သည်။

သမ္ပါဒေဟိ။ ။ သံပုဗ္ဗ + ပဒ + ကာရိတ် နောစွည်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “နိပ္ပါဒေဟိ- ပြီးစီးစေလော (ပြီးစီးအောင် အားထုတ်လော)” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ သံပုဗ္ဗ၊ ပဒဝတ်သည် အကမ္မကဖြစ်၏။ ကာရိတ်စွည်းကြောင့် “တိဝိဓသိက္ခံ” ဟု ကံတပါး ရသည်။ [ရှေးက “ပြည့်စုံစေလော” ဟု ပေးကြ၏။ “ ပြည့်စုံ ” ဟူသော စကားသည် သာသာဒိယောဂ (နှင့်- ဟူသော) အနက်ကို ဝှဲရကား ထို သဟာဒိယောဂ မရှိသောကြောင့် ထိုအနက်သည် ဤနေရာ၌ မရနိုင်၊ ဤ “ပါသာဒိကေန သမ္ပါဒေဟိ” ၏ ဆိုလိုရင်းကား- “ သူတပါးတို့၏ ကြည်ညိုခြင်းကို ဆွဲဆောင်နိုင် (ကြည်ညိုစေနိုင်) အောင် ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ပါလော ” ဟု ဆိုလိုသည်။

ရှေးအနက်။ ။ “ပါသာဒိကေန- ကြည်ညိုဘွယ်ကိုဆောင်သော ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာနှင့်၊ သမ္ပါဒေဟိ - ပြည့်စုံစေလော” ဟု ရှေးက ပေးကြ၏။ ထိုအနက်၌ “ကြည်ညိုဘွယ်” ဟူသည် ကြည်ညိုစရာကောင်းသော ကိုယ်မှု နှုတ်မှုတည်း။ သို့ဖြစ်လျှင် ပသာဒအရနှင့် ပါသာဒိကအရသည် မကွဲပြားဘဲ ရှိနေ၏။ ထို့ကြောင့် “ ပသာဒနံ ပသာဒေါ ” ဟု ပြု၍ “ ပသာဒ - သူတပါး၏ ကြည်ညိုခြင်းကို + အာဝဟ - ဆောင်နိုင်သော ” ဟူသော မှတ်ပါ။ ထိုသို့ ဆောင်နိုင်သော ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှုတ်အမှုအရာ၊ စိတ်

ဟိ- မှန်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ- ၏၊ ပဉ္စသု - ကုန်သော၊ ဣမေသု ပဒေသု- တို့တွင်၊ ယဿ ကဿစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပဒဿ - ကို၊ ဝါစာယဝါ- နှုတ်ဖြင့်မူလည်း၊ ယဒိဒံ သာဝနံ-အကြင်ကြားသိစေခြင်းသည်သော်၎င်း၊ ကာယေ နဝါ-ကိုယ်ဖြင့်မူလည်း၊ (ယဒိဒံ)အတ္ထ ဝိညာပနံ-အကြင် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေခြင်းသည်သော်၎င်း၊ (အတ္ထိ- ၏၊) ဣဒမေဝ-ဤ နှုတ်ဖြင့်မူလည်း ကြားသိ စေခြင်း , ကိုယ်ဖြင့်မူလည်း အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေခြင်းသည်ပင်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥပဇ္ဈာယ ဝတ္ထကထာ၌၊ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ - ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန-ဝါဒန္တကေား၊ ကေစိ-အချို့ ဆရာတို့သည်၊ သာဓုတိ-ဟူ၍၊ သမ္ပဒိစ္ဆနံ- ထပ်မံ၍ဝန်ခံခြင်းကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ (ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ- ကို) ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏။ တံ-ထို ကေစိဆရာတို့၏ စကားသည်၊ ပမာဏံ- နှိုင်းချိန် တိုင်းတာ ကြောင်းစကားသည်၊ န- မဟုတ်၊ (ကသ္မာ - နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ အာယာစန ဒါနမဒတ္တန-တပည့်ကတောင်းခြင်း၊ ဆရာကပေးခြင်းမျှဖြင့်၊ ဥပဇ္ဈာ ယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ ဧတ္ထ- ဤ ဥပဇ္ဈာယ်ယူရာ ဌာန၌၊ သမ္ပဒိစ္ဆနံ - တပည့်က ထပ်မံ၍ ဝန်ခံခြင်းသည်၊ န အင်္ဂံ-အင်္ဂါမဟုတ်၊ (“တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို ကေစိဆရာတို့၏စကားသည်၊ ပမာဏံ-သည်၊ န- မဟုတ်” ဟု ပြန်လှည့်)၊ ၂ ခွိ ဝိဟာရိကေနာပိ- သည်လည်း၊ ကေဝလံ-အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့်မဖက် သက်သက်၊ မေ-သည်၊ ဣမိန-ပဒေန-ဤ သာဟုစသောပုဒ်ဖြင့်၊ ဥပဇ္ဈာယော - ကို၊ ဂဟိတော - ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဣတံ -

x x x x x x x

အမူအရာကိုပင် “ကြည်ညိုဘွယ်” ဟု ခေါ်သည်။ ထို့ပြင်- “နှင့်” ဟူသော အနက်လည်း မသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း— သမ္ပာဒေဟိပုဒ်က ပြည့်စုံခြင်းအနက်ကို မဟော၊ ပြီးစေခြင်း အနက်ကို ဟောသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေးက အနက်ပေးပုံကို စဉ်းစားပါ။

ဣဒမေဝဟိ ဧတ္ထ ။ တပည့်က “ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ” ဟု ခု ကြိမ် ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ်တောင်းသောအခါ ဥပဇ္ဈာယ်က “သာဟု” စသော ငါးမျိုးတွင် တမျိုးမျိုး ကိုဆို၍ နှုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ခေါင်းငြိမ်းခြင်းစသော ကိုယ်အမူအရာဖြင့် ဖြစ်စေ ဥပဇ္ဈာယ် ပေးခြင်းသည်ပင် ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းကိစ္စ ဖြစ်၏။ “ထိုကိစ္စ အထမြောက်၏” - ဟုလို။

ကေစိ ပန၊ ပေ၊ ဥပဇ္ဈာယော ။ ။ အချို့ကား “ဥပဇ္ဈာယော မေ” စသည်ဖြင့် တပည့်ကဆိုပြီး၍ ဥပဇ္ဈာယ်က “သာဟု” စသော စကားတမျိုးမျိုးကို ဆိုပြီးသောအခါ တပည့်က ထပ်၍ “သာဓု” ဟု လျှောက်ခြင်းကို “ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်း” ဟု ဆိုကြ၏။ ထို ကေစိဝါဒသည် ပမာဏမဟုတ်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ တပည့်က “ဥပဇ္ဈာယော မေ” စသည်ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ်အဖြစ်ကို တောင်းခြင်း၊ ဆရာက “သာဟု” စသည် တမျိုးမျိုးကို ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ်ပေးခြင်း၊ ဤသို့ ယာစန-ဒါန ၂ မျိုးမျှဖြင့် ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းကိစ္စ ပြီးနိုင် သောကြောင့်တည်း၊ ဆရာက ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသောအခါ တပည့်က “သာဓု” ဟု၎င်း “အာမဘန္တေ” ဟု၎င်း ဆိုဘွယ်မလိုပါ - ဟုလို။

သိခြင်းငှါသာ၊ ဝဋ္ဋတိ- သင့်သည်ကား၊ န- မဟုတ်သေး၊ အဇ္ဇတဂ္ဂ- ယနေ့ကို အစပြု၍၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ထေရော-သည်၊ မယံ- န၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ အဟမ္မိ - သည်လည်း၊ ထေရဿ - န၊ ဘာရော - တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣဒမ္မိ-ဤ အကြောင်းအရာကိုလည်း၊ ဣတံ-သိခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်သေး၏။

တတြာယံ သမ္မာဝတ္တနာတိ - ကား၊ သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ - ဟူ၍၊ ယံ- အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ တတြ - ထို သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗဟူသော စကားရပ်၌၊ (သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗဟူသော စကားအရ) အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ သမ္မာဝတ္တ နာ- ကောင်းစွာကျင့်ပုံတည်း၊ ကာလဿေဝ၊ ပေ၊ ဩဒုဗ္ဗိတွာတိ- ကား၊ အဿ- ထို သဒ္ဓိဝိဟာရိကန်၊ ပစ္စုသကာလေ - (အရုဏ်မတက်မီ) မိုးသောက်အခါ၌၊ စက်မနတ္ထာယဝါ-စကြိုသွားခြင်းအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ဓောတပါဒ ပရိဟရဏတ္ထာ ယဝါ-ဆေးအပ်ပြီးသောခြေကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ (ဖုံမလူး အောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊) ပဋိမုတ္တာ-စွပ်အပ်ကုန်သော၊ ဥပါဟနာ- ဘိနပ်တို့သည်၊ ပါဒဂတာ - ခြေ၌ရောက်နေကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ - နံအံ့၊ (ဝေံသတိ) [ရှေးက အမြဲ ဘိနပ်စီးလေ့ မရှိသောကြောင့် “ စက်မနတ္ထာယ ” စသည်ကို ဆိုသည်။] တာ-ထို ဘိနပ်တို့ကို၊ (အပနေတွာ၌စပ်၊) ကာလဿေဝ- စောစောကပင်၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ဒန္တကဋ္ဌံ ဒါတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ မဟန္တံ-ကြီးသောဒန်ပူ၎င်း၊ မဇ္ဈိမံ-အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ဒန်ပူ၎င်း၊ ခုဒ္ဒကံ- ငယ်သောဒန်ပူ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ-၃ မျိုးကုန်သော၊ ဒန္တကဋ္ဌာနိ-ဒန်ပူတို့ကို၊ ဥပနေတွာ-ကပ်ဆောင်၍၊ တတော-ထို ဒန်ပူ ၃ မျိုးတို့မှ၊ ယံ-အကြင်ဒန်ပူကို၊ တီဏိဒိဝသာနိ - ၃ ရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဂဏှာတိ - ယူ၏၊ စတုတ္ထဒိဝသတော- လေးရက်မြောက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ တာဒိသမေဝ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သောဒန်ပူ ကိုသာ၊ (ဥပဇ္ဈာယ်ယူနေကျ ဒန်ပူကိုသာ၊) ဒါတဗ္ဗံ - ပေးထိုက်၏၊ (ကပ်ထိုက် ၏၊) အနိယမံ - မမှတ်သားအပ်သည်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ (တနည်း) နိယမံ - မှတ်သားအပ်သည်ကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ ယံဝါတံဝါ- အမှတ်မထား တပါး ပါးသော ဒန်ပူကိုမူလည်း၊ သစေ ဂဏှာတိ - အံ့၊ အထ - ထိုသို့ ယူလသော်၊ ယာဒိသံ-အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သောဒန်ပူကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သောဒန်ပူကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ (ကပ်ထိုက်၏)။

x x x x x x x

တီဏိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ။ ။ ဒန်ပူ ၃ မျိုးတွင် တချောင်းချောင်းကို အမြဲယူလျှင် ထို ယူအပ်သောဒန်ပူကိုသာ နောက်နောင်ရက်တို့၌ ဆက်ကပ်ပါ-ဟူလို၊ အကြီးစားဒန်ပူ ဟု ဆိုသော်လည်း “ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အဋ္ဌဂုံလပရမံ ဒန္တကဋ္ဌံ ” ဟု ခွင့်ပြုချက်အရ အရှည်အားဖြင့် အလွန်ဆုံး လက်ရှစ်သစ်သာ ရှိရသည်၊ အငယ်စားဒန်ပူ ဟု ဆိုသော် လည်း “ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ စတုရဂုံလပရမံ ဒန္တကဋ္ဌံ ” ဟု ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ခန္ဓကဋ္ဌံ ခွင့်ပြုချက်အရ အတိုဆုံးအားဖြင့် လက် ၄ သစ်သာ ရှိရသည်။

၁၃ (မဟာဝါ)

မုခေါဒကံ ဒါတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သီတံ-အေးသော၊ ဥဒကံစ- ရေကို၎င်း၊ ဥဏ္ဍိ-
 နွေးသော၊ (ဥဒကံစ - ကို၎င်း၊) ဥပနေတွာ - ကပ်ဆောင်၍၊ တတော - ထို
 ရေအေး၊ ရေနှေးတို့မှ၊ ယံ-အကြင်ရေကို၊ တီဏိ ဒိဝသာနိ- ၃ ရက်တို့ပတ်လုံး၊
 ဝဠုဂ္ဂေတိ- သုံးဆောင်၏၊ စတုတ္ထဒိဝသတော- မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ တာဒိသမေဝ-
 ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ မုခေဝနောဒကံ-မျက်နှာသစ်ရေကို၊
 ဒါတဗ္ဗံ - ပေးထိုက်၏၊ (ကပ်ထိုက်၏၊) အနိယမံ - မမှတ်သားအပ်သည်ကို၊
 ကတွာ-၍၊ (တနည်း-နိယမံ အကတွာ) ယံဝါ တံဝါ-အမှတ်မထား တပါးပါး
 သော ရေကို၊ သစေ ဝဏှာတိ- အံ၊ အထ-ထိုသို့ ယူလသော်၊ ယာဒိသံ- အကြင်
 ကဲ့သို့ ရှုအပ်သောရေကို၊ လဘတိ-၏၊ တာဒိသံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ ဒုဝိဓမ္မိ- ၂ ပါး
 အပြားရှိသော ရေအေး၊ ရေနှေးကိုလည်း၊ သစေ ဝဠုဂ္ဂေတိ - အံ၊ (ဧဝံသတိ)
 ဒုဝိဓမ္မိ- ကိုလည်း၊ ဥပနေတဗ္ဗံ - ကပ်ဆောင်ထိုက်၏၊ ဥဒကံ - ကို၊ မုခေဝန
 ဋ္ဌာန-မျက်နှာသစ်ရာအရပ်၌၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ ဝစ္စကုဋိတော-ဝစ္စကုဋိမှ၊
 ပဋ္ဌာယ - ၍၊ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ - တံမြက်လှည်းရာ၏။ [မျက်နှာသစ်ရေ ထားပြီးနောက်
 “ဝစ္စကုဋိမှစ၍ တံမြက်လှည်းရမည်” ဟု ဆိုလိုသည်။]

ထေရေ-သည်၊ ဝစ္စကုဋိ-သို့၊ ဝတေ-သွားလသော်၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဝေဏ်ကို၊
 သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ- တံမြက်လှည်းရာ၏၊ ဧဝံ- ဤသို့ တံမြက်လှည်းလသော်၊ ပရိဝေဏံ-
 သည်၊ အသုညံ- အစောင့်အရှောံမှ မကင်းဆိတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ [ဥပဇ္ဈာယ်က
 ဝစ္စကုဋိသို့ဝင်ခိုက် သန္တိပိဟာရိက က ကျောင်းအခန်းထဲ ဝင်နေလျှင် ဆရာနှင့်
 တပည့် ၂ ပါးသာရှိသောကြောင့် ကျောင်းမှာ အစောင့်အရှောက် ကင်းဆိတ် ၍
 ကျောင်းအတွင်းရှိ ပစ္စည်းများကို ခိုးသူတို့ ခိုးယူသွားတတ်သည်။] ထေရေ-သည်။
 ဝစ္စကုဋိတော - မှ၊ အနိက္ခန္တေယေဝ - မထွက်မီဝင်၊ အာသနံ - နေရာထိုင်ကို၊
 ပညပေတဗ္ဗံ - ခင်းထားထိုက်၏၊ [“အာသနံ မဇ္ဈပိဋ္ဌာဒိ” အရ ထိုင်ခုံ၊ သို့မဟုတ်
 နေရာထိုင်ကို “ အာသန ” ဟု ဆိုသည်။] သရိရကိစ္စံ - ကိုယ်၏ကိစ္စကို၊ (ကုဋိ
 တက်ခြင်း၊ သန့်သက်ရေးဆေးခြင်း ကိစ္စကို၊) ကတွာ- ၍၊ အာဂတိာ-ပြန်လဲ၍၊
 တသ္မိံ - ထိုနေရာ၌၊ နိသိန္ဓယ - ထိုင်နေသော ဥပဇ္ဈာယ်အား၊ သစေ ယာဂု
 ဟောတိတိ အာဒိနာ - အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ (ပါဠိတော်၌လာသော
 နည်းဖြင့်၊) ဝတ္ထဝတ္ထံ- ဟောတော်မူအပ်သော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ဥဠာ
 ပေါတိ-ကား၊ ကေနစိ-တစုံတခုသော၊ ကစဝရေန - အမှိုက်ဖြင့်၊ သံကိဏ္ဍော-
 ရောပြွမ်းနေသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ၊) ပန - ဆက်၊ အညော - ရေပေါက်မှ
 တပါး အခြားသော၊ ကစဝရော- သည်၊ သစေ နတ္ထိ- အံ၊ ဥဒက ဖုသိတာနေဝ-
 ရေပေါက်တို့သည်သာ၊ (သစေ) ဟောန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊)
 ဟတ္ထေနာပိ-လက်ဖြင့်လည်း၊ ပမဇ္ဇိတဗ္ဗော-သုတ်ထိုက်၏၊ [ပါဠိတော်၌လာသော
 ယာဂုသောက်ရာအရပ်ကို ယူရသောကြောင့် “ ဥဒကဖုသိတာနေဝ ဟောန္တိ ” ၌

ယာဂုသောက်ပြီးနောက် လက်ဆေးတုန်းက ကျနေသောရေပေါက်နှင့်တကွ ယာဂု ပေါက်ကို ဆိုသည် ဟု မှတ်ပါ။]

သဂုဏ် ကတ္တာတိ-ကား၊ ဒွေ-၂ ထည်ကုန်သော၊ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ (ကေသီနှင့် သက်န်းကြီးတို့ကို၊) ကေတော - တပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ - ၍၊ ဝါ - ထပ်၍၊ (ဒါတဗ္ဗာဠှစပ်၊) ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်သော၊ ဒွေပိ- န်သော၊ တာသံဃာဋီယော-ထို ချုပ်စပ်အပ်သောသက်န်းတို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗာ-နိ၏၊ ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗိ- သော၊ စိဝရံ- ကို၊ သဗ်ဋိတတ္တာ- ဆက်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ (ချုပ်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သဗ်ဋိတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ- ၏၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ သဗ်ဋီယော ဒါတဗ္ဗာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ငြိ၊ နာတိဒူရေ ဝန္တဗ္ဗံ နာစွာသန္ဓေတိတ္ထေ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဥပဇ္ဈာယံ- ကို၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန် နစ်၍၊ ဩလောကေန္တံ-ကြည့်သည်ကို၊ (လှည့်ကြည့်သောဥပဇ္ဈာယ်ကို) ကေန ပဒဝီတိဟာရေန ဝါ - ခြေတလှမ်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ဒွိဟိ ပဒဝီတိဟာရေဟိဝါ - ခြေ ၂ လှမ်းတို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ သစေ သမ္မာပုဏ္ဏာတိ - အကယ်၍ ကောင်းစွာ ရောက်နိုင်အံ့၊ (အကယ်၍ မှီနိုင်အံ့၊) ဣတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ဖြင့်၊ နာတိဒူရေ - မဝေးလွန်းသော အရပ်၌၎င်း၊ နာစွာသန္ဓေ - ၌၎င်း၊ (ဂတော- လိုက်သွားသူမည်သည်၊) ဟောတိ- ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗိ-၏။

ပတ္တပရိယာပန္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ -ကား၊ ဥပဇ္ဈာယေန-သည်၊ ဘိက္ခာစာရေ- ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ အရပ်၌၊ ယာဂုယာ-ယာဂုကို၊ (လဒ္ဓါယ)ဝါ-ရအပ်သော် ၎င်း၊ (ရအပ်သောကြောင့်သော်၎င်း) ဘတ္ထေ- ထမင်းကို၊ လဒ္ဓဝါ- ရအပ်သော်

x x x x x x x x

သဗ္ဗိဟိ၊ပေ၊ဝုစ္ဆတိ။ ။အခြားနေရာ၌ သက်န်းကြီးကိုသာ “သံဃာဋီ” ဟု ခေါ်လေ့ ရှိ၏၊ ဤနေရာ၌ အဘယ့်ကြောင့် ကေသီကိုပါ သံဃာဋီ ဟု ခေါ်ရသနည်း- ဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် “သဗ္ဗိဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ “ဒွေ စိဝရာနိတိပါရါနံ သံဃာဋီ” စ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ယဒိဇေံ သံဃာဋီယောတိ ကသ္မာ ဝုတ္တံတိ အာဟ - သဗ္ဗိဟိ စိဝရံ သံဃာဋီတတ္တာ သံဃာဋီတိ ဝုစ္ဆတိတိ” — ဋီကာ။

ပဒဝီတိဟာရေန ။ ။ ပဒံ + ဝီတိဟရတိ ဣတ္တာတိ ပဒဝီတိဟာရော၊ ဣတ္ထ - ဤ တောင်ဆုပ်အရပ်၌၊ ပဒံ - ရှေးခြံကို၊ ဝီတိဟရတိ - လွန်၍ ဆောင်ရ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ရှေ့ခြေကိုလွန်၍ ဆောင်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုအရပ်သည်၊ ပဒဝီတိဟာရော - မည်၏၊ ခြေတလှမ်း လှမ်းလောက်ရာအရပ်တည်း၊ ထို ပဒဝီတိဟာရသည် မနေး မမြန် မှန်မှန်သွားသူအတွက် တောင်ဆုပ်ပမာဏရှိ၏၊ [ပဒဝီတိဟာရေဟိတိ ဣတ္ထ ပဒံ ဝီတိ ဟရတိ ဣတ္တာတိ ပဒဝီတိဟာရော၊ ပဒဝီတိဟရဏဂ္ဃာနံ ဒုတဝိလမ္ပိတံ (အမြန် အနှေးကို) အကတ္တာ သမဂမနေ ဒွိန္တံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္ထံ၊ ပဒါနံဝါ ဝီတိဟရဏံ အဘိ မုခံ ဟရိတွာ နိက္ခေပေါ ပဒဝီတိဟာရေတံ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော- ဋီကာ။] နောက်နည်းအလို “ပဒါနံ + ဝီတိဟရဏံ ပဒဝီတိဟာရော-ခြေကို ရှေးရှုဆောင်၍ရခြင်း ကို ပဒဝီတိဟာရ” ဟု ဆိုသည်။

၎င်း၊ (ရအပ်သောကြောင့်သော်၎င်း၊) ပတ္တော - သည်၊ ဥဏှောဝါ-ပူနေသည် သော်လည်း၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ ဘာရိကောဝါ-ဝန်လေးနေသည်သော်လည်း၊ သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပတ္တိ- ကို၊ တဿ- ထို ဥပဇ္ဈာယ်အား၊ ဒတွာ-၍၊ သော ပတ္တော - ထို ဥပဇ္ဈာယ်၏ သပိတ်ကို၊ ဂဟေ တဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ န ဥပဇ္ဈာယဿ၊ ပေ၊ ဩပါတေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ အန္တရဿရောဝါ- ရွာတွင်း၌သော်၎င်း၊ အညတြဝါ-အခြားသော ဆွမ်းစားစရပ် ၌သော်၎င်း၊ ဘဏမာနဿ- ပြောဆိုစဉ်၊ တဿ- ထို ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ ဝစနေ- စကားသည်၊ အနိဋ္ဌိတေ-မပြီးဆုံးသေးမီ၊ အညာ-အခြားသော၊ ကထာ-စကား ကို၊ နသမုဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ - မဖြစ်စေထိုက်၊ စ ပန- ထပ်၍ ဆက်ဥးအံ၊ ဣတော- ဤန ဥပဇ္ဈာယဿ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ယတ္ထယတ္ထ -အကြင် အကြင် သိက္ခာပုဒ်၌၊ နကာရေန-နအက္ခရာဖြင့်၊ ပဋိသေဓော - တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော၊ (တတ္ထတတ္ထ- ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊) ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ-ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ အယံ- ဤ နအက္ခရာ ဖြင့် တားမြစ်အပ်ရာဝယ် ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်ကိုသိရခြင်းသည်၊ ခန္ဓကဓမ္မတာ-ခန္ဓက တို့၌ သဘောတည်း၊ [မဟာဝါ၊ စူဠဝါခန္ဓကတို့၌ ထုံးစံတည်း။]

အာပတ္တိသာမန္တာ ဘဏမာနောတိ- ကား၊ ပဒသောဓမ္မဒုဋ္ဌုလ္လာဒိဝသေန- ပဒသော ဓမ္မအာပတ် , ဒုဋ္ဌုလ္လာအာပတ် အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာပတ္တိ ယာ-၏၊ အာသန္ဓဝါစံ- အနီးဖြစ်သောစကားကို၊ ဘဏမာနော-ပြောဆိုသော ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ (နိဝါရေတဗ္ဗော၌ စပ်၊) [အာပတ္တိယာ အာသန္ဓဝါစန္ဒိ အာပတ္တိ ဇနကမေဝ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ယာယ ဟိ ဝါစာယ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ သာဝါစာ တဿာ အာပတ္တိယာ အာသန္ဓာတိ ဝုစ္စတိ၊-ဋီကာ။] နိဝါရေတဗ္ဗော တိ-ကား၊ ဘန္တေ- အရှင် ဘုရား၊ ဤဒိသံနာမ - ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သည် မည်သော စကားကို၊ ဝတ္တံ-ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ဝန္နတိကိံ - အပ်ပါသလော၊ အာပတ္တိ-သည်၊ နဟောတိ(ကိံ)-မဖြစ်ပါသလော၊ ဣတိ ဝေံ-သို့၊ ပုစ္ဆန္တေနဝိယ- မေးသူကဲ့သို့၊ ဝါရေတဗ္ဗော-တားမြစ်ထိုက်၏၊ ပန-ဗျာဘိရိက်ကား၊ ဝါရေဿာမိ- တားမြစ်အံ၊ (တားမြစ်လိုက်မည်) ဣတိ ကတွာ- ဤသို့လုံးသွင်း၍၊ မဟလ္လက-ကိုယ်တော် ကြီး၊ ဝေံ - ဤသို့၊ မာဘဏ- မပြောပါနှင့်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗော-မပြော ဆိုထိုက်။

x x x x x x x x x

သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ။ ။ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိတိ (ဟူသောစကားကို) ဤဒိသေသု ဂိလာနောပိ နမုစ္စတိတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ — သာရတ္ထ၊ အာပဒါ ဥဗ္ဗတ္တက ဒိတ္တစိတ္တ ဝေဒနန္ဒာဒိဟိ ဝိနာ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနိတွာပိ ဝဒန္တဿ ဂိလာနဿာပိ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ၊ — ဘေးရန် , ရူးသူ , စိတ်ပြန်လွင့်သူ , ဝေဒနာနှိပ်ကော်အပ်သူတို့မှတစ်ပါး အခြားသူတို့မှာ ပညတ်တော်ကိုမသိ၍ ပြောစေကာမူ ဒုက္ကဋ္ဌပင်၊-ဝိမတိ။

ပဌမတရံအာဂဇ္ဇိကာကိ - ကား၊ အာသန္ဓေဝါ - အနီး၌မူလည်း၊ ဂါမော-
 သည်၊ သခေ ဟောတိ-အံ၊ ဝိဟာရေဝါ-ကျောင်း၌မူလည်း၊ ဂိလာနော-ဂိလာန
 ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သခေ ဟောတိ-အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဂါမတော-မှ၊ ပဌမ
 တရံ-စွာ၊ အာဂဇ္ဇိ-ပြန်လာရာ၏၊ ဒုရေ-၌၊ ဂါမော-သည်၊ (သခေ)ဟောတိ-
 အံ၊ ဥပဇ္ဈာယေန - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ အာဂဇ္ဇန္တောစ- လာမည့်သူသည်လည်း၊
 (သခေ)နတ္ထိ-အံ၊ (ဝေံ သတိ)-တေနေဝ - ထို ဥပဇ္ဈာယ်နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ -
 ကွ၊ ဂါမတော- မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ စိဝရေန- ဖြင့်၊ ပတ္တိ- ကို၊ ဝေဋ္ဌေတွာ-
 ရစ်ပတ်၍၊ [သပိတ်အိပ် မပါသည့် အတွက် ယူလို့လွယ်အောင် “ သက်န်း
 အနားဖြင့် သပိတ်ကို ရစ်ပတ်၍” ဟု ဆိုသည်။] အန္တရာမဂ္ဂတော- ခရီးအကြားမှ၊
 ပဌမတရံ-စွာ၊ အာဂဇ္ဇိ- ပြန်လာရာ၏၊ ဝေံ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ နိဝတ္တန္တေန-
 ပြန်နစ်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ ပဌမတရံ - စွာ၊ အာဂဇ္ဇိ- ၍၊ အာသန
 ပညာပနာဒိ-နေရာကို ခင်းခြင်းအစရှိသော၊ သဗ္ဗိ- သော၊ ကိစ္စ- ကို၊ ကာတဗ္ဗိ-
 ပြုရာ၏။

သိန္ဓု ဟောတိတိ- ကား၊ တိန္ဒု-ချွေးစိုသည်၊ သေဒဂ္ဂဟိတံ-ချွေးသည် ယူအပ်
 သည်၊ (ဟောတိ-အံ၊) စတုရဂုံလံ ကဏ္ဍံ ဥဿာရေတွာတိ-ကား၊ ကဏ္ဍံ-သက်န်း
 အနားကို၊ စတုရဂုံလပဗ္ဗမာဏံ - လက် ၄ သစ် ပမာဏရှိအောင်၊ အတိရေကံ-
 ပိုလွန်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ [ဤနေရာ၌ ပိုဒ်ခတ်၍ “သင်္ဃရိတဗ္ဗံ” ၌ စပ်။] ဝေံ-
 ဤသို့ လက် ၄ သစ်လောက်ပိုသည်ကိုပြု၍၊ စိဝရံ-ကို၊ သင်္ဃရိတဗ္ဗံ-ခေါက်ရာ၏၊
 ကိံကာရဏာ-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (ဝေံ- ဤသို့ လက် ၄ သစ်လောက်
 ပိုသည်ကိုပြု၍၊ စိဝရံ-ကို၊ သင်္ဃရိတဗ္ဗံ-ခေါက်ထိုက်သနည်း၊) မ-ဇ္ဈ- သက်န်း၏
 အလယ်ခေါင်၌၊ ဘဂေါ- ချိုးအပ်သော အရာသည်၊ (ခေါက်ချိုးရာသည်)၊ မာ

x x x x x x x x

သိန္ဓု တိန္ဒု။ ။ သိန္ဓု၌ သိဒ္ဓ - သိနေဟေ ” ဟူသော ဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ အသိဒ္ဓိ
 (သိနိယို) - စိစွတ်ပြီ၊ ဣတိ သိန္ဓု (စိဝရံ)၊ တိမဓာတ်လည်း ကိလေဒ - စွတ်စိုခြင်း
 အနက်ဟောပင်၊ အတေမိ - စိစွတ်ပြီ၊ ဣတိ တိန္ဒု၊ ထိုသို့ စိစွတ်ခြင်းသည် ချွေးက
 သက်န်းကို ယူအပ်သောကြောင့်ဖြစ်ရကား “သေဒဂ္ဂဟိတံ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

စတုရဂုံလံ ဥဿာရေတွာ။ ။ ဥ-အထက်၌ + သ-ရေဘွာ-တက်စေ၍၊ ဤသို့
 သဒ္ဓတ္ထံ၊ “ အတိရေကံ ကတွာ ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ဖြစ်၏၊ သက်န်းခေါက်သော အခါ
 အစွန်း ၂ ဘက်ကို အညီထား၍ ခေါက်လျှင် အလည်၌ ခေါက်အပ်သောအရာ (ခေါက်
 ချိုးရာ) ထင်၏၊ ထိုသို့ အလည်၌ ခေါက်ချိုးရာ ထင်ဖန်များလျှင် သက်န်းစုတ်ပြတ်
 လွယ်သောကြောင့် တဖက်သက်အနားကို လက် ၄ သစ်လောက် ပိုစေ၍ ခေါက်ပါ-
 ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [“ သံဟရိတဗ္ဗံ ” ဟု အချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ပါဠိတော်အတိုင်း
 “သံသတရိဗ္ဗံ” ဟု ရှိရမည်၊ ဓာတ်ချင်းကား ဟရဓာတ်ချည်း ဖြစ်၍ အတူပင်၊ ဟကို
 သပြုလျှင် “သံသရ” ဟု ဖြစ်၏။]

အဟောသိ- မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဆုတံ - ဤသို့ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဧဝံ စိဝရံ သဿံရိတဗ္ဗံ)၊ ဟိ-မှန်၊ သမံ-အစွန်း ၂ ဘက် ညီမျှသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ သံဃရိ တဿ- ခေါက်အပ်သော သင်္ကန်း၏၊ မဇ္ဈေ - ဌ၊ ဘင်္ဂေါ-သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တတော-ထိုသို့ ခေါက်ချိုးရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နိစ္စံ - အမြဲ၊ ဘိဇ္ဇမာနံ - ချိုးအပ် သော သင်္ကန်းသည်၊ ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိသည်၊ (ရိသည်)၊ ဟောတိ-၏၊ တံနိဝါရ ဏတ္ထံ-ထို ဒုဗ္ဗလအဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဧတံ-ဤ စတုရင်္ဂလံ ကဏ္ဍံ ဥဿာရေတွာ ဟူသော စကားကို၊ (ဘဝဝတာ) ဝုတ္တံ - ပြီး၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ခေါက်အပ်သော်၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ဘင်္ဂဋ္ဌာ နေယေဝ- ချိုးအပ်သော အရပ်၌ပင်၊ သွေ-နက်ဖန်ခါ၌၊ နဘိဇ္ဇတိ- သင်္ကန်းကို မချိုးအပ်၊ (ခေါက်ရာ မထင်)၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒိဝသေဒိဝသေ- နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ စတုရင်္ဂလံ - လက် ၄ သစ် အတိုင်းအရှည် ရှိသော အရပ်ကို၊ ဥဿာရေတွာ-အထက်သို့ ပိုထွက်စေ၍၊ ဝါ-ပိုအောင်ထား၍၊ သံဃရိတဗ္ဗံ - ၏၊ ဩဘောဂေ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ကာယဗန္ဓနံ-ခါးပန်းကြိုးကို၊ သံဟရိတွာ- ခေါက်၍၊ စိဝရဘောဂေ - သင်္ကန်းခွေ အတွင်း၌၊ ပက္ခိပိတွာ - ထည့်သွင်း၍၊ ထဒပတဗ္ဗံ-ထားရာ၏။

သစေ ပိဏ္ဏပါတော ဟောတိတိတ္ထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော - အကြင်ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဂါမေယဝ- ရွာထည်း၌သာ၊ (ဘုဒ္ဓိတွာ- စားပြီး၍၊ အာဂစ္ဆတိ-လာ၏၊ တဿဝါ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်၏လည်း၊ ပိဏ္ဏပါတော- ဆွမ်းသည်၊ န ဟောတိ- မရှိ၊) (မရှိဘဲဖြစ်တတ်၏)၊ (ယော-သည်၊) အန္တရ ယရေ-အိမ်တွင်း၌၊ (ဘုဒ္ဓိတွာ အာဂစ္ဆတိ၊ တဿဝါ ပိဏ္ဏပါတော နဟောတိ၊) (ယော) ပဋိက္ကမဒန - ရှေးရှုကပ်ဝင်ရာ ဆွမ်းစားစရပ်၌၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- ၍၊ အာ ဂစ္ဆတိ-၏၊ (တဿဝါ ပိဏ္ဏပါတော နဟောတိ၊) (ယော - အကြင်ဥပဇ္ဈာယ်

x x x x x x x

ဩဘောဂေ။ ။ သင်္ကန်းကိုခေါက်၍ ၂ ထပ်ထပ်ပြီးလျှင် သင်္ကန်းတန်းဝါးပေါ်၌ တင်ထားသောအခါ ဖြစ်စေ၊ တစုံတခုအပေါ်၌ ခေါက်၍ တင်ထားအပ်သောအခါ ဖြစ်စေ ထိုသင်္ကန်း၌ ခေါက်ချိုးအပ်သောအရာကို “ဘောဂ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဘုဇ- ဂတိကောဋိလ္လေ ” ဟူသော ခေတ်ကျမ်းနှင့်အညီ ကွေး၍နေသော အရပ်တည်း၊ ထို အရပ်၏အတွင်းကို “ဩဘောဂ” ဟု ခေါ်သည်။ အဝဏ်ကာရိယ ဩတည်း။ “ဘုဇတိ ကောဋိလ္လံ ဘဝတိတိ ဘောဂေါ၊ ဘောဂဿ+အန္တော ဩဘောဂေါ ” ဟု ပြု။

ယော ဂါမေယေဝ ဝါ၊ ပေ၊ န ဟောတိ ။ ။ ဤကဲ့သို့ ဝါသဒ္ဓါပါသော ဝါကျ မျိုး၌ “ နိယမ၊ အနိယမဝါကျ ” ကို အသီးအသီးခွဲ၍ အနက်ပေးရ၏။ ထို ဝါသဒ္ဓါ ကိုလည်း “ဝါကျဘေဒတ္ထ” ဟု ခေါ်သည်။ ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါပင်တည်း။ ယသ္မာဒပေတိ သုတ်၌ဖွင့်၏။ ဂါမေအရ အန္တရေသရ၊ ပဋိက္ကမနတိုမှတစ်ပါး အခြားတခုခုသောရွာတွင်း အရပ်ကိုယူရသည်။ [ဂါမေတိ ဂါမပရိယာပန္နောတာဒိသေကိသ္မိန္ဒိ ပဒေသေ၊ -သာရတ္ထ။

သည်။) ပိဏ္ဏံ- ဆွမ်းကို၊ န လဘတိ - မူလကပင် မရခဲ့၊ တဿဝါ - ၎င်းလည်း၊ ပိဏ္ဏပါတော-သည်၊ န ဟောတိ၊ ပန- အန္တယကား၊ ဂါမေ- ဌ၊ [နိဒဿနနည်း အားဖြင့် ဂါမေတခုကို ပြသည်၊ အန္တရသရေ၊ ပဋိက္ခမနေတို့ကိုပါ ရနိုင်၏။] အဘုတ္တဿဝါ- ဆွမ်းမဘုဉ်းပေးခဲ့သော ဥပဇ္ဈာယ်၏၎င်း၊ လဒ္ဒဘိက္ခဿဝါ- ရအပ်သောဆွမ်းရှိသော ဥပဇ္ဈာယ်၏၎င်း၊(ပိဏ္ဏပါတော-သည်။) ဟောတိ-ရှိ၏၊ တဿာ-ကြောင့်၊ သစေ၊ ပေ၊ ဟောတိတိအာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [သစေဟူသော ပရိကပ္ပဝါစကစကားဖြင့် မိန့်တော်မူသည်-ဟူလို။] တဿ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်၏၊(ပိဏ္ဏပါတော-သည်။) သစေပိ နဟောတိ - အကယ်၍လည်း မရှိစေဥားတော့၊ စ - ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော-စားခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊(သစေ)ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဥဒကံ-ကို၊ ဒတွာ-၍၊ အတ္တနာ - သည်၊ လဒ္ဒတောပိ - ရအပ်သောဆွမ်းမှလည်း၊ ပိဏ္ဏပါတော-ကို၊ ဥပနေတဗ္ဗော- ကပ်ထိုက်၏၊ [မိမိရအပ်သောဆွမ်းထည်းက ခွဲ၍ကပ်ပါ-ဟူလို။]

ပါနိယေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဘုဉ်းမာနော-ဆွမ်းစားဆဲဖြစ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ တိက္ခတ္ထံ-၃ ကြိမ်၊ ဘန္တေ၊ ပါနိယံ-သောက်ရေကို၊ အာဟရိယတု-ဆောင်ယူအပ်စေလိုပါသလော၊ ဣတိ- သို့၊ ပါနိယေန-ဖြင့်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မေးလျှောက်ထိုက်၏၊ [ရှေးအခါက ဟင်းရည်သောက် မရှိသောကြောင့် ဆွမ်းစားတုန်း၌ သောက်ရေကိုသောက်ရသည်။] ကာလော-ဆွမ်းစားချိန် သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥပဇ္ဈာယေ-ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဘုတ္တေ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသော်၊ ဝါ-မှ၊ သယံ- မိမိကိုယ်တိုင်၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ- စားရာ၏၊ ကာလော- မွန်းတည့်ချိန်သည်၊ ဥပကဋ္ဌော - နီးကပ်နေသည်၊ သစေ (ဟောတိ) -အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါနိယံ-ကို၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ သန္တိကေ-အနီး၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ သယမ္ဗိ-လည်း၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗံ - ရာ၏၊ အနန္တရဟိတာယ ဘုမိယာတိ-ကား၊ တနိကဓမ္မဇဏှာဒီသု-

x x x x x x x x

ဂါမေတိ အန္တောဂါမေ တာဒိသေ မဏ္ဍပါဒိမိ-—ဝိမတိ။] အန္တရသရေ အရလည်း အခြားနေရာ၌ကဲ့သို့ ရွာတွင်းကိုမယူဘဲ ရှေ့က ဂါမေရှိပြီးဖြစ်၍ “အိမ်တွင်း”ကို ယူရသည်၊ [အန္တရသရေတိ အန္တော ဂေဟေ-—ဒီကာ။] ပဋိက္ခမန အရမှာ ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်တည်း၊ [ပဋိက္ခမနေတိ အာသနသာလာယံ-—ဒီကာ။]

ယောဇနာ။ ။ ဤသို့ ဂါမေအရ “သီးခြားအရပ်တခုကို ယူရမည်” ဟု ဒီကာတို့ ဖွင့်ကြပါလျက် ယောဇနာ၌ “ဂါမေယေဝါတိ ဝတွာ တမောတ္ထံ ဒဿေတံ ဝုတ္တံ အန္တရသရေဝါ ပဋိက္ခမနေဝါတိ” ဟု ဂါမေ အရက်ပင် “အန္တရသရေ ပဋိက္ခမနေ” ဟု သရုပ်ဖော်သည် ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းမှာ “ ဂါမေယေဝ ” ဟု ဝါသဗ္ဗါမပါသော ပါဌ်ကိုတွေ့၍၎င်း၊ နောက် အန္တယဝါကျ၌ “ ဂါမေ ” ဟု တပုဒ်ထည်းသာ လာလတ် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ဖွင့်ခြင်းဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဖျာ , သားရေပိုင်း အစရှိသော အခင်းတို့တွင်၊ ယေနကေနစိ - အမှတ် မထား
 တပါးပါးသော အခင်းဖြင့်၊ အနတ္တတာယ- မခင်းအပ်သေး၊ ပံသုသက္ခရာဒိဿာ
 ယ- မြေမှုန့်ကျောက်စရစ်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော၊ ဘူမိယာ - မြေ၌၊ ပတ္တော-ကို၊
 န ထပေတဗ္ဗော- မထားထိုက်၊ ဣတိ အတ္တော၊ ပန-ဆက်၊ (ဘူမိ- မြေသည်၊)
 ကာဠဝဏ္ဏကတာ-မည်းနက်သော အခင်းရှိအောင်ပြုအပ်သည်၊(ဟုတွာ)ဝါ-
 ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ သုဓာဗဒ္ဓါ - အင်္ဂတေတို့ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သည်၊ (အင်္ဂတေကိုင်ထား
 သည်၊) (ဟုတွာ)ဝါ- သော်၎င်း၊ နိရဇမတ္တိကာ - မြူမှမြေညက် မရှိသည်၊
 သစေ ဟောတိ-အံ၊(ဝေံ သတိ)တထာဂူပါယ-ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ ဘူမိယာ-
 ၌၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ ဓောတဝါလိကာယပိ - ဆေးကြော
 အပ်ပြီးသော သဲရှိသော မြေ၌လည်း၊ဝါ- (စင်ကြယ်သော သဲရှိသော မြေ၌
 လည်း၊) ထပေတုံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ပံသုရဇသက္ခရာဒိသု-ဖံ၊ မြူမှုန့်ကျောက်စရစ်
 စသည်ရှိသော မြေတို့၌၊ (ထပေတုံ) နဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ပန-ဆက်၊ တတြ-ထို
 ပံသုရဇ သက္ခရာရှိသော မြေတို့၌၊ ပဏ္ဏံဝါ- သစ်ရွက်ကို သော်၎င်း၊ အာဓာရကံ
 ဝါ-သပိတ်ခြေကိုသော်၎င်း၊ ထပေတွာ - ၍၊ တတြ- ထို သစ်ရွက် , သို့မဟုတ်
 သပိတ်ခြေ၌၊ (ပတ္တော- ကို၊) နိက္ခိပိတဗ္ဗော-ထားထိုက်၏။

ပါရတော၊ပေ၊ဘောဂန္ထိ ဣဒံ- ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) စိဝရ
 ဝံသာဒိနံ-သင်္ကန်းတန်းဝါး အစရှိသည်တို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌ (အောက်က၊)
 ဟတ္ထိ-ကို၊ ပဝေသေတွာ- သွင်း၍၊ အဘိမုခေန - ရှေးရှုဖြစ်သော၊ (မိမိဘက်သို့
 ရှေးရှုနေသော) ဟတ္ထေန-လက်တဖက်ဖြင့်၊ သဏိကံ-ဖြေးဖြေး နှေးနှေး၊ နိက္ခိပန
 ထံ- ချထားခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပန - ဆက်၊ အန္တေ- သင်္ကန်း
 အစွန်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ဘောဂေန- သင်္ကန်းအခွေဖြင့်၊ စိဝရဝံသာ
 ဒိနံ- တို့၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ နိက္ခိပန္တဿ- ပစ်တင်လသော်၊ ဘိတ္တိယံ- နံရံ၌၊
 ဘောဂေါ-သင်္ကန်းအခွေသည်၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တထာ-
 ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထိုပစ်ချသောအခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ န ကာတဗ္ဗံ-ရာ။

x x x x x x x

အနန္တရဟိတာယ။ ။ [အန္တရ+ ဓာ+တ၊ ဓကို ဟပြ၊ အာကို ဣပြ၍ “အန္တရ
 ဟိတ”ဟု ဖြစ်၏။] အန္တရေ - သပိတ်နှင့် မြေကြီးတို့၏အကြား၌ + ဝိယတေ - ထား
 အပ်၏၊ ဣတိ အန္တရဟိတံ (အတ္တရဏံ)၊ နတ္ထိ+အန္တရဟိတံ ယတ္ထာတိ အနန္တရဟိတာ၊
 “အကြား၌ ထားအပ်သောအခင်း မရှိသော မြေ”။

စိဝရဝံသာဒိနံ၊ပေ၊ န ကာတဗ္ဗံ ။ ။ ခေါက်ပြီးသောသင်္ကန်းကို သင်္ကန်းတန်း
 ပေါ်၌တင်သောအခါ သင်္ကန်းတန်းအောက်က လက်ရှိ၍ (သင်္ကန်းတန်း၏အပေါ်၌
 ထုတ်ပြီးလျှင် ထိုလက်ဖြင့်) သင်္ကန်းအဖျားကို ယူပြီးမှ သင်္ကန်းတန်းပေါ် တင်ပါ၊
 သင်္ကန်းခေါက်များကို လက် ၂ ဘက်ဖြင့်ကိုင်၍ တန်းပေါ် ပစ်မတင်လိုက်ပါနှင့်၊ ပစ်တင်
 လိုက်လျှင် သင်္ကန်းအခွေနှင့် နံရံရိုက်မိ၍ မကြာမီ သင်္ကန်းစုတ်တတ်ပါသည်။

စုဏ္ဏံ သန္ဓေတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ နှာနစုဏ္ဏံ-ရေချိုးဆပ်ပျာမှုန့်ကို၊ ဥဒကေန-ဖြင့်၊ တေမေတွာ-စိုစေ၍၊ (ဆွတ်၍)၊ ပိဏ္ဏိ-အခဲကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ [“သံ+နေတဗ္ဗံ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အမှုန့်ကို ပေါင်း၍ ဆောင်ခြင်းဟူသည် အဲပြုခြင်းပင်တည်း။] ကေမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ ကေသ္မိံ - တခုသော၊ နိဒ္ဒူမေ - မီးခိုးမရှိသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ထပေတဗ္ဗံ-ထားရာ၏၊ ဇန္တာယရေ-ဇရုံးအိမ်၌၊ ပရိကမ္မိနာမ-ပရိကံမည်သည်၊ အင်္ဂါရမတ္တိက ဥဇဏ္ဍာဒကဒါနာဒိကံ-မီးကျိုးကို ထည့်ပေးခြင်း၊ မြေညက်ကိုပေးခြင်း၊ ရေခန်းကိုပေးခြင်း အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ- သော၊ ကိစ္စံ- ကိစ္စတည်း၊ ဥဒကေပိ ပရိကမ္မန္တိ - ကား၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံသံသနာဒိကံ - အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ပွတ်တိုက်ပေးခြင်း အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ - သော၊ ကိစ္စံ - ကို၊ (ကာတဗ္ဗံ၌စပ်၊) ပါနိယေန ပုစ္ဆိ တဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဇန္တာယရေ-ဇရုံးအိမ်၌၊ (ဇရုံးအိမ်တုန်းက) ဥဏ္ဍာသန္တာပေန-မီးပူ၏ပူလောင်ခြင်းကြောင့်၊ ပိပါသာ-ရေသေခံလိုခြင်းသည်၊ (ရေဆာခြင်းသည်၊) ဟောတိ- ဖြစ်တတ်၏၊ တဿာ- ကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ တဗ္ဗော- မေးလျှောက်ထိုက်၏။ [ဇရုံးအိမ်၌နေခိုက် ရေငတ်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျောင်းသို့ ရေခံလာသောအခါသောက်ရေလိုပါသလားဟု လျှောက်ရမည်။]

သစေ ဥဿဟတိတိ-ကား၊ သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ ကေန စိ-တစုံတခုသော၊ ဂေလညေန-မကျန်းမမာသူ၏ အဖြစ်သည်၊ (မကျန်းမာခြင်းသည်၊) အဘိဘူတော-လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သူသည်၊ သစေ နဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ [သစေ ပဟောတိကိုထပ်ဖွင့်သည်၊] (ဝေံသတိ-ဤသို့ စွမ်းနိုင်လသော်၊ သောဓေတဗ္ဗော၌စပ်၊) ဟိ- မှန်၊ [ဂေလည မနှိပ်စက်လျှင် ဆရာ၏ကျောင်းဝယ် အမှိုက်သုန်သင်ရမည်ဟူသောစကားသည် မှန်၏၊] အဂိလာနေန-ဂိလာနမဟုတ်သော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန- သည်၊ သဒ္ဓိဝဿေနာပိ - ဝါ ၆၀ ရှိသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကသော်မှလည်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ-ဥပဇ္ဈာယ်၏ဝတ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ အနာဒရေန-မလေးစားသဖြင့်၊ အကရောန္တဿ ဝတ်ကိုမပြုသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၊ ဝတ္တဘောဒေ-ကျင့်ဝတ်၏ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်-ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ-၏၊) [မလေးစားသဖြင့် ကျင့်ဝတ်ကိုမပြုမှ အာပတ်သင့်သည်၊ ဥပဇ္ဈာယ်က ခွင့်ပေးထားသည့်အတွက် မပြုခြင်းကား “ အနာဒရိယ ” မဟုတ်သောကြောင့် အာပတ်မသင့်။] ပန-ဆက်၊ န ကာရ ပဋိသံယုတ္တေသု-န အက္ခရာနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ပဒေသု-ပုဒ်တို့၌၊ (န ကာတဗ္ဗံစသော ပုဒ်တို့၌) ဂိလာနဿာပိ-ဂိလာန၏လည်း၊ ဝါ-သည်လည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တကိရိယံ-ပယ်မြစ်အပ်သော အပြုအမှုကို၊ ကရောန္တဿ - ပြုလသော်၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ - ဒုက္ကဋ်အာပတ်သာတည်း၊ [မပြုရဟု တားမြစ်အပ်သောအရာတို့၌ ပြုလျှင် “ ဂိလာန ” ပင် ဖြစ်သော်လည်း ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ ပြုရမည် ဟု တိုက်တွန်းအပ်သော အရာ၌ကား ဂိလာန ဖြစ်လျှင် အာပတ်မသင့်- ဟုလို၊] အပ္ပဋိသံသန္ဓေနာတိ- ကား၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊

(ကြမ်းပြင်၌)၊ အပ္ပဋိဃံသန္တေန - မပွတ်မတိုက်ဘဲ၊ [ညောင်စောင်းကိုကျောင်း အခန်းမှထုတ်ရာ၌ “ဒရုတ်ဆွဲ၍မထုတ်ဘဲ” ဟုလို၊ ဘူမိယံ ဟု ဆိုသော်လည်း ဘူမိအရ မြေကြီး၊ အင်္ဂတေအခင်း၊ ကြမ်းအခင်း အားလုံးကိုယူ၊] ကဝါဠုပိဋ္ဌန္တိ- ကား၊ ကဝါဠု-တံခါးရွက်ကို၎င်း၊ ပိဋ္ဌသင်္ခါတဉ္စ - တံခါးပေါင်ကို၎င်း၊ အစ္ဆုပန္တေန - မထိမခိုက်ဘဲ၊ (နိဟရိတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗော ဌ္ဍစပ်၊ ပါဠိတော်၌ အသံ ယနေ့ကို အစ္ဆုပန္တေန ဟု ဖွင့်သည်။)

သန္တာနကန္တိ-ကား၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ကိဠုကုလာဝက မက္ကဋကသုတ္တာဒိ - ပိုးကောင်ကလေးတို့၏ အသိုက်၊ ပင့်ကူချည်မျှင် အစရှိသော အရာဝတ္ထုသည်၊ (သစေ ဟောတိဌ္ဍစပ်၊) ဥလ္လောကာ ပဌမံ ဩဟာရေတဗ္ဗန္တိ- ကား၊ ဥလ္လောကတော-အထက်မျက်နှာကြက်မှ၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဥလ္လောကံ-အထက် မျက်နှာကြက်ကို၊ အာဒိံ ကတွာ-အစပြု၍၊ [ဥလ္လောကာ ပဌမံကို ထပ်ဖွင့်သည်။] အဝဟရိတဗ္ဗံ-ပယ်ရှားရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အာလောကသန္တိကဏ္ဍဘာဂါတိ- ကား၊ အာလောက သန္တိဘာဂါစ-အရောင်အလင်းကို ပိတ်ဆို့ကြောင်းဖြစ်သော လေသေခံပြုတင်း တံခါးရွက်အဘို့တို့ကို၎င်း၊ ကဏ္ဍဘာဂါစ- အခန်း၏အထောင့်

x + x x x x x x x

သန္တာနကံ။ ။ “သမ္မာ တနိယတေ ဝိတ္တာရိယတေတိ သန္တာနကံ၊ သံပုဗ္ဗ+တနံ+ ကျပစ္စည်း ကံဟော” အနည်းငယ်မှ ရှေ့၊ ကြီးမားကျယ်ပြန့်အောင် ချဲ့ဖြန့်အပ်သော ကြောင့် “သန္တာနကံ” ဟု ခေါ်သည်။ တနည်း-“သမ္မာ တနိယတေတိ သန္တာနော၊ သံပုဗ္ဗ+တနံ+ ကံဟော၉ ကပစ္စည်းဖြင့် “သန္တာနံ” ဟု ဖြစ်ပြီးမှ သုတ္တံ၌ ကသက်၊ ယောဇနာ၌ကား “သမ္မာ တာယတိ အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ အနေနာတိ သန္တာနံ၊ တမေဝ သန္တာနကန္တိ အတ္ထေန ကိဠုကုလာဝက မက္ကဋက သုတ္တာဒိ သန္တာနကံနာမတိ ဒသေ နန္တော အာဟ သန္တာနကန္တိ အာဒိ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို သံရှေးရှိသော+တာဇာတ် + ယုပစ္စည်းဖြင့် “သန္တာနံ” ဟု ဖြစ်ပြီးမှ သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်းသက်၊ မိမိကို၎င်း၊ သူတပါး ကို၎င်း ကာကွယ် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် အသိုက်နှင့် တကွ ပိုးမျှင်တို့ကို “သန္တာနကံ” ဟု ဆိုလိုသတတ်။

ဥလ္လောကာ။ ။ လောကဓာတ်သည် (ဘူဝါဒိ စုရာဒိဖြစ်မှု) ဒဿနအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုအနက်ကို လောကဓာတ်လည်း ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၌ ဥလ္လောက၊ သတ္တတံ၌ ဥလ္လောစဟု ရှိ၏။ ဥလ္လောကီယတေ - မော်၍ ကြည့်အပ်၏။ ဣတိ ဥလ္လော ကော (ကပစ္စည်း)၊ ဥလ္လောစီယတေတိ ဥလ္လောစော၊ [ယောဇနာ၌ “ဥဉ္စံ + လုစိ ယတေ ဗန္တိယတေတိ ဥလ္လောကော” ဟု ပြု၏။ လုစိဓာတ်၏ ဗန္တနအနက်ကို မတွေ့ရ။]

အာလောကသန္တိကဏ္ဍဘာဂါ။ ။ “အာလောကသန္တိဘာဂ ကဏ္ဍဘာဂ” ဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့ဘာဂပုဒ်ကို ချေ၊ တနည်း-အာလောကသန္တိနှင့် ကဏ္ဍကို ရှေးဥျးစွာ ခွန်တွဲ၍ “အာလောကသန္တိ ကဏ္ဍာနံ + ဘာဂါ အာလောကသန္တိကဏ္ဍဘာဂါ” ဟု သော်လည်း ပြု၊ “အာလောကံ-အရောင်အလင်းကို၊ သန္တိ-ပိတ်ဆို့တတ် (ပိတ် ကွယ်တတ်) ကုန်၏” ဟုသော ဝိပြိုဟ်အရ အပြင်ဘက်က အရောင်များကို ပိတ်ကွယ် တတ်သော လေသေခံပြုတင်း၏ တံခါးရွက်တို့ကို “အာလောကသန္တိ” ဟု ခေါ်၏။

အဘို့တို့ကို၎င်း၊ (ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ ဌစပ်၊) အန္တရဗဟိရ ဝါတပါန ကဝါဠကနိစ-
အတွင်းအပြင်ဖြစ်သော လေသောက်ပြုတင်း တံခါးရွက် တို့ကို၎င်း၊ ဂဗ္ဘဿ -
အခန်း၏၊ စတ္တာရော- ၄ ဘက်ကုန်သော၊ ကောဏာစ- အထောင့်တို့ကို၎င်း၊
ပမဇ္ဇိတဗ္ဗာ- ပွတ်တိုက်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ယထာပညတ္တံ ပညပေတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအား
ဖြင့်၊ ပဌမံ - ရှေးဥားစွာ၊ (အပြင်သို့ မထုတ်မီ) ပညတ္တံ - ခင်းထားအပ်သည်၊
အဟောသိ - ပြီ၊ တထေဝ - ထိုရှေး၌ ခင်းထားအပ်သည့် အတိုင်းသာလျှင်၊
ပညပေတဗ္ဗံ-ခင်းထားရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေဒတ္ထမေဝ- ဤ အကျိုးငှါပင်၊ (ရှေး၌
ထားအပ်သည့် အတိုင်း ခင်းခြင်းအကျိုးငှါပင်၊) ယထာ ပညတ္တံ ၊ ပေ ၊ နိက္ခိပိ
တဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ပုရိမဝတ္တံ-ရှေ့ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ယထာ
ပညတ္တံ သလ္လက္ခတ္တာ (မှတ်သား၍) ဟု သလ္လက္ခတ္တာ သဒ္ဓါဖြင့် ပညတ်တော်မူ
ခဲ့သည်-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ပဌမံ-စွာ၊ (အစတုန်းက)၊ အဇာနန္တေန-မသိတတ်
သော၊ (ခင်းထားနည်းကို နားမလည်သော)၊ ကေနစိ- တစုံတယောက်သည်၊
ပညတ္တံ-ခင်းထားအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမန္တတော-
ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဘိတ္တိံ - နံရံကို၊ ဒွဂ်လမတ္တေနဝါ- လက် ၂ သစ်မျှဖြင့်သော်၎င်း၊
တိဂ်လမတ္တေနဝါ- လက် ၃ သစ်မျှ ဖြင့်သော်၎င်း၊ မောစေတော - လွတ်စေ၍၊
(နံရံနှင့်ခွါ၍)၊ ပညပေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ [“အခင်းပေါ်၌ အမှိုက်ရှိလျှင် လှဲ၍ချဘို့ရန်
လက် ၂ သစ် , ၃ သစ်မျှ နံရံမှ ခွါ၍ ခင်းရမည်” - ဟူလို၊] ဟိ - မှန်၊ ဣဒံ - ဤ
နံရံနှင့် လက် ၂ သစ်, ၃ သစ်မျှ ခွါ၍ ခင်းခြင်းသည်၊ ပညပနဝတ္တံ - ခင်းခြင်း၏
ကျင့်ဝတ်တည်း။

ကဿာရကော- ဖျာ သင်ဖြူးသည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ ရှိအံ့၊ အတိ
မဟာခန္ဓာစ - အလွန်ကြီးသည်လည်း၊ (သစေ ဟောတိ- အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံ
သတိ-ဤသို့ သင်ဖြူးက အကြီးကြီးဖြစ်နေလသော်၊) ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ ကောဠိ-
အစွန်ကို၊ နဝတ္ထေတွာ- ပြန်နစ်စေ၍၊ (အဖျားကို အတွင်းသွင်း၍) ဗဒ္ဓိတွာ-
ဖွဲ့ချည်၍၊ ပညပေတဗ္ဗာ-၏၊ [ဖျာ-သင်ဖြူးက အခန်းနှင့် မဆန့်လောက်အောင်
ကြီးနေမှ ဖြတ်၍ ခင်းရမည်၊ အခန်းဆန့်လျှင် ဖြတ်ဘွယ် မလို၊] ကောဠိ - ကို၊
နဝတ္ထေတွာ-ပြန်နစ်စေ၍၊ ဗဒ္ဓိတုံ-ဖွဲ့ချည်ခြင်းငှါ၊ (ဖွဲ့ချည်နည်းကို၊) သစေ နဇာ
နာတိ- အကယ်၍ နားမလည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) နဆိန္ဒိတဗ္ဗော - မဖြတ်ထိုက်၊
ပုရတ္ထိမာဝါတပါနာ ထကေတဗ္ဗာတိ - ကား၊ ပုရတ္ထိမာယ - အရှေ့အရပ်၌၊
(အရှေ့အရပ်က)၊ ဝါတပါနာ-လေသောက်ပြုတင်းပေါက်တို့ကို၊ ထကေတဗ္ဗာ-
ပိတ်ထိုက်ကုန်၏၊ [ပုရတ္ထိမာ၌ ယကြေသည် ဟု ပြလို၍ “ပုရတ္ထိမာယ”ဟု ဖွင့်၏
ဟု ယောဇနာ၌ဆို၏၊ မိမိကား အဓိပ္ပါယ်ထွေဖွင့်သည်ဟု ထင်သည်၊ “ပုရတ္ထိမာ-
အရှေ့အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါတပါနာ - လေသောက် ပြုတင်းတို့ကို၊ ထကေ

တဗ္ဗာ-ပိတ်ထိုက်ကုန်၏” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးနိုင်သည်။ “ပုရတ္ထ-အရှေ့အရပ်၌ + ဘဝါ ပုရတ္ထိမာ” ဟု ပြု၊ ပုရတ္ထကား နိပါတ်။] ဧဝံ- ဤအတူ၊ သေသာ-ကုန်သော၊ ဝါတပါနာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ထကေတဗ္ဗာ-နံ၏။

ဝူပကာသေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်သို့၊ နေတဗ္ဗော-ပင့်ဆောင် ထိုက်၏။ ဝူပကာသာပေတဗ္ဗောတိ- ကား၊ အညော-အခြားသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏။ (ကိ°-နည်း၊) ထေရံ-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ (ပင့်၍)၊ အညတ္ထ - အခြားအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆ-သွားပါလော၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝတ္ထဗ္ဗော-၏။) ဝိဝေစေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဝိသဇ္ဇာပေတဗ္ဗံ - စွန့်လွှတ်စေထိုက်၏။ [ဝိပုဗ္ဗ+ဝိစေတ်သည် ကင်းဆိတ်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ ကာရိတ် ဧဏပစ္စည်း ကြောင့် “ကင်းဆိတ်စေထိုက်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက်တည်း။] ဝိဝေစာပေတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အညော- အခြားရဟန်းကို၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏။ (ကိ° - နည်း၊) ထေရံ-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်ကို၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ- မိစ္ဆာအယူကို၊ ဝိသဇ္ဇာပေတဗ္ဗံ-စွန့်စေပါလော၊ ဣတိ(ဝတ္ထဗ္ဗော-၏။) [ဤ၌လည်း ဝိဝေစာပေတဗ္ဗံ၌ ကာရိတ် ဧဏပစ္စည်း၊ ဏာပေပစ္စည်း ၂ ချက် သက်၍ “ ကင်းဆိတ်ပါစေ ဟု စေခိုင်းထိုက်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက်တည်း။]

ဥဿုက္ကံ ကာတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ပရိဝါသဒါနတ္ထံ-ပရိဝါသ်ပေးခြင်း အကျိုးငှါ၊ သောသော ဘိက္ခု-ထိုထို ရဟန်းကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ယာစိတဗ္ဗော- တောင်းပန်ထိုက်၏။ [ဥဿုက္ကံအရ ကြောင့်ကြစိုက်ရပုံကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။] အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပဋိဗလော-ပရိဝါသ်ပေးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၊ သစေဟောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတ္တနာဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ (ပရိဝါသော-ကို) ဒါတဗ္ဗော- ပေးထိုက်၏။ (အတ္တနာ-သည်။) ပဋိဗလော-ပရိဝါသ်ပေးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၊ နောစေ ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အညေန-အခြား ရဟန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒါပေတဗ္ဗော - ပေးစေထိုက်၏။ ကိန္တိနုခေါတိ - ကား၊ ကေနဥပါယေန- အဘယ်နည်းလမ်းဖြင့်၊ (ဒေယျ) နုခေါ-ပေးရာပါအံ့နည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော မူလာယ ပဋိကသေယျစသော ဝါကျတို့၌၊ ဧဝံ-ဤအစီအရင်သည်၊ နယော- သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

x x x x x x x

ဝူပကာသေတဗ္ဗော။ ။ ဝိ + ဥပ + ကသဇ္ဇာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောတည်း။ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့် “ဝိ-ဤအရပ်ကို ကြည့်၍ + ဥပကာသ-အခြားအရပ်သို့ သွားစေ ထိုက်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ “ အညတ္ထ နေတဗ္ဗော ” ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက်၊ “ အခြားအရပ် ” ဟု ရာဉ်လည်း ကလျာဏမိတ္တရှိသော အခြားအရပ်တည်း ဟု ဝိမတိမိန့်သည်။ [ဝူပကာသာပေတဗ္ဗော၌ ကာရိတ် ဧဏ+ဏာပေ ၂ ချက်၊ “အခြားအရပ်သို့ သွားပါ စေဟု စေလျှော်ထိုက်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက်တည်း။]

လဟုကာယဝါ ပရိဏာမေယျာတိ-ကား၊ ဥက္ခေပနိယံ-ဥက္ခေပနိယကံကို၊ အကတ္တာ - မပြုမူ၍၊ (ဥက္ခေပနိယကံက ဂရုကကံဖြစ်သောကြောင့် မပြုဘဲ) တဇ္ဇနိယံဝါ - တဇ္ဇနိယကံကိုသော်၎င်း၊ နိယသံဝါ - နိယသကံကိုသော်၎င်း၊ ကရေယျ (နုခေါ) - ပြုရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ - ချွ၊ တေန- ထို သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ သံယော- သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ - ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ အပေါ်၌၊ ဥက္ခေပနိယကမ္မံ- ကို၊ ကတ္ထုကာမော-ပြုခြင်းငှါ အလိုရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥ တွ- သိ၍၊ ဧကမေကံ-တပါးစီ တပါးစီသော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဥပသကံမိတွာ-၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ (တုမေ-တို့သည်၊) အမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏အပေါ်၌၊ ကမ္မံ-ကံကို၊ မာကရိတ္တ-မပြုကြပါကုန်လင့်၊ ဣတိ ယာစိတဗ္ဗာ-နံ၏၊ သစေ ကရောန္တိယေဝ- အကယ်၍ ကေန်ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဇ္ဇနိယံ-ကို၊ ကရောထ-ပြုကြပါကုန်၊ ဣတိဝါ - ဤသို့သော်၎င်း၊ နိယသံ - ကို၊ ကရောထ- ကုန်၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ယာစိတဗ္ဗာ - နံ၏၊ သစေ ကရောန္တိယေဝ - အကယ်၍ ဥက္ခေပနိယကံကိုလင် ကေန်ပြုကုန်အံ့၊ အထ - ကုန်လသော်၊ ဥပဇ္ဈာယော - ကို၊ ဘန္တေ, သမ္မာ - ကောင်းစွာ၊ ဝတ္တထ - ကျင့်ပါကုန်၊ ဣတိ, ယာစိတဗ္ဗာ - ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ တောင်းပန်ခြင်းဖြင့်၊ တံ- ထို ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ သမ္မာ-စွာ၊ ဝတ္တာပေတွာ-ကျင့်စေ၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ ကမ္မံ-ကံကို၊ ပဋိပဿဒမ္ဘထ-ငြိမ်းစေကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ယာစိတဗ္ဗာ-နံ၏။

သမ္ပရိဝတ္တကန္တိ- ကား၊ သမ္ပရိဝတ္တေတွာ သမ္ပရိဝတ္တေတွာ- လှန်၍ လှန်၍၊ (ရဇိတဗ္ဗံစပ်၊) [အတွင်းဘက်က ဆိုးလိုက်, အပြင်ဘက်က ဆိုးလိုက်၊ ဤသို့ ပြန်လှန်၍ဆိုးပါ-ဟူလို။] နစ၊ ပေ၊ ပက္ကမိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ အပ္ပမတ္တကမ္မိ-နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ရဇနံ - ဆိုးရည်သည်၊ ယဒိ ဂဇတိ - အကယ်၍ လျှောကျသေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ) န တာဝ ပက္ကမိတဗ္ဗံ- မဖဲသွားထိုက် သေး၊ [ကျနေသော ဆိုးရည်ပေါက်ကို သုတ်၍ပေးဘို့ရန် သို့မဟုတ် ထပ်၍ ညှစ်ဘို့

x x x x x x x

သမ္ပရိဝတ္တကံ။ ။ ယခုစာအုပ်တို၌ “သမ္ပရိဝတ္တကံ သမ္ပရိဝတ္တကံ” ဟု ၂ ထပ်တွေ့ ရ၏၊ ဤပုဒ်မျိုးကား “ကြိယာဝိသေသန အဘိက္ခယဉာဏ်ပုဒ်” မျိုးတည်း၊ ဤပုဒ်မျိုးသည် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ တပုဒ်သာရှိ၍ သံဝဏ္ဏနာကျမှ ၂ ပုဒ်ရှိရသည်၊ ဥပမာ- “ဝိဇ္ဇာ၊ ဧက္ခေပကန္တိ ဝိဇ္ဇာ ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ” ဟု ဖွင့်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့တည်း၊ ပရိဝတ္တကံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သည် ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ သက်၏၊ သံ+ ပရိ+ ဝတုဓာတ်+ ကျုပ်စည်းတည်း၊ ထို ကျုပ်စည်းသည် အဘိက္ခယအနက်ကို ထွန်းပြ၏၊ အဘိက္ခယဟူသည်- မပြတ် မလပ် အထပ်ထပ် အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “သမ္ပရိဝတ္တေတွာ သမ္ပရိဝတ္တေတွာ” ဟု အဘိက္ခယအနက်နှင့် တကွ ကြိယာဝိသေသနကိုဖွင့်ပြသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ တွာပစ္စည်း ဟူသမျှကို ဘောဟောဟု ယူထားသောကြောင့် ဤပုဒ်မျိုးကို “ဘာဝသာဓန” ပြုလုပ်၍ ကကို အနက်မရှိ ဟု ကြံပါ။

ရန် မဖဲသွားဘဲ စောင့်နေပါ-ဟူလို။] န ဥပဇ္ဈာယံ၊ပေ၊ဒါတဗ္ဗောတိအာဒိ-အစရှိ
 သော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသောစကားရပ်ကို၊ ဥပဇ္ဈာယဿ- န၊ ဝိသဘာဝပုဂ္ဂလ
 ဝသေန- သဘောမတူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကထိတံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ [အချို့
 စာအုပ်တို့၌ “ ဝိသဘာဝ ပုဂ္ဂလေန - သဘောမတူသော ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ” ဟု
 ကြိယာဝိသေသနရှိ၏။] န ဥပဇ္ဈာယံ၊ပေ၊ပဝိသိတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ပိဏ္ဏာယဝါ-
 ဆွမ်းအလို ငှါသော်၎င်း၊ အညေန- အခြားသော၊ ကရဏီယေနဝါ-ပြုဘွယ်ကိစ္စ
 ကြောင့်သော်၎င်း၊ ပဝိသိတုကာမေန - ဝင်ခြင်းငှါ အလိုရှိသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက
 သည်၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ - ခွင့်ပန်ပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ-ပြီးမှသာလျှင်၊ ပဝိသိတဗ္ဗော-
 ဝင်ထိုက်၏၊ [ဥပဇ္ဈာယံနေရာကျောင်းနှင့် သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့၏နေရာကျောင်းသည်
 ဝေးကွာဟန် မတူ၊ တကျောင်းထဲသော်လည်းဖြစ်တန်ရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံ
 သွားဘို့ကိစ္စသော်မှ ခွင့်ပန်၍သွားရမည် ဟု ဆိုသည်။]

ဥပဇ္ဈာယော - သည်၊ ကာလဿေဝ - စောစော၌ပင်၊ (စောစောကပင်)
 ဝုဠာယ-ထ၍၊ ဒုရံ-ဝေးသော၊ ဘိက္ခာစာရံ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္တ၊
 ကာမော- သွားခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒဟရာ-
 ဥးပဉ္စင်းငယ်တို့သည်၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှါ၊ ပဝိသန္တ၊-ဝင်ရစ်ကြကုန်လော့၊ ဣတိ-သို့၊
 ဝတွာ-ပြောပြီး၍၊ (ပြောပြီးမှ)၊ ဂန္တဗ္ဗံ- သွားရာ၏၊ [မိမိက အစောကြီး ဆွမ်းခံ
 သွားရသည်ဖြစ်၍ “ ဥးပဉ္စင်းများလည်း အချိန်ကျလျှင် ဆွမ်းခံဝင်ရစ်ကြ ” ဟု
 ပြော၍သွားရမည်-ဟူလို။] အဝတွာ-မပြောမူ၍၊ ဂတေ-သွားလသော်၊ ပရိဝေ
 ဏံ- ပရဝဏ်သို့၊ (ဥပဇ္ဈာယံနေရာ ကျောင်းသို့)၊ ဂတွာ - ၍၊ ဥပဇ္ဈာယံ - ကို၊
 အပဿန္တေန-မမြင်လသော်၊ ဂါမံ-သို့၊ ပဝိသိတံ-ငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ [ဥပဇ္ဈာယံ
 ကို မတွေ့သောကြောင့် မပန်ပြောဘဲ ဆွမ်းခံဝင်ကောင်း၏။] ဂါမံ-သို့၊ ပဝိသန္တော
 ပိ-ဝင်စဉ်လည်း၊ သစေ ပဿတိ-အကယ်၍ ဥပဇ္ဈာယံကို မြင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော-မြင်အပ်ရာအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အာပုစ္ဆိ တုံယေဝ-ပန်ပြောခြင်း

x x x x x x x x x

ယောဇနာ ။ ။ သမ္ပရိဝတ္တကန္တိ ဧတ္ထ ပိဏ္ဏုက္ခေပကံတိ အာဒိသုဝိယ သမ္ပရိဝတ္တ
 ကန္တိပဒံ ကြိယာဝိသေသနံ၊ က ပစ္စယောစ ပိစ္ဆတ္ထောတိ အာဟ သမ္ပရိဝတ္တေတွာ သမ္ပရိ
 ဝတ္တေတွာတိ ” ဟု အဘိက္ခညကိုပင် “ ပိစ္ဆတ္ထ ” ဟု ယောဇနာဖွင့်လေ၏၊ အမှန်မှာ
 နေရာအများ၌ ပြန်နှံနိုင်သော “ ပိစ္ဆာ ” အနက် မဟုတ်၊ “ အဘိက္ခည ” အနက်
 သာတည်း။

ဝိသဘာဝ ပုဂ္ဂလဝသေန ။ ။ ဝိသဘာဝ ပုဂ္ဂလာနန္တိ လဇ္ဇိနေဝါ အလဇ္ဇိနေဝါ
 ဥပဇ္ဈာယဿ အရုခိကာမေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော အလဇ္ဇိ၊ ဩဝါဒမ္ပိ
 နဂဏှာတိ၊ (အခြားသူတို့၏ ဩဝါဒကိုလည်း မနာယူအံ့) လဇ္ဇိနေဝစ တေဿ
 ဝိသဘာဝါ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယံ ဝိဟာယ လဇ္ဇိဟေဝ သဒ္ဓိံ အာမိသာဒိပရိ
 ဘောဂေါ ကာတဗ္ဗော၊ ဥပဇ္ဈာယာဒိဘာဝေါ ဗောတ္ထ န ပမာဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဝိမတိ။

ငှါသာ၊ ဝဋ္ဋတိ - ၏၊ [“တပည့်တော် ဆွမ်းခံဝင်လာပါ၏” ဟု ပန်ပြောရမည်- ဟူလို။]

နသုသာနံ ဝန္တဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဝါသတ္ထာယဝါ-နေခြင်း အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ဒဿနတ္ထာယဝါ-အသုဘရှုခြင်း အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ နဝန္တဗ္ဗံ-မသွားရာ၊ [မပန် ပြောဘဲ သွားခြင်း၏အပြစ်ကို မေ့ပဒအဋ္ဌကထာ “မဟာကာဠထေရဝတ္ထု” ၌ ရှုပါ။] န ဒိဿပက္ကမိဘဗ္ဗာဘိတ္တေ-၌၊ (ဒိဿံ-အရပ်တပါးသို့၊) ပက္ကမိတုကာမေန - ဖဲသွားခြင်းငှါ အလိုရှိသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ ကမ္မံ - အလုပ်ကိစ္စကို၊ အာစိက္ခိတွာ - ညွှန်ပြလျှောက်ထား၍၊ ယာဝတတိယံ - ၃ ကြိမ် တိုင်အောင်၊ ယာစိဘဗ္ဗာ - ၏၊ သစေ အနုဇာနာတိ - အကယ်၍ ခွင့်ပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ) သာဓု- ကောင်း၏၊ နောစေ အနုဇာနာတိ - အကယ်၍ ခွင့်မပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ - ထို ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ ဝသတော-နေသော၊ အဿ - ထို သဒ္ဓိ ဝိဟာရိက၏၊ ဥဒ္ဓေသောဝါ-ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်းသည်၎င်း၊ ပရိပုစ္ဆာဝါ-အနက် ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းရခြင်းသည်၎င်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံဝါ - ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၎င်း၊ စေနသမ္ပဇ္ဇတိ - အကယ်၍ မပြီးစီးအံ့၊ [တွဲဘက် သဟာဒိယောဝပုဒ်မရှိသောကြောင့် “ မပြည့်စုံအံ့ ” ဟု မပေးရ၊] ဥပဇ္ဈာယော- သည်၊ ဗာလော-ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ အဗျာတ္တာ - မထက်မြက်သည်၊ စေ ဟောတိ- အံ့၊ ကေဝလံ- တစုံတခု အကျိုးရှိမှုနှင့် မဖက် သက်သက်၊ အတ္တနော - ၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဝသာပေတုကာမဘာယ ဝေ- နေစေခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ ဝန္တံ- သွားခြင်းငှါ၊ (သွားခွင့်ကို)၊ စေနဒေကိ- အကယ်၍ မပေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) ဝေရူပေ- ဤသို့ သဘောရှိသော ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ နိဝါရန္တေ ဝိ-တားမြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝန္တံ-ငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏။

ဝုဋ္ဌာနမဿ အာဂမေ တဗ္ဗန္တိ - ကား၊ အဿ - ထို ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ ဂေလည တော - မကျန်း မမာသူ၏ အဖြစ်မှ၊ (ရောဂါမှ)၊ ဝုဋ္ဌာနံ - ထမြောက်ခြင်းကို၊ (ထမြောက်ရာ အခါတိုင်အောင်၊) အာဂမေတဗ္ဗံ- ဆိုင်းငံ့ထိုက်၏၊ ကတ္တမိ-တစုံ တခုသော အရပ်သို့၊ န ဝန္တဗ္ဗံ- မသွားရာ၊ အညော-သော၊ ဥပဋ္ဌာကော- အလုပ် အကျွေးဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သစေအတ္ထိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဘာသန္တံ-ခဆးကို၊ ပရိယေသိတွာ- ရှာ၍၊ တဿ - ထို အလုပ် အကျွေးရဟန်း၏၊ ဟတ္ထ- လက်၌၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဘန္တေ, အယံ-ဤ ရဟန်းသည်၊ ဥပဋ္ဌဟိဿဘိ-လုပ်ကျွေးရစ်ပါ လိမ့်မည်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ဝန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ (သွားနိုင်၏။)....

ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထကထာ - ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထကထာသည်၊ (ဥပဇ္ဈာယ်အပေါ်၌ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့က ပြုအပ်သော ကျင့်ဘတ်တို့ကို ပြဆိုရာ စကားရပ်သည်၊) နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္ထကထာ

ဥပဇ္ဈာယန သဒ္ဓိဝိဟာရိကမိ သမ္မာဝတ္တနာယံ - ဥပဇ္ဈာယန သဒ္ဓိဝိဟာရိကမိ သမ္မာဝတ္တနာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေဝေဒိတဗ္ဗော၊) သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ- ကား၊ ဥဒ္ဓေသဒါဒိဟိ- ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော “ပရိပုစ္ဆာ၊ ဩဝါဒ၊ အနုသာသနီ” တို့ကိုယူ။] အဿ- ထိုသဒ္ဓိဝိဟာရိက၏အပေါ်၌၊ သင်္ဂဟောစ- သိမ်းယူခြင်းကို၎င်း၊ (သိမ်းသွင်းခြင်းကို၎င်း) အနုဂ္ဂဟောစ- ချီးမြှောက်ခြင်းကို၎င်း၊ ကတ္တဗ္ဗော - ၏၊ တတ္ထထိုဥဒ္ဓေသ စသည်တို့တွင်၊ ဥဒ္ဓေသောတိ- ကား၊ ပါဠိဝါစနံ- ပါဠိကို ဆိုစေခြင်းတည်း၊ (ပါဠိကို ပို့ချခြင်းတည်း)၊ ပရိပုစ္ဆာတိ - ကား၊ ပါဠိယာ- ပါဠိတော်၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ - အနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်းတည်း၊ ဩဝါဒေါတိ - ကား၊ ဝတ္ထုသ္မိံ- အကြောင်း ဝတ္ထုသည်၊ အနောတိဏ္ဏေ- မသက်ရောက်သေးမီ၊ (မပေါ်သေးမီ)၊ ဣဒံ- ဤကောင်းသော အမှုကို၊ ကရောဟိ- ပြုပါလော၊ ဣဒံ- ဤ မကောင်းသော အမှုကို၊ မာကရိ- မပြုပါလင့်၊ [စာအုပ်တို့၌ “မာကရိတ္ထ” ဟု ရှိ၏၊ ရွှေက “ကရောဟိ” ကို ထောက်၍ တုမှယောဂ ကေဠုချင်းကိုက်ညီအောင် ဩကို ဣပြု၍ “မာကရိ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။] ဣတိ - သို့၊ ဝစနံ- ပြောဆိုဆုံးမခြင်းတည်း၊ အနုသာသနီတိ- ကား၊ ဝတ္ထုသ္မိံ - အကြောင်းဝတ္ထုသည်၊ ဩတိဏ္ဏေ- သက်ရောက်လသော်၊ (အကြောင်းပေါ်လာမှ) (ဣဒံ- ဤကောင်းသောအမှုကို၊ ကရောဟိ- လော၊ ဣဒံ- ဤမကောင်းသော အမှုကို၊ မာကရိ- လင့်၊ ဣတိ - သို့၊ ဝစနံ- တည်း။) အပိစ- သည်သာ မကသေး၊ (ဝတ္ထုသ္မိံ - သည်) ဩတိဏ္ဏေဝါ- သက်ရောက်လာသော်၎င်း၊ အနောတိဏ္ဏေဝါ- မသက်ရောက်မီသော်၎င်း၊ ပဌမံ- စွာ၊ ဝစနံ - ပြောဆို ဆုံးမခြင်းသည်၊ ဩဝါဒေါ- မည်၏၊ ပုနပုနံ - အဖန်ဖန်

X X X X X X X

သင်္ဂဟ အနုဂ္ဂဟ။ ။ ယောဇနာ၌ ဤ ၂ မျိုး၏ အထူးကို အမျိုးမျိုးဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား - မိမိအထံ၌ နေချင်အောင် ပါဠိသင်ပေးခြင်း စသော အမှုကို “သင်္ဂဟ” ဟု ခေါ်၏၊ သင်္ဂဟာနံ - သိမ်းယူခြင်း (သိမ်းသွင်းခြင်း)၊ သင်္ဂဟော - ခြင်း၊ ကြီးပွားအောင် ဩဝါဒအနုသာသနီပေးခြင်းကို “အနုဂ္ဂဟ” ဟု ခေါ်၏၊ အနုဂ္ဂဟာနံ အနုဂ္ဂဟော။

ဥဒ္ဓေသ ပရိပုစ္ဆာ။ ။ စာအုပ် မရှိသေးသော်၌ ရှေးခေတ်၌ ဆရာက စာချသော အခါ ပါဠိကို ရွတ်ပြရ၏၊ ဥဒ္ဓိသနံ - ရွတ်ပြခြင်း၊ ဥဒ္ဓေသော - ခြင်း၊ ထိုသို့ ရွတ်ပြ၍ တပည့်ကို ထိုအတိုင်းလိုက်၍ ဆိုစေရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဒ္ဓေသောကို “ပါဠိဝါစနံ- ပါဠိကို ဆိုစေခြင်း” ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုသောအားဖြင့် ပါဠိကို သင်ယူပြီးသော အခါ ထိုပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆရာအထံ၌ အဖန်ဖန် မေးရ၏၊ ပရိပုစ္ဆာနံ ပရိပုစ္ဆာ၊ ထိုသို့ မေးသောအခါ ဆရာက အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို (အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သကဲ့သို့) ဖွင့်ပြရ ပြောပြရ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိပုစ္ဆာကို “ပါဠိယာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ” ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်။

အထပ်ထပ်၊ ဝစနံ- သည်၊ အနုသာသနီ - မည်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [ပထမနည်း၌ အနုသဒ္ဒါသည် “ပစ္ဆာ” အနက်ဟော၊ ဤနည်း၌ကား အနုသဒ္ဒါသည် “ပုနပ္ပုနံ” အနက်ဟောတည်း။]

သစေပေ၊ ဟောတိတိ - ကား၊ အတိရေကပတ္တော - အပိုအလွန်ဖြစ်သော သပိတ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အကယ်၍ ရှိအံ့၊ သဗ္ဗတ္ထ- စိဝရံ ဟောတိစသော အလုံးစုံသော ဝါကျတို့၌၊ သေ - သည်၊ နယော - တည်း၊ [အပိုရှိအံ့ ဟုချည်း အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ-ဟူလို။] ပရိက္ခာရောတိ-ကား၊ အညောပိ-သပိတ် သင်္ကန်းမှ အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ သမဏပရိက္ခာရော - ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင် ဖြစ်သော ထီး ဘိနပ်စသော ပရိက္ခရာသည်၊ (သစေဟောတိ)၊ ဣဓ - ဤ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ်ကို ပြရာ၌၊ ဥဿုတ္တံနာမ-ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း မည်သည်၊ ဓမ္မိကေန - တရားရှိသော၊ (ဝိနည်းတရား အားလျော်သော)၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာန ဥပါယ ပရိယေသနံ - ဖြစ်နိုင်သောအကြောင်းကို ရှာခြင်းတည်း၊ (ဖြစ်နိုင်သော နည်းလမ်းကို ရှာခြင်းတည်း)၊ ဣတော - ဤ ပရိက္ခရာကိုရှာခြင်းမှ၊ ပရံ - နောက်၌၊ ဒန္တကဋ္ဌဒါနံ - ဒန်ပူပေးခြင်းကို၊ အာဒိ ကတွာ - အစပြု၍၊ အာစမနကုမ္ဘိယာ - သန့်သက်ရေအိုး၌၊ ဥဒကာသိဉ္စနပရိယောသာနံ - ရေလောင်းထည့်ခြင်း အဆုံးရှိသော၊ ဝတ္ထံ- ဝတ်ကို၊ ဂိလာနဿေဝ-ဂိလာနသာလျှင် ဖြစ်သော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ-၏အပေါ်၌၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ [သဒ္ဓိဝိဟာရိက မကျန်းမာ ခိုက်၌သာ ဥပဇ္ဈာယ်က ဒန်ပူပေးခြင်း၊ မျက်နှာသစ်ရေပေးခြင်း စသောအမှုကို ပြုရမည်-ဟူလို၊ ထို့ ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ သစေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ဂိလာနော ဟောတိ ” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။]

ပန-ဆက်၊ အနဘိရတိဂူကာသနာဒိ-အနဘိရတိ ဝူပကာသန အစရှိသည်ကို၊ (မမွေ့ မလျော်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကကို အရပ်တပါးသို့ဆောင်သွားခြင်း အစရှိသည်ကို၊) အဂိလာနဿာပိ- ဂိလာနမဟုတ်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏ အပေါ်၌ လည်း၊ ကတ္တဗ္ဗမေဝ - ပြုရာသည်သာ၊ စိဝရံ ရဇန္တေနာတိ - ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ (သည်ပုံ သည်နည်း၊) ရဇေယျာသိ - ဆိုးလော၊ ဣတိ - သို့၊ ဥပဇ္ဈာယတော- ဥပဇ္ဈာယ်၏အထံမှ၊ ဥပါယံ - နည်းလမ်းကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ ရဇန္တေန - ဆိုးသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊ (သာဓကံ ရဇိတဗ္ဗံစပ်၊) သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် သာလျှင်၊ (ဥပဇ္ဈာယ ဝတ္တကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်)၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာ-သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာသည်၊ (သဒ္ဓိဝိဟာရိကအပေါ်၌ ဥပဇ္ဈာယ်ကပြုအပ်သောကျင့်ဝတ်တို့ကို ပြဆိုရာစကားရပ်သည်၊) နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

န သမ္မာဝတ္တနာဒိ ကထာ

န သမ္မာဝတ္တန္တိတိ-ကား၊ ယထာပညတ္တံ-အကြင်အကြင် ပညတ်တော်မူအပ်
 ပြီးသော၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ - ကို၊ န ပူရေန္တိ - မပြည့်စေကြကုန်၊ (မဖြည့်ကျင့်ကြ
 ကုန်၊) ယော န သမ္မာဝတ္တေယျာတိ-ကား၊ ယော- အကြင် သဒ္ဓိဝိဟာရိကသည်၊
 ယထာပညတ္တံ-သော၊ ဝတ္တံ-ကို၊ န ပူရေယျ-မပြည့်စေ၊ (မဖြည့်ကျင့်၊) (ယထာ
 ပညတ္တံ- သော၊ ဝတ္တံ- ကို၊ အပူရေန္တော - မဖြည့်ကျင့်သော၊) သော - ထို သဒ္ဓိ
 ဝိဟာရိကသည်၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ- နှစ်၊ ဣတိအတ္ထော၊ ပဏာမေတဗ္ဗော
 တိ- ကား၊ အပသာဒေတဗ္ဗော- ဖဲသွားစေထိုက်၏၊ (နှင်ထုတ်ထိုက်၏)၊ န အဓိ
 မတ္တံ ပေမံ ဟောတီတိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယမိ-ဥပဇ္ဈာယံ၊ (ဥပဇ္ဈာယံအပေါ်၌၊)
 အဓိမတ္တံ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဂေဟသိတပေမံ-အိမ်၌မှီးသာ
 ချစ်ခြင်းနှင့်တူသော မေတ္တာစိတ်သည်၊ န ဟောတိ - မဖြစ်၊ နာမိမတ္တာ ဘာဝနာ
 ဟောတီတိ-ကား၊ အဓိမတ္တာ-သော၊ မေတ္တာဘာဝနာ-မေတ္တာစိတ်ကိုတိုးပွားစေ
 ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ၊ ဝုတ္တ ပဋိပက္ခနယေန - ဆိုအပ်ပြီးသော ကဏ္ဍပက္ခ၏
 ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းအားဖြင့်၊ သုက္ကပက္ခော - သုက္ကပက္ခကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - နှစ်။
 [မကောင်းသော (မည်းနက်သော) အဘို့ကို “ကဏ္ဍပက္ခ” ဖြစ်သန့်ရှင်းသော
 အဘို့ကို “သုက္ကပက္ခ” ဟု ခေါ်သည်။] အလံ ပဏာမေတုန္တိ-ကား၊ ပဏာမေတုံ-
 နှင်ထုတ်ခြင်းငှါ၊ ယုတ္တော-သင့်၏။ [အလံသဒ္ဓါ၏ အရဟအနက်ကို “ယုတ္တော”
 ဟု ဖွင့်သည်။]

* * * * *

ဝိမတိ ။ ။ ဝတ္တံ နပူရေယျာတိ “ ဝတ္တကရဏ ကာလော ” တိ ဝတ္ထု ဝိဇာနန
 ဝသေန ဥ တွာ မာနကောသဇ္ဇာဒိဝသေနဝါ ဥပဇ္ဈာယာဒိသု အနာဒရေနဝါ “ အ
 ကာတုံ န ဝန္တတိ ” တိ အဇာနနတာယဝါ နကရေယျ၊ ဒုက္ကဋ်မေဝ၊ အသဗ္ဗိစ္စ အသတိ
 ယာတိ အာဒိဟိစ အကရောန္တဿ ပန အနာပတ္တိ၊ သမ္မာနိဟိ ဝတ္တာနိ သေခိယာနေဝ၊
 တသ္မာ သေခိယေသု ဝုတ္တနယေနေဝတ္ထ သဗ္ဗောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။—

ပဏာမေတဗ္ဗော။ ။ ပ + နမုခတ် + ကာရိတ် ဏာပေပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့်
 “ပဏာမေတဗ္ဗော-ဖဲ၍ ညွတ်စေထိုက်၏” ဟု သဒ္ဓတ္ထပေး၊ ဖဲ၍ ညွတ်စေခြင်းဟူသည်
 ထွက်သွားစေခြင်း၊ နှင်ထုတ်ခြင်းတည်း၊ အပသာဒေတဗ္ဗော၌လည်း သဒ္ဓမံတ်သည်
 “ ဝတိ ” အနက်ကို ဟော၍ “ ထွက်သွားစေထိုက် ” ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။

ဂေဟသိတပေမံ။ ။ ဂေဟသိတပေမန္တိ “ဝိတာ မေ အယ” နှိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နပေမံ၊
 ဥပဇ္ဈာယမိ ဝိတုစိတ္တုပဋ္ဌာနမေဝ ဟိ ဣဒ ဂေဟသိတပေမံ နာမ၊ န ဟိ ဣဒံ အကုသလ
 ပက္ခိယံ ဂေဟသိတပေမံ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စာနံ-ထိုးထွင်းအပ်ပြီးသော သစ္စာ
 ၄ ပါး ရှိကုန်သော၊ ပဟိနာနဂေဓာနံ - (ပယ်အပ်ပြီးသော ချစ်ခင်မှု ရှိကုန်သော
 ရဟန္တာတို့မှာ) တဒသမ္ဘဝတော - (ထို ဂေဟသိတပေမ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်
 တည်း)၊ နစ ဘဂဝါ ဘိက္ခု သံကိလေသေ နိယောဇေတိ၊ ဂေဟသိတပေမ သဒ္ဓိ
 သတ္တာ ပန ပေမမုခေန မေတ္တာသိနေဟော ဣဒ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။— (သုတ္တံ)။

အပ္ပဏာမေန္တာ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ - ကား၊ သဒေါသော - အပြစ်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ တဿ၊ (နှင်မထုတ်လျှင် ဥပဇ္ဈာယ် မှာ အာပတ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ နဝတ္တန္တာ-မကျင့် သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကကို၊ ပဏာမေတဗ္ဗောဝ-နှင်ထုတ်ထိုက်သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ နသမ္မာဝတ္တနာယံ - နသမ္မာဝတ္တနာကထာ၌၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ စိဝရ ရဇနံ - သင်္ကန်းဆိုးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) တာဝ-ထို သင်္ကန်းဆိုးခြင်းတိုင်အောင်၊ ဝတ္တေ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ အကရိယမာနေ - မပြုအပ်သော်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ - ၏၊ ပရိ ဟာနိ- ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ [ဒနိပူ မျက်နှာသစ်ရေ ကပ်ခြင်းမှ စ၍ သင်္ကန်းဆိုးခြင်းတိုင်အောင် ထို ဝတ်များကို ပြုလုပ်မည့် သဒ္ဓိဝိဟာရိကမှ အကူအညီမရသဖြင့် ဥပဇ္ဈာယ်မှာ ဒုက္ခရောက်ရသည်-ဟူလို။] တဿ-ကြောင့်၊ တံ - ထို ကျင့်ဝတ်ကို၊ အကရောန္တဿ - မပြုသော၊ နိဿယမုတ္တကဿာပိ - နိဿယည်းလွတ်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၎င်း၊ (နိဿယည်းလွတ်လောက်အောင် အင်္ဂါ ပြည့်နေသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၎င်း၊) အမုတ္တဿာပိ - နိဿယည်း မလွတ်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၎င်း၊ အာပတ္တိယဝ - သာတည်း၊ ကေစ္စဿ- ဝိသဘာဝ ဖြစ်သော အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပတ္တဒါနတော - သပိတ်ပေးခြင်းမှ၊ ပဠာယ-စ၍၊ [ပဠာယ ဟု ဆိုသောကြောင့် ဒိသာပတ္တမနတိုင်အောင် ယူပါ။] (ဝတ္တိ-ကို၊ အကရောန္တဿ-မပြုကျင့်သော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏၊ သာမည) အမုတ္တ က နိဿယဿေဝ - မလွတ်သော နိဿယည်းရှိသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက၏သာ၊ (ဝိသေသ) အာပတ္တိ(ဟောတိ)။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ-တို့သည်၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဝတ္တန္တိ-ကျင့်ကုန်အံ့၊ ဥပဇ္ဈာ ယော- သည်၊ သမ္မာ - စွာ၊ န ဝတ္တတိ - မကျင့်အံ့၊ ဥပဇ္ဈာယဿ - ၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဥပဇ္ဈာယော, သမ္မာဝတ္တတိ-အံ့၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ သမ္မာ, န ဝတ္တန္တိ-

x x x x x x x x x

သဒေါသော၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ။ ။ ဘုရားရှင်သည် “ကောင်းစွာမကျင့်သော သဒ္ဓိ ဝိဟာရိကကို နှင်ထုတ်ရမည်၊ နှင်မထုတ်သော ဥပဇ္ဈာယ်မှာ ဒုက္ခ၌ အာပတ် သင့်၏” ဟု ရွှေနား၌ ပညတ်တော်မူခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “နှင်မထုတ်သော ဥပဇ္ဈာယ်မှာ သာတိသာရ ဖြစ်၏” ဟု ဆိုရာ၌ “အပြစ်ရှိ၏၊ ရှေ့၌ ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော ဒုက္ခ၌ အာပတ်သို့ ရောက်၏” ဟု ဆိုလိုသည်။

သာတိသာရော။ ။ အတိတ္တမိတွာ-နှင်ထုတ်ရမည်ဟူသော အမိန့်တော်ကို ကျူး လွန်၍ + သရဏံ ပဝတ္တနံ - ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ (နှင်မထုတ်ဘဲ နေခြင်းတည်း၊) သာတိ သာရော-ခြင်း၊ နှင်မထုတ်ဘဲ နေခြင်းသည်ပင် ဘုရားရှင်၏အမိန့်တော်ကို ကျူးလွန် ခြင်းဖြစ်၍ “ဒေါသ- အပြစ်တမျိုး” ဖြစ်၏။ ထိုသို့ အပြစ်ရှိသောကြောင့် သာတိသာရော ကို “သဒေါသော” ဟု ဖွင့်သည်။ သံဝဇ္ဇတိ+အတိသာရော ယဿာတိ သာတိသာရော။ “အာပတ်သင့်၏” ဟု မိန့်တော်မူသော်လည်း နှင်ထုတ်လျှင် ရန်မူမည်ကိုကြောက်၍ နှင်မထုတ်မူကား ဇီဝိတအန္တရာယ်ကြောင့် အာပတ်သင့်ဘွယ် မရှိပါ။

နအံ၊ တေသံ-ထို သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့၏၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ဥပဇ္ဈာယေ-သည်၊ ဝတ္တံ-ကို၊ သာဒယန္တေ- သာယာလသော်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ- တို့သည်၊ ဗဟုကာ ပိ-များကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-နအံ၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက တို့၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ မယံ-ငါ၏၊ (ငါ့မှာ)၊ ဥပဋ္ဌာ ကော- အလုပ်အကျွေးသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ တုမှေ- သင်တို့သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ သဇ္ဈာယ မနသိကာရာဒိသု-စာအံခြင်း၊ တရားနှလုံးသွင်းခြင်း စသောအလုပ်တို့၌၊ ယောဂံ - အားထုတ်မှုကို၊ ကရောထ - နလော၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သစေ ဝဒတိ- အကယ်၍ပြောအံ၊ (ဝေံသတိ)၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ-တို့၏၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။

ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ သာဒယနံဝါ- သာယာခြင်းကို၎င်း၊ အသာဒယနံဝါ- မသာယာခြင်းကို၎င်း၊ န ဇာနာတိ - နားမလည်၊ ဗာလော- ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟောတိ-အံ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ-တို့သည်၊ ဗဟုကာ-များကုန် သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ)- အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ တေသု-ထို သဒ္ဓိ ဝိဟာရိကတို့တွင်၊ ဧကော - တပါးသော၊ ဝတ္တသမ္ပန္နော - ကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံ သော၊ ဘိက္ခု- သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ - ၏၊ ကိစ္စံ- ကို၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ကရိဿာမိ- ပြုပါအံ၊ တုမှေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ အပ္ပေယုက္ကာ- ကြောင့်ကြ မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရထ - နေကြပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ (ဝဒတိ- အံ၊) ဝေံ- ဤသို့လျှင်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣတရေ-မိမိမှ တပါး အခြားသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့ကို၊ စေ ဝိသဇ္ဇေတိ - အကယ်၍ ခွင့်လွှတ် အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ တဿ-ထို ဝတ္တသမ္ပန္န ရဟန်းတပါး၏၊ ဘာရကရဏတော- တာဝန်ကိုပြုရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ တေသံ - ထို အခြားသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက တို့၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊....န သမ္မာဝတ္တနာဒိကထာ - န သမ္မာဝတ္တနာဒိ ကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

x x x x x x x x x

သစေ ဥပဇ္ဈာယော၊ပေ၊အနာပတ္တိ။ ။ဥပဇ္ဈာယ်က ဝိနည်း၌ ကျွမ်းကျင်သည် ဖြစ်၍ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့အား “ ငါ့မှာ ပြုစုမည့်သူရှိပြီ၊ အသင်တို့ စာအံမှု တရားနှလုံး သွင်းမှု စသည်တို့ကိုပြုကြတော့” ဟု ခွင့်ပြုထားလျှင် ဝတ်မပြုသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့မှာ အဘတ် မသင့်၊ ဤ အဋ္ဌကထာစကားကို အကိုးအကားပြု၍ ယခုအခါ၌ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတို့က သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့အား ခွင့်ပြုထားကြသည်။

သို့သော် ယခုခေတ်၌ ရဟန်းခံရာ တံဆောင်းဝန်းဝယ် အမြဲ သွန်သင်ဆုံးမနိုင်မည် မဟုတ်သော သက်တော်ကြီး၊ ဝါတော်ကြီးပုဂ္ဂိုလ်များကို ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရဟန်းပြုကြ ပြီးလျှင် ရဟန်းဖြစ်ပြီးသော အခါ၌လည်း “ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ၊ ကမ္မဝါစာဆရာတို့ အပေါ်၌ တပည့်တော်က ပြုထိုက်သောဝတ်များကို ခွင့်ပြုတော်မူပါဘုရား၊ တပည့်တော် ကလည်း ခွင့်ပြုပါ၏” ဟု လျှောက်ထားကြခြင်းသည် ဤ ဥပဇ္ဈာယ်ဝတ်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိက ဝတ်ကို၎င်း ၊ နောက်၌လာမည့် အာစရိယ အန္တေဝါသိကဝတ်ကို၎င်း ပညတ်တော် မူသော ဘုရားမြတ်၏ အလိုတော်ကား လုံးလုံးမဟုတ်တော့ပါ။

ရာဇဗြာဟ္မဏဝတ္ထု ကထာ

ရာဇဗြာဟ္မဏဝတ္ထုသို့ - ရာဇဗြာဟ္မဏဝတ္ထု၌ (အာဟန္တစပ်) အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ (ဇာနာတိ၌ စပ်) ဘဂဝတာ- သည်၊ ဗာရာဏသိယံ- ဗာရာဏသီမြို့၌၊ တီဟိသရဏာဂမနေဟိ - သုံးပါးသောသရဏာဂုံတို့ဖြင့်၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ - ရှင်အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒေ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကို၎င်း၊ ကိဉ္ဇာပိဇာနာတိ - အကယ်၍ကား သိပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့သိပါသော်လည်း၊ (အာဟန္တစပ်) ဘဂဝါ-သည်၊ လဟုကံ-ပေါ့သော၊ တံဥပသမ္ပဒံ - ထို ဥပသမ္ပဒကံကို၊ ပဋိကိပိတွာ - ပယ်တော်မူ၍၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန-ဥတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့်၊ ဂရုကံ-ကြီးလေးသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပသမ္ပဒံ - ကို၊ အနုညာတုကာမော- ခွင့်ပြုခြင်းငှါ အလိုရှိတော်မူ၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဝါ-ထိုသို့ ခွင့်ပြုတော်မူလိုခြင်းကြောင့်၊ အဿ-ထို မြတ်စွာဘုရားအား၊ (အာဟန္တစပ်)ဝါ-၏၊ (အဇ္ဈာသယံ ၌စပ်) ထေရော - သည်၊ အဇ္ဈာသယံ- အလိုတော်ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိ၍၊ ဝါ-သိခြင်းကြောင့်၊ ကထာဟံ၊ပေ၊ ဥပသမ္ပဒေ မိတိ- ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ [အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ဟူသောစကား သည် မှန်၏ - ဟူလို။] ဗုဒ္ဓါနံ - တို့၏၊ ပရိသာ- ပရိသတ်တို့သည်၊ အဇ္ဈာသယ ကုသလာ-ဘုရားအလိုတော်၌ ကျွမ်းကျင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - န်၏၊ [ပရိသတ် ၄ ပါးကို ရည်ရွယ်၍ “ပရိသာ ဟောန္တိ”ဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ နောက်၌ “ဗုဒ္ဓ ပရိသာယ” ကို ထောက်၍ “ ပရိသာ ဟောတိ”ဟု ကေဝုဇ်ရှိလျှင် ကောင်း၏။] အယဉ္ဇ - ဤ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓပရိသာယ- ဘုရားပရိသတ်၌၊ အဂ္ဂေါ-အမြတ်ဆုံးတည်း။

ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေနာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်း၏၊ သာဠ ကထံ-အဋ္ဌကထာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝိနယပိဋကံ- ဝိနည်း ပိဋကသည်၊ ဝါစ ဂ္ဂတံ - စကားလုံးအားဖြင့် တက်ရောက်သည်၊ ဝါ- နှုတ်တက်သည်၊ (ဟုတွာ) ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊(သော-ထိုရဟန်းသည်၊)ဗျတ္တောနာမ-ဗျတ္တမည်၏၊ တသ္မိံ-ထို ရဟန်းသည်၊ (ဝိနည်းပိဋက နှုတ်တက်ရသော ထိုရဟန်းသည်၊) အသတိ-မရှိ လသော်၊ ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏၊ ဝါ- သည်၊ အန္တမသော - အောက်ထစ် ဆုံးအားဖြင့်၊ ဣဒံ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မာါစာ မတ္တမိ-ဤ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မာါစာမျှ သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ [ဝိသဒ္ဓါဂရဟာဇောတက] သုဂ္ဂဟိတံ-ဆရာ့အထံ၊

x x x x x x x x

ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ။ ။ ဝိပုဗ္ဗ + အဉ္ဇ (အဉ္ဇ) ဓာတ် + တ၊ ဝိယဉ္ဇတိ - ထိုထို အကြောင်းအရာကိုထင်စွာပြုတတ်၏၊ ဣတိ ဗျတ္တော၊ ဤနေရာ၌ ကမ္မဝါစာအကြောင်း အရာကို ကောင်းစွာသိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို“ဗျတ္တ”ဟု ခေါ်၏၊ “ဗျတ္တောနာမ၊ပေ၊ ပဝတ္တ တိ”ဟူသော ပဌမနည်းဖြင့် အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်သော ဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကိုပြန်၊“တသ္မိံ”

နည်းနာခံ၍ကောင်းမွန်စွာ သင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ဧ၊ ဝါစုဂ္ဂတံ- စကားလုံးအားဖြင့် တက်ရောက်သည်၊ ဝါ-နှုတ်တက်သည်၊(ဟုတွာ)ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ အယမိ-ဤရဟန်းသည်လည်း (ဤ ကမ္မဝါစာမျှလောက် ကောင်းစွာသင်ယူပြီး၍ နှုတ်တက်ရသော ရဟန်းသည်လည်း၊) ဣမသ္မိံ အတ္ထေ- ဤ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်၌၊ ဗျတ္တော- ဗျတ္တမည်၏။

ပန-ကား၊(ဗျတ္တမှတပါး ပဋိဗလကား၊)ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ကာသ သောသ သေမှာဒိနာ - ချောင်းဆိုးရောဂါ , ပန်းနာရောဂါ , သလိပ်ရောဂါ အစရှိသော၊ ဂေလညေနဝါ-မကျန်းမာသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ သြဋ္ဌဒန္တ ဇိဝှါ ဒီနံ- နှုတ်ခမ်း, သွား, လျှာ အစရှိသော အင်္ဂါတို့၏၊ အသမ္ပတ္တိယာဝါ- မပြည့်စုံခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ပရိသတိ - ပရိသတ်၌၊ [ဤနေရာဝယ် စာအုပ်များ၌ “ပရိယတ္တိယံ” ဟု ရှိ၏၊ ပရိသတ်၌ မကျွမ်းကျင်သူကိုကား “ဗျတ္တ” တုန်းကပင်

x x x x x x x x +

အသတိ ၊ ပေ ၊ ပဝတ္တတိ ” ဟူသော ဒုတိယနည်းဖြင့်ကား ဤ ကမ္မဝါစာရွတ်ဆိုရာ၌ မချွတ်ပြည့်စုံထိုက်သော ဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကိုပြသည်၊ ဥပသမ္ပဒကံအရာဝယ် ကမ္မဝါစာဆရာ ဖြစ်သူသည် ဤ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာမျှကို ဆရာ့အထံ နည်းနာခံ၍ ကောင်းမွန်စွာ သင်ယူပြီးနောက် နှုတ်တက်ရစေရမည်၊ ထိုမျှလောက်ရသူမှ “ဗျတ္တဘိက္ခု” ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ “နှုတ်တက် ရရမည်” ဟူသောစကား၌ ရှေးခေတ်က စာအုပ်ပေစာ မရှိသည့်အတွက် နှုတ်တက်မရလျှင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဆိုခြင်းတည်း၊ ယခုခေတ် ၌ကား စာအုပ်ပေစာသာ မက စာလုံးကြီးကြီးဖြင့် ကမ္မဝါစာကြီးတွေပင် ရှိနေရကား နှုတ်တက်မရမှုကြောင့် ဣကို မထိခိုက်ပါ၊ သို့ရာဝယ် “သုဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ” အရ ဌာန်, ကရိုဏ်း ဝိသစွာဖြင့် ကမ္မဝါစာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်သိဘို့ကား အရေးကြီးလှပါသည်။

ပဋိဗလေန။ ။ ပြခဲ့သောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံ၍ ဗျတ္တဖြစ်သော်လည်း ကာသ သောသ သေမှာသော ရောဂါကြောင့်ဖြစ်စေ, နှုတ်ခမ်း သွား လျှာစသော ပါးစပ်အင်္ဂါတို့၏ မပြည့်စုံခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ ပရိသတ်၌ ပြောရေးဆိုတာ အလေ့အလာမရသဖြင့် ကြောံရှုံ နေသောကြောင့်ဖြစ်စေ, ဌာန်, ကရိုဏ်း မှန်ကန်အောင် မရွတ်ဆိုနိုင်သောရဟန်းသည် ၎င်း, ထို ပြခဲ့သောအကြောင်းတို့ကြောင့် အကွရာ တလုံးတလုံးကို ဖြစ်စေ , ပုဒ်တပုဒ် လုံးကိုဖြစ်စေ မပါဝင်စေဘဲ ကျရစ်စေသော ရဟန်းသည်၎င်း ပဋိဗလ မဟုတ်သော ရဟန်းတည်း၊ “ အညထာဝါ ဝတ္တဗ္ဗံ အညထာ ဝဒတိ” ကား ခနိတဖြင့် ရွတ်ရမည်ကို သိထိလဖြင့်ရွတ်ခြင်း, ဒန္တဌာန်ဖြင့် ရွတ်ရမည့် “န” ကို မုဒ္ဒဌာန် “ဏ” ဖြင့် ရွတ်ခြင်း, ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဌာန်, ကရိုဏ်း မှန်ကန်အောင် မရွတ်နိုင်သော ရဟန်းသည်လည်း “အပ္ပဋိဗလ” ရဟန်းပင်တည်း၊ ဤနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို “ပရိဝါ-ကမ္မဝင်, အဋ္ဌကထာ ဒီကာ” တို့၌ ရှုပါ။

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌ “ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံသော ဣပေ တဗ္ဗော” ဝယ် “ဘိက္ခုနာ” ဟု ကေဂုဏ်ဖြင့် ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းခံ ကမ္မဝါစာရွတ် ရာ၌ ဗျတ္တပဋိဗလ တပါးတည်း ရွတ်ခြင်းသည်သာလျှင် ပါဠိတော်နှင့် ကိုက်ညီ၏၊ ယခု အခါ၂ ပါးတတွဲ တွဲ၍၎င်း, ထို ၃ ပါးအတွဲသည်ပင် ၂ ထပ် ၃ ထပ် ၄ ထပ် ထပ်၍၎င်း

ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ပရိသတ်ကိုကြောက်နေလျှင် ဝိသအောင်ရွတ်နိုင်မည် မဟုတ်၍ ပဋိဗလ မဖြစ်ရာသောကြောင့်၎င်း “ ပရိသတ် ” ဟု ရှိသင့်သည်။] အကတပရိစယတ္တာဝါ - မပြုအပ်သော အလေ့အလာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သော်၎င်း၊ ဝါ - အလေ့အလာ မရခဲ့ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ပရိမဏ္ဍလေဟိ- ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းကုန်သော၊ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ - ပုဒ်ဗျဉ်းတို့ဖြင့်၊ ကမ္မဝါစံ- ကမ္မဝါစာကို၊ သာဝေတုံ- ကြားသိစေခြင်းငှါ၊ န သက္ကာတိ- မစွမ်းနိုင်၊ ဗျဉ္ဇနံဝါ- အက္ခရာစာလုံးကိုသော်၎င်း၊ ပဒံဝါ- ပုဒ်ကိုသော်၎င်း၊ ဟာပေတိ- ယုတ်လျော့ စေ၏၊ အညထာ- တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ရွတ်ဆိုထိုက်သော အက္ခရာပုဒ်ပါဠိကို၊ အညထာ- တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝဒတိ- ရွတ် ဆို၏၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ အပ္ပဋိဗလော- အပ္ပဋိဗလမည်၏၊ တဗ္ဗိပရိတော- ထို အပ္ပဋိဗလ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောရဟန်းကို၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ- ဤ ပဋိဗလန ဟူသော ပုဒ်၏အနက်၌၊ ပဋိဗလောတိ - ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ သံဃော ဣပေတဗ္ဗောတိ- ကား၊ သံဃော- သံဃာကို၊ ဇာနာပေတဗ္ဗော- သိစေထိုက်၏၊ (အသိပေးထိုက်၏၊) တတော- ထို သိစေရာအခါမှ၊ ပရံ- နောက်၌၊ ယံ- အကြင် အခြင်းအရာကို၊ သံဃော- ကို၊ ဇာနာပေတဗ္ဗော - ၏၊ တံ- ထို အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ သုဏာတု မေ ဘန္တေတိ အာဒိံ- အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရာတိ- ကား၊ ဥပသမ္ပန္နော - မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ သမနန္တရာ- အခြားမဲ့၌၊ အနာစာရံ အာစရတိတိ- ကား၊ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိတ္တမံ- ဝိနည်းပညတ်တော်ကို လွန်ကျူးခြင်းကို၊ ကရောတိ- ၏၊

* * * * *

ရွတ်ဆို၍ ဥပသမ္ပဒကံကို ဆောင်ကြသည်မှာ အပြစ်မရှိသော်လည်း ပါဠိတော်အတိုင်း ကား မဟုတ်တော့ချေ၊ ထိုသို့ တွဲ၍ ထပ်၍ ရွတ်ဆိုကြရာ၌ “ တပါးက မပီ၍ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များက ပီလျှင် ကံ အထမြောက်နိုင်သည် ” ဟု ရည်ရွယ်ကြ၏၊ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ စိတ်မချရသောပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါင်း၍ ရွတ်ကြသောအခါလည်း အသံချင်းညီအောင် ညှိ၍ ဆိုနေရသဖြင့် သာ၍ပင် စိတ်မချစရာ ဖြစ်ပါသေးသည်၊ အမှန်မှာ ၂ ပါးစသည် တွဲ၍ ရွတ်ပါသော်လည်း တပါးက “ ဥတံ ” သာ ပီ၍ တပါးက “ ကမ္မဝါစာ ” သာ ပီလျှင် ကံ အထမြောက်၊ ၂ ပါးလုံး အစ အဆုံး ဝိသအောင်ရွတ်နိုင်မှ ကံ အထမြောက်ပါသည်။

ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ သမနန္တရာ၊ ။ ဤ၌ “ ဟုတွာ ” သည် “ အာစရတိ ” ၏ ကြိယာဝိသေသနတည်း၊ သမနန္တရာ၏ ကြိယာဝိသေသန မဟုတ်၊ ယောဇနာ၌ “ ဟုတွာ ဝ ” ဟု ဝေပါ၏၊ ထို ဇောဖြင့် ကြာမြင့်သော ကာလကို ကန့်သည်၊ ရဟန်းပြု၍ မကြာမီ အခြားမဲ့၌ပင် အနာစာရကို ကျင့်သည်- ဟုလို။

မှတ်ချက်။ ။ ဤနေရာ၌ “ ဟုတွာ ” ထည့်၍ ဖွင့်ထားသောကြောင့် ဤသို့ ဟုတွာကို အာစရတိကြိယာ၏ ဝိသေသန ဟု ကြံရသော်လည်း နောက်အာစရိယ ဝတ္တကထာ၌ “ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရာ နိဿယေ အာစိက္ခိတုံ ” ဟု ရှိပြန်ရကား

ဥလ္လုမ္ပတု မန္တိ-ကား၊ မံ - တပည့်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရတု - ထုတ်ဆောင်တော်မူပါ၊ အကုသလာ-အကုသိုလ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာပေတွာ- ထစေ၍၊ ကုသလေ- ကုသိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌပေတု - တည်စေတော်မူပါ၊ ဝါ- တနည်း၊ သာမဏေရဘာဝါ - သာမဏေအဖြစ်မှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ဘိက္ခုဘာဝေ- ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတု- တည်စေတော်မူပါ၊ ဣတိ(အတ္ထော)၊ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာတိ-ကား၊ အနုဒ္ဓယံ- အဖန်ဖန် စောင့်ရှောက်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ပဋိစ္စ - စွဲ၍၊ မယိ - တပည့်တော်၌၊ (တပည့်တော်အပေါ်၌) [အနုကမ္ပံ၏ အာဇာရအဖြစ်ဖြင့် “မယိ” ဟု အပိုထည့်သည်။] အနုကမ္ပံ-သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ (ဥလ္လုမ္ပတု၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

x x x x x x x x

ထိုနေရာ၌ “ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ” ဟု ဟုတွာထည့်လျှင် “အာစိက္ခိတံ” ၌ စပ်၍ အဓိပ္ပာယ် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဟုတွာပုဒ်ကို မထည့်နိုင်၊ ထိုနေရာ၌ “ဥပသမ္ပန္နဿ သမနန္တရာ ဥပသမ္ပန္န သမနန္တရာ” ဟုသာ ဖြစ်နိုင်၏။ “ရဟန်း ဖြစ်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌” ဟုသာ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။

ဥလ္လုမ္ပတု။ ။ ဥပုဗ္ဗ “ဒိဝါဒိ” လုပ်ဇာတ်သည် ဝိလုမ္ပန-လုယက်ခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း၊ “ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ” အရ ဤနေရာ၌ ဥ- ဥပသာရကြောင့် “ဥဒ္ဓရတု” ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ ထို ထုတ်ဆောင်ခြင်း ဟူသည်လည်း “အကုသိုလ်နယ်မှ ကုသိုလ်နယ်သို့ ထုတ်ဆောင်ခြင်း ၊ သာမဏေအဖြစ်မှ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ထုတ်ဆောင်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြုသည်။ ထို့ကြောင့် “မံ- တပည့်တော်ကို၊ ဥလ္လုမ္ပတု- အကုသိုလ်နယ်မှ ထုတ်ဆောင်၍ ကုသိုလ်နယ်၌ တည်စေတော်မူပါ၊ တနည်း- သာမဏေအဖြစ်မှ ထုတ်ဆောင်၍ ရဟန်းအဖြစ်၌ တည်စေတော်မူပါ” ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ပေးရသည်။ အချို့ကား “ရုဇာဒိ” လုပ် ဇာတ်၏ “ဝိလုမ္ပန-လုယက်ခြင်း အနက်” ကို ယူ၍ “ဥလ္လုမ္ပတု- သာမဏေအဖြစ်မှ ထုတ်ဆောင်၍ ရဟန်းအဖြစ်၌ လုယက်ကယ်တင်တော်မူပါ” ဟု ပေးကြသေး၏။ ရဟန်းလောင်းက “ရဟန်းပြုပေးပါ” ဟု တောင်းပန်သောကြောင့် ကျေကျေနပ်နပ် ရဟန်းပြုပေးရခြင်းဖြစ်၍ လုယက်စရာမလိုပါ။

အနုကမ္ပံ။ ။ အနု - လျော်စွာ၊ ကမ္ပ - တုန်လှုပ်တတ်သော တရားဟူသည် “ ကရုဏာ ” တည်း။ မှန်၏- ကရုဏာသည် ဒုက္ခိတသတွာကို မြင်လျှင် တုန်လှုပ်ခြင်း သဘော ရှိ၏။ ဤ၌လည်း “ ရဟန်းပြုပေးပါ ” ဟု ဥ ကြိမ်တိုင်အောင် တောင်းနေသောကြောင့် ကရုဏာဖြစ်စရာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် “အနုကမ္ပံ” ကို “ အနုဒ္ဓယံ - အဖန်ဖန် စောင့်ရှောက်တတ်သော ကရုဏာ ” ဟု ဖွင့်သည်။

ဥပါဒါယ။ ။ “ဥပါဒါယ” ၌ ဥပအနက်မရှိ၊ “ အာဒါယ- ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍ ” ဟု အခြားနေရာ၌ ဖွင့်လေ့ရှိ၏။ ဆိုလိုရင်းမှာ- “ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ - လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို အကြောင်းပြု၍၊ ဝါ- သနားသမှု အကြောင်းပြု၍ ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါယကို “ပဋိစ္စ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ ပဋိစ္စကိုလည်း “ ပဋိ+ ဣ+ တွာ၊ ရှေးရှုရောက်၍ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ “ စွဲမှီ၍၊ အကြောင်းပြု၍ ” ဟုသော အနက်ကား သင်္ကေတတ္ထ (ဝေါဟာရတ္ထ) တည်း။

အဋ္ဌိတာ ဟောတိတိ-ကား၊ နိစ္စပ္ပဝတ္ထိနိ-အမြဲဖြစ်ခြင်း ရှိသည်။ ဟောတိ-၏၊ စတ္တာရော နိဿယေတိ - ကား၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ ပစ္စယေ - ပစ္စည်းတို့ကို၊ (အာစိက္ခိတံ အနုဇာနာမိ- ဌ္ဍစပ်၊) ယသ္မာ - ကြောင့်၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ ပစ္စယေ- တို့ကို၊ နိဿယ- မှီ၍၊ အတ္တဘာဝေါ - အတ္တဘောသည်၊ ပဝတ္ထတိ- ဖြစ်ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ-ထိုပစ္စည်းတို့ကို၊ နိဿယာတိ- နိဿယတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ကုန်၏။....ရာဇဗြာဟ္မဏဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

x x x x x x x

အဋ္ဌိတာ။ ။ “ရပ်မသွားဘူး” ဟူလို၊ ရပ်မသွားလျှင် အမြဲအားဖြင့် ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်နေ၏ - ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် “နိစ္စပ္ပဝတ္ထိနိ” ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ (အဋ္ဌိတာနေရာဝယ် အဓိဋ္ဌိတာ ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။) “အဓိ (နိစ္စဝသေန) ဌာတိ (ပဝတ္ထတိ) တိ” ဟု ယောဇနာလည်းဖွင့်၏။

နိဿယ ၄ ပါး။ ။ အတ္တဘာဝ ပရိဟရဏတ္ထိ-အတ္တဘောကို ရှက်ဆောင်နိုင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ နိဿယန္တိ - မှီအပ်ကုန်၏။ ဣတိ နိဿယာ (ဋီကာ)၊ ပိဏ္ဍိယာလောပ ဘောဇနစသော ပစ္စည်း ၄ ပါးတည်း၊ ထိုပစ္စည်း ၄ ပါး အမှီရမှ ခန္ဓာကိုယ်သည် ကြာရှည်စွာ တည်နိုင်သောကြောင့် ပစ္စည်း ၄ ပါးကို “နိဿယ” ဟု ခေါ်သည်။

ပိဏ္ဍိယာလောပ ဘောဇနံ ။ ။ ပိဏ္ဍိသဒ္ဓါသည် (ဤနေရာ၌) ခြေသလုံး နောက်ဘက်က အသားစိုက်ကြွက်သားကို ဟော၏။ ထို ကြွက်သားကြောင့် ခြေမှာ သွားနိုင်သောစွမ်းအား ရှိ၏။ ဤ၌ “ထိုကြွက်သား၏ အစွမ်းဖြင့် လှည့်လည်ခြင်း တိုင်အောင် ယူပါ။ [ပိဋိဓာတ် ဣဏ်ပစ္စည်းဖြင့် ပိဏ္ဍိဟု ဖြစ်ပြီးနောက် သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်း ဖြင့် “ပိဏ္ဍိကာ” ဟု ထောမနိဓိ၌ရှိ၏။ ကကို ယပြုလျှင် “ပိဏ္ဍိယာ” ဟု ဖြစ်၏။]

အာလောပံ (တလုပ်စာ) + လဒ္ဓံ + ဘောဇနံ အာလောပ ဘောဇနံ၊ တဒိဏ်လျှင် တလုပ်စာမျှ ရအပ်သော ဘောဇနံ၊ ထိုဘောဇနံလည်း ခြေသလုံးကြွက်သား၏ အစွမ်း အားဖြင့် လှည့်လည်၍ ရအပ်သောကြောင့် “ ပိဏ္ဍိယာလောပ ဘောဇနံ ” မည်၏။ “ ပိဏ္ဍိယာယ - ခြေသလုံးကြွက်သား၏ + အာလောပ ဘောဇနံ ပိဏ္ဍိယာလောပ ဘောဇနံ ” ။ [“ ဇဗ် ပိဏ္ဍိယဗလေန စရိတွာ အာလောပမတ္ထံ လဒ္ဓဘောဇနံ ” - တေရသကဏ်၊ ပိမတိ၌ “ အာလောပါလောပဝသေန ပရိယိဋ္ဌဘောဇနံ ” ဟု ဆို၏။ “ပိဏ္ဍိယာလောပ ဘောဇနံ-သလုံးကြွက်သား, အစွမ်းအားဖြင့်, သွားလာလှည့်ပတ်, ဆွမ်းခံရပ်၍, တလုပ်စာ တလုပ်စာရအပ်သော ဘောဇနံကို” ဟု ပေးပါ။]

အတိရေကလာဘော။ ။ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿယာယာတိ ဧဝံ ဝုတ္တ- ဘိက္ခာဟာရလာဘတော (အတိရေက၏ အပါဒါန်ထည့်သည်) အဓိကလာဘော သံဃ ဘက္ကာဒိ-ဋီကာ၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ အတိရေကအရ သံဃဘတ္တံ ဥဒ္ဓေသဘတ္တံစသော ဘတ်တို့ကို ရကြောင်း သိသာ၏။ ထို့ကြောင့် “အတိရေကော + လာဘော အတိရေက လာဘော” ဟု ကမ္မဓာရည်းတွဲ။ “အတိရေကလာဘော - ပိဏ္ဍိယာလောပ ဘောဇနံ ထက် အပိုအလွန်ဖြစ်သော လာဘ်ကား၊ သံဃဘတ္တံ-သံဃာကုန် လှူအပ်သော ဘတ် ၎င်း၊ ပေ၊ ပါဠိပဒိကံ - ဥပုသ်ကျော်တက် အထွက်တရက်နေ၌ လှူအပ်သော ဘတ်၎င်း တည်း” ။ ဤသို့ အနက်ပေးပါ။

အာစရိယဝတ္ထကထာ

ကိန္နာယံ ဘိက္ခုဟောတီတိ - ကား၊ အယံ ဘိက္ခု - ဤ ရဟန်းသည်၊ တေ-
 သင်၏၊ ကိ - အဘယ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်သနည်း၊ (တနည်း) ကိဟောတိ-
 ဘာတော်သနည်း၊ အညေဟိ ဩဝဒိယော အနုသာသိယောတိ-ကား၊ အညေဟိ-
 အခြားသူတို့သည်၊ ဩဝဒိတဗ္ဗောစေဝ - ဆုံးမထိုက်သူသည်၎င်း၊ အနုသာသိ
 တဗ္ဗောစ-သွန်သင်ထိုက်သူသည်၎င်း၊ (သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်၊ “ ဩဝဒိတုံ
 အနုသာသိတုံ မညိဿသိ ” ဌှ ဝပ်၊) [ဩဝဒိယော၌ အဝ + ဝဒ + ဣပစ္စည်း
 ဖြစ်၍ ဝ-၌ ဝဒ္ဓိရောက်လျက် “ ဩဝဒိယော ” ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏၊] ဗာဟုလ္လာယ
 အာဝတ္ထော ယဒိဒံ ဂဏပဋိကန္တိ-ကား၊ တေဿ ဗာဟုလ္လာယ-ဤ ပစ္စည်းတို့၏
 များကုန်သည်၏ အဖြစ်၏၊ ဂဏပဋိန္ဒာ - ဂိုဏ်းဖွဲ့ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ (တံ ဗာဟုလ္လံ-သည်၊) ဂဏပဋိကံ-ကမည်၏၊ ဗာဟုလ္လံ- ပစ္စည်းတို့၏
 များကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ (ဂဏပဋိကံ၏ အဘိဓမ္မာကို ပြသည်၊) ဂဏ
 ပဋိကံ နာမ-က မည်သော၊ ယံဣဒံ ဗာဟုလ္လံ - အကြင် ပစ္စည်းတို့၏ များကုန်
 သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) တဒတ္ထာယ-ထို ပစ္စည်းတို့၏ များကုန်သည်
 ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂဏပဋိကအကျိုးငှါ၊ အတိလဟံ-အလွန်လျင်စွာ၊ တွံ-
 သည်၊ အာပဋ္ဌော-ရောက်သူတည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်
 သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏။

အဗျတ္တာတိ-ကား၊ ပညာဝေယျတ္ထိယေန-ပညာ၏ ထက်မြက်သူ၏အဖြစ်မှ၊
 ဝိရဟိတာ-ကင်းကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊ ဥပသမ္မာဒေဿန္တိဌှဝပ်၊) [ဗျတ္တ-ဝိယတ္တတို့
 ပြီးပုံကို ဘိက္ခုနီ ပဌမပါရာဇိကအဖွင့် (ပါစိတ် ဘာသာဋီကာ)၌ ရှုပါ။] အည
 တရောပိ အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗောတိ - ကား၊ ပသူရော- ပသူရမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇ
 ကော-ပရိဗ္ဗိဇ်တည်း၊ [အညတိတ္ထိယဟူသည် အခြားသူ မဟုတ်၊ ပသူရပရိဗ္ဗိဇ်
 တည်း၊] သော-ထို ပသူရပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ ထေနေဿာမိ - ခိုးအံ့၊
 ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဥဒါယိတ္ထေရဿ-ဥဒါယိထေရ်၏၊ သန္တိကေ - အထံ၌၊ ပဗ္ဗ
 ဇိတွာ - ရှင်ရဟန်း အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီး၍၊ တေန - ထို ဥဒါယိထေရ်သည်၊
 သဟဓမ္မိကံ-သီတင်းသုံးဘော်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ ဝုစ္စမာနော-

x x x x x x x x x

ဂဏပဋိကံ။ ။ “ဂိုဏ်းဖွဲ့ခြင်း” ဟူသည် တပည့် ပရိသတ်များအောင် စုခြင်း
 တည်း၊ ထိုသို့ တပည့်ပရိသတ်များသောအခါ ရှင်လူအများ၏ လေးစားခြင်း လှူဒါန်း
 ခြင်းကို ခံရသောကြောင့် ဗာဟုလ္လံဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဂဏပဋိက ” အရ ဗာဟုလ္လံကို
 အရကောက်ရသည်။ [ယခုခေတ်ကျောင်းထိုင်ခြင်း ကျောင်းတိုက် တည်ခြင်းများကို
 စဉ်းစားကြည့်ပါ၊ လူဝတ်ကြောင် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့သည် အလှူဒါနပြုကြရာ၌
 တကျောင်း တပါးသာ ရှိသော်လည်း ပင့်ကြ၏၊ သံဃာများသော ကျောင်းတိုက်၏
 ဆရာတော်ကိုလည်း ပင့်လေ့ရှိကြ၏။]

ပြောဆိုအပ်သော်၊ တဿ-ထိုဥဒါယိထေရ်၏(အပေါ်၌)၊ ဝါဒ-ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်ကို၊ အာရောပေသိ ကိရ-တင်သတတ်၊

အနုဇာနာမိ ပေ၊ ဘိက္ခုနာတိ အာဒိမိ - အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဗျတ္တိ- ဗျတ္တိဟူသည်၊ ပုဗ္ဗ-ရှေး၌၊ ဘိက္ခုနောဝါဒက ဝဏ္ဏနာယံ - ဘိက္ခုနောဝါဒက သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏော ယေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော ရဟန်းပင်တည်း၊ ပန - ကား၊ (ဗျတ္တိမှတစ်ပါး ပဋိဗလကား) ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဂိလာနဿ - မကျန်းမာသော၊ အန္တေဝါသိနောဝါ - အနီးနေ တပည့်အားသော်၎င်း၊ သဒ္ဓိဒိဟာရိကဿဝါ - အတူနေတပည့်အား သော်၎င်း၊ ဥပဋ္ဌာနာဒိနိ - လုပ်ကျွေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ [ဥပဇ္ဈာယဝတ် အာစရိယဝတ် တို့၌လာသော ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊] ကာတံ- ငှါ၊ သက္ကောတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ အယံ- ဤ ရဟန်းကို၊ ဣမ - ဤ ဥပဇ္ဈာယ်၏ဂုဏ်အင်္ဂါကို ပြရာ၌၊ ပဋိဗလောတိ - ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ စ- သာဓကကား၊ ပဉ္စဟုပါလိ အင်္ဂေဟိ၊ ပေ၊ ဝိနေ တုန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)- ဤ ပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝိ- သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ [ဥပါလိ- ဥပါလိ၊ ပဉ္စဟိ- ကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ- အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္တာ ဝတေန-ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ- မြင့်မြတ်သောရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်စေထိုက်၏၊ ဝါ- ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ရဟန်းပြုပေးထိုက်၏၊ နိဿ ယော-နိဿယည်းကို၊ ဒါတဗ္ဗော- ပေးထိုက်၏၊ သာမဏေရော- သာမဏကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော- လုပ်ကျွေးစေထိုက်၏၊ ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ ကတမေဟိ (အင်္ဂ

x x x x x x x x

ဝါဒ အာရောပေသိ။ ။ “ဝါဒ အာရောပန” ဟူသည် သက်န်းရှည်ရှည် တွဲလျား ချ၍ ဝတ်လျှင် ဘာအပြစ်ရှိသနည်း၊ ရှည်ရှည်ဝတ်၍ အပြစ်ရှိလျှင် ပရိမဏ္ဍလဖြစ်အောင် ဝတ်ခြင်းလည်း အပြစ်ရှိမှာပေ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သာသန အယူဝါဒဝယ် နှိမ်နင်း ကြောင်းဖြစ်သော အပြစ်တင်ခြင်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌ “တံ ယေဝ တိတ္ထာယတနံ သင်္ကမိ” ဟု ရှိ၏၊ တိတ္ထာ ယတနံကို တိတ္ထ + အာယတနံဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ “တိတ္ထ” ဟူသည် လူတို့၏ ရေချိုးသောအခါ ၎င်းရာ ဖော်ရာဖြစ်သော ဆိပ်ကမ်းတည်း၊ ထိုဆိပ်ကမ်းနှင့်တူစွာ အမျိုးမျိုး ယူဆသော အားဖြင့် ၎င်းလျက် ဖော်လျက် ကူးခပ်ရာ မိစ္ဆာအယူကိုလည်း “တိတ္ထ” ဟု ဆိုသည်၊ “တရန္တိ ဧက္ကောတိ တိတ္ထံ၊ တိတ္ထံ ဝိယာတိ တိတ္ထံ” ဟု ပြု၊ ထိုအယူသည်ပင် အတ္တကိလမထ ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် “အာယတနံ” လည်း မည်၏၊ တိတ္ထံ စ + တံ + အာယတနံစာတိ တိတ္ထာယတနံ၊ “ တိတ္ထာယတနံ - ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာ မိစ္ဆာအယူသို့၊ သင်္ကမိ-ပြောင်းရွှေ့ပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊

တနည်း။ ။ တိတ္ထံ ဧတေသံ အတ္တိတိ တိတ္ထိနော၊ မိစ္ဆာအယူရှိသော တိတ္ထိတို့၊ တိတ္ထိနံ + အာယတနံ - ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ပွားရာ မိစ္ဆာအယူတည်း၊ ဝါ- ပေါင်းဆုံရာ မိစ္ဆာအယူတည်း၊ ဝါ- တိတ္ထိဖြစ်ဘို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်း၊ ဣတိ တိတ္ထာယတနံ၊ - ဋီကာ။

ဟိ- တို့နှင့်၊ သမန္တာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗိ-နည်း၊ နိဿယော-ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-နည်း၊ သာမဏေရော၊ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-နည်း၊) ဂိလာနံ-သော၊ အန္တေ ဝါသိံဝါ - အနီးနေ တပည့်ကိုသော်၎င်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိံဝါ- အတူနေတပည့်ကို သော်၎င်း၊ ဥပဋ္ဌာတံဝါ - မိမိကိုယ်တိုင် လုပ်ကျွေးခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတံ ဝါ - သူတပါးကို လုပ်ကျွေးစေခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ပဋိဗလော - စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ-၏။ အနဘိရတံ-မမ္မေ မလျော်သော၊ (အန္တေ ဝါသိံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊) ဝုပကာသေတံဝါ-မိမိကိုယ်တိုင် အရပ်တပါးသို့ ဆောင်သွားခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဝုပကာသာပေတံဝါ-သူတပါးကို အရပ်တပါးသို့ ဆောင်သွားစေခြင်းငှါ သော်၎င်း၊ (ပဋိဗလော - သည်၊ ဟောတိ - ၏။) ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကုက္ကုစ္စကို၊ ဓမ္မတော-တရားအားဖြင့်၊ ဝိနောဒေတံ ဝါ - ကိုယ်တိုင် ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဝိနောဒါပေတံဝါ - သူတပါးကို ပယ်ဖျော့စေခြင်းငှါသော်၎င်း၊ (ပဋိဗလော ဟောတိ။) အဘိဓမ္မေ- လွန်ကဲသော ဓမ္မဟူသော နာမ်ရုပ်တရား အပိုင်းအခြား၌၊ ဝိနောတံ- သွန်သင်ပြသ ဆုံးမခြင်းငှါ၊ (ပဋိဗလော ဟောတိ။) အဘိဝိနယေ - လွန်ကဲသော ဝိနည်းဟူသော ဝိနည်း ပိဋက၌၊ ဝိနောတံ - ငှါ၊ (ပဋိဗလော ဟောတိ)။] [အဘိဓမ္မ အဘိဝိနယတို့၏ အဖွင့်ကို နောက် ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗ ပဉ္စကကထာ၌ တွေ့ရလတံ၊ အဘိဓမ္မပုဒ်ကို ဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာတို့၌၊ “အဘိဓမ္မတိ - အညမညသင်္ကရ ဝိရဟိတေ ဓမ္မစ ဝိနယေစ” ဟု အဘိသဒ္ဓါ၏ “ပရိစ္ဆိန္န” အနက်ကို ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအလို “အဘိ ဓမ္မ - အချင်းချင်း ရောယှက်ခြင်းမရှိသော နာမ်ရုပ်တရား အပိုင်းအခြား၌ဟု၎င်း၊ အဘိဝိနယေ-အချင်းချင်းရောယှက်ခြင်းမရှိသော ဝိနည်းပိဋက၌ ” ဟု၎င်း ပေး။]

ပက္ခသင်္ကန္တသုတိ - ကား၊ တိတ္ထိယပက္ခသင်္ကန္တသု - တိတ္ထိတို့ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကုန်သော်၎င်း၊ (စရန္တိ၌စပ်။) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာစရိယန္တိ- ကား၊ အာစာရ သမာစာရသိက္ခာပနကံ-ကောင်းသောအကျင့်ကို သင်ယူစေတတ် သော၊ (ကောင်းသောအကျင့်ကိုသင်ပေးတတ်သော။) အာစရိယံ-ဆရာကို၊ အနု

x x x x x x x

အာစရိယံ။ ။ “အာစာရ သမာစာရ သိက္ခာပနကံ” ကို ကြည့်၍ “အာစာရံ- ကောင်းသောအကျင့်ကို + သိက္ခာပေတိ - သင်ယူစေတတ်၏၊ (သင်ပေးတတ်၏။)၊ ဣတိ အာစရိယော” ဟု ယောဇနာဝိဂ္ဂဟ ပြု၏၊ အာစာရံ နောင် သိက္ခာပေတိအနက်၌ ဣယပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဟု ကြံပါ။ “စာ”၌လည်း ရသပြု၊ သမာစာရသည် အာစာရ၏အဖွင့်တည်း၊ ယောဇနာ၌ “အာစာရ သမာစာရ” ဟု အနက်တူသဒ္ဓါ ၂ ခု ဖြစ်သောကြောင့် “အတိရေက” အနက်ဟော့ဟု ယူဆ၍ “အတိဝိယ စရိတဗ္ဗ အဘိ သမာစာရိကသီလံ” ဟု အာစာရ သမာစာရပုဒ်ကို ဖွင့်လေသည်၊ ထိုသီလများအပြင် အခြားသော အကျင့်ကောင်းကိုပါ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ယောဇနာအဖွင့်ကို စဉ်းစားပါ။ [အဘိသမာစာရိက အဓိပ္ပါယ်ကို တတိယပါရာဇိကအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဇာနာမိ-မူ၏၊ အာစရိယော ဘိက္ခဝေ အန္တေဝါသိကမှိတိ အာဒိ- အစရှိသော၊
 သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ ဥပဇ္ဈာယော ဘိက္ခဝေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကမှိတိ
 အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တဝသေနော - ဆိုအပ်ပြီးသော
 စကား၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဣတ္ထ - ဤ စကားနှစ်ရပ်
 တို့၌၊ နာမမတ္တမေဝ-အမည်မျှသာ၊ နာနံ-ထူး၏၊ [ဥပဇ္ဈာယ်ဟူသော အမည်နှင့်
 အာစရိယဟူသော အမည်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဟူသောအမည်နှင့် အန္တေဝါသိက
 ဟူသော အမည်၊ ဤသို့ နာမည်မျှသာထူး၏၊ ကျင့်ဝတ်မှာ မထူးပါ - ဟူလို၊]
 အာစရိယဝတ္တကထာ-သည်၊ နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။

အန္တေဝါသိက န သမ္မာဝတ္တနကထာ

ပန-ဆက်၊ (တနည်း) ပန- အထူးကား၊ အန္တေဝါသိကာပေ၊ ဝတ္တန္တိတိ
 ဣတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေး၌၊ (နသမ္မာ ဝတ္တနာဒိကထာ အဖွင့်၌၊)
 နသမ္မာဝတ္တနာယ၊ပေ၊အာပတ္တိယေဝါတိစ-ဟူ၍၎င်း၊ ဧကစ္စဿ၊ပေ၊အာပတ္တိတိ
 စ- ဟူ၍၎င်း၊ ယံလက္ခဏံ- အကြင် မှတ်သားကြောင်းစကားကို၊ (မှတ်ချက်ကို၊)
 ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တေနောလက္ခဏေန-ထိုလက္ခဏာဖြင့်ပင်၊ နိဿယန္တေဝါသိကဿ-
 နိဿယည်းယူသော တပည့်၏၊ အာပတ္တိ-ကို၊ န ဝေဒိတဗ္ဗာ-မသိထိုက်၊ ဟိ-
 ချဲ့၊ နိဿယန္တေဝါသိကေန-နိဿယန္တေဝါသိကသည်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလေခံ၊
 အာစရိယံ-နိဿယည်း ဆရာကို၊ နိဿယ-မှီ၍၊ ဝသတိ-နေ၏၊ တာဝ-ထို
 မှီ၍ နေသမျှကာလပတ်လုံး၊ သဗ္ဗံ-သော၊ အာစရိယဝတ္တံ- ကို၊ ကာတဗ္ဗံ- ၏။
 [မှီ၍ နေခိုက်သာ ဝတ်ပြုထိုက်သည်၊ မှီ၍ မနေသော အခါ ဝတ်ပြုဘွယ်မလို၊
 သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပည့်ကား ထိုသို့ မဟုတ်၊ အဝေး၌နေစဉ် “ဥပဇ္ဈာယ် မကျန်း
 မမာ” ဟု သိလျှင် လာ၍ ဝတ်ပြုရသည်။]

ပန-ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါဓမ္မန္တေဝါသိကေဟိ- ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိက , ဥပ
 သမ္ပဒန္တေဝါသိက , ဓမ္မန္တေဝါသိက ဥ ပါးတို့သည်၊ နိဿယမုတ္တကေဟိဝိ-
 နိဿယည်းလွတ်သော အန္တေဝါသိကတို့ သော်မှလည်း၊ အာဒိတော - အစမှ၊
 ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ယာဝ-လောက်၊ စိဝရရဇနံ-သင်္ကန်းဆိုးပေးရခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊

x x x x x x x x

နတေနောပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ရှေးစာအုပ်များ၌“န တေနော”ဟု န အက္ခရာ
 မပါ၊ န အက္ခရာပါမှ အဓိပ္ပာယ်မှန်သည်-ဟု ဇီကာဖွင့်၏၊ ထိုစကားသင့်၏- “နိဿ
 ယန္တေဝါသိကေနဟိ”စသော ဝိတ္ထာရာဂါကျ၌ သဒ္ဓိဝိဟာရိကနှင့် အန္တေဝါသိက ၎င်း
 တို့၏ ဝတ်ပြုရပုံချင်း မတူပုံကို အကျယ်ပြထားသည်၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓိဝိဟာရိကတို့
 ပြုကျင့်ရပုံနှင့် အန္တေဝါသိကတို့ ပြုကျင့်ရပုံ မတူကြောင်းကို ပြသော ဝါကျ၌လည်း န
 အက္ခရာပါမှ အမှန်ဖြစ်နိုင်သည်။

တာဝ-ထိုသင်္ကန်းဆိုးပေးရခြင်း တိုင်အောင်၊ ဝတ္တံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။ အနာပုစ္ဆိတွာ- အာစရိယကိုခွင့်မပန်မူ၍၊ ပတ္တဒါနာဒိမိ ပန-အခြားသူအား သပိတ်ပေးခြင်း အစရှိသော ဝတ်၌ကား၊ တေသံ-ဤတပည့် ၄ ပါးတို့၏၊ အနာပတ္တိသည်၊ (ဟောတိ)၊ စ - ဆက်၊ တေသု - ဤ အန္တေဝါသိက ၄ ပါးတို့တွင်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကောစ-ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကသည်၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကောစ-ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကသည်၎င်း၊ အာစရိယဿ-၏၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ဘာရာ - တာဝန်သည်၊ (ဟောတိ) နိဿယန္တေဝါသိကောစ - နိဿယန္တေဝါသိကသည်၎င်း၊ ဓမ္မေန္တေဝါသိကောစ - ဓမ္မန္တေဝါသိကသည်၎င်း၊ ယာဝလောကံ၊ သမိပေ-ဆရာ၏အနီး၌၊ ဝသန္တိ - နေကုန်၏။ တာဝဒေဝ-ထို အနီး၌ နေသမျှကာလပတ်လုံးသာလျှင်၊ (ဘာရာ ဟောတိ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာစရိယေနာပိ- ဆရာ ၄ မျိုးသည်လည်း၊ တေသု-ထို တပည့် ၄ မျိုးတို့၌၊ သမ္မာ-စွာ၊ ဝတ္တိတဗ္ဗံ-ကျင့်ရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ အာစရိယန္တေဝါသိကေသု-ဆရာတပည့်တို့တွင်၊ ယောယော - အကြင်အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမ္မာ - စွာ၊ နဝတ္တတိ - မကျင့်၊ တဿ တဿ- ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)။

အန္တေဝါသိက နသမ္မာဝတ္တနကထာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီ။ [စာအုပ်တို့၌ “ပဏာမန ခမနကထာ ” ဟု တွေ့ရ၏။ ထို ပဏာမန ခမာပနကား နိဿယ ပဋိပဿန္တိကထာအတွင်း၌ ပါဝင်လိမ့်မည်။]

x x x x x x x

ဆရာ ၄ မျိုး တပည့် ၄ မျိုး။ ။ “ အန္တေ-ဆရာ၏ အနီးအပါး၌၊ ဝသတိ-နေတတ်၏။ ဣတိ အန္တေဝါသိကော ” အရ အန္တေဝါသိကသည် ၄ မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ရှင်ပြုစဉ်က သရဏဂုံ သိက္ခာပေးသောအားဖြင့် ရှင်ပြုပေးသော ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ (သရဏဂမနာစရိယ) ၏ တပည့်သည် ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိက မည်၏။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရှင်အဖြစ်၌ + အန္တေဝါသိကော-အနီးနေတပည့် ဖြစ်သူတည်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကော-သူ၊ ရဟန်းခံတုန်းက ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုပေးသော ဥပသမ္ပဒါစရိယ (အနုဿာဝနာစရိယ) ၏ တပည့်သည် ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိက မည်၏။ ဥပသမ္ပဒါယ + အန္တေဝါသိကော ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကော။

မှီခိုအပ်သော နိဿယာစရိယ၏ တပည့်သည် နိဿယန္တေဝါသိက မည်၏။ နိဿယဿ-နိဿယည်းဆရာ၏ + အန္တေဝါသိကော နိဿယန္တေဝါသိကော၊ စာချပေးသော ဓမ္မာစရိယ၏တပည့်သည် ဓမ္မန္တေဝါသိက မည်၏။ ဓမ္မေ- ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဓမ္မအရာ၌ + အာစရိယော ဓမ္မာစရိယော၊ ဓမ္မေ-၌ + အန္တေဝါသိကော ဓမ္မန္တေဝါသိကော။ [ရဟန်းခံကိစ္စပြီးသောအခါ ဩဝါဒပေးသောဆရာကို “ ဩဝါဒါရိယ ” ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုဆရာကား ဥပဇ္ဈာယ်သော်၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒါစရိယသော်၎င်း တပါးပါးဖြစ်သောကြောင့် သီးခြားမယူရတော့။]

နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိကထာ

ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိသု-ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိတို့၌၊ ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တောဝါတိ အာဒိသု-အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ပက္ကန္တောတိ-ကား၊ တမှာအာဝါသာ-ထိုကျောင်းတိုက်မှ၊ ဝိပွဝသိတုကာမော-ကင်း၍နေလိုသည်၊ (အရုဏ်တက်သည့် တိုင်အောင် ကင်း၍ နေလိုသည်၊ ဟုတွာ၊) ပက္ကန္တော-ဖဲသွားသည်၊ ဒိသံ-အရပ် တပါးသို့၊ ဂတော-သွားသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ပက္ကန္တောကို ဒိသံဂတော ဟု ဖွင့်သည်၊] စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဥးအံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ (ခွဲ၍ နေလိုသောအားဖြင့်၊) တသ္မိ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဂတေ - သွားလသော်၊ ဝိဟာရေ-၌၊ နိဿယဒါယ ကော - နိဿယည်းပေးနိုင်သော ဆရာသည်၊ သစေ အတ္ထိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ယဿ-အကြင်ဆရာ၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ အညဒါပိ-အခြားသောအခါ၌လည်း၊ နိဿယော - နိဿယည်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဂဟိတပုဗ္ဗော - ရှေး၌ ယူအပ်သည်၊ ဝါ-ယူအပ်ဘူးသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ (တဿ)ဝါ-ထို ဆရာ၏သော်၎င်း၊ ယော- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧကသမ္ဘောဂ ပရိဘောဂေါ- တူသော ပစ္စယသမ္ဘောဂ၊ ဓမ္မာရိဘောဂရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿဝါ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သော်၎င်း၊ သန္တိကေ-၌၊ နိဿယော - ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော- ယူထိုက်၏၊ ဧကဒိဝသံပိ - တနေ၌လည်း၊ (တနေမ္ပလည်း၊) ပရိဟာရော - အာပတ် မသင့်အောင် ရှောင်လွှဲကြောင်း အစီ အရင်သည်၊ (ဝါ- အစောင့်အရှောက်သည်၊) နတ္ထိ။

* + * * * * *

အာဇာရ ၂ မျိုး။ ။ “ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိသု”ဟူသော အာဇာရသည် နိဿယ ပဋိပဿဒ္ဓိ ၅ မျိုးနှင့်ဆိုင်သော အပေါင်းအာဇာရ၊ “ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တော ဝါတိ အာဒိသု”ကား အစိတ်အာဇာရ၊ “ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တောဝါတိ အာဒိသု”သည် “ဝိနိစ္ဆယော”၌ အပေါင်းအာဇာရ၊ “ဝိနိစ္ဆယော”ကား အစိတ်အာဇာရ။

ဧကသမ္ဘောဂ ပရိဘောဂေါ။ ။ သူ့ပစ္စည်း ကိုယ်ကယူ , ကိုယ့်ပစ္စည်း သူက ယူသောအားဖြင့် ပစ္စည်း ၄ ပါး အဘူ သုံးစွဲခြင်းကို ဧကသမ္ဘောဂ ဟု ဆို၏၊ စာတက် ခြင်း စာချခြင်း နိဿယည်းယူခြင်း ပေးခြင်းကို ဧကပရိဘောဂ ဟု ဆိုသည်။

ဝိမတိ။ ။ “ဧတ္ထာ ပရိဘောဂသဋ္ဌေန ဧကကမ္မာဒိကော သံဝါသော ဂဟိတော၊ ပစ္စယ ပရိဘောဂဿ သမ္ဘောဂသဋ္ဌေန ဂဟိတတ္တာ၊ ဧတေနစ သမ္ဘောဂသံဝါသာနံ အလန္တိဟိ သဒ္ဓိံ န ကတ္တဗ္ဗတံ ဒဿေတိ”ဟု ဆို၏၊ ဤသို့ အလန္တိနှင့် ကံကြီးကံငယ် အတူမပြုရ ဟု ဆိုသော်လည်း အဋ္ဌကထာ၌ ဝိမတိဆိုသည့်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ်မပြု ဟု ဆရာတို့ယူကြသည်။

ပရိဟာရော။ ။ ပရိဟာရဏံ- အာပတ်မသင့်အောင် ရှောင်လွှဲကြောင်းအစီအရင် တည်း၊ ပရိဟာရော၊ ဤသို့ ရှောင်လွှဲကြောင်းအစီအရင်ကိုပင် ရှေးက “အာပတ်မသင့် အောင် အစောင့်အရှောက်” ဟု ဆိုကြသည်၊ ဧကဒိဝသံပိ၌ ဝိဖြင့် ၂ ရက် , ၃ ရက် စသည်မှာ ဆိုဘွယ်ရာမရှိ ဟု သမ္ဘောဂနာပြု။

တာဒိသော - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သောဆရာသည်။ (အခြားအခါ၌ နိဿယည်း ယူနေကျဆရာ၊ ကေသမ္ဘောဂ ပရိဘောဂဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို “တာဒိသော” ဟု ဆိုသည်။) သစေနတ္ထိ-အံ၊ အညော- အခြားသော၊ လဇ္ဇိ-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း ရှိသော၊ ပေသလော- သီလကိုချစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (သစေ)အတ္ထိ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ၊) တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လဇ္ဇိပေသလဘာဝံ - လဇ္ဇိပေသလ၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနန္တေန - သိသောရဟန်းသည်။ တဒဟေဝ - ထိုနေ့၌ပင်။ (ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ဖဲသွားရာ ထိုနေ့၌ပင်။) နိဿယော-ကို၊ ယာစိတဗ္ဗော- တောင်းထိုက်၏၊ သစေ ဒေတိ- အကယ်၍ ပေးအံ့၊ ဣစ္စေတံ- ဤသို့ ပေးခြင်းသည်။ ကုသလံ- ကောင်း၏၊ ပန- သို့မဟုတ်၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော- သည်။ လဟံ- လျင်စွာ၊ အာဂ မိဿတိ - ပြန်လာလတံလော၊ ဣတိ - သို့၊ အထပုစ္ဆတိ - အကယ်၍ မေးအံ့၊ ဥပဇ္ဈာယေနစ-သည်လည်း၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မြန်မြန်ပြန်လာ မည် ဟူ၍) (အထ)ဝုတ္တံ-အကယ်၍ ပြောဆိုအပ်ပြီးသည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အာမဘန္တေတိ-ဟူ၍၊ (မြန်မြန်ပြန်လာပါလိမ့်မည် ဟူ၍) ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှော့ရာ၏၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (သင်တို့ဥပဇ္ဈာယ် အမြန်ပြန်လာမည်ဖြစ်လျှင်) ဥပဇ္ဈာ ယဿ-၏၊ (သင်တို့ဥပဇ္ဈာယ်၏) အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ အာဂမေထ-ဆိုင်းငံ့ ကြကုန်လော၊ ဣတိ သစေဝဒတိ - အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝန္တေတိ - ၏၊ (နိဿယည်း မယူဘဲ နေကောင်း၏)။

ပန-သို့မဟုတ်၊ အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (နိဿယည်းဆရာ ဖြစ်လောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏) ပကတိယာ - ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ ပေသလဘာဝံ- သီလကိုချစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်ကို၊ အထ န ဇာနာတိ-အကယ်၍ မသိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ စတ္တာရိ- ၄ ရက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅ ရက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာ နိ-နေ့တို့ပတ်လုံး၊ [ဝါသဒ္ဓါမပါသောကြောင့် “စတုပဉ္စ” ဟု သမာသ်ဖြင့်ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ သို့မဟုတ် “စတ္တာရိဝါ ပဉ္စဝါ” ဟု သော်လည်း ရှိသင့်၏။] တဿ ဘိက္ခုနော - ၏၊ သဘာဂတံ - သဘောတူသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဩလောကေတွာ - ကြည့်၍၊ ဩကာသံ - အခွင့်ကို၊ (နိဿယည်းယူခွင့်ကို)၊ က-ရေတွာ - ပြုစေ၍၊ နိဿယော - ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော - ၏၊ ပန - ဆက်၊ ဝိဟာရေ - ကျောင်းတိုက်၌၊ နိဿယ ဒါယကော - နိဿယည်းပေးနိုင်သော ဆရာသည်။ သစေနတ္ထိ - အံ၊ ဥပဇ္ဈာယောစ-သည်လည်း၊ အဟံ - သည်၊ ကတိပါဟေန - အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်၊ အာဂမိဿာမိ-ပြန်လာအံ့၊ (တုမှေ- တို့သည်)၊ မာ ဥက္ကဏ္ဍိတ္ထ-မပျင်း ရစ်ကြကုန်လင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဂတော- သည်၊ (သစေ ဟောတိ၊) (ဧဝံသတိ) ယာဝ အာဂမနာ-ပြန်လာသည့်တိုင်အောင်၊ ပရိဟာရော-အာပတ် မသင့်အောင် ရှောင်လွှဲကြောင်းအစီအရင်ကို၊ ဝါ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ လတ္တတိ- ရအပ်၏။

နံ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ တတ္ထ-ထို ရောက်ရာအရပ်၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ပရိစ္ဆန္ဒ ကာလတော-ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီးသောအခါထက်၊ (“ကတ်ပါဟေန” ဟု ဥပဇ္ဈာယ် ပိုင်းဖြတ်အပ်ခဲ့သော အခါထက်၊) ဥတ္တရိပိ- အလွန်လည်း၊ ပဉ္စဝါ-၅ ရက်သော် လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသဝါ- ၁၀ ရက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ- နေ့တို့ပတ်လုံး၊ အထာပိ ဝါသေန္တိယေဝ- အကယ်၍မူလည်း နေမြဲ နေစေကုန် အံ့၊ [အာဝါသိကတို့က၊ သို့မဟုတ်- ဒါယကာ ဒါယိကာမဘိက ဆက်လက်၍ နေစေကုန်အံ့၊] (ဧဝံသတိ-သော်၊) တေန-ထို ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်း တိုက်သို့၊ ပဝတ္တိ - ဖြစ်ပုံကို၊ ပေသေတဗ္ဗာ - စေလွှတ် ပြောပြထိုက်၏၊ (ကိံ - အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ် ပြောပြထိုက်သနည်း၊) ဒဟရာ - ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ မာ ဥက္ကဏ္ဍန္တ၊ - မပျင်းရိကြကုန်လင့်၊ အဟံ - သည်၊ အသုကဒိဝသံနာမ - ထို မည်သောနေ့၌၊ အာဂမိဿာမိ- ပြန်လာအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗာ- ၏၊) ဝေမိ-ဤသို့မှာ၍ စေလွှတ်ပြန်လျှင်လည်း၊ ပရိဟာရေ-ကို၊ လဗ္ဘတိ-၏။

အာဂစ္ဆန္တော-ပြန်လာလသော်၊ (ပြန်လာစဉ်) အန္တရာမဒဂ္ဂ-ခရီးအကြား၌၊ နဒီပူရေနဝါ-မြစ်ရေ ပြည့်နေခြင်းအားဖြင့်သော်၎င်း၊ စောရာဒိဟိဝါ-ဒါးမြ အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဥပဒ္ဒဝေါ- ဘေးရန်သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ ထေရော-သည်၊ ဥဒကောသတ္တနံ-ရေ၏ ဆုတ်နစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ရေကျခြင်းကို၊ အထ အာဂမေတိ- အကယ်၍ ဆိုင်းငံ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ - ဤသို့ ဖြစ်သော်၎င်း၊ (“နဒီပူရေန” ကို ဝံ့သည်၊) သဟာယေ - အဖေတို့ကို၊ အထ ပရိယေသတိ - အကယ်၍ ရှာအံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ - သော်၎င်း၊ (“စောရာဒိဟိ” ကို ဝံ့သည်၊) တံ စ ပဝတ္တိံ - ထို အကြောင်းကိုလည်း၊ ဒဟရာ-တို့သည်၊ အထ သုဏန္တိ-အကယ်၍ ကြားကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယာဝ အာဂမနာ - တိုင်အောင်၊ ပရိဟာရေ၊ လဗ္ဘတိ- ၏၊ ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ သော-ထို ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဣဓေဝ - ဤ ရောက်ရာအရပ်၌သာ၊ အဟံ- သည်၊ ဝသိဿာမိ- နေအံ့၊ ဣတိ - ဤအကြောင်းကို၊ သစေ ပဟိဏတိ-

× × × × × × ×

အထ အာဂစ္ဆန္တော။ ။ ရှေးစာအုပ်တို့၌ “အာဂစ္ဆန္တော” ဟု ပဌမန္တရှိ၏၊ နောက်စာအုပ်များ၌ “အာဂစ္ဆတော” ဟု ဆဋ္ဌိယန္တရှိ၏၊ ဆဋ္ဌိယန္တရှိသောပါဌ်အလို “ဥပဒ္ဒဝေါ”၌သာ စပ်နိုင်သည်၊ ပဌမန္တရှိသော ပါဌ်အလိုကား ထေရောနှင့် အရတူ ဖြစ်၍ “အာဂမေတိ၊ ပရိယေသတိ” တိုင်အောင် စပ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါကျ၏ ရှေ့ဖျားက နေသောပုဒ်သည် ဆိုင်ရာဝါကျ ကုန်သည့်တိုင်အောင် စပ်ရရှိ ဖြစ်သော ကြောင့် “ပဌမန္တပါဌ်” ရှိခြင်းသာ ကောင်းသည်။

တံ စ ပဝတ္တိံ။ ။ စာအုပ်များ၌ “တဗ္ဗေ” ဟု ရှိ၏၊ ပရိကပ္ပဇောတက နိပါတ်မှာ အထပုဒ်က လိုက်လျှင် ပြီးနိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ ဥပဒ္ဒဝဖြစ်၍ ဆိုင်းငံ့နေရုံ၊ ရှာနေရုံသာ မက ထို အကြောင်းကိုလည်း ရဟန်းငယ်တို့ ကြားမှ အစောင့် အရှောက် ရနိုင်သော ကြောင့်၎င်း “တံ စ” ဟု ရှိခြင်းသာ ကောင်းသည်။

အကယ်၍ စေလွှတ် ပြောပြအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပရိဟာရော နတ္ထိ၊ ယတ္ထ - အကြင်
 ကျောင်းတိုက်၌၊ နိဿယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်ရနိုင်၏၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းတိုက်
 သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊ ပန-ကား၊ (ဥပဇ္ဈာယေ- သည်)၊ ဝိဗ္ဘန္တေဝါ- လူထွက်
 သော်၎င်း၊ ကလင်္ကတေဝါ-ပြန်လွန်တော်မူသော်၎င်း၊ ပက္ခသင်္ကန္တေဝါ-တံထွ်တို့
 ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့ သော်၎င်း၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ - လည်း၊ ပရိဟာရော နတ္ထိ၊ ယတ္ထ-
 အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ နိဿယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ- ၏၊ တတ္ထ- သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ရာ၏၊
 (အယံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိနိစ္ဆယော - အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ဥပဇ္ဈာယော
 ပက္ခန္တောဝါတိ အာဒိသု အယံ ဝိနိစ္ဆယော-ကို ပြန်လှည့်သည်။)

ပန-ကား၊ (ပါဠိတော်၌ “ ပက္ခန္တောဝါ ဝိဗ္ဘန္တေဝါ ကာလင်္ကတေဝါ
 ပက္ခသင်္ကန္တောဝါတို့မှတစ်ပါး အာဇာတ္တိကား၊) နိဿယပဏာမနာ- မှီခိုခြင်းကို
 ထုတ်ပစ်ခြင်းကို၊ အာဇာတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-သင့်ကို၊
 ပဏာမေမိ-နှင်ထုတ်၏၊ ဣတိဝါ - ဤသို့သော်၎င်း၊ ဣဓ-ဤ ကျောင်းတိုက်သို့၊
 မာပဋိက္ကမိ-မကပ်ဝင်လင့်၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ တေ- သင်၏၊ ပတ္တစိဝရံ-သပိတ်
 သင်္ကန်းကို၊ နိဟရ-ထုတ်ဆောင်လော၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ အဟံ-ကို၊ တယာ-
 သည်၊ န ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော- မလုပ်ကျွေးထိုက်၊ (လုပ်ကျွေးဘွယ် မလို)၊ ဣတိဝါ-
 သော်၎င်း၊ ဣတိ ဣမိနာ ပါဠိနယေနဝါ-ဤပါဠိတော် နည်းအားဖြင့်သော်၎င်း၊
 မံ-ကို၊ ဂါမပ္ပဝေသနံ - ရှာသို့ ဝင်ခြင်းကို၊ မာ အာပုစ္ဆိ - မပန်ပြောလင့်၊ ဣတိ
 အာဒိနာ - ဤသို့ အစရှိသော၊ ပါဠိမုတ္တကနယေနဝါ- ပါဠိတော်မှ လွတ်သော
 နည်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ယော-အကြင်တပည့်သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဿယပဏာမနာယ-
 နိဿယည်းကို နှင်ထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ပဏာမိတော - နှင်ထုတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-
 ၏၊ တေန- ထို တပည့်သည်၊ ဥပဇ္ဈာယော - ကို၊ ခမာပေတဗ္ဗော- သည်းခံစေ
 ထိုက်၏၊ ဝါ-ကန်တော့ တောင်းပန်ထိုက်၏။

အာဒိတောဝ- အစဉ်ပင်၊ သစေ န ခမတိ - အကယ်၍ သည်းမခံအံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ) ဒဏ္ဍကမ္ပံ - ဒဏ်အမှုကို၊ အာဟရိတွာ- ထမ်းဆောင်ပြီး၍၊ တိက္ခတ္တု-
 သုံးကြိမ်၊ တာဝ-ရှေးဥျားစွာ၊ (မဟာထေရ်တို့ကို ပင့်၍ သွားခြင်းမှ ရှေးဥျားစွာ၊)
 သယမေဝ - မိမိချည်းသာ၊ ခမာပေတဗ္ဗော - ၏၊ နောစေ ခမတိ - အကယ်၍
 သည်းမခံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ- ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ မဟာထေရေ-
 မဟာထေရ်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ပင့်၍၊ ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ နော စေ ခမတိ- အံ့၊

x x x x x x x x

အာဇာတ္တိ။ ။ အာဇာဓာတ်သည် “စေခိုင်းခြင်း” အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌
 “စေခိုင်းခြင်း” ဟူသည်မှ “မိမိအနီး၌ မနေဘို့ရန် ဖယ်ထုတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်” ဟု
 သိစေလို၍ “ နိဿယပဏာမနာ ဝုစ္စတိ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ ဝုစ္စတိ ” ပါသောကြောင့်၊
 “အထင်ရရှိအနက်” ဟု မှတ်ပါ၊ နိဿယသ-မှီခိုအားထားခြင်းကို+ပဏာမနာ-ဖဲ့၍
 ညွတ်စေခြင်း၊ ဝါ-ထုတ်ပစ်ခြင်း၊ နိဿယပဏာမနာ-ခြင်း။

(ဝေံသတိ၊) သာမန္တဝိဟာရေ-အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ခမာပေတဗ္ဗော - ၏၊ ဝေမ္ဗိ- ဤသို့ ကန်တော့ တောင်းပန်အပ်ပါ သော်လည်း၊ သစေ န ခမတိ-အံ့၊(ဝေံသတိ၊) အညတ္ထ-အခြားကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂတိော-၍၊ ဥပဇ္ဈာယဿ- ၏၊ သဘာဂါနိ-သဘော တူသော ထေရ်တို့၏၊ သန္တိ ကေ-၌၊ ဝသိတဗ္ဗံ- နေရာ၏၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ကြံ၍ နေရာသနည်း၊ အယံ ဘိက္ခု-ဤ ငါ့တပည့် ရဟန်းသည်၊) မေ-၏၊ သဘာဂါနိ-တို့၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ ဝသတိ-၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဥ တွာဝိ-သိ၍လည်း၊ အပ္ပေဝနာမ ခမေယျ-အကယ်၍ မူလည်း သည်းခံတန်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့ ကြံ၍၊ (ဝသိတဗ္ဗံ-၏၊) ဝေမ္ဗိ-ဤသို့လည်း၊ (သဘာဂထေရ်တို့အထံ၌ နေပါသော်လည်း၊) သစေ နခမတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ၊) တတြေဝ-ထို သဘာဂထေရ်တို့၏ အထံ၌သာ၊ ဝသိတဗ္ဗံ-၏၊ တတြ-ထိုသဘာဂ ထေရ်တို့၏ အထံ၌၊ ဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဒေါသေန - ဒုဗ္ဘိက္ခအစရှိသော အပြစ်ကြောင့်၊ (ဆွမ်းခဲယဉ်းခြင်း၊ ဥတုသပ္ပာယ် မမျှတခြင်း စသောအကြောင်းကြောင့်၊) ဝသိတုံ- ငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ စေ နဟောတိ-အံ့၊(ဝေံသတိ၊) တံယေဝဝိဟာရံ- ထိုမူလကျောင်းတိုက်သို့သာ၊ အာဂတိော - ပြန်လာ၍၊ အညဿ - ဥပဇ္ဈာယ်မှ တပါး အခြားထေရ်၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ နိဿယံ- ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝသိတုံ , ဝဇ္ဇတိ-၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အာဏတ္တိယံ-၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိသု-အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိတို့၌၊ အာစရိယော ပက္ကန္တောဝါ ဟောတီတိ ဣတ္ထ- ဟူသော ဤပါဌ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကောစိ-အချို့သော၊ အာစရိယော - သည်၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ (“ တပည့်တို့ကို မည်သည့်အရပ်သို့ သွားဥးမည် ” ဟု ပန်ပြော၍၊) ပက္ကမတိ-ဖဲသွား၏၊ ကောစိ-သော၊ (အာစရိယော - သည်၊) အနာပုစ္ဆိတွာ- မပန်ပြောမူ၍၊ ပက္ကမတိ-၏၊ အန္တေဝါသိကောပိ - သည်လည်း၊ ဝေမေဝ - ဤ အတူပင်တည်း၊ [အချို့သည် ဆရာကို ပန်ပြော၍သွား၏၊ အချို့ကား မပန်ပြောဘဲ

x x x x x x x

နိဿယံ ၊ ပေ ၊ ဝဇ္ဇတိ ။ ။ ရိုးရိုးတန်းတန်း အချိန်အခါမျိုး၌ ဥပဇ္ဈာယ်ရှိသော ကျောင်းတိုက်ဝယ် အခြားဆရာအထံ၌ နိဿယည်းယူ၍ မနေရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် တွေ့ဆုံ ဖြစ်မှုဖြင့် နိဿယည်းပျက်၏၊ ထို့ကြောင့် နိဿယည်းယူထားသော်လည်း ဥပဇ္ဈာယ် ကို မြင်တိုင်း အသံကြားတိုင်း ပျက်နေမည်သာ၊ ဤနေရာ၌ကား ဥပဇ္ဈာယ်က စွန့်လွှတ် ထားပြီး ဖြစ်သောကြောင့် တွေ့ဆုံမိသော်လည်း နိဿယည်း မပျက်တော့၊ ထို့ကြောင့် “ အညဿ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ ” ဟု ဆိုသည်။ [“ ဥပဇ္ဈာယေန ပရိစ္စက္ကတ္တာ ဥပဇ္ဈာယ သမော ဓာနပရိဟာရော နတ္ထိ၊ - ဇီကာ၊]

အာစရိယမှာ၊ ပေ၊ ဟောတီ။ ။ “ အာစရိယမှာ၊ ပေ၊ ပက္ကန္တောဝါ ဟောတီ ” တိ ဣတ္ထ “ ပက္ကန္တောတိ ဒိသံဂတော ” တိ အာဒိနာ ဥပဇ္ဈာယဿ ပက္ကမနေ ယော ဝိနိစ္ဆ ယော ဝုတ္တော၊ သော တတ္ထ ဝုတ္တနယေနော ဣဓာပိ သက္ကာ ဝိညာတုံတိ တံ အဝတွာ

သွားသည်။] တကြ-ထို ဆရာတပည့်တို့တွင်၊ အန္တေဝါသိကော-သည်၊ အာစရိယံ-ကို၊ သစေ အာပုစ္ဆတိ-အကယ်၍ ခွင့်ပန်အံ့၊(ကိ°)၊ ဘန္တေ, အသုကံနာမ ဌာနံ-ထို မည်သော အရပ်သို့၊ ကေနစိဒေဝ-တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန-ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဂန္တု-သွားခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆာမိ-အလိုရှိပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ အာပုစ္ဆတိ , ဧဝံသတိ။) အာစရိယေနစ- သည်လည်း၊ ကဒါ-အဘယ် အခါ၌၊ ဂမိဿသိ - သွားလတံ့နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တော- ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော၊) သာယနေ - ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဂမိဿာမိ - သွားပါအံ့၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ရတ္တိံ - ည၌အခါ၌၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ-ထ၍၊ ဂမိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ အာစရိယောပိ-သည်လည်း၊ သာရူတိ-ကောင်းပြီ ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ-လက်ခံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တင်္ဂဏညေဝ-ထို ခဏ၌ပင်၊ နိဿယော-သည်၊ ပဋိပဿ မ္ဘတိ-ငြိမ်း၏။

ပန - ကား၊ ဘန္တေ, အသုကံနာမ ဌာနံ- သို့၊ ဂန္တုကာမော- သွားလိုသည်၊ အမိ - ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - လျှောက်အပ်သော်၊ အာစရိယော-သည်၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဂါမေ- ထိုမည်သောရွာ၌၊ ပိဏ္ဏာယ- ငှါ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ပစ္စာ - နောက်မှ၊ ဇာနိဿသိ - သိရလတံ့၊ (သွားသင့်, မသွားသင့် သိရလတံ့)၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဝဒတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သောစ - ထို တပည့်သည်လည်း၊ သာရူတိ- ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ- လက်ခံအံ့၊ တတော - ထို ဆွမ်းခံလှည့်ရာရွာမှ၊ ဂတော-သွားသည်၊ စေ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)သုဂတော-ကောင်းစွာ သွားသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သစေ န ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ မသွားဖြစ်အံ့၊(ဧဝံသတိ)နိဿယော-သည်၊ န ပဋိပဿ မ္ဘတိ-မငြိမ်း၊ ဂစ္ဆာမိ-သွားပါအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ - လျှောက်အပ်သော်၊ အာစရိယေန-သည်၊ တာဝ-မတိုင်ပင်မီ ရှေးဥားစွာ၊ မာဂစ္ဆ-မသွားနှင့်ဥား၊ ရတ္တိံ -၌၊ မန္တေတွာ-တိုင်ပင်၍၊ ဇာနိဿာမ-သိကုန်အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တော - ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော- သော်၊) မန္တေတွာ-၍၊ အထာပိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)သုဂတော-သည်၊(ဟောတိ)၊ နောစေ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော န ပဋိပဿ မ္ဘတိ- မငြိမ်း၊ [အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမန္တ ကိပ္ပိပြီး၍ အနာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမန္တ ကိ ပြလို

x x x x x x x

“ ကောစိ အာစရိယော အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမတိ ” တိ အာဒိနာ အညောယေဝ နယော အာရဒ္ဓေါ၊ အယဉ္စ နယော ဥပဇ္ဈာယပက္ကမနေပိ ဝေဒိတဗ္ဗောယေဝ၊ ဤဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု ဧကတ္ထ ဝုတ္တလက္ခဏံ အညတ္တာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဒီကာ၊ ဆိုလိုရင်းကား-ဥပဇ္ဈာယမှာ နိဿယပဋိပဿဒ္ဓိ အခန်း၌ “ တမှာ အာဝါသာ၊ ပေ၊ ဒိသံဂတော ” စသော ဖွင့်ပြီး အနက်ကို ဤ၌ မဖွင့်တော့၊ ထိုအနက်ကို ဤ၌လည်း ယူပါ၊ “ ကောစိ အာစရိယော အာပုစ္ဆိတွာ ” စသော ဤအနက်ကိုလည်း ထို “ ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တောဝါ စသည်၌ ယူပါ ” ဟုလို။

သောကြောင့် အာစရိယံ စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ အာစရိယံ-ကို၊ အနာပုစ္ဆာ-
မပန်ပြောဘဲ၊ ပက္ခမန္တဿ - ဖဲသွားသောရဟန်း၏၊ ဥပစာရသီမာ တိက္ကမေ -
ဥပစာရသီမကို လွန်ရာအခါ၌၊ နိဿယော ပဋိပ္ပဿန္တတိ-၏၊ အန္တောဥပစာရ
သီမတော - ဥပစာရသီမ၏ အတွင်းအရပ်မှ၊ ပဋိနိဝတ္တန္တဿ - ပြန်နစ်သော
ရဟန်း၏၊ (နိဿယော) န ပဋိပ္ပဿန္တတိ-မငြိမ်း။

[တပည့်က ဆရာအား ပန်ပြောပုံမှတစ်ပါး ဆရာက တပည့်အား ပန်ပြောပုံကို
ပြလိုသောကြောင့် “သစေပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ အာစရိယော - သည်၊
အန္တောဝါသိကံ-ကို၊ သစေ အာပုစ္ဆတံ - အကယ်၍ ပန်ပြောအံ့၊ (ကိံ)၊ အာပု
သော-ငါ့ရှင်၊ အသုကံနာမဌာနံ-သို့၊ ဂမိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ အာပုစ္ဆ
တံ-အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ အန္တောဝါသိကနစ-သည်လည်း၊ ကဒါ- အဘယ်အခါ၌၊
(ဂမိဿထ - ကြွပါကုန်လတံ့နည်း၊) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ - လျှောက်အပ်သော်၊
သာယနေ-၌၊ (ဂမိဿာမိ-အံ့၊) ဣတိဝါ - ဤသို့သော်၎င်း၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်
အဘို့၌၊ (ဂမိဿာမိ-အံ့၊) ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ သစေ ဝဒတိ- အံ့၊ အန္တောဝါသိ
ကောပိ - သည်လည်း၊ သာဓူတိ - ဟူ၍၊ (သစေ) သမ္ပုဋိစ္ဆတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)
တံဏဉ္စေဝ - ထိုဏဉ္စေဝပင်၊ နိဿယော, ပဋိပ္ပဿန္တတိ - ၏၊ ပန- သို့မဟုတ်၊
အာစရိယော-သည်၊ သွေ-နက်ဖန်၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှါ၊ စရိတွာ-ပြီး၍၊ ဂမိဿာမိ-
အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ- အံ့၊ ဣတရောစ- ဆရာမှတစ်ပါးသော တပည့်သည်
လည်း၊ သာဓူတိ - ဟူ၍၊ (သစေ) သမ္ပုဋိစ္ဆတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကဒိဝသံ -
တနေ့မျှ၊ နိဿယော- သည်၊ တာဝ န ပဋိပ္ပဿန္တတိ- မငြိမ်းသေး၊ ပုနဒိဝသေ-
နေဝံတနေ့၌၊ (နိဿယော)ပဋိပ္ပဿန္တော- ငြိမ်းပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ အသုကသ္မိံ
နာမ ဂါမေ-၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှါ၊ စရိတွာ-ပြီး၍၊ မမ-ငါ၏၊ ဂမနံဝါ- သွားဖြစ်ခြင်း
ကို၎င်း၊ အဂမနံဝါ- မသွားဖြစ်ခြင်းကို၎င်း၊ ဇာနိဿာမိ - သိအံ့၊ ဣတိ - သို့၊
ဝတ္တာ-ပြောပြီး၍၊ သစေ န ဝစ္ဆတိ-အကယ်၍ မသွားဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိဿ
ယော, န ပဋိပ္ပဿန္တတိ၊ ဝစ္ဆာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ အန္တောဝါသိကေ
န- သည်၊ တာဝ - ရှေးဥားစွာ၊ မာဂစ္ဆထ - မကြွပါကုန်လင့်၊ (မကြွပါနှင့်ဥား-
ဟူလို) ရတ္တိံ - ၌၊ မန္တောတွာ- ၍၊ ဇာနိဿထ- သိပါကုန်လတံ့၊ ဣတိ - သို့၊
ဝုတ္တော - လျှောက်အပ်သည်၊ (သမာနော - သော်၊) မန္တောတွာပိ- တိုင်ပင်ပြီး၍
လည်း၊ အထာပိ န ဝစ္ဆတိ - အကယ်၍မူလည်း မသွားဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)
နိဿယော, န ပဋိပ္ပဿန္တတိ။

ဥဘောပိ- ၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာစရိယန္တောဝါသိကာ-ဆရာ တပည့်
တို့သည်၊ ဧကနစိ - တစုံတခုသော၊ ကရဏီယန- ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ဗဟိ
သီမံ-ဥပစာရသီမ၏ ပြင်ဘက်သို့၊ (ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်သို့)၊ သစေ ဝစ္ဆန္တိ-
ကုန်အံ့၊ တတော-ထို ပြင်ဘက်အရပ်မှ၊ အာစရိယော-သည်၊ ဂမိယစိတ္တေ-ခရီး

သွားလိုသူ၏စိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္န-ဖြစ်လသော်၊ အနာပုစ္ဆာဝ-မပန်ပြောဘဲသာလျှင်၊ ဂတိာ-၍၊ ဒွိန္ဒံ လေဇ္ဈပါတာနံ-ခဲ ၂ ကျတို့၏၊ အန္တောယေဝ - အတွင်း၌သာလျှင်၊ စေ နိဝတ္တတိ-အကယ်၍ ပြန်နစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိဿယော၊ န ပဋိပဿမ္ဘတိ၊ ဋေ လေဇ္ဈပါတေ- ခဲ ၂ ကျတို့ကို၊ အတိတ္တမိတွာ- လွန်၍၊ (လွန်ပြီးမှ)၊ သစေ နိဝတ္တတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ နိဿယော) ပဋိပဿဒ္ဓေါ - ငြိမ်းပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ-ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ [ဤနေရာ၌ နိဿယော ပဋိပဿမ္ဘတိကို ထေခံ၍ “အာစရိယန္တေဝါသိကာ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။] ဒွေ လေဇ္ဈပါတေ- တို့ကို၊ အတိတ္တမ္-၍၊ အညတရသ္မိံ - တပါးသော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ (သစေ) ဝသန္တိ-အကယ်၍ နေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) နိဿယော၊ ပဋိပဿမ္ဘတိ၊ [ပတ္တန္တမှတပါး ဝိပဗ္ဗန္တစသည်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အာစရိယေ ဝိပဗ္ဗန္တေ” စသည်မိန့်။] အာစရိယေ-သည်၊ ဝိပဗ္ဗန္တေ- လူထွက်သော်၎င်း၊ ကာလင်္ကံတေ - ပြန်လွန်တော်မူသော်၎င်း၊ ပက္ခသင်္ကန္တေ - တိတ္ထိတို့ဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သော်၎င်း၊ တံဇ္ဇာဏညေဝ-၌ပင်၊ (နိဿယော) ပဋိပဿမ္ဘတိ။

ပန-ကား၊ အာဏတ္တိယံ- နှင်ထုတ်ခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) အာစရိယော - နိဿယည်း ဆရာသည်၊ မုစ္ဆိတုကာမောဝ - လွတ်လိုသည်သာလျှင်၊ (ပရိယာယ် မဟုတ်ဘဲ၊ တကယ်ပင် နှင်ထုတ်လိုသည်သာလျှင်) ဟုတွာ- နိဿယပဏာမနာယ - နိဿယည်းကို နှင်ထုတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ သစေပိ ပဏာမေတိ - အကယ်၍မူလည်း နှင်ထုတ်အံ့၊ [ယောဇနာ၌ “ အန္တေဝါသိကမ္ပာ မုစ္ဆိတုကာမောဝေ ” ဟု ရှိ၏၊ မုစ္ဆပုဒ်က သကမ္မကဖြစ်သောကြောင့် “ မုစ္ဆိတုကာမောဝ ” ဟု ရှိရလိမ့်မည်။] အန္တေဝါသိကောစ-သည်လည်း၊ မံ-ကို၊ အာစရိယော-သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ ပဏာမေတိ-အကယ်၍ကား နှင်ထုတ်၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ နှင်ထုတ်ပါသော်လည်း၊ ဟဒယေန-စိတ်နှလုံးအားဖြင့်၊ မုဒုကော-နည့်၏၊ [ငါ့ အပေါ်၌ ဝဲနေသေး၏-ဟုလို၊] ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သာလယောဝ-တွယ်တာခြင်း ရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊ နိဿယော နပဋိပဿမ္ဘတိယေဝ - မငြိမ်းသည်သာ၊ အာစရိယော-သည်၊ သာလယော - တွယ်တာခြင်း ရှိသည်၊ သစေပိ (ဟောတိ)-အံ့၊ အန္တေဝါသိကော-သည်၊ နိရာလယော- တွယ်တာခြင်းမရှိသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ့) ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဣမံ- ဤဆရာကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ နဝသိဿာမိ - မနေတော့အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ဓရံ - နေဘို့ရန် တာဝန်ကို၊ (သစေ) နိက္ခိပတိ - အကယ်၍ လျှောချလိုက်အံ့၊ ဝေဗ္ဗိ - ဤသို့ လျှောချပြန်သော်လည်း၊ (နိဿယော) န ပဋိပဿမ္ဘတိ၊ ပန - ကား၊ ဥဘိန္ဒံ-ဆရာတပည့် ၂ ပါးတို့၏၊ သာလယဘာဝေ-တွယ်တာခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ-ရှိလသော်) (နိဿယော) န ပဋိပဿမ္ဘတိယေဝ-ကေန မငြိမ်းသည်သာ၊ ဥဘိန္ဒံ-တို့၏၊ ဓရ နိက္ခပေန-တာဝန်ကို လျှောချလိုက်ခြင်းကြောင့်၊ (နိဿယော) ပဋိပဿမ္ဘတိ-

၏။ ပဏာမိတေန - နှင်ထုတ်အပ်သော တပည့်သည်။ ဒဏ္ဍကမ္ဘံ - ဒဏ်အမှုကို။ အာဟရိတွာ-ထမ်းဆောင်၍၊ တိက္ခတ္တံ-၃ ကြိမ်၊ ခမာပေတဗ္ဗာ- ၏။ နော စေ ခမတိ။ (ဧဝံသတိ) ဥပဇ္ဈာယေ- ဥပဇ္ဈာယ်၌၊(ဥပဇ္ဈာယ် အခဏ်းတုန်းက) ဝုတ္တ နယေန-ဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ကျင့်ရာ၏။

ဥပဇ္ဈာယေနဝါ သမောဓာန ဂတောတိ ဧတ္ထ - ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဒဿန သဝနဝသေန-ဥပဇ္ဈာယ်ကို မြင်ခြင်း၊ ဥပဇ္ဈာယ် အသံကို ကြားခြင်း၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ သမောဓာနံ - ပေါင်းဆုံခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ၏။ ဟိ - ချဲ့၊ အာစရိယံ- နိဿယည်းဆရာကို၊ နိဿယ - ၍၊ ဝသန္တော - နေသော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိနကာ- သည်၊[ဤနေရာ၌ အာစရိယံကိုဖွဲ့၍“အန္တေဝါသိကော”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည် ထင်သည်။]ကေဝိဟာရေ-ဘုရားသော ကျောင်းတိုက်၌၊ စေတိယံ-စေတီကို၊ ဝန္တန္တံ ဝါ-ရှိခိုးနေစဉ်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ကေဝါမေ - တခုသောရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ - ၄၊ စရန္တံဝါ-လှည့်လည် နေစဉ်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ကို၊ သစေပဿတိ- အကယ်၍ တွေ့မြင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) နိဿယော ပဋိပုဿမ္မတိ၊ ဥပဇ္ဈာယော- သည်၊ (သစေ) ပဿတိ- အံ့၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိနကာပန - သည်ကား၊ (သစေ)န ပဿတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)နိဿယော နပဋိပုဿမ္မတိ၊ မဂ္ဂပဋိပန္နံဝါ- ခရီးသွား နေသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အာကာသေန-ကောင်းကင်ဖြင့်၊ ဝန္တန္တံဝါ-သွားနေ သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဥပဇ္ဈာယံ-ကို၊ ဒိဿာ-မြင်၍၊ ဒုရတ္တာ-ဝေးသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဘိက္ခုတိ - ရဟန်းတပါးဟူ၍၊ ဇာနာတိ - သိအံ့၊ ဥပဇ္ဈာယောတိ- ဟူ၍၊ န ဇာနာတိ- မသိအံ့၊(နိဿယော)န ပဋိပုဿမ္မတိ၊ သစေ ဇာနာတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊ နိဿယော) ပဋိပုဿမ္မတိ၊ ဥပရိပါသာဒေ- ပြာသာဒ်၏ အထက် ထပ်၌၊ ဥပဇ္ဈာယော- သည်၊ ဝသတိ - ၏။ ဟေဠာ- ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်၌၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိနကာ - သည်၊ (ဝသတိ - အံ့) တံ- ထို ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဒိသု ဝ- မမြင်မူ၍သာ၊ ယာဂံ - ယခုကို၊ ပိဝိတွာ- သောက်ပြီး၍၊ ပက္ကမတိ- ဖဲသွားအံ့၊ အာသနသာလာယဝါ-ဆွမ်းစားစရပ်၌မူလည်း၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေသောဥပဇ္ဈာယ် ကို၊ အဒိသုဝ- မမြင်မူ၍သာ၊ ကေမန္တေ - တခုသောအစွန်၌၊ ဘုဂ္ဂိတွာ- စား၍၊ (သစေ)ပက္ကမတိ- အံ့၊ ဓမ္မဿာနမဏ္ဍပေဝါ- တရားနာရာ မဏ္ဍပ်၌မူလည်း၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေသည်လည်း ဖြစ်သော၊ တံ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဒိသုဝ-သာ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုတွာ - နာပြီး၍၊ (သစေ) ပက္ကမတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) နိဿယော နပဋိပုဿမ္မတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ တာဝ-သဝနမှရှေးဥားစွာ၊ ဒဿနဝသေန- ဥပဇ္ဈာယ် ကို မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမောဓာနံ-ပေါင်းဆုံခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

[ဒဿန၏အကျယ်ကိုပြပြီး၍ သဝန၏အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့်“သဝန ဝသေန ပန”စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ သဝနဝသေန - ဥပဇ္ဈာယ်အသံကို ကြား ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊(သဒ္ဓိ၌

စပ်)ဝါ-သည်၊ (ကထေန္တဿ စသည်၌စပ်၊) ဝိဟာရေဝါ - ကျောင်းတိုက်၌
 သော်၎င်း၊ အန္တရယရေဝါ- ရွာတွင်း၌သော်၎င်း၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ကထေန္တဿဝါ-
 ဟောစဉ်သော်၎င်း၊ အနုမောဒနံ-ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ ကရောန္တဿဝါ-ပြုစဉ်
 သော်၎င်း၊ သဒ္ဓိ-ကို၊ သုတွာ-ကြား၍၊ မေ- ၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ သဒ္ဓေါ-အသံ
 တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ သဉ္စာနာတိ-အကယ်၍မှတ်မိအံ့၊(ဝေသတိ)နိဿယော
 ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ အသဉ္စာနန္တဿ - မမှတ်မိသော တပည့်၏၊ (နိဿယော) န
 ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ဣတိအယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သမောဓာနေ - ပေါင်းဆုံခြင်း၌၊
 ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊..... နိဿယ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာ - သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။
 [နိဿယည်းဆရာနှင့်အတူနေခိုက် ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် ပေါင်းဆုံမိရုံမျှဖြင့် နိဿယည်း
 ပျက်ရသည်မှာ ဥပဇ္ဈာယ်က သာ၍ ရင်းနှီးသောကြောင့်တည်း ဟု မှတ်ပါ။]

ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗပဉ္စက ကထာ

ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ အနုဇာနာမိ၊ပေ၊နိဿယံ ဒါတုန္တိ-ဟူ၍၊
 သင်္ခပတော- အားဖြင့်၊ ဥပဇ္ဈာယာစရိယာနံ - ဥပဇ္ဈာယ်အာစရိယတို့၏၊ ယံ
 လက္ခဏံ- အကြင်မှတ်သားကြောင်းဖြစ်သောလက္ခဏာကို၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-
 ပြီ၊ [ဗျတ္တပဋိဗလဖြစ်၍ ၁၀ ဝါ၊ သို့မဟုတ် ၁၀ ဝါထက်အလွန်ရမှဟု မှတ်ချက်
 ချခဲ့သည်။] တံ-ထို ဗျတ္တ ပဋိဗလလက္ခဏာကို၊ ဝိတ္တာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊
 ဒဿေတုံ- ၄၊ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ သမန္ဓာဂတေနာတိအာဒိ-အစရှိသော
 စကားရပ်ကို၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ
 သမန္ဓာဂတေန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိတိ - ကား၊ ပဉ္စဟိ-
 နိသော၊ အဂုဏင်္ဂေဟိ- ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် အင်္ဂါတို့နှင့်၊ (သမန္ဓာဂတေန၌
 စပ်) ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ - သီလဂုဏ်ကျေးဇူး
 အစရှိသည်တို့နှင့်၊ အသမန္ဓာဂတတ္တာဝ - မပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊
 အဂုဏင်္ဂေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော-သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗ
 န္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယေန-သည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗ - မြင့်မြတ်သော
 ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ (ရဟန်း ပြုမပေးထိုက်၊) န နိဿယော
 ဒါတဗ္ဗောတိ- ကား၊ အာစရိယေန - နိဿယည်းဆရာသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိဿ
 ယော-ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်။

စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ ပဉ္စကတို့၌၊ န အသေက္ခေနသီလက္ခန္ဓေနာတိ အာဒိသုစ-
 န အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန အစရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တနာ န အသေ
 က္ခေနာတိ အာဒိသုစ- လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အသဒ္ဓေါတိ အာဒိသုစ - လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု-၃ ပါးကုန်သော၊ ပဉ္စကေသု-ပဉ္စကတို့၌၊ အယုတ္တဝသေန-
 မသင့်လျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (မပြည့်စုံလျှင် မသင့်လျော်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊)

ပဋိက္ခေပေါ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ အာပတ္တိ အင်္ဂဝသေန-
 အာပတ်၏ အင်္ဂါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဋိက္ခေပေါ - ကို) န (ကတော) - ပြုတော်
 မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ- ချဲ့၊ (တနည်း) ဟိ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ယော-အကြင်
 ရဟန်းသည်၊ အသေက္ခေဟိ - အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ သီလ
 ကွန္ဒာဒိဟိ-တို့နှင့်၊ အသမန္တာဂတော-မပြည့်စုံသည်၊ ဟုတ္တာစ-ဖြစ်၍၎င်း၊ [ပဌမ
 ပဉ္စကကို ရည်ရွယ်သည်၊] ပရေ-သူတပါးတို့ကို၊ တတ္ထ-ထို အသေက္ခအစရှိသော
 ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၌၊ သမာဒါပေတုံ- ဆောက်တည်စေခြင်းငှါ၊ အသက္ခောန္တော-
 မစွမ်းနိုင်သည်၊ ဟုတ္တာစ-ဖြစ်၍၎င်း၊ [ဒုတိယပဉ္စကကို ရည်ရွယ်သည်၊] အဿဒ္ဓိ
 ယာဒိဒေါယ ယုတ္တောဝ- အဿဒ္ဓိယ အစရှိသော အပြစ်နှင့်ယှဉ်သည်သာလျှင်၊
 ဟုတ္တာစ - ၎င်း၊ [တတိယပဉ္စကကို ရည်ရွယ်သည်၊] ပရိသံ - ပရိသတ်ကို၊ ပရိ
 ဟရတိ-ရွက်ဆောင်၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပရိသာ-သည်၊ သီလာဒိဟိ-သီလ အစ
 ရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့မှ၊ ပရိဟာယတိယေဝ-ယုတ်လျော့သည်သာ၊ န ဝဗုတိ-
 မတိုးပွား၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တေန- ထိုရဟန်းသည်၊ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ-ထိုက်၊
 ဣတိအာဒိ-ဤသို့ အစရှိသောစကားကို၊ အယုတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ဝတ္တံ-ပြီ၊ အာပတ္တိ
 အင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ န(ဝတ္တံ)-ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ [န အာပတ္တိ
 အင်္ဂဝသေနဟူသော စကားသည် မှန်၏၊] ဒိဏာသဝဿေဝ - ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်
 အားသာ၊ ဝါ - ၎င်းသာ၊ ဥပဇ္ဈာယာ စရိယဘာဝေါ - ဥပဇ္ဈာယ်၏အဖြစ် ،
 အာစရိယ၏အဖြစ်ကို၊ ဘဂဝတာ- သည်၊ န အနညာတော - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်
 သည်မဟုတ်၊ တဿေဝ - ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သာ၊ (ဥပဇ္ဈာယာ စရိယဘာ
 ဝေါ-ကို) အနညာတော-သည်၊ ယဒိ အဘဝိဿ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)
 သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားကို၊ န ဝဒေယျ-
 ဟောတော်မူရာ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ဒိဏာသဝဿ- ၎င်း၊ ပရိသာ-ပရိ
 သတ်သည်၊ သီလာဒိဟိ- တို့မှ၊ န ပရိဟာယတိ- မဆုတ်ယုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
 ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ အာဒိ-အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ ဝတ္တံ။

အဓိ သီလေ သီလဝိပဇ္ဇောတိ အာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပါရာဇိ
 ကဉ္စ-ပါရာဇိကအာပတ်သို့၎င်း၊ သံဃာဒိသေသဉ္စ-သံဃာဒိသေသ်အာပတ်သို့၎င်း၊
 အာပဇ္ဇော- ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဓိသီလေ - လွန်ကဲသောသီလ၌၊ သီလ

x x x x x x x

အသေက္ခေဟိ၊ ။ အသေက္ခဿ-အသေက္ခ (ရဟန္တာ) ပုဂ္ဂိုလ်၏+ အယံ-ဤဟာ
 တည်း၊ (ဥစ္စာတည်း)၊ ဣတိ အသေက္ခော၊ “ အသေက္ခ၏ ဥစ္စာ ” ဟုရာ၌ အရဟတ္တ
 မဂ်-ဖိုလ်သာမက, အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ထိုက်သမျှ လောကီ လောကုတ္တရာ
 ဖြစ်သောသီလကို ယူရသည်၊ အသေက္ခသမာဓိက္ခန္ဓ စသည်၌လည်း နည်းတူ၊ [အသေ
 က္ခဿ+ အယံတိ ဟိ အသေက္ခော သီလက္ခန္ဓော ပေ၊ အသေက္ခသီလန္တိ စ န မဂ္ဂဇလမေဝ
 အဓိပ္ပေတံ၊ အထခေါယံ ကိဉ္စိ အသေက္ခသန္တာနေ ပဝတ္တသီလံ၊ - ဇီကာ။]

ဝိပဇ္ဇာနာမ-ပျက်စီးသောသီလရှိသူမည်၏။ ဝါ-သီလအားဖြင့် ပျက်စီးသူမည်၏။
 ဣတရေ - ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ်မှတစ်ပါးကုန်သော၊ ပဉ္စ - ငါးပါးကုန်သော၊
 အာပတ္တိက္ခန္ဓေ-အာပတ်အစုတို့သို့၊ အာပဇ္ဇာ-ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အဇ္ဈာ
 စာရေ-လွန်ကဲသောအကျင့်၌၊ အာစာရ ဝိပဇ္ဇာနာမ- ပျက်စီးသောအကျင့်ရှိသူ
 မည်၏။ ဝါ - အကျင့်အားဖြင့် ပျက်စီးသူမည်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - မှန်သောအယူကို၊
 ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ အန္တဂ္ဂါဟိကာယ-သဿတဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအဖို့ကို ယူတတ်
 သော၊ ဒိဋ္ဌိယာ- အယူနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတိဒိဋ္ဌိ
 ယာ-လွန်ကဲသောအယူ၌၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိပဇ္ဇာနာမ-ပျက်စီးသောအယူရှိသူ မည်၏။ ဝါ-
 အယူအားဖြင့် ပျက်စီးသူမည်၏။ [သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတံ အန္တံ (အဖို့ကို)
 ဂဏှာတိ- (ကိုယ်တိုင်ယူတတ်၏။) ဂါဟယတိ- (သူတစ်ပါးကို ယူစေတတ်၏။)
 ဣတိ အန္တဂ္ဂါဟိကာ။] ယတ္တကံ-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သုတံ-ကြားနာ
 အပ်သော တရားကို၊ (ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ - ဌစပ်။) ပရိသံ- ပရိသတ်ကို၊ ပရိဟရန္တဿ-
 ဆောင်ရွက်သောဆရာသည်။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ-အလိုရှိထိုက်၏။ တေန-ထိုသုတမှ၊ ဝိရဟိ
 တတ္တာ-ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပဿတော-အပ္ပဿတမည်၏။ အာပတ္တာ
 ဒိ-အာပတ် အစရှိသော၊ ယံ-အကြင် အကြောင်းအရာကို၊ တေန-ထိုဆရာသည်။
 ဇာနိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏။ တဿ - ထို အာပတ်အစရှိသော အကြောင်းအရာကို၊
 အဇာနနတော-မသိခြင်းကြောင့်၊ ဒုပ္ပညော-ဒုပ္ပညမည်၏။ ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ-ဤ
 ပဉ္စက၌၊ ပုရိမာနိ-ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့ကို၊
 အယုတ္တဝသေနေဝ-မသင့်လျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဝုတ္တာနိ- ဟောတော်
 မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္ဆိမာနိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ- ၂ ပါးကုန်သော၊ (ပဒါနိ-
 တို့ကို၊) အာပတ္တိ အင်္ဂဝသေန-အာပတ်၏ အင်္ဂါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တာနိ။)

အာပတ္တိံ န ဇာနာတိတိ - ကား၊ ဣဒံနာမ - ဤမည်သောအမှုကို၊ မယာ -
 တပည့်တော်သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ (ပြုမိပါပြီ၊) ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်
 အပ်သော်၊ ဣမံ နာမ အာပတ္တိံ - ဤမည်သော အာပတ်သို့၊ အယံ - ဤရဟန်း
 သည်၊ အာပဇ္ဇာ-ရောက်၏။ ဣတိ-သို့၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ဝုတ္တာနံ န ဇာနာတိတိ-
 ကား၊ ဝုတ္တာနံ ဂါမိနိတော-ဝုတ္တာနံဂါမိဖြစ်သော၊ အာပတ္တိတောဝါ- အာပတ်မှ
 သော်၎င်း၊ ဒေသနာဂါမိနိတော - ဒေသနာဂါမိဖြစ်သော၊ အာပတ္တိတောဝါ-
 မှသော်၎င်း၊ ဝေဓနာမ-ဤသို့မည်သော၊ ဝုတ္တာနံ-ထမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။

x x x x x x x x x

ယတ္တကံ သုတံ။ ။ “ဆယ်ဝါ ပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်း နှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊
 နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်၊ ဟောပြုနိုင်၊ ကျောင်းထိုင် ငါးအင်္ဂါ” ဟူသည်တို့တွင် နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်
 ဟောပြုနိုင်ဘို့ရန် သုတ္တန်အဘိဓမ္မာ၌လာသော သုတကို “ယတ္တကံ သုတံ” ဟု ယူသင့်
 ၏။ ကမ္မာကမ္မ စသည်တို့ကို သိဘို့ကား “ယံ တေန ဇာနိတဗ္ဗံ အာပတ္တာဒိ” အရဖြင့်
 ယူသင့်၏။

ဣတိ-သို့၊ န ဇာနတ်- မသိ၊ ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ - ဌ၊ ပုရိမာနိ- ကုန်သော၊ ဒွေ-
နသော၊ ပဒါနိ-တို့ကို၊ အယုတ္တဝသေနဝ-ဖြင့်ပင်၊ ဝုတ္တာနိ-ကုန်ပြီ၊ ပစ္ဆိမာန-
ကုန်သော၊ တိဏိ-ကုန်သော၊ (ပဒါနိ)၊ အာပတ္တိ အင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ (ဝုတ္တာနိ)။

အဘိသမာစာရိကာယ သိက္ခာယာတိ (ပဒဿ)- ဟူသော ပုဒ်၏၊ ခန္ဓက
ဝတ္ထေ-ခန္ဓကကျင့်ဝတ်အရာ၌၊ ဝိနေတုံ- ဆုံးမခြင်းငှါ၊ ပဋိဗလော- စွမ်းနိုင်သည်၊
နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာယာတိ(ပဒဿ)-
၏၊ သေက္ခပဏ္ဍတ္တိယံ - ကျင့်သင့် ကျင့်ထိုက်သော ပညတ်တော်၌၊ (ဥဘတော
ဝိဘင်းလာ သိက္ခာပုဒ်အရာ၌၊) ဝိနေတုံ - ငှါ၊ ပဋိဗလော- သည်၊ န ဟောတိ၊

x x x x x x x x

အဘိသမာစာရိကာယ ။ ။ သမာစာရိတဗ္ဗောတိ သမာစာရော၊ အဘိ(ဝိသိ
ဋ္ဌော)သမာစာရော အဘိသမာစာရော - လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော အကျင့်၊ အဘိသမာ
စာရောဝ အဘိသမာစာရိကာ၊ ဣကပစ္စည်း အနက်မရှိ၊ “အဘိသမာစာရိကာယ-
လွန်ကဲမြင့်မြတ် ဖြည့်ကျင့်အပ်သော၊ သိက္ခာယ - ခန္ဓက၌လာသော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ
အရာ၌ ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။ [အဘိဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော သမာစာရောတိ အဘိ
သမာစာရော၊ အဘိသမာစာရောဝ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာတိ အဘိသမာစာရိကာ၊
သိက္ခာ၊—ဋီကာ။]

တနည်း။ ။ “အဘိသမာစာရံ အာရမ္မ ပညတ္တာ အဘိသမာစာရိကာ” ဟု ပြု၊
ဤအလို ဣကပစ္စည်း အနက်ရှိသည်။ “ အဘိသမာစာရိကာယ - လွန်ကဲ မြင့်မြတ်
ဖြည့်ကျင့်အပ်သောအကျင့်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော၊ သိက္ခာယ - ခန္ဓက၌
လာသော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာအရာ၌ ” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။ [အဘိသမာစာရံဝါ
အာရမ္မ ပညတ္တာ သိက္ခာ အဘိသမာစာရိကာ၊ - ဋီကာ။] ပဌမနည်းအလို အဘိ
သမာစာရိကာအရ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရသည်။ ဒုတိယနည်းအလို သိက္ခာပုဒ်ကျင့်ဝတ်
ကို ရသည်။

အာဒိဗြဟ္မစရိယကာယ။ ။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သောကြောင့် “ အာဒိ ”
မည်၏၊ မြတ်သောအကျင့်ဖြစ်သောကြောင့် “ဗြဟ္မစရိယ”လည်း မည်၏၊ “ စရိတဗ္ဗာ
တံ စရိယာ၊ ဗြဟ္မံ+စရိယာ ဗြဟ္မစရိယာ၊ သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်းသက်၍ အာဒိဘူတာဝေ +
ဗြဟ္မစရိယာ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ ” ဟု ပြု၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သော မြတ်သော
အကျင့်၊ ခန္ဓကသိက္ခာပုဒ်တို့ကို အဘိသမာစာရိကအမည်ဖြင့် ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့်
ဤ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ အရ ဥဘတောဝိဘင်း၌လာသော သိက္ခာပုဒ်များကိုသာ ယူရ
တော့သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗာတံ သေက္ခာ၊ ပညာပီယတိတံ ပဏ္ဍတ္တိ၊ သေက္ခာစ + သာ +
ပဏ္ဍတ္တိစာတိ သေက္ခပဏ္ဍတ္တိ။

ဋီကာ။ ။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာတိ အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂ
ပရိယာပန္န သိက္ခာယေတံ အဓိဝစနံ၊ တေနေဝ “ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္န
အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ၊ ခန္ဓကဝတ္ထ ပရိယာပန္န အဘိသမာစာရိက ” နှိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ
ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ သေက္ခပဏ္ဍတ္တိယန္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သဗ္ဗာပိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂ
ပရိယာပန္နာ ပဏ္ဍတ္တိတံ ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဣတိ အတ္ထော၊ အဘိဓမ္မေတိ(ပဒဿ)-၏၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ-နာမ်တရား ရုပ်
 တရားကို ပိုင်းခြားရာ အဘိဓမ္မာအရာ၌၊ ဝိနေတုံ - ၄၊ ပဋိဗလော နဟောတိ၊
 ဣတိ အတ္ထော၊ အဘိဝိနယေတိ(ပဒဿ)-၏၊ သကလေ-အလုံးစုံသော၊ ဝိနယ
 ပိဋကေ - ဝိနည်းပိဋက၌၊ ဝိနေတုံ ပဋိဗလော န ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-
 ဆက်၊ ဝိနေတုံ နပဋိဗလောတိ(ပဒဿ)-ပုဒ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အဘိ
 သမာစာရိကစသောအရာ၌၊ သိက္ခာပေတုံ-သင်ပြခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ- မစွမ်း
 နိုင်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤအနက်သည်၊(ဟောတိ၊)ဓမ္မတော ဝိဝေစေတုန္တိ-ကား၊
 ဓမ္မနကာရဏေန- အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝိသဇ္ဇာပေတုံ-စွန့်လွှတ်စေခြင်းငှါ၊(ပဋိ
 ဗလော နဟောတိ။)

ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ - ဤပဉ္စက၌၊ သဗ္ဗပဒေသု - အလုံးစုံသော ငါးပုဒ်တို့၌၊
 အာပတ္တိံ (ဟောတိ)၊ အာပတ္တိံ နဇာနာတိတိ အာဒိ ပဉ္စကသ္မိံပိ - အာပတ္တိံ
 နဇာနာတိ အစရှိသော ပဉ္စက၌လည်း၊ သဗ္ဗပဒေသု - အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊
 အာပတ္တိံ(ဟောတိ)၊ ဥနဒသဝဿပရိယောသာန ပဉ္စကေပိ - အဆုံးဖြစ်သော
 ဥနဒသဝဿပဉ္စက၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့

x x x x x x x

နာမရူပပရိစ္ဆေဒေ ။ ။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေတိ ဧတ္ထ ကုသလတ္တိကာဒိဟိ ဝုတ္တံ
 ဇာတိ ဘူမိ ပုဂ္ဂလ သမ္ပယောဂ ဝတ္ထာရမ္မဏ ကမ္မဒ္ဒါရ လက္ခဏာရသာဒိဘေဒေဟိ ဝေဒန
 ကွန္ဓာဒိ စတုဗ္ဗိမံ သနိဗ္ဗာနံ နာမံ၊ ဘူဘူပါဒါယဘေဒံ ရူပဉ္စ ပရိစ္ဆိန္တိတွာ ဇာနနပညာ၊
 တပ္ပကာသကောဝ ဂန္ဓော နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါနာမ၊ ဣမိနာ အဘိဓမ္မတ္ထကုသလေန
 ဘဝိတဗ္ဗတိ ဒေသေတိ။ - ဝိမတိ။

သကလေ ဝိနယပိဋကေ ။ ။ အဘိသမာစာရိကသိက္ခာ အာဒိဗြဟ္မစာရိယက
 သိက္ခာတို့၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သွန်သင်ဘို့ရန်သာ တာဝန်ရှိ၏။ အဘိဝိနယ အရ
 နှ့်ကား ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပြသော ဝိနည်းပါဠိတော်ပိဋကကို သင်ပြနိုင်ဘို့ရန်တာဝန်
 ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓကပါဠိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပါဠိနှင့်တကွ ဝိနည်းပိဋကအားလုံးကို
 အဘိဝိနယ (လွန်ကဲသောဝိနည်း) ခေါ်ကြောင်းပြလို၍ “ သကလေဝိနယပိဋကေ ” ဟု
 မိန့်သည်။

ဣမသ္မိံ ပဉ္စကေ အာပတ္တိံ ။ ။ ဤပဉ္စက၌ “ အလုံးစုံအာပတ်သင့်ကြောင်း အင်္ဂါ
 ချည်း ” ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ကျောင်းထိုင် အင်္ဂါ ၅ ပါး ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ထို
 “ ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ် ” ဟူသည် သဒ္ဓိဝိဟာရိက ဟု ခေါ်အပ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ယူ တပည့်
 ကို၎င်း၊ အန္တေဝါသိက ဟု ခေါ်အပ်သော နိဿယည်းယူ တပည့်ကို၎င်း၊ ဥပဇ္ဈာယ်
 ယူသော သာမဏေကို၎င်း၊ စာတက်သော ဓမ္မန္တေဝါသိကကို၎င်း စောင့်ရှောက်
 ထိန်းသိမ်းရသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုကျောင်းထိုင် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါကို “ န
 တိက္ခဝေ ဥနဒသဝဿေန ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော၊ ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ၊ အာပတ္တိ
 ဒုက္ကဋ္ဌဿ ” စသော ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ ဆယ်ဝါမပြည့်လျှင် ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာ၊
 နိဿယည်းဆရာ မလုပ်ကြောင်း၊ အာပတ်သင့်၏။

လျှင်၊ အာဒိတော-အစဉ်၊ တယော-၃ ပါးကုန်သော၊ ပဉ္စကာ- ပဉ္စကတို့၎င်း၊ စတုတ္ထ-စတုတ္ထပဉ္စက၌၊ တိဏိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ပဒါနိ- ပုဒ်တို့၎င်း၊ ပဉ္စမ- ပဉ္စမပဉ္စက၌၊ ဒွေ- ၂ပါးကုန်သော၊ ပဒါနိ-တို့၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ ပဉ္စကာ-ပဉ္စကတို့ကို၊ အယုတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ဝတ္တာ- ကုန်ပြီ၊ [စတုတ္ထပဉ္စက၌ ၃ ပုဒ်၊ ပဉ္စမ ပဉ္စက၌ ၂ ပုဒ်တို့ကို ပေါင်း၍ ပဉ္စကတခုယူထားသောကြောင့် “ စတ္တာရော ပဉ္စကာ ” ဟု ဆိုသည်။] စတုတ္ထပဉ္စကေ - ၌၊ ဒွေပဒါနိ - နောက်ဆုံး ၂ ပုဒ်တို့၎င်း၊ ပဉ္စမ - ၌၊ တိဏိ (ပဒါနိ)-နောက်ဆုံး ၃ ပုဒ်တို့၎င်း၊ ဆဋ္ဌသတ္တမအဋ္ဌမာ- ဆဋ္ဌ သတ္တမ အဋ္ဌမ ဖြစ်ကုန်သော၊ တယော-ကုန်သော၊ ပဉ္စကာ-တို့၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗေပိ-န်သော၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ ပဉ္စကာ- တို့ကို၊ အာပတ္တိ အင်္ဂဝသေန - ဖြင့်၊ ဝတ္တာ- နိပြီ၊ သုတ္တပက္ခေ - သုတ္တပက္ခ၌၊ အဋ္ဌသု - ၈ ပါးသော ပဉ္စကတို့၌၊ အနာပတ္တိ ယေဝ - အာနာပတ်ချည်းသာ၊ ဣတိ - အပြီးတည်း။.... ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗပဉ္စက ကထာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ “သောဠသ ပဉ္စကဝိနိစ္ဆယော- ၁၆ ပါးသော ပဉ္စကတို့၏ အဆုံးအဖြတ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ” ဟု ရှိ၏။]

x x x x x x x x x

ဆယ်ဝါပြည့်သော်လည်း “အာဒိဗြဟ္မစရိယကဿ သိက္ခာယ ဝိနေတုံ” အရ ဝိဘင်း နှစ်ဖြာကို၎င်း , “ အာဘိသမာစာရိကာယ သိက္ခာယ သိက္ခာပေတုံ ” အရ ခန္ဓက၌ လာသော သိက္ခာပုဒ်များကို၎င်း, “အဘိဓမ္မေ” အရ နာမ်ရုပ်အပိုင်း အခြားကို၎င်း, သင်ပြပို့ချနိုင်မှ သာမဏေ ရဟန်း ပရိသတ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်နိဿယည်းပေး၍ ကျောင်းထိုင် ပုဂ္ဂိုလ်လုပ်ကောင်းသည်၊ ထိုသို့ အင်္ဂါမပြည့်စုံဘဲ ဥပဇ္ဈာယ်နိဿယည်း ပေးလျှင်ကား အာပတ်သင့်၏။

နိဿယည်းလွတ် အင်္ဂါ ။ ။ ဤအင်္ဂါကို ပါစိတ် - ဘိက္ခုနောဝါဒဝင်၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ အချုပ်ကား-ရဟန်း သာမဏေ ပရိသတ်ကိုမပွေးဘဲ ကျောင်းသားကလေးများကိုသာ စာပြ၍၎င်း, မိမိဘာသာ တရားကျင့်၍၎င်း နေမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဿယည်း (အမှီ) လွတ် နေသူ ဟု ခေါ်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အင်္ဂါကား- ၅ ဝါရခြင်း, ဒွေမာတိကာ (အနက် အဓိပ္ပာယ်) သိခြင်း, ဓမ္မပဒေသော သုတ္တန်ထည်းမှ ၄ ဘာဏဝါရလောက် ရခြင်း, အမွဋ္ဌ သုတ်နှင့် အလားတူ သုတ္တန်စကားတရပ်ကို ရခြင်း, ဆွမ်းတရားစသည် ဟောဘို့ရာ ဝတ္ထုတရား ၃ ပုဒ်လောက်ရခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းဘဝနာပွားများနည်းကိုသိခြင်း, ဥပုသ် ပဝါရဏာဝသော ဣန္ဒြိယ ကံငယ်များကို သိခြင်းတည်း။

- [ဆောင်] ၁။ ဆယ်ဝါပြည့်တင်း, ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ, ကမ္မာကမ္မ, ခန္ဓကပုဒ်, နာမ်ရုပ် ပိုင်ပိုင်, ဟောပြုနိုင်, ကျောင်းထိုင် ငါးအင်္ဂါ။
- ၂။ ငါးဝါပြည့်ဘိ, ဒွေမာတိကာ, သုတ်လေးဘာဏဝါရ, အမွဋ္ဌတု, ဝတ္ထုစကား, တရား ၃ ပုဒ်, အားထုတ်ဘို့ရာ, ဘာဝနာနှင့်, ကမ္မာ, ကမ္မ, ခုနစ်ဝ, နိဿယမုတ္တ ဗဟုသုတတည်း။

ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗဆက္ကကထာ

ဆက္ကသု-ဆက္ကတို့၌၊ ဥုနဒသဝဿပဒံ - ဥုနဒသဝဿပုဒ်သည်။ ဝိသေ
သော-ပဉ္စကမ္မထူး၏၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ဆက္ကတို့၌၊ တံ-ထို ဥုနဒသဝဿ
ပုဒ်သည်။ အာပတ္တိကရံ-အာပတ်ကို ပြုတတ်၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်း
ကို၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ တတ္ထ- ထို
ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်း၌၊ [ယောဇနာ၌ “တတ္ထာတိ ဆက္ကသု” ဟု ဖွင့်၏၊ ထို
အလို “တတ္ထ-ထိုဆက္ကတို့၌” ဟု ပေး။] ဥုဘယာနိ ခေါ ပနဿ၊ ပေ၊ ဟောန္တိ တိ-
ကား၊ ဥုဘတောဝိဘင်္ဂဝသေန - ဥုဘတောဝိဘင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သွာဂတာနိ-
ကောင်းစွာ နှုတ်၌လာပြီးကုန်သည်။ ဝါ-နှုတ်တက်ပြီးကုန်သည်။ န(ဟောန္တိ)-
ကုန်၊ (အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ဝုတ္တာနိ” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊) န သုဝိဘတ္တာနိတိ-
ကား၊ မာတိကာ ဝိဘင်္ဂဝသေန- မာတိကာဝိဘင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သုဝိဘတ္တာနိ-
ကောင်းစွာဝေဘန်အပ်ပြီးကုန်သည်။ န ဟောန္တိ-ကုန်၊) န သုပုဝတ္တိနိတိ-ကား၊
ဝါစုဂ္ဂတဝသေန- စကားလုံးအားဖြင့်တက်ရောသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-နှုတ်တက်
သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သုပုဝတ္တိနိ - ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်။ န ဟောန္တိ၊)
န သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသောတိ - ကား၊ မာတိကာတောစ-
မာတိကာအားဖြင့်၎င်း၊ ဝိဘင်္ဂတောစ- ဝိဘင်းအားဖြင့်၎င်း၊ သုဋ္ဌါ-ကောင်းစွာ၊
ဝိနိစ္ဆိတာနိ- ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးကုန်သည်။ န (ဟောန္တိ၊) [“သုတ္တသော ” ကို
“ မာတိကာတော ” ဟု၎င်း၊ “ အနုဗျဉ္ဇနသော ” ကို “ ဝိဘင်္ဂတော ” ဟု၎င်း
ဖွင့်သည်။] ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗဆက္ကကထာ-သည်။ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာ

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုသိံ - အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထု၌၊ တာဝ - စွာ၊ ယော
အယံ ပဿရော-အကြင် ပဿရပရိစ္စိုဇ်သည်။ (အတ္ထိ)၊ သော- ထို ပဿရပရိစ္စိုဇ်
ကို၊ တိတ္ထိယပတ္တန္တကတ္တာ - တိတ္ထိဘက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န
ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော - မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ပန-
ဆက်၊ အညောပိ - ပဿရပရိစ္စိုဇ်မှ တပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဣမ - ဤသာသနာ
တော်၌၊ န ပဗ္ဗဇိတပုဗ္ဗော - ရဟန်းမပြုဘူးသော၊ ယော- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။
အာဂစ္ဆတိ-လာ၏၊ တသ္မိံ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ယံ- အကြင်အမှုကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်
၏၊ တံ- ထိုအမှုကို၊ ဒဿေတုံ- ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ယော သော ဘိက္ခဝေ အညော
ပိဘိအာဒိံ - အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကား
ရပ်၌၊ တဿ၊ ပေ၊ ဒါတဗ္ဗောတိ-ဟူသည်ကား၊ အယံ-ဤပရိဝါသ်သည်။ တိတ္ထိယ
ပရိဝါသောနာမ - တိတ္ထိယပရိဝါသ်မည်၏၊ ဝါ- တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူအား ပေးအပ်

သော ပရိဝါသ်သည်၏။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသ်သောတိပိ - အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒပရိဝါသ် ဟူ၍ လည်း။ ဝါ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ညဉ့်ခရီးသော ပရိဝါသ်ဟူ၍လည်း။ ဝုစ္စတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ အယံ- ဤပရိဝါသ်ကို၊ နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကဿဝ- အဝတ်မဆည်း၊ အချီးနှိုး ပရိဗ္ဗိဇ်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အာဇီဝကဿဝါ - တက္ကဒ္ဒန်း အားသော် ၎င်း၊ အစေလကဿဝါ-အစေလကအားသော်၎င်း၊ ဒါတဗ္ဗော-၏။ သောပိ-ထို နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ်သည်လည်း။ သာဠကံဝါ - အဝတ်ကိုသော်၎င်း၊ ဝါဠကမ္မလာဒိနံ- သားခြီးဖြင့်ယက်အပ်သော ကမ္မလာစသော အဝတ်တို့တွင်၊ အညတရံ- တမျိုး မျိုးသော၊ တိတ္ထိယဒ္ဓဇံဝါ - တိတ္ထိတို့၏ အလံသဘွယ်ဖြစ်သော အဝတ်ကိုသော် ၎င်း၊ နိဝါသေတွာ - ဝတ်၍၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဿ-ထို ပရိဗ္ဗိဇ်အား၊ ပရိဝါသော- ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်၊ ဝါ-ပေးဘွယ်မလို၊ ပန- ဆက်၊ အညဿ - နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ်မှ တပါးသော၊ တာပသပဏ္ဍရင်္ဂါဒိကဿ- ရသေ့ , အဝတ်ဖြူဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသော ပရိဗ္ဗိဇ် အစရှိသူ အား၊ (ပရိဝါသော- ကို၊) န ဒါတဗ္ဗော- သည်သာ။ [“ ပဏ္ဍရေန ပဋိစ္ဆန္ဒ အင်္ဂံ ယဿာတိ ပဏ္ဍရင်္ဂါ” အရ အဝတ်ဖြူဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါ ရှိသူများကို “ပဏ္ဍရင်္ဂါ” ဟု ခေါ်၏။ ယခုအခါ ဖိုးသူတော်များတည်း။ ယောဇနာ ဌ် “ပဏ္ဍရံ သေတဝတ္ထံ အင်္ဂေ သရီရေ တေဿ အတ္ထိတိ ပဏ္ဍရင်္ဂါ” ဟု ဆို၏။]

ပဌမံ ကေဿမဿုန္တိ အာဒိနာ-အစရှိသောစကားဖြင့်၊ တဿ- ထို ရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူ၏။ အာဒိတောဝ- ပရိဝါသ်မယူမီ အစ၌ပင်၊ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇိ- သာမဏေရှင်အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြစ်၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ ပဗ္ဗာဇေန္တဟိ- ရှင်ဖြစ်စေသော ဆရာတို့သည်၊ (ရှင်ပြုပေးသော ဆရာတို့သည်၊) တသ္မိံ - ထို ရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူသည်၊ သံယမဇ္ဈေ-သံယအလယ်၌၊ နိသိန္ဓေယေဝ- ထိုင်နေ

x x x x x x x

နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ် ၂ မျိုး။ ။ နဂ္ဂပရိဗ္ဗိဇ်သည် “ အာဇီဝက, အစေလက ” ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင် “အာဇီဝက” ဆိုသူသည် အပေါ်ရှိအဝတ်တထည်ကို လက်ကတီးကြား၌ သွင်း၍ ခြိုသား၏။ အောက်ပိုင်း၌ အဝတ်မပါ။ “အစေလက” ဆိုသူကား အထက်ရော အောက်ပါ အဝတ်မပါ။ “ နတ္ထိ စေလံ (ဝတ္ထံ) ယဿာတိ အစေလကော ” ဟု ပြု၊ [အာဇီဝကော အစေလကောတိ ဒုပိဓော နဂ္ဂ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ အာဟာ “ နဂ္ဂ ပရိဗ္ဗာ ဇကဿဝ အာဇီဝကဿဝါတိ အာဒိ၊ ” ဘက္က အာဇီဝကော ဥပရိဇကမေဝဝတ္ထံ ဥပကစ္ဆကေ ပဝေသေတွာ ပရိဒဟတိ၊ ဟေဋ္ဌာ နဂ္ဂေါ၊ အစေလကော သဗ္ဗေန သဗ္ဗ နဂ္ဂေါယေဝ၊ - သာရက္ခ။]

ဝိမတိ၊ ။ အာဇီဝကဿဝါတိ အာဒိသု အကြိယဝါဒိ အာဇီဝကောနာမ၊ ကြိယ ဝါဒိနောပန နိဂဏ္ဍာပိ အညပိ နဂ္ဂတိတ္ထိကာ အစေလကပဒေ သင်္ဂဟိတာ၊ “ အာဇီ ဝက ” ဆိုသူသည် ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြုသော်လည်း ပြုရာမရောက်ဟု ပြောလေ့ ရှိ၏။ ကြိယဝါဒိ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုကား “ နိဂဏ္ဍ ” ဟု ခေါ်၏။

စဉ်ပင်၊ တံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဝါ- အရှင်ဘုရားက၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ - ရှင်ဖြစ်စေပါ
 လော၊ (သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ပြုပေးပါလော၊) တံ-သည်၊ ဝါ-က၊ အာစရိယော-
 ဆရာသည်၊ (ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊) ဟောဟိ- ဖြစ်ပါလော၊ တံ- သည်၊ ဝါ-
 က၊ ဥပဇ္ဈာယော- ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ဟောဟိ- လော၊ ဣတိ- သို့၊ ထေရာ-ထေရ်
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ - မလျှောက်ထိုက်ကုန်၊ (ကသ္မာ-
 အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊)ဟိ-မှန်၊ တနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊(ရှင်ပြု
 ပေးပါ၊ ကမ္မဝါစာဆရာ လုပ်ပါ ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်ပါဟု)၊ ဝုတ္တာ- လျှော့အပ်သော
 ထေရ်တို့သည်၊ တဿ-ထို ရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူ၏၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယ ဘာဝေ
 န-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-ကို၊ ဇိဂုစ္ဆန္တာ-စက်ဆုပ်ကုန်သည်၊(ဟုတွာ)
 သစေ န သမ္ပဒိစ္ဆန္တိ - အကယ်၍ လက်မခံကုန်အံ့၊ အထ - ထိုသို့ လက်မခံကုန်
 လသော်၊ သော-ထို ရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူသည်၊ ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ မယံ-
 အား၊ န သဒ္ဓဟန္တိ- မယုံကြည်ကြကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့ တွေး၍၊ ကုဇ္ဈိတွာပိ- စိတ်
 ဆိုး၍လည်း၊ ဂစ္ဆေယျ-ပြန်သွားရ၏၊ (တသ္မာ-ထိုသို့ ပြန်သွားရာသောကြောင့်၊
 န ဝတ္တဗ္ဗာ-မလျှောက်ထိုက်ကုန်၊) တသ္မာ-ထို ကြောင့်၊(ထိုသို့ သံဃာ့အလယ်၌
 မလျှောက်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ- ထို ရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူကို၊
 ဧကမန္တံ - သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ တဿ-
 ထို ရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူ၏၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ - ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့ကို၊ ပရိ
 ယေသိတဗ္ဗာ-ရှာမိုးထိုက်ကုန်၏။

ဧဝံ၊ပေ၊ အနာရာဓကောတိ- ဟူသော၊ အယံ - ဤစကားသည်၊ အဿ-ထို
 ရှေး၌ တိတ္ထိဖြစ်ဘူးသူ၏၊ ပရိဝါသဝတ္တဒဿနတ္ထံ-ပရိဝါသ၏ကျင့်ဝတ်ကို ပြခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ မာတိကာ-မာတိကာတည်း၊ ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ-အစရှိသော
 စကားရပ်သည်၊ တဿေဝ - ထို မာတိကာ၏ပင်၊ ဝိဘင်္ဂါ - အကျယ် ဝေဘန်
 ကြောင်း စကားရပ်တည်း၊ တတ္ထ-ထိုဝိဘင်း၌၊ အတိကာလေန ဂါမံ ပဝိသတိတိ-
 ကား၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဝတ္တကရဏ ဝေလာယမေဝ - ဝတ်ပြုချိန်၌ပင်၊ ဂါမံ-သို့၊
 ဝိဏ္ဏာယ-ငှါ၊ ပဝိသတိ-ဝင်၏၊ အတိဒိဝါ ပဋိက္ခမတိတိ- ကား၊ ကုလဃရေသု-
 အမျိုးအိမ်တို့၌၊ ဣတ္ထိ ပုရိသ ဒါရက ဒါရိကာဒိဟိ-မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ကလေး၊
 ကလေးမ အစရှိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ဂေဟသိတကထံ - အိမ်၌မှီသော
 စကားကို၊ ကထေန္တာ - ပြောလျက်၊ တတ္ထေဝ - ထို အမျိုးအိမ်တို့၌ပင်၊ ဘုဒ္ဓိ
 တွာ-ဆွမ်းစားပြီး၍၊ ဘိက္ခုသု-တို့သည်၊ ပတ္တစိဝရံ- ကို၊ ပဋိသာမေတွာ-သိုမှီး
 သိမ်းဆည်းပြီး၍၊ ဥဒ္ဒေသ ပရိပုစ္ဆာဒိနိ-ပါဠိကိုရွတ်ပြခြင်း၊ အနက်ကို အဖန်ဖန်
 မေးမြန်းခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တေသုဝါ- ပြုနေကုန်စဉ်သော်၎င်း၊ ပဋိ
 သလ္လိနေသုဝါ- ငြိမ်သက်ရာအရပ်၌ ကိန်းအောင်းနေကုန်စဉ် သော်၎င်း၊ အာ
 ဂစ္ဆတိ- ပြန်လာ၏၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္ထံ - ဥပဇ္ဈာယ်၏ဝတ်ကို၊ န ကရောတိ - မပြု၊

အာစရိယဝတ္ထိ-အာစရိယဝတ်ကို၊ န ကရောတိ- မပြု၊ အညဒတ္ထု- စင်စစ်သော်
 ကား၊ ဝသနဋ္ဌာနံ - နေရာအရပ်သို့၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ နိဒ္ဒါယတိ - အိပ်ပျော်
 တော့၏။ ဝေဓိပေဟောတိတိ- ကား၊ ဝေဓိ- ဤသို့လည်း၊ ကရောန္တော- ပြုလ
 သော်၊ ဝါ-ပြုသော အညတိတ္ထိယဖြစ်ဘူးသည်။ ပရိဝါသဝတ္တဿ-ပရိဝါသ၏
 ကျင့်ဝတ်ကို၊ သမ္မာဒကော- ပြီးစေတတ်သည်၊ ပူရကော - ဖြည့်ကျင့်တတ်သည်။
 န ဟောတိ-မဖြစ်။ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “အနာရာဓကော- ပရိဝါသကို မပြီးစေ
 တတ်သည်” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊ အာပုဗ္ဗ ရာဓဓာတ်သည် “ပြီးစီးခြင်း” အနက်
 ဟော၊ အခြားနေရာ၌ကား “တောသန-နှစ်သက်ခြင်း” အနက်ကိုလည်း ဟော၏။
 ဤ၌ မလို။]

ဝေ သိယာ ဂေါစရောဝါတိအာဒိသု-အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝေ သိယာတိ-
 ကား၊ အာမိသ ကိဉ္စိက္ခသမ္ပဒါနာဒိနာ - အနည်းငယ်သော အာမိသကို ပေးခြင်း
 အစရှိသည်ဖြင့်၊ သုလဘဇ္ဈာစာရာ - လွယ်ကူစွာရအပ်သော လွန်ကျူးမှု ရှိကုန်
 သော၊ (လွန်ကျူးဘို့ရန် လွယ်ကူကုန်သော၊) ရူပူပဇိဝိကာ- ရုပ်ကိုမှီ၍ အသက်
 မွေးကုန်သော၊ ဝါ-ပြည့်တန်ဆာဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယာ-မိန်းမတို့တည်း၊ ဝိစ
 ဝါတိ - ကား၊ မတပတိကာဝါ - သေသောလင် ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 ပဝုတ္တပတိကာဝါ - အရပ်တပါး၌ နေသောလင် ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 ဣတ္ထိယာ - တို့တည်း၊ တာ - ထို လင်သေ လင်ပြတ် တခုလပ် မုဆိုးမတို့သည်။
 ယေန ကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစုံဘယောက်သောယောက်ျားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ မိတ္တ
 ဘာဝံ-မိတ်ဆွေ၏အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထေန္တိ-တောင့်တကြကုန်၏၊ ထုလ္လကုမာရိကာတိ-
 ကား၊ ယောဗ္ဗနပတ္တာ - နုပျိုသောအရွယ် ရောက်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 ယောဗ္ဗနာတိတာဝါ-နုပျိုသောအရွယ်ကို လွန်ပြီးမူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုမာ

x x x x x x x x

ဝေ သိယာ ဂေါစရော။ ။ဝေ သိယာ+ဂေါစရော (မိတ္တသန္တံ ဝသေန ဥပသက်မိ
 တဗ္ဗဋ္ဌာနံ) အသာတိ ဝေ သိယာ ဂေါစရော-သာရတ္ထ၊ “ဂေါရေ” သဒ္ဓါသည် “မဟုလံ
 ပဝတ္ထိဋ္ဌာနံ” (အများအပြားဖြစ်ရာ အရပ်) ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ဥပမာ-နွား
 တို့၏ မပြတ်မလပ် ကျက်စားရာ အရပ်ကို ဂေါစရ (နွားစားကျက်) ဟု ခေါ်သကဲ့သို့
 တည်း။ ထို့ကြောင့် ဝိမတိဋ္ဌ “ဝေ သိယာ+ဂေါစရော (မဟုလံ ပဝတ္ထိဋ္ဌာနံ) အသာတိ
 ဝေ သိယာ ဂေါစရော” ဟု မိန့်သည်။ ဤစကားအရ ခေတ္တခဏဆွမ်းခံသွားခြင်း၊ ဆွမ်း
 ရပ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ မပြတ်မလပ်သွား၍ မိတ်ဆွေသဘောကဲ့သို့ စကားစမြည်ပြောနေ
 ခြင်း စသည်ကိုသာ “ဂေါစရ” ဟု မှတ်ပါ။

ဝိဝေါဂေါစရော။ ။ဝိဝေါဂေါစရော+ဝေါဂေါစရော သန္တိ ဝိဝေါဂေါစရော၊ ကွာထားခြင်း၊ အရပ်
 တပါးသို့ ခေတ္တသွားနေခြင်း စသောအကြောင်းကြောင့် လင်နှင့်ကွဲနေသူကို “ဝိဝေါ”
 ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် “မတပတိကာဝါ ပဝုတ္တပတိကာဝါ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဤ၌
 “ဝေ” သဒ္ဓါသည် “ပတိ” အနက်ဟောတည်း။ “မျောက်ပိုင်” ဟူသော သစ်ပင်ဝိသေ
 သကို မဟော။

ရိယော - အပျိုစင်တို့တည်း။ တာ - ထို ထုလ္လကုမာရိကာတို့သည်။ ပုရိသာဓိပ္ပာယာဝ-ယောကျာ်း၌ အလိုရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)။ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏။ ယေန ကေနစိ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ မိတ္တဘာဝံ-ကို၊ ပတ္ထန္တိ-နံ၏။ ပဏ္ဍကာတိ-ကား၊ ဥဿန္တကိလေသာ-များသောကိလေသာ ရှိကုန်သော၊ အဝုပသန္တပရိဋ္ဌာဟာ - မငြိမ်းသော ကိလေသာပူလောင်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ နပုံသကာ-နပုံပဏ္ဍုက်တို့တည်း။ [ဤ “နပုံသကာ” ဟူသောပါဌ်ဖြင့် အခြားသော အာသိတ္တက-ဥဿယ-ပက္ခပဏ္ဍုက်တို့ကို တားမြစ်သည်။ မိန်းမတို့၌ကား အာသိတ္တကပဏ္ဍုက်မရှိ။] တေ-ထို ပဏ္ဍုက်တို့သည်။ ပရိဋ္ဌာဟဝေဂါဘိဘူတာ-ကိလေသာ ပူပန်ခြင်း အဟုန်သည် လွမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ယေနကေနစိ သဒ္ဓိံ, မိတ္တဘာဝံ ပတ္ထန္တိ။ ဘိက္ခုနိယောတိ - ကား၊ သမာနပဗ္ဗဇ္ဇာ - တူသော ရှင်ရဟန်းအဖြစ် ရှိကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော - တို့တည်း။ တာဟိ - ထို ဘိက္ခုနိတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ခိပ္ပမေဝ - လျင်စွာသာလျှင်၊ ဝိဿာသော - အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ - ၏။ တဒတာ - ထိုသို့ အကျွမ်းဝင်လွယ်ခြင်းကြောင့်၊ သီလံ - သီလသည်။ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်စီးတတ်၏။

x x x x x x x

ထုလ္လကုမာရိကာ။ ။ “ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တာ ယောဗ္ဗနဥတိတာဝါ” တိ ဥဘယေနပိ မဟလ္လိကာ အနိဝိဒ္ဓကုမာရိယောဝ ဝဒတိ။- သာရတ္ထ၊ ဤသာရတ္ထ၌ “မဟလ္လိကာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် အသက် အစိတ်, သုံးဆယ်စသည်ရှိမှ “ထုလ္လကုမာရိကာ” ဟု ဆိုရမည်ကဲ့သို့ ထင်၏။ သို့သော် ယောဗ္ဗနပတ္တသဒ္ဓါသည် အပျိုအရွယ်သို့ ရောက်သူကို ဟောသောကြောင့် ထိုမျှလောက်ကြီးမှ ထုလ္လကုမာရိကာခေါ်မည် မဟုတ်။ အပျိုအရွယ် ရောက်လျှင် “ထုလ္လကုမာရိကာ” ဟု ခေါ်နိုင်သည်။ [“အဋ္ဌဝဿာ ဘဝေ ဂေါရိ, ဒသဝဿာ တု ကညကာ၊ သမ္ပတ္တေ ဒ္ဓါဒသဝဿေ, ကုမာရိတိ ဘိဓီယတေ” ဟူသော အဘိဓာန်နှင့်အညီ ဒ္ဓါဒသဝဿကုမာရိထက်ကြီးသောကြောင့် “မဟလ္လိကာ” ဟုလည်း ခေါ်နိုင်၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာ၌ “ထုလ္လာ မဟန္တာ + ကုမာရိကာတိ ထုလ္လကုမာရိကာ” ဟု ထုလ္လသဒ္ဓါ မဟန္တ၏ပရိယာယ် ဟု ဖွင့်၏။ သို့သော် ထုလ္လနန္တာ ထုလ္လစယာပုဒ်တို့၌ ထုလမှ သကတ္ထ၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ ထုလ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤနေရာ၌လည်း ကိလေသာ စိတ်က ဆူဖြိုး၍နေသောကြောင့် “ထုလ္လကုမာရိကာ” ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ပိန်သည်ဖြစ်စေ, ဝသည်ဖြစ်စေ “ထုလ္လကုမာရိကာ” ပင်တည်း။

ဘိက္ခုနိယော။ ။ ဘိက္ခုနိယောနာမ ဥဿန္တမြဟ္တံစရိယာ (များသောမြတ်သော အကျင့်ရှိကုန်၏။) တထာ ဘိက္ခုပိ၊ တေသံ အညမည ဝိသဘာဝဝတ္ထုဘာဝတော (မိန်းမနှင့်ယောကျာ်းဖြစ်၍ အချင်းချင်းသဘောမတူသောဝတ္ထုများဖြစ်ခြင်းကြောင့်) သန္တဝဝသေန (အကျွမ်းတဝင် ချစ်ခင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ဥပသင်္ဂမနေ ကတိပါဟေ နေဝ မြဟ္တံစရိယန္တရာယော သိယာတိ အာဟ “တာဟိ သဒ္ဓိံ” ခိပ္ပမေဝ ဝိဿာသော ဟောတိ၊ တတော သီလံ ဘိဇ္ဇတိတိ။-သာရတ္ထ။

တတ္ထ-ထို ဝေသိယာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဝေသိယာနံ-ပြည့်တန်ဆာမတို့၏၊ ကုလေသု-အမျိုးတို့၌၊ ဝါ-အိမ်တို့၌၊ ကုလူပဒဂါ-အိမ်သို့ကပ်တတ်သောရဟန်း သည်၊ ဟုတွာ(ဝါ)- ရှိသော်၎င်း၊ ပိဏ္ဍပါတစရိယာဒီဟိ - ဆွမ်းခံလှည့်လည် ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အပဒိသိတွာဝါ- ညွှန်ပြ၍သော်၎င်း၊ (ရိုးမယ်ဖွဲ့၍သော် ၎င်း)၊ သိနေဟသန္တဝဇာတေန - ဖြစ်သောချစ်ခြင်းဖြင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း ရှိသော၊ ဟဒယေန - စိတ်ဖြင့်၊ အဘိဏ္ဍဒဿန သလ္လာပကာမတာယ - မပြတ် မြင်ခြင်း၊ စကားပြောခြင်းကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာသံ - ထို ပြည့်တန် ဆာမတို့၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဥပသင်္ဂမန္တော - ချဉ်းကပ်သူကို၊ ဝေသိယာ ဂေါစရောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ သော - ထို ဝေသိယာဂေါစရဖြစ်သူသည်၊ န စိရသေဝ-မကြာမြင့်မီပင်၊ အသုကဝေသိယာ-ထိုမည်သော ပြည့်တန်ဆာမနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဂတော-သွားပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗတံ- ပြောဆိုထိုက်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-ရောက်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ဝိဝေဒါဂေါစရစသည်တို့၌၊ သေ- ဤအစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဝေသိယာဒယော - ပြည့်တန်ဆာ အစရှိသူတို့သည်၊ သလ္လာက ဘတ္တာဒိနိ- စာရေးတံဘတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ သစေ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊(ဝေသတိ) ဘိက္ခုဟိ- တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဂတော - သွား၍၊ သဒ္ဓိံယေဝ-အတူသာလျှင်၊ ဘုဒ္ဓိတွာ - စားပြီး၍ သော်၎င်း၊ ဂဟေတွာဝါ - ယူပြီး၍သော်၎င်း၊ အာဂန္တု- ပြန်လားခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏၊ [မိမိက ပရိဝါသ်နေသော အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗ သာမဏေ ဖြစ်သောကြောင့် “ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိံ ” ဟု ဆိုသည်။] ဂိလာနာ- ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနိယော-တို့ကို၊ ဩဝဒိတုံဝါ- ဆုံးမခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတုံဝါ- ဟောခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒိနိ- ပါဠိကို ရွတ်ပြခြင်း၊ အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒါတုံဝါ - သော်၎င်း၊ ဂစ္ဆန္တန- သွားသော အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗ သာမဏေသည်၊ ဘိက္ခုဟိ - တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဂန္တု-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ [စာအုပ်များ၌ “ဂစ္ဆန္တဟိ” ဟု ရှိ၏၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗ သာမဏေ၏ ကျင့်ဝတ်ကို ပြနေရာဖြစ်သောကြောင့် “ဂစ္ဆန္တန” ဟု ရှိသင့်၏။] ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေသည်၊ တထာ-ထိုညွှန်ပြ သည့်အတိုင်း၊ အဂတော - မသွားမူ၍၊ မိတ္တသန္တဝ ဝသေန - မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ အယံ- ဤ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသာမဏေသည်၊ အနာရာ ဓကော-ပရိဝါသ်ကို မပြီးစေတတ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဥစ္စာဝစာနိ ကရဏီယာနိတိ-ကား၊ မဟန္တဒုဒ္ဓကာနိ-အကြီးအငယ်ဖြစ်ကုန် သော၊ (ယာနိတာနိ) ကမ္မာနိ-အကြင် အလုပ်တို့သည်၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏။) တတ္ထ-ထိုအလုပ်တို့တွင်၊ ယက္ခိံ-တီးခတ်အပ်သော ခေါင်းလောင်းကို၊ (ကုလား တက်, ကြေးမောင်း, ကျောက်စည်-စသည်ကို၊) ပဟရိတွာ-တီးခတ်၍၊ သမဂ္ဂေန-

ညီညွတ်သော၊ သံယေန - သံဃာသည်၊ သန္နိပတိတွာ-စည်းဝေး၍၊ ကတ္တဗ္ဗာနိ-
ပြုထိုက်ကုန်သော၊ စေတိယ မဟာပါသာဒ ပဋိသင်္ခရဏာဒီနိ - စေတီကို ပြုပြင်
ခြင်း၊ ပြာသာဒကြီးကို ပြုပြင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-အလုပ်တို့သည်၊ ဥစ္စာနိ
နာမ-ကြီးသော အလုပ်တို့မည်၏။ စိဝရဓောဝန ရဇနာဒီနိ - သင်္ကန်းဖွပ်လျှော်
ခြင်း၊ သင်္ကန်းဆိုးခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ခန္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နာနိစ- ခန္ဓကဝတ်၌
ပါဝင်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဂ္ဂိသာလဝတ္တာဒီနိ- မီးတင်းကုန်၌ ပြုအပ်
သောဝတ်အစရှိကုန်သော၊ အာဘိသမာစာရိကာနိ-ထူးကဲလွန်မြတ်၊ ကောင်းစွာ
ကျင့်အပ်သော ကျင့်ဝတ်တို့သည်၊ အဝစာနိနာမ-ငယ်သော အလုပ်တို့မည်၏။

တတ္ထ န ဒက္ခော ဟောတီတိ - ကား၊ တေသု ကမ္မေသု - ထို အလုပ်တို့၌၊
(ယောဇနာ၌ “တေသု တေသု နဝကမ္မေသု” ဟု ရှိ၏။) ဆေကော - ကျွမ်းကျင်
သည်၊ သုသိက္ခိတော-ကောင်းစွာ သင်အပ်ပြီးသော အတတ်ရှိသည်၊ န ဟောတိ-
မဖြစ်၊ န အနလသောတိ-ကား၊ ဥဋ္ဌာနဝီရိယ သမ္ပန္နော-ထကြွလှလွတ်ရိယနှင့်
ပြည့်စုံသူသည်၊ န ဟောတိ၊ (ပါဠိတော်၌ “အနလသော-ပျင်းရိသူ မဟုတ်သည်၊
ဝါ မပျင်းရိသူသည်” ဟု ပေး။) ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကမ္မံ- အလုပ်
သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ပဂေဝ-စောစောကပင်၊ ဘတ္တကိစ္စံ-
ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂဗ္ဘန္တရံ-အခန်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ယာဝ
ဒတ္ထံ-အလိုရှိတိုင်း၊ (အိပ်ချင်သလောက်) သုပိတွာ-အိပ်ပြီး၍၊ သာယံ-ညနေချမ်းမှ၊
နိက္ခမတိ-ထွက်၏၊ တတြုပါယာယာတိ- ကား၊ တေသု တေသု ကမ္မေသု-ထိုထို
အလုပ်တို့၌၊ ဥပါယဘူဘာယ - နည်းလမ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝိမံသာယာတိ-
ကား၊ ဌာနပုတ္တိက ဝိမံသာယ - အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော
စူးစမ်းတတ်သော ပညာနှင့်၊ ဝါ- တခဏခြင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော စူးစမ်းတတ်
သော ပညာနှင့်၊ (သမန္နာဂတော၌စပ်၊) ဣဒံ-ဤအမှုကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သည်ပုံ
သည်နည်း၊) ကတ္တဗ္ဗံ - ပြုထိုက်၏၊ ဣဒံ-ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ (သည်ပုံသည်နည်း) န
ကတ္တဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ တသ္မိံ ယေဝခဏေ - ထို အလုပ်ရှိရာခဏ၌ပင်၊
(“ဌာန” ၏ အဖွင့်) ဥပန္နပညာယ-ဖြစ်သော ပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ

x x x x x x x x

ဥစ္စာဝစာနိ။ ။ ဥစ္စာ၌ ဥပုဗ္ဗ+စိဓာတ်+အစ်ပစ္စည်း၊ ဥ (ဗာဟု ဥက္ခိယ) +စိယန္တေ
တိ ဥစ္စာနိ၊ (ထောမနိဓိကိုမှီးသော ဝိဂ္ဂိဟံ၊) လက်ရုံးကိုမြှောက်၍ စီအပ် ပြုလုပ်အပ်
သော အထက် အမြင့်ရှိသော အလုပ်အများကို “ဥစ္စ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုအလုပ်ကဲ့သို့ မမြင့်
သော်လည်း ကြီးကျယ်သော အလုပ်များကို တပင်တပန်း ပြုလုပ်ရ၍ မြင့်သော အလုပ်
နှင့် တူသောကြောင့် “သဒိသူပစာရ” အားဖြင့် “ဥစ္စ” ဟု ခေါ်ရသည်။ အဝစ၌ အဝ
ပုဗ္ဗ + စိဓာတ် + အစ်ပစ္စည်းဟု ကြံ၊ အဝ (ဗာဟု အဝက္ခိယ) စိယန္တေတိ အဝစာနိ-
လက်ရုံးကို အောက်ချ၍ ဧသောပြုရသော အလုပ်ငယ်များကို “အဝစ” ဟု ခေါ်ရသည်။
[ထောမနိဓိ၌ “အဝစဟု မရှိ၊ “အဝစယ” ဟု ရှိ၏။ ထိုအလို—“ဥစ္စာဝစယဒနိ” ဟု
ရှိရလိမ့်မည်။] ယောဇနာ၌ တမျိုးဖွင့်ထား၏။

သည်။ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ [ဌာနသဒ္ဓါသည် “တခဏခြင်း” အနက်ကို ဟော၏။ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “ဌာနတော+ဥပတ္တိံ ဌာနပုတ္တိံ၊ ဌာနပုတ္တိံ ယဿာတိ ဌာနပုတ္တိကာ၊ (ဝိမံသာ)” ဟု ပြု။]

န အလံ ကာတုံ န အလံ သံဝိဓာတုန္တိ-ကား၊ သဟတ္ထာပိ-မိမိလက်ဖြင့်လည်း၊ (ကိုယ်တိုင်လည်း၊) ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော - စွမ်းနိုင်သည်။ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဝဏှထ- ကိုင်တော်မူပါကုန်၊ ဒဟရ-ဥးပဉ္စင်းငယ်၊ ဝဏှ-ကိုင်လော၊ သာမဏောရ-သာမဏော၊ ဝဏှ- ကိုင်လော၊ တုမ္ပဝါ-သင်တို့သည် သော်လည်း၊ သစေ န ကရိဿထ - အကယ်၍ မပြုကြကုန်အံ့၊ အမှေဝါ-ငါတို့သည်သော်လည်း၊ သစေ န ကရိဿာမ - အကယ်၍ မပြုကြကုန်အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ ကော - အဘယ်သူသည်၊ ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ဣမံ- ဤအလုပ်ကို၊ ကရိဿတိ-ပြုလတုံနည်း၊ ဣတိဝေ-ဤသို့၊ ဥဿာဟံ-အားထုတ်ခြင်းကို၊ (အားတက်သရောကို၊) ဇနေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ သံဝိဓာတုံ-စီမံခြင်းငှါလည်း၊ အညမညံ-အခြားတယောက် အခြားတယောက်ကို၊ ကာရေတုမ္ပိ - ပြုစေခြင်းငှါလည်း၊ (သံဝိဓာတုံကို ထပ်ဖွင့်သည်။) သမတ္ထော-သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကရိဿာမ-ပြုကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ကိစ္ဆိ-တစုံတခုသော၊ ရောဂံ - ရောဂါကို၊ အပဒိသတိ - ညွှန်ပြ၏၊ ကမ္မံ - အလုပ်ကို၊ ကရောန္တာနံ - ပြုလုပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ - တို့၏၊ သမိပေနေဝ- အနီးဖြင့်သာ၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်၏၊ သီသမေဝ-ဥးခေါင်းကိုသာ၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊ (ရောဂါတခုကို မညွှန်ပြလျှင်လည်း “သူလည်း ပါဝင်နေသည်” ဟု ဆရာကြီး သမားကြီးတို့က ထင်အောင် အလုပ်လုပ်သော ရဟန်းများ၏ အနီး၌ လှည့်လည်နေ၏။ “သီသံ ဒဿေတိ” ကား ထိုခေတ်က အသုံးတမျိုးတည်း၊ ယခုအခါ အလုပ်ကို တိုက်ရိုက်မလုပ်ဘဲ ကိုယ်ရောင်ပြသည်ဟူသော အသုံးအနှုန်းမျိုးဖြစ်သည်။) အယမ္ပိ- ဤ အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗသာမဏောသည်လည်း၊ အနာရာဓကော- ပရိဝါသကို မပြီးစေတတ်သည်။ ဟောတိ - ။

နတိဗ္ဗစ္စန္ဒော ဟောတိတိ-ကား၊ ဗလဝစ္စန္ဒော-အားကြီးသော ဆန္ဒရှိသည်။ န ဟောတိ၊ ဥဒ္ဒေသေတိ-ကား၊ ပါဠိပရိယာပုဏာနေ-ပါဠိကို သင်ယူခြင်း၌၎င်း၊ ပရိပုစ္ဆာယာတိ-ကား၊ အတ္တသဝနေ-အနက်ကို နာယူခြင်း၌၎င်း၊ အဓိသီလေတိ-ကား၊ ပါတိမောက္ခသီလေ-ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၌၎င်း၊ (“အဓိသီလေ-လူတို့ ကျင့်အပ်သော ၅ ပါး၊ ၈ ပါး စသည်ထက် လွန်ကဲသော ပါတိမောက္ခ သံဝရ

x x x x x x x

တိဗ္ဗစ္စန္ဒော။ ။ သက္ကတ၌ “တိဝ” ဓာတ်၊ ရက်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော “တိပြ” ပုဒ်သည် ပါဠိ၌ “တိဗ္ဗ” ဟု ဖြစ်၏။ “တိဒိဏ-ထက်မြက်” ဟူသော အနက်နှင့် အခြား အနက်များကို ဟော၏။ ဤ၌ ဗလဝသည် တိဒိဏ၏ ပရိယာယ်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဗလဝစ္စန္ဒော” ဟု ဖွင့်သည်။ [“ဗလဝံ သုဠုစာတိဝါ” - အဘိဓာန် ၁၁၃၈။]

သီလ၌” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊) အဓိစိတ္တေတိ-ကား၊ လောကိယ သမာဓိဘာဝ နာယ-လောကီသမာဓိကို ပွားစေခြင်း၌၎င်း၊ (“အဓိစိတ္တေ-ကာမာဝစရ သမာဓိ ထက် လွန်ကဲသော ဈာန်သမာဓိ ဘာဝနာ၌” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။) အဓိပညာ ယာတိ- ကား၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂဘာဝနာယ - လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွားစေခြင်း၌ ၎င်း၊ (လောကီပညာထက် သာလွန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာပညာကို “အဓိ ပညာ” ဟု ခေါ်သည်။ “အဓိပညာယ - လောကီပညာထက် သာလွန်သော လောကုတ္တရာ မဂ်ပညာ၌” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။)

သင်္ကန္တာ ဟောတိတိ- ကား၊ ဣဓ- ဤ သာသနာတော်သို့၊ အာဂတော- ရောက်လာသည်။ ဟောတိ- န်၊ (“သင်္ကန္တာ- ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည် ” ဟု ပါဠိ တော်၌ပေး။) တဿသတ္တုနောတိ-ကား၊ တိတ္ထာယတနသာမိကဿ-တည်ရာ ဖြစ်သော အယူ၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ ဝါ-တိတ္ထိတို့၏တည်ရာ မိစ္ဆာအယူ၏ အရှင် ဖြစ်သော၊ တဿ (သတ္တုနော)-ထို ဆရာ၏၊ (အဝဏ္ဏေစသည်၌ စပ်၊) တဿ ဒိဋ္ဌိယာတိ-ကား၊ တဿ-ထိုဆရာ၏၊ သန္တကာယ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ လဒ္ဓိယာ- အယူ၏၊ (အဝဏ္ဏေ စသည်၌စပ်၊) [ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊] သာယေဝလဒ္ဓိ- ထို အယူကိုပင်၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ တဿတိတ္ထကရဿ- ထိုအယူကို ပြုတတ်သော ဆရာကြီးသည်၊ (ဂဟိတာ -၌စပ်၊) ဝါ - အား၊ ခမတိစေဝ - နှစ်သက်လည်း နှစ်သက်၏၊ ရုစတိစ-ကြိုက်လည်းကြိုက်၏၊ ဣဒမေဝ- ဤ အယူသည်သာ၊ သစ္စံ- မှန်၏၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဒဠ္ဍဂ္ဂါဟေန- မြဲမြံစွာယူခြင်းဖြင့်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ် ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တဿ- ထို ဆရာကြီး၏၊ ခန္တိရူပိ အာဒါယောတိ - ခန္တိရူပိ

* + * * * * *

အဓိစိတ္တေ။ ။စိတ္တသဒ္ဓါသည် စိတ် (ဝိညာဉ်) ဟူသော အနက်၌ ထင်ရှားပြီး ဖြစ်၏။ ဤနေရာ၌ စိတ်ကို ခေါင်းတပ်၍ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် စိတ္တဖြင့် သမာဓိကို ယူစေလိုရကား “လောကိယသမာဓိဘာဝနာယ” ဟု ဖွင့်သည်။ [စိတ္တသီသေနေတ္ထ သမာဓိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ပဌမဂါထာအဖွင့်။] မဟာဒီကာကား မုချနည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။

တိတ္ထာယတနသာမိကဿ။ ။တရန္တိ ဥပ္ပလဝန္တိ သတ္တာ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇိ ကရောန္တိ ဣတာတိ တိတ္ထံ၊ ၎င်မှု ဖေါမှု ရေကူးမှုကို ပြုရာဆိပ်ကမ်း၊ တိတ္ထံဝိယာတိ တိတ္ထံ- ထို ဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသော (မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ ၎င်ရာ ဖေါရာ ကူးရာ) မိစ္ဆာအယူ၊ ထို အယူသည် ထိုအယူရှိသူတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် အာယတနမည်၏။ ထိုအယူ၏ အရှင်ဖြစ်သော တိတ္ထိဆရာကြီးကို “တိတ္ထာယတနသာမိက” ဟု ဆိုသည်။

ဣဒါနိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ “ဣဒါနိ” ၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ပါဠိပျက်နေဟန် တူသည်။ “သာယေဝ လဒ္ဓိ” ကို “ဝုစ္စတိ” ၌ ပဓာနစပ်၊ “ဂဟိတာ” ၌ အပဓာနစပ်၊ “ယသ္မာ တဿ၊ ပေ၊ ခမတိ၊ တသ္မာ တဿ ခန္တိတိ ဝုစ္စတိ” ဟု၎င်း “ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ တဿ ရူပိတိ ဝုစ္စတိ” ဟု၎င်း “ယသ္မာ ဣဒမေဝ၊ ပေ၊ ဂဟိတာ တသ္မာ တဿ အာဒါယောတိ ဝုစ္စတိ” ဟု၎င်း အသီးအသီးတွဲပါ။

အာဒါယောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- န၊ တေန-ကြောင့်၊ တဿခန္တိယာ၊ပေ၊ အာဒါယ
ဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-မိန့်ဘော်မူအပ်ပြီ။

အဝဏ္ဏေ ဘညမာနေတိ- ကား၊ ဂရဟာယ- ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို၊ ဝါ-
ကဲ့ရဲ့အပ်သောအပြစ်ကို၊ ဘညမာနာယ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ (ကုပိတော ဟောတိ
စသည်၌စပ်၊) အနဘိရဒ္ဓေါတိ - ကား၊ အပရိပုဏ္ဏသက်ပွေ၊ - မပြည့်စုံသော
အကြံအစည်ရှိသည်၊ (ဟောတိ-၏၊) ပဂ္ဂဟိတစိတ္တော-ချီးမြှောက်အပ်သောစိတ်
ရှိသည်၊ နော(ဟောတိ) - မဖြစ်၊ [အနဘိရဒ္ဓေါပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်
ဘာသာဋီကာ ပဌမဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ “ အပရိပုဏ္ဏသက်ပွေ၊ နော
ပဂ္ဂဟိတစိတ္တော ” တို့ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း။] ဥဒေဂ္ဂါတိ-ကား၊ အဗ္ဘန္တ
တကာယစိတ္တော (အဘိ+ဥန္တတကာယစိတ္တော)- အလွန်တက်ကြွသော ကိုယ်
စိတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣဒံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ အနာရာဓနိယသ္မိန္တိ - ကား၊
ဘိက္ခဝေ- တို့၊ တဿ သတ္တုနော- ထိုဆရာ၏၎င်း၊ တဿဝ - ထိုဆရာ၏ပင်၊
လဒ္ဓိယာစ-အယူ၏၎င်း၊ အဝဏ္ဏေ-ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်အပြစ်ကို၊ ဘညမာနေ-
ပြောဆိုအပ်သော်၊ ကိံ - အဘယ့်ကြောင့်၊ ဣမေ - ဤရဟန်းတို့သည်၊ ပရံ - သူ
တပါးကို၊ ဂရဟန္တိ - ကဲ့ရဲ့ကြကုန်ဘိသနည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ကာယဝစိဒိကာရ
နိဗ္ဗတ္တကံ - ကိုယ်၏ ထူးခြားသောအမှုအရာ၊ နှုတ်၏ ထူးခြားသောအမှုအရာကို
ဖြစ်စေတတ်သော၊ ယဒိဒံ အနတ္တမနတ္တံ - အကြင် မိမိစိတ်မရှိသူ၏အဖြစ်သည်
၎င်း၊ ဝါ-မနှစ်သက်သူ၏အဖြစ်သည်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ-တို့၏၊ အဝဏ္ဏေ- ကို၊ ဘည
မာနေ-သော်၊ (ယဒိဒံ) အတ္တမနတ္တံစ- အကြင် မိမိစိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊
ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သူ၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ တဿဝ သတ္တုနော-ထိုဆရာ
၏ပင်လျှင်၎င်း၊ တဿဝ-၏ပင်၊ လဒ္ဓိယာစ- ၎င်း၊ ဝဏ္ဏေ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊
ဘညမာနေ-သော်၊ ယံ အတ္တမနတ္တံစ-သည်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ-တို့၏၊ ဝဏ္ဏဘဏာနေ-
ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုရာ၌၊ ယံ အနတ္တမနတ္တံစ - သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ-
ဤအလုံးစုံသည်၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဿ-ရှေး၌ အညတိတ္ထိယဖြစ်သောသာမဏေ
၏၊ အနာရာဓနိယသ္မိ - ပရိဝါသ်၏ ကျင့်ဝတ်ကို မပြီးစေတတ်သော အမှု၌၊
သင်္ခါတနိယံ - ပေါင်းစုအပ်သော လက္ခဏာတည်း၊ အနာရာဓကေ - မပြီးစေ
တတ်သောအမှု၌၊ ပရိဝါသဝတ္ထံ - ပရိဝါသ်၏ကျင့်ဝတ်ကို၊ အပူရကေ- မပြည့်
စေတတ်သော၊ ကမ္မေ-အမှု၌၊ ဣဒံ-ဤအလုံးစုံသည်၊ လိင်္ဂံ အသွင်တည်း၊ ဣဒံ-
သည်၊ လက္ခဏံ- အမှတ်အသားတည်း၊ ဣဒံ-သည်၊ အစလပ္ပမာဏံ-မလှုပ်ရှား
နိုင်သော ပမာဏတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

x x x x x x x x x

အနာ၊ပေ၊သင်္ခါတနိယံ (ကံ) ။ အနာရာဓနိယသ္မိကို “အနာရာဓကေ”ဟု
ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် အာပုဗ္ဗ+ရာဓဓာတ်+အနိယပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟောကိုပြန်၊
ယောဇနာ၌ ကရဏသာဓ်ပြုလေသည်၊ သံသာတနိယံ၌ သံပုဗ္ဗ+ဟနဓာတ်သည် ပေါင်း

ဧဝံ အနာရာဓကော၊ပေ၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ဣတော-ဤအင်္ဂါ
 တို့တွင်၊ ဧကေနပိ- တပါးလည်းဖြစ်သော၊ အင်္ဂေန- အင်္ဂါနှင့်၊ သမန္နာဂတော-
 ပြည့်စုံသော အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗသာမဏေကို၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော - မြင့်မြတ်
 သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ [ယောဇနာ၌ ဣတောကို အပါဒါန်
 ပေး၍ “နိဟဋေန” ဟု စပ်ပုဒ်ထည့်သည်။ “ဣတော-ဤ အင်္ဂါတို့မှ၊ နိဟဋေန-
 ထုတ်ဆောင်အပ်သော” ဟု ပေး၊] သုက္ကပက္ခေ-၌၊ သဗ္ဗိ- အလုံးစုံသောကျင့်ဝတ်
 ကို၊ ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန - ဆိုအပ်ပြီးသောကျင့်ဝတ်၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ ဝေဒိ
 တဗ္ဗိ- ၏၊ ဧဝံ အာရာဓကော ခေါ် ဘိက္ခဝေတိ- ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ အတိကာလေန-
 အလွန် စောလွန်းသောအခါ၌၊ န ဂါမပ္ပဝေသနံ - ရွာတွင်းသို့ မဝင်ခြင်း၎င်း၊
 (အတ္တမနတာတိဝယ် ဣတိ၌စပ်၊) အတိဒိဝါ-အလွန်နေမြင့်မှ၊ န ပဋိက္ကမနံ-
 မပြန်ခြင်း၎င်း၊ န ဝေသိယာဒိ ဂေါစရတာ - ပြည့်တန်ဆာမ အစရှိသော ကျက်
 စားရာရှိသူ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်၎င်း၊ သ မြဟ္မစာရိနံ - သီတင်းသုံးဘော်တို့၏၊
 ကိစ္စေသု-ကိစ္စတို့၌၊ ဒက္ခတာဒိ-ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ် အစရှိသည်၎င်း၊ ဥဒ္ဒေသာ
 ဒိသု- ပါဠိကိုရှုတ်ပြခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒတာ - ထက်သန်သောဆန္ဒ
 ရှိသူ၏အဖြစ်၎င်း၊ တိတ္ထိယာနံ- တို့၏၊ အဝဏ္ဏဘဏနေ- ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်
 အပြစ်ကို ပြောဆိုခြင်း၌၊ အတ္တမနတာ- မိမိစိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်၎င်း၊ ဝါ-နှစ်သက်
 ဝမ်းမြောက်သူ၏ အဖြစ်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ - ဘုရား အစရှိသော ရတနာ ၃ ပါးတို့၏၊
 အဝဏ္ဏဘဏနေ-၌၊ အနတ္တမနတာ- ၎င်း၊ ဝါ- ၎င်း၊ တိတ္ထိယာနံ- တို့၏၊ ဝဏ္ဏ
 ဘဏနေ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုခြင်း၌၊ အနတ္တမနတာ- ၎င်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ- တို့၏၊
 ဝဏ္ဏဘဏနေ - ၌၊ အတ္တမနတာ - ၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ အဋ္ဌန္တံ - နံသော၊ ဣမေသံ
 တိတ္ထိယဝတ္ထာနံ-ဤတိတ္ထိဖြစ်ခဲ့ဘူးသူ၏ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊ ပရိပူရဏေန-ဖြည့်ကျင့်
 ခြင်းအားဖြင့်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့ကို၊ အာရာဓကော ပရိတောသကော - နှစ်သက်စေ
 တတ်သော၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော- အညတိတ္ထိယ ပုဗ္ဗသာမဏေကို၊ အာဂတော-
 ရောက်လာပြီးသည်၊ (သမာနော) ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော - ၏၊ [အာရာဓကောကို
 ပရိဒတာသကောဟု ဖွင့်သည်။ “ပြီးစေခြင်း” အနက်ဟောမဟုတ်-ဟူလို။]

x x x x x x x

စုခြင်း အနက်ဟောတည်း။ “ သံ ဟညတေတိ သံဃာတနီယံ - ပေါင်းစုံအပ်သော
 လက္ခဏာ” မိမိပြောင်းရွှေ့လာခဲ့သော အယူ၏ အရှင်ဖြစ်သော ဆရာ၏၎င်း၊ ထိုဆရာ
 အယူ၏၎င်း ، အပြစ်ပြောလျှင် မနှစ်သက်ခြင်း ، ဗုဒ္ဓစသည်တို့၏ အပြစ်ပြောလျှင်
 နှစ်သက်ခြင်း ، ဆရာ၏၎င်း ، ဆရာ့အယူ၏၎င်း ဂုဏ်ကိုပြောလျှင် နှစ်သက်ခြင်း ، ဗုဒ္ဓ
 စသည်တို့၏ဂုဏ်ကို ပြောလျှင် မနှစ်သက်ခြင်း ၎င်း ၄ ပါးသော လက္ခဏာသည် ပရိဝါသ
 ကျင့်ဝတ်ကို မပြီးစေတတ်သော အမှု၌ မလှုပ်မရှားနိုင် မြဲနိုင်သော အမှတ်လက္ခဏာ
 ဖြစ်သည်။ ဤလက္ခဏာကို ကြည့်၍ အယူတခုမှ အယူတခုသို့ ပြောင်းရွှေ့လာသူတိုင်းကို
 အကဲခတ်နိုင်သည်။

ပန- ဆက်၊ ဥပသမ္မာဒမာဠကေပိ-ပဉ္စင်းခံရာတန်ဆောင်းငန်း၌လည်း၊ ကေ-
 တခုသော၊ ဝတ္တိ- ကျင့်ဝတ်ကို၊ သစေ ဘိန္ဒုတိ- အကယ်၍ဖျက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 ပုန-တဖန်၊ စတ္တာရောမာသေ- ၄ လတို့ပတ်လုံး၊ ပရိဝသိတဗ္ဗံ-ပရိဝါသနေရာ၏၊
 (ထပ်၍ ပရိဝါသနေပါ-ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ ဘိန္ဒုသိက္ခာယ- ပျက်သောသိက္ခာ
 ရှိသော၊ သိက္ခမာနာယ-သိက္ခမာန်အား၊ ပုန-တဖန်၊ သိက္ခာပဒါနိစ-သိက္ခာပုဒ်
 တို့ကို၎င်း၊ သိက္ခာသမ္ပတိစ-သိက္ခာသမ္ပတိကို၎င်း၊ ဒိယုတိယထာ-ပေးအပ်သကဲ့
 သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ဣမဿ- ဤ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗ သာမဏေအား၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခု
 သော၊ ပုန-ဖန်၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးဘွယ်သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဒိန္န
 ပရိဝါသောယေဝ-ပေးအပ်ပြီးသောပရိဝါသသည်သာ၊ တဿ-ထိုအညတိတ္ထိယ
 ပုဗ္ဗသာမဏေ၏၊ ပရိဝါသော- တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုန - ဖန်၊ စတ္တာရော
 မာသေ-တို့ပတ်လုံး၊ ပရိဝသိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပရိဝသန္ဓော-ပရိဝါသနေစဉ်၊ အန္တရာ-
 ၄ လမပြည့်မီအကြား၌၊ အဋ္ဌ-၈ ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော- သမာပတ်တို့
 ကို၊ သစေ နိဗ္ဗတ္တတိ-အကယ်၍ ဖြစ်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ လောကီယဓမ္မောနာမ-
 လောကီတရားမည်သည်၊ (လောကီ ဈာန်သမာဓိမည်သည်)၊ ကုပ္ပနသဘာဝေ-
 ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိ၏၊ (တသ္မာ - ကြောင့်၊) န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော - ထိုက်၊
 စတ္တာရောမာသေ-တို့ပတ်လုံး၊ ပူရိတဝတ္ထောဝ- ဖြည့်အပ်ပြီးသော ကျင့်ဝတ်ရှိသူ
 ကိုသာ၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော-၏။

ပန- သို့မဟုတ်၊ ပရိဝသန္ဓော- စဉ်၊ စတ္တာရိ- ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-
 မဟာဘုတ်တို့ကို၊ သစေ ပရိဂ္ဂဏတိ-အကယ်၍ ပိုင်းခြား၍ယူနိုင်အံ့၊ ဥပါဒါရူပါ
 နိ-ဥပါဒါရုပ်တို့ကို၊ (သစေ) ပရိစ္ဆိန္ဒတိ- အကယ်၍ ပိုင်းခြားနိုင်အံ့၊ နာမရူပံ-
 ကို၊ (သစေ) ဝဝတ္ထပေတိ - အကယ်၍ ပိုင်းခြားမှတ်သားနိုင်အံ့၊ တိလက္ခဏံ-
 လက္ခဏာယာဉ် ၃ ပါးသို့၊ အာရောပေတွာ - တင်၍၊ ဝိပဿနံ - ဝိပဿနာကို၊
 (သစေ) အာရဘတိ- အကယ်၍ အားထုတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ လောကီယဓမ္မော
 နာမ-မည်သည်၊ (လောကီဖြစ်သော ကာမာဝစရ ဝိပဿနာမည်သည်)၊ ကုပ္ပန
 သဘာဝေ-၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်)၊ နေဝ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော- ထိုက်၊ ပန-ကား၊
 ဝိပဿနံ-ကို၊ ဝနေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ-သောတာပတ္တိမဂ်ကို၊
 သစေ ပဒိုလဘတိ-အကယ်၍ရအံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝတ္တံ- ပရိဝါသကျင့်ဝတ်သည်၊
 ပရိပုဏ္ဏံယေဝ-ပြည့်ပြီးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ (၄ လမပြည့်သော်
 လည်း သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရသဖြင့် ပရိဝါသကျင့်ဝတ်ပြည့်ပြီ-ဟူလို။) သဗ္ဗဒိဋ္ဌိ
 ဂတာနိ - အလုံးစုံသော မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ သမူဟတာနိ - အကြွင်းမဲ့ ပယ်နှုတ်
 အပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသလ္လံ-ဝိစိကိစ္ဆာတည်းဟူသော မြားခြင်းကို၊ အဗျဠံ-
 ပယ်နှုတ်အပ်ပြီ၊ တံ ဒိဝသမေဝ - သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရရာ ထိုနေ့၌သာ၊ ဥပ
 သမ္မာဒေတဗ္ဗော - ၏၊ တိတ္ထိယလိဓံ - တိတ္ထိအသွင်၌၊ ဌိတော - တည်လျက်၊

သောတာပန္နော - သောတာပန်သည်။ သစေပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ပရိဝါသကိစ္စံ-ပရိဝါသ ကျင့်ဘွယ်ကိစ္စသည်။ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ တဒဟေဝ- ထိုနေ့၌ပင်၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ - ရှင်ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဥပ သမ္မာဒေတဗ္ဗော- ဧ။

ဥပဇ္ဈာယမူလကံ စီဝရံပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈာယံ- ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ ဣဿရံ-အစိုးရသူကို၊ (သင်္ကန်းပိုင်ဆိုင်သူကို) ကတွာ-၍၊ တဿ - ထို အည တိတ္ထိယပုဗ္ဗသမ္မာဇောဘို့၊ စီဝရံ-ကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ - ရှာဖွေထိုက်၏၊ ပတ္တမိ- ကိုလည်း၊ တထေဝ- ထို အတူပင်၊ (ပရိယေသိတဗ္ဗံ-၏၊ “ ဥပဇ္ဈာယမူလက သပိတ်ကို ရှာပါ” ဟူလို။) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပဇ္ဈာယဿ-၏၊ ဝါ-မှ၊ ပတ္တစီဝရံ- သည်၊ ယဒိအတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဣမဿ- ဤအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗ သမ္မာဇောအား၊ ဒေဟိ-ပေးလိုက်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော - လျှောက်ထိုက်၏၊ အထ နတ္ထိ- အကယ်၍မရှိအံ့၊ အညေ-ဥပဇ္ဈာယ်မှအခြားသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဒါတုကာမာ- ပေးလိုကုန်သည်၊ (အထ) ဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) တေဟိပိ - ထို ဥပဇ္ဈာယ်မှ အခြားရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဣဒံ- ဤသပိတ်သင်္ကန်းကို၊ တုမှာကံ- အရှင်တို့၏ ဥစ္စာကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဣမဿ- ဤအညတိတ္ထိယပုဗ္ဗသမ္မာဇောအား၊ ဒေထ- ပေးပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဥပဇ္ဈာယဿေဝ-အားသာလျှင်၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးရာ၏၊ (အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗအား အခြားရဟန်းတို့က တိုက်ရိုက်မပေး လိုက်ပါနှင့်၊ ဥပဇ္ဈာယ်အား လှူပြီးမှ ဥပဇ္ဈာယ်က တဆင့်ပေးပါစေ-ဟူလို။)

ကသ္မာ-အဘယံကြောင့်နည်း၊ တိတ္ထိယာနာမ-တိတ္ထိတို့မည်သည်၊ ဝိလောမာ- ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ သံဃေန-သည်၊ မေ-တပည့်တော်အား၊ ပတ္တစီဝရံ- ကို၊ ဒိန္နံ-အပ်ပြီ၊ မယံ- တပည့်တော်၏၊ တုမှေသု- အရှင်ဘုရားတို့၌၊ (ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကို ဆိုသည်။) အာယတ္တံ-စပ်ဆိုင်သော အရာဝတ္ထုသည်၊ ကိံ- အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-လျှော့၍၊ ဩဝါဒါနုသာသနိံ-ဆုံးမကန့်မြစ် ခြင်းကို၊ န ကရေယျံ - မပြုကုန်ရာ၊ ဝါ-မလိုက်နာကုန်ရာ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဥပဇ္ဈာယေန-နှင့်၊ [များသောအားဖြင့် အာယတ္တနှင့် တွဲရာဝယ် ဆဋ္ဌိသာရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် “ ဥပဇ္ဈာယဿ ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] အာယတ္တဇီဝိကတ္တာ- စပ်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သပိတ်သင်္ကန်းက ဥပဇ္ဈာယ်ထံမှရသောကြောင့်၊) တဿ-ထိုဥပဇ္ဈာယ်၏၊ ဝစနကရော-စကားကို ပြုလုပ်သူသည်၊ ဝါ-စကားကို လိုက်နာသူသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ တေန- ကြောင့်၊ အဿ- ထို အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဘို့၊ ဥပဇ္ဈာယမူလကံ - ဥပဇ္ဈာယ်လျှင် အရင်းခံရှိသော၊ စီဝရံ- ကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ- ရာ၏၊ ဣတိ, ဝုတ္တံ- ပြီ၊ [“တေနဿ” ဟု “အဿ” မပါလျှင် ကောင်း၏၊ “တေန-ကြောင့်၊ ဥပဇ္ဈာယမူလကံ စီဝရံ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ” ဟု ပေး။]

ဘဏ္ဍာကမ္မာယာတိ-ကား၊ ကေသော ရောပနတ္ထိ-ဆံကို ရိတ်ချခြင်းအကျိုးငှါ၊ (အပလောကေတဗ္ဗောဋ္ဌစပ်၊) ဘဏ္ဍာကမ္မကထာ- ဘဏ္ဍာကမ္မကထာသည်၊ ပရတော-နောက်၌၊ အာဂမိဿတိ-လာလတံ၊ အဂ္ဂိကာတိ-ကား၊ အဂ္ဂိပရိစရဏကာ-မီးကို ပြုစုလုပ်ကျွေးတတ်ကုန်သော၊ ဇဋ္ဌိလကာတိ- ကား၊ တာပသာ-ရသေ့တို့သည်၊ (“သန္တိ”ဟု ထည့်စပ်၊) ဧတေ ဘိက္ခဝေ ကိရိယဝါဒိနောတိ-ကား၊ ဧတေ - ဤ ရသေ့တို့သည်၊ ကိရိယံ- ကိရိယကို၊ ဝါ-ကံကို ပြုအပ်ရာရောက်၏ ဟူသော အယူကို၊ န ပဋိဗာဟန္တိ- မတားမြစ်ကြကုန်၊ ကမ္မိ-ကံသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ကမ္မဝိပါကော-ကံ၏ အကျိုးသည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ ဣတိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိကာ- ဤသို့ အယူရှိကြကုန်၏၊ ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ- အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ နေက္ခမ္မပါရမီ-နေက္ခမ္မပါရမီကို၊ ပူရယမာနာ-ဖြည့်ကျင့်ကုန်လသော်၊ ဧတဒေဝပဗ္ဗဇ္ဇ-ဤရသေ့အဖြစ်ကိုပင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ကျင့်ကြံကုန်၍၊ ပူရေသုံ-ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်ပြီ၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌ “ပါရမီ-တို့ကို၊ ပူရေသုံ-ကုန်ပြီ” ဟု ရှိသည်၊) မယာဝိ- ငါဘုရားသည်လည်း၊ တထေဝ-ထို ရှေးဘုရားတို့ အတူပင်၊ ပူရိတာ-ဖြည့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတေသံ-ဤရသေ့တို့၏၊ သာသနော-၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ ဝိလောမာ-ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ န(ဟောတိ)-မဖြစ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တေသံ-ထို ရသေ့တို့အား၊ ပရိဝါသော-ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော-မပေးထိုက်၊ (ပေးဘွယ်မလို၊) ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဣမာဟံ ပပေ၊ ပရိဟာရံဒမ္မိတိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ တေသံ- ထို ဆွေတော်မျိုးတော်တို့အား၊ ပါဠေက္ကံ- အသီးအခြား တမျိုးသော၊ ဩဒိဿကံ - ရည်ညွှန်းအပ်သော၊ ဣမံ ပရိဟာရံ - ဤအစောင့် အရှောက်ကို၊ ဒဒါမိ - ပေးတော်မူ၏၊ [ဤစကားတော်အရ “ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဆန္ဒာဂတိလိုက်ရာ မရေခံပါလော” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ “ကသ္မာ” စသည်ကို မိန့်သည်။] ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-မိန့်တော်မူသနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)- အကြင့်ကြောင့်၊ ဧတ- ထို သာကိဝင်တို့သည်၊ တိတ္ထာယတနေ- တိတ္ထိဘို့၏ တည်ရာ သာသနာ၌၊ ပဗ္ဗဇိတ- ရဟန်းပြုကြကုန်သည်၊ (သမာနာ)ဝိ-ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ သာသနဿ-ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၏၊ အဝဏ္ဏကာမာ- ကျေးဇူးမဲ့ကို လိုလားသူတို့သည်၊ န ဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ အမ္မာကံ-တို့၏၊ ဣတိသေဋ္ဌဿ- မြတ်သောဆွေမျိုး၏၊ သာသနံ-သာသနာတော်ဘည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဏ္ဏဝါဒိနောဝ- ဂုဏ်ကို ပြောလေ့ ရှိကုန်သည်သလျှင်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဣမာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ ပပေ၊ ပရိဟာရံ ဒမ္မိဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း၊ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပဉ္စာဗာဓဝတ္ထု ကထာ

မဂဓေသု၊ပေ၊ဟောန္တိတိ-ကား၊ မဂဓနာမကေ-မဂဓအမည် ရှိသော၊ ဇန ပဒေ-ဇနပုဒ်၌၊ [တိုင်း ခရိုင် နိုင်ငံ အနက်ဟောပုဒ်တို့၌ ပုလိန် ဗဟုဝစ် အမြဲရှိရ သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ “မဂဓေသု”ဟု ရှိ၍ အရကောက်မှာ တိုင်း ခရိုင် နိုင်ငံ တခုသာ ဖြစ်သောကြောင့် “မဂဓနာမကေ ဇနပဒေ”ဟု ကေဝုစ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။] မနုဿာနဉ္စ-တို့၏၎င်း၊ အမနုဿာနဉ္စ-လူမှတပါး အခြားသတ္တတို့၏၎င်း၊ ပဉ္စ- ၅ ပါးကုန်သော၊ ရောဂါ-ရောဂါတို့သည်၊ ဥဿန္ဓာ-များကုန်သည်၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ- တိုးပွားခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဖာတိပ္ပတ္တာ- ပြန့်ပွားခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နိ၏၊ [“အမနုဿ” အရ လူမှတပါး အနီးအပါး၌ရှိသော တိရစ္ဆာန် များနှင့် ပြိတ္တာများကိုသာ ယူသင့်သည်၊ တစ္ဆေ ပြိတ္တာတို့၌လည်း ဤရောဂါမစွဲ ဟုမဆိုနိုင်။] ဇိဝကကောမာရဘစ္စကထာ - ဇိဝကကောမာရဘစ္စကထာသည်၊ စိဝရက္ခန္ဓကေ-စိဝရက္ခန္ဓက၌၊ အာဝီ-ထင်စွာ၊ ဘဝိဿတိ-လတံ။

န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ - ကား၊ ကုဋ္ဌာဒယော - နူနာ အစရှိကုန် သော၊ ပဉ္စ - ငါးမျိုးကုန်သော၊ ယေတေ အာဗာဓာ - အကြင် လွန်စွာနှိပ်စက် တတ်သောရောဂါတို့သည်၊ ဥဿန္ဓာ-များကုန်၏၊ တေဟိ-ထို ၅ မျိုးသောရောဂါ တို့သည်၊ ဖုဋ္ဌော - တွေထိအပ်သူကို၊ အဓိဘူတော- လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်အပ်သူကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ရှင်အဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ဝါ- ရှင်ပြုမပေးထိုက်။

တတ္ထ- ထို န ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဟိ အာဗာဓေဟိ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ကုဋ္ဌန္တိ- ကား၊ ရတ္တကုဋ္ဌိဝါ - နိုသောအဆင်းရှိသော နူနာသည်မူလည်း၊ (နူနိသည်မူ လည်း၊) ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ကာဠကုဋ္ဌိဝါ- မည်းနက်သောအဆင်း ရှိသော နူနာ သည်မူလည်း၊ (နူနက်သည်မူလည်း) ဟောတု-စေ၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခု သော၊ ကိဋ္ဌိဘ ဒဒ္ဒ၊ ကစ္ဆ၊ အာဒိပ္ပဘေဒမ္ပိ- သမင်ရက်နာ ပွေးနာ ယားနာ အစ

x x x x x x x

ဖုဋ္ဌော၊ပေ၊န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ။ “ဖုဋ္ဌော”၌ ဖုသဓိဘတ် တပစ္စည်းဖြစ်၍ ထိမိ ကာမျှကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် “အဓိဘူတော - လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်အပ်သူ”ဟု ထပ်၍ ဖွင့်သည်။ “ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”၌ ပပုဗ္ဗ ဝဇေဘတ် ကာရိက် ဇာပစ္စည်းဖြစ်၍ “န ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော - ရှင် မဖြစ်စေထိုက်၊ ဝါ - ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ သရဏဂုံဆရာလုပ်၍ ရှင်ပြုမပေး ထိုက် ” ဟု မှတ်ပါ။ ရှင်သာမဏေသော်မှ ပြု၍မပေးထိုက်လျှင် (န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗ) ရဟန်းပြုမပေးထိုက်ကြောင်းမှာ အထူး ပြောစရာမလို၊ “ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော ” ဟု လာ သမျှ၌ ရှင်သာမဏေ အဖြစ်က စ၍ ပယ်သည်-ဟု မှတ်ပါ။

ကိဋ္ဌိဘဒဒ္ဒ၊ကစ္ဆ။ ။ ကိဋ္ဌိဘကို “ကိဋ္ဌ + ဣဘ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ကိဋ္ဌသဒ္ဓါလည်း ပိုးလောက်အနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ပိုးလောက်ကျနေသော အနာကို ယူရမည်၊ ဣဘ သဒ္ဓါသည် “ဆင်” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ဆင်၌ပေါက်တတ်သော အနာ မျိုး (ဆင်ခုလည်ပြတ်နာ) ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ယောဇနာ၌ကား “ယံ လောကေ

ရှိသော အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော အနာသည်၊ ကုဋ္ဌ မေဝ - ကုဋ္ဌပင်တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တံ - ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ - ထို အနာသည်၊ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ - လက်သန်း၏ လက်သည်းကျော်ကုန်းပြင်မျှ ပမာဏ ရှိသည်၊ (သမာနံ)ပိ - သော်လည်း၊ ဝဗ္ဗနကပက္ခေ - တိုးပွားမည့်အဖို့၌၊ ဌိတံ - တည်သည်၊ စေဟောတိ - အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော - ထိုက်။

ပန - ဆက်၊ နိဝါသန ပါရုပနေဟိ - သင်းပိုင် ကိုယ်ရုံတို့ဖြင့်၊ ပကတိ ပဋိစ္စန္ဓေ - ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ ဌာနေ - ၌၊ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ - လက်သန်း၏ လက်သည်းပြင်မျှပမာဏရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဝဗ္ဗနကပက္ခေ - တိုးပွားမည်မဟုတ် သော အဖို့၌၊ ဌိတံ - တည်သည်၊ သစေဟောတိ - အံ၊ (ဧဝံသတိ, ပဗ္ဗာဇေတံ - ရှင် ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ - ရှင်ပြုပေးခြင်းငှါ၊) ဝဇ္ဇတိ - ၏၊ ပန - ဆက်၊ မုခေ - မျက်နှာ၌၎င်း၊ ဟတ္ထပါဒ ပိဋ္ဌေသုဝါ - လက်ဖမိုး ခြေဖမိုးတို့၌သော်၎င်း၊ အဝဗ္ဗနကပက္ခေ - ၌၊ ဌိတံ - တည်သောနူနာသည်၊ နခပိဋ္ဌိတောစ - လက်သန်း၏ လက်သည်းပြင်မျှ ပမာဏအောက်လည်း၊ ခုဒ္ဒကတရမ္ဘိ - သာ၍ သေးငယ်သည်မူလည်း၊ သစေပိ (ဟောတိ) - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ ပဗ္ဗာဇေတံ - ငှါ၊) န ဝဇ္ဇတိယေဝ - သည်သာ၊ ဣတိ - သို့၊ ကုရုန္တိယံ - ကုရုန္တိ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ တိကိစ္ဆာပေတွာ - ဆေးကုစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေနာပိ - ရှင်ဖြစ်စေသော ဆရာသည်လည်း၊ ဝါ - ရှင်ပြုပေးသောဆရာသည်လည်း၊ ပကတိဝဏ္ဏေ - ပကတိ အရ အဆင်းသည်၊ ဇာတေယေဝ - ဖြစ်သော်သာ၊ ဝါ - ဖြစ်မှသာ၊ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော - ၏၊ ဂေါဓာပိဋ္ဌိ သဒိသစုဏ္ဏ ဩကိရဏက သရီရမ္ဘိ - ဖွတ်၏ ကျော်ကုန်း နှင့်တူသော အမှုတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသောကိုယ် ရှိသူကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတံ - ငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိ - မအပ်။

x x x x x x x x

သမင်ရက် ဣတိ ဝေါဟရန္တိ - သမင်ရက်နာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကစ္ဆုနေရာ၌ “ခဇ္ဇု”ဟု ယောဇနာဆို၏၊ “ဒဗ္ဗု - ပွေး၊ ကစ္ဆု - ဝဲ”ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ အဘိဓာန်၌ “ခဇ္ဇု - ယားယံခြင်း”ဟု ရှိ၏၊ “ကစ္ဆု - ယားနာ”ဟုလည်း ရှိ၏၊ “ယားနာ အကြီးစား” ဟုလို၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ကုဋ္ဌံ - နူနီ နူနက်, သမင်ရက်နှင့်, အကွက်ကြီးစွာ, ပွေး ဝဲ စသော နူနာမျိုး၎င်း”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

သစေ ပန၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ ဤဝါကျကိုကောက်ချက်ချလျှင် နခပိဋ္ဌိ ပမာဏရှိသော် လည်း ဝဗ္ဗနကပက္ခေ တည်လျှင် ရှင်ပြုမပေးအပ်၊ အဝဗ္ဗနကပက္ခေ တည်မှ ရှင်ပြုပေးရ မည်၊ အဝဗ္ဗနက ပက္ခေ တည်သော်လည်း နခပိဋ္ဌိပမာဏထက် ကြီးနေပြန်လျှင် ရှင်ပြု မပေးအပ်, နခပိဋ္ဌိပမာဏသာ ရှိသော်လည်း သင်းပိုင် ကေသီတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းရိုးမဟုတ် သော ခြေသလုံးအောက်, လက်ကောက်ဝတ်အောက်, လည်ပင်း, မျက်နှာစသည်၌ ရှိနေလျှင် ရှင်ပြုမပေးအပ် - ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် မုခေပန စသည်ဖြင့် နောက် ဝါကျကို မိန့်ရသည်။

ဂဏ္ဍောတိ-ကား၊ မေဒဂဏ္ဍောဝါ-အဆီရှိသော မြင်းဖုသည်မူလည်း၊ ဝါ- ထွတ်မျည်းအနာသည်မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊ [မေဒဂဏ္ဍောတိ မေဒေါ အသ္မိံ အတ္ထိတိ မေဒေါ ဂဏ္ဍတိ ဖေါဋ္ဌော ဘဝတိတိ ဂဏ္ဍော၊ မေဒေါယေဝ ဂဏ္ဍော မေဒဂဏ္ဍော၊ ယံ လောကေ “ ထွတ်မျည်း ” ဣတိ ဝေါဟရန္တိ - ယောဇနာ။] အညောဝါ- အခြားသော မြင်းဖုသည်မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊ ယောကောစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ကောလဋ္ဌိမတ္တကော-ဇီးစေ့မျှပမာဏရှိသည်၊ (သမာ နော)ပိ- သော်လည်း၊ ဝဗ္ဗနကပက္ခေ- ဌ၊ ဌိတော-သော၊ ဂဏ္ဍော- ထွတ်မျည်း အနာသည်၊ စေ ဟောတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော - ထိုက်၊ ပန- ဆက်၊ ပဋိစ္စန္ဒဋ္ဌာနေ-သင်္ကန်းဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အရပ်၌၊ ကောလဋ္ဌိမတ္တေ- သည်၊ အဝဗ္ဗနကပက္ခေ-၌၊ ဌိတ- တည်သည်၊ သတိ- ဖြစ်လသော်၊ (ပဗ္ဗာဇေ တံ) ဝဇ္ဇတိ-၏၊ မုခါဒိကေ-မျက်နှာ အစရှိသော၊ အပုဋိစ္စန္ဒဋ္ဌာနေ- သင်္ကန်းဖြင့် မဖုံးလွှမ်းအပ်သောအရပ်၌၊ အဝဗ္ဗနကပက္ခေ-၌၊ ဌိတေ-တည်သည်၊ (သတိပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) (ပဗ္ဗာဇေတံ) န ဝဇ္ဇတိ၊ [အဝဗ္ဗနကပက္ခေ ဌိတေပီတိ တ္ထေ ပိသဒ္ဓေါ အဝုတ္တ သမိဏ္ဍနတ္ထော၊ တေန ကောလဋ္ဌိမတ္တေတာ ခုဒ္ဒကတရောပိ န ဝဇ္ဇတိတိ အယမတ္ထော ဒာသိတော ယေဝါတိ အယမမှာကံ ခန္တိ၊- ဋီကာ။] တိကိစ္ဆာပေတွာ - ဆေးကုစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေန္တေနာပိ - သည်လည်း၊ သရီရံ- ကိုယ်ကို၊ သုဆဝိံ - ကောင်းသောအရေရှိသည်ကို၊ တနည်း- သဉ္ဇဝိံ-ထင်ရှား သော အရေရှိသည်ကို၊ ကာရေတွာဝ- ပြုစေပြီး၍သလျှင်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏၊ [သုဆဝိံ ကာရေတွာတိ သဉ္ဇာတဆဝိံ ကာရေတွာ၊ သဉ္ဇဝိံ ကာရေတွာတိပိ ပါဌော၊ ပိဇ္ဇမာနဆဝိံ ကာရေတွာတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။]

ဥဏ္ဍိဂဏ္ဍာနာမ-အထက်သို့ အသားတက်၍ နေသော ကြွက်နို့တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိတတ်ကုန်၏၊ ဂေါထနာပိယ-နွားမ၏ နို့တံတို့ကဲ့သို့၎င်း၊ အင်္ဂုလိကာ ပိယစ- လက်ချောင်းကလေးတို့ကဲ့သို့၎င်း၊ တတ္ထ တတ္ထ - ထိုထို ကိုယ်အရပ်၌၊ လမ္ဗန္တိ-တွဲလျားကျကုန်၏၊ ဧတေပိ- ဤကြွက်နို့တို့သည်လည်း၊ ဂဏ္ဍောယေဝ- ဂဏ္ဍတို့ပင်တည်း၊ တေသု-ထို ကြွက်နို့တို့သည်၊ သတိ-ရှိကုန်လသော်၊ ပဗ္ဗာဇေ

x x x x x x x

ပဋိစ္စန္ဒဋ္ဌာနေ၊ ပေ၊ ဌိတေ ဝဇ္ဇတိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ကောလဋ္ဌိမတ္တေ အဝဗ္ဗနက ပက္ခေ ဌိတော” ဟု တွေ့ရ၏၊ ကောလဋ္ဌိမတ္တ အရနှင့် ဌိတအရတို့ ဂဏ္ဍချည်းရသော ကြောင့် ဝိဘတ်မကွဲသင့်၊ ထို့ပြင် ဝဇ္ဇတိ၏ ကတ္တားသည် ဂဏ္ဍမဟုတ်၊ ပဗ္ဗာဇနကြိယာ သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဌိတောလည်း မသင့်၊ “ ကောလဋ္ဌိမတ္တေ အဝဗ္ဗနကပက္ခေ ဌိတေ ” ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ ယောဇနာလည်း “ အဝဗ္ဗနကပက္ခေ ဌိတေ သတိတိ ယောဇနာ ” ဟု ကောလဋ္ဌိမတ္တနှင့် ဌိတေကို ဝိဘတ်တူဖွင့်ထားသည်။

ဥဏ္ဍိဂဏ္ဍာ ။ ။ ဥဒ္ဓံ န မန္တိတိ ဥဏ္ဍိယော၊ တာယေဝ ဂဏ္ဍော ဥဏ္ဍိဂဏ္ဍော၊ ယေ လောကေ “ကြွက်နို့” ဣတိ ဝေါဟရန္တိ၊-ဋီကာ။

တုံ-ငှါ၊ နဝဇ္ဇတိ-အပ်၊ ဒဟရကာလေ - ငယ်ရွယ်သူ၏ အခါ၌၊ ဒီရပိဋက-
 နိရည်ရှိသော အဖုကလေးတို့သည်၊ ဝါ-မိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိဘတ်ကုန်၏၊
 ယောဗ္ဗနကာလေစ-နုပျိုသူ၏အခါ၌လည်း၊ (အရွယ်ရောက်သူ၏အခါ၌လည်း၊)
 မုခေ-မျက်နှာ၌၊ ဒီရပိဋကနာမ-နိရည်ရှိသော အဖုတို့မည်သည်၊ ဝါ-ဝက်ခြင်
 (ဝက်ခြံ) တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ - ကုန်၏၊ မဟလ္လကကာလေ-ကြီးရင့်သူ၏
 အခါ၌၊ နဿန္တိ-ပျောက်ကုန်၏၊ တာ- ထိုမိတ်ဖု ဝက်ခြံဖုတို့သည်၊ ဂဏ္ဍသင်္ချိ-
 ဂဏ္ဍဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဂစ္ဆန္တိ - မရောက်ကုန်၊ တာသု-ထို မိတ်ဖု
 ဝက်ခြံဖုတို့သည်၊ သတိ-ရှိကုန်လသော်၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ။

ပန-ကား၊ အညေ- မိတ်ဝက်ခြံတို့မှ တပါးကုန်သော၊ သရီရေ- ကိုယ်၌၊ ခရ
 ပိဋကနာမ- ကြမ်းတန်းသော အဖုတို့မည်သော၊ (ဂဏ္ဍာ-အဖုတို့သည်၎င်း၊)
 အပရာ- ခရပိဋကမှ တပါးကုန်သော၊ ပဒုမကဏ္ဍိကာနာမ - ပဒုမ္မာကြာချပ်နှင့်
 တူသည် အဖြစ်ကြောင့် ပဒုမကဏ္ဍိက မည်ကုန်သော၊ (ဂဏ္ဍာ- တို့သည်၎င်း၊)
 ဟောန္တိ- န၏၊ အညာ - ဆိုအပ်ပြီးသော အဖုတို့မှ တပါးကုန်သော၊ သာသပ
 ဝိဇကာနာမ- မုံညင်းစေ့ပမာဏရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သာသပဝိဇကမည်ကုန်
 သော၊ (ဂဏ္ဍာ- တို့သည်၊) သာသပမတ္တာဝေ - မုံညင်းစေ့ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်
 သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ) သကလသရီရံ- တကိုယ်လုံးကို၊ ဖရန္တိ- ပြန်ကုန်၏၊
 တာသမ္မာ- ထို အလုံးစုံသော အဖုတို့သည်၊ ကုဋ္ဌဇာတိကာ ဝေ - နနာသဘော
 ရှိကုန်သည်သာ၊ တာသု- ထိုအဖုတို့သည်၊ သတိ- သော်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ကိလာသောတိ-ကား၊ န ဘိဇ္ဇနကံ-ပေါက်ကွဲ ဘတ်သည်လည်းမဟုတ်သော၊
 န ပဋ္ဌရဏကံ- အရည်ကို ယိုချတတ်သည်လည်းမဟုတ်သော၊ [“ကုဋ္ဌဂဏ္ဍ” တို့
 ကဲ့သို့ ပေါက်ကွဲသည်လည်း မဟုတ်၊ အရိအရုံလည်းမယိုသော၊] ပဒုမ ပုဏ္ဏရိက
 ပတ္တဝဏ္ဏံ- ပဒုမ္မာကြာရွက်၊ ပုဏ္ဏရိကကြာရွက်အဆင်းရှိသော၊ ကုဋ္ဌံ- နနာတမျိုး
 တည်း၊ ယေန- ယင်း နနာကြောင့်၊ ဂုဇ္ဇံ- နွားတို့၏၊ သရီရံ- ကိုယ်သည်၊ သဗလံ-

x x x x x x x +

ဒီရပိဋက။ ။ ဒီရံ ဧတ္ထ အက္ကိတိ ဒီရာ၊ တာဝေ + ပိဋကဒီရပိဋက၊ ယာ
 လောကေ “ မိတ် ” ဣတိစ “ ဝက်ခြင် (ဝက်ခြံ) ” ဣတိစ ဝေါဟရန္တိ - ယောဇနာ၊
 စာအုပ်များ၌ “ မုခေ ခရပိဋက ” ဟု ရှိ၏၊ ဝက်ခြံအဖုတို့သည် မကြမ်းတန်းကြ၊ အထဲ၌
 နိရည်ကဲ့သို့ အဖြူနှစ်ကလေးသာရှိသောကြောင့် “ ဒီရပိဋက ” ဟု ယောဇနာ၌ရှိသည့်
 အတိုင်းသာ ပါ၌မှန်ဖြစ်သင့်သည်။

ခရပိဋက ဝေ သည် ။ ။ ခရပိဋကတိ ခရသဘာဝါ ပိဋက၊ ခရသဘာဝတ္တာ
 တေန သတ္တာ မရဏဒွိ ဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တဒွိ ဒုက္ခံ၊ ယာလောကေ “ ကျောက် ” ဣတိ
 ဝေါဟရန္တိ၊ ပဒုမဿ ကဏ္ဍိကာဝိယ ပဒုမကဏ္ဍိကာ၊ ယာလောကေ “ ကြာဆူး ”
 ဣတိ ဝေါဟရန္တိ၊ သာသပဿ ဝိဇံ ပမာဏ-ပေတာသန္တိ သာသပဝိဇကာ၊ ယာ
 လောကေ “ ဝက်သက် ” ဣတိ ဝေါဟရန္တိ၊ - ယောဇနာ၊ “ ဂဏ္ဍာ-မြင်းဖု၊ ကြွက်နိ၊
 ကြာဆူး၊ ကျောက်၊ ဝက်သက်စသော အဖုအနားမျိုး၎င်း ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။

အပြောက်အကွက်ရှိသည်။ (ဟောတိ)ဝိယ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တု၊) သရီရံ- သည်။ သဗဿံ-သည်။ ဟောတိ၊ တသ္မိံ-ထိုခရုသင်း၌၊ ကုဋ္ဌေ-နူနာ၌၊ ဝုတ္တနယေ နေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော- ကို၊ ဝေဒိတဗျော-၏၊ သောသောတိ-ကား၊ သော သဗျာဓိ-အသား အသွေးကို ခန်းခြောက်စေတတ်သော အနာတည်း၊ ဝါ-ခယရုဂ် ချောင်းဆိုး၊ ပန်းနာမျိုးတည်း။ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ သောသော - အသား အသွေးကို ခန်းခြောက်စေတတ်သော ခယရုဂ်ချောင်းဆိုး ပန်းနာမျိုး၎င်း ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊] တသ္မိံ- ထိုအနာမျိုးသည်။ သတိ-သော်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗျော။

အပမာရောဘိ-ကား၊ ပိတ္တုမ္မာရောဝါ- သည်းခြေပျက်ခြင်းကြောင့် ရူးသူ၎င်း၊ ယက္ခုမ္မာရောဝါ-ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရူးသူ၎င်းတည်း။ [ဝက်ရူး ကြက်ရူး နှင့်တကွ အရူးဟူသမျှ ဤ အပမာရ၌ ပါဝင်သည်။ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ အ ပမာရော-သည်းခြေသွေးလျှမ်း၊ ဘီလူးဖမ်းသဖြင့်၊ ရူးနှမ်းသောအနာမျိုး၎င်း” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။] တတ္ထ-ထိုအရူးတို့တွင်၊ ပုဗ္ဗဝေရိကေန- ရှေး၌ ရန်သူဖြစ်ခဲ့ဘူး သော၊ အမနုဿန - ဘီလူး သဘက်သည်။ ဂဟိတော- ဖမ်းစားအပ်သူသည်။ ဒုတ္တိကိစ္ဆော-ခဲယဉ်းသဖြင့် ဆေးကုအပ်သည်။ ဝါ- ဆေးကု၍ မရကောင်းသည်။ ဟောတိ-၏၊ ပန - ဆက်၊ အပ္ပမတ္တကေပိ - အနည်းငယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသည် လည်း ဖြစ်သော၊ အပမာရေ - အရူးရောဂါသည်။ သတိ - သော်၊ န ပဗ္ဗာဇေ တဗျော၊ [မြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော်ကား“ပရိသတ်ထည်း၌ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ဖြစ်နေသူ၊ တရားအားမထုတ်နိုင်လောက်အောင် ရောဂါဖြစ်နေသူများကို ရှင်ပြု မပေးထိုက်”ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။] ပဉ္စာဗာဓဝတ္ထုကထာ-သည်။ နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။

x x x x x x x x x

ကိလံသော။ ။ “ကိလံ-မစင်မကြယ်၊ ရှံစဘွယ်ကို၊ အသတိ-ပစ်ချတတ်၏။ ဣတိ ကိလံသော ” ဟု ထောမနိမိ ပြု၏။ ကိလသဒ္ဓါပပဒ၊ အသဇ္ဇာတ် ဣပစ္စည်း။ “ကိလံသော-မစင်မကြယ်၊ ရှံဘွယ်ပစ်သွင်း၊ ခရုသင်းနှင့်၊ ဆင်ညှင်းကြီးမျိုး၊ အနာ ဆိုး၎င်း”ဟု ပေးပါ။

သောသော။ ။ “ထိုထိုသူ”ဟု အနက်မှတ်မည်စိုးသောကြောင့်“သောသဗျာဓိ” ဟု ဖွင့်၏။ ဤအနာကို အဘိဓာန်၌“ခယရောဂေါ”ဟု ပရိယာယ်ဆို၏။ ခယ-အသား အသွေးတို့ကို ကုန်ခန်းစေတတ်သော ရောဂါ။ “သောသေတိတိ သောသော- အသား အသွေးတို့ကို ခြောက်ခန်းစေတတ်သော အနာ ”၊ ခယရောဂေါကို ကြည့်၍ ရှေးက ခယရုဂ် ဟု၎င်း၊ ချောင်းဆိုး သွေးပါ၊ ပန်းနာ၊ ရှူနာ ဟု၎င်း၊ ကုတ်ဟီးနာ ဟု၎င်း သရုပ်ဖော်ကြသည်။ ယခုခေတ် မြစ်ခြေခံနာ၊ အဆုတ်နာများလည်း ပါဝင်ဘွယ်ရှိ၏။

အပမာရော။ ။ သတ္တတ၌ “အပသ္မာရ”ဟုသာ ရှိ၏။ သကိုချေ၍ ပါဠိ၌ “အပ မာရ”ဟု ဖြစ်၏။ သ္မာရသဒ္ဓါသည် သိခြင်းတမျိုးကိုဟော၏။ “အပဂတော+သ္မာရော ယသ္မာတိ အပသ္မာရော”ဟု ထောမနိမိ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ သဟိလစ်တတ်သည့်အတွက် “ကင်းသော သိခြင်းရှိကြောင်းရောဂါ”ဟုလို။

ရာဇဘဒ္ဒဝတ္ထု ကထာ

ရာဇဘဒ္ဒ ဝတ္ထုသို့ - ဌ၊ ပစ္စန္ဒံ ဥစ္စိနထာတိ- ကား၊ ပစ္စန္ဒံ- တိုင်း၏ အစွန် အဖျားကို၊ ဝဇေသ-တိုးပွားစေကုန်လော၊ (“စိ စယ သွာ ကိဘူစု ဥဝမုနေ” ဟူသော ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟနှင့် အညီ ဥပုဗ္ဗ သွာဒိဂိုဏ်း စိဓာတ်ကို “ဝဇေထ” ဟု ဖွင့်သည်။) စောရေ-သူပုန်တို့ကို၊ ပလာပေတွာ-ပြေးစေ၍၊ စောရဘယေန-သူပုန် ဘေးကြောင့်၊ ဝုဠိဒတ-ထွက်သွားပြီးကုန်သော၊ ဝါမ-ရွာတို့ကို၊ ဝါ-ရွာ၌နေသူ လူတို့ကို၊ အာဝါသာပေတွာ- လာရောက် နေထိုင်စေပြီး၍၊ အာရက္ခံ- အစောင့် အရှောက်ကို၊ ဒတွာ- ၍၊ ကသိကမ္မာဒိနိ-လယ်ထွန်ခြင်း အစရှိသော အလုပ်တို့ကို၊ ပဝတ္တာပထ-ဖြစ်စေကြကုန်လော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ဤကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်မှ ပစ္စန္ဒရဇ်၌ တိုးတက်စည်ကားလိမ့်မည်- ဟုလို၊) ရာဇာပန- ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် ကား၊ သောတာပန္နတ္တာ-သောတာပန်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စောရေ- သူပုန်တို့ကို၊ ဃာတေထ- သတ်ဖြတ်ကြကုန်၊ ဟနထ-ညှဉ်းဆဲကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ န အာဏာ ပေတိ - မခေခိုင်း။

ဥပဇ္ဈာယဿ ဒေဝ သီသံ ဆိန္ဒိတဗ္ဗန္တိ အာဒိ-အစရှိသော၊ (“အာဒိ” ဟု စာအုပ်များ၌ရှိ၏၊ “အာဟံသု” ၏ ကံဖြစ်သောကြောင့် “အာဒိ” ဟု ရှိရမည်။) သဗ္ဗိ- အလုံးစုံသောစကားကို၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဥပဇ္ဈာယော- ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ သေဋ္ဌော - အမြတ်ဆုံးတည်း၊ တဒတာ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်အောက်၊ အာစရိယော-ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ (သေဋ္ဌော- မြတ်၏။) တတော - ထို ကမ္မ ဝါစာဆရာအောက်၊ ဂဏော- ကာရကသံဃာဟူသောဂိုဏ်းသည်၊ (သေဋ္ဌော- ၏။) ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံ၍၊ ဣဒံ - ဤ အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝေါဟာရေ အဒ္ဓုရိနိစ္ဆယေ-တရားဆုံးဖြတ်ရာကျမ်း၌၊ အာဂတံ-လာပါ၏၊ (“ဝေါဟာရေ” ကို “အဒ္ဓုရိနိစ္ဆယေ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ရာဇသတ် ဓမ္မသတ်ကျမ်း၌လာပါသည်- ဟုလို၊) ဣတိ - သို့၊ အာဟံသု - သံတော်ဥျားတင်ကြကုန်ပြီ။ [ဤစကားကို ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင် မဟုတ်သော တရားသူကြီးတို့က လိမ်၍ သံတော်ဥျားတင်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ငိုကာ၌ “အာဟံသုတိ မုသာငဒိသု” ဟု ဖွင့်သည်။]

န ဘိက္ခဝေ ရာဇဘဒ္ဒော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ - ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အမစ္စောဝါ- သာမန်အမတ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ မဟာမတ္ထောဝါ- ပဓာနအမတ်သည်မူလည်း၊ ဝါ-ဝန်ကြီးသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ သေဝ

x x x + x x x
အမစ္စော ဝသည။ ။ သက္ကတံ “အမာတျ” သည် ပါဠိ၌ “အမစ္စ” ဟု ဖြစ်၏။ “အမာ-မင်းနှင့်အတူတကွ + ဝသတိ- နေတတ်၏။ ဣတိ အမာတျော (အမစ္စော)” ဟု ထောမနိမိ ဝိဂ္ဂဟပြု၏။ ဝသတိအနက်၌ တျ (ဧ) ပစ္စည်းသက်၊ မဟာမတ္တာကို ဘေသန္တရန္တကဒီကာ၌ “ မာဟတိယာ ဣဿရိယမတ္တဿ သမန္တာဂတာ ” ဟု ဖွင့်၏။ မဟတိ+မတ္တာ (အစိုးရခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်သည်။) ယေသံတိ မဟာမတ္တာ”

ကောဝါ- အမြဲခစားသော သက်တော်စောင့်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ကိစ္ဆိ-
 တစုံတခုသော၊ ဌာနန္တရံ - ရာထူးသို့၊ (အန္တရသဒ္ဓါဝိသေသအနက်ဟော၊)
 ပတ္တောဝါ- ရောက်သူသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ အပတ္တောဝါ- မရောက်သူသည်
 မူလည်း၊ ဟောတု၊ ယောကောစိ - အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော၊ ရညော-
 မင်း၏၊ ဘတ္တဝေတနဘဇော- ထမင်းရိက္ခာဖြင့် ခစားတတ်သော၊ သဗ္ဗော-အလုံး
 စုံသောလူသည်၊ ရာဇဘဇောတိ - ရာဇဘဒ္ဒဟူ၍၊ သင်္ချိံ - ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏
 အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ - ရောက်၏၊ သော - ထို မင်းခစားယောက်ျားကို၊ န ပဗ္ဗာဇေ
 တဗ္ဗော- ထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ တဿ- ထိုမင်းခစားယောက်ျား၏၊ ပုတ္တနုတ္တ ဘာတု
 ကာ - သား မြေး ညီနောင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ ရာဇတော-
 မင်းထံမှ၊ ဘတ္တဝေတနံ-ထမင်းရိက္ခာကို၊ န ဂဏ္ဍန္တိ-မယူကုန်၊ တေ-ထိုသူတို့ကို၊
 ပဗ္ဗာဇေတုံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ရာဇတော- မင်း၏အထံမှ၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်
 သော၊ နိဗဒ္ဓဘောဝံဝါ - အမြဲဆက်စပ်နေသော အသုံးအဆောင်ကိုသော်၎င်း၊
 မာသသံဝစ္ဆရ ပရိဗ္ဗယံဝါ-လစာရိက္ခာ နှစ်စာရိက္ခာကိုသော်၎င်း၊ ရညောယေဝ-
 မင်းအားသာ၊ နိယျာတေတိ-အပ်နှင်း၏၊ ပုတ္တဘာတုကောဝါ-သား ညီနောင်တို့ကို
 မူလည်း၊ တံဌာနံ- ထိုအရာကို၊ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတွာ- လက်ခံစေ၍၊ ဝါ-လွှဲအပ်၍၊
 ရာဇာနံ- ကို၊ ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ အဟံ - ကျွန်တော်မျိုးသည်၊ ဒေဝဿ- အရှင်
 မင်းမြတ်၏၊ န ဘဇော - အစားမဟုတ်ပါ၊ ဣတိ - သို့၊ အာပုစ္ဆတိ- ခွင့်ပန်၏၊
 ယေနဝါ- အကြင်သူသည်မူလည်း၊ ယံ ကမ္မကာရဏာ-အကြင်အလုပ်ဟူသော
 အကြောင်းကြောင့်၊ ဝေတနံ-ရိက္ခာကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊ တံကမ္မံ- ထိုအလုပ်
 သည်၊ ဝါ- ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ဤ ယေနဝါ စသည်ဖြင့်
 အမြဲရာထူးမရှိဘဲ ကံထရိုက်အလုပ်စသည် လုပ်သူများကို ပြသည်၊) ယောဝါ-
 အကြင်သူသည်မူလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေသု - ရှင်ရဟန်းပြုလော့၊ ဣတိ - သို့၊ ရညာ-
 သည်၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (ယခုအခါ၌ ခွင့်ယူ၍ ရဟန်း
 ပြုသူမျိုးတည်း၊) တမ္ဗိ-ထိုသူ ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ။

x x x x x x x

ဟု ပြ၊ မတ္တာသဒ္ဓါသည် ဤနေရာ၌ ဣဿရိယစသော အတိုင်းအရှည်အနက်ကိုဟော၏၊
 သေဝတိ-မင်းကို မှီခိုဆည်းကပ်တတ်ပြီ၊ ဣတိ သေဝကော။ [ယောဇနာ၌ကား တမျိုး
 ဖွင့်ထား၏။]

ရာဇဘဇော။ ။ ဘဒ္ဒဓာတ်သည် ပေါသန (မွေးမြူခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊
 (အပစ္စည်း)၊ ဘဒ္ဒတိ-အရှင်သခင်ကို မွေးမြူ လုပ်ကျွေးတတ်၏၊ ဣတိ ဘဇော၊ ဘဒ္ဒိ
 ယတိ- အရှင်သည် မွေးမြူအပ်၏၊ ဣတိ ဘဇော၊ “ခစားသူ” ဟူသောအနက်ကား
 ဝေါဟာရတ္ထတည်း၊ ရညော+ဘဇော ရာဇဘဇော-မင်းခစား။

စောရဝတ္ထုကထာ

စောရဝတ္ထုသု - စောရဝတ္ထုတို့၌၊ မနဿာ ပဿိတွာတိ - ကား၊ ယေဟိ-
 အကြင်လူတို့သည်၊ ဂိဟိကာလေ - လူဝတ်ကြောင်၏ အခါ၌၊ (လူဝတ်ကြောင်
 တုန်းက)၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော- မြင်အပ်ဘူးပြီ၊ ယေစ-အကြင် လူတို့သည်လည်း၊ သော-
 ထို အင်္ဂုလိမာလ ဆိုသူသည်၊ အယံ - ဤ ရဟန်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အညေသံ-
 အခြားသူတို့၏ (အထံမှ)၊ သုဏန္တိ- ကြားကြကုန်၏၊ တေ-ထိုမြင်ဘူး ကြားဘူး
 သူတို့သည်၊ ပဿိတွာ-မြင်၍၊ ဥဗ္ဗိန္ဒြိယ-အချို့လည်း ကိုယ်အားဖြင့် ထိတ်ကြ
 ကုန်၏၊ ဥတ္တသန္တိ-အချို့လည်း စိတ်အားဖြင့် လန့်ကြကုန်၏၊ ပလာယန္တိ-
 အချို့လည်း ထွက်ပြေးကြကုန်၏၊ အညေနပိ-အရှင်အင်္ဂုလိမာလ ရှိရာလမ်းမှ
 အခြားလမ်းဖြင့်လည်း၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏၊ (တနည်း)အညေနပိ ဂစ္ဆန္တိ-
 လမ်းလွဲ၍လည်း သွားကြကုန်၏၊ အညေနပိ - အရှင် အင်္ဂုလိမာလရှိရာဘက်မှ
 အခြားဘက်၌လည်း၊ မုခံ - မျက်နှာကို၊ ကရောန္တိ - ပြုကြကုန်၏၊ (တနည်း) -
 အညေနပိ မုခံကရောန္တိ-မျက်နှာလွဲ၍လည်းနေကြကုန်၏၊ (ပြေးလည်း မပြေးသာ၊
 လမ်းလွဲ၍လည်း မသွားသာသောကြောင့် မျက်နှာလွဲ၍ နေကြကုန်၏၊) ဒွါရဗိ-
 တံခါးကိုလည်း၊ ထကေန္တိ - ပိတ်ထားကြကုန်၏၊ (အိမ်၌ နေသူတို့က တံခါး
 ပိတ်ထားကြကုန်၏၊) ယေပန - အကြင် သူတို့သည်ကား၊ န ဇာနန္တိ - အရှင်
 အင်္ဂုလိမာလမှန်း မသိကြကုန်၊ တေသံ - ထို သူတို့၏၊ ယဒေသု - အိမ်တို့၌၊
 ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ လဘတိ-၏။

န ဘိက္ခဝေတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သယံ - ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဓမ္မဿာမီ-
 တရား၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏၊ ဝါ-တရားသဖြင့်ရဟန်းတို့၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူ၏၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာယတိံ - နောင်အခါ၌၊ အကရဏတ္ထာယ-မပြုခြင်း အကျိုး
 ငှါ၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဝါ-တို့ကို၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေန္နော- ပညတ်တော်
 မူလိုသည်၊(ဟုတွာ)ဝေ-ဤသို့ န ဘိက္ခဝေ ဟူ၍၊ အာဟ- ငြိ၊ [အရှင် အင်္ဂုလိ
 မာလကို ရဟန်းပြုပေးသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ မြတ်စွာဘုရားဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့်
 ပညတ်တော်မူရသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဘဂဝါ သယံ ဓမ္မဿာမီ"
 စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်၊ "ဓမ္မဿာမီ ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် နောင်အခါ၌
 မပြုဘို့ရန် ပညတ်တော်မူသည်"ဟုလို။]

တတ္ထ-ထို နဘိက္ခဝေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ယော-အကြင်တောပုန်းဒါးမြ
 သည်၊) ဓဇံ - တံခွန်အလံကို၊ ဗဒ္ဓိတွာဝိယ- ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့၊ ဝိစရတိ - အထင်
 အရှား လှည့်လည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို တောပုန်းဒါးမြသည်) ဓဇ
 ဗန္ဓော-ဓဇဗန္ဓမည်၏၊ ["ဗန္ဓနံ ဗန္ဓော၊ ဓဇဿ ဗန္ဓော ယဿာတိ ဓဇဗန္ဓော၊
 ဓဇဗန္ဓောဝိယာတိ ဓဇဗန္ဓော"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၊ အလံကို ဖွဲ့ချည်ခြင်းရှိသူ
 နှင့် တူသောသူပုန်၊ (အလံစိုက်ထားသကဲ့သို့ ထင်ရှားသော သူပုန်၊)] မူလ

ဒေဝါဒယောဝိယ-မူလဒေဝအစရှိသော သူပုန်တို့ကဲ့သို့၊ လောကေ-လောက၌၊ ပါကဇော-ထင်ရှားသော သူပုန်တည်း။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထင်ရှားသော တောပုန်း ဒါးမြကို ရဟန်းပြုမပေးရ ဟု တားမြစ်တော်မူခြင်း ကြောင့်၊) ယော-အကြင်တောပုန်း ဒါးမြသည်၊ ဝါမယာတံဝါ-ရွာကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ပန္နဒုဟနံဝါ- လမ်းကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို သော်၎င်း၊ ဝါ-လမ်း သွား လမ်းလာကို လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်းကိုသော်၎င်း၊ နဂရေ-မြို့၌၊ သန္ဓိစ္ဆေဒါဒိ ကမ္မံဝါ- အိမ်အစပ်ကို ဖောက်ဖြတ်ခြင်း အစရှိသော အမှုကိုသော်၎င်း၊ (အိမ် ဖောက်၍ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက် ခိုးယူခြင်း အစရှိသော အမှုကို၊) ကရောန္တော- ပြုလျက်၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ အသုကောနာမ-ထိုမည်သော တောပုန်းဒါးမြ သည်၊ ဣဒံ ဣဒံ - ဤအမှု ဤအမှုကို၊ ကရောတိ - ပြု၏၊ ဣတိစ - ဤသို့လည်း၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ သော-ထို တောပုန်း ဒါးမြကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ရာဇပုတ္တော-မင်းသားသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရဇ္ဇံ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ပတ္တန္တော- တောင့်တလျက်၊ ဝါမ ယာတာဒိနိ- ရွာကို ဖျက် ဆီးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောတိ-၏၊ သော-ထို သူပုန်မင်းသားကို၊ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော၊ (ကသ္မာ- နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ ရာဇာနော - မင်းတို့သည်၊ တသ္မိံ - ထို သူပုန်မင်းသားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ - ရှင်ရဟန်းပြုလသော်၊ တုဿန္တိ - နှစ်သက်ကုန်၏၊ (တသ္မာ - ကြောင့်၊ သော - ထို သူပုန်မင်းသားကို၊ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော၊) ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ (ရာဇာနော-တို့သည်၊ တသ္မိံ-ထို မင်းသားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ - လသော်၊) သစေ နတုဿန္တိ - အကယ်၍ မနှစ်သက်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ မဟာဇန-များစွာသောလူအပေါင်း၌၊ ပါကဇော- ထင်ရှားသော၊ စောရာ - တောပုန်း ဒါးမြသည်၊ ပစ္စာ- နောက်၌၊ စောရကမ္မံ - တောပုန်းဒါးမြ၏ အမှုကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ပဉ္စသီလာဒိနိ- ငါးပါးသီလ အစရှိသည်တို့ကို၊ သမာဒိယတိ- ဆေခံတည်၏၊ တံ-ထို တောပုန်း ဒါးမြကို၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (သီလကို ဆောက်တည်နေပြီ-ဟူ၍၊) စေ ဇာနန္တိ - အကယ်၍သိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန - ဆက်၊ ယေ အမ္မလဗုဇာဒိ စောရကာ - အကြင် သရက်သီး တောင်ပိန္နဲသီး အစရှိသည်ကို ခိုးတတ်သော သူခိုးကလေးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ - ရှိကုန်၏၊) သန္ဓိစ္ဆေဒါဒိစောရာ ဝေ- အိမ်အစပ်ကို ဖောက်ဖြတ်တတ်သူ အစရှိသော သူခိုးတို့သည်ပင်၊ (ဟုတွာ) ဝါ-ဖြစ်၍လည်း၊ အဒိဿမာနာ-မမြင်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ- မထင်ရှားကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ထေယျံ - ခိုးသူ၏အမှုကို၊ ကရောန္တိ - ကုန်၏၊ ပစ္စာပိ-နောက်၌ လည်း၊ ဣမိနာ- ဤသူသည်၊ ဣဒံနာမ - ဤမည်သော အမှုကို၊ ကတံ ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ န ပညာယန္တိ-မထင်ရှားကုန်၊ တေပိ-ထိုသူတို့ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတု- ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏။

ကာရံ ဘိန္ဒိတွာတိ - ကား၊ အဒ္ဓုဗန္ဓနာဒိံ - အချုပ်ထောင် အစရှိသည်ကို၊
 ဘိန္ဒိတွာ - ဖောက်ဖျက်၍၊ (“ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ ” နှင့် စပ်၊) [စာအုပ်များ၌
 “ အဋ္ဌ ဗန္ဓနာဒိံ ” ဟု ရှိ၏၊ နောက်၌ “ အဒ္ဓုဗန္ဓနံဝါ ” ဟု စ၍ရှိသောကြောင့်
 “ အဒ္ဓုဗန္ဓနာဒိံ ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။] အဘယူဝရာတိ ဣတ္ထ - ဟူသော ဤ
 ပါဠိ၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယေ - အကြင်သူတို့သည်၊) ဘယေန-
 ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ (ကြောက်လို့၊) ဥပရမန္တိ-ရှောင်ကြဉ် ဆုတ်နစ်ကြကုန်၏၊
 [ဥပရမန္တိတိ ဝိရမန္တိ နိဝတ္တန္တိ၊-ဗိုလ်က၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-ထိုသူတို့သည်၊)
 ဘယူဝရာ- ဘယူဝရာတို့ မည်၏၊ ပန- ဆက်၊ ဧတေ - ဤ ရဟန်းတို့သည်၊ လဒ္ဓါ
 ဘယတ္တာ-ရအပ်ပြီးသော ဘေးမဲ့ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ဘေးမဲ့ရထား
 ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘယူဝရာ - ကြောက်ခြင်းကြောင့် ရှောင်ကြဉ်ရသူတို့
 သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘယူဝရာ- တို့မည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-
 ဤ အဘယူဝရာဟူသောပါဠိ၌၊ ပကာရဿ-ပ အက္ခရာ၏၊ ငကာရော-ဝ အက္ခရာ
 ကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

န ဘိက္ခဝေ ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဣတ္ထ - ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဗန္ဓနာဝါရံ-
 ဖွဲ့နှောင်ရာအိမ်ကို၊ ဝါ - နှောင်အိမ်ကို၊ ဝါ - အချုပ်ထောင်ကို၊ ကာရာ- ကာရာ
 ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ [အဘိဓာန်၌ “ ကာရာတု ဗန္ဓနာဝါရံ ” ဟု ဣတ္ထိလိန် ကာရာ
 သဒ္ဓါသာ ရှိ၏၊ ကရဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ ကိနောတိ ဟိံသတိတိ ကာရာ၊ အချုပ်
 ခံရသူကို ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့် အချုပ်ထောင်ကို “ ကာရာ ” ဟု ခေါ်သည်။]
 ပန-ဆက်၊ ဣဓ- ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ အဒ္ဓုဗန္ဓနံဝါ-ဖွဲ့နှောင်ကြောင်းဖြစ်သော အချုပ်
 ထောင်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ သင်္ခလိကဗန္ဓနံ-ဖွဲ့ချည်ကြောင်းဖြစ်သော
 သံကြီး သံကွင်းသည်မူလည်း၊ ဝါ - သံကြီး သံကွင်း အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊
 ဟောတု- စေ၊ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံဝါ - ဖွဲ့ချည်ကြောင်းဖြစ်သော ကြီးသည်မူလည်း၊ ဝါ-
 ကြီးအနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဝါမဗန္ဓနံဝါ-ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော
 ရွာသည်မူလည်း၊ ဝါ - ရွာ အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ [ယခုခေတ်၌
 ထိုရွာမှမသွားရအောင် အကျယ်ချုပ်ခြင်းမျိုးတည်း၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။]

x x x x x x x x

အဘယူဝရာ ၊ “ဘယ+ဥဝရာ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ “ဥဝရာ” ၌ ဥပ ရှေးရှိသော ရမုဓာတ်၊
 ကိပစ္စည်း၊ ဓာတွန်ကိုချေ၊ ပကို ဝပြု၍ “ဥဝရာ” ဟု ဖြစ်၏၊ “ဥပရမန္တိတိ ဥဝရာ၊ ဘယေန
 ဥဝရာ ဘယူဝရာ” ဟု ပြု၊ “ဘယေန” ၌ နာဝိဘတ်ကို ပဉ္စမိအနက်၌ သက်စေ၍ “ဘယ
 တော” ဟု ယောဇနာဖွင့်၏၊ သို့သော် “ဘယေန” ၌ “ဘယ” အရ ကြောက်စရာအားရုံ
 ဘေးကို မယူဘဲ ကြောက်တတ်သော အာရမဏိကဗိတ်ကို ယူလျှင် နာဝိဘတ်ကို ဟိတ်
 အနက်၌ သက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဘယေန - ကြောက်ခြင်းကြောင့်” ဟု အနက်ပေး
 လိုက်သည်၊ ထို့နောက် “န+ဘယူဝရာ အဘယူဝရာ” ဟု သမာသ်ပြု၊ “ဘေးမဲ့ရပြီး
 ဖြစ်ရကား ကြောက်၍ ရှောင်ကြဉ်စရာမလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များ” ဟုလို။

နိဂမဗန္ဓနံဝါ - ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော နိဂုံးသည်မူလည်း၊ ဝါ- နိဂုံး အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ နဂရဗန္ဓနံဝါ - ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော မြို့သည်မူလည်း၊ ဝါ- မြို့အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ပုရိသဂုတ္တိဝါ-ယောက်ျားတို့၏ စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်မူလည်း၊ (ယခုအခါ ရဲသား စစ်သားတို့ စောင့်ခြင်းမျိုးတည်း၊) ဟောတု၊ ဇနပဒဗန္ဓနံဝါ - ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ဇနပုဒ်သည်မူလည်း၊ ဝါ-ဇနပုဒ် အနှောင်အဖွဲ့ သည်မူလည်း၊ (ဟောတု၊) ဒိပဗန္ဓနံဝါ- ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ ဖြစ်သော ကျွန်းသည်မူလည်း၊ ဝါ - ကျွန်း အနှောင်အဖွဲ့သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)။

ယော-အကြင်သူသည်၊ ဧတေသု- ဤ အနှောင်အဖွဲ့တို့တွင်၊ ယံကိစ္ဆိ-အမှတ်ရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဗန္ဓနံ-အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာဝါ-ဖောက်ဖျက်၍သော်၎င်း၊ (ထောင်ကိုဖောက်၍ သော်၎င်း၊) ဆိန္ဒိတွာဝါ-ဖြတ်၍သော်၎င်း၊ (သံခြေကျင်းကိုဖြတ်၍သော်၎င်း၊) မုဉ္ဇိတွာဝါ-ဖြေ၍သော်၎င်း၊ (ကြိုးကိုဖြေ၍သော်၎င်း၊) ဝိဝရိတွာဝါ-ဖွင့်၍သော်၎င်း၊ (ထောင်တံခါးကို ဖွင့်၍သော်၎င်း၊) အပဿမာနာနံဝါ-စောင့်ရှောက်သော ယောက်ျားတို့ မမြင်ဘုန်စဉ်သော်၎င်း၊ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ပဿမာနာနံဝါ အပဿမာနာနံဝါ” ဟု ရှိ၏၊ မြင်စဉ်ပြေးလျှင် ပစ်သတ်လိမ့်မည် ဖြစ်သောကြောင့် “အပဿမာနာနံ” တခုသာ ပါသင့်သည်။] ပလာယတိ-ထွက်ပြေး၏၊ သော - ထို ထွက်ပြေးသူသည်၊ ကာရဘောဒကောတိ - ဟူ၍၊ သရ်-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ - ရောက်၏၊ [မုချအားဖြင့် ထောင်ကိုဖောက်ဖျက်၍ ပြေးသူကိုသာ “ကာရဘောဒက” ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ဖြတ်၍ဖြေ၍ ဖွင့်၍ပြေးသူ၊ မမြင်စဉ် ပြေးသူများကိုလည်း သဒိယုပစာရအားဖြင့် “ကာရဘောဒက” ဟု ခေါ်နိုင်သည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဤဒိသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကာရဘောဒကော-နှောင်အိမ်ကို ဖောက်ဖျက်တတ်သော၊ စောရော-ခိုးသူကို၊ ဒိပဗန္ဓနံ- ဖွဲ့ချည်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ကျွန်းကို၊ ဝါ- ကျွန်းအနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်ဖျက်၍၊ ဒိပန္နရံ-တပါးသောကျွန်းသို့၊ ဂတော-ရောက်သည်၊ (သမာနော) ဝိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ပန- ဆက်၊ ယော - အကြင်သူသည်၊ စောရော - ခိုးသူသည်၊ န - မဟုတ်၊ ကေဝလံ-ခိုးခြင်းမဘက် သက်သက်၊ ဟတ္ထ ကမ္ပံ- လက်ဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုကို၊ အကရာန္တော-မပြုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝေံ-ဤသို့ ချုပ်နှောင်၍ထားလသော်၊ နောငါတို့၏ (အလုပ်ကို၊) အပလာယန္တော - မပြေးဘဲ၊ ကရိသတိ- ပြုလုပ်လတံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ရာဇာယုတ္တာဒိဟိ- မင်း၏ အလုပ်ကိစ္စ၌ အားထုတ်သူ အစရှိသူတို့သည်၊ ဝါ-မင်းမှထမ်း စသူတို့သည်၊ ဗဒ္ဓေါ- နှောင်ဖွဲ့အပ်ပြီ၊ သော- ထိုသူကို၊ ကာရံ-နှောင်အိမ်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်ဖျက်၍၊ ပလာတော- ပြေးသည်၊ (သမာနော)ဝိ- သော်လည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန - ဗျတိရိက်ကား၊ ယော-

အကြင် သူသည်၊ ဂါမနိဂမပန နာဒိနိ-ရွာဆိပ်ကမ်း နိဂုံးဆိပ်ကမ်း အစရှိသည် တို့ကို၊ ကေဏိယာ - ဝယ်ယူကြောင်းဖြစ်သော အခွန်အတုတ်ဖြင့်၊ ဝါ - အခွန် ဆောင်ခြင်းဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ယူပြီး၍၊ တံ-ထို အခွန်ကို၊ အသမ္ပာဒေန္တော - မပြီး စေနိုင်သည်၊ (ကျေအောင် မပေးနိုင်သည်။) (ဟုတွာ) ဗန္ဓနာဂါရံ-နှောင်အိမ်သို့၊ ပဝေသိတော - သွင်းထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ သော - ထိုသူ့ကို၊ ပလာယိတွာ - ပြေး၍၊ အာဂတော-လာသည်၊ (သမာနာ-သော်) နပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ [အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာကို ကျေအောင် မဆပ်နိုင်သောသူ ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်ပြုမပေးသိုက်။] ယောပိ-အကြင်သူသည်လည်း၊ ကသိကမ္မာဒိဟိ-လယ်ထွန်မှု အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဓနံ - ဥစ္စာကို၊ သမ္ပာဒေတွာ-ပြီးစေ၍၊ ဇိဝန္တော - အသက်မွေးပါလျက်၊ ဣမိနာ- ဤသူသည်၊ နိဓာနံ - ရွှေအိုးကို၊ လဒ္ဓံ - ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ပေသုညံ - ချောပစ် ကုန်းတိုက်ခြင်းကို၊ ဥပသံဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ (ဘုရင့်ထံသို့ ကုန်းတိုက်ခြင်းအမှုကို ဆောင်၍။) ကေနစိ- တစုံတယောက်သည်၊ ဗန္ဓာပိတော - နှောင်ဖွဲ့စေအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ-ထိုသူ့ကို၊ တတ္ထေဝ-ထိုနှောင်ဖွဲ့အပ်ရာအရပ်၌သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝန္တတိ၊ ပလာယိတွာ- ပြေး၍၊ ဂတံပန - သွားသူကိုကား၊ ဂတဌာနေ- ရောက် အပ်သော အရပ်၌၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝန္တတိ။

န ဘိက္ခဝေ လိခိတကောတိ ဣတ္ထ - ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ လိခိတကောနာမ - လိခိတကမည်သူသည်၊ ကေဝလံ-ထွက်ပြေးခြင်းစသည် မဖက် သက်သက်၊ ယတ္ထ ပဿတိ၊ တတ္ထ ဟန္တဗ္ဗောတိ-တွေရာအရပ်၌ သတ်ထိုက်၏ ဟူ၍၊ (လိခိတောဝ- ရေးသားအပ်သူသည်သာ။) န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ယောကောစိ- တစုံတယောက်သည်၊ စောရိကံဝါ - ခိုးသူ၏အမှုကို သော်၎င်း၊ အညံ- ခိုးမှုမှ တပါးသော၊ ဂရံ- ကြီးလေးသော၊ ရာဇာပရာဓံဝါ - မင်း၏အပြစ်ကို သော်၎င်း၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ပလာတော-ထွက်ပြေးပြီ၊ ရာဇာစ - သည်လည်း၊ နံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဏ္ဍေဝါ- ကြော်ငြာစာရွက်၌သော်၎င်း၊ ပေါတ္ထကေဝါ - လူဆိုးစာရင်းစာအုပ်၌ သော်၎င်း၊ ဣတ္ထန္တာမော- ဤအမည်ရှိသူကို၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ ဒိဿတိ- တွေ့ခြင်အပ်၏၊ တတ္ထ-ထို တွေရာအရပ်၌၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းယူ၍၊ မာရေတဗ္ဗော- သတ်ထိုက်၏၊ ဣတိဝါ - ဤသို့သော်၎င်း၊ (ယတ္ထ - ၌၊ ဒိဿတိ - ၏၊ တတ္ထ- ၌၊ ဂဟေတွာ-၍။) အဿ- ထိုသူ၏၊ ဟတ္ထပါဒါနိ- လက် ခြေတို့ကို၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ- ဖြတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဣတ္ထကံနာမ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်

x x x x x x x

ကေဏိယာ။ သတ္တတံ ဣဓာတ် ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ နဝယ်ကို ကကြီး ပြန်၍ “ကေဏိယာ” ဟု ရှိရသည်။ “ကိယတေ တောယာတိ ကေဏိ” ဆိပ်ကမ်းစသည် ကို ဝယ်ကြောင်း ဖြစ်သော အခွန်အတုတ်၊ ယခုအခါ လေလံဆွဲခြင်းမျိုးကို “ ကေဏိ ယာ ဂဟေတွာ ” ဟု ဆိုသည်။ [ကေဏိယာတိ ရညော ဒါတဗ္ဗအယေန - မင်းအား ပေးထိုက်သော အခွန်အတုတ်ဖြင့်၊ - ယောဇနာ။]

မည်သော၊ ဒဏ္ဍိ-ဒဏ်ကို၊ အာဟရာပေတဗ္ဗော - ဆောင်စေထိုက်၏၊ ဣတိဝါ-
သော်၎င်း၊ လိခါပေတိ - ရေးထားစေ၏၊ အယံ- ဤသူသည်၊ လိခိတကောနာမ-
မည်၏၊ [လိခိယိတ္တာတိ လိခိတံ၊ လိခိတံ ယဿ အတ္ထိတိ လိခိတော၊ လိခိတော
ယေဝ လိခိတကော။] သော-ထိုသူ့ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ကသာဟတော ကတဒဏ္ဍကမ္မောတိ ဣတ္ထ- ဌ၊ ယော - အကြင်သူ့ကို၊ ဝစန
ပေသနာဒီနိ - ပြောဆိုအပ်သောစကား စေခိုင်းကြောင်းအမှု အစရှိသည်တို့ကို၊
အကရောန္တော-မပြုသည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ဟညတိ-ညှဉ်းဆဲ
အပ်၏၊ သော- ထိုသူသည်၊ (စကား နားမထောင်ခြင်း၊ စေခိုင်းအပ်သည်ကို မပြု
လုပ်ခြင်းကြောင့် ညှဉ်းဆဲအပ်သူသည်၊) ကတဒဏ္ဍ ကမ္မော - ကတဒဏ္ဍ ကမ္မ
မည်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ယော-အကြင်သူ့ကို၊ ကေဏိယာဝါ-
ဝယ်ယူကြောင်းဖြစ်သော အခွန်အတုတ်ဖြင့် သော်၎င်း၊ အညထာဝါ - အခွန်
အတုတ်မှ တပါးသော အခြင်းအရာဖြင့်သော်၎င်း၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုကို၊ ဂဟေတွာ-
ယူပြီး၍၊ ခါဒိတွာ- ခဲစားပြီး၍၊ ပုန- တဖန်၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော-
မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ) အယမေဝ - ဤ ကြိမ်ဒဏ်ခတ်ခြင်းသည်ပင်၊ တေ-
သင်၏အပေါ်၌၊ ဒက္ကော- ဒဏ်သည်၊ ဟေတု- ဖြစ်စေ၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောဆို၍၊
ကသာဟိ-ကြိမ်တို့ဖြင့်၊ ဟညတိ-ညှဉ်းဆဲ၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ ကသာဟတော-
ကြိမ်တို့ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော၊ ကတဒဏ္ဍကမ္မော-ပြုအပ်ပြီးသော ဒဏ်အမှုရှိသူ
တည်း၊ [“ဟညတိတိ ဟဒဘာ၊ ကသာဟိ ဟတော ကသာဟတော၊ အဋ္ဌကထာ၌
တံကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန်အားဖြင့် “ဟညတိ” ဟု ရှိသော်လည်း ရဟန်းပြုသည့်
အချိန် ရောက်သောအခါ “ဟညတိ” မဟုတ်၊ “ဟညိတ္ထ” ဖြစ်နေပြီ၊ ကတံ ဒဏ္ဍ
ကမ္မံ ယဿာတိ ကတဒဏ္ဍကမ္မော” ဟု ပြု၊ “ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏အပေါ်
၌” ဟု ပေး။]

သောစ-ထိုသူသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ကသာဟိဝါ-ကြိမ်တို့ဖြင့်မူလည်း၊
ဟဒဘာ-ညှဉ်းဆဲအပ်သည်၊ ဟေတု-ဖြစ်စေ၊ အဒ္ဓဒဏ္ဍကာဒီနိ-(လေးတောင်
ထက်ဝက်) နှစ်တောင်ရှိသော ဒုတ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရေနဝါ-တမျိုးမျိုး
သော ဒုတ်ဖြင့်မူလည်း၊ ဟတော-သည်၊ ဟေတု-စေ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလေးက်၊
အလ္လဝဏော - စိုစွပ်သောအနာရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တာဝ- ထို စိုသောအနာ
ရှိသေးသမျှ၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-အန္ဓယကား၊ ဝဏော-အနာတို့ကို၊ ပါကတိ
ကေ-ပင်ကိုယ်သဘော ရှိသည်တို့ကို၊ (အနာပျော်သည်တို့ကို၊) ကတွာ- ပြုပြီး၍၊
ဝါ-ပြုပြီးမှ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဇာဏူဟိဝါ-ဒူး ပုဆစ်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊
ကပ္ပရေဟိဝါ - တတောင်တို့ဖြင့် သော်၎င်း၊ နာဠိကေရ ပါသာဏာ ဒီဟိဝါ -
အုန်းခွက်၊ ကျော် အစရှိသည်တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ယာတေတွာ-ညှဉ်းဆဲ၍၊ မုတ္တော-
လွတ်အပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ အဿ-ထိုသူ၏၊ သရီရေစ- ကိုယ်၌လည်း၊

ဂဏ္ဍိ ဂဏ္ဍိယော - အဖု အဖုတို့သည်၊ (ဒူးဖြင့်တိုက် , တတောင်ဖြင့်ထောင်း , အုန်းခွံဖြင့် ခေါင်းကိုခြစ် , ကျောက်ခဲဖြင့်ထုခြင်း စသည်တို့ကြောင့် အဖု အဖုတို့သည်။) (သစေ)ပညာယန္တိ-အကယ်၍ ထင်ရှားကုန်အံ့၊(ဧဝံသတိ) န ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော၊ ဖာသုကံ- ချမ်းသာသည်ကို၊ ကတွာဝေ- ပြုပြီး၍သာလျှင်၊ ဂဏ္ဍိသု-အဖုတို့သည်၊ သန္ဓိသိန္ဓာသု-ငြိမ်သက်စွာ တည်နေကုန် သသော်၊(အဖုပျောက် ကုန်လသော်၊) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

လက္ခဏာဟတော ကတဒဏ္ဍကမ္မောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ကတဒဏ္ဍကမ္မဘာဝေါ- ကတဒဏ္ဍကမ္မ၏ အဖြစ်ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေးနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ (တနည်း၊ ကတဒဏ္ဍကမ္မမှတစ်ပါး လက္ခဏာဟတကား၊) ယဿ- အကြင်သူ၏၊ နလာဇေဝါ- နဖူး၌သော်၎င်း၊ ဥရုအာဒိသုဝါ - ပေါင်အစရှိသော အရပ်တို့၌သော်၎င်း၊ တတ္ထေန-ပူသော၊ လောဟေန-သံဖြင့်၊ လက္ခဏံ- အမှတ်အသားသည်၊ ဝါ-ကို၊ အာဟတံ-ခတ်နှိပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော - ထိုနှိပ်စက်အပ်သူသည်၊ ဘုဇိဿော- မိမိလက်ကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကို စေအပ်စေနိုင်သူသည်၊ ဝါ-ကိုယ်ကိုယ်ကို ပိုင်ဆိုင်သူသည်၊(ချုပ်နှောင်ဖမ်းဆီးထားခြင်းမှ လွတ်လာသူသည်၊) သစေ ဟောတိ-အံ့၊(ဧဝံ သတိ)ယာဝ-လောက်၊ အလ္လဝဏော-စိုသော အနားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တာဝ-ထို အနားစိုနေသေးသမျှ၊ န ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော-ထိုက်။

အဿ - ထိုသူ၏၊ ဝဏာ - အနားတို့သည်၊ ရုဇ္ဇာ - အသားနုတက်ကုန်သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေကုန်ဥားတော့၊ ဆဝိယာ-အရေနှင့်၊ သမာ-ညီညွတ်ကုန်သော၊ ပရိစ္ဆေဒါ-အပိုင်းအခြားတို့သည်၊ (သစေပိ ဟောန္တိ-ကုန်ဥားတော့၊) ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ လက္ခဏံ-အမှတ်အသားသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှားသေးအံ့၊ တိမဏ္ဍလဝတ္ထဿ-အဝန်း ၃ ပါး ညီညွတ်စွာ ဝတ်အပ်သော အဝတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥတ္တရာသင်္ဂေ-အပေါ်ခြံကို၊ ကတေ-ပြုအပ်သော်၊ (လက္ခဏံ- အမှတ်အသားသည်၊) ပဋိစ္ဆန္ဒနာကာသေ- ဖုံးလွှမ်းအပ်သောအရပ်၌၊ စေ ဟောတိ-အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝဇ္ဇတိ၊(လက္ခဏံ) အပဋိစ္ဆန္ဒနာကာသေ- မဖုံးလွှမ်းအပ်သော အရပ်၌၊ စေ (ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ ပဗ္ဗာဇေတံ) နဝဇ္ဇတိ။

x x x x x x x x

လက္ခဏံ ပညာယတိ။ ။အချို့စာအုပ်၌ “လက္ခဏံ န ပညာယတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ “သစေပိ”စသော ရှေ့စကားကိုထောက်၍၎င်း၊ “တိမဏ္ဍလဝတ္ထဿ”စသော နောက်စကားကို ထောက်၍၎င်း “လက္ခဏံ ပန ပညာယတိ- အမှတ်အသားကား ထင်ရှားနေသေး၏”ဟူသော စကားသာ သင့်ပါသည်။

ဣဏာယိကဝတ္ထု ကထာ

န ဘိက္ခုဝေ ဣဏာယိကောတိ ဣတ္ထ-ဟူသောဤပါဠိ၌၊ ဣဏာယိကောနာမ-
 ဣဏာယိက မည်သည်ကား၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ ပိတိ ပိတာမဟေဟိ- အဘ
 အဘိုးတို့သည်၊ ဣဏံ-ကြွေးမြီသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-
 ၏၊ (သော)ဝါ-ထို မိဘ ဘိုးဘွားတို့ယူအပ်သော ကြွေးရှိသူသည်၎င်း၊ (ယေန-
 အကြင်သူသည်၊) သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဣဏံ - သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဂဟိတံ- သည်၊
 ဟောတိ၊ (သော)ဝါ - ထို ကိုယ်တိုင်ကြွေးယူထားသူသည်၎င်း၊ ယံ - အကြင်
 သူ့ကို၊ အာထပေတွာ-အပ်နှံထား၍၊ (ခိုင်းစေဘို့ရန် အပ်နှံထား၍၊) မာတာပိ
 တူဟိ- အမိ အဘတို့သည်၊ ကိဉ္စိ- တစုံတခုသောဥစ္စာသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဂဟိတံ-
 သည်၊ ဟောတိ၊ (သော)ဝါ-ထို အပ်နှံခံရသူသည်၎င်း၊ တံ ဣဏံ- ထို ကြွေးမြီ
 ကို၊ ပရေသံ - သူတပါးတို့အား၊ ဓာရေတိ - ဆောင်နှင်းရ၏၊ (ဆပ်ပေးရ၏၊)
 ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဏာယိကော-က မည်၏။

ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်သူ့ကို၊ အညေ-မိဘတို့မှအခြားကုန်သော၊ ဉာတကာ-
 ဆွေမျိုးတို့သည်၊ အာထပေတွာ-၍၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသောဥစ္စာကို၊ ငဏန္တိ-ယူကြ
 ကုန်၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ ဣဏာယိကော-ဣဏာယိကသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဟိ-
 မှန်၊ တနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တေ-ထို ဆွေမျိုးတို့သည်၊ တံ- ထိုသူ့ကို၊
 အာထပေတုံ- အပ်နှံထားခြင်းငှါ၊ န ဣဿရာ- အစိုးမရကုန်၊ (မစိုးမပိုင်ကုန်၊)
 တသ္မာ- ကြောင့်၊ သော - သည်၊ ဣဏာယိကော- သည်၊ န - မဟုတ်၊ တသ္မာ-
 ထို ကြောင့်၊ (ဆွေမျိုးတို့ အပ်နှံထားအပ်သော ထိုသူ၏ ဣဏာယိက မဟုတ်
 သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတရံ-ဆွေမျိုးတို့
 အပ်နှံထားအပ်သူမှ တပါးသော မိဘတို့ အပ်နှံထားအပ်သူကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ)
 နဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုသူ၏၊ ဉာတိသာလောဟိတာ-ဆွေမျိုးသားချင်း
 တို့သည်၊ မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊ ဒဿာမ-ပေးလိုက်ပါကုန်အံ့၊ (ကြွေးကို
 ဆပ်လိုက်ပါကုန်အံ့၊) နံ- ထိုသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ- ရှင်ဖြစ်စေကြပါကုန်၊ ဣတိ-
 ဤသို့လျှောက်၍၊ ဣဏံ-ကို၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ (ဆွေမျိုးသားချင်းဟူသောမိမိ၏၊)

x x x x x x x +

ဣဏာယိကော။ ။ သူတပါးတို့ကို ဆပ်ပေးရမည့်ကြွေးကို “ဣဏ”ဟု ခေါ်၏။
 “ဓာရေတိ”ကိုကြည့်၍ “ဣဏံ + ဓာရေတိတိ ဣဏာယိကော”ဟု ပြု၊ ဓာရေတိအနက်၌
 အာထယိကပစ္စည်းသက်၊ ဓရဓာတ်က သမ္ပဒါန်ကိုခွဲသောကြောင့် “ပရေသံ”ဟု ဆိုသည်။
 [ဣဏံ ဂဏှာတိတိ ဣဏာယိကော”ဟုလည်း ပြုကြ၏။ သို့သော် မိဘတို့ယူထားသော
 အခါ၊ မိဘတို့ အပ်နှံထားသောအခါ သူ့ကိုယ်တိုင် “ဂဏှာတိ”၏ကတ္တား မဖြစ်နိုင်
 သောကြောင့် ထို ဝစနတ္ထကို စဉ်းစားပါ။] “အာထပေတွာ”၌ “အာ”သဒ္ဓါကြောင့်
 ရိုးရိုးထားခြင်းမဟုတ်၊ အပ်နှံထားခြင်း ဟု မှတ်ပါ။ ယောဇနာ၌ကား အာ အက္ခရာ
 သည် “ပေသနအနက်ဟော”ဟု ဆို၏။

ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ သစေ ကရောန္တိ- အကယ်၍ ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိဝါ- ဤသို့ ပြုကုန်သော်၎င်း၊) အညော- ဉ္ဇတိသာလောဟိတမှ အခြားသော၊ ကောစိ - တစုံ တယောက်သည်၊ တဿ - ထိုသူ၏၊ အာစာရသမ္ပတ္တိံ - အကျင့်၏ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ နံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ အဟံ-သည်၊ ဣဏံ- ကို၊ ဒဿာမိ- ပေးလိုက်ပါအံ့၊ (ဆပ်လိုက်ပါအံ့၊) ဣတိ- သို့၊ (သစေ) ဝဒတိ- အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ - ဤသို့ လျှောက်သော်၎င်း၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏။

တေသု - ထိုသူတို့သည်၊ (ဉ္ဇတိသာလောဟိတ , သို့မဟုတ် အခြားသူတို့ သည်၊) အသတိ- မရှိကုန်လသော်၊ ဘိက္ခုနာ- ရှင်ပြုပေးမည့် ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်း သည်၊ တထာရူပဿ-ထိုသို့သဘောရှိသော၊ (သဒ္ဓါတရားလည်းရှိ၊ ကြွေးဆပ်နိုင် လောံအောင် ပစ္စည်းလည်းရှိသော၊) ဥပဋ္ဌာကဿာပိ- အလုပ်အကျွေး ဒါယကာ အားသော်လည်း၊ အာရောစေတဗ္ဗံ- ပြောပြရာ၏၊ (ကိံ - နည်း၊) သဟေတုကော- မဂ်ဖိုလ်ရဘို့ရန် အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သတ္တော - သတ္တာတည်း၊ ဣဏ ပလိဗာဓေန- ကြွေးမြီ၏နှောင့်ရှက်ခြင်းကြောင့်၊ န ပဗ္ဗဇတိ- ရှင်ရဟန်းမပြုနိုင်ရှာ၊ ဣတိ- သို့၊ (အာရောစေတဗ္ဗံ- ၏၊) သော- ထို အလုပ်အကျွေး ဒါယကာသည်၊ သစေ ပဋိပဇ္ဇတိ - အကယ်၍ ကျင့်အံ့၊ (ကြွေးဆပ်ဘို့ရန် တာဝန်ယူအံ့၊ ဧဝံ သတိ)၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ (ရှင်ပြုပေးလိုသော ဆရာမှာ၊) ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ- ကပ္ပိယဘဏ္ဍာသည်၊ သစေပိ အတ္ထိ - အကယ်၍မူလည်း ရှိအံ့၊ (သပိတ် သင်္ကန်းစသည် ဖြစ်စေ၊ နဝကမ္မအတွက် ကပ္ပိယထံ အပ်နှံထားသော ငွေဖြစ်စေ ရှိအံ့၊) တေ- ဤ ကပ္ပိယဘဏ္ဍာကို၊ ဒဿာမိ- ကြွေးရှင်တို့အား ဆပ် ပေးအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ [“အရည်အခြင်းရှိသော ရှင်လောင်း အတွက် ဆရာကိုယ်တိုင် ကြွေးဆပ်၍ ရှင်ပြုပေးရမည်”-ဟူလို။]

ပန- သို့မဟုတ်၊ ဉ္ဇတကာဒယော - ဆွေမျိုး အစရှိသူတို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် သာလောဟိတ ဥပဋ္ဌာကတို့ကို ယူ။) သစေ နေဝပဋိပဇ္ဇန္တိ - အကယ်၍ မကျင့်ကြ ကုန်အံ့၊ (ကြွေးမဆပ်ကုန်အံ့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝါ- မိမိမှာ၊ ဓနံ- အပ်စပ်သော ဥစ္စာသည်၊ သစေ နတ္ထိ- အကယ်၍ မရှိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ပဗ္ဗာဇေတွာ- ရှင်ဖြစ်စေ ပြီး၍၊ (ရှင်ပြုပေးပြီးမှာ) ဘိက္ခုယ- ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရိတွာ- လှည့်လည်ပြီး၍၊ (ကြွေးဆပ်ဘို့ရန် ထိုထိုအိမ်မှ အနည်းငယ်စီရအပ်သော ပစ္စည်းကို ဆွမ်းရပ်သလို ခံယူ၍ သို့မဟုတ် - ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်၍ လူတို့က မေးသော အခါ အကြောင်းကို ပြောပြ၍၊) မောစေဿာမိ- လွတ်စေအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ပဗ္ဗာဇေတံ နဝဇ္ဇတိ၊ သစေ ပဗ္ဗာဇေတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ) [“ န ဘိက္ခဝေ ဣဏာယိ ကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယော ပဗ္ဗာဇေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ ” ဟူသော သိက္ခာပုဒ်တော်အရ ဒုက္ကဋံအာပတ်သင့်သည် ဟူလို။]

ပလာတောဝိ-ထွက်ပြေးသော သာမဏေကိုလည်း၊ (ရှင်ပြုပြီး၍ ထွက်ပြေးသော သာမဏေကိုလည်း၊) အာနေတွာ - ဆောင်၍၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ (ကြွေးရှင်တို့အား ပေးထိုက်၏၊) (အာနေတွာ-၍၊) နော စေ ဒေတိ- အကယ်၍ မပေးအံ့၊ (ဝေံ သတိ)သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဣဏံ- ကြွေးမြီသည်၊ ဂိဝါ- အစားထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ အဇာနိတွာ-ကြွေးရှိမှန်း မသိမူ၍၊ ပဗ္ဗာဇယတော- ရှင်ဖြစ်စေသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန- ထိုသို့ပင် အာပတ် မသင့်ပါသော်လည်း၊ ပဿန္တေန - တွေ့မြင်သော ဆရာသည်၊ (ရှင်ဖြစ်ပြီးနောက် ထွက်ပြေးနေသည်ကို ပြန်၍တွေ့သော ဆရာသည်၊) အာနေတွာ- ၍၊ ဣဏာသာမိကာနံ-ကြွေးရှင်တို့အား၊ ဒဿေတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏၊ အပဿန္တဿ-မတွေ့သော ဆရာ၏၊ ဂိဝါ-သည်၊ န၊ ဟောတိ၊ [နဂိုရ်က ကြွေးရှိသူမှန်းမသိဘဲ ရှင်ပြုပေးသော ကြောင့် ထွက်ပြေးသောအခါ မတွေ့လျှင် ဘဏ္ဍာစား မထိုက်ပါ-ဟူလို။]

ဣဏာယိဒကာ - ကြွေးယူသူသည်၊ အညံ - မိမိနေရာအရပ်မှ တပါးသော၊ ဒေသံ- အရပ်သို့၊ ဂတိံ - ၍၊ ပုစ္ဆိယမာနော - ကြွေးရှိသလား ဟု မေးအပ်ပါသော်လည်း၊ ကဿစိ - တစုံတယောက်အား၊ ကိစ္ဆိ - တစုံတခုသောဥစ္စာကို၊ နဓာရေမိ-ဆောင်မထားရပါ၊ ဝါ-ဆပ်စရာမရှိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-လျှောက်၍၊ သစေ ပဗ္ဗဇတိ - အကယ်၍ ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊ ဣဏာသာမိကောစ - သည်လည်း၊ တံ- ထို ကြွေးယူသူကို၊ ပရိယေသန္တော- ရှာမှီးစဉ်၊ တတ္ထိ- ထို ရှင်ရဟန်းပြုရာ အရပ်သို့၊ (သစေ) ဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ ရောက်သွားအံ့၊ ဒဟရော-ရဟန်းငယ်သည်၊ တံ-ထိုကြွေးရှင်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ (သစေ)ပလာယတိ-အကယ်၍ထွက်ပြေးအံ့၊ သောစ-ထိုကြွေးရှင်သည်လည်း၊ ထေရံ-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်ကို၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကေန-အဘယ်ရဟန်းသည်၊ အယံ-ဤသူ ကို၊ ပဗ္ဗာဇိတော- ရှင်ဖြစ်စေအပ်ပါသနည်း၊ ဝါ- ရှင်ပြုပေးအပ်ပါသနည်း၊ မမ-၏၊ တ္ထေကံနာမ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်မည်သော၊ ဓနံ - ကို၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ ပလာတော- ထွက်ပြေးသူပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ) ဝဒတိ- အကယ်၍လျှော့အံ့၊ (ဝေံသတိ၊) ထေရေန-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ပြောဆိုရာ၏၊ (ကိံ)၊ ဥပါသက- ဥပါသကာ၊ မယာ- သည်၊ အဏဏော အဟန္တိ- တပည့်တော်မှာ ကြွေးမရှိပါဟူ၍၊ ဝဒန္တော-လျှောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဗ္ဗာဇိတော-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ပြီ၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ကိံ - အဘယ်ကို၊ ကရေမိ - ပြုရတော့အံ့နည်း၊ (တနည်း၊ ကိံ ကရေမိ- ဘာတတ်နိုင်တော့အံ့နည်း၊) မေ- ၏၊ ပတ္တစိဝရမတ္တံ-သပိတ်သင်္ကန်းမျှကို၊ ပဿ-ကြည့်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ- ၏၊) အယံ-ဤသို့ပြောခြင်းသည်၊ တတ္ထိ - ထို ကြွေးရှိသူကို ရှင်ပြုပေးမိရာ၌၊ သာမိစိ- လောကုတ္တရာအား လျော်သောကျင့်ဝတ်တည်း၊ ပန - ဆက်၊ ပလာတေ - ထွက်ပြေးလသော်၊ ဂိဝါ- သည်၊ နဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ နံ-ထိုကြွေးရှိသူကို၊ သမ္မုခါဝ- မျက်မှောက်၌ပင်၊ ဒိသွာ-တွေ့မြင်
 ၍၊ (ကြွေးရှင်က တွေ့မြင်၍၊) အယံ- ဤ သာမဏေသည်၊ ဝါ- ဤ ရဟန်းသည်၊
 မမ-၏၊ ဣဏာယိကော- ကြွေးရှိသူပါတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဝဒတိ - အံ၊
 (ဝေံသတိ)၊ တဝ-သင်၏၊ ဣဏာယိကံ- ကြွေးရှိသူကို၊ တွမေဝ- သင်ကိုယ်တိုင်
 သာ၊ ဇာနာဟိ-သိလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော-၏၊ ဝေမ္ဗိ-ဤသို့ ပြောဆိုပြန်ပါ
 သော်လည်း၊ ဂိဝါ-သည်၊ နဟောတိ၊ သော-ထိုကြွေးရှင်သည်၊ (“ဝဒတိ” ၌စပ်၊)
 အယံ-ဤသူသည်၊ ပဗ္ဗဗိဒါ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးပါပြီ၊ ဣဒါနိ- ယခု
 အခါ၌၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂမိဿတိ-သွားနိုင်ပါတော့လတံ့နည်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ သစေပိ ဝဒတိ - အံ၊ (ဝေံ သတိ၊) ထေရေန-ဥပဇ္ဈာယ် ထေရ်သည်၊ တံ
 ယေဝ-သာ၊ ဇာနာဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော၊ ဝေမ္ဗိ- ဤသို့ ပြောဆိုပြန်
 ပါသော်လည်း၊ အဿ- ထို ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်၏၊ ပလာတေ-တပည့်၏ ထွက်ပြေး
 ခြင်းကြောင့်၊ ဂိဝါ-သည်၊ နဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ထေရော-ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်သည်၊
 (“ဝဒတိ” ၌ စပ်။) ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အယံ-ဤ သာမဏေသည်၊ ဝါ- ဤ
 ရဟန်းသည်၊ ကုဟိ- အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂမိဿတိ- သွားလတံ့နည်း၊ ဣဓေဝ-
 ဤအရပ်၌သာ၊ အစ္စတု-နေပါစေတော့၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဥပဇ္ဈာယ်
 က ပြောအံ၊) သော-ထို တပည့်သည်၊ စေပလာယတိ- အံ၊ (ဝေံ သတိ၊) ဂိဝါ
 ဟောတိ၊ သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဝါ-ထိုရဟန်းသည်၊ သဟေတုက သတ္တော-
 မဂ်ဖိုလ်ရရှိရန်အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တာသည်၊ ဝါ-ကျွတ်ထိုက်သော
 သတ္တာသည်၊ ဝတ္တသမ္ပန္နော-ကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ၊
 (ဝေံသတိ)၊ ထေရေန-သည်၊ အယံ-ဤသာမဏေသည်၊ ဝါ-ဤရဟန်းသည်၊
 ဤဒိသော- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ၏၊ ဣဏာသာမိကော-
 သည်၊ သာဓူတိ - ကောင်းပါပြီ ဟူ၍၊ စေ ဝိသဇ္ဇတိ- အကယ်၍ စွန့်လွှတ်အံ၊
 (ကြွေးများကို မတောင်းသောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်အံ၊) ဣစ္စေတံ-ဤသို့ စွန့်လွှတ်
 ခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ ပန- သို့မဟုတ်၊ ဥပမုပနံ- ထက်ဝက်ထက်ဝက်
 ကို၊ ဝါ-နည်းနည်း နည်းနည်းကို၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သစေ ဝဒတိ-
 အံ၊ (ဝေံသတိ)ဒါတဗ္ဗံ၊ [ဥပမုပနံ ယောကံ ယောကံ၊-ဇီကာ။]

အပရေန သမသေန-နောက်အခါ၌၊ (ရှင်ရဟန်း ပြုပေးပြီးသည်မှနောက်၌၊)
 အတိအာရာဓကော-ကျင့်ဝတ်ကို အလွန်ပြီးစေတတ်သူသည်၊ (အလွန်ဝတ်ကျေ
 သူသည်၊) ဟောတိ-အံ၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံကို၊ ဒေထ - ကုန်၊ (နည်းနည်းမက
 အကုန်လုံးပေးပါကုန်၊) ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထေပိ- လျှောက်အပ်သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗ
 မေဝ - ပေးထိုက်သည်သာ၊ [ဥပဇ္ဈာယ်က “မပေးတော့” ဟု ခုရန်ကွေပပြုလျှင်
 ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးလိုက်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ ဒါတဗ္ဗမေဝ ” ဟု
 ဝေဖြင့်ဆိုသည်၊-ဝိမတိ၊] ပန- ဆက်၊ ဥဒ္ဒသပရိပုစ္ဆာဒိသု- ပါဠိကိုရွတ်ပြခြင်း

အနက်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ကုသလော-ကျမ်းကျင်သည်၊ ဗဟုပကာရော- များသော ကျေးဇူးရှိသည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ) ဘိက္ခုနံ ရဟန်း အားလုံးတို့၏၊ ဘိက္ခုာစာရဝတ္တန - ဆွမ်းခံ လှည့်လည်ခြင်း ဟူသော ကျင့်ဝတ်ဖြင့်၊ ပရိယေသိတွ-ပိ - ရှာမှီးပြီး၍လည်း၊ ဣဏံ - ကို၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ- သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ [သာမဏေက သို့မဟုတ် ရဟန်းကလေးက စာ တော်လှ၍ သံဃာအား ကျေးဇူးများလျှင် ရဟန်းအားလုံးကပင် ကြွေးဆပ်ဘို့ရန် ဝိနည်းတော်အတိုင်းရှာ၍ ကြွေးဆပ်ရမည်-ဟူလို။]...ဣဏာယိက ဝတ္ထုကထာ- သည်၊ နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။

—◆—
ဒါသဝတ္ထုကထာ

န ဘိက္ခဝေ ဒါသောတိတ္ထေ- ဟူသော ဤပါဌ၌၊ (လဗ္ဗမာနာ- ရထိုက်ကုန် သော၊) ဒါသာ-ကျွန်တို့သည်၊ အန္တောဇာတော-အန္တောဇာတကျွန်ုပ်ငှား၊ ဓနက္ကိ တော- ဓနက္ကိတ ကျွန်ုပ်ငှား၊ ကရမရာနိတော - ကရမရာနိတ ကျွန်ုပ်ငှား၊ သာမံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဒါသဗျံ- ကျွန်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတော - ကပ်ရောက်သော ကျွန်ုပ်ငှား၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တ-ရော-၄ယောက်တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို ၄ ယောက်သော ကျွန်တို့ တွင်၊ အန္တောဇာတောနာမ - အိမ်တွင်း၌ဖြစ်သော ကျွန်မည်သည်၊ ဝါ- သား ပေါက်မည်သည်၊ ဇာတိဒါသော - မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့် ကျွန်ဖြစ်သော၊ (မွေး ကတည်းကကျွန်ဖြစ်သော)၊ ယရဒါသိယာ-အိမ်ကျွန်မ၏၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ [အန္တော-အိမ်၏အတွင်း၌၊ ဇာတော-ဖြစ်သောကျွန်တည်း၊ အန္တောဇာတော- ကျွန်။] ဓနက္ကိတောနာမ-ဥစ္စာဖြင့်ဝယ်အပ်သော ကျွန်မည်သည်၊ မာတာပိတူနံ- မိဘတို့၏၊ သန္တိကာ- အထံမှ၊ ပုတ္တောဝါ - သားကိုသော်ငှား၊ သာမိကာနံ- ကျွန်ပိုင်ရှင်တို့၏၊ သန္တိကာ-မှ၊ ဒါသောဝါ-ကျွန်ကိုသော်ငှား၊ ဓနံ-ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ ဒါသစာရိတ္တံ- ကျွန်၏စာရိတ္တသို့၊ (ကျွန်၏ ထုံးစံသို့) အာရောပေတွာ- တင်၍၊ ကိတော-ဝယ်အပ်သူတည်း၊ [ဓနေန-ဥစ္စာဖြင့်၊ ကိတော-ဝယ်အပ်သော ကျွန်တည်း၊ ဓနက္ကိတော-ကျွန်။] ဒွေပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ-

x x x x x x x x x

ဒါသာ။ ။ဒါသဇာတ်သည် ဒါနအနက်ဟော, ဘူဝါဒိ စုရာဒိတည်း။ “ဒါသာတေ- အရှင်သခင်တို့အား ပေးအပ်၏၊ ဣတိ ဒါသော ” ဟု ပြု၊ အစ်ပစ္စည်း ဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ ယောဇနာဌ်ကား— “ဒု+အာသာ ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ ဆင်းရဲသောကိစ္စ မကောင်း သောကိစ္စတို့၌ ပစ်ချအပ် သုံးစွဲအပ်သောကြောင့် “ဒါသ” ခေါ်သည် ဟု ကြံလေသည်။

ဒါသစာရိတ္တံ၊ ပေ၊ ကိတော။ ။ မြို့ရွာဒေသအလိုက် ကျွန်အဖြစ်ကို အသိအမှတ် ပြုဘို့ရန် ထုံးစံရှိ၏၊ အများသိအောင် ကြော်ငြာခြင်း စသည်ကို ပြုရ၏၊ ထို ထုံးစံကို “ဒါသစာရိတ္တံ ” ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ကျွန်ဖြစ်ကြောင်းကို အများ အသိအမှတ်ပြုစေ၍ ဝယ်အပ်သောသူသာလျှင် ဓနက္ကိတကျွန်ဖြစ်သည်။

ဤ အန္တောဇာတ ဓနတ္တိတကျွန်တို့ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ - ရှင် မဖြစ်စေထိုက် ကုန်၊ (ရှင်ပြုမပေးထိုက်ကုန်၊) ပဗ္ဗာဇေန္တေန - ရှင်ပြုပေးလိုသော ဆရာသည်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို ဇနပုဒ်၌၊ စာရိတ္တဝသေန-အကျင့်၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ထုံးစံ၏ အစွမ်းဖြင့်၊) အဒါသံ-ကျွန်မဟုတ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ-ကုန်၏။ [တတ္ထ တတ္ထ စာရိတ္တဝသေနာတိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဇနပဒေ ဒါသပဏ္ဏဇ္ဈာပနာဒိနာ (ကျွန်စာရင်းကို မီးရှို့ခြင်းအစရှိသော၊) အဒါသကရဏနိယာမေန- (ကျွန် မဟုတ်အောင် ပြုကြောင်းအထိမ်းအမှတ်ဖြင့်) - ဝိမတိ။]

ကရမရာနီတော နာမ - ကရမရာနီတကျွန် မည်သည်ကို၊ ဝါ - သူတပါး လက်ဖြင့် သေထိုက်သူ၏အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော ကျွန် မည်သည်ကို၊ (ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ထည့်သည်၊) တိရောရဋ္ဌံ- တိုင်းတပါးကို၊ ဝိလောပံ-လုယက် ဖျက်ဆီးမှုကို၊ ကတွာဝါ-ပြု၍သော်၎င်း၊ ဥပလာပေတွာဝါ- ဖြားယောင်း၍သော်၎င်း၊ တိရောရဋ္ဌတော-တိုင်းတပါးမှ၊ ဘုဇိဿမာနသကာနိ- ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်ဆိုင်သောလူတို့ကို၊ ဝါ-ကျွန် မဟုတ်သော လူတို့ကို၊ အာဟရန္တိ - ဆောင်ယူဘတ်ကြကုန်၏၊ ဝါ - တနည်း၊ အန္တောရဋ္ဌ ယေဝ- မိမိတိုင်း၏ အတွင်း၌ပင်၊ ကတာပရာဓံ-ပြု အပ်ပြီးသော မင်းပြစ်ရှိသော၊ ကဋ္ဌိ-ဘစုံတခုသော၊ ဝါမံ-ကို၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝိလုမ္ပထ-လုယက် ဖျက်ဆီးကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာဏာ ပေတိ - စေခိုင်း၏၊ တတော-ထို တစုံတခုသောရွာမှ၊ မာနသကာနိပိ- လူတို့ကို လည်း၊ အာဟရန္တိ - ဆောင်ယူဘတ်ကြကုန်၏၊ တတ္ထ - ထို လူတို့တွင်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပုရိသာ- တို့သည်၊ ဒါသာ- ကျွန် ယောက်ျားတို့တည်း၊ ဣတ္ထိ ယော-တို့သည်၊ ဒါသိယော- ကျွန် မိန်းမတို့တည်း၊ ဝေရူပေါ-သော၊ ကရမရာနီ တော-ကရမရာနီတဖြစ်သော၊ ဒါသော-ကို၊ ယေဟိ- အကြင်သူတို့သည်၊ အာနိ တော - ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ တေသံ-ထို ကျွန်ပိုင်ရှင်တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဝသန္တော ဝါ-နေဆဲကျွန်ကို သော်၎င်း၊ ဗန္ဓနာဂါရေ - နောင်အိမ်၌၊ ဗဒ္ဒေါဝါ- ချုပ်နှောင်

x x x x x x x

ကရမရာနီတော။ ။ ကရသဒ္ဓါသည် “လက်” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ မရိ တဗ္ဗောတိ မရော၊ ကရေန - သူတပါး၏လက်ဖြင့် + မရော - သေထိုက်သူတည်း။ ကရ မရော - သူ၊ ကရမရော + ဟုတွာ + အာနိတော ကရမရာနီတော- သူတပါးလက်ဖြင့် သေထိုက်သူ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော ကျွန်၊ လုယက် ဖျက်ဆီး၍ ဖြစ်စေ , ဖြားယောင်း၍ဖြစ်စေ တိုင်းတပါးမှ ဆောင်ယူအပ်သော သံ့ပန်း (သံ့ရ) ကျွန်တည်း။ “ တိရောရဋ္ဌံ ဝိလောပံကတွာဝါ ” ဖြင့် တိုင်းတပါးကို လုယက်ဖျက်ဆီး၍ ဆောင်ယူ အပ်သော ယောက်ျား မိန်းမတို့ကို ပြ၏။ “ ဥပလာပေတွာဝါ ” ဖြင့် တိုင်းတပါးကိုပင် ဥစ္စာ စသည်ဖြင့် ချော့ခမာ့ ဖြားယောင်း၍ ထို တိုင်းတပါးမှ ဆောင်ယူအပ်သော ယောက်ျား မိန်းမတို့ကို ပြ၏။ ယောက်ျား မိန်းမ ၂ မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် “မာနသကာနိ” ဟု နပုံလိန်သာမညအားဖြင့် ဆိုထားကြောင်းကို ယောဇနာဖွင့်၏။

အပ်သော ကျွန်ကိုသော်၎င်း၊ ပုရိသေဟိ-အစောင့်အရှောက်ယောက်ျားတို့သည်၊
 (ရဲသား စသူတို့သည်၊) ရက္ခိယမာနောဝါ- စောင့်ရှောက်အပ်ဆဲ ကျွန်ကိုသော်
 ၎င်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-အန္တယကား၊ ပလာယိတွာ-ထွက်ပြေး၍၊ ဂတော-
 သွားသော ကျွန်ကို၊ ဂတဋ္ဌာနေ - ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊
 ရညာ-သည်၊ တုဋ္ဌေန-နှစ်သက်သည်၊ (ဟုတွာ) ကရမရာနိတကေ-ကရမရာနိတ
 ကျွန်တို့ကို၊ မုဇ္ဈထ- လွတ်ကြကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာဝါ- ပြော၍သော်၎င်း၊ သဗ္ဗ
 သာဓာရဏန-အလုံးစုံတို့နှင့် ဆက်ဆံသော၊ နယေနဝါ-နည်းဖြင့်သော်၎င်း၊
 ဗန္ဓနာ- အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မောက္ခေ - လွတ်ခြင်းကို၊ ကတေ - ပြုအပ်ပြီးသော်၊
 ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောဝ-မုချ ရှင်ဖြစ်စေထိုက်သည်သာ။

သာမံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဒါသဗျံ-ကျွန်၏အဖြစ်သို့၊ (ဒါသဿ ဘာဝေါ ဒါသဗျံ၊
 ဘာဝအနက်၌ ဒါသနောင် ဗျပစ္စည်းသက်၊) ဥပဂတောနာမ - ကပ်ရောက်သူ
 မည်သည်၊ ဇီဝိတ ဟေတုဝါ - အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဟူသော အကြောင်း
 ကြောင့် သော်၎င်း၊ အာရက္ခဟေတုဝါ - အစောင့်အရှောက်ဟူသော အကြောင်း
 ကြောင့်သော်၎င်း၊ (စောင့်ရှောက်မည့်မိဘစသည်မရှိ၍ အစောင့်အရှောက်ခံလိုသော
 ကြောင့်သော်၎င်း၊) အဟံ- ကျွန်တော်သည်၊ တေ- အရှင်၏၊ ဒါသော- ကျွန်ပါ
 တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဒါသဘာဝံ- ကျွန်၏
 အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတော - ကပ်ရောက်သူတည်း၊ (ကေဝိယ - အဘယ်သူတို့ကဲ့သို့
 နည်း၊) ရာဇနံ- တို့၏၊ ဟတ္ထိ အဿ ဂေါမဟိံ သ ဂေါပကာဒယောဝိယ - ဆင်
 ထိန်း မြင်းထိန်း နွားထိန်း ကျွဲထိန်း အစရှိသူတို့ကဲ့သို့တည်း၊ တာဒိသော -
 သော၊ ဒါသော- ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ရညော- ၏၊ ဝဏ္ဏဒါသိနံ - အဆင်းရှိ
 သော ကျွန်မတို့၏၊ ဝါ- ပြည့်တန်ဆာမတို့၏၊ ပုတ္တာ- သားတို့သည်၊ ဟောန္တိ-
 ရှိတတ်ကုန်၏၊ အမစ္စပုတ္တသဒိသာ - အမတ်တို့၏သားနှင့် တူကုန်၏၊ တေပိ- ထို
 သားတို့ကိုလည်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

အသံယတာ - စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ် မရှိကုန်သော၊ ဘုဇိ
 သိတ္ထိယော- ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်ဆိုင်သောမိန်းမတို့သည်၊ ဝဏ္ဏဒါသိဟိ- တို့နှင့်၊
 သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဝိစရန္တိ-ကုန်၏၊ တာသံ- ထို မစောင့်စည်းသော မိန်းမတို့၏၊ ပုတ္တေ-
 တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝန္တတိ၊ (တာ- ထို အသံယတမိန်းမတို့သည်၊) သယမေဝ-
 သာလျှင်၊ ပဏ္ဏံ-ဝဏ္ဏဒါသိ စာရင်းစာရွက်သို့၊ အာရောပေန္တိ-တင်စေကြကုန်၏။

x x x x x x x

သဗ္ဗသာဓာရဏနဝါ နယေန။ ။အဘိသေကာဒိသု သဗ္ဗဗန္ဓနာနိ မောစာပေန္တိ၊
 တံ သန္ဓာယ “ သဗ္ဗသာဓာရဏနာ ” တိ ဝုတ္တံ၊- ဝိမတိ၊ အဘိသိက်သွန်းသောအခါ
 လွတ်လပ်ရေးရသောအခါ စသည်တို့၌ အလုံးစုံသောထောင်တို့ကို ဖွင့်၍ လွတ်တတ်ကြ
 ကုန်၏၊ ဤနည်းကို “ သဗ္ဗသာဓာရဏနည်း ” ဟု ခေါ်၏၊ “ ကျွန် ဟုတ် - မဟုတ်
 အားလုံးနှင့်ဆက်ဆံသောနည်း ” ဟုလို။

(တာသံ- ထို ဝဏ္ဏဒါသီစာရင်းဝင် မိန်းမတို့၏၊ ပုတ္တ- တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ-၄၊) န ဝဋ္ဋတိ၊ ဘဒ္ဒိပုတ္တကဝဏ္ဏဒီနံ-ကုမာရနတ်ကို ဆည်းကပ်သောဂိုဏ်း အစရှိသူ တို့၏၊ ဒါသာပိ-တို့ကိုလည်း၊ (ထို အဖွဲ့ဘဖွဲ့လုံးနှင့်ဆိုင်သော ကျွန်တို့ကိုလည်း၊) တေဟိ- ထို ဂိုဏ်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဒိန္နာ - ကျေကျေနပ်နပ် မပေးအပ်ကုန် သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ။

ဝိဟာရေသု-ကျောင်းတိုက်တို့၌၊ ရာဇူဟိ- တို့သည်၊ အာရာမိကဒါသာနာမ- အာရာမစောင့် ကျွန်မည်သည်တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဒိန္နာ- လှူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - န်၏၊ တေပိ - ထိုအာရာမိက ကျွန်တို့ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ ဘုဇိဿ-ကျွန်မဟုတ်သူတို့ကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ ဝါ- ပြုပြီးမှ၊

x x x x x x x

သယမေဝ၊ ပေ၊ န ဝဋ္ဋတိ။ ။ သယမေဝ ပဏ္ဍိ အာရောပေန္တိ၊ န ဝဋ္ဋတိတိ တာဘုဇိ သိတ္တိယော မယမိ ဝဏ္ဏဒါသီယော ဟောမာတိ အတ္တနော ရက္ခဏတ္ထာယ သယမေဝ ရာဇူနံ ဒါသိပဏ္ဍေ အတ္တနော နာမံ လိခါပေန္တိ၊ တာသံ ပုတ္တာစ ရာဒဒါသာဝ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ တေ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ-ဝိမတိ။

ဘုဇိဿ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။ ဘုဇိဿ ပန ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိတိ ယဿ ဝိဟာရဿ တေ အာရာမိကာ ဒိန္နာ၊ တသ္မိ ဝိဟာရေ သံသံ ဉပေတွာ ဖါတိကမ္မေန (တိုးပွားစေမှုဖြင့်) ဓနာနိ ဒတွာ ဘုဇိဿ ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ-ဝိမတိ။

ဘုဇိဿော။ ။ ဘုဇော အတ္တနော ယထာသုခံ ဝိနိယောဂေါ ဣဿော ဣန္ဒြိ တဗ္ဗော ဧတ္တာတိ ဘုဇိဿော၊ မူလပံ၊ မဟာအဿပုရသုတ် ဋီကာ၊ ဘုဇောကို “အတ္တနော ယထာသုခံ ဝိနိယောဂေါ” ဟု ဝိသေသနထည့်၍၎င်း၊ ဣဿောကို ဣန္ဒြိ တဗ္ဗော” ဟု၎င်း ဖွင့်သည်။ “ဘုဇော+ဣဿော ဧတ္တာတိ ဘုဇိဿော” သာ လိုရင်း တည်း၊ ဧတ္ထ - ဤ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်သွ၌၊ ဣဿော - အလိုရှိထိုက်သော၊ ဘုဇော- လက်သည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ ဣတိ ဘုဇိဿော၊ ကျွန်သည် မိမိလက်ဖြင့် အရှင်က ခိုင်းအပ် သော အမှုကို ပြုသုပ်ပေးရ၏၊ ဘုဇိဿကား ထိုသို့မလုပ်ရဘဲ ကိုယ်အလိုရှိရာကို လုပ် ပေးသော လက်ရှိသည်-ဟူလို။

တနည်း။ ။ “ဘုဇာနိဝိယ အတ္တနော ကိစ္စေ ဣသိတဗ္ဗောတိ ဘုဇိဿော” ဟု သာမညဖလသုတ်ဋီကာ ပြု၏၊ ဣသဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ ဘုဇာနိဝိယ - လက်တို့ကဲ့သို့+ ဣဿော-မိမိကိစ္စ၌ အလိုရှိအပ် စေခိုင်းအပ် စေခိုင်းနိုင်သူတည်း၊ ဘုဇိဿော-သူ။

တနည်း။ ။ “ဘုဇော ဧတဿ အတ္ထိတိ ဘုဇိဿော” ဟု ယောဇနာဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဘုဇသဒ္ဓါနောင် ကိဿနပစ္စည်းဟု ထောမနိမိလည်းဆို၏၊ သူတပါးတို့က စောင့်ရှောင် ပေးစရာလည်း မလို၊ ကျွေးမွေးစရာလည်း မလိုဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်နိုင် စားနိုင်ဘို့ရန် လက်ရှိသူ-ဟူလို။ [ကျွန်အဖြစ်မှလွတ်သောအခါ အမိန့်တော်ကို မလိုက် နာတော့ဘဲ ပယ်လှန်နိုင်သောကြောင့် ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်သူကို “တော်လှန်သူ” ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်၊ နဂိုရိကပင် ကျွန် မဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်သော ဘုဇိဿကို “တော်လှန်” ဟု အနက်မပေးရ။]

ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ မဟာပစ္စရိယံ - မဟာပစ္စရိ အဋ္ဌကထာ၌၊ အန္တောဇာတ ဓနက္ခိတကေ- အန္တောဇာတက္ခန္ဓံ ဓနက္ခိတက္ခန္ဓံတို့ကို၊ အာနေတွာ-၍၊ ဘိက္ခု သံဃဿ - အား၊ အာရာမိကေ-အာရာမစောင့်တို့ကို၊ ဒေမ- လှူပါကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ- လှူဘတ်ကြကုန်၏၊ တက္ကံ - ရက်တက်ရည်ကို၊ သီသေ- ဥးခေါင်း၌၊ အာသိတ္တကသဒ္ဓိသာဝ - သွန်းလောင်းအပ်သည်နှင့် တူကုန်သည် သာ၊ ဟောန္တိ- န်၏၊ တေ- ထိုအာရာမစောင့်ဖြစ်သော ကျွန်တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ကုရန္တိယံပန - ကုရန္တိ အဋ္ဌကထာ၌ကား၊ အာရာမိ ကံ-ကို၊ ဒေမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကပ္ပိယဝေါဟာရေန-အပ်သော အသုံးအနှုန်း ဖြင့်၊ ဒေန္တိ-ကုန်အံ့၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ဝေါဟာ ရေန-အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ ဒိန္နော-လှူအပ်သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ နေဝ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။

ဒုဂ္ဂတမနုဿာ - ဒုက္ခသို့ရောက်သော လူတို့သည်၊ ဝါ - လူဆင်းရဲတို့သည်၊ သံဃံ-ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဇီဝိဿာမ- အသက်မွေးကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိဟာရေ - ကျောင်းတိုက်၌၊ ကပ္ပိယကာရကာ - အပ်စပ်အောင် ပြုတတ်သူတို့ သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဧတေပိ- ဤ ကပ္ပိယကာရကတို့ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာ ဇေတုံ-၎င်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ မာတာပိတရော-မိဘတို့သည်၊ ဒါသာ- ကျွန်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ-န့်၏) ဝါ-တနည်း၊ မာတာဝေ-အမိသည်သာ၊ ဒါသိ- ကျွန်မတည်း၊ ပိတာ-အဘသည်၊ အဒါသော-ကျွန်မဟုတ်၊ တံ-ထိုသူ ကို၊ ပဗ္ဗာ ဇေတုံ နဝဇ္ဇတိ၊ ပန- အန္တယကား၊ ယဿ- အကြင်သူ၏၊ မာတာ- အမိသည်၊ အဒါသိ-ကျွန်မ မဟုတ်၊ ပိတာ-အဘသည်၊ ဒါသော- ကျွန်မတည်း၊ တံ- ထိုသူ။

x x x x x x x

တက္ကံ၊ ပေ၊ ဟောန္တိ။ ။ တက္ကံ သီသေ အာသိတ္တက သဒ္ဓိသာဝ ဟောန္တိတိ ကေသုစိ ဇနပဒေသု အဒါသေ ကရောန္တာ တက္ကံ သီသေ အာသိဉ္စန္တိ၊ တေန ကိရ တေ အဒါသာ ဟောန္တိ၊ ဝေမိဒမ္ပိ အာရာမိကဝစနေန ဒါနဗ္ဗိတိ အဓိပ္ပာယော၊- ဝိမတိ၊ “ရက်တက်ရည်ကို ဥးခေါင်းပေါ်၌ သွန်းလောင်းခြင်းသည် ဒေသထုံးစံအတိုင်း ကျွန် အဖြစ်မှ တော်လှန်လိုက်ခြင်းတည်း၊ အန္တောဇာတ ဓနက္ခိတက္ခန္ဓံတို့ကို အာရာမိက အဖြစ်ဖြင့် လှူခြင်းသည် ထိုတော်လှန်ခြင်းနှင့် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှင်ပြုပေးနိုင် သည်”ဟုလို။

ယေနကေနစိ ဝေါဟာရေန။ ။ အာရာမိကံ ဒေမာဟိဝါ အာရာမိကဒါသံ ဒေမာဟိဝါ ကပ္ပိယကာရက္ကံ ဒေမာဟိဝါ ယေနကေနစိ ဝေါဟာရေန(အပ်သောအသုံး အနှုန်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မအပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့်ဖြစ်စေ)၊-ယောဇနာ။ [နေဝ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံတိ ကပ္ပိယဝစနေန ဒိန္နောပိ သံဃဿ အာရာမိကဒါသတ္တာ ဝေ ဝုတ္တံ (အာရာမိကက္ခန္ဓံ ဖြစ်နေသောကြောင့် ကေနမုချ ရှင်ပြုမပေးရ- ဟု ဆိုသည်)၊- သာရတ္ထံ။]

ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ။ (မိဘနှစ်ပါးတို့တွင် အဓိက ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ဤ နှစ်ဝါကျကိုဆိုရသည်။) ဘိက္ခုသယ-၏၊ ဉတကာဝါ-ဆွေမျိုးတို့သည်သော် ၎င်း၊ ဥပဋ္ဌာကာဝါ-အလုပ်အကျွေးတို့သည်သော်၎င်း၊ ဒါသံ-ကို၊ ဒေန္တိ-လူတတ် ကြကုန်၏။ (ကိံ - အဘယ်သို့လျှောက်၍ လှူကြကုန်သနည်း။) ဣမံ-ဤသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ- ကုန်၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ဝေယျာဝစ္စံ- ဝေယျာဝစ္စကို၊ ကရိဿတိ- ပြုပါလတံ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ (ဒေန္တိ-နံ၏။) ဝါ-တနည်း၊ အတ္တနော-မိမိ ဟူသော၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ- မှာ၊ ဒါသော - သည်၊ အတ္ထိ- ရှိအံ့၊ ဘုဇိ သော - တော်လှန်သည်ကို၊ ကတောဝ - ပြုအပ်ပြီးသူကိုသာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ သာမိကာ-ကျွန်ပိုင်ရှင်တို့သည်၊ ဒါသံ-ကို၊ ဒေန္တိ-ကုန်၏။ (ကိံ - နည်း။) ဣမံ- ဤသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ- ကုန်၊ သစေ အဘိရမိဿတိ-အကယ်၍ မွေ့လျော်လတံ အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အဒါသော- ကျွန်မဟုတ်တော့ပါ၊ စေ ဝိဗ္ဗမိဿတိ-အကယ်၍ လူထွက်လတံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အမှာကံ - တို့၏၊ ဒါသောဝ - ကျွန်ဖြစ်ခြင်းတိုင်း သာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတံ၊ ဣတိ-သို့လျှောက်၍၊ (ဒေန္တိ။) အယံ-ဤသူသည်၊ တာဝကာလိကောနာမ-တာဝကာလိကမည်၏၊ ဝါ-အခိုက်အတန့်မျှ လွတ်လပ် သူမည်၏၊ တံ-ထိုသူ့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုဗ္ဗိယံ- ဤ၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ နိဿာမိကဒါသော-အရှင်မရှိသောကျွန်သည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ သောပိ- ထိုကျွန်ကိုလည်း၊ ဘုဇိသော-ကို၊ ကတောဝ-ကိုသာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ အဇာ နန္ဒော- ကျွန်အဖြစ်ကို မသိသည်၊ (ဟုတွာ) ပဗ္ဗာဇေတွာဝါ- ရှင်ဖြစ်စေပြီး၍ သော်၎င်း၊ ဥပသမ္မာဒေတွာဝါ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီး၍ သော်၎င်း၊ ပစ္စာ-နောက်မှာ၊ ဇာနာတိ-သိအံ့၊ (ဧဝံသတိ။) ဘုဇိသံ-ကို၊ ကာတု မေဝ-ပြုခြင်းငှါသာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏။

စ- ဆက်၊ ဣမဿ အတ္တဿ - ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (ရှင်ရဟန်းပြုပြီးမှ သိရသော်လည်း တော်လှန်မှုကို ပြုထိုက်၏ဟူသော ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊) ပကာသနတ္ထံ-ထင်ရှားပြခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဣမံ ဝတ္ထံ-ဤဝတ္ထုကို၊ ဝဒန္တိ-ပြောကြ ကုန်၏၊ ကံရ-ချဲ့၊ ကော-တယောက်သော၊ ကုလဒါသံ - အမျိုးတဥျား၏ ကျွန်မ သည်၊ ဧကန- တယောသော ယောက်ျားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ အနရာဓပုရာ-အနရာဓ မြို့မှ၊ ပလယိတွာ- လိုက်ပြေး၍၊ ရောဟဏေ- ရောဟဏဇနပုဒ်၌၊ ဝသမာနာ- နေစဉ်၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ပရိလဘိ-ရပြီ၊ သော- ထိုသားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍၊ ဥပသမ္မန္နကာလေ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ လဇ္ဇိ-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိသည်၊ ကုက္ကုစ္စကော-အပ်လေသလော၊ မအပ်လေ သလောဟု တွေးတော ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ အထ - ထိုမှ နောက်၌၊ ကေဒိဝသံ-တနေ့သ၌၊ မာတရံ-မယ်တော်ကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးရှာပြီ၊ (ကိံ - နည်း။) ဥပါသိကေ- မယ်တော် ဥပါသိကာ၊ ကိံ - အသို့နည်း၊ တုမှာကံ- သင်

မယ်တော်တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ ဘာတာဝါ- မောင်ကြီး မောင်ငယ်သည်၎င်း၊ ဘဂိနီ ဝါ-အမည်သည်၎င်း၊ နတ္ထိ-မရှိပါတကား၊ ကန္တိ-တစုံတယေခံသော၊ ဉာတကံ- ဆွေမျိုးကို၊ န ပဿာမိ-မမြင်ပါတကား၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆိ-ပြီ။)

တာတ-ချစ်သား၊ အဟံ - မယ်တော်သည်၊ အနုရာဓပုရေ - ဌ၊ ကုလဒါသီ- အမျိုးတဥျား၏ ကျွန်မတည်း၊ တဝပိတရာ- ကိုယ်တော် ခမည်းတော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ ပလာယိတွာ- လိုက်ပြေးခဲ့၍၊ ဣဓ- ဤ ရောဟဏဇနပုဒ်၌၊ ဝသာမိ- နေပါ ၏၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ သီလဝါ - သီလရှိသော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ မေ- ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ အသုဒ္ဓါကိရ- မစင်ကြယ်သတတ်၊ ဣတိ - သို့၊ သံဝေဂံ- ထိတ်လန့်ကြောင်း သဟောတ္တပ္ပဉာဏ်ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ မာတရံ-ကို၊ တဿ ကုလဿ-ထိုသခင်အမျိုး၏၊ နာမဂေါတ္တိ-အမည်အနွယ်ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ အနုရာဓပုရံ-သို့၊ အာဂမ္မ-လာ၍၊ တဿ ကုလဿ-၏၊ ယရဒ္ဓါရေ-အိမ် ပေါက်၌၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်ပြီ။

အတိစ္ဆထ ဘန္တေတိ - အတိစ္ဆထဘန္တေ ဟူ၍၊ (တနည်း၊ ဘန္တေ-အရှင် ဘုရား၊ အတိစ္ဆထ - ဤအိမ်ကို ကျော်လွန်၍ အခြားအိမ်၌ အလိုရှိပါကုန်၊ ဝါ- ကန်တော့ဆွမ်းပါဘုရား၊ ဣတိ - သို့၊) ဝုတ္တပိ-လျှောက်အပ်ပါသော်လည်း၊ နာတိက္ကမိ- အိမ်ကိုလွန်၍ မသွား၊ တေ- ထို အိမ်ရှင်တို့သည်၊ အာဂတ္တာ- ၍၊ ဘန္တေ-ရား၊ ကိ-အသို့ပါနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ သု-ကုန်ပြီ၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ ဣတ္ထန္တာမာ-ဤ အမည်ရှိသော၊ ပလာဘာ-ထွက်ပြေးသော၊ ဒါသီ-ကျွန်မသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ၊ ဘန္တေ- ရား၊ အတ္ထိ-ပါ၏၊ အဟံ-ငါသည်၊ တဿာ-ထို ကျွန်မ၏၊ ပုတ္တော-သားပါတည်း၊ မံ-ငါ့ကို၊ တုမှေ-တို့သည်၊ သစေ အနုဇာနာထ-အကယ်၍ အနူးအညွတ်ခွင့်လွတ်ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ၊) ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ လဘာမိ- ရပါအံ့၊ တုမှေ - တို့သည်၊ မယံ - ၏၊ သာမိကာ - အရှင်တို့ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့ ပြောပြီ။

တေ-ထိုသခင်တို့သည်၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ-ရှင်လန်းနှစ်သက်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဘန္တေ-ရား၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- သည်၊ သုဒ္ဓါ-စင်ကြယ်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ ဘုဇိသံ- ကျွန်အဖြစ်မှလွတ်သူကို၊ ကတွာ- ၍၊ စတူ ဟိ- ကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ-ပစ္စည်းတို့ဖြင့်၊ ပရိဇဂ္ဂန္တာ-ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန်လျက်၊ မဟာဝိဟာရေ- မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသာပေသံ - နေစေကြကုန်ပြီ၊ ထေရော- သည်၊ တံ ကုလံ- ကို၊ နိဿာယ- ၍၊ ဝသမာနောယေဝ-နေစဉ်ပင်၊ အရဟတ္တံ- သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ၊ ဣတိ (ဣမံ ဝတ္ထု-ကို၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏၊) ဣတိ-အပြီးတည်း။....ဒါသဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ကမ္မာရဘဏ္ဍာဝတ္ထုဒိ ကထာ

ကမ္မာရဘဏ္ဍာဝတ္ထု-ကား၊ တုလာဓာရမုဏ္ဍကော-ချိန်ခွင်ကို ဆောင်တတ်သော ရွှေပန်းတိမ်သည်၏ ဥျားပြည်းကလေးဖြစ်သော၊ သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တော-ရွှေပန်းတိမ် သည်၏ သားတည်း၊ ပဉ္စသိခေါ- ငါးခုသော ဥျားစွန်းရှိသော၊ တရုဏဒါရကော- ငယ်ရွယ်သော ကလေးတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ- သည်၊ ဟောတိ- ၏။ [ခေါင်းတုံး ဆိုသော်လည်း ရိတ်ထားအပ်သော ခေါင်းတုံးမဟုတ်၊ ရောင်မထုံးဘဲ ထားအပ် သော ခေါင်းတုံးတည်း၊ ခေါင်းပေါ်၌ ဥျားစွန်းကလေးကား ပါသေး၏။]

သံဃံ အပလောကေတံ ဘဏ္ဍာကမ္မာယာတိ - ကား၊ သံဃံ-ကို၊ ဘဏ္ဍာကမ္မ ဣာယ- ဥျားပြည်းခေါင်းတုံးမှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ (ဆံရိတ်ဘိုရာ၊) အာပုစ္ဆိ တုံ- ပန်ပြောခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ - ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တတြ - ထို သံဃံအပလောကေတံ အစရှိသောပါဌ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတံကား၊ အာပုစ္ဆိ န ဝိမိ- ပန်ပြောပုံ အစီအရင်တည်း၊ သီမာပရိယာပန္ဓေ- ဥပစာရသိမ်၌ အကျုံးဝင် ကုန်သော၊ (ဥပစာရသိမ်ဟူသည် ကျောင်းတိုက် တတိုက်လုံးတည်း၊ ထို ကျောင်း တိုက်တွင် ပါဝင်ကုန်သော၊) ဘိက္ခု- တို့ကို၊ သန္ဓိပါတေတွာ- စုဝေးစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗ ဇ္ဇာပေက္ခံ (ရှင် အဖြစ်ကို ရှုစွဲသော) ရှင်လောင်းကို၊ တတ္ထ - ထို သံဃာ့အစည်း အဝေးသို့၊ နေတွာ- ဆောင်၍၊ ဘန္ဓေ- တို့၊ သံဃံ - ကို၊ ဣမဿဒါရကဿ - ဤ သူငယ်၏၊ ဘဏ္ဍာကမ္မံ- ဥျားပြည်းခေါင်းတုံးမှုကို၊ (ဆံရိတ်ခြင်းကို) အာပုစ္ဆိ ဝိမိ- ပန်ပြောပါ၏၊ ဣတိ- သို့၊ တိက္ခတ္ထံဝါ- သုံးကြိမ်သော်၎င်း၊ ဒွိက္ခတ္ထံဝါ- နှစ်ကြိမ် သော်၎င်း၊ သကိံ ဝါ- တကြိမ်သော်၎င်း၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- လျှောက်ရာ၏၊ စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤသို့ လျှောက်ရာ၌၊ ဣမဿဒါရကဿ ဘဏ္ဍာကမ္မံ အာပုစ္ဆိ ဝိမိ- ဟူ၍၎င်း၊

x x x + x x x x

ကမ္မာရဘဏ္ဍာ။ ။ ဒဟရတာယ - (ငယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အမောဋ္ဌိ ဗန္ဓော (ဆံထုံး မထုံးရသေးသော) မုဏ္ဍိကသီသော (ဥျားပြည်းခေါင်းတုံး ဥျားခေါင်း ရှိသော) ကမ္မာရဒါရကော ဧဝံ ဝုတ္ထော (ရွှေပန်းတိမ်သည်၏ သားကလေးကိုပင် “ကမ္မာရဘဏ္ဍာ” ဟု ဆိုအပ်ပြီ)။ — ဝိမတိ။

တုလာဓာရ မုဏ္ဍကော ။ ။ ရွှေပန်းတိမ်သည်ကိုပင် ရွှေကိုဖြစ်စေ၊ ကြေးကို ဖြစ်စေ ချိန်ဘိုရန် ချိန်ခွင်ကို လက်ဖြင့် ဆောင်ယူတတ်သောကြောင့် “တုလာဓာရ” ဟု ခေါ်၏၊ တုလံ- ချိန်ခွင်ကို၊ ဓာရေတိ- ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ တုလာဓာရော- မည်၏။ [တုလာဓာရ မုဏ္ဍကောတိ ဧတ္ထ တုလာဓာရတိ တမ္မ သုဝဏ္ဏာဒီနံ တုလံ ဟတ္ထေန ဓာရေတိတိ ကမ္မာရာ “တုလာဓာရ” တိ ဝုတ္ထာ၊ တေသု ဧကော မုဏ္ဍိက သီသော ဒဟရောတိ အတ္ထော၊ — ဝိမတိ။]

ပဉ္စသိခေါ ။ ။ ပဉ္စ + သိခါယဿာတိ ပဉ္စသိခေါ၊ ဥျားစွန်းတခုကို ငါးစုခွဲ၍ ဖွတ်မြီးထိုးလျက် ရောင်မထုံးဘဲ နောက်ဆံ တွဲလဲထားသောကြောင့် “ပဉ္စသိခေါ” ဟု ခေါ်၏။ [ဧကောဝသိခါ ပဉ္စဝေဏိယော ကတွာ ဗန္ဓုနေန “ပဉ္စသိခါ” တိ ဝုတ္တိ၊ တာ တေဿ အတ္ထိတိ ပဉ္စသိခေါ၊ — ဝိမတိ။]

ဝါ- ဤသူငယ်၏ ဆံရိတ်ခြင်းကို ခွင့်ပန်ပါ၏ ဟူ၍၎င်း၊ ဣမဿ သမဏကရဏံ အာပုစ္ဆာမိတိပိ-ဟူ၍၎င်း၊ ဝါ-ဤသူငယ်၏ ရဟန်းပြုမှုကို ခွင့်ပန်ပါ၏ ဟူ၍၎င်း၊ ဣမဿ ပဗ္ဗာဇနံ အာပုစ္ဆာမိတိပိ- ဟူ၍၎င်း၊ ဝါ-ဤသူငယ်ကို ရှင်ပြုပေးခြင်းကို ပန်ပြောပါ၏ ဟူ၍၎င်း၊ အယံ သမဏော ဟောတုကာမောတိပိ-ဟူ၍၎င်း၊ ဝါ- ဤသူငယ်သည် ရဟန်းဖြစ်လိုပါ၏ ဟူ၍၎င်း၊ အယံ ပဗ္ဗဇိတုကာမောတိပိ-ဟူ၍၎င်း၊ ဝါ- ဤသူငယ်သည် ရှင်ရဟန်းပြုလိုပါ၏ ဟူ၍၎င်း၊ ဝတ္ထု- လျှောက်ခြင်း၎င်း၊ ဝန္တတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ (မြန်မာလိုလည်း လျှောက်ကောင်းပါ၏။)

သဘာဝဋ္ဌာနံ-သဘောတူသူတို့၏ အရပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ခေါင်းရိတ်ရာ ကျောင်းတိုက်က သံဃာအချင်းချင်း မကွဲမပြား သဘောတူနေကြလျှင်၊) ဒသ- တကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ ဝိသံ - နှစ်ကျိပ်သော၊ ဘိက္ခုဝါ- သော်၎င်း၊ တိသံ - သုံးကျိပ်သော၊ ဘိက္ခုဝါ- သော်၎င်း၊ ဝသန္တိ- နေကြကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိစ္ဆေဒေါ- အပိုင်း အခြားသည်၊ သစေ ပညာယတိ- အကယ်၍ ထင်ရှားအံ၊(ဝေသတိ)၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏၊ ဌိတော-ကာသံဝါ- တည်ရာ အရပ်သို့သော်၎င်း၊ နိသိန္နာကာသံဝါ - ထိုင်ရာ အရပ်သို့သော်၎င်း၊ ဝတ္တံ-သွား၍လည်း၊ ပုရိမနယေနေဝ - ဖြင့်ပင်၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ- ပန်ပြောရာ၏၊ (သံသံဘန္တေ ဣမဿဒါရကဿစသောရှေးနည်းအတိုင်းပင် ပန်ပြောပါ-ဟူလို၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ-ရှင်လောင်းကို၊ ဝိနာဝ-ကြည့်၍သာ၊ ဒဟရ ဘိက္ခုဝါ- ရဟန်းငယ်တို့ကိုသော်၎င်း၊ သာမဏေဒရဝါ - တို့ကိုသော်၎င်း၊ ပေသေတွာပိ - စေလွှတ်၍လည်း၊ ဘန္တေ-တို့၊ ကော-တယေဝံသော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ တဿ-ထိုရှင်လောင်း၏၊ ဘဏ္ဍုကမ္မံ- ကို၊ အာပုစ္ဆာမ-ကုန်၏၊ ဣတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အာပုစ္ဆာပေတံ- ပန်ပြောစေခြင်း၎င်း၊ ဝန္တတိ။

ကေစိ-အချို့ ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ သေနာသနံဝါ- ကျောင်းသို့သော်၎င်း၊ ဂုမ္မာဒိနိဝါ-ချုပ်အစရှိသော အရပ်တို့သို့သော်၎င်း၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ သစေ နိဒ္ဒါယန္တိဝါ-အကယ်၍မူလည်း အိပ်ပျော်နေကုန်အံ၊ သမဏဓမ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊ သစေ ကရောန္တိဝါ- အကယ်၍မူလည်း ပြုနေကုန်အံ၊ အာပုစ္ဆကာစ- ပန်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ပရိယေသန္တာပိ - ရှာမှီးပါကုန်သော်လည်း၊ အဒိသွာ-မတွေ့မြင်၍၊ ဝါ-မတွေ့မြင်ခြင်းကြောင့်၊ အမှေဟိ- ငါတို့သည်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ကို၊ အာပုစ္ဆိ တာ-ပန်ပြောအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ သည်နော-ဤသို့ မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- ကုန်အံ၊ (ဝေသတိ)၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ-ရှင်အဖြစ်မည်သည်၊ လဟုကံ-ပေါ့သော၊ ကမ္မံ-ကံတည်း၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်အဖြစ်သို့ရောက်သူသည်၊ သု ပဗ္ဗဇိတောဝ-ကောင်းစွာ ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်သာတည်း၊ (ရှင်ပြုပေးခြင်း အထမြောက်သည်-ဟူလို။) ပဗ္ဗာဇန္တဿာပိ-ရှင်ဖြစ်စေသော ဆရာ၏လည်း၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ အနေကဘိက္ခုသဟဿာဝါသော-ထောင်ပေါင်း များစွာသော ရဟန်းတို့၏ နေရာဖြစ်သော၊ မဟာဝိဟာရော - ကျောင်းတိုက်ကြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ သဗ္ဗေ, ဘိက္ခု- တို့ကို၊ သန္ဓိပါတေတုမိ- စည်းဝေးစေခြင်းငှါသော်မှ လည်း၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သေး၏၊ ဝါ- ပြုနိုင်ခဲ့သေး၏၊ ပဋိပါဠိယာ- အစဉ်အားဖြင့်၊ (တပါးပြီးတပါး၊) အာပုစ္ဆိ တံ-ပန်ပြောခြင်းငှါ၊ ပဂေဝ-ရှေးဥျး မဆွ အဏပင်၊ (ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့်ပြုအပ်၏၊ ဝါ-ပြုနိုင်ခဲ့၏၊) (ဧဝံသတိ)၊ ခဏ္ဍသီမာယံ - ခဏ္ဍသိမ်၌၊ ဌတောဝါ - တည်၍သော်၎င်း၊ နဒိ သမုဒ္ဒါဒိနိ- မြစ် သမုဒြာ အစရှိသောအရပ်တို့သို့၊ ဂတိံ- သွား၍သော်၎င်း၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော- ၏၊ [ထိုအရပ်၌လည်း ဥဒကုက္ကေပသိမ် ရနိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာမှ လွန်သွားသောကြောင့်၎င်း “နဒိသမုဒ္ဒါဒိနိ ဝါ ဂတိံ” ဟု ဆိုသည်၊] ပန - ဆက်၊ ယော - အကြင် ရှင်လောင်းသည်၊ နဝမုဏ္ဍော - အသစ်ဖြစ်သော ခေါင်းတုံ ပြီးသူသည်၊ ဝါ- ခေါင်းတုံး ပြီးခါစသည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ- ၍သော်၎င်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ဝိဗ္ဗန္တ ကော-လူတွက်ပြီးခါစသည်၊(ဟုတွာ)ဝါ၊ နိဂဏ္ဍာဒိသု-နိဂဏ္ဍအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရော-တယောက်ယောက်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ၊ ဒွဂ်လကေသောဝါ - လက်နှစ်သစ်ရှည်သော ဆံရှိသူသည်သော် ၎င်း၊ ဥနဒွဂ်လကေသောဝါ- လက်နှစ်သစ်အခံ ယုတ်လျော့သော ဆံရှိသူသည် သော်၎င်း၊(ဟောတိ)-၏၊ တဿ- ထိုရှင်လောင်း၏၊ ကေသစ္စေဒနကိစ္စံ-ဆံကို ဖြတ်ဘွယ်ကိစ္စသည်၊ ဝါ-ခေါင်းရိတ်ဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တဿ-ကြောင့်၊ ဘဏ္ဍုကမ္ပံ-ကို၊ အနာပုစ္ဆိ တွာဝိ- ၍လည်း၊ တာဒိသံ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ရှင်လောင်းကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝန္တတိ။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရှင်လောင်းသည်၊ ဒွဂ်လကေသော- လက် နှစ်သစ်ထက်ပိုလွန်သောဆံရှိသည်၊ အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ကေ သီခါမတ္တဓရောပိ-ဥျးစွန်းတခုမျှကို ဆောင်သူသည်မူလည်း၊ ဟောတိ ၏၊ သော- ထိုရှင်လောင်းကို၊ ဘဏ္ဍုကမ္ပံ-ကို၊ အနာပုစ္ဆိ တွာဝိ- ၍သော၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ဥပါလိဝတ္ထု - သည်၊ မဟာဝိဘင်္ဂ- ဘိက္ခုမဟာဝိဘင်း၌၊ ဝုတ္တနယဓမ္မဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

x x x x x x x x

အနာပုစ္ဆိ။ ။တ္ထေ ကိဉ္ဇာပိ “ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သံသံ အပလောကေတံ ဘဏ္ဍုကမ္ပာယာ”တိ တ္ထေကမေဝ ဝုတ္တံ၊ န ပန အနပလောကေန္တဿ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊ တထာပိ အဋ္ဌကထာယံ “ သဗ္ဗေ အာပုစ္ဆိတာ အမှော်တိ သညိနော၊ ပေ ၊ ပဗ္ဗာဇေ န္တဿာပိ အနာပုတ္တိတံ ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗိစ္စ အနာပုစ္ဆာ ကေသေ ဩဟာရေန္တဿ ဒုက္ကရ မေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- (မပန်ပြောဘဲ ရှင်ပြုပေးလျှင် ဒုက္ကရ်အာပတ်သင့်၏-ဟု မှတ်ပါ၊) ဝိမတိ။

အဟိဝါတကရောဂနာတိ-ကား၊ မာရိဗျာဓိနာ-သေစေတတ်သော အနာရောဂါကြောင့်၊ (“ကလင်္ကတံ ဟောတိ ” ဌစပ်။) ဟိ-ချဲ့၊ ယတြ- အကြင်အမျိုး၌၊ သောရောဂေါ- ထိုရောဂါသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတံ- ဖြစ်၏၊ တံကုလံ- ထိုရောဂါဖြစ်ရာ အမျိုးသည်၊ ဒွိပဒစတုပဒံ - အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော လူစသောသတ္တုအခြေလေးချောင်း ရှိသော ခွေး စသော သတ္တု ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသည်၊ နဿတိ- သေကြေပျက်စီး၏၊ ယော-အကြင် သူသည်၊ ဘိတ္တိံဝါ- နံရံကိုသော် ၎င်း၊ ဆဒနံဝါ - အမိုးကိုသော် ၎င်း၊ ဘိဒ္ဓိတွာ - ဖောက်ဖျက်၍၊ ပလာယတိ- ထွက်ပြေး၏၊ တိရောဂါမာဒိဂတောဝါ- အခြားရွာအစရှိသည်သို့ ရောက်နေသည် မူလည်း၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ မုစ္ဆတိ - ရောဂါမှ လွတ်၏၊ စ-ဆက်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထို အခြင်းအရာအတိုင်း၊) ဣတ္ထိ- ဤအမျိုး၌၊ ဝါ- ဤအမျိုးတွင်၊ ပိတာပုတ္တဂာဝ-အဘ သားတို့သည်သာ၊ မုစ္ဆိံသု- ရောဂါမှ လွတ်ကြကုန်ပြီ၊ တေန- ကြောင့်၊ ပိတာပုတ္တကာဝ သေသာ ဟောန္တိတိ- ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ-တို့သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ကာကုဇ္ဇပကန္တိ-ကား၊ ယော- အကြင်သူငယ်သည်၊ ဝါမဟတ္ထေန-လက်ဝဲလက်ဖြင့်၊ လေန္တု-ခဲကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်လျက်၊ အာဂတာဂတေ- လာကုန်လာကုန်သော၊ ကာကေ-ကျီးတို့ကို၊ ဥဒ္ဓာပေတွာ- ပျံတက်စေ၍၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ နိက္ခိတ္တံ-ချထားအပ်သော၊ ဘတ္တံ-ထမင်းကို၊ ဘုဉ္ဇိတံ - စားခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ အယံ - ဤ သူငယ်သည်၊ ကာကုဇ္ဇပကောနာမ- ကမည်၏၊ တံ-ထို ကျီးချောက်နိုင်သော သူငယ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝန္တတိ။ [“ဥဒ္ဓပကော”၌ ဥပုဗ္ဗ ချေဓာတ်၊ ကာရိတ် ဏာပေပစ္စည်း၊ ဣပစ္စည်းတည်း၊ ဥဒ္ဓံ ချေပယတိတိ ဥဒ္ဓပကော၊ ကာကာနံ - တို့ကို + ဥဒ္ဓပကော ကာကုဇ္ဇပကော- ကျီးတို့ကို ပျံသွားစေနိုင်သူ၊ ဝါ- ကျီးချောက်နိုင်သူ။]

ဣတ္ထရောတိ- ကား၊ အပ္ပမတ္တကော - နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ (ဝါသော ဘဝိဿတိ၌စပ်၊) ကတိပါဟမေဝ - အနည်းငယ်သော ရက်ပတ်လုံးသာ၊ ဝါသော-နေခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ်၊ ဣတိအတ္ထော။...။ သြဂဏေ နာတိ- ကား၊ ပရိဟိနဂဏေန - ယုတ်လျော့သောဂိုဏ်း ဖြစ်သော၊ (သြ၌ အဝသဒ္ဓါသည် ဟိနအနက်ဟောဟု ပြ၏၊) အပ္ပမတ္တကေန-နည်းသောအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘိက္ခုသံယေန-ရဟန်းသံဃာနှင့်တကွ၊ ဣတိအတ္ထော။

x x x x x x x

အဟိဝါတကရောဂနာ။ ။ မြွေဆိပ်တက်သကဲ့သို့ အဆိပ်ပိုးပါသော လေရောဂါတမျိုးကို “အဟိဝါတရောဂါ” ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ ထိုရောဂါဖြစ်လျှင် ကူးစက်တတ်သောကြောင့် တအိမ်လုံး တမျိုးလုံး အများအပြားသေ၍ အနည်းငယ်သာ ကြွင်းကျန်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် “မာရိဗျာဓိနာ”ဟု ဖွင့်သည်။ မာရိ-တအိမ်လုံး သေစေတတ်သော၊ ဗျာဓိ-အနာရောဂါကိုပင် “ပုလိပ်ကပ် ရောဂါ” ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြ၏။

အဗျတ္တေန ယာဝဇီဝန္တိ ဣတ္ထိ-ဌှိ၊ အယံ-ဌှိ အဗျတ္တရဟန်းသည်။ ဝုဒ္ဓတရံ-
 မိမိထက်ကြီးသော၊ အာစရိယံ-နိဿယည်းဆရာကို၊ သစေ န လဘတိ-အံ့၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ဥပသမ္ပဒါယ- ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ သဠိဝသောဝါ-
 ဝါ ၆၀ ရှိသူမူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ သတ္တတိဝသောဝါ-ဝါ ၇၀ ရှိသူမူလည်း၊
 ဟောတု၊ ဗျတ္တဿ-ဝိနည်းအရာ၌ ကောင်းစွာထက်မြက်သော၊ နဝကတရဿာ
 ပိ-သီတင်းငယ်၏သော်မှလည်း၊ သန္တိကေ-ဌှိ၊ ဥက္ကဋ္ဌိကံ-ဆောင့်ကြောင့်၊ နိသီဒိ
 တွာ-ထိုင်၍၊ အဉ္စလိံ - လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂဟေတွာ- ချီးမြှောက်၍၊ အာစရိယော
 မေ အာဝုသော ဟောဟိ၊ အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမိဘိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဌှိသို့၊
 တိက္ခတ္တံ-၃ ကြိမ်၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ နိဿယော-နိဿယည်းကို၊ ဂဟေတဗ္ဗောဝ-
 ယူထိုက်သည်သာ၊ ဝါ-ယူရမည်သာ။

ဂါမပ္ပဝေသနံ - ရွာတွင်းသို့ ဝင်ခြင်းကို၊ အာပုစ္ဆန္တေနာပိ - ပန်ပြောသော
 နိဿယည်းယူ တပည့်သည်လည်း၊ ဥက္ကဋ္ဌိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္စလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ
 “ ဂါမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမိ အာစရိယာ ” တိ- ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - လျှောက်ရာ၏၊
 သဗ္ဗ အာပုစ္ဆနေသု - အလုံးစုံသော ပန်ပြောခြင်းတို့၌၊ သေနယော - ဤနည်း
 ချည်းတည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဣတ္ထိ - ဌှိ နိဿယဂ္ဂဟဏ အရာ၌၊ ပဉ္စက
 ဆက္ကသု-တို့၌၊ ယတ္တကံ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သုတံ-ကြားနာအပ်
 သော ပရိယတ်ကို၊ နိဿယ မုတ္တကဿ-နိဿယည်းလွတ်သော ရဟန်းအတွက်၊
 ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ- အလိုရှိထိုက်၏၊ တံ- ထို ကြားနာအပ်သော ပရိယတ်ကို၊ ဘိက္ခုနော
 ဝါဒက ဝဏ္ဏနာယံ-ဘိက္ခုနောဝါဒက သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တဿ-ထို
 ကြားနာအပ်သော ပရိယတ်၏၊ နတ္ထိတဿ-မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပဿု
 တောတိစ-အပ္ပဿုတဟူ၍၎င်း၊ အတ္ထိတဿ- ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟုဿု
 တောတိစ-ဗဟုဿုတဟူ၍၎င်း၊ ဧဝံဒိတဗ္ဗော-၏၊ သေသံ ကြွင်းသော အစီအရင်
 သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိသည်သာ။

x x x x x x x x

ဂဟေတဗ္ဗောဝ။ ။ မိမိက သီတင်းကြီးသူဖြစ်သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ လက်အုပ်ချီ၍
 ဆောင့်ကြောင့်မထိုင်ဘဲ မနေပါနှင့်၊ အလုပ်ကို လေးစားရာရောက်အောင် လက်အုပ်
 ချီ၍ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍သာ ယူပါ-ဟူလို။ [မိမိအောင်ငယ်သူကို ဝပ်ချခြင်းဟူသော
 ဝစ္ဆာနသာ မပြုရ၊ အလုပ်ကိုလေးစားသောအားဖြင့် လက်အုပ်ချီမှုကား ပြုရပါသည်။]

အာယသ္မတော ဝစ္ဆာမိ။ ။ “အာစရိယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိ၊ အာယသ္မတော
 နိဿာယ ဝစ္ဆာမိ” ဟု ခေါက် ဆိုရမည်ကို ရှေ့အာစရိယကထာ၌ ပါဠိတော်ဝယ်
 ပြခဲ့ပြီ၊ “အာယသ္မတောတိ ဥပယောဂဏ္ဏေ သာမိဝစနံ” ဟု၎င်း၊ ဝစ္ဆာမိကို “ဝသိဿာ
 မိ” ဟု၎င်း ဋီကာဖွင့်ခဲ့၏၊ ဝစ္ဆာမိ၌ “ဝသဓာတ် သာမိဝိဘတ်” ဟု သိစေလိုသည်၊
 [“ဘန္တေ-ရား၊ မေ-၏၊ အာစရိယော- ဆရာသည်၊ ဟောဟိ-ဖြစ်ဘော်မူပါ၊ အာယ
 သ္မတော-အရှင်ဘုရားကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝစ္ဆာမိ- နေပါအံ့” ဟု အနက်ပေးပါ။]

ရာဟုလဝတ္ထုကထာ

ယေန ကပိလဝတ္ထုပေ၊ ပက္ခမိတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ အယံ- ဤဆိုအင်လတံကား၊ အနုပုဋိ- အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော၊ ကထာ- စကားတည်း၊ ကိရ- ချ၊ သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာ- သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာသည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ အဘိနိက္ခမနဒိဝသတော- ရှေးရှုထွက်တော်မူရာ နေ့မှ၊ ဝါ- တောထွက်တော်မူရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ မမ- ငါ၏၊ ပုဏ္ဏား- သားတော်သည်၊ ဗုဒ္ဓေါဘဝိဿာမိတိ- ဘုရားဖြစ်အံ့ ဟု ကြံ၍၊ နိက္ခန္ဓော- ထွက်သွားပြီ၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားသည်၊ ဇာတောနုခေါ- ဖြစ်လေပြီလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဝတ္တိသဝနတ္ထိ- ဖြစ်ပုံကို ကြားခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဩဟိတသောတော- ရှေးရှုထွက်အပ်သော နားရှိသည်၊ (ဟုတွာ) င- ဖြစ်၍သာ၊ ဝိဟရတိ- ၏၊ (“နားစွင့်နေသည်” ဟုလို၊) သော - ထို သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာသည်၊ ဘဂဝတော- မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပဓာနာစရိယဉ္စ- ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ခြင်းဟူသော အကျင့်ကို၎င်း၊ သမ္မောဓိဉ္စ- သစ္စာငှ ပါး တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းကို၎င်း၊ ဝါ- ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်းကို၎င်း၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာဒိနိစ- ဓမ္မစကြာကို လည်စေခြင်း အစရှိသည် တို့ကို၎င်း၊ သုဏန္ဒော - ကြားရသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝါ- ဖြစ်ပြီးနောက်၊) ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မေ- ငါ၏၊ ပုဏ္ဏား- သားတော်သည်၊ ရာဇဂဟံ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ- မှီ၍၊ ဝိဟရတိကိရ- နေသတတ်၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ၍၊ ဧကံ- တယောက်သော၊ အမစ္စံ- အမတ်ကို၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ပြော၍ စေခိုင်းသနည်း၊) တာတ- အမောင်၊ အဟံ- သည်၊ ဝုဗ္ဗော- ရင့်ပြီ၊ မဟလ္လကော- ကြီးပြီ၊ သဓု- တောင်းပန်ပါ၏၊ မေ- ငါ့အား၊ (“ဒဿဟိ” ၌ စပ်၊) ဝါ- ငါ၏၊ (“ပုတ္တံ” ၌ စပ်၊) ဝါ- ငါသည်၊ (ဇိဝန္တဿေဝံ၌ လက္ခဏဝန္တ စပ်၊) ဇိဝန္တဿေဝ- အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊ ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ ဒဿဟိ- ပြပါလော၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍ စေခိုင်းပြီ။

သော- ထို အမတ်သည်၊ သာဓုတိ- ကောင်းပါပြီဟူ၍၊ ပဋိသုဏိတွာ- ပြီး၍၊ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော - ယောက်ျားတထောင် အခြံအရံရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရာဇဂဟံ- သို့၊ ဂတ္တာ- ၍၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ပါဒေ - ခြေတော်တို့ကို၊ ဝဗ္ဗိတွာ- ဝပ်ချ၍၊ နိသိဒိ- ထိုင်ပြီ၊ အထ- ထို အခါ၌၊ အဿ - ထို အမတ်အား၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဓမ္မကသံ- တရားစကားကို၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ သော- ထိုအမတ်သည်၊ ပသိဒိတွာ- ကြည်ညို၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေဝ- ရှင့် အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒဉ္စ- မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၎င်း၊ ဝါ- ရဟန်းအဖြစ်ကို၎င်း၊ ယာစိ - တောင်းပြီ၊ တတော- ထိုသို့တောင်းခြင်းကြောင့်၊ နံ- ထိုအမတ်ကို၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဧဟိဘိက္ခူ၊ ပသမ္ပဒါယ- ဧဟိဘိက္ခူ၊ ရဟန်းအဖြစ်အားဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒေသိ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ သော- ထိုအမတ်သည်၊ သပရိသော- ပရိသတ်နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ) အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတွာ- ရေခံ၍၊ တတ္ထေဝ-

ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင်၊ ဖလသမာပတ္တိသုခံ - ဖလသမာပတ်ချမ်းသာကို၊ အနာဘဝ
 မာနော- ခံစားလျက်၊ ဝိဟာသိ- ပြီ၊ ရာဇာ- သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊ တေနေဝဥပါ
 ယေန- ထိုနည်းဖြင့်ပင်၊ အပရေပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ- ဂ ယောက်
 ကုန်သော၊ ဒုတေ- တမန်တော်တို့ကို၊ ပဟိဏိ- လေ့လာပြီ၊ တေပိ- ထို တမန်တော်
 တို့သည်လည်း၊ သဗ္ဗေ- အားလုံးတို့သည်၊ သပရိသာ- ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တထေဝ- ထိုရှေးအမတ်အတူသာ၊ အရဟတ္တိ- သို့၊ ပတွာ- ၍၊
 တတ္ထေဝ- ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင်၊ ဝိဟရိ သု- နေကြကုန်ပြီ၊ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေ
 န - ဤမည်သော အကြောင်းကြောင့်၊ တေ - ထို အမတ်တို့သည်၊ နာဂစ္ဆန္တိ-
 မလာကြကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ရညော- အား၊ ကောစိ- တစုံတယောက်သော၊ ပဝတ္တိ
 မတ္တမိ- ဖြစ်ပုံမျှကိုလည်း၊ အာရောစေန္ဒာ- ပြောလာသူသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

အထ- ထိုမှနောက်၌၊ ရာဇာ- သည်၊ ဗောဓိသတ္တေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဧက
 ဒိဝသံ- တခုသောနေ၌၊ ဝါ - တနေ့တည်း၌၊ ဇာတံ- မွေးဖွားသော (ဖွားဘက်
 တော်ဖြစ်သော၊) ကာဠုဒါယီ နာမ- ကာဠုဒါယီမည်သော၊ အမစ္စံ- ကို၊ ပဟိ
 ဏိတုကာမော- လေ့လာလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပုရိမနယေနေဝ- ရှေးနည်းဖြင့်ပင်၊
 ယာစိ- တောင်းပန်ပြီ၊ သော - ထို ကာဠုဒါယီအမတ်သည်၊ အဟံ- ကျွန်တော်
 သည်၊ ပဗ္ဗဇိတံ- ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှါ၊ ဝါ- ရှင်ရဟန်းပြုခွင့်ကို၊ သစေ လဘာမိ- အံ့၊
 (ဧဝံသတိ)၊ ဒသေဿာမိ- ပြာအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- သံတော်ဥျားတင်ပြီ၊ တံ- ထို
 ကာဠုဒါယီ အမတ်ကို၊ ရာဇာ- သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာပိ- ရှင်ရဟန်းပြု၍လည်း၊ မေ-
 အား၊ ဝါ- န၊ ပုတ္တံ- ကို၊ ဒသေဟိ- လော၊ ဣတိ- သို့ပြော၍၊ ပဟိဏိ- လေ့လာ
 ပြီ၊ သောပိ - ထို ကာဠုဒါယီ အမတ်သည်လည်း၊ ပုရိသသဟဿ ပရိဝါရေ-
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂတ္တာ- ၍၊ တထေဝ - ထို ရှေးအမတ်တို့ အတူသာ၊ သပရိ
 ဝါရော- အခြံအရံနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ) အရဟတ္တိ, ပါပုဏိ- ပြီ၊ သော-
 ထို ကာဠုဒါယီထံရှိသည်၊ ဧကဒိဝသံ - တနေ့သ၌၊ သဗ္ဗသဿေသု - အလုံး
 စုံသော ကောက်စပါးတို့ကို၊ သမ္ဘတေသု- ကောင်းစွာ ဆောင်ယူအပ်ကုန်ပြီးလ
 သော်၊ (စပါးများ သိမ်းပြီးကုန် သသော်၊) ဇနပဒမန- သသု- ဇနပုဒ်၌နေသူ လူ
 တို့သည်၊ (နယ်သူနယ်သား လူအများတို့သည်၊) ဝိသဋ္ဌကမ္မန္တ သု- စွန့်လွှတ်အပ်
 သော အလုပ်ရှိကုန်လသော်၊ (အလုပ်အကိုင် ပြီးကုန်လသော်၊) ထလဇ ဇလဇ
 ပုပုသု- ကုန်း၌ဖြစ်သော ပန်း, ရေ၌ဖြစ်သောပန်းတို့သည်၊ (ကုန်းပန်း ရေပန်း

x x x x x x x x x
 သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသံ ဇာတံ ။ ။ ဖွားဘက်တော် ၇ ပါးကား- မောဓိဝင်, ယသော်
 ဓရာ, ရှေ့အိုးကြီး ၄ လုံး, စီးတော်ဆင်, ကဏ္ဍကမြင်းတော်, ဆန္ဒအမတ်, ကာဠုဒါယီ
 အမတ်တည်း၊ - ဇီကာ၊ အချို့စာများ၌ စီးတော်ဆင်မပါဘဲ ရှင်အာနန္ဒာကို ဖွားဘက်
 တော်အဖြစ်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားကြ၏၊ မြတ်စွာဘုရားအောင်ငယ်သော ဝမ်းကွဲညီတော်
 ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်အာနန္ဒာသည် ဖွားဘက်တော် ၇ ပါး၌ မပါနိုင်ပါ။

တို့သည်။) ပုပ္ဖိတေသု-ကောင်းစွာဖြစ်သော အပွင့်ရှိကုန်လသော်၊ ဝါ- ပွင့်ကုန်လသော်၊ [သဇ္ဇာတံ+ပုပ္ဖံ+ ယေသန္တိ ပုပ္ဖိတာ၊ သဇ္ဇာတ အဿတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်။] မဂ္ဂေ- လမ်းခရီးသည်၊ ပဋိပဇ္ဇနက္ခမေ- သွားခြင်း၌ ခုံလသော်၊ (သွားဘို့ရန် သင့်လျော်လသော်၊) ဘဂဝန္တံ- ကို၊ ဝဗ္ဗိတွာ-ပပ်ချ၍၊ သဗ္ဗိမတ္တာဟိ- ၆၀ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဂါထာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဂမနဝဏ္ဏံ-ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူခြင်း၌ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဝဏ္ဏေသိ-ချီးမွမ်းပြီ။

ဘဂဝါ-သည်၊ တေ-ဤ ချီးမွမ်းခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ, တုမှာကံ- ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ ပိတာ-ခမည်းတော်ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာ-သည်၊ (ပေသေသိ-၌စပ်၊ အဟံ-သည်၊) မဟာလ္လကော-ကြီးရင့်သည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏၊ ဇီဝန္တဿေဝ-အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊ မေ-အား၊ ဝါ- ၏၊ ပုတ္တံ- ကို၊ ဒဿေဟိ- ပြုပါလော၊ ဣတိ- သို့ မှာ၍၊ ဓံ- တပည့်တော်ကို၊ ပေသေသိ - စေလွှတ်ပါပြီ၊ ဘန္တေ, သာဓု - တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣတကာနံ-ဆွေတော် မျိုးတော်တို့အား၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်မှုကို၊ ကရောတု - ပြုတော်မူပါ၊ စာရိကံ - ဒေသစာရိကို၊ ပတ္တမိတံ- ဖဲကြွတော်မူခြင်းငှါ၊ ကာလော-အချိန်တန်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ တေနဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ဒေသစာရိလှည့်လည်ဘို့ရန် အချိန်တန်လျှင်၊) သံဃဿ- အား၊ အာရောစေဟိ-ပြောလိုက်လော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဂမိယဝတ္တံ- ခရီးသွားမည့်သူ၏ ဝတ်ကို၊ ပူရေသန္တိ-ဖြည့်ကုန်လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ, သာဓု-ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ထေရော-ကာဠုဒါယိထေရ်သည်၊ တထာ-ထိုမိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

ဘဂဝါ - သည်၊ အင်္ဂမဂ္ဂဝါသီနံ- အင်္ဂတိုင်း မဂ္ဂတိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးသားတို့၏၊ ဒသဟိ သဟဿေဟိ-တသောင်းတို့၎င်း၊ ကပိလဝတ္ထုဝါသီနံ-ကပိလဝတ်မြို့၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ (ကုလပုတ္တာနံ-တို့၏၊) ဒသဟိ (သဟဿေဟိ) - တသောင်းတို့၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗေဟေဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသတိ သဟဿေဟိ - နှစ်သောင်းကုန်သော၊ ဒိဏာသဝေဟိ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိဝုတော-ခြံရံအပ်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရာဇဂဟာ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်တော်မူ၍၊ ရာဇဂဟတော-မှ၊ သဗ္ဗိယောဇနိကံ-ယူဇနာ ၆၀ ရှိသော၊ ကပိလဝတ္ထု- ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-တနေ့ တနေ့၌၊ ယောဇနံ- တယူဇနာတိုင်တိုင်၊ (တနေ့ တယူဇနာကျ၊) ဂစ္ဆန္တော- ကြွတော်မူလသော်၊ ဒွိဟိ မာသေဟိ- ၂ လတို့ဖြင့်၊ ပါပုဏိဿာမိ-ရောက်လိမ့်မည်၊ ဣတိ- ဤသို့မှန်း၍၊ အတုရိတစာရိကံ- လျင်လျင်မြန်မြန် မဟုတ်သော ဒေသစာရိကို၊ ပတ္တမိ - ဖဲကြွတော်မူပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ ယေန၊ ပေ၊ ပတ္တမိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

စ- ဆက်၊ ဝေ- သို့၊ ဘဂဝတိ- သည်၊ ပက္ကန္တေ - ဖဲကြွတော်မူလသော်၊ ဥဒါယိ
 ဣရော-သည်၊ နိက္ခန္တဒိဝသတော-ထွက်တော်မူရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သုဒ္ဓေါဒန
 မဟာရာဇဿ-၏၊ ဝေဟေ-နန်းတော်၌၊ ဘတ္တကိစ္စံ- ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကရောတိ-၏၊
 ရာဇာ-သည်၊ ထေရံ- ကို၊ ပရိဝိသိတွာ- ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပြီး၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏ
 န - နံသာမူနံဖြင့်၊ ဥဗ္ဗန္တော- ပွတ်တိုက်၍၊ ဥတ္တမ ဘောဇနဿ - မြတ်သော
 ဘောဇနဖြင့်၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌ “ဥတ္တမ ဘောဇနရသဿ-မြတ်သောဘောဇန
 အရသာဖြင့် ” ဟု ရှိ၏။) ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ဘဂဝတော- အား၊ ဒေဟိ-လှူပါ
 လော၊ ဣတိ-ဤသို့လျှော့၍၊ ထေရဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ထပေတိ-ထား၏၊ ထေရော
 ပိ-သည်လည်း၊ တထေဝ- ထို လျှော့အပ်သည့်အတိုင်းပင်၊ ကရောတိ-၏၊ ဣ တိ-
 ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အန္တရာမဂ္ဂ-ခရီးအကြား၌၊ ရညောယေဝ- ၏သာ၊
 ပိဏ္ဏပါတံ-ကို၊ ပရိဘုဇ္ဇိ-ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီ၊ စ-ဆက်၊ ထေရောပိ-သည်လည်း၊
 ဘတ္တကိစ္စာ ဝသာနေ- ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စ၏ အဆုံး၌၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်း
 နေ့တိုင်း၊ ရညော-အား၊ အာရောဓစတိ- ပြောပြ၏၊ (ကိံ)၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဘဂ
 ဝါ-သည်၊ ဣတ္ထကံ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်သို့၊ အာဂတော- ရောက်
 တော်မူလာပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာရောဓစတိ-၏) စ-သည်သာမကသေး၊ ဗုဒ္ဓဂုဏ
 ပဋိသံယုတ္တာယ-ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ကထာယ- စကားဖြင့်၊
 သာကိယာနံ-သာကီဝင်တို့အား၊ ဘဂဝတိ-၌၊ သဒ္ဓံ-ယုံကြည်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ-
 ဖြစ်စေပြီ၊ တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်၊ နံ - ထို ကာဠုဒါယိထေရ်ကို၊ ဘဂဝါ-
 သည်၊ တေဒဂ္ဂံ၊ ပေ၊ ကာဠုဒါယိတိ-ဟူ၍၊ တေဒဂ္ဂ- တေဒဂ်အရာ၌၊ ထပေသိ-
 ထားတော်မူပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ သာဝကာနံ- သာဝကဖြစ်ကုန်
 သော၊ ကုလပ္ပသာဒကာနံ-ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ကို ကြည်ညိုစေတတ်ကုန်သော၊
 ဘိက္ခူနံ - တို့တွင်၊ ယဒိဒံ (ယော အယံ) ကာဠုဒါယိ - အကြင် ကာဠုဒါယိ
 သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧတံ (ဧသော)-ဤကာဠုဒါယိသည်၊ (မမ-၏၊ သာဝကာနံ-
 ကုန်သော၊ ကုလပ္ပသာဒကာနံ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ-တို့တွင်၊) အဂ္ဂံ (အဂ္ဂေါ)-
 အမြတ်ဆုံးတည်း။]

သာကိယာပိ-တို့သည်လည်း၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ အနုပ္ပတ္တေ-ရောက်တော်မူလ
 သော်၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဉ္ဇတိသေဋ္ဌံ - ဆွေမျိုးမြတ်ကို၊ ပဿိဿာမ- ဖူးကုန်အံ့၊
 ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သဒ္ဓိပတိတွာ- စုဝေး၍၊ ဘဂဝတော- ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-သီတင်း
 သုံးတော်မူရာ အရပ်ကို၊ ဝိမံသမာနာ-စူးစမ်းဆင်ခြင်ကုန်လသော်၊ နိဂြောဓသက္က
 သ- နိဂြောဓသးကီဝင်၏၊ အာရာမော- ခြံကို၊ ရမဏိယော- မွေ့လျော်ထိုက်၏၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ သလ္လက္ခေတွာ - မှတ်သား၍၊ တတ္ထ- ထို နိဂြောဓသးကီဝင်၏ ခြံ၌၊
 သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ပဋိဇဂ္ဂနပိဓိံ - သုမ်သင်ရှင်းလင်းမှု အစီအစဉ်ကို၊ ကာရေ
 တွာ- ပြုစေပြီး၍၊ ဂန္ဓပုပ္ပါဒိဟတ္တာ - လက်၌ နံသာပန်းအစရှိသော ပူဇော်ဘွယ်ရှိ

ကုန်သည်။ ဝါ - နံသာပန်း အစရှိသော ပူဇော်ဘွယ်တို့ကို လက်စွဲကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ ပစ္စုဂ္ဂမနံ-ရှေးရှု တက်သွားခြင်းကို၊ ဝါ-ခရီးဥျးကြိုဆိုခြင်းကို၊ ကရောန္တာ- ပြုကုန်လသော်၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရ ပဋိမဏ္ဍိတေ- ဆင်အပ်သော အလုံးစုံသော တန်ဆာရှိကုန်သော၊ ဒဟရ ဒဟရေ - ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော၊ နာဂရိကဒါရကေစ-မြို့၌နေသော သတို့သားကလေးတို့ကို၎င်း၊ (နာဂရိကာ- မြို့၌နေကုန်သော၊) ဒါရိကာယောစ- သတို့သွီးကလေး တို့ကို၎င်း၊ ပဌမံ - ရှေးဥျးစွာ၊ ဝါ- ရွှေက၊ ပဟိဏိံ သု-စေလွှတ်ကြကုန်ပြီ၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ရာဇကုမာရေစ-မင်းမျိုး သတို့သား တို့ကို၎င်း၊ ရာဇကုမာရိ ကာယောစ - မင်းမျိုး သတို့သွီးတို့ကို၎င်း၊ (ပဟိဏိံ သု၊) တေသံ - ထို မင်းသား မင်းသွီးတို့၏၊ (ကုမာရိကာယောကို ငဲ့၍ “တေသံ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) အနန္တရာ - အခြားမဲ့၌၊ သာမံ - ကိုယ်တိုင်၊ (လူကြီးများကိုယ်တိုင်)၊ ဂတိန္ဒာ- ရှိ၊ ပုပ္ဖဝန္တ စုဏ္ဏာဒိဟိ- ပန်း နံ့သံမှုန့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇယမာနာ-ပူဇော်ကုန်လျက်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ပင့်၍၊ နိဂြောဓာရာမမေဝ-နိဂြောဓာရုံ ကျောင်းတိုက်သို့သာ၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ တတြ-ထို နိဂြောဓာရုံ ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဝိသတိသဟဿ ဒိဏာသဝ ပရိဝုတော- ၂ သောင်းသောရဟန္တာတို့ ခြံရံအပ်တော်မူသည်။ (ဟုတွာ) ပညတ္တဝရ ဗုဒ္ဓါသနေ- ခင်းထားအပ်သော မြတ်သော ဘုရားနေရာတော်၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ။

သာကိယာ-တို့သည်၊ မာနဇာတိကာ- မာနသဘော ရှိကုန်၏၊ ဝါ-မာနကြီးကုန်၏၊ မာနထဒ္ဓါ - မာနကြောင့် ခက်ထန်ကုန်၏၊ တေ- ထို သာကိဝင်တို့သည်၊ သိဒ္ဓတ္ထကုမာရေ-သည်၊ အမှေဟိ-ငါတို့အောက်၊ ဒဟရတရောဝ-ငယ်သည်သာ၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ကနိဋ္ဌာ-ညီငယ်တည်း၊ ဘာဂိနေယျာ-နှမတော်၏ သားတည်း၊ ဝါ-တူတည်း၊ ပုတ္တော-သားတည်း၊ နတ္တာ-မြေးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ ဒဟရဒဟရေ- ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော၊ ရာဇကုမာရေ - မင်းသားတို့ကို၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ တုမှေ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့က၊ ဝန္တထ- ဝပ်ချကြကုန်၊ မယံ-တို့သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ပိဋိတော-နောက်၌၊ ဝါ-နေခံက၊ နိသီဒိဿာမ-ထိုင်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟံသု။) တေသု-ထို သာကိဝင်တို့သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ (ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော စိတ်နေစိတ်ထားဖြင့်၊) နိသိန္ဓေသု - ထိုင်နေပြီးကုန်လသော်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေသံ-ထိုသာကိဝင်တို့၏၊ အဇ္ဈာသယံ-အလိုကို၊ ဩလောကေတွာ- ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်တော်မူ၍၊ မံ-ကို၊ ဉာတိ-ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ကို၊ ဝန္တာပယိဿာမိ-ဝပ်ချစေအံ့၊ ဣတိ-သို့ ကြံတော်မူ၍၊ အဘိညာပါဒကံ-အဘိညာဉ်၏အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ-စတုတ္ထဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-ဝင်စားတော်မူ၊ ဝုဋ္ဌာယ- ထတော်မူပြီး၍၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ အာကာသံ-ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဗုဂ္ဂတိန္ဒာ- ရှေးရှုကြတော်မူ၍၊ တေသံ-ထို သာကိဝင်တို့၏၊

သီသေ- ဥးခေါင်း၌၊ ပါဒပံသုံ - ခြေတော်မှန်ကို၊ ဩကိရမာနောဝိယ - ကြံဖြန့်
 တော်မူသကဲ့သို့၊ ကဏ္ဍမ္မမူလေ - ကဏ္ဍမည်သော သရက်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊
 ယမကပါဠိဟာရိယသဒိသံ - ရေမီး အစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့် တူသော၊
 ပါဠိဟာရိယံ-တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ၊ [တာဝတိံသာ ကြွခါ
 နီးဝယ် ကဏ္ဍဥယျာဉ်စောင့်စိုက်ပျိုးအပ်သော သရက်ပင်အနီးအောက်၌ ပြုအပ်
 သော တန်ခိုးပြာဠိဟာက ထင်ရှားသောကြောင့် ထို တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ဥပမာ
 ပြုလေသည်။]

ရာဇာ-ခမည်းတော် မင်းသည်၊ တံ အစ္စရိယံ- ထို အံ့ဩဘွယ်ကို၊ ဒိသ္မာ-
 မြင်ရ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိံ) ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ တုမ္ဘာကံ-သားတော်
 ဘုရားတို့၏၊ မင်္ဂလဒိဝသေ-မင်္ဂလာနေ့၌၊ (ကင်ပွန်းတပ်ရာနေ့၌၊) မြာဟ္မဏဿ-
 အသိတရှင်ရသေ့ကို၊ ဝန္ဒနတ္ထံ - ရှိခိုးခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဥပနိတာနံ - အနီးသို့
 ကပ်ဆောင်အပ်ကုန်သော၊ ဝေ | - အသင်သားတော်တို့၏၊ ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ ပရိ
 ဝတ္တိတွာ - ပြောင်းပြန် ပြန်၍၊ မြာဟ္မဏဿ- အသိတ ရှင်ရသေ့၏၊ မတ္ထကေ-
 အထက်၌၊ ပတိဋ္ဌိတေ-တည်သည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာပိ- မြင်ရ၍လည်း၊ အဟံ-သည်၊
 တုမ္ဘာ- အသင်သားတော်တို့ကို၊ ဝန္ဒိံ - ရှိခိုးခဲ့ဘူးပါပြီ၊ အယံ - ဤရှိခိုးခြင်းသည်၊
 မေ- ခမည်းတော်၏၊ ပဌမဝန္ဒနာ - ပဌမရှိခိုးခြင်းပါတည်း၊ ဝပ္ပမင်္ဂလဒိဝသေ-
 ရိုက်ပျိုးခြင်း မင်္ဂလာနေ့၌၊ (“လယ်ထွန်မင်္ဂလာ” ဟု ခေါ်ကြသည်။) ဇမ္ဗုစ္ဆာ
 ယာယ-ဇမ္ဗုသပြေပင်ရိပ်၌၊ ဝါ-ဝယ်၊ သိရိသယနေ-အသားရရှိသော အိပ်ရာ
 ပေါ်၌၊ ဝေ | - အသင် သားတော်တို့သည်၊ နိပန္နာနံ- လျောင်းနေကုန်စဉ်၊ ဇမ္ဗု
 ဣယာယ-၏၊ အပရိဝတ္တနံ- မပြန်လည်ခြင်းကို၊ (သပြေပင်ရိပ် မရွေ့ခြင်းကို၊)
 ဒိသ္မာပိ-၍လည်း၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ဝန္ဒိံ - ပြီ၊ အယံ-သည်၊ မေ-၏၊ ဒုတိယဝန္ဒနာ-
 နှစ်ကြိမ်မြောက် ရှိခိုးခြင်းပါတည်း၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဒိဋ္ဌပုပ္ဖံ-ရှေး၌ မမြင်
 အပ်သော၊ ဝါ - မမြင်အပ်ဘူးသော၊ ဣမံ ပါဠိဟာရိယံ - ဤရေမီး အစုံထွက်
 ပေါ်လာသောတန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ ဒိသ္မာပိ-၍လည်း၊ တုမ္ဘာကံ-တို့၏၊ ပါဒေ-
 တို့ကို၊ ဝန္ဒာမိ-၏၊ အယံ-သည်၊ မေ-၏၊ တတိယဝန္ဒနာ - သုံးကြိမ်မြောက်
 ရှိခိုး ခြင်းပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)။

ပန-ဆက်၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇေန- သည်၊ ဘဂဝတိ- ကို၊ ဝန္ဒိတေ- ရှိခိုး
 အပ်သော်၊ အဝန္တိတွာ- ရှိမခိုးမူ၍၊ ဝါ- ရှိမခိုးဘဲ၊ ဌိတောနာမ- တည်နိုင်သူမည်
 သော၊ ဧကသာကိယောပိ-တယောက်သော သာကီဝင်သည်လည်း၊ နာမဟာသိ-
 မရှိတော့ပြီ၊ သဗ္ဗေယေဝ - အားလုံးကုန်သော သာကီဝင်တို့သည်ပင်၊ ဝန္ဒိံ သု-
 ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣတယော-တို့ကို၊ ဝန္ဒာပေတွာ- ရှိခိုးစေ
 ပြီး၍၊ အာကာသတော-ကောင်းကင်မှ၊ ဩရုယု-သက်ဆင်းတော်မူ၍၊ ပညတ္တေ-
 ခင်းထားအပ်ပြီးသော၊ အာသနေ-၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်တော်မူပြီ၊ ဘဂဝတိ-သည်၊

နိသိန္ဓေ- ထိုင်တော်မူပြီးလသော်၊ သိခါပုတ္တော - အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်သော၊ ဉ္ဇတိသမာဂမော - ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ စုဝေးခြင်းသည်၊ အဟောသိ - ပြီ၊ [နဂိုရ်က မလိုက်လားမိသော ဆွေတော်မျိုးတော်များလည်း “တန်ခိုးပြသည်” ဟု ကြားရ၍ ခပ်သွက်သွက်လာကြ သဖြင့် ကြီးကျယ်သော ဉ္ဇတိသမာဂမဖြစ်သည်။] သဗ္ဗေ-အားလုံးကုန်သော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည်၊ ကေဂ္ဂါ- တခုတည်းသော ဘုရားအာရုံရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ-တည်ကြည်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သန္တိပတိံ- သုစုဝေးကြကုန်ပြီ၊ တဒတာ-ထိုဆွေတော်မျိုးတော်တို့ စုဝေးမိခြင်းကြောင့်၊ မဟာမေဃာ- ကြီးသောမိဃ်းသည်၊ ပေါက္ခရဝဿံ- ကြာဖက်မိဃ်းကို၊ (ပိန်းကြာဖက်တွင်၊ ရေမတင်သို့၊ စွတ်စေချင်သူတို့ကိုသာ စွတ်အောင်ရွာသော မိဃ်းကို၊) ဝဿိ-ရွာချပြီ၊ တမ္ဗဝဏ္ဏံ- နိမြန်းသော အဆင်းရှိသော၊ ဥဒကံ- မိဃ်းရေသည်၊ ဟေဠာ-အော်သို့၊ (မြေခိုမ့်ရာအရပ်သို့၊) ဝိရဝန္တံ- မြည်တမ်းလျက်၊ (တဝေါဝေါ မြည်လျက်၊) ဝစ္ဆတိ- သွားလေ၏၊ ကဿစိ- တစုံတယောက်၏၊ သရီရေ- ကိုယ်၌၊ ကေမိန္ဒုမတ္တမ္ဗိ- မိဃ်းရေတပေါက်မျှလည်း၊ န ပတတိ- မကျ၊ တံ - ထို မိဃ်းရေ တပေါက်မျှ မကျရောက်ခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ - ၍၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံသော ဆွေတော် မျိုးတော်တို့သည်၊ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဇာတာ-ဖြစ်သော အံ့ဩထူးဆန်းဘွယ်ရှိကုန် သည်၊ အဟေသံ- ကုန်ပြီ။

ဘဝဝါ-သည်၊ ဣဒါနဝ - ယခုအခါ၌သာ၊ မယံ- ၏၊ ဉ္ဇတိသမာဂမေ- ဆွေတော် မျိုးတော်တို့၏ စုဝေးမိရာ၌၊ ပေါက္ခရဝဿံ - ကြာဖက်၌ကျသော မိဃ်းရေနှင့်တူသော မိဃ်းသည်၊ ဝဿတိ-ရွာသည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ အတိ တေပိ-လွန်လေပြီးသောအခါ၌လည်း၊ ဝဿိ-ရွာဘူးပြီ၊ ဣတံ-ဤသို့ မိန့်တော် မူ၍၊ ဣမိဿာ အဠုပ္ပတ္တိယာ - ဤ အဠုပ္ပတ်ကြောင့်၊ (ဤ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊) ဝေဿန္တရဇာတကံ-ဝေဿန္တရဇာတ်ကို၊ ကထေ သိ-ဟောတော်မူပြီ၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတွာ-ကြားနာပြီး၍၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံသော ဆွေတော် မျိုးတော်တို့သည်၊ ဥဠာယ - ထ၍၊ ဝန္တိတွာ- ဝပ်ချ၍၊ ပဒက္ခိဏံ - အရိုအသေကို၊ ကတွာ- ၍၊ ပတ္တမိံ သု - ဖဲသွားကြကုန်ပြီ၊

x x x x x x x

ပေါက္ခရဝဿံ ။ ။ ပေါက္ခရဝဿန္တိ ပေါက္ခရေ ပဒုမဂစ္ဆေဝိယ အတေမိတုကာ မာနံ သရီရတော ပဝဇ္ဇနကဝဿံ၊ တသ္မိံ ကိရ ဝဿန္တေ တေမိတုကာမာဝ တေမေန္တိ၊ န ဣတရေ— ဝိတေ၊ ပဒုမ္မာကြာဖက်၌ ရေလျောသကဲ့သို့ မစွတ်စေလိုသူတို့၏ကိုယ်၌ ရေမစွတ်အောင် ရွာသောမိဃ်းကို “ ပဒုမ္မာကြာဖက်ပေါ်၌ကျသော မိဃ်းနှင့်တူသော ကြောင့် “ပေါက္ခရဝဿံ” ဟု ခေါ်သတတ်။ [ပေါက္ခရေ+ဝဿော ပေါက္ခရဝဿော၊ ပေါက္ခရဝဿောဝိယတိ ပေါက္ခရဝဿော- ကြာဖက်၌ ရွာသောမိဃ်းနှင့် တူသော မိဃ်း၊] ယခုအခါ၌ကား မိဃ်းမလိုသောနေရာဝယ် မိဃ်းရွာဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်၌သာ မိဃ်းရွာခြင်းကို “မိဃ်းကွင်းသည်” ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

ကောပိ - တယောကလည်းဖြစ်သော၊ ရာဇာဝါ - မင်းသည်၎င်း၊ ရာဇမဟာ
 မဒတ္တာဝါ-မင်း၏ အမတ်ကြီးသည်၎င်း၊ သွ-နက်ဖန်၌၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘိက္ခံ-
 ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ- လျှောက်၍၊ ဂတော
 နာမ-သွားသူမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဒုတိယဒိဝသေ- ဒုတိယနေ၌၊
 ဝိသဘိဘိက္ခု သဟဿ ပရိဝါရော-ရဟန်းနှစ်သောင်း အခြံအရံရှိတော်မူသည်၊
 (ဟုတ္တာ)၊ ကပိလဝတ္ထု-ကပိလဝတ္ထုမြို့သို့၊ ပိဏ္ဏာယ- ၄၊ ပါဝိသိ-ဝင်တော်
 မူပြီ၊ ကောစိ- တစုံတယောက်သည်၊ ပစ္စုပ္ပန်- ရှိ၊ န နိမန္တေသိဝါ-ပင့်ဖိတ်
 လည်း မပင့်ဖိတ်၊ ပတ္တဝါ-ကိုမူလည်း၊ န အဂ္ဂဟေသိ-မယူ၊

ဘဂဝါ-သည်၊ ဣန္ဒဒီလေ- တံခါးခုံ၏ အနီး၌၊ ဌိတော - ရပ်တော်မူလျက်၊
 အာဝဇ္ဇေသိ-ဆင်ခြင်တော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေး၌၊
 ဗုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ကုလနဂရေ - ဆွေတော် မျိုးတော်တို့၏ မြို့၌၊ ပိဏ္ဏာယ-
 ဆွမ်းအလို ၄၊ စရိံ သုနခေါ - လှည့်လည်တော်မူကြလေကုန် သနည်း၊ ဥပ္ပဋိပါဋိ
 ယာ- အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဣဿရဇနာနံ- အစိုးရသူ လူတို့၏၊ ဃရာနိ-
 အိမ်တို့သို့၊ အဂမံသုကိံ - ကြွတော်မူကြလေကုန်သလော၊ ဥဒါဟု - သို့မဟုတ်၊
 သပဒါနစာရိကံ-အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်တော်မူခြင်းကို၊ စရိံ သုကိံ -သလော၊
 ဣတိ (အာဝဇ္ဇေသိ)၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ဧကဗုဒ္ဓဿပိ-တဆူသော ဘုရား
 ရှင်၏လည်း၊ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ - အားဖြင့်၊ ဂမနံ - ကြွတော်မူခြင်းကို၊ အဒိသွာ -
 မြင်တော်မူ၍၊ မယာပိ- ငါသည်လည်း၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အယမေဝဝံသော-
 ဤအနွယ်တော်ကိုသာ၊ အယံ(ဝေ)ပဝေဏီ-ဤအဆက်တော်ကိုသာ၊ ပဂ္ဂဟေ
 တဗ္ဗာ-ချီးမြှင့်ထိုက်၏၊ အာယတိံ စ-နောင်အခါ၌လည်း၊ မေ- ၏၊ သာဝကာပိ-
 သာဝကတို့သည်လည်း၊ မမေဝ- ငါ့ကိုသာ၊ အနသိက္ခန္တာ- အတုလိုက်၍ ကျင့်ကြံ
 ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပိဏ္ဏစာရိကဝတ္ထံ - ဆွမ်းခံလှည့်လည်သော ရဟန်း၏
 ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပူရေဿန္တိ-ဖြည့်ကြကုန်လတံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ ကောဋိယံ-
 အစွန်၌၊ နိဝိဋ္ဌဒဂဟတော-တည်နေသောအိမ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သပဒါနံ-ကြားဖြတ်
 ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ၊ ဝါ - အစဉ်အတိုင်း၊ ပိဏ္ဏာယ - ၄၊ စရတိ-
 လှည့်လည်တော် မူ၏၊ [သပဒါနံ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ
 သေဒိယခဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အယျောသိဒ္ဓတ္ထကုမာရော-အရှင် သိဒ္ဓတ်မင်းသားသည်၊ ပိဏ္ဏာယ- ထမင်း
 အလို ၄၊ ဝါ-ထမင်းတောင်းခြင်း၄၊ စရတိကိရ- လှည့်လည်သတတ်၊ ဣတိ-
 ဤသို့ကြားရ၍၊ စတုဘူမကာဒိသု-ဘုံ ၄ ဆင့်ရှိသောပြာသာဒ် အစရှိကုန်သော၊
 ဝါ- ၄ ထပ်တိုက် အစရှိကုန်သော၊ ပါသာဒေသု - ပြာသာဒ်တို့၌၊ သီဟပဋ္ဌရံ-
 ခြင်္သေ့ရုပ်အခံရှိသော လေသောက် ပြုတင်းကို၊ ဝိဝရိတော-ဖွင့်၍၊ မဟာဇနော-
 များစွာသော လူ အပေါင်းသည်၊ ဒဿနဗျာဝဇ္ဇော- ကြည့်ရှုခြင်း၌ ဗျာများလျက်

ရှိသည်။ အဟောသိ-ပြီ။ ရာဟုလမာတာ-ရာဟုလ၏မယ်တော်ဖြစ်သော၊ ဒေဝီပိ-
 မိဖုရားသည်လည်း၊ အယုပုတ္တော-အရှင်သားသည်။ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ- ဤ
 မြို့၌ပင်။ မဟတာ-ကြီးကျယ်သော၊ ရာဇာနဘာဝေန - မင်း၏ အာနုဘော်ဖြင့်၊
 သုဝဏ္ဏသိဝိကာဒီဟိ- ရွှေဝေတော် အစရှိသောယာဉ်တို့ဖြင့်၊ ပိရိတွာ- လှည့်
 လည်ပြီး၍၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ကေသမသယံ- ဆံ့မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ကို၊ ဩ
 ဟာရေတွာ- ရိတ်ပယ်၍၊ ကာသာယဝတ္ထဝသနော- ဝတ်အပ်သော ဖန်ရည်ဆိုး
 အဝတ်ရှိသည်။ ဝါ-ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကိုဝတ်သည်။ ကပါလဟတ္ထော-လက်၌ခွက်
 ရှိသည်။ ဝါ-ခွက်လက်စွဲသည်။ (ဟုတွာ)၊ ပိဏ္ဏာယ-ထမင်းအလိုငှါ၊ ဝါ-ထမင်း
 တောင်းခြင်းငှါ၊ စရတိကိရ- သတတ်၊ သောဘတိ နဒေါ- တင့်တယ်လေသလော၊
 နော(သောဘတိ)န ဒေါ-မတင့်တယ်လေသလော၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ သီဟဗ္ဗရံ-
 ကို၊ ပိဝရိတွာ-၍၊ ဩလောကယမာနာ-ကြည့်ရှုလသော်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ နာနာ
 ပိရာဂသမုဇ္ဇလာယ- အမျိုးမျိုးသော စွဲမက်ဘွယ်တို့ဖြင့် တောက်ပသော၊ သရီရ
 ပုဏ္ဏာယ-ကိုယ်တော်၏အရောင်ဖြင့်၊ နဂရပိထိယော-မြို့လမ်းမတို့ကို၊ ဩဘာသေ
 တွာ-ထွန်းလင်း စေတော်မူလျက်၊ ဗုဒ္ဓသိရိယာ- ဘုရားရှင်၏ အသရေတော်ဖြင့်၊
 ပိရာစမာနံ-တင့်တယ် သပ္ပာယ်တော်မူသည်ကို၊ ဒိဿာ- မြင်ရ၍၊ ဥဏှိသတော-
 သင်းကျစ်တော်မူ၊ ဝါ- နဖူးတော်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ယာဝပါဒတလာ - ခြေ
 ဘဝါးအပြင်တိုင်အောင်၊ နရသီဟဂါထာဟိနာမ- နရသီဟဂါထာ တို့မည်သေး၊
 အဋ္ဌဟိဂါထာဟိ - ရှစ်ဂါထာတို့ဖြင့်၊ အဘိတ္ထပိတွာ - ချီးမွမ်းပြီး၍၊ ရညော-
 သုဒ္ဓေါဒနမင်း၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂဇိန္ဒာ - ၍၊ တုမ္ဘာကံ- ခမည်းတော်ဘုရား
 တို့၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှါ၊ စရတိ-လှည့်လည်နေ၏၊ ဣတိ-
 သို့၊ ရညော-အား၊ အာရောစေသိ-သံတော်ဥျားတင်ပြီ။

ရာဇာ-သည်၊ သံဝိဂ္ဂဟဒယော-ထိတ်လန့်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်။ (ရင်ထဲ၌
 ဒိတ်ကနဲ့ ဖြစ်သွားသည်။ ဟုတွာ) ဟတ္ထေန - လက်ဖြင့်၊ သာဠကံ- ပုဆိုးကို၊
 သဏ္ဍာပယမာနော- ကောင်းစွာတည်စေလျက်၊ (ပြင်၍ မဝတ်နိုင်တော့ဘဲ လက်
 ဖြင့် ကျွတ်မကျအောင် ထိန်းထားလျက်၊) တုရိတ တုရိတံ-ဆောဆောလျင်လျင်၊
 (ပျာယိပျာယာ)၊ နိက္ခမိတွာ- နန်းတော်မှထွက်၍၊ ဝေဂေန-လျင်စွာ၊ ဂဇိန္ဒာ-
 ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပုရတော-ရွှေတော်၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ အာဟ-လျှော့ပြီ၊ (ကိံ)၊
 ဘန္တေ - သားတော် ဘုရား၊ ကိံ - အဘယ့်ကြောင့်၊ အမေ - ခမည်းတော်တို့ကို၊
 လဇ္ဇာပေထ - ရှက်စေပါကုန်သနည်း၊ ဝါ - အရှက်ခွဲပါကုန်သနည်း၊ ကိမတ္ထံ-
 အဘယ်အကျိုးငှါ၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှါ၊ စရထ-လှည့်လည်ပါကုန်သနည်း၊ တွေကာနံ-
 ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့ဘို့၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ လဒ္ဓု-ရခြင်းငှါ၊ န
 သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ ဝေံ သညိနော- ဤသို့ မှတ်ထင်ခြင်း ရှိကုန်သည်၊
 အဟုဝတ္ထကိံ-ဖြစ်ပါကုန်သလော၊ ဣတိ(အာဟ)၊ မဟာရာဇ - မဟာရာဇာ၊

တေ-ဤဆွမ်းခံ လှည့်လည်ခြင်းသည်၊ အမှောက်-ငါတို့၏၊ ဝံသစာရိတ္တံ-အနွယ်၏ အကျင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ အမှောက်-တို့၏၊ မဟာသမ္မတ ခတ္တိယဝံသောနာမ-မဟာသမ္မတ ခတ္တိယအနွယ်မည်သည်၊ ဝံသော နန-အနွယ် မဟုတ်ပါလော၊ တတ္ထစ - ထို မဟာသမ္မတ ခတ္တိယအနွယ်၌လည်း၊ ဧကခတ္တိ ယောဝိ-တယောက်သော မင်းသည်လည်း၊ ဘိက္ခာစာရောနာမ- ထမင်းအလိုငှါ လှည့်လည်သူ မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ အယံဝံသောနာမ- ဤမဟာသမ္မတ ခတ္တိယအနွယ်မည်သည်၊ တဝ - အသင် ခမည်းတော်၏၊ ဝံသော-အနွယ်တည်း၊ အမှောက် ပန - တို့၏ ကား၊ ဗုဒ္ဓဝံသော- ဘုရားအနွယ်တော်သည်၊ ဝံသောနာမ- အနွယ်မည်၏၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါစ - အလုံးစုံ သော ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာစာရိကာ- ဆွမ်းအလိုငှါ လှည့်လည်ခြင်း ရှိတော်မူကြကုန်သည်၊ အဟေသံ-နိဗ္ဗိ၊ ဣတိ- ဤသို့ မိန့်တော်မူ၍၊ အန္တရဝိထိ ယံ-လမ်းအကြား၌၊ ဌိ-တာဝ- ရပ်တော်မူလျက်ပင်၊ ဥတ္တိဋ္ဌေပေ၊ ပရမိစာတိ- ဟူသော၊ ဣမံဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

ဥတ္တိဋ္ဌေ-ဆွမ်းကိုရည်မှတ်, ရပ်ရသောအကျင့်၌၊ န ပမဇ္ဇေယျ- မမေ့မလျော့ ရာ၊ ဓမ္မံ - ဆွမ်းခံအကျင့်ကို၊ သုစရိတံ - ကောင်းစွာကျင့်အပ်သည် မည်လောက် အောင်၊ စရေ - ကျင့်ရာ၏၊ ဓမ္မစာရီ- ဆွမ်းခံအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ အသ္မိံ လောကေ - ဤ လောက၌၎င်း၊ ပရမိစ - နောက်လောက၌၎င်း၊ သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ သေတိ-အိပ်ရ၏၊ ဂါထာပရိယောသာနေ- ဂါထာ၏အဆုံး၌၊ ရာဇာ-သုခဒ္ဓါဒနမင်းသည်၊ သောတာပတ္တိဖလံ- သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၊ သစ္စာ ကာသိ (သစ္စိ + အကာသိ)-မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ [ဤဂါထာသည် မှတ်သားဘွယ် ကောင်းလှ၍ အနက်ကျယ်ကိုပြုပါဥျားအံ့၊...ဥတ္တိဋ္ဌေ-ဆွမ်းကိုရည်မှတ်, မတ်မတ် ရပ်၍, ကျင့်အပ်မှန်မှန်, ဆွမ်းခံခြင်း၌၊ န ပမဇ္ဇေယျ - ကောင်းသည့် ဘောဇနံ, စားသောက်ရန်ဖြင့်, ဆွမ်းခံဖျက်၍, မမေ့ မလျော့ရာ၊ ဓမ္မံ-ကောင်းဆိုးနှစ်တန်,

* * * * *

ဥတ္တိဋ္ဌေ စသည်။ ၂ (ဥဒ္ဓိဿ) - ဆွမ်းကိုရည်မှတ်၍၊ တိဋ္ဌ- ရပ်ခြင်းဟူသော အကျင့်ဟူသည် “ ဆွမ်းခံအကျင့် ” ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သာဓုတ္တံ “ ဥတ္တိဋ္ဌိတွာ (မတ်မတ်ရပ်၍) ပရေသံ သရဒ္ဓါရေ ဌတွာ ဂဟေတဗ္ဗပိဏ္ဏေ ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ နပမဇ္ဇေယျာတံ ဝိဇ္ဇာစာရိကဝတ္တံ ဟာပေတွာ ပဏီတဘောဇနာနိ ပရိယေသန္တော ဥတ္တိဋ္ဌေ ပမဇ္ဇတိနာမ၊ သပဒါနံ ဝိဇ္ဇာယ စရန္တော ပန နပမဇ္ဇတိနာမ၊ ဧဝံ ကရောန္တော (ဤသို့ပြုလျက်) ဥတ္တိဋ္ဌေ နပမဇ္ဇေယျ၊ ဓမ္မန္တိ အနေသနံ ပဟာယ သပဒါနံ စရန္တော တမေဝ ဘိက္ခာစရိယဓမ္မံ သုစရိတံ စရေယျ၊ သုခံ သေတိတိ ဒေသနာမတ္တတေံ၊ ဧဝံ ပနေတံ ဘိက္ခာယ စရိယဓမ္မံ စရန္တော ဓမ္မစာရီ, ဣဓလောကေစ ပရလောကေစ တေ ဟိပိ ဣရိယာပထေဟိ သုခံ ဝိဟရတိတိ အတ္ထော၊— သာဓုတ္တံ။ [“ သေတိ ” ကား ဣရိယာပုထံ ၄ ပါးကို အိမ်ခြင်းကြိုယာဖြင့် မှတ်၍ပြုသော ဥပလက္ခဏ နိဒဿနနည်း တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ စတုဟိ၊ ပေ၊ ဝိဟရတိ ” ဟု ဖွင့်သည်။]

ရောခံ၍၊ ခြိုးချန်စားလင့်၊ တရားအကျင့်ကို၊ သုစရိတံ- မိစ္ဆာဇီဝ၊ အနေသန
 တို့၊ စစလွတ်ကင်း၊ သန့်ရှင်းစွာ ကျင့်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ စရ-
 ရောဂါဘေးဒဏ်၊ မရှိမှန်လျှင်၊ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်သင့်လှပေ၏။ ဓမ္မ
 စာရီ-ဆွမ်းခံ အကျင့်၊ မှန်မလင့်အောင်၊ အသင့် ကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်လေ့
 ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အသို့ လောကေ-လက်ရှိမှန်စွာ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၏၊ ရရာကာလ၊
 ဤလောက၌၎င်း၊ ပရမိစ - အနာဂတ်ရောက်၊ နောက်နောက်ခန္ဓာ၊ ရရာကာလ၊
 နောက်လောက၌၎င်း၊ သုခံသေတိ - သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း၊ လိုရာပြောင်း၍၊
 အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ချမ်းသာလေတော့ သတည်း။]

ပန- ဆက်၊ ဓမ္မစရေပေ၊ ပရမိစာတိ - ဟူသော၊ ဣမံဂါထံ - ဤဂါထာကို၊
 သုတွာ- နာရ၍၊ သကဒါဂါမိဖလေ - သကဒါဂါမိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ- တည်ငြိ၊
 [ဓမ္မ- ဆွမ်းခံခြင်းဟူသော အကျင့်ကို၊ သုစရိတံ- အနေသနစသည် လွတ်ကင်း၍၊
 သန့်ရှင်းစွာကျင့်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ စရ-ကျင့်ရာ၏၊ နံ-ထို ဆွမ်းခံ
 ခြင်းဟူသော အကျင့်ကို၊ ဒုစရိတံ-ဝေသိယာဂေါစရ၊ စသည်စုပေါင်း၊ မကောင်း
 သဖြင့် ကျင့်အပ်သည်မည်လောက်အောင်၊ န စရ- မကျင့်ရာ၊ ဓမ္မစာရီ- ဆွမ်းခံ
 အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အသို့ လောကေ - ဤ လောက၌၎င်း၊
 ပရမိစ - နောက်လောက၌၎င်း၊ သုခံ- ချမ်းချမ်းသာသာ၊ သေတိ- အိပ်ရ၏၊ [ဤ
 ဒုတိယ ဂါထာကို နန်းတော်ရောက်မှ ဟောတော်မူသည်။ ဂါထာ၏ အဆုံး၌
 ခမည်းတော်ကြီး သကဒါဂါမိဖိုလ်၌တည်၍ မိထွေးတော် ဂေါတမီ သောတာပတ္တိ
 ဖိုလ်၌တည်သည်။] ဓမ္မပါလဇာတကံ-ဓမ္မပါလဇာတ်ကို၊ သုတွာ-၍၊ အနာဂါမိ
 ဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ- ငြိ၊ မရဏသမယေ - ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်၌၊ သေတစ္ဆ
 တ္တဿ-ထီးဖြူ၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ သိရိသယနေ- အသရေရှိသော အိပ်ရာ၌၊
 နိပဇ္ဇာယေဝ - လျောင်းလျက်သ ၊ အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ-
 ရောက်ပြီ၊ ရညော-ခမည်းတော်မင်း၏၊ ဝါ-မှာ၊ အရညဝါသေန-တော၌ နေခြင်း
 ဖြင့်၊ ပဓာနာနုယောဂကိစ္စံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်း ကိစ္စသည်၊ နာဟောသံ-
 မဖြစ်ပြီ။

x x x x x x x x

အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ ။ ။ နောက်တရက်၌ ဓမ္မပါလဇာတ်ကို နာရ၍
 ခမည်းတော်မင်းတရားကြီး အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်လေသည်။ ထိုဇာတ်ကို ဟောတော်
 မူရခြင်း အကြောင်း အချုပ်မှာ - ဘုရားရှင် ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်တော်မူ၍ မူးမိုက်၍
 လဲသွားသောအခါ နတ်တယောက်လာ၍ “ အသင်မင်းကြီး၏သားတော် ဆုံးပြီ ” ဟု
 သုခွေဒန မင်းကြီးအား ပြောလာလေသည်။ ထိုအခါတုန်းက နတ်ပြောအပ်သော
 စကားကို မယုံကြောင်း မင်း ကြီးက လျှောက်လေသည်။ ထိုအခါ ဓမ္မပါလဇာတ်တုန်းက
 လည်း သိုး၏အရိုးကို ပြု၍ “ အသင်တို့၏ သားဖြစ်သော ဓမ္မပါလ ဆုံးရှာလေပြီ ” ဟု
 တက္ကသိုလ်ဆရာကြီးက ပြောသည်ကို မယုံခဲ့ဘူးကြောင်း ဟောတော်မူသည်။

စ-ဆက်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-ကို၊ သန္တိကတ္တာဝေ-မျက်မှောက်ပြုပြီး၍သာ၊ (ဝေနေောက်မှ ပနရှိသည်ကား အနက်မရှိ၊) ဘဂဝတော-၏၊ ပတ္တိ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သပရိသံ - ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ မဟာပါသာဝံ-မြတ်သော နန်းပြာသာဒ်ထက်သို့၊ အာရောပေတွာ- တက်ရောစေတော်မူပြီး၍၊ ပဏီတေန-မွန်မြတ်သော၊ ခါးနီယေန- ခဲဘွယ်ဖြင့်၎င်း၊ ဘောဇနီယေန-ဘောဇဉ်ဖြင့်၎င်း၊ ပရိဝိသိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး၊ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ-ဆွမ်းကိစ္စ၏ အဆုံး၌၊ ရာဟုလမာတရံ - ရာဟုလာ မယ်တော်ကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ ဣတ္တာဂါရံ-မောင်းမအပေါင်းသည်၊ အာဂတိာ- ၍၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ ဝန္တိ-ရှိခိုးပြီး။ [“ဣတ္တာဂါရံ” အရ မောင်းမတို့၏ နေရာအိမ်ဆောင်ကို ရသော်လည်း ဌာနပစာရအားဖြင့် ထိုအဆောင်၌နေသော မောင်းမအပေါင်းကို ယူရသည်။] ပန-ဆက်၊ သာ-ထို ရာဟုလာမယ်တော်သည်၊ (“နာဂမာသိ”၌ စပ်၊) ဂစ္ဆ-ကြွပါလော၊ အယုပုတ္တံ-အရှင့်သားကို၊ ဝန္တာဟိ- ရှိခိုးပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိဇနေန-အခြွေအရံအပေါင်းသည်၊ ဝုစ္စမာနာပိ- သံတော်ဥျားတင်အပ်ပါသော်လည်း၊ မယံ-ငါ၏၊ ဂုဏော- ကျေးဇူးသည်၊ သစေ အတ္ထိ- အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) သယမေဝ- ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ အယုပုတ္တော- သည်၊ အာဂမိဿတိ- ကြွလာလိမ့်မည်၊ အာဂတံ- ကြွလာသော၊ နံ - ထို အရှင့်သားကို၊ ဝန္တိဿ-မိ-ရှိခိုးအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ နာဂမာသိ- မသွား။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ရာဇာနံ - ခမည်းတော်မင်းကို၊ ပတ္တိ-ကို၊ ဂါဟာပေတွာ - ယူစေ၍၊ ဒွိဟိ - နှစ်ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေဟိ - အဂ္ဂသာဝကတို့နှင့်၊ သန္တိံ - တကွ၊ ရာဇမိတာယ - မင်းသမီး၏၊ သိရိဂဗ္ဘံ- အသရေရှိသော တိုက်ခန်းသို့၊ ဂတိာ - ကြွတော်မူ၍၊ (နိသီဒိ၌စပ်၊) ရာဇမိတာ - ကို၊ ဝါ-သည်၊ ယထာရူစိယာ-အကြင်အကြင်အလိုအားဖြင့်၊ ဝါ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဝန္တမာနာ - ရှိခိုးလသော်၊ ကိဗ္ဗိ - ဘာကိုမျှ၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ- မပြောဆိုထိုက်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူ၍၊ ပညတ္တေ-သော၊ အာသနေ-၌၊ နိသီဒိ-ပြီး၊ [ခြေတော်အစုံကို အောက်၌ချ၍ ထိုင်ခုံပေါ်၌ ထိုင်တော်မူသည်။] သာ - ထိုမင်းသမီးသည်၊ ဝေဂေန-လျင်စွာ၊ အာဂတိာ-၍၊ ဂေါပ္ပကေသု- ဖမျက်တော်တို့၌၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပါဒပိဋ္ဌိယံ- ရှေ့ဖမ်းအပြင်၌၊ သီသံ- ဥျားခေါင်းကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ- လိမ့်စေ၍ လိမ့်စေ၍၊ ဝါ-လှိမ့်၍ လှိမ့်၍၊ ယထာဇ္ဈာသယံ-အလိုရှိတိုင်း၊ ဝန္တိ-ရှိခိုးပြီး၊ [သိရိဂဗ္ဘံ ဂတိာတိ ဧတ္ထ ယဒိ ဟိ ဘဂဝါ တဒဟေဝ ဂတိာ န ပဿယျ၊ သာ ဟဒယေန ဖလိတေန မရေယျာတိ အဂမာသိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - ဝိမတိ။] ရာဇာ- သည်၊ ရာဇမိတာယ- ၏၊ ဘဂတိ- ၌၊ သိနေဟ ဗဟမာနာဒိ ဂုဏသမ္ပတ္တိံ -ချစ်ခြင်း များစွာမြတ်နိုးခြင်း အစရှိသောဂုဏ်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ကထေသိ-ပြီး၊ (ဂုဏသမ္ပတ္တိပြောပုံကို စန္ဒကိန္နရီဇာတ်၌ ကြည့်ပါ။) ဘဂဝါ- သည်၊ မဟာ

ရာဇ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဉာဏ-ဉာဏ်သည်၊ ပရိပက္ခေ- ရင့်ကျက်လသော်၊ (ယသော် ဓရာဇဉာဏ် ရင့်ကျက်လသော်၊) တယာ - အသင်ခမည်းတော်သည်၊ ရက္ခိယ မာနာ-စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ရာဇဓိတ- သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ယံ ရက္ခိ-အကြင် စောင့်ရှောက်နိုင်ပြီ၊ (တံ- ဤ စောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်းကို) အနတ္ထရိယံ- မအံ့ဩအပ်သေးပါ၊ ဝါ- မအံ့ဩလောက်သေးပါ၊ သာ-ထို မင်းသွီးသည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ (စန္ဒကိန္ဒရီ ဖြစ်စဉ်အခါ၌၊) အနာရက္ခာ - စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ ဝါ- ဖြစ်ပါလျက်၊) ပဗ္ဗတပါဒ- တောင်ခြေ၌၊ ဝိစရမာနာ- လှည့်လည်နေရပါလျက်၊ ဉာဏ - သည်၊ အပရိပက္ခေ - မရင့်ကျက်သေးမီ၊ အတ္တာနံ - ကို၊ ရက္ခိ - စောင့်ရှောက်ခဲ့ဘူးပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ၍၊ စန္ဒကိန္ဒရီ ဇာတကံ-စန္ဒကိန္ဒရီဇာတ်တော်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

စ- ဆက်၊ တံ ဒိဝသမေဝ- ထိုနေ့၌ပင်၊ [ယသော်ဓရာဇ၏ အဖူးမျှော်ခံတော် မူရာ နေ့၌ပင်၊ ဤနေ့ကား ကပိလဝတ္ထုနေပြည်သို့ ရောက်၍ ဒုတိယမြောက်နေ့ တည်း၊ ဓမ္မာဒ အဋ္ဌကထာ၌ကား တတိယနေ့ကျမှ နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းပြုပေး သည်-ဟု ဆို၏။] နန္ဒရာဇကုမာရဿ-နန္ဒမင်းသား၏၊ ကေသဝိသဇ္ဇနံ-ဆံထုံးကို ဖြည့်ခြင်းမင်္ဂလာ၎င်း၊ ပဉ္စပန္နော - နဖူး၌ သင်းကျစ်ပြားကို ဖွဲ့ခြင်းမင်္ဂလာ၎င်း၊ ယရမင်္ဂလံ - အိမ်ရှေ့မင်း၏ နန်းသစ်သို့ ဝင်ခြင်းမင်္ဂလာ၎င်း၊ အာဝါဟမင်္ဂလံ- ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း မင်္ဂလာ၎င်း၊ ဆတ္တမင်္ဂလံ-အိမ်ရှေ့ထီးဖြူ၊ ဆောင်းယူခြင်း မင်္ဂလာ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ- ငါးမျိုးကုန်သော၊ မဟာမင်္ဂလာနိ - ကြီးစွာသော မင်္ဂလာတို့သည်၊ ဟောန္တိ-နိ၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ နန္ဒ-နန္ဒမင်းသားကို၊ ပတ္တံ-ကို၊

* * * * *

ကေသဝိသဇ္ဇနံ။ ။ “ကုလ မရိယာဒဝသေန-အမျိုးတို့ စည်းကမ်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကေသောရောပနံ-ဆံချခြင်း”ဟု သဒ္ဓါရတ္ထဖွင့်၏။ “ဝိသဇ္ဇနပုဒ် နေပုံနှင့် မလျော်တတ်” ဟု ထင်သည်။ ဝိမတိန္ဒကား “ ရာဇမောဠိ ဗန္ဓနတ္ထံ - မင်းတို့၏ ဥသျှောင်ကို ဖွဲ့ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ကုမာရကာလေ - မင်းသားအခါတုန်းက၊ ဗန္ဓိတ သိခါဝေဏိမောစနံ - ဖွဲ့အပ်သော ဥျားစွန်းရောင်ထုံးကို ဖြည့်ခြင်း”ဟု ဖွင့်၏။ “ကေသာနံ + ဝိသဇ္ဇနံ ကေသ ဝိသဇ္ဇနံ-ဆံတို့ကို ဖြည့်ခြင်း”ဟု ပြု။

ပဉ္စပန္နော။ ။ ပဉ္စပန္နောတိ ယုဝရာဇ ပဉ္စပန္နော - အိမ်ရှေ့မင်း၏ နဖူးသင်းကျစ် ပြားကို (နဖူး၌) ဖွဲ့ဆင်ခြင်းမင်္ဂလာ၊ - သာရတ္ထ၊ ဝိမတိန္ဒကား “အသုကရာဇာတိ- ထို မည်သောမင်းဟူ၍၊ န ဋ္ဌာဇေ သုဝဏ္ဏပဉ္စပန္နံ-နဖူး၌ နာမည်တံဆိပ်ပါသော ရွှေပြား ကို ဖွဲ့ဆင်ခြင်း”ဟု ဆို၏။

ယရမင်္ဂလံ စသည် ။ ။ အဘိနဝဇီရ ပဝေသမဟော - အသစ်အိမ်တော်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းဟူသော ဝွဲသဘင်သည်၊ ယရမင်္ဂလံ-မည်၏၊ ဝိဝါဟကရဏ မဟော- လက်ထပ် ထိမ်းမြားမှုကို ပြုခြင်းဟူသော ဝွဲသဘင်သည်၊ အာဝါဟမင်္ဂလံ - မည်၏၊ ဆတ္တမင်္ဂလန္တိ-ယုဝရာဇ ဆတ္တမင်္ဂလံ (အိမ်ရှေ့ထီးကို ဆောင်းခြင်းမင်္ဂလာတည်း)၊ - ဇီကာ။

ဂါဟာပေတွာ-၍၊ မင်္ဂလံ- မင်္ဂလာကို၊ ဝတွာ- ဟောတော်မူပြီး၍၊ အာသနာ-
 နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ - ထတော်မူ၍၊ ပက္ခမိ - ဖဲကြွေးတော်မူပြီး၊ ဇနပဒကလျာဏီ-
 ဇနပဒကလျာဏီ မင်းသွီးသည်၊ ကုမာရံ - နန္ဒမင်းသားကို၊ ဝစ္ဆန္တံ - ဘုရား
 နောက်တော်သို့ လိုက်သွားသည်ကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်ရ၍၊ အယျပုတ္တ - အရှင်သား၊
 တုဝဋ်-လျင်လျင်မြန်မြန်၊ အာဂစ္ဆေယျာသိ-ပြန်လာခဲ့ပါလော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-
 ၍၊ ဂိဝံ-လည်ပင်းကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ ဩလကေသိ-ကြည့်လိုက်ပြီး၊
 သောပိ-ထို နန္ဒမင်းသားသည်လည်း၊ ဘဂဝန္တံ - နောင်တော်ဘုရားကို၊ ပတ္တိ-ကို၊
 ဂဏှထ-ယူတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ငတ္တိ-လျှောက်ခြင်းငှါ၊ အဝိသဟမာနော-
 မဝံသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟာရံဒယဝ - ကျောင်းတော်သို့သာ၊ အဂမာသိ- လိုက်
 သွားရပြီး၊ တံ-ထို နန္ဒမင်းသားကို၊ အနိစ္စမာနံယေဝ-ရဟန်း မပြုလိုဘဲသာလျှင်၊
 ဘဂဝါ-သည်၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ရှင်ရဟန်းဖြစ်စေကော်မူပြီး၊ ဣဘိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-
 သည်၊ ကပိလပုရံ-ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့၊ အာဂတိာ- ရောက်၍၊ ဒုတိယ
 ဒီဝသေ-နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ နန္ဒ-နန္ဒမင်းသားကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ပြီး။

x x x x x x x x

ဇနပဒကလျာဏီ။ ။ဇနပဒကလျာဏီတိ ဇနပဒမိ (ဇနပဒ နယ်ပယ်တခုလုံး
 ။) ကလျာဏီ (ကောင်းသော ဂုဏ်အင်္ဂါရှိသော မင်းသွီး) ဥတ္တမာ - မြတ်သော၊
 ဆ သရီရဒေါသ ရဟိတာ-၆ ပါးသော ကိုယ်၏အပြစ်တို့မှ ကင်းသော၊ ပဉ္စကလျာဏ
 သမ္ပန္နာဂတာ-၅ ပါးသော အကောင်းဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော မင်းသွီးတည်း၊ [ဥတ္တမာ
 စသည်တို့ကား ကလျာဏီကို ထပ်ဖွင့်သည်။] “မ- ဖြူ - ဆူ - ကြံ၊ နိမ့်- မြင့်- တုံ၊
 မှတ်ကုန် ပြစ် ၆ ပါး” ဟူသည်နှင့်အညီ မဲသွန်း- ဖြူလွန်းခြင်း၊ ဝလွန်း- ပိန်လွန်းခြင်း၊
 နိမ့်လွန်း- မြင့်လွန်းခြင်း အားဖြင့် ကိုယ်၏အပြစ် ၆ ပါးရှိသည်၊ ဇနပဒကလျာဏီသည်
 ထိုအပြစ် ၆ ပါးမှ ကင်းလွတ်၍ လူ့လောကလဲမက နတ်လောကလဲမကျ အလွန်လှသော
 မင်းသွီးတည်း။

အကောင်းဂုဏ် ၅ ပါးကား။ ။ဆဝိကလျာဏ၊ မိသကလျာဏ၊ နဟာရုကလျာ
 ဏ၊ အဋ္ဌိကလျာဏ၊ ဝယကလျာဏတို့တည်း၊ ထိုတွင် ညဉ့်မှောင်မိုက်သော အခါ
 (၁၂) တောင်ရှိသော အခန်း၌ မီးမထွန်းရဘဲ သူ၏ကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းခြင်းသည်
 အသားအရေ၏ ကောင်းခြင်းမည်၏၊ လက်ဖဝါး ခြေဖဝါး နှုတ်ခမ်းဖျားတို့၏ သန္တာ
 ရိုးကဲ့သို့ နီမြန်းခြင်းသည် အသား အသွေး၏ ကောင်းခြင်းမည်၏၊ လက်သည်း
 ခြေသည်းတို့၏ အသားမှမလွတ်သောအရပ်၌ ချိပ်ရည်ဖြင့်ဆိုးအပ်သကဲ့သို့ နီ၍ အသားမှ
 လွတ်သောအရပ်၌ကား နီရည်ကဲ့သို့ ဖြူဖွေးနေခြင်းသည် အကြော၏ ကောင်းခြင်း
 မည်၏၊ သွားတို့၏ ကောင်းစွာ ဆေးကြောအပ်သော ဝရဇိန်ကဲ့သို့ ညီညွတ် ဖြူစင်ခြင်း
 သည် အရိုး၏ကောင်းခြင်း မည်၏၊ အသက် ၁၂၀ ရှိသော်လည်း ၁၆ နှစ်အရွယ်ကဲ့သို့
 အရေမတွန့်၊ ဆံမဖြူခြင်းသည် အရွယ်၏ ကောင်းခြင်းမည်၏၊ ဤသို့ ၅ ပါးသော
 အကောင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဇနပဒကလျာဏီ မည်၏။ [ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ
 ဝိသာခါဝတ္ထု ၌ကား နဟာရုကလျာဏ နေရာဝယ် “ ကေသကလျာဏ - ဆံပင်၏
 ကောင်းခြင်း” ဟု တဖျိုးဆိုထား၏။]

သတ္တမေ ဒိဝသေ- ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ ရာဟုလမာတာ - သည်၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ အလင်္ကာရိတွာ- တန်ဆာဆင်ပြီး၍၊ ဘဂဝတော- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ပေသေသိ - စေလွှတ်ပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်သနည်း၊) တာတ - ချစ်သား၊ ဝိသတိသဟဿ သမဏပရိဝုတံ - နှစ်သောင်းသော ရဟန်းအပေါင်း သည် ခြံရံအပ်တော်မူသော၊ သုပဏ္ဏဝဏ္ဏံ-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော် မူသော၊ မြဟ္မရူပဝဏ္ဏံ-မြဟ္မာမင်း၏ ရုပ်ပုံသဏ္ဍာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိတော် မူသော၊ တံ သမဏံ- ဤ ရဟန်းတော်ကို၊ ပဿ - ကြည့်စမ်းလော၊ အယံ- ဤ ရဟန်းတော်သည်၊ တေ- အသင်သားတော်၏၊ ပိတာ- ခမည်းတော်တည်း၊ တေ သ-ဤ သင့်ခမည်းတော်၏၊ မဟန္တာ-ကြီးကျယ်ကုန်သော၊ နိဓယော-ရွှေအိုးကြီး ၄ လုံးတို့သည်၊ အဟေသံ- ရှိခဲ့ဘူးကုန်ပြီ၊ တေ - ထို ရွှေအိုးကြီး ၄ လုံးတို့ကို၊ အဿ-ထို သင့်ခမည်းတော်၏၊ နိက္ခမနတော- တောထွက်တော်မူရာနေရာ၊ ပဋ္ဌာ ယ-၍၊ န ပဿာမ- မမြင်ရတော့ကုန်၊ ဂစ္ဆ - သွားချေ၊ နံ ဒါယဇ္ဇံ- ထိုအမွေကို၊ ယာစ-တောင်းချေလော၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ပြော၍ တောင်းရမည်နည်း၊) တာတ- ခမည်းတော်၊ အဟံ ကုမာရော - ကျွန်ုပ်မင်းသားသည်၊ ဆတ္တံ- ထီးဖြူကို၊ ဥဿာ ပေတွာ-စိုက်ထူ၍၊ စက္ကဝတ္တိ- စကြာမင်းသည်၊ ဘဝိဿာမိ- ဖြစ်လိုပါ၏၊ မေ- ကျွန်ုပ်အား၊ ဓနေန-ဥစ္စာဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိပါ၏၊ မေ-အား၊ ဓနံ-ကို၊ ဒေဟိ- ပေးပါလော၊ ဟိ-တောင်းသင့်ပါ၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ပိတု-ခမည်းတော် ၏၊ သန္တကဿ- ဥစ္စာ၏၊ သာမိကော - အရှင်ပါတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြော၍၊ (ယာစ-တောင်းချေလော၊) ဣတိ-ဤသို့ မှာ၍၊ (ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ။)

ရာဟုလကုမာရော - ရာဟုလာမင်းသားသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂတံ - ရောက်၍သလျှင်၊ (ရောက်လျှင်ရောက်ခြင်းပင်၊) ပိတုသိနေဟံ- အဘွဲ့ဖြစ်သောချစ်ခြင်းကို၊ ပဋိလဘိတွာ-ရ၍၊ ဟဋ္ဌစိတ္တော-ရှင်လန်းသောစိတ် ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သမဏ- ခမည်းတော်ရဟန်း၊ တေ- အရှင်ခမည်းတော်၏၊ ဆာယာ-အရိပ်တော်သည်၊ သုခါ-ချမ်းအေးပါ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ အညမိ- အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗဟံ-များစွာသော၊ အတ္တနော- မိမိအား၊ အနု ရူပံ - သင့်လျော်သောစကားကို၊ ဝဒန္တော - ပြောလျက်၊ အဋ္ဌာသိ - တည်ပြီ၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ကတဘတ္တကိစ္စော - ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အနုမောဒနံ - ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ ကတွာ- ၍၊ အာသနာ - မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကမိ-ပြီ၊ ကုမာရောပိ- သည်လည်း၊ သမဏ- ခမည်းတော် ရဟန်း မြတ်၊ မေ- သားတော်အား၊ ဒါယဇ္ဇံ - အမွေကို၊ ဒေဟိ- ပေးပါလော၊ သမဏ၊ မေ-အား၊ ဒါယဇ္ဇံ-ကို၊ ဒေဟိ-လော၊ ဣတိ-ဤသို့ တတွတ်တွတ်ပြော၍၊ ဘဂဝန္တံ - မြတ်စွာဘုရားသို့၊ အနုပဋိ-လိုက်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အနုပုဗ္ဗေန၊ပေ၊ ဒေဟိ တိ-ဟူ၍၊ (သဒ္ဓိတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

အထခေါ၊ပေ၊အာမန္တေ သီတိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကုမာရ်-ကို၊ န နိဝတ္တာ ပေသိ - ပြန်နစ်စေတော် မမူ၊ ပရိဇနောပိ - အခြံအရံ လူအပေါင်းသည်လည်း၊ (မင်းသား၏ အခြံအရံလူအပေါင်းသည်လည်း၊) ဘဂဝတား- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဂစ္ဆန္တံ - သွားနေသောမင်းသားကို၊ နိဝတ္တေတံ-ပြန်နစ်စေခြင်းငှါ၊ နဝိသဟတိ- မဝံ၊ အထ - နောက်တော်သို့လိုက်သွားရာ ထိုအခါ၌၊ အာရာမံ - သို့၊ ဂတိံ- ရောက်၍၊ အယံ - ဤသားတော်သည်၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ သန္တကံ - ဥစ္စာဖြစ် သော၊ ယံ ဓနံ- အကြင်ရွှေအိုးကြီး ၄ လုံးတည်းဟူသောဥစ္စာကို၊ ဣစ္ဆတိ-လိုလား ၏၊ တံ - ထို ရွှေအိုးကြီး ၄ လုံးဟူသော ဥစ္စာသည်၊ ဝဇ္ဇာနဂတံ - ဝဋ်ဒုက္ခသို့ အစဉ်လိုက်၏၊ ဝါ - ဝဋ်ဒုက္ခတွင်ပါဝင်၏၊ သဝိဃာတကံ- နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်၏၊ [ဝဇ္ဇာနဂတန္တိ ဝဇ္ဇပရိယာပန္နံ၊ ကိလေသဝဋ်, ဝိပါကဝဋ် တို့၌ ပါဝင်နေသည်- ဟူလို၊ သဝိဃာတကန္တိ ဒုက္ခသဟိတတ္တာ သဝိဃာတကံ၊ သဒုက္ခန္တိ အတ္ထော၊-သာရတ္ထ။] ဟန္တ-ယခု၊ အဿ-ဤသားတော်အား၊ ဗောဓိ မဏ္ဍ- ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌၊ ပဋိလဒ္ဓံ-ရအပ်ခဲ့ပြီးသော၊ သတ္တဝိဓံ - ၇ ပါးအပြား ရှိသော၊ အရိယဓနံ - အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာကို၊ ဒေမိ - ပေးတော်မူအံ့၊ လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇဿ-လောကုတ္တရာအမွေ၏၊ နံ-ထိုသားတော်ကို၊ သာမိကံ- ဥစ္စာရှင်ကို၊ ကရောမိ - ပြုတော်မူအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ-ကို၊ အာမန္တေသိ- ခေါ်တော်မူပြီ၊ စပန- ထပ်၍ဆက်ဥားအံ့၊ အာမန္တေတွာ- ခေါ်တော်မူပြီး၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ သာရိပုတ္တံ-ကြာ၊ တေနဟိ-တိုက်တွန်းတော်မူ၏၊ တနည်း, တေနဟိ- ထိုသို့ အမွေကိုတောင်းခြင်း ကြောင့်၊ တံ - သည်၊ ရာဟုလကုမာရ်- ကို၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ-လော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အယံ- ဤရာဟုလာသည်၊ ဒါယဇ္ဇံ- ကို၊ ယာစတံ- တောင်း၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝါ- ထိုသို့ အမွေတောင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထိုရာဟုလာ ကို၊ လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇပဋိလာဘာယ - လောကုတ္တရာအမွေကိုရခြင်းငှါ၊ ပဗ္ဗာ ဇေဟိ-လော၊ ဣတိအတ္ထော။

ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ (ပဋိက္ခိပိတွာ စသည်၌ စပ်၊) ဘဂဝတား - သည်၊ ဗာရာဏသိယံ-၌၊ တီဟိ- ၃ ပါးကုန်သော၊ သရဏဂမနေဟိ-သရဏဂုံတို့ဖြင့်၊ ယာသာ ပဗ္ဗဇ္ဇာစ - အကြင် ရှင့်အဖြစ်ကို၎င်း၊ ယာသာ ဥပသမ္ပဒါစ - အကြင် မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်ကို၎င်း၊ အနညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တတော- ထို ရှင့်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပဒံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ- ပယ်မြစ်တော်မူပြီး၍၊ ဂရုဘာဝေ-လေးသည်၏အဖြစ်၌၊ ထပေတွာ- ထားတော်

x x x x x x x x +

အရိယဓနံ ။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမြဲရှိနေသော ဥစ္စာကို “အရိယဓန”ဟု ခေါ်၏။ ဓမ္မပဒ, သုပ္ပဗုဒ္ဓဝတ္ထုလာ ထို အရိယဓနကား - “သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ, ဟိရိ ဩတပိယံ ဓနံ၊ သုတံဓနံ စာဂေါစ, ပညာဝေ သတ္တမံ ဓနံ”-တည်း။

၂၆ (မဟာဝါ)

မူပြီး၍၊ ဥတ္တိစတုတ္ထန - ဉာဏ်ဟူသော လေးကြိမ်မြောက်ရှိသော၊ ကမ္မေန-
 ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒါ-ကို၊ အနုညာတာ - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပန-
 ရှင့်အဖြစ်ကိုကား၊ နေဝပဋိက္ခိတ္တာ- ပယ်လည်းပယ်တော်မမူအပ်၊ ပုန-တဖန်၊
 နအနုညာတာ-ခွင့်ပြုလည်း ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊(ဥပသမ္ပဒါ
 ကိုသာပယ်၍ အသစ်ခွင့်ပြုတော်မူပြီးလျှင် ပဗ္ဗဇ္ဇာကိုကား ပယ်လည်းမပယ်အပ်
 ခွင့်လည်း မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အနာဂတေ - ဌ၊ ဘိက္ခုနံ - တို့၏၊
 ဝိမတိ-တွေးတောခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ဖြစ်လတံ့။(ကိံ)၊ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ-
 ဤ ရှင့်အဖြစ်မည်သည်၊ ပုဗ္ဗေ-ဌ၊ ဥပသမ္ပဒါသဒိသာ- ဥပသမ္ပဒါနှင့် တူ၏၊ ကိံ -
 အသို့နည်း၊ ဣဒါနိဝိ- ယခု အခါ၌လည်း၊ ဥပသမ္ပဒါဝိယ - ဥပသမ္ပဒါကိုကဲ့သို့၊
 ကမ္မဝါစာယ ဝေ-ကမ္မဝါစာဖြင့်သာ၊ ကတ္တဗ္ဗာနုခေါ- ပြုထိုက်လေသလော၊ ဥဒါ
 ဟု-သို့မဟုတ်၊ သရဏဂမနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကတ္တဗ္ဗာနုခေါ- ပြုထိုက်လေသလော၊)
 ဣတိ၊(ဝိမတိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊) စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဥားအံ့၊ ဣမံ အတ္ထံ- ဤ အနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပုန-ဖန်၊ တိဟိ-ကုန်သော၊
 သရဏဂမနေဟိ - တို့ဖြင့်၊ သာမဏေရ ပဗ္ဗဇ္ဇံ - သာမဏေ ရှင့်အဖြစ်ကို၊ အနု
 ဇာနိတုကာမော - ခွင့်ပြုတော်မူလို၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဓမ္မသေနာပတိ - တရား
 စစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ တံအဇ္ဈာ
 သယံ-ထို အလိုတော်ကို၊ ဝိဒိတွာ-၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ပုန-ဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ကို၊ အနု
 ဇာနာပေတု ကာမော-ခွင့်ပြုစေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကထာဟံ၊ပေ၊ပဗ္ဗာ
 ဇေမိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

အထခေါ၊ပေ၊ပဗ္ဗာဇေသီတိ-ကား၊ ကုမာရဿ-အား၊(“ဒတွာ အဒါသိ”ဌ
 စပ်၊) မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေ-ရာ-သည်၊ ကေသေ-ဆံတို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ - ဖြတ်၍၊
 ကာသာယာနိ-သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဒတွာ-၍၊ သရဏာနိ-သရဏတို့ကို၊ ဝါ-ကိုးကွယ်
 ကြောင်းဖြစ်သော စကားတို့ကို၊ အဒါသိ - ပြီ၊ မဟာကဿပတ္ထေ-ရာ - သည်၊
 သြဝါဒါစရိယော-သြဝါဒပေးသော ဆရာတော်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပန-ကား၊
 ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာစ- သည်၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒါစ - သည်၎င်း၊ ဥပဇ္ဈာယမူလ
 ကာ-ဥပဇ္ဈာယ်လျှင်အရင်းခံရှိ၏၊ ဥပဇ္ဈာယောဝ-သည်သာ၊ တတ္ထ-ထိုရှင်အဖြစ်၊
 ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဣဿ-ရာ- အစိုးရ၏၊ အာစရိယော - သရဏဂုံဆရာ၊ သြဝါဒ
 ဆရာသည်၊ န(ဣဿ-ရာ)-အစိုးမရ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အထခေါ၊ပေ၊ပဗ္ဗာဇေ
 သီတိ-ဟူ၍၊(သင်္ဂီတိကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ။[အရှင် သာရိပုတြာကသာ မင်းသား၏
 ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်၍ အစိုးရသူ ဖြစ်သောကြောင့် အရှင်သာရိပုတြာကို ခေါင်းတပ်၍
 “အထခေါ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေသိ ” ဟု သင်္ဂီယနာတင် ဆရာတို့ မိန့်တော်မူသည်-
 ဟုလို၊] ဝေ- ဤသို့၊ ဝါ-ဤအစဉ်အားဖြင့်၊ ကုမာရော- သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတော - ရှင်
 အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီတဲ့၊ ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေန-ဖြစ်သော

ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသော၊ ဟဒယေန - နှလုံးဖြင့်၊ အထ - ကြားရရာ ထို အခါ၌၊ သုဒ္ဓေါဒနော-သုဒ္ဓေါဒနမည်သော၊ သက္ကော- သင်္ကေတင်သည်၊ (ယေန-အကြင် အရပ်၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အတ္ထိ၊ တေန- မြတ်စွာဘုရားရှိခတ်မှုရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ- ပြီ၊) ဣတိ- ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ - အားလုံးစုံသော စကားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ဆိုထိုက်၏။

တတ္ထ-ထို အထခေါ သုဒ္ဓေါဒနော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဇ္ဈာစရိယာယ-ထမင်းတောင်းဘို့ရန် လှည့်လည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ဆွမ်းခံလှည့်လည် ခြင်းဖြင့်၊ (ဥဇ္ဈာယ+စရိယာ ဥဇ္ဈာစရိယာ။) ဇီဝတော - အသက်မွေးရသော၊ ပဗ္ဗဇိတဿ-ရှင်ရဟန်းအား၊ (“အပ္ပတိရူပံ” ၌ စပ်၊) အဝိသေသေန-(မည်သည့် ဆုဟု အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ ဝရံ- ဆုကို၊ ယာစာမိ - တောင်းလိုပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တ-လျှောက်အပ်သော်၊ ယာစသု- တောင်းလော့၊ ဣတိ ဝစနံ- ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အပ္ပတိရူပံ- မလျှောက်ပတ်၊ [ကိုယ်ကမှ တောင်းစား နေရသူဖြစ်သောကြောင့် သူ့အား ဆုလာဘ်ပေးဘို့မဖြစ်နိုင် - ဟူလို၊] ဗုဒ္ဓါနဉ္စ- တို့၏လည်း၊ အာစိဏ္ဏံ- လေ့ကျက်အပ်သော အကျင့်တော်သည်၊ န - မဟုတ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အတိက္ကန္တဝရာ ခေါ် ဂေါတမ တထာဂတတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဂေါတမ-အနွယ်အားဖြင့် ဂေါတမမည်သော ခမည်းတော်၊ တထာဂတာ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ (ရှေးရှေး ဘုရားအားလုံးတို့သည်၊) အတိက္ကန္တ ဝရာ - အလွန်နှစ်သက်အပ် ကောင်းမြတ်သော ဆုရှိတော်မူကုန်၏။ “ မြတ်စွာ ဘုရားတိုင်းမှာ ပေးဘို့ရန် အပြစ်ကင်းသောဆုသာ ရှိကြကုန်သည်၊ အပြစ်မကင်း သော ပေးစရာဆု မရှိကြ” ဟူလို။] ယဉ္စ ပေ၊ အနဝဇ္ဇန္တိ-ကား၊ ယံ - အကြင်ဆု သည်၊ တုမှာကံ-သားတော်ဘုရားတို့အား၊ ဒါတံစေဝ-ပေးခြင်းငှါလည်း၊ ကပ္ပတိ- အပ်ပါ၏၊ အနဝဇ္ဇန္တိ- အပြစ်မရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ မမစ-ခမည်းတော် ၏လည်း၊ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆနပစ္စယာ - ဆုကို လက်ခံခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိညူဟိ-ပညာရှိတို့သည်၊ န ဝရဟိတဗ္ဗံ- မကဲ့ရဲ့ နိုင်ပါ၊ တံ-ထိုဆုကို၊ ယာစာမိ- တောင်းလိုပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“အနဝဇ္ဇန္တိ ဟောတိ” ကို “မမပေ၊ နဝရဟိ တဗ္ဗံ” ဟု ထပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ဖော်သည်။]

တထာ၊ ပေ၊ ရာဟုလတိ-ကား၊ ဗောဓိသတ္တံ-ဘုရားအလောင်းကို၊ (ဗျာကရိ သု) ယထေဝ-တင်ကြိ၍ ပြောဟောကြကုန်သကဲ့သို့၊ ဝေ-တူ၊ နန္ဒမိ-နန္ဒမင်းသား ကို၎င်း၊ ရာဟုလမိ- ရာဟုလာ မင်းသားကို၎င်း၊ မင်္ဂလဒိဝသေ - မင်္ဂလာနေဌ၊ (ကင်ပွန်းတပ်ရာနေကဲ့သို့ နေ့မျိုး၌၊) နေမိတ္တိကာ-နိမိတ်ကျမ်းကိုတတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတော်တို့သည်၊ ဝါ - နိမိတ်ဖတ်သော ပုဏ္ဏားတော်တို့သည်၊ စက္ကဝတ္တိ - စကြာမင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတ်၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဗျာကရိ သု - တင်ကြိ၍ ပြောဟောကြကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊ ပုတ္တဿ-

သားတော်၏၊ စက္ကဝတ္တိသိရိ - စကြာမင်း၏ အသေရကို၊ ပဿိဿာမိ-မြင်ရတော့
 အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဿာဟဇာတော-ဖြစ်သော အားတက်သားရာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 ဘဂဝတော - စကြာမင်းလောင်းဖြစ်သော သားတော်ဘုရား၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရှင်
 ရဟန်းပြုရာအခါ၌၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဣစ္ဆာဝိယာတံ- အလို၏ ပျက်စီးခြင်း
 သို့၊ (မြော်လင့်ချက်၏ ပျက်စီးခြင်းသို့) ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ၊ တတော-ထိုမှနေ၍၊
 နန္ဒဿ-နန္ဒမင်းသား၏၊ စက္ကဝတ္တိသိရိ -ကို၊ ပဿိဿာမိ- တွေ့မြင်ရလိမ့်ဥားအံ့၊
 ဣတိ- သို့၊ ဥဿာဟံ - အားတက်သရောက်ကို၊ ဇနေသိ - ဖြစ်စေပြီ၊ တမ္ပိ - ထို နန္ဒ
 မင်းသားကိုလည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ထို ကြောင့်၊ တမ္ပိဒုက္ခံ-
 ထို ဆင်းရဲကိုလည်း၊ အဓိဝါသေတွာ-မိမိအထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေ၍၊ ဝါ-
 အောင့်အည်း သည်းခံ၍၊ ဣဒါနိ- ၌၊ ရာဟုလဿ-ခမြူးတော် ရာဟုလာ၏၊ စက္က
 ဝတ္တိသိရိ -ကို၊ ပဿိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဿာဟံ-ကို၊ ဇနေသိ-ပြီ၊ တမ္ပိ-ထို
 ရာဟုလာကိုလည်း၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ပြီ၊ တေန- ထို ကြောင့်၊ အဿ-
 ထို သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာ၏၊ ကုလဝံဒသာပိ- အမျိုး၏ အနွယ်သော်မှလည်း၊
 ဣဒါနိ-၌၊ ပစ္ဆိန္ဒော-ပြတ်စဲပါပေ၊ စက္ကဝတ္တိသိရိ-သည်၊ ကုတော- အဘယ်မှာ
 ရှိပါတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ - သို့၊ အဓိကတရံ - သာ၍လွန်ကဲသော၊ (သားတော်
 နှစ်ပါး ရဟန်းပြုသွားတုန်းကထက် သာ၍လွန်ကဲသော၊) ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲသည်၊
 ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ တထာ၊ပေ၊ရာဟုလေတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်
 ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ရညော - သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာ၏၊ ဣတော - ဤအခါမှာ၊ (နန္ဒ
 မင်းသား ရာဟုလာမင်းသားတို့ ရဟန်းပြုရာအခါမှာ) ပစ္ဆာ - နောက်၌၊ အနာ
 ဝါမိဖလပတ္တိ - အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်၏။
 [အနာဂါမိ မဖြစ်သေး၍ ဤကဲ့သို့ နှလုံးမသာယာခြင်း ဒေါမနဿ ဖြစ်ရသည်၊
 အနာဂါမိဖြစ်ပြီးမူကား ထိုကဲ့သို့ ဒေါမနဿမဖြစ်ပါ-ဟူလို။]

သာဓု ဘန္တ အယျာတိဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ အာဟ-
 လျှောက်သနည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ သော- ထို သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာသည်၊ စိန္တေသိ- ပြီ၊
 (ကိ)၊ ယတြဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဗုဒ္ဓမာမကော- ဘုရားကို
 မြတ်နိုးသူသည်၊ ဓမ္မမာမကော- တရားကို မြတ်နိုးသူသည်၊ သံဃမာမကော -

x x x x x x x

ယတြဟိ နာမ။ “ယတြဟိ နာမာတိ ယော နာမ”ဟု သာရတ္ထ၌ ဖွင့်၏၊ ဟိ
 အနက်မရှိ၊ ယတြ၌ ကြပစ္စည်း ပဌမာအနက်၌ သက် ဟု ကြံစေလိုသည်၊ ယောဇနာ၌
 “အဟမ္ပိနာမယော ယာဒိသော၊ပေ၊ သမာနော၊ သော တာဒိသော၊ အဟမ္ပိ နသက္ကော
 မိတိ ယောဇနာ” ဟု ယောအတွက် သောကိုထည့်စွက်၍ ဖွင့်၏၊ ကြိယာတခု မဆုံး
 သေးဘဲ “ယော၊ သော”ဟု နိယမ အနိယမ မရှိထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာဖွင့်ပုံကို
 စဉ်းစားပါ၊ မိမိကား နေခံ၌ တသ္မာဝါကျရှိသောကြောင့် “ယတြ”ကို “ယသ္မာ”ဟု
 ပေးရလျှင် ကောင်းမည်ထင်၍ ထိုအတိုင်းပင် ပေးလိုက်သည်၊ ဟိအနက်မရှိ။

သံဃာကို မြတ်နိုးသူသည်၊ သမာဓောပိ- ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ပိယ တရပုဒတ္တ - အလွန်ချစ်အပ်သော သားတော်ကို၊ ပဗ္ဗာဇိယမာနေ - ရှင်ရဟန်း ဖြစ်စေအပ်သော်၊ ဣတိဝိယောဂဒုက္ခံ - ဆွေမျိုးတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဆင်းရဲကို၊ အဓိဝါသေတု-မိမိအထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေခြင်းငှါ၊ (အောင့်အည်း သည်းခံခြင်းငှါ)၊ န သက္ကာမိနာမ-မစွမ်းနိုင်တုံသေး၏၊ (ဂရဟာ ဝါကျ၊) အညေ-ငါမှတပါးကုန်သော၊ ဇနာ-လူတို့သည်၊ ပုတ္တနတ္တကေသု-သား မြေးတို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇိတေသု-ရှင် ဖြစ်စေအပ်ကုန်လသော်၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အဓိဝါသေသန္တိ - သည်းခံနိုင်ကုန်လတုံနည်း၊ (သမ္ဘာဝနာ၊ ထို ၂ ဝါကျလုံး အနိယမဝါကျ) တသ္မာ-ကြောင့်၊ အညေသမ္ပိ-အခြားသူတို့၏လည်း၊ တာဝ- ရှေးဥားစွာ၊ ဝေရူပံ - ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲသည်၊ မာအဟော သိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေသိ၊) ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အာဟ-သာဓု ဘဒန္တ အစရှိသောစကားကို လျှောက်ငြိ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ (“ပည ပေသိ”၌ စပ်၊) သာသနေ-၌၊ နိယျာနိကကာရဏံ - ဝင်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက် တတ်သောအကြောင်းကို၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဝဒတိ - လျှောက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ ဓမ္မကထံ - တရားစကားကို၊ ကတွာ-၍၊ န ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗောတိ-ဟူ၍၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ပညပေသိ- ပညတ်တော်မူပြီ၊ [ဤ သိက္ခာပုဒ်၌ “န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော” ဟု ရှင်ပြုမပေးဘို့ရန် တားမြစ်တော်မူသောကြောင့် “ရှင်ပြု ပေးလိုလျှင်သော်မှ ဆိုင်ရာ မိဘကို ခွင့်ပန်ရသေး၏၊ ရဟန်းအဖြစ်မှာ အထူး ဆိုဘွယ်မရှိ” ဟု မှတ်ပါ။]

တတ္ထ - ထို န ဘိက္ခဝေ အနုညာဒတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မာတာ ပိတူဟိတိ- ဟူသော ဤစကားကို၊ ဇနနိဇနကေ - ဖြစ်စေတတ်သော အမိရင်း၊ ဖြစ်စေတတ်သော အဘရင်းတို့ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒွေ- နှစ်ယောက်သော မိဘတို့သည်၊ သဒေ အတ္ထိ-နအံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဒွေပိ-နှစ်ယောက်သော မိဘတို့ကို လည်း၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗာ- ပန်ပြောထိုက်ကုန်၏၊ ပိတာ-အဖသည်၊ မတော - သေ ပြီးသည်၊ သစေ (ဟောတိ) - အံ၊ မာတာဝါ- အမိသည်သော်လည်း၊ (မတာ- သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ဝေံသတိ)ယော-အကြင်သူသည်၊ ဇိဝတိ-အသက်ရှင်၏၊ သော-ထိုသူ ကို၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗော- ၏၊ ပဗ္ဗာဇိတပိ- ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး သော မိဘတို့ကိုလည်း၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗာဝ-နသည်သာ၊ (မိဘတို့က ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခု၊ နိ ဖြစ်စေကာမူ ထိုသူတို့ကိုလည်း ပန်ပြောပါ- ဟုလို၊) အာပုစ္ဆန္တေန- ပန်ပြော သော ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ သယံဝါ - ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ ဂတိာ-၍၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗံ-ရာ၏၊ အညောဝါ-အခြားသူကိုသော်လည်း၊ ပေသေတဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက် ၏၊ ဝါ-တနည်း၊ သော ဝေ- ထိုရှင်လောင်းကိုပင်၊ ပေသေတဗ္ဗော- ၏၊ (ကိ- အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်သနည်း၊) ဂစ္ဆ-သွားချေ၊ မာတာပိတရော-တို့ကို၊

အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြောပြီး၍၊ ဝါ-ပန်ပြောပြီးမှ၊ ဧဟိ- လာခဲ့လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗော)၊ အနညာတော- ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသည်၊ အမှိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ- အကယ်၍ ရှင်လောင်းက လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဒ္ဒဟန္တေန-သူ၏စကားကိုယုံကြည်သော ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏။

ပိတာ-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)ပုတ္တမိ-ကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမော-ရှင်ဖြစ်စေလိုသည်၊ (ဥပဇ္ဈာယ် လုပ်၍ ရှင်ပြုပေးလိုသည်)ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မာတရံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ ဝ-၍သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတု- ရှင်ဖြစ်စေလော၊ ဝါ - ရှင်ပြုပေးပါလော၊ မာတာဝါ- အမိသည်သော်လည်း၊ ဓိတရံ-သွီးကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမာ-သည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ) ပိတရံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာဝ-၍သာ၊ ပဗ္ဗာဇေတု-လော။ [မိဘကိုယ်တိုင် က ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာလုပ်လိုလျှင် အိမ်၌ရှိသောမိဘကို ပန်ပြောပါ-ဟူလို၊] ပိတာ- သည်၊ ပုတ္တဒါရေန-သားမယားဖြင့်၊ အနတ္ထိကော- အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပလာယိ-ထွက်ပြေးပြီးဖြစ်အံ့၊ မာတာ-သည်၊ ဣမံ- ဤကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ- ကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ ပုတ္တံ- ကို၊ ဘိက္ခုနံ- တို့အား၊ ဒေတိ - ပေးလှူအံ့၊ အဿ- ထိုကလေး၏၊ ပိတာ-သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- ရဟန်းတို့က မေးအပ်သော်၊ စိတ္တကေဠိယံ - စိတ်အားလျော်စွာ ပျော်ပါးခြင်းကို၊ ဝါ-စိတ်ကြိုက်ပျော်ပါးခြင်းကို၊ ကိဠိတံ- ပျော်ပါးခြင်းငှါ၊ ပလာတော- ထွက်ပြေး ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ-ထိုကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ- ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ (ထွက်ပြေးသောအဘကို လိုက်၍ခွင့်မပန်ဘဲ ရှင်ပြုပေးကောင်း၏) မာတာ - သည်၊ ကေနစိ - တစုံတယောက်သော၊ ပုရိသေန - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ပလာတာ- လိုက်ပြေးသည်၊ ဟောတိ- အံ့၊ ပိတာပန- သည်ကား၊ ပဗ္ဗာဇေထ- ကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒေတိ - အံ့၊ ဧတ္ထာပိ - ဤသို့ ပေးလှူရာ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော - ဤနည်းပင်တည်း၊ ပိတာ - သည်၊ ဝိပ္ပဝုတ္ထော- အရပ်တပါး၌ နေသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ မာတာ-သည်၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အနဇာနာတိ- ခွင့်ပြုအံ့၊ အဿ- ထိုကလေး၏၊ ပိတာ- သည်၊ ကုဟိံ - နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ပိတရာ-သူ၏အဘဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ အဟံ- သည်၊ ဇာနိဿာမိ- သိပါအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ။

မာတာပိတရော-တို့သည်၊ မတာ- သေပြီးကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ-နအံ့) ဒါရ ကော- သည်၊ စူဠမာတာဒီနံ - အဒေါလေး အစရှိသူတို့၏၊ သန္တိကေ - ၌၊ သံ ဝဒဒ္ဓါ-ကြီးပွားရသည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ တသ္မိံ - ထိုကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇိယမာနေ-ရှင် ဖြစ်စေအပ်သော်၊ ဉာတကာ-ဆွေမျိုးတို့သည်၊ ကလဟံ-ငြင်းခုံခြင်းကို၊ ကရောန္တိ ဝါ-ပြုသော်လည်း ပြုဘတ်ကြကုန်၏၊ ဝိယုန္တိဝါ-ရှုံ့ချသော်လည်း ရှုံ့ချတတ်ကြ

ကုန်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်။ ဝိဝါဒပစ္စေဒနတ္ထံ - ငြင်းခုံခြင်းကို ဖြတ်တောက်ခြင်း အကျိုးငှါ။ (ဆွေမျိုးများ မငြင်းခုံကြရအောင်။) အာပုစ္ဆိတွာဝ-၍သာ။ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော။ ပန - ထိုသို့ပင် ပန်ပြော၍ ရှင်ပြုပေးထိုက်ပါသော်လည်း။ အနာပုစ္ဆာ - မပန်ပြောဘဲ။ ပဗ္ဗာဇေ နန္ဒဿ - ရှင်ဖြစ်စေသော ဥပဇ္ဈာယ်၏။ အာပတ္တိ-သည်။ နတ္ထိ။ ဒဟရကာလေ - ငယ်ရွယ်သူ၏ အခါ၌။ ဂဟေတွာ-ယူ၍။ ပေါသနကာ-မွေးစား တတ်ကုန်သော။ မာတာပိတရောနာမ-မိဘတို့မည်သည်။ ဟောန္တိ - ကုန်၏။ တေ သုဝိ-ထို မွေးစားသောမိဘတို့၌လည်း။ ဒေဝေဝနယော-တည်း။ [“ခိုက်ရန်ဖြစ်မှာ စိုး၍ ပန်ပြောသင့်သည်။ အာပတ်မသင့်ပါ” ဟုလို။]

ပုတ္တော-သည်။ အတ္တာနံ- မိမိကို။ နိဿာယ-မိ၍။ ဇိဝတိ - အသက်မွေးအံ့။ မာတာပိတရေ-တို့ကို။ (နိဿာယ-၍။) န (ဇိဝတိ)-အသက်မွေးသူ မဟုတ်အံ့။ ရာဇာ-သည်။ သဗ္ဗေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥးတော့။ (ဧဝံသတိပိ) အာပုစ္ဆိတွာဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ မာတာပိတုဟိ- တို့သည်။ အနညာတော- ခွင့်ပြု အပ်သောသားသည်။ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍။ ပုန-ဖန်။ ဝိဗ္ဗမတိ-လူထွက် အံ့။ သတ္တကုတ္တိ-၇ ကြိမ်တိုင်တိုင်။ ပဗ္ဗဇိတွာ-၍။ သဗ္ဗေပိ ဝိဗ္ဗမတိ- အကယ်၍ မူလည်း လူထွက်စေဥးတော့။ (ဧဝံသတိပိ။) အာဂတာဂတ ကာလေ - ပြန်လာရာပြန်လာရာအခါ၌။ ပုနပျုနံ-ထပ်ကာထပ်ကာ။ အာပုစ္ဆိတွာဝ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော။ (အလွန်အကျွံ ပြောသည့်အရာဖြစ်၍ “ သတကုတ္တိ ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။) ဧဝံ- သို့။ သဗ္ဗေ ဝဒန္တိ - အကယ်၍ မိဘတို့က လျှောက်ကုန်အံ့။ (ကိံ)။ အယံ - ဤကလေးသည်။ ဝိဗ္ဗမိတွာ - ၍။ ဂေဟံ- သို့။ အာဂတော - လာသည်။ (သမာနော) အမှောက် - တို့၏။ ကမ္မံ - အလုပ်ကို။ န ကရောတိ- မပြု လုပ်ပါ။ ပဗ္ဗဇိတွာ- ၍။ တုမှာကံ- တို့၏။ ဝတ္တံ - ကျင့်ဝတ်ကို။ န ပူရေတိ- မဖြည့် ကျင့်ပါ။ (တသ္မာ) ဣမဿ-ဤကလေး၏အတွက်။ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ-ပန်ပြောဘွယ် ကိစ္စသည်။ နတ္ထိ- မရှိပါ။ အာဂတာဂတံ - ပြန်လာတိုင်း ပြန်လာတိုင်းသော ဤ ကလေးကို။ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-ကုန်။ ဣတိ-သို့။ (သဗ္ဗေ ဝဒန္တိ။) ဧဝံ- သို့။ နိသဋ္ဌံ- စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသောကလေးကို။ ပုန-ဖန်။ အနာပုစ္ဆာပိ - မပန်ပြောဘဲလည်း။ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ။

သောပိ-အကြင်ကလေးကိုလည်း။ ဒဟရကာလေယေဝ - ငယ်ရွယ်သူ၏ အခါ၌ပင်။ (ငယ်ရွယ်စဉ် အခါတုန်းကပင်။) အယံ-ဤကလေးကို။ တုမှာကံ- အရှင် ဘုရားတို့အား။ ဒိန္နော-ပေးလှူအပ်ပါပြီ။ ယဒါ- အကြင်အခါ၌။ (ပဗ္ဗာ ဇေတုံ-ငှါ။) ဣစ္ဆထ-အလိုရှိကုန်၏။ တဒါ-ထို အခါ၌။ ပဗ္ဗာဇေထ- ပါကုန်။ ဣတိဧဝံ-ဤသို့ လျှောက်၍။ ဒိန္နော-ပေးလှူအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ-အံ့။ အာဂတာ ဂတော-ပြန်လာတိုင်း ပြန်လာတိုင်းသော။ သောပိ-ထို ကလေးကိုလည်း။ ပုန- တဖန်။ ဝါ-ထပ်၍။ အာပုစ္ဆာဝ-၍သာ။ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-၏။ ပန-ဆက်။ ယံ-

အကြင် ကလေးကို၊ ဒဟရကာလေယေဝ-ပင်၊ ဘန္တ - တို့၊ ဣမံ-ဤကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အနုဇာနိတွာ-အနူးအညွတ် ခွင့်လွှတ်ပြီး၍၊ ပစ္စာ-နောက်၌၊ ဝုရိပုတ္တကာလေ-ကြီးရင့်ခြင်းသို့ရောက်ရာအခါ၌၊ နာနုဇာနန္တိ-ခွင့်မပြုကုန်အံ့၊ အယံ - ဤကလေးကို၊ အနာပုစ္ဆာ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ထိုက်၊ ဧကော-တယောက်သော ကလေးသည်၊ မာတာပိတူဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဘဏ္ဍိတွာ-ငြင်းခုံပြီး၍၊ မံ-တပည့်တော်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေထ-ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ အာဂစ္ဆတိ-လာအံ့၊ အာပုစ္ဆိတွာ-ပန်ပြောပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဧဟိ-လာခဲ့လော၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တော - ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော) အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ န ဝစ္ဆာမိ- မသွားလိုပါ၊ မံ-ကို၊ သစေ နပဗ္ဗာဇေထ-အကယ်၍ ရှင်ပြုမပေးကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ) ဝိဟာရံ-ကျောင်းကို၊ ဈာပေမိ-မီးတိုက်အံ့၊ ဣတိဝါ- ဤသို့ သော်၎င်း၊ သတ္တေန - လက်နက်ဖြင့်၊ တုမေ - တို့ကို၊ ပဟရာမိ - ပုတ်ခတ်အံ့၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ဉာတက ဥပဋ္ဌာကာနံ-ဆွေမျိုး၊ အလုပ်အကျွေးတို့၏၊ အာရာမစ္စေဒနာဒိဟိ- ဥယျာဉ်ခြံကို ခုတ်ဖြတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အနတ္တံ-အကျိုးမဲ့ကို၊ ဥပ္ပါဒေမိ-ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ရုက္ခာ-သစ်ပင်ပေါ်မှ၊ ပတိတွာ- ခုန်ချ၍၊ မရာမိ- သေအံ့၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ စောရမဇ္ဈိ-ခိုးသူတို့၏ အလယ်သို့၊ ပဝိသ-မိ-ဝင်သွားအံ့၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ ဒေသန္တရံ- အရပ်တပါးသို့၊ ဝစ္ဆာမိ- သွားအံ့၊ ဣတိဝါ- ၎င်း၊ ဝဒတိ- ပြောနေအံ့၊ တံ-ထိုသူ ကို၊ ဇိဝဿေဝ-အသက်ကိုသာ၊ ရက္ခဏတ္ထာယ - စောင့်ရှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝန္တတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ- ထို ကလေး၏၊ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ အာဂစ္ဆိာ-၍၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ အမှာကံ - တို့၏၊ ပုတ္တံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေယိတ္ထ-န်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေဝဒန္တိ-ကုန်အံ့၊(ဝေံသတိ)၊ တေသံ-ထို မိဘတို့အား၊ တမတ္ထံ-ထို အကြောင်းကို၊ အာရောစေတွာ-ပြောပြ၍၊ ရက္ခဏတ္ထာယ- ငှါ၊ နံ - ထို သင်တို့၏ သားကို၊ ပဗ္ဗာဇေယိမှ - ကုန်ပြီ၊ တုမေ-

x x x x x x x

ယံ ပန ပေ၊ နာနုဇာနန္တိ။ ။ “ရှင်ပြုချိန် မရောက်သေးရာ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ တုန်းက ရှင်ပြုပေးဘို့ရန် ခွင့်ပြုထားကြသော်လည်း ရှင်ပြုချိန်ရောက်ရာ ကြီးရင့်သော အခါ၌ ခွင့်မပြုကြလျှင် ခွင့်မပန်ဘဲ ရှင်ပြုမပေးကောင်း” ဟု ဆို၏။ ဤစကားသည် ရှင် မပြုရသေးသူအတွက် ဆိုအပ်သော စကားဖြစ်၏။ “ ပဌမခွင့်ပြုချိန်တုန်းကပင် ရှင်ပြု ပေးခဲ့လျှင် ရှင်သာမဏေကို ရဟန်းပြုပေးလိုသောအခါ မိဘများက ခွင့်မပြုသော်လည်း ရှင်သာမဏေက သီတင်းသုံးဘော် ၅ ပါးတွင် တပါးအပါအဝင် ဖြစ်နေပြီးဖြစ်၍ မိဘ တို့နှင့် မဆိုင်တော့၊ သဘောမတူသော်လည်း ရဟန်းပြုပေးကောင်း၏ ” ဟု မှတ်ပါ။ န ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော” ဟု ရှင်ပြုတုန်းကသာ အနုညာတပုတ္တကို ရှင်ပြုမပေး ဘို့ရန် တားမြစ်တော်မူသည်။ “န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော” ဟု ပဗ္ဗာဇနကြိယာဖြင့် မိန့်တော်မူ ခြင်းကို ထောက်ပါ။

တို့သည်၊ ပုတ္တေန- ဖြင့်၊ ပညာယထ - ထင်ရှားကုန်လတံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-
ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ရုက္ခာ-သစ်ပင်ပေါ်မှ၊ ပတိဿာမိ-ခုန်ချအံ့၊
ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အာရုဟိတွာ- တက်ပြီး၍၊ ဟတ္ထပါဒေ-လက်ခြေတို့ကို၊ မုဇ္ဇန္တိ-
လွတ်နေဆဲဖြစ်သူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝန္တတိ ယေဝ။

ကောပိ-တယောက်သော သူသည်လည်း၊ ဝိဒေသံ-အရပ်တပါးသို့၊ ဂတိာ-
သွား၍၊ ပဗ္ဗန္တိ-ကို၊ ယာစတိ-တောင်းအံ့၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ၍၊ ဂတော- သွားသူ
သည်၊ စေ(ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊(အာပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဂတော-
သည်၊)နောစေ(ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)ဒဟရ ဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်ကို၊ ပေသေတွာ-
စေလွှတ်၍၊ အာပုစ္ဆာပေတွာ - ပန်ပြောစေပြီး၍၊ ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော၊ အတိဒူရံ-
အလွန်ဝေးသည်၊ စေ ဟောတိ၊(ဧဝံ သတိ၊)ပဗ္ဗာဇေတွာပိ-၍လည်း၊ ဘိက္ခုဟိ-
တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ပေသေတွာ - ၍၊ ဒဿေတုံ - မိဘတို့အား ပြခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ၊
ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိယံ - ဌ၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဒူရံ - ဝေးသည်၊ သစေ
ဟောတိ၊ မဒဂ္ဂါစ-လမ်းသည်လည်း၊ မဟာကန္တာရော- ကြီးစွာသော ခရီးခဲသည်၊
သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဂတိာ-၍၊ အာပုစ္ဆိဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့
နှလုံးသွင်း၍၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝန္တတိ၊ ဣတိ-သို့၊(ဝုတ္တံ)၊ ပန-ဆက်၊ မာတာပိတုနံ-
တို့၏၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ ပုတ္တာ-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-န်အံ့၊ ဝေဇ္ဇ-
ဤသို့လည်း၊(သစေ)ဝဒန္တိ-န်အံ့၊(ကိံ)၊ ဘန္တေ-တို့၊ ဧတေသံ ဒါရကာနံ- ဤ
ကလေးတို့တွင်၊ ယံ-အကြင် ကလေးကို၊(ပဗ္ဗာဇေတုံ) ဣစ္ဆထ၊ တံ-ထို ကလေး
ကို၊ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-ပါကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဝဒန္တိ၊) ဒါရကေ- ကလေးတို့ကို၊
ဝိမံသိတွာ- စူးစမ်း၍၊ ယံ- ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ) ဣစ္ဆထိ၊ သော-ထို ကလေးကို၊
ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ သကလေန-အလုံးစုံသော၊ ကုလေနဝါ- အမျိုးသည်သော်၎င်း၊
ဂါမေနဝါ-ရှာသည်သော်၎င်း၊ အနညာတံ-ခွင့်ပြုအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-
အံ့၊(ကိံ-အဘယ်သို့ ခွင့်ပြုအပ်သနည်း၊)ဘန္တေ-တို့၊ ဣမသ္မိံ ကုလေ-ဤအမျိုး၌၊
ယံ-အကြင်ကလေးကို၊(ပဗ္ဗာဇေတုံ) ဣစ္ဆထ-န်၏၊ တံ-ထိုကလေးကို၊ ပဗ္ဗာဇေ
ယျာထ-ပါကုန်၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ဣမသ္မိံ ဂါမေ-ဤရှာ၌၊ ယံ (ပဗ္ဗာ
ဇေတုံ) ဣစ္ဆထ၊ တံ ပဗ္ဗာဇေယျာထ-ပါကုန်၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊(အနညာတံ-
သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ) ယံ-ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေတုံ) ဣစ္ဆထိ - ၍၊
သော-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ယာဝတကေဝါ ပန ဥဿဟတိတိ - ကား၊ ယတ္တကေ- အကြင်မျှ အတိုင်း
အရှည်ရှိကုန်သော သာမဏေတို့ကို၊ (ဩဝဒိတုံ အနုသာသိတုံ) သက္ကောတိ-
စွမ်းနိုင်၏၊ (တတ္တကေ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သောသာမဏေတို့ကို၊ ဥပဋ္ဌာ
ပေတုံ-လုပ်ကျွေးစေခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌စပ်)၊... ရာဟုလ
ဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ၊

သိက္ခာပဒ ဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထု ကထာ

ဒသသု-၁၀ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒသု-သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ပုရိမာနံ-ရှေး ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ အတိက္ကမော- ကြူးလွန်ခြင်း သည်၊ နာသနဝတ္ထု-အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်စေခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုတည်း၊ ပစ္ဆိမာနံ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စန္ဒ-တို့ကို) အတိက္ကမော-သည်၊ ဒဏ္ဍကမ္မ ဝတ္ထု-ဒဏ်ပေးမှု၏ အကြောင်းဝတ္ထုတည်း။

အပ္ပတိဿာတိ - ကား၊ ဘိက္ခု - တို့ကို၊ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ - အကြီးအကဲတို့၏ အရာ၌၊ ဣဿရဋ္ဌာနေ - အစိုးရသူတို့၏ အရာ၌၊ န ယပေန္တိ - မထားကြကုန်၊ အသဘာဝဝတ္ထိကာတိ- ကား၊ သမာနဇီဝိကာ - တူသော အသက်မွေးခြင်းရှိကြ ကုန်သည်၊ န ဘဝန္တိ - မဖြစ်ကုန်၊ ဝိသဘာဝဇီဝိကာ-သဘောမတူသော အသက် မွေးခြင်း ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ) ဣတိ အတ္ထော။ [“သဘာဝ”ကို “သမာန” ဟု၎င်း၊ “ဝတ္ထိ”ကို “ဇီဝိကာ” ဟု၎င်း ဖွင့်သည်။] အလာဘာယ ပရိသက္ကတိတိ-ကား၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် အားထုတ်လသော်၊ လာဘံ- လာဘ်ကို၊ န လဘန္တိ - မရနိုင်ကုန်၊ ဝေ- ဤသို့ လာဘ်မရနိုင်လောက် အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပရက္ကမဘိ-အားထုတ်၏၊ [ပရိပုဗ္ဗ သက္ကဓာတ် သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ကမုဓာတ်လည်း ဂတိအနက်ကိုပင် ဟော၏၊ သဒ္ဓါနက်အားဖြင့် “အဆင့်ဆင့် တိုး၍ တိုး၍သွား၏” ဟု ဖြစ်၏၊ ထို အဆင့်ဆင့် တိုး၍ တိုး၍သွားခြင်းသည် ဝေါဟာရတ္ထအားဖြင့် “အားထုတ်ခြင်း” ပင်တည်း။]

အနတ္တာယာတိ- ကား၊ ဥပဒ္ဒဝါယ - ဘေးဥပါဒ်ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ (ပရက္ကမတိ)၊ အဝါသာယာတိ-ကား၊ ကိန္တိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဣမသ္မိံ အာဝါသေ- ဤကျောင်း ၌၊ နဝသေယျု- မနေနိုင်ကုန်ရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပရက္ကမတိ-၏၊ [“ အ

x x x x x x x x x

အပ္ပတိဿာ။ ။ပတိပုဗ္ဗသိဓာတ်သည် မှီခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ပတိသီယတေ- မှီခိုအပ်၏၊ ဣတိ ပတိဿော၊ “နတ္ထိ ပတိဿော ယေသန္တိ အပ္ပတိဿာ” ဟု ပြု၊ ထို မှီခိုအပ်သူ ဟူသည် အကြီးအကဲဖြစ်သူ၊ အစိုးရသူတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ ပေ၊ နယပေန္တိ” ဟု မိန့်သည်၊ ယောဇနာန္တကား “အပ္ပတိဿာတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနံ ၀၈ နဿ ပတိမုခံ အာဒရေန အဿဝနံ ဘိက္ခု ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ နယပေတိ နာမာတိ ဒသေ န္တော အာဟ “ဘိက္ခု ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေတိ အာဒိ” ဟု ဆိုလေ၏၊ ထိုအလို ပတိရှေးရှိသော သုဓိဓာတ်ဟု ကြံရမည်၊ “ပတိဿဝနံ-ရှေးရှုနားထောင်ခြင်း၊ ပတိဿော-ခြင်း၊ နတ္ထိ ပတိဿော ယေသန္တိ အပ္ပတိဿာ” ဟုပြု၊ “ရှေးရှုနားထောင်ခြင်းမရှိ” ဟူသည် ရဟန်း တို့၏ စကားကို နားမထောင်ခြင်း၊ အကြီးအကဲအရာ၌ မထားခြင်းပင်တည်း၊ “ဣဿရိ ယဋ္ဌာနေ” ဟု စာတို့၌ ရှိ၏၊ ဣဿရိယ သဒ္ဓါသည် “ရာထူးစည်းစိမ်း” ဟူသော အနက် ကို ဟော၏၊ ဣဿရ သဒ္ဓါသည် “အစိုးရသော ပုဂ္ဂိုလ်ခြံ” ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ဣဿရဋ္ဌာနေ” ဟု ရှိလျှင်ကောင်းသည်။

ဝါသာယ-နေရာမရခြင်းငှါ” ဟု ရှေးကပေးကြ၏။ ဤအဖွင့်နှင့်မညီ၊ “နေမြဲတိုင်း သော ကျောင်း၌ မနေနိုင်ခြင်းငှါ” ဟု ပေး။] အက္ခောသတိ ပရိဘာသတိတိ- ကား၊ အက္ခောသတိစေတ - ဆဲလည်းဆဲ၏။ ဘယဒဿနေန - ဘေးကိုပြခြင်းဖြင့်၊ တဇ္ဇေတိစ- ခြိမ်းချောက်လည်း ခြိမ်းချောက်၏။ ဘေဒေတိတိ - ကား၊ ပေသုညံ- ချောပစ်ကုန်းတိုက်ကြောင်းစကားကို၊ ဥပသံဟရိတွာ-ကပ်ဆောင်၍၊ ဘေဒေတိ- ကွဲပြားစေ၏။ ဝါ-ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်၏။

အာဝရဏံ ကာတုန္တိ - ကား၊ ဣဒံ-ဤကျောင်းသို့၊ မာ ပဝိသ- မဝင်ခဲ့လင့်၊ ဣတိ-သို့၊ နိဝါရဏံ-တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကာတံ-ငှါ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ယတ္ထဝါ၊ ပေ၊ ပဋိက္ကမတိတိ- ကား၊ ယတ္ထ- အကြင်ကျောင်း၌၊ ဝသတိဝါ- နေမူလည်း နေ၏။ ပဝိသတိဝါ-ဝင်မူလည်းဝင်၏။ (“ ပဝိသတိ ” ကား “ ပဋိက္ကမတိ ” ၏ အဖွင့်၊ “တတ္ထ- ထိုကျောင်း၌၊ အာဝရဏံ ကာတံ အနုဇာနာမိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။) ဥဘယေနာပိ - ယတ္ထဝါ ဝသတိ ယတ္ထဝါ ပဋိက္ကမတိဟူသော စကားနှစ်ရပ်ဖြင့် လည်း၊ အတ္တနော - မိမိဟူသော ဆရာ၏။ ပရိဝေဏဉ္စ - ပရိဝေဏ်ကို၎င်း၊ ဝါ- ကျောင်းဝိုင်းကို၎င်း၊ ဝဿဂ္ဂေန-ဝါအပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဝါ-ဝါစဉ်အားဖြင့်၊ ပတ္တသေနာသနဉ္စ - ရောက်အပ် ရအပ်သော ကျောင်းကို၎င်း၊ ဝတ္ထံ - မိန့်တော်မူ အပ်ပြီ။

x x x x x x x x x

အာဝရဏံ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “သဗ္ဗံ သံဃာရာမံ အာဝရဏံ ကရောန္တိ” ။ “သဗ္ဗ သံဃာရာမေ-အလုံးစုံသော သံဃာ့အာရာမံ၌၊ ပဝေသနိဝါရဏံ-ဝင်ခြင်းကို တားမြစ် မှုကို၊ ကရောန္တိ-ကုန်၏ ” ဟု ဝိမတိ၌ အနက်ဖွင့်၏။ [“သံဃာရာမံ” ၌ ဒုတိယကို သတ္တမိအနက်၌ သက်စေလိုသည်။]

ထို့ပြင် — “ သံဃာရာမော အာဝရဏံ ကာတဗ္ဗော ” ။ လည်း ကရဇာတ်၏ ဒွိ- ကမ္မကကိုဆိုလိုလျှင် “သုဝဏ္ဏံ ကဋကံ ကရောတိ” ။ ။ ကဲ့သို့ ကံနှစ်ခု အရတူရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် “အာဝရဏံ” ကို “သံဃာရာမော” နှင့် အရတူအောင် “သံဃာရာမော - ကို၊ အာဝရဏော-တားမြစ်အပ်သည်ကို” ဟု အနက်ပေးစေလိုသတတ်။ “အာဝရဏံ” ကို “ လိင်္ဂိပလ္လာသ ” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ (တနည်း) သံဃာရာမောကို “ သံဃာ ရာမေ” ဟု သတ္တမိအနက်၌ ပဌမာသက်စေ၍ “အာဝရဏံ- တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗ- ၏” ဟု ပေးစေလိုသတတ်။ ထိုစကားကိုလည်း “တတ္ထ အာဝရဏံကာတံ” ဟု “တတ္ထ” ၌ အာဇာရအားဖြင့် မိန့်တော်မူသော ပါဠိတော်ကိုထောက်၍ ဆိုသည်။ [“အာဟာရံ အာဝရဏံ” စသည်၌လည်း ဤနည်းကို မှီးပါ။]

ယတ္ထဝါ၊ ပေ၊ ပဋိက္ကမတိ။ ။ “ယတ္ထဝါ ဝသတိတိ ဣဒိနာ သာမဏေရဿ ဝဿ ဂ္ဂေန လဒ္ဓံဝါ၊ သကသန္တကမေဝဝါ နိဗ္ဗဝသနကသေနာသနံ ဝတ္ထံ၊ ယတ္ထဝါ ပဋိက္ကမ တိတိ အာစရိယု ပဠာယာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝတ္ထံ (ဆရာဥပဠာယ်တို့၏ နေရာဝယ် မိမိက ခေတ္တသွားရောက်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် အာစရိယ ဥပဠာယတို့၏နေရာကို “ ယတ္ထ ပဋိ က္ကမတိ” ဟု ဆိုသည်) ။ — ဝိမတိ။

မုခဒ္ဒါရိကံ၊ပေ၊ကရောန္တိ တိ-ကား၊ အဇ္ဇ-ယနော၊ မာခါဒ- မဒဲလင့်၊ မာဘုဇ္ဇ-
 မစားလင့်၊ ဣတိဝေဝံ-သို့၊ နိဝါရေန္တိ-တားမြစ်ကြကုန်၏၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ကာတ
 ဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-ဟူသောဤပါဠိ၌၊ မာခါဒ မာဘုဇ္ဇာတိ-ဟူ၍၊ ဝဒတောပိ-ပြောသော
 ရဟန်း၏၎င်း၊ (“ဒုက္ကဋ်”၌ စပ်၊) အာဟာရံ - အာဟာရကို၊ နိဝါရေသာမိ-
 တားမြစ်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ပတ္တစီဝရံ - သာမဏေ၏ သပိတ် သင်္ကန်းကို၊
 အန္တော - အခန်းတွင်းသို့၊ နိက္ခပတောပိ - သွင်းထားသော ရဟန်း၏၎င်း၊ သဗ္ဗ
 ပယောဂေသု- အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ဒုက္ကဋ်- သည်၊ (ဟောတံ)၊ ပန-
 ဆက်၊ အနာစာရဿ - မလျောက်ပတ်သောအကျင့် ရှိသော၊ ဒုဗ္ဗစ သာမဏ
 ရဿ - အပြောအဆိုခက်သော သာမဏေ၏အပေါ်၌၊ ဒဏ္ဍကမ္မံ - ဒဏ်အမှုကို၊
 ကတွာ-၍၊ [ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတွာတိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေတွာ-ဒီကာ၊ “ကတွာ”ဟု
 ဆိုသောကြောင့် ဆရာကိုယ်တိုင်ပြုရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေရကား “ယောဇေတွာ”ဟု
 အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊]ယာဂုံဝါ-ယာဂကိုသော်၎င်း၊ ဘတ္တံဝါ-ဘတ်ကိုသော်၎င်း၊
 ပတ္တစီဝရံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဒဿေတွာ-ပြု၍၊ ဧတ္တကေနာမ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်
 ရှိသည်မည်သော၊ ဒဏ္ဍကမ္မ-ကို၊ အာဟာရ- ဆောင်အပ်ပြီးသော်၊ ဣဒံ-ဤဟာ
 ကို၊ (ယာဂ သို့မဟုတ် ဘတ္တံ၊ သို့မဟုတ် ပတ္တစီဝရကို၊) လစ္ဆတိ- ရလတံ့၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဝတ္တံ - ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ - ၏၊ (ဒဏ်ထမ်း၍ ပြီးလွယ်အောင် ယာဂ
 စသည်ကို ပြု၍ ပြောခြင်းငှါ အပ်၏-ဟူလို။)

ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အာဝရဏမေဝ-တားမြစ်ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊
 ဒဏ္ဍကမ္မံ-ကို၊ ဝတ္တံ-ပြီ၊ ပန- ထိုသို့ပင် အာဝရဏ ဒဏ္ဍကမ္မကို မိန့်တော်မူအပ်
 ပါသော်လည်း၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရဟိ-သုတ်အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာ
 တင်သော ထေရ်တို့သည်၊ အပရာဓာနရူပံ - အပြစ်အားလျော်စွာ၊ ဥဒကဒါရ
 ဝါလိကာဒီနံ-ရေ၊ ထင်း၊ သဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဟာရပနံပိ-ဆောင်စေခြင်း
 ကိုလည်း၊ ကာတမ္ပံ- ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ- ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တမ္ပိ- ထိုရေကို
 ဆောင်စေခြင်းအစရှိသော ဒဏ်အမှုကိုလည်း၊ ကာတမ္ပံ- ၏၊ တဉ္စ- ထို ဒဏ်အမှု
 ကိုလည်း၊ ဩရမိဿတိ-ရှောင်ကြဉ်လတံ့၊ (ယောဇနာ၌ “ကိုယ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်

x x x + x x x x

မုခဒ္ဒါရိကံ၊ပေ၊ကရောန္တိ ။ ။ မုခဒ္ဒါရိကန္တိ မုခေန ဘုဒ္ဓိတမ္ပံ- သာရတ္ထ၊ “မုခ
 ဒ္ဒါရိကံ-ခံတွင်းပေါက်ဖြင့် စားသေခံထိုက်သော၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ အာဝရဏံ-
 တားမြစ်အပ်သည်ကို၊ (တနည်း) အာဟာရံ-၌၊ အာဝရဏံ-တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကရော
 န္တိ-ကုန်၏”ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။

ဒဏ္ဍကမ္မံ ။ ။ ဒဂ္ဂိ- အာဏာယံ ဟု အာဏာပေးခြင်းအနက်ကို ဒဂ္ဂိဓာတ်က
 ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ဆုံးမခြင်းအနက်ကိုပင် “အာဏာပေးခြင်း” ဟု ယူပါ၊ ဒဏ္ဍေန္တိ
 ဝိနေန္တိ ဧတေနာတိ ဒဏ္ဍော၊ ကတ္တမ္ပံတိ ကမ္ပံ၊ ဒဏ္ဍောယေဝ ကမ္ပံ ဒဏ္ဍကမ္ပံ၊ ဤ ဒဏ်
 အမှုကို ပါဠိတော်၌ အာဝရဏ (ကျောင်းသို့ မဝင်လာဘို့ရန်) သူ တိုက်ရိုက်လာ၏၊

လတံ”)ဝိရမဿတိ- အထူးသဖြင့် ရှောင်ကြဉ်လတံ၊ (ယောဇနာ၌ “နှုတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်လတံ” ဟု ဖွင့်၏။) ဣတိ - သို့၊ အနုကမ္မာယ-သနားစောင့်ရှောက် ခြင်းဖြင့်၊ (ကာတမ္ပံ)၊ နသဿတိ-ပျက်စီးလတံ၊ ဝိတ္တမိဿတိ- လူထွက်လတံ၊ ဣတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တေန-ဤသို့ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဖြစ်သော၊ ပါပဇ္ဈာသယေန-ယုတ်မာသော အလိုဆန္ဒဖြင့်၊ န (ကာတမ္ပံ)၊ စ-ဆက်၊ ဒဏ္ဍကမ္ပံ-ကို၊ ကရောမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (ရိုးမယ်ဖွဲ့၍) ဥဏှပပါသာဏေ-ပူသောကျောက်ဖျာပေ၌၊ နိပဇ္ဇာပေတုံဝါ - လည်းလျောင်းနေစေခြင်းငှါ၎င်း၊ ပါသာဏိဋ္ဌကာဒိနိ-ကျောက်၊ အုဋ္ဌိခဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ သီသေ-ဥျးခေါင်းပေ၌၊ နိက္ခိပါပေတုံဝါ- ချထားစေခြင်းငှါ၎င်း၊ ဥဒကံ - ရေထည်းသို့၊ ပဝေသေတုံဝါ - ဝင်စေခြင်းငှါ၎င်း န ဝန္တတိ။

* * * * *

နေခံမှ သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်တို့က ဥဒက ဒါရ ဝါလိကာ (ရေဒဏ် ထင်းဒဏ် သဲဒဏ် စသည်) ပေးမှုကို ဒဏ်အဖြစ်ဖြင့် ပြုတော်မူကြသည်။ ထိုသို့ ဒဏ်ပေးရာ၌ “နောင်ပြေ ဝံအောင် ရည်ရွယ်၍ ဒဏ်ပေးမှုကို ပြုရမည်။ သက်သက်နှိပ်စက်လို၊ ပျက်စီးစေလို၊ လူထွက်သွားစေလိုသော သဘောဖြင့်ကား မပြုရ” ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။ [“ဥဒကံ ပဝေသေတုံ” ၌ ရေကန်စသည်ဝယ် ရှိသော ရေ၏အတွင်း၌ ဝင်နေစေမှုကို ဆိုသည်။]

အနာပုစ္ဆာဝရဏာဒိကထာ

န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊အနာပုစ္ဆာတိ ဣတ္ထ - ဟူသော ဤပါဌ၌၊ တုမှာကံ - အရှင် တို့၏၊ သာမဏေရဿ - ၏၊ အယံနာမ အပရာဓော - ဤ မည်သောအပြစ်သည်၊ (ဟောတိ၊) အဿ - ထို သာမဏေ၏အပေ၌၊ ဒဏ္ဍကမ္ပံ - ကို၊ ကရောထ- ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ တိက္ခတ္တံ၊-သုံးကြိမ်၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ဥပဇ္ဈာယော- သည်၊ ဒဏ္ဍကမ္ပံ- ကို၊ သစေ နကရောတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ ကာတုံ ဝန္တတိ၊ အာဒိတောဝ- အစဉ်ပင်၊ ဝါ- အစကပင်၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ သစေပိ ဝဒတိ- အကယ်၍မူလည်း ပြောထားအံ့၊ (ကိ)၊ မယံ-၏၊ သာမဏေ ရာနံ- တို့၏၊ ဒေါသေ - အပြစ်သည်၊ သတိ - သော်၊ တုဗ္ဗေဝ - အရှင်ဘုရားတို့ ကိုယ်တိုင်သာ၊ (အချို့စာတို့၌ “ဝ” မပါ၊) ဒဏ္ဍကမ္ပံ - ကို၊ ကရောထ - ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေပိ ဝဒတိ၊ ဝေံသတိပိ ဒဏ္ဍကမ္ပံ-ကို) ကာတုံ၊ ဝန္တတိဇယဝ- အပ်သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ သာမဏေရာနံ-တို့၏အပေ၌၊ (ဒဏ္ဍကမ္ပံ-ကို၊ ကာတုံ- ငှါ၊ ဝန္တတိ) ယထာ-အပ်သကဲ့သို့၊ ဝေံ-တူ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရ်ကန္တေဝါသိကာနံပိ- ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေ တပည့်ရဟန်း၊ အနီးနေ တပည့်ရဟန်းတို့၏ အပေ၌ လည်း၊ ဒဏ္ဍကမ္ပံ ကာတုံ ဝန္တတိ။

အပလာဠေန္တိတိ - ကား၊ တုမှာကံ - သင်တို့အား၊ ပတ္တံ - ကို၊ ဒဿာမ- ပေးကုန်အံ့၊ စိဝရံ-ကို၊ ဒဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ အတ္တနော - မိမိ

အား၊ ဝါ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာန ကရဏတ္ထံ-လုပ်ကျွေးမှုကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ သင်္ဂဏန္တိ-
 ချီမြောက်ကြကုန်၏။ ဝါ-သိမ်းသွင်း ကြကုန်၏။ န ဘိက္ခဝေံ ၊ ပေ ၊ အပလာဋေ
 တဗ္ဗတိတ္ထေ- ဌ၊ သာမဏေရာဝါ- တို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု- ဖြစ်စေကုန်၊
 ဥပသမ္ပန္နာဝါ- ဥပပဉ္စင်းတို့သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု) အန္တမသော- အားဖြင့်၊
 ဒုဿီလဘိက္ခုဿာပိ - ဒုဿီလ ရဟန်းလည်း ဖြစ်သော၊ ပရဿ- သူတပါး၏၊
 ပရိသဘူတေ-ပရိသတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သူတို့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ခွဲ၍၊ ဂဏိတံ-ယူခြင်းငှါ၊ န
 ဝန္တတိ၊ [ဘိန္ဒိတုမိ နဝန္တတိ၊ ဂဏိတုမိ နဝန္တတိတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။] ပန -အန္တ
 ယကား၊ အာဒိနဝံ-အပြစ်ကို၊ ဝတ္တု-ပြောခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။ (ကိံ)၊ ဒုဿီ
 လံ-ဒုဿီလဆရာကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝိဟရန္တေန- နေသော၊ တယာ - သည်၊
 နှာယိတံ-ရေချိုးခြင်းငှါ၊ အာဂတေန-လာသူသည်၊ ဂူထမက္ခနံ-မစင်ဖြင့် သုတ်
 လိမ်းခြင်းကို၊ ကတံဝိယ-ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ (ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊) ဣတိ(ဝတ္တု၊ ဝန္တတိ။)
 [“ သူတော်ကောင်း ဖြစ်အောင် သာမဏေပြုပါလျက် ဒုဿီလကို မှီ၍နေခြင်း
 ကြောင့် သာ၍ သူယုတ်မာဖြစ်နေသည်” ဟုလို။] သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဝါ-
 ထိုဥပပဉ္စင်းသည်၊ (ဒုဿီလဆရာကို မှီနေသော သာမဏေ သို့မဟုတ် ဥပပဉ္စင်း
 သည်၊) သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဇာနိတွာ-သိ၍၊ (မှီ၍ နေဘို့ရန် မသင့်ကြောင်း
 သိ၍၊) ဥပဇ္ဈိဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ နိဿယံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ သစေ ယာစတိ-
 အကယ်၍ တောင်းအံ့၊ (ဝေံ သတိ၊) ဒါတံ-ငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

x x x x x x x

အပလာဋေန္တိ ။ ။ စုရာဒိလဋ္ဌဓာတ်သည် “အစ္စန္တုပါလ- စင်စစ် စောင့်ရှောက်
 ခြင်း” အနက်ကို ဟော၏။ ထိုသို့ စောင့်ရှောက်ခြင်းကိုပင် ချောမြူဖြားယောင်းခြင်း”
 ဟု ခေါ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် “ဥပဋ္ဌာနက.ရဏတ္ထံ သင်္ဂဏန္တိ” ဟု ဖွင့်သည်။ အပအနက်မရှိ။
 [သင်္ဂဏန္တိတိ ဒါနာဒိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ ဥပလာဋေနဝသေန (ချောမြူဖြား
 ယောင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) သင်္ဂဏန္တိ၊- ဋီကာ။] ယောဇနာဋ္ဌကား “ လဋ္ဌ-ဥပ
 သေဝါယံ” ဟု မှတ်နက်ဆို၍ “ထေရေ လဋ္ဌတော ဥပသောတော အပဂမေန္တိ = ထေရ်
 တို့ကို ဆည်းကပ်ခြင်းမှ ကင်းစေကြကုန်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်ပြီးလျှင် အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို
 အဓိပ္ပါယ်ထွ ဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုကို “ ဥပလာဋေနဝသေန သင်္ဂဏန္တိ ” ဟူသော ဋီကာ
 အဖွင့်ဖြင့် စဉ်းစားပါ။

သစေ၊ ပေ၊ ယာစတိ။ ။ ဤဝါကျ၌ “ဥပဇ္ဈိဝါ ယာစတိ” သည် သာမဏေအတွက်
 တည်း၊ “နိဿယံ ဝါ ယာစတိ” ကား ရဟန်းအတွက်တည်း၊ ဤစကားကို ထောက်၍
 သာမဏေသည် မူလဥပဇ္ဈာယ်မှ အခြား ဥပဇ္ဈာယ်ကို တကျောင်း တိုက်ထည်းပင်
 ဖြစ်သော်လည်း ပြောင်း၍ ယူကောင်း၏-ဟု၎င်း၊ ရဟန်းဖြစ်သူသည် တကျောင်းတိုက်
 ထည်းမှာပင် ဥပဇ္ဈာယ်ရှိလျက် ထိုဥပဇ္ဈာယ်က အလဇ္ဇိဖြစ်နေသောကြောင့် အခြား
 တပါးထံ နိဿယည်း ယူကောင်း၏။ ထိုသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ နိဿယည်း ယူလျှင် မူလ
 ဥပဇ္ဈာယ်နှင့် တွေ့သော်လည်း အချင်းချင်း စွန့်လွှတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် နိဿယည်း
 မပျက်-ဟု၎င်း မှတ်ပါ။

အနုဇာနာမိ ၊ ပေ ၊ နာသေတုန္တိတ္ထေ - ဌ ၊ ကဏ္ဍက သိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ-
 ကဏ္ဍကသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌၊ (သပ္ပါဏကဝဂ် ဒသမ သိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌) ဝုတ္တာ
 သု-ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ တီသု-သုံးပါးကုန်သော၊ နာသနာသု- ဖျက်ဆီးခြင်းတို့
 တွင်၊ လိင်္ဂနာသနာဝ - အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတာ - အလိုရှိ
 အပ်၏၊ တဿာ - ကြောင့်၊ (လိင်္ဂနာသနာကိုသာ အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်) ယော-အကြင်သာမဏေသည်၊ ပါဏာတိပါတာဒိသု-ပါဏာတိပါတ
 အစရှိသောအမှုတို့တွင်၊ ဧကမ္ပိ-တခုတည်းလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မံ-အမှုကို၊ ကရော
 တိ-၏၊ သော- ထို သာမဏေကို၊ လိင်္ဂနာသနာယ- သာမဏေ၏အသွင်ကို ဖျက်
 ဆီးခြင်းဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗော-ဖျက်ဆီးထိုက်၏၊ စ-ဆက်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ပါဏာတိ
 ပါတာဒိသု-တို့၌၊ တာတာ အပတ္တိယော-ထိုထိုအာပတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိယထာ-
 ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ သာမဏေရာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ (နာနာ-အမျိုး
 မျိုးသော အပြစ်တို့သည်) န (ဟောန္တိ)၊ [အချို့စာ၌ တာတာ အာပတ္တိယော
 နေရာဝယ် “နာနာ အာပတ္တိယော” ဟု ရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ “တာတာ အာပတ္တိ
 ယောတိ ပါရာဇိက ထုလ္လစ္စယ ပါစိတ္တိယာပတ္တိယော” ဟု ဖွင့်၏၊ လူကိုသတ်ခြင်း၊
 နတ်ကိုသတ်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်ကို သတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အာပတ်များတည်း။]

ဟိ-မှန်၊ သာမဏေရော-သည်၊ ကုန္တကိပိလ္လိကမ္ပိ-ခြ ပရုက်ကိုလည်း၊ မာရေ
 တွာပိ - သေစေ၍၎င်း၊ ဝါ- သတ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ မဂ်ရဏ္ဍကမ္ပိ- ကြမ်းပိုးအုကို
 လည်း၊ ဘိဒ္ဓိတွာပိ-ခွဲ၍၎င်း၊ ဝါ- ခွဲခြင်းကြောင့်၎င်း၊ နာသေတဗ္ဗတံယေဝ-အသွင်
 ကို ဖျက်ဆီးထိုက်သူ၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ပါပုဏာတိ- ရောက်၏၊ တာဝဒေဝ- ထို
 လိန်ကျရာခဏ၌ပင်၊ အဿ - ထို သာမဏေ၏၊ သရဏဂမနာနိစ- သရဏဂုံတို့
 သည်၎င်း၊ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏန္တ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူခြင်းသည်၎င်း၊ သေနာသနဂ္ဂါဟော
 စ-ကျောင်းကိုယူထားခြင်းသည်၎င်း၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်း၏၊ [ဝါဆိုခါနီး၌ နေဘို့
 ရန် သံသိက ကျောင်းကို မိမိအတွက် နေရာယူထား ရသည်၊ လိန်ကျလျှင် ထို
 ကျောင်းယူထားခြင်းသည် ပျက်၏၊ စူဠဝါ သေနာသနက္ခကန္ဓ၌ အကျယ်တွေရ
 လတံ။] သံဃလဘံ-သံဃလဘ်ကို၊ န လဘတိ-မရတော့၊ [သာမဏေ မဟုတ်
 တော့ခြင်းကြောင့် သံဃလဘ်ကိုလည်း ဝေစုမရ။] လိင်္ဂမတ္တမေဝ - သာမဏေ
 အသွင်မျှသာဖြစ်သော၊ ဧကံ - တမျိုးသည်၊ အဝသိဋ္ဌံ - ကြွင်းကျန်တော့သည်၊
 ဟောတိ- ၏၊ (သင်္ကန်း မချွတ်ရသေးသောကြောင့် သာမဏေ အသွင်မျှသာ ကျန်
 တော့သည်) သော-ထို လိန်ကျပြီးသောသာမဏေသည်၊ အ- ကိဏ္ဍဒေါသောဝ-
 ရောပြွမ်းသောအပြစ် ရှိသည်သာ၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ [လိန်ကျဘွယ် အပြစ်
 အမျိုးမျိုး၊ ဒဏ်ပေးဘွယ် အပြစ်အမျိုးမျိုး ရှိနေအံ့။] အာယတိံ - နောင်အခါ၌၊
 သံဝရေ-စောင့်စည်းကြောင်းအကျင့်၌၊ (သစေ) န တိဋ္ဌတိ- အကယ်၍ မတည်
 အံ့၊ (ဝေ သတိ) နိက္ကမိတဗ္ဗော-နှင်ထုတ်ထိုက်၏။

အထ- သို့မဟုတ်၊ သဟသာ - အဆောတလျှင်၊ ဝိရဇ္ဈိတွာ - ချွတ်ယွင်း၍၊ မယာ-သည်၊ ဒုဋ္ဌ-မကောင်းသဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါပြီ၊ (အချို့စာတို့၌ “ဒုဋ္ဌ” နေရာဝယ် “ဒုက္ကဋ်” ဟု ရှိ၏။) ဣတိ - ဤသို့လျှောက်၍၊ ပုန- ဖန်၊ သံဝရေ-၌၊ ဌာတုကာမော-တည်လိုသည်၊ (သစေ)ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ လိင်္ဂနာသန ကိစ္စ-အသွင်ကိုဖျက်ဆီးဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ယထာနိဝတ္ထုပါရုတသေဝ- အကြင်အကြင် ဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်ရှိသူ , ရမ်းအပ်သော ကေသီရှိသူအား သာလျှင်၊ (ဝတ်မြဲတိုင်းသာလျှင်) သရဏာနိ-သရဏတို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ဥပဇ္ဈာယော- ကို၊ ဒါတဗ္ဗော- ၏၊ [သရဏဂုံပေးပြီးလျှင် ဥပဇ္ဈာယ်ကိုလည်း ပေးပါ၊ ဥပဇ္ဈာယ်မရှိသူကို နဂိုရကပင် ရှင်ပြုမပေးကောင်း။] ပန-ဆက်၊ သိက္ခာ ပဒါနိ-တို့သည်၊ သရဏဂမနေနေဝ-သရဏဂုံဖြင့်ပင်၊ သိဇ္ဈန္တိ-ပြီးစီးကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သာမဏေရာနံ-တို့၏၊ သရဏဂမနံ-သည်၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ ဥပသမ္ပဒကမ္မ ဝါစာသဒိသံ - ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာနှင့်တူ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ - စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်၊ ဝါ-ကို၊ (သမာဒိန္ဒ-ကောင်းစွာ ဆောက်တည်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ)ဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ) ဣမိနာ ပိ-ဤသာမဏေသည်လည်း၊ ဒသ-ကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ သမာဒိန္ဒာနေဝ-ကောင်းစွာ ဆောက်တည်အပ်ပြီးကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏၊ ဧဝံသန္တေပိ - ဤသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဒဠိကရဏတ္ထံ - ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၎င်း၊ အာယတိံ - ၌၊ သံဝရေ - ၌၊ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ - တည်စေခြင်း အကျိုးငှါ၎င်း၊ ပုန-ဖန်၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊ ပုန-ဖန်၊ သရဏာနိ-တို့ကို၊ သစေ ဂဟိတာနိ- အကယ်၍ ယူအပ်ပြီးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပစ္ဆိမိကာယ- ပစ္ဆိမဝါ၌၊ ဝဿာဝါသိကံ- မိုဃ်းလပတ်လုံးနေထိုင်သောပုဂ္ဂိုလ် တို့ ရထိုက်သောလာဘ်ကို၊ လစ္ဆတိ-ရလိမ့်ဥျားလတံ့၊ ပစ္ဆိမိကာယ-၌၊ (သရဏာ နိ- တို့ကို) သစေ ဂဟိတာနိ- ကုန်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သံယေန-သည်။

x x x x x x x

ဒသ ပေ၊ သမာဒိန္ဒာနေဝ ။ ။ ရဟန်းခံရာဝယ် ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ အဆုံး၌ ရဟန်းများ၏ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည် (အထူးမပေးရဘဲ၊ အထူးမဆောက်တည်ရဘဲ) အလိုလို တည်ပြီးဖြစ်သကဲ့သို့၊ သာမဏေတို့မှာလည်း သရဏဂုံပြီးစီးသည်နှင့်တပြိုင်နက် သာမဏ၏ သိက္ခာ (ဆယ်ပါးသီလ) အလိုလို ပြီးစီး၏၊ တမင်လာ ခံယူဆောက်တည် နေဘွယ် မလို။

ဧဝံသန္တေပိ၊ ပေ၊ ဒါတဗ္ဗာနိ ။ ။ ဤသို့ ဝဝ ပါးသီလ အလိုလို ပြီးစီးပါသော် လည်း ထိုသီလဖြည့်မှု၌ ခိုင်မြဲတို့ရန်၊ စောင့်စည်းတို့ရန် ထပ်မံ၍ ဝဝ ပါးသီလ ပေးရ သေးသည်။ [ထိုသီလပေးပုံကို ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ယခုတကြိမ်၌ မစောင့်စည်းသည့် အဘွက် လိင်္ဂနာသန အပြုခံရသောကြောင့် “အဉ္စယတိ” သံဝရေပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ” ဟု “အာယတိ” သဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသည်။]

အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ လာဘော-ဝဿာဝါသိကလာဘ်ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-
၏၊ [ပုရိမဝါ မရခဲ့သောကြောင့် ဝဿာဝါသိကလာဘ်ကို မရနိုင်၊ ပေးလိုလျှင်
သံဃာအား ပန်ပြော၍ပေးပါ-ဟူလို။]

(“ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ” ၌ ပါဏာတိပါတအရကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “အာဒိန္နာ
ဒါယီ ဟောတိ ” စသည်၌ အဒိန္နာဒါန စသည်တို့အရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့်
“အဒိန္နာဒါန ” စသည် မိန့်၊] အဒိန္နာဒါန - မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို
ယူခြင်း၌၊ တိဏသလာက မတ္တေနာပိ-မြက်ဝါးခြမ်းစိတ်မျှလည်း ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထု
နာ-ဝတ္ထုကြောင့်၎င်း၊ (ဝတ္ထုကို ယူခြင်းကြောင့်၎င်း၊ “အဿမဏောဟောတိ” ၌
စပ်၊ ပိ-ဂရဟာဇောတက။) အမြဲဟူစရိယေ-မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း
၌၊ တီသု-သုံးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂသု - မဂ်တို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ - အမှတ်မထား
တပါးပါသော မဂ်၌၊ ဝိပုဋ္ဌိပတ္တိယာ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျင့်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊
မုသာဝါဒေ-မုသားပြောခြင်း၌၊ ဟဿာဓိပ္ပာယတာယပိ-ရယ်ရှင်ခြင်း၌ဖြစ်သော
အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ မုသာ-မုသားကို၊ ဘဏိတေ-ပြောဆိုခြင်းကြောင့်
၎င်း၊ အဿမဏော-သမဏမဟုတ်တော့သည်၊ ဝါ-မကောင်းမှုကို ငြိမ်းစေပြီးသူ
မဟုတ်တော့သည်၊ ဟောတိ-၏၊ နာသေတဗ္ဗတံ - ဖျက်ဆီးထိုက်သူ၏ အဖြစ်သို့၊
အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ (“အဿမဏော” ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ “အသမဏောရော”
ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။) ပန-အထူးကား၊ မဇ္ဇပါနေ-သေရည်ကို သောက်
ခြင်း၌၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ အဇာနိတွာပိ - မသိ၍လည်း၊ ဝိဇ္ဇာ - မျိုးစေ့မှ၊
ပဋ္ဌာယ-၍၊ မဇ္ဇိ-သေရည်ကို၊ ပိဝန္တဿ-သောက်လသော်၊ (တနည်း) ပိဝန္တဿ-
သောက်သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ပါစိတ္တိယံ- ပါစိတ်အပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
သာမဏောရော-သည်၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ပိဝန္တော-သောက်လသော်၊ သီလဘောဒံ-
သီလပျက်စီးခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ အဇာနိတွာ- ၍၊ (ပိဝန္တော သီလ
ဘောဒံ) နအာပဇ္ဇတိ။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို သာမဏေ၏၊ ဣတရာနိ - ရှေး ၅ ပါးမှ တပါးကုန်
သော၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ယာနိ သိက္ခာပဒါနိ-တို့သည်၊ (ဝိကာလဘောဇနစသော
သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ သန္တိ၊) တေသု-ထို သိက္ခာပုဒ်တို့သည်၊ ဘိန္ဒေသု-ပျက်ကုန်
လသော်၊ န နာသေတဗ္ဗော - မဖျက်ဆီးထိုက်၊ ဒဏ္ဍကမ္ဘံ - ကို၊ ကာတမ္ဘံ - ၏၊
သိက္ခာပဒေ ပန - သိက္ခာပုဒ်ကိုကား၊ ပုန - ဖန်၊ ဒိန္ဒေပိ - ပေးအပ်သော်၎င်း၊
အဒိန္ဒေပိ-မပေးအပ်သော်၎င်း၊ ဝန္တတိ - ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊
ဒဏ္ဍကမ္ဘံ- ဖြင့်၊ ပီဇ္ဇတွာ- နှိပ်ကွပ်၍၊ အာယတိ-၌၊ သံဝရေ-၌၊ ဌာပနတ္ထာ
ယ-တည်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ-ပေးရာသည်သာ၊ ဝါ- ပေးရမည်သာ
သာမဏောရော- တို့၏၊ မဇ္ဇပါနံ- သေရည်ကိုသောက်ခြင်းသည်၊ သစိတ္တကံ-ဝတ္ထု
ကို သိသောစိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ (သေရည်အရက်မှန်းသိသော စိတ်နှင့်တကွ

ဖြစ်သော) ပါရာဇိကဝတ္ထု - ပါရာဇိက၏ အကြောင်းတည်း၊ (အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊) အယံ-ဤ သစ်တ္တက၏အဖြစ်သည်၊ ဝိသေ သော- ရဟန်းတို့၏ မဇ္ဇပါနမှ အထူးတည်း။ (ရဟန်းတို့၏ မဇ္ဇပါန၌ မသိသော် လည်း အာပတ်သင့်သောကြောင့် အစိတ္တကဖြစ်သည်။)

(၁၀ ပါးသီလကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံဘာသတိ” စသည်ကို ဖွင့်ပြ လိုသောကြောင့် “အဝဏ္ဏံဘာသနေ” စသည်မိန့်၊) ပန- ကား၊ အဝဏ္ဏံဘာသ နေ-ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အပြစ်ကိုပြောခြင်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အာဒိနံ-အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အစရှိသောဂုဏ်တော် တို့၏၊ ပဋိပက္ခဝသေန - ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အရဟံမဟုတ်၊ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓမဟုတ် စသည်ဖြင့်၊) ဗုဒ္ဓဿဝါ - ဘုရား၏သော်၎င်း၊ သွာက္ခာတောတိ အာဒိနံ - သွာက္ခာတော အစရှိသော ဂုဏ်တော်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဝသေန - ဖြင့်၊ (ဒုရက္ခာတော စသည်ဖြင့်၊) ဓမ္မဿဝါ-တရားတော်၏သော်၎င်း၊ သုပ္ပဋိပဇ္ဇာတိ အာဒိနံ-သုပ္ပဋိပဇ္ဇာ အစရှိသောဂုဏ်တော်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဝသေန-ဖြင့်၊ (ဒုပ္ပဋိ ပဇ္ဇာ စသည်ဖြင့်၊) သံဃဿဝါ-အရိယာသံဃာတော်၏ သော်၎င်း၊ အဝဏ္ဏံ- ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်အပြစ်ကို၊ ဘာသန္တော-ပြောဆိုလသော်၊ ဝါ-ပြောဆိုသော သာမဏေကို၊ ရတနတ္ထယံ-ရတနာ ၃ ပါးအပေါင်းကို၊ နိန္ဒန္တော-ရှုံ့ချလသော်၊ ဝါ- ရှုံ့ချသော သာမဏေကို၊ ဝရဟန္တော - ကဲ့ရဲ့လသော်၊ ဝါ- ကဲ့ရဲ့သော သာမဏေကို၊ အာစရိယုပဇ္ဇာယာဒိဟိ-ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ် အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ မာအဝစ-မပြောပါလင့်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝဏ္ဏံဘာသနေ-၌၊ အာဒိ နံ-အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြ၍၊ နိဝါရေတဗ္ဗော-တားမြစ်ထိုက်၏။

ယာဝတတိယံ - သုံးကြိမ်တိုင်အောင်၊ ဝုစ္စမာနော - ပြောဆိုအပ်ပါလျက်၊ သစေန ဩရမတိ - အကယ်၍ မဒုရှင်ကြဉ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ကဏ္ဍကနာသနာ ယ-ကဏ္ဍကသာမဏေကို ဖျက်ဆီးကြောင်းနည်းဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗော- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ကုရုဗ္ဗိယံ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုစ္စမာ နော - ပြောဆိုအပ်သော်၊ တံ လဒ္ဓိံ - ထိုအယူကို၊ သစေနိသဇ္ဇတိ- အကယ်၍ စွန့်လွှတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒဏ္ဍကမ္ပံ- ကို၊ ကာရေတွာ- ၍၊ အစွယ်- အပြစ်ကို၊ ဒေသာပေတဗ္ဗော - လျှောက်ထားစေထိုက်၏၊ သစေန နိသဇ္ဇတိ - အကယ်၍ မစွန့်လွှတ်အံ့၊ တထေဝံ-ထို ပြောမြဲတိုင်းသာ၊ (ဗုဒ္ဓ စသည်၏အပြစ်ကို ပြောမြဲ တိုင်းသာ၊) အာဒါယ-ယူ၍၊ ပဂ္ဂယု- ချီးမြှောက်၍၊ (သစေန) တိဋ္ဌတိ-အကယ်၍

x x x x x x x x x

အစွယ် ဒေသာပေတဗ္ဗော ။ ။ အစွယ်ော မံ ဘန္တေ အစွာဂမာ၊ ယထာဗာလံ ယထာမုဋ္ဌံ ယထာအကုသလံ၊ ယော ဟံ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ အဘာသိံ၊ တဿ မေ ဘန္တေ အစွယ်ံ အစွယတော ပဋိဂ္ဂဏှထ အာယတိံ သံဝရာယ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့်အပြစ်ကို လျှောက်စေရမည်။

တည်နေအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ လိင်္ဂနာသနာယ-ဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်မြတ်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အယမေဝ နာသနာ-ဤ လိင်္ဂနာသနာကိုသာ၊ ဣမ-ဤ အဝဏ္ဏဘာသနအရာ၌၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ (တံ ယုတ္တံ)။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေဝိ - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူ၌လည်း၊ ဒေဝေဝနယော - တည်း၊ [“ ဒေဝေဝနယော ” ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ခိုင်မြဲအောင်ပြလို၍၊ တနည်း- ချလို၍ “ သဿတုစ္ဆေဒါနဋ္ဌိ ” စသည်မိန့်၊] ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ- ချ၊ သဿတုစ္ဆေဒါနံ-သဿတဒိဋ္ဌိ , ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့တွင်၊ အညတရဒိဋ္ဌိကော - အမှတ်မထား တပါးပါးသော အယူရှိသော သာမဏေသည်၊ အာစရိယာဒီဟိ-ဆရာ အစရှိသူ တို့သည်၊ ဩဝဒိယမာနော-ဆုံးမအပ်သော်၊ သစေ နိသဇ္ဇတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ) ဒဏ္ဍကမ္ဘံ ကာရေတွာ အစွယ် ဒေသာပေတဗ္ဗော၊ အပ္ပဋိနိသဇ္ဇန္တောဝ - မစွန့်သော သာမဏေကိုသာ၊ နာသေတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [“ ကသ္မာ ဒေဝေဝနယော၊ ဟိ ယသ္မာ(ပေ) ဣတိကသ္မာ ဒေဝေဝနယော ” ဟုလည်းထည့်၍ ပေးနိုင်သည်။] စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ သာမဏေတို့တွင်၊ ဘိက္ခုနိဒူသကော-ဘိက္ခုနီကို ဖျက်ဆီးသော သာမဏေကို၊ အဗြဟ္မစာရိဂ္ဂဟဏေန - အဗြဟ္မစာရိသဒ္ဓါဖြင့်၊ ကာမံ ဂဟိတောဝ-အကယ်၍ကား ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ (အဗြဟ္မစရိယ ချင်းတူသောကြောင့် ယူအပ်ပြီးဖြစ်သည်သာ၊) ပန - ထိုသို့ပင် ယူအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ အဗြဟ္မစာရိံ - မမြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သော သာမဏေကို၊ အာယတိံ-၌၊ သံဝရေ-၌၊ ဌာတုကာမံ-တည်ခြင်းငှါအလိုရှိသူကို၊ သရဏာနိ-တို့ကို၊ ဒတွာ-၍၊ ဥပသမ္ပာဒေတုံ-ငှါ၊ ဝနုတိ-အပ်သေး၏၊ ဘိက္ခုနိဒူသကော-သည်၊ အာယတိံ သံဝရေ၊ ဌာတုကာမော-တည်ခြင်းငှါအလိုရှိသည်၊ (သမာနောပိ-သော်လည်း၊ (“ ပိ ” ကား သမ္ဘာဝနာ၊) ပဗ္ဗဇ္ဇမိ-ရှင်အဖြစ်ကိုသော်မှလည်း၊ (“ ပိ ” ကား ဂရဟာ) န လဘတိ-မရ၊ ဥပသမ္ပဒံ - မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်း ဟူသောရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ပဂေဝ- အဘယ်မှာရတော့အံ့နည်း၊ ဣတိတေမတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ ဘိက္ခုနိဒူသကောတိ-ဟူ၍၊ ပိသုံ-သီးခြား၊ ဒသမံ - ဆယ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဣဒံအင်္ဂံ - ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတမ္ပံ။ (ဤအဋ္ဌကထာကိုယူ၍ ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။)

x x x x x x x x

အယမေဝ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ၊ ။ ရတနာ ဥပါး၏အပြစ်ကိုပြောမှုသည် သာမဏေများအတွက် အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်စေဘို့ရန် လိင်္ဂနာသနဝတ္ထု ဖြစ်၏၊ ရဟန်းများအတွက်ကား ထိုသို့ ရတနာ ဥပါးအပြစ်ကို ပြောဆို ရေးသားခြင်းကြောင့် အရိန္ဒသိက္ခာပုဒ်၌လာသော အစီအရင်အားဖြင့် မပြောဘို့ရန် တားမြစ်ရမည်၊ တားမြစ်၍ မရလျှင် ဆိုင်ရာကံတခုခုကိုပြုရသည်၊ ယခုအခါ၌ကား ရှင်ဒေဝဒတ်ကို ပြုတုန်းကကဲ့သို့ ပကာသနိယကံ ပြုလေ့ရှိကြသည်။

ပဏ္ဍကဝတ္ထု ကထာ

ဒဟရေ ဒဟရေတိ - ကား၊ တရုဏေ တရုဏေ - ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခုနံ၌စပ်၊) မောဠိဂလ္လေတိ- ကား၊ ထူလသရီရေ - ဝဖြိုးသောကိုယ် ရှိကုန်သော၊ (သာမဏေရေ၌စပ်၊) [“ မောဠိဂလ္လ” သဒ္ဒါသည် ထူလသရီရရှိသူကို ဟောသော အနိပ္ပန္န ပါဠိပဒိကပုဒ်တည်း၊] ဟတ္ထိဂန္ဓေ အဿဂန္ဓေတိ - ကား၊ ဟတ္ထိဂေါပကစ-ဆင်ထိန်းတို့ကို၎င်း၊ အဿဂေါပကစ-မြင်းထိန်းတို့ကို၎င်း၊ (ဥပသင်္ကမိတွာ၌စပ်၊) [ဤ ဟတ္ထိဂန္ဓ, အဿဂန္ဓသဒ္ဒါတို့လည်း ဟတ္ထိဂေါပက အဿဂေါပက အနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္န ပါဠိပဒိကပုဒ်တို့ ပင်တည်း၊ ယောဇနာ၌ “ဟတ္ထိဘဏ္ဍ” ပါဠိကိုယူ၍ “ ဟတ္ထိသင်္ခါတံ + ဘဏ္ဍံ ဧတေသန္တိ ဟတ္ထိဘဏ္ဍာ-ဆင်ဘဏ္ဍာရှိသူတို့” ဟု ပြုလေသည်။]

ပဏ္ဍကော ဘိက္ခုဝေတိ ဧတ္ထ- ဌ၊ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဘာဝေန - သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လဗ္ဗမာနာ-ရထိုက်ကုန်သော၊) ပဏ္ဍကော - ပဏ္ဍုက်တို့သည်၊ အာသိတ္တပဏ္ဍကော- အာသိတ္တပဏ္ဍုက်၎င်း၊ ပေ၊ နပုံသကပဏ္ဍကော-၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-ငါးယောက်တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို ငါးယောက်သော ပဏ္ဍုက်တို့တွင်၊ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ (ပရိဠာဟော၌စပ်၊) ပရေသံ- သူတပါးတို့၏၊ အင်္ဂဇာတံ- ကို၊ မုခေန- ပါးစပ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ အသုစိနာ- သုက်ဖြင့်၊ အာသိတ္တဿ- သွန်းလောင်းအပ်သည် ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ - ဖြစ်လသော်၊) ပရိဠာဟော - ကိလသာပူလောင်ခြင်းသည်၊ ဝုပသမ္ပတိ- ငြိမ်း၏၊ အယံ- ဤသူသည်၊ အာသိတ္တ ပဏ္ဍကော-မည်၏၊ ယဿ-၏၊ ပရေသံ-တို့၏၊ အဇ္ဈာစာရံ-မေထုန်ကျ၊ လွန်မှုကို၊ ပဿတော- ကြည့်ရလသော်၊ ဥသုယာယ - ငြူစူခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နာယ- ဖြစ်လသော်၊ ပရိဠာဟော - သည်၊ ဝုပသမ္ပတိ-၏၊ အယံ - သည်၊ ဥသုယပဏ္ဍကော- မည်၏၊ [ဥသုယတီတိ ဥသုယော။] ယဿ-၏၊ ဥပက္ကမေန- လုလွဖြင့်၊ ဗီဇာနိ- မျိုးစေ့တို့ကို၊ (ဝှေးစေ့တို့ကို၊) အပနိတာနိ- ပယ်ထုတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ အယံ- သည်၊ ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကော - မည်၏။ [ဥပက္ကမေန အပနိတာနိ ဩပက္ကမိကာနိ၊ ဩပက္ကမိကာနိ ယဿ အတ္ထိတိ ဩပက္ကမိကော။]

ပန-ကား၊ ဧကစ္စော - အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အကုသလ ဝိပါကာနာဘာဝေန-အကုသလဝိပါက်၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ ကာဠပက္ခေ-လဆုတ်ပက္ခ၌၊

x x x x x x x

အာသိတ္တ ပဏ္ဍကော ။ ။ ပဉ္စတိ ဝိကလဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ ပဏ္ဍကော၊ အာသိန္ဒိ ယတေတိ အာသိတ္တံ၊ (သုတ္တံ) ။ အာသိတ္တံ ယဿ အတ္ထိတိ အာသိတ္တော၊ အာသိတ္တောစ သော ပဏ္ဍကောစာတံ အာသိတ္တပဏ္ဍကော၊ ပါးစပ်၌ သွန်းလောင်းအပ်သောသုက် ရှိသော ပဏ္ဍုက်၊ ယောဇနာ၌ “ အသုစိနာ အာသိတ္တဿ ” ကို ကြည့်၍ “ အသုစိနာ မုခေ အာသိန္ဒိတဗ္ဗောတိ အာသိတ္တော ” ဟု ပြု၏။

ပဏ္ဍကော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဇုဏှပက္ခေပန - လဆန်း ပက္ခဋ္ဌိကား၊ အသ-
ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပရိဋ္ဌာဟော-သည်၊ ဝုပသမ္ပတိ-၏၊ အယံ-သည်၊ ပက္ခပဏ္ဍကော-
မည်၏၊ [ပက္ခေ + ပဝတ္ထော + ပဏ္ဍကော ပက္ခ ပဏ္ဍကော။] ပန- ကား၊ ယော-
အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋိသန္ဓိယံယေဝ-ပဋိသန္ဓေအခါ၌ပင်၊ (ပဋိသန္ဓေ အခါ
တုန်းကပင်၊) အဘာဝကော- ဘာဝရုပ် ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊
အယံ-သည်၊ န ပုံသကပဏ္ဍကော-မည်၏၊ ဣတိ-ဤကား အကျယ်တည်း။

တေသု- ထို ငါးယောက်သော ပဏ္ဍုက်တို့တွင်၊ အာသိတ္တပဏ္ဍကဿစ- ၏
၎င်း၊ ဥသုယပဏ္ဍဿစ-၏၎င်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင့်အဖြစ်ကို၊ န နိဝါရိတာ- မတားမြစ်
အပ်၊ ဣတရေသံ- အာသိတ္တပဏ္ဍုက် ဥသုယပဏ္ဍုက်မှ တပါးကုန်သော၊ တိဏ္ဍံ-
သုံးယောက်သော ပဏ္ဍုက်တို့၏၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ကို၊) ဝါရိတာ - တားမြစ်အပ်ပြီ၊
တေသုပိ-ထို ဩပက္ခမိက ပက္ခ၊ နပုံသကပဏ္ဍုက်တို့တွင်လည်း၊ ပက္ခပဏ္ဍကဿ-
၏၊ ယသ္မိံပက္ခေ - အကြင် ပက္ခဋ္ဌိ၊ ပဏ္ဍကော- သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံယေဝ
ပက္ခေ-ထို ပက္ခဋ္ဌိသာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ ဝါရိတာ-ပြီ၊ ဣတိ ကုရုန္ဓိယံ ဝုတ္တံ။ [“ပက္ခ
ပဏ္ဍကဿ” ပုဒ်ကို “ယသ္မိံ တသ္မိံ” ၏ အပြင်ဘက်၌ ရှိသော “ပဗ္ဗဇ္ဇာ” ပုဒ်၌
စပ်ရသောကြောင့် “တသ္မိံ ယေဝဿ” ဟု “အသ” မပါထိုက်၊] စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-
ဤ ပဏ္ဍုက်တို့တွင်၊ ယဿ-အကြင် ပဏ္ဍုက်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ ဝါရိတာ- ပြီ၊ တံ-
ထို ပဏ္ဍုက်ကို၊ သန္ဓာယ- ၍၊ အနုပသမ္ပန္နော၊ ပေ၊ နာသေတဗ္ဗောတိ- ဟူသော၊
ဣဒံ-ဤစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ပါဠိတော်၌ “န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော” ဟု
ဆိုသော်လည်း ဤအဋ္ဌကထာ၌ “ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရှင့်
အဖြစ်က စ၍ တားမြစ်ထားသည်။] သောပိ-ထို ပဏ္ဍုက်ကိုလည်း၊ လိင်္ဂနာ
သနေနေဝ- အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ နာသေတဗ္ဗော- ၏၊ (ရှေး၌
“ လိင်္ဂနာသနာယ ” ဟု ရှိခဲ့၏၊) ဣတော- ဤ ပဏ္ဍကဝတ္ထုမှ၊ ပရံ- နောက်၌၊
နာသေတဗ္ဗောတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တေသုပိ - ဆိုအပ်သော ဝတ္ထုတို့၌လည်း၊ ဒေဝေဝ
နယော-တည်း၊ [“လိင်္ဂနာသနကို ဆိုသည်” ဟု မှတ်ပါ-ဟူလို။]

x x x x x x x x

ပက္ခပဏ္ဍကော။ ။ “ယော ကာဠပက္ခေ ဣတ္ထိံ ဟောတိ၊ ဇုဏှပက္ခေ ပုရိသော၊
အယံ ပက္ခပဏ္ဍကော” တိ ကေစိ ဝဒန္တိ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန “ကာဠပက္ခေ ပဏ္ဍကော
ဟောတိ၊ ဇုဏှပက္ခေ ပနဿ ပရိဋ္ဌာဟော ဝုပသမ္ပတိ” တိ အပဏ္ဍကပက္ခေ ပရိဋ္ဌာဟ
ဝုပသမသေဝ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကပက္ခေ ဥဿန္တပရိဋ္ဌာဟတာ ပဏ္ဍကဘာဝါပတ္တိတိ
ဝိညာယတိ၊ တသ္မာ ဣဒမေဝေတ္ထ သာရတော ပစ္စေတမ္ပံ၊ - ဇီကာ။

နပုံသက ပဏ္ဍကော။ ။ ပုရိသော ဝိယ သာတိသယံ ပစ္စာဒိတ္ထေ နပုံသေတိ အဘိ
မဒ္ဒနံ ကာတံ နသက္ကောတိတိ နပုံသကော၊ န ပုမာ နဣတ္ထိတိ နပုံသကော၊ ကတွာ
နပုမ နဣတ္ထိ သဒ္ဓဿ နိရုတ္တိနယေန နပုံသကကရဏန္တံ ဝဒန္တိ၊ နပုံသကောယေဝ
ပဏ္ဍကော နပုံသကပဏ္ဍကော၊- ယောဇနာ။

ထေယျသံဝါသကဝတ္ထု ကထာ

ပုရာဏကုလပုတ္တောတိ- ကား၊ ပုရာဏဿ- ရှေး၌ဖြစ်သော၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ ပါရိဇုညံ - ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပတ္တဿ - ရောက်သော၊ ကုလဿ-အမျိုး၏၊ ပုတ္တော-သားသည်၊ (သုခုမာလော ဟောတိ၌စပ်၊) အဿ-ထို သတို့သား၏၊ မာတိပက္ခ ပိတိပက္ခတော-အမိဘက်၊ အဘဘက်မှ၊ ကောလညာ- အမျိုး၌ဖြစ်သော မိဘစသူတို့သည်၊ ဒီဏာ- ကုန်ကုန်ပြီ၊ ဝိနဋ္ဌာ-ပျက်စီးကုန်ပြီ၊ မတာ-သေကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒီဏကောလညော-မည်၏၊ အနဓိဂတန္တိ- ကား၊ အပ္ပတ္တံ- မရောက်အပ်၊ မရအပ်သေးသော၊ (ဘောဂံဝါ၌စပ်၊) ဖါတိ- ကာတုန္တိ - ကား၊ ဝဇေတုံ - တိုးပွားစေခြင်းငှါ၊ (န ပဋိပလော၌စပ်၊ ဝဇေတုံ ကား အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်၊ “တိုးပွားအောင်ပြုခြင်းငှါ” ဟု ပေး၊) ဣဃာတိ - ဣဃံ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဥယျောဇနတ္ထေ-တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊ နိပါတော-နိပါတ် တည်း၊ အနုယုန္တိယမာနောတိ - ကား၊ ကေမန္တိ - တခုသော အရပ်အစွန်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ ကေသမဿ ဩရောပန ကာသာယ ပဋိဂ္ဂဟဏ သရဏဂမန ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏ ကမ္မဝါစာ နိဿယဓမ္မ - ဆံ မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်တို့ကို ပယ် ရှားပုံ၊ သက်န်းကို လက်ခံပုံ၊ သရဏဂုံယူပုံ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ယူပုံ၊ ကမ္မဝါစာ နိဿ ယည်းကျင့်ဝတ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိယမာနော- မေးစိစစ်အပ်သော်၊ [ခေါင်းရိတ်တုန်းက ဘယ်ပုံရိတ်ခဲ့သနည်း၊ သက်န်းကို ဆရာက ဘယ်ပုံပေး၍ ဘယ်ပုံလက်ခံခဲ့သနည်း၊ သရဏဂုံကို ဘယ်ပုံယူခဲ့သနည်း၊ ဥပဇ္ဈာယ်ကို ဘယ်ပုံယူခဲ့သနည်း၊ ကမ္မဝါစာကို ဘယ်သို့ ရှုတ်ဖတ်သနည်း၊ မှီရာပစ္စည်းများကို ဘယ်သို့ ပြောတော်မူကြသနည်း၊ ဤသို့ မေးစိစစ်အပ်သော်၊] တေမတ္ထံ အာရောစေသီတိ- ကား၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ တေံ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ-ဤ ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သူ၏အဖြစ်ကို၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အာစိက္ခိ-လျှောက်ပြီ။

ထေယျသံဝါသကော ဘိက္ခဝေတိတ္ထေ - ၌၊ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဘာဝေန လဗ္ဗ မာနာ) ထေယျသံဝါသကော- ထေယျသံဝါသကတို့သည်၊ လိင်္ဂတ္ထေနကော-၎င်း၊ ပေ၊ ဥဘယတ္ထေနကော-၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တယော-သုံးယောက်တို့တည်း၊ တတ္ထ- ထို သုံးယောက်တို့တွင်၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-

x x x x x x x

ဒီဏကောလညော။ ။ကုလေ-မိမျိုး ဘမျိုး၌၊ ဇာတၢ-ဖြစ်သော မိဘစသူတို့ တည်း၊ ကောလညာ-တို့၊ ကုလနောင် ဇာတအနက်၌ ဣပစ္စည်း သက်၊ နလာ၊ ဒီဏာ ကောလညာ ယဿာတိ ဒီဏကောလညော။

ထေယျသံဝါသကော။ ။ “ထေနဿ ဘာဝေါ ထေယျံ” ဟု ရှေး၌ ပြုခဲ့သော် လည်း ဤ၌ကား “ထေနံ ထေယျံ” ဟု ဣတ္ထိလိန်ပြီ၊ ထေယျာယ သံဝါသော ယဿာ တိ ထေယျသံဝါသကော၊ သမာသန္တကပစ္စည်း၊ ခိုးခြင်းဖြင့် ပေါင်းသင်းခြင်းရှိသူ၊

ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ ဂတိော- ၍၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ - ရဟန်းဝါ
 တို့ကို၊ န ဂဏေတိ-မရေတွက်၊ ယထာဝုဗ္ဗံ-ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်၊ ဝန္ဒနံ-ရှိခိုးခြင်းကို၊
 န သာဒယတိ- မသာယာ။ [ယထာဝုဗ္ဗံ ဘိက္ခုနံဝါ သာမဏေရာနံဝါ ဝန္ဒနံ
 န သာဒယတိ- ဇီကာ။] အာသနေန -နေရာဖြင့်၊ န ပဋိဗာဟတိ - မတားမြစ်၊
 (သီတင်းငယ်တို့ကို နေရာဖြင့် မတားမြစ်၊) ဥပေါသထ ပဝါရဏာဒီသု- ဥပုသ်
 ပဝါရဏာ အစရှိသော သံဃကံတို့၌၊ န သန္ဓိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ (မပါဝင်-
 ဟူလို၊) အယံ- ဤသူသည်၊ လိင်္ဂမတ္တဿေဝ - ရှင်ရဟန်းအသွင်မျှ၏သာ၊ ဝါ-
 ကိုသာ၊ ထေနိတတ္တာ-ခိုး အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ
 ခို ခြင်းကြိယာကြောင့်၊) လိင်္ဂတ္ထနကောနာမ-မည်၏။

ပန-ကား၊ ယော-သည်၊ ဘိက္ခုဟိ တို့သည်၊ ပဗ္ဗာဇိဒေတာ - ရှင်ဖြစ်စေအပ်
 သော၊ သာမဏေရာ-သည်၊ သမာနောပိ-သော်လည်း၊ ဝိဒေသံ-အရပ်တပါးသို့၊
 ဂတိော-၍၊ အဟံ-ဘပည့်တော်သည်၊ ဒသဝဿော-ဆယ်ဝါရှိသည်၊ (အမှီ၊)
 ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ ဝိသတိဝဿော-ဝါနှစ်ဆယ်ရှိသည်၊ (အမှီ၊) ဣတိဝါ-
 သော်၎င်း၊ မုသာ-မုသားကို၊ ဝတ္တာ-ပြော၍၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတိ-
 ၏၊ ယထာဝုဗ္ဗံ, ဝန္ဒနံ - ကို၊ သာဒယတိ - ၏။ [အတ္တနာ မုသာဝါဒံ ကတ္တာ
 ဒသိဘဝဿာနရူပံ ယထာဝုဗ္ဗံ ဝန္ဒနံ သာဒယတိ-ဇီကာ။] အာသနေန-ဖြင့်၊
 ပဋိဗာဟတိ-၏၊ ဥပေါသထ ပဝါရဏာဒီသု-တို့၌၊ သန္ဓိဿတိ-၏၊ အယံ-သည်၊
 သံဝါသမက္ခဿေဝ - ပေါင်းသင်းခြင်းမျှ၏ သာ၊ ဝါ - ကိုသာ၊ ထေနိတတ္တာ-
 ကြောင့်၊ သံဝါသတ္ထေနကောနာမ- မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုဝဿဂဏနာဒိကော-
 ရဟန်းဝါကို ရေတွက်ခြင်း အစရှိသော၊ သဗ္ဗောပိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊
 ကိရိယဘဒေါ-အမှုအရာ အထူးအပြားကို၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ- ဤထေယျသံဝါ
 သကောဟူသော ပါဠိ၏ အနက်၌၊ သံဝါသောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ သိက္ခံ-
 ကို၊ ပစ္စက္ခာယ-ပယ်စွန့်၍၊ မိ-ကို၊ ကောစိ-သည်၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ ဣတိဝေံ-
 သို့၊ (ရဟန်းဝါကို ရေတွက်ခြင်း စသည်ကို၊) ပဋိပဇ္ဇန္တပိ - ကျင့်သွန်လည်း၊
 ဒေဝေဝနယော-တည်း။

x x x x x x x

ဤဝိဂ္ဂိုဟ်အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ယူလျှင် သံဝါသတ္ထေနက တမျိုးသာ ယူသင့်သော်လည်း
 သံဝါသတ္ထေနကကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် မှတ်၍ ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို ခိုးသော
 လိင်္ဂတ္ထေနကကို၎င်း , နှစ်ပါးစုံကို ခိုးသော ဥဘယတ္ထေနကကို၎င်း ယူရမည်ဖြစ်သော
 ကြောင့် “တယော ထေယျသံဝါသကာ”ဟု မိန့်သည်။

ဘိက္ခုဝဿ၊ ပေ၊ သံဝါသော။ ။ အခြားနေရာ၌ “သံဝါသ”အရ အတူနေကြောင်း
 ဖြစ်သော ကေကမ္မ ကေုဒ္ဓသ သမသိက္ခတာ ဥမျိုးကို ယူရိုးဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ
 ၌ကား “ရဟန်းဝါ မည်မျှရပြီ” စသည်ဖြင့် ရဟန်းဝါကိုရေတွက်ခြင်း ရှိခိုးဝပ်ချခံခြင်း
 စသော အပြုအမူအားလုံးကိုပါ “သံဝါသ”ဟု ခေါ်ရသည်။

ပန-ကား၊ (သံဝါသတ္ထေနကမှတပါး ဥဘယတ္ထေနကကား၊) ယော-သည၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရှိ၊ (လိင်္ဂတ္ထေနကကို ပြသည်။) ဝိဟာရံ - သို့၊ ဂတ္တာ-၍၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတံ-၏၊ ယထာဝုဗ္ဗံ၊ ဝန္တနံ-ကို၊ သာဒယတံ-၏၊ အာသနေန- ဖြင့်၊ ပဋိဗာဟတံ- ၏၊ ဥပေါထပဝါရဏာဒိသု - တို့၌၊ သဒ္ဓိဿတံ- ၏၊ အသံ - သည်၊ လိင်္ဂဿစေဝ - ရှင်ရဟန်းအသွင်၏၎င်း၊ ဝါ-ကို၎င်း၊ သံဝါသဿစ - ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်း၏၎င်း၊ ဝါ - ကို၎င်း၊ ထေနိတတ္တာ-ကြောင့်၊ ဥဘယတ္ထေနကောနာမ-မည်၏၊ တိဝိဓောပိ- သုံးပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ ထေယျသံဝါသကော-ကို၊ အနုပသမ္ပန္နော-ဥပဗ္ဗန္ဒါ မဖြစ်နိုင်သည်။ (ဟုတွာ) န ဥပသမ္ပန္နောဒေတဗ္ဗော- ထိုက်၊ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသူကို၊ နာသေတဗ္ဗော-အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်စေထိုက်၏၊ ပုန-ဖန်၊ ပဗ္ဗဇိ-ရှင်အဖြစ်ကို၊ ယာစန္ဒြာပိ-တောင်းပါသော်လည်း၊ ဝါ-တောင်းသူကိုလည်း၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ ထေယျသံဝါသကအရာ၌၊ အသံမောဟတ္ထံ-မတွေ့ဝေခြင်း အကျိုးငှါ၊ (ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ခြင်းအကျိုးငှါ၊) ဣဒံ ပကိဏ္ဍကံ - ဤ ရောပြမ်းသောစကားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏၊ (ကိံ)၊ ရာဇ ဒုဒ္ဓိက္ခ ကန္တာရဒေရာဂ ဝေရိဘယေနဝါ-မင်းဘေး၊ ငတ်မွတ် ခေါင်းပါးခြင်းဘေး၊ ခရီးခဲဘေး၊ ရောဂါဘေး၊ ရန်သူဘေးကြောင့် သော်၎င်း၊ (အချို့စာ၌ “ဘဒယဟိ” ဟု ရှိသည်။) စိဝရာဟရဏတ္ထံဝါ- သင်္ကန်းကို ဆောင်ယူခြင်းအကျိုးငှါ သော်၎င်း၊ ယော - အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣဓ-ဤ သာသနာတော်၌၊ လိင်္ဂံ - ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို၊ အာဒိယတံ-ယူ၏၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ သော-ထိုသူသည်၊ သုဒ္ဓမာနသော-စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) သံဝါသံ-ရဟန်းဝါ ရေတွက်ခြင်းစသောသံဝါသကို၊ နာမိဝါသေတံ - လက်မခံ၊ ဝါ - မသာယာ၊ တာဝ - ထိုမျှလောက်၊ သေ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ထေယျသံဝါသကောနာမ - က မည်၏ဟူ၍၊ န ဝုစ္စတိ- မဆိုအပ်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

တကြ-ထို စကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ဝိတ္ထာရနယော-အကျယ်နည်းတည်း၊ ဣဓ-ဤ သာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စဿ-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဝါ-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အနပေါ်၌၊ ရာဇာ-သည်၊ ကုဒ္ဓေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊ ဟောတံ- ၏၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝံ - ဤသို့ ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို ယူရသော်၊ မေ-၏၊ သောတ္ထိ - မင်းဘေး

x x x x x x x +

ယထာဝုဗ္ဗံ ဝန္တနံ ။ ။ ယထာဝုဗ္ဗံ ဘိက္ခုနံဝါ သာမဏေရာနံဝါ ဝန္တနံ၊=ဒီကာ၊ ဤ၌ သာမဏေတို့၏ ယထာဝုဗ္ဗံဝန္တနံကို ပြထားသောကြောင့်၎င်း၊ ရှေး၌လည်း “အတ္တနော ပရိဝေဏဉ္စ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသနဉ္စ ဝုတ္တံ” စသည်ဖြင့် သာမဏေများ ဝါစဉ် အတိုင်း သံသလတ်ယူရပုံကို ပြထားသောကြောင့်၎င်း သာမဏေများလည်း ဝါဆိုရမည်၊ ထိုဝါကိုလည်း မကြိုးမပေါက်ကျင့်ရသည် ဟု မှတ်ပါ။

ကင်း၍ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သယမေဝ-
 သာလျှင်၊ လိင်္ဂံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပလာယတိ-ထွက်ပြေး၏။ တံ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊
 ဒိသ္မာ-၍၊ ရညော-အား၊ အာရောစေန္ဒိ-သံတော်ဥျားတင်ကြကုန်၏။ ရာဇာ-သည်၊
 ပဗ္ဗဇိတော-သည်။ စေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တံ- ထိုသူ့ကို၊ ကိန္နိ-ဘာကိုမျှ၊
 ကာတုံ- ၄၊ န လဗ္ဘာ - မရထိုက်၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြော၍၊ တသ္မိံ- ထို ပုဂ္ဂိုလ်၌၊
 ကောဓံ-ဒေါသကို၊ ပဋိဝိနေတိ- ပယ်ဖျောက်၏။ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေ
 တဗ္ဗာ၌စပ်) မေ-၏။ ရာဇဘယံ-မင်းဘေးသည်။ ဝုပသန္တံ-ငြိမ်းငြိမ်းပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့
 ကြံ၍၊ သံယမဇ္ဈိ-သို့၊ အနောသရိတွာဝ-မသက်ရောက်မှု၍သာ၊ (သက်ရောက်လျှင်
 သံဝါသတ္ထေနက ဖြစ်စရာရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မသက်ရောက်မှု၍) ဝိဟိလိင်္ဂံ-
 လူ့အသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ အာဂတော - ရှင်ရဟန်းပြုဘို့ရန် လာသည်။
 (သမာနော) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော- ၏။

သာသနံ- သာသနာတော်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ မယာ- သည်၊ ဇီဝိတံ- ကို၊
 လဒ္ဓံ- ရအပ်ပေပြီ၊ ဟန္တ-ချက်ခြင်း လက်ငင်း၊ ဒါနိ-ဘေးရန် လွတ်ရာ ယခုအခါ၌၊
 ပဗ္ဗဇာမိ-အံ့၊ (ဟန္တသည် ရဟန်းပြုရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပုံကို ပြသော နိပါတ်ပုဒ်
 တည်း။) ဣတိ -ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပ္ပန္နသံဝေဂေါ-ဖြစ်သောသံဝေဂရှိသည်၊ (ဟုတွာ)
 တေနေဝ လိင်္ဂေန - ဖြင့်ပင်၊ အာဂတော- ၍၊ အာဂန္တုကဝတ္တံ - ကို၊ အထာပိ န
 သာဒယတိ - အကယ်၍မူလည်း မသာယာအံ့၊ ဘိက္ခုဟိ- ရဟန်းစစ်တို့သည်၊
 ပုဋ္ဌော - မေးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ- ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ အပုဋ္ဌော-မမေးအပ်
 သည်၊(ဟုတွာ)ဝါ- သော်၎င်း၊ ယထာဘူတံ- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ အတ္တာနံ- မိမိ
 ကို၊ အာဝိကတွာ - ထင်စွာပြု၍၊ (မင်းဘေးကြောင့် သင်္ကန်းဝတ်လာခဲ့ရသည့်
 အကြောင်းကို လျှောက်ထား၍) ပဗ္ဗဇံ-ကို၊ (အထာပိ)ယာစတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ၊
 သော-ထိုသူ့ကို၊) လိင်္ဂံ- အသွင်ကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ (သူ့ဘာသာ
 ဝတ်လာသောသင်္ကန်းကို ချွတ်၍) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ (ထို သင်္ကန်းကို ပြန်ဝတ်
 စေ၍ ဖြစ်စေ , အခြားသင်္ကန်းကို ဝတ်စေ၍ဖြစ်စေ ရှင်ပြုပေးထိုက်၏။) ပန-
 ဆက်၊ ဝတ္တံ- ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို၊ သစေ သာဒယတိ-အံ့၊ ပဗ္ဗဇိတာလယံ- ရှင်
 ရဟန်းတို့၏ အာလယကို (ရှင်ရဟန်းတို့၏အမှုအရာကို) (သစေ)ဒသေတိ-
 အကယ်၍ပြအံ့၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဝုတ္တဝဿဂဏနာဒိ-ဘဒ္ဒံ-
 ဆိုအပ်ပြီးသောဝါကို ရေတွက်ခြင်းအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဝိမိံ- အစီအရင်
 ကို၊(သစေ)ပဋိပဇ္ဇတိ- အကယ်၍ ကျင့်အံ့၊ (ဝေံသတိ- သော်၊ ထိုသို့ ကျင့်လျှင်
 သံဝါသကို ခိုးရာရောက်သည်။) အယံ-ဤသူ့ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော- ထိုက်။

[ရာဇဘယကို ပြပြီး၍ ဒုက္ခိက္ခဘယကို အကျယ် ပြလိုသောကြောင့် ဣဓ ပန
 စသည်မိန့်၊] ပန- ကား၊ ဣဓ- ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော-အချို့သူကို၊ ဒုက္ခိက္ခ-
 ခဲယဉ်းသဖြင့်ရအပ်သော ထမင်းရှိရာအခါ၌၊ ဝါ-ဝတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားရာ

အခါ၌၊ ဇီဝိတုံ-အသက်မွေးခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်။ (ဟုတွာ)၊ သယမေဝ-သာ၊ လိင်-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယ ဘတ္တာနိ- အလုံးစုံ ပါသဏ္ဍ အယူရှိသူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော ဘတ်တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တော- စားလျက်၊ ဒုဒ္ဓိက္ခေ-သည်၊ ဝိတိဝတ္ထေ-ကျော်လွန်လသော်၊ သံဃမဇ္ဈိ-သို့၊ အနောသရိတွာဝ-၍သာ၊ ဂိဟိလိင်-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အာဂတော-လာသည်။ (သမာနော-သော်၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော)၊ ဣတိ- ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ ပုရိမသဒိသမေဝ-ရှေးရာဇာယ၌ ဆိုအပ်သော အစီအရင်နှင့်တူသည်။

[ဒုဒ္ဓိက္ခဘယကို ပြပြီး၍ ကန္တာရဘယကို ပြလိုသောကြောင့် အပရောစသည် မိန့်၊] အပရော-အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟာကန္တာရံ-ကြီးစွာသောခရီးခဲကို၊ နိတ္ထရိ တုကာမော-လွန်မြောက်လိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ သတ္တဝါဟောစ-ကုန်သည်သည် လည်း၊ [သတ္ထေ+ဝါဟေတိတိ သတ္တဝါဟော၊ ယောဇနာ၌ “သတ္တဝါဟော” ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊] ပဗ္ဗဇိတေ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂစ္ဆတိ- သွားတတ်၏၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ဝေ-ဤသို့ ရှင်ရဟန်းအသွင်ကို ယူလသော်၊ မိ-ကို၊ သတ္တဝါဟော-သည်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂမိဿတိ-သွားလတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သယမေဝ-သာ၊ လိင်-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သတ္တဝါဟောန- နှင့်၊ (“သတ္ထေန - ကုန်သည်အပေါင်းနှင့်” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) သဒ္ဓိံ- ကွ၊ ကန္တာရံ-ခရီးခဲကို၊ နိတ္ထရိတွာ- လွန်မြောက်၍၊ ခေမန္တံ - ဘေးမရှိရာ အရပ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ သံဃမဇ္ဈိ-သို့၊ ပေ၊ အာဂတော-သည်၊ (သမာနော, ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော။) ဣတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

[ကန္တာရဘယကို ပြပြီး၍ ရောဂဘယကို ပြလိုသောကြောင့် အပရောစသည် မိန့်၊] အပရော-သည်၊ ရောဂဘယေ - ရောဂါဘေးသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ (တနယ်လုံးရောဂါဘေး ဖြစ်လသော်၊) ဇီဝိတုံ-ငှါပေ၊ ရောဂဘယေ- သည်၊ ဝူပသန္တေ-ငြိမ်းစေးလသော်၊ ပေ၊ ပုရိမ သဒိသမေဝ၊ [ရောဂဘယကို ပြပြီး၍ ဝေရိ ဘယကို ပြလိုသောကြောင့် အပရဿ စသည်မိန့်။] အပရဿ - အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏

x x x x x x x

သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ။ ။ သဗ္ဗသာမယိကာနံ (အလုံးစုံသော အယူရှိသူတို့)၊ သာဓာရဏံ ကတွာ ပညတ္တဘတ္တာနိ (ဝတ်တည် အပ်သော ဘတ်တို့)၊ ဣဒဗ္ဗ ဘိက္ခုန ညေဝ နိယမိတဘတ္တဂ္ဂဟဏေ သံဝါသောပိ သမ္ဘဝေယျာတိ သဗ္ဗသာဓာရဏဘတ္တံ ဝုတ္တံ၊ သံဝါသံ ပန အသာဒယိတွာ အဘိက္ခုက ဝိဟာရာဒီသု ဝိဟာရဘတ္တာဒီနိ ဘုဉ္ဇန္တောပိ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ ဝေ၊-ဝိမတိ။ “ပါသဏ္ဍ” ဟူသည် ၉၆ ပါး သော အယူတည်း၊ ထို အယူအမျိုးမျိုး ရှိသူကို ပါသဏ္ဍိယ (ပါသဏ္ဍိက) ဟု ခေါ်၏၊ သဗ္ဗေ+ပါသဏ္ဍိယာ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယာ-အလုံးစုံ ပါသဏ္ဍအယူရှိသူတို့၊ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိ ယာနံ+သာဓာရဏာနိ ဘတ္တာနိ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ-အလုံးစုံ ပါသဏ္ဍအယူရှိသူ တို့နှင့် ဆက်ဆံသော ဘတ်တို့။

အပေါ်၌၊ ကော-တယောက်သော၊ ဝေရိကော-ရန်သူသည်၊ ကုဒ္ဒေါ-စိတ်ဆိုးသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ နံ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဃာတေတုကာမော - သတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်၏၊ သော-သည်၊ ဝေ-သော်၊ မေ-၏၊ သောတ္ထိ-ရန်ဘေးကင်း၍ ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-လတံ၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ သယမေဝလိင်္ဂံ ဂဟေတွာ ပလာယတိ-၏၊ ဝေရိကော-သည်၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကုဟိ-အဘယ် အရပ်၌နည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ပရိယေသန္တော-ရှာမှီးလသော်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊ ပလာဘော- ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ-၍၊ ပေ၊ ပဋိဝိနေတိ-၏၊ သော-သည်၊ မေ-၏၊ ဝေရိဘယံ-သည်၊ ဝုပသန္တံ-ပြီ၊ ဣတိ၊ ပေ၊ ပုရိမသဒိသမေဝ။

[ဝေရိဘယကိုပြုပြီး၍ စိဝရာဟရဏတ္ထကို ပြလိုသောကြောင့် အပရောစသည် မိန့်။] အပရော- သည်၊ ဉ္ဇတိကုလံ- ဆွေမျိုးအိမ်သို့၊ ဂဇ္ဇော- ၍၊ သိက္ခံ-ကို၊ ပစ္စက္ခာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဂိဟိ-လူသည်၊ ဟုတွာ၊ ဣမာနိစိဝရာနိ- တို့သည်၊ ဣမ-ဤ အိမ်၌၊ ဝိနဿိဿန္တိ-ပျက်စီးကုန်လတံ၊ ဣမာနိ-ဤသင်္ကန်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ သစေပိ ဂမိဿာမိ-အံ၊ (ဝေသတိ)၊ အန္တရာမဂ္ဂ-ခရီးအကြား၌၊ မိ- ကို၊ စောရောတိ- ဟူ၍၊ ဂဟေဿန္တိ - ဖမ်းယူကုန်လတံ၊ အဟံ - သည်၊ ကာယ ပရိဟာရိယာနိ-ကိုယ်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ယန္တုန ဂစ္ဆေယျံ-သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ စိဝရာဟရဏတ္ထံ-သင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိဝါသေတွာစ-သင်းပိုင်ကို ဝတ်၍၎င်း၊ ပါရူပိတွာစ-ကေသီကို ရမ်း၍၎င်း၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တံ-ထိုသူ ကို၊ ဒုရတောဝ-အဝေး၌ပင်၊ အာဂစ္ဆန္တံ-လာနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သာမဏေရာစ-တို့သည် ၎င်း၊ ဒဟရာစ-ရဟန်းငယ်တို့သည်၎င်း၊ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆန္တံ-ခရီးဥျားကြိုဆိုကြကုန်အံ့၊ ဝတ္တံ- ကို၊ ဒဿေန္တိ- ပြကြကုန်အံ့၊ သော-သည်၊ န သာဒယတိ- မသာယာ၊ ယထာဘူတံ-စွာ၊ အတ္တာနံ-ကို၊ အာဝိကရောတိ- ၏၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဒါနိ-၌၊ မယံ-တို့သည်၊ တံ-သင့်ကို၊ န မုဗ္ဗိဿာမ-မလွတ်ကုန်တော့အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဗလက္ကာရေန-အားကိုပြုခြင်းဖြင့်၊ (အနိုင်အထက်၊) ပဗ္ဗာဇေတုကာမာ-ရှင်ဖြစ်စေခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ (ရှင်ပြုပေးလိုကုန်သည်၊) ဟောန္တိ (ဝေသတိ)၊ ကာသာယာနိ- တို့ကို၊ အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ (အသွင်ကို ဖျက်ပြီး၍၊) ပုန ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ ဣမ-ဤ ရဟန်းသ-မဏေတို့သည်၊ မမ-၏၊ ဟိနာယ-ယုတ်ညံ့သောလူ အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ အာဝတ္တဘာဝံ - လည်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တံယေဝ ဘိက္ခုဘာဝံ-ထို ရှေးရဟန်းအဖြစ်ကိုပင်၊ ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံ၍၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (သံဝါသတ္ထေနက အခဏ်း၌၊) ဝုတ္တံ-သော၊ ဝဿဂဏနာဒိဘောဝံ-သော၊ ဝိမိ-ကို၊ သစေ ပဋိပဇ္ဇတိ-အံ့၊ (ဝေသတိ၊) အယံ-ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊

[စီဝရာဟရဏတ္ထကို တနည်း ပြလိုသောကြောင့် အပရာ စသည်မိန့်၊] အပရာ-သည်၊ မဟာသာမဏေရာ-သာမဏေကြီးသည်၊ (ဟုတွာ) ဉ္ဇတိကုလံ-သို့၊ ဂတိန္ဒာ-၍၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတွာ-လူထွက်ပြီး၍၊ ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေန- အလုပ်၌ ထထကြွကြွ မရှိခြင်းသည်၊ (ပျင်းရိခြင်းသည်) ဥပ္ပာဠော-အိမ်မှ ထွက်သွားစေအပ်သည်၊ ဝါ- နိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ, ပုန, ဒါနိ၊ အဟံ - သည်၊ သမဏောဝ- ရဟန်း သည်သာ၊ (“သာမဏေရာဝ” ဟု မူကွဲရှိ၏၊) ဘဝိဿာမိ - အံ၊ ထေရောပိ - ဥပဇ္ဈာယ်ထေရ်သည်လည်း၊ မေ- ၏၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ-လူထွက်ပြီး၏ အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာတိ- မသိ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တဒေဝ ပတ္တစီဝရံ - ကိုပင်၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ- လာအံ၊ တမတ္ထမ္ဘိ - ထို အကြောင်းကိုလည်း၊ ဘိက္ခုနံ - တို့အား၊ န အာရာစေတိ - မလျှောက်အံ၊ သာမဏေရဘာဝံ- သာမဏေ၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိဇာနာတိ- ဝန်ခံအံ၊ အယံ - သည်၊ ထေယျသံဝါသ ကောယေဝ-ထေယျသံဝါသကဖြစ်သည်သာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိ-ကို၊ န လဘတိ-မရ။

အဿ-ထို ရှင်လူထွက်၏၊ လိင်္ဂဂဟဏကာလေ- အသွင်ကို ယူရာအခါ၌၊ ဧဝံ-ဤသို့သောအကြံသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊ (ကိံ)၊ အဟံ-သည်၊ ကဿစိ- အား၊ န အာရာစေဿာမိ-မပြောအံ၊ ဣတိ-ဤအကြံသည်၊ (သစေပိ ဟောတိ၊) ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂတော-ရေဝံသည်၊ (သမာနော) စ-ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ (သစေပိ) အာရာစေတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဂဟဏေနေဝ- အသွင်ကို ယူခြင်းဖြင့်ပင်၊ ထေယျ သံဝါသကော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဿ-ထို ရှင်လူထွက်၏၊ ဂဟဏကာလေ- အသွင်ကို ယူရာအခါ၌၊ အာစိက္ခိဿာမိ- ပြောအံ၊ ဣတိ - သို့၊ စိတ္တံ - သည်၊ ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်သည်၊ အထာပိ ဟောတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥျးတော့၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂတိန္ဒာစ - ရောက်၍ကား၊ အာဝုဿော, တံ - သည်၊ ကုဟိံ - သို့၊ ဂတော-သွားသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော)၊ ဒါနိ-၌၊ မံ-ကို၊ ဣမေ-ဤရဟန်းသာမဏေတို့သည်၊ နဇာနန္တိ - မသိကြကုန်၊ ဣတိ - သို့ ကြံ၍၊ ဝဉ္ဇေတွာ - လှည့်ပတ်၍၊ နာစိက္ခတိ- မှန်သည့် အတိုင်း မပြော၊ နာစိက္ခိ သာမိ-မပြောတော့အံ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုရနိက္ခေပေန - ပြောဘို့ရန် လုလ္လဝီရိယကို

x x x x x x x

ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေန။ ။ကမ္မ-လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှူး + အနုဋ္ဌာ န- (န + ဥဋ္ဌာန) - ထကြွလုလ္လ မရှိခြင်း၊ အလုပ်၌ ပျင်းရိခြင်း၊ ဤသို့သာ သာရတ္ထံ တွေ့ရ၏၊ ဋီကာတို့၌ “ ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေနာတိ ကသိဂေါရက္ခာဒိ ကမ္မကရဏေန ” ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုအတိုင်းဆိုလျှင် “ လယ်ထွန် နွားကျောင်းမှူးစသော အလုပ်ကို လုပ်ရခြင်း သည် ” ဟု အနက်ဖြစ်၏၊ “ ကသိဂေါရက္ခာဒိ ကမ္မာ ကရဏေန (ကမ္မ + အကရဏ န)” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ “ လယ်ထွန် နွားကျောင်းမှူးစသော အလုပ်ကို မပြုလုပ်ခြင်းသည် ” -ဟုလို၊ [ဥ + ဗာဠော၊ ဝဟဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ကာရိတ်ကြေ၊ “ထွက်သွားစေအပ်” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။]

လျှောချခြင်းနှင့်၊ သဟ-တပြိုင်နက်၊ အယမ္ဗိ- ဤရှင်လူထွက်သည်လည်း၊ ထေယျသံဝါသကောဝ- သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ အဿ-ထို ရှင်လူထွက်၏၊ ဂဟဏကာလေပိ- ခွဲလည်း၊ အာစိက္ခိဿာမိ- မှန်သည့်အတိုင်း ပြောအံ့၊ (မိမိဘာသာ အသွင်ကိုယူလာကြောင်း ပြောအံ့၊) ဣတိ- သို့၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ ဂတ္တိာပိ- ရောက်၍လည်း၊ (သစေ) အာစိက္ခတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ) အယံ-ဤရှင်လူထွက်သည်၊ ပုန-တဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ကို၊ လဘတိ- ၏၊ (ထေယျသံဝါသက မဖြစ်-ဟူလို။)

ပန- ဆက်၊ အပရော- သည်၊ ဒဟရသာမဏေရော - သာမဏေဝယ်သည်၊ (ဟောတိ-၏) မဟန္တော- ကြီးသည်၊ (သမာနော) ဝါ- ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ အဗျတ္တော - ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သော-ထို သာမဏသည်၊ ပုရိမနယေနော-ဖြင့်ပင်၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊ ယရေ-အိမ်၌၊ ဝတ္ထက ရက္ခဏာဒီနိ- နွားငယ်ကို ထိန်းကျောင်းခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-အလုပ် တို့ကို၊ ကာတံ-ငှါ၊ နဣစ္ဆတိ-အလိုမရှိ၊ တမေနံ-ထိုရှင်လူထွက်ကို၊ ဉာတကာ- တို့သည်၊ တာနိယေဝ ကာသာယာနိ-ထို သင်္ကန်းတို့ကိုပင်၊ အတ္ထာဒေတွာ - ဖုံးလွှမ်း၍၊ ထာလကံဝါ - ခွက်ကိုသော်၎င်း၊ ပတ္တံဝါ- သပိတ်ကိုသော်၎င်း၊ ဟဇ္ဇလက်၌၊ ဒတွာ- ပေးလိုက်၍၊ ဂစ္ဆ- သွားတော့၊ သမဏောဝ - ရဟန်းသည်သာ၊ ဟောဟိ-ဖြစ်လေတော့၊ (“ သင့်လို ပျင်းတဲ့လူဟာ လူ့ဘောင်နှင့် မတော်ဘူး၊ ဘုန်းကြီးလုပ်ချေတော့” ဟူလို၊ “သာမဏေရောဝ” ဟု မူကွဲရှိ၏။) ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ယရာ- အိမ်မှ၊ နိဟရန္တိ - နှင်ထုတ်ကြကုန်အံ့၊ သော-သည်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-အံ့၊ နံ-ထိုရှင်လူထွက်ကို၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ နေဝဇာနန္တိ-ကုန်၊ (ကိံ)၊ အယံ- ဤသူသည်၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊ ပုန- ဖန်၊ သယမေဝ-သာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇိတော- သူတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ (နေဝဇာနန္တိ) သယမ္ဗိ- လည်း၊ [မိမိဘာသာ သင်္ကန်းဝတ်သူ ကိုယ်တိုင်လည်း၊] န ဇာနာတိ- မသိ၊ (ကိံ)၊ ယော - အကြင်သူသည်၊ ဝေံ - သို့၊ (လူထွက်ပြီး၍ မိမိဘာသာ)၊ ပဗ္ဗဇတိ - ၏၊ သော - သည်၊ ထေယျသံဝါသကောနာမ- မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (နဇာနာတိ) တံ- ထိုသူကို၊ ပရိပုဏ္ဏဝသံ - ပြည့်သော အသက်နှစ်ဆယ် ရှိသူကို၊ သစေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ) သူပသမ္ပန္နော- ကောင်းစွာ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန- သို့မဟုတ်၊ အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝ-လူသာမဏေ ဖြစ်ရာအခါ၌ပင်၊ ဝိနယ ဝိနိစ္ဆယေ - ဝိနည်းအဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝတ္တမာနေ- ဖြစ်လသော်၊ သစေ သုဏာတိ- အကယ်၍ ကြားအံ့၊ (ကိံ)၊ ယော- သည်၊ ဝေံ-သို့၊ ပဗ္ဗဇတိ - ၏၊ သော-သည်၊ ထေယျသံဝါသကောနာမ - မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (သစေ သုဏာတိ၊ ဝေံသတိ) တေန- ထိုသူသည်၊ မယာ-သည်၊ ဝေံ - သို့၊ ကတံ - ပြီ၊

ဣတိ- သို့၊ ဘိက္ခုနံ- တို့အား၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ- ပြောပြရာ၏။ ဧဝံ- ဤသို့ ပြောပြလ သော်၊ ပုန-ဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ လဘတိ-၏။ ဒါနိ- ဌ၊ မံ-ကို၊ ကောစိ-သည်၊ နဇာနာ တိ- မသိ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သစေ နာရောစေတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဓရံ(ဓရေ)- တာဝန်ကို၊ (ပြောဆိုရန် လုလ္လဝီရိယကို) နိက္ခိတ္တမတ္ထေ- ချအပ်ကာမျှ ဖြစ်လ သော်၊ ထေယျသံဝါသကော-သည်၊(ဟောတိ)။

ဘိက္ခု- သည်၊ သိက္ခံ- ကို၊ ပစ္စက္ခာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဝါ- ချ၍၊ လိင်္ဂံ - ရဟန်း အသွင်ကို၊ အနပနေတွာ - မပယ်ရှားမှု၍၊ (အချို့စာတို့၌ အပနေတွာဟု ရှိ၏ မကောင်း၊) ဒုဿီလကမ္မံ - ဒုဿီလ၏အလုပ်ကို၊ (မေထုန်မှီဝဲမှု၊ ခိုးမှုစသည် ကို)၊ ကတွာဝါ-၍သော်၎င်း၊ အကတွာဝါ-မပြုဘဲသော်၎င်း၊ ပုန-တဖန်၊ သဗ္ဗံ- သော၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တံ- သော၊ ဝဿဂဏနာဒိဘေဒံ-သော၊ ဝိမိံ - ကို၊ ပဋိပဇ္ဇတိ- အံ၊ ထေယျသံဝါသကော-သည်၊ ဟောတိ-၏။ သိက္ခံ-ကို၊ အပစ္စက္ခာယ-မပယ်စွန့် မှု၍၊ ဝါ-မချမှု၍၊ သလိင်္ဂံ- မိမိ၏ ရဟန်းအသွင်၌၊ ဌိတော-တည်လျက်၊ မေထု နံ- မေထုန်ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ - မှီဝဲပြီး၍၊ ဝဿဂဏနာဒိဘေဒံ- သော၊ ဝိမိံ -သို့၊ အာပဇ္ဇေန္တော- ရောက်လသော်၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တံ- ရှင်အဖြစ်မျှကို၊ လဘတိ - ၏။ ပန - ဝါဒန္တရကား၊ အန္ဓကဋကထာယံ - ၌၊ ဧသော-ဤသူသည်၊ (သိက္ခာမချဘဲ မေထုန်မှီဝဲသူသည်) ထေယျသံဝါသကော- တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ - ထိုကားကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ- မယူထိုက်၊ ဝါ- မမှတ်ထိုက်၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကာသာယေ-၌၊ သ ဥဿာဟောဝ- (ပြန်၍ဝတ်မည်ဟု) အားထုတ် ခြင်းရှိသည်သာ၊ (ဟုတွာ) ဩဒါတံ - အဝတ် ဖြူကို၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ မေထုနံ-ကို၊ ပဋိသေဝိတွာ-မှီဝဲပြီး၍၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိ- အံ၊ အယဇ္ဇိ-ဤရဟန်းသည်လည်း၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ (သင်္ကန်း၌ ပြန်ဝတ်မည်ဟု ဥဿာဟရိသောကြောင့်တည်း) ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တံ- ကို၊ လဘတိ-၏။ ပန-သို့မဟုတ်၊ ကာသာယေ-၌၊ ဓရံ-တာဝန်ကို၊ (ပြန်၍ဝတ်ဆိုရန် လုလ္လဝီရိယ ကို) နိက္ခိပိတွာ-ချ၍၊ ပေ၊ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ။

သာမဏေရော- သည်၊ သလိင်္ဂံ-မိမိ၏ သာမဏေအသွင်၌၊ ဌိတော-လျက်၊ မေထုနာဒိအဿမဏကရဏဓမ္မံ-မေထုန်အစရှိသော ရဟန်းမဟုတ်သူ၏အဖြစ် ကို ပြုတတ်သောအကျင့်ကို၊ (အဿမဏ၌ ဘာဝဗ္ဗဓာနကြံ၊) အာပဇ္ဇိတွာပိ- လည်း၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ ကာသာယေ - ၌၊ သဥဿာဟောဝ- သည်သာ၊(ဟုတွာ)၊ ပေ၊ သစေပိ နိဝါသတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ထေယျသံဝါ သကော နေဝ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ကာသာယေ- ၌၊ ဓရံ- ကို၊ နိက္ခိပိတွာ-၍၊ နဂ္ဂေါ-အဝတ်မဆီး အချိုးနီးသည်၊(ဟုတွာ)ဝါ-သော်၎င်း၊ ဩဒါတနိဝတ္ထော- ဝတ်အပ်သော အဝတ် ဖြူရှိသည်၊ ဝါ - အဝတ်ဖြူကိုဝတ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ- သော်၎င်း၊ မေထုနသေဝနာဒိဟိ - မေထုန်မှီဝဲခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အ

သမဏော-သည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ကာသာယံ-ကို၊ နိဝါသေတိ-အံ့၊ ထေယျသံဝါသကော၊ ဟောတိ၊ (သင်္ကန်း၌ ဓုရနိက္ခေပ ပြုခဲ့သောကြောင့် ထေယျသံဝါသက ဖြစ်သည်။) ဂိဟိဘာဝံ- လူ့အဖြစ်ကို၊ ပတ္တယမာနော - တောင့်တလျက်၊ ကာသာဝံ - ကို၊ ဩဝနိကံ - အောက်ဘက်၌ လုံးအောင်ပြုအပ်သည်ကို၊ ဝါခါးတောင်းကျိုက်ခြင်းကို၊ ကတွာဝါ- သော်၎င်း၊ အညေန - အခြားသော၊ အာကာရေနဝါ- အခြင်းအရာဖြင့်သော်၎င်း၊ ဂိဟိနိဝါသနေန-လူတို့၏ဝတ်နည်းဖြင့်၊ မေ - ၏၊ ဂိဟိလိဂံ - လူ့အသွင်သည်၊ သောဘတိနုခေါ- တင့်တယ်လေသလော၊ ဝါ- လှလေသလော၊ န သောဘတိနုခေါ- မတင့်တယ်လေသလော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိမံသနတ္ထံ - စုံစမ်းခြင်း အကျိုးငှါ၊ နိဝါသေတိ- ဝတ်အံ့၊ တာဝရက္ခတိ- စောင့်ရှောက်သေး၏၊ သောဘတိ- တင့်တယ်၏၊ ဝါ - လှ၏၊ ဣတိ- သို့၊ သမ္ပုဋိစ္ဆိတွာပန- လက်ခံပြီး၍ကား၊ ပုန- ဖန်၊ လိဂံ - သာမဏောအသွင်ကို၊ သာဒယန္တော- သာယာလသော်၊ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ၊ ဩဒါတံ- ကို၊ နိဝါသေတွာ-၍၊ ဝိမံသန သမ္ပုဋိစ္ဆနေသုပိ-စုံစမ်းခြင်း လက်ခံခြင်းတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ နိဝတ္ထကာသာယသ-ဝတ်အပ်သောသင်္ကန်း၏၊ ဥပရိ-အပေ၍၊ (အပေ၍က၊) ဩဒါတံ - ကို၊ နိဝါသေတွာ- ထပ်ဝတ်၍၊ သစေ ဝိမံသတိဝါ- အကယ်၍မူလည်း စုံစမ်းအံ့၊ သစေ သမ္ပုဋိစ္ဆတိဝါ- အကယ်၍မူလည်း လက်ခံအံ့၊ ရက္ခတိယေဝ-စောင့်ရှောက်သေးသည်ပင်၊ ဘိက္ခုနိယာပိ-၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သာပိ-ထိုဘိက္ခုနိသည်လည်း၊ ဂိဟိဘာဝံ-ကို၊ ပတ္တယမာနော- တောင့်တသည်၊ (ဟုတွာ၊) ကာသာယံ-ကို၊ ဂိဟိနိဝါသနံ - လူတို့၏ဝတ်ခြင်းကို၊ ပေ၊ သစေ နိဝါသေတိ-အံ့၊ တာဝရက္ခတိ-၏၊ (ဘိက္ခုနိအဖြစ်ကို စောင့်ရှောက်သေး၏၊) သောဘတိ - ၏၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ သမ္ပုဋိစ္ဆတိ-အံ့၊ နရက္ခတိ၊ ပေ၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ကား၊ နိဝတ္ထကာသာယသ-၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဩဒါတံ နိဝါသေတွာ၊ ဝိမံသတုဝါ-စုံစမ်းမူလည်း စုံစမ်းပစေ၊ သမ္ပုဋိစ္ဆတုဝါ- လက်ခံမူလည်း လက်ခံပစေ၊ ရက္ခတိယေဝ-စောင့်ရှောက်သေးသည်ပင်။

ကောစိ-သော၊ ဝုပုပဗ္ဗဇိတော-ကြီးရင့်သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းဖြစ်သူသည်၊ ဝါ-တောထွက်ရဟန်းကြီးသည်၊ ဝဿ နိ-ဝါတို့ကို၊ အဂဏေတွာ-မရေတွက်မူ၍၊ ပါဠိယမ္ဗိ-သဃာ အစဉ်အတန်း၌လည်း၊ အဋ္ဌတွာ - မတည်မူ၍၊ (သံဃာအစဉ်

x x x x x x x

ဩဝနိကံ။ ။ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌+ဝနနံ-လုံးနေခြင်း၊ ဩဝနော- ခြင် ၊ ဩဝနံ-အောက်၌လုံးနေအောင် (တွဲလျားမကျစေဘဲ လုံးနေအောင်) + ကရိ သတေ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ ဩဝနိ ကာ-အောက်၌လုံးနေအောင်ပြုအပ်သော ဝတ်ခြင်းဟူသည် ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်းတည်း၊ ရှေးက ကုလားလူမျိုး ဖြစ်၍ ထုံ့စံအတိုင်း၊ ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်းကို “ပုဆိုးဝတ်ခြင်းတမျိုး” ဟု မှတ်ပါ။

အတန်းထဲ၌မလိုက်မူ၍၊) ကေပဿန-တခုသောဘေးဖြင့်၊ ဝါ-ဘေးတဖက်က၊ အာဂတိာ-လိုက်လာ၍၊ မဟာပေဠာဒီသု- ပေဠိကြီး အစရှိသည်တို့၌၊ ဝါ- တောင်းကြီး ပဠာဒိကြီး အစရှိသည်တို့၌၊ [ဝိလိဝါဒိ မယေသု ယရဒ္ဓါရေ ထပိတ ဘတ္တကာဇန ဝိသေသသု။- ဝိမတိ။] ကဋ္ဌန္တုနာ-ယောက်ချိုဖြင့်၊ ဝါ- ဇွန်းဖြင့်၊ ဘတ္တဝိဇ္ဇော-ထမင်းခဲကို၊ ဥက္ခိတ္တေ- မြောက်ချီအပ်သော်၊ (လောင်းဘို့ရန် မြှင့်ချီ အပ်သော်၊) ပတ္တိ- ကို၊ ဥပနာမေတွာ- အနားသို့ ညွတ်စေ၍၊ သေနော-သိန်းစွန် သည်၊ မံသပေသိ- အသားတစ်ကို၊ ဂဟေတွာ- သုတ်ယူ၍၊ ဝါ- ကုတ်ယူ၍၊ ဂစ္ဆတိ ဝိယ- သွားသကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ၊) ဂဟေတွာ- ၍၊ ဂစ္ဆတိ - အံ့၊ ထေယျသံ ဝါသကော န ဟောတိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဘိက္ခုဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတွာ- ရေတွက်၍၊ ဂဏှန္တာ-ယူလသော်၊ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ။

သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ သာမဏေရော - သည်၊ (သမာနော)ဝ - ဖြစ်လျက်ပင်၊ သာမဏေရ ပဋိပါဒိယာ - သာမဏတို့၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ကုဋ္ဌဝဿာနိ - ကောက်ကျစ်စင်းလဲသော ဝါတို့ကို၊ ဝါ - မမှန်သောဝါတို့ကို၊ ဂဏေတွာ - ၍၊ ဂဏှန္တာ - ယူသောသာမဏေသည်၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ။ [ရှေးခေတ်က သာမဏပင် ဖြစ်သော်လည်း ဝါစဉ်အတိုင်း သံဃလာဘ်ကို ယူကြရ သည်၊ ဝါဆိုပြီးနောက် ဝါမပျက်အောင်လည်း စောင့်ရှောက်ကြရသည်။] ဘိက္ခု- ကို၊ (ကာရေတဗ္ဗော၌စပ်)၊ ဘိက္ခုပဋိပါဒိယာ-ရဟန်းတို့၏အစဉ်အားဖြင့်၊ ကုဋ္ဌ ဝဿာနိ-တို့ကို၊ ဂဏေတွာ-၍၊ ဂဏှန္တာ-ယူလသော်၊ ဘဏ္ဍုဋ္ဌေန- ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ [ရှေးခေတ်၌ ဝါကြီးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသောဘဏ္ဍာကို ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဘဏ္ဍုဋ္ဌေန” ဟု ဆိုသည်။] ဣတိ- အပြီးတည်း၊... ထေယျသံဝါသကောတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။

တိတ္ထိယ ပက္ကန္တ က ကထာ

ပန - ကား၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဘိက္ခဝေတိတ္ထေ- ၌၊ တိတ္ထိယေသု- တိတ္ထိ တို့၌၊ ပက္ကန္တာ-(သာသနာတော်မှ) ဖဲသွားပြီးသူတည်း၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်သွားပြီး သူတည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော - က မည်၏။ [တိတ္ထိယေသု+ ပက္ကန္တာ တိတ္ထိယပက္ကန္တာ၊ ပပုဗ္ဗ ကမုဓာတ် တပစ္စည်း အတိတ်ဟော၊ တိတ္ထိယ ပက္ကန္တာယေဝ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော။] သော - ထို တိတ္ထိယပက္ကန္တကကို၊ ကေဝလံ-ပဗ္ဗဇာမဖက် သက်သက်၊ န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော-မြင့်မြတ်သောရဟန်း အဖြစ်သို့ မရောက်စေနိုင်ရုံသည်ကား၊ န- မဟုတ်သေး၊ အထခေါ - စင်စစ်ကား၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောပိ - ရှင်အဖြစ်သို့လည်း မရောက်စေထိုက်၊ ဝါ - ရှင်ပြု၍လည်း မပေးထိုက်၊ တတြ-ထို န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗောဟူသောစကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊

ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဥပသမ္ပန္နော-မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသော၊
 ဘိက္ခု - သည်၊ (ရဟန်းမှန်ပါလျက်၊) တိတ္ထိယော - သည်၊ ဘဝိဿာမိ- အံ၊
 ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သလိင်္ဂေနဝ-မိမိ၏ ရဟန်းအသွင်ဖြင့်သာ၊ တေသံ-ထို တိတ္ထိ
 တို့၏၊ ဥပဿယံ - မှီတင်း နေထိုင်ရာကျောင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ - အံ၊ ပဒဝါရေ ပဒ
 ဝါရေ-ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ တေသံ-ထို တိတ္ထိတို့၏၊
 လိင်္ဂ-အသွင်ကို၊ အာဒိန္နမဒတ္တ- ယူအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တ
 ကောဟောတိ၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊
 တိတ္ထိယော-သည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ကုသစီရာဒိနိ-သမန်းမြက်
 အဝတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဝါသေတိ- အံ၊ (သော)ဝိ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊
 တိတ္ထိယ ပက္ကန္တကော- သည်၊ ဟောတိယေဝ - သည်သာ၊ [တိတ္ထိယပက္ကန္တက
 မဟုတ်သော်လည်း တိတ္ထိယပက္ကန္တကနှင့် တူသောကြောင့် တိတ္ထိယပက္ကန္တကဟု
 ခေါ်ရသည်၊] ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ နဂ္ဂေါ-အဝတ်မဆီး အချည်း
 နှီးသည်၊ (ဟုတွာ) နှာယန္တော - ရေချိုးစဉ်၊ အတ္တာနံ - ကို၊ ဩလောကေတွာ-
 ငုံ့ကြည့်၍၊ မေ-၏၊ အာဇိဝကဘာဝေါ- အာဇိဝက၏အဖြစ်သည်၊ သောဘတိ-
 တင့်တယ်၏၊ အာဇိဝကော-သည်၊ ဘဝိဿာမိ- အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကာသာ
 ယာနိ-တို့ကို၊ အနာဒါယ-မယူမူ၍၊ နဂ္ဂေါ- အဝတ်မဆီး အချည်းနှီးသလျှင်၊
 အာဇိဝကနံ-အာဇိဝကတို့၏၊ ဥပဿယံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ (သော-သည်၊) ပဒ
 ဝါရေ ပဒဝါရေ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တရာ
 မဂ္ဂေ-၌၊ ဟိရောတ္တပုံ- အရှက်အကြောက်သည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အံ၊ ဒုက္ကဋ်နိ-
 တို့ကို၊ ဒေသေတွာ-ဒေသနာပြော၍၊ မုစ္ဆတိ-တိတ္ထိယ ပက္ကန္တကအဖြစ်မှ လွတ်၏၊
 တေသံ-ထို အာဇိဝကတို့၏၊ ဥပဿယံ-သို့၊ ဂစ္ဆာပိ-ရောက်၍လည်း၊ တေဟိ-
 ထို အာဇိဝကတို့သည်၊ ဩဝဒိတော - ဆုံးအော်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝါ- ဖြစ်၍
 သော်၎င်း၊ အတ္တနာ- ကိုယ်တိုင်၊ (ဒိသွာ)ဝါ- မြင်၍သော်၎င်း၊ ဣမေသံ - ဤ
 အာဇိဝကတို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-သည်၊ အတိဒုက္ခာ-အလွန်ခက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
 နိဝတ္တန္တောပိ-ပြန်နစ်သောရဟန်းသည်လည်း၊ မုစ္ဆတိယေဝ-တိတ္ထိယ ပက္ကန္တက
 အဖြစ်မှ လွတ်သည်သာ။ (ဒုက္ကဋ်များကိုကား ဒေသနာပြောရဥားမည်။)

ပန-ကား၊ တုမှာကံ- တို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ၌၊ ဥက္ကဋ်- အမြတ်ဆုံးသည်၊ ကိ-
 အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ကေဿမဿလုဉ္ဇနာဒိနိ-ဆံပင် မုတ်ဆိတ်
 တို့ကို နှုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ (မရိတ်ဘဲ နှုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊)
 (ဥက္ကဋ်-တည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-သည်၊ (ဟုတွာ)ကေကေသမ္ဘိ-ဆံပင်တပင်
 ကိုလည်း၊ သစေ လုဉ္ဇာပတိ - အကယ်၍ နှုတ်စေအံ့၊ ဥက္ကဋ်ကပ္ပဓာနာဒိနိ-
 ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍တရားအားထုတ်ခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ဝတ္တာနိဝါ-ကျင့်ဝတ်
 တို့ကိုမူလည်း၊ (သစေ) အာဒိယတိ - အကယ်၍ ယူအံ့၊ မောရပိဇ္ဇာဒိနိဝါ-

ဥဒေါင်းမြီးစည်း အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ (သစေ) နိဝါသေတိ-အံ၊ တေသံ-ထို
 အာဇီဝကတို့၏၊ လိင်္ဂံ-ကို၊ (သစေ) ဂဏှာတိ- အံ၊ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ဤ အာဇီ
 ဝကတို့၏ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ သေဋ္ဌာ- မြတ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ သေဋ္ဌ
 ဘာဝံဝါ - မြက်သည်၏အဖြစ်သို့မူလည်း၊ (သစေ) ဥပဂစ္ဆတိ - အကယ်၍
 ကပ်ရောအံ၊ (ဝေသတိ) န မုစ္ဆတိ-တိတ္ထိယပက္ကန္တကအဖြစ်မှ မလွတ်၊ တိတ္ထိယ
 ပက္ကန္တကော ဟောတိ၊ (န မုစ္ဆတိကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ပန-ဆက်၊ မေ-၏၊ တိတ္ထိယ
 ပဗ္ဗဇ္ဇာ-တိတ္ထိရဟန်းအဖြစ်သည်၊ သောဘတိနုခေါ-သလော၊ န သောဘတိနုခေါ-
 သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိမံသနတ္ထံ-၄၊ ကုသစိရာဒီနိဝါ-တို့ကိုမူလည်း၊ သစေ နိဝါသေ
 တိ- အံ၊ ဇဋ္ဌံဝါ- ဆံကျစ်ကိုမူလည်း၊ ဗန္ဓာဘိ - ထုံးဖွဲ့အံ၊ ခါရိကာဇီဝါ- ပရိက္ခရာ
 တို့ကို ထမ်းကြောင်းဖြစ်သော ထမ်းပိုးကိုမူလည်း၊ အာဒိယတိ - အံ၊ ယာဝ -
 လောက်၊ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ- လက်မခံသေး၊ တာဝ - ထိုသို့ လက်မခံသေးသမျှ၊ နံ-
 ထို စုံစမ်းသောရဟန်းကို၊ လဒ္ဓိ - အယူသည်၊ ရက္ခတိ - စောင့်ရှောက်သေး၏၊
 (ရဟန်းအဖြစ်မှ စောင့်ရှောက်သေး၏၊) သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္ထေ - လက်ခံအပ်ပြီး
 ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ အစ္ဆန္ဒဇီဝရော-
 လုယူအပ်သော သင်္ကန်းရှိသောရဟန်းသည်၊ ကုသစိရာဒီနိ - တို့ကို၊ နိဝါသေ
 န္ဇောဝါ - ဝတ်သော်၎င်း၊ ရာဇဘယာဒိဟိ - မင်းဘေး အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊
 (အာဒိဖြင့် ဒုက္ခိက္ခဘယ၊ ကန္တာရဘယ စသည်ကိုယူ။) တိတ္ထိယလိင်္ဂံ -ကို၊ ဂဏှ
 န္ဇောဝါ-ယူသော်၎င်း၊ လဒ္ဓိယာ-၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ တိတ္ထိယပက္က
 န္တကော-သည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်သည်သာ။

စ-ဆက်၊ အယံ တိတ္ထိယပက္ကန္တကောနာမ- မည်သည်ကို၊ ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခု
 နာ- မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသော ရဟန်းဖြင့်၊ ကထိတော- မိန့်တော်
 မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာမဏေရော-သည်၊ သလိင်္ဂေန- မိမိ၏ သာမဏေ
 အသွင်ဖြင့်၊ တိတ္ထာယတနံ-တိတ္ထိတို့၏ တည်ရာကျောင်းသို့၊ ဂတော- သွားသည်၊
 (သမာနော)ဝိ-သော်လည်း၊ ပုန- ဖန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေ - ကို၎င်း၊ ဥပသမ္ပဒ္ဓ - ကို၎င်း၊
 လဘတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုဗ္ဗိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ကား၊ ပုရိမော-ရှေး၌ဖြစ်သော၊
 ထေယျသံဝါသကော-ကို၊ အနုပသမ္ပန္နေန- လူသာမဏေဖြင့်၊ ကထိတော - ပြီ၊
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော- သည်၊ ကုဋ္ဌဝသံ- ကောက်ကျစ်သော ဝါကို၊
 (မမှန်သော ဝါကို၊) ဂဏှောန္ဓောပိ- ရေတွက်ပါသော်လည်း၊ အဿမဏော-
 သမဏ မဟုတ်သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ လိင်္ဂံ- မိမိအသွင်၌၊ သဉ္ဇာယာဟော-
 သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပါရာဇိကံ-သို့၊ အာပဇ္ဇိတ္တာ-ရောက်ပြီး၍၊ ဘိက္ခုဝဿာဒီနိ-
 တို့ကို၊ ဂဏှောန္ဓောပိ - သော်လည်း၊ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ၊ ဣတိ-
 အပြီးတည်း၊ ... တိတ္ထိယ ပက္ကန္တ ကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

တိရစ္ဆာန်ဂတဝတ္ထုကထာ

နာဂယောနိယာ အနိယတိတိ ဣတ္ထ- ဌ။ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 သော-ထိုနဂါးသည်။ ပဝတ္တိယံ-ပဝတ္တိအခါ၌။ ကုသလဝိပါကေန- ကုသိုလ်၏
 အကျိုးကြောင့်။ ဒေဝသမ္ပတ္တိသဒိသံ - နတ်စည်းစိမ်နှင့် တူသော။ ဣဿရိယ
 သမ္ပတ္တိံ - အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ စည်းစိမ်ကို။ ကိဉ္ဇာပိ အနဘောတိ-
 အကယ်၍ကား ခံစားရပါပေ၏။ ပန - ထိုသို့ပင် ခံစားရပါသော်လည်း။ အကု
 သလဝိပါက ပဋိသန္ဓိကဿ-အကုသလဝိပါကဟူသော ပဋိသန္ဓေရှိသော။ တဿ-
 ထို နဂါး၏။ (“ နာဂသရီရံ ပါတုဘဝတိ ” - ဌစပ်။) သဇာတိယာ - တူသော
 ဇာတ်ရှိသော နဂါးမ၌။ မေထုန ပဋိသေဝနေစ - မေထုန်မှီဝဲရာ အခါ၌၎င်း။
 ဝိသဋ္ဌနိဒ္ဒေါက္ကမဒေနစ - စွန့်လွှတ်အပ်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ အိပ်ပျော်ရာ
 အခါ၌၎င်း(လွတ်လွတ် လပ်လပ် အိပ်ပျော်ရာ အခါ၌၎င်း)။ ဥဒကသဉ္စာရိကံ-
 ရေ၌ လှည့်လည်ရခြင်းရှိသော။ မဏ္ဍုကဘက္ခံ - ဖါးဟူသော အစာရှိသော။ နာဂ
 သရီရံ - နဂါး၏ ကိုယ်သည်။ ပါတုဘဝတိ - ထင်ရှားဖြစ်၏။ တဿာ - ကြောင့်။
 သော- ထို နဂါးကို။ တာယ နာဂယောနိယာ-ထို နဂါးမျိုးသည်။ အနိယတိ-
 နှိပ်စက် အပ်သူကဲ့သို့ ပြုအပ်၏။ [အနိယတိပုဒ်၏ အဖွင့်ကို တတိယပါရာဇိက၌
 ပြခဲ့ပြီ။] ဟရာယတိတိ-ကား။ လဇ္ဇတိ-ရှက်၏။ (ဟရေ- လဇ္ဇာယံဇာတ်တည်း။)
 ဇိဂုစ္ဆတိတိ-ကား။ အတ္တဘာဝံ-အတ္တဘောကို။ ဇိဂုစ္ဆတိ-စက်ဆုပ်၏။

တဿ ဘိက္ခုနော နိက္ခန္ဓတိ - ကား။ တသ္မိံ ဘိက္ခုသ္မိံ - ထိုရဟန်းသည်။
 နိက္ခန္ဓ-ထွက်ပြီးလသော်။ [သဝိဘတ် သတ္တမိအနက်၌သက်။ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ
 ကြံ၊ တပစ္စည်း ကတ္တားဟော။] အထဝါ-ထို ပြင်တနည်းကား။ တဿ ဘိက္ခုနော-
 ၏။ နိက္ခမနေ-ထွက်ခြင်းကြောင့်။ ဣတိအတ္ထော။ [ဤအလို နိက္ခန္ဓ၌ တပစ္စည်း
 ဘောဟော။] ဝိသဋ္ဌော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတိ-ကား။ တသ္မိံ - ထိုရဟန်းသည်။ အနိက္ခ
 န္ဓ-မထွက်သေးမီ။ ဝိဿရဘယေန-ဖောက်ပြန်သော အသံကို ပြုမည်မှ ကြောက်
 ခြင်းကြောင့်။ (လန့်၍အော်မည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်။) သတိံ - သတိကို။ အဝိ
 သဇ္ဇိတွာ-မစွန့်လွှတ်ဝံ့ဘဲ။ ကပိမိဒ္ဓဝသေနော - မျောက်တို၏ ငိုက်မြည်းခြင်းနှင့်
 တူသော ငိုက်မြည်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာ။ နိဒ္ဒါယန္တော-အိပ်လျက်။ (တသ္မိံ - ထို
 ရဟန်းသည်။) နိက္ခန္ဓ- ထွက်ပြီးလသော်။ သတိံ - ကို။ ဝိသဇ္ဇိတွာ-စွန့်လွှတ်၍။
 ဝိသဋ္ဌော-စွန့်လွှတ်အပ်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်။ နိရာသင်္ဂော- ကင်းသောယုံမှား
 ခြင်းရှိသည်။ (လန့်၍အော်လိမ့်မည်ဟု ယုံမှားခြင်း မရှိတော့သည်။) (ဟုတွာ။)
 မဟာနိဒ္ဒံ - ကြီးစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းသို့။ ပဋိ-ဇ္ဇိ-ရောက်ပြီ။ ဝိဿရမကာသီတိ-
 ကား။ ဘယဝသေန - ကြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သမဏသညံ - မိမိ၏ ရဟန်း
 ဟူသော အမှတ်သည်ကို။ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍။ ဝိရူပံ-ဖောက်ပြန်သော။ မဟာ
 သဒ္ဓံ- ကျယ်စွာသောအသံကို။ အကာသိ-ပြုပြီ။ [ဝိကို ဝိရူပံ ဟု ဖွင့်သည်။]

တုမ္မေ ခေါတ္ထာတိ (ပဒဿ) - ဟူသောပုဒ်၏။ တုမ္မေ ခေါ အတ္ထာတိ- ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါ ကာတဗ္ဗော၊) အကာရဿ - အအက္ခရာကို၊ လောပံ- ချေခြင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ (သံဂီတိကာဒရဟိ) ဝုတ္တံ- ပြီ၊ [“ခွေတ္ထ” ဟု မရှိရ၊ “ခေါတ္ထ” ဟုသာ ရှိရမည်။] တုမ္မေနာဂါ - အသင်တို့ နဂါးတို့သည်၊ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနံ - ဈာနဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ်တို့၏၊ အဘဗ္ဗတ္တာ-မဖြစ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ- တရားသဖြင့်ဆုံးမရာ ဤ သာသနာတော်၌၊ အဝိရုဠိဓမ္မာ- စည်ပင်ခြင်းသဘော မရှိကုန်သည်၊ အတ္ထ - ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝိရုဠိဓမ္မာ - စည်ပင်ခြင်း သဘောရှိကုန်သည်၊ န ဘဝထ - မဖြစ်ကုန်၊ ဣတိအယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ- ဤ တုမ္မေ ခေါတ္ထအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သင်္ခေပတ္ထော-အကျဉ်းချုပ်အနက် တည်း၊ သဇာတိယာတိ- ကား၊ နာဂိယာဝေ- နဂါးမ၌သာ၊ (မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိ သေဝတိ-၌စပ်၊) ယဒါပန- အကြင်အခါ၌ကား၊ မနုဿိတ္ထိအာဒိဘေဒါယ- လူ မိန်းမအစရှိသော အပြားရှိသော၊ အညဇာတိယာ- အခြားဇာတ်ရှိသောမိန်းမ၌၊ ပဋိသေဝတိ-မှီဝဲ၏၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဒေဝပုတ္တောဝိယ-နတ်သားကဲ့သို့၊ ဟောတိ- ၏၊ စ - ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤဝတ္ထု၌၊ ပဝတ္တိယံ - ပဝတ္တိအခါ၌၊ အဘိဏ္ဍံ - မပြတ်၊ (များသောအားဖြင့်၊) သဘာဝပါတုကမ္မဒဿနဝသေန - ပင်ကိုယ်သဘော၏ ထင်ရှားပုံကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒွေ ပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပန- ဆက်၊ နာဂဿ - ၏၊ ပဋိသန္ဓိကာလေ - ပဋိသန္ဓေနေရာ အခါ၎င်း၊ တစဇဟန ကာလေ- အရေးဟောင်းကို စွန့်ရာအခါ၎င်း၊ (အရေလဲရာအခါ၎င်း၊) သဇာတိ ယာ- တူသောဇာတ်ရှိသောနဂါးမ၌၊ မေထုနကာလေ- မေထုနမှီဝဲရာအခါ၎င်း၊ ဝိသဠနိဒ္ဒေါက္ကမနကာလေ - လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် အိပ်ခြင်းသို့ သက်ရောက်ရာ အခါ၎င်း၊ စုတိကာလေ- စုတိရာအခါ၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပဉ္စသု- ၅ ပါးကုန်သော၊ ကာလေသု - အခါတို့၌၊ သဘာဝပါတုကမ္မံ - ပင်ကိုယ်သဘောကို ထင်စွာပြုခြင်း သည်၊ ဟောတိ - ၏။ [ဤ ၅ ပါးတို့တွင် ပဋိသန္ဓိ စုတိကာလသည် တဘဝလျှင် တခါစီသာရှိ၏၊ တစဇဟနကာလလည်း တခါတရံ၌သာဖြစ်၏၊ သဇာတိမေထုန ကာလ ဝိသဠနိဒ္ဒေါက္ကမနကာလကား မပြတ်မပြတ်ဖြစ်ရသည်၊ ထို မပြတ်မပြတ် ဖြစ်ရာအခါကိုပြလို၍ “ဒွေ ပစ္စယာ” ဟု ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်။]

တိရစ္ဆာနဂတော ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ - ၌၊ နာဂေါဝါ - နဂါးသည်မူလည်း၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ သုပဏ္ဏမာဏဝကာဒိနံ - ဝဠုန်လုလင် အစရှိသည်တို့တွင်၊ (လုလင်ယောင် ဆောင်လာသော ဝဠုန် အစရှိသည် တို့တွင်၊) အညတရောဝါ-

x x x x x x x +

နာဂိယာ ဝေ ။ ။ သမာနာ + ဇာတိ ယဿာတိ သဇာတိ၊ သမာနကို သပြီ၊ တူသော ဇာတ်ရှိသူဟူသည် နဂါးမတည်း၊ ထို့ကြောင့် နာဂိယာဟု၎င်း ဝေတ္ထုဖလ ရသင့်ရာ၌ “သဗ္ဗပဒံ သာဝဇ္ဇာရဏံ” နှင့်အညီ ဝေကို ထည့်၍၎င်း ဖွင့်သည်၊ ထိုဝေ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို ပြလို၍ ယဒါပန စသည်မိန့်။

အမှတ်မရှိတစုံတယောက်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု-စေ၊) အန္တမသော- အထက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ (အောက်ဆုံး မဟုတ်၊ အထက်ဆုံးတည်း၊) သက္ကံဒေဝရာဇာနံ-သကြား နတ်မင်းကို၊ ဥပါဒါယ - အစပြု၍၊ ယောကောစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော၊ အမနုဿဇာတိယော-လူမဟုတ်သူ၏ အဖြစ် ဟူသော သဘောရှိသူသည်၊ ဝါ-အမနုဿဇာတ်၌ ဖြစ်သူသည်၊ (ဟောတု-စေ၊) [အမနုဿဇာတိယံ ဇာတော အမနုဿဇာတိယော၊] သဗ္ဗောဝ - အလုံးစုံသော အမနုဿဇာတိယကိုသာ၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ - ဤ တိရစ္ဆာနဂတော ဘိက္ခဝေ ဟူသောပုဒ်၏အနက်၌၊ တိရစ္ဆာနဂတောတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [“တိရစ္ဆာနဂတော” အရ ရိုးရာအားဖြင့် ဒုဂ္ဂတိဘုံသား အဟိတ်တိရစ္ဆာန်ကိုသာ ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ထိုစကားကို ဥပလက္ခဏပြု၍ သုဂတိဘုံသား နတ်များကိုလည်း ယူရသည်၊] သော - ထို တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သူကို၊ နေဝ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့လည်း မရောက်စေထိုက်၊ နပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော - ရှင်အဖြစ်သို့လည်း မရောက်စေထိုက်၊ ဥပသမ္ပန္နောပိ- မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသူကိုလည်း၊ နာသေတဗ္ဗော - အသွင်ကိုဖျက် လူထွက်စေ ထိုက်၏၊ ဣတိ- တည်း။...တိရစ္ဆာနဂတဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။

မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထု ကထာ

မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထု။ သု-မာတုဃာတကအစရှိသောဝတ္ထုတို့၌၊ (အတ္ထော- ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) နိက္ခန္တိံ ကရေယုန္တိ - ကား၊ နိက္ခမနံ နိဂမနံ-ထွက်မြောက်ခြင်းကို၊ အပဝါဟနံ- ကင်းခြင်းကို၊ ဝါ- ကုစားခြင်းကို၊ ကရေယံ - ပြုရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။ [နိက္ခမနံ - ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နိက္ခန္တိံ - ၌ တိပစ္စည်းဘောဟောဟု ကြံရသည်၊ ထွက်မြောက်ခြင်းဟူသည် ထိုအပြစ်မှကင်းလွတ်အောင် နိဂုံးချုပ်ခြင်းတည်း ဟု သိစေလို၍ “ နိဂမနံ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [အပဝါဟနံကို သာရတ္ထ၌ “အပဂမနံ-ကင်းခြင်း” ဟု၎င်း၊ “ပတံကရဏံ-ကုစားခြင်း” ဟု၎င်း၊ ဝိမတိ၌ “သောဓနံ-သုခသင်ခြင်း” ဟု၎င်း ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း။] မာတုဃာတကော ဘိက္ခဝေတိတ္ထေ-၌၊ ယေန-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မနုဿိတ္ထိဘူတာ- လူမိန်းမဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဇနိကာ - မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဝါ - အရင်း

x x x + x x x x

မနုဿိတ္ထိဘူတာ ဇနိကာ။ ။ တိရစ္ဆာနာဒိ အမနုဿဇာတိတော မနုဿဇာတိ ကာနညေဝ ပုတ္တေသု မေတ္တာဒယောပိ တိက္ခဝိသဒါ ဟောန္တိ၊- (ဝိမတိ)၊ တိရစ္ဆာန်စသော အမနုဿဇာတ်ထက် မနုဿဇာတ်ရှိသူတို့မှာသာ သားသွီးတို့အပေါ်၌ မေတ္တာစသော တရားများ ထက်သန်၍ သန့်ရှင်းစွာရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် မနုဿိတ္ထိ (လူဇာတ်ရှိသော အမိရင်း) ကို သတ်မှ သာ၍ အပြစ်ကြီးသည်၊ [ဇနေတိ-မိမိကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ မွေးဖွားတတ်၏၊ ဣတိ ဇနိကာ (အမိရင်း)] ။

ဖြစ်သော၊ မာတာ-အမိကို၊ သယမ္ဗိ- ကိုယ်တိုင်လည်း၊ မနုဿဇာတိကေနော- လူဇာတ်ရှိသူသည်သာလျှင်၊ သတာ-ဖြစ်လျက်၊ သဗ္ဗိစ္စ-လူဟု သိသော သညာနှင့် တကွ သတ်လိုသော စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပိတာ-ခွင်းအင်ပြီ၊ [မနုဿဇာတိကေနော နောက်၌ သတာ-ဟု အချို့ စာရှိ၏၊ သတာတ်သန္တန-ဟု ယောဇနာဖွင့်သောကြောင့် ရှေးပါဌပင်ဖြစ်ဟန်တူသည်။] အယံ- ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာနန္တရိယန - စုတိ၏ အခြားမဲ့ အကျိုး၌ ယှဉ်သော၊ မာတုဃာတကမေဓန-မာတုဃာတက ကံအားဖြင့်၊ မာတုဃာတကော-အမိကို သတ်သူမည်၏၊ တေဿ-ဤမာတုဃာတက၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာစ-ကိုင်း၊ ဥပသမ္ပဒါစ-ကိုင်း၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ။

ပန-ကား၊ ယေန-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မနုဿိတ္ထိဘူတာ-သည်၊ (သမာနာ) ပိ-သော်လည်း၊ အဇနိကာ - မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သူ မဟုတ်သော၊ ဝါ- အရင်း မဟုတ်သော၊ ပေါသာဝနိကာ-မွေးမြူစေအပ်သော (မွေးစားသော)၊ မာတာဝါ- အမိကိုသော်လည်း၊ မဟာမာတာဝါ- အင်ကြီးကိုသော်လည်း၊ ဝါ- အဒေါ်ကြီးကို သော်လည်း၊ စူဠမာတာဝါ- အမိလေးကိုသော်လည်း၊ ဝါ- အဒေါ်လေးကိုသော်လည်း၊ ဇနိကာ-မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ (သမာနာ) ပိ - ဖြစ်ပြန်ပါသော်လည်း၊ န

x x x x x x x

မှတ်ချက်။ ။ဇနိကာပါဌဖြင့် ပေါသာဝနိကာ (မွေးစားသော) အမိကို တား မြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ အဇနိကာ ပေါသာဝနိကာ၊ ပေါနစ အာနန္တရိကော ဟောတိ” ဟု မိန့်သည်၊ ပေါသာဝနိကာ၌ ပုသဓာတ်-ဏာပေပစ္စည်း၊ အနိယပစ္စည်း ဖြင့် “ပေါသာဝိယတေ- မွေးမြူစေအပ်၏၊ ဣတိ ပေါသာပနိယာ” ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ပ- ကို ဝ- ပြု၊ နိ- ၌ ရသယပြု၊ ယကို ကပြု ဟု ကြံသင့်၏၊ ယောဇနာ၌ကား “ပေါသေဟိ ဝဗ္ဗေ တိတိ ပေါသာဝနိယာ” ဟု ကတ္ထုသတ်ပြု၏၊ ပုသဓာတ်၏ ဝဗ္ဗနအနက်ကို ဓာတ်ကျမ်း တို့၌ မတွေ့ရ။

မနုဿ ဇာတိကေနော။ ။ယထာ မနုဿာနညေဝ ကုသလပ္ပတ္တိ တိက္ခရိသဒါ၊ ဧဝံ အကုသလပ္ပတ္တိပီတိ အဟသယမ္ဗိ မနုဿဇာတိကေနောတိ အာဒိ- (ဝိမတိ)၊ လူဇာတ်ရှိသူတို့မှာ ကုသိုလ်ဖြစ်ရာ၌ လောကုတ္တရာကုသိုလ် တိုင်အောင် ထက်မြက် သန့်ရှင်းသကဲ့သို့ အကုသိုလ်ဖြစ်ရာ၌လည်း ထက်မြက်၏၊ ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် လူ အဖြစ်ဖြင့် သတ်မှ အာနန္တရိယကံ ထိုက်သည်။

အာနန္တရိယေန၊ ပေါကမေဓန။ ။အနန္တရသဒ္ဓါသည် စုတိ၏ အခြားမဲ့ကာလကို ဟောသော်လည်း ဌာနူပစာရအားဖြင့် ထိုကာလ၌ဖြစ်သော ငရဲ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ယူရ သည်၊ အနန္တရေ-စုတိ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော အကျိုး၌၊ နိယုတ္တံ- (အကျိုးပေးသော အားဖြင့်) ယှဉ်သောကံတည်း၊ အာနန္တရိယံ (ကံ)။ [စုတိအနန္တရံ နိရယေ ပဋိသန္ဓိ ဖလံ အနန္တရံနာမ၊ တသ္မိံ အနန္တရေ (ဇနကတ္တေန) နိယုတ္တံ အာနန္တရိယံ၊-ဝိမတိ။] “အာနန္တရိကံ” ဟု ဣကပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးနောက် ကကို ယပြု၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောဘက် ရာ၌ ဤအတိုင်း ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ “အာနန္တရိကော” ဟု ဖြစ်၏။

မနုဿိတ္ထိဘူတာ-လူမိန်းမ မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊မာတာဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ယာတိတာ- သတ်အပ်ပြီ၊ တဿ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို၊ န ဝါရိတာ- တားမြစ်တော် မမူအပ်၊အာနန္ဒရိကောစ-စုတိ၏ အခြားမဲ့အကျိုး၌ ယှဉ်သူသည် လည်း၊ ဝါ-အာနန္ဒရိယကံ ထိုက်သူသည်လည်း၊ န ဟောတိ၊ ယေန-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ တိရစ္ဆာန ဘူတေန-တိရစ္ဆာန် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) မနုဿိတ္ထိဘူတာ-သော၊ မာတာ-ကို၊ ယာတိတာ-ပြီ၊ သောပိ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ အာနန္ဒရိကော-သည်၊ နဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာနန္ဒရိ ယကံ မထိုက်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တိရစ္ဆာနဂတတ္တာ-တိရစ္ဆာန် ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တာ- ပြီ၊ သေသံ- ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်း သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ။

ပိတုဃာတကပိ - ပိတုဃာတက ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း၊ ဒေသဝနယော - တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-ချွေ၊ ဝေသိယာ-ပြည့်တန်ဆာမ၏၊ ပုတ္တော-သည်၊ သစေပိ ဟောတိ- အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဥးတော့၊ [“ဝေသိယာပုတ္တောတိ ဥပလက္ခ ဏ မတ္တံ၊ ကုလိတ္ထိယာ အဘိစာရိနိယာ ပုတ္တောပိ အတ္တနောပိတရံ အဇာနိတွာ ယာတေန္တော ပိတုဃာတကောဝ ဟောတိ၊-ဝိမတိ။] အယံ-ဤသူသည်၊ မေ-၏၊ ပိတာ-အဘဘည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေပိ) န ဇာနာတိ- အကယ်၍မူလည်း မသိ စေဥးတော့၊ (ဝေသတိပိ- သော်လည်း၊) ယဿ- အကြင်သူ၏၊ သမ္ဘဝေန- သက်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပြီ၊ (အချို့စာ၌ နိဗ္ဗတ္တောနောင် “ပိတာ”ဟု ရှိ၏၊ ပိုဟန်တူသည်။) သော - ထိုသူကို၊ အနန - ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယာတိတော- သတ်အပ်သည်၊ စေ (ဟောတိ - အံ့၊ ဝေသတိ၊ သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ပိတု ဃာတကောတွေဝ-က ဟူ၍သာ၊ သနံ- ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆ တိ-ရောက်၏ အာနန္ဒရိယဉ္စ-သို့လည်း၊ ဖုသတိ-ထိရောက်၏။

အရဟန္တ ယာတကပိ - ရဟန္တာ သတ်သူကိုလည်း၊ မနုဿ အရဟန္တ ဝသေနေဝ - လူရဟန္တာ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗျော- ၏၊ ဟိ- မှန်၊ မနုဿ ဇာတိယံ-လူဇာတ်၌ဖြစ်သော၊ [မနုဿဇာတိယံ+ ဇာတော မနုဿဇာတိယော၊ ဇာတအနက် ဣယပစ္စည်း၊] (တနည်း) မနုဿဇာတိကံ - လူဇာတ်ရှိသော၊ [မနုဿဇာတိ + အဿ အတ္ထိတိ မနုဿဇာတိကော၊ အဿတ္ထိအနက် ဣက ပစ္စည်း။] အန္တမသော - အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ အပဗ္ဗဇိတမ္ဗိ-ရဟန်းမဟုတ် သူလည်းဖြစ်သော၊ ဒီဏာသဝံ - ကုန်ပြီးသော အာသဝေရှိသော၊ ဒါရကံဝါ- ကလေးကိုသော်၎င်း၊ ဒါရိကံဝါ- ကလေးမကိုသော်၎င်း၊ သဗ္ဗိစ္စ-၍၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ ဝေရောပန္နော - ခွင်းလသော်၊ အရဟန္တ ယာတကောဝ - ကသည်သာ၊ ဟောတိ၊ အာနန္ဒရိယဉ္စ-သို့လည်း၊ ဖုသတိ-၏၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာစ- ကိုလည်း၊ ဝါရိတာ-ပြီ။

ပန-ကား၊ အမနုဿဇာတိကံ-အမနုဿဇာတိရှိဒသာ၊ (လူနှင့်တူသော နတ်ဇာတ်ရှိသော၊) အရဟန္တဝါ - ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို သော်၎င်း၊ မနုဿဇာတိကံ-သော၊ အဝသေသံ - ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှ ကြွင်းသော၊ အရိယပုဂ္ဂလံဝါ- အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသော်၎င်း၊ ယာတေတွာ - သတ်၍၊ ဝါ - သတ်ခြင်းကြောင့်၊ အာနန္တရိယော- သည်၊ န ဟောတိ၊ အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ- ကိုလည်း၊ န ဝါရိတာ-အပ်၊ ပန-ထိုသို့ပင် မတားမြစ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ- ကံသည်၊ ဗလဝံ- အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တိရစ္ဆာနော-တိရစ္ဆာန်သည်၊ (ဟုတွာ) မနုဿအရဟန္တမ္ပိ- လူရဟန္တာကိုလည်း၊ ယာတေတွာ- ၍၊ ဝါ- ကြောင့်၊ အာနန္တရိယော န ဟောတိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် အာနန္တရိယကံ မထိုက်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ- သည်၊ ဘာရိယံ-ဝန်လေး၏၊ ဣတိအယံ- ကား၊ ဣတ္ထ - ဤမာတုဃာတကော ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

တေ ဝဇာယ ဩနိယန္တိတိ- ကား၊ ဝတ္ထောယ- သတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဩနိယန္တိ-ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်၏၊ မာရေတုံ-သတ်ခြင်းငှါ၊ နိယန္တိ-ဆောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော။ [“နိယန္တိ ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဩနိယန္တိ” ၌ ဩ-အနက် မရှိဟု ကြံပါ။] ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ သစာစမယန္တိ- ဟူသော၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ (ဘိက္ခူဟိ - ခိုးသူရဟန်းတို့သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ၊ တဿ- ထိုစကား၏၊ သစေ မယန္တိ - ဟူ၍၊ အယမေဝတ္ထော - ဤအနက် သည်သာ၊ (ဟောတိ၊)ဟိ-မှန်၊ သစေတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ဆိုထိုက်လျက်၊ ဣတ္ထ-ဤပါဠိရပ်၌၊ သစာစဣတိ - သစာစဟူ၍၊ အယံ နိပါတော- ဤ နိပါတ်ကို၊ ဝုတ္ထော- ပြီ၊ [ပါဠိသုံးကို နားမလည်သောကြောင့် “ သစေ မယံ ” သုံးရမည်နေရာ၌ “ သစာစမယံ ” ဟု သုံးထားသည်-ဟူလို၊] ဝါ-တနည်း၊ သစေစ ဣစ္စေဝ-ဟူ၍သာ၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုပါဠိတော်ပါဠိ၌၊ သစေတိ-သစေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သမ္ဘာဝနတ္ထေ - သမ္ဘာဝနာ အနက်၌၊ (ပဝတ္ထော) နိပါတော - နိပါတ်တည်း၊ စ ဣတိ-ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ပဒပူရဏမတ္ထေ-ပုဒ်၏ ပြည့်ကြောင်း မျှ၌၊ (ပဝတ္ထော-သော၊ နိပါတော- တည်း၊) “ သစေမယန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော-သည်၊ (အတ္ထိ) တဿ-ထိုပါဠိ၏၊ သစေ အဇ္ဇမယန္တိ-ဟူသော၊ အတ္ထော (ဟောတိ)။

ဘိက္ခုနိဒ္ဓသကော ဘိက္ခဝေတိတ္ထေ-၌၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ ပကတတ္ထံ- ပကတတ်ဖြစ်သော၊ ဝါ- ပင်ကိုယ်သီလဟူသော သဘောရှိသော၊ [ပကတိ+အတ္တာ, သဘာဝေါသီလံ+ယဿာတိ ပကတတ္တာ။] ဘိက္ခုနိ-ကို၊ တိဏ္ဏံ-၃ပါး ကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ-မဂ်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ - တပါးပါးသောမဂ်၌၊ ဒုသေတိ- ဖျက်ဆီး၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ ဘိက္ခုနိဒ္ဓသကောနာမ- ဘိက္ခုနိဒ္ဓသကမည်၏၊ ဝါ- ဘိက္ခုနိကို ဖျက်ဆီးတတ်သူမည်၏၊ တေဿ - ဤသူ၏၊ ပေ၊ ဝါရိတာ - ပြီ၊

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ကာယသံသဂ္ဂေန-ကာယသံသဂ္ဂဖြင့်၊ သီလဝိနာသံ - သီလ၏ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေတိ - ရောက်စေ၏၊ တဿ - ထိုသူ၏ပေ၊ နဝါရိတာ။ [ဘိက္ခုနီသည် ကာယသံသဂ္ဂပြု၍ သာယာလျှင် ပါရာဇိကကျ၏၊ ထို့ကြောင့် “ သီလဝိနာသံ ပါပေတိ ” ဟု မိန့်သည်။] ဗလက္ခာရေန - အားကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့်၊ ဝါ - အနိုင်အထက် နှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ သြဒါတဝတ္ထဝသနံ-ဖြူသောအဝတ်ကို ဝတ်ခြင်းရှိသူကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (အဝတ်ဖြူကို အတင်းလဲခိုင်း၍၊) အနိစ္ဆမာနံယေဝ-အလိုမရှိသော ဘိက္ခုနီကိုပင်၊ ဒူသေန္နောပိ- ဖျက်ဆီးသော ယောက်ျားသည်လည်း၊ ဘိက္ခုနီဒူသကောယေဝ - သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဗလက္ခာရေန-ဖြင့်၊ သြဒါတဝတ္ထဝသနံ-ကို၊ ကတွာ-၍- ဣစ္ဆမာနံ-အလိုရှိသောဘိက္ခုနီကို၊ ဒူသေန္နော- ဖျက်ဆီးသော ယောက်ျားသည်၊ ဘိက္ခုနီ ဒူသကော န ဟောတိ၊ ကသ္မာ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဂိဟိဘာဝေ - လူ့အဖြစ်ကို၊ သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒြိယတမတ္တယေဝ - လက်ခံအင်ကာမျှ ဖြစ်သော်သာလျှင်၊ သာ - ထို ဘိက္ခုနီသည်၊ အဘိက္ခုနီ - ဘိက္ခုနီ မဟုတ်တော့သည်၊ ဟောတိ၊ (တသ္မာ-ထို့ ကြောင့်တည်း။) [လူ့အဝတ်ကိုသာယာလျှင် ဘိက္ခုနီ မဟုတ်၊ ပါရာဇိကကျပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။] ပန-ကား၊ သကိ-တကြိမ်၊ သီလဝိပနံ - သီလပျက်ပြီးသော ဘိက္ခုနီကို၊ ပစ္စာ - နောက်မှ၊ ဒူသေန္နော- ဖျက်ဆီးသော ယောက်ျားသည်၎င်း၊ သိက္ခမာနသာမဏေရီသု - သိက္ခမာန်သာမဏေမတို့၌၊ ဝိပုဋ္ဌိပဇ္ဇန္တောစ - ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျင့်သော ယောက်ျားသည်၎င်း၊ ဘိက္ခုနီဒူသကော နေဝဟောတိ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ဗိ ဥပသမ္ပဒမ္ဗိ၊ လဘတိ။

သံဃဘေဒကော ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထ - ၌၊ ယော- အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဒေဝဒတ္တောဝိယ-အရှင် ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့၊ သာသနံ-ကို၊ ဥဒ္ဓမ္မံ-ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊ ဝါ - တရားမှ ထွက်သွားအောင်၊ ဥဗ္ဗိနယံ - ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ-ဝိနည်းမှ ထွက်သွားအောင်၊ ကတွာ-ပြု၍၊ [ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံတို့၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဒီကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ယောဇနာဋ္ဌကား ဥ ကို ဝိရဟိတအနက်ဟောကြံ၍ “ ဥဒ္ဓမ္မန္တိ ဓမ္မတော ဝိရဟိတံ၊ ဥဗ္ဗိနယန္တိ ဝိနယတော ဝိရဟိတံ ” ဟု ဖွင့်လေသည်။] စတုန္ဒ-နံသော၊ ကမ္မာနံ-တို့တွင်၊ အညတရဝသေန- တပါးပါးသော ကံ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သံသံ-ကို၊ ဘိန္ဒုတ်-ခွဲ၏၊ အယံ-ဤ ရဟန်းသည်၊ သံဃဘေဒကောနာမ-ကမည်၏၊ ဝါ-သံဃာကို သင်းခွဲသော ရဟန်းမည်၏၊ တေဿ-ဤသံဃဘေဒက၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇောစ ဥပသမ္ပဒါစ၊ ဝါရိတာ- ပြီ။

လောဟိတုပ္ပါဒကော ဘိက္ခဝေတိ ဧတ္ထာပိ- ၌လည်း၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒေဝဒတ္တောဝိယ - ကဲ့သို့၊ ဒုဋ္ဌစိတ္တေန - ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်ဖြင့်၊ ဝဓကစိတ္တေန-သတ်ကြောင်း စိတ်ဖြင့်၊ ဝါ- သတ်တတ်သူ၏ စိတ်ဖြင့်၊ (ဒုဋ္ဌစိတ္တေနကို ထပ်ဖွင့်သည်။) တထာဂတဿ-၏၊ ဇိဝမာနကသရီရေ-အသက်

ရှင်ဆဲဖြစ်သော ကိုယ်ဘော်၌၊ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ-ယင်ငယ်သည်၊ ပိဝနကမတ္တမိ-
 သောက်အပ်လောက်ရုံမျှလည်း ဖြစ်သော၊ လောဟိတံ - သွေးကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ-
 ဖြစ်စေ၏။ အယံ- ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ လောဟိတုပ္ပါဒကောနာမ- ကမည်၏။ ဝါ-
 သွေးကို ဖြစ်စေတတ်သူမည်၏။ တေဿ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ပေ၊ ဝါရိတာ၊ ပန-ဆက်၊
 ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရောဂဝူပသမနတ္ထံ - ရောဂါ၏ ငြိမ်းပျောက်ခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ ဇိဝကောဝိယ-ရှင်ဇိဝကကဲ့သို့၊ သတ္ထေန-ဒါးဖြင့်၊ ဖါလေတွာ-ခွဲ၍၊
 ပူတိမံသဉ္စ - ပုပ်သော အသားကို၎င်း၊ လောဟိတဉ္စ- သွေးကို၎င်း၊ နိဟရိတွာ-
 ထုတ်၍၊ ဖါသုံ-ချမ်းသာအောင်၊ ကရောတိ- ၏၊ သော- ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဗဟုံ-
 များစွာ၊ ပုညံ-ကောင်းမှုကို၊ ပသဝတိ- ပွားစေ၏။ ဣတိ- အပြီးတည်း။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝိက္ခန္ဓာကထာ

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ဘိက္ခုဝေတိ-ကား၊ အဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဣတ္ထိနိမိတ္တု
 ပ္ပါဒနကမ္မဒတာစ-မိန်းမနိမိတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံလည်းဖြစ်သော၊ ပုရိသ
 နိမိတ္တုပ္ပါဒနကမ္မဒတာစ- ယောက်ျား နိမိတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံလည်း
 ဖြစ်သော၊ ဥဘတော- ၂ ပါးစုံသောကံကြောင့်၊ ဗျဉ္ဇနံ-ဗျဉ်းသည်။ ဝါ-နိမိတ်သည်။
 အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော- ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ဥဘတော ဗျဉ္ဇနကော-
 ကမည်၏။ [ဥဘတော ဗျဉ္ဇနမဿ အတ္ထိတိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကောတိ ဣမိနာ
 အသမာနာမိကရဏဝိသယော ဗာဟိရတ္ထသမာသောယံ၊ ပုရိမပဒေစ ဝိဘတ္တိ
 အလောပေတိ ဒဿတိ၊(တောပစ္စည်း မကြေခြင်းကို ဝိဘတ္တိအလောပ ဟု ဆို
 သည်။) “ဥဘတော ဗျဉ္ဇနံ အဿ အတ္ထိတိ ဥဘတော ဗျဉ္ဇနကော” သာ လိုရင်း
 တည်း။ “ဣတ္ထိနိမိတ္တုပ္ပါဒနကမ္မဒတာ၊ ပုရိသနိမိတ္တုပ္ပါဒနကမ္မဒတာ” တို့ကား
 “ဥဘတော” ၏ သရုပ်ကိုပြသော စကားတည်း။]

ကရောတိတိ-ကား၊ ပုရိသနိမိတ္တေန - ယောက်ျားနိမိတ်ဖြင့်၊ ဣတ္ထိသု- တို့၌၊
 မေထုနဝိတိက္ကမံ-မေထုန်လွန်ကျူးမှုကို၊ ကရောတိ-၏။ ကာရာပေတိတိ-ကား၊
 ပရံ- သူတပါးကို၊ သမာဒါပေတွာ-ဆောက်တည်စေ၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏။ ဣတ္ထိ
 နိမိတ္တ-၌၊ ကာရာပေတိ-ပြုစေ၏။ သော-ထိုဥဘတောဗျဉ်းသည်။ ဣတ္ထိဥဘတော
 ဗျဉ္ဇနကော- မိန်းမဥဘတောဗျဉ်း၎င်း၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော- ယောက်ျား
 ဥဘတောဗျဉ်း၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဓော- ၂ ပါးအပြားရှိသည်။ ဟောတိ။ [ဣတ္ထိ
 ဘာဝေန လက္ခိတော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော။] တတ္ထ-
 ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏။ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ-သည်။ ပါကင်္ဂ-
 ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ-၏။ ပုရိသနိမိတ္တံ-သည်။ ပဋိစ္ဆန္တံ - ဖုံးကွယ်အပ်သည်။
 ဟောတိ၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ- ၏။ ပုရိသနိမိတ္တံ- သည်။ ပါကင်္ဂ-သည်။

(ဟောတိ)။ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ - သည်၊ ပဋိစ္စန္ဓံ (ဟောတိ)။ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏။ ဣတ္ထိသု-တိံ၊ ပုရိသတ္ထံ- ယောကျ်ား၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ယောကျ်ားကိစ္စကို၊ ကရောန္တဿ - ပြုလသော်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ - သည်၊ ပဋိစ္စန္ဓံ (ဟောတိ)။ ပုရိသနိမိတ္တံ ပါကဋံ (ဟောတိ)။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏။ ပုရိသာနံ-တို့၏။ ဣတ္ထိဘာဝံ - မိန်းမ၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ - မိန်းမကိစ္စသို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တဿ-ကပ်ရောက်လသော်၊ ပေ၊ ပါကဋံ ဟောတိ။ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော - သည်၊ သယဉ္ဇ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဂဗ္ဘံ-ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူနိုင်၏။ ပရဉ္စ-သူတပါးကိုလည်း၊ (ဂဗ္ဘံ-ကို) ဂဏှာပေတိ-ယူစေနိုင်၏။ ပန-ကား၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော- သည်၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ (ဂဗ္ဘံ) န ဂဏှာတိ - မယူနိုင်၊ ပရံ- ကို၊ ဂဏှာပေတိ-၏။ ဣတိ ဣဒံ- ဤသည်ကား၊ ဧတေသံ - ဤ ဥဘတောဗျဉ္ဇနတို့၏။ နာနာကရဏံ-အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးတည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္ဓိယံ- ဌ၊ ဝုတ္တံ-ဗြီ၊ (ကိံ)။ ပဋိသန္ဓိယံ- ပဋိသန္ဓေအခါ၌၊ ပုရိသလိင်္ဂံ-ယောကျ်ားအသွင်သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ၊) ပဝတ္ထေ- ပဝတ္ထိအခါ၌၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ- မိန်းမအသွင်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ- ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓိယံ-၌၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ- သည်၊ ယဒိ(ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)။ ပဝတ္ထေ-၌၊ ပုရိသလိင်္ဂံ-သည်၊ နိဗ္ဗတ္တတိ- ၏။ ဣတိ- သို့၊ (ဝုတ္တံ)။ တတ္ထ-ထိုစကားရပ်၌၊ ဝိစာရဏက္ခမော- စိစစ်ပုံအစဉ်ကို၊ ဝိတ္ထာရတော - အကျယ်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ-အဋ္ဌသာလိနိမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ-ဓမ္မသင်္ဂဟီ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝေဒိတဗျော-၏။ ပန-ဆက်၊ ဒုဝိဓဿာဝိ- ၂ ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဣမဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ- ၏။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- သည်၊ နေဝအတ္ထိ-မရှိ၊ ဥပသမ္ပဒါ-သည်၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ ဣဒံ- ဤ ရှင်ရဟန်းမဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဣဓ- ဤဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

x x x x x x x

ဣတ္ထိ ဥဘတော ဗျဉ္ဇနကော ။ ။ ဣတ္ထိ ဥဘတော ဗျဉ္ဇနကောတိ ဣတ္ထိန္ဒိယယုတ္တော၊ ဣတရော ပန ပုရိသိန္ဒိယ ယုတ္တော၊ ကေဿ ဟိ ဘာဝဒ္ဓယံ သဟ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ယမကေ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ၊ ဒုတိယဗျဉ္ဇနံ ပန ကမ္မသဟာယေန အကုသလဝိတ္တေန ဘာဝဝိရဟိတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ဒုတိယနိမိတ်ကား ကံလျှင် အဖေ၍ရှိသော အကုသိုလ်စိတ် (ကာမစိတ်) ကြောင့်သာ ဘာဝရုပ်မရှိဘဲလျက် ဖြစ်ရသည်၊) ပကတိတ္ထိ ပုရိသာနမ္ပိ ကမ္မမေဝ ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂါနံ (နိမိတ်နှင့် လက်ခြေစသော အသွင်တို့၏) ကာရဏံ၊ န ဘာဝေါ၊ တဿ ကေနပိ ပစ္စယေန ပစ္စယက္ခဿ ပဋ္ဌာနေ အဝုတ္တတ္တာ၊ ကောလံ ဘာဝသဟိတာနံယေဝ ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂါနံ ပဝတ္ထိ ဒဿနတ္ထံ အဋ္ဌကထာသု “ ဣတ္ထိန္ဒိယံ ပဋိစ္စ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ ” တိ အာဒိနာ ဣန္ဒိယံ ဗျဉ္ဇနကာရဏက္ခေန ဝုတ္တံ၊ ဣဓ ပန အကုသလဗလေန ဣန္ဒိယံ ဝိနာဝိ ဗျဉ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဝုတ္တံ။ - ဝိမတိ။

အနုပဇ္ဈာယကာဒိဝတ္ထု ကထာ

တေန ခေါပန သမယေနာတိ-ကား၊ ယေန သမယေန-အကြင်အခါ၌၊ ဘဂဝတံ-သည်၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ အပညတ္တိ-ပညတ်တော်မူအပ်သေးသည်၊ ဟောတိ၊ (“ န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကော ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော၊ ယော ဥပသမ္မာဒေယျ၊ အာပတ္တိဒုက္ကဋ္ဌဿ ” ဟူသော ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူရသေး၊) တေန သမယေန - သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူရသေးမီ ထိုအခါ၌၊ (“ ဥပသမ္မာဒေန္တိ ” ၌စပ်၊) အနုပဇ္ဈာယကန္တိ-ကား၊ ဥပဇ္ဈိ-ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ အဂါဟာပေတွာ-မယူစေမူ၍၊ (“ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောတိ ” ဟု ဆို၍ ဥပဇ္ဈာယ်မယူစေဘဲ၊) သဗ္ဗေန - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံ အကုန်အစဉ်၊ ဥပဇ္ဈာယဝိရဟိတံ - ဥပဇ္ဈာယ်မှကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (“ ဥပသမ္မာဒေန္တိ ” ၌စပ်၊) [“ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ” ကား နောက်၌လာမည့် ဥပဇ္ဈာယ်အမျိုးမျိုးတွင် မည်သည့်ဥပဇ္ဈာယ်မျှမပါဘဲ-ဟူလို။] ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဥပဇ္ဈာယ်မရှိဘဲ) ဥပသမ္မန္တာ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူတို့သည်၊ ဓမ္မဒတာ- တရားလမ်းကြောင်းအားဖြင့်၊ သင်္ဂဟံ-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်ခြင်းကို၊ နေဝလဘန္တိ-မရကုန်၊ အာမိသတော- အာမိသအားဖြင့်၊ သင်္ဂဟံ-ကို၊ န လဘန္တိ-န်၊ တေ-ထို ဥပဇ္ဈာယ်မရှိသူတို့သည်၊ ပရိဟာယန္တိ ယေဝ - ဆုတ်ယုတ်ကုန်သည်သာ၊ န ဝဗုန္တိ-မကြီးပွားနိုင်ကုန်၊ [န ဝဗုန္တိ-ဖြင့် “ မဆုတ်ယုတ်ဘဲ တန်းနရုံသာမက တိုးတက်သင့်သလောက်လည်း မတိုးတက်ကြ ” ဟု ပြသည်။]

န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကောတိ - ကား၊ ဥပဇ္ဈိ-ကို၊ အဂါဟာပေတွာ- ၍၊ နိရူပဇ္ဈာယကော - ဥပဇ္ဈာယ်မရှိသူကို၊ န ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗော၊ ယော ဥပသမ္မာဒေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ-ကား၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိဒတာ-သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူရာအခါမှ၊ [“ န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကော ” စသော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူပြီးရာ အခါမှ၊] ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ (ဥပဇ္ဈာယ်မယူစေဘဲ) ဥပသမ္မာဒေန္တဿ - မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာပတ္တိ- ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကမ္မဝါစာဆရာ၊ ကာရကသံဃာတို့ပါ အာပတ်သင့်စရာရှိ၏၊) ပန - ထိုသို့ပင် အာပတ်သင့်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ- ဥပ

x x x x x x x

ဥပဇ္ဈိ အဂါဟာပေတွာ။ ။ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောတိတိ ဧဝံ ဥပဇ္ဈိ အဂါဟာပေတွာ၊ ကမ္မဝါစာယ ပန ဥပဇ္ဈာယာနိတ္တနံ ကတံ ယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ (ဥပဇ္ဈာယ်ကို မယူစေသော်လည်း ကမ္မဝါစာ၌ကား “ အာယသ္မတော တိဿဿ ဥပသမ္မဒါပေက္ခော ” ဟု ရွတ်ဆိုမှုကို ပြုရမည်သာဟု မှတ်ပါ။) အညဿာ ပုဂ္ဂလံ န ပရာဒသတိဘိ ဝုဒ္ဓကမ္မဝါစာတိ သန္တဝတော ကမ္မံ ကုပ္ပေယျ၊ တေနော “ ဥပဇ္ဈာယံ အကိတ္တေတွာ ” တိ အာတွာ “ ဥပဇ္ဈိ အဂါဟာပေတွာ ” ဣစ္စေဝုတ္တံ။ — ဋီကာ။

သမ္ပဒကံသည်။ န ကုပ္ပတိ- မပျက်၊ ကေစိ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ကမ္မံ-သည်။) ကုပ္ပတိ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏၊ တံ- ထိုစကားကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ- ယေထိုက်၊ သံဃေန ဥပဇ္ဈာယေနာတိ အာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇန ကုပဇ္ဈာယပရိယောသာနေသုပိ- ဥဘတောဗျည်း ဥပဇ္ဈာယ်အဆုံးရှိသော သိက္ခာ ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော- တည်း၊ [ကံမပျက်ပါ၊ ကမ္မဝါစာ၌ကား “အာယ သ္မတော တိဿဿ” စသည်ဖြင့် ထည့်၍ဖတ်ရသည်။]

x x x x x x x

ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတိ။ ။ ယထာစ အပရိပုဏ္ဏ ပတ္တစိဝရဿ ဥပသမ္ပာဒနကာလေ ကမ္မဝါစာယ “ ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစိဝရ ” န္တိ အသန္တဝတ္တိ၊ ကိတ္တေတွာ ကမ္မဝါစာယ ကတာယပိ ဥပသမ္ပဒါရဟတိ၊ ဧဝံ “အယံ ဗုဒ္ဓံရက္ခိတော အာယသ္မိတော ဓမ္မရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော ” တိ အသန္တ ပုဂ္ဂလံ (ထင်ရှားမရှိသော ဥပဇ္ဈာယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို) ကိတ္တေတွာ ကေဝလံ သန္တပဒနိဟာရေန ကမ္မဝါစာယ ကတာယ ဥပသမ္ပဒါ ရဟတိ ယေဝါတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ တေနေဝါဟ “ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတိ” တိ။ — ဇီကာ။

ဥဘတော ဗျဉ္ဇန ကုပဇ္ဈာယ ပရိယောသာနေသုပိ ။ ။ ဤ၌ ပဏ္ဏကဥပဇ္ဈာယ စသည်တို့ ပါနေကြ၏၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝဇ္ဇနိယများ ဖြစ်ကြ၏၊ ဤသို့ ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ် များ ပါနေလျှင် ကံမပျက်သည်ကိုထောက်၍ ဥပုသ်ပဝါရဏာစသော ကံတို့၌လည်း ထို ပုဂ္ဂိုလ်များပါနေလျှင် ကံကားမပျက်ပါ၊ သိလျက်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ အာပတ် သင့်စရာ ရှိပါသည်။

အပတ္တကာဒိဝတ္တု ကထာ

ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဏာယ စရန္တိတိ- ကား၊ ဟတ္ထေသု-လက်တို့၌၊ ယော ပိဏ္ဏော- အကြင်ဆွမ်းကို၊ လတ္တတိ- ရအပ်၏၊ တဒတ္ထာယ- ထို ဆွမ်းအကျိုးငှါ၊ စရန္တိ- လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ [ကမ္မကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမိသုတ်၌ ဤပါဠိကို ပုံစံ ထုတ်၍ “ ဟတ္ထေသု - လက်တို့ဖြင့် ” ဟု သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ပေးကြသော်လည်း ဤ အဋ္ဌကထာအလိုကား “လက်တို့၌” ဟုသာ ပေးသင့်၏။] သေယုထာပိ တိတ္ထိယာ တိ - ကား၊ အာဇိဝကနာမကာ - အာဇိဝက အမည်ရှိကုန်သော၊ တိတ္ထိယာ ယထာ-တိတ္ထိတို့ကဲ့သို့တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သူပဗျဉ္ဇနေဟိ-ဟင်းရည် ဟင်းလျာတို့ဖြင့်၊ မိဿေတွာ- ရော၍၊ ဟတ္ထေသု- လက်တို့၌၊ ထပိတ ပိဏ္ဏမေဝ- ထားအပ်သော ထမင်းကိုသာ၊ တေ - ထို အာဇိဝကတို့သည်၊ ဘုဉ္ဇန္တိ - စားကြကုန်၏၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ - ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ (သပိတ်မရှိဘဲ)၊ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿဝ- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေသောဆရာ၏သာ၊ အာပတ္တိ မဟာတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာပတ်သင့်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ န ကုပ္ပတိ၊ အစိဝရကာဒိ ဝတ္တု သုပိ-အစရှိသော ဝတ္တုတို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း။ [ဆရာသာ အာပတ် သင့်၍၊ ကံကားမပျက်-ဟူလို၊]

ယာစိတကေနာတိ - ကား၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဥပသမ္ပဒံ- မြင့်မြတ်
 သော ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ကရောမ-ပြုကြကုန်၏၊ တာဝ-ထို ကံပြုနေသမျှ၊ ဒေထ-
 ပေးကြပါကုန်၊ ဝါ-ငှါကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ယာစိတွာ-တောင်း၍၊ ဂဟိတေန-
 ယူအပ်သော၊ တာဝ ကာလိကေန - ထို ကံပြုရာကာလပတ်လုံး အသုံးပြုထိုက်
 သော၊ ဝါ - ခေတ္တမျှ ငှါရမ်းအပ်သော၊ (ပတ္တစိဝရေန ဌ္ဗစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊
 ဟိ - မှန်၊ ဤဒိသေန - ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ငှါရမ်းအပ်သော) ပတ္တနဝါ-
 သပိတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ စိဝရေနဝါ-သင်္ကန်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ပတ္တစိဝရေနဝါ-၎င်း၊
 ဥပသမ္ပဒေန္တဿေဝ - ၎င်းသာ၊ အာပတ္တိ ဟောတိ၊ ကမ္မံပန န ကုပ္ပတိ၊ တဿ-
 ကြောင့်၊ (ကံမပျက်သော်လည်း အာပတ်သင့်သေးသောကြောင့်၊) ပရိပုဏ္ဏပတ္တ
 စိဝရောဝ-ပြည့်စုံသော သပိတ် သင်္ကန်းရှိသူကိုသာ၊ ဥပသမ္ပဒေတဗ္ဗော-၏။

တဿ - ထိုရဟန်းလောင်း၏၊ (ပတ္တစိဝရံ- သည်၊) သစေနတ္ထိ- အံ၊ အာစရိယု
 ပဇ္ဈာယာစ- ကမ္မဝါစာ ဆရာ , ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်း၊ အဿ - ထို ရဟန်း
 လောင်းအား၊ ဒါတုကာမာ-ပေးလိုကုန်သည်၊ (သစေ) ဟောန္တိ-နံအံ၊ အညေ-
 အာစရိယု ပဇ္ဈာယမှ တပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခုဝါ- တို့သည် မူလည်း၊ (ဒါတု
 ကာမာ , သစေ ဟောန္တိ , ဧဝံ သတိ)၊ နိရးပက္ခဟိ - သပိတ်သင်္ကန်း အပေါ်၌
 ဝဲကွက်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) နိသဇ္ဇိတွာ-စွန့်၍၊ အဓိဋ္ဌာနပဝံ-အဓိဋ္ဌာန်
 လောက်သော၊ ပတ္တစိဝရံ-ကို၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏၊ [ဤ၌ အပိုင်ပေးလိုက်ခြင်းကို “ နိရ
 ပေက္ခ နိသဇ္ဇန ” ဟု ခေါ်၏၊ အနပေက္ခံ ဝိသဇ္ဇနန္တံ သဘောတူပင်။] ပန-ကား၊
 ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ- ရှင့်အဖြစ်ကို ရှုငဲ့သော၊ ပဏ္ဍုပလာသံ- ရှင်လောင်းကို၊ ယာစိတ
 ကေနပိ - ငှါရမ်းအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပတ္တစိဝရေန - ဖြင့်၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ
 ဝန္တတိ။ [“ န ဘိက္ခဝေ ယာစိတကေန ပတ္တစိဝရေန ဥပသမ္ပဒေတဗ္ဗော ” ဟု
 ဥပသမ္ပဒါ အတွက်သာ မိန့်တော်မူသောကြောင့် ရှင်လောင်းကိုကား သပိတ်
 သင်္ကန်းအပိုင် မရှိသော်လည်း ငှါရမ်း၍ ရှင်ပြုပေးကောင်း၏၊] သဘာဝဋ္ဌာနေ-
 သဘောတူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အထံ၌၊ ဝိဿာသေန-အကျမ်းဝင်ခြင်းဖြင့်၊ ဂဟေ
 တွာပိ-ယူ၍လည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝန္တတိ။

ပန-ဆက်၊ (ပဏ္ဍုပလာသော- ရှင်လောင်းသည်၊) အပတ္တံ-မကျက်သေး
 သော၊ ပတ္တံစ - ကို၎င်း၊ စိဝရူပဝါနိ- သင်္ကန်းသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ-
 သင်္ကန်းချုပ်လောက်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိစ- အဝတ်တို့ကို၎င်း၊ ဂဟေတွာ- ၍၊
 အာဂတော- လာသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ၊) ယာဝ-လောက်၊ ပတ္တော-
 ကို၊ ပစ္စတိ-ကျက်အောင် ဖုတ်အပ်၏၊ စိဝရနိဇ-တို့ကိုလည်း၊ ကရိယန္တိ-ပြုအပ်
 ကုန်၏၊ တာဝ - ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ ဝိဟာရေ - ကျောင်းတိုက်၌၊
 ဝသန္တဿ-နေသော ရှင်လောင်းအား၊ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတံ-မသုံးသပ်အပ်သော
 အဥးအဖျားရှိသော ဆွမ်းကို၊ ဝါ- ဆွမ်းဥး ဆွမ်းဖျားကို၊ ဒါတုံ- ငှါ၊ ဝန္တတိ။

ထာလကေ- ခွက်၌၊ ဘုဂ္ဂိတုံ - ၄၊ ဝဋ္ဋတိ - ဧ၊ (သပိတ်၌ကား မစားကောင်း၊) ပုရောတ္တိ-နံနက်အခါ၌၊ သာမဏေရဘာဂသမကော-သာမဏေတို့၏အဘို့နှင့် ညီမျှသော၊ အာမိသဘာဂေါ-အာမိသအဘို့ကို၊ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ-ဧ။

ပန - ဆက်၊ သေနာသနဂ္ဂါဟော - ကျောင်းခံယူခြင်းသည်၎င်း၊ (ဝါတွင်း၌ နေဘို့ရန် မိမိနေရာကို မှတ်ယူခြင်းသည်၎င်း၊) သလာကဘတ္တ ဥဒ္ဒေသဘတ္တ နိမန္တနာဒိနိစ-သလာက ဘတ်, ဥဒ္ဒေသဘတ်, နိမန္တနဘတ် အစရှိသည်တို့သည် ၎င်း၊ န ဝဋ္ဋန္တိ၊ [ထို သလာကဘတ် စသည်တို့ကို ရှင်လောင်းအား ပေးလျှင် အလှူရှင်တို့ သဒ္ဓါတရားပျက်လိမ့်မည်။] ပစ္ဆာဘတ္တဗြိ - ဆွမ်းစားရာ ကာလ၏ နောက်အဘို့၌လည်း၊ ဝါ - ညချမ်း အခါ၌လည်း၊ သာမဏေရဘာဂသမော- သော၊ တေလမရဖါဏိတာဒိ ဘောသဇ္ဇဘာဂေါ-ဆီ, ပျားရည်, တင်လဲအစရှိသော ဆေးအဘို့သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဂိလာနော-မကျန်းမာသည်၊ စေ ဟောတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဘောသဇ္ဇ-ဆေးကို၊ အဿ- ထိုရှင်လောင်း၏အတွက်၊ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ သာမဏ ရဿဝိယ-သာမဏေ၏အပေါ်၌ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗ-အားလုံးစုံသော၊ ပဋိဇဂ္ဂနကမ္မံစ- စောင့်ရှောက်သုခသင်မှုကိုလည်း၊ (ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

x x x x x x x x

အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတံ။ ။ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတန္တိ အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂံ ပိဏ္ဍပါတံ- ဇီကာ၊ လူဝတ်ကြောင်တို့က လှူအပ်သောပစ္စည်းကို မိမိကိုယ်တိုင်အနည်းငယ်မျှမသုံးဘဲ လူဝတ်ကြောင်တို့အား မပေးကောင်း၊ ပေးလျှင် သဒ္ဓါဒေယျပိနိပါတနဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏။ ထို့ကြောင့် “ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ ” ဟု ရှင်လောင်းအတွတ် ချွင်းချက်ပြု၍ မိန့်တော်မူသည်။

သာမဏေရဘာဂသမကော။ ။ ဆွမ်း သစ်သီးစသည်ကိုဝေရာ၌ ရှေ့ပိုင်းက ၂ လုံးစီစသည် ရသော်လည်း နောက်ကျလေ နဲသွားလေ, နောက်ကျလေ နဲသွားလေ ဖြစ်လျှင် လျှော့၍လျှော့၍ ဝေရ၏။ ထို့ကြောင့် သာမဏေများ၌ ဝေရိုးဝေစဉ်အားဖြင့် ရဟန်းများနှင့် အညီအမျှရနိုင်သော်လည်း မလောက်တတ်သောအခါ လျှော့၍ရတတ် သောကြောင့် ရှင်လောင်းများကိုလည်း သာမဏေများအဘို့နှင့်ညီမျှအောင် ဝေရမည်။ ရှေ့ပိုင်းက ရှင်လောင်းများကို မဝေပါနှင့်၊ သာမဏေများပြီးမှဝေပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။ [သာမဏေရဘာဂသမကော အာမိသဘာဂေါတိတ္ထေ ကိဉ္ဇာပိ သာမဏေရာနံ အာမိသ ဘာဂဿ သမကမေဝ ဒိယုမာနတ္တာ ဝိသံ သာမဏေရဘာဂေါနာမ နတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆန္တိ ပန ဘတ္တံ ကဒါစိ မန္တံ ဘဝေယျ၊ တဿ ဥပရိ အဂ္ဂဟေတွာ သာမဏေရပါဠိ ယာဝ ဂဟေတွာ ဒါတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပါယော၊- ဇီကာ။]

သဗ္ဗံ ပဋိဇဂ္ဂနကမ္မံ။ ။ ဤကဲ့သို့ ရှင်လောင်းကိုပြုစုရမည်ဟု ဆိုရာ၌ ကျောင်းသား သာမညကို ဆိုလိုသည်-မဟုတ်၊ ရှင်ပြုဘို့ရန် အစီအစဉ်လုပ်နေသော ရှင်လောင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ယာဝ, ပတ္တော ပစ္စတိ၊ စိဝရာနိစ ကရိယန္တိ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ယခုခေတ် ကျောင်းသား များကိုကား ကျောင်း၌ ဝေယျာဝစ္စ ခိုင်းရသောကြောင့် ဝေယျာဝစ္စကရအနေအားဖြင့်သာ ပြုစုကောင်းသည်-ဟု မှတ်ပါ။

ဟတ္ထန္တိန္ဒာဒိဝတ္ထုကထာ

ဟတ္ထန္တိန္ဒာဒိဝတ္ထုသု - အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေဝေဒ္ဓိ တဗ္ဗော၊) ယဿ- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟတ္ထတလေဝါ- လက်ဖဝါး အပြင်၌သော် ၎င်း၊ မဏိဗန္ဓေဝါ- လက်ကောက်ဝတ်၌သော်၎င်း၊ ကပ္ပရောဝါ- တတောင်၌သော် ၎င်း၊ ယတ္ထကတ္တစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ်၌၊ ဧကောဝါ- တဖက် သော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ- ၂ ဖက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထာ- လက်တို့သည်၊ ဆိန္ဒာ- ပြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- န်၏၊ (ဒါးစသည်တို့ဖြင့် ခုတ်မိ၍ ပြတ်ရာထင်နေ၏၊) (သော) ဟတ္ထန္တိန္ဒာတိ - ဟတ္ထန္တိန္ဒာမည်၏၊ ယဿ - ၏၊ အဂ္ဂပါဒေဝါ- ခြေဖျား၌သော်၎င်း၊ ဂေါပုကေသုဝါ- ဖမျက်တို့၌သော်၎င်း၊ ဇဗ္ဗံ ယဝါ- ခြေသလုံး၌သော်၎င်း၊ ယတ္ထကတ္တစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော အရပ် ၌၊ ဧကောဝါ- တဖက်သော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ- ၂ ဖက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ ပါဒါ- ခြေတို့သည်၊ ဆိန္ဒာဟောန္တိ၊ (သော - သည်၊) ပါဒန္တိန္ဒာတိ- န္ဒမည်၏၊ ယဿ- ၏၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေနော - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်သာ၊ (ဟတ္ထတလေဝါ - စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်သာ၊) ဧတုသု- ၄ ဖက်ကုန်သော၊ ဟတ္ထပါဒေသု - လက်ခြေတို့၌၊ ဒွေဝါ- ၂ ဖက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တယောဝါ - ၃ ဖက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေဝါ- အလုံးစုံ ၄ ဖက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထပါဒါ- တို့သည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊ (သော- သည်၊) ဟတ္ထပါဒန္တိန္ဒာတိ- န္ဒမည်၏။

ယဿ- ၏၊ ကဏ္ဍမူလေဝါ- နားရင်း၌သော်၎င်း၊ ကဏ္ဍသက္ခလိကာယဝါ- နားရှက်၌သော်၎င်း၊ ဧကောဝါ- တဖက်သော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ- ၂ ဖက် သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဍာ- နားတို့သည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောန္တိ၊ (သော- သည်၊) ကဏ္ဍဆိန္ဒာတိ- န္ဒမည်၏၊ ပန- ဆက်၊ ယဿ- ၏၊ ကဏ္ဍာ- နားတို့သည်၊ ဝိဒ္ဓေ- ဖောက်အပ်သော အရပ်၌၊ (နားချောင်းစသည် ဝတ်တို့ရန် ဖောက်အပ်သော အရပ်၌၊) ဆိန္ဒန္တိ - ပြတ်နေကုန်၏၊ သဗ္ဗံသေတုံ - ဆက်စပ်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- စ- တတ်ကောင်းသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ (နားဖောက်ရာ၌ ပြတ်နေသော်လည်း ချုပ် စပ်ခြင်းငှါ တတ်ကောင်း၏၊) သော- ထိုသူ ကို၊ ကဏ္ဍံ - ပြတ်နေသော နားကို၊ သဗ္ဗံသေတုံ- ဆက်စပ်၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ယဿ- ၏၊ အဇပဒကောဝါ- ဆိပ်ခွါ သဏ္ဍာန်ရှိသော နှာခေါင်းတွင်း၌သော် ၎င်း၊ [ဆိပ်ခွါ သဏ္ဍာန်ရှိသော အရပ်ဟူသည် ယာနပသာဒရုပ် တည်နေရာ အတွင်းအကျဆုံး အရပ်တည်း၊ ထိုနေရာ၌ နှာခေါင်းရိုးဆုံးသည်။] အဂ္ဂေဝါ- အဖျား၌သော်၎င်း၊ ဧကပုဒေဝါ- တဖက်သော မှ၌သော်၎င်း၊ ယတ္ထကတ္တစိ- ၌၊ နာသာ- နှာခေါင်းသည်၊ ဆိန္ဒာ ဟောတိ၊ (သော) နာသန္တိန္ဒာတိ- န္ဒမည်၏၊ ပန- ကား၊ ယဿ- ၏၊ နာသိကာ- နှာခေါင်းသည်၊ သန္ဓေတုံ- ဆက်စပ်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-

တတ်ကောင်းသည်။ ဟောတိ၊ သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တံ-ထို ပြတ်သော နှာခေါင်းကို၊ ဖါသုကံ-ချမ်းသာသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ (နဂိုရ်အတိုင်းဖြစ်အောင်ဆက်စပ်၍၊) ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ကဏ္ဍနာသစ္စိန္ဒော-ပြတ်သော နားနှာခေါင်းရှိသူကို၊ ဥဘယဝသေန-နှစ်ပါးစုံသော နား နှာခေါင်းတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ယဿ - ၏၊ နခသေသံ - ကြွင်းကျန်သော လက်သည်း ခြေသည်း အရပ်ကို၊ အဒဿေတွာ-မပြုမူ၍၊ (လက်သည်းအားလုံး ပျောက်သွားအောင်၊) ကောဝါ-တချောင်းသော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဗဟူဝါ- များစွာသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂုလိယော-လက်ချောင်း ခြေချောင်းတို့သည်၊ ဆိန္ဒ္ဓာ ဟောန္တိ၊ (သော)အင်္ဂုလိစ္စိန္ဒောတိ - နှမည်၏၊ ပန - ကား၊ ယဿ-၏၊ သုတ္တတန္တု မတ္တမိ- ချည်မျှင်မျှလောက်လည်း ဖြစ်သော၊ န ခသေသံ - ကြွင်းသော လက်သည်း ခြေသည်းသည်၊ ပညာယတိ - ထင်ရှား၏၊ တံ- ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝန္တတိ၊ ယဿ- ၏၊ စတုသု - ၄ ချောင်းကုန်သော၊ အင်္ဂုဋ္ဌကေသု - လက်မ ခြေမတို့တွင်၊ အင်္ဂုလိယံ-လက်ချောင်း ခြေချောင်း၌၊ ဝုတ္တနယေဒနဝ- ဖြင့်သာ၊ ကောဝါ-တချောင်းသော်လည်းဖြစ်သော၊ ဗဟူဝါ-များစွာသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂုဋ္ဌကာ-လက်မ ခြေမတို့သည်၊ ဆိန္ဒ္ဓာ ဟောန္တိ၊ (သော) အဋ္ဌစ္စိန္ဒောတိ-နှ မည်၏။

ယဿ- ၏၊ ကဏ္ဍရနာမကာ - ကဏ္ဍရအမည် ရှိကုန်သော၊ မဟာနာရူ - အကြောက်ကြီးတို့သည်၊ ပုရတောဝါ - ရွှေ၌သော်၎င်း၊ ဝါ - ရွှေကသော်၎င်း၊ ပစ္စတောဝါ-နောက်၌သော်၎င်း၊ ဝါ-နောက်ကသော်၎င်း၊ ဆိန္ဒ္ဓာ ဟောန္တိ၊ (သော) ကဏ္ဍရစ္စိန္ဒောတိ-နှမည်၏၊ (ပြတ်သောအကြောက်ကြီးရှိသူ၊ အကြောက်ကြီးပြတ်နေသူ မည်၏) ယေသု-ယင်း အကြောက်ကြီးတို့တွင်၊ ကေဿပိ - တခုသော အကြောက်ကြီး၏လည်း၊ ဆိန္ဒုတ္တာ - ပြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဂ္ဂပါဒဒနဝါ - ခြေဖျားဖြင့် သော်လည်း၊ စင်္ဂမတိ-စင်္ကြံသွားရ၏၊ မူလေနဝါ- အရင်းဖြင့်သော်လည်း၊ ဝါ- ခြေဖနောင့်ဖြင့်သော်လည်း၊ စင်္ဂမတိ-၏၊ ပါဒဝါ-ခြေကိုမူလည်း၊ ပတိဋ္ဌာပေတံ-တည်တံ့စေခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ - မစွမ်းနိုင်။

ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝဂ္ဂုလိပက္ခကာဝိ သ-လင်းနို့ ၏ အတောင်ကလေးကဲ့သို့၊ အင်္ဂုလိယော - တို့သည်၊ သမ္ဗဒ္ဓါ - ဆက်စပ်နေကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (သော-သည်) ဖဏဟတ္ထကောဘိ-ကမည်၏၊ (လက်ပါးပျဉ်း ခြေပါးပျဉ်းရှိသူ မည်၏) တေ-ဤ လက်ပါးပျဉ်းရှိသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမေန-သည်၊ အင်္ဂုလန္တရိကာယော - လက်ချောင်းတို့၏ အကြားတို့ကို၊ ဖါလေတွာ - ခွဲ၍၊ သဗ္ဗံ-သော၊ အန္တရစမ္ပံ - ခြေချောင်းအကြား၌ ဖြစ်သောအရေကို၊ အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍၊ ဖါသုကံ- ကို၊ (အနာပျောက်အောင်၊) ကတွာ - ၍၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယဿပိ- ၏လည်း၊ ဆ-၆ ချောင်းကုန်သော၊ အင်္ဂုလိယော-လက်ချောင်း ခြေချောင်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ-န၏၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုကာမေန- သည်၊ အဓိကအင်္ဂုလိ-

ပိုနေသော လက်ချောင်း ခြေချောင်းကို၊ ဆိန္ဒိတွာ - ဖြတ်၍၊ ဖါသုကံ ကတွာ ပဗ္ဗာ
ဇေတဗ္ဗော။

ယော- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥရဿဝါ- ရင်ဘတ်၏သော်၎င်း၊ ပိဋ္ဌိယာဝါ-
ကျောက်ကုန်း၏ သော်၎င်း၊ ပဿဿဝါ - နံဘေး၏သော်၎င်း၊ နိက္ခန္တတ္တာ-
ထွက်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ငေါ်၍၊ စု၍၊ ကိုင်း၍ ထွက်နေသောကြောင့်၊)
ခုဇ္ဇသရီရော - ကောက်သောကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ (ခုဇ္ဇသရီရောတိ ဝက်
သရီရော-ဝိမတိ။) (သော) ခုဇ္ဇောတိ- မည်၏၊ ပန- အနွယ်ကား၊ ယဿ-၏၊
ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ-တစုံတခု တစုံတခုသော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ - အင်္ဂါကြီးငယ်သည်၊ ဤသကံ-
ဇဉ်းငယ်၊ ဝက် - ကောက်သည်၊ (ဟောတိ၊ ခုဇ္ဇကိုပင် ဝက် ဟု ဖွင့်သည်၊) တံ-
ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတံ ဝန္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ မဟာပုရိသောဝေ-ဘုရားအလောင်း
ယောက်ျားမြတ်သည်သာ၊ ဗြဟ္မဇုဂတ္ထော- ဗြဟ္မာမင်း၏ကိုယ်ကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်
သောကိုယ် ရှိသည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်နိုင်၏၊) အဝသေသော - မဟာပုရိသမှ
ကြွင်းသော၊ အခုဇ္ဇော-မကောသော၊ သတ္တောနာမ-သတွာမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

ဇဉ်ဝါမနောဝ-ခြေသလုံးအားဖြင့် ပုက္ကသုသည်သော်၎င်း၊ ကဒိဝါမနောဝါ-
ခါးအားဖြင့် ပုက္ကသုသည်သော်၎င်း၊ ဥဘယဝါမနောဝါ- ၂ ပါးစုံအားဖြင့် ပုက္က
သုသည်သော်၎င်း၊ ဝါမနောတိ - မည်၏၊ ဇဉ်ဝါမနဿ - ခြေသလုံးအားဖြင့်
ပုက္ကနေသူ၏၊ ကဒိဘော-ခါးမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော- အောက်ပိုင်း
ကိုယ်သည်၊ ရသော- ပုတိုသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဥပရိမကာယော- အထက်ပိုင်း
ကိုယ်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏော- ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ)၊ ကဒိဝါမနဿ- ခါးအားဖြင့်
ပုက္ကနေသူ၏၊ ကဒိတော - မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ဥပရိမကာယော - သည်၊ ရသော
ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော ပရိပုဏ္ဏော (ဟောတိ)၊ ဥဘယဝါမနဿ - ၂ ပါး
စုံအားဖြင့် ပုက္ကနေသူ၏၊ ဥဘောဝိ - ၂ ပိုင်းလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယာ-
ကိုယ်တို့သည်၊ ရဿာ - ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧယသံ- ယင်း ၂ ပိုင်းသောကိုယ်
တို့၏၊ ရဿတ္တာ-ပုတိုကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတာနံဝိယ- တစ္ဆေ မြေဘုတ်
တို့၏ကဲ့သို့၊ ပရိဝဋ္ဌုမော - ထက်ဝန်းကျင် လုံးဝိုင်းသော၊ မဟာကုန္တိယဋ္ဌသဒိ
သော - ဗိုက်ကြီးသော ရေအိုးနှင့် တူသော၊ အတ္တဘာဝေါ - အတ္တဘောသည်၊
ဟောတိ၊ တိဝိဓမ္မိ - ၃ ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ တံ - ထို ပုက္ကသုကို၊
ပဗ္ဗာဇေတံ န ဝန္တတိ။

ယဿ-၏၊ ကုမ္ဘဏ္ဍိ(ဇ္ဇော) ဝိယ-ကျော်ဖရုံသီးကဲ့သို့၊ ဂလေ-လည်ပင်း၌၊
ဂဇ္ဇော-မြင်းဖုသည်၊ ဟောတိ၊ (သော) ဂလဂဏ္ဍိတိ- မည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ-
ဤ ဂလဂဏ္ဍိဟူသော အမည်သည်၊ ဒေသနာမတ္တမေဝ- ဒေသနာမျှသာတည်း၊
(ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် လည်ပင်းဖုကို မှတ်၍ ပြောခြင်းသာတည်း၊) ပန -
စင်စစ်ကား၊ ယသ္မိံ ကိသ္မိန္ဒိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊

ဂဏ္ဍော- မြင်းဖုသည်၊ သတိ - ရှိလသော်၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ တတ္ထ - ထို မြင်းဖု အနာ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော- ကို၊ န ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဣတ္ထ- ဟူသော ဤ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ လက္ခဏာဟတ ကသာ ဟတ လိဒိတကေသု - အမှတ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်အပ်သူ , ကြိမ်ဒဏ် ခတ်အပ်သူ , ကြော်ငြာကပ်အပ်သူတို့၌၊ ယံ - အကြင် အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - ဆိုထိုက်၏၊ တံ-ထို အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ န ဘိက္ခဝေ လက္ခဏာဟတော တိ အာဒိသု-အစရှိသောသိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

ဘာရပါဒေါ- ဝန်လေးသော ခြေရှိသူကို၊ ဝါ- ခြေဒရွတ်ဆွဲသူကို၊ သီပဒိတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ (ယခုအခါ ဆင်ခြေးထောက်ရောဂါရှိသူမျိုးတည်း၊) ယဿ-၏၊ ပါဒေါ- ခြေသည်၊ ထူလော-ထူနေသည်၊ သဗ္ဗာတပိဋကော - လွန်စွာဖြစ်သော အဖုရှိသည်၊ ခရော-ကြမ်းတန်းသည်၊ ဟောတိ၊ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေ တဗ္ဗော၊ ပန- အန္ဓယကား၊ ယဿ-၏၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်၊ (သွား၍မဖြစ်နိုင် လောက်အောင်၊) ခရဘာဝံ - ကြမ်းတန်းသည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဂဏ္ဍာတိ- မယူ၊ ဥပနာဟံ - တင်းကြပ်စွာ ဖွဲ့အပ်သော အဖွဲ့အစည်းကို၊ ဗဒ္ဓိတွာ - ဖွဲ့စည်းပြီး၍၊ ဥဒကအာဝါဇေ-ရေရှိသောတွင်းငယ်၌၊ ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ ဥဒကဝါလိကာ ယ-ရေစိုသောသဲဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအား ဖြင့် ညှိုးနွမ်းစေလသော်၊ သိရာ-အကြောတို့သည်၊ ပညာယန္တိ-ထင်ရှားလာကုန် ၏၊ ဇယံစ-သလုံးမြင်းခေါင်းသည်လည်း၊ တေလနာဠိကာဝိယ-ဆီကျည်တေခံ ကဲ့သို့၊ ဟောတိ-ဖြစ်လာ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ မိလာပေတုံ - ညှိုးနွမ်းစေခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-သည်၊ ဟောတိ၊ တဿ- ၏၊ ပါဒံ- ဖေါယောင်နေသောခြေကို၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ တံ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပုန- တဖန်၊ (ရှင်ဖြစ်စေပြီးမှ၊) သစေ ဝမုတိ- အကယ်၍ တိုးလာပြန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥပသမ္ပာဒဒန္တနာပိ-မြင့်မြတ် သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေသော ဆရာသည်လည်း၊ တထာ - ထို ဆိုအပ် ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတွာဝ- ပြု၍သာ၊ (အဖေါ အယောင်ပျောက် အောင် ကု၍သာ၊) ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။

အရိသသ ဘဂန္တရ ပိတ္တ သေမှကာသ သောသာဒိသု-အရိယိုရောဂါ, ဘဂန္တရ ရောဂါ, သည်းခြေးရောဂါ, သလိပ်ရောဂါ, ချောင်းဆိုးရောဂါ, မြစ်ခြောက်ရောဂါ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ရောဂေန- ရောဂါဖြင့်၊ နိစ္စာတုရော-အခြံနာကျင်သော၊ အ တေကိစ္ဆရောဂေါ- ဆေးကု၍မရ လောက်အောင်ရောဂါရှိသော၊ ဇေဂုစ္ဆော-စက်ဆုပ်ဘွယ်ကောင်းသော၊ အမနာ ပေါ-နှစ်သက်ဘွယ်မကောင်းသူသည်၊ ပါပရောဂီတိ-ဂီမည်၏၊ အယံ- ဤပုဂ္ဂိုလ် ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊

ယော- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝိရူပတာယ - ဖေါက်ပြန်သော အဆင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသံ- ပရိသတ်ကို၊ ဒူသေတိ- ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ (သော) ပရိသဒ္ဓသကောတံ - ကမည်၏၊ [ထို ပရိသဒ္ဓသကဖြစ်ပုံ အကျယ်ကို ပြုလို၍ အတိဒိယောဝါ-စသည်မိန့်၊] အညေသံ- အခြားသူတို့၏၊ သီသပ္ပမာဏ နာဘိပ္ပဇေသော- ဥျးခေါင်းပမာဏနှင့်ညီမျှသော ချက်အရပ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝါ- ဖြစ်လောက်အောင်၊) အတိဒိယောဝါ- အလွန်ရှည်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ- ၏၊ ဥဘယဝါမနဘူတရူပံဝိယ - အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်း ၂ ပိုင်းစုံ ကွသည်ဖြစ်၍ တစ္ဆေမြေဘုတ်၏ ရုပ်ကဲ့သို့၊ အတိရသောဝါ- အလွန်တိုသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဈာပိတခေတ္တ- မီးရှိ အပ်ပြီးသောလယ်၌၊ (ဈာယိတ ခေတ္တ- မီးလောင်အပ်ပြီးသောလယ်၌၊) ခါဏုကောဝိယ- သစ်ငုတ်ကဲ့သို့၊ အတိ ကာဠောဝါ- အလွန်မဲသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဒမိတက္ကာဒိဟိ - နို့ဓမ်း ရက်တက်ရည် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပမဇ္ဇိဟမဋ္ဌတမ္ဗလောဟဝဏ္ဏော - ပွတ်တိုက် အပ်သော ညက်ညောသော ကြေးနီအဆင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အစောဒါတော ဝါ- အလွန်ဖြူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မန္တမံသလော- ဟိတော- နည်းသော အသား အသွေးရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဋ္ဌိသိရာ စမ္မသရိရောဝိယ - အရိုးအကြော အရေမျှသာ ရှေးသာ ကိုယ်ရှိသူကဲ့သို့၊ အတိကိသောဝါ- အလွန်ပိန်သည်သော် လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဘာရိယမံသော- ဝန်လေးသောအသားရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတိထူလောဝါ- အလွန် ဝပြိုးသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

မဟာဘူတ သဒိသော- တစ္ဆေ မြေဘုတ်ကြီးနှင့်တူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟော ဒရောဝါ- ကြီးသောဝမ်းဗိုက် ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပစ္ဆိ- တောင်း ကို၊ သီသေ- ဥျးခေါင်းပေါ်၌၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဌိတောဝိယ- တည်နေသူကဲ့သို့၊ အတိ မဟန္တသီသောဝါ- အလွန်ကြီးသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ သရိရဿ- ကိုယ်အား၊ အနနုဂ္ဂပေန- မလျော်ပတ်သော၊ အတိဒုဒ္ဒကေန- အလွန် သေးငယ်သော၊ သီသေန- ဥျးခေါင်းနှင့်၊ သမန္ဓာဂတော- ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတိဒုဒ္ဒက သီသောဝါ - အလွန်သေးငယ်သော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တာလဖလ ပိဏ္ဍိသဒိသေန - ထန်းသီးခိုင်နှင့်တူသော၊ (အသီး ထွက်စ ထန်းသီးခိုင်နှင့်တူသော၊) သီသေန- နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော(ဟုတွာ)၊ ကုဋ ကုဋသီသောဝါ- အထွဋ် အထွဋ်ရှိသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (အဖု အဖုထသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊) [ကုဋ ကုဋသီသောတိ အနေကေသု ဌာနေသု ပိဏ္ဍိကမံသတံ ဒသေတုံ အာမေဒိတံ ကတံ၊ တေနာဟ “တာလဖလပိဏ္ဍိ သဒိသေနာ” တိ၊-ဝိမတိ။] ဥဒ္ဓိ- အထက်၌၊ အနုပုဗ္ဗ တနုကေန - အစဉ်အတိုင်း သေးသော၊ သီသေန - နှင့်၊ [အနုပုဗ္ဗ တနုကေန သီသေနာတိ စေတိယ ထူပိကာဝိယ ကမေန ကိသေန သီသေန၊- ဝိမတိ။] သမန္ဓာဂတော

(ဟုတ္တာ)၊ သီခရသီသောဝါ- တောင်ထွဋ်နှင့်တူသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မဟာဝေဠုပဗ္ဗသဒိသေန - ကြီးစွာသော ဝါးဆစ်နှင့်တူသော၊ သီသေန သမန္ဓာဂတော (ဟုတ္တာ) နာဠိသီသောဝါ-ကျည်တောက်နှင့်တူသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

စတုသု- ၄ ဘက်ကုန်သော၊ ပဿေသု- ဘေးတို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပဿေန-ဘေးအားဖြင့်၊ ဩဏတေန-ညွတ်ကိုင်းသော၊ သီသေန သမန္ဓာဂတော (ဟုတ္တာ)၊ ကပ္ပသီသောဝါ- နှစ်ခွဲဖြစ်သော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ [ကပ္ပသီသောတိ ဒွိဓာဘူတသီသော၊ - ဝိကော။] ပဗ္ဗာရသီသောဝါ-ကိုင်းသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဝဏသီသောဝါ-အနာရှိသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဒက်အကြီးစားတွေ များသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည် သော်လည်း၊) ပူတိသီသောဝါ- ပုပ်သော ဥျးခေါင်းရှိသူသည် သော်လည်း၊ (အနာတွေများ၍ ခေါင်းပုပ်နေသူသည်သော်လည်း၊) ပါဏကေဟိ-ပိုးကောင်ငယ်တို့သည်၊ ခါယိတကေဒါရေ- ခဲစားအပ်သောလယ်၌၊ သဿ သဒိသေဟိ-ကောက်ပင်တို့နှင့် တူကုန်သော၊ တဟိံ တဟိံ -ထိုထို ဥျးခေါင်းအရပ်၌၊ ဥဋ္ဌိတေဟိ-ထကုန်သော၊ ဝါ - ပေါက်ကုန်သော၊ ကေသေဟိ - တို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော(ဟုတ္တာ)၊ ကဏ္ဍိကကေသောဝါ-ကြာချက်နှင့်တူသော ဆံရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ နိလ္လောမ သီသောဝါ - ဆံပင်တည်းဟူသော အမွှေးမရှိသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ တာလဟိရသဒိသေဟိ-ထန်းမျှင်နှင့်တူကုန်သော၊ ကေသေဟိ သမန္ဓာဂတော(ဟုတ္တာ)၊ ထူလထဒ္ဓကေသောဝါ-တုတ်သော ကြမ်းသော ဆံပင်ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဇာတိပလိတေဟိ - မွေးဖွားခြင်းအားဖြင့် ဖြူသောဆံတို့ဖြင့်၊ (မွေးသည်ကစ၍ ဖြူးသာဆံတို့ဖြင့်၊) ပဏ္ဍာရသီသောဝါ- ဖြူသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊ အာဒိတ္တေဟိဝိယ - ဇီးလောင်အပ်သကဲ့သို့ဖြစ်ကုန်သော၊ ကေသေဟိ-ဆံတို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော(ဟုတ္တာ)၊ ဗကတိတမ္ဗကေသောဝါ - ပင်ကိုယ်အားဖြင့် နီသောဆံပင် ရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဂုန္ဒ-နွားတို့၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ အာဝဠသဒိသေဟိ-ဗွေနှင့်တူကုန်သော၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂဟိ-အထက်၌ အဖျားရှိကုန်သော၊ ကေသဝဇ္ဇေဟိ - ဆံဗွေတို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော (ဟုတ္တာ)၊ အာဝဠသီသောဝါ - ဗွေရှိသော ဥျးခေါင်းရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

ဇာလာဗဒ္ဓေနဝိယ- ဇာဖြင့် ဖွဲ့အပ်သကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ နလာဇုန - နဖူးနှင့်၊ သမန္ဓာဂတော(ဟုတ္တာ)၊ သီသလောမေဟိ-ဥျးခေါင်းမွှေးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ကောဗဒ္ဓ ဘမုကလောမောဝါ- တဆက်တည်းစပ်နေသော မျက်ခုံးမွှေးရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ သမ္ဗဒ္ဓဘမုကောဝါ - ဆက်စပ်သော မျက်ခုံးရှိသူသည်သော်လည်း၊ [နဖူးမွှေးနှင့် မျက်ခုံးမွှေးများ မကွဲပြားဘဲ ဆက်နေသောကြောင့် နဖူး၌ ဇာ

ပိုက်ကွန် တပ်ထားသကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်။] နိလ္လောမဘမုကောဝါ-အမွေးမရှိသော မျက်ခုံးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ မက္ကဋ္ဌဘမုကောဝါ - မျောက်၏မျက်ခုံးနှင့် တူသော မျက်ခုံးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ [မက္ကဋ္ဌဘမုကောတိ နလာဋ္ဌလောမေဟိ အဝိဘတ္တ လောမ ဘမုကော။ - ဝိမတိ။] အတိမဟန္တက္ခိဝါ - အလွန်ကြီးသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ မဟိံ သစမ္မေ - ကျွဲရေ၌၊ ဝါသိကောဏေန-ဒါး၏ အထောင့်ဖြင့်၊ ပဟရိတွာ-ပေါက်၍၊ ကတဆိဒ္ဒသဒိသေဟိ-ပြုအပ်သောအပေါက် နှင့် တူကုန်သော၊ အက္ခိဟိ - မျက်လုံးတို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော (ဟုတွာ)၊ အတိ ခုဒ္ဒကက္ခိဝါ - အလွန် သေးငယ်သောမျက်လုံး ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဧကေန-တလုံးသော၊ မဟန္တေန-ကြီးသော၊ အက္ခိနာ-မျက်လုံးနှင့်၎င်း၊ ဧကေန- သော၊ ခုဒ္ဒကေန-သေးငယ်သော၊ အက္ခိနာ-နှင့်၎င်း၊ သမန္ဓာဂတော (ဟုတွာ)၊ ဝိသမက္ခိဝါ- မညီမညွတ်သောမျက်လုံး ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

ဧကေန-တလုံးဖြင့်၊ ဝါ-တလုံးက၊ ဥဒ္ဓိ-အထက်၌၎င်း၊ ဧကေန-ဖြင့်၊ ဝါ-က၊ အဓော- အောက်၌၎င်း၊ ဣတိဝေံ - သို့၊ ဝိသမဇာတေဟိ - မညီမညွတ် ဖြစ်ကုန် သော၊ အက္ခိစက္ကလေဟိ-မျက်နက်ဝန်းတို့နှင့်၊ [အက္ခိစက္ကလေဟိတိ ကဏ္ဍမဏ္ဍ လေဟိ။-ဝိမတိ။] သမန္ဓာဂတော(ဟုတွာ)၊ ဝိသမစက္ကလောဝါ-မညီညွတ်သော မျက်နက်ဝန်းရှိသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ကေကရောဝါ-မျက်စိစွေသူသည် သော်၎င်း၊ [ကေကရောတိ တိရိယံ ပဿန္တော။-ဋီကာ။] ဝတ္ထိရက္ခိဝါ- နက်ရှိုင်း သော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ ယဿ-ယင်း ဝတ္ထိရက္ခိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝတ္ထိရေ-နက်ရှိုင်းသော၊ ဥဒပါနေ- ရေတွင်း၌၊ ဥဒကတာရကာဝိယ - ရေ၌ထင် သော အရိပ်တို့ကဲ့သို့၊ ဝါ-ရေပွက်ကလေးတို့ကဲ့သို့၊ အက္ခိတာရကာ-မျက်လုံး၏ အရိပ်တို့သည်၊ ဝါ - ကြယ်တာရာနှင့်တူသော မျက်လုံးတို့သည်၊ ပညာယန္တိ - ထင်ရှားကုန်၏၊ (မျက်လုံး ချိုင့်ဝင်နေသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။) [ဥဒကတာရကာ တိ-ဩလောကေန္တာနံ ဥဒကေ ပဋိဗိမ္မစ္ဆာယာ၊ ဥဒကပုပ္ဖုဠိတိ ကေစိ။-ဝိမတိ။] နိက္ခန္တက္ခိဝါ-ပြူးထွက်သောမျက်လုံး ရှိသူသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ)၊ ယဿ- ယင်း နိက္ခန္တက္ခိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကက္ကဋ္ဌကဿ - ပုဇွန်၏၊ အက္ခိတာရကာ ဝိယ - မျက်လုံးတို့ကဲ့သို့၊ နိက္ခန္တာ - ထွက်နေကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- န်၏၊ (မျက်လုံးပြူးနေ သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။)

မဟတိဟိ-ကြီးကုန်သော၊ ကဏ္ဍသက္ခလိကာဟိ- နားရွက်တို့နှင့်၊ သမန္ဓာ ဂတော(ဟုတွာ)၊ ဟတ္ထိကဏ္ဍောဝါ-ဆင့်နားရွက်နှင့်တူသောနားရွက်ရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ခုဒ္ဓိကာဟိ-သေးငယ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဍသက္ခလိကာဟိ သမန္ဓာဂတော(ဟုတွာ)၊ မူသိကကဏ္ဍောဝါ-ကြွက်နားရွက်နှင့်တူသော နားရွက် ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဇရုကကဏ္ဍောဝါ-လင်းနို့ နားရွက်နှင့်တူသော နားရွက် ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဆိဒ္ဒမတ္တကဏ္ဍောဝါ-အပေါက်မျှသာရှိသော

နားရှိသူသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ၊ မတ္တဖြင့် နားရွက်ကိုကန့်၊) ယဿ- ယင်း ဆိဒ္ဓမတ္တကဏ္ဍပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကဏ္ဍသက္ခလိကာဟိ-တို့နှင့်၊ဝိနာ-ကင်း၍၊ ကဏ္ဍဆိဒ္ဓ မတ္တမေဝ - နားပေါက်မျှသည်သာ၊ (နားဝလောင်မျှသာ၊)ဟောတိ၊ အဝိဒ္ဓ ကဏ္ဍာဝါ- မဖောက်အပ်သော နားရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ယောနကဇာတိကော-ယောနကအမျိုးဇာတ်ရှိသူသည်၊ပရိသဒ္ဓသကော- နားမဖောက်သော်လည်း ပရိသတ်ကို ဖျက်ဆီးသူသည်၊ န ဟောတိ၊ ဟိ - မှန်၊ တဿ-ထိုယောနက အမျိုးသား၏၊ သော - ထို နားမဖောက်ခြင်းသည်၊ သဘာ ဝေါယေဝ - ပင်ကိုယ်သဘောပင်တည်း၊ [လူမျိုး၏ ထုံးစံပင်တည်း။] နိစ္စပူတိ နာ- အမြဲပုပ်သော၊ ကဏ္ဍန-နားနှင့်၊ သမန္ဓာဂတော(ဟုတွာ)ကဏ္ဍဘဂန္ဓရိ ကောဝါ- နားဘဂန္ဓရိနာ ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (နားထဲမှ အရိအရဲ့ ယိုနေသူ သည်လည်း၊) (ဟောတိ)၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ပဉ္စရိတပုဗ္ဗေန - ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော၊ ကဏ္ဍန သမန္ဓာဂတော(ဟုတွာ)ဂဏ္ဍကဏ္ဍာဝါ-အနာရှိသော နားရှိသူသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ)၊ ဂေါဘတ္တနာဠိကာယ-နွားစာအရည်ကို (ပါးစပ်သို့) ထည့်သွင်းကြောင်း ကျည်တောက်၏၊ အဂ္ဂသဒိသေဟိ- အဖျားနှင့် တူကုန်သော၊ ကဏ္ဍဟိ သမန္ဓာဂတော(ဟုတွာ)ဋီကိတကဏ္ဍာဝါ-ဖောက်ခွဲ အပ်သော နားရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ [ဋီကိ (ဋီကိ) ဓာတ်သည် ဝိဒါရ-(ဖောက်ခွဲခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ နားပေါက်ကို ဖောက်တုန်းက လုံးလုံး ပိုင်းပိုင်းမဟုတ်ဘဲ နွားစာအရည်ကိုပါးစပ်သို့သွင်းသော ကျည်တောက်၏အဖျား ကဲ့သို့ နားပေါက်ကွဲနေသည်-ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “တင်္ဂိတ ကဏ္ဍာဝါ- ရှူးသော, ဝါ- ချွန်းသော နားရှိသည်လည်း”ဟု ပေး၏၊]

အတိပိင်္ဂလက္ခိဝါ - အလွန် ကြောင်သော မျက်လုံးရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်၊ မဓပိင်္ဂလံ- ပျားကဲ့သို့ ကြောင်သော မျက်လုံးရှိသူကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ နိပ္ပဒုမက္ခိဝါ-မျက်တောင်မွှေးမရှိသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော် ၎င်း၊ အဿပဉ္စရဏက္ခိဝါ- ယိုသော မျက်ရည်ရှိသော မျက်လုံးရှိသူသည်သော် ၎င်း၊ ပုပ္ဖိတက္ခိဝါ - ပန်းပွင့်ကဲ့သို့ ပွင့်သော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဝါ- မျက်ခွံလန့်သော မျက်လုံးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ အက္ခိပါကေန - မျက်စိ၏ ကျက် ခြင်းနှင့်၊ ဝါ- မျက်ခမ်းစပ်ခြင်းနှင့်၊ သမန္ဓာဂတက္ခိဝါ- ပြည့်စုံသော မျက်လုံးရှိသူ သည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ အတိမဟန္တနာသိကောဝါ - အလွန် ကြီးသော နှာခေါင်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ စိပိဋနာသိကောဝါ - ပိညှပ်သော နှာခေါင်းရှိသူ သည်သော်၎င်း၊ မဇ္ဈ- အလယ်၌၊ အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ- မတည်မှု၍၊ ကေပဿေ- တခုသော ဘေး၌၊ ဌိတဝင်္ဂနာသိကောဝါ- တည်သော ကောက်သော နှာခေါင်း ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ သုကတုဏ္ဍသဒိသာယ- ကျေး၏နှုတ်သီးနှင့်တူသော၊ (နာသိ ကာယ- ၌ စပ်၊)ဇိဝ္ဂါယ- လျှာဖြင့်၊ လေဟိတုံ- လျက်ခြင်းငှါ၊ သတ္တုဏေယျာယ-

တပ်ကောင်းသော၊ နာသိကာယ သမန္တာဂတော (ဟုတ္တာ) ဒီဃနာသိကောဝါ-
ရှည်လွန်းသော နှာခေါင်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ နိစ္စပုဂ္ဂိုလ် ရိတသိဃ်၊ ဣက
နာသောဝါ - အမြဲယို၍ နေသော နှပ်ရှိသော နှာခေါင်း ရှိသူသည် သော်လည်း၊
(ဟောတိ)။

မဟာမုခေါဝါ - ကြီးသော မုခနိမိတ်ရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊
ယဿ - ယင်း မဟာမုခပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဋိမဏ္ဍိကဿ - ပဋိမည်သော ဖါး၏၊
(မုခနိမိတ္တံ) ဣဝ - ပါးစပ်၏ အမှတ်အသားကဲ့သို့၊ မုခနိမိတ္တံယေဝ - သည်သာ၊
မဟန္တံ - ကြီးသည်၊ ဟောတိ၊ မုခံပန - ပါးစပ်ပေါက်သည်ကား၊ လာဗုယဒိသံ -
ဗူးပေါက်နှင့်တူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတိရဒ္ဒကံ - အလွန်သေးငယ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
[ပါးစပ်ပုံသဏ္ဍာန်ကြီးသော်လည်း ပါးစပ်ပေါက်ကား သေးနေသည်၊] တိန္ဒမုခေါ
ဝါ - ကွဲသော ပါးစပ်ပေါက်ရှိသူသည် သော်၎င်း၊ ငက်မုခေါဝါ - ကောက်သော
ပါးစပ်ပေါက်ရှိသူသည် သော်၎င်း၊ ဥက္ခလိမုခဝန္တိသဒိသေဟိ - ထမင်းအိုး၏မျက်နှာ
ရစ်နှင့်တူကုန်သော၊ ဩဠေဟိ - လန်နေသော နှုတ်ခမ်းတို့နှင့်၊ သမန္တာဂတော
(ဟုတ္တာ)၊ မဟာဩဠေဝါ - ကြီးသော နှုတ်ခမ်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊
ဘေရိစမ္မသဒိသေဟိ - စည်ကြက်ကြောင်းသားရေနှင့် တူကုန်သော၊ ဒန္တေ - သွား
တို့ကို၊ ပိဒဟိတံ - ပိတ်ခြင်းငှါ၊ အသမတ္တေဟိ - မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ဩဠေဟိ -
တိုသော နှုတ်ခမ်းတို့နှင့်၊ သမန္တာဂတော (ဟုတ္တာ)၊ တနုက ဩဠေဝါ - သေးငယ်
သော နှုတ်ခမ်းရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)။

မဟာဓရောဠေဝါ - ကြီးသော အောက်နှုတ်ခမ်းရှိသူသည်၊ (ဟုတ္တာ - ရှိ)၊ တနုက
ဥတ္တရောဠေဝါ - သေးငယ်သော အထက်နှုတ်ခမ်း ရှိသူသည် သော်၎င်း၊ တနုက
အဓရောဠေဝါ - သေးငယ်သော အောက်နှုတ်ခမ်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မဟာဥတ္တရော
ဠေဝါ - ကြီးသော အထက်နှုတ်ခမ်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ [“မဟာဓရောဠေဝါ
တနုက ဥတ္တရောဠေဝါ” စသည်ဖြင့် အသီးအသီး ဝါသဒ္ဓါ ပါနေသည်ကား
မကောင်း၊ ၂ ပုဒ်မှ ဝါ တလုံးသာ ပါစေရမည်။] ဩဠေဆိန္ဒကောဝါ - ပြတ်သော
နှုတ်ခမ်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ ဧဠမုခေါဝါ - အရိယိုသော ခံတွင်းရှိသူသည် သော်
၎င်း၊ (အမြဲ သွားရည်ယိုနေသော ခံတွင်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊) ဥပက္ကမုခေါဝါ -
ဖုရယုထသော ခံတွင်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ (အဖုကလေးတွေပေါက်နေသော ခံတွင်း
ရှိသူသည် သော်၎င်း၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဥပက္ကမုခေါဝါ - စပ်သော နှုတ်ခမ်းရှိသည်
လည်း” ဟု ပေး၏။] ဗဟိ - အပြင်၌၊ ဝါ - အပြင်က၊ သေတေဟိ - ဖြူကုန်သော၊
အန္တော - အတွင်း၌၊ ဝါ - အတွင်းက၊ အတိရတ္တေဟိ - အလွန်နီကုန်သော၊ ဩဠေ
ဟိ သမန္တာဂတော (ဟုတ္တာ)၊ သင်္ခတုဏ္ဍကောဝါ - ခရုသင်းစွဲရှိသော နှုတ်ခမ်းရှိသူ
သည် သော်၎င်း၊ (တုဏ္ဍသဒ္ဓါ နှုတ်သီးအနက်ဟော၊) ဒုဂ္ဂန္ဓကုဏပမုခေါဝါ -
မကောင်းသော အနံ့ရှိသော ပုပ်သော ခံတွင်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)။

အဋ္ဌကဒန္တသဒိသေဟိ-ရှစ်ချောင်းရှိသောထွန်၏အသွားတို့နှင့်တူကုန်သော၊ ဒန္တဟိ - သွားတို့နှင့်၊ သမန္တာဂတော (ဟုတွာ) မဟာဒန္တာဝါ- ကြီးသော သွားရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဟေဋ္ဌာဝါ-အောက်၌သော်၎င်း၊ ဝါ- အောက်ကသော်၎င်း၊ ဥပရိဝါ- အထက်၌သော်၎င်း၊ ဝါ- အထက်ကသော်၎င်း၊ ဗဟိ- အပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခန္တဒန္တာ-ထွက်သော သွားရှိသည်၊(ဟုတွာ)အသုရ ဒန္တာဝါ-ခေါ်သော သွားရှိသူသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဩဋ္ဌေဟိ- နှုတ်ခမ်းတို့ဖြင့်၊ (ဒန္တ - သွားတို့ကို) ပိဒဟိတုံ- ပိတ်ဖုံးခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ကထေန္တဿေဝ - စကား ပြောသော်သာ၊ ဝါ-စကားပြောမှသာ၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ အကထေန္တဿ- စကားမပြောလသော်၊ နော(ပညာယတိ)-မထင်ရှား၊ တံ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဗ္ဗာ ဇေတုံ ဝန္တတိ၊ ပူတိဒန္တာဝါ- ပုပ်သော သွားရှိသူသည်သော်၎င်း၊ နိဒ္ဒန္တာ ဝါ-သွားမရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယဿ-၏၊ ဒန္တန္တရေ- သွားတို့၏ အကြား၌၊ ကလန္တကဒန္တာဝိယ-ရှင်၏ သွားကဲ့သို့၊ သုခုမဒန္တာ- သေးငယ်သော သွားသည်၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝန္တတိ။

ဂေါဟနသဒိသေန-နွား၏ မေးနှင့်တူသော၊ ဟနနာ-မေးနှင့်၊ သမန္တာဂတော (ဟုတွာ) မဟာဟနကောဝါ-ကြီးသော မေးရှိသူသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ)၊ ဒိယဟနကောဝါ- ရှည်သော မေးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ အန္တာ- အတွင်း၌၊ ပဝိ ဋ္ဌေနဝိယ-ဝင်နေသကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ အတိရဿေန- အလွန်တိုသော၊ ဟနကေန- မေးနှင့်၊ သမန္တာဂတော(ဟုတွာ)စိပိဋဟနကောဝါ-ပိညတ်သော မေးရှိသူသည် သော်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ ဘိန္ဒဟနကောဝါ-ကွဲသော မေးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဝက် ဟနကောဝါ-ကောက်သော မေးရှိသူသည်သော်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ ဘိက္ခုနိသဒိသ မုခေါ - ဘိက္ခုနီ၏ မျက်နှာနှင့် တူသော မျက်နှာရှိသော၊ နိမ္မဿဒါဋ္ဌိကောဝါ- မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်မရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဗကဂလသဒိသေန- ဗျိုင်း၏လည်ပင်း နှင့်တူသော၊ ဂလေန-လည်ပင်းနှင့်၊ သမန္တာဂတော(ဟုတွာ)ဒိယဂလောဝါ- ရှည်သော လည်ပင်းရှိသူသည်သော်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ အန္တာ- ၌၊ ပဝိဋ္ဌေနဝိယ- ဝင်နေသကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ ဂလေန သမန္တာဂတော (ဟုတွာ) ရဿဂလောဝါ- တိုသောလည်ပင်းရှိသူသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ)၊ ဘိန္ဒဂလောဝါ-ကွဲပြားသော လည်ပင်းရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဝါ-အောက်သို့ ညွတ်သော လည်ပင်းရှိသူသည် သော်၎င်း၊ [ဘိန္ဒဂလောတိ အဝနတဂလော-(ဝိမတိ)၊ အတွင်းချိုင့်နေသော ကြောင့် လည်ပင်း ၂ ခုကဲ့သို့ ကွဲပြားနေသည်-ဟုလို၊]

ဘဋ္ဌအံသကုဋောဝါ-လျှောက်သောပခုံးစွန်းရှိသူသည်သော်၎င်း၊ အဟတ္ထာ ဝါ-လက်မရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဧကဟတ္ထောဝါ- တဖက်သော လက်ရှိသူသည် သော်၎င်း၊ အတိရဿ ဟတ္ထောဝါ - အလွန်တိုသော လက်ရှိသူ သည်သော်၎င်း၊

အတိဒိယဟတ္ထောဝါ- အလွန်ရှည်သော လက်ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဘိန္ဒုဥရော
 ဝါ-ကွဲပြားသော ရင်ဘတ်ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ [ဘိန္ဒုဥရောတိ အတိနိန္ဒုဥရမဇ္ဈော-
 (ဝိမတိ၊) ရင်ဘတ် ၂ ခု၏ အလယ်ခေါင်၌ ချိုင့်ဝင်နေသောကြောင့် ကွဲပြား
 သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။] ဘိန္ဒုပိဋ္ဌိဝါ- ကွဲပြားသော ကျောက်ကုန်းရှိသူသည်သော်
 ၎င်း၊ ကစ္ဆုဂတ္ထောဝါ- ဝဲစားသော ကိုယ်ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (ခွေးဝဲစားကဲ့သို့
 တကိုယ်လုံး ဝဲတွေပေါက်နေသူသည်သော်၎င်း၊) ကဏ္ဍုဂတ္ထောဝါ- ယားနာ
 ရှိသော ကိုယ်ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဒဒ္ဒုဂတ္ထောဝါ- ပွေးနာရှိသော ကိုယ်ရှိသူသည်
 သော်၎င်း၊ ဂေါဓဂတ္ထောဝါ- ဖွတ်၏ ကိုယ်နှင့်တူသော ကိုယ်ရှိသူသည်သော်
 ၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ယဿ-ယင်းဂေါဓဂတ္ထုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဂေါဓယဝိယ - ဖွတ်၏
 ကဲ့သို့၊ ဂတ္ထတော - ကိုယ်မှ၊ စုဏ္ဏာနိ- အမှုန့်တို့သည်၊ ပတန္တိ-ကျကုန်၏၊ စ-
 ဆက်၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ ဧတံ - ဤကစ္ဆုဂတ္ထောစသော စကားကို၊ ဝိရူပ
 ကရဏံ- ဖောက်ပြန်သော အဆင်းရှိအောင် ပြုတတ်သော ရောဂါကို၊ သန္ဓာယ-
 ရည်ရွယ်၍၊ ဝိတ္တာရိတဝသေန- အကျယ်ချဲ့အပ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊
 ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ ကစ္ဆုဂတ္ထအစရှိသည်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော - ကို၊ န ဘိက္ခဝေ
 ပဉ္စဟိ အာဗာဓေဟိတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တနယေနော-ဖြင့်သာ၊
 ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။ [“သဗ္ဗဉ္စေတံဘိ ကစ္ဆုဂတ္ထောတိအာဒိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထစ
 ဝိနိစ္ဆယော ကုဋ္ဌာဒိသု ဝုတ္တော ဝေတိ အာဟာ ဝိနိစ္ဆယောတိ-ဝိမတိ။]

ဘဋ္ဌကဋီကောဝါ-လျှောက်သောခါးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဥဒ္ဓနကုဋသဒိသေ
 ဟိ-ဖိုခနောက်အဖျားနှင့်တူကုန်သော၊ အစ္စုဂ္ဂတေဟိ-အထက်သို့ချွန်တက်ကုန်
 သော၊ အာနိသဒမံသေဟိ-တင်ပါး၏အသားတို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော (ဟုတွာ)၊
 မဟာအာနိသဒေါဝါ-ကြီးသော တင်ပါးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ မဟာ
 ဥရုကောဝါ- တုတ်သော ပေါင်ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဝါတဏ္ဍိကောဝါ - လေ
 ဝင်သော ဥရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (မုတ်ကြီးသူသည်သော်၎င်း၊) [ဝါတဏ္ဍိကောတိ
 အဏ္ဍဝါတရောဂေန ဥဒ္ဓုမာတဗိဇဏ္ဍကောသေန သမန္ဓာဂတော၊ ယဿ နိ
 ဝါသနေန ပဋိစ္ဆန္ဓမ္မိ ဥန္နတံ ပကာသတိ၊ သောဝ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊- ဝိမတိ။]
 မဟာဇာဏုကော- ကြီးသော ဒူး ပုဆစ် ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ သဗ်ဇနဇာဏု
 ကောဝါ- အချင်းချင်းထိခိုက်သော ဒူး ပုဆစ် ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ယဋ္ဌိသဒိသ
 ဇဗော-ဝါးတောင်ဌေးနှင့်တူသောခြေသလုံးရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒိယဇဗောဝါ-
 ရှည်သော ခြေသလုံးရှိသူသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ ဝိကဋောဝါ- ဖီလာသွား
 သော ခြေရှိသူသည်သော်၎င်း၊ [ဝိကဋောတိ တိရိယံ ဂမနပါဒေဟိ သမန္ဓာဂတော၊
 ယဿ စ စက်မတော ဇာဏုကာ ဗဟိ ဂစ္ဆန္တိ၊-ဋီကာ။]

ပဏ္ဍောဝါ- နေခံသို့လည်သော ခြေရှိသူသည်သော်၎င်း၊ [ပဏ္ဍောတိ ပစ္စတော
 ပရိဝတ္တပါဒေဟိ သမန္ဓာဂတော၊ ယဿ စက်မတော ဇာဏုကာ အန္ဓော ပဝိသ

န္တိ၊ - ဇီကာ၊] ဥပဒ္ဒပိဏ္ဍိကောဝါ - အောက်သို့သက်သော ကြီးသော သလုံး မြင်းခေါင်းသားရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ဝါ-အထက်သို့တက်သော ကြီးသော သလုံး မြင်းခေါင်းသား ရှိသူသည်သော်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ သော-ထို ဥပဒ္ဒပိဏ္ဍိကပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ဟေဋ္ဌာ - အောက်သို့၊ ဩရုဋ္ဌာဟိဝါ - သက်ဆင်းသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ ဥပရိ - အထက်သို့၊ အာရုဋ္ဌာဟိဝါ - တက်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟတိဟိ - ကြီးကုန်သော၊ ဇဗ္ဗိပိဏ္ဍိကာဟိ - သလုံးမြင်းခေါင်းသား တို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော(ဟုတ္တာ)ဒုဝိဓော- ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ မဟာဇဗ္ဗောဝါ-ကြီးသော ခြေသလုံး ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ထူလဇဗ္ဗိပိဏ္ဍိကောဝါ - ဝဖြိုး ကြီးမားသော သလုံးမြင်းခေါင်းသား ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ မဟာပါဒေါဝါ- ကြီးသော ခြေရှိသူ သည်သော်၎င်း၊ မဟာပဏှိဝါ-ကြီးသော ဖနောင့်ရှိသူသည်သော်၎င်း၊ ပါဒဝေမ ဇ္ဈတော-ခြေဖမိုး၏အလယ်မှ၊ ဥဋ္ဌိတဇဗ္ဗော- ပေါ်ထွက်သော ခြေသလုံးရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဋ္ဌိကပါဒေါဝါ - ခြေဖမိုး၏အလယ်မှပေါက်သော ခြေသလုံးရှိသူ သည်သော်၎င်း၊(ဟောတိ)။

ဝင်္ကပါဒေါဝါ-ကောက်သော ခြေရှိသူသည်သော်လည်း(ဟောတိ၊) သော- ထို ဝင်္ကပါဒပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အန္ဓောဝါ- အတွင်း၌သော်၎င်း၊ ဗဟိဝါ-ပြင်ဘက်၌ သော်၎င်း၊ ပရိဝတ္တပါဒေါ-လည်သောခြေရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒုဝိဓော-၏၊ သိဝိ ဝေရဖဏသဒိသာဟိ - ဂျင်းတက်၏ ပါးပျဉ်းနှင့် တူကုန်သော၊ အင်္ဂုလီဟိ- လက်ချောင်း ခြေချောင်းတို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော (ဟုတ္တာ) ဝဏ္ဏိကင်္ဂုလိဝါ- ဂျင်းတက်အလား များသောအဖုရှိသော လက်ချောင်း ခြေချောင်း ရှိသူသည်သော် လည်း၊(ဟောတိ)၊ ကာဠဝဏ္ဏဟိ- မည်းနက်သော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ပူတိ နခေဟိ- ပုပ်သော လက်သည်းခြေသည်းတို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတော (ဟုတ္တာ) အန္ဓ နခေါဝါ-ကဏ်းသော လက်သည်း ခြေသည်းရှိသူသည်သော်လည်း၊(ဟောတိ) သဗ္ဗောပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သေ - ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရိသဒ္ဓသကော- ပရိသတ်ကိုဖျက်ဆီးတတ်သူတည်း၊ ဝေရူပေါ-သော၊ ပရိသဒ္ဓသကော-ပရိသတ် ကို ဖျက်ဆီးတတ်သူကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ [ဤကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်တယောဝံပါသော ပရိသတ်သည် ငါးခုံးမ တကောင်ကြောင့် တလှေလုံး ပုပ်ရသကဲ့သို့၊ ကြည့်၍ မကောင်းအောင် အာရေပျက်၏၊ထို့ကြောင့် “ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သာမဏေလည်း ပြုမပေးရ၊ ရဟန်းလည်း ပြုမပေးရ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။]

ကာဏောတိ- ကား၊ ပသန္ဓန္ဓောဝါ- ကဏ်းသော စက္ခုအကြည်ရှိသူသည် သော်လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ပုဗ္ဗာဒိဟိ- ပြည်အစရှိသည်တို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် သလိပ် သည်းခြေသွေး လေတို့ကိုယူ၊) ဥပဟတပသာဒေါဝါ-ဖျက်ဆီးအပ်သော စက္ခုအကြည် ရှိသူသည်သော်လည်း၊ (ဟောတု)၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒ္ဓိဟိ- ၂ လုံးကုန်သော၊ (အက္ခိဟိ) ဝါ- မျက်စိတို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဧကေန-သော၊

အက္ခိနာဝါ-၎င်း၊ န ပဿတိ-မမြင်ရ၊ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ပန- ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယံ - ဌ၊ ကေက္ခိကာဏော - တလုံးသောမျက်စိ တို့ဖြင့်ကမ်းသူကို၊ ကာဏောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဒွိအက္ခိကာဏော- ၂ လုံး သောမျက်စိဖြင့် ကမ်းသူကို၊ အန္ဓန-အန္ဓသဒ္ဓါဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သိမ်းယူအပ် ပြီ၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-ဌ၊ ဇစ္စန္ဓော - ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကမ်းသူကို၊ အန္ဓော တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥဘယမ္ပိ- ၂ မျိုးလုံးသော စကားသည် လည်း၊ ပရိယာယေန - ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ယုဇ္ဇတိ- သင့်၏၊ ဟတ္ထကုဏိဝါ- လက်အားဖြင့် ကောက်သူသည်သော်၎င်း၊ ပါဒကုဏိဝါ-ခြေအားဖြင့် ကောက်သူ သည်သော်၎င်း၊ အင်္ဂုလိကုဏိဝါ - လက်ချောင်း ခြေချောင်းအားဖြင့် ကောက်သူ သည်သော်၎င်း၊ ကုဏိတိ-မည်၏၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧတေသုဟတ္ထာဒိသု- ဤ လက်အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအင်္ဂါသည်၊ ဝက်-ကောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပညာယတိ - ထင်ရှား၏၊ သော-သည်၊ ကုဏိ နာမ-မည်၏။

ခဗ္ဗောတိ-ကား၊ နတဇာဏုကောဝါ - ကိုင်းညွတ်သော ဒူး ပုဆစ်ရှိသူသည် သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဘိန္ဒုဇယောဝါ-ကွဲပြားသော သလုံးမြင်းခေါင်း ရှိသူ သည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သင်္ကုဋိတပါဒတ္တာ-တွန့်သော ခြေရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ခွေလိပ်သော ခြေရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပိဋ္ဌိ ပါဒမဇ္ဈေန-ခြေဖမိုး၏ အလယ်ဖြင့်၊ စက်မန္တော-လမ်းသွားရသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကုဏ္ဍပါဒကောဝါ - တုံးသော ချို့တဲ့သော ခြေရှိသူသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ အဂ္ဂေ-အဖျား၌၊ သင်္ကုဋိတပါဒတ္တာ- ကြောင့်၊ ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန-ခြေဖမိုး၏ အဖျား ဖြင့်၊ စက်မန္တော-လမ်းသွားရသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ကုဏ္ဍပါဒကောဝါ-သော်လည်း၊ (ဟောတိ၊) အဂ္ဂပါဒေနဝ - ခြေဖျားဖြင့်ပင်၊ စက်မနခဗ္ဗောဝါ - ခွင်သော လမ်းသွားရခြင်းရှိသူ သည်သော်လည်း၊(ဝါ-လမ်းသွားရခြင်းအားဖြင့် ခွင်သူသည်

x x x x x x x

မဇ္ဈေ၊ ပေ၊ စက်မန္တော။ ။ မဇ္ဈေသင်္ကုဋိတပါဒတ္တာသည် ကုဏ္ဍပါဒကော၏ အကြောင်းပြု ဟိတ်တည်း၊ ပိဋ္ဌိပါဒမဇ္ဈေန စက်မန္တောသည် ထို ကုဏ္ဍပါဒ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သွားပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ [စာအုပ်တို့၌ “ကုဏ္ဍ”ဟု ရှိသော်လည်း၊ (၇၂၉) အဘိဓာန်၌ “ကုဏ္ဍော မန္တော ကြိယာသုဟိ-ထိုထို ကြိယာတို့၌ ညံ့၍င်းသူကို “ကုဏ္ဍ” ခေါ်သည်”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝေကလ္လ (ချို့တဲ့ခြင်း) အနက်ဟော ကုဋ်ဓာတ် ဖြင့် “ကုဏ္ဍ”ဟုသာ ရှိသင့်၏။]

အဂ္ဂေ၊ ပေ၊ စက်မန္တော။ ။ အဂ္ဂေသင်္ကုဋိတပါဒတ္တာသည် ကုဏ္ဍပါဒကော၏ ဟိတ်တည်း၊ ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန စက်မန္တောသည် ထို ကုဏ္ဍပါဒ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သွားပုံကိုပြသော စကားတည်း၊ [ကုဏ္ဍပါဒသေဝ ဂမနသဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ၊ - “ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန စက်မ မန္တောတိ၊-ဒီကာ။]

သော်လည်း၊) (ဟောတိ)၊ ပဏိကာယ - ခြေဖနောင့်ဖြင့်၊ စက်မန ခဉ္စောဝါ (ဟောတိ)၊ ပါဒဿ-ခြေ၏၊ ဗာဟိရန္တေန-ပြင်ဘက် အစွန်ဖြင့်၊ စက်မနခဉ္စောဝါ (ဟောတိ)၊ ပါဒဿ-၏၊ အပ္ပန္နရန္တေန-အတွင်း အစွန်ဖြင့်၊ စက်မနခဉ္စောဝါ (ဟောတိ)၊ ဂေါပကနံ- ခြေဖမျက်တို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဘဂ္ဂတ္တာ- ပျက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သကလေန- သော၊ ပိဋ္ဌိပါဒေန - ခြေဖမိုးဖြင့်၊ စက်မနခဉ္စောဝါ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗောပိ-အားလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သေ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ခဉ္စော ယေဝ- ခဉ္စချည်းသာတည်း၊ သော- ထို ခဉ္စပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။

ယဿ - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧကော - တဖက်သော၊ ဟတ္ထောဝါ-လက်သည် သော်၎င်း၊ ပါဒေါဝါ- ခြေသည်သော်၎င်း၊ အနုသရီရံဝါ- ထက်ဝက်သောက်ယံ သည်သော်၎င်း၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ န ဝဟတိ- မဆောင်ရွက်နိုင်၊ (သော) ပက္ခဟတောတိ- မည်၏၊ ပိဋ္ဌသပ္ပိ- ဘီး(ဘိန်း)တပ်အပ်သော အင်းပျဉ်ငယ်ဖြင့် သွားရသူကို၊ ဆိန္ဒူရိယာပထောတိ-ထဟူ၍၊ ဝါ- ပြတ်သော ဣရိယာပုထ်ရှိသူ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ ဇရာဒုဗ္ဗလောတိ- ကား၊ ဇိဏ္ဏဘာဝေန - အိုသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗလော-အားမရှိသည်၊(ဟုတွာ)၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ စိဝရရဇနာဒိ ကမ္မံ- သက်န်းဆိုးခြင်း အစရှိသောအမှုကို၊ ကာတုဗ္ဗိ - ပြုခြင်းငှါလည်း၊ အသမတ္ထော - မစွမ်းနိုင်သူတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယော - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟလ္လကော-ကြီးသည်၊(သမာနော)ပိ-သော်လည်း၊ ဗလဝါ-အားရှိသေးသည်၊ ဟောတိ၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတံ- သုမ်သင်ခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်သေး၏၊ သော-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ဇစ္စန္ဒော-ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်ကလေးသူကို၊ အန္ဓောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝစီဘေဒေါ-စကားလုံး၏ကွဲပြားခြင်းသည်၊ နပ္ပဝတ္တတိ - မဖြစ်၊ (စကားမပီ)၊ (သော) မူဂေါတိ - မည်၏၊ ဝါ-(အ)သူ မည်၏၊ ယဿာပိ-၏လည်း၊(ဝစီဘေဒေါ-သည်၊) ပဝတ္တတိ-၏၊(စကားတော့

x x x x x x x

ပါဒဿ၊ ပေ၊ စက်မနခဉ္စောဝါ။ ။ ခြေဖဝါး၏ အပြင်ဘေးအစွန်ဖြင့် လမ်းသွား ရသူ၊ အတွင်းဘေးအစွန်ဖြင့် လမ်းသွားရသူ၊ ဤ ၂ မျိုးလုံးပင် ခြေဖဝါး အပြင်၏ အပြင်ဘေး အတွင်းဘေး အစွန်တို့ဖြင့် လမ်းသွားရသူကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။ [ပါဒဿ ဗာဟိရန္တေနာတိစ၊ အပ္ပန္နရန္တေနာတိ စဇ္ဇဒံ ပါဒတလဿ ဥဘောဟိ ပရိယန္တေဟိ စက်မနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-ပိမတိ။]

ပက္ခဟတော။ ။ ပက္ခ- တဖို (တပိုင်း) + ဟဘ- ပျက်သူ၊ ပက္ခော+ဟတော ယဿာတိ ပက္ခဟတော၊ ဝဲဘက် ယာဘက် ၂ ဘက်တွင် ဖြစ်စေ၊ အထက်ဘက် အောက်ဘက် ၂ ဘက်တွင်ဖြစ်စေ ပျက်သူတည်း။ “ သုက္ခာပါဒစွဲသူ ” ဟု ခေါ်ကြ၏။

ပိဋ္ဌသပ္ပိ။ ။ ခြေဖြင့်မသွားနိုင်သောကြောင့် အင်းပျဉ်ငယ်ကို အောင်၌ ဘီး(ဘိန်း) တပ်၍ ထို အင်းပျဉ်ပေါ်ဝယ် ထိုင်ပြီးလျှင် ဒုတ်ဖြင့် လှေလှော်သကဲ့သို့လှော်၍ သွားရ သူ၊ သပ္ပတိတိ သပ္ပိ၊ ပိဋ္ဌေန+သပ္ပိ ပိဋ္ဌသပ္ပိ၊ [သပ္ပဇာတ်+ ဣပစ္စည်း။]

ပိ၏။)ပန-ထိုသို့ပင် စကားပီပါသော်လည်း၊ သရဏဂမနံ-သရဏဂုံကို၊ ဘာသိ
တုံ-ရွတ်ဆိုခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ မမ္မ
နမ္မိ - မန်းစွဲသူကိုလည်း၊ ဝါ- ထစ်အ သူကိုလည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန-
အန္ဓယကား၊ ယော- သည်၊ သရဏဂမနမတ္တံ - သရဏဂုံမျှကို၊ ပရိပုဏ္ဏံ- စွာ၊
ဘာသိတုံ-ငှါ၊ သက္ကောတိ၊ တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဗ္ဗေန- အလုံးစုံသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-
အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊(တနည်း၊)သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ-အချင်းခပ်သိမ်း၊ န သုဏ္ဍာတိ-
မကြားရ၊(သော-ထို အလုံးစုံ မကြားရလောက်အောင် နားထိုင်းသူသည်၊)ပမိ
ရောတိ-ရမည်၏။ ပန-အန္ဓယကား၊ ယော-သည်၊ မဟာသဒ္ဓံ-ကျယ်သောအသံ
ကို၊ သုဏ္ဍာတိ-ကြားရသေး၏၊ တံ - ထို သူ ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ အန္ဓမူဂါ
ဒယော- အန္ဓမူဂအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဥဘယဒေါသဝသေန- ကဏ္ဍခြင်း၊
(အ)ခြင်းဟူသော ၂ပါးစုံသော အပြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာ- မိန့်တော်မူအပ်
ကုန်ပြီ၊(အန္ဓမူဂပမိရပုဂ္ဂိုလ်ကား ဥဘယဒေါသသမာမက ဒေါသတ္တယ၏ အစွမ်း
ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်။) စ-ဆက်၊ ယေသံ - အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဗ္ဗဇော - ရှင့်
အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဥပသမ္ပ
ဒါပိ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တာဝ-ပယ်အပ်ပြီးသည်သာ။

ပန- ဆက်၊ တေ - ထို ပယ်အပ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သံယော-သည်၊ သစေ
ဥပသမ္ပဒေတိ-အံ၊(ဝေံသတိ)၊ သဗ္ဗေပိ-နံသော၊ ဟတ္ထစိန္တာဒယော- ဟတ္ထစိန္တာ
အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သူပသမ္ပန္နာ- ကောင်းစွာ ပညွှင်းအဖြစ်သို့ရောက်ကုန်
၏၊ (ရဟန်းအဖြစ် အထမြောက်ကုန်၏၊) ပန - ထိုသို့ပင် သူပသမ္ပန္နဖြစ်ပါ
ကုန်သော်လည်း၊ ကာရကသံယော - ဥပသမ္ပဒကံကိုပြုသော သံဃာသည်၎င်း၊
အာစရိယုပဇ္ဈာယာစ-ကမ္မဝါစာ ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၎င်း၊ အာပတ္တိတော-
ဒုက္ကဋ်အာပတ်မှ၊ န မုစ္စန္တိ။ [ဥတ္တာ ကရောန္တောဝ နမုစ္စတိ၊ ဇီဝိတန္တရာယာဒိ
အာပဒါသု အရူစိယာ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဒေန္တဿ အနာပတ္တိ၊-ဝိမတိ။]

စ-သာဓကကား၊ အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ဒုဩသာရိတောတိ - ဟူ၍၊ ဝက္ခတိ-
မိန့်တော်မူလတံ၊[ဘိက္ခဝေ-တို့၊ဩသာရဏံ-သံဃာ့ဘောင်သို့ သွတ်သွင်းခြင်းသို့၊

x x x x x x x

မမ္မန။ ။သတ္တတ၌ မရိ(န)သည် ပါဠိ၌ “ မမ္မန ” ဟု ဖြစ်၏။ စကားပြောရာ၌
ချွတ်ယွင်းသူတည်း၊ [မမ္မနန္တိ-ဌာနကရဏဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝေန အယုတ္တက္ခရာဝစနံ၊
(မသင့်သော မမှန်သော အက္ခရာစကားလုံးရှိသူ၊)ဝစနာနုကရဏေန ဟိ (စကား
တလုံးကို အထပ်ထပ် ပြောခြင်းကြောင့်၊)မမ္မနောတိ ဝုတ္တော၊ ယောစ ကရဏသမ္ပ
န္နောပိ (ဌာနကရိုဏ်းပြည့်စုံသော်လည်း၊) ကေမေဝအက္ခရံ ဟိတ္တာရမဟုလော (အီး-
အဲ များလျက်) ဝဒတိ၊ သောပိ ဣဓေဝ သင်္ဂယတိ၊-ဝိမတိ။] စကားတလုံးကို အထပ်
ထပ် ဆိုရသူ၊ အသံကို ဒရွတ်ဆွဲ၍ အီး-အဲနှင့် ဆိုနေရသူ၊ စကားထစ်သူတည်း။

အပ္ပတ္တော-မရောက်သော၊ ပုဂ္ဂလော - သည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ တံ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သံဃော - သည်၊ စေ ဩသာရေတိ-အကယ်၍ သံဃာ့ဘောင်သို့ သွတ်သွင်းအံ့၊ ဧကစ္စော-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဟတ္ထန္တိန္ဒစသုကို၊) သုဩသာရိတော- ကောင်းစွာ သွတ်သွင်းအပ်ပြီ၊ ဧကစ္စော - အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (ဥနုဒိသတိဝဿ စသုကို၊) ဒုဩသာရိတော-မကောင်းသဖြင့် သွတ်သွင်းအပ်ပြီ၊] တဿ-ထို အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော - အနက်သည်၊ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ- တိုက်ရိုက်လာရာ ပါဠိရပ်၌သာ၊ [စမေယုက္ခန္ဓက, ဒွေနိဿာရနာဒိကထာကို ဆိုသည်။] အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊..... ဟတ္ထန္တိန္ဒာဒိဝတ္ထုကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

—•—

အလန္တိနိဿယကထာ

အလန္တိနိ နိဿယ ဝသန္တိတိ(တ္ထေ)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဥပယောဂတ္ထ- ဒုတိယာဝိဘတ်၏အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်တည်း၊ အလန္တိပုဂ္ဂလေ- အလန္တိပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ နိဿယ - မှီ၍၊ ဝသန္တိ - နေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယာဝ ဘိက္ခုသဘာဂတံ ဇာနာတိတိ-ကား၊ နိဿယဒါယကဿ- နိဿယည်း ပေးနိုင်သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဘိက္ခုဟိ- အခြားလန္တိရဟန်းတို့နှင့်၊ သဘာဂတံ- သီလစသောဂုဏ်အားဖြင့် တူသော အဘို့ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ လန္တိဘာဝံ- လန္တိ ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖြစ်ကို၊(သဘာဂတံ-ကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ယာဝ-လောက်၊ ဇာနာတိ- သိရ၏၊(တာဝ စတူဟပဉ္စာဟံ အာဂမေတံ အနုဇာနာမိ-၌စပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ တဿ-ထို ကြောင့်၊ (ဘိက္ခုသဘာဂ၏အဖြစ်ကို သိသည့်တိုင်အောင် ဆိုင်းငံ့ ဘို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နဝံ - အသစ်ဖြစ်သော၊ ဌာနံ- အရပ်သို့၊ ဂတေန-ရောက်သောရဟန်းသည်၊(ဝုစ္စမာနေနာပိ-၌ ဇဉ်းငယ်စပ်၍ ဂဟေတဗ္ဗော ၌စပ်။) ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ဧဟိ-လာလော၊ နိဿယံ-ကို၊ ဂဏှာဟိ- ယူလှည့်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနေနာပိ - ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ စတူဟ ပဉ္စာဟံ-၄ ရက်, ၅ ရက်မျှ၊ နိဿယဒါယကဿ-နိဿယည်းပေးမည့်ဆရာ၏၊ လန္တိဘာဝံ-ကို၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-စုံစမ်း၍၊ နိဿယော-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏။

x x x x x x x

ဘိက္ခုသဘာဂတံ။ ။ “ဘိက္ခုဟိ+သဘာဂတံ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဘိက္ခုဟိ+ သဘာဂေါ ဘိက္ခုသဘာဂေါ” ဟု ပြု၊ သဘာဂေါကို “သ+ဘာဂေါ” ဟုခွဲ၊ သမာနော တာဂေါ(ဒိဋ္ဌိသီလစသောဂုဏ်အဖို့) ယဿာတိ သဘာဂေါ၊ ဘိက္ခုသဘာဂဿ+ ဘာဂေါ ဘိက္ခုသဘာဂတာ၊ ဘိက္ခုသဘာဂတံ နောက်၌ “ ဇာနာမိ ” ဟု တွေ့ရ၏။ “ဘိက္ခု - နိဿယည်းယူမည့် ရဟန်းသည် ” ဟု ကတ္တားထည့်သင့် သောကြောင့် “ဇာနာတိ” ဟု ရှိသင့်သည်။

ထေရော-ထေရ်သည်၊ လဇ္ဇိ-လဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘိက္ခုနံ-အခြား
 ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ သုတွာ- ကြားရ၍ (ကြားရလျှင်)၊ အာဂတ
 ဒိဝသေယော - ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်ရာနေ့၌ပင်၊ (နိဿယံ-ကို)၊ ဂဟေတု
 ကာမော-ယူခြင်းငှါအလိုရှိသည်၊ သစေ ဟောတံ-အံ့၊ ပန-ထိုသို့ပင်ယူလိုပါသော်
 လည်း၊ ထေရော-သည်၊ (နိဿယည်းပေးမည့်ထေရ်သည်)၊ တာဝ အာဂမေဟိ-
 ဆိုင်းငံ့ဥးလော၊ ဝသန္တော-နေလသော်၊ (နေရင်း)၊ ဇာနိဿသိ-လဇ္ဇိဟုတ်
 မဟုတ် သိရလတံ၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ကတိပါဟံ - အနည်းငယ်သောရက်မျှ၊
 အာစာရံ-အကျင့်ကို၊ (နိဿယည်းယူမည့် ရဟန်း၏အကျင့်ကို)၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-
 ၍၊ နိဿယံ-ကို၊ (သစေ)ဒေတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ) ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ (ထိုရက်
 အတွင်း နိဿယည်းမယူဘဲနေခြင်းငှါ အပ်၏၊) ပကတိယာ- ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊
 နိဿယဂ္ဂဟဏဋ္ဌာနံ-နိဿယည်းယူရာအရပ်သို့(နိဿယည်းယူနေကျနေရာသို့)၊
 ဂတေန-ရေခံသောရဟန်းသည်၊ တဒဟေဝ-ထို ရေခံရာနေ့၌ပင်၊ (နိဿယော)
 ဂဟေတဗ္ဗော၊ ကေဒိဝသဓိ-တနေ့မျှလည်း၊ ပရိဟာရော- အာပတ်မသင့်ဘို့ရန်
 အစောင့်အရှောက်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပဌမယာမေ-ပဌမယာမ၌၊ အာစရိယသ-
 နိဿယည်းဆရာ၏၊ ဩကာသော-အားလပ်ခွင့်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊(ဝေံသတိ)၊
 ဩကာသံ-ကို၊ အလဘန္တော-မရသည်၊(ဟုတွာ)၊ ပစ္စုသသမယေ-မိုးသောက်
 အခါ၌၊ (အရုဏ်မတက်မီအခါ၌)၊ ဂဟေဿာမိ - ယူအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
 (သစေ)သယတိ-အကယ်၍အိပ်အံ့၊ အရုဏံ-အရုဏ်ကို၊ ဥဂ္ဂတမ္ဗိ-တက်သွား
 သည်ကိုလည်း၊(သစေ)န ဇာနာတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အနာပတ္တိ။

ပန-သို့မဟုတ်၊ ဂဏှိဿာမိ- နိဿယည်းယူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဘောဂံ-
 နှလုံးသွင်းမှုကို၊ အကတွာ- မပြုမှု၍၊ သစေ သယတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အရုဏု
 ဂ္ဂမနေ-အရုဏ်တက်ရာအခါ၌၊ ဒုက္ကဋံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဂတပုဗ္ဗံ-မရောက်
 အပ်ဘူးသော၊ ဌာနံ - အရပ်သို့၊ ဂတေန - ရောက်သောရဟန်းသည်၊ ဒုတ္တိဏိ
 ဒိဝသာနိ- ၂ ရက်, ၃ ရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ-နေပြီး၍၊ ဂန္တုကာမေန-သွားလို
 လသော်၊ အနိဿိတေန - မမှီဘဲ၊ ဝသိတဗ္ဗံ - နေနိုင်၏၊ (၂ ရက်, ၃ ရက်နေပြီး
 သွားမည်ဖြစ်သောကြောင့် နိဿယည်းမယူဘဲ နေနိုင်၏၊) သတ္တာဟံ-၇ ရက်ပတ်
 လုံး၊ ဝသိဿာမိ - နေအံ့၊ ဣတိ - သို့၊ အာလယံ - အာလယကို၊ (ထိုအရပ်၌
 တွယ်ဘာသောဆန္ဒကို အာလယ- ဟု ခေါ်သည်၊) ကရောန္တေနပန - ပြုသော
 ရဟန်းသည်ကား၊ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော၊ ထေရော-သည်၊ သတ္တာဟံ-၇ ရက်
 လောက်၊ ဝသန္တဿ- နေသူ၏၊ နိဿယေန - နိဿယည်းဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ်
 အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဒဒတိ - အကယ်၍ ပြောအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊
 ပဋိက္ခိတ္တကာလတော-ပယ်မြစ်အပ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ လဒ္ဓ ပရိဟာရော-
 ရအပ်သော အစောင့်အရှောက်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။

ဂမိကာဒိနိဿယဝတ္ထု ကထာ

နိဿယ ကရဏီယောတိ - ကား၊ ကရဏီယ နိဿယော - ပြုထိုက်သော နိဿယည်းယူခြင်း ရှိ၏။ မယာ- သည်၊ နိဿယော- နိဿယည်းယူမှုကို၊ ကရဏီယော-ပြုထိုက်၏။ (နိဿယော-ကို) ဂဟေတဗ္ဗော- ယူထိုက်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ နိဿယံ အလဘမာနေနာတိ-ကား၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂ ပွဋိပန္ဓေသု - အခွန်ရှည်သောခရီးကို သွားသူတို့တွင်၊ နိဿယဒါယကေ- နိဿယည်းပေးနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အသတိ - မရှိလသော်၊ (မပါလသော်)၊ နိဿယံ-ကို၊ န လဘတိနာမ-မရသည်မည်၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ အလဘန္တေန-မရလသော်၊ ဝါ-မရသောရဟန်းသည်။ အနိဿိတေန-နိဿယည်းဆရာကို မမှီဘဲ၊ ဗဟုနိဝိ-များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ-နေတို့ပတ်လုံး၊ ဂန္တဗ္ဗံ- ခရီးသွားနိုင်၏။ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ နိဿယံ-ကို၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ ဝုတ္တပုဗ္ဗံ - နေအပ်ဘူးရာဖြစ်သော၊ ကဗ္ဗိ - တစုံတခုသော၊ အာဝါသံ - ကျောင်းတိုက်သို့၊ သဗေ ပဝိသတိ - အကယ်၍ ဝင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကရတ္တံ - တညဉ့်မျှ၊ ဝသန္တနာပိ - နေသော အာဂန္တုကရဟန်းသည်လည်း၊ နိဿယော- ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော- ၍၊ အန္တရာ မဂ္ဂ-လမ်းခရီးအကြား၌၊ ဝိဿမန္တာဝါ - အပန်းဖြေလျက်သော်၎င်း၊ သတ္ထံ- ကုန်သည်အပေါင်းကို၊ ပရိယေသန္တာဝါ - ရှာမှီးလျက်သော်၎င်း၊ ကတိပါဟံ- အနည်းငယ်သောရက်မျှ၊ ဝသတိ-အံ့၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ အန္တာဝဿေ-ဝါတွင်း၌၊ နိဗဒ္ဓာသံ- အမြဲနေရာအရပ်၌၊ ပသိတဗ္ဗံ-နေရာ၏၊ နိဿယော-ကိုလည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏။ ပန-ဆက်၊ နာဝါယ-လေ့ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တဿ-သွားသောရဟန်း၏၊ ဝဿာနေ-မိဃ်းလသည်၊ အာဂတေပိ-ရေခံပါ သော်လည်း၊ နိဿယံ-ကို၊ အလဘန္တဿ-မရလသော်၊ အနာပတ္တိ(ဟောတိ)။

x x x x x x x

နိဿယကရဏီယော။ ။ “ကရဏီယနိဿယော” ဟု ရှေ့နေ့ကပြင်၍ ဖွင့်သော ကြောင့် ဝိသေသန နောက်ကျသော ပုဒ်ဟုသိစေ၏။ ကရဏီယောကိုလည်း “ဂဟေတဗ္ဗော” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နိဿယဖြင့် နိဿယဂဟဏတိုင်အောင် ယူ၊ ဂဟဏ ဟူသော နောက်ပုဒ်ကြော့၊ “ပြုထိုက်သော နိဿယည်း ယူရခြင်း ရှိ၏” ဟု သဒ္ဓတ္ထ၊ “နိဿယည်းယူထိုက်၏” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွ ဖြစ်၏။ [နိဿယဂ္ဂဟဏံ နိဿယော၊- ဝိကာ။]

ဝေတိ အာနပတ္တိ။ ။ ဂမနေ သဥဿာဟတာယ တထာဝသန္တောပိ အဗ္ဗိကောဝ- ဆက်၍ သွားဘို့ရန် အားထုတ်ခြင်းရှိသောကြောင့် ထိုသို့ သွားနေ့ သတ္တကို စောင့်မျှော် နေသော်လည်း ခရီးသွားနေသူဖြစ်၏။ ဤစကားဖြင့် (ပင်ပန်းခြင်းစသည် မရှိပါမှ) အာပတ်ဟု ပြ၏။ သင်္ကန်းဆိုးဘို့ရန်စသည်ကိစ္စဖြင့် ဆရာကစေခိုင်း၍ သွားရလျှင်လည်း “ကိစ္စပြီးလျှင် ပြန်ခဲ့ရမည်၊ ဆက်၍မနေရ” ဟုပြ၏။ ဆရာတို့ကလည်း “နိဿယည်း ဆရာ မရှိသောအရပ်သို့ အကြာကြီးနေဘို့ရန် မစေခိုင်းကောင်း” ဟု ဝိမတိဝိကာ၂ ဆိုသည်။

ယာစိယမာနေနာတိ - ကား၊ တေန ဂိလာနေန- ထို ဂိလာနသည်။ (ပါဠိ တော်၌ ခရီးသွားဖေ၍ ရဟန်း ၂ ပါးတို့တွင် တပါးက ဂိလာနဖြစ်နေသောကြောင့် ထို ပါဠိတော်၌လာသော ဂိလာနကို ညွှန်၍ “တေန” ဟု ဆိုသည်။) ယာစိယ မာနေန- နေ့ဘိုရန် တောင်းပန်အပ်သော်၊ အနိဿိတေန - နိဿယည်း ဆရာကို မမှီဘဲ၊ ဝသိတဗ္ဗ-နေနိုင်၏၊ မိ-တပည့်တော်ကို၊ ယာစာဟိ-နေ့ဘိုရန် တောင်းပန် ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္ဆမာနာပိ-ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ (ဂိလာနပဋ္ဌာက က နိဿယည်း မယူဘဲနေကောင်းအောင် မိမိကို ဆိုင်းခွဲဘိုရန် တောင်းပန်ခိုင်းပါ သော်လည်း၊) ဂိလာနော - သည်၊ မာနေန - မာနကြောင့်၊ သစေ န ယာစတိ- အကယ်၍ နေ့ဘိုရန်မတောင်းပန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကန္တဗ္ဗံ သွားရာ၏၊ [နိဿယည်း ဆရာမရှိဘဲ မနေကောင်းသောကြောင့် သွားရမည်။]

ဗာသု ဟောတိတိ- ကား၊ သမထဝိပဿနာနံ- သမထ ဝိပဿနာတို့ကို၊ ပဋိ လာဘဝသေန- ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဖါသု- ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိ၊ [သမထ ဝိပဿနာနံ ပဋိလာဘဝသေန - ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဆွမ်းကွမ်း ချမ်းသာမှု စသည်ကို ပယ်သည်။] ဟိ-မှန်၊ ဣမံ ပရိဟာရံ-ဤ အာပတ်မသင့်အောင် စောင့် ရှောက်ခြင်းကို၊ သောတာပန္နော - သောတာပန်ဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နေဝ (လဘတိ)-မရ၊ သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ အရဟန္တာ-သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နေဝလဘန္တိ- မရကုန်၊ ထာမဂတဿ - အား အစွမ်းသို့ ရောက်သော၊ (အားရှိနေသော)၊ သမာဓိနာဝါ-သမာဓိကိုသော်၎င်း၊ ဝိပဿနာယဝါ- ဝိပဿနာကိုသော်၎င်း၊ လာဘီ-ရခြင်းရှိသူသည်၊ န (လဘတိ)၊ ဝိသဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနေ - စွန့်လွှတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းရှိသော၊ ဗာလပုထုဇ္ဇနေ ပန- ညံ့ဖျင်းသော ပုထုဇဉ်ရဟန်း၌ကား၊ ကထာဝ-ပရိဟာရမရဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

ပန - အန္တယကား၊ ယဿ - အကြင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သမထောဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဝိပဿနာဝါ-သည်သော်၎င်း၊ တရုဏာ-နနေသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အယံ - ဤ တရုဏသမထ , တရုဏဝိပဿက ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမံ ပရိ ဟာရံ-ကို၊ လဘတိ-ရ၏၊ (နိဿယည်း မယူသော်လည်း အာပတ်မသင့်ကြောင်း ဖြစ်သော ဤအစောင့် အရှောက်ကို ရ၏။) ပဝါရဏသင်္ဂဟာပိ-ပဝါရဏာဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကိုလည်း၊ တေဿေဝ - ဤ ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ၊ (တရုဏသမထ, တရုဏဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ) အနုညာတော- ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန-သည်၊ အာစရိယ-နိဿယည်းဆရာသည်၊ ပဝါရေ တွာ- ပဝါရဏာ ပြုပြီး၍၊ ဂတေပိ - အရပ်တပါးသို့ သွားပါသော်လည်း၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ပတိရူပေါ-လျှောက်ပတ်သော၊ နိဿယဒါယကော- နိဿယည်း ပေးမည့် ဆရာသည်၊ အာဂစ္ဆိ သတိ- လာလတံ၊ တဿ- ထိုရဟန်းကို၊ နိဿာ

ယ- မှီ၍၊ ဝသိဿာမိ- နေအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ အာဘောဂံ- နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ-
 ၍၊ ပုန - တဖန်၊ ယာဝ- လောက်၊ အာသာဠီပုဏ္ဏမာ - ဝါဆိုလပြည့်နေ့သည်၊
 အတ္ထိ - ရှိ၏၊ တာဝ - ထို ဝါဆိုလပြည့်နေ့တိုင်အောင်၊ အနိဿိတေန - မမှီဘဲ၊
 ဝတ္ထု - နေခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ - အပ်၏၊ ပန - ဆက်၊ အာသဠီမာသေ - ဝါဆိုလ၌၊
 အာစရိယော- နိဿယည်း ဆရာသည်၊ သစေ နာဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ မလာအံ့၊
 (ဝေံသတိ)၊ ယတ္ထ- အကြင်ကျောင်း၌၊ နိဿယော- ကို၊ လဗ္ဘတိ- ရအပ်၏၊ ဝါ-
 ရနိုင်၏၊ တတ္ထ-ထိုနိဿယည်းရနိုင်ရာကျောင်းသို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ရွှေ့ပြောင်းသွားရာ၏။

ဂေါတ္ထေနာပိ အနုဿာဝေတုန္တိ -ကား၊ မဟာကဿပဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာ
 တိ - ဟူ၍၊ (အရှင်မဟာကဿပ၏ ပဉ္စင်းလောင်းပါတည်း ဟူ၍) ဝေံ-ဤသို့၊
 ဂေါတ္ထံ-အနွယ်ကို၊ ဝတွာ-ရွတ်ဆို၍၊ အနုဿာဝေတုံ-အဖန်ဖန်ကြားသိစေခြင်း
 ငှါ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော။

x x x x x x x x x

သစေ၊ပေ၊ ဂန္တဗ္ဗံ။ ။ ဝါဆို လပြည့်နေ့တိုင်အောင် နိဿယည်းပေးနိုင်သော
 ဆရာ မလာလျှင် နိဿယည်းဆရာရှိသော အရပ်သို့ သွား၍ ဝါကပ်ရမည်၊ လာလိမ့်
 မည်ဟု မျှော်စဉ် မလာဘဲ ဝါဆိုနေ့ရောက်မှ ပုရိမဝါမကပ်ဘဲ နိဿယည်းဆရာရှိရာသို့
 သွား၍ ပစ္စိမဝါ ကပ်ရမည် ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ နိဿယည်း ယူမှုသည် ဝါကပ်ခြင်းထက်
 ပင် အရေးကြီးနေပြန်သည်။

ဂေါတ္ထေနာပိ အနုဿာဝေတုံ ။ ။ [ကမ္မဝါစာကို ၃ ကြိမ်မျှ ရွတ်ဆိုခြင်းသည်
 အနု - အထပ်ထပ် + သာဝန - ကြားသိစေခြင်း မည်၏။] အရှင်မဟာကဿပ၏
 လူတုန်းက နာမည်သည် “ ပိပ္ပလိ ” မည်၏၊ အနွယ်အားဖြင့် ကဿပအနွယ်တည်း၊
 အရှင်အာနန္ဒာသည် ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုရာ၌ “ ပိပ္ပလိ ” နာမည်ကို အသုံးပြု၍ “အာ
 ယသ္မိတော ပိပ္ပလိဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာ” စသည်ဖြင့် မရွတ်ဆိုဝံ့၊ ထို့ကြောင့် အနွယ်
 နာမည်ရင့် (“အာယသ္မိတော မဟာကဿပဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာ ” စသည်ဖြင့်)
 ရွတ်ဆိုဘို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူရသည်။

ပုတ်ချက်။ ။ အနွယ်နာမည်သည် ထို အနွယ်ရှိသူအားလုံးနှင့် ဆိုင်သောကြောင့်
 တဥျားတည်းနှင့် ဆိုင်သော နာမည်ကို ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုခြင်းလောက် မရင့်သီးချေ၊
 ထို့ကြောင့် အနွယ်နာမည်ကိုကား ရှင်အာနန္ဒာသည် ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုဝံ့ပေသည်၊
 ဤစကားကိုထောက်၍ မိမိ၏ဆရာသမား စသော အလေးပြုလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏
 နာမည်ရင်းကို ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲဘို့ရန် ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်ကြရသည်။

ဝိအတွက် အနက်။ ။ “ဂေါတ္ထေနာပိ” ၌ ဝိသည် မူလထင်ရှားပြီးသောနာမည်
 ကို ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနအနက်ဟောသာမက ရဟန်းခံကိုစွဲပြုနေရာ ထိုခဏ၌ ကမ္မ
 ဝါစာဝယ် ရွတ်ဆို၍ လွယ်ကူဘို့ရန် မှည့်အပ်သော “ အယသ္မာတိသော ” စသော
 နာမည်ကိုလည်း ဆည်းသော အဝုတ္တသပုစ္ဆည်းအနက်ဟောဟု ယူ၍ “ အရှင်တံဿ ”
 စသော နာမည်သစ်ကို မှည့်လေ့ရှိကြသည်၊ ထိုသို့ နာမည်သစ်မှည့်ရာ၌ ရဟန်းလောင်း
 အတွက်လည်း ရွတ်ဆို၍ လွယ်ကူဘို့ရာ နာမည်သစ်ကိုမှည့်ကြသည်။

ဒွေ ကောနုဿာဝနေတိ-ကား၊ ဒွေ- ၂ ပါးသော ရဟန်းလောင်းတို့ကို၊ ကေ
 တော အနုဿာဝနေ-တပြိုင်နက် ကမ္မဝါစာရှိသူတို့ကို၊ (ကာတုံ အနုဇာနာမိဋ္ဌ
 စပ်၊) ကေန-တပါးသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ကေဿ- တပါးသောရဟန်း
 လောင်း အတွက်၎င်း၊ အညေန-အခြားသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ဣတရဿ-
 အခြားသော ရဟန်းလောင်းအတွက်၎င်း၊ ဣတိဝေ-သို့၊ ဒွိဟိ- ၂ ပါးကုန်သော၊
 အာစရိယေဟိဝါ- ကမ္မဝါစာဆရာ တို့သည်သော်၎င်း၊ ကေနဝါ-တပါးသော
 ကမ္မဝါစာ ဆရာသည်၎င်း၊ ကေက္ခဏေ - တပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ ကမ္မဝါစံ -
 ကမ္မဝါစာကို၊ အနုဿာဝနေေဟိ-အဖန်ဖန်ကြားသိစေကုန်လျက်၊ ဥပသမ္မာ
 ဒေတုံ-၄၊ အနုဇာနာမိ၊ ဣတိအတ္ထော။

ဒုတ္တယော၊ ပေ၊ ဥပဇ္ဈာယေနာတိ-ကား၊ ဒွေဝါ- ၂ ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်
 သော၊ တယောဝါ- ၃ ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေ - ရဟန်းလောင်း
 တို့ကို၊ ပုရိမနယေနဝ- ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကေတော အနုဿာဝနေ-တပြိုင်
 နက် ကမ္မဝါစာရှိသူတို့ကို၊ ကာတုံ-၄၊ အနုဇာနာမိ၊ တဉ္စ အနုဿာဝနေကိရိယံ-
 ထို အဖန်ဖန် ကြားသိစေခြင်း ကိရိယာကိုလည်း၊ ဝါ-ထို ကမ္မဝါစာရွတ်ဆိုခြင်း
 ကိရိယာကိုလည်း၊ ကေန - တပါးသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန - ဥပဇ္ဈာယ်အားဖြင့်၊
 အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ရဟန်းလောင်း ၂ ပါး ၃ ပါး

x x x + x x x x

ကေတော အနုဿာဝနေ။ ။ရှေ့က“ဒွေ”ပုဒ်နှင့် အရတူရမည်ဖြစ်သောကြောင့်
 ကေတောအနုဿာဝနေကို ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ တပုဒ်တည်း ဟု ယူပါ။ ကေတော-၌
 တောပစ္စည်းလည်း မကြေးသော အလုတ္တသမာသံတည်း၊ [အနု-အဖန်ဖန်+သာဝန-
 ကြားသိစေကြောင်း ကမ္မဝါစာ၊ အနုဿာဝိယတေ ဧတေနာတိ အနုဿာဝနံ၊ ကေ
 တော အနုဿာဝနံ ဧတေသန္တိ ကေတောအနုဿာဝနာ၊ ကေတောအနုဿာဝနေ
 တိ ဧတ္ထ၊ပေ၊ အသမာနာမိကရဏာဝိသယော ဗဟိရတ္ထသမာသောတိ ဒဠဗ္ဗံ၊ပေ၊တတ္ထ
 ကေတောတိ ကေက္ခဏေတိ အတ္ထော၊ ဝိဘတ္ထိအလောပေန စာယံ နိဒ္ဒေသော၊-ဒီကာ၊
 တောပစ္စည်းမကျေခြင်းကို “ဝိဘတ္ထိအလောပ ” ဟု ဆိုသည်၊ ဝိမတိ၌ ကေတောကို
 “ကေတော သဟေဝ ကေသ္မိခဏေ”ဟု ဖွင့်၏။]

ဒွေဝါ၊ပေ၊ပုရိမနယေနဝ။ ။ထေရ်များစွာတို့၌ ရဟန်းလောင်းတွေ များစွာ
 ရှိနေသောကြောင့် ရဟန်းလောင်း ၃ ပါးအထိ ကောနုဿာဝနေ ပြုဘို့ရန် ထပ်မံ ခွင့်ပြု
 တော်မူရပြန်သည်၊ “ဒွေဝါ တယောဝါ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဒွေဝါ + တယောဝါ
 ဒုတ္တယော” ဟု သင်္ချောဘယ ဗဟုဗ္ဗိဟိပြု၊ ပါဠိတော်၌ “ဒုတ္တယော” ဟု ရှိစေရမည်၊
 “ဒွေဝါ တယောဝါ သာမဏေရေ” ဟု မဆိုဘဲ “ဇနေ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ရဟန်း
 လောင်းများအတွက် သာမဏေဖြစ် - မဖြစ်ကို စိစစ်ဘွယ်မလို” ဟု သိသာ၏၊ ပုရိမ
 နယေနဝဖြင့် ရှေ့ ဆိုခဲ့ပြီးသော “ကေန ကေဿ၊ အညေန ဣတရဿ၊ပေ၊အနုဿာ
 ဝေနေဟိ ဥပသမ္မာဒေတုံ” ကို ညွှန်ပြသည်၊ ထိုသို့ ရဟန်းလောင်း ၂ ပါး ၃ ပါးကို
 တပြိုင်နက် ရဟန်းပြုပေးရာ၌ ဥပဇ္ဈာယ်ကဋ္ဌး တူရမည်-ဟု သိစေတော်မူလို၍ “ကေန
 ဥပဇ္ဈာယေန” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

တို့ကို ကေတော အနုဿာဝနပြုဘို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းကြောင့်၊) ဧကေန-တပါးသော၊ အာစရိယေန-ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ဒွေဝါ- ၂ ပါးသော ရဟန်းလောင်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ တယောဝါ - ၃ ပါးသော ရဟန်းလောင်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ အနုဿာဝေတဗ္ဗာ - အဖန်ဖန် ကြားသိစေနိုင်ကုန်၏၊ ဝါ - ကမ္မဝါစာ ရွတ်ပေးနိုင်ကုန်၏၊ ဒွိဟိ- ၂ ပါးကုန်သော၊ အာစရိယဟိဝါ - ကမ္မဝါစာ ဆရာတို့သည် သော်၎င်း၊ (ရဟန်းလောင်း ၂ ပါးရှိရာကို ဆိုသည်၊) တိဟိ - ၃ ပါးကုန်သော၊ အာစရိယဟိဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ (ရဟန်းလောင်း ၃ ပါးရှိရာကိုဆိုသည်၊) ဝိသုံဝိသုံ- အသီးအသီး၊ ဧကေန- တပါးသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ ကေဿ- တပါးသော ရဟန်းလောင်းအတွက်၊ ဣတိဝေ- သို့၊ ကေပ္ပဟာရေနေဝ- တပြိုင်နက် ထည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒွေဝါ- ၂ မျိုးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (၂ ပါးအတွက် ဆိုသည်၊) တိဿောဝါ - ၃ မျိုးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (၃ ပါးအတွက် ဆိုသည်၊) ကမ္မဝါစာ-တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- န်၏။

ပန-ဆက်၊ နာနာစရိယာ - အမျိုးမျိုးသော ကမ္မဝါစာ ဆရာတို့သည်၎င်း၊ နာနုပဇ္ဈာယာ - အမျိုးမျိုးသော ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၎င်း၊ သစေ ဟောန္တိ - န်အံ၊ (ထိုနာနာ ဖြစ်ပုံကို ပြလို၍ တိဿတ္ထရော- စသည်မိန့်၊) တိဿတ္ထရော-တိဿ ထေရ်ဟူသော ကမ္မဝါစာ ဆရာသည်၊ သုမနတ္ထေရဿ - သုမန ထေရ်ဟူသော ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ- အတူနေတပည့်ကို၎င်း၊ သုမနတ္ထေရော- သုမနထေရ် ဟူသော ကမ္မဝါစာဆရာသည်၊ တိဿတ္ထရဿ- တိဿထေရ်ဟူသော ဥပဇ္ဈာယ် ၏၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ- ကို၎င်း၊ အနုဿာဝေတိ- အဖန်ဖန် ကြားသိစေအံ၊ (ဝေ သတိ)၊ အညမညဉ္စ- အချင်းချင်းလည်း၊ ဂဏပူရကာ- ရိုဏ်းကိုပြည့်စေတတ်သူ

x x x x x x x x

ဧကေန၊ ပေ၊ အနုဿာဝေတဗ္ဗာ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်က တပါးထည်း၊ ရဟန်းလောင်း က ၂ ပါးဖြစ်လျှင် ကမ္မဝါစာဆရာ တပါးထည်းက ထို ၂ ပါးအတွက် ဒွန် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုနိုင်၏၊ ရဟန်းလောင်းက ၃ ပါးဖြစ်လျှင်လည်း ထိုအတူပင် ရွတ်ဆိုနိုင်၏။

ဒွိဟိဝါ၊ ဝေ၊ ကေဿ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်တပါးထည်းဝယ် ရဟန်းလောင်း ၂ ပါးရှိရာ၌ ဒွန်မတွဲဘဲ ကမ္မဝါစာဆရာ ၂ ပါးက ရဟန်းလောင်း တပါးစီအတွက် တပြိုင်နက် ကမ္မ ဝါစာ ရွတ်ဆိုနိုင်၏၊ ရဟန်းလောင်း ၃ ပါးရှိရာ၌လည်း ဆရာ ၃ ပါးက ရဟန်းလောင်း ၁ ပါးစီအတွက် တပြိုင်နက် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုနိုင်၏။

သစေ ပန နာနာ၊ ပေ၊ ဝေတိ။ ။ ရဟန်းလောင်း ၂ ပါး ၃ ပါးမှာ ဥပဇ္ဈာယ် အသီး အသီး၊ ကမ္မဝါစာ ဆရာလည်း အသီးအသီး ဖြစ်နေစေကာမူ တပြိုင်နက် ကမ္မ ဝါစာ ရွတ်ဆိုကောင်း၏၊ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာ၌ (၁) နံပါတ် ဥပဇ္ဈာယ်သည် (၂) နံပါတ် ရဟန်းလောင်းအတွက် ရွတ်ဆိုခြင်း၊ ဤသို့ (ဆရာအလဲအလှယ်) ရွတ်ဆိုကောင်း၏၊ ထို ရွတ်ဆိုသော ကမ္မဝါစာဆရာများလည်း ထို သံဃာကို ပြည့်စေနိုင်၏၊ [ဥပမာ- ကမ္မဝါစာ ဆရာ ၂ ပါးထည့်မှ ဥပသမ္ပဒကံအတွက် သံဃာပြည့်မည်ဖြစ်လျှင် ထိုဆရာ ၂ ပါးသည် ထို သံဃာအရေအတွက်ကို ပြည့်စေနိုင်သည်-ဟူလို။]

တို့သည်။ ဟောန္တိ-နိဇ္ဈိ၊ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏။ ပန-သို့မဟုတ်။ နာနာဥပဇ္ဈာယာ-အမျိုးမျိုးသော ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်။ သစေ ဟောန္တိ - ကုန်အံ့။ ဧကော - တပါးသော၊ အာစရိယော-ကမ္မဝါစာဆရာသည်။ (သစေ)ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊နတွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာတိ - ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ - ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝဋ္ဋတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤ နာနုပဇ္ဈာယဖြင့် ကောစရိယ၏ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုခြင်းကို၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဧသ(ဧသော) ပဋိက္ခေပေါ- ဤ “နတွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေန” ဟု ပယ်မြစ်ခြင်းသည်။(ဟောတိ)။

x x x x x x x x x

သစေ ပန နာနာဥပဇ္ဈာယာ၊ ပေါပဋိက္ခေပေါ။ ။ဥပဇ္ဈာယ်က ၂ ပါး ၃ ပါး ဖြစ်၍ တပြိုင်နက် ရွတ်ဆိုမည့် ကမ္မဝါစာ ဆရာက တပါးထည်းသာ ဖြစ်လျှင် မအပ်၊ ဤသို့သော အရာကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ “နတွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေန” ဟု ပယ်မြစ်တော်မူလေသည်။

ဥပဇ္ဈာယ်၏ ကမ္မဝါစာဆရာဖြစ်နိုင်ပုံ။ ။ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော သယမေဝ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုဿာဝေတိ၊ ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ၊ ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ၊ အနုပဇ္ဈာယကဿာပိ (ဥပဇ္ဈာယ် မရှိသူအတွက်သော်မှလည်း၊) ယေန ကေနစိ အနုဿာပိတေ ဥပသမ္ပဒါ ဟောတိ၊ ကိမင်္ဂံ ပန သဥပဇ္ဈာယဿ ဥပဇ္ဈာယေန ဝ အနုဿာပိတေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ=ဥပဇ္ဈာယ်ရှိသူအတွက် ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုရာ၌ အပ်-မ အပ်ကို စိစစ်ဘွယ်လေ့ ဟု မှတ်ပါ။ - ဝိမတိ။ ကင်္ခါဒီကာဟောင်း ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် သိက္ခာပုဒ်ဝယ် အောက်ပါ ၂ ဂါထာဖြင့် “ ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယ်တိုင် ကမ္မဝါစာမရွတ်ကောင်း” ဟု ဆိုထား၏။ ထိုစကားကို ဤဝိမတိဒီကာဖြင့် ပယ်ရှားပါလေ။

ဥပဇ္ဈာယော သစေ သာမံ၊ ကမ္မဝါစဉ္စ သာဝေတိ၊
ကမ္မံ ရဟတိ ဣစ္စေကေ၊ နေတိ ဝိနယကောဝိဒေါ။
ဒုက္ကဋ္ဌံ ဝိဟိတံ ယသ္မာ၊ အာစရိယဿ ဂဏဿစ၊
တသ္မာ ဘိန္နာဝ အာစရိယ-ဥပဇ္ဈာယာ ဝိသံ ဣဓ။

ယေန ကေနစိ ဆိုပုံ။ ။ဝိမတိ ဒီကာ၌ “ယေန ကေနစိ-မည်သူမဆို ကမ္မဝါစာ ရွတ်ကောင်း၏” ဟု ဆိုထား၏။ သို့ဖြစ်လျှင် “ပါရာဇိက ကျနေသူ ရွတ်ဆိုလျှင် ကံအထမြောက်မည်လော” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ ပါရာဇိက ကျနေသော်လည်း ဘိက္ခုအသွင်ဖြင့် ရှိနေသေးလျှင် ထိုသူက ကမ္မဝါစာရွတ်သော်လည်း ကံအထမြောက်၏။ ရဟန်းအသွင် မရှိတော့ဘဲ လူအသွင်ဖြင့် ရွတ်လျှင်သာ “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံဃော ဉာပေတဗ္ဗော” နှင့် မညီသောကြောင့် ကံပျက်သည်-ဟု ဆိုကြသည်။ [ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သံဃော ဉာပေတဗ္ဗောတိ အာဒိဝစနတော ထေယျသံဝါသကာဒိ အာစရိယေ ဟိ အနုဿာဝနာယ ကတာယ ဥပသမ္ပဒါ န ရဟတိ , တေသံ အဘိက္ခုကတ္တာတိ ဝစနမ္ပိ နဂဟေတဗ္ဗံ-ဝဇီရပုဗ္ဗိ, မဟာဒန္ဓက၊ တကြိဒံယုတ္တံ၊ ဥပသမ္ပန္နပုဗ္ဗော ဧဝ စေ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ၊ သံဃောစ တသ္မိံ ဥပသမ္ပန္နသညိ၊ ဧဝဉ္စ ကမ္မံ ရဟတိ နအညထာတံ နော ဒန္တိတိ၊-၎င်းဒီကာ ပဌမပါရာဇိက အဖွင့်။]

[၁၅၅] ကမ္မဝါရုတ်မှု၌, ဘိက္ခုမှ ပြည့်စုံ, ဆိုပုံက လွန်များ၊
လူဖြစ်သူ, မှန်မှန်ရွတ်က, ကံချွတ်မည်လား။

[၁၅၆] ကမ္မဝါရုတ်မှု၌, ဘိက္ခုမှ ပြည့်စုံ, ဆိုပုံက လွန်များ၊
လူ့အသွင်, သမဏသညာစင်သည့်, ထိုသူပင် မှန်မှန်
ရွတ်သော်လဲ, ကံချွတ်မည်သား။ ... [သတပဒိကပုစ္ဆာ။]

ဆိုလိုရင်း။ ။ ကမ္မဝါရုတ်ဆိုမှု၌ “ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန ” ဟု ဆို၏။
ထိုစကားအရ ဘိက္ခုသော်မှလည်း သာမန်ဘိက္ခု မဟုတ်ရ, အရာအရာ ပြည့်စုံသော
ဘိက္ခုဖြစ်ရမည် ဟု ဆိုလို၏။ ဘိက္ခုမဟုတ်သူ - လူက မှန်မှန်ရွတ်နိုင်လျှင် ကံ ချွတ်ယွင်း
မှာလား ဟု မေးသည်။ ထို အမေး၏ အဖြေအကျယ်မှာ ပြခဲ့သော ဝဇီရဗုဒ္ဓိကော
ပင်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုခေတ်၌ ဥပဇ္ဈာယ်တပါး၏ ရဟန်းလောင်းတပါးကို ကမ္မဝါစာ
ဆရာ ၃ ပါး , ၃ ပါးထက် အများပင် တပြိုင်နက် ရွတ်ဆိုကြ၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာ၌
အပြစ်မရှိသော်လည်း ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာအတိုင်းကား မဟုတ်ချေ။ တပါး၏ အသံ
ကို အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ညီအောင် ညှိ၍ လိုက်နေရသဖြင့် ဌာန်ကရိုဏ်းမှန်အောင် သတိ
ထားဘို့ လစ်ဟင်းဘွယ်ရှိ၏။ တပါးက မပီလျှင် အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ပီသောကြောင့်
အကျိုးရသည် မဟုတ်ပါလော-ဟုအံ့။ ထိုသို့ ပီဘို့ဆိုလျှင် တပါးစီရွတ်ခြင်းက သာ၍
ပီစရာရှိ၏။ အမှန်အားဖြင့် ချေးခေတ်က ကမ္မဝါစာဆရာ တပါးထည်းသာ ရှိခဲ့ပါသည်။
ထို့ပြင် ယခုအခါ ရဟန်းလောင်း တပါးအတွက် ၃ ပါးထက်ပို၍ တပြိုင်နက် ရွတ်ဆို
ကြသေး၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုရာ၌လည်း ၃ ပါးပြိုင်၍ ရွတ်သည်နှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။
“ ဒုတ္တယော ဧကောနုဿာဝနေ ကာတံ ” ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် ရဟန်းလောင်း
၃ ပါးထက် ပို၍ကား ဥပဇ္ဈာယ် အသီးအသီး ကမ္မဝါစာ ဆရာအသီးအသီး ဖြစ်စေ
ကာမူ တပြိုင်နက် မရွတ်ကောင်း-ဟု မှတ်ပါ။

ဒွန်ကမ္မဝါစာ။ ။ ဥပဇ္ဈာယ်တူသော ရဟန်းလောင်း ၂ ပါး ၃ ပါးကို တပြိုင်နက်
ရဟန်းဖြစ်စေလိုလျှင် ကမ္မဝါစာကို ဒွန်တွဲ၍ ရွတ်ဆိုရ၏။ ထို ကမ္မဝါစာကို “ ဒွန် ကမ္မ
ဝါစာ ” ဟု ခေါ်၏။ ထို ဒွန်ကမ္မဝါစာသည် ဤနေရာ၌ ပါဠိတော်ဝယ် တိုက်ရိုက်မလာ
ပါ။ ထို့ကြောင့် အခြားပါဠိတော်လာ ဒွန်ကမ္မဝါစာကို နည်းမှီ၍ ဆရာတို့ ရွတ်ဆိုတော်
မူကြသည်။ [ထိုသို့ ရွတ်ဆိုပုံကို ဝေရဉ္စကဏ္ဍ, ဒုတိယဇာတ်ခန်း အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဝိမတိ
ဉ္စကား— “ အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတောစ အယံ ဓမ္မရက္ခိတောစ အာယသ္မတော သံဃရက္ခိ
တဿာတိ အာဒိနာ နယေန ” ဟု တွေ့ရ၏။ ထို၌ “ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော ” သည် မူရင်း
ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မည်။ ဘာကြောင့်နည်း.... ဇာနိဘင်း ပါဠိတော်၌ “ အယဉ္စရိတက္ခော
အယဉ္စရိစာရော သန္တာ ဟောန္တိ သမိတာ ” ဟု၎င်း , ကုသိုကာရသိက္ခာပုဒ် ကုသိုဝတ္ထု
ဩလောကန သမ္ပုတိပေးခန်း၌ “ သံသော ဣတ္ထန္တာမဉ္စ ဣတ္ထန္တာမဉ္စ ဘိက္ခု သမ္ပနေယျ ”
ဟု၎င်း အစိတ်၌သာ ကေဝုဏ်ထား၍ အပေါင်း၌ မဟုတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသော
ကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဒွန်ကမ္မဝါစာနှင့် ပေါ်၍ မိမိတို့ဆရာအထံ၌ သဒ္ဓါနည်း ပါဠိ
တော်နည်းကျအောင် သင်ယူသင့်ကြပါသည်။

ဥပသမ္ပဒါဝိမိ ကထာ

ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇိ- အပြစ်ငယ် အပြစ်ကြီးကို၊ ဥပနိဇ္ဈာယတိ - ဂရုတစိုက် ကြည့်ရှုတတ်၏၊ (ကပ်၍ ရှုတတ်၏) ဣတိ- ကြောင့်၊ ဥပဇ္ဈာ-မည်၏၊ တံ ဥပဇ္ဈံ- ထို ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ ဟောဟိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒါပေတွာ-ဆိုစေ၍၊ (ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော-ရဟန်းလောင်းကို၊) ဂါဟာပေတဗ္ဗော - ယူစေထိုက်၏၊ ဝိတ္ထာယန္တိတိ - ကား၊ ဝိတ္ထဒ္ဓဂတ္တာ - အထူးသဖြင့် တောင့်တင်းသောကိုယ် ရှိကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ယံ ဇာတန္တိ- ကား၊ ယံ- အကြင်အရာဝတ္ထုသည်၊ တဝ- သင်၏၊ သရိရေ- ကိုယ်၌၊ ဇာတံ- ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗတ္တံ- ဖြစ်၏၊ ဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှားရှိ၏၊ တံ - ထို အရာဝတ္ထုကို၊ (ဝတ္ထုဗွံ ဌ္ဗဝံ၊) သံဃမဇ္ဈေ - သံဃာ့အလယ်၌၊ (သမ္ပတေ - သမုတ်အပ်သော ရဟန်းသည်၊ ဝါ-သမ္ပတိရသောရဟန်းသည်၊) ပုစ္ဆန္တေ-မေးလသော်၊ သန္တံ- ထင်ရှားရှိသော အရာဝတ္ထုကို၊ အတ္ထိတိ-အတ္ထိဟူ၍၊ (ရှိပါသည်ဘုရား၊ ဟုတ်ပါသည်ဘုရားဟူ၍၊) ဝတ္ထုဗွံ - လျှောက်ရာ၏၊ ဝါ- လျှောက်ပါလေ၊ ဣတိအာဒိ- ဤသို့ အစရှိသည်တည်း၊ ဥလုမ္ပတု မန္တိ - ကား၊ မံ- တပည့်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရတု - ထုတ်ဆယ်တော်မူပါ၊ [ရှေ့ ရာဇဝတ္ထု၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

x x x x x x x

ဥပဇ္ဈာ။ ။“ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗော”၌ “ဥပဇ္ဈာ”ပုဒ်ကို “ အာကာရန္တ ပုဒ် ”ဟု၎င်း၊ “ပဌမာ ဒုတိယာတို့နှောင်းရာ၌ ဥပဇ္ဈာယပုဒ်မှ ယကိုချေထားသောပုဒ်” ဟု၎င်း ဝိမတိဖွင့်၏၊ မိဘသည် သားသွီး၏ အပြစ်ငယ်အပြစ်ကြီးကို သတိပြု၍ ကြည့်ရှုကာ အမြဲသွန်သင်ပြသ ဆုံးမသကဲ့သို့ ، သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်၏ အပြစ် အသီးသီးကို သတိပြု၍ကြည့်ရှုကာ သွန်သင်ပြသ ဆုံးမသောဆရာကို “ဥပဇ္ဈာယ် ”ဟု ခေါ်သည်။

ဝိတ္ထာယန္တိ။ ။သက္ကတ၌ “ သ္ဗျ ” ဓာတ်သည် ပါဠိ၌ “ထေ ” ဓာတ် ဖြစ်၏-ဟု မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယ တျာဒိကဏ္ဍ၌ ဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြသည်။ သဒ္ဓ၊ သဃံ၊ တ၊ နက်ကိုဟော၏၊ ဘူဝါဒိတည်း၊ ဧကို အာယပ္ပိ၊ ဝိရှေးရှိသောကြောင့် ပျောက်သော (သ်)အစား ဒွေဘော်လာ၍ “ ဝိတ္ထာယတိ , ဝိတ္ထာယန္တိ ” ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဝိတ္ထာယန္တိ-အသံမထွက်ကြကုန်၏”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ “ဝိတ္ထဒ္ဓဂတ္တာ ဟောန္တိ”ကား အဓိပ္ပါယ်ကတည်း၊ “အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကိုမေးသောအခါ ဖြေဆိုရန် အသံမထွက်ကြ၊ ကြောက်ရွံ့၍ ကိုယ်လက်တွေ တောင့်တင်းနေသကဲ့သို့ဖြစ်ကြသည် ”ဟုလို။

ယံ ဇာတံ။ ။“ဇာတံ”၌ မွေးဖွားခြင်းစသော အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “နိဗ္ဗတ္တံ” ဟု ဖွင့်သည်။ နိဗ္ဗတ္တံအရလည်း ရှေးကဖြစ်ပြီးကို ယူမည်စိုး၍ “ဝိဇ္ဇမာနံ-ယခုထင်ရှား ရှိနေ၏”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ “ ဇာတံ, နိဗ္ဗတ္တံ ” တို့၌ တပစ္စည်းကို “အတိတ်အနက် ဟော-ဟု မယူပါလင့်”ဟုလို။ [ယောဇနာ၌ “ယံ”ကို “အန္တရာယဇာတံ”ဟု ဖွင့်၏၊ ဖြစ်သမျှကို ရှိသည့်အတိုင်းလျှောက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် သာမညပေးလိုက်သည်။]

အမှာ။ ။ ဥပသမ္ပဒ ကမ္မဝါစာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်တို့ရာ ဤနေရာ၌ ထို ကမ္မဝါစာ၏ နိဿယအဓိပ္ပါယ်ကို အပိုအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်းပါဉ်းမည်။

ဥတ်။ ။ ဘန္တေ - အရှင်ဘုရားတို့၊ သံဃော - သံဃာတော်သည်၊ မေ- တပည့်တော်၏၊ (ဝစနံ - စကားကို၊) သုဏာတု - နားစိုက်တော်မူပုံ။ အယံ နာဂေါ- ဤ နာဂသည်၊ အာယသ္မတော တိဿဿ- အရှင်တိဿ၏၊ ဥပသမ္ပဒါ ပေက္ခော- မြင့်မြတ်သောပဉ္စင်းအဖြစ်ကို ရှုခဲ့သူပါတည်း၊ ဝါ - ရဟန်းလောင်းပါ တည်း၊ အန္တရာယိကေဟိ- အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ- သဘော တရားတို့မှ၊ ပရိသုဒ္ဓေါ- စင်ကြယ်ပါပြီ၊ အဿ - ထိုရဟန်းလောင်း၏၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းသည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ- ပြည့်စုံပါပြီ၊ နာဂေါ- နာဂသည်၊ အာယသ္မတော တိဿေန- အရှင်တိဿမည်သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန- ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ သံဃံ- သံဃာ တော်ကို၊ ဥပသမ္ပဒံ- မြင့်မြတ်သောပဉ္စင်းအဖြစ်ကို၊ ယာစတိ- တောင်းပါ၏၊ သံဃ ဿ- သံဃာတော်၏၊ (ကမ္မံ- ဥပသမ္ပဒါကံသည်၊) ပတ္တကလ္လံ- လျှောက်ပတ်သော အခါရှိသည်၊ ယဒိ(သိသာ)- အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ဖြစ်လသော်၊) သံဃော- သံဃာတော်သည်၊ နာဂံ- နာဂကို၊ အာယသ္မတောတိဿေန- အရှင်တိဿ မည်သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန - ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒာဒေယျ- မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်း အဖြစ်သို့ ရောက်စေရာပါ၏၊ ဝါ - ရဟန်းပြုပေးရာပါ၏၊ သော - ဤသည်ကား၊ ဥတ္တိ- ဥတ်တည်း၊ ဝါ- သံဃာတော်ကို သိစေခြင်းတည်း။

x x x x x x x x

သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော ။ ။ သုဏာတု သဒ္ဓါသည် ကြားနာဘို့ရန် (နားထောင်ဘို့ရန်) တိုက်တွန်းခြင်းအနက်ကို ဟောသော ပဌမပုရိသ် ကေဝုရိသော သဒ္ဓါတည်း။ သံဃသဒ္ဓါ အာယသ္မန္တ၊ သဒ္ဓါ ဘန္တေ သဒ္ဓါဟူသော အာလုပ်သဒ္ဓါ အနီး ရှိရာ၌ ရိသေလေးစားသောအားဖြင့် ပဌမပုရိသ်ဖြင့် တိုက်တွန်းမှုကို ပြုလေ့ရှိကြသည်။ ကမ္မဝါစာရွတ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်က သံဃာထည်းတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်လျှင် “ ဘန္တေ ” နေရာ၌ “ အာဝုသော ” ပုဒ်ကို လဲလှယ်၍ ရွတ်ဆိုပါ။ မေသဒ္ဓါသည် သမ္ပန္နိပုဒ်ကို ဝါဒသော သာမိသဒ္ဓါတည်း။ ထို့ကြောင့် “ မေ- တပည့်တော်၏၊ ဝစနံ- ကမ္မဝါစာစကားကို ” ဟု ထည့်၍ အနက်ပေးရသည်။ [တကြာယံ ဝိဏ္ဏတ္ထော - ဘန္တေ သံဃော မမဝစနံ သုဏာ တုတိ။ — ဝိမတိ။]

အယံ နာဂေါ။ ။ အယံ သဒ္ဓါသည် ရဟန်းလောင်း၏ ၊ တောင့်ထွာ ဟတ္ထပါသ် အတွင်း၌ တည်ရှိကြောင်းကို ပြနိုင်သော အနီး အနက်ဟောသဒ္ဓါတည်း။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်ချိန်၌ ရဟန်းလောင်းသည် သံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ်၌ တည်ရှိရသည်။ နာဂေါကား ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုရာ၌ လွယ်ကူဘို့ရန် ရဟန်းလောင်း၏ နာမည်သစ် တည်း။ ထို နာဂဟု နာမည်သစ်မမှည့်ဘဲ မူလနာမည်အတိုင်း ရွတ်ဆိုလျှင် အများသိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သာ၍ကောင်း၏။ နာဂစသည်ဖြင့် နာမည်သစ်မှည့်ရာ၌ကား ရဟန်း လောင်း ကိုယ်တိုင် သူ၏ နာမည်သစ်ဖြစ်ကြောင်း သံဃာ အများကလည်း ရဟန်း လောင်း၏ နာမည်သစ်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းသိထားဘို့ လိုပါသည်။

ဝိမတိ။ ။ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပကတိနာမံ ပရိဝတ္ထေတွာ အပုဗ္ဗေန နာဂါဒိနာမေန အနုဿာဝေတု ကာမေန တံ နာဂေါတိ အာဒိနာ (သင်သည် နာဂမည်သူ တည်း၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်) ဝိညာပေတွာ အနုဿာသန အန္တရာယိက ဓမ္မ ပုစ္ဆနက္ခဏေသုပိ (ရဟန်းလောင်းကို သွန်သင်ရာခဏ၊ အန္တရာယိက ဓမ္မကို မေးရာခဏတို့၌လည်း) တဿစ သံဃဿစ ယထာ ပါကဋံ ဟောတိ၊ တထာ ပကာသေတွာဝ နာဂါဒိနာမေန အနုဿာဝေတဗ္ဗံ။

တင်ကြို၍ နာမည်မှည့်ပါ။ ။နာမည်ဟူသည် နောက်၌ ခေါ်ဝေါ်ဘို့ရန် မှည့်အပ် သော ပညတ်တမျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် နာမည်သစ်ကို မှည့်လိုလျှင် အနုဿာသက သမ္ပုတိဥတ် (အဟံ နာဂံ အနုဿာသေယျံ-ဟူသော ဥတ်) မရွတ်ဆိုခင် မှည့်ရသည်။ ထိုသို့မှည့်ပြီးနောက်လည်း သွန်သင်နည်းပေးရာအခါ၌ “ ကိံ နာမောသိ ” ဟု မေးလျှင် (နာဂ ဟု မှည့်သူအတွက်) “ အဟံ ဘန္တေ နာဂေါနာမ ” ဟု ဖြစ်စေ “ တပည့်တော် နာဂမည်ပါ၏ ဘုရား ” ဟု မြန်ခာလိုဖြစ်စေ ဖြေနည်းကို သင်ပြရသည်။ ထို့နောက် အန္တရာယိကဓမ္မ ပုစ္ဆနဥတ် ထားသောအခါ မေး ဖြေသောအခါတို့၌လည်း ထိုနာမည် ကို၍ အသုံးပြုရသည်။

ဝိမတိ။ ။တသ္မိံပိ ခဏေ အယံ တိဿောတိဝါ နာဂေါတိဝါ နာမံ ကရောန္တေဟိ အနုဿာသက သမ္ပုတိတော ပဌမမေဝ ကာတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ ကတွာပိ အန္တရာယိက ဓမ္မာနုဿာသန ပုစ္ဆနကာလေသု “ ကိံ နာမောသိ ” အဟံဘန္တေ နာဂေါ နာမ၊ ကောနာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော၊ ဥပဇ္ဈာယော မေ ဘန္တေ တိဿော နာမာ” တိ အာဒိနာ ဝိညာပေန္တေန ဥဘိန္ဒံပိ စိတ္ထေ မမေဒံ နာမန္တိ ယထာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ ဝိညာပေတဗ္ဗံ။ [မိဒိနာမည်သစ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်ကာရက သံဃာနှင့် ရဟန်းလောင်းပါ နားလည်အောင် အသိပေးပါ။]

နာမည်ထပ်တူ ကျစေရခြင်း။ ။ဥပဇ္ဈာယ်၊ ရဟန်းလောင်းတို့၌ နာမည်အမျိုး မျိုးရှိလျှင် ထို နာမည်ထည်းမှ တခုခုကို ဥတ်ကမ္မဝါစာတွင်းသို့ယူ၍ ရွတ်ဆိုခြင်းငှါ အပ်၏။ သို့ရာတွင် ဥတ်၌ ရွတ်ဆိုအပ်သောနာမည်နှင့် ကမ္မဝါစာ၌ ရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်သည်၎င်း၊ အနုဿာသနခဏ၊ အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို မေးရာခဏတို့၌ ရွတ်ဆို အပ်သောနာမည်နှင့် ဥတ်ကမ္မဝါစာဝယ် ရွတ်ဆိုအပ်သောနာမည်သည်၎င်း၊ တထပ် ထည်း ကျစေရမည်။ ထိုသို့မကျလျှင်လည်း ကံပျက်၏ ဟု ဝိမတိဆို၏။

ဝိမတိ။ ။ ယံ ပန ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဥပဇ္ဈာယာနံ ဧကတ္ထ ဂဟိတံ နာမံ၊ တဒေဝ ဥတ္တိယာ သဗ္ဗတ္ထ (ဥတ်ဟူသမျှတို့၌၎င်း) အနုဿာဝနာသုစ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဂဟိတတော ဟိ အညသ္မိံ ဂဟိတေ ဗျဉ္ဇနံ ဘိန္ဒုနာမ ဟောတိ၊ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ၊ အတ္ထတော ဟိ ဗျဉ္ဇနတောစ အဘိန္ဒာဝေ ဥတ္တိ အနုဿာဝနာစ ဝတ္တန္တိ။

အာယသ္မတော တိဿဿ။ ။တိဿ ဟူသောနာမည်လည်း ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာကို ရိုသေလေးစားသောအားဖြင့် မှည့်အပ်သော နာမည်သစ်တည်း။ အရှင်အာနန္ဒာသည် အရှင်မဟာကဿပ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်ကို ရဟန်းခံပေးရာ၌ အရှင်မဟာကဿပ၏ ဝိပုလိဟူသောနာမည်ကို မရွတ်ဆိုဝံ့သောကြောင့် အန္တယ်နာမည်စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆိုနိုင် ကြောင်း ခွင့်ပြုတော်မူရသည်။ အန္တယ်နာမည်မဟုတ်စေကာမူ ထိုခဏ၌ မှည့်အပ်သော နာမည်သစ်ဖြင့် ကမ္မဝါစာတွင်း၌ ရွတ်ဆိုကောင်း၏။

ဝိမတိ။ ။ တသ္မာ (ထိုသို့ အနွယ်နာမည်ဖြင့်လည်း ရှုတ်ဆိုကောင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အညဗ္ဗိ ကိဉ္စိ တဿ နာမံ ပသိဒ္ဓံ၊ တသ္မိံဝံ၊ ခဏေ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ နာမံ ပညပိတံ၊ တံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာပိ အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာ၊ ယထာ ဥပဇ္ဈာယဿ , ဧဝံ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာယာပိ ဂေါတ္တာဒိနာမေန တံဏီက နာမေနစ အနုဿာဝနံ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ။

မှတ်ချက် ။ ။ ရဟန်းလောင်း နာမည်ကို ပြရာ၌ အယံနာဂေါဟု ဣမသဒ္ဓါနှင့် တွဲဘက်၍ ပြသကဲ့သို့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ နာမည်ကို ပြရာ၌ “ ဣမဿ အာယသ္မတော တိဿဿ ” ဟု ဣမသဒ္ဓါ မပါသောကြောင့် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည် ဤ သံဃာအတွင်း၌ မပါဘဲ သိမ်၏ ပြင်ဘက် အခြားတနေရာ၌ ရောက်နေစေကာမူ ကံမပျက်ဟု မှတ်ပါ။ မှန်၏-ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ လုံးဝမရှိစေကာမူ “အာယသ္မတော တိဿဿ” ဟု ဥပဇ္ဈာယ် နာမည်ကိုထည့်၍ ရှုတ်ဆိုလျှင်ပင် ကမ္မဝါစာ၌ ယုတ်လျော့မှု မရှိသောကြောင့် ကံအထ မြောက်ပါသည်။

ဝိမတိ။ ။ ကိဉ္စာပိ ဥပဇ္ဈာယဿေဝ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ ယေန ဂေနစိ နာမေန တိဿဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခောတိအာဒိနာပိ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မံ သုကတ မေဝ ဟောတိ၊ အနုပဇ္ဈာယကာဒိနံ ဥပသမ္ပဒါကမ္မံဝိယ ဥပဇ္ဈာယဿ အဘာဝေပိ အဘဗ္ဗတ္ထေပိ ကမ္မဝါစာယ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မဿ သိဇ္ဈနတော။

ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော။ ။ ဥပသမ္ပဒံ - မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ကောင်းစွာ ရေခံခြင်းကို၊ အပေက္ခော-ရှုင့်သူတည်း (ရှုင့်သောရဟန်းလောင်းတည်း) ၊ ဥပသမ္ပဒါ ပေက္ခော၊ ဝိမတိ၌ “ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာယ ပန ယထာသကံ နာမံ ဝိနာ အညေန နာမေန အနုဿာဝိတေ ကမ္မံ ကုပ္ပတံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရဟန်းလောင်း၏နာမည်ကို ရှုတ်ဆို ရာ၌ “ယထာသကံနာမံ-သု၏ ဥစ္စာဖြစ်သော နာမည်ရင်းကို ရှုတ်ဆိုရမည်” ဟု အဓိပ္ပာယ် ယူ၍ နာမည်သစ် မမှည့်ကောင်းဟု ထင်မှားစရာရှိ၏၊ အယံနာဂေါဟု ပြခဲ့သော စကား အရ နာမည်သစ်သည်ပင် ရဟန်းလောင်း၏ “ယထာသကံ နာမံ” ပင်တည်း။

ပရိသုဒ္ဓေါ အန္တရာယိကေဟိ။ ။ ရဟန်းဖြစ်ခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော အန္တရာယ်ကဓမ္မ ဟူသည် ရဟန်း မဖြစ်ထိုက်သော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေခြင်း၊ အနာကြီး ငါးမျိုး စွဲနေခြင်းစသော အနုသာသန အခက်တွင် ပါဝင်သော အပြစ်တို့မှ မလွတ် ခြင်းတည်း။ ထိုအပြစ်တို့မှ လွတ်သူကို “အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိသုဒ္ဓေါ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် “ပက်-ထေ-ပက်-ဆန်, ပဉ္စာနန်, ဒုသံ - ဥဘောဗျည်း” ဟူသော အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် တကျိပ်တယောက်နှင့် အသက်နှစ်ဆယ် ပြေည့်သေးသူတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ရဟန်းမဖြစ်နိုင်ရုံ သာမက , သိလျက် ရဟန်းပြုပေးသော ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာ ကာရကသံဃာတို့မှာလည်း အာပတ်သင့်ခြင်း ဟူသော အပြစ်မှ မလွတ်ကြ၊ အနာကြီး ငါးမျိုးရှိသူ စသည်တို့ကို ရဟန်းပြုပေးရာ၌ကား အာပတ်မှ မလွတ်သော် လည်း သူတို့ကိုယ်တိုင်မှာ ရဟန်းဖြစ်ကြသေး၏၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းလောင်းက အန္တရာ ယိကဓမ္မတို့မှ မစင်ကြယ်သော်လည်း “ ပရိသုဒ္ဓေါ အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ ” ဟု ဥတ်ကမ္မဝါစာ၌ ထည့်၍ ရှုတ်ဆိုအပ်လျှင် “အနာကြီး ၅ မျိုး နှိပ်စက်အပ်သူ စသည် တို့မှ ၂ ရဟန်းအဖြစ် အထမြောက်သည်” ဟု မှတ်ပါ။

ဝိမတိ။ ။ အန္တရာယ်ကေဟိ ဓမ္မေဟိတိ အဘဗ္ဗတာဒိကေဟိ ဥပသမ္ပဒါယ အဝတ္ထုတ္တကရေဟိစေဝ ပဉ္စာဗာဓဟတ္ထစိန္တာဒိဟိစ အာပတ္တိမတ္တကရေဟိ (မတ္တဖြင့် ရဟန်းဖြစ်နိုင်သေး၏ ဟု ပြသည်) အန္တရာယ်ကေဟိ သဘာဝေဟိ ပရိမုတ္တော၊ (ဓမ္မေဟိကို သဘာဝေဟိ ဟု ဖွင့်သည်) ဧဝံ ဝုတ္တောဇေဝ အာပတ္တိမတ္တကရေဟိ ပဉ္စာဗာဓာဒိဟိ အပရိမုတ္တဿပိ ဥပသမ္ပဒါ ရဟတိ။

ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစိဝရံ ။ ။ ဥတ်ကမ္မဝါစာ၌ ဤပါဠိကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုလျှင် ကိုယ်ပိုင် သပိတ်သင်္ကန်း ရှေ့သော်လည်း ဥပသမ္ပဒကံ အထမြောက်၏။ ဤဝါကျကို ထည့်၍ မရွတ်လျှင်ကား “ သာဝနံ ဟာဝေတိ ” အရ ကမ္မဝါစာကို ယုတ်လျော့စေသောကြောင့် ကံ အထမြောက်၊ [ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစိဝရန္တိ ပရိပုဏ္ဏဿ ဥပသမ္ပဒါ ပေက္ခဿ ပတ္တစိဝရံ၊ ဧဝံ ဝုတ္တောဇေဝ အပတ္တစိဝရဿပိ ဥပသမ္ပဒါ ရဟတိ။]

ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ။ ။ “ သံသံ ဘန္တေ ဥပသမ္ပဒံ ယာစာမိ ” စသည်ဖြင့် ရဟန်းပြုပေးပါရန် တောင်းပန်မှု ပြုခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ ” ဟူသော ဤစကားကို ဆိုသည်။ ဥတ်ကမ္မဝါစာ အတွင်း၌ ဤစကားကို ထည့်၍ဆိုလျှင် ရဟန်းလောင်းက မတောင်းပန်ခဲ့ပါသော်လည်း ကံမပျက်ပါ။ [ဧဝံ တေန သံသေ အယာစိ တေပိ ဣတ္ထန္နာမော သံသံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိတိ ဝုတ္တော ဧဝ ကမ္မံ အဝိပန္နံ ဟောတိ။]

အာယသ္မတာ တိသောန ဥပဇ္ဈာယေန ။ ။ ဥပဇ္ဈာယေနပုဒ်ကို ဝိမတိ၌ “ ဥပဇ္ဈာယေန ကရဏဘူတေန ” ဟု တွေ့ရ၏။ မိမိကား ကြိယာဝိသေသနထင်သည်။ အရှင်တိဿ ဟူသော ဥပဇ္ဈာယ်အားဖြင့် သံသာတော်ကို ရဟန်း ပြုပေးပါရန် ခွင့်တောင်းသည်-ဟူလို၊ [ယာစဓာတ်က ဋီကမ္မကဖြစ်သောကြောင့် “ သံသံ ဥပသမ္ပဒံ ” ဟု ကံနှစ်ပုဒ်ရှိရသည်။]

ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ။ ။ ဥပသမ္ပဒါအဖွင့်ကို “ ဥပရိဘူတာ အဂ္ဂဘူတာ သမ္ပဒါတိ ဥပသမ္ပဒါ - မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်း ” ဟု ဓမ္မစက္က ပဝတ္တနသုတ်၌ သာရတ္ထဒီကာ ဖွင့်ပြခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “ ဥပသမ္ပဒံ - မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြတ်၏။ “ ရဟန်းအဖြစ်ကို ” ဟူသော အနက်ကား ဝေါဟာရတ္ထ သာတည်း။ “ ယာစတိ - တောင်းပန်ပါ၏ ” ဟု အနက်မပေးရာ တောင်းပန်ဟူသော စကားသည် အပြစ်ရှိရာ၌ ခွင့်လွှတ်ဘို့ရန် တောင်းပန်ခြင်းတည်း။ ဤနေရာ၌ကား “ မြာဟူဏံ ကမ္မလံ ယာစတိ ” ကဲ့သို့ ဥပသမ္ပဒါကို ပေးနိုင်သောသံသာကို တောင်းခြင်းဖြစ်၍ “ ယာစတိ-တောင်း၏ ” ဟူသာ ပေးပါ။ “ သံသာကို ဥပသမ္ပဒါကို တောင်းနေပါသည် ” ဟူလို။

ယဒိ သံသဿ ပတ္တကလ္လံ ။ ။ ပတ္တော ကာလော ဣမဿ (ကမ္မဿာ) တိပတ္တကာလံ၊ ရောက်လာသောအခါ ရှိသောကံ၊ ပြုဘို့ရန် အချိန်တန်သောကံ၊ ဤသို့ အချိန်တန်သောကံကိုပင် “ သင့်လျော် လျောက်ပတ်သောအခါရှိသောကံ ” ဟု ဆိုကြ၏။ ပတ္တကာလောပုဒ်နောင် သုတ္တံ၌ ယပစ္စည်းသက်၍ လျှင် လပြုပြီးလျှင် ဒွေဘော်လာသော အားဖြင့် ပတ္တကလ္လံ ဟု ဖြစ်ရသည်။ [တဒေဝ သကတ္ထေ ယပစ္စယေန ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုတ္တတိ။ - ဝိမတိ။] ဤ အဓိပ္ပါယ်အတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။

ပတ္တကလ္လ အင်္ဂါး ။ ။ ဤဥပသမ္ပဒကံအရာ၌ ဝတ္ထုသမ္ပဒါ အန္တရာယ်ကေဟိ ဓမ္မေဟိ ပရိသုဒ္ဓတာ သီမာသမ္ပဒါ ပရိသမ္ပဒါ ပုဗ္ဗကိစ္စနိဋ္ဌာပန ဟု အင်္ဂါငါးပါး ရှိ၏။ ထိုတွင် အဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် တကျိပ်တယောက်တွင် မပါဝင်ခြင်း၊ အန္တိမဝတ္ထု ပါရာဇိကသို့ မရောက်

ဘူးခြင်း၊ အသက်နှစ်ဆယ်ပြည့်ခြင်းသည် ရဟန်းမဟုတ်သော လူဇာတ်ရှိသော ဝတ္ထု သမ္ပဒါ-ရဟန်းလောင်းတည်းဟူသော ဝတ္ထု၏ပြည့်စုံခြင်း မည်၏။ အန္တရာယိက ဓမ္မ တို့မှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်းသည် ပရိသုဒ္ဓတာ မည်၏။ သိမ်၏ပြည့်စုံခြင်း (အပြစ်ကင်း သော သိမ်ဖြစ်ခြင်းသည်) သီမာသမ္ပဒါမည်၏။

ဓရိသသမ္ပဒါ။ ။ဥပုသ်ကံပြုရာဝယ် “ဥပေါသထော ယာဝတိကာစ ဘိက္ခု ကမ္မ ပုတ္တာ” စသည်ဖြင့် လာသကဲ့သို့ ပါရာဇိကလည်း မကျ ဥက္ခိတ္တကလည်း မဟုတ်သော ရဟန်းစစ်စစ်၏ မဇ္ဈိမဒေသ ဣန္ဒြိယ၌ ဆယ်ပါးရှိ၍ မြန်မာနိုင်ငံသော ပစ္စန္ဒ၌ ငါးပါး ရှိ၍ ထိုရဟန်းတို့၏ တသိမ်ထည်း၌ ဟတ္ထပါသ်ကို မစွန့်မု၍ တည်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါ တပါး၊ ဆန္ဒထိုက်သူ၏ ဆန္ဒဆောင်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါတပါး၊ မျက်မှောက်ပါဝင်သော ရဟန်းတို့၏ ထိုကံကို မတားမြစ်ခြင်းဟူသော အင်္ဂါတပါး၊ ရဟန်းလောင်းမှတစ်ပါး လူ သော ဝဇ္ဇနိယ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဟတ္ထပါသ်၌ မရှိခြင်းဟူသော အင်္ဂါတပါး၊ ဤအင်္ဂါ လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို ပရိသသမ္ပဒါဟု ဆိုသည်။ [ဣမေဟိ တေဟိ သင်္ဂဟိတာ၊ ဧဝရူပါယ ပရိသသမ္ပဒါယ သတိ ဧဝ ဣဒံ ပတ္တကလ္လံနာမ ဟောတိ။ -ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ထိုအင်္ဂါလေးပါးတို့တွင် ရှေးသုံးပါးသာ အရေးကြီး၏။ ဝဇ္ဇနိယ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟတ္ထပါသ်၌ မရှိခြင်းဟူသော အင်္ဂါမှာ ကံပျက်ကြောင်း အင်္ဂါမဟုတ် ဟု ဝိမတိဆို၏။ [တတ္ထ ပရိမာနံ တိဏ္ဍံ အင်္ဂါနံ အညတရဿပိ အဘာဝေ ကတံ ကမ္မံ ဝိပု ဇ္ဇတိ။ နပစ္စိမဿ။]

ပုဗ္ဗကိစ္စ နိဋ္ဌာဝန။ ။၁-ဥပဇ္ဈာယ်ကိုယူစေရခြင်း။ ၂-သပိတ်သင်္ကန်းကို ပြော ပြရခြင်း။ ၃-ရဟန်းလောင်းကို သံဃာ့ ဟတ္ထပါသ်မှ အပြင်ဘက်၌ ထား၍ နည်းပေး လမ်းပြ ပြုမည့်ရဟန်းကို သမုတ်ခြင်း။ ၄-သမုတ်အပ်သော (သမ္မုတိရသော) ရဟန်းက အပြင်ဘက်သို့လိုက်၍ သွန်သင်ပြသ နည်းပေးရခြင်း။ ၅-ထိုသမ္မုတိရ ရဟန်းက ရှေးဥျး စွာ သံဃာ့ထံ ပြန်လာခဲ့၍ သံဃာအား သွန်သင်ပြသပြီးကြောင်းကို ဉာတ်ဖြင့် အသိ ပေးရခြင်း။ ၆-ပဉ္စင်းလောင်းကို ဟတ္ထပါသ်သို့ ခေါ်ယူရခြင်း။ ထိုပဉ္စင်းလောင်းက ရဟန်းတော်တို့အား ဝတ်ချ၍ မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို တောင်းစေရခြင်း။ ၇- အန္တရာယိက ဓမ္မတို့ကို မေးဘို့ရန် သမ္မုတိပေးရခြင်း။ ၈-ထို သမ္မုတိရသော ရဟန်း ဘော်က အန္တရာယိကဓမ္မတို့ကို မေးရခြင်း၊ ဤ ရှစ်ပါးကို ပုဗ္ဗကိစ္စရှစ်ပါး ဟု ခေါ်၏။ ကမ္မဝါစာ မရွတ်ဆိုမီ ထို ပုဗ္ဗကိစ္စကို ပြီးစေပြီး ဖြစ်မှ ဤ ဥပသမ္ပဒကံသည် ပတ္တကလ္လ ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤပုဗ္ဗကိစ္စကို မပြုဘဲ ဝတ္ထု သီမာ ပရိသာနှင့် အနုဿာဇန ဥတ္တိ ဤငါးမျိုး အပြည့်အစုံရှိလျှင် ကံကား အထမြောက်ပါ၏။ [ဧတေသု ပန ပုဗ္ဗကမ္ပေသု အကတေသုပိ ကတံ ကမ္မံ ယထာဝုတ္တ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ အာဒိသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အကုပ္ပမေဝ ဟောတိ။-ဝိမတိ။]

သံဃော၊ ဝေ၊ ဥပသမ္ပဒာဒေယျ။ ။ဥပသမ္ပဒာဒေယျ၌ ဥပ-သံရှေးရှိသော ပဒဓာတ် ကာရိတ်ဏေပစ္စည်း ဇယျဝိဘတ်တည်း။ ထို ဇယျဝိဘတ်ကို ပတ္တကာလ အနက်ဟော ဟု မောဂ္ဂလ္လင်္ဂဆို၏။ “သံဃာတော်သည် ရဟန်းလောင်းကို မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်း အဖြစ်သို့ ရောက်စေချိန်တန်ပါပြီ” ဟုရာ၌ “မြင့်မြတ်သောပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ဘို့ရန် ကံပြုချိန် တန်ပါပြီ” ဟု ဆိုလိုသည်။

ကမ္မဝါစာ။ ။ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့၊ သံဃော- သံဃာတော်သည်၊ မေ-
 တပည့်တော်၏၊ (ဝစနံ - စကားကို၊) သုဏ္ဍာတု - နားစိုက်တော်မူပါ၊ အယံ
 နာဂေါ- ဤနာဂသည်၊ အာယသ္မတောတိဿဿ- အရှင် တိဿ၏၊ ဥပသမ္ပဒါ
 ပေက္ခော- မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို ရှုငဲ့သူပါတည်း၊ ဝါ- ရဟန်းလောင်းပါ
 တည်း၊ အန္တရာယိကေဟိ - အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ- သဘော
 တရားတို့မှာ၊ ပရိသုဒ္ဓေါ-စင်ကြယ်ပါပြီ၊ အဿ-ထိုရဟန်းလောင်း၏၊ ပတ္တစိဝရံ-
 သပိတ် သင်္ကန်းသည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ-ပြည့်စုံပါပြီ၊ နာဂေါ-နာဂသည်၊ အာယသ္မတော
 တိဿေန - အရှင် တိဿဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန - ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ သံဃံ-သံဃာ
 တော်ကို၊ ဥပသမ္ပဒံ - မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်ကို၊ ယာစတိ - တောင်းပါ၏၊
 သံဃော - သံဃာတော်သည်၊ နာဂံ - နာဂကို၊ အာယသ္မတော တိဿေန- အရှင်
 တိဿဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန - ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒေတိ - မြင့်မြတ်သော
 ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရေခံစေပါ၏၊ ဝါ-ရဟန်းပြုပေးပါ၏၊ အာယသ္မတောတိဿေန-
 အရှင် တိဿဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန - ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ နာဂဿ - နာဂ၏၊ ဥပ

x x x x x x x x

သော ဥတ္တိ။ ။ဤဝါကျတို့ကလေးကား ပါဠိတော်ရင်းဝယ် “သံဃော ဣပေ
 တဗ္ဗော” ဟု ရှေး၌ပါခဲ့သောကြောင့် ထိုညာပေတဗ္ဗောအရ သိစေပုံစကားဖြစ်ကြောင်း
 ကို ပြသော နိဂုံးဝါကျတို့ကလေးတည်း၊ နောက်၌ ကမ္မဝါစာပါရှိသော ဥ တ်ဟူသမျှ
 “သောဥတ္တိ” ဟု ပါရသည်၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောစကားကား ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုတော့
 မည် ဟု အသိပေးသော ရှေ့ပြေးစကားတည်း၊ နောက်၌ ကမ္မဝါစာမပါဘဲ ဥ တ်ကို
 ရွတ်ဆိုရုံမျှဖြင့် ပြီးသော ဥတ္တိကံဟူသမျှ သောဥတ္တိဟု ရွတ်ဆိုဘွယ် မလို၊ နေခံဝယ်
 ကမ္မဝါစာ တဆက်ထည်းလာမည့် နေရာ၌သာ “သောဥတ္တိ-ဤကား သံဃာတော်ကို
 အသိပေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသေးသည်၊ နောက်၌ ကမ္မဝါစာ လာပါတော့မည် ” ဟု
 ဆိုလိုသည်။ [သော ဥတ္တိတိ သံဃော ဣပေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တဗ္ဗပနာ သေ၊ ဣဒဗ္ဗ
 အနုဿာဝနာနမ္ပိ သမ္ဘာဝသုစနတ္ထံ ဝုစ္စတိ၊ - ဝိမတိ။]

ကမ္မဝါစာ။ ။ဥ တ်၏နောက်၌ “ သုဏ္ဍာတု မေ ” စသော စကားရပ်ကို ကမ္မ
 ဝါစာဟု ခေါ်၏၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဝါ-ကံကို၊ ဝါစာ- ပြောဆိုကြောင်းစကားတည်း၊
 ကမ္မဝါစာ၊ ဤ ကမ္မဝါစာကိုပင် အနုဿာဝနဟုလည်း ခေါ်သေး၏၊ အနု - ဥ တ်၏
 နောက်၌၊ ဝါ-အဖန်ဖန် (သုံးကြိမ်တိုင်အောင်)၊ သာဝနံ-သံဃာကို ကြားသိစေခြင်း
 တည်း၊ အနုဿာဝနံ၊ [ဥတ္တိ ဒုတိယကမ္မဝါစာ၌ ဥ တ်နေခံဝယ် ကမ္မဝါစာ တကြိမ်
 သာ ရှိသောကြောင့် အနု-အဖန်ဖန်ဟူသောအနက် မရနိုင်၊ “အနု-ဥ တ်၏နောက်၌”
 ဟူသောအနက်သာ ရနိုင်သည်။]

အနက်ပေးပုံ။ ။သုဏ္ဍာတု မေ စသော အနက်တို့မှာ ရှေးနည်းအတိုင်းတည်း၊
 ဥပသမ္ပဒါဒေယျ၏နေရာ၌ “ဥပသမ္ပဒေတိ-မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေ
 ပါ၏” ဟု တကယ်ရောက်စေနေခြင်းအနက်ဟော ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် သုံးစွဲရခြင်းသာ
 ထူး၏၊ နောက်၌လာမည့် စကားအသုံးများလည်း ထူးပေသေး၏။

သမ္ပဒါ - မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်။ ယဿာယသ္မတော-
 အကြင်အရှင်အား၊ ခမတိ - နှစ်သက်၏။ သော - ထို နှစ်သက်သောအရှင်သည်။
 တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်။ အဿ-ဖြစ်ရာ၏။ ဝါ-ဖြစ်ပါလော၊ ယဿ အာယသ္မတော-
 အကြင် အရှင်အား၊ အာယသ္မတာတိဿေန-သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန- ဥပဇ္ဈာယ်
 ဖြင့်၊ နာဂဿ - နာဂ၏။ ဥပသမ္ပဒါ- မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း
 သည်။ နက္ခမတိ-မနှစ်သက်၊ သော-ထိုမနှစ်သက်သောအရှင်သည်။ ဘာသေယျ-
 ပြောဆိုရာပါ၏။ ဝါ- ပြောဆိုပါလော။

ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း၊ တေမတ္ထံ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝဒါ
 မိ-လျှောက်ပါ၏။ [သုဏှာတု မေ စသည် အနက်ပေး၊] တတိယမ္ပိ-လည်း၊ တေ
 မတ္ထံ-ကို၊ ဝဒါမိ-၏။ [သုဏှာတု မေ-စသည်အနက်ပေး၊]

သံသေန-သံဃာတော်သည်။ အာယသ္မတာတိဿေန- အရှင်တိဿဟူသော၊
 ဥပဇ္ဈာယေန - ဥပဇ္ဈာယ်ဖြင့်၊ နာဂေါ - နာဂကို၊ ဥပသမ္ပဒော-မြင့်မြတ်သော
 ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ရောက်စေအပ်ပါပြီ။ အာယသ္မတာတိဿေန-သော၊ ဥပဇ္ဈာယေန-

* * * * *

ခမတိ ဥပသမ္ပဒါ။ ။ ခမတိကို ရုက္ခတိဟု ဝိမတိဖွင့်၏။ “ ယဿ ဒါတုကာမော
 ခောစတေ” သုတ်အရ ခမတိ၏ ရုက္ခအနက်ကို ယူစေလိုသည်။ “ခမတိ-သည်းခံ၏”
 ဟု ခန္တိအနက်ကို မယူပါနှင့် ဟူလို၊ ထို ရုက္ခအနက်က သမ္ပဒါကို ဝေဝေကြောင့်
 ယဿာ ယသ္မတော ဟု သမ္ပဒါပုဒ်လည်း ရှိရသည်။ ထို ခမတိ၏ ကတ္တားမှာ ဥပ
 သမ္ပဒါပုဒ်တည်း။ ထိုဥပသမ္ပဒါကို ဝိမတိကောင့် “သံသေန ဒိယုမာနာ နိပ္ပိဒိယမာနာ
 ဥပသမ္ပဒါ” ဟု ဖွင့်၏။ “သံဃာသည် ပေးအပ် ပြီးစေအပ်သော ဥပသမ္ပဒါသည်
 အကြင်အရှင်အား နှစ်သက်၏” ဟူလို၊ ယခုကာလ၌ ဥပသမ္ပဒါကို ကာရိတ်အကြေ
 ကြိ၍ မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်း” ဟု ပေးကြသည်မှာ ထိုကောင့်နှင့်
 မညီပါ။ ထို့ကြောင့် “နာဂဿ-နာဂကို၊ ဥပသမ္ပဒါ-မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့
 ရောက်စေခြင်းသည်” ဟု မပေးပါနှင့်၊ ဤ နိဿယအတိုင်းသာ ပေးပါ။

သော တုဏှာယ။ ။ တုဏှိ+အဿဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ တုဏှိကို “အကထနတ္ထေ-စကား
 မပြော တုဏှိဘောနေခြင်း အနက်၌၊ နိပါတော” ဟု ဝိမတိဖွင့်၏။ အဿကို ဘဝေယျ
 ဟုလည်း ဖွင့်၏။ [အဘိဓာန် (၄၂၉) ၌လည်း မောန မဘာသနံ တုဏှိဟု နိပါတ်ပင်
 ဆို၏။ သက္ကတ၌ တုဏှိဟု ဤကာရန္တရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၌ ဤကာရန္တပင်ရှိရမည်။]

ယဿ နက္ခမတိ သော ဘာသေယျ။ ။ ဤဝါကျကား “ယဿာ ယသ္မတော ခမတိ
 သော တုဏှာယ” ၏ ပြောင်းပြန်အနက်ကို ပြသောဝါကျတည်း။ ထို့ကြောင့် ယဿ
 အာယသ္မတောဟု ရှေ့က အာယသ္မတာပုဒ်ကို၎င်း၊ နာဂဿ ဥပသမ္ပဒါ အာယသ္မတာ
 တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေန ပုဒ်များကို၎င်း လိုက်စေ၍ ယဿ နက္ခမတိဝါကျ၌ အနက်ပေး
 ရသည်။ သော ဘာသေယျ၌ ဘာသေယျကား ထိုမနှစ်သက်သောအရှင်သည် ဆိတ်ဆိတ်
 မာနဘဲ ရဟန်းလောင်းကိုဖြစ်စေ သံဃာပရိသတ်ကိုဖြစ်စေ သိမ်-ဥတ်-ကမ္မဝါစာကို
 ဖြစ်စေ မိမိမနှစ်သက်သော မကျေနပ်သော အားမရသောအရာကို “မနှစ်သက်ကြောင်း
 ပြောပါ” ဟု တိုက်တွန်းသောစကားတည်း။

ဖြင့်၊ နာဂဿ-၏၊ ဥပသမ္ပဒါ- သည်၊ သံဃဿ - သံဃာတော်အား၊ ခမတိ-
နှစ်သက်၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ (အာသိ - ဖြစ်ပြီ) ဝေ-
ဤသို့ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းကြောင့်၊ တေ- ဤ နှစ်သက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (နှစ်သက်
ကြောင်းကို၊) ဓာရယာမိ- သိမှတ်ရပါ၏။

x x x x x x x

ဥပသမ္ပဒန္တာ သံဃေန။ ။ ဤဝါကျကား ကမ္မဝါစာသုံးကြိမ် ရွတ်ဆိုပြီးနောက်
နိဂုံးအုပ်သောဝါကျတည်း။ ဥပသမ္ပဒန္တာ၌ ဥပ-သံပုဗ္ဗ အတိတ်ဟော တ-ပစ္စည်းတည်း၊
ထို့ကြောင့် ကာရိတ်အကြေကြိ၍ ပြီးဆုံးသံ အတိတ်အနက်ပါအောင် “ဥပသမ္ပဒန္တာ-
မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ပါပြီ” ဟု ပေးရသည်။

ခမတိ သံဃဿ၊ တသ္မာတုဏှိ။ ။ ကမ္မဝါစာအတွင်း၌ “ယဿာ ယသ္မတော”
နေရာဝယ် “သံဃဿ ” ဟု သုံးစွဲထား၏။ ထို့ကြောင့် ခမတိဆိုင်ရာ စပ်ပုဒ်များကို
“နာဂဿ ဥပသမ္ပဒါ အာယသ္မတာ တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေန” ဟု ထည့်စွက်၍ အနက်
ပေးရသည်။ ကမ္မဝါစာအတွင်းတုန်းက “မနှစ်သက်သော အရှင်သည် ပြောကြပါ” ဟု
သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် တိုက်တွန်းအပ်ပါလျက် မည်သူမျှ မပြောကြသောကြောင့် သံဃာ
အားလုံးက ဤဥပသမ္ပဒကံကို နှစ်သက်ကျေနပ်ရာ ရောက်သည်။ ထိုသို့ ရောက်ခြင်း၌
အကြောင်းပြလို၍ “တသ္မာ တုဏှိ” ဟု ဆက်၍မိန့်သည်။ နှစ်သက်ကျေနပ်သောကြောင့်
တိတ်ဆိတ်စွာ နေကြသည်-ဟုလို၊ တုဏှိ၏စပ်ဘို့ရာ ကြိယာတိုက်ရိုက်မပါ “အာသိတိ
သေသော” ဟု ဝိမတိ၌ ထည့်၍ စပ်သည်။ [“ အသိတိ သေသော ” ဟု ရှိသည်ကား
ပါဌ်ပျက်တည်း။]

ဝေမေတံ ဓာရယာမိ။ ။ ဤသို့ ဆိတ်ဆိတ်နေကြခြင်းကြောင့် ထိုဥပသမ္ပဒကံကို
သံဃာကကျေနပ်ကြောင်းကို (တပည့်တော် ကမ္မဝါစာ ပါဌ်က ပုဂ္ဂိုလ်သည်) စိတ်၌
ဆောင်ထားရပါ၏။ သိမှတ်ရပါ၏- ဟုလို၊ ဓာရယာမိ ဟု မိအက္ခရာကို ရွတ်ပြီးလျှင်
နိဂုံးဝါကျဆုံး၏။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤ နိဂုံးဝါကျကို အချို့ဆရာတို့က သုံးခေါက်ရွတ်ဆိုကြ၏။ နိဂုံး
ဟူသမျှ တဝါကျတည်း တခေါက်ထည်းသာ ရှိရိုးဖြစ်ကြောင်းကို ဝါကျလေ့လာသော
ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း သိနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဥတ်ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆိုရာ၌ (ဗျတ္တေန
ဘိက္ခုနာ ပဋိပလေန သံဃော ဣပေတဗ္ဗော) “ဥတ်ကမ္မဝါစာ နှုတ်တက်ရသဖြင့် ဗျတ္တ
ဖြစ်သော ဌာန်ကရိုဏ်း ပယတ်တို့ကို သဒ္ဓါနည်းကျအောင် ရွတ်စွမ်းနိုင်သဖြင့် ပဋိပလ
ဖြစ်သော ရဟန်းသည်သာ အသိပေးရ ရွတ်ဆိုရမည်” ဟု ပါဌ်တော်လာသောကြောင့်
ဥတ်ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်သူတိုင်း ကမ္မဝါစာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်စွာဖြင့်
ဗျတ္တပဋိပလ ဂုဏ်အင်္ဂါမြောက်အောင် ဆရာအထံ နည်းနာခံပြီးမှ ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဆို
သင့်ကြပါသည်။

အပိုထည့်အပ်သော
ဥတ်ကမ္မဝါစာ ပြီး၏။

စတုနိဿယာဒိကထာ

တာဝဒေါတိ-ကား၊ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရမေဝ - ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ (“မေတဗ္ဗာ” စသည်၌စ၍) ဆာယာ မေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ကေပေါရိသာဝါ-တခုသောယောကျာ်းပမာဏရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-ယောကျာ်းတယောက် ပမာဏရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဒွိ ပေါရိသာဝါ-၂ ခုသော ယောကျာ်းပမာဏရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-ယောကျာ်း ၂ယေခံ ပမာဏရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဆာယာ - အရိပ်ကို၊ မေတဗ္ဗာ - တိုင်းတာထိုက်၏။

ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဝဿာနော-မိုဃ်းဥတု၎င်း၊ ဟေမန္တော-ဆောင်းဥတု၎င်း၊ ဂိမ္မော-နွေဥတု၎င်း၊ ဣတိဝေ-သို့၊ ဥတုပ္ပမာဏံ-ဥတု အတိုင်းအရှည်ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ - ပြောပြထိုက်၏၊ စ - ဆက်၊ ဣတ္ထိ - ဤ ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံဟူသောပါဠိ၌၊ ဥတုယေဝ-ဥတုသည်ပင်၊ ဥတုပ္ပမာဏံ-ဥတုပ္ပမာဏမည်၏။

ဝဿာနာဒယော- မိုဃ်းဥတု အစရှိသည်တို့သည်၊ အပရိပုဏ္ဏာ-မပြည့်ကုန်သည်၊ သစေဟောန္တိ၊ (ဝေသတိ) ယဿ - အကြင်ရဟန်းဖြစ်ရာ နေ့အဘို့၏၊ သော ဥတု-ထို ဥတုသည်၊ ယတ္ထကေဟိ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဒိဝသေဟိ-နေ့တို့ဖြင့်၊ အပရိပုဏ္ဏာ-မပြည့်သေးသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေ ဒိဝသေ-ထို မပြည့်သေးသော နေ့ လ တို့ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ - မှတ်သား၍၊ သော ဒိဝသဘာဂေါ-ထိုရဟန်းဖြစ်ရာ နေ့အဘို့ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗော။

x x x x x x x x

မေတဗ္ဗာ ။ ။ ရှေးခေတ်က ယခုနာရီမျိုး မရှိသေးသေးကြောင့် လူ့အရိပ် (ဝေါး) တိုင်းကြရသည်၊ ယခုခေတ်၌ နာရီအချိန်မှတ်ရုံဖြင့်လည်း ပြီး၏၊ နာရီမှတ်ခြင်း၊ ဝေါးတိုင်းခြင်း ၂ မျိုးလုံးကိုလည်း ပြုကြသည်၊ ပုရိသော + ပရိမာဏံ + အဿာတိ ပေါရိသာ၊ ဆာယာ၊ တရ်တသု အတိုင်း အရှည်ရှိသော အရိပ်၊ (ရူပသိဒ္ဓိ ဝိဂ္ဂဟ)၊ [ယောဇနာဝယ် “ပုရိသဿ ပမာဏံ ပေါရိသံ”ဟု ပြု၍ ပမာဏအနက်၌ ဏပစ္စည်း သက်၏-ဟု ဆို၏၊ ဧကံ+ပေါရိသံ+ ယဿာတိ ကေပေါရိသာ၊ ဒွေ+ပေါရိသာနိ+ ယဿာတိ ဒွိပေါရိသာ၊ (ဆာယာ) ။]

ဥတုပ္ပမာဏံ ။ ။ ပဓိယတေ အနေနာတိ ပမာဏံ၊ အနေန-ဤဥတုဖြင့်၊ ပဓိယတေ-နှစ်ကို တိုင်းတာရ၏၊ ဣတိ ပမာဏံ၊ ဥတုယေဝ+ပမာဏံ ဥတုပ္ပမာဏံ-“တနှစ်ပြည့်ဘို့ရန် မည်မျှလိုသေး၏၊ မည်မျှရှိပြီ”ဟု နှစ်ကို တိုင်းကြောင်း ဥတု၊ ဤ၌ကား “နွေဥတု၌ ရဟန်းဖြစ်သည်၊ သို့မဟုတ် မိုဃ်းဥတု၊ သို့မဟုတ် ဆောင်းဥတု၌ ရဟန်းဖြစ်သည်” ဟု ပြောခြင်းကို “ဥတုပ္ပမာဏံကို ပြောပြခြင်း”ဟု ဆိုသည်။

သစေ ဝဿာနာဒယော ။ ။ “သစေ ဝဿာနာဒယော” မှစ၍ “အာစိက္ခိတဗ္ဗော” တိုင်အောင်ကား “ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗော” ၏ အဖွင့်တည်း၊ ဝဿာနာဒယော ဥတုက ၄ လအတိ ပြည့်နေလျှင် ဒိဝသဘာဂကို အထူးပြောဘွယ် မလိုတော့
၃၆ (မဟာဝါ)

အထဝါ-ထို့ပြင် တနည်းကား၊ အယံနာမ ဥတု - ဤ မည်သော ဥတုတည်း၊ (ဥတုပုမာဏံ-၌၊ “ဥတု”ကို ပြောသည်။) သောစ - ထို ဥတုသည်လည်း၊ ပရိပုဏ္ဏော-ပြည့်ပြီ၊ ဣတိဝါ - သော်၎င်း၊ အပရိပုဏ္ဏော - မပြည့်သေး၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥတုပုမာဏံ-ဥတု၏ ပမာဏကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-ပြောပြထိုက်၏၊ ပုဗ္ဗဏှော-နံနက်တည်း၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ သာယန္တော-ညနေချမ်းတည်း၊ ဣတိဝါ - သော်၎င်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဒိဝသဘာဂေါ - နေ့အဘို့ကို၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗော-ပြောပြထိုက်၏။

x x x x x x x

ပါ၊ ဥတုက (တဥတု) မပြည့်သေးလျှင် ထို ဥတုဝယ် လိုနေသေးသော နေ့ရက်ကို မှတ်သား၍ (ဥပမာ-ဆောင်း ဥတုက တပေါင်းလပြည့်ကျမှ ပြည့်မည်ဖြစ်၏၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၀ ရက် နေ့၌ ရဟန်းဖြစ်လျှင် ထိုဥတုပြည့်ဘို့ရန် ၅ ရက်လိုသေးကြောင်းကို ထည့်စွက်၍) ဒိဝသဘာဂကို ပြောပြပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ စာအုပ်တို၌ “ယော ဥတု” ဟု တွေ့ရ၏။ ဥတုကား ရှေ့၌ ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ “ယတ္တကေဟိဒိဝသေဟိ”ကို “တေ ဒိဝသေ”ဟု နိယမပြု၍၊ “ယဿ”ကို “သော ဒိဝသဘာဂေါ”ဟု နိယမပြုပြီးလျှင် “ယော ဥတု” အတွက် နိယမ မပါသောကြောင့်၎င်း၊ ရှေး ဥတုပုမာဏံက ဥတုကို ပြန်၍ညွှန်းသော တသဒ္ဓါဖြင့် “သော ဥတု”ဟု ရှိမှ စာသွားခကောင်းသည်။ [ယောဇနာ၌ “ယော ဥတု”ကို အတည်ပြု၍ “တဿ ဥတုနော”ဟု ပါဌသေသထည့်သွားလေသည်။ ထို့ပြင် ဝိမတိ၌ ယဿကို “တံခဏံ လဇ္ဈပသမ္ပဒဿ ပုဂ္ဂလဿ” ဟု စွဲ၏။ ထိုအစွဲကိုလည်း “သော ဒိဝသဘာဂေါ”ထောက်၍ စဉ်းစားသင့်သည်။]

ဒိဝသဘာဂေါ။ ။ ထိုမပြည့်သေးသောဥတုဝယ် “မည်သည့်လ မည်သည့်ရက်၌ ရဟန်းဖြစ်သည်” ဟု ဒိဝသဘာဂကို ပြောပြရသည်။ [ဤအလို “ဒိဝသဘာဂသည် ဥတုတွင် ပါဝင်သော လ-ရက် နေ့တို့ကို ပြသောစကား” ဟု မှတ်ပါ။ ထိုနေ့အဘို့တွင် အချိန်ကိုကား “ဆာယာ မေတဗ္ဗာ”ဖြင့် ပြပြီးဖြစ်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာ၌ ဤ ပဌမနည်းဝယ် ဥတုပုမာဏံကို ပြောပြရာ၌ “ဥတုက ပြည့်နေလျှင် ဒိဝသဘာဂ ပြောပြဘွယ်မလို”ဟု ယူဆ၍ ဤ ပဌမဝါဒကို မနှစ်သက်ချေ။ အမှန်ကား— “ဥတုယဝ ဥတုပုမာဏံ”ဟု အဋ္ဌကထာပြုသောကြောင့် ဥတုပုမာဏံ ပြောတုန်းက ဥတု သက်သက်ကိုသာ ပြောပြရသည်။ လ-ရက် မပါသေးပါ။ ထို့ကြောင့် ဥတုက ပြည့်နေသော်လည်း ထိုဥတု၏ ပြည့်နေသော လ-ရက်ကိုကား ဒိဝသဘာဂအရ ပြောပြနိုင်ပါသည်။

အထဝါ။ ။ ဥတုပုမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံနှင့် ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗောအတွက် တနည်းပြသောစကားတည်း။ ဤနည်း၌ကား “ဥတုဿ + ပမာဏံ ဥတုပုမာဏံ”ဟု ဝိပျိဟ်ပြု၍ ဥတုကို၎င်း၊ ဥတု၏ လ-ရက်ကို၎င်း ပြောပြရမည်။ ဒိဝသဘာဂကား “နံနက်ပိုင်း၊ သို့မဟုတ်-ညနေပိုင်း”ဟု နေ့အဘို့ကို ပြောပြခြင်းတည်း။ ထိုနေ့အဘို့၌ အချိန်ကိုကား “ဆာယာ မေတဗ္ဗာ”ဖြင့် ပြောပြပြီးဖြစ်၏။

သင်္ဂီတိတိ-ကား၊ ဣဒမေဝသဗ္ဗံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အရိပ် ဥတု နေ့အဘို့ ဟူသော အလုံးစုံကိုပင်၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ (သံ၏ အဖွင့်) တွံ-သည်၊ ကိံ - အဘယ် ဥတု, လ, ရက်ကို၊ လဘသိ- ရသနည်း၊ တေ - ၏၊ ဆာယာ-အရိပ်သည်၊ ကာ- အဘယ်နည်း၊ ဥတုပုမာဏံ- ဥတု အတိုင်းအရှည် သည်၊ ကိံ-နည်း၊ ဒိဝသဘာဂေါ- နေ့အဘို့သည်၊ ကော - နည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ပုဋ္ဌော-(အခြားပုဂ္ဂိုလ်က)မေးအပ်သည်၊(သမာနော-သော်၊)ဣဒံနာမ-ဤမည် သော ဥတုကို၊ လဘာမိ-ရပါ၏၊ ဝသံ- မိုဗ်းဥတုကို၊ (လဘာမိ၊ ဣတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ ဟေမန္တံ-ဆောင်း ဥတုကို၊(လဘာမိ၊ ဣတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ ဂိမှံ- နွေဥတုကို၊ (လဘာမိ၊ ဣတိ)ဝါ-သော်၎င်း၊ အယံ- ဤသည်ကား၊ (၇ ဖဝါး စသည်ကား၊)မေ-၏၊ ဆာယာ-အရိပ်ပါတည်း၊ ဣဒံ-ဤသည်ကား၊(မိုဗ်းဥတု, သို့မဟုတ် ဆောင်းဥတု, သို့မဟုတ် နွေဥတုကား၊) ဥတုပုမာဏံ- ဥတုဟူသော ပမာဏပါတည်း၊ အယံ - ကား၊ (နံနက်ပိုင်း စသည်ကား၊) ဒိဝသဘာဂေါ- နေ့အဘို့ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒေယျာသိ- လျှောက်လေလော၊ ဣတိ ဝေံ-သို့၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ-၏။

x x x x x x x

သင်္ဂီတိ။ ။ဆာယာဒိကမေဝ သဗ္ဗံ (အရိပ်စသော အားလုံးကိုပင်) သင်္ဂီတောတွာ ဂါယိတဗ္ဗာ ကထေတဗ္ဗာ (သိမ်းကြီး၍ ပြောထိုက်၏၊) ဣတိ သင်္ဂီတိ၊ အရိပ်, ဥတု, နေ့, ဤ ၃ မျိုးကို ပေါင်း၍ ပြောပြခြင်းကို “သင်္ဂီတိ အာစိက္ခိတဗ္ဗာ” ဟု ဆိုသည်။ [သံကို သင်္ဂီတောတွာဟု၎င်း, ဂီတိကို “ဂါယိတဗ္ဗာ”ဟု၎င်း ဖွင့်သည်။ “အသင်သည် ဘယ်နှစ်, ဘယ်ဥတု, ဘယ်လ, ဘယ်ရက်, ဘယ်အချိန်ဝယ် ရဟန်းဖြစ်သနည်း” ဟု မေးလျှင် ပြန်၍ ပြောတတ်ဘို့ရာ ရဟန်းဖြစ်စကာလ၌ အားလုံးပေါင်း၍ပြောပြပါ-ဟူလို၊ [“ဆာယာ မေတဗ္ဗာ” စသည်တုန်းက ရဟန်းသစ် နားလည်ရုံသာ တခုစီ တခုစီ ပြောပြခြင်းတည်း၊ ဤ သင်္ဂီတိ၌ကား ရဟန်းသစ်အား သူတပါးကမေးသောအခါ အပြည့်အစုံပြောတတ် ဘို့ရန် ပေါင်း၍ ပြောပြခြင်းတည်းဟု မှတ်ပါ။]

ဝသံဝါ၊ ပေ၊ ဂိမှံဝါ။ ။ဥတုပုမာဏရပုံကိုသာ အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားသော်လည်း ဤ ဥတုပုမာဏ ပြောပြရုံမျှဖြင့် မည်သည့်နှစ်ဟု မသိသာသောကြောင့် “ခုနှစ် သကရာဇ် ကိုပါ ပြောရမည်” ဟု ဝေတိဆို၏။ “ အယံ မေ ဆာယာ ” စသည်ကား ပါဠိတော်၌ “ဆာယာ မေတဗ္ဗာ၊ ဥတုပုမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ၊ ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗော” ဟု လာသည့်အတိုင်း စဉ်၍ပြခြင်း သာတည်း၊ ပါဠိတော်၌ ထိုသို့ စဉ်ပြခြင်းမှာလည်း လက်တွေ့ အလုပ်လုပ်သောအခါ အရိပ် အချိန် နာရီကို တိုင်းတာ မှတ်သားရမည့် အလုပ်က ပဋ္ဌမဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

တကယ်ပြောရာ၌မူ “ ခုနှစ် သကရာဇ် , ဥတု , လ , လဆန်း , လဆုတ် , နေ့ရက် , အချိန် (အရိပ် နာရီ မိနစ်) အားလုံး ပြည့်စုံအောင် အစဉ်အတိုင်း ပြောပြရသည်။ ပြောပုံကား-“ ၁၃၂၆- ၃, မိုဗ်းဥတု, ဝါဆိုလွန်း ၁၃ ရက်, နံနက် ၇ နာရီခွဲအချိန်၌ ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်သည် ဟုမှတ်” ဤသို့စသည်ဖြင့် လျော်စွာသွင်း၍ ပြောပြရသည်။

ဩဟာယာတိ-ကား၊ ဆဋေတွာ - စွန့်၍၊ (ပက္ကမိံ သုဗ္ဗစပ်၊) ဒုတိယံ ဒါတုန္တိ-ကား၊ ဥပသမ္ပဒမာဠကတော-ပဉ္စင်းခံရာ တန်ဆောင်းဝန်းမှ၊ ပရိဝေဏံ-ပရိဝုဏ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တဿ - သွားသော ရဟန်းသစ်အား၊ ဒုတိယကံ - ၂ ပါးမြောက် အဖေကို၊ ဒါတုံ- ပေးခြင်းငှါ၎င်း၊ စတ္တာရိ- ၄ ပါးကုန်သော၊ အကရဏီယာနိ- မပြုကျင့်ထိုက်သော ပါရာဇိကတို့ကို၊ အာစိက္ခိတုံစ - ပြောပြခြင်းငှါ၎င်း၊ အနုဇာနာမိ- န်၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ ပဏ္ဍုပလာသောတိ- ကား၊ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော- ဖြော့တော့သော အဆင်းရှိသော၊ ပတ္ထော-ဖက်ရွက်သည်၊ (“အဘဗ္ဗော သေယျတာပိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဗန္ဓနာပဝုတ္တောတိ - ကား၊ ဝဏုတော- အညွှာမှ၊ ပတိတော-ကြွေကျလပြီးသော၊ (ပဏ္ဍုပလာသော၌စပ်၊) အဘဗ္ဗော ဟရိတတ္ထာယာတိ-ကား၊ ပုန-ဖန်၊ ဟရိတော-စိမ်းစိုသည်၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ အဘဗ္ဗော-မထိုက်၊ ပုထုသိလာတိ - ကား၊ မဟာသိလာ - ကြီးစွာသော ကျောက်ခဲသည်၊ (အပ္ပဋိသန္ဓိကာ၌စပ်။)

အလဗ္ဘမာနာယ ၊ ဝေ ၊ သံဝါသေတိ - ကား၊ ယာဝ-လောက်၊ တဿ- ထိုဥက္ခိတ္တကရဟန်း၏အပေါ်၌၊ ဥက္ခေပနိယကမ္မကရဏတ္ထာယ-ဥက္ခေပနိယကံကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ သာမဂ္ဂိ - သံဃာ၏ ညီညွတ်ခြင်းကို၊ (သံဃာပြည့်အောင်၊) နလဗ္ဘတိ- မရအပ်သေး၊ တာဝ- ထို မရအပ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ တေန-ထို ရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ သမ္ဘောဂေစ- အာမိသမ္ဗေကို အတူတကွ သုံးဆောင်ခြင်း

× × × × × × × ×

ဒုတိယချက်။ ။ ဤသို့ပြောပြ၍ ထိုအတိုင်း နှုတ်တက် မှတ်ထားမှသာ အာဂန္တုက ရဟန်းတို့နှင့် တွေ့သောအခါ ဝါကြီး ဝါငယ်ကို ခွဲခြား၍ ဆိုင်ရာဝတ္ထုများကို ပြုနိုင်၏။ သံဃိကပစ္စည်းကို ဝေသောအခါ ဝါကြီးသူက ကောင်းမြတ်သောပစ္စည်းကို ရတတ်သောကြောင့် ထိုအခါ၌လည်း ဝါကြီး ဝါငယ် ခွဲခြားရ၏။ ထို့ကြောင့် ဝါစဉ်နှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စတိုင်းဝယ် အသုံးပြုဘို့ရန် “သင်္ဂီတိ-အရိပ် ဥတုနေ့ စသည်ကို ကောင်းစွာ မှတ်သား၍ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အသုံးပြုပါလေ”ဟု ပြောရသည်။

ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တော။ ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ ပဌမဆုံးဂါထာအဖွင့်၌ ဝုတ္တသဒ္ဓါ၏ “ဝပ္ပန-စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဝါပ သမိရဏ-စိုက်ပျိုးအပ်ပြီးကို ထွန်ဖြင့် ညီအောင်ညှိခြင်း၊ ကေသောဟရဏ - ဆံရိတ်ခြင်း၊ ဇီဝိတဝုတ္တိ- အသက်မွေးခြင်း၊ ပမုတ္တဘာဝ-လွတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကြွေကျခြင်း” ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်များစွာကို ပြရာဝယ် ပမုတ္တဘာဝ၌ ဤ ပါဠိတော်ကိုပင် ပုံစံပြ၏။ ထို့ကြောင့် ပပုဗ္ဗ ဝပဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့် ဝ၏ အကို ဥပြု၍ “ပဝုတ္တော”ဟု ရှိစေရမည်။ “ပမုတ္တော”ဟု မရှိစေရ။

သမ္ဘောဂေတိ။ ။ ဓမ္မသမ္ဘောဂေ-(ပိဋကတ်ဓမ္မကို အတူတကွ သုံးဆောင်ခြင်း ဟူသော စာတက် စာချခြင်း စသည်ကြောင့်၎င်း၊) အာမိသသမ္ဘောဂေစ-(ဆွမ်း သက်န်းစသော အာမိသကို အတူတကွ သုံးဆောင်ခြင်း ဟူသော ပေးခြင်း ယူခြင်း စသည်ကြောင့်၎င်း) ၊ -ဋီကာ။

ကြောင့်၎င်း၊ ဥပေါသထ ပဝါရဏာဒိကရဏဘေဒ - ဥပုသ် ပဝါရဏာ အစ ရှိသော ကံကိုပြုခြင်းအပြားရှိသော၊ သံဝါသေစ-အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင် ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ မဟာဝိဘဏ်- မဟာဝိဘင်း၌၊ (ဘိက္ခုအတွက် အကျယ်ပြုရာ ပဒဘာဇနီ၌၊) ဝုတ္တာနုသာရေန- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ သုဝိညေယျတ္တာ- လွယ်ကူစွာ သိနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါကဋမေဝ - ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သမန္တပါသာဒိကာယ-သမန္တပါသာဒိကာမည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ- ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၌၊ ဒွါသတ္တတိအဓိကဝတ္ထုသတပဋိမဏ္ဍိတဿ - ၇၂ ပါး အလွန်ရှိသော တရာသော ဝတ္ထုတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ မဟာခန္ဓက သ-၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ- အနက်၏အဖွင့်သည်၊ ဝါ-အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။

x x x x x x x x

မှတ်ချက် ။ ။ ဤဝတ္ထု၌လာသော ရဟန်းသစ်သည် ရှေးရဟန်း ဘဝတုန်းက အာပတ်ကို မရှုခြင်းကြောင့် ဥက္ခေပနိယကံ အပြစ်ရ၏၊ ထိုကံ မငြိမ်းသေးခင် လူထွက် ၏၊ ယခုတဖန် “ထိုအာပတ်ကို ရှုပါမည်” ဟု လျှောက်သောကြောင့် ရဟန်းခံပေး၍ သံဃာ့ဘောင်သို့ ပြန်သွင်းမှု ဩသာရဏကံ ပြုသောအခါ ထိုကံငြိမ်းစေပြီးဖြစ်၏၊ ထို ကံ ငြိမ်းစေပြီးခါမှ “အာပတ်ကို မရှုနိုင်” ဟု ဆိုပြန်ရကား ဥက္ခေပနိယကံ ထပ်မံ၍ ပြုရဉှားမည်၊ သို့သော် သံဃာ့မပြည့်၍ မပြုရသေးလျှင် ထို ရဟန်းနှင့် သမ္ဘောဂသံဝါသ ပြုမှုကြောင့် အာပတ်မသင့်-ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ဩသာရဏကံပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂ သိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ် မသင့်၊ “အာပတ္တိ” အာပဇ္ဇတိ” စသော အလဇ္ဇိလက္ခဏာနှင့် မညီသောကြောင့်လည်း အလဇ္ဇိသမ္ဘောဂကြောင့် ဒုက္ကဋ် အာပတ်လည်း မသင့်ပါ”-ဟုလို။

ကေဝိဝါဒ။ ။ အချို့က “အနာပတ္တိအရ ဥက္ခိတ္တကပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် အာပတ်မသင့်၍၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သမ္ဘောဂသံဝါသပြုသော်လည်း အာပတ်မသင့်၊ ပါစိတ် အာပတ်ကိုရည်ရွယ်၍ “အနာပတ္တိ” ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ အလဇ္ဇိနှင့် သမ္ဘောဂသံဝါသ ပြုသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကား သင့်ရမည်” ဟု ဆိုကြသတတ်၊ [ယမေတ္ထ ကေနစိ “အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ” တိ ဣမိနာ ပါစိတ္တိယေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊ “အလဇ္ဇိ ပရိဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋ် ပန အာပဇ္ဇတိ ယေဝါ” တိ ဝတ္တာ မဟုဓာ ပပဉ္စိ တံ၊ န တံ သဒရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ၊-ဋီကာ၊]

မဟာခန္ဓက အဖွင့်
ပြီးပြီ။

ဥပေါသထက္ခန္ဓက အဖွင့်

[ဥပုသ်နှင့်စပ်၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တော်အပေါင်းကို
“ဥပေါသထက္ခန္ဓက” ဟု ခေါ်၏။]

သဒ္ဓိပါတာနုဇာနနာဒိ ကထာ

ဥပေါသထက္ခန္ဓက-၌၊ အညတိတ္ထိယာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ လဒ္ဓိ-
အယူကို၊ တိတ္ထံ - တိတ္ထဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏။ အညံ-သာသနာတော်အယူမှ
တပါးသော၊ တိတ္ထံ - အယူတည်း၊ အညတိတ္ထံ-ယူ၊ ဧတေသံ-ဤ ပရိစ္ဆိဋ်တို့၏။
အညတိတ္ထံ- သာသနာတော်အယူမှ တပါးသောအယူသည်၊ အတ္ထိ-၏။ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သာသနာတော်အယူမှ တပါးသောအယူ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ တေ-ထို ပရိစ္ဆိဋ်တို့သည်၊) အညတိတ္ထိယာ- ယတို့မည်၏။ ဣတော-
ဤ သာသနာတော်အယူမှ၊ အညလဒ္ဓိကာ-တပါးသော အယူရှိသော ပရိစ္ဆိဋ်တို့၊
ဣတိ ဝုတ္ထံ ဟောတိ၊ ဓမ္မံ ဘာသန္တိတိ- ကား၊ တေသံ - ထို လူတို့အား၊ ဝါ -
တို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗာ ကတ္တဗ္ဗံ - ပြုထိုက် မပြုထိုက်သော၊ ယံ - အကြင် ကောင်းမှု
မကောင်းမှုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထို ပြုထိုက် မပြုထိုက်သော ကောင်းမှု မကောင်း
မှုကို၊ ကထေန္တိ- ဟောပြောကြကုန်၏။ တေ လဘန္တိတိ- ကား၊ တေ မနဿာ-
တို့သည်၊ လဘန္တိ- ရကုန်၏။ မူဂသူကရာတိ- ကား၊ ထူလသရီရသူကရာ-ဝ ပြီး
သော ကိုယ်ရှိသော ဝက်တို့တည်း။

x x x x x x x

အညတိတ္ထိယာ။ ။ [မိစ္ဆာအယူ၏ တိတ္ထ အမည်ရပုံကို ရှေ့ (၁၂၃ , ၁၅၀)
ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] အညံ + တိတ္ထံ အညတိတ္ထံ၊ အညံ - သာသနာတော်အယူမှ တပါးသော၊
တိတ္ထံ- အယူတည်း၊ အညတိတ္ထံ- အယူ၊ “အညတိတ္ထံ+ ဧတေသံ အတ္ထိတိ အညတိတ္ထိ
ကာ”ဟု ဆိုလိုလျက်က ကို ယပြု၍ “အညတိတ္ထိယာ”ဟု ဖြစ်သည်၊ [ဣတောတိ ဣမသ္မိံ
သာသနေ လဒ္ဓိတော- ဋီကာ။] ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ အည၏ အပါဒါန်ကို သာသနာ
တော်၏ အယူကို ခံရသည်၊ ထိုသို့ “အယူ”ကိုခံမှ “အညတိတ္ထ” အရ တပါးသော
တွဲဘက်အယူကိုရသည်၊ အပါဒါန်နှင့် အပါဒါနီတို့သည် ပင်ကိုယ်အားဖြင့် အမျိုးအစား
တူလျက်ရှိရသည်၊ ဥပမာ - သရ (၈) လုံးချင်း တူနေရာဝယ် “အညေဒိဿာ” ဟု
ရသ ၃ လုံးကို အပါဒါန်ခံ၍ ဒိဿ ၅ လုံးကို အပါဒါနီ ပြုသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့်
“အညတိတ္ထိယာ - သာသနာတော်အယူမှ တပါးသောအယူရှိသူတို့” ဟု ပေးပါ။
“သာသနာတော်မှ တပါးသော အယူရှိသူ”ဟု မပေးပါနှင့်။

မူဂသူကရာ ။ ။ “ ဝပြီးသော ဝက်တို့သည် အသံသော်မှ မထွက်နိုင်ကြကုန်
သကဲ့သို့ ဤရဟန်းတော်များလည်း အသံမထွက်ကြသဖြင့် ဝပြီးသော ဝက်ကြီးများနှင့်
တူနေကြလောက်အောင်(အ-အ)ကြီးများဖြစ်ကြသည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ [မူဂသရီရာတိ
ဧတ္ထ ထူလသရီရဿ သူကရဿ သဒ္ဓမတ္တဿာပိ အဘာဝတော မူဂသူကရာနာမာတိ
အာဟ-ထူလသရီရသူကရာတိ၊-ယောဇနာ။]

အနုဇ္ဈာပဋ္ဌောဝါ ဟောတိ အာပဇ္ဇိတွာဝါ ဝုဋ္ဌိတောတိ ဣတ္ထ - ဤ၊ ယံ အာပတ္တိံ - သို့၊ ဘိက္ခု - သည်၊ အနုဇ္ဈာပဋ္ဌောဝါ - မရောက်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ အာပဇ္ဇိတွာ - ရောက်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌိတောဝါ - ထပြီးသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ အယံ-ဤအာပတ်သည်၊ အသန္တိနာမ-အသန္တိမည်သော၊ အာပတ္တိ- တည်း၊ ဣတိ ဝေ - သို့၊ အတ္ထော - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏၊ သမ္ပဇာန မုသာဝါဒေ ကိံ ဟောတိတိ-ကား၊ ယွာယံ(ယော+အယံ)-အကြင် သမ္ပဇာန မုသာဝါဒကို၊ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒဿ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္ထော-ပြီ၊ သော-ထိုသမ္ပဇာန မုသာ ဝါဒသည်၊ အာပတ္တိတော - အာပတ်အားဖြင့်၊ ကိံ - အဘယ် အာပတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း၊ ကတရာ အာပတ္တိ-အဘယ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဒုက္ကဋ် ဟောတိတိ-ကား၊ ဒုက္ကဋ်ပတ္တိ - ဒုက္ကဋ် အာပတ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ သာစ- ထို ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်လည်း၊ မုသာဝါဒ လက္ခဏေန- မုသာဝါဒ၏ သဘောလက္ခဏာကြောင့်၊ န(ဟောတိ)-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ပန- အဟုတ်ကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝစနေန- “သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ကိံ ဟောတိ, ဒုက္ကဋ် ဟောတိ” ဟူသော စကားတော်ကြောင့်၊ ဝစီဒ္ဓါရေ-ဝစီဒ္ဓါရ၌၊ အကိရိယ သမုဋ္ဌာနာ - ပြုထိုက်သော ပြောဆိုမှုကို မပြုခြင်းဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ အာပတ္တိ-ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဟိ-သာဓကကား၊ အနာလပဇ္ဇော၊ ပေ၊ စိန္တိတာတိ-ဟူ၍၊ (ပရိဝါရေ-ပရိဝါ ပါဠိတော်၌၊) ဝက္ခတိ-မိန့်တော်မူလတံ။ [(ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊) ကေနစိ- တစုံတယောက်သော၊ မနုဇေန-လူနှင့်တကွ၊ ဝါစာ(ဝါစာယ)-နှုတ်မြက်သဖြင့်၊ အနာလပဇ္ဇော-မပြောဆိုသည်၊ (ဟောတိ- ၏၊) ပရေ- စကားပြောဘက်မှတပါး အခြားသူတို့ကို၊ (သန္ဓာယ- ရည်မှန်း၍၊) ဂိရံစ-စကားသံကိုလည်း၊ နောဘဏေ ယု-မပြောဆိုရာ၊ (သော - ထိုသူသည်၊) ဝါစသိကံ- ဝစီဒ္ဓါရ၌ ဖြစ်သော၊ န ကာယိကံ-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သည် မဟုတ်သော၊ (အာပတ္တိံ - သို့၊) အာပဇ္ဇေယု- ရောက်ရာ၏၊ သောပဋ္ဌာ-ဤပြဿနာကို၊ ကုသလေဟိ-ဝိနည်းကျမ်းကျင် ပညာရှင် တို့သည်၊ စိန္တိတာ-ကြံအပ်ပြီး၊] (အဓိပ္ပာယ်ကို ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီး။)

အန္တရာယိကောတိ-ကား၊ အန္တရာယကရော-အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကိဿ ဖါသု ဟောတိတိ - ကား၊ ကိမတ္ထာယ - အဘယ်အကျိုးငှါ၊ ဖါသု - ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိ - နည်း၊ ပဌမဿ ဈာနဿ အဓိဂမာယာတိ- ကား၊ ပဌမဿဈာနဿ-ပဌမဈာန်ကို၊ အဓိဂမနတ္ထာယ-ရခြင်းအကျိုးငှါ၊ တဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဖါသု-သည်၊ ဟောတိ၊ သုခံ-ချမ်းသာသည်၊ ဝါ-လွယ်ကူသည်၊ ဟောတိ၊ သမ္ပတ္တ-အလုံးစုံသော ဒုတိယဿ ဈာနဿ အဓိဂမာယ အစရှိသော ပါဠိတို့၌၊ သေ(သော)-ဤဆိုအပ်ပြီးသောအစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဥဒ္ဓေသတောစ-ဥဒ္ဓေသ

အားဖြင့်၎င်း၊ ဝါ- အကျဉ်းအားဖြင့်၎င်း၊ နိဒ္ဒေသတောစ- နိဒ္ဒေသအားဖြင့်၎င်း၊
 ဝါ-အကျယ် ညွှန်ပြခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပဌမံ - ရှေးဥပစာ၊ ပါတိမောက္ခဒ္ဒေသံ-
 ပါတိမောက္ခဒ္ဒေသကို၊ ဒဿေသိ - ပြတော်မူပြီ၊ [“ ပါရိသုဒ္ဓိံ အာယသ္မန္တော
 အာရောဒစထ၊ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိဿာမိ ” စသော စကားကို “ ဥဒ္ဓေသ ” ဟု
 ဆိုသည်။ “ ပါတိမောက္ခန္တိ အာဒိမေတံ မုခမေတံ ” စသည်ကို “ နိဒ္ဒေသ ” ဟု
 ဆိုသည်။] ဒေဝသိကန္တိ - ကား၊ ဒိဝသေဒိဝသေ-နေတိုင်းနေတိုင်း၌၊ (ဥဒ္ဓိသန္တိ-၌
 စပ်။) [ဒေဝသိကန္တိ ဣတ္ထ ဣကပစ္စယော ဝိစ္ဆတ္ထေ ဟောတိတိ အာဟာဒိဝသေ
 ဒိဝသေ ” တိ၊ ယောဇနာ။]

စာတုဒ္ဒသေဝါ ပန္နရသေဝါတိ-ကား၊ ဧကဿ-တခုသော၊ ဥတုနော-ဥတု၏၊
 တတိယေစ-၃ ခုမြောက်လည်းဖြစ်သော၊ သတ္တမေစ-၇ ခုမြောက်လည်းဖြစ်သော၊
 ပက္ခေ-ပက္ခ၌၊ ဒိက္ခတ္ထု- ၂ ကြိမ်၊ စာတုဒ္ဒသေ- ၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌၊ (ပါတိ
 မောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိတုံ - ၌စပ်။) အဝသေသေ - တတိယ သတ္တမမှ ကြွင်းကျန်သော၊
 (ပက္ခေ-၌၊) ဆက္ခတ္ထု- ၆ ကြိမ်၊ ပန္နရသေ-၁၅ ရက်မြောက်နေ့၌၊ (ပါတိမောက္ခံ
 ဥဒ္ဓိသိတုံ-၌စပ်။) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ဝိကဘိစာရိတ္တမှ ရှေးဥပစာ၊
 ဧကော-တမျိုးသော၊ အတ္ထော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤအနက်ကို၊ ပကတိ
 စာရိတ္တဝသေန- ပကတိကျင့်အပ်သော အကျင့်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တော- ဆိုအပ်
 ပြီ၊ ပန- ကား၊ သင်္ကံ၊ ပေ၊ ပန္နရသေဝါတိ- ဟူ၍၊ ဝစနတော- မိန့်တော်မူခြင်း
 ကြောင့်၊ တထာရူပေ-ထိုသို့သဘောရှိသော၊ (စာတုဒ္ဒသိ ပန္နရသိ အပြောင်းအလွှဲ
 ပြုထိုက်သော သဘောရှိသော၊) ပစ္စယေ - အကြောင်းသည်၊ သတိ - ရှိလသော်၊
 ယသ္မိံ တသ္မိံ စာတုဒ္ဒသေဝါ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော ၁၄ ရက်မြောက်
 နေ့၌သော်၎င်း၊ (ယသ္မိံ တသ္မိံ) ပန္နရသေဝါ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော
 ၁၅ ရက်မြောက် နေ့၌သော်၎င်း၊ ဥဒ္ဓိသိတုံ- ရွတ်ပြခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

အာဝါသိကာနံ၊ ပေ၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ - ဟူ၍၊ ဝစနတောဝိ- မိန့်တော်မူခြင်း
 ကြောင့်လည်း၊ ဧတံ - ဤအမှတ်မထား တပါးပါးသော စာတုဒ္ဒသိ ပန္နရသိ၌
 ဥပုသ်ပြုနိုင်၏ဟူသော အနက်သဘောကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိနိုင်၏၊ (ဧတံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ

x x x x x x x

ဧကဿ ဥတုနော၊ ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ “ ဧကဿ ဥတုနော တတိယေစ ” စသော
 အနက်သည် ရိုးရာကျင့်အပ်သော အနက်တည်း၊ ဥပမာ-နှေ့ဥတု၌ တပေါင်းလကွယ်၊
 တာကူးလပြည့်သည် ပန္နရသိဥပုသ်ဖြစ်၍၊ တတိယမြောက် တာကူးလကွယ်နေ့သည်
 စတုဒ္ဒသိ ဥပုသ်ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ဆုန်လပြည့် ဆုန်လကွယ် နယံလပြည့်တိုင်အောင်
 ပန္နရသိဖြစ်၍ သတ္တမမြောက် နယံလကွယ်ကား စာတုဒ္ဒသိဥပုသ် ဖြစ်သည်၊ ဤနည်း
 အားဖြင့် ဥတု ၁ ပါးအတွက် စာတုဒ္ဒသိဥပုသ် ၂ ကြိမ်သာရသည်၊ ကြွင်းသော ဥပုသ်
 ၆ ကြိမ်ကား ပန္နရသိဥပုသ်တည်း၊ ဤ တွက်ကိန်းကား ရိုးရာကျင့်အပ်သော ထုံးစံ
 အတိုင်း တွက်ကိန်းဖြစ်သည်။

ယသ္မိံ တသ္မိံ စာတုဒ္ဒသေ ပန္နရသဝါတိ ဧဝံ အတ္ထဇာတံ။-ဝိမတိ။ [အာဝါ
 သိကာနံ- အာဝါသိကဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ စာတုဒ္ဒသော- ၁၄ ရက်
 မြောက်နေ့သည်၊ ဟောတိ-အံ့၊ အာဂန္တုကာနံ-နံသော(ဘိက္ခုနံ)ပန္နရသော-
 ၁၅ ရက်မြောက်နေ့သည်၊(ဟောတိ-အံ့၊) အာဝါသိကာ-အာဝါသိက ရဟန်း
 တို့သည်၊ ဗဟုတရာ - များကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-နံအံ့၊ (ဧဝံသတိ - နံလ
 သော်၊) အာဂန္တုကေဟိ-နည်းသော အာဂန္တုက ရဟန်းတို့သည်၊ အာဝါသိ
 ကာနံ-များသော အာဝါသိကရဟန်းတို့၏ အလိုသို့၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ- လိုက်ရာ၏၊
 ဝါ-လိုက်ရမည်။]

—◆—
သီမာနုဇာနနကထာ

ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ဝိနယဓရေန-ဝိနည်းစိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-မေးရာ၏၊ ဝါ- မေးရမည်၊ (ကိံ)၊ ပုရတ္ထိမာယ - အရှေ့၌ဖြစ်သော၊
 ဒိသာယ- အရပ်၌၊ ဝါ- အရပ်က၊ နိမိတ္တံ- အမှတ်အသားသည်၊ ကိံ-အဘယ်
 နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ)၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ပဗ္ဗတော-တောင်ပါတည်း၊
 ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏၊) ပုန-တဖန်၊ ဝိနယဓရေန-သည်၊ ဒေသော ပဗ္ဗ
 တော-အဲဒီတောင်သည်၊ နိမိတ္တံ-နိမိတ်တည်း၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေ
 တဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏၊ ဝါ- ကြားရာ၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဧတံ ပဗ္ဗတံ-အဲဒီတောင်
 ကို၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကရောမ-ပြုကုန်၏၊ (ပစ္စုပ္ပန်)၊ (ဧတံ ပဗ္ဗတံ-ကို၊ နိမိတ္တံ-ကို၊)
 ကရိဿာမ - ပြုကုန်အံ့၊ (အနာဂတ်)၊ (ဒေသော ပဗ္ဗတော - ကို၊) နိမိတ္တံ - ကို၊
 ကတော - ပြုအပ်ပြီ၊ (အတိတ်)၊ (ဒေသော ပဗ္ဗတော - သည်၊) နိမိတ္တံ-သည်၊
 ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ (အနုညာ)၊ (ဒေသော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ) ဟောတိ - ၏၊
 (ပစ္စုပ္ပန်)၊ (ဒေသော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ) ဘဝိဿတိ- လတ်၊ (အနာဂတ်)၊ ဣတိ
 ဧဝံ-သို့၊ ကိတ္တေတု-ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ပါသာဏာဒိသုပိ-ကျော်

x x x x x x x

ပုရတ္ထိမာယ၊ ပေ၊ နိမိတ္တံ။ နိမိနာတိ ပရိစ္ဆိန္နတိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ၊ သိပ်ကို
 ပိုင်းခြားမှတ်သားကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်သာ၊ နိပုဗ္ဗ + မာဇာတ်၊ တနည်း - မိဒ
 ဇာတ်၊ ပရိစ္ဆိန္နန အနက်ဟော၊ ကိယာဒိဂိုဏ်း၊ “ပုရတ္ထိမာယ” ဟု ဆိုခြင်းသည် ဥပ
 လက္ခဏာမျှသာ၊ အရှေ့အရပ်၌ နိမိတ်မရှိလျှင် အရှေ့တောင်စသော နိမိတ်ရှိရာအရပ်က
 စ၍ ပြောနိုင်သည်။ [ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယာတိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္ထံ။—ဝိမတိ။]

ကိတ္တေတဗ္ဗံ။ ဧရာဒိကိတ္တဇာတ်သည် သံသဒ္ဓ(ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း) အနက်
 ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ကိတ္တေတဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏” ဟု ဇာတ်နက်အတိုင်းပေးသည်၊
 အများထုံးစံအတိုင်း “ ကိတ္တေတဗ္ဗံ - ကြားရာ၏ ” ဟု ပေးလိုက ပေးပါ၊ သို့သော်
 “နား၌ကြားခြင်း” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုကား မမှတ်ပါနှင့်၊ “ သူတပါးကြားအောင်
 ပြောခြင်း” ဟူသော မှတ်ပါ။

အစရှိသောနိမိတ်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော-တည်း။ [သေဝနယော၏ နောက်၌ “ပုရတ္ထိမာယ ဒိဿာယ” ဟု စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏။ ပိုဟန်တူသည်။]

ပန-ဆက်၊ ပုရတ္ထိမာယ-အရှေ့အရပ်၏၊ အနုဒိဿာယ-အထောင့်ဖြစ်သော အရပ်၌၊ (တနည်း) ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိဿာယ- အရှေ့တောင်ထောင့်အရပ်၌၊ (နိမိတ္တံ- သည်၊ ကိံ - နည်း၊ ဘန္တေ, ပါသာဓဏာ-ကျောက်ပါတည်း၊ သော ပါသာဓဏာ-အဲဒီကျောက်သည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) [“ကိံ နိမိတ္တံ, ပါသာဓဏာ ဘန္တေ” စသည်တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသဖြင့် ဖော်၍ပေးပါ။] ဒက္ခိဏာယ- တောင်၌ဖြစ်သော၊ ဒိဿာယ-၌၊ (ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ, ဝနံ-တောပါတည်း၊ တေ ဝနံ-အဲဒီတောသည်၊ နိမိတ္တံ- တည်း၊) ဒက္ခိဏာယ - တောင်အရပ်၏၊ အနုဒိဿာယ - အထောင့်ဖြစ်သော အရပ်၌၊ (တနည်း) ဒက္ခိဏာယ အနုဒိဿာယ- အနောက်တောင်ထောင့်အရပ်၌၊ (ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ, ရုက္ခော-သစ်ပင်ပါတည်း၊ သောရုက္ခော- အဲဒီသစ်ပင်သည်၊ နိမိတ္တံ- တည်း၊) ပစ္ဆိမာယ - အနောက်၌ ဖြစ်သော၊ ဒိဿာယ (ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ, မဂ္ဂါ-လမ်းပါတည်း၊ သောမဂ္ဂါ- အဲဒီလမ်းသည်၊ နိမိတ္တံ-တည်း၊) ပစ္ဆိမာယ-၏၊ အနုဒိဿာယ- ၌၊ (တနည်း)၊ ပစ္ဆိမာယ အနုဒိဿာယ- အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်၌၊ (ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ, ဝမ္ဘိကော-တောင်ပိုပါတည်း၊ သော ဝမ္ဘိကော-အဲဒီတောင်ပိုသည်၊ နိမိတ္တံ- တည်း၊) ဥတ္တရာယ - မြောက်၌ဖြစ်သော၊ ဒိဿာယ (ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ, နဒီ- မြစ်ပါတည်း၊ သောနဒီ- အဲဒီမြစ်သည်၊ နိမိတ္တံ- တည်း၊) ဥတ္တရာယ-၏၊ အနုဒိဿာယ-၌၊ (တနည်း) ဥတ္တရာယ အနုဒိဿာယ-အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်၌၊ ကိံ နိမိတ္တံ၊ ဘန္တေ, ဥဒကံ-ရေပါတည်း၊ တေ ဥဒကံ - အဲဒီရေသည်၊ နိမိတ္တံ- နိမိတ်တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဧတ္ထ - ဤ အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်၌၊ အဋ္ဌတွာ- မတန်ရပ်မူ၍၊ (ရပ်မထားမူ၍) ပုန-ဖန်၊ ပုရတ္ထိမာယ၊ ပေ၊ နိမိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကိတ္တိတနိမိတ္တံ-ပြောဆိုအပ်ပြီးသော နိမိတ်ကို၊ ကိတ္တေတွာဝ- ပြောဆိုပြီး၍သာလျှင်၊ (ဝိနယဓရေန-သည်၊) ဌာတဗ္ဗံ-ရပ်တည်ရာ၏၊ (ရှေ့ဆက် မမေးဘဲ အမေးကို ရပ်ထားရာ၏) [အချို့ စာတို့၌ “ဌပေတဗ္ဗံ” ဟု ရှိ၏၊ ရှေ့၌ “အဋ္ဌတွာ” ကို ထောက်၍ “ဌာတဗ္ဗံ” ဟု ရှိသင့်သည်။] ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ (ပဌမ ပြောအပ်ပြီးသော နိမိတ်ကို ထပ်၍ ပြောပြအပ်သည် ရှိသော်၊) နိမိတ္တေန-ရှေ့နိမိတ်နှင့်၊ နိမိတ္တံ-နောက်နိမိတ်သည်၊ ယဒိတံ-ဆက်စပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-ပြောပြပြီး၍၊ အထာနန္တရံ-ထိုနိမိတ် တို့ကို ပြောပြပြီးရာကာလ၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝုတ္တာယ-ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ် သော၊ ကမ္မဝါစာယ-သီမာသမ္မုတိ ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ သီမာ-သိမ်ကို၊ သမ္မနိတဗ္ဗာ- သမုတ်ထိုက်၏၊ [“ သိ-ဗန္ဓနေ ” ဟူသော ဓာတ်၊ မပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက အာ

ပစ္စည်း၊ သိ၍ ဣကို ဤဒီယပြု၊ သီယတိ ဗဒ္ဓိယတိတိ သီမာ၊ ကမ္မဝါစာဖြင့် ဖွဲ့အပ်
 သော အရပ်သည် “သီမာ” မည်၏။ သံပုဗ္ဗ မနဓာတ်ဖြင့် “သမ္မနိတဗ္ဗာ” ဟုသာ
 ရှိထိုက်၏။ စာအများ၌ န ဒွေဘော်ဖြင့် “သမ္မနိတဗ္ဗာ” ဟု ရှိ၏။] ကမ္မဝါစာ ပရိ
 ယောသာနေ - ကမ္မဝါစာ၏အဆုံး၌၊ နိမိတ္တာနံ- တို့၏။ အန္တော - အတွင်း၌၊
 သီမာ-သည်၊ ဟောတိ-၏။ နိမိတ္တာနံ-တို့သည်၊ သီမတော-မှ၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်
 ၌၊ ဟောန္တ-နံ၏။ တတ္ထ - ထို သိမ်သမုတ်ရာ၌၊ ဝါ- သိမ်နိမိတ်ကို ပြောပြရာ၌၊
 နိမိတ္တာနံ-တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ သကိ - တကြိမ်၊ ကိတ္တိတာနိ - ပြောပြအပ်ကုန်
 သည်၊ (သမာနာနိ)ဝိ- နသော်လည်း၊ ကိတ္တိတာနေဝ-ပြောပြအပ်ပြီးကုန်သည်
 သာ၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ အန္တကဋကထာယံ-၌၊ တိက္ခတ္ထု-၃ ကြိမ်၊
 သီမမဏ္ဍလံ-သိမ်အဝန်းကို၊ သမ္မန္တန္တေန- နိမိတ်ချင်းဆက်စပ်လျက်၊ နိမိတ္တံ-ကို၊
 ကိတ္တေတဗ္ဗံ- ရာ၏။ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီး၊ ပန-ဆက်၊ ပဗ္ဗတော ဘန္တေတိ-ဟူ၍
 ၎င်း၊ ပေ၊ ဥဒကံ ဘန္တေတိ- ဟူ၍၎င်း၊ ဝေ- သို့၊ ဥပသမ္ပန္နောဝါ-ဥပပဉ္စင်းသည်
 သော်လည်း၊ အာစိက္ခတု- လျှောက်ပစေ၊ အနုပသမ္ပန္နောဝါ-လူသာမဏေသည်
 သော်လည်း၊ (အာစိက္ခတု-စေ) ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ။

* * * * *

တိက္ခတ္ထု၊ ပေ၊ သမ္ပန္တန္တေန။ ။ [ဤ “တိက္ခတ္ထု” စကား အရ ၃ ကြိမ် နိမိတ်ပြော
 ခြင်းမှာ ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှါသာ ဖြစ်၏။ ပဌမနည်းအရ တကြိမ်ဖြင့်လည်း
 ပြီးနိုင်ပါ၏။] ဝိနယဓရေန သယံ ဧကသ္မိယေဝ ဌာနေ ဌတော ဧကဝလံ နိမိတ္တကိတ္တန
 ဝစနေနေဝ သီမမဏ္ဍလံ သမန္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဗန္တန္တေနာတိ အတ္ထော၊ တံကံ နိမိ
 တ္တဋ္ဌာနံ အဂန္တာဝိဟိ ကိတ္တေတံ ဝဋ္ဋတိ = ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သံဃာစည်းဝေးရာ
 အရပ်၌ပင် တည်၍ သက်သက် နိမိတ်ပြောဆိုကြောင်း စကားဖြင့်သာ သိမိ၏ နိမိတ်
 အချင်းချင်း ဆက်စပ်လျက် နိမိတ်ကို ပြောပြရမည်။ နိမိတ်ရှိရာအရပ်သို့ မသွား
 ဘဲလည်း အပ်ပါ၏။ (သွားခြင်းကြောင့်လည်း အပြစ်မရှိပါ)။—ဝိမတိ။

ထိုစကားမှန်၏။ သိမ်သည် ၃ ယူဇနာတိုင်အောင် ကျယ်ပြန့်နိုင်ရကား ဝိနည်းဓိုရ်က
 နိမိတ်ရှိရာ အရပ်သို့ သွားပြီးမှ နိမိတ်ပြောရမည်ဆိုလျှင် ခြေကျင် သွားလိုကား တနေ့
 ထည်းဖြင့် ပြီးနိုင်မည်မဟုတ်။ မော်တော်ကားဖြင့် လှည့်တံ၍ သွားရပေလိမ့်မည်။
 ဆက်ဥပအံ- ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထို သိမ်နိမိတ်များကို မိမိကိုယ်တိုင် သိနေဘွယ်
 မလို၊ အခြားရဟန်းများက သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်လျှင် ဝိနည်းဓိုရ်က “အဘယ်နိမိတ်နည်း”
 ဟု မေးသောအခါ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်က “သစ်ပင်ပါဘုရား” စသည်ဖြင့် လျှောက်ဘို့သာ
 တာဝန်ရှိသည်။

ပဗ္ဗတော ဘန္တေ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ။ “ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိ နိမိတ္တံ ” ဟု
 မေးသောအခါ “ပဗ္ဗတော ဘန္တေ” စသည်ဖြင့် လျှောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပပဉ္စင်း
 လည်း ဖြစ်နိုင် လူသာမဏေလည်း ဖြစ်နိုင်သည်-ဟုလို၊ “ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိ
 နိမိတ္တံ” ဟု မေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ “သော ပဗ္ဗတော နိမိတ္တံ” ဟု နိမိတ်ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်
 ကား “ဝိနယဓရေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ဝိနယဓရေန ကိတ္တေတဗ္ဗံ” ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဝိနည်း
 နားလည်သောရဟန်းသာ ဖြစ်ရမည်။

ဣဒါနိ-နိမိတ်ပြောပြပုံကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ပဗ္ဗတနိမိတ္တာဒိသု-တောင်
 နိမိတ် အစရှိသော နိမိတ်တို့၌၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝိနိစ္ဆယော - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
 ပဗ္ဗတော-သည်၊ သုဒ္ဓပံသုပဗ္ဗတော - ကျောက်နှင့် မဖက် သက်သက်သော မြေ
 တောင်၎င်း၊ သုဒ္ဓပါသာဏပဗ္ဗတော- မြေနှင့် မဖက် သက်သက်သော ကျောက်
 တောင်၎င်း၊ ဥဘယမိဿကော- ၂ မျိုးစုံ ရောနှောသော တောင်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊
 တိဝိဒေဝ-၃ ပါး အပြားရှိ၏၊ တိဝိဇောပိ - သည်လည်း ဖြစ်သော၊ သော- ထို
 တောင်သည်၊ (နိမိတ္တံ- သည်၊ ဘဝိတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှါ၊) ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ [သုဒ္ဓပံသု
 ပဗ္ဗတောတိ န ကေနစိ ကတော သယံဇာတောဝ ဝုတ္တော၊(ဝိမတိ၊)တစုံတယေခံ
 ပြုလုပ်အပ်သော တောင်မဟုတ်၊ သယံဇာတတောင် ဖြစ်ရမည် - ဟူလို၊] ပန-
 ဗျတိရိက်ကား၊ ဝါလိကရာသိ-သဲအစုသည်၊ (နိမိတ္တံ ဘဝိတုံ) နဝဇ္ဇတိ၊ ဣတ
 ရောပိ-ဝါလိကရာသိမှ တပါးသော သုဒ္ဓပံသု စသော တောင်သည်လည်း၊ ဟတ္ထိ
 ပုမာဏတော - ၇ တောင်ထွာ ဆင်ပမာဏရှိသော တောင်အောက်၊ ဩမက
 တရော-ယုတ်လျော့သော တောင်သည်၊ (နိမိတ္တံ ဘဝိတုံ) နဝဇ္ဇတိ၊ ပန-အန္ဓယ
 ကား၊ ဟတ္ထိပုမာဏတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ရှိ၊ သိဒေနုပုမာဏောပိ- မြင့်မိုရ်တောင်
 ပမာဏရှိသော တောင်သည်လည်း၊ (နိမိတ္တံ ဘဝိတုံ) ဝဇ္ဇတိ။

စတုသု-၄ ဘက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု-အရပ်တို့၌၊ စတ္တာရော-၄ လုံးကုန်သော၊
 ပဗ္ဗတော-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-နိအံ၊ (ဧဝံဟောန္တေသုဝါ - ဤသို့ ဖြစ်ကုန်
 သော်၎င်း၊) တီသု-၃ ဘက်ကုန်သော၊ (ဒိသာသု- တို့၌၊) တယော- ၃ လုံးကုန်
 သော၊ ပဗ္ဗတော-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံဟောန္တေသုဝါ- ၎င်း၊) စတုဟိ-
 ၄လုံးကုန်သော၊ ပဗ္ဗတနိမိတ္တေဟိ ဝေဝါ-တောင်နိမိတ်တို့ဖြင့်သာလျှင်သော်၎င်း၊
 တီဟိ - ၃ လုံးကုန်သော၊ ပဗ္ဗတနိမိတ္တေဟိ ဝေဝါ- သော်၎င်း၊ သမ္ဗနိတုံ - ၄၊
 ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ [နိမိတ် ၄ လုံး ထား၍ သမုတ်လျှင် ၄ ထောင့်သိမ်ဖြစ်၏၊ ၃ လုံး
 ထား၍ သမုတ်လျှင် လမ်း ၃ ခွ သဏ္ဍာန် သိမ်ဖြစ်၏၊ “ဝေ”ဖြင့် အခြားနိမိတ်
 များကို ကန့်၊] ပန- ဗျတိရိက်၊ ဒွိဟိ- ၂ လုံးကုန်သော၊ နိမိတ္တေဟိဝါ - တို့ဖြင့်
 သော်၎င်း၊ ဧကေန - တလုံးသော၊ (နိမိတ္တေန) ဝါ - ဖြင့်သော်၎င်း၊ သမ္ဗနိတုံ
 နဝဇ္ဇတိ၊ ဣတော- ဤပဗ္ဗတနိမိတ်မှ၊ ပရေသု-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါသာဏ

x x x x x x x +

ဣတရော ဟတ္ထိပုမာဏတော ။ ။ ဣတရောပိတိ သုဒ္ဓပံသု ပဗ္ဗတာဒိံ သန္ဓာယ
 ဝဒတိ၊ “ဟတ္ထိပုမာဏ”ဟူသည် အနည်းဆုံး ၇ တောင်ထွာရှိသော ဆင်၏ ပမာဏ
 တည်း၊ ဟတ္ထိပုမာဏော နာမ ပဗ္ဗတော ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ အစုဋ္ဌရတနုဗ္ဗေဓော -
 (အခွဲအားဖြင့် ရှစ်ခုမြောက် အတောင် ရှိ၏၊ ဝါ-၇ တောင်ထွာ ရှိ၏။) -ဒီကာ။

သမ္ဗနိတုံ နဝဇ္ဇတိ။ ။ တောင်ဖြစ်စေ၊ အခြားနိမိတ်ဖြစ်စေ နိမိတ် ၂ ခုဖြင့် သို့မဟုတ်
 တခုထည်းဖြင့် သမုတ်ခြင်းငှါ မအပ်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ထိုနိမိတ်တို့၏ ကေးပတ်ပတ်
 လည်၌ သိမ်၏အပိုင်းအခြား မရသောကြောင့်တည်း။

နိမိတ္တာဒိသုပိ-အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော-တည်း၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နိမိတ် ၂ လုံး၊ နိမိတ် ၁ လုံးဖြင့် သမုတ်ခြင်းငှါ၊ မအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ-ကို၊ ကရောန္တေန- ပြုသော ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ (ကိံ) (ပဗ္ဗတော - သည်၊) ကောဗဒ္ဓေါ-တဆက်တည်း ဆက်စပ်နေသည်၊(ဟောတိ-ဖြစ်သလော၊)ကောဗဒ္ဓေါ-သည်၊ န(ဟောတိ)-မဖြစ်သလော၊ ဣတိ(ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ)၊ ကောဗဒ္ဓေါ-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ၊ ပဗ္ဗတော-ကို၊ နိမိတ္တံ-ကို၊) နကာတဗ္ဗော-မပြုထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊(တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)ကြောင့်၊ တံ-ထို တဆက်တည်း စပ်နေသော တောင်ကို၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဒိသာသုဝါ-တို့၌သော်၎င်း၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊(ဒိသာသု)ဝါ-တို့၌သော်၎င်း၊ ကိတ္တေန္တေနာပိ-နိမိတ်ပြောပါသော်လည်း၊ ကေမေဝ - တခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ နိမိတ္တံ- သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကိတ္တိတံ-ပြောအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ (“အရပ် ၄ မျက်နှာ၊ ၈ မျက်နှာတို့၌ တစပ်တည်းစပ်နေလျှင်” ဟု ပြောအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊) စက္ကသဏ္ဌာနေန - စက်ဝိုင်း သဏ္ဌာန်အားဖြင့်၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ (သိမ်သမုတ်မည့် ကျောင်းကို၊) ပရိက္ခိပိတွာ-ဝိုင်းရံ၍၊ ဌိတော-တည်သော၊ ယော ပဗ္ဗတော- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုတောင်ကို၊ ကေဒိသာယ-တခုသော အရပ်၌၊ ကိတ္တေတွာ-နိမိတ်ပြောပြီး၍၊ အညာသု-ထို အရပ်မှတပါး ကုန်သော၊ ဒိသာသု- တို့၌၊ တံ-ထိုတောင်ကို၊ (ပတ်ပတ်လည် ဝိုင်း၍ နေသော ထို တောင်ကို၊) ဗဟိဒ္ဓါ-သိမ်၏ ပြင်ဘက်၌၊ ကတွာ-ပြု၍၊(ထား၍၊) အန္တော-ပတ်ပတ်လည် တောင်၏ အတွင်း၌၊ အညာနိ - ကုန်သော၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာနိ-န်၏။

ပဗ္ဗတဿ-၏၊ တတိယဘာဝံဝါ- ၃ ခုမြောက် တဖို့ကိုသော်၎င်း၊ ဥပဗုံဝါ- ထက်ဝက်ကိုသော်၎င်း၊ သီမာယ- ၏၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ ကတ္တုကာမာ - ပြုလို ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊(ဧဝံ ဟောန္တေ သု) ပဗ္ဗတံ- ကို၊ အကိတ္တေတွာ- နိမိတ်အဖြစ်ဖြင့် မပြောပြမှု၍၊ ယတ္တကံ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသံ-အရပ်ကို၊ အန္တော-သိမ်၏အတွင်း၌၊ ကတ္တုကာမာ-န်သည်၊(ဟောန္တိ-န်၏၊)တဿ-ထိုအရပ်၏၊ ပရတော-ပြင်ဘက်၌၊ တသ္မိံ-ယေဝ ပဗ္ဗတေ-ထိုတောင်ပေါ်၌ပင်၊ ဇာတရုက္ခဝဗ္ဗိကာဒိသု - ပေါက်သော သစ်ပင် တောင်ပို၊ အစရှိသည်

x x x x x x x x

တံ ဗဟိဒ္ဓါ ကတွာ ။ ။ တောင်နိမိတ်မှ တပါးသော သစ်ပင် ကျောက်ခဲစသော နိမိတ်တို့ကို တောင်၏ပြင်ဘက်၌ ထား၍ တောင်နိမိတ်ကို အတွင်း၌ထားလျှင် ထို တောင်နိမိတ်က သိမ်တွင်းရောက်နေ၏၊ ထိုသို့ အတွင်းဝင်နေသည့်အတွက် သိမ်မပျက် သော်လည်း မသင့်လျော်သောကြောင့် “တံ ဗဟိဒ္ဓါ ကတွာ” ဟု ဆိုသည်။ [တံ ဗဟိဒ္ဓါ ကတွာတိ ကိတ္တိတနိမိတ္တဿ အသိမတ္တာ အန္တော သီမာယ ကရဏံ အယုတ္တံတိ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ-သစေတိအာဒိ၊ - ဝိပတိ၊]

တို့တွင်၊ အညတရံ - အမှတ်မထား တပါးပါးကို၊ နိမိတ္တံ- ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ- ၏၊
ကေယောဇန ဒွိယောဇနပုမာဏံ-တယူဇနာ နှစ်ယူဇနာ ပမာဏရှိသော၊ သဗ္ဗံ-
သော၊ ပဗ္ဗတံ- ကို၊ အန္တော - သိမ်၏အတွင်း၌၊ ကတ္တုကာမာ သစေ ဟောန္တိ၊
(ဝေံ ဟောန္တေသု၊) ပဗ္ဗတဿ-၏၊ ပရတော-ပြင်ဘက်၌၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ဇာတ
ရက္ခ ဝမ္ဘိကာဒီနိ-အစရှိသည်တို့ကို၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာနိ။

ပါသာဏ နိမိတ္တေ- ကျောက်နိမိတ်၌၊ အယဂုဠောပိ - သံတွေခဲ သည်လည်း
ပါသာဏသင်္ချ်မေဝ - ကျောက် ဟူသော အရေအတွက်သို့သာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိ-
ရောက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယောကောစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ (သံ
ဖြစ်ဖြစ် , ကျောက်ဖြစ်ဖြစ် - ဟူလို၊) ပါသာဏော - ကျောက်သည်၊ ဝန္တတိ၊
ပမာဏတောပန-အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်ကား၊ ဟတ္ထိပုမာဏော-ဂုတောင်ထွာ
ဆင်ပမာဏရှိသော ကျောက်သည်၊ ပဗ္ဗတသင်္ချ် - တောင်ဟူသော အရေအတွက်
သို့၊ ဂတော-ရောက်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော- ထို ဆင်ပမာဏရှိသော ကျောက်
သည်၊ နဝန္တတိ၊ [ကျောက်နိမိတ်အဖြစ်ဖြင့် မအပ်၊ တောင်နိမိတ်အဖြစ်ဖြင့်ကား
အပ်ပါ၏။] ပန-ကား၊ မဟာဂေါဏ မဟာမဟိံ သပ္ပမာဏော-နွားကြီး၊ ကျွဲကြီး
ပမာဏရှိသော ကျောက်သည်၊ ဝန္တတိ၊ ဟေဠိမပရိစ္ဆဒေန-အောက်၌ဖြစ်သော
အပိုင်းအခြား အားဖြင့်၊ ဒွိတ္ထိံ သပလဂုဠပိဏ္ဏ ပရိမာဏော - ၃၂ ပိုလ်ရှိသော
တင်လဲခဲပမာဏရှိသော ကျောက်သည်၊ ဝန္တတိ၊ တတော-ထို ၃၂ ပိုလ်ရှိသော
တင်လဲခဲ ပမာဏအောက်၊ ခုဒ္ဒကတရော-ငယ်သောကျောက်သည်၊ (တရပစ္စည်း
အနက်မရှိ၊) (နဝန္တတိ၊) ဣဋ္ဌကာဝါ - အုဋ်သည်မူလည်း၊ မဟန္တိ - ကြီးသည်၊
(သမာနာ)ပိ - သော်လည်း၊ န ဝန္တတိ၊ အနိမိတ္တုပဂပါသာဏရာသိပိ - နိမိတ်
အဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်သော ကျောက်ခဲတို့၏ အစုအပုံသည်လည်း၊ (နိမိတ်
မလောက်သော ကျောက်ခဲကလေးတို့၏ အစုအပုံသည်လည်း၊) နဝန္တတိ၊ ပံသု
ဝါလိကရာသိ-မြေပုံ သံပုံအစုသည်၊ ပဂေဝ-ရှေးဥျးမဆွ အစကပင်၊ (နဝန္တတိ)၊
ဘူမိသမော-မြေနှင့်ညီမျှသော၊ ခလမဏ္ဍလသဒိသော- ကေဝံနယ်တလင်းဝန်းနှင့်
တူသော၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏောဝါ- ကျောက်ဖျာသည်သော်၎င်း၊ ဘူမိတော - မြေမှ၊
ခါဏုကောဝိယ- သစ်တုတ်သည်ကဲ့သို့၊ ဥဋ္ဌိတပါသာဏောဝါ - ပေါ်ထွက်သော
ကျောက်သည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ သောပိ-ထိုကျောက်ဖျာ၊ ကျောက်

x x x x x x x

ဒွတ္ထိံ သပလ ဂုဠပိဏ္ဏ။ ။ လောကဿ - လူအပေါင်း၏၊ ဝိမတိံ - တွေးတော
ခြင်းကို + ပလတိ (ပါလေတိ) - စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ပလံ၊ ထိုပလသည်
“၄ ကျပ်ပမာဏရှိ၏”ဟု လောကီကျမ်းတို့၌ တညီတည်း ဆိုကြ၏၊ ၃၂ ပိုလ်ဟူသည်
တရဒုနှစ်ဆယ့် ရှစ်ကျပ်သား အချိန် ရှိ၏၊ ထိုမျှလောက် အချိန်စီးသော တင်လဲခဲ
(ထန်းလျက်ခဲ) ကို “ဒွတ္ထိံ သပလ ဂုဠပိဏ္ဏ”ဟု ခေါ်သည်၊ ထို တင်လဲခဲနှင့် (အချိန်ချင်း
တူရမည်မဟုတ်) အရွယ်ချင်းတူသော ကျောက်သည် နိမိတ်ပြုလေ့မကပ်၏။

ငုတ်သည်လည်း၊ ပမာဏပဝေါ-ပမာဏသို့ကပ်ရောက်သည်။ (ဒွတ္တိံ သပလရဋ္ဌ ပိဏ္ဍပမာဏရှိသည်။) စေ (ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ဝန္တတိ၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော- သည်။ အတိမဟန္တာပိ-အလွန်ကြီးကျယ်ပါသော်လည်း၊ ပါသာဏသင်္ချမေဝ- သို့သာ၊ ဝစ္ဆတိ-၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ မဟတော- ကြီးစွာသော၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏ သ- ၏၊ ကေပုဒေသံ - တခုသောအရပ်ကို၊ သီမာယ- ၏၊ အန္တော- ဌ၊ ကတ္တု ကာမာ- ပြုလိုကုန်သည်။ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု)၊ တံ-ထိုကျော်ဖျာ ကို၊ အကိတ္တေတွာ - နိမိတ်အဖြစ်ဖြင့် မပြောမူ၍၊ တဿ - ထို ကျောက်ဖျာ၏၊ ဥပရိ- အပေါ်၌၊ အညော-အခြားသော၊ ပါသာဏော-ကျောက်တုံး၊ ကျောက်ခဲ ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗော။

ပိဋ္ဌိပါသာဏပရိ-ကျောက်ဖျာ၏အထက်၌၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေန-ကျောင်းတိုက်၏အလယ်ဖြင့်၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-သည်။ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ-ထုတ်ချင်း လျှိုထွင်း၍၊ (အရှေ့ အနောက်၊ သို့မဟုတ် တောင် မြေခံ ထုတ်ချင်းဖောက်၍)၊ ဝစ္ဆတိ-အံ့၊ ဝေရူပေါ- သော၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-သည်။ န ဝန္တတိ၊ ဟိ - မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ တံ-ထိုကျောက်ဖျာကို၊ (ကျောင်းတိုက်အောက်က ကျောက်ဖျာ၊ ထုတ်ချင်းဖောက်၍သွားသော ကျော်ဖျာ ကို)၊ သစေ ကိတ္တေန္တိ - နအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိမိတ္တဿ - ၏၊ ဥပရိ - အပေါ်၌၊ ဝိဟာရော - သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်နေ၏၊ နိမိတ္တန္တနာမ - နိမိတ်မည်သည်လည်း၊ (နိမိတ်ဆိုတာလဲ)၊ သီမာယ-၏၊ ဗဟိ-ပတ်ဝန်းကျင်ဘေး၌၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ (ရှိရ၏၊) [ယခုတော့ နိမိတ်က သိမ်၏အောက်ရောက်နေ၍ ကျောင်းက နိမိတ် အထက်က ဖြစ်နေသည် - ဟူလို။] ဝိဟာရောပိ - ကျောင်းတိုက်သည်လည်း၊ (အလယ်ခေါင်၌ ကျောက်ဖျာထွင်းသွားသော ကျောင်းတိုက်သည်လည်း၊) ဗဟိ သီမာယံ- သိမ်၏ အပြင်ဘက်၌၊ အာပဇ္ဇတိ- ဖြစ်နေ၏၊ [ကျောင်းတပိုင်းက သိမ်

x x x x x x x

အတိမဟန္တာပိ။ ။ဘုမိတော ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ အနုဂ္ဂန္တာ ဟေဋ္ဌာဘုမိယံ ဩတိဏ္ဏ သနတော အနကယောဇနပ္ပမာဏောပိ၊ (ပါသာဏ သင်္ချမေဝ ဝစ္ဆတိဝေ)၊ သစေ ဟိ တတော ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ ကုဋံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ၊ ပဗ္ဗတသင်္ချမေဝ ဝစ္ဆတိ၊-ဝိမတိ။

ဗဟိ သီမာယံ အာပဇ္ဇတိ။ ။ “ဝိဟာရောပိ ဗဟိ သီမာယံ အာပဇ္ဇတိ ” ဟူသော စကားသည် အလယ်ခေါင်၌ ကျောက်ဖျာထွင်းသွားသော ကျောင်းတိုက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသော စကားတည်း။ အလယ်ခေါင် ကျောက်ဖျာကို တောင်ဘက်ပိုင်းက နိမိတ်ပြော လျှင် နိမိတ်တောင်ဘက်က ကျောင်းတပိုင်းသာ သိမ့်အတွင်းရောက်၍ မြောက်ဘက် အစိတ်အပိုင်းက သိမ့်ပြင်ဘက် ရောက်နေသည်။ မြေခံဘက်ပိုင်းက နိမိတ်ပြောလျှင်၎င်း၊ အရှေ့ဘက် အနောက်ဘက်က နိမိတ်ကြားရာ၌၎င်း ဤနည်းကို မှီပါ။ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့ သို့သော ကျောက်ဖျာကို နိမိတ်မလုပ်ရ။ [ယောဇနာ၌ “သီမတော” ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ဗဟိ သီမာယံ” ဟု ရှိဟန်တူသည်။]

ပြင်ဘက် ရောက်နေသည်-ဟူလို၊] (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝေရူပေါ ပိဋ္ဌိပါသာဏော-
သည်၊ နဝဋ္ဌတိ၊)ဝိဟာရံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတ္တာ-၍၊ ဌိတပိဋ္ဌိပါသာဏော-တည်သော
ကျောက်ဖျာကို၊ ကေတ္ထ- တခုသောအရပ်၌၊ ကိတ္တတ္တာ - နိမိတ်အဖြစ်ဖြင့် ပြော
ပြီး၍၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်၌၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗော-ထိုက်။ [နိမိတ်တခုသာ ရသော
ကြောင့် တနေရာသာ ပြောရမည်။]

ဝနနိမိတ္တေ-၌၊ တိဏဝနံဝါ-မြက်တောသည်၎င်း၊ တစသာရ တာလ နာဠိ
ဏေရာဒိ ရုက္ခဝနံဝါ - အခွံ အခေါက်ဟူသော အနှစ်ရှိသော ထန်းပင် အုန်းပင်
အစရှိသော သစ်ပင်တို့၏တောသည်၎င်း၊ (နိမိတ္တံ ကာတုံ) န ဝဋ္ဌတိ၊ (အာဒိဖြင့်
ဝါးကိုယူ၊) ပန-အန္ဓယ၊ အန္တောသာရာနံ-အတွင်း၌ အနှစ်ရှိကုန်သော၊ သက
သာလာဒီနံ-ကျွန်းပင် အင်ကြင်းပင် အစရှိကုန်သော၊ ရုက္ခာနံဝါ- သစ်ပင်တို့၏
သော်၎င်း၊ (အာဒိဖြင့် ရှားပင် စသည်ကိုယူ၊) အန္တောသာရ မိဿကာနံ -
အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်တို့ဖြင့် ရောနှောကုန်သော၊ ရုက္ခာနံဝါ - တို့၏
သော်၎င်း၊ ဝနံ- သည်၊ ဝဋ္ဌတိ၊ စ- ဆက်၊ တံ- ထိုတောသည်၊ ဟေဠိမ ပရိစ္ဆေ
ဒေန - အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ စတုပဉ္စရုက္ခမတ္တမ္ဘိ - ၄ ပင်
၅ ပင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော တောသည်လည်း၊ ဝဋ္ဌတိ၊ (ဟေဠိမ ပရိစ္ဆေဒေန
နောက်၌ “ဝနံ” ဟု အချို့စာရှိ၏၊) တတော-ထို ၄ ပင် ၅ ပင်အောက်၊ ဩရံ-
ယုတ်လျော့သော တောသည်၊ န ဝဋ္ဌတိ၊ ပရံ - ၄ ပင် ၅ ပင်ရှိသော တောထက်
အလွန်၊ ယောဇနသတိကမ္ဘိ - ယူဇနာတရရှိသော တောသည်လည်း၊ ဝဋ္ဌတိ-
အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ ဝနမဇ္ဈေ-တောအလယ်၌၊ ဝိဟာရံ- ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-နအံ၊
(ဧဝံသတိ)၊ ဝနံ - ကို၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗံ၊ [နိမိတ်တစိတ်တပိုင်းက ကျောင်းတွင်း
ရောက်နေသောကြောင့် ထိုတောမျိုးကို နိမိတ်မလုပ်ရ၊] ကေဒေသံ - တော၏
တစိတ်တပိုင်းကို၊ အန္တောသီမာယ - ၌၊ ကတ္ထုကာမေဟိပိ - ပြုလိုကုန်သော
ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဝနံ - ကို၊ အကိတ္တေတွာ - ၍၊ တတ္ထ - ထိုတော၌၊ ရုက္ခ
ပါသာဏာဒယော-သစ်ပင် ကျောအစရှိသည်တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ၊ [အကယ်၍
နိမိတ်လုပ်လျှင် “နိမိတ္တဿ ဥပရိ ဝိဟာရေ ဟောတိ” စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော
အပြစ်များ ရောက်စရာရှိသည်။] ဝိဟာရံ - ကို၊ ပရိက္ခိပိတ္တာ - ဝိုင်း၍၊ ဌိတဝနံ-
တည်သောတောကို၊ ကေတ္ထ၊ပေ၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗံ။

x x x + x x x

စတုပဉ္စရုက္ခမတ္တမ္ဘိ။ “အန္တောသာရ”ဟူရာ၌ ထိုနိမိတ်လုပ်ချိန်ဝယ် အနှစ်ရှိရ
မည် ဟု မဆိုလို၊ အမျိုးအစားအားဖြင့် အတွင်း၌ အနှစ်ရှိခြင်းကိုသာ ဆိုလိုသည်။
ထိုသို့ အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်အမျိုးအစားဖြစ်လျှင် သီဟိုဠ် ကညစ်တံပမာဏ
လောက်ရှိလျှင် အတွင်း၌ အနှစ်မတည်သေးသော်လည်း ၄ ပင်, ၅ ပင်ရှိက ဝနနိမိတ်
ပြုခြင်းငှါ လောက်သည်။

ရုက္ခနိမိတ္တေ-သစ်ပင်နိမိတ်၌၊ တစသာရော-အခွံဟူသောအနှစ်ရှိသော၊ တာလ
 နာဠိကေရာဒိ ရုက္ခော-ထန်းပင် အုန်းပင် အစရှိသော သစ်ပင်သည်၊ နဝနူတိ၊
 အန္တောသာရော- အတွင်း၌ အနှစ်ရှိသော၊ ဇီဝမာနကော- အသက် ရှင်ဆဲဖြစ်
 သော၊(ခြောက်နေသည် မဟုတ်သော၊)အန္တမသော-အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊
 ဥဗ္ဗေဓတော-အစောက်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌင်္ဂလော-လက်ရှစ်သစ်ရှိသော၊ ပရိဏာဟ
 တော-လုံးပတ်အားဖြင့်၊ သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏောပိ-သီဟိုဠ်ကညစ်ရိုးတံပမာဏ
 ရှိသော သစ်ပင်သည်လည်း၊ ဝနူတိ၊ (သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို
 ကင်္ခါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊) [ဝိမတိ၌ သူစိဒဏ္ဍကကို “ဝံသဒဏ္ဍပမာဏ-
 ဝါးရိုးဒုတ်တံပမာဏရှိသောသစ်ပင်”ဟု ဖွင့်၏၊ လောခနိဒဏ္ဍပမာဏကို“ကေစိ”
 ဟု ဆိုလေသည်၊] တတော - ထို သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏရှိသော သစ်ပင်အောက်၊
 ဩရံ- ယုတ်လျော့သော သစ်ပင်သည်၊ န ဝနူတိ၊ ပရိ-အလွန်ဖြစ်သော သစ်ပင်
 သည်၊ ဒွါဒသယောဇနော - ၁၂ ယူဇနာရှိသော၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ နိဂြောဓောပိ-
 ကောင်းစွာတည်သော ပညောင်ပင်သည်လည်း၊ ဝနူတိ၊ ဝံသ နဋက သရာဝါဒီ
 သု-ဝါးဆစ်၊ ကျူဆစ်၊ အိုးခွက်အစရှိသည်တို့၌၊ ဗိဇံ-မျိုးစေ့ကို၊ ရောပေတွာ-
 ပေါက်စေ၍၊(စိုက်ပျိုး၍)၊ ဝမုာပိတော-ကြီးပွားစေအပ်သော၊ ပမာဏုပဂေါပိ-
 ပမာဏသို့ ကပ်ရောက်သော သစ်ပင်သည်လည်း၊ (သူစိဒဏ္ဍက ပမာဏရှိသော်
 လည်း၊) န ဝနူတိ၊(အိုးစသည်၌ ထည့်ထားသောကြောင့် မအပ်-ဟုလို)၊

ပန-အန္တယ၊ တတော- ထိုဝါးဆစ် စသည်မှ၊ အပနေတွာ- ဖယ်၍၊ တင်္ခဏ
 မ္ဘိ-ထိုခဏ၌လည်း၊(သိမ်သမုတ်မည့် ခဏ၌လည်း၊)ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ရောပေတွာ-
 ပေါက်စေ၍၊ ဝါ- စိုက်၍၊ ကောဋ္ဌကံ - မြေအုံကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥဒကံ - ရေကို၊
 အာသိဋ္ဌိတွာ-သွန်လောင်း၍၊(နိမိတ္တံ-ကို) ကိတ္တေတံ ဝနူတိ၊ နဝ မူလသာခါ
 နိဂ္ဂမနံ - အသစ်ဖြစ်သော အမြစ်အခက်တို့၏ ထွက်ခြင်းသည်၊ အကာရဏံ-
 အကြောင်း မဟုတ်၊ [နိမိတ်လုပ်ဘို့ရန် အကြောင်း မဟုတ်၊ “အမြစ်သစ် အခက်
 သစ် ထွက်အောင် ဆိုင်းငံ့နေဘွယ် မလို-ဟုလို။]ခန္ဓ-ပင်စည်ကို၊ ဆိဋ္ဌိတွာ-ဖြတ်၍၊
 (ကိုင်းဖြတ်၍၊) ရောပိတေ ပန - စိုက်ပျိုးအပ်သော သစ်ပင်၌ကား၊ ဧတံ- ဤ
 အမြစ်သစ် အခက်သစ်တို့၏ ထွက်ခြင်းသည်၊ ယုဇ္ဇတိ - သင့်၏၊ စ-ဆက်၊ ကိတ္တေ
 နန္တန-နိမိတ်ပြောသော ရဟန်းသည်၊ “ရုက္ခော”တိပိ-“သစ်ပင်” ဟူ၍လည်း၊
 ဝတ္ထု - လျှောက်ခြင်းငှါ၊ ဝနူတိ၊ [“ ရုက္ခော ဘန္တေ ”ဟု သာမညဖြင့်လည်း
 လျှောက်နိုင်သည်-ဟုလို၊] သာကရုက္ခောတိပိ- ကျွန်းပင်ဟူ၍၎င်း၊ သာလရုက္ခော
 တိပိ-အင်ကြင်းပင်ဟူ၍၎င်း၊(ဝတ္ထု ဝနူတိ၊)[သစ်ပင်တမျိုးစီ၏နာမည်ဖြင့်လည်း
 “သာကရုက္ခော ဘန္တေ”စသည်ဖြင့် လျှောက်နိုင်သည်။] ပန- ဆက်၊ ကောဗဒ္ဓံ-
 တဆက်တည်းစပ်နေသော၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ နိဂြောဓသဒိသံ- ကောင်းစွာတည်သော
 ပညောင်ပင်နှင့်တူသော သစ်ပင်ကို၊ ကေတ္ထ-၌၊ပေ၊ နဝနူတိ၊

မဂ္ဂနိမိတ္တ-လမ်းနိမိတ်၌၊ အရညခေတ္တနဒီတဠာက မဂ္ဂါဒယော-တောသွား
 လမ်း လယ်သွားလမ်း မြစ်သွားလမ်း တဖက် ဆည်ကန်သွားလမ်း အစရှိသည်
 တို့သည်၊ နဝနန္ဒိ၊ ယော-အကြင်လမ်းသည်၊ ဒွေ (ဝါမန္တရာနိ)- ၂ ခုသော
 ရွာတပါးတို့သို့သော်၎င်း၊ ဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း၊ တီဏိ ဝါမန္တရာနိ-၃ ခုသော ရွာ
 တပါးတို့သို့သော်၎င်း၊ ဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း၊ နိဗ္ဗိန္ဒိတော- ထွင်းဖောက်၍၊ ဝစ္ဆတိ-
 သွား၏။ [“ဒုတ္တိဏိ” ဟု လည်း ရှိနိုင်၏။ ရှိလျှင် သမာသကြံ၊] ဇဗ္ဗမဂ္ဂေါဝါ-
 ခြေဖြင့် သွားအပ်သော လမ်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ သကဋမဂ္ဂေါဝါ- လှည်း
 ဖြင့် သွားအပ်သော လမ်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ (သော - ထို လမ်းသည်၊)
 ဝန္တတိ-အပ်၏။ ပန-ဗျတိရိက်၊ ယော ဇဗ္ဗမဂ္ဂေါ-အကြင်ခြေလမ်းသည်၊ သကဋ
 မဂ္ဂတော- လှည်းလမ်းမှ၊ ဥက္ကမိတော - ခွါထွက်၍ (ဖဲ၍)၊ ပုန-ဖန်၊ သကဋမဂ္ဂ
 မေဝ-လှည်းလမ်းသို့သာလျှင်၊ ဩတရတိ-သက်ရောက်၏။ (ပေါင်းဆုံ၏။) ယေ
 ဇဗ္ဗမဂ္ဂ သကဋမဂ္ဂေါဝါ- အကြင် ခြေသွားလမ်း လှည်းသွားလမ်း တို့ကိုလည်း၊
 အဝဠာ - မသုံးစွဲအပ်ကုန်၊ တေ-ထို လမ်းတို့သည်၊ (လှည်းလမ်းမှ ထွက်၍
 လှည်းလမ်းသို့ ပြန်ပေါင်းသောလမ်း၊ အသုံးအစွဲမရှိသော ခြေလမ်း လှည်းလမ်း
 တို့သည်။) န ဝန္တန္တိ၊ ဇဗ္ဗသတ္တသကဋသတ္တေဟိ- ခြေကုန်သည် လှည်းကုန်သည်
 တို့သည်၊ ဝဠာယမာနာယေဝ - သုံးစွဲအပ်ဆဲ ဖြစ်သော ခြေလမ်း လှည်းလမ်း
 တို့သည်သာ၊ ဝန္တန္တိ၊ ဒွေ- ၂ ခုကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ နိက္ခမိတော-ထွက်ခွါ၍၊
 ပစ္စာ- နောက်၌၊ သကဋဓုရမိဝ - လှည်းဥျးသည်ကဲ့သို့၊ သစေ ဧကိဘဝန္တိ-
 အကယ်၍ တပေါင်းတည်း ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဒွိဓာ- ၂ ဖြာ၊ ဘိန္ဒုဠာနေ
 ဝါ-ကွဲနေရာ အရပ်၌သော်၎င်း၊ သမ္ပန္နဠာနေဝါ - စပ်နေရာ အရပ်၌သော်၎င်း၊
 သကိ-တကြိမ်၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ပုန နကိတ္တေတဗ္ဗာ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ-ဤ ၂ ဖြာ
 ကွဲ၍ နောက်မှ ပေါင်းစပ်နေသော လမ်းသည်၊ ကောဗဒ္ဓနိမိတ္တံ - တဆက်တည်း
 စပ်နေသော နိမိတ်သည်၊ ဟောတိ၊ [“ကသ္မာ သကိ ကိတ္တေတွာ ပုန နကိတ္တေ
 တဗ္ဗာ၊ ဟိယသ္မာ ဧတံ ကောဗဒ္ဓနိမိတ္တံ ဟောတိ၊ တသ္မာ သကိ ကိတ္တေတွာ
 ပုန နကိတ္တေတဗ္ဗာ”-ဟု ကာရဏဝါကျ ကြံ၍သော်လည်း ပေး။]

ဝိဟာရံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ ဝါ-ဝိုင်း၍၊ စတ္တာရော-နိသော၊ မဂ္ဂါ-
 တို့သည်၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ သစေ ဝစ္ဆန္တိ- နအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဧကံ-တခုသောလမ်းကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ အပရံ-အခြားသော
 လမ်းကို၊ ကိတ္တေတုံ န ဝန္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ- ဤကျောင်း၏ ဝန်းကျင်ပတ်လည်

x x x x x x x

မဇ္ဈေ ဧကံ ကိတ္တေတွာ။ ။ “မဇ္ဈေ”ဟု ဆိုသော်လည်း “လမ်း ၄ ခုတို့၏ အလယ်
 တည့်တည့်၌” ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ “လမ်း ၄ ခုတို့တွင်” ဟု နိဒ္ဒါရဏဆိုလိုသည်၊ ထို
 လမ်း ၄ ခုတည်းက တခုခုကို နိမိတ်လုပ်ပြီးလျှင် အခြားလမ်းကို နိမိတ်မလုပ်ရ-ဟု ဆိုလို

လမ်း ၄ ခုသည်၊ ကောဗဒ္ဒနိမိတ္တံ ဟောတိ၊ (ရှေ့အတိုင်း “ ကဿာ ” ထည့်၍ လည်း ပေးနိုင်သည်။) ပန - ဆက်၊ ကောဏံ- ကျောင်း၏ အထောင့်ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈိ တွာ - ထွင်းဖောက်၍၊ ဝါ - ဖြတ်၍၊ ဂတမဂ္ဂံ - သွားသောလမ်းကို၊ ပရဘာဂေ- ကျောင်း၏ပြင်ဘက် အဘို့၌၊ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန - ဆက်၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေန - ကျောင်းအလယ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ-၍၊ ဂတမဂ္ဂေါ- သွားသောလမ်းကို၊ န ကိတ္တေ တဗ္ဗော၊ ကိတ္တိတေ-ပြောပြအပ်သော်၊ နိမိတ္တဿ - ၏၊ ဥပရိ - အပေါ်၌၊ ဝိဟာ ရော-သည်၊ ဟောတိ၊ (သိမ်နိမိတ်ဟူသည် ဘေးကရှိရိုးတည်း၊) သကဋမဂ္ဂဿ- လှည်းလမ်း၏၊ အန္တိမစက္ကမဂ္ဂံ-အတွင်း၌ဖြစ်သောလှည်းဘီး၏လမ်းကို၊ နိမိတ္တံ- ကို၊ သစေ ကရောန္တိ - နအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ မဂ္ဂေါ- လှည်းလမ်း တခုလုံးသည်၊ ဗဟိသီမာယ - သိမ်၏ပြင်ဘက်၌၊ ဟောတိ၊ ဗဟိရစက္ကမဂ္ဂံ - အပြင်၌ဖြစ်သော လှည်းဘီး၏လမ်းကို၊ နိမိတ္တံ သစေ ကရောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိရစက္က မဂ္ဂေါ ဝ- သည်သာ၊ ဗဟိသီမာယ - ၌၊ ဟောတိ၊ သေသံ- အပြင်လမ်းမှ ကြွင်းသော အတွင်းလမ်းသည်၊ (မဂ္ဂေါကိုငဲ့၍ “ သေသော ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) အန္တော သီမံ-သိမ်၏ အတွင်းသို့၊ ဘဇတိ-ကပ်ဝင်၏။

× × × × × × ×

သည်၊ [ဝိမတိန္ဒကား “ သီမာယ မဟာဒိသာနံ အန္တော ” ဟု ဖွင့်၏၊ “ မဟာဒိသာ ” ဟူသည် အထောင့်မဟုတ်သော ရှေ့တည့်တည့်အရပ်တည်း၊ “ ထိုအရပ်တို့၏ အတွင်း ဘက်က တခုခုကို နိမိတ်လုပ်ပါ ” ဟုလို၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူပင်တည်း။]

ကောဏံ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ။ “ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ ” ဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌လာသော “ ပရိက္ခိပိတွာ ” ကို ကန့်သည်၊ သိမ်သမုတ်မည့်ကျောင်းတိုက်ကို စိုင်း၍ ဘေးကသွားသောလမ်းမဟုတ်၊ ကျောင်းတိုက်၏အထောင့်ကို ဖြတ်သွားသောလမ်း - ဟုလို၊ ထိုကဲ့သို့ လမ်းမျိုးလည်း ထောင့် ၄ ထောင့်မှာရှိဘို့ ခဲယဉ်း၏၊ တထောင့်လောက်သာ ရှိတတ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ မဂ္ဂါ ” ဟု ဗဟုဝုစမသုံးဘဲ “ ဂတမဂ္ဂံ ” ဟု ဧကဝုစသုံးသည်၊ ထိုကဲ့သို့ လမ်းမျိုးကို နိမိတ်လုပ်လိုလျှင် “ ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ- ကျောင်းထောင့်၏ အပြင်ဘက် ရောက်နေ သော အရပ်ကို နိမိတ်လုပ်ကောင်းပါသည် ” - ဟုလို။

နိကာ။ ။ ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၌ ဖြစ်တောင့် ဖြစ်ခဲစွာ ကျောင်း၏အထောင့်ကို ဖြတ် သွားသော လမ်းတခုကိုသာ ပြထားသဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ရှင်းနေပါလျက် “ ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဌိတေသု အဋ္ဌသု မဂ္ဂေသု (အထောင့်တခုကို ဖြတ် သွားရာ၌ အဝင် အထွက် ၂ ခုကို လမ်း ၂ လမ်း ဟု ပြ၍ အထောင့် ၄ ခုအတွက် ဂ ခု သော လမ်းတို့တွင်) ဧကိဿာ ဒိသာယ ဧကံ အပရာယ ဧကန္တိ (အရပ်တခုလျှင် နိမိတ် တခုစီ လုပ်၍) ဧဝံ စတုသု ဌာနေသု ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ ” ဟု သာရတ္ထဒီကာ မိန့်သော ကြောင့် နောင်လာ နောင်သားတို့ အမျိုးမျိုးစဉ်းစားစရာ ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ ထိုသို့ ထောင့် ၄ ခုကို ဖြတ်လျှင်လည်း ကျောင်းတိုက်ကြီးက မဟာသိမ် သမုတ်ဘို့ရန် ကျယ်ဝန်းရား လမ်းအချင်းချင်းပရောဘဲ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ကျောင်းစိုင်းအပြင်သို့ ထွက်သွားသော ၄ ဌာနဝယ် နိမိတ် ၄ ခု ပြနိုင်ပါသည်။

မဂ္ဂ-ကို၊ ကိတ္တေန္တေန- နိမိတ်ပြောသောရဟန်းသည်၊ မဂ္ဂေါ-လမ်း၊ ပန္နော-လမ်း၊ ပထော-လမ်း၊ ပဇ္ဇော-လမ်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသသု-၁၀ မျိုးသောနာမည်တို့တွင်၊ (အဘိဓာန်၌လာသော လမ်း၏နာမည် ၁၀ မျိုးတို့တွင်၊) ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ နာမေန-ဖြင့်၊ ကိတ္တေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပရိခါ သဏ္ဌာနေ-န-ကျုံး၏ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့်၊ ဝိဟာရံ- ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ၍၊ ဂတမဂ္ဂေါ-သွားသော လမ်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ ပေ၊ န ဝဇ္ဇတိ။

ဝမ္ဗိကနိမိတ္တေ-တောင်ပို့ နိမိတ်၌၊ ဟေဠိမ ပရိစ္ဆေဒေန-ဖြင့်၊ တံ ဒိဝသံ-ထို နေ၌၊ (သိမ်သမုတ်မည့် နေ၌၊) ဇာတော-ဖြစ်သော၊ (ပေါက်သော)၊ အဋ္ဌဂုံလု ဗ္ဗေဓော-လက်ရှစ်သစ် အစောက်ရှိသော၊ ဂေါဝိသာဏပုမာဏောပိ - နွားဥျးချို ပမာဏရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဝမ္ဗိကော-တောင်ပို့ သည်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ တတော-ထို လက်ရှစ်သစ်ပမာဏရှိသော တောင်ပို့ အောက်၊ ဩရံ - ယုတ်လျော့သော တောင်ပို့ သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပရံ - လက်ရှစ်သစ် ပမာဏထက်အလွန်၊ ဟိမဝန္တာ ပဗ္ဗတသဒိသောပိ-ဟိမဝန္တာတောင်နှင့် တူသော တောင်ပို့ သည်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရံ ပရိက္ခိပိတွာ, ဌိတံ- တည်သော၊ ကောဗဒ္ဓံ - တဆက်တည်း စပ်နေသော တောင်ပို့ ကို၊ ပေ၊ န ဝဇ္ဇတိ။

နဒိနိမိတ္တေ-မြစ်နိမိတ်၌၊ ယဿာ-အကြင်မြစ်၏၊ (သောတံ၌စပ်၊) ဓမ္မိကာ နံ- တရားရှိကုန်သော၊ ဝါ - တရားစောင့်ကုန်သော၊ ရာဇူနံ - တို့၏၊ ကာလေ- အခါ၌၊ ဝါ-လက်ထက်၌၊ အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတိုင်း လခွဲတိုင်း၎င်း၊ (လခွဲတကြိမ် ၎င်း၊) အနုဒသာဟံ-၁၀ ရက်တိုင်း ၁၀ ရက်တိုင်း၎င်း၊ (၁၀ ရက်တကြိမ်၎င်း၊) အနုပဉ္စာဟံ-၅ ရက်တိုင်း ၅ ရက်တိုင်း၎င်း၊ ဣတိဓံ-သို့၊ အနတိက္ကမိတွာ-မလွန် မူ၍၊ ဒေဝေ - မိုဃ်းသည်၊ ဝဿန္တေ- ရွာလသော်၊ ဝလာဟကေသု- တိမ်တိုက် တို့သည်၊ ဝိဂတမတ္တေသု-ကင်းကာမျှဖြစ်ကုန်လသော်၊ သောတံ-ရေအယဉ်သည်၊ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်စဲ၏၊ အယံ- ဤမြစ်သည်၊ နဒိသချံ - မြစ်ဟူသော အရေအတွက် သို့၊ န ဝတ္ထတိ-မရောက်။

ပန-အန္တယကား၊ ယဿာ- အကြင်မြစ်၏၊ ဤဒိသေ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သုဝုဠိကာလေ - ကောင်းသော မိုဃ်းရှိရာ အခါ၌၊ (၅ ရက် တကြိမ်, ၁၀ ရက် တကြိမ်, ၁၅ ရက်တကြိမ် ရွာသဖြင့် မိုဃ်းကောင်းရာ အခါ၌၊) ဝဿာနဿ- မိုဃ်းလ၏၊ စတုမာသေ-၄လတို့ပတ်လုံး၊ သောတံ-သည်၊ န ပစ္ဆိဇ္ဇတိ-မပြတ်၊ တိမဏ္ဍလံ- ပုဆစ် ဒူးဝန်း ၂ ဘက်, ချက်ဟူသော အဝန်းအဝိုင်းကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေ တွာ- ဖုံးလွှမ်း၍၊ ယတ္ထကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသောအရပ်၌၊ ဝါ-က၊ ဥတ္တရန္တိယာ- ကူးသွားသော၊ (ခြေဖြင့် ကူးဖြတ်သွားသော) ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ အန္တရဝါသကော-သင်းပိုင်ကို၊ တေမိယတိ-စွတ်အပ်၏၊ အယံ - ဤ မြစ်သည်၊ နဒိသချံ-သို့၊ ဝတ္ထတိ- ၏၊ သီမံ-ကို၊ ပန္နန္တာနံ-ဖွဲ့ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ နိမိတ္တံ,

ဟောတိ၊ ဘိက္ခုနီယာ - ၏၊ နဒီပါရဂမနေပိ- မြစ်တဖက်ကမ်းသို့ သွားခြင်း၌ ၎င်း၊ ဥပေါသထာဒိသံဃကမ္မကရဏေပိ-ဥပုသ် အစရှိသော သံဃာ့ကံကို ပြုခြင်း ၌၎င်း၊ နဒီပါရသီမသမ္ပနနေပိ- နဒီပါရသီမကို သမုတ်ခြင်း၌၎င်း၊ အယမေဝ- ဤမြစ်သည်ပင်၊ နဒီ- နဒီမည်၏။ [ဘိက္ခုနီတို့၏ နဒီပါရဂမန သိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၌ မြစ်၏ လက္ခဏာပါသောကြောင့် “ယတ္ထကတ္ထမိ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနီယာ” ဟု ညွှန်ပြသည်၊ ဘိက္ခုတို့၏ သင်းပိုင်စွတ်ရာ၌လည်း နည်းတူပင်တည်း။]

ပန-ဆက်၊ ယာ-အကြင်မြစ်သည်၊ မဂ္ဂေါဝိယ - လမ်းသည် ကဲ့သို့၊ သကဋ သဏ္ဌာနေနဝါ-လှည်းဥျး ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်သော်၎င်း၊ ပရိခါသဏ္ဌာနေနဝါ- ကျုံးပုံသဏ္ဌာန် အားဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-၍၊ ဂတာ-သွားပြီ၊ တံ-ထိုမြစ်ကို၊ ပေ၊ န ဝန္တတိ၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ စတုသု-နသော၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ-၍၊ ဂတေ-သွားသော၊ နဒီစတုက္ကေပိ-မြစ် ၄ စင်းအပေါင်း၌လည်း၊ သေဝနယော-တည်း၊ [နဒီစတုက္ကေပိ သေဝနယော တိ ဣမိနာ ကေတ္ထ ကိတ္တေတွာ အညတ္ထ ပရတော ဂတဋ္ဌာနေပိ ကိတ္တေတုံ နဝန္တ တိတိ ဒသေတိ၊- ဝိမတိ။] ပန-အနွယ်၊ အသမ္ပိဿနဒိယာ-အချင်းချင်း မရော သော မြစ်တို့ကို၊ စတသောပိ- ၄ စင်းလုံးတို့ကိုလည်း၊ ကိတ္တေတုံ, ဝန္တတိ- ၏၊ ဝတိ - စည်းစောင်ရမ်းကို၊ ကရောန္တာဝိယ-ပြုသူကဲ့သို့၊ ရုက္ခပါဒေ-သစ်သား၏ ခြေတို့ကို၊ နိဓဏိတွာ- မြေ၌ စိုက်၍၊ ဝလ္လိပလာလာဒီဟိ-နွယ်, ကောက်ရိုးအစ ရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နဒီသောတံ-မြစ်ရေအယဉ်ကို၊ သစေရမ္ပန္တိ (ရန္တန္တိ)-အကယ်၍ ပိက်ဆို့ ကုန်အံ့၊ စ-ထိုသို့ပင် ပိတ်ဆို့ ပါသော်လည်း၊ ဥဒကံ- မြစ်ရေသည်၊ အာ ဝရဏံ- ပိတ်ဆို့ကြောင်း ရေကာကို၊ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ - လွှမ်းမိုး၍၊ (သစေ) ပဝတ္တတိယေဝ- အကယ်၍စီးမြသာလျှင် စီးနေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နမိတ္တံ ကာတုံ ဝန္တတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ ဥဒကံ- သည်၊ နပဝတ္တတိ- မစီး၊ ဧဝံ-ဤ ရေမစီးနိုင်လောက်အောက်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ သေတုမိ- တံတားကို၊ (ရေကာ တာရိုးကို) ကတေ- ပြုအပ်ပြီးသော်၊ အပဝတ္တမာနာ- မစီးသော၊ (မစီးသော ရေရှိသော) နဒီ- သည်၊ ပေ၊ န ဝန္တတိ၊ ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ - ရေစီးရာ အရပ်၌၊ နဒီနိမိတ္တံ - ကို၊ ကာတုံ ဝန္တတိ၊ အပဝတ္တန ဋ္ဌာနေ-ရေမစီးရာအရပ်၌၊ ဥဒကနိမိတ္တံ-ကို၊ ကာတုံ ဝန္တတိ။

ပန-ဆက်၊ ယာ-အကြင်မြစ်သည်၊ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိကာလေဝါ-မကောင်းသောမိုဃ်း ရှိရာအခါ၌သော်၎င်း၊ (မိုဃ်းခေါင်ရာ မိုဃ်းအခါ၌သော်၎င်း) ဂိမ္ပေဝါ-ဧဇ္ဇအခါ၌ သော်၎င်း၊ နိရုဒကဘာဝေန-ရေမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န ပဝတ္တတိ-မစီးနိုင်၊ သာ- ထိုမြစ်သည်၊ ဝန္တတိ - အပ်၏၊ [မိုဃ်းကောင်းသော မိုဃ်း ၄ လတန်းက ရေရှိလျှင် နဒီနိမိတ် မြစ်နိုင်သည်] မဟာနဒိတော- မြစ်ကြီးမှ၊ ဥဒကမာတိကံ- ရေမြောင်းကို၊ နိဟရန္တိ-ထုတ်သွယ်ကြကုန်၏၊ သာ-ထို ရေမြောင်းသည်၊ ကုန္တဒိ

သဒိသာ - မြစ်ငယ်နှင့်တူသည်။ ဟုတ္တာ၊ တီဏိ - ၃ မျိုးကုန်သော၊ သဿာနိ-
 ကောက်တို့ကို၊ သမ္ပာဒေန္တိ - ပြီးစေလျက်၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ပဝတ္တတိ - စီး၏၊ ကိဉ္ဇာပိ
 ပဝတ္တတိ - အကယ်၍ကား စီးပါပေ၏။ (ပန - ထိုသို့ပင် စီးပါသော်လည်း၊)
 န ဝန္တတိ၊ ပန-အန္တယကား၊ ယာ-အကြင်မြစ်ငယ်နှင့်တူသောရေမြောင်းသည်၊
 မူလေ - အရင်းအစ၌၊ ဝါ- က၊ မဟာနဒိတော- မှ၊ နိဂ္ဂတာ - ထွက်ခဲ့သည်၊
 (သမာနာ)ပိ- လည်း၊ ကာလန္တရေန - တပါးသောအခါ၌၊ တေနော နိဂ္ဂတ
 မဂ္ဂန - ထို ထွက်ကြောင်းလမ်းဖြင့်ပင်၊ နဒိံ - မူလမြစ်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ- ဖောက်၍၊
 (မြစ်ကမ်းပါးကို ရေတိုက်စားသောအားဖြင့်ခွဲ၍၊) သယဉ္ဇ-မိမိဟူသော မြစ်ငယ်
 ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဂစ္ဆတိ- စီးသွားနိုင်၏၊ ဂစ္ဆန္တိ - စီးသွားနိုင်သည်။ (ဟုတ္တာ)၊
 ပရတော - နောက်၌၊ သုသုမာရာဒိသမာကိဏ္ဍာ - မိကျောင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်
 ရောပြွမ်းသော၊ နာဝါဒီဟိ-လှေအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သဉ္ဇရိတဗ္ဗာ- လှည့်လည်နိုင်
 သော၊ နဒိ-သည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုမြစ်ကို၊ နိမိတ္တံ ကာတံ ဝန္တတိ။

ဥဒကနိမိတ္တေ - ၌၊ နိရုဒကေ - ရေမရှိသော၊ ဌာနေ - အရပ်၌၊ နာဝါယဝါ-
 လှေ၌သော်၎င်း၊ စာဒိအာဒိသုဝါ-အိုးစရည်း အစရှိသည်တို့၌သော်၎င်း၊ ဥဒကံ-
 ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ဥဒကနိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတံ နဝန္တတိ၊ ဘူမိဂတမေဝ-
 မြေ၌တည်သော ရေသည်သာ၊ (နိမိတ္တံ ကာတံ) ဝန္တတိ၊ တဗ္ဗ-ထို ဘူမိဂတရေ
 သည်လည်း၊ အာဝါဋ၊ ပေ၊ သမုဒ္ဒါဒိသု- တွင်း၊ ၄ ထောင့်ကန်၊ တဘက်ဆည်
 ကန်၊ ဇာတဿရရေအိုင်၊ ဆားငံသမုဒြာအိုင်အစရှိသည်တို့၌၊ ဌိတံ-တည်သော၊
 အပဝတ္တနက ဥဒကံ-မစီးသွားသောရေတည်း၊ [လောဏိသမုဒြာ၏အဓိပ္ပာယ်ကို
 ကင်္ခါဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပန - ဗျတိရိက်၊ အဋ္ဌိတံ - မတည်သော၊
 (တန့်ရပ်မနေသော၊) ဩဃနဒိ ဥဒကဝါဟက မာတိကာဒိသု-ရေအယဉ် လျှံ
 တက်လာသော မြစ်၊ ရေကိုထုတ်ဆောင်ကြောင်း ပြန် , မြောင်းအစရှိသော အရပ်
 တို့၌၊ ဥဒကံ-သည်၊ နဝန္တတိ၊ [မိုဃ်းအားကြီး၍ လျှံတက်လာသော ရေရှိသော
 မြစ်ကို “ဩဃနဒိ” ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ပန-ဝါဒန္တရ၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ-
 ၌၊ ဂစ္ဆိ ရေသု-နက်ကုန်သော၊ အာဝါဋာဒိသု- ရေတွင်းအစရှိသော အရပ်တို့၌၊
 ဥက္ခေပိမံ-ခပ်ယူခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော၊ (ရေပုံးဖြင့် ခပ်ယူထိုက်သော၊) ဥဒကံ-
 ကို၊ နိမိတ္တံ- ကို၊ န ကာတဗ္ဗံ - ထိုက်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ ဒုဝုတ္တံ-

x x x x x x x x +

ဥက္ခေပိမံ။ ။ဥက္ခိပနံ- မြောက်၍ ယူခြင်း၊ ဥက္ခေပေါ- ခြင်း၊ ဥက္ခေပေန နိဗ္ဗတ္တံ
 ဥက္ခေပိမံ၊ ဣမပစ္စည်း၊ ဝိမတိ၌ - “ ဒိသရဇ္ဈနာ (ရှည်သောကြီးရှိသော၊) ကုဋေန-
 (အိုးဖြင့်၊ ဝါ - ပုံးဖြင့်၊) ဥဿိဉ္ဇနိယံ (ခပ်ယူထိုက်သော) ” ဟု အနိယပစ္စည်းဖြင့်
 ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ အန္တက အဋ္ဌကထာအလို၌ “အာဝါဋစသည်ဝယ် တည်သော
 ရေသည် နက်၍ နေသောကြောင့် ကြီးတပ်သောပုံးဖြင့် ခပ်ယူရလျှင် ရေနိမိတ် မလုပ်
 ကောင်း” ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုစကားကို “ဒုဝုတ္တံ၊ အတ္တနောမတိ မတ္တမေဝ” ဟု ပယ်၏။

မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ။ (“ဒုရတ္တံ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။) အတ္တနော မတိ မတ္တမေဝ-မိမိ၏ အယူမျှသာတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဌိတံ-တန့်ရပ်နေသော၊ (မစီးသော)၊ အန္တမသော-အေခံထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ သုကရာတယ - ဝက်သည် တူးအပ်သော ရေအိုင်၌၊ (ဥဒကံ) ပိ- ရေသည်၎င်း၊ [ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ နေခံ၌လည်း နည်းတူ။] ဂါမဒါရကာ နံ-ရွာသူ သားငယ်တို့၏၊ ကိဠနဝါပိယံ-ကစားကြောင်း ရေအိုင်၌၊ (ဥဒကံ) ပိ- သည်၎င်း၊ တံဇာဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ (သိမ်သမုတ်မည့် ခဏ၌ပင်၊) ပထဝိယံ- ၌၊ အာဝါဠကံ - တွင်းငယ်ကို၊ ကတွာ- ရွှံ့၊ ကုဋေဟိ- ရေအိုးတို့ဖြင့်၊ အာဟရိ တွာ - ဆောင်ယူ၍၊ ပူရိတဥဒကမ္ပိ - ပြည့်စေအပ်သော ရေသည် သော်လည်း၊ ယာဝ ကမ္ပဝါစာပရိယောသာနာ-ကမ္ပဝါစာ ပြီးဆုံးသည်တိုင်အောင်၊ (သမာန သံဝါသကသီမာသမ္ပုတိကမ္ပဝါစာ ပြီးဆုံးသည်တိုင်အောင်၊) သစေ တိဋ္ဌတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) အပွဲဝါ- နည်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဗဟုဝါ- များသည် မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊ (နိမိတ္တံ ကာတံ) ဝနုတိ- အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ တသ္မိံ ဌာနေ-ထို နိမိတ်ပြုရာအရပ်၌၊ နိမိတ္တသညာ ကရဏတ္ထိ- နိမိတ်၏အမှတ်အသားကို ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပါသာဏဝါလိကာပံသုအာဒိရာသိ ဝါ-ကျောက်ခဲ၊ သဲ၊ မြေမှုဲ အစရှိသည်တို့၏ အစုကိုသော်၎င်း၊ ပါသာဏတ္ထမ္ဘော ဝါ- ကျောက်တိုင်ကိုသော်၎င်း၊ ဒါရုတ္တမ္ဘောဝါ - သစ်သားတိုင်ကို သော်၎င်း၊ ကာတဗ္ဗော - ၏။ [ရေခန်းသွားမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ရေနိမိတ်ပြုရာအရပ်၌ ကျောက်ပုံစသည်ကို ပြုထားပါ- ဟုလို၊ ယခုအခါ၌ ကျော့တိုင်ကို အမှတ်အသား ပြုကြသည်။] တံ-ထိုအမှတ်အသားကို၊ ကာတုဉ္စ-ကိုယ်တိုင်ပြုခြင်းငှါ၎င်း၊ ကာရေ တုဉ္စ - သူတပါးတို့ကို ပြုစေခြင်းငှါ၎င်း၊ ဘိက္ခုဿ - အား၊ ဝနုတိ၊ ပန - ဆက်၊ လာဘသီမာယံ-လာဘသိမ်၌၊ (တံ-ထို အမှတ်အသားကို၊ ကာတုဉ္စ ကာရေတုဉ္စ ဘိက္ခုဿ) န ဝနုတိ၊ သမာနသံဝါသကသီမာ - သမာနသံဝါသက သိမ်သည်၊ ကဿပိ-တစုံတယေခံကို၊ ပီဠနံ-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းကို၊ နကရေတိ-မပြုတတ်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ (ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း မဘက်၊ သက်သက်၊) ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ ပိနယကမ္ပမေဝ- ပိနည်းကံကိုသာ၊ သာဓေတိ- ပြီးစေ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဣတ္ထ-ဤ သမာနသံဝါသကသိမ်၌၊ (တံ-ထို အမှတ်အသားကို၊ ကာတုဉ္စ ကာရေ တုဉ္စ ဘိက္ခုဿ - အား၊) ဝနုတိ - အပ်၏၊ [လာဘသိမ်၌ကား ကျောက်တိုင်ကို နယ်ချဲ့၍ စိုက်လိုက်မိလျှင် တဖက်ကလူကို ထိုလာဘ်မရအောင် နှိပ်စက်ရာရောက်

x x x x x x x

ကမ္ပဝါစာ၊ စေ၊ ဝနုတိ ။ ။ ဤကားအရ ယခုအခါ၌ ဥဒကနိမိတ်လုပ်ရာဝယ် တွင်းငယ်လုပ်၍ ထိုတွင်း၌ ရေလောင်းထားကြ၏။ သမာနသံဝါသ သီမာသမ္ပုတိ ကမ္ပ ဝါစာ ဆုံးသည့်တိုင်အောင် ထိုရေတည်လျှင် ဥဒကနိမိတ်လုပ်ဘို့ရန် အပ်သောကြောင့် ထိုအတိုင်း ပြုပုံကြသည်။

သောကြောင့် ကိုယ်တိုင် မစိုက်ကောင်း- ဟုလို့၊ လာဘသိမ်အကြောင်းကို စီဝရ က္ခန္ဓက အဆုံးနား၌ တွေ့ရလတံ့။]

စ- ဆက်၊ အဋ္ဌဟိ-၈ ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ နိမိတ္တေဟိ - ဤ နိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (သာမည)၊ အသမ္ဘိဿေဟိပိ- မရောနှောအပ်သော နိမိတ်တို့ဖြင့်၎င်း၊ အည မညံ-အချင်းချင်း၊ သမ္ဘိဿေဟိပိ-ရောနှောအပ်သော နိမိတ်တို့ဖြင့်၎င်း၊ (ဝိသေသ)၊ သီမံ- ကို၊ သမ္ဘိဓိတံ- သမုတ်ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ- အပ်သည်သာ၊ သာ- ထိုသိမ် သည်၊ ဧဝံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (အသမ္ဘိဿဖြစ်စေ၊ သမ္ဘိဿဖြစ်စေ)၊ သမ္ဘိဓိတော- ရှိ၊ ဗဇ္ဈမာနာ - ဖွဲ့အပ်သော်၊ (တနည်း) ဧဝံ- ဖြင့်၊ သမ္ဘိဓိတော- ရှိ၊ ဗဇ္ဈမာနာ-အပ်သော၊ သာ- ထိုသိမ်သည်၊ ဧကေန- တခုသော၊ (နိမိတ္တေနဝါ- ဖြင့်သော်၎င်း၊) ဒွိဟိ-နသော၊ နိမိတ္တေဟိဝါ- တို့ဖြင့်သော်၎င်း၊ အဗဒ္ဓါ-မဖွဲ့အပ် မဖွဲ့နိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ [နိမိတ်တခု နှစ်ခုတည်းဖြင့် သမုတ်လျှင် နိမိတ်ရှိရာမှ အခြားအရပ်၌ သိမ်အပိုင်းအခြားကို မသိရသောကြောင့် သမုတ်၍မဖြစ်- ဟုလို့။] ပန- အန္တယ၊ တိဏိ - ၃ ခုသော နိမိတ်တို့ကို၊ အာဒိံကတွာ - အစပြု၍၊ ဝုတ္တ ပုကာရာနံ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ နိမိတ္တာနံ- တို့၏၊ သတေနာပိ- တရာဖြင့်သော်လည်း၊ ဗဒ္ဓါ- ဖွဲ့အပ်သည်၊ (ဖွဲ့နိုင်သည်)၊ ဟောတိ၊ သာ- ထိုသိမ် သည်၊ တိဟိ-၃ ခုသောနိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (ဗဇ္ဈမာနာ-သော်၊) သိဗ်ာဋကသဏ္ဌာနာ- ပေါင်းဆုံ၍နေသော လမ်း ၃ ခုသဏ္ဌာန် ရှိသည်၊ (တိကောဏာ - ၃ ထောင့် ရှိသည်၊-ဝိမတိ၊)ဟောတိ၊ စတုဟိ-၄ ခုသောနိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (ဗဇ္ဈမာနာ-သော်၊) စတုရဿာဝါ - အညီအမျှ လေးထောင့်သဏ္ဌာန် ရှိသည်သော်၎င်း၊ သိဗ်ာဋက အခုစန္ဒ မုဒိဂ်ဒိသဏ္ဌာနာဝါ - ပေါင်းဆုံ၍နေသော လမ်း ၄ ခုသဏ္ဌာန် ,

x x x + x x x

အသမ္ဘိဿ၊ သမ္ဘိဿ။ ။တောင်ချည်းဖြစ်စေ၊ ကျောချည်းဖြစ်စေ ဤသို့စသည်ဖြင့် အခြားနိမိတ် မပါစေဘဲ ပြုလုပ်အပ်သော နိမိတ်တို့ကို “ အသမ္ဘိဿေဟိ ” ဟု ဆို၏။ အရှေ့အရပ်၌ တောင်၊ တောင်အရပ်၌ ကျောက်၊ အနောက်အရပ်၌ တော၊ မြောက် အရပ်၌ သစ်ပင် ဤသို့ ၂ မျိုး ၃ မျိုးစသည် ရောနေသော နိမိတ်တို့ကို “သမ္ဘိဿေဟိ” ဟု ဆိုသည်။

သတေနာပိ။ ။ “နိမိတ်တရာ ပြုလုပ်နိုင်၏” ဟု ဆိုသောကြောင့် ၃ ယူဇနာလေခံ ရှိသော သိမ်ကြီး၏အရှေ့အရပ်၌ပင် တောင်၊ ကျောက်၊ တောစသည်အမျိုးမျိုးထား၍ ဖြစ်စေ၊ အချင်းချင်း မရောသော တောင်ချည်းဖြစ်စေ နိမိတ်လုပ်၍ “ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ၊ ပဗ္ဗတော ဘန္တေ၊ ဧသော ပဗ္ဗတောနိမိတ္တံ ” ဟု တကြိမ်မေးပြီးလျှင် နောက် နိမိတ်ရှိရာသို့သွား၍ တဖန် “ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ ” စသည်ဖြင့် မေးနိုင်၊ ဖြေနိုင်၊ နိမိတ်ပြောနိုင်၏-ဟု သိသာ၏။

စတုရဿာစသည်။ ။ စတုရဿာတိ သမစတုရဿာ-၄ ထောင့်စပ်စပ် သဏ္ဌာန် ရှိ၏။ ဤသိဗ်ာဋကသဒ္ဓါသည် “စတုတ္ထံ စစ္စရေ မဂ္ဂ-သန္ဓိ သိဗ်ာဋကံ ဘဝေ” ဟုသော အဘိဓာန် (၂၀၃) လ၌ အတိုင်း လမ်းတို့၏ အဆက်အစပ်ကို ဖောဉသောကြောင့်

ထက်ဝက်သဏ္ဍာန်၊ မုရိုးစည်သဏ္ဍာန် အစရှိသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ တဒေဝာ-ထိုနိမိတ် ၄ခုထက်၊ အဓိကေဟိ-ပိုလွန်သောနိမိတ်တို့ဖြင့်၊ (ဗဇ္ဈမာနာ-သော်)၊ နာနာသဏ္ဍာနာ-အမျိုးမျိုးသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ [ရှေးခေတ်က မြေရသလောက်သာ သိမ်လုပ်ရသောကြောင့် ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးရှိသည်။]

တံ-ထိုသိမ်ကို၊ ဗန္ဓိတုကာမေဟိ - ဖွဲ့လိုကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သာမန္တဝိဟာရေသု- အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်တို့၌၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ တဿတဿဝိဟာရဿ-ထိုထို ကျောင်းတိုက်၏၊ သီမာပရိစ္ဆေဒ-ဥပစာရသိမ် အပိုင်းအခြားကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးပြီး၍၊ [ဗဒ္ဒသိမ် မဟုတ်သေး၊ နဂိုရ်ကျောင်းတိုက်၏ အပိုင်းအခြားကို ဆိုသည်။] ဗဒ္ဒသီမာဝိဟာရာနံ - ဖွဲ့အပ်ပြီးသော သိမ်ရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့၏၊ သီမာယ-ဗဒ္ဒသိမ်၏၊ သီမန္တရိကံ-သီမန္တရိက်ကို၎င်း၊ [ထပေတွာ-၌ စပ်၊ သီမန္တရိက်၏ ပုမာဏကို နောက်၌ ပြုလတ်။] အဗဒ္ဒသီမာဝိဟာရာနံ- ဖွဲ့အပ်သော သိမ်မရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့၏၊ သီမာယ-သမုတ်အပ်လတ်သော သိမ်၏၊ ဥပစာရံ-ဥပစာကို၎င်း၊ ထပေတွာ- ချန်ထား၍၊ ဒိသာစာရိက ဘိက္ခုနံ - အရပ်မျက်နှာ၌ လှည့်လည်သွားလာသော ရဟန်းတို့၏၊ နိဿဉ္ဇာရသမယေ-လှည့်လည်ခြင်း မရှိရာအခါ၌၊ [ညဉ့်- လူခြေတိတ်ချိန်၊ သန်းခေါင်အခါမျိုး၌၊] (သီမာဗန္ဓိတဗ္ဗာ-၌ ပဓာနစပ်၊) ကေသ္မိ- တခုသော၊ ဂါမဓေတ္တေ - ဂါမခေတ်၌၊ သီမ-

* * * * *

လမ်း ၄ ခု ဆုံနေသော ပုံသဏ္ဍာန်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏။ လမ်း ၄ ခု ဆုံပုံကို ပုံချ၍ ကြည့်ပါ။ အချို့က “ရှေ့သိင်္ဃာဋကဋ် စတုရဿကုသို ၄ ထောင့်စပ်စပ် မရ၊ လမ်း ၄ ခု ဆုံပုံအတိုင်းသာ ရသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိကာဉ် သိင်္ဃာဋကကို စတုရဿနှင့် ရောမည် စိုးသောကြောင့် စတုရဿကို “သမစတုရဿာ” ဟု ဝှင်သည်” ဟု ဆိုကြ၏။

“အမုစ္ဆသဏ္ဍာန်” ဟူသည် ဝိုင်းနေသောလကို တဝက်ခွဲထားသော ပုံသဏ္ဍာန်တည်း။ နိမိတ် ၄ ခုကို ထိုသဏ္ဍာန်ပေါ်အောင် ချကြည့်ပါ။ “ပုဒိင်္ဂသဏ္ဍာန်” ဟူသည် အလျားရှည်သော ၄ ထောင့် သဏ္ဍာန်တည်း။ (တနည်း) အဖျားကျဉ်း၍ အရင်းကျယ်သော ပုံသဏ္ဍာန်တည်း။ (ဝိမတိ)။ သာရတ္ထိကား “မဇ္ဈေဝိတ္ထတာ၊ ဥဘောသုကောဂီသု သံကောဂီတာ ဟောတိ-အလယ်ခေါင်၌ ကျယ်၍ ထိပ် ၂ ဘက်၌ ကျဉ်းသွားသည်” ဟု ဆို၏။ ထိုသိမ်မျိုးကို နိမိတ် ၄ ခုဖြင့် သမုတ်၍ ဖြစ်နိုင်မည်။ ထင်၊ ဘာကြောင့်နည်း- နိမိတ်အချင်းချင်း ကြီးဆွဲသောအခါ တည့်တည့်နေရာ၌သာ သိမ်ဖြစ်၏။ အလယ်ခေါင်၌ မောက်နေလျှင် ထိုမောက်နေရာ၌ နိမိတ်အမျိုးမျိုး ထားရဉ်းမည် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဥပစာရံ ထပေတွာ ။ ။ သိမ် မသမုတ်ရသေးသော ကျောင်းတိုက် အတွက် တတိုက်လုံးကို မဟာသိမ် သမုတ်သောအခါ ကျောင်းတိုက် အပြင်ဘက်၌ သီမန္တရိက် ဥပစာကျန်အောင် မှန်း၍ ချန်ထားရမည်-ဟု ဝိမတိ ဆို၏။ [အာယတ်၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာယ သီမာယ နေသံ ဝိဟာရာနံ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ သီမန္တရိကပ္ပဟောနကံ ဥပစာရံ ထပေတွာ၊-ဝိမတိ။] သာရတ္ထိကား “ပစ္စာ သီမံ ဗန္ဓိန္ဒာနံ သီမာယ ဩကာသံ ထပေတွာ- နောက်သမုတ်မည့် သိမ်၏နေရာ ဥပစာချန်၍” ဟု ဆိုသည်။

မဟာသိမ်ကို၊ ဗန္ဓိတုကာမော-ဖွဲ့လိုကုန်သည်။ သဗေ(ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ
 ဟောန္တေသု) တတ္ထ- ထို ဂါမခေတ်၌၊ ယေ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ- အကြင် ဗဒ္ဓသိမ်
 ရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့သည်၊ (သန္တိ-နံ၏၊) တေသု - ထို ကျောင်းတိုက်တို့၌၊
 ဘိက္ခုနံ-တို့၏ အထံသို့၊ (ပေသေတဗ္ဗိ-၌စပ်၊) မယံ- တို့သည်၊ အဇ္ဇ - ယနေ့၊
 (ယနေ့ည)၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓိဿာမ- ဖွဲ့ပါကုန်အံ့၊ တုမေ - တို့သည်၊ သကသီမာ
 ပရိစ္ဆေဒတော-မိမိဗဒ္ဓသိမ်၏ အပိုင်းအခြားမှ၊ မာ နိက္ခမထ-မထွက်ကြပါကုန်
 လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ပေသေတဗ္ဗိ- စေလွှတ်ရာ၏၊ ယေ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ-
 အကြင် ဗဒ္ဓသိမ် မရှိသော ကျောင်းတိုက်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသု- ထို ကျောင်း
 တိုက်တို့၌၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ကေဇ္ဈိ-တပေါင်းတည်း၊ သန္တိပါတေတဗ္ဗာ-စည်းဝေး
 စေထိုက်ကုန်၏၊ ဆန္ဒာရဟာနံ - ဆန္ဒကို ဆောင်ထိုက်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊
 (မလာနိုင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊) ဆန္ဒော - ဆန္ဒကို၊ အာဟရာပေတဗ္ဗော-
 ဆောင်ယူစေထိုက်၏၊ အညာနိပိ-မိမိ၏ဂါမခေတ်မှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 ဂါမခေတ္တာနိ-တို့ကို၊ အန္တော-မဟာသိမ်၏ အတွင်း၌၊ ကတ္ထုကာမာ - ပြုလို

x x x x x x x

မှတ်ချက်။ ။ဤသမုတ်နည်းသည် ဝိသုံဂါမ သီးခြား သိမ်မိန့်ခံ၍ သမုတ်နည်းမျိုး
 မဟုတ်၊ သိမ်မိန့်မခံဘဲ သမုတ်နည်းမျိုးတည်း၊ ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရ၍ သမုတ်လျှင်ကား
 ဤနည်းမလို၊ သို့ရာဝယ် ရှေးဆရာတော်တို့သည် ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရပြီးဖြစ်သော်လည်း
 ဂါမခေတ်က နယ်ကျဉ်းနေလျှင် ဤနည်းအတိုင်း သမုတ်ကြ၏၊ အချို့သောတောနယ်
 များ၌ နယ်သိမ်း၍ သမုတ်ဘို့ရန်လည်း လွယ်ကူပါသည်။

အညာနိပိ၊ ပေ၊ အန္တော ကတ္ထုကာမာ။ ။ သိမ်သမုတ်ရာ ဂါမခေတ်မှ အခြား
 ဂါမခေတ်ကို သွင်း၍ သိမ်သမုတ်နိုင်ပုံကို ထောက်လျှင် ယခုအခါ ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရသော
 သိမ်နေရာသည် ကျဉ်းနေပါမူ ထို ဝိသုံဂါမ၏ ပတ်ဝန်းကျင်သည်လည်း မူလဂါမပင်
 ဖြစ်ရကား ထို မူလဂါမခေတ်မှ လိုသလောက် အတွင်းသွင်း၍ သမုတ်နိုင်ကြောင်း
 မှတ်ချက်တမျိုး ရသည်။

ဝိသုံဂါမ၌ ကံပြုနိုင်။ ။ ထို့ပြင် ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရသောနေရာသည် သီးခြားရွာမြေ
 ဖြစ်နေရကား ဆိုင်ရာအစိုးရတို့က ဝိသုံဂါမအဖြစ်ကို ပြန်၍ မရုပ်သိမ်းသမျှ ဝိသုံဂါမ
 မပျက်သောကြောင့် ထို သီးခြားရွာငယ်ဖြစ်သော ဝိသုံဂါမဝယ် သိမ်သမုတ်ဘဲလည်း
 အလိုရှိရာ သံဃာကံများ ပြုနိုင်၏ - ဟု မှတ်ပါ။ ထို ဝိသုံဂါမ၌ သိမ်သမုတ်ရခြင်းကား
 အစိုးရတို့က ဝိသုံဂါမအဖြစ်ကို ပြန်၍ ရုပ်သိမ်းသော်လည်း သိမ်မပျက်ခြင်း အကျိုးထူး
 ရှိသည်။

ကျဉ်းလျှင် ထပ်ချဲ့။ ။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် “ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရ၍ သမုတ်ထားအပ်သော
 သိမ်သည် နောင်သောအခါ ထိုကျောင်းတိုက်၌ သံဃာ တိုးပွားလာသောကြောင့်
 ကျဉ်းနေလျှင် ထိုသိမ်ကို နှုတ်၍ တိုးချဲ့ သမုတ်နိုင်၏ ” ဟုလည်း မှတ်ချက်တမျိုး ရပြန်
 သည်၊ ယခုအခါ သမုတ်အပ်ပြီးသော သိမ်က ကျဉ်းနေ၍ သိမ်ကျောင်းကို သိမ့်အပြင်
 ဘက် အနည်းငယ်ထွက်စေ၍ ဆောက်ခြင်း၌ အပြစ်လွတ်ကင်းကြောင်းကို သိပါ။

ကုန်သည်။ သစေ(ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊(ဝေံ ဟောန္တေသု) တေသုဂါမေသု- ထို ရွာတိုင်း၊ ယေ ဘိက္ခု- တို့သည်။ ဝသန္တိ- နေကြကုန်၏။ တေဟိပိ - ထို ရဟန်းတို့ သည်လည်း။ အာဂန္တဗ္ဗံ- လာရာ၏။ အနာဂစ္ဆန္တာနံ- မလာကုန်သော ရဟန်း တို့၏။ ဆန္ဒော-ဆန္ဒကို၊ အာဟရိတဗ္ဗော - ၏။ ဣတိ - သို့၊ မဟာသုမတ္ထေရော- သည်။ အာဟ-ပြီ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော-သည်။ (အာဟ၌စပ်။) နာနာဂါမ ခေတ္တာနိနာမ- အမျိုးမျိုးသော ဂါမခေတ်တို့မည်သည်။ ပါဠိ- အသီးအသီး၊ ဗဒ္ဒသီမာ သဒိသာနိ- ဗဒ္ဒသိမ်နှင့် တူကုန်သည်။ (ဟောန္တိ။) တတော- ထို အသီး အသီးသော ဂါမခေတ်မှ၊ ဆန္ဒ ပါရိသုဒ္ဓိ- သည်။ န အာဂစ္ဆတိ-မလာနိုင်။ ပန- ထိုသို့ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ မလာနိုင်ပါသော်လည်း။ အန္တော နိမိတ္တဂတေဟိ - နိမိတ် အတွင်း၌ တည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်။ အာဂန္တဗ္ဗံ-လာရာ၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍၊ ပုန-ဖန်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ)။ သမာန သံဝါသကသီမာ သမ္ပနန ကာလေ-သမာန သံဝါသကသီမ သမုတ်ရာအခါ၌၊ အာဂမနဗ္ဗိ - လာခြင်းသည် ၎င်း။ အနာဂမနဗ္ဗိ-မလာခြင်းသည်၎င်း။ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏။ အဝိပ္ပဝါသသီမာ သမ္ပ နနကာလေပန-အဝိပ္ပဝါသသီမ သမုတ်ရာအခါ၌ကား၊ အန္တော နိမိတ္တဂတေဟိ- နိမိတ်အတွင်း၌ တည်သော ရဟန်းတို့သည်။ အာဂန္တဗ္ဗံ- လာရာ၏။ ဝါ- လာရ မည်။ အနာဂစ္ဆန္တာနံ - မလာကုန်သော ရဟန်းတို့၏။ ဆန္ဒော - ကို၊ အာဟရိ တဗ္ဗော-ဆောင်ထိုက်၏။ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)။

ပန-ဆက်၊ ဝေံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဘိက္ခုသု-တို့သည်။ သန္တိပတိ တေသု-စည်းဝေးပြီးကုန်လသော်၊ ဆန္ဒာရဟာနံ-တို့၏။ ဆန္ဒေ-ကို၊ အာဟာတ- ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော်၊ တေသု တေသု မဂ္ဂေသု-ထိုထို လမ်းတို့၌၎င်း။ (တေသု တေသု) နဒိတိတ္ထဂါမဒ္ဓါရာဒိသုစ-ထိုထို မြစ်ဆိပ် ရွာတံခါး အရှေ့သောအရပ် တို့၌၎င်း။ အာဂန္တုကဘိက္ခုနံ- တို့ကို၊ (အာနယ၊ ကရဏတို့၌စပ်။) သီဃံ သီဃံ - လျင်စွာလျင်စွာ၊ ဟတ္ထပါသာနယနတ္ထု - ဟတ္ထပါသ်သို့ ဆောင်ခြင်း အကျိုးငှါ၎င်း။ ဗဟိသီမာ ကရဏတ္ထု - သိမ့်ပြင်ဘက်၌ ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၎င်း။

x x x x x x x

မဟာပဒုမတ္ထေရော ပန။ ။ဤထေရ်၏ဝါဒကို အဋ္ဌကထာဆရာ နှစ်သက်သော ကြောင့် နေဝံထားသည်။ “အန္တော နိမိတ္တဂတေဟိပန ဘိက္ခုဟိ အာဂန္တဗ္ဗံ” ဟူသော စကားသည် “သာပိဝိဝသေန ဝုတ္တံ-ရိသေလေးစားရာ ဧကန်ဘို့ အတွက် ဆိုအပ်သော စကား”ဖြစ်သည်။ ကေနလာမှ သိမ်သမုတ်ကိစ္စ အထမြောက်မည်-ဟု ဆိုလိုရင်းမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “သမာနသံဝါသကသီမ သမုတ်တုန်း၌ ဂါမခေတ်ရင်းမတူသော ကြောင့် “လာလာ - မလာလာ”ဟု ဆို၍၊ အဝိပ္ပဝါသသီမ သမုတ်သောအခါ၌ကား ရွာတပါးက နိမိတ်အတွင်း၌ သံသာအားလုံး တသိမ်ထည်း၌ တည်နေသောကြောင့် “လာရမည်၊ မလာနိုင်လျှင် ဆန္ဒဆောင်ယူရမည်”ဟု ဆိုသည်။

အာရာမိကေစေဝ-အာရာမိစောင့်တို့ကို၎င်း၊ သမဏုဒ္ဒေသေစ- သာမဏေတို့ကို
 ၎င်း၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊ ဘေရိသညံဝါ-စည်ကြီးအမှတ်အသားကိုသော်၎င်း၊
 သင်္ခါသညံဝါ-ခရုသင်း အမှတ်အသားကိုသော်၎င်း၊ ကတွာ-၍၊ နိမိတ္တ ကိတ္တနာ
 နန္တရံ-နိမိတ်ပြောခြင်း၏ အခြားမဲ့၍၊ ဝုတ္တာယ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ (ပါဠိ
 တော်ဝယ် ဟောတော်မူအပ်သော၊) သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃာတိ အာဒိ
 ကာယ-အစရှိသော၊ ကမ္မဝါစာယ-ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ (သမာနသံဝါသက သီမာ
 သမ္ပတိကမ္မဝါစာဖြင့်၊) သီမာ- ကို၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ - ဖွဲ့ထိုက်၏၊ ကမ္မဝါစာပရိယော
 သာနေယေဝ-ကမ္မဝါစာ၏ အဆုံး၌ပင်၊ နိမိတ္တာနိ-သိမ် နိမိတ်တို့ကို၊ ဗဟိ-၌၊
 ကတွာ-၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပထဝိသန္ဓာရကံ-မြေကို ခံတတ်သော၊ ဥဒကံ-
 ကို၊ ပရိယန္တံ-အဆုံးအပိုင်း အခြားကို၊ ကတွာ-၍၊ သီမာ-သိမ်သည်၊ ဂတာ-
 သွားသည်၊ ဟောတ်-၏။

ပန-ဆက်၊ ဣမံ သမာနသံဝါသကသီမံ-ဤသမာန သံဝါသကသိမ်ကို၊ သမ္ပန
 န္တေဟိ-သမုတ်ကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇူပသမ္ပဒါဒိနိ- ပဗ္ဗဇကံ ဥပသမ္ပဒါ
 ကံ အစရှိကုန်သော၊ သံဃကမ္မာနံ - သံဃကံတို့ကို၊ သုခကရဏတ္ထိ- လွယ်ကူစွာ
 ပြုနိုင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဌမံ-စွာ၊ ခဏ္ဍသီမာ-ခဏ္ဍသိမ်ကို၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-၏၊ ပန-ဆက်၊
 တံ-ထိုခဏ္ဍသိမ်ကို၊ ဗန္ဓန္တေဟိ-ဖွဲ့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝတ္ထိ- ကျင့်ဝတ်ကို၊
 (ရှေးထုံးစံကို)၊ ဇာနိဘဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဟိ-၌၊ ဗေမိ စေတီယ ဘတ္တသာလာ
 ဒိနိ-ဗေမိပင် , စေတီ, ဆွမ်းစားစရပ် အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗဝတ္ထုနိ - အလုံး
 စုံသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေပြီး၍၊ ကတဝိဟာရေ-ပြုအပ်ပြီးရာ
 ကျောင်းတိုက်၌၊ သစေ ဗန္ဓန္တိ-အကယ်၍ ဖွဲ့ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေ-
 ကျောင်းတိုက်၏ အလယ်၌၊ ဗဟူနံ-များစွာသော ရဟန်းတို့၏၊ သမောသရဏ
 ဋ္ဌာနေ-ပေါင်းဆုံရာ အရပ်၌၊ အဗန္ဓိတွာ-မဖွဲ့မူ၍၊ ဝိဟာရပစ္စန္တေ-ကျောင်းတိုက်
 ၏ အစွန်၌၊ ဝိဝိတ္တာကာသေ-ဆိတ်ငြိမ်သော အရပ်၌၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-၏၊ အကတ

x x x x x x x

ပဗ္ဗဇူပ။ပေ။ သုခကရဏတ္ထိ။ ။ပဗ္ဗဇအရ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစန-ခေါင်းတုံးရိတ်
 ဘိုရန် ပန်ပြောမှုကို ရည်ရွယ်သည်။ ရှင်ပြုသောအခါ ဆံရိတ်ရာ၌ တိုက်ရှိ သံဃာကုန်ကို
 ပန်ပြောရ၏။ ခဏ္ဍသိမ်အတွင်းသို့သွား၍ ဆံရိတ်လျှင်ကား ထိုခဏ္ဍသိမ်တွင်းသံဃာကို
 ပန်ပြောရုံမျှဖြင့် တာဝန်ကြေ၏။ ထို့ကြောင့် ခဏ္ဍသိမ်သည် ပဗ္ဗဇူကိစ္စအတွက်လည်း
 လွယ်ကူခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ဥပသမ္ပဒကံ ပြုရာ၌လည်း တိုက်ရှိ သံဃာအားလုံးကို ပင့်
 ဆောင်ဘွယ် မလို၊ ခဏ္ဍသိမ်တွင်းရှိသမျှ သံဃာများ ဟတ္ထပါသ်စပ်ဘို့သာ အရေးကြီး
 ၏။ ထို့ကြောင့် ဥပသမ္ပဒကံအတွက်လည်း လွယ်ကူခြင်း အကျိုးရှိ၏။ အခြားကံများ
 အတွက်လည်း ဥပသမ္ပဒကံ နည်းတူပင်တည်း။ [သုခကရဏတ္ထိန္တံ သဗ္ဗေသံ သန္ဓိပါဘန
 ပရိသမံ ပဟာယ-တိုက်ရှိသံဃာအားလုံး စည်းဝေးရခြင်းကြောင့် ပင်ပန်းမှုကိုပယ်၍၊
 အပ္ပတရေဟိ သုခကရဏတ္ထိ။—ဋီကာ။]

ဝိဟာရေ - မပြုအပ်သေးရာ ကျောင်းတိုက်၌၊ (ဗောဓိ စေတီစသည် တို့ကို မပြု အပ်သေးရာ ကျောင်းတိုက်၌၊) ဗန္ဓုန္တေဟိ - တို့သည်၊ ဗောဓိ စေတီယာဒိနံ- ဗောဓိပင် စေတီအစရှိကုန်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဘတ္တသလာ စသည်တို့ကို ယူ)၊ သဗ္ဗဝတ္ထုနံ- တို့၏၊ ဌာနံ - တည်နေရာကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ - မှတ်သားပြီး၍၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော်၊ ဝတ္ထုသု- ဗောဓိစေတီ အစ ရှိသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ပတိဋ္ဌိတသု-တည်ပြီးကုန်လသော်၊ ဝိဟာရပစ္စန္ဒေ-၌၊ ဝိဝိတ္ထောကာသေ-၌၊ (သီမာ-သည်) ဟောတိ၊ ဝေ-သို့၊ (ဤသို့ ဆိတ်ငြိမ်သော အရပ်ဝယ် ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဗန္ဓိတဗ္ဗာ- ၏၊ [ဗောဓိ စေတီစသည်တို့သည် လူ အမျိုးမျိုးနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် မဆိတ် ငြိမ်သောနေရာဖြစ်၍ ထိုနေရာများနှင့် ဝေးသောအရပ်၌ ခဏ္ဍသိမ်သမုတ်ပါ။]

သာ-ထို ခဏ္ဍသိမ်သည်၊ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒန-အားဖြင့်၊ ဧကဝိသတိ- ၂ ကျိပ် တပါးသော၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ သစေ ဝဏှာတိ- အကယ်၍ယူနိုင်အံ့၊ (အကယ်၍ ဆန့်အံ့၊ ဝေသတိ၊) ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ တတော- ထို ၂ ကျိပ်တပါးဆန့်သော သိမ် အောက်၊ ဩရံ-ယုတ်လျော့သောသိမ်သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပရံ- ၂ ကျိပ်တပါးထက် အလွန်၊ ဘိက္ခုသဟဿံ- ရဟန်းတထောင်ကို၊ ဝဏှန္တိပိ- ယူနိုင်သောသိမ်သည် လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ [ခဏ္ဍသိမ်အတွက် ရဟန်းတထောင်ကို အလွန်ဆိုထားသည်၊ မဟာသိမ်ကား ရဟန်းတထောင်မက များစွာဆန့်သည်သာ။] တံ - ထိုသိမ်ကို၊ ဗန္ဓုန္တေဟိ- ဖွဲ့သောရဟန်းတို့သည်၊ သီမာမာဠကဿ - သိမ်အပြင်၏၊ သမန္တာ- ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ နိမိတ္တုပဂါ - နိမိတ်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ (နိမိတ် လောက်ကုန်သော၊) ပါသာဏာ- ဟိုကို၊ ထပတဗ္ဗာ- ထားထိုက်ကုန်၏၊ ခဏ္ဍ သီမာယ- ၌၊ ဌိတေဟိ- တည်သောရဟန်းတို့သည်၊ မဟာသီမာ - မဟာသိမ်ကို၊ န ဗန္ဓိတဗ္ဗာ-မဖွဲ့ထိုက်၊ မဟာသီမာယ-၌၊ ဌိတေဟိ- တို့သည်၊ ခဏ္ဍသီမာ- ကို၊ န (ဗန္ဓိတဗ္ဗာ)၊ ပန- အနွယ်၊ ခဏ္ဍသီမာယမေဝ - ၌သာ၊ ဌတော - တည်၍၊ ခဏ္ဍ သီမာ-ကို၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ- ၏၊ မဟာသီမာယမေဝ- ၌သာ၊ ဌတော-၍၊ မဟာသီမာ- ကို၊ (ဗန္ဓိတဗ္ဗာ)၊

တတြ-ထိုသို့ ဖွဲ့ရာ၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဗန္ဓုနိမိ-ဖွဲ့ပုံ အစီအရင် တည်း၊ ဟိ-၌၊ (သမန္တာဟိဟု ဟိပါလျှင်-ကောင်း၏၊ မပါလျှင်ထည့်၊) သမန္တာ- ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဧသော ပါသာဏော နိမိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝေ-သို့၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိစ္ဆတ္တာ-၍၊ ကမ္မာဝါစာယ- သမာန သံဝါသက ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ သီမာ- ခဏ္ဍ သိမ်ကို၊ သဗ္ဗနိတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ တဿာဝေ-ထို ခဏ္ဍသိမ်

* * * * *

ဧကဝိသတိ ဘိက္ခု။ ။ သံဃာ့ကံတို့တွင် အပ္ပာနကံ၌ သံဃာအများဆုံး၊ ဝါဝင် ရ၏၊ ထိုသံဃာသည် ကံပြုခံရသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ၂ ကျိပ်တပါး ရှိရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဧကဝိသတိဘိက္ခု ထိုင်နေလောက်သောသိမ်ကို အကျဉ်းငယ်ဆုံးသိမ်” ဟု ဆိုသည်။

ကိုပင်၊ ဒဠိကမ္မတ္ထံ- ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း အကျိုးငှါ၊ အဝိပ္ပဝါသ ကမ္မဝါစာ-ကို၊
 ကာတဗ္ဗာ- ၏၊ ဟိ- မှန်၊ (ဒဠိကမ္မတ္ထံဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) ဧဝံ - သို့၊
 (အဝိပ္ပဝါသ ကမ္မဝါစာကို ပြုအပ်သော်၊) သီမံ-ကို၊ သမူဟနိဿာမ- ပယ်နှုတ်
 ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အာဂတာ-လာသောရန်သူရဟန်းတို့သည်၊ သမူဟနိ
 တံ-ပယ်နှုတ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ခိယန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်လတံ့၊ သီမံ-ကို၊ သမ္ပနိတွာ-၍၊
 ဗဟိ-သိမ်၏ပြင်ဘက်၌၊ သီမန္တရိကပါသာဏာ-သီမန္တရိကကျောင်းတို့ကို၊ ထပေ
 တဗ္ဗာ - ထားထိုက်ကုန်၏၊ သီမန္တရိကာ - သီမန္တရိကသည်၊ ပစ္ဆိမကောဋိယာ-
 နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အစွန်အားဖြင့်၊ ဧကရတနပ္ပမာဏာ- တတောင်ပမာဏ
 ရှိသည်၊ (သမာနာ - လသော်၊) ဝဇ္ဇတိ - အပ်၏၊ ဝိတ္ထိပ္ပမာဏာပိ - တထွာ
 ပမာဏရှိသော သီမန္တရိကသော်မှလည်း၊ ဝဇ္ဇတိ - ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ကုရန္တိယံ-၌၊
 ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ [ပိသဒ္ဒါ ဝရဟာဇောတက၊] စတုရင်္ဂလပ္ပမာဏာပိ - လက်
 ၄ သစ် ပမာဏရှိသော သီမန္တရိကသော်မှလည်း၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာ

x x x x x x x

ဒဠိ ကမ္မတ္ထံ။ ။ဤ သမာန သံဝါသက ခဏ္ဍသိမ်သည် ကျောင်းတိုက်တခု အတွင်း
 ဝယ် တည်ရှိသောကြောင့် ထို သိမ်အတွင်း၌ တိစိဝရိက အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်သော သင်္ကန်း
 နှင့် ၂ တောင်ထွာ ဝေးကွာ၍ အရုဏ်တက်ချိန်၌ နေကောင်း၏၊ သို့ပါလျက် (သင်္ကန်း
 နှင့် ညဉ့်ကင်း၍ နေနိုင်ခြင်းအကျိုး ရှိသော) အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍ သမုတ်ရခြင်း
 သည် အဘယ်အကျိုး ရှိပါသနည်း- ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ ဒဠိ ကမ္မတ္ထံ” ဟု
 မိန့်သည်၊ “ ခိုင်မြဲခြင်းအကျိုး ရှိသည် ” ဟုလို၊ ထို ဒဠိကမ္မအကျိုးကိုပြလို၍ “ဧဝံ”
 စသည်ကို မိန့်ပြန်သည်၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ထပ်၍ သမုတ်လိုက်လျှင် အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို
 ထပ်၍သမုတ်ထားမှန်းမသိသော ရန်သူရဟန်းတို့က သမာနသံဝါသကသိမ်ကို နှုတ်ပစ်
 မည်ဟု ကြံ၍ နှုတ်ကြသော်လည်း အဝိပ္ပဝါသသိမ်က အပေါ်၌ အုပ်ထားသောကြောင့်
 ထို သမာနသံဝါသကသိမ် မပျက်ဘဲ ခိုင်မြဲနိုင်သည်-ဟုလို။

မှတ်ချက်။ ။ယခုအခါ၌ကား သမာန သံဝါသကသိမ်ကို ပဌမ သမုတ်ပြီးနောက်
 အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို ဒုတိယ ထပ်၍ သမုတ်လေ့ရှိကြသောကြောင့် ရန်သူ ရဟန်းတို့က
 အဝိပ္ပဝါသသိမ် ထပ်၍ သမုတ်ထားကြောင်းကို မသိစရာ မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ယခု
 အခါ သိမ်အသစ် သမုတ်လို၍ သိမ်နှုတ်ကြရာ၌လည်း အပေါ်က ထပ်ထားသော အဝိပ္ပ
 ဝါသသိမ်ကို ရှေးဥျားစွာ နှုတ်ပြီးမှ သမာနသံဝါသကသိမ်ကို နှုတ်လေ့ရှိကြသည်။ [ပဌမံ
 ဟိ အဝိပ္ပဝါသသိမ်ံ သမူဟနိတွာ ပစ္ဆိမာ သီမာ (သမာန သံဝါသကသိမ်ကို) သမူဟနိ
 တဗ္ဗာ-ဇီကာ။]

သီမန္တရိကာ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ [သီမာနံ + အန္တရံ သီမန္တရံ၊ သီမန္တရေ + ပဝတ္ထာ
 (ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားတည်း၊) သီမန္တရိကာ။] ခဏ္ဍသိမ် သမုတ်ပြီးနောက် မဟာသိမ်
 သမုတ်သောအခါ သိမ် ၂ ခုမစပ်အောင် အကြား၌ ထားအပ်သော အပိုင်းအခြား
 အရပ်တခုကို “ သီမန္တရိက ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ပိုင်းခြားထားသောအရပ် ဖြစ်ရကား
 တတောင်, တထွာ, လက် ၄ သစ်မရှိဘဲ လက်တစ်လျှောက် ရှိလျှင်လည်း အပ်ပါ၏၊
 တတောင်လောက် ကျယ်လျှင် အကြားအရပ်က သာ၍ ထင်ရှားသောကြောင့် အဋ္ဌ

ပစ္စရိယံ- ဌ၊ ဝုတ္တံ၊ [ဤဌလည်း ဝိသဒ္ဓါသည် ဂရဟာဇောတက၊] ပန - ဆက်၊
ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်သည်၊ မဟာ-ကြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊
ဒွေပိ- ၂ လုံးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိဿောပိ-၃ လုံးသော်လည်းဖြစ်ကုန်
သော၊ တတုတ္တရိပိ-ထို ၂ လုံး၊ ၃ လုံးထက် အလွန်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
ခဏ္ဍာသီမာယော-တို့ကို၊ ဗဒ္ဓိတဗ္ဗာ-ဖွဲ့အပ် ဖွဲ့နိုင်ကုန်၏။

ဧဝံ-သို့၊ ခဏ္ဍာသီမံ-ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတွာ-၍၊ မဟာသီမာသမ္ဗုဒ္ဓိကာလေ-မဟာသိမ်
သမုတ်ရာအခါ၌၊ ခဏ္ဍာသီမတော - မှ၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊ မဟာသီမာယ-
မဟာသိမ်၌၊ (မဟာသိမ်သမုတ်မည့် အရပ်၌၊) ဌတွာ - တည်၍၊ သမန္တာ-
ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အနုပရိယာယန္တေဟိ - အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်ကုန်လျက်၊
သီမန္တရိကပါသာဏာ - သီမန္တရိက် ကျောက်တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာ - ကုန်၏၊
တတော - ထိုမှအနောက်၌၊ အဝသေသနိမိတ္တာနိ - သီမန္တရိက်နိမိတ်မှ ကြွင်းကျန်
သော မဟာသိမ်နိမိတ်တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ ဟတ္ထပါသံ-ကို၊ အဝိဇ္ဇာန္တေဟိ-
မစွန့်ကုန်ဘဲ၊ ကမ္မဝါစာယ - ဖြင့်၊ သမာနသံဝါသကသီမံ- သမာနသံဝါသက
သိမ်ကို၊ (သမာနသံဝါသက မဟာသိမ်ကို၊) သမ္ဗုဒ္ဓိတွာ-၍၊ တဿာ-ထို မဟာ
သိမ်ကို၊ ဒဠိကမ္မတ္ထံ ငှါ၊ အဝိပ္ပဝါသ ကမ္မဝါစာပိ-ကိုလည်း၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-
အကျိုးကား၊ ဧဝံ- သို့၊ (အဝိပ္ပဝါသ ကမ္မဝါစာကို ပြုအပ်သော်၊) သီမံ-သိမ်ကို
(သမာနသံဝါသကသိမ်ကို၊) သမူဟနိဿာမ- နအံ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အာ
ဂတာ-လာသောရန် သူရဟန်းတို့သည်၊ သမူဟနိတုံ-ငှါ၊ န သက္ခိယန္တိ-လတံ။

x x x x x x x x

ကထာ၌ “ ကေရတနပ္ပမာဏာ ဝဇ္ဇတိ ” ဟု ဆိုပါသည်။ [ကေရတနပ္ပမာဏာ သုဝိ
ညေယျတရာ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ-ကေရတနပ္ပမာဏာ ဝဇ္ဇတီတိ၊ ကေရံလမတ္တာပိ
သီမန္တရိကာ ဝဇ္ဇတိယေဝ၊ တတ္ထကေနာပိ ဟိ သီမာ အသမ္ဘိန္နာ ဟောတိ၊-ဇီကာ။]

မှတ်ချက် ။ ။ ယခုခေတ်၌ကား ခဏ္ဍာသိမ် မဟာသိမ် ၂ မျိုးလုံးကို သမုတ်ဘို့ရန်
ရည်ရွယ်ချက် မရှိသော်လည်း သိမ်၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပဌမ နိမိတ်တိုင်ကို စိုက်ပြီးနောက်
တဘာဝ်ထွာ ၂ တောင်လေခံခြား၍ သီမန္တရိက်ခေါ် ကျောက်တိုင်ကို ပတ်ဝန်းကျင်၌
စိုက်ကြသေး၏။ ထိုသီမန္တရိက်ကား မဟာသိမ်သမုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိလျှင် အကျိုး
မများလှ။

အနုပရိယာယန္တေဟိ၊ ဝေ၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ ။ ရဟန်းတော်များ လှည့်လည်ခြင်း
ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ နှုတ်အပြောအားဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ မဟာသိမ်
သမုတ်မည့် အရပ်၏အတွင်း၌ တည်၍ သီမန္တရိက်ကျောက်များကို ယခုခေတ် နိမိတ်
ပြောသကဲ့သို့ ပြောရမည်။ ဥပမာ- မဟာသီမ၏ အရှေ့တောင်ထောင့်က သီမန္တရိက်
အမှတ်အသားသည် အဘယ်နည်း၊ ဤသို့ သိမ်နိမိတ်ပြောသလို အစဉ်အတိုင်း သီမန္တ
ရိက် နိမိတ်တို့ကိုလည်း ပြောပါ-ဟူလို၊ ယခုခေတ်နိမိတ်ပြောသလို ပြောနေမှမဟုတ်၊
“ခဏ္ဍာသိမ်နှင့် မဟာသိမ်အကြားဝယ် မည်သည့်နေရာ၌ သီမန္တရိက် ရှိပါသည် ” ဟု
ပတ်ပတ်လည်ပြောလျှင်လည်း “ ကိတ္တေတဗ္ဗ ” ပင်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ခဏ္ဍသီမာယ-၏၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ တတော-
 ထိုမှနောက်၌၊ သီမန္တရိကာယ - ၏၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ- ၍၊ မဟာ
 သီမာယ-၏၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ သစေ ကိတ္တေန္တိ - ကုန်အံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ တီသု-
 န်သော၊ ဌာနေသု-အရပ်တို့၌၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ (သိမ်မသမုတ်
 သေးဘဲ နိမိတ် ၃ မျိုးကိုသာပြောပြပြီး၍၊) ယံသီမံ-အကြင်သိမ်ကို၊ (ဗဒ္ဓိတုံ-၄၊)၊
 ဣန္ဒန္တိ-နံ၏၊ တံ-ထိုသိမ်ကို၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဗဒ္ဓိတုံ ဝနုတိ၊ ဧဝံသန္တေပိ- ဤသို့ပင်
 ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (အလိုရှိရာသိမ်ကို ရှေးဥးစွာ ဖွဲ့နိုင်ပါသော်လည်း)၊ ယထာ
 ဝုတ္တနယေန-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ခဏ္ဍသီမတောဝ-မှသာ၊
 ပဌာယ-၍၊ ဗဒ္ဓိတဗ္ဗာ-၏။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဗဒ္ဓါသု - ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊
 သီမာသု- သိမ်တို့တွင်၊ (ခဏ္ဍသိမ် မဟာသိမ်တို့တွင်၊) ခဏ္ဍသီမာယ- ၌၊ ဌိတာ-
 တည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ မဟာသီမာယ-၌၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကရောန္တာနံ-
 ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့၏ ကံကို၊ နကောပေန္တိ- မဖျက်နိုင်ကုန်၊ မဟာသီမာယ-
 ၌၊ ဌိတာ- တည်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခုဝါ- တို့သည်မူလည်း၊) ခဏ္ဍသီမာယ-၌၊
 ကမ္မံ-ကို၊ ကရောန္တာနံ- ပြုသော ရဟန်းတို့၏ ကံကို၊ (န ကောပေန္တိ၊) သီမန္တရိ
 ကာယ-၌၊ ဌိတာပန-တည်သော ရဟန်းတို့သည်ကား၊ ဥဘိန္ဒုမ္ပိ - ခဏ္ဍသိမ်၌
 တည်ကုန် မဟာသိမ်၌ တည်ကုန်သော ၂ ပါးစုံသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ (ကမ္မံ-
 ကို) န ကောပေန္တိ၊ ဝါမခေတ္တေ- ဝါမခေတ်၌၊ (ထိုရဟန်းတို့၏ တည်နေရာ ဝါမ
 ခေတ်၌၊) ဌတွာ-တည်၍၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကရောန္တာနံ ပန-ပြုသော ရဟန်းတို့၏ ကံကို
 ကား၊ သီမန္တရိကာယ-၌၊ ဌိတာ-ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု-တို့သည်၊) ကောပေန္တိ-ကုန်၏၊
 ဟိ-မှန်၊ သီမန္တရိကာ-သည်၊ ဝါမခေတ္တံ-သို့၊ ဘဇတိ- ကပ်ဝင်၏။

စ-ဆက်၊ သော သီမာနာမ - ဤ သိမ်မည်သည်၊ ကေဝလံ - ပိဋ္ဌိပါသာဏ
 စသည် မဖက် သက်သက်၊ ပထဝိတလေယေဝ-မြေအပြင်၌သာ၊ ဗဒ္ဓါ - ဖွဲ့အပ်
 သည်၊ (သမာနာ-သော်၊) ဗဒ္ဓါနာမ-ဖွဲ့အပ်သည်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်
 သေး၊ အထခေါ- ကား၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏေပိ - ကျောက်ဖျာ၌၎င်း၊ ကုဋိဂေဟေပိ-
 ကျောင်းကုဋ်၌၎င်း၊ လေဏေပိ-လိုက်၌၎င်း၊ ပါသာဒေပိ-ပြာသာဒ်၌၎င်း၊ ပဗ္ဗတ
 မတ္တကေပိ- တောင်ထိပ်၌၎င်း၊ ဗဒ္ဓါ- ဖွဲ့အပ်သည်၊ (သမာနာ)၊ ဗဒ္ဓါယေဝ-
 ဖွဲ့အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုပိဋ္ဌိပါသာဏစသည်တို့တွင်၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ-

x x x x x x x

ကုဋိဂေဟေ ။ ။ ကုဋိဂေဟေတိ ဘူမိယံ ကတတိဏကုဋိယံ၊ - ဝိမတိ၊ မြေကြီး
 ပေါ်ဝယ် ဆောက်အပ်သော မြက်သစ်ရွက် စသည်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သောကျောင်းတည်း၊
 ပါသာဒဟူသည် အထက်ထပ်၌ နေ၍ဖြစ်သော (တချို့လည်း အထွဋ်တပ်လျက်
 ပါသော) ၂ ထပ်, ၃ ထပ်တိုက် စသည်တည်း။

ကျောက်ဖျာ၌၊ ဗန္ဓုန္တဟိ- ဖွဲ့သောရဟန်းတို့သည်၊ ပါသာဏသိဋ္ဌိယံ- ကျောက်ဖျာ၌၊ ရာဇိ- အရေးအသားကို၊ ကောဇ္ဇေတွာဝါ- ဖြတ်တောက်၍သော်၎င်း၊ ဥဒုက္ခလံ- တွင်းငယ်ကို၊ ခဏိတွာဝါ- တူး၍သော်၎င်း၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ နကာတဗ္ဗမပြုထိုက်၊ နိမိတ္တုပဂပါသာဏေ - နိမိတ်လေးကံသော ကျောက်တို့ကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ (ကျောက်ဖျာပေါ်၌ထား၍) နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာနိ။

[ကျောက်ဖျာပေါ်၌ သမုတ်သည့် အတွက် ကမ္မဝါစာ၏ အာဏာသည် ကျောက်ဖျာပေါ်၌သာ တည်လေသလော- ဟု တွေးတောဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ ” စသည် မိန့်၊] ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ - ၌၊ သီမာ-သည်၊ ပထဝီသန္ဓာရကံ-မြေကို ဆောင်ထားတတ်သော၊ (မြေကို ခံတတ်သော) ဥဒကံ-ကို၊ ပရိယန္တံ - အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ က.တွာ-၍၊ ဩဘရတိ- သက်ဆင်း၏၊ နိမိတ္တုပဂပါသာဏာ- ကျော့နိမိတ်တို့သည်၊ ယထာဌာနေ-တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်၌၊ နတိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သမန္တတော-၌၊ ရာဇိဝါ - ကိုသော်လည်း၊ ဥဌာပေတဗ္ဗာ - ပေါ်ထင်စေထိုက်၏၊ (ကျောက်တုံးနေရာဝယ် ကျောက်ဖျာပေါ်တွင် အရေးအသားဖြစ်အောင် ထွင်းပါ- ဟုလို၊) စတုသု-ကုန်သော၊ ကောဏေသုဝါ - အထောင့်တို့၌သော်လည်း၊ ပါသာဏာ-တို့ကို၊ ဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာ - ထွင်းထိုက်ကုန်၏၊ (ကျောက်တို့ကိုထွင်း၍ တွင်းငယ်လုပ်နိုင်သည်။) အယံ-ဤအရပ်သည်၊ သီမာပရိစ္ဆေဒေါ - သိမ်၏ အပိုင်းအခြားတည်း။

x x x x x x x x

ဝိဋ္ဌိပါသာဏေ၊ ပေ၊ နကာတဗ္ဗံ။ ။ ကျောက်ဖျာပေါ်၌ သိင်္ဃသမုတ်သော အခါ ပတ်ပတ်လည်က အရေးအသား အရာပေါ်အောင် ဖြတ်တောက်၍၎င်း၊ ဆုံငယ်နှင့် သဏ္ဍာန်တူသော တွင်းငယ်ကို ပြု၍၎င်း နိမိတ်မလုပ်ကောင်း၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ထိုအရေးအသား၊ ထိုတွင်းငယ်တို့က နိမိတ် ဂပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုသို့ မပါဝင်သော်လည်း အချို့က ကျောက်ဖျာပေါ်ဖြစ်၍ ကျောက်နိမိတ် တမျိုး - ဟု ထင်မှားကာ ပြုလုပ်မည်စိုးသောကြောင့် “ နိမိတ္တံ နကာတဗ္ဗံ ” ဟု တားမြစ်ရသည်။ ဥဒုက္ခလသဒ္ဓါသည် ဆုံငယ်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဆုံငယ်နှင့်တူသော တွင်းငယ်ကို ယူပါ။ [ဥဒုက္ခလန္တိ ဥဒုက္ခလာဝါဠသဒ္ဓိသဒ္ဓကောဝါဠံ၊ - ဝိမတိ။]

ဝိမတိ။ ။ နိမိတ္တံ နကာတဗ္ဗန္တိ တံရာဇိဝါ ဥဒုက္ခလံဝါ နိမိတ္တံ နကာတဗ္ဗံ၊ ဣဒဗ္ဗယထာဝုက္ကေသု နိမိတ္တေသု အနာဂတက္ကေန နဝဇ္ဇတိတိသံဃမ္ပိ အဝိနဿကသညာယ ကောဗိ မောဟေန နိမိတ္တံ ကရေယျာတိ ဒုရတောဝိ ဝိပတ္တိပရိဟာရတ္ထံ ဝတ္ထံ၊ ဧဝံ ဥပရိဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာတိ အာဒိသုပိ သိဗ္ဗမဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ကထနေ ကာရဏံ ဝေဒိတဉ္စ။ [ရာဇိစသည်က နိမိတ် ဂပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် မအပ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သော်လည်း မပျက်စီးနိုင်သော အရေးအသား စသည်ဖြစ်၍ တချို့က မသိ နားမလည်သဖြင့် နိမိတ်ပြုမည်စိုးသောကြောင့် ဝိပတ္တိဖြစ်မည့်အရေးကို ဝေးစွာရှောင်ဘိရန် ဤကောင်းကို ဆိုထားသည်။ နောင်ဝယ် “ နံရံကို နိမိတ်မပြုရ ” စသည် ဆိုရာ၌လည်း ဤအတိုင်း ဝိပတ္တိအရေးကို ဝေးစွာရှောင်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏-ဟု မှတ်ပါ။]

ဣတိ-သို့၊ ငတွာ-ပြောဆို၍၊ အက္ခရာနိဝါ-အက္ခရာတို့ကိုမူလည်း၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ-
ဖြတ်ထိုက်ကုန်၏၊ (အက္ခရာတို့ကို ရေးထားထိုက်၏၊) ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊
ဥဿယကာ-ဠုစူတတ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သီမံ-သိမ်ကို၊ ဈာပေဿာမ-မီးရှို့
ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးကုန်အံ့၊ ပါသာဏာဝ-ကျောက်
တို့သည်သာ၊ ဈာယန္တိ-မီးလောင်ကုန်၏၊ သီမာ - သိမ်သည်၊ န (ဈာယတိ)-
မီးမလောင်။

[ပိဋ္ဌိပါသာဏေ၏ အကျယ်ကို ပြုပြီး၍ ကုဋိဂေဟေ၏အကျယ်ကို ပြုလိုသော
ကြောင့် “ကုဋိဂေဟေပိ” စသည်မိန့်၊] ကုဋိဂေဟေပိ-ကျောင်းကုဋ်၌လည်း၊ ဗန္ဓ
န္တေဟိ-တို့သည်၊ ဘိတ္တိံ - နံရံကို၊ အကိတ္တေတွာ- ၍၊ ကေဝိသတိယာ- ၂ ကျိပ်
တပါးသော၊ ဘိက္ခုနံ - တို့၏၊ ဩကာသဋ္ဌာနံ - ထိုင်နေလောက်ရာ အရပ်ကို၊
အန္တော-အတွင်း၌၊ ကရိတွာ-ပြု၍၊ ပါသာဏာနိမိတ္တာနိ- တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊
သီမာ- ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ အန္တောကုဋ်မေဝ - နံရံ၏ အတွင်းသည်သာ၊ သီမာ-
သည်၊ ဟောတိ၊ အန္တောကုဋ်-နံရံအတွင်း၌၊ ကေဝိသတိယာ-သော၊ ဘိက္ခုနံ-
တို့၏၊ ဩကာသော-ထိုင်နေလောက်ရာ အရပ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊
ပမုခေ-ကျောင်းဥးစမှန်၌၊ နိမိတ္တပါသာဏေ- နိမိတ်ကျောင့်တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊
သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝမ္ပိ - ဤသို့ သမုတ်အပ်ပါသော်လည်း၊ သစေ နပ္ပဟောတိ -
အကယ်၍ မလေဝံအံ့၊ (မဆန့်အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ-ဘေး၌၊ (နံရံနှင့် ကျောင်းဥး
စမှန်တို့၏ဘေး၌) နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာ-နေပိ-တံစက်မြိတ် ရေကျရာအရပ်၌လည်း၊

x x x x x x x

ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ။ ။ ပြခဲ့သော နိမိတ် ၈ ပါးတွင် နံရံနိမိတ် မပါသော်လည်း
နားမလည်သူတို့က နံရံကို နိမိတ်လုပ်မည်စိုးသောကြောင့် “ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ” ဟု
ဆိုသည်။ “ဘိတ္တိံ” ဟူရာ၌ အုဋ်နံရံ သစ်သားနံရံစသော အကာကိုသာ ဆိုလို၏။
အကယ်၍ ကျောင့်ခဲကြီးများကို စီထားသောနံရံဖြစ်လျှင် နံရံရှိသောဘက်တိုင်း၌ နိမိတ်
လောက်သောကျောက်ခဲကို ကျောက်နိမိတ်ပြုကောင်း၏။ “ ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ” ဟု
ဆိုသောကြောင့် ထို ကျောက်နံရံကိုကား နိမိတ် မလုပ်ကောင်း။ — ဝိမတိ။

အန္တော ကုဋ်မေဝ။ ။ “နံရံအတွင်း၌ သိမ်ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုရာဝယ် “နံရံအတွင်း၌
ထားအပ်သော ကျောင့်နိမိတ်တို့၏ အတွင်း၌သာ သိမ်ဖြစ်၏” ဟု ဆိုလိုသည်။ ကျောင့်တိုင်
များကား သိမ်၏အပြင်ဘက်၌သာ ရှိရသည်။

ပမုခေ နိမိတ္တပါသာဏေ ထပေတွာ။ ။ အတွင်းအဆောင်၏ ရှေးရှု အပြင်ဘက်၌
ဆင်ဝင်စမှန် ရှိ၏။ ထို ဆင်ဝင်စမှန်အတွင်း၌၎င်း၊ ထို စမှန်၏ အပြင်ဘက် ဘေးနှစ်ဖက်
နံရံအစွန်၌ တည့်တည့်အရပ်၌၎င်း ကျောင့်တိုင်နိမိတ်တို့ကို ထားရသည်။ သို့မှ ၄ ထောင့်
စပ်စပ် သိမ်ဖြစ်နိုင်မည်။— (ဝိမတိ)။ အကယ်၍ အတွင်းဆောင်နှင့် စမှန်အတွင်းဝယ်
၂ ကျိပ်တပါးနေလောက်လျှင် စမှန် ဆင်ဝင် ၄ ဘက်ရှိရာ ၄ ဌာနအတွင်း၌လည်း နိမိတ်
ထား၍ သမုတ်နိုင်၏။ ထိုသိမ်ကား ခန်းမအတွင်းနှင့် စမှန်အတွင်း၌သာ သိမ်ဖြစ်သည်။

နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ထပေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ဗတာယ-သမုတ် အပ်သော်၊ သမ္ဗု-အလုံးစုံသော၊ ကုဋိဂေဟံ-သည်၊ သီမဋ္ဌမေဝ-သိမ်၌တည်သည် သာ၊ ဟောတိ။

[ကုဋိဂေဟေဝိ၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍ လေဏေဝိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “စတုဘိတ္တိယလေဏေဝိ” စသည်မိန့်၊] စတုဘိတ္တိယ လေဏေဝိ- နံရံ ၄ ဘက်ရှိသော လိုက်၌လည်း၊ ဗန္ဓန္တေဟိ - တို့သည်၊ ကုဋံ- နံရံကို၊ အကိတ္တေတွာ-၍၊ ပါသာဏာဝ- ကျောက်တို့ကိုသာ၊ ကိတ္တတဗ္ဗာ- န်၏၊ အန္တော-နံရံ၏ အတွင်း၌၊ ဩကာသော - ၂ ကျိပ်တပါး ထိုင်နေလောက်ရာအရပ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပမုခေပိ - လိုက်၏ အဥးစမုန်၌လည်း၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ ထပေတဗ္ဗာနိ န်၏၊ သစေ နပ္ပဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (အဥးစမုန်၌ နိမိတ်ထားသော်လည်း ၂ ကျိပ်တပါး မဆန့်အံ့) (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ - လိုက်၏ ဘေး၌၊ နိဗ္ဗောဒက ပတနဋ္ဌာနေပိ-၌လည်း၊ (အမိုး၏ အစွန်ဆုံး ရေကျရာအရပ် ၌လည်း၊) ပါသာဏေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ သီမာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ - ဤသို့ သမုတ်အပ်သော်၊ လေဏာသ- လိုက်၏၊ အန္တောစ- အတွင်း၌၎င်း၊ ဗဟိစ - အပြင်၌၎င်း၊ (ဘေး၌၎င်း)၊ သီမာ - သည်၊ ဟောတိ၊ [အလယ်၌တည်သော နံရံနှင့်တကွ အတွင်း အပြင်အားလုံး သိမ်ဖြစ်သည်။]

[လေဏေဝိ၏အကျယ်ကိုပြပြီး၍ ပါသာဒေဝိ၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ဥပရိပါသာဒေဝိ” စသည်မိန့်၊] ဥပရိပါသာဒေဝိ - ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌ လည်း၊ ဘိတ္တိ- ကို၊ အကိတ္တေတွာ - ၍၊ အန္တော- နံရံ၏အတွင်း၌၊ ပါသာဏေ ထပေတွာ သီမာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ (အန္တော-အတွင်းအရပ်သည်) သစေ နပ္ပဟောတိ- အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (အတွင်းအရပ်က ၂ ကျိပ်တပါး မထိုင်လောက်အံ့) (ဧဝံသတိ)၊ ပမုခေပိ-ပြာသာဒ်၏ အဥးစမုန်၌လည်း၊ ပါသာဏေ-တို့ကို၊ ထပေ တွာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ဗတာ-သမုတ်အပ်သောသိမ်သည်၊ ဥပရိ ပါသာဒေ ယေဝ- ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌သာ၊ ဟောတိ - ၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်သို့၊ န ဩတရတိ-မသက်ဆင်း။

* * * * *

သမ္ဗု၊ ဧပ၊ သီမဋ္ဌမေဝ။ ။ ရှေ့ သမုတ်နည်း၌ နံရံသည် သိမ်တွင်းမပါ၊ ဤ သမုတ် နည်း၌ကား နိမိတ်တို့ကို နံရံပြင်ဘက် (တံစက်ရေကျရာ) အရပ်၌ ထားသောကြောင့် “နံရံနှင့်တကွ ကျောင်းကုန်တခုလုံး သိမ်တွင်း၌တည်သည်” ဟု ဆိုသည်။

• ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ။ ။ နံရံ ၄ ဘက်၏ အတွင်း၌ ကျောက်နိမိတ်များထားလျှင် ထို နိမိတ်တို့၏ အတွင်းကျသော အောက်ထပ်ဝယ် သက်စရာမရှိဘဲ ဟာလာပြစ်နေ သောကြောင့် အောက်သို့ မသက် ဟု ဆိုသည်။ [ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိဟိ ဘိတ္တိဘော ဩရံ နိမိတ္တာနိ ထပေတွာ ကိတ္တိတက္ကံ ဟေဋ္ဌာ အကာသပ္ပဒေသံ န ဩတရတိ။ - ဇီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဗဟုသု - များစွာကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-တိုင်တို့၌၊ (တိုင်တို့၏ အပေါ်၌) တုလ္လန္တိ- ထုပ် လျှောက်တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ကတပါသာဒဿ- ပြုအပ်သော ပြာသာဒ်၏၊ ဟေဋ္ဌမတလေ-အောက်အပြင်၌၊ ကုဇ္ဇော - နံရံသည်၊ (ဌိတော- ဌ်စပ်၊) ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထောင်အပ်သော်၊ နိမိတ္တာနံ-တို့၏၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ ဟောတိ - ၏၊ ဧဝံ - ဤသို့ နိမိတ်တို့၏ အတွင်း၌ ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ-ထ၍၊ ဝါ- ထောင်၍၊ တုလ္လရုက္ခဟိ- ထုပ် လျှောက် သစ်သားတို့နှင့်၊ ဧကသမ္ဘေဒေါ- တစ်တည်း စပ်နေသည်၊(ဟုတွာ)၊ ဌိတော-တည်သည်၊ သစေ(ဟောတိ)- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟေဋ္ဌာပိ-အောက်သို့လည်း၊ ဩတရတိ-သက်ဆင်း၏။

ပန- ဆက်၊ ဧကထမ္ဘပိသာဒဿ - တိုင်တိုင်တည်းဖြင့် တည်အပ်သော ပြာသာဒ်၏၊ (သစ်သားတိုင်ဖြင့် ဖြစ်စေ , အုတ်တိုင်ဖြင့်ဖြစ်စေ , တိုင်ကြီးတိုင် တည်းဖြင့် ဆောက်လုပ် အပ်သောပြာသာဒ်၏။) ဥပရိမတလေ- အထက်အပြင်၌၊ ဗဒ္ဓါ-သော၊ သီမာ-သည်၊(ဩတရတိ-၌စပ်၊) ထမ္ဘမတ္ထကေ-တိုင်ကြီး ၏ထိပ်၌၊ ဧကဝိသတိယာ-သော၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ ဩကာသော-ထိုင်နေလောက်ရာအရပ် သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ရှိအံ၊(ဧဝံ သတိ)၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်သို့၊ ဩတရတိ- ၏၊ ပါသာဒဘိတ္ထိတော- ပြာသာဒ်၏ နံရံမှ၊ နိဂ္ဂဒေတသု- ထွက်ကုန်သော၊ နိယျူ ဟကာဒိသု-ဆင်စွယ်ကေဝံငယ်အစရှိသည်တို့၌၊ ပါသာဇော-တို့ကို၊ ထဒေပတွာ-

x x x x x x x

ဟေဋ္ဌမတလေ ကုဇ္ဇော ။ ။ ဝိမတိ၌ “ ဌိတကုဇ္ဇော ” ဟုရှိ၏၊ “ကုဇ္ဇော” အရ အရပ် ၄ မျက်နှာ၌တည်သော နံရံတည်း၊ အရပ် ၃ မျက်နှာသာ နံရံရှိလျှင် တမျက်နှာ အတွက် သိမ်မသက်နိုင်။

ဟေဋ္ဌာပိ ဩတရတိ။ ။ သစေ ဟေဋ္ဌာ အန္တော ဘိတ္ထိယံ ဧကဝိသတိ ဘိက္ခုနံ ဩကာသော ဟောတိ၊ ဩတရတိ=အောက်ထပ်၌ရှိသော နံရံအတွင်း၌ ၂ ကျိုင်တပါး ဆန့်လျှင် အောက်ထပ်သို့လည်း သက်၏၊ ဩတရဏမာနာစ(သက်ပြန်သော်လည်း) ဥပရိ သီမပမာဏေန န ဩတရဘိ = အထက်ထပ်၌ သိမ်ပမာဏ ရှိသည့်အတိုင်း အောက်ထပ်သို့ သက်သည်မဟုတ်၊ သမန္တာ ဘိတ္ထိပမာဏေန ဩတရဘိ=အောက်ထပ် ဝယ် ပတ်ဝန်းကျင်၌ရှိသော နံရံမာဏ ရှိသလောက်သာ သက်သည်။-ဒီကာ။

နိယျူဟကာဒိသု ။ ။ နိယျူဟော နာဂဒန္တကေ (အဘိဓာန်-၈၆၂) ၊ ဆင်စွယ် ကောက်သည် နံရံ၏အတွင်းဘက်၌ ထွက်သော ဆင်စွယ်ကောက်မဟုတ်၊ အပြင်ထွက် သော ကောက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ပါသာဒဘိတ္ထိ အန္တောသီမာယံ ဟောတိ ” ဟု ဆိုသည်၊ အကယ်၍ နံရံအတွင်းဘက် ထွက်သောကောက်၌ ကျောက်တုံးကို ချိတ်ဆွဲ ထားလျှင် နံရံသည် သိမ်၏ပြင်ဘက်၌ တည်ရလိမ့်မည်။

ဝိမတိ။ ။ ဆင်စွယ်ကေဝံသည် နိမိတ်၏ဆွဲချိတ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် သိမ်သမုတ် ပြီးသောအခါ သိမ်အတွင်း၌တည်၏-ဟု ဝိမတိဆို၏၊ ဥာမာ-သိမ်တွင်း၌ ပေါက်နေ သောသစ်ပင်သည် သိမ်ပြင်သို့ကောက်၍ထွက်နေသော်လည်း သီမဋ္ဌဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ထား၍၊ (ချိတ်ဆွဲထား၍) သီမံ-ကို၊ သစေ ဗန္ဓုန္တိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ပါသာဒဘိတ္တိ-
ပြာသာဒ်၏နံရံသည်။ အန္တောသီမာယံ - ဌ၊ ဟောတိ၊ ပန - ဆက်၊ အဿာ- ထို
သိမ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ ဩတရဏာနောတရဏံ - သက်ခြင်း မသက်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တ
နယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏ အောက်၌၊ ကိတ္တေန္တ ဟိပိ-တို့သည်လည်း၊
ဘိတ္တိစ-နံရံကို၎င်း၊ ရုက္ခထမ္ဘာစ-သစ်သားတိုင်တို့ကို၎င်း၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗာ-ကုန်၊
ပန-အန္တယကား၊ ဘိတ္တိလဂ္ဂေ - နံရံ၌ ငြိကပ်နေကုန်သော၊ ပါသာဏတ္ထမ္ဘေ-
ကျောက်တိုင်တို့ကို၊ ကိတ္တေတံ ဝန္တတိ၊ ဝေံ - သို့၊ ကိတ္တိတာ - ပြောပြအပ်သော
နိမိတ်ရှိသော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- ဌ၊ ပါသာဒဿ- ၏၊ ပရိယန္တထမ္ဘာနံ-
အစွန်ဖြစ်သောတိုင်တို့၏၊ အန္တောယေဝ-၌သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါသာဒ
ဿ-ပြာသာဒ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အေံ၌၊ ကုန္တော- နံရံသည်၊ ဥပရိမတလေန-အထက်
အပြင်နှင့်၊ သဗ္ဗဒ္ဓေါ- ဆက်စပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဥပရိ

x x x x x x x x +

ဩတရဏာ နောတရဏံ ။ ။ အထက်ထပ် သိမ်ပမာဏ၏ အတွင်းကျသော
အေံအထပ်ဝယ် နံရံ၄ ဘက်သည် (ထပ်လျောက်) အားဖြင့် အထက်ထပ်နှင့် တစပ်
တည်း ဆက်စပ်နေသည့်ပြင် ၂ ကျိပ်တပါး နေဆိုင်လောက်မှ အောက်ထပ်သို့ သက်ပုံ၊
ထိုသို့ အင်္ဂါမစုံလျှင် အောက်ထပ်သို့ မသက်ပုံကို ဆိုပြီးအတိုင်းသိပါ။

ဟေဋ္ဌာ ပါသာဒေ ။ ။ ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ပုံကို
ပြပြီး၍ အောက်ထပ်၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဟေဋ္ဌာပါသာ
ဒေ”စသည်မိန့်၊ “ဘိတ္တိလဂ္ဂေ ပါသာဏထမ္ဘေ”ဟူသည် နံရံကိုကပ်၍ အတွင်းဘက်က
စိုက်ထားအပ်သော ကျောက်တိုင်များတည်း၊ အောက်မြေကြီးမစိုက်ဘဲ နံရံချိတ်ထား
သော တိုင်များကိုလည်း “ဘိတ္တိလဂ္ဂေ ပန ပါသာဏထမ္ဘေ”ဟု ဆိုနိုင်၏။

ပရိယန္တ ထမ္ဘာနံ အန္တောယေဝ ။ ။ နိမိတ်အပြင်၌ အစွန်ဆုံးကျသော ပတ်ပတ်
လည် တိုင်များကို “ ပရိယန္တ ထမ္ဘ ” ဟု ဆိုသည်၊ ကျောင်းကြီးများ၌ အစွန်ဆုံးတိုင်
များ၏ အတွင်း၌လည်း တိုင်အများ ရှိကြသေး၏၊ ထို့ကြောင့် “ ပရိယန္တ ထမ္ဘ ” ဟု
ဝိသေသနပြုသည်။

ဝိပတိ ။ ။ အတွင်းတိုင် အပြင်တိုင်တို့ဖြင့် ဆောက်တည်ထားအပ်သော ပြာသာဒ်
ဝယ် အပြင်တိုင်များ၏အတွင်း၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ရာ၌ ထိုသိမ်၏ အတွင်းကျသော
တိုင်များဖြင့် ဆက်သွယ်ထားအပ်သော အထက်ထပ်သည် သိမ်၌တည်၏-ဟု ဆိုရာ၌
ငြင်းချက်မရှိပါ။ သိမ်တွင်းတိုင် , သိမ်ပြင်တိုင်တို့ဖြင့် အညီအမျှ ဆောင်ထားအပ်သော
အထက်ထပ်သည် အဘယ်သို့နည်း - ဟု မေးရာ၌ “ အထက်ထပ် တဝက်သာ သိမ်
ဖြစ်၏ ” ဟု ကေပိဆရာတို့ ဆို၏၊ အပရေဆရာတို့ကား “ အားလုံး ဂါမသိမ်သာ ” ဟု
ဆို၏၊ အညေဆရာတို့ကား “ အားလုံး ဗဒ္ဓသိမ်ဖြစ်၏ ” ဟု ဆို၏၊ ဤသို့ အဆိုကွဲပြား
သဖြင့် ယုံမှားစရာဖြစ်သော အနာဝယ် ယုံမှားဘွယ်မရှိသော အရပ်၌သာ တည်၍ ကံ
ပြုပါ။ အိုမဟုတ် ဆုံးဖြတ်ဘို့ရန် အကြောင်းကိုရှာ၍ ထို အဆုံးအဖြတ်အား လျော်စွာ
ကံပြုပါ-ဟု ဆိုသည်။

ပါသာဒမ္ပိ-ပြာသာဒ်၏အထက်သို့လည်း၊ အဘိရူဟတိ- တက်ရေခံ၏၊ ပါသာဒ
ဿ-၏၊ ဗဟိ-၌၊ နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာနေ-၌၊ နိမိတ္တာနိ သစေ ကရောန္တိ-နံအံ၊
(ဝေဝိသတိ)၊ သဗ္ဗော - သော၊ ပါသာဒေါ - ပြာသာဒ်သည်၊ သီမဋ္ဌော - သိမ်၌
တည်သည်၊ ဟောတိ။

[ဥပရိပါသာဒေ၏အကျယ်ကို ပြုပြီး၍ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ၏ အကျယ်ကို ပြလို
သောကြောင့် ပဗ္ဗတမတ္ထကေ စသည်မိန့်။] ပဗ္ဗတမတ္ထကေ-တောင်ထိပ်၌၊ တလံ-
တောင်အပြင်သည်၊ ကေဝိသတိယာ- သော၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ ဩကာသာရဟံ-
တည်နေခြင်းကို ထိုက်သည်၊ (တည်နေလောက်သည်၊) ဟောတိ- ၏၊ တတ္ထ- ထို
တောင်အပြင်၌၊ ပိဋ္ဌိပါသဏေဝိယ-ကျောက်ဖျာ၌ကဲ့သို့၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့ကုန်
အံ၊ ဟေဋ္ဌာ ပဗ္ဗတေပိ - တောင်၏ အောက်၌လည်း၊ တေနဝ ပရိစ္ဆေဒေန - ထို
အထက်၏ အပိုင်းအခြားဖြင့်ပင်၊ သီမာ-သည်၊ ဩတရတိ-သက်ဆင်း၏။

တာလမူလက ပဗ္ဗတေပိ-ထန်းမြစ်သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်၌လည်း၊ ဥပရိ-
အပေါ်၌၊ သီမာ-သည်၊ ဗန္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊ (သမာနာ) ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ ဩတရ
တေဝ-သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ယေ-အကြင် တောင်သည်၊ ဝိတာနသဏ္ဍာနော-
ဗိတာန်မျက်နှာကြက်သဏ္ဍာန်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဥပရိ-၌၊ ကေဝိသတိယာ-
သော၊ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဩကာသော- တည်ရာအရပ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊
နတ္ထိ၊ တဿ- ထို ဗိတာန်မျက်နှာကြက် သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်၏၊ ဥပရိ - ၌၊
ဗန္ဓါ- အပ်သော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ န ဩတရတိ၊ ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ မုဒိင်္ဂ
သဏ္ဍာနောဝါ - မုရိုးစည် သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-

x x x x x x x

တာလမူလကပဗ္ဗတေ။ ။ [ဝိမတိ၌ “တာလကန္ဓမူလ ပဗ္ဗတေ” ဟု ရှိ၏။]
ထန်းပင်စိုက်သောအခါ ထိုထန်းပင်ဖြင့်မည့် (ထန်းစေ့မှထွက်သော) အမြစ်ကို “တာလ
မူလ”ဟု ခေါ်၏၊ ထို ထန်းမြစ်သည် စား၍ ဖြစ်လောက်သော အခါ အရင်းတုတ်၍
အဖျားတိုင်အောင် တဖြည်းဖြည်းသေးသွား၏၊ ထိုထန်းမြစ်နှင့်တူသော တောင်လည်း
အောက်ခြေ၌ တုတ်၍ အထက်၌ ကျဉ်းရကား အထက်၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်သည်
အောက်သို့ သက်၏။

ဝိတာန သဏ္ဍာနော ။ ။ “ ဗိတာန် မျက်နှာကြက်သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင် ”
ဟူသည် မှိုကဲ့သို့ အပေါ်၌ဝနေသော အောက်၌ကား မှို၏ခြေထောက်ကဲ့သို့ သေးသော
တောင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဟေဋ္ဌာ နဩတရတိ”ဟု ဆိုသည်၊ [“ ဝိတာနသဏ္ဍာ
နောတိ-အဟိစ္ဆတ္တက သဏ္ဍာနော”ဟု ဝိမတိ၌ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၏။]

မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာနော ။ ။ အောက်ပိုင်း သေး၍ အထက်ပိုင်း၌ ပြန့်ကျယ်သော
တောင်ကို “မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာန”ဟု ခေါ်၏၊ အောက်ပိုင်း၌ သိမ်ပမာဏမရှိလျှင် အောက်သို့
မသက်၊ ရှိလျှင်ကား အောက်သို့ သက်ပါ၏၊ [မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာနော-ကို “ဟေဋ္ဌာဝါ”-နှင့်
အဓိပ္ပါယ် တွဲစပ်ပါ။]

ဖြစ်စေ၊ ပဏဝသဏ္ဍာနောဝါ- ထက်စည်သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)ယဿ- အကြင်တောင်၏၊ ဟေဋ္ဌာဝါ- အေခံ၌သော်၎င်း၊ မဇ္ဈေဝါ- အလယ်၌သော်၎င်း၊ သီမပ္ပမာဏံ- သိမ်၏ ပမဏာသည်၊ နတ္ထိ - အံ့၊ တဿ - ထိုတောင်၏၊ ဥပရိ- ၌၊ ဗဒ္ဓါ-သော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- သို့၊ နေဝ ဩတရတိ။

ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်တောင်၏၊ ဒွေ- ၂ ဘက်ကုန်သော၊ ကုဋာနိ- အထွဋ်တို့သည်၊ အာသဒ္ဓန္ဒ-အနီး၌၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်၏၊ ဧကဿပိ-တခုသော တောင်ထွဋ်၏လည်း၊ ဥပရိ-၌၊ သီမပ္ပမာဏံ-သည်၊ နပ္ပဟောတိ- မလောက်၊ တဿ-ထို တောင်၏၊ ကုဋန္တရံ-အထွဋ် ၂ ခုတို့၏ အကြားကို၊ ဝါ-၌၊ စိနိတွာ ဝါ- စီး၍သော်၎င်း၊ (အုဋ်ကျောက်စသည်တို့ကို စီး၍သော်၎င်း၊) ပူရေတွာဝါ- ပြည့်စေ၍သော်၎င်း၊ (ခဲ၊ မြေတို့ကို ပြည့်စေ၍သော်၎င်း၊) ဧကောဗဒ္ဓံ-တစပ်တည်း စပ်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဥပရိ- ၌၊ သီမာ-ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ။

ဧကော - တမျိုးသော၊ သပ္ပဇကသဒိဒသာ - မြွေ၏ပါးပျဉ်းနှင့်တူသော၊ ပဗ္ဗတော-သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) တဿ- ထိုတောင်၏၊ ဥပရိ-၌၊ သီမပ္ပမာဏဿ- ၏၊ အတ္ထိတာယ- ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီမံ-ကို၊ ဗဒ္ဓန္တိ -ကုန်အံ့၊ တဿ- ထို မြွေပါးပျဉ်းသဏ္ဍာန်ရှိသောတောင်၏၊ ဟေဋ္ဌာ - ၌၊ အာကာသပဗ္ဗာရံ - လွင်ပြင်တောင်ဝှမ်းသည်၊ စေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာ - သည်၊ န ဩတရတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို အာကာသပဗ္ဗာရ၏၊ ဝေမဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သီမပ္ပမာဏော- သော၊ သုသိရပါသာဏော- အခေါင်းရှိသော ကျောက်တုံးကြီး သည်၊ သစေ ဟောတိ - အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဩတရတိ - ၏၊ သောစ ပါသာဏော-ထိုအခေါင်းရှိသော ကျောက်တုံးကြီးသည်လည်း၊ သီမဋ္ဌောယေဝ- သိမ်၌ တည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ အဿ - ထို မြွေပါးပျဉ်းနှင့်တူသော တောင်

* + * * * * *

ပဏဝသဏ္ဍာနော ။ ။ ခါးသေး၍ အထက်အောက် ပြန့်ကျယ်သောတောင်ကို “ပဏဝသဏ္ဍာန” ဟု ခေါ်၏။ ခါးအရပ်၌ သိပ်ပမာဏရှိလျှင် အောက်သို့ မသက်နိုင်၊ [ခါးသေးသော်လည်း သိပ်ပမာဏရှိလျှင် အောက်သို့သက်နိုင်၏။ ပဏဝသဏ္ဍာနော ကို “မဇ္ဈေဝါ” နှင့် အဓိပ္ပာယ်တွဲစပ်ပါ။]

သပ္ပဇကသဒိဒသာ ။ ။ မြွေ၏ပါးပျဉ်းသည် မြွေ၏ရှေ့သို့ အတော်ရှည်စွာ ထွက် နေသကဲ့သို့ တောင်၏အပြင်သို့ အတော်ရှည်စွာထွက်နေသော တောင်လက်မောင်းကို “သပ္ပဇကသဒိသ” ဟု ဆို၏။ အုဋ်စသည်ဖြင့် စိထားအပ်သော အကာမရှိဘဲ ဟင်းလင်း ဟင်းလင်း ဖြစ်သော တောင်ဝှမ်းကို “အာကာသပဗ္ဗာရ” ဟု ခေါ်သည်။

သစေ ပနဿ၊ ဝေ၊ သီမဋ္ဌောယေဝ ။ ။ သို့သပ္ပဇက သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင် လက်မောင်း၏အောက်ဝယ် အလယ်ခေါင်၌ သိပ်ပမာဏရှိသော (အခေါင်းပါးသာ) ကျောက်တုံးရှိအံ့၊ ထို ကျောက်တုံးလည်း မြေကြီးထိအောင် တည်နေအံ့၊ ထိုကျောက်တုံး အတွက် သိပ်သည် ပထဝီသန္ဓာရကရေတိုင်အောင် အောက်သို့သက်၏။ ကျောက်တုံး ကိုကား တောင်မဟုတ်သောကြောင့် “သီမဋ္ဌကျောက်” ဟု ဆိုရသည်။

လက်မောင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ လေဏသ-လိုဏ်၏၊ (တမင်တူးအပ်သောလိုဏ် ၏၊) ကုဇန္ဒာ-နံရံသည်၊ အဂ္ဂကောဋီ-အဖျားအစွန်ကို၊ (တောင်လက်မောင်း၏ အဖျားအစွန်ကို၊) အာဟစ္စ- ထိခိုက်၍၊ အထာပိ တိဋ္ဌတိ - အကယ်၍မူလည်း တည်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ဩတရတိ၊ ဟေဋ္ဌာစ-၌၎င်း၊ ဥပရိစ-၌၎င်း၊ သီမာယေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ (သပ္ပုဇဏသဏ္ဍာန တောင်၏အောက်၌၊) ဥပရိမဿ-အထက်၌ဖြစ်သော၊ သီမာ ပရိစ္ဆေဒဿ - သိမ်အပိုင်းအခြား၏၊ ပါရ တော-ထိုမှဘက်၌၊ ဝါ- ထိုမှဘက်ဖြစ်သော၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ လေဏံ- လိုဏ်သည်၊ သစေ ဟောတိ - အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ - ပြင်ဘက်၌၊ (တောင်၏ ပြင်ဘက်၌၊) သီမာ - သည်၊ န ဩတရတိ၊ ဥပရိမဿ - အထက်၌ ဖြစ်သော၊ သီမာ ပရိစ္ဆေဒဿ- ၏၊ ဩရတော- ဤမှဘက်၌၊ ဝါ- ဤမှဘက် ဖြစ်သော၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ လေဏံ-သည်၊ အထာပိဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ရှိအံ့ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) အန္တော- ၌၊ သီမာ-သည်၊ န ဩတရတိ၊ ဥပရိ-၌၊

x x x x x x x

အထာပိဿ၊ ပေ၊ သီမာယေဝ။ ။ ထို သပ္ပုဇဏသဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်၏ အောက်ဝယ် လိုဏ် (ဂူ) ရှိ၏၊ ထိုလိုဏ်ကို အပြင်ဘက် နံရံထောင်သောအခါ သပ္ပ ဖဏ၏ အဖျားအစွန်တိုင်အောင် နံရံတက်ထား၏၊ ထို့ကြောင့် အောံသို့ သိမ်သက်၏၊ ဧဝံဖြင့် အောက်ထပ် သိမ်မဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်သည်။

သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ။ ။ ဤ “ သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ ” မှစ၍ “ သီမာ ဥပရိယေဝ ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ ” တိုင်အောင် သပ္ပုဇဏသဒိသတောင်ပေါ်ဝယ် သမုတ် အပ်သောသိမ်၏ အောက်သို့ သက်ပုံ - မသက်ပုံကို နည်း (၅) မျိုးဖြင့် ပြသည်၊ ထို (၅) မျိုးကား - (၁) သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ၊ (၂) အထာပိ ဥပရိမဿ၊ (၃) အထာပိ ဥပရိ သီမာယ၊ (၄) ယဒိ ပန လေဏံ၊ (၅) အထလေဏံ၊ ဤသို့ စတည်ထားသောဝါကျ (၅) မျိုးဖြင့် ပြအပ်သောသိမ်များတည်း။ - ပိမတိ။

(၁) သစေ ပန၊ ပေ၊ န ဩတရတိ။ ။ သပ္ပုဇဏ တောင်လက်မောင်းပေါ်၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်အပိုင်းအခြား၏ အောံ၌ ဟာလာဟင်းလင်း လွင်ပြင်သာရှိ၏၊ ထိုလွင်ပြင်၏ ထိုမှဘက် (တောင်ခြေ) ဖြစ်သော အတွင်းဝယ် လိုဏ်ရှိအံ့၊ ထိုလိုဏ် သည် အထက်ပေါ်က သိမ်၏ အပိုင်းအခြားနှင့် မတည့်ဘဲ အတွင်းဘက် ရောက်နေ သောကြောင့် ဗဟိသီမာ န ဩတရတိ - သိမ်၏ပြင်ဘက် ဟာလာဟင်းလင်း အရပ်၌ သိမ်မသက်နိုင်။

(၂) အထာပိ၊ ပေ၊ န ဩတရတိ။ ။ အထက်သိမ် အပိုင်းအခြား၏ ဤဘက် ဟု ဆိုအပ်သော အပြင်ဘက်၌ လိုဏ်ရှိ၏၊ [ဤလိုဏ်ကား တောင်ခေါင်း မဟုတ်၊ တမင်ပြုလုပ်အပ်သော လိုဏ်တည်း၊] ထိုလိုဏ်သည် အထက် သီမာပရိစ္ဆေဒ၏ အပြင် ရောက်နေရကား အန္တော သီမာ န ဩတရတိ-လိုဏ်၏အတွင်းဘက်ကျသော အထက် သိမ်နှင့် တည့်နေသောအရပ်ဝယ် (ဟာလာဖြစ်နေသောကြောင့်) သိမ်မသက်နိုင်။

သီမာယ-၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ- အပိုင်းအခြားသည်၊ ခုဒ္ဒကော- ငယ်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ လေဏံ- သည်၊ မဟန္တံ- ကျယ်သည်၊ (ဟုတွာ) သီမာ ပရိစ္ဆေဒံ-ကို၊ အတိတ္ထမိတ္တာ - လွန်၍၊ ဌိတံ - တည်သည်၊ အထာပိ (ဟောတိ) - အကယ်၍ မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) သီမာ- သည်၊ ဥပရိယေဝ-၌သာ၊ ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ န ဩတရတိ။

ပန-သို့မဟုတ်၊ လေဏံ- သည်၊ ခုဒ္ဒကံ- သည်၊ သဗ္ဗ ပစ္စိမသီမာ ပရိမာဏံ- အလုံးစုံတို့၏ နေ့ဆုံး၌ဖြစ်သောသိမ်၏ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) ဥပရိ-၌၊ သီမာ-သည်၊ မဟတိ-ကျယ်သည်၊ (ဟုတွာ) တံ-ထို ငယ်သောလိုဏ် ကို၊ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ ဌိကာ-တည်သည်၊ ယဒိ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သီမာ-သည်၊ ဩတရတိ၊ လေဏံ-သည်၊ အတိခုဒ္ဒကံ-အလွန်ငယ်သည်၊ သီမပ္ပမာဏံ-သိမ်၏ပမာဏရှိသည်၊ အထ န ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သီမာ- သည်၊ ဥပရိယေဝ-၌သာ၊ ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ န ဩတရတိ၊ တတော-ထို သပ္ပ ဖဏသဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်လက်မောင်းမှာ၊ ဥပမံ - ထက်ဝက်သည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ- ကွ၍၊ သစေ ပတတိ - အကယ်၍ ကျအံ့၊ သီမပ္ပမာဏံ - သိမ်ပမာဏ ရှိသည်၊ စေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဥးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ဗဟိ- အပြင်ဘက်၌၊ ပတိတံ- ကျသောအပိုင်းသည်၊ အသီမာ- သိမ်မဟုတ်တော့၊ အပ တိတံ ပန-မကျသောအပိုင်းသည်ကား၊ သီမပ္ပမာဏံ-သည်၊ ယဒိဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သီမာ-သည်၊ ဟောတိယေဝ - ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာ၊ [ဤတွင် သပ္ပဖဏ သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်လက်မောင်းနှင့်စပ်၍ ပြီးပြီ]

* * * * *

(၃) အထာပိ ဥပရိယေဝ၊ န ဩတရတိ။ ။ သပ္ပဖဏတောင်လက်မောင်းပေါ်၌ သမုတ်အပ်သောသိမ်က ကျဉ်း၍ အောက်တည်တည်ရှိသော လိုဏ်က (ထို အထက် သိမ်အပိုင်းအခြားကို လွန်အောင်) ကျယ်နေပြန်လျှင်လည်း သိမ်သက်ဘို့ရန် ၄ မျက် နှာလုံး ပြည့်စုံအောင် မရနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ၃ မျက်နှာ ၂ မျက်နှာ မရနိုင်သော ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လုံးလုံးမရနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်စေ အောက်သို့ သိမ်မသက်နိုင်။

(၄) ယဒိ ပန လေဏံ၊ ဧဝံ၊ ဩတရတိ။ ။ အောက်၌ အထက်သိမ် အပိုင်း အခြားနှင့် တည်နေသောလိုဏ်သည် ငယ်နေအံ့၊ (“ ငယ် ” ဆိုသော်လည်း ၂ ကျိပ် တပါး ထိုင်လောက်သေးအံ့၊) အောက်၌သက်ဘို့ရန် နေရာရှိသောကြောင့် အောက်သို့ သက်နိုင်သည်။

(၅) အထ လေဏံ၊ ဧဝံ၊ န ဩတရတိ။ ။ လိုဏ်သည် ၂ ကျိပ်တပါးထိုင်လော့ ရုံမျှ ပစ္စိမအောင်ကျဉ်းနေလျှင် သိမ်သည် အထက်ပေါ်၌သာတည်၏၊ အောက်သို့ မသက် နိုင်၊ [“ -မြကြီးနှင့် သပ္ပဖဏ တောင်လက်မောင်း၏အကြားဝယ် အလယ်က ကျဉ်းနေ သောကြောင့် သိမ်သည် မြကြီးသို့မသက် ” ဟူသော ကေားသည် “ ပဏဝသဏ္ဍာန် ရှိသော တောင်ဝယ် အလယ်ကကျဉ်းနေ၍ အောက်သို့ သိမ်မသက်နိုင် ” ဟူသော ကေားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

ခဏ္ဍသီမာ-ခဏ္ဍသိမ်သည်။ နိစဝတ္ထုကာ- နိမ္မိသော အကြည်ရှိသည်။ (တည်နေရာ မြေကို “အကြည်” ဟုခေါ်သည်။ ထို မြေက နိမ္မိနေသည်။) ဟောတိ- အံ၊ တံ - ထို နိမ္မိသော အကြည်ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ (ဖို့၍၊) ဥစ္စဝတ္ထုကံ- မြင့်သော အကြည်ရှိသည်ကို၊ ကရောန္တိ- ကုန်အံ၊ သီမာယေဝ - သိမ်ပင်တည်း၊ [သိမ်သမုတ်ရာမြေကနိမ္မိနေသောကြောင့် အုဉ်ခုံစသည်လုပ်ခြင်းကို “ဥစ္စဝတ္ထုကံ” ဟု ဆိုသည်။] သီမာယ-၌၊ ဝေဟံ-ကျောင်းဆောင်ကို၊ ကရောန္တိ-နံအံ၊ (ဝေဟံ-သည်။) သီမဋ္ဌကမေဝ - သိမ်၌ တည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သီမာယ- ၌၊ ပေါက္ခရဏီ - ရေကန်ကို၊ ခဏန္တိ- တူးကုန်အံ၊ (ပေါက္ခရဏီ-သည်။) သီမာယေဝ-ပင်တည်း၊ ဩယော - ရေအယဉ်သည်။ သီမာမဏ္ဍလံ - သိမ်အဝှမ်းကို၊ ဩတ္ထရိတွာ-လွှမ်း၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွားအံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သီမာမာဠကေ- သိမ်ဝှမ်း၌၊ အဋ္ဌံ-ငြိမ်းကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ကမ္မံ- ကို၊ ကာတံ- ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏။

သီမာယ-၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဥမင်္ဂနဒီ- ဥမင်မြစ်သည်။ ဟောတိ-ရှိအံ၊ ဣဒ္ဓိမာ-တန်ခိုးရှိသော၊ ဘိက္ခု- သည်၊ တတ္ထ - ထို ဥမင်မြစ်၌၊ နိသီဒတိ - ထိုင်နေအံ၊ သာနဒီ- ထို ဥမင်မြစ်သည်။ ပဌမံ - ရှေးဥျားစွာ၊ (သိမ်သမုတ်မီ ရှေးဥျားစွာ၊) ဂတာ-စီးသွားသည်။ သစေ (ဟောတိ)၊ သီမာ- သည်၊ ပစ္ဆာ- နောက်မှာ၊ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်။ (သစေဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ကမ္မံ- ကို၊ နကောပေတိ- မပျက်စေ၊ [ဥမင်မြစ်က သိမ်တွင်း မပါသောကြောင့် ထို၌ ထိုင်နေသော ဣဒ္ဓိမာဘိက္ခုသည် ကံကို မဖျက်နိုင်ပါ။] ပဌမံ-ရှေးဥျားစွာ၊ (ဥမင်မြစ် မစီးမီ ရှေးဥျားစွာ၊) သီမာ-သည်။ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်။ အထ(ဟောတိ)-အံ၊ ပစ္ဆာ-မှာ၊ နဒီ - ဥမင်မြစ်သည်။ ဂတာ-စီးသွားသည်။ (အထ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ကမ္မံ-ကို၊ ကောပေတိ-ပျက်စေနိုင်၏။ ပန-ဆက်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ပထဝိတလ-မြေအပြင်၌၊ ဌိတော- တည်သော ရဟန်းသည်။ (ကမ္မံ- ကို၊) ကောပေတိယေဝ - ကေန် ပျက်စေနိုင်သည်သာ၊ [သိမ်၏ အောက်မြေကြီးဝယ် တည်နေသော ရဟန်းကား ယုံမှားစရာမရှိ၊ ကေန်ဖျက်နိုင်သည်သာ၊ ဘုဒ္ဓကြောင့်နည်း-ထို ရဟန်း၏ တည်နေရာ မြေကြီးနှင့် တကွ အောက်ပထဝီသန္ဓာရက ရေတိုင်အောင် သိမ်သမုတ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။]

သီမာမာဠကေ - ခဏ္ဍသိမ်၏ မြေအပြင်၌၊ ဝဋ္ဋရက္ခော - ပညောင်ပင်သည်။ (ညောင်ခြေးထောက်ပင်သည်။) ဟောတိ-ရှိအံ၊ တဿ-ထို ပညောင်ပင်၏၊ သာခါဝါ- အကိုင်းသည်သော်၎င်း၊ တတော - ထိုအကိုင်းမှာ၊ နိဂ္ဂတပါရောဟောဝါ-

x x x x x x x x x

သီမာမာဠကေ ဝဋ္ဋရက္ခော။ ။ သီမာမာဠကေတိ ခဏ္ဍသီမင်္ဂဏေ (ခဏ္ဍသိမ်၏ အပြင်၌) ၊ ဤဝိမတိအဖွင့်ကို ထောက်၍ သိမ်၏မြေအပြင်ကိုသာ “သီမာမာဠကေ” ခေါ်သည်ဟုမှတ်ပါ။ “ဝဋ္ဋရက္ခော” ဟူသည် ဖြာရ်ထွက်သွားသော အကိုင်း၏အောက်၌ “မြစ်ပျဉ်း” ဟု ခေါ်အပ်သော ခြေထောက်များ ကျ၍ ထို ခြေထောက်များကို အားပြုကာ အတော်ကျယ်ပြန့်နိုင်သော “ပညောင်” ခေါ် ညောင်ခြေထောက်ပင်တည်း။

ထွက်သောမြစ်ပျဉ်းသည် သော်၎င်း၊ မဟာသီမာယ - ၏၊ ပထဝီတလံဝါ - မြေ
 အပြင်ကိုသော်၎င်း၊ တတ္ထ - ထို မဟာသီမာယ မြေအပြင်၌၊ ဇာတရူက္ခာဒိနိဝါ -
 ပေါက်သောသစ်ပင် အစရှိသည်တို့ကိုသော်၎င်း၊ အာဟစ္စ - ထိ၍၊ တိဋ္ဌတိ -
 တည်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ မဟာသီမံ-ကို၊ သောဓေတွာဝါ - သုခသင်၍သော်လည်း၊
 ကမ္မံ-သံဃာ့ကံကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ တေ သာခါပါးရာဟာ-ထို ဆက်စပ်နေ
 သော အကိုင်း မြစ်ပျဉ်းတို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ-ဖြတ်၍သော်လည်း၊ ဗဟိဋ္ဌကာ-ပြင်ပ၌
 တည်သည်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- န်၏၊ ဝေံ- သို့၊ အနာဟစ္စ - မထိမူ၍၊ ဌိတသာခါ
 ဒီသု-တည်သောအကိုင်း အစရှိသည်တို့၌၊ အာရုဋ္ဌဘိက္ခု- တက်နေသောရဟန်း
 ကို၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ အာနေတဗ္ဗော-ဆောင်ထိုက်၏၊ ဝေံ- ဤအတူ၊ မဟာသီမာ

x x x x x x x

မဟာသီမာယ၊ပေါ၊တိဋ္ဌတိ။ ။ထို ဝဋ္ဌရူက္ခာ အကိုင်း၊ သို့မဟုတ် မြစ်ပျဉ်းသည်
 မဟာသီမာ၏ မြေအပြင်ကို ဖြစ်စေ ၊ မဟာသီမာ၌ ပေါက်နေသော သစ်ပင် စသည်တို့ကို
 ဖြစ်စေ ထိ၍ တည်နေအံ့၊ ရူက္ခာဒိနိ-၌ အာဒိဖြင့် မဟာသီမာအတွင်းက တိုင်၊ ကျောင်း၊
 တန်ဆောင်း စသည်ကို ယူပါ။ ဤသို့ သီမံ ၊ သီမာအတွင်း၌ ရှိသော အဆေခံအဥျးတို့
 အချင်းချင်း ထိနေခြင်းကို “သီမာသမ္ပေဒ-သီမာချင်းရောခြင်း”ဟု ခေါ်သည်။

မဟာသီမံ သောဓေတွာ။ ။ထိုသို့ ဖြစ်နေလျှင် ခဏ္ဍသီမံ၌ ကံပြုလိုသော သံဃာ
 သည် မဟာသီမာကို သုခသင်ပြီးမှ ပြုရမည်။ “ သုခသင် ” ဟူသည် မဟာသီမာရှိသော
 သံဃာများကို ကံပြုရာသို့ ဟတ္ထပါသံ ရောက်အောင် ပင့်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် မဟာသီမာ၏
 အပြင်ဘက်သို့ ထွက်နေစေခြင်းတည်း။ [မဟာသီမံ၊ပေါ၊ကာတဗ္ဗန္တိ - မဟာသီမဂတာ
 ဘိက္ခု၊ ဟတ္ထပါသံဝါ အာနေတဗ္ဗာ၊ သီမတောဝါ ဗဟိကာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော၊-
 သးရတ္ထ။] ဝိမတံ၌ “ဆန္ဒာဟရကာဒိ” ဟု ဆန္ဒဆောင်ခြင်းကို ဤနေရာဝယ် ပြသော်
 လည်း သီမာချင်းကွဲရာ၌ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ မလာနိုင်သောကြောင့် ထိုစကားကို နောက်၌
 ပယ်ရှားလိမ့်မည်။

တေဝါ၊ပေါ၊ဗဟိဋ္ဌကာ ကာတဗ္ဗာ။ ။မဟာသီမာ၌ တည်ရှိသော ရဟန်း များကို
 ဟတ္ထပါသံဆောင်ခြင်း စသည် မပြုလိုသောကြောင့် မဟာသီမာ၏ မြေ၌၎င်း ၊ သစ်ပင်
 စသည်တို့၌၎င်း မထိအောင်ဖြတ်ခြင်းကို “ဗဟိဋ္ဌကာ ကာတဗ္ဗာ”ဟု ဆိုသည်။ [ထိုသို့
 ဖြတ်လိုက်လျှင် သီမာသမ္ပေဒ မဖြစ်တော့။]

အနာဟစ္စ၊ပေါ၊အာရုဋ္ဌဘိက္ခု။ ။ခဏ္ဍသီမံဝယ်ပေါက်သော သစ်ပင်မှထွက်သော
 အကိုင်း၊ညောင်ခြေထောက်သည် မဟာသီမာ၌ မထိဘဲ တည်နေအံ့၊ ထို အကိုင်း စသည်
 ၌ကား ရဟန်းတပါး တက်နေလျှင် ထို ရဟန်းကို ဟတ္ထပါသံသို့ ဆောင်ရမည်။ ဘာ
 ကြောင့်နည်း-ထိုရဟန်းသည် ကံပြုရာ ခဏ္ဍသီမံဝယ် ပေါက်နေသော သစ်ပင်၌ တည်
 နေရကား ခဏ္ဍသီမံတွင် ပါဝင်နေသောကြောင့်တည်း။

ဒုတိယျက်။ ။ခဏ္ဍသီမာ၏ အခြားပုံ၌ သီမန္တရိက်သည် ဂါမဓေတ်တွင် ပါဝင်၏။
 ဂါမဓေတ် တဓေတ်သည် ဂါမသီမံပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ခဏ္ဍသီမံနှင့် ဂါမသီမံသည်
 အလွန်နီးကပ် ဆက်စပ်လျက်ရှိ၏။ ထိုမျှလောက် ဆက်စပ်နေသော ဂါမသီမံနှင့် သမ္ပေဒ
 (ဧရာယုက်ခြင်း) အပြစ်ကို မပြုဘဲ သီမန္တရိက် ခြားနေသော မဟာသီမံနှင့် သမ္ပေဒ

ယ- ဌ၊ ဇာတရုက္ခဿ- ဇာ၊ သာခါဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ပါရောဟောဝါ- သည်
သော်၎င်း၊ ဝုတ္တနယေနဝ - ဖြင့်သာ၊ သီမာမာဠကေ- ခဏ္ဍသိမ်၏ မြေအပြင်၌၊
ပဟိဋ္ဌာတိ- တည်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ သီမံ- ခဏ္ဍသိမ်ကို၊
သောဓေတွာဝါ- ရှိသော်လည်း၊ ကမ္မံ- ကို၊ ကာတဗ္ဗံ၊ တေသာခါပါရောဟာ-
တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ- ရှိသော်လည်း၊ ဗဟိဋ္ဌကာ - အပ၌ တည်သည်တို့ကို၊
ကာတဗ္ဗာ။

သီမာမာဠကေ-၌၊ ကမ္မေ-သံဃာ့ကံကို၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်စဉ်၊ ကောစိ-
တစုံတယောက်သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သီမာမာဠကဿ-၏၊ အန္တော-အတွင်းသို့၊
ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ ဝေဟာသဋ္ဌိတသာခါယ - ကောင်းကင်ဝယ် တည်သော
သစ်ကိုင်း၌၊ သစေ နိသီဒတိ-အကယ်၍ ထိုင်နေအံ့၊ အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ပါဒါ
ဝါ-ခြေတို့သည်သော်လည်း၊ ဘူမိဝတား-မြေ၌တည်ကုန်သည်၊ (သစေ)ဟောန္တိ-
နအံ့၊ နိဝါသန ပါရူပနံဝါ - သင်းပိုင် ကိုယ်ရုံသည်သော်လည်း၊ ဘူမိ - မြေကို၊
(သစေ) ဖုသတိ - အကယ်၍ထိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကမ္မံ ကာတံ န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-
အန္တယကား၊ ပါဒေ- တို့ကို၎င်း၊ နိဝါသန ပါရူပနဉ္စ - ကို၎င်း၊ ဥက္ခိပါပေတွာ-
အထက်သို့ မြှောက်စေ၍၊ (ကမ္မံ)ကာတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣဒဗ္ဗလက္ခဏံ- ဤလက္ခဏာ
ကိုလည်း၊ ပုရိမနယေဝိ- ဌလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ၏၊ ပန- အထူးကား၊ အယံ-ဤ

x x x x x x x x x

အပြစ်ကိုသာ အဋ္ဌကထာ၌ ပြ၏။ ထိုသို့ ပြသဖြင့် ခဏ္ဍသိမ်ဖြစ်စေ၊ မဟာသိမ်ဖြစ်စေ
ဗဒ္ဓသိမ်နှင့် ဂါမသိမ်သည် ရောစပ်မှု သမ္ပေဒ အပြစ်မရှိ၊ ဘာကြောင့်နည်း - ဂါမ
သိမ်နှင့် ဗဒ္ဓသိမ်သည် နိဿယ (ဂါမက မှီရာ) နိဿိတ (ဗဒ္ဓက မှီတတ်) အဖြစ်ဖြင့်
အမြဲ တွဲကပ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [မဟာသီမာယ ပထဝိတသန္တိ ဧတ္ထ အဝသန္တ
တရမ္ပိ ဂါမသီမံ အဂ္ဂဟေတွာ ဗဒ္ဓသီမာယဓေ (မဟာသိမ် တည်းဟူသော ဗဒ္ဓသိမ်ကို
သာ) ဂဟိတတ္တာ ဂါမသီမ ဗဒ္ဓသီမာနံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ပန္ဓေပိ သမ္ပေဒဒေါသော
နတ္ထိ, အညမညံ နိဿယ နိဿိတဘာဝေန ပဝတ္တိတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ-ဝိမတိ။]

သစေ သီမာမာဠကေ၊ ဝေ၊ ဖုသတိ။ ။ ဤဝါကျသည် “ဧဝံ မဟာသီမာယဇာတ
ရုက္ခဿ” စသော ရှေးဝါကျ၏ အဆက်ကည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဝေဟာသဋ္ဌိတသာခါယ”
၌ “သာခါ” ဟူသည် မဟာသိမ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်၏ သာခါတည်း၊ ခဏ္ဍသိမ်၌
ကံပြုနေစဉ် ရဟန်းတပါးသည် မဟာသိမ်၌ ပေါက်သော သစ်ပင်၏ ခဏ္ဍသိမ်အပြင်
အပေါ်၌ရောက်နေသော အကိုင်းပေါ်ဝယ် ထိုင်နေအံ့၊ ထိုရဟန်း၏ တွဲရရှိကျနေသော
ခြေထောက် သင်္ကန်းသည် ခဏ္ဍသိမ်၏မြေကို ထိနေအံ့။

ကမ္မံ ကာတံ၊ ဝေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ ဤသို့ ဖြစ်နေလျှင် ထို ခြေထောက်၊ သို့မဟုတ် ထို
သင်္ကန်းများအတွက် မဟာသိမ်နှင့် ခဏ္ဍသိမ်သည် ရောစပ်ခြင်းဟူသော သမ္ပေဒအပြစ်
ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ကံပြု၍ မဖြစ်၊ ကံပြုလျှင်လည်း ထိုကံ အထမမြေခံ၊ ကံပြုလိုလျှင်
ထိုရဟန်း၏ ခြေထောက်တို့ကို၊ သို့မဟုတ် သင်္ကန်းတို့ကို အထက်သို့ မြှောက်စေသော
အားဖြင့် သိမ် ၂ ခု၏ အဆက်အစပ်ကိုဖြတ်ပြီးမှ ကံပြုခြင်းငှါ အပ်သည်။

ဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ တကြ-ထို ရှေးနည်း၌၊ ဥက္ခိပါပေ တွာ-၍၊ (ကမ္မံ) ကတံ န ဝနတိ၊ ဟတ္ထပါသမေဝ- သို့သာ၊ အာနေတဗ္ဗော- ဆောင်ထိုက်၏။

အန္တော သီမဒတာ-သိမ်၏အတွင်းမှ၊ ပဗ္ဗတော-သည်၊ သစေ အတ္တဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ အထက်သို့တက်အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ တကြဋ္ဌော-ထိုတောင်၌တည်သော၊ ဘိက္ခု - ကို၊ ဟတ္ထပါသံ အာနေတဗ္ဗော၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ အန္တောပဗ္ဗတံ- တောင်၏အတွင်းသို့၊ (သိမ်၌တည်နေသော တောင်၏အတွင်းသို့၊) ပဝိဋ္ဌေဝိ- ဝင်နေသောရဟန်း၌လည်း၊ ဒေဝေဝနယော - တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ ဗဇ္ဈမာနာဝေ- ဖွဲ့အပ်ဆဲသာလျှင် ဖြစ်သော၊ သီမာ-သည်၊ ပမာဏရဟိတံ- ၂ ကျိပ်တယောက် စည်းဝေးလောက်သော ပမာဏမှကင်းသော၊ ပဒေသံ အရပ်သို့၊ န ဩတရတိ- မသက်၊ ဗဒ္ဓသီမာယ-၌၊ ဇာတံ-ဖြစ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-တစုံတခုသော သစ်ပင် တောင် စသော အရာဝတ္ထုသည်၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအရပ်သို့၊ ကေသမ္ပဒ္ဓန - တစပ်တည်း စပ်သောအားဖြင့်၊ ဂတံ- သွားသည်၊ (သမာနံ- သော်၊) သီမာ သင်္ချ်မေဝ-သိမ်ဟူသော အရေအတွက်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [“ကဿာ” ထည့်၍ “ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အာနေတဗ္ဗော” ဟုလည်း ပေးပါ။]

X X X X X X X

ဣဒ္ဓိယာ လက္ခဏံ၊ ပေ၊ အာနေတဗ္ဗော၊ ဤပြခဲ့သော အမှတ်လက္ခဏာသည် “မဟာသိမ်၌ပေါက်သောသစ်ပင်၏ ခဏ္ဍသိမ်ပေါ်၌ရေခံနေပုံကိုပြသောစကားတည်း၊ ခဏ္ဍသိမ်၌ ပေါက်သောသစ်ပင်ကို ပဋ္ဌမဆုံး ပြခဲ့သောကြောင့် “ပုရိမနယေဝိ” အရ ခဏ္ဍသိမ်၌ပေါက်သော သစ်ပင်၏အကိုင်းက မဟာသိမ်ပေါ်သို့ ရောက်နေရာဝယ် ထို သစ်ကိုင်း၌ တည်သောရဟန်း၏ ခြေ၊ သို့မဟုတ် သင်္ကန်းက မဟာသိမ်၌ရောက်နေလျှင် ထိနေလျှင်”ဟု နည်းယူပါ-ဟုလို။

ဟတ္ထပါသမေဝ အာနေတဗ္ဗော၊ ။ ရှေးနည်း၌ ခြေ-သင်္ကန်းတို့ကို မထိအောင် အထက်သို့မြှောက်စေရမည်၊ ဤနည်း၌ကား ထိုသို့မြှောက်စေ၍ ကံပြုလိုမဖြစ်၊ မြှောက် စေသော်လည်း ရဟန်းက ခဏ္ဍသိမ်၏ သစ်ပင်ပေါ်ဝယ် တည်နေ၍၊ ကံကလည်း ခဏ္ဍ သိမ်ဝယ် ပြုနေသည့်အတွက် ဟတ္ထပါသံ မစပ်ဘဲ ဝဂ္ဂကံ ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုရဟန်းကို ဟတ္ထပါသံရောက်အောင်သာ ပင့်ဆောင်ရမည်။

ဗဇ္ဈမာနာဝေ ဟိ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ။ သိမ်သည် ဖွဲ့နေစဉ် (သမုတ်နေစဉ်) အခိုက်၌ ၂ ကျိပ်တပါး မထိုင်လောက်သော အထက်၊ အောက်အရပ်သို့ မသွား၊ သစ်သမုတ်၍ ပြီးသော အခါ (သိမ်ဖြစ် ပြီးသော အခါ) ၌ ၂ ကျိပ် တပါး မထိုင်လောက်စေကာမူ အထက်တောင်သည်၎င်း၊ သိမ်တွင်းပေါက်သော သစ်ပင်သည်၎င်း သီမဋ္ဌက (သိမ်၌ တည်သော အရာဝတ္ထု) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် တောင်ပေါ်ရောက်သော ရဟန်း၊ တောင် တွင်း ဝင်နေသော ရဟန်း၊ သစ်ပင်ပေါ် တက်နေသော ရဟန်းများကို ကံပြုသော သံသရာ၏ ဟတ္ထပါသံသို့ ပင့်ဆောင်ရသည်-ဟုလို။

တိယောဇန ပရမန္တိတ္ထေ-၌၊ ဧတိဿာ-ဤသိမ်၏၊ တိယောဇနံ- ၃ ယူဇနာ ဟူသော၊ ပရမံ-လွန်ကဲသော၊ ပမာဏံ-အတိုင်း အရှည်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထို သိမ်သည်၊) တိယောဇနပရမာ - မာမည်၏၊ တိယောဇန ပရမံ-၃ ယူဇနာ အလွန်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ တံ-ထိုသိမ်ကို၊ (သမ္ပနိတုံ အနုဇာနာမိ-၌စပ်၊) ပန - ဆက်၊ သမ္ပနန္တေန - သမုတ်သော ရဟန်းသည်၊ မဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် သမုတ်အပ်သော်၊ စတုသုပိ- ၄ ဘက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဿာသု - အရပ်တို့၌၊ ဒိယမုဒိယမု ယောဇနံ - အခွဲအားဖြင့် ၂ ယူဇနာ ၂ ယူဇနာသည်၊ ဝါ- တယူဇနာခွဲ တယူဇနာခွဲသည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ (အရပ် ၄ မျက်နှာ၌ တယူဇနာခွဲစီ ရှိနိုင်လောက်အောင်သော) အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သမ္ပနိတဗ္ဗာ - ၏၊ ပန - ဆက်၊ မဇ္ဈေ - ၌၊ ဌတွာ - ၍၊ ဧကေက ဒိသတော - တဘက်တဘက်သော အရပ်၌၊ တိယောဇနံ-၃ ယူဇနာကို၊ စေ ကရောန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဆယောဇနံ-၆ ယူဇနာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ နဝဋ္ဌတိ- မအပ်၊ စတုရသံဝါ- ၄ ထောင့် ရှိသော သိမ်ကိုသော်၎င်း၊ တိကောဏံဝါ- ၃ ထောင့်ရှိသော သိမ်ကို သော်၎င်း၊ သမ္ပနန္တေန-သည်၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် သမုတ်အပ်သော်၊ ကောဏတော-ထောင့်တထောင့်မှ၊ ကောဏံ-ထောင့်တထောင့်သည်၊ တိယောဇနံ-ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ (ထောင့်ချင်း ၃ ယူဇနာ ရှိနိုင်လောက်အောင်သော) အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သမ္ပနိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-ဆက်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပရိယန္တေန - အစွန်အားဖြင့်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ဘိ-တဆံဖျား အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ကိုလည်း၊ တိယောဇနံ-ကို၊ စေ အတိက္ကာမေတိ-အကယ်၍ လွန်စေအံ၊ (ဧဝံသတိ) အာပတ္တိဉ္စ-သို့လည်း၊ အာပတ္တိ-ရောက်၏၊ သီမာစ-သည်လည်း၊ အသီမာ-သိမ် မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ။

နဒိပါရန္တိတ္ထေ-၌၊ (ယာ-အကြင်သိမ်သည်၊) ပါရယတိ လွမ်းကျော်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထိုသိမ်သည်၊) ပါရာ- ပါရာမည်၏၊ ကိ-အဘယ်ကို၊

x x x x x x x

တိယောဇန ပရမံ။ ။ “ပရမ” သဒ္ဓါသည် “အလွန်အကဲ” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို“အလွန်အကဲ” ဟူသည် “ပမာဏ အလွန် အကဲတည်း” ဟု သိလေ့ရှိ၍ “ပမာဏံ” ဟု အဘိဓမ္မေယျ ထည့်ဖွင့်သည်၊ “ပရမံ ပမာဏံ” ဟု ဖွင့်လေသမျှ ဤနည်း ချည်းတည်း၊ ယောဇနာ၌ကား “ပရမန္တိ ဣဒိနာ ပရမသဒ္ဓဿ အတိရေက ဥတ္တမတ္ထေ နိဝတ္ထေတိ” ဟု ဆို၏၊ (“ပရမသဒ္ဓါသည် အတိရေက အနက်ဟော၍ မဟုတ်၊ ပမာဏ အနက်ဟော” ဟုသာ ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့ရာတွင် ဘုရားရှင်သည် ၃ ယူဇနာကို အလွန် ဆုံး ပမာဏအဖြစ်ဖြင့် ခွင့်ပြုတော်မူသောကြောင့် ပရမသဒ္ဓါသည် “အတိရေက” အနက်ဟောသာ ဖြစ်သင့်သည်၊ ပမာဏံကား ပရမ၏ အဘိဓမ္မေယျအဖွင့်တည်း၊ “ဂုဏ အတိရေက မဟုတ်၊ ပမာဏအတိရေက” ဟူလို။)

ပါရယတိ-လွမ်းကျော်တတ်သနည်း၊ နဒိ- မြစ်ကို၊ (ပါရယတိ - လွမ်းကျော်
 တတ်၏) နဒိယာ-ကို၊ ပါရာ- လွမ်းကျော်တတ်သောသိမ်တည်း၊ နဒိပါရာ-သိမ်၊
 နဒိပါရ-မြစ်ကို လွမ်းကျော်တတ်သော၊ နဒိ-ကို၊ အဇ္ဈောတ္တရမာနံ-လွမ်းကျော်
 သော၊ တံ-ထိုသိမ်ကို၊ (သဗ္ဗနန္ဒိ-၌စပ်) ဣတိအတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ နဒိ
 ပါရသိမ်၌၊ နဒိယာ-၏၊ လက္ခဏံ - လက္ခဏာသည်၊ နဒိနိမိတ္တေ- ၌၊ ဝုတ္တနယ
 မေဝ-ရှိသည်သာ၊ ယတ္ထဿ ဓုဝနာဝါ ဝါဟိ- ကား၊ ယတ္ထ နဒိယာ - အကြင်
 မြစ်၌၊ သီမာဗန္ဓနဋ္ဌာနဂတေသု-သိမ်ဖွဲ့ရာအရပ်၌ တည်ကုန်သော၊ တိတ္ထေသု-
 ဆိပ်ကမ်းတို့၌၊ နိစ္စသဗ္ဗရဏနာဝါ - အမြဲ လှည့်လည်သောလှေသည်၊ အဿ-
 ရှိအံ့၊ ယာ-ယင်းလှေသည်၊ သဗ္ဗန္တိမေန-အလုံးစုံသောအပိုင်းအခြားတို့၏အဆုံး၌
 ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ပါဇနပုရိသေန-လှေလှော်သော
 ယောက်ျားနှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ တယော- ၃ ယောက်ကုန်သော၊ ဇနေ - လူတို့ကို၊
 (ရဟန်းတို့ကို) ဝဟတိ-ဆောင်နိုင်အံ့၊ ပန-ဆက်၊ သာ နာဝါ- ထိုလှေသည်၊
 ဥဒ္ဓံဝါ - အထက် ရေညာသို့သော်၎င်း၊ အဓောဝါ - အောက်ရေစုန်သို့သော်၎င်း၊
 ကေနစိဒေဝ- တစုံတခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန - ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊
 ပုန-ဖန်၊ အာဂမနတ္ထာယ- ပြန်လာခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ပြန်လာဘို့ရာ)၊ နိတာ-
 ဆောင်အပ် သည်၊ သစေ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-သော်၎င်း၊ စောရေဟိ-
 သူခိုးတို့သည်၊ ဟဋ္ဌာ- ဆောင်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဝဿံ - မချွတ်ကေန၊
 လတ္တနေယျာ-ပြန်ရထိုက်သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊
 ဝါဒတန-လေကြောင့်၊ ဆိန္ဒုဗန္ဓနာ-ပြတ်သောနှောင်ကြီးရှိသည်၊ (ကြီးပြတ်သည်၊
 ဟုတ္တာ)၊ ဝိစိဟိ- လှိုင်းတို့သည်၊ နဒိမဇ္ဈံ - မြစ်အလယ်သို့၊ နိတာ- ဆောင်အပ်
 သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဝဿံ - ကန်၊ အာဟရိဘဗ္ဗာ - ပြန်၍ဆောင်ထိုက်သည်၊
 သစေ(ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ ဓုဝနာဝါဝ - ဓုဝနာဝါမည်သည်
 သာ၊ ဟောတိ၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “ယာ ပန ဝါတေနဝါ” ဟု ရှိ၏၊ ဝါသဒ္ဓါ
 ပါနေသောကြောင့် “ ယာ ပန ” ဟု ဝါကျတမျိုးပြောင်းဘို့ မကောင်း၊ ထိုသို့
 ပြောင်းလိုလျှင် “ ဝါတေန ဝါ ” ဟု ဝါသဒ္ဓါ မပါစေသင့်၊] ဥဒကေ-ရေသည်၊
 ဩတေ- လျှောက်လှေသော်၊ ထလံ- ကုန်းသို့၊ ဥဿာရိတာပိ- မြောက်တင်အပ်
 သော လှေသည်၎င်း၊ သုဓာကသာဝါဒိဟိ-အက်တေ ဖန်ရည် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊
 (သုဓာကသဋ္ဌာဒိဟိ-အက်တေဖတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဤသို့လည်း မူကွဲရှိ၏)

x x x x x x x

နဒိပါရာ၊ ပါရခေတ်သည် ဝုရာဒိတည်း၊ ကမ္မသမာပန-အမှုကိစ္စ၏ ပြီးဆုံးခြင်း
 အနက်ကို ဟော၏၊ ဤကား “ ဓာတုနံ အနေကတ္ထက္ကာ ” ဖြစ်သောကြောင့် အဇ္ဈောတ္တ
 ရဏအနက်ကို ဟောသည်၊ “ နဒိယာ + ပါရာ ” ၌ နဒိယာကို ကံအနက်၌ ဆဋ္ဌိ ဝိဘတု
 န္တ” ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် “ နဒိ အဇ္ဈောတ္တရမာနံ ” ဟု ခွင့်သည်၊ ပါရသဒ္ဓါကား
 “ သီမာ ” ကို ဝှံ၍ “ ပါရာ ” ဟု ရှိစေရသည်။

ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ထဝိတာပိ - ထားအပ်သော လှေသည်၎င်း၊ ဓုဝနာဝါဝ- သည်သာ၊(ဟောတိ)၊ ဘိန္ဒုဝါ- ကွသည်သော်၎င်း၊ ဝိသင်္ခတပဒရာဝါ-မပြုပြင် အပ်သော ပျဉ်ချပ်ရှိသည်သော်၎င်း၊ (ကြီးတိုကြဲတဲနေသော လှေ၏ပျဉ်ချပ်တို့ကို ဖါထေးမှုစသည် မပြုအပ်သေးသည်သော်၎င်း၊) သစေ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ နဝန္တတိ-မအပ်၊ (ဓုဝနာဝါ-မမည် ဟူလို။)

ပန-ဝါဒန္တရ၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ) တာဝကာလိ ကံ-ထို ကံပြုရာကာလမျှ သုံးစွဲအပ်သော၊ နာဝံ-ကို၊ အဒနေတွာ-ဆောင်၍၊ သီမာ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ - သိမ်ဖွဲ့ရာအရပ်၌၊ (သိမ်သမုတ်ရာအရပ်၌) ထပေတွာ - ထား၍၊ နိမိတ္တာနိ-နိမိတ်တို့ကို၊ (ကျောက်စသော နိမိတ်တို့ကို) သစေပိ ကိတ္တေန္တိ-နအံ့၊ ဧဝံသတိပိ - သော်လည်း၊) ဓုဝနာဝါဝ - သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတံ- ဤသို့၊ (အာဟ)၊ တတြ-ထိုစကားရပ်၌၊ မဟာသုမတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိံ) နိမိတ္တံဝါ-သိမ်နိမိတ်သည်၎င်း၊ သီမာဝါ-သည်၎င်း၊ ကမ္မဝါစာယ-ကြောင့်၊ ဝစ္ဆ တိ-ဖြစ်ရ၏၊ နာဝါယ-ကြောင့်၊ န (ဝစ္ဆတိ)-ဖြစ်ရသည်မဟုတ်၊ ဘဝဝတာစ- သည်လည်း၊ ဓုဝနာဝါ - မြဲသောလှေကို၊ အနုညာတာ - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗန္တနာဝါယေဝ- မြဲသောလှေသည်သာ၊ ဝန္တတိ-၏၊ ဣတံ- ဤသို့၊ (အာဟ)။

ဓုဝသေတုဝါတိ - ကား၊ ယတ္ထ - အကြင်မြစ်၌၊ ရုက္ခသင်္ဃာဋ္ဌမယောဝါ- သစ်သားအပေါင်းဖြင့် ပြုအပ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပဒရဗဒ္ဓေါဝါ - ပျဉ်ချပ် တို့ဖြင့် ဖွဲ့စီအပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ (ဤဝိသေသန ၂ ခုသည် နေခံ၌လာမည့် သေတု ၂ ခု၏ ဝိသေသနတည်း၊) ဇယ်သတ္ထသေတုဝါ - ခြေကုန်သည် လှည်း ကုန်သည်တို့ သွားနိုင်လောက်သော တံတားသည်သော်၎င်း၊ ဟတ္ထိ အဿာဒီနံ- ဆင်မြင်းအစရှိသည်တို့၏၊ သဗ္ဗရဏယောဂေါ လှည့်လည်ခြင်း၌လျော့ပတ်သော၊ မဟာသေတုဝါ- တံတားကြီးသည်သော်၎င်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ တင်္ခဏညေဝ - ထို ခဏ၌ပင်၊ (သိမ်သမုတ်ရာ ခဏ၌ပင်) ရုက္ခံ- ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ (ကတော- သော) မနုဿာနံ - တို့၏၊ သဗ္ဗရဏယောဂေါ- သော၊ ဧက ပဒိကသေတုဝိ - တဖဝါး လှမ်းလောက်ရုံသာရှိသော တံတားသည်လည်း၊ ဓုဝ သေတုတွေဝ-မြဲသောတံတား ဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ - ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊

x x x x x x x

နိမိတ္တံဝါ၊ ပေ၊ န နာဝါယ။ ။ “ နိမိတ် ” ဟူသော အမည်သည်၎င်း၊ “ သိမ် ” ဟူသော အမည်သည်၎င်း ကမ္မဝါစာကြောင့် ဖြစ်ရသည်၊ လှေကြောင့် ဖြစ်ရသည်မဟုတ်၊ သို့ဖြစ်၍ လှေမရှိဘဲလည်း နဒီပါရသိမ် သမုတ်၍ ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ သို့သော် အာပတ်မသင့် အောင် စောင့်ရှောက်ဘို့အကျိုးငှါ လှေကို မရ ရအောင် ရှာရသည်၊ [န နာဝါယာတိ ဣမိနာ နာဝံ ဝိနာပိ သီမာဗဒ္ဓါ သုဗဒ္ဓါဧဝ ဟောတိ၊ အာပတ္တိ ပရိဟာရတ္ထာ နာဝါတိ ဒသေတိ၊ - ဝိမတိ။]

ဂစ္ဆတိ-ရေခံ၏၊ ပန-ဆက်၊ ဥပရိ-တံဘား၏အထက်၌၊ ဗဒ္ဓါနိ-ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ ဝေတ္တလတာဒီနိ-ကြိမ် နွယ် အစရှိသည်တို့ကို၊ (လက်ဖြင့်ကိုင်၍ လျှောက်ဘို့ရန် အပေါ်၌ တန်းထားအပ်သော ကြိမ်တန်း နွယ်တန်း အစရှိသည်တို့ကို၊) ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟေတွာပိ-ကိုင်၍လည်း၊ တေန-ထိုတံဘားဖြင့်၊ သဗ္ဗရိတုံ-လှည့်လည် ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ - မတတ်ကောင်းသည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ န ဝန္တတိ။

ဝေရူပံ နဒိပါရသီမံ သမ္ဗုဒ္ဓိတုန္တိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်မြစ်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ အယံ ဓုဝနာဝါဝါ- ဤ မြို့သောလှေသည်သော် ၎င်း၊ (အယံ) ဓုဝသေတုဝါ-ဤ မြို့သောတံဘားသည်သော်၎င်း၊ အဘိမုခ တိတ္ထေ ယေဝ - ရှေးရှုဖြစ်သော ဆိပ်၌ပင်၊ အတ္ထိ- ၏၊ (သိမ်သမုတ်မည့် နေရာ၏ ရှေးရှု ဆိပ်ကမ်း၌ပင် ရှိ၏) [အထက်၌ “ယတ္ထဿ ဓုဝနာဝါ” ကိုပင် ထပ်၍ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ယတ္ထ” ကို “နဒိယာ” ဟု ဖွင့်သည့်အတိုင်း ပေးရသည်၊ ယောဇနာ ၌ကား “ ယတ္ထာတိ ယသ္မိံ နဒိပါရသီမံ သမ္ဗုဒ္ဓာနေ - နဒိပါရသီမံ သမုတ်ရာ အရပ်၌” ဟု ဖွင့်လေသည်။] ဝေရူပံ-ဤသို့ သဘောရှိသောမြစ်ကို၊ နဒိပါရသီမံ- နဒိပါရသီမံကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတုံ-ငှါ၊ အနုဇာနုမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ [ယတ္ထနှင့် အရတူအောင် ဝေရူပံကို “မြစ်” ဟု ပေးလိုက်သည်၊ ယောဇနာအလို “ ဤသို့ သဘောရှိသောအရပ်” ဟု ပေး။] ဓုဝနာဝါဝါ- သည်သော်၎င်း၊ ဓုဝသေတုဝါ- သည်သော်၎င်း၊ အဘိမုခတိတ္ထေ-ရှေးရှုဖြစ်သော ဆိပ်၌၊ သစေ နတ္ထိ (ဝေံသတိ) ဤသကံ - ဇဉ်ငယ်၊ ဥဒ္ဓံ - အထက်သို့၊ အဘိရူဟိတွာဝါ - တက်၍သော်၎င်း၊ အဓော-အောက်သို့၊ ဩရောဟိတွာဝါ - သက်၍သော်၎င်း၊ အတ္ထိ - အံ၊ ဝေဓိ- ဤသို့ ရှိပြန်သော်လည်း၊ ဝန္တတိ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကရဝိကတိဿတ္ထေရော-သည်၊ ဂါဝုတ္တ မတ္တပ္ပန္န ရေပိ - တဂါဝုတ်မျှ၏ အတွင်း၌လည်း၊ (သစေ အတ္ထိ၊ ဝေံ သတိ၊) ဝန္တတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီး။

စပန-ထပ်၍ဆက်ဥပဒါ၊ ဣမံ နဒိပါရသီမံ- ဤနဒိပါရသီမံကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓန္တေန- သမုတ်သောရဟန်းသည်၊ ကေသ္မိံ-တဖက်သော၊ တိရေ-ကမ်း၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဥပရိသောတေ-ရေအယဉ်၏ အထက်၌၊ ဝါ- ရေညာ၌၊ နဒိတိရေ-၌၊ နိမိတ္တံ- ကျောက်စသော နိမိတ်ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ တေတာ - ထို အထက်ဆုံး နိမိတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပရိက္ခိပန္တေန-ရပ်ပတ်လျက်၊ ယတ္ထကံ-အကြင်မျှ

* * * * *

ပရိက္ခိပန္တေန၊ စပ၊ ဣစ္ဆတိ။ ။ နိမိတ်ပြောသောရဟန်းက မြစ်ဘက်၌တည်၍ နိမိတ်က မြစ်ကမ်း၏ အထက်အပြင်ဘက်၌တည်သောကြောင့် “နိမိတ်ပြောသောမိမိကို လှည့်ပတ်၍” ဟု ဆိုသည်။ “ယတ္ထကံ ပရိက္ခိပန္တေန ဣစ္ဆတိ” ဖြင့် အောံ ရေညာသို့သွားသော အောံ မိမိအလိုရှိသလောက် အတောင် ၂၀, ၃၀ စသည် ပိုင်းခြားပြီးလျှင် ကျောက် စသော နိမိတ်ထားရမည်-ဟု ပြသည်။

၄၂ (ပဟာဝါ)

အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ ကဿ-
 ထိုမျှလောသံသော အပိုင်းအခြား၏၊ ပရိယောသာနေ- အဆုံး၌၊ အစောသောတေ
 ပိ-ရေအယဉ်၏ အောက်၌လည်း၊ ဝါ-ရေစုန်၌လည်း၊ နဒီတီရေ-၌၊ နိမိတ္တံ-ကို၊
 ကိတ္တေတွာ-၍၊ ပရတီရေ-ဟိုဘက်ကမ်း၌၊ သမ္ပုဒဋ္ဌာနေ- ရှေးရှု ဖြစ်သောအရပ်
 ၌၊ (ဤဘက်ကမ်း နိမိတ်နှင့် တည့်တည့် အရပ်၌) နဒီတီရေ- ၌၊ နိမိတ္တံ-ကို၊
 ကိတ္တေတဗ္ဗံ- ရာ၏၊ တတော- ထို နိမိတ်နေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယတ္ထကံ-သော၊
 ပရိစ္ဆေဒံ-ကို၊ ဣစ္ဆတိ၊ တဿ-ထိုမျှလောက်သော အပိုင်းအခြား၏၊ ဝသေန-
 အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယာဝ-လောက်၊ ဥပရိယောသာတေ-၌၊ ပဋ္ဌမကိတ္တိတနိမိတ္တဿ-
 ပဋ္ဌမပြောအပ်သော နိမိတ်၏၊ သမ္ပုဒါ-ရှေးရှုတည့်တည့်၌၊ နဒီတီရေ-၌၊ နိမိတ္တံ-
 သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်၊ (ပဋ္ဌမနိမိတ်နှင့်တည့်တည့် ဟိုဘက်ကမ်း
 ဝယ် ချထားအပ်သော နိမိတ်တိုင်အောင်) ကိတ္တေတွာ - ၍၊ ပစ္စဟရိတွာ-
 တဖန် ပြန်ဆောင်၍၊ ပဋ္ဌမကိတ္တိတ နိမိတ္တေန-ပဋ္ဌမပြောအပ်ပြီးသော နိမိတ်နှင့်၊
 သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ယဇ္ဇေတဗ္ဗံ-ဆက်စပ်စေရာ၏၊ အထ- ထိုမှ နောက်၌၊ သမ္ပုဒိမိတ္တာနံ-
 အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့၏၊ အန္တော-၌၊ ဌိတေ-တည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊
 ဟတ္ထပါသဂတေ-ဟတ္ထပါသသို့ ရောက်သည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ကမ္မဝါစာယ-
 ဖြင့်၊ သီမာ - သမာနသံဝါသက သိမ်ကို၊ သမ္ပုဒိတဗ္ဗာ - ၍၊ နဒီယံ-၌၊ ဌိတာ-
 တည်သောရဟန်းတို့သည်၊ အနာဂတာ-မလာကုန်သည်၊ (သမာနာ) ပိ-ဖြစ်ကုန်
 သော်လည်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ န ကောပေန္တိ-မပျက်စေကုန်၊ [မြစ်က ဤနဒီပါရသိမ်
 တွင် မပါဝင်သောကြောင့်တည်း၊] သမ္ပုဒိပရိယောသာနေ - သမုတ်ခြင်း၏
 အဆုံး၌၊ နဒီ-ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ နိမိတ္တာနံ- နိမိတ်တို့၏၊ (ကမ်း) ဘက်၌
 ရှိသော နိမိတ်တို့၏) အန္တော-၌၊ ပါရတီရေစ - ဟိုဘက်ကမ်း၌၎င်း၊ ဩရိမ
 တီရေစ-ဤဘက်ကမ်း၌၎င်း၊ ဧကသီမာ-တသိမ်တည်းသည်၊ ဟောတိ၊ နဒီပန-
 သည်ကား၊ ဗဒ္ဓသီမာသင်္ချံ - ဗဒ္ဓသိမ်ဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဝစ္ဆတိ-
 မရောက်၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထိုမြစ်သည်၊ ဝိသု-ဗဒ္ဓသိမ်မှ သီးခြား၊ နဒီသီမာဝေ-
 နဒီသိမ်သာတည်း။

အန္တောနဒီယံ-မြစ်၏အတွင်း၌၊ ဒီပကော-ကျွန်းငယ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊
 (ဝေံသတိ)၊ တံ-ထိုကျွန်းငယ်ကို၊ အန္တောသီမာယ- ၌၊ ကာတုကာမေန- ပြုလို
 သော ရဟန်းသည်၊ ပုရိမနယေနေဝ- ဖြင့်သာ၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ဌိတတီရေ-

x x x x x x x

အန္တောဌိတေ၊ ပေ၊ သမ္ပုဒိတဗ္ဗာ။ ။ သစေ ဧကံ ဂါမခေတ္တံ ဟောတိ၊ ဥဘောသု
 တီရေသု သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတေ ဘိက္ခု၊ ဟတ္ထပါသဂတေ ကတွာ သမ္ပုဒိတဗ္ဗာ၊
 နာနာဂါမခေတ္တံ စေ၊ သမာနသံဝါသကသီမာဗန္ဓနကာလေ အနာဂန္တုမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ၊ အဝိ
 ပ္ပဝါသသီမာသမ္ပုဒိယံ ပန အာဂန္တုဗ္ဗမေဝါ-သာရတ္ထ၊ အခြားဂါမခေတ်ကို အတွင်း
 သွင်း၍ သမုတ်တုန်းကလည်း ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုး ပြခဲ့ပြီ။

တည်ရာကမ်း၌၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ- ၍၊ ဒီပကဿ - ကျွန်းငယ်၏၊
 သြရိမန္တေ-ဤဘက်အစွန်၌၎င်း၊ ပါရိမန္တေ-ဟိုဘက်အစွန်၌၎င်း၊ နိမိတ္တံ-ကို၊
 ကိတ္တေတဗ္ဗံ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ပရတီရေ- ၌၊ နဒိယာ-၏၊ သြရိမတီရေ- ၌၊
 နိမိတ္တဿ- ၏၊ သမ္ပုခဋ္ဌာနေ-ရှေးရှုဖြစ်သော အရပ်၌၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတွာ-
 ၍၊ တတော-ထိုရှေးရှုအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ယာဝ-
 လောက်၊ ဥပရိသောတေ-ရေညာ၌၊ ပဋ္ဌမကိတ္တိတ နိမိတ္တဿ-၏၊ သမ္ပုခါ-ရှေးရှု
 တည့်တည့်၌၊ နိမိတ္တံ-သည်(အတ္တိ)၊ တာဝ-ထိုနိမိတ်တိုင်အောင်၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ၊
 အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဒီပကဿ- ၏၊ ပါရိမန္တေ- ၌၎င်း၊ သြရိမန္တေ-၌၎င်း၊
 ပေ၊ ယဇေတဗ္ဗံ-ဆက်စပ်စေရာ၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဒွိသု- ၂ဘက်ကုန်သော၊
 တီရေသု- ကမ်းတို့၌၎င်း၊ ဒီပကေစ-၌၎င်း၊ သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်
 သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဟတ္ထပါသဂတေ- တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊
 သီမာ သမ္ပနိတဋ္ဌာ၊ [ဤ၌လည်း ဂါမချင်း မတူလျှင် သမာန သံဝါသကသိမ်
 သမုတ်ခိုက်၌ အားလုံးလာဘို့ မလိုသေး။] နဒိယံ-၌၊ ဌိတာ-တည်သောရ ဟန်း
 တို့သည်၊ အနာဂစ္ဆန္တာပိ - မလာကုန်သော်လည်း၊ ကမ္မံ- ကို၊ နကောပေန္တိ-
 ကုန်၊ သမ္ပုတိ ပရိယောသာနေ-၌၊ နဒိ-ကို၊ ထပေတွာ- ၍၊ နိမိတ္တာနံ- တို့၏၊
 အန္တော-၌၊ တီရဒ္ဓယံစ- ကမ်း ၂ဘက် အပေါင်းသည်၎င်း၊ ဒီပကောစ-သည်၎င်း၊
 ကေသီမာ-တသိမ်တည်းသည်၊ ဟောတိ၊ နဒီပန-သည်ကား၊ နဒိသီမာယေဝ-
 နဒိသိမ်သာတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဒီပကော - သည်၊ ဝိဟာရသီမာ ပရိစ္ဆေဒတော-ကျောင်းတိုက်
 သိမ်၏ အပိုင်းအခြားမှ၊ [ကျောင်းတိုက်ကိုယ်က မြစ်ကမ်းဝယ် တည်နေသော
 ကျောင်းတိုက်ဖြစ်၍ နဒီပရသိမ်သမုတ်သောအခါ ဝိဟာရသည် သိမ်တွင်းပါဝင်
 နေ၏၊ ထို့ကြောင့်၊ “ဝိဟာရသီမာ ပရိစ္ဆေဒတော” ဟု ဆိုသည်။] ဥဒ္ဓံဝါ-
 အထက်၌သော်၎င်း၊ အဓောဝါ- အောက်၌သော်၎င်း၊ အဓိကတရော- ပိုလွန်နေ
 သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊(ဝါသဒ္ဓါပါသောကြောင့် တဘက်ဘက်က ပိုရမည်၊
 ၂ ဘက်လုံး မပိုရ၊) အထ-ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊ ဝိဟာရသီမာပရိစ္ဆေဒ နိမိတ္တဿ-
 ကျောင်းတိုက် သိမ် အပိုင်းအခြား ဖြစ်သော နိမိတ်၏၊ ဥဇုကမေဝ- ဖြောင့်ဖြောင့်
 သာ၊ သမ္ပုခိဘူတေ- ရှေးရှုဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊(တည့်တည့်ဖြစ်သော၊)ဒီပကဿ-
 ၏၊ သြရိမန္တေ-ဤဘက် အစွန်၌၊ နိမိတ္တံ - ကို၊ ကိတ္တေတွာ- ၍၊ တတော-ထို
 နိမိတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဒီပကဿိခရံ-ကျွန်းငယ်၏ထိပ်ကို၊ ပရံ-ကိုပန္နေန-လက်ျာရပ်
 လှည့်လည်လျက်၊ ပုန- ဖန်၊ ဒီပကဿ - ၏၊ သြရိမန္တေ-၌၎င်း၊ နိမိတ္တသမ္ပုခေ-
 နိမိတ်၏ ရှေးရှုဖြစ်သော၊ (နိမိတ်၏ တည့်တည့် ဖြစ်သော၊)ပါရိမန္တေ-ဟိုဘက်
 အစွန်၌၎င်း၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ (ကျွန်းထိပ်၏
 ဟိုဘက်နိမိတ်ကို ပြောပြပြီးရာအခါမှ၊)ပရံ-နောက်၌၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊

(ရှေ့ဒီပကပါသော နဒီပါရသိမ် သမုတ်နည်းဖြင့်သာ၊) ပါရတီရေ - ဟိုဘက် ကမ်း၌၊ သမ္မုခနိမိတ္တံ-ရှေးရှုဖြစ်သောနိမိတ်ကို၊ အာဒိံ ကတွာ-အစပြု၍၊ ပါရတီရ နိမိတ္တာနိစ- ဟိုဘက်ကမ်း နိမိတ်တို့ကို၎င်း၊ ဒီပကဿ - ၏၊ ပါရိမန္တ ဩရိမန္တ နိမိတ္တာနိစ - ဟိုဘက်အစွန် ဤဘက်အစွန်ဖြစ်သော နိမိတ်တို့ကို၎င်း၊ ကိတ္တေ တွာ-၍၊ ပဌမကိတ္တိတနိမိတ္တေန - နှင့်၊ သဒ္ဓိံ , ယဋ္ဌနာ- ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ကာတ ဗ္ဗာ - ၏၊ (ဤသိမ်၌ တဘက်က ကျွန်းဆွယ်အတွက် နိမိတ် ၂ လုံး ထားရသော ကြောင့် သိမ်နိမိတ် (၁၀) လုံးရှိသည်။) ဧဝံ- ဤသို့၊ ကိတ္တေတွာ- ၍၊ သမ္မတာ- သော၊ သီမာ-သည်၊ ပဗ္ဗတသဏ္ဍာနာ-တောင်၏ပုံသဏ္ဍာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန် ရှိသည်။ ဟောတိ၊ [ပဗ္ဗတဿ + သဏ္ဍာနံ ပဗ္ဗတသဏ္ဍာနံ၊ ပဗ္ဗတသဏ္ဍာနံဝိယ သဏ္ဍာနံ ဧတိဿာတိ ပဗ္ဗတသဏ္ဍာနာ၊ “ကျွန်း၏ထိပ်ဘက်ကိုအထက်ထောင်၍ ကြည့်လျှင် တောင်၏ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် တူသည်” ဟုလို။]

ပန- ဆက်၊ ဒီပကော- သည်၊ ဝိဟာရသီမာ ပရိစ္ဆေဒတော- မှ၊ ဥဒ္ဓမ္မိ-၌၎င်း၊ အဓောပိ-၌၎င်း၊ အဓိကတရော- ပိုလွန်နေသည်။ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (ဒီပကပါသော ဒုတိယ နဒီပါရ သိမ်သမုတ်နည်းဖြင့် သာ၊) ဒီပကဿ- ၏၊ ဥဘောပိ- ၂ ဖက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သိရောနိ-အစွန်း တို့ကို၊ (ထိပ်တို့ကို) ပရိက္ခိပိတွာ- လက်ျာရစ် လှည့်ပတ်၍၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ ကိတ္တေန္တေန- ပြောပြလျက်၊ နိမိတ္တယဋ္ဌနာ- နိမိတ်တို့၏ ဆက်စပ်ခြင်းကို၊ ကာတ ဗ္ဗာ-၏၊ [ဤသိမ်၌ ကျွန်းဆွယ် ၂ ဖက်အတွက် နိမိတ် ၂ လုံးစီထားရသောကြောင့် နိမိတ် ၁၂ လုံးရှိသည်။] ဧဝံ-သို့၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ သမ္မတာ-သော၊ သီမာ-သည်၊ မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာနာ-မုရိုးစည်၏ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ [ကျွန်း ၂ ဖက်က ရှည်ထွက်နေသည့်အတွက် အလယ်ကတုတ်၍ , မြစ်ကမ်း ၂ ဖက်က ကျဉ်းနေသောကြောင့် အလယ်ကတုတ်၍ အဖျား ၂ ဖက် ကျဉ်းသော မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ရှေး၌ တဖက်ကျဉ်းသော မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာန်ကိုလည်း ပြခဲ့၏။]

ဒီပကော-သည်၊ ဝိဟာရသီမာ ပရိစ္ဆေဒဿ-၏၊ အန္တော-၌၊ ခုဒ္ဒကော-ငယ် နေသည်။ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗပဌမ နယေန-အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဖြစ် သော သမုတ်နည်းဖြင့်၊ ဒီပကေ- ၌၊ နိမိတ္တာနိ- တို့ကို၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာနိ - ကုန်၏၊ ဧဝံ- သို့၊ ကိတ္တေတွာ- ၍၊ သမ္မတာ- သော၊ သီမာ- သည်၊ ပဏဝ သဏ္ဍာနာ- ထက်စည်၏ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ဟောတိ၊ [ကျွန်းငယ်က ၂ ဖက်လုံး ကြီး၍ , ဟိုဘက် ဒီဘက်ကမ်းက ကျယ်နေသောကြောင့် ထက်စည် ပုံသဏ္ဍာန် ရှိသည်။]....

သီမာနုဇာနနကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဥပေါသထာဂါရာဒိ ကထာ

အနုပရိဝေဏိယန္တိ-တား၊ ကေသီမမဟာဝိဟာရေ- တခုတည်းသောသိမ် ရှိသော ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ပရိဝေဏေ - ထုံထုံ ပရိဝေဏ်၌၊ အသင်္ကေတနာတိ- ကား၊ သင်္ကေတံ - သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ (ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသန္တိ၌စပ်၊) ကေ သမူဟနိတွာတိ- ကား၊ ကမ္မဝါစာယ-ပါဠိ တော်၌ လာသော ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ သမူဟနိတွာ- ပယ်နှုတ်ပြီး၍၊ (ကေတ္ထ ဥပေါ သထံ ကာတုံ အနုဇာနာမိ-၌စပ်။)

ယတော ပါတိမောက္ခံ သုဏာတိတိ- ကား၊ ယတ္ထ ကတ္ထမိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်လျက်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ (ယတော၏ အဖွင့်၊) ပါတိမောက္ခံ-ကို၊ သုဏာတိ-ကြားရ၏၊ (တသ္မာ- ကြောင့်၊) အဿ-ထိုရဟန်းသည်၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကတောဝ- ပြုအပ်သည် သာ၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ပါဠိတော် စာအုပ်များ၌ “နိသိန္ဓာ” ဟု ရှိ၏၊ ဤ၌ကား “နိသိန္ဓော ” ဟု ရှိသည်၊ သုဏာတိကြံယာ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “နိသိန္ဓော ” ပုဒ်သာ ကောင်း၏၊] စ- ဆက်၊ ဣဒံ- ယတော ပါတိမောက္ခံ သုဏာတိ ကတောဝဿ ဥပေါသထောဟူသောဤစကားကို၊ ဝတ္ထုဝသေန-ဝတ္ထုကြောင်း ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [မယဉ္ဇမှ အသမ္မတာယ ဘူမိယာ နိသိန္ဓာ ပါတိမောက္ခံ အဿ မှာ-ဟု ပါဠိတော်၌လာသော ဝတ္ထုကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊](ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ နိသိန္ဓဿ - ထိုင်နေသောရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ အသုဏန္တဿာဝိ-မကြားပါသော်လည်း၊ ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ- ကို၊ ကတောဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ-၏။

* * * + * * * *

အနုပရိဝေဏိယံ။ ။ [“ပရိဝေဏ”ပုဒ်ကို ပါရာဇိကဏ် သံဂါယနာတင်ခဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ၊] ကျောင်းတိုက်ကြီးတတိုက်ဝယ် အသီးအသီး အကာအရံရှိသော ကျောင်းများ ကို(ကျောင်းဝင်းကို) “ပရိဝေဏ ” ဟု ခေါ်၏၊ အနုသဒ္ဓါ၏ ဝိစ္စာအနက်ကိုပြလို၍ “တသ္မိံ တသ္မိံ ပရိဝေဏေ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ပရိဝေဏံယေဝ ပရိဝေဏိယံ ” ဟု ပြ၍ သက္ကန္တံ ဣယသက်၊ “အနု+ပရိဝေဏိယံ ပရိဝေဏိယံ အနုပရိဝေဏိယံ” အနုအနုမာသံ ကဲ့သို့တည်း၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကား အဗျယိဘော ထုံးစံအတိုင်း သ္မိံ၏ ကာရိယတည်း၊ [ယောဇနာ၌ကား — သ္မိံဝိဘတ်ကို ယံပြုထားသည်ဟု ကြံ၍ “ ပရိဝေဏိယံ ” ကို နပုလိန် “ပရိဝေဏ”မှ ဣတ္ထိလိန် “ ပရိဝေဏိ ” ဟု ပြန်ထားသော “လိဂံဝိပလ္လာသ” ဟု ဆိုလေသည်။]

အသင်္ကေတန။ ။ နတ္ထိ+သင်္ကေတော ယဿာတိ အသင်္ကေတော- “မည်သည့် ကျောင်း၌ ပါတိမောက်ပြမည် ” ဟု သတ်မှတ်ခြင်းမရှိသော ပါတိမောက်ပြခြင်း၊ နာ ဝိဘတ်သည် ကြိယာဝိသေသန အနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် “အသင်္ကေတန-သတ်မှတ် ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိသန္တိ” ဟု ပေး၊ “ သင်္ကေတံ အကတွာ ” ကား ကြိယာဝိသေသန ဖြစ်ကြောင်းကိုပြသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း။

နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာတိ-ကား၊ ဥပေါသထပမုခဿ - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် မျက်နှာသာ၏၊ ခုဒ္ဒကာနိဝါ- ငယ်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟန္တာနိဝါ- ကြီးသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါသာဏ ဣဋ္ဌကဒါရုခဏ္ဍဒဏ္ဍကာဒိနိ- ကျော်၊ အုဋ်၊ သစ်တုံး၊ ဒုတ်ချောင်း အစရှိကုန်သော၊ ယာနိ ကာနိစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးကုန်သော၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ (ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ- ဌ်စပ်၊) အဗ္ဗော ကာသေဝါ- လွင်တီးခေါင်၌သော်၎င်း၊ မာဠကာဒိသုဝါ - တန်ဆောင်း အစရှိ သည်တို့၌သော်၎င်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအရပ်၌၊ သညံ- အမှတ်အသားကို၊ ကတွာ - ရှိ၊ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏၊ အထဝါ- ကား၊ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာတိ - ကား၊ နိမိတ္တုပဂါဝါ- နိမိတ်လောက်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနိမိတ္တုပဂါဝါ-နိမိတ် မလောက်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပါသာဏာဒယော- ကျောက်အစရှိသည်တို့ကို၊) ပရိစ္ဆေဒဇာနနတ္ထံ- အပိုင်း အခြားကို သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကိတ္တေတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ထေရေဟိ၊ ပေ၊ သန္ဓိပတိတုန္တိ ထွေ- ဌ်၊ မဟာထေရော-မဟာထေရ်သည်၊ (အကြီးဆုံးကို ဆိုသည်၊) ပဌမတရံ- ရှေးဥားစွာ၊ သစေ နအာဝတ္ထတိ - အကယ်၍ မလာအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုက္ကဋ်- သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဥပုသ်ပြုချိန်၌ တစုံတခု လုံလောက်သော အကြောင်းရှိ၍ အလျင် မရောက်လျင်ကား အာပတ်သင့်စရာမရှိ။]

သဗ္ဗေဟဝ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗာတိ ထွေ- ဌ်၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) ပေါရာဏကော- ရှေး၌ ဖြစ်သော၊ အာဝါသော- ကျောင်းသည်၊ ဝိဟာရဿ- ကျောင်းတိုက်၏၊ (မဟာသိမ် ကျောင်းတိုက်ကြီး၏၊) မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ ထွေစ-ဤပေါရာဏက အာဝါသ၌လည်း၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ နိသဇ္ဇ ဌာနံ- ထိုင်နေရာအရပ်သည်၊ (သစေ) ပဟောတိ- အကယ်၍လောအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ- ထိုပေါရာဏကအာဝါသ၌၊ သန္ဓိပတိတွာ- စုဝေး၍၊ ဥပေါသထော- ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ၏၊ ပေါရာဏကော- သော၊ (အာဝါသော - သည်၊) ပရိဒုဗ္ဗလော စေဝ- ထက်ဝန်းကျင် အားမရှိသည်၎င်း၊ သမ္မာဓောစ - ကျဉ်းမြောင်းသည်၎င်း၊ သစေ(ဟောတိ)၊ အညော- အခြားသော၊ ပစ္စာ- နောက်မှ၊ ဥဠိတာဝါသော- ပေါ်ထွက်သော ကျောင်းသည်၊ အသမ္မာဓော - မကျဉ်းမြောင်းသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ - ထိုနောက်မှ ပေါ်ထွက်သောကျောင်း၌၊ ဥပေါ သထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-၏။

x x x x x x x

ဥပေါသထ ပမုခဿ။ ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၏ ရှေ့မျက်နှာသာကို “ဥပေါသထ ပမုခ” ဟု ဆိုသည်၊ အချို့စာတို့၌ (ပ) မပါဘဲ “ ဥပေါသထမုခ ” ဟု ရှိ၏၊ သာဠိ ကောင်းမည် ဟု ထင်သည်၊ [ဥပေါသထ (ပ) မုခနာမ ဥပေါသထာဂါရာဿ သမ္မာဓ ဌာနံ - ဋီကာ၊ “ ပမုခ ” အရ အဥားစမှန် ဆင်ဝင်ဟူသော အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ သမ္မာဓဌာနံ ” ဟု ဖွင့်သည်။]

ယတ္တဝါပန၊ပေ၊ ဝိဟရတီတိ ဣတ္ထာပိ - ဌလည်း။ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ထေရဿ-၏၊ ဝိဟာရော-သည်။ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသောရဟန်းတို့ အတွက်၊ သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍လောက်အံ့၊ ဖါသုကော-ချမ်းသာသည်။ (သစေ)ဟောတိ-အံ့၊ (ချောင်ချောင်ချိချိအံ့)၊ (ဝေဝေတိ)၊ တတ္ထ-ထိုထေရ်၏ ကျောင်း၌၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ သော - ထိုထေရ်၏ ကျောင်းသည်။ ပစ္စန္ဒန္တ - ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်ဖြစ်သော၊ ဝိသမပ္ပဒေသေ-မညီ မညွတ်သောအရပ်၌၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊(ဝေဝေတိ)၊ ထေရဿ-အား၊ ဝတ္တဗ္ဗု- လျှောက်ရာ၏၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ, တုမှာကံ- တို့၏၊ ဝိဟာရော- ကျောင်းသည်။ အဖါသုကဒေသာ-မချမ်းသာရာဒေသရှိသည်။(သွားလာဘို့ရန် မလွယ်ကူသော အရပ်ရှိသည်။) (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏။) ဣတ္ထ- ဤ အရှင်ဘုရားတို့၏ကျောင်း၌၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့၏၊ ဩကာသော- ထိုင်နေလေ့ရာအရပ်သည်။ နတ္ထိ-မရှိပါ။ အသုကသ္မိံ နာမအာဝါသေ-ထိုမည်သောကျောင်း၌၊ ဩကာသော- သည်။ အတ္ထိ-ရှိပါ၏။ တတ္ထ-ထိုကျောင်းသို့၊ ဂန္တု-ကြွခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်ပါ၏။ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗု-၏။) ထေရော-သည်။ သစေ နာဂစ္ဆတိ - အကယ်၍ မလိုက် လိုအံ့၊ (ဝေဝေတိ)၊ တဿ- ထိုထေရ်၏၊ ဆန္ဒပါရှိသဒ္ဓိံ - ကို၊ အာနတ္တော- ဆောင်၍၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အား၊ ပဟောနကေ - နေထိုင် လောက်သော၊ ဖါသုကဋ္ဌာနေ- ချမ်းသာရာအရပ်၌၊ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။

အဝိပ္ပဝါသသီမာနုလာနန ကထာ

အန္ဓကဝိန္ဒာတိ - ကား၊ ရာဇဂဟဒတာ - ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ ဂါဝုတတ္ထယေ- ၃ ဂါဝုတ်တို့၏ အပေါင်းရှိသောအရပ်၌၊ (၃ ဂါဝုတ်ရှိရာအရပ်၌) အန္ဓကဝိန္ဒ နာမ- အန္ဓကဝိန္ဒမည်သောရွာသည်။ (အတ္ထိ)၊ တံ- ထို အန္ဓကဝိန္ဒရွာကို၊ ဥပ နိဿာယ-မှီ၍၊ ထေရော-ထေရ်သည်။ ဝသတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တတော-ထို အန္ဓကဝိန္ဒကျောင်းမှ၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ဥပေါသထံ- ဥပုသ်ပြုရာအရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တော- လာလသော်၊ (နဒိံ တရန္တော မနံဝုဋ္ဌော အဟောသိ-၌စပ်။) ဟိ- မှန်၊ ရာဇဂဟံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ဝန်းရံ၍၊ အဋ္ဌာရသ-တဆွဲရှစ်ရပ်ကုန်သော၊ မဟာ ဝိဟာရော- ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့သည်။ (အတ္ထိ)၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံသော ကျောင်း တိုက်ကြီးတို့သည်။ (အန္ဓကဝိန္ဒကျောင်းနှင့်တကွ) ကေသီမာ - တခုတည်းသော မဟာသီမိရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)၊ ဓမ္မဒသနာပတိနာ-တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော် မူသော အရှင်သာရိပုတြာသည်။ နေသံ-ထို ၁၀ ရပ်သောကျောင်းတိုက်ကြီးတို့၏၊ သီမာ-မဟာသီမိကို၊ ဗဒ္ဒါ- ဖွဲ့အပ်ပြီ၊ တဿာ- ကြောင့်၊ ဝေဠုဝဒန - ဝေဠုဝန် ကျောင်းတိုက်၌၊ သံဃဿ- အား၊ သာမဂ္ဂိဒါနတ္ထံ- သာမဂ္ဂိကိုပေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဂစ္ဆန္တော- လာလသော်၊ (မနံ ဝုဋ္ဌော အဟောသိ-၌စပ်။) ဣတိအတ္ထော။

နဒိံ တရန္တောတိ-ကား၊ သိပ္ပိနိယံနာမ-သိပ္ပိနိမည်သော၊ နဒိံ-ကို၊ အတိက္ကမန္တော- ဖြတ်ကျော်လသော်၊ [တရန္တောအရ ရေကူးသကဲ့သို့ ကူးရခြင်းကို ယူမည် စိုး၍ “အတိက္ကမန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။] မနံ ဝုဠော အဟောသိတိ-ကား၊ ဤသကံ- ဇဉ်ငယ်၊ (ဝုဠော - မျှောအပ်သည်။) အပ္ပတ္တ ဝုဠဘာဝေါ - မရောက်အပ်သော မျှောအပ်သည်၏အဖြစ် ရှိသည်။ (မျှောသည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်တတ်သည်။) အဟောသိ-ပြီ၊ သာနဒိ-ထို သိပ္ပိနိဖြစ်သည်။ ဂိဇ္ဈကုဋတော-ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ (ကျ၍)၊ စက္ကေန- ကြမ်းတန်းသော၊ သောတေန- ရေအယဉ်ဖြင့်၊ (ထေရံ-ထေရ်ကို) ဝဟတိကိရ-ဆောင်ယူသတတ်၊ တတ္ထ-ထိုသို့ ဆောင်ယူရာ၌၊ ဝေဂေန-လျင်သောအဟုန်ဖြင့်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာသော၊ ဥဒကံ-ကို၊ အမနသိကရောန္တော - နှလုံးမသွင်းမိသည်။ (ဟုတွာ)၊ ထေရော - သည်၊ ဝါ-ကို၊ မနံ-ဇဉ်ငယ်၊ ဝုဠော-မျှောအပ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဝုဠော- တကယ်မျှောအပ်သည်။ (တကယ်မျှောသွားသည်။) န (အဟောသိ)- ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အသ- ထို အရှင်မဟာကဿပထေရ်၏၊ ဥဒကဗ္ဗာဟတာနိ (ဥဒက+အဘိ+အာဟတာနိ)-ရေသည် ရှေးရှုတိုက်ခတ်အပ်ကုန်သော၊ စီဝရာ နိ-တို့သည်၊ အလ္လာနိ-စိုစွတ်ကုန်သည်၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။

သမ္မတာပေ၊ ဂါမူပစာရံစာတိ-ဟူသော၊ ဣမိဿာ ကမ္မဝါစာယ-ဤ ကမ္မ ဝါစာ၏၊ ဥပ္ပန္နကာလတော-ဖြစ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့အား၊ ပုရိမ ကမ္မဝါစာ-ရှေး ကမ္မဝါစာသည်၊ န ဝန္တတိ-မအပ်တော့၊ [“ထပေတွာ ဂါမိစ ဂါမူပစာရံစ” မပါသော ကမ္မဝါစာကို “ ပုရိမ ကမ္မဝါစာ ” ဟု ဆိုသည်။] ဟိ-မှန်၊ အယမေဝ-ဤ နောက်ကမ္မဝါစာသည်သာ၊ ထာဝရာ-ခိုင်မြဲသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုနီနံ-တို့အား၊ အယံ-ဤ နောက်ကမ္မဝါစာသည်၊ န ဝန္တတိ-မအပ်၊ ပုရိမာယေဝ- ရှေး ကမ္မဝါစာသည်သာ၊ ဝန္တတိ- ၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊

x x x x x x x

မနံ ဝုဠော။ ။ ဤသံ ကိစ္ဆိ မနံ အပ္ပေ၊ အဘိဓာန် (၁၁၄၈) ၌ “မနံ” သဒ္ဒါသည် ဤသံ ဤသကံပုဒ်တို့၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော နိပါတ်ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် “ဤသကံ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဝုယုတေတိ ဝုဠော၊ “ သာနဒိ ထေရံ ဝဟတိ ” ၌ မြစ်က ကတ္တားဖြစ်ပုံကို ကြည့်၍ “ ဝုဠော - မျှောအပ်သည် ” ဟု ပေး၊ “ မြစ်ရေသည် မျှောအပ် ” ဟုလို၊ “မျှောအပ်” ဆိုသော်လည်း အစဉ်အတိုင်း မျှောသွားအောင် မျှောအပ်သည်မဟုတ်၊ အနည်းငယ် ရိုင်တိုင်တိုင်ဖြစ်ရုံလေခံသာ မျှောအပ်သောကြောင့် “အပ္ပတ္တ ဝုဠဘာဝေါ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ ဝုဠဿ + ဘာဝေါ ဝုဠဘာဝေါ၊ အပ္ပတ္တော + ဝုဠဘာဝေါ ယဿာတိ အပ္ပတ္တဝုဠဘာဝေါ၊ ယောဇနာ၌ အပ္ပတ္တနေရာဝယ် “အပ္ပမတ္တ” ဟု တွေ့ရ ၏။ [အမနသိကရောန္တောဖြင့် “တန်ခိုးဖြင့် မကျော်လွန်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၏၊- ဝိမတိ၊....ဝုဠော၌ ဝဟဓာတ် တပစ္စည်း၊ ဝ၏ အ ကို ဥပ္ပိ၊ ဥကို ဒိသပ္ပိ၊ မောဂ္ဂလ္လာန် ၅ ကဏ္ဍ ၁၀၇ သူတ်။]

(ဘိက္ခုနီနံ- တို့အား၊ ပုရိမာယေဝ-သည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ-နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-
 ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနီသံဃော- သည်၊ အန္တောဂါမေ- ရွာတွင်း၌၊ ဝသတိ- နေရ၏၊
 ဧဝံ - ဤသို့ ဘိက္ခုနီဘို့အား နောက်ကမ္မဝါစာ၏ အပ်ခြင်းသည်၊ ယဒိသိယာ-
 အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သော- ထို ဘိက္ခုနီသံဃာသည်၊ တောယ ကမ္မ
 ဝါစာယ-ဤ ကမ္မဝါစာကြောင့်၊ တိစိဝရ ပရိဟာရံ-တိစိဝရိက် အစောင့်အရှောက်
 ကို၊ န လဘောယျ-မရတော့ရာ၊ စ - စင်စစ်ကား၊ အဿ- ထို ဘိက္ခုနီသံဃာ၏၊
 ပရိဟာရော- တိစိဝရိက် အစောင့်အရှောက်သည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊
 ပုရိမာယေဝ-ရှေးကမ္မဝါစာသည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုနီသံဃဿ-သည်၊
 ဝါ-၏(အတွက်)၊ ဒွေပိ- ၂ လုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သီမာယော- သိမ်တို့ကို၊
 (သမာနသံဝါသကသိမ်၊ အဝိပုဝါသသိမ်တို့ကို) လဗ္ဘန္တိ-ရအပ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-
 ထိုဘိက္ခုသိမ် ဘိက္ခုနီသိမ် ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ သီမံ-ကို၊ အဇ္ဈောတ္ထရိ
 တွာပိ - လွှမ်းမိုး၍၎င်း၊ တဿာ- ထို ဘိက္ခုသိမ်၏၊ အန္တောပိ - အတွင်း၌၎င်း၊
 ဘိက္ခုနီနံ - တို့၏၊ သီမံ- ကို၊ သမ္ပနိတံ - ၄၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဘိက္ခုနမ္ပိ - တို့၏လည်း၊
 ဘိက္ခုနီသီမာယ-၌၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ [လွှမ်းမိုး၍လည်း သမုတ်နိုင်သည်၊
 အတွင်း၌လည်း သမုတ်နိုင်သည်-ဟုလို။] ဟိ- မှန်၊ တေ- ထို ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီတို့
 သည်၊ အညမညဿ-အချင်းချင်း၏၊ ကမ္မေ-ကံ၌၊ ဝဏပူရကာ- ရိုဏ်းကိုပြည့်စေ
 တတ်ကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ကမ္မဝါစံ-ကို၊ ဝဂ္ဂံ-ဝဂ်ဖြစ်အောင်၊ (ဝဂ္ဂ
 ကံဖြစ်အောင်)၊ န ကရောန္တိ-မပြုနိုင်ကုန်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ ထပေတွာ ဂါမံစ
 ဂါမုပစာရံစ ဟူသောပါဠိ၌၊ နိဝမ နဝရာနမ္ပိ - နိဂုမ်း , မြို့တို့ကိုလည်း၊ ဂါမေ
 နေဝ - ဂါမ သဒ္ဓါဖြင့်ပင်၊ သင်္ဂဟော- သိမ်းယူခြင်းကို၊ ဝေဒိဘဗ္ဗေ-၏။

x x x x x x x

အဝိပုဝါသာ။ ။ ပါဠိတော်၌ “သာ သီမာ” နှင့် “အဝိပုဝါသာ” သည် အရတူ၏၊
 ထို့ကြောင့် ဝိပုဝသနံ-ကင်း၍နေခြင်း၊ ဝိပုဝါသော- ခြင်း၊ ဝိပုဝါသဖြင့် စိဝရဝိပုဝါသ
 ကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော နိသဂ္ဂိပါစိတ်တိုင်အောင် ကားရးစုပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊
 နတ္ထိ+ဝိပုဝါသော တောယာတိ အဝိပုဝါသာ - တိစိဝရိက်နှင့် ကင်း၍နေခြင်းကြောင့်
 သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်-ရှိကြောင်း သိ၊ [“တံ သီမံ- ထို သမာနသံဝါသက
 သိမ်ကို၊ အဝိပုဝါသံ - ကင်း၍ နေခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်၏
 မရှိကြောင်း သိပဲဟူ၍၊ သမ္ပနေယျ-သမုတ်ရ၏” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။]

ယဒိဧဝံ သိယာ။ ။ “ဧဝံ” ကို ဘိက္ခုနီနံ အယံ နဝဇ္ဇတိ-မှ “န” ကို ခြုတ်၍ စွဲပါ၊
 ဘိက္ခုနီဘို့မှာ “ထပေတွာ ဂါမံစ ဂါမုပစာရံစ” ပါသော ဤနေခံ ကမ္မဝါစာအပ်လျှင်
 ရွာနှင့် ရွာ၏ ဥပစာကိုချန်၍ သမုတ်ရသော ဤနေခံ ကမ္မဝါစာအတွက် ရွာတွင်း၌
 နေသော ဘိက္ခုနီဘို့မှာ တိစိဝရိက်သင်္ကန်းနှင့် ညဉ့်ကင်း၍နေနိုင်ခြင်းဟူသော အစောင့်
 အရှောက်ကို မရဘဲရှိပေလိမ့်မည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ထိုအစောင့်အရှောက်ကိုလည်း
 ရသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ဘိက္ခုနီဘို့အတွက် “ထပေတွာ ဂါမံစ ဂါမုပစာရံစ” ပပါသော
 ရှေးကမ္မဝါစာသာ အပ်သည်- ဟုဆို။

ဂါမူပစာရေတိ-ကား၊ ပရိက္ခိတ္တဿ- ကာရံအပ်သော ရွာ၏။ ပရိက္ခေပေါ- အကာအရံ သည်၎င်း၊ အပရိက္ခိတ္တဿ - မကာရံအပ်သော ရွာ၏။ ပရိက္ခေပေါ ကာသော-အကာအရံကို ထိုက်ရာ အရပ်သည်၎င်းတည်း။ တေသု-ထို ဂါမ ဂါမူ ပစာရတို့၌၊ အဓိဋ္ဌိတ တေစိဝရိကော - အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးသော တိစိဝရိကံ သင်္ကန်းရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပရိဟာရံ-အာပတ်မသင့်အောင်ရှောင်လွှဲကြောင်း အစောင့်အရှောက်ကို၊ န လဘတိ - မရ၊ ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ ဘိက္ခုနံ - တို့၏။ အဝိပ္ပဝါသသီမာ-သည်၊ ဂါမံစ- ကို၎င်း၊ ဂါမူပစာရံစ-ကို၎င်း၊ န ဩတ္ထရတိ- မလွမ်းမိုး၊ သမာနသံဝါသကသီမာဝ- သည်သာ၊ ဩတ္ထရတိ-၏။ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤ ၂ မျိုးသော သိမ်တို့တွင်၊ သမာနသံဝါသကသီမာ - သည်၊ အတ္တနော - ၏။ ဓမ္မတာယ-သဘောအားဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏။ (ကျယ်ပြန့်သွား၏- ဟူလို၊) အဝိပ္ပဝါသသီမာပန- သည်ကား၊ ယတ္ထ - အကြင် အရပ်၌၊ သမာန သံဝါသက သီမာ-သည်၊(အတ္ထိ)၊ တတ္ထေဝ-ထို သမာန သံဝါသကသိမ်ရှိရာ အရပ်၌သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။ ဟိ- မှန်၊ တဿာ-ထို အဝိပ္ပဝါသသိမ်၏၊ ဝိသု - သီးခြား၊ နိမိတ္တ ကိတ္တနံ-နိမိတ်ပြောပြခြင်းသည်၊ နအတ္ထိ-မရှိ၊[သမာန သံဝါသကသိမ်၏ နိမိတ် သည်ပင် ဤအဝိပ္ပဝါသ သိမ်၏ နိမိတ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။] တတ္ထ-ထို ၂ မျိုးသော သိမ်တို့တွင်၊ အဝိပ္ပဝါသာယ- အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို၊ သမ္ပတိကာလေ-သမုတ်ရာ အခါ၌၊ ဂါမော-သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အကယ်၍ရှိအံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ တံ-ထိုရွာကို၊ သာ-ထိုအဝိပ္ပဝါသသိမ်သည်၊ န ဩတ္ထရတိ-မလွမ်းမိုး၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သီမာယ- ကို၊ သမ္မတာယ-သမုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ပစ္စာ-နောက်၌၊ ဂါမော - သည်၊ သစေ နိဝိသတိ-အကယ်၍ တည်နေအံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ သောပိ-ထိုနောက်မှ တည်သော ရွာသည်လည်း၊ သီမာသင်္ချမေဝ-သိမ်ဟူသော အရေအတွက်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

စ-ဆက်၊ ပစ္စာ-၌၊ နိဝိဋ္ဌော-တည်သောရွာသည်၊ (သီမာသင်္ချမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ) ယထာ-ရောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဌမံ- စွာ၊ နိဝိဋ္ဌဿ-တည်ပြီးသော ရွာ၏။ ပစ္စာ - ၌၊ (သိမ်သမုတ်ပြီးရာ ကာလ၏နောက်၌၊) ဝနိတပုဒေသောပိ- တိုးချဲ့အပ်သော အရပ်သည်လည်း၊ သီမာသင်္ချမေဝ- သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ- ၏။ သီမာ သမ္ပတိကာလေ-၌၊ ဂေဟာနိ-အိမ်တို့ကို၊ သစေပိ ကတာနိ-အကယ်၍မူလည်း ဆောက်လုပ်အပ်ပြီး ကုန်အံ့၊ ပဝိသိဿာမ- အိမ်သို့ဝင်ကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာလယောပိ-အလိုဆန္ဒသည်လည်း၊(သစေပိ)အတ္ထိ-အကယ်၍မူလည်း ရှိအံ့၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မနဿာ -တို့သည်၊ အပ္ပဝိဋ္ဌာ-မဝင်ရကုန်သေး သည်၊(သစေ)ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ- သော်၊ သေ(ဧသော)- ဤ ရွာသစ် သည်၊ အဂါမောယေဝ-ရွာ မဟုတ်သေးသည်သာ၊ (ဤသို့လှမ်းစပ်။)....ဝါ- တနည်း၊ ပေါရာဏကဂါမံ-ရှေး၌ဖြစ်သောရွာကို၊ ဝါ-ရွာဟောင်းကို၊(သာမည ကံ)၊ သဂေဟမေဝ- အိမ်နှင့်တကွဖြစ်သော ရွာကိုပင်၊ (ဝိသေသကံ)၊ ဆဇ္ဇေ

တွာ-စွန့်ပစ်၍၊ အညတ္တ - အခြားအရပ်သို့၊ ဂတာ - သွားကုန်သည်၊ (သစေ
 ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)၊ သေ(သော)- ဤရွာဟောင်းသည်၊ အဂါမောယေဝ-
 ရွာမဟုတ်တော့သည်သာ၊ သီမာ-သည်၊ ဩတ္ထရတိ-လွမ်းမိုး၏၊ [ရွာမဟုတ်သော
 ကြောင့် ထိုအရပ်၌ အဝိပ္ပဝါသသိမ်သည် လွမ်းမိုးနိုင်၏၊] ပန- ဆက်၊ ဧကမ္ပိ-
 တမျိုးလည်းဖြစ်သော၊ ပဝိဋ္ဌံ - ဝင်ပြီးသော၊ ကုလံဝါ - အမျိုးသည် သော်၎င်း၊
 အဂတံ- မထွက်သွားသေးသော၊ (ကုလံ)ဝါ-သည်သော်၎င်း၊ သစေ အတ္ထိ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ဂါမောယေဝ-ရွာပင်တည်း၊ သီမာ-သည်၊ န ဩတ္ထရတိ-မလွမ်းမိုး။

ဧဝဉ္စ ပန၊ ပေ၊ သမူဟန္တဗ္ဗောတိ ဣတ္ထ- ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊
 သမူဟနန္တေန-ပယ်နှုတ်လိုသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဝတ္တံ- ဝတ်တရားကို၊ ဇာနိ
 တဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ တတြံ-ထို ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ ဟူသော စကားရပ်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်
 လတံ-ကား၊ ဝတ္တံ-ဝတ္တရားတည်း၊ ခဏ္ဍသီမာယံ-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အဝိပ္ပဝါသ
 သီမာ-ကို၊ နသမူဟန္တဗ္ဗာ- မပယ်နှုတ်ထိုက်၊ တထာ-တူ၊ အဝိပ္ပဝါသ သီမာယံ-
 ၌၊ ဌတွာ-၍၊ ခဏ္ဍသီမာပိ-ကိုလည်း၊ (န သမူဟန္တဗ္ဗာ- ထိုက်၊) ပန- အနွယ်၊
 ခဏ္ဍသီမာယံ-၌၊ ဌိတေန-တည်သောရဟန်းသည်၊ ခဏ္ဍသီမာဝ-ကိုသာ၊ သမူဟ
 နိတဗ္ဗာ- ၏၊ တထာ-တူ၊ ဣတရာယ-အခြားသော အဝိပ္ပဝါသသိမ်၌၊ ဌိတေန-
 တည်သောရဟန်းသည်၊ ဣတရာ-အခြားသော အဝိပ္ပဝါသသိမ်ကို၊ (သမူဟနိ
 တဗ္ဗာ)။

သီမံနာမ- သိမ်မည်သည်ကို၊ (ဘိက္ခု - တို့သည်၊) ဒွိဟိ- ၂ ပါးကုန်သော၊
 ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သမူဟနန္တိ - ပယ်နှုတ်ကြကုန်၏၊ ပကတိ
 ယာ- ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ ခုဒ္ဒကံ - ငယ်နေသော သိမ်ကို၊ ပုန - ဖန်၊ အာဝါသ
 ဝပုနတ္ထာယ - ကျောင်းတိုက်ကို တိုးချဲ့ခြင်းအကျိုးငှါ၊ မဟတိ - ကြီးသော သိမ်ကို၊

* * * * *

ပေါရာဏကဂါမံ၊ ပေါဂတာ။ ၊ ရွာသစ် အိမ်သစ်၏ အဂါမက အမည်ရခိုက်မှ
 တပါး ရွာဟောင်း အိမ်ဟောင်း၏ အဂါမက အမည်ရခိုက်ကိုလည်း တနည်းပြလို၍
 “ပေါရာဏက ဂါမံ ” စသည့် ငိုန့်၊ “ ရွာဟောင်းကို အိမ်ပါစွန့်၍ သွားကြလျှင်လည်း
 ရွာမဟုတ်တော့ ” ဟူလို၊ အိမ်ကို မစွန့်သေးလျှင်ကား ရွာ အမည် မပျက်သေး။

ပဝိဋ္ဌံဝါ အဂတံဝါ။ ၊ ပဝိဋ္ဌံဖြင့် ရွာအသစ်ကို ပြစ်၊ ရွာအသစ်၌ တအိမ်လေခံက
 လူနေဖြစ်လျှင် ဂါမအမည် ရတော့၏၊ အဂတံဝါဖြင့် ရွာဟောင်းကိုပြစ်၊ ရွာဟောင်း၌
 (ဘေးတခုခုကြောင့် များစွာသောအိမ်သားတွေ အိမ်ကိုစွန့်ပစ်၍ ထွက်သွားကြသော်
 လည်း) တအိမ်သားတို့က မထွက်သေးလျှင် ဂါမအမည် မပျက်သေး-ဟု ပြစ်။

အဝိပ္ပဝါသ သီမာ န သမူဟန္တဗ္ဗာ။ ၊ မဟာသိမ်ကို “ အဝိပ္ပဝါသသီမာ ” ဟု
 ဆိုသည်၊ ရှေးခေတ်က မဟာသိမ်ကိုသာ များသောအားဖြင့် အဝိပ္ပဝါသသိမ်အဖြစ်ဖြင့်
 သမုတ်လေ့ ရှိကြသည်၊ ထိုမဟာသိမ်၌သာ တယူဇနာမက ကျယ်သောကြောင့် တီဝီဝရ
 အဝိပ္ပဝါသအကျိုးကို ရနိုင်သည်။.... [အဝိပ္ပဝါသသီမာတိ မဟာသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊
 တတ္ထေဝ ယေဘုယျေန အဝိပ္ပဝါသာတိ။ - ဝိပတိ။]

ကာတုံဝါ - ပြုခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ပကတိယာ - အားဖြင့်၊ မဟာတ် - ကြီးနေသော သိမ်ကို၊ ပုန-ဖန်၊ အညေသံ - အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဝါ - တို့၏၊ ဝိဟာရော ကာသဒါနတ္ထာယ - ကျောင်းတိုက်နေရာကို ပေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ ခုဒ္ဒကံ - ငယ်သော သိမ်ကို၊ ကာတုံဝါ - ငှါ၎င်း၊ (သမူဟနန္တိ) တတ္ထ - ထိုသိမ်နှုတ်ရာ၌၊ ခဏ္ဍသီမဉ္ဇ - ကို၎င်း၊ အဝိပ္ပဝါသသီမဉ္ဇ - ကို၎င်း၊ သစေဇာနန္တိ - အကယ်၍ သိကုန်အံ့၊ (ဝေ သတ်)၊ သမူဟနိတုဉ္ဇေဝ - ပယ်နှုတ်ခြင်းငှါ၎င်း၊ ဗန္ဓိတုဉ္ဇ - အသစ်ပြန်ဖွဲ့ခြင်းငှါ၎င်း၊ သက္ခိယန္တိ - စွမ်းနိုင်ကုန်လတံ့။

ပန-ဆက်၊ ခဏ္ဍသီမံ - ကို၊ ဇာနန္တော - သိကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အဝိပ္ပ ဝါသံ - ကို၊ အဇာနန္တောပိ - မသိပါကုန်သော်လည်း၊ သမူဟနိတုဉ္ဇေဝ - ငှါ၎င်း၊ ဗန္ဓိ တုဉ္ဇ - ငှါ၎င်း၊ သက္ခိယန္တိ - န်လတံ့၊ ခဏ္ဍသီမံ - ကို၊ အဇာနန္တော - မသိကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အဝိပ္ပဝါသံ ယဝ - ကိုသာ၊ ဇာနန္တော - သိကုန်လသော်၊ စေတိ ယင်္ဂဏ ဗေဒိယင်္ဂဏ ဥပေါသထာဂါရာဒိသု - စေတိယင်ပြင်၊ ဗေဒိယင်ပြင်၊ ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အစရှိကုန်သော၊ နိရာသင်္ဂဏာနေသု - ယုံမှားဘွယ်မရှိရာ အရပ်တို့၌၊ ဌတ္တာ - ၍၊ သမူဟနိတုံ - ငှါ၊ အပ္ပေဝနာမ သက္ခိယန္တိ - စွမ်းနိုင် ကုန်တန်ရာ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် စွမ်းနိုင်ကုန်တန်ရာပါသော်လည်း၊ ပဋိဗန္ဓိတုံ - တဖန် ဖွဲ့ခြင်းငှါ၊ န သက္ခိယန္တေဝ - မစွမ်းနိုင်ကုန်လတံ့သာ၊ သစေ ဗန္ဓေယျံ - အကယ်၍

x x x x x x x x +

ပကတိယာ ခုဒ္ဒကံ၊ ပေ၊ မဟာတ်ဝါ ကာတုံ။ ။ နဂိုရ်က ကျောင်းတိုက်ငယ်သဖြင့် ငယ်ငယ် သမုတ်ထားသောကြောင့် ကျဉ်းနေသော အဝိပ္ပဝါသ မဟာသိမ်ကို (ကျောင်း တိုက်ကို တိုးချဲ့လို၍) မဟာသိမ်ကိုလည်း ကြီးကျယ်အောင် သမုတ်ခြင်းငှါ မူလ မဟာ သိမ်ကို နှုတ်နိုင်၏။ [ဤစကားကိုထောက်၍ “ နဂိုရ်က ကျဉ်းနေသော ခဏ္ဍသိမ်ကို (သိမ်ကျောင်းကြီးကြီး ဆောက်လို၍) သိမ်ကိုလည်း ထပ်၍ ကျယ်ကျယ် သမုတ်ဘို့ရန် နှုတ်နိုင်၏” ဟု သိသာ၏။ ဝိသုဂါမ အမိန့်ခံ၍ သမုတ်ထားသော်လည်း အစိုးရ အဆက် ဆက်က ပြန်၍ မရုပ်သိမ်းလျှင် ဝိသုဂါမ မပျက်ပါ။ ကျောင်းကြီးကိုကား ခဏ္ဍသိမ်ကို မတိုးချဲ့ဘဲလည်း ငါမခေတ်ကို နင်း၍ ဆောက်ကောင်းကြောင်းကို ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ခဏ္ဍသီမံ အဇာနန္တော၊ ပေ၊ သက္ခိယန္တိ။ ။ စေတိယင်္ဂဏ၊ ဗေဒိယင်္ဂဏ၊ မဟာ သိမ်တွင်း၌ ဥပုသ်ပြုရန် ကျောင်းဆောင်ဟူသော ဥပေါသထာဂါရ၊ အာဒိဖြင့် ဘက္က သာလာတို့သည် အများ စုဝေးရာဖြစ်သောကြောင့် ခဏ္ဍသိမ်သမုတ်ရာဌာန မဟုတ်ကြ၊ ထိုနေရာမျိုး၌ “ခဏ္ဍသိမ် ရှိလေသလား” ဟု ယုံမှားဘွယ်မရှိ၊ ထိုနေရာမျိုးသည် မဟာ သိမ်၏တည်ရာသာ ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ခဏ္ဍသိမ်၏ အပိုင်းအခြားကို မသိဘဲ အဝိ ပ္ပဝါသ မဟာသိမ်ကိုသာ သိသောရဟန်းတို့သည် ထိုကဲ့သို့ ယုံမှားစရာ မရှိသော စေတိ ယင်္ဂဏစသည်၌ တည်၍ အဝိပ္ပဝါသ မဟာသိမ်ကို နှုတ်နိုင်စရာ ရှိသည်။

ပဋိဗန္ဓိတုံ ပန၊ ပေ၊ ကရေယျံ။ ။ အဝိပ္ပဝါသ မဟာသိမ်ကို ပြန်၍ သမုတ်ခြင်းငှါ ကား ဘယ့်နည်းနှင့်မျှ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ အကယ်၍ ထင်မိ သမုတ်လျှင် (နဂိုရ်ရှိပြီး သော ခဏ္ဍသိမ်နှင့်) ရောယှက်စေရာရှိ၏။ ထိုသို့ ရောယှက်မှုကို ပြုလျှင် နောက်ထပ် သမုတ်

ဖွဲ့ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သီမာ သမ္ဘေဒံ - သိမ်၏ ရောယှက်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊
ဝိဟာရံ-မဟာသိမ်ဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်ကို၊ အဝိဟာရံ-မဟာသိမ်ဖြစ်သော
ကျောင်းတိုက်မဟုတ်အောင်၊ ကရေယျံ-ပြုကုန်ရာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န သမူဟ
နိတဗ္ဗာ-မပယ်နှုတ်ထိုက်။

ပန-ဆက်၊ ယေ- အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ဥဘောပိ- ၂ မျိုးလုံးသောသိမ်တို့
ကိုလည်း၊ န ဇာနန္တိ-မသိကုန်၊ တေ- ထိုရဟန်းတို့သည်၊ သမူဟနိတုံ-၄၊ နေဝ
သက္ခိယန္တိ-နလတုံ၊ ဗဒ္ဓိတုံ-၄၊ န သက္ခိယန္တိ၊ ဟိ- မှန်၊ အယံ သီမာနာမ-ဤ
သိမ်မည်သည်၊ ကမ္မဝါစာယဝါ- ကမ္မဝါစာကြောင့်သော်၎င်း၊ (သိမ်နှုတ် ကမ္မ
ဝါစာကြောင့်သော်၎င်း၊) သာသနန္တရ ဓာနေနဝါ-သာသနာတော်၏ ကွယ်ခြင်း
ကြောင့်သော်၎င်း၊ အသီမာ-သိမ်မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ သီမံ-ကို၊ အဇာ
နန္တေဟိ-မသိကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မဝါစာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတုံ-၄၊
နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န သမူဟနိတဗ္ဗာ-ထိုက်၊ ပန-အန္တယ၊
သာဓကံ-ကောင်းမွန်စွာ၊ (သေသေချာချာ)၊ ဥ တွာယေဝ-သိပြီး၍သာ၊ (သိပြီး
မှသာ) သမူဟနိတဗ္ဗာစ - နှုတ်လည်း နှုတ်ထိုက်၏၊ ဗဒ္ဓိတဗ္ဗာစ - ပြန်၍လည်း
ဖွဲ့ထိုက်၏၊ ဣတိ (အယံ)-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝတ္တံ-ဝတ္တရားတည်း)။

x x x x x x x x x

အပ်သော မဟာသိမ် မအောင်ရကား နဂိရိက ဝိဟာရ (မဟာသိမ်) ကို အဝိဟာရ
(မဟာသိမ်)မဟုတ်အောင် ပြုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “ခဏ္ဍသိမ်ကိုမသိဘဲ မဟာ
သိမ်ကို မနှုတ်ပါနှင့် ” - ဟူလို။ [နဂိရိက ကံပြု၍ ဖြစ်နိုင်သော မဟာသိမ်ဝိဟာရကို
ကံပြု၍ မဖြစ်သည့်အတွက် “အဝိဟာရံ ကရေယျံ” ဟု ဆိုသည်၊ “ကျောင်းတိုက်ကြီး
ပျက်သွားသည်”ဟု မဆိုလိုပါ။]

နေဝ သမူဟနိတုံ, န ဗဒ္ဓိတုံ။ ။ နိရာသင်္ဂဖြစ်သော ဝေတိယင်္ဂဏဝသော ဌာန၌
တည်၍ နှုတ်မည်ဆိုလျှင် နှုတ်နိုင်စရာ ရှိသေးသော်လည်း မဟာသိမ်ကို ပြန်၍ဖွဲ့ခြင်း၄၊
မစွမ်းနိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “နေဝ သမူဟနိတုံ, န ဗဒ္ဓိတုံ”ဟု ဆိုသည်၊ [“ကမ္မဝါစာ
ကာတုံ”၌ သီမာဗန္ဓန (သီမာသမ္ပုတိ) ကမ္မဝါစာကို ဆိုသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “သိမ်နေရာကို သေချာစွာသိမှ နှုတ်ပါ, ထပ်၍ သမုတ်
ပါ”ဟု ဆိုသော်လည်း ယခုအခါ၌ သိမ်အသစ် သမုတ်လိုလျှင် “ရှေးက သိမ်ဟောင်း
များ ရှိခဲ့သော် ” ဟု ကြံဆ၍ သိမ်သမုတ်မည့် နေရာဝယ် ရဟန်း ၄ ပါး ထိုင်သာရုံ
ညောင်စောင်းကွက်ချ၍၎င်း, ညောင်စောင်းကွက် မချဘဲ၎င်း အချင်းချင်း မထိစေဘဲ
(ထိလျှင် သိမ် ၂ ခုရှိခဲ့သော် ရောယှက်မည် စိုးသောကြောင့် မထိစေဘဲ) မတ်မတ်
ရပ်ကာ သိမ်နှုတ် ကမ္မဝါစာကို ကံ့ယံစိရုတ်၍ သိမ်နှုတ်လေ့ရှိကြ၏၊ ထိုညောင်စောင်း
ကွက်ချသောအလေ့သည် ဝိမတိ ဋီကာဆရာတို့ လက်ထက်ကပင် ရှိခဲ့လေသည်၊ ဝိမတိ
ကြည့်ပါ။

ဂါမသီမာဒိကထာ

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဗဒ္ဒသီမာဝသေန- ဖွဲ့အပ်သော သိမ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမာနသံဝါသဉ္စ - တူသော သံဝါသကို၎င်း၊ ဧကူပေါသထဘာဝဉ္စ - တူသော ဥပုသ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အဗဒ္ဒသီမေသု - ဖွဲ့အပ်သော သိမ်မရှိကုန်သော၊ ဩကာသေသုပိ - အရပ်တို့၌လည်း၊ (ရွာ၊ တော၊ မြစ်စသော အရပ်တို့၌လည်း၊) တံ-ထိုသမာနသံဝါသ ဧကူပေါသထအဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အသမ္မတာယ၊ ပေ၊ အတ္ထပိတာယာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ဗြိ၊ တတ္ထ-ထိုအသမ္မတာယ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အတ္ထပိတာယာတိ - ကား၊ အပရိစ္ဆိန္ဓာယ - မပိုင်းခြားအပ်သော်၊ စ - ဆက်၊ ဧတ္ထ- ယံဂါမံဝါ နိဂမံဝါ ဥပနိဿာယ ဝိဟရကိဟူသောပါဠိ၌၊ ဂါမဂ္ဂဟဇဏန- ဂါမသဒ္ဓါဖြင့်၊ နဂရမ္ဘိ - သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဂဟိတမေဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ - ထိုဂါမသိမ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ [ယောဇနာ၌၊ တတ္ထကို “ဂါမ နိဂမ နဂရေသု” ဟုစွဲလေ၏၊] ယတ္ထကေ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေ - အရပ်၌၊ တဿတဿ ဂါမဿ - ထိုထိုရွာ၏၊ ဘောဇကော - ရွာစားတို့သည်၊ (ရွာသူကြီးတို့သည်၊) ဗလိ- အခွန်အတုတ်ကို၊ လဘန္တိ- နှိမ်၊ သော ငဒေသော - သည်၊ အပ္ပေါဝါ-

x x x x x x x x

သမာန၊ ပေ၊ ဘာဝဉ္စ။ ။ “သံဝါသ” ဟူသည် ဧကကမ္မ ဧကုဒ္ဒေသ သမသိက္ခာတည်း၊ ထို့ကြောင့် သမာနသံဝါသ အရ၌ ဧကုဒ္ဒေသဟူသော ဥပုသ်ကံလည်း ပါဝင်နိုင်၏။ သို့သော် “ဥပေါသထ” ဟု သီးခြားယူထားသောကြောင့် ဂေါဗလိဗဒ္ဒနည်းအားဖြင့် သမာနသံဝါသအရ ဥပုသ်ကံမှတစ်ပါး အခြားကံများကိုသာ ယူရတော့သည်။ [ဥပေါသထဿ ဝိသံ ဂဟိတတ္ထာ အဝသေသကမ္မဝသေန သမာနသံဝါသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။—ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ သိမ်သမုတ် ကမ္မဝါစာ၌လည်း “သမာနသံဝါသံ ဧကူပေါသထံ” ဟု ရှိ၏။ ထိုပါဠိ၌ “ဥပေါသထ” ကို သီးခြားယူရခြင်းသည် သိမ်သမုတ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုက ဥပုသ်ကံကို အခြေခံပြု၍ ဖြစ်လာသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုကမ္မဝါစာ၌လည်း “ဧကူပေါသထံ” ဖြင့် ဥပုသ်ကံကို သီးခြားယူပြီးဖြစ်၍ “သမာနသံဝါသ” အရ ကြွင်းသောကံများကိုသာ ယူရတော့သည်—ဟု မှတ်ပါ။

အတ္ထပိတာယ။ ။ ပါဠိတော်၌ “အသမ္မတာယ ဘိက္ခဝေ သီမာယ အတ္ထပိတာယ” ဟု ရှိ၏။ ထိုသီမာယသည် ရှေ့လည်း၎င်း၊ နောက်လည်း၎င်းသော ကာကောလောကနနည်းဖြစ်ရကား “သီမာယ—အပိုင်းအခြားကို၊ အတ္ထပိတာယ—မထားအပ်သော်” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးရမည်။ “မထား” ဆိုသည်မှာ “မပိုင်းခြား” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် “အပရိစ္ဆိန္ဓာယ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ [အပရိစ္ဆိန္ဓာယာတိ ဗဒ္ဒသီမာဝသေန အကတာရိစ္ဆေဒါယ။—ဋီကာ။]

ကျဉ်းငယ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ မဟန္တာဝါ- ကျယ်သည်မူလည်း၊
 (ဟောတု)၊ ဂါမသီမာတွေဝ-ဂါမသိမ်ဟူ၍သာ၊ (ရွာအပိုင်းအခြားဟူ၍သာ၊)
 သန့်-သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ နဂရနိဂမ သီမာသုပိ- တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော- တည်း၊
 ကေသို့ယေဝ-တခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဂါမခေတ္တ-၌၊ ကေ-သော၊ ယမ္ဗိပဒေသံ-
 အကြင် အရပ်ကိုလည်း၊ (ဒေတိ-၌စပ်၊) အယံ- ဤအရပ်သည်၊ ဝိသုံ-သီ ခြား၊
 ဂါမော - ရွာသည်၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ ဣတိ - သို့၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ - ပိုင်းခြား၍၊
 ရာဇာ- သည်၊ ကဿစိ - တစုံတယောက်အား၊ ဒေတိ- န၊ သောပိ- ထိုအရပ်

x x x x x x x x

ဗလိ° လဘန္တိ။ ။ ဤစကားကို ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုသည်။ အခွန်အတုတ်ရသည်
 သာ များ၏။ သို့သော် အခွန်မရစေကာမူ အစိုးရတို့က “ ဤမျှကျယ်သော အရပ်ကို
 ဂါမတခု ” ဟု သတ်မှတ်ထားလျှင် ထိုအရပ်တွင် ပါဝင်နေသော ရေကန် ရေမြောင်း
 သုသာန် တောင် စသော ဝတ္ထုနှင့်တကွ အားလုံး ဂါမအမည်ရသည်။ (ဇာတဿရ
 အိုင်၊ ဆားငံချောင်းတို့ကား ထိုဂါမ၌ ရှိသော်လည်း ထိုဂါမသိမ်တွင် မပါဝင်ကြ၊)
 [ရာဇာဒီဟိ အပရိစ္ဆိန္ဒဘူမိဘာဂေါ ဟိ သဗ္ဗောဝ (ထပေတွာ နဒီ လောဏိ ဇာတ
 သရေ) ဂါမသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ - ဝိမတိ။]

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ “ဘောဇကော ဗလိ° လဘန္တိ” ကို ထေခက်၍ ရွာငယ် ၂ ရွာ
 ၃ ရွာ စသည်ကို ရွာသူကြီးတယောက်ထည်းက အုပ်ချုပ်လျက် အခွန်ရရာ၌ ထိုရွာငယ်
 အစုကိုပင် “ ဂါမခေတ်တခုထည်း ” ဟု အများပင်ယူကြ၏။ ထို့ပြင် “ဝိသုံဂါမ အမိန့်
 ခံရာ၌လည်း ထိုရွာသူကြီးကအမိန့်ခံ၍ ရွာသီးခြားရစေကာမူ ထိုဂါမခေတ်တခုထည်း
 တွင် ပါဝင်သောကြောင့် ဝိသုံဂါမ မဖြစ်” ဟု ယူကြ၏။ ထိုသို့ယူရာ၌ အခွန်ခွဲခြားခြင်း၊ မရ
 ခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်။ “ ရွာတရွာ ” ဟု ပိုင်းခြား၍ ထားခြင်းကသာ လိုရင်းဖြစ်
 သည်ကို ဝိမတ်ဒီကာစကားဖြင့် ယုံမှားကင်းနိုင်ကြပါစေ။

ဝိမတိ။ ။ ဗလိ° လဘန္တိတိ ဣဒံ ယေဘုယျန ဝတ္တံ၊ အယံ ဂါမော ဧတ္ထကော
 ကရိသဘာဂေါတိ အာဒိနာ ပန ရာဇာဏ္ဍေသု အာရောပိတေသု ဘူမိဘာဂေသု၊ ပေ၊
 သောပိ ဂါမသီမာဒေဝ၊ ဤဒီကာ၌ “ဤရွာသည် ဤရွာမျှ ကရိသကျယ်၏” ဟု သတ်မှတ်
 ထားရာအရပ်ကို “ဂါမသီမာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် မင်းတို့သည် ၂ ရွာ ၃ ရွာသည်
 ပေါင်း၍ “ဤရွာသည် ဤရွာမျှ ကျယ်သည်” ဟု မသတ်မှတ်ကြ၊ တရွာထည်းကိုသာ
 သတ်မှတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သူကြီးတပိုင် ၂ ရွာ ၃ ရွာကို “ ဂါမခေတ်တခု၊ ဂါမသိမ်
 တခု ” ဟု ယူခြင်းကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

နဂရ၊ ပေ၊ ဒေဝဝနယော။ ။ “ဂါမံဝါ နိဂမံဝါ” ဟု ဂါမနှင့် နိဂမကိုမှတ်၍
 မိန့်တော်မူသော်လည်း နဂရကိုပါ ဂါမ သဒ္ဓါဖြင့် သိမ်းယူပါ - ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့
 သိမ်းယူအပ်သော နဂရလည်း မြို့ပိုင်တယောက် သို့မဟုတ် မြို့သူကြီးတယောက်၏
 ပိုင်ခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်။ အစိုးရတို့က “ မည်သည့်အရပ်သည် မည်သည့်မြို့ ” ဟု
 သတ်မှတ်ထားလျှင် ထိုအရပ်သည် နဂရတခုပင်၊ ထိုနဂရတခု၌ ရပ်ကွက်အလိုက် သူကြီး
 အရပ်အုပ်တို့၏အုပ်ချုပ်ရာ တကွက်ကို “သီးခြားဂါမသိမ်” ဟု မယူသင့်၊ နိဂမံလည်း
 နည်းတူ၊ နိဂမံ မြို့တို့၏ လက္ခဏာကို သံသယရှိသော ကုလသူသနသိက္ခာပုဂံ၌ ပြခဲ့ပြီ။

သည်လည်း၊ ဝိသုံ - သီးခြား၊ ဂါမသီမာ - ဂါမသိမ်သည်၊ ဟောတိယေဝ-
သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သာစ-ထို ဝိသုံဂါမသိမ်သည်၎င်း၊ ဣတရာ- ဝိသုံ
ဂါမသိမ်မှအခြားကုန်သော၊ ပကတိဂါမ နဂရ နိဂမသီမာစ-ပင်ကိုယ် ဂါမသိမ်၊
နဂရသိမ်၊ နိဂမသိမ်တို့သည်၎င်း၊ သီမာသဒိသာယေဝ - ဖွဲ့အပ်သော သိမ်နှင့်
တူကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ-နိဇ်၊ ပန- အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဗဒ္ဓသိမ် မဖက်
သက်သက်၊ တိစိဝရဝိပ္ပဝါသ ပရိဟာရံ-တိစိဝရိုက် ဝိပ္ပဝါသ အာပတ်မှ စောင့်
ရှောက်ခြင်းကို၊ နလဘန္တိ-ကုန်။

ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ ဂါမန္တဝါသိနံ-ရွာနီးကျောင်း၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်းတို့၏၊
သီမာ ပရိစ္ဆေဒံ- သိမ်အပိုင်းအခြားကို၊ (ဂါမ နိဂမ နဂရဟူသော သိမ် အပိုင်း
အခြားကို၊) ဒဿေတုာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အာရညကနံ-တော၌ နေလေ့ရှိသော
ရဟန်းတို့၏၊ သီမာ ပရိစ္ဆေဒံ- ကို၊ ဒဿေန္တော- သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဂါမကေ
စေတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ဗြ၊ တတ္ထ- ထို အဂါမကေ စေ
အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အဂါမကေ စေတိ- ကား၊ ဂါမ နိဂမ နဂရသီမာဟိ-
ဂါမသိမ် နိဂမသိမ် နဂရသိမ်တို့ဖြင့်၊ အပရိစ္ဆန္တေ- မပိုင်းခြားအပ်သော၊ အဋ္ဌဝိ
ပ္ပဒဿေ- တောအုပ်အရပ်၌၊ (ဘိက္ခု- သည်၊ စေ ဝသတိ- အကယ်၍ နေအံ့၊)
အထဝါ - ကား၊ အဂါမကေစေတိ - ကား၊ ဝိဇ္ဇာဒုဝိသဒ္ဓိသေ- ဝိဇ္ဇာတောနှင့်
အလားတူသော၊ အရည-တောကြီး၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ (စေ)ဝသတိ-အံ့၊ အထ-

x x x x x x x x

ဝိသုံ ဂါမသီမာ။ ။ ပြုအပ်ခဲ့သော ဂါမခေတ်တခေတ်ထည်းမှ ရပ်ကွက်တခုကို
ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍ “ ဤအရပ်သည် ဂါမခေတ်မှ သီးခြားရွာတခုဖြစ်စေ” ဟု အစိုးရ
မင်းက (ပေးနိုင်သော အာဏာရှိသူ အစိုး ရက) တစုံတယောက်အား ပေးလျှင်လည်း
ရပ်ကွက်သီးခြားတခု ဖြစ်ရကား အခြားဂါမသည် ဂါမသိမ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤရွာကလေး
လည်း ဝိသုံဂါမသိမ်ဖြစ်တော့၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဂါမခေတ်တခု၌ ရှိသမျှရဟန်းများသည် တနေရာ၌စု၍ လိုရာကံကို
ပြုနိုင်သကဲ့သို့ ဝိသုံဂါမ အမိန့်ရ၍ သီးခြား ဂါမသိမ်ဖြစ်နေသော ထိုရပ်ကွက်ကလေး၏
အတွင်း၌လည်း သိမ်မသမုတ်ဘဲပင် ဥပုသ်ကံ ဥပသမ္ပဒကံစသော အလိုရှိရာကံများကို
ပြုနိုင်၏။ သို့သော် ထို ဝိသုံဂါမသည် ဆိုင်ရာအစိုးရတို့က ပြန်၍ရုပ်သိမ်းလျှင် ဂါမတခု
မဟုတ်ဘဲ ပျက်ပြယ်နိုင်သောကြောင့် ထိုဝိသုံဂါမကို ထပ်၍ ဗဒ္ဓသိမ် (ကမ္မဝါစာဖြင့်
ဖွဲ့အပ်သောသိမ်) ပြုလုပ်ရသည်။ ထိုဗဒ္ဓသိမ်ကား ဝိသုံဂါမကိုရုပ်သိမ်း သွားသော်လည်း
မပျက်ပြယ်တော့။

ဝိဇ္ဇာဒုဝိသဒ္ဓိသေ။ ။ ပဌမပြုအပ်သော တောသည် သာမည တောတည်း၊ ထို
တော၌ သတ္တန္တန္တရ ရနိုင်လျှင် သိမ်ဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ပဌမနည်းကို ဖွင့်သည်။
ဝိဇ္ဇာတောကား တောကြီးတည်း၊ ထိုတောကြီး၌ သတ္တန္တန္တရမရမရှိ ကေန်ရနိုင်သည်။
ထို့ကြောင့် ထိုနည်းကို ဒုတိယဖွင့်ပြန်သည်။ ဝိဇ္ဇာဒုဝိဇ် ဝစနတ္ထကို ကင်္ခါဘာသာဒီကာ
နိဒါနုဒ္ဓေသ သိမ်အခင်း၌ ပြထားပြီ။

ထိုသို့ နေရာအခါ၌၊ အဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဌိတကာသတော-တည်ရာအရပ်မှ၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ သတ္တ- ၇ ခုကုန်သော၊ အပ္ပန္နရာ- အပ္ပန္နရတို့သည်၊ သမာန သံဝါသကသီမာ - သမာန သံဝါသကသိမ်တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ အယံ သီမာ-ဤ သတ္တပ္ပန္နရသိမ်သည်၊ တိစီဝရ ဝိပွဝါသပရိဟာရဗြ-တိစီဝရ ဝိပွဝါသ အစောင့်အရှောက်ကိုလည်း၊ လဘတိ- ၏၊ တတ္ထ - ထို သမန္တာ သတ္တပ္ပန္နရာ ဟူသောပါဌ်၌၊ ဧကံ-သော၊ အပ္ပန္နရံ- အပ္ပန္နရသည်၊ အဋ္ဌဝိသတိ ဟတ္ထပ္ပမာ ကံ - ၂၀ တောင် ပမာဏရှိသည်၊ ဟောတိ၊ မဇ္ဈ - အလယ်၌၊ ဌိတဿ - တည်သောရဟန်း၏၊ သမန္တာ-၌၊ သတ္တ-၇ ခုကုန်သော၊ အပ္ပန္နရာ - တို့သည်၊ ဝိနိဗ္ဗေဓေန- ထုတ်ချင်း ထွင်းသောအားဖြင့်၊ စုဒ္ဒသ - ၁၄ ခုကုန်သော အပ္ပန္နရ တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒွေ- ၂ ဘက်ကုန်သော၊ သံဃာ - တို့သည်၊ ဝိသု - သီးခြား၊ ဝိနယကမ္မာနိ - ဝိနည်းကံတို့ကို၊ သစေ ကရောန္တိ - နအံ၊ (ဧဝံ ကရောန္တေသု- နလသော်၊) ဒွိန္ဒ- ၂ ခုကုန်သော၊ သတ္တပ္ပန္နရာနံ- တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ အညံ- အခြားသော၊ ဧကံ- သော၊ သတ္တပ္ပန္နရံ - ကို၊ ဥပစာရတ္ထာယ- ဥပစာ အကျိုးငှါ၊ ထပေတမ္ပ-ထားရာ၏၊ (သီမန္တ ရိက်အဖြစ်ဖြင့် ထားရ၏၊) သေသာ- ကြွင်းသော၊ သတ္တပ္ပန္နရ သီမကထာ- ကထာကို၊ မဟာဝိဘင်္ဂ- ဘိက္ခု မဟာ ဝိဘင်း၌၊ ဥဒေါသိတ သိက္ခ-ပဒဝဏ္ဏနာယံ - ဥဒေါသိတ သိက္ခာပုဒ်၏အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ ဝဟေတဗ္ဗာ- ယူထိုက်၏။

သဗ္ဗာ ဘိက္ခဝေ နဒီ အသီမာတိ-ကား၊ ယာကာစိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ နဒီလက္ခဏာပုတ္တာ- မြစ်၏လက္ခဏာသို့ရောက်သော၊ နဒီ-သည်၊ (“အသီမာဝ ဟောတိ”၌စပ်၊) နိမိတ္တာနိ- ကျောက်စသော နိမိတ်တို့ကို၊ ကိတ္တတ္တာ-၍၊ တေ- ဤမြစ်ကို၊ ဗဒ္ဓသီမံ-ဗဒ္ဓသိမ်ကို၊ ကရောမ - နအံ၊ ဣတိ - သို့ကြံ၍၊ ကတာ- ပြုအပ်သည်၊ (သမာနာ)ဝိ-သော်လည်း၊ အသီမာဝ-ဗဒ္ဓသိမ်မဟုတ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သာ - ထို မြစ်သည်၊ အတ္တနော - ၏၊ သဘာဝေနဝ- သဘာအားဖြင့်သာ၊ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ- ဗဒ္ဓသိမ်နှင့်တူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧတ္ထ- ဤမြစ်၌၊ သမ္ပံ-သော၊ သံဃကမ္ပံ-ကို၊ ကာတံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ သမုဒ္ဒဇာတဿရ သုဝိ-သမုဒြာ၊ ဇာတဿရအိုင်တို့၌လည်း၊ ဧသေနယော-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသမုဒ္ဒဇာတဿရတို့တွင်၊ (ယော- အကြင် အိုင်သည်၊) ယေန ကေနစိ- အမှတ် မရှိ တစုံတယောက်သည်၊ ခဏိတွာ- တူး၍၊ (အယုတ်ဆုံး ဝက်စသော တိရစ္ဆာန်သော်မှ တူး၍၊) အကတော- ပြုအပ်သည် မဟုတ်သော၊ သယံဇာတ သောဗ္ဗာ - အလိုလိုဖြစ်သော ထူးအိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သမန္တတော - မှ၊ အာဂတေန-လားသာ၊ ဥဒကေန-ဖြင့်၊ ပုရိတော-ပြည့်သည်၊ (ဟုတွာ)တိဋ္ဌတိ- တည်၏၊ (သော-ထို အိုင်သည်၊) ဇာတဿရောနာမ-မည်၏၊ [ဇာတဿရပုဒ်၊ သောဗ္ဗပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထကို ကင်္ဂါဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီး]

ဝေဝံ- ဤသို့၊ နဒိသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ - တို့၏၊ ဗဒ္ဒသီမဘဝံ - ဗဒ္ဒသီမတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော် မူပြီး၍၊ ပုန-ဖန်၊ တတ္ထ-ထို နဒိသမုဒ္ဒ ဇာတဿရတို့၌၊ အဗဒ္ဒသီမာပရိစ္ဆေဒံ - အဗဒ္ဒသီမ အပိုင်းအခြားကို၊ ဒဿေ နန္ဒော-သည်၊(ဟုတွာ)၊ နဒိယာဝါ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိ-ကို၊(ဘဝဝါ)အာဟ- ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုနဒိယာဝါ ဘိက္ခဝေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယံ မဇ္ဈိမဿ၊ပေ၊ ဥဒကုက္ခေပေါတိ - ကား၊ ယံ ဌာနံ - အကြင် အရပ်ကို၊ မဇ္ဈိမဿ - အားအစွမ်း အားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏၊သမန္တတော-၌၊ ဥဒကုက္ခေ ပေန- ရေ၏ကျရာအရပ်ဖြင့်၊ (ရေတကျဖြင့်၊) ပရိစ္ဆိန္ဒံ - ပိုင်းခြားအပ်ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ ကထံ - အဘယ် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဘယ်ပုံဘယ်နည်းအားဖြင့်၊) ဥဒကံ- ကို၊ ဥက္ခိပိတဗ္ဗံ- မြောက်၍ ပစ်ချထိုက်သနည်း၊ ယထာ- အကြင် အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ အက္ခရတ္တာ-ကြွေအန်ကြူးသူတို့သည်၊ ဒါရုဂ္ဂံ-သစ်သားဂေါလီ လုံးကို၊ ဒိပန္နိ-ပစ်ချကြကုန်၏၊ ဝေဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကြွေအန် ကစား သမားတို့၏ သစ်သားဂေါလီလုံးကို ပစ်ချပုံနည်းအားဖြင့်၊) ဥဒကံဝါ- ကိုသော် ၎င်း၊ ဝါလိကံဝါ- သဲကိုသော်၎င်း၊ ဟတ္ထေန- ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ထာမ မဇ္ဈိ မေန-အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော၊ ပုရိသေန- သည်၊ သဗ္ဗ ထာမေန-အလုံးစုံသော အားအစွမ်းဖြင့်၊ (အားကုန်လွှဲသဖြင့်၊) ဒိပိတဗ္ဗံ-ပစ်ချ ရာ၏၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ ဝေဝံ-ဤသို့၊ ဒိတ္တံ-ပစ်ချအပ်သော၊ ဥဒကံဝါ-သည် သော်၎င်း၊ ဝါလိကံဝါ-သည်သော်၎င်း၊ ပတတိ-ကျ၏၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ဧကော-သော၊ ဥဒကုက္ခေပေါ - ဥဒကုက္ခေပတည်း၊ တဿ - ထို ရေတကျ၏၊ အန္တော-၌၊ ဟတ္ထပိသံ-ကို၊ ဝိဇဟိတွာ-စွန့်၍၊ ဌိတော-တည်သောရဟန်းသည်၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကောပေတိ- ပျက်စေနိုင်၏၊ ယာဝ-လောက်၊ ပရိသာ-သည်၊ ဝနုတိ- တိုးပွား၏၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊(ပရိသတ်တိုးပွားသမျှ၊) သီမာပိ-ဥဒကုက္ခေပ သိမ်သည်လည်း၊ ဝနုတိ - ၏၊ ပရိသပရိယန္တတော- ပရိသတ်အစွန်မှ၊ ဥဒကု က္ခေပေါယေဝ-ရေ၏ကျရာအရပ်သည်သာ၊(ရေတကျအရပ်သည်သာ၊)ပမာဏံ- ပမာဏတည်း၊ ဇာတဿရသမုဒ္ဒေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော- တည်း။

x x x x x x x x

ယံ၊ပေ၊ပရိစ္ဆိန္ဒံ။ ။ယံဖြင့် ဌာနံကိုစွဲ၍ “ပရိစ္ဆိန္ဒံ” ဟု ကြိယာပုဒ်ထည့်စေလိုသည်၊ ဥဒကုက္ခေပေါ၌လည်း အာသည် နာဝိဘတ်၏ ကာရိယဟု သိစေလို၍ “ဥဒကုက္ခေပေန” ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဥက္ခိပိတ္တာ+ဒိပိယတိ ဧတ္တာတိ ဥက္ခေပေါ-မြောက်၍ ပစ်ချအပ်ရာအရပ်၊ ဥဒကဿ-ရေ၏၊ ဝါ=ကို၊ ဥက္ခေပေါ-အရပ်တည်း၊ ဥဒကုက္ခေပေါ-ရပ်။]

ယာဝ ပရိသာ၊ပေ၊ဝနုတိ။ ။ရဟန်းများ စုဝေးမိသောအခါ သဲ ရေတို့ကို ပစ်ချ ပြီးမှ ဥဒကုက္ခေပသိမ် ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ သဲတကျ ရေတကျ ခန့်မှန်းချက် အရပ်အတွင်း ဝယ် အလိုလို သိမ်ဖြစ်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် “ကံပြုမည်” ဟု စီစဉ်၍ နေစဉ် နေ့ကထပ် သံဃာများတိုး၍လာလျှင် သိမ်သည် အလိုလို ကျယ်ဝန်းသွား၏။

စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ နဒီ သမုဒ္ဒ ဇာတဿရတို့တွင်၊ နဒီ- သည်၊ နာတိဒီဃာ- မရှည်လွန်းသည်၊ သစေဟောတိ၊ ပဘဝတော-စ၍ ဖြစ်ရာအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ မုခဒ္ဒါရာ-မြစ်ပေါက်ဝတိုင်အောင်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော မြစ်အရပ်တို့၌၊ သံဃာ- သည်၊ (သစေ) နိသီဒတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဥဒကုက္ခေပသီမာ ကမ္မံ- ဥဒကုက္ခေပသိမ်ကို ပြုဘွယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သကလာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ နဒီ - သည်၊ ဧတသံဃေဝ ဘိက္ခုနံ - ဤရဟန်းတို့အားသာ၊ ပဟောတိ - လောက်၏။ [“ဟောတိ” ရှိလျှင် “တို့၏အတွက်သာ” ဟု ပေး။]

ပန- ဝါဒန္တရ၊ မဟာသုမတ္ထေရေန-သည်၊ ယောဇနံ - တယူဇနာတိုင်တိုင်၊ ပဝတ္တမာနာယေဝ-စီးသောမြစ်သည်သာ၊ နဒီ-မြစ်တည်း၊ တကြာပိ- ထို တယူ ဇနာတိုင်တိုင် စီးသောမြစ်၌လည်း၊ ဥပရိ - အထက်ရေညာ၌၊ အဒ္ဓယောဇနံ- ယူဇနာဝက်ကို၊ ပဟာယ- ၍၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်ရေအစုန်၌၊ အဒ္ဓယောဇန- ယူဇနာဝက်၌၊ ကမ္မံ - ကို၊ ကာတံ ဝန္တတိ၊ ဣတိ- သို့၊ ယံ - အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ မဟာပဒုမတ္ထေရေနေဝ- သည်ပင်၊ ပဋိက္ခိတ္တံ- ပယ်မြစ်အပ်ပြီ၊ (“သုများမဟုတ်၊ ဆရာတူ တပည့်ဖြစ်သော မဟာပဒုမထေရ် သည်ပင် ပယ်အပ်ပြီ” ဟူလို၊) ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဘဂဝ တာ-သည်၊ တိမဏ္ဍလံ-ပုဆစ် ဒူးဝန်း ၂ ဖက်ချက်ဟူသော ၃ ပါးသော အဝန်း အဝိုင်းကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးလွှမ်း၍၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တပါးပါး သော အရပ်၌၊ ဥတ္တရန္တိယာ - ဖြတ်ကူးသွားသော၊ ဘိက္ခုနိယာ - ၏၊ အန္တရ ဝါသကော-သင်းပိုင်ကို၊ တေမိယတိ-စွတ်အပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နဒီယာ- ၏၊ ဣဒံ ပမာဏံ- ကို၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ယောဇနံဝါ- တယူဇနာဟူ၍၎င်း၊ အဒ္ဓယောဇနံဝါ - ယူဇနာဝက်ဟူ၍၎င်း၊ န ဝုတ္တံ - ဟောတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဣမဿ သုတ္တဿ-ဤ တံမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာစသော ပါဠိတော်၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏာ-ဆိုအပ်ပြီးသောလက္ခဏာ ရှိသော၊ ယာ နဒီ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿာ- ထိုမြစ်၏၊ ပဘဝတော - မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ သံဃကမ္မံ- ကို၊ ကာတံ-၎င်း၊ ဝန္တတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ဆို၍၊ (ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ။)

ပန-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤမြစ်၌၊ ဗဟု-န်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဝိသုဝိသု-အသီး အသီး၊ ကမ္မံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-န်အံ၊ (ဝေံ ကရောန္တသု-န်လသော်၊) သဗ္ဗေ

x x x x x x x x

သဗ္ဗတ္ထ၊ ပေ၊ သီမာကမ္မံ နတ္ထိ ။ ။ သဗ္ဗတ္ထ သံသော နိသီဒတိတိ ဟတ္ထပါသံ အဝိ ဇဟိတွာ နိသီဒတိ၊ ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ နတ္ထိတိ ယသ္မာ သဗ္ဗောပိ နဒီပဒေသော ဘိက္ခု ဟိ အဇ္ဈောတ္ထဇော၊ တသ္မာ သမန္တတော နဒီယာ အဘာဝါ ဥဒကုက္ခေပပယောဇနံ နတ္ထိ၊ - သာရတ္ထ၊ မြစ်တစင်းလုံး သံသာတို့ဖြင့် ပြည့်နေရကား ပတ်ဝန်းကျင်၌ မြစ်ရေ မရှိသောကြောင့် ဥဒကုက္ခေပ မပြုလုပ်ဘဲ (ရေတကျ မပြုလုပ်ဘဲ) အလိုလို သိပ်မြစ်နေ သောကြောင့် “ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ နတ္ထိ” ဟု ဆိုသည်။

ဟိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ အတ္တနောစ- မိမိ၏၎င်း၊ အညသံစ-အခြား
 ရဟန်းတို့၏၎င်း၊ ဥဒကုက္ခေပ ပရိစ္ဆေဒဿ-ဥဒကုက္ခေပ အပိုင်းအခြား၏၊ အန္တ
 ရာ-အကြား၌၊ အညော - သော၊ ဥဒကုက္ခေပေါ- ကို၊ သီမန္တရိကတ္တာယ-သီမ
 န္တရိက အကျိုးငှါ၊ ထပေဘဗ္ဗော-၏၊ တတော- ထို ဥဒကုက္ခေပထက်၊ အဓိကံ-
 ပိုလွန်သော သီမန္တရိကအရပ်သည်၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊
 ဥုနကံ-ဥဒကုက္ခေပအောက် ယုတ်လျော့သော သီမန္တရိကအရပ်သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊
 ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ - ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ ဇာတဿရ သမုဒ္ဒေသုပိ-တို့၌
 လည်း၊ ဒေသဝနယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ နဒိယာ-၌၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကရိဿာမ-ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
 ဂတေဟိ-သွားကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊(ကာတမ္ပံ-၌စပ်၊) နဒိ- သည်၊ ပရိ
 ပုဏ္ဏာ-ရေဖြင့် ပြည့်သည်၊ သမတိတ္ထိကာ-ကမ်းနှင့် ညီမျှသော ရေရှိသည်၊ သစေ
 ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ ဥဒကသာဋီကံ-ရေသနပ်ကို၊ နိဝါသေတွာပိ-ဝတ်၍သော်
 မှလည်း၊(ပိ- ဂရဟာဇောတက၊) အန္တောနဒိယံယေဝ-မြစ်အတွင်း၌သာလျှင်၊
 ကမ္မံ-ကို၊ ကာတမ္ပံ-ပြုထိုက်၏၊(ဥဒကသာဋီကံ နိဝါသေတွာပိ အန္တော နဒိယံ
 ယေဝ ကမ္မံ ကာတံ - ငှါ၊) သစေ န သက္ကောန္တိ - အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်ကုန်အံ့၊

x x x x x x x x

အညော ဥဒကုက္ခေပေါ။ ။ “ ကံပြုသော သံဃာက ၂ နေရာ ဖြစ်နေလျှင် ဥဒ
 ကုက္ခေပသိမ် ၂ ရပ်၏ အကြား၌ ဥဒကုက္ခေပတမျိုးကို သီမန္တရိက ထားရမည် ” ဟု
 ဆိုရာ၌ ထိုမျှလောက်ကျယ်မှ သီမာသက်ရ ဖြစ်မည့်အရေး၌ တွေးတော ယုံမှားဘွယ်မရှိ
 သောကြောင့် သာမိနိ (ကျင့်ဝတ်) ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်အား
 ဖြင့် ထိုမျှလောက် မကျယ်သော်လည်း ၂ ဘက်သံဃာ၏ ဥဒကုက္ခေပ ၂ ခု ရောနှောမှု
 မရှိလျှင် အပ်သည်သာ၊ နောက်၌ “ ဥုနကံ န ဝဇ္ဇတိ ” ဟူသော စကားသည် သံဃ
 ပရိသတ်တိုးလာလျှင် ဥဒကုက္ခေပသိမ်က အလိုလိုကျယ်သွားသောကြောင့် “ သိမ်ချင်း
 ရောယှက်လေသလား ” ဟု ယုံမှားမှုကို တားခြင်းငှါသာ ဆိုအပ်သောစကားဖြစ်၏။—
 သာရတ္ထ။

ဝိမတိ ။ ။ ဝိမတိ၌ကား “ ဥဒကုက္ခေပတော ဥုနကေ ထပိတေ - သီမန္တရိက
 ထားရာ၌ ဥဒကုက္ခေပ တခုအောက် လျော့သော သီမန္တရိကကို ထားအပ်လျှင် သီမာ
 သမ္ဘေဒတော - ဥဒကုက္ခေပသိမ် ၂ ရပ် ရောစပ် သွားသောကြောင့် ကမ္မကောပေါပိ
 ဝုတ္တော ဧဝ - ကံပျက်ခြင်းကိုလည်း ဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်ဟော့၏။ ယဒဂ္ဂေနစ ဧဝံ ဝုတ္တော၊
 တဒဂ္ဂေန တတ္ထ ကောဘိက္ခုနော ပဝေသေပိ သတိ (ထိုသီမန္တရိက ဖြစ်သော ဥဒကုက္ခေပ
 သို့ ရဟန်းတပါးဝင်နေလျှင်လည်း) တဿ သီမဋ္ဌဘာဝတော ကမ္မကောပေါ ဝုတ္တော
 ဧဝ ဟောတိ ” ဟု ဆိုသည်။ ဤအဆိုမှာ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၏ အလိုကို ထောက်ခံ၍
 ဖွင့်ပြသော အဆိုဖြစ်သောကြောင့် သာရတ္ထနှင့်ဆန့်ကျင်နေသော်လည်း နောက်၌ “ ကမ္မ
 ကောပဋ္ဌာနန္တိ ဝတွာဝ ထပေသုန္တိ ဂဟေတမ္ပံ ” ဟု ဆိုပြန်သောကြောင့် သာရတ္ထနှင့်
 သဘောတူသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားလေသည်။

(ဝေံသတိ)၊ နာဝါယဝိ-လျော့သော်လည်း၊ (ဤ၌လည်း “ဝိ” ဂရဟာဇောတက) ငှတော-၍၊ ကာတမ္ပ-၏၊ ပန-ထိုသို့ လျော့တည်၍ ပြုနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဂစ္ဆန္တိ ယာ-သွားဆဲဖြစ်သော၊ နာဝါယ-၌၊ (ကမ္မံ) ကာတံ နဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့်၊ (နဝဇ္ဇတိ-နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဥဒကုက္ခေပမတ္တမေဝ-ရေကျရာအရပ်မျှသည်သာ၊ သီမာ-သိမ်တည်း၊ တံ-ထိုရေတကျအရပ်ကို၊ နာဝါ-သည်၊ သီဃမေဝ-လျင်စွာသာလျှင်၊ အတိက္ကာမေတိ-လွန်စေနိုင်၏၊ ဝေံသတိ-ဤသို့ လွန်သွားလသော်၊ အညိဿာ - ကမ္မဝါစာ ရွတ်ရာသိမ်မှ အခြားသော၊ သီမာယ-၌၊ ဥတ္တိ-ဥ တ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အညိဿာ - ဥ တ်ထားရာ သိမ်မှ အခြားသော၊ (သီမာယ-၌) အနုဿာဝနာ-ကမ္မဝါစာသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နာဝံ-ကို၊ အရိတ္တေန-ထိုးဝါးဖြင့်၊ ထပေတွာဝါ-တန့်ထား၍သော်၎င်း၊ ပါသာဏေ-ကျောက်တို့ကို၊ လမ္ပိတွာဝါ-တွဲလျားချ၍သော်၎င်း၊ (ကျောက်ချ၍ သော်၎င်း၊) အန္တောနဒိယံ-၌၊ ဇာတရုက္ခေ-ပေါက်သောသစ်ပင်၌၊ ဗဒ္ဓိတွာဝါ-ဖွဲ့ချည်၍သော်၎င်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတမ္ပ-၏၊ အန္တော နဒိယံ-၌၊ ဗဒ္ဓအနုကေပိ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော လင့်စင်၌၎င်း၊ အန္တောနဒိယံ-၌၊ ဇာတရုက္ခေပိ-၌၎င်း၊ ဌိတေ ဟိ-တည်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ကမ္မံ) ကာတံ နဝဇ္ဇတိ။ [သစ်ပင်ပေါ်တက်၍ ကံပြုရာ၌ “ဥဒကုက္ခေပ၏ အပြင်ဘက်ထွက်သော သစ်ကိုင်ပေါ်၌ကား မပြုရ” ဟု ငိုကားတို့ ဆို၏။]

ပန-ဆက်၊ ရုက္ခဿ-၏၊ သာခါဝါ- သစ်ကိုင်သည်သော်၎င်း၊ တတော-ထို သစ်ကိုင်မှ၊ နိက္ခန္တပါရောဟောဝါ - ထွက်သော မြစ်ပျဉ်းသည်သော်၎င်း၊ ဗဟိ နဒီတီရေ - မြစ်ကမ်း၏ဘေး၌၊ ဝိဟာရသီမာယဝါ - ဝိဟာရသိမ်၌ သော်၎င်း၊ (ကျောင်းတွင်းဝယ် သမုတ်ထားအပ်သောသိမ်၌ သော်၎င်း၊) ဂါမသီမာယဝါ- ဂါမသိမ်၌ သော်၎င်း၊ ပတိဌိတော - တည်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ သီမံ-ဝိဟာရသိမ်၊ ဂါမသိမ်ကို၊ သေ-ဓေတွာဝါ-သုမ်သင်ပြီး၍သော်၎င်း၊ သာခံ-

x x x x x x x x x

တံ နာဝါ၊ ဝေ၊ အတိက္ကာမေတိ။ ။ “လှေကသွားနေလျှင် ထိုလှေသည် ထို ဥဒကုက္ခေပအရပ်ကို လျင်စွာပင် လွန်စေနိုင်၏” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ ထို ဥဒကုက္ခေပ အတွင်း၌ ဝဲလှည့်သကဲ့သို့ လှေကို လှည့်လည်စေနိုင်လျှင် သွားနေတုန်းပင် ဖြစ်သော် လည်း ကံပြုနိုင်၏” ဟု သိသာ၏။—ဝိမတိ။

တသ္မာ၊ ဝေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ ဤ ဝါကျများကိုထောက်၍ “ ရေသိမ် ” ဟု ခေါ်သော ဥဒကုက္ခေပသိမ်၌ ကံပြုသောအခါ လှေကို ထိုးဝါးဖြင့်ထောက်ထား၍ဖြစ်စေ၊ လေးလံ လှသော ကျောက်တုံးကို လှေ၌ဆွဲပြီးလျှင် အောက်၌ချ၍ (ကျောက်ချ၍) ဖြစ်စေ တံပြု ကြသည်။ အောက်နိုင်ငံ၌ကား အနုကေပိကို နည်းမှီးကာ မိုမ်း ၄ လပတ်လုံး အမြဲ ရေတည်သော ရေဝ၌ ဥပုသ်ကျောင်းငယ် ဆောက်၍လည်း ဥပုသ်ပြုကြသည်။ မိုမ်း ၄ လ ရေမတည်သောနေရာ၌ကား ထို ဥပုသ်ကျောင်း မဆောက်ရ။

ကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ-ဖြတ်ပြီး၍သော်၎င်း၊ ကမ္မံ ကာတမ္မံ၊ ဗဟိ နဒီတီရေ-၌၊ ဇာတ ရုက္ခဿ- နိ၊ အန္တော နဒိယံ - ၌၊ ပဝိဋ္ဌသာခါယဝါ - ဝင်နေသောသစ်ကိုင်း၌ သော်၎င်း၊ ပါရောဟေဝါ-၌သော်၎င်း၊ နာဝံ-ကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ ကမ္မံ ကာတံ န ဝဇ္ဇတိ- မအပ်၊ ကရောန္တဟိ - ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သီမာဝါ - ကို သော်လည်း၊ သောဓေတဗ္ဗာ- နိ၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ - ဖြတ်၍မူလည်း၊ အဿ - ထို သစ်ပင်၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ပတိဋ္ဌိတဘာဝေါ-တည်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နာသေ တဗ္ဗော-ဖျက်ဆီးထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ နဒီတီရေ-၌၊ ခါဏုကံ-သစ်ပင်ကို၊ ကော နေတွာ- စိုက်၍၊ တတ္ထ - ထိုသစ်ပင်၌၊ ဗဒ္ဒနာဝါယ - ဖွဲ့ချည်အပ်သောလှေ၌၊ (ကမ္မံ ကာတံ) န ဝဇ္ဇတိယေဝ-မအပ်သည်သာ။

နဒိယံ- မြစ်တွင်း၌၊ သေတံ- တံတားကို၊ ကရောန္တိ - ပြုကြကုန်၏၊ အန္တော နဒိယံယေဝ- မြစ်အတွင်း၌ပင်၊ သေတုဝါ - သည်သော်၎င်း၊ သေတုပါဒါဝါ- တံတား၏ ခြေတို့သည်သော်၎င်း၊ (တံတားတိုင် စသည်တို့သည်သော်၎င်း၊) သစေ (ဟောန္တိ)-အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သေတုမိ-၌၊ ဌိတေဟိ-တည်သော

x x x x x x x x x

သစေပန၊ပေ၊ကမ္မံ ကာတမ္မံ။ ။ဤဝါကျကား ခဏ္ဍသိမ်နှင့် မဟာသိမ် စပ်ပုံကို ပြသော ဝါကျနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ မှန်၏-ဂါမနှင့် ဗဒ္ဒသိမ်သည် နိဿယ နိဿိတ ဖြစ်၍ သဘောတူသော (သဘာဝ) သိမ်ဖြစ်သောကြောင့် စပ်ကောင်းသကဲ့သို့ အရည နှင့် သတ္တဗ္ဗန္တရသိမ်၊ နဒီစသည်နှင့် ဥဒကုက္ခေပသိမ်တို့လည်း နိဿယနိဿိတဖြစ်သော ကြောင့် သဘာဝ ဖြစ်ရကား စပ်ကောင်း၏၊ ဂါမဗဒ္ဒတို့နှင့် ဥဒကုက္ခေပ သတ္တဗ္ဗန္တရ တို့မှာ ဝိသဘာဝဖြစ်သောကြောင့် အချင်းချင်း မစပ်ကောင်း၊ စပ်လျှင် သီမာသမ္ဘေဒ ဖြစ်သောကြောင့် သိမ်ပျက်၏၊ ထို့ကြောင့် “ သစေပန ရုက္ခဿ၊ ပေ၊ ဆိန္ဒိတွာ ကမ္မံ ကာတမ္မံ” ဟု မိန့်သည်။

ဝိမတိ ။ ။ ယထာ ဟိ ဗဒ္ဒသီမာယံ သမ္မတာ (ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ ထပ်၍ သမုတ်အပ် သော သိမ်သည်၊) ဝိပတ္တိသီမာ ဟောတီတိ တာသံ (ထိုဗဒ္ဒသိမ်တို့၏၊) အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ပန္နော န ဝဇ္ဇတိ၊ ဝေံ နဒီအာဒိသု သမ္မတာဝိ ဗဒ္ဒသီမာ ဝိပတ္တိသီမာဝ ဟောတိ တာဟိဝိ (ထိုနဒီအစရှိသည်တို့နှင့်လည်း) သဒ္ဓိံ တဿာ (ထိုဗဒ္ဒသိမ်၏၊) ရုက္ခာဒိ သမ္ပန္နော နဝဇ္ဇတိတိ သိဇ္ဈတိ၊ ဣမိနာ နယေန သတ္တဗ္ဗန္တရသီမာယ ဂါမ နဒီအာဒိဟိ သဒ္ဓိံ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ အရညာဒိဟိ သဒ္ဓိံ ရုက္ခာဒိသမ္ပန္နဿ နဝဇ္ဇဘာဝေါ ဉာတဗ္ဗော။

အန္တောနဒိယံ ပဝိဋ္ဌသာခါယ။ ။မြစ်ကမ်း၏ ဘေး (ဂါမခေတ်) ဝယ် ပေါက် နေသော သစ်ပင်၏ အကိုင်းသည် မြစ်ရေ၏ အောက် မြေပြင်ရောက်နေ စေကာမူ ထို အကိုင်း၌ လှေ၏ ကြိုးကို ချည်၍ ကံမပြုကောင်း၊ မြေမရောက်ဘဲ အပေါ်၌ ဝဲနေသော သစ်ကိုင်း၌ မချည်ကောင်းခြင်းကိုကား အထူး ဆိုဘွယ် မလို၊ မြစ်ပျဉ်း၏ မြစ်တွင်း ဝင်ရောက်နေရာ၌လည်း နည်းတူ၊ [အန္တော နဒိယံ ပဝိဋ္ဌသာခါယာတိ-နဒိယာ ပထဝီ တလံ အာဟစ္စ ဌိတာယသာခါယဝိ၊ ပဂေဝ အနာဟစ္စ ဌိတာယ၊ ပါရောဟေဝိ ဧသေဝ နယော၊ - ဝိမတိ။]

ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မံ - ကို၊ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ သေတုဝါ-သည်သော်၎င်း၊ သေတုပါဒါဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊ ဗဟိတိရေ- ကမ်းဘေး၌၊ ပတိဋ္ဌိတာ- တည်ကုန်သည်၊ သစေ(ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ကမ္မံ ကာတံ န ဝဇ္ဇတိ- မအပ်၊ (ဂါမနှင့် ရောနေသောကြောင့် မအပ်၊) သီမံ- ဂါမသိမ်ကို၊ သောဓေတွာ-၍၊ (ကမ္မံ) ကာတမ္ပံ၊ [ထို ဂါမသိမ်က ရဟန်းများကို ပင့်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဗဒ္ဒသိမ်တွင်းသို့ ဝင်နေစေခြင်း၊ ဂါမသိမ်၏ အပြင်ဘက်သို့ ထွက်နေစေခြင်းကို “သောဓေတွာ” ဟု ဆိုသည်။] အထ-သို့မဟုတ်၊ သေတုပါဒါ-တို့သည်၊ အန္တော- မြစ်၏အတွင်း၌၊ (ဋ္ဌိတာ-တည်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- နအံ၊) သေတုပန-သည်ကား၊ (အပြင်ဘက်၌ ပို၍လာသော တံတားသည်ကား၊) ဥဘိန္ဒုဗ္ဗိ- ၂ ဘက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီရာနံ- ကမ်းတို့၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဌိတော - သည်၊ [မြေ၌ မထိဘဲတည်သည်။] (ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ၊) ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

အန္တော နဒိယံ-၌၊ ပါသာဏောဝါ- ကျောက်တုံးသည်သော်၎င်း၊ (ကျောက်ဆောင်သည်သော်၎င်း၊) ဒီပကောဝါ - ကျွန်းငယ်သည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ - ရှိတတ်၏၊ တဿ-ထိုကျောံဆောင်၏၊ ဝါ- ထိုကျွန်းငယ်၏၊ ယတ္ထကံ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသံ - အရပ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ - ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ပကတိဝဿကာလေ - ပကတိ မိုဗ်းရွာရာ အခါ၌၊ (မိုဗ်းလည်း မခေါင်၊ မိုဗ်းလည်း မများအောင် ရွာရာအခါ၌၊) ဝဿာနဿ- မိုဗ်းလ၏၊ စတုသု မာသေသု- ၄ လတို့၌၊ ဥဒကံ-သည်၊ ဩတ္ထရတိ- လွှမ်းမိုး၏၊ သော-ထိုအရပ်သည်၊ နဒီ သန့်မေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ- ၏၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ အတိ ဝုဋ္ဌိကာလေ- အလွန် မိုဗ်းရွာရာအခါ၌၊ ဩယေန- ရေအယဉ်သည်၊ ဩတ္ထဇော ကာသော- လွှမ်းမိုးအပ်သော အရပ်ကို၊ န ဂဟေတဗ္ဗော - မယူထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ သော - ထိုအရပ်သည်၊ (အလွန် မိုဗ်းရွာရာအခါကျမှ ရေလွှမ်းမိုးအပ်သော အရပ်သည်။) ဂါမသီမာ သန့်မေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

နဒိတော-မှ၊ မာတိကံ-ရေမြောင်းကို၊ နိဟရန္တာ-ထုတ်ဆောင်လိုသူတို့သည်၊ နဒိယံ-၌၊ အာဝရဏံ-ရေကို တားဆီးကြောင်းဖြစ်သော တာရီးကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကြကုန်၏၊ တံ - ထို ရေကာတာရီးကို၊ ဩတ္ထရိတွာဝါ- လွှမ်းမိုး၍သော်၎င်း၊ ဝိနိဗ္ဗိဋ္ဌိတွာဝါ-ထုတ်ချင်း ထွင်း၍သော်၎င်း၊ ဥဒကံ- သည်၊ စေ ဂစ္ဆတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော၊ ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ-ရေစီးရာ အရပ်၌၊ ကမ္မံ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ (ရေကာတာရီးပေါ်၌လည်း အပ်၏။) ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ အာ ဝရဏနဝါ-ကြောင့်သော်၎င်း၊ ကောဋ္ဌကဗဒ္ဓနဝါ-ဖွဲ့အပ်သော မြေအုံ ရေကာ

* + * * * * *

အာဝရဏံ, ကောဋ္ဌကဗဒ္ဓံ ။ သစ်သားစသည်ကို ငုတ်စိုက်၍ ရေစီးမြင်းကို တားမြစ်ကြောင်း ရေကာတာကို “အာဝရဏ” ဟုခေါ်၏။ အာဝရတိ ဧတေနာတိ အာ ဝရဏံ၊ မြေစသည်ကိုဖို့၍ ခွဲဆည်းအပ်သော ရေကာတာရီးကို “ကောဋ္ဌကဗဒ္ဓ” ဟု

တာကြောင့် သော်၎င်း၊ သောတံ - ရေအယဉ်သည်။ သစေ ပစ္စိန္တိတိ - အကယ်၍ ပြတ်ခဲ့အံ့၊ ဥဒကံ-သည်။ (သစေ) န ပဝတ္တတိ-အကယ်၍ မစီးအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အပ္ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ - မစီးရာအရပ်၌၊ ကမ္မံ - ကို၊ ကာတုံ န ဝန္တတိ၊ အာဝရဏ မတ္တကေပိ - ရေကာတာ၏ အထက်၌လည်း၊ ကာတုံ န ဝန္တတိ၊ ကောစိ- အချို့ သော၊ အာဝရဏပုဒေသော-ရေကာတာရိုး အရပ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တ ပါသာဏ ဒီပကပ္ပဒေသောဝိယ- ဆိုအပ်ပြီးသော ကျေခံဆောင်၊ ကျွန်းငယ်အရပ်ကိုကဲ့သို့၊ ဥဒကန-သည်။ သစေ အဇ္ဈောတ္တရိယတိ- အကယ်၍ လွမ်းမိုးအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တတ္ထ-ထို ရေကာတာရိုးပေါ်၌၊ (ကမ္မံ ကာတုံ) ဝန္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သော- ထိုအရပ်သည်။ (ရေလွမ်းမိုးအပ်သော ထို ရေကာတာရိုးအရပ်သည်။) နဒိသရံမဝ- သို့သာ၊ ဝတ္တတိ-၏။

နဒိံ-ကို၊ ဝိနာသေတွာ-ဖျက်ဆီး၍၊ တဋ္ဌာကံ-တဖက်ဆည်ကန်ကို၊ ကရော န္တိ-န၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ပါဠိ- ကန်သင်းသည်။ ဝါ-ကို၊ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်။ (ဟောတိ-အံ့၊ နဒိံ ဝိနာသေတွာကိုပင် ထင်ရှားအောင် “ဟေဋ္ဌာပါဠိဗဒ္ဓါ” ဟု ဆိုသည်။) ဥဒကံ- သည်၊ အာဝတ္တာ-အထက်မှစီးလာ၍၊ တဋ္ဌာကံ-ကို၊ ပူရေ တွာ-ပြည့်စေ၍၊ တိဋ္ဌတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဣ-ဤတဖက်ဆည်ကန်၌၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ နဝန္တတိ၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ပာတ္တနဋ္ဌာနေ-ရေစီးရာအရပ်၌၎င်း၊ (ကမ္မံ ကာတုံ ဝန္တတိ-၌စပ်။) ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌၊ ဆဒ္ဓိတံ- စွန့်ပစ်အပ်သော၊ ဝါ- လွှဲပစ်အပ်သော၊ ဥဒကံ-သည်။ နဒိံ-သို့၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ (ရှေးဒီကာ စာအုပ်များ၌ “ဩတရိတွာ” ဟု ရှိ၏။) သန္တနဋ္ဌာနတော-စီးရာအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ စ-စ၍၎င်း၊ (ကမ္မံ ကာတုံ) ဝန္တတိ၊ [တဖက်ဆည်ကန်ကို လျှံတက်မသွား အောင် ရေလမ်းလွှဲပြောင်း၍ ပေးအပ်သောရေကို “ဆဒ္ဓိတဥဒက” ဟု ဆိုသည်။ နဒိံ ဩတရိတွာ သန္တနဋ္ဌာနတောဖြင့် “ တဋ္ဌာကနှင့် နဒိအကြားဝယ် စီးနေ သော ရေ၌ကား ကံမပြုအပ်” ဟု ပြ၏။]

ဒေဝေ - မိုဃ်းသည်။ အဝဿန္တေ - မရွှာလသော်၎င်း၊ ဟေမန္တဂိမ္မေသုဝါ- ဆောင်းအခါ နွေအခါတို့၌သော်၎င်း၊ သုက္ခနဒိယာပိ-ခြောက်သောမြစ်၌လည်း၊ (ကမ္မံ ကာတုံ။) ဝန္တတိ၊ [ရောဝတိမြစ်၌ ထိုကဲ့သို့သော အခါမျိုးဝယ် သဲသောင် ဖြစ်နေသော အရပ်တွေသည် ဥဒကုက္ခပသိမ်ဖြစ်နိုင်သော အရပ်ချည်းတည်း။]

x x x x x x x

ခေါ်၏။ ဗဇ္ဈဒေဝတိ ဗဒ္ဓေါ၊ ကောဋ္ဌကောယေဝ + ဗဒ္ဓေါ ကောဋ္ဌက ဗဒ္ဓေါ၊ [အာဝရဏေန ဝါတိ ခါဏုအာဒိ နိဇဏိတွာ ဥဒကနိဝါရဏေန၊ ကောဋ္ဌကဗဒ္ဓေန ဝါတိ မတ္တိကာဒိဟိ ပူရေတွာ ကတသေတုဗဒ္ဓေန၊ - ဝိမတိ။] မြစ်က ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းဖြစ်၍ ရေမြောင်းရှိရာ အရပ်သို့ ရေသွားစေလိုသော် အောက်ဘက်ကနေ၍ ကမ်း ၂ ဘက်အထိ ရေကာတာ ဖြင့် ဆီးလိုက်လျှင် ရေသည် မြောင်းကြီးထက်သို့ လှည့်သွား၏။ တို့သို့ သွားအောင် ကာထားလေ့ ရှိကြသည်။

နဒိတော - မှ၊ နိဟဋ္ဌမာတိကာယ - ထုတ်ဆောင်အပ်သော မြောင်းငယ်၌၊ န
 ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ သာ-ထိုမြောင်းငယ်သည်၊ ကာလန္တရေန-တပါးသောကာလ၌၊
 ဘိဇ္ဇိတွာ-ပေါက်ကွဲ၍၊ (မြစ်မှ ထွက်လာရာအရပ်၌ ပေါက်ကွဲပျက်စီး၍၊) နဒိ-
 သည်၊ သစေဟောတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ကာစိ- အချို့သော၊ နဒိ-သည်၊
 ကာလန္တရေန-၌၊ ဥပ္ပတိတွာ-လျှံတက်၍၊ [တီရာဒိ ဘိန္ဒုနဝသေန ဝိပုလာ ဟုတွာ-
 ကမ်းစသည်ကို ဖောက်ခွဲခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ကျယ်ပြန့် သည်ဖြစ်၍၊ - ဝိမတိ။] ဂါမ
 နိဂမသီမံ - ကို၊ ဩတ္ထရိတွာ - ၍၊ ပဝတ္တတိ - စီးအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ နဒိယေဝ-
 သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ (မိုဃ်း ၄ လပတ်လုံးရေတည်လျှင်
 ကံပြုကောင်း၏၊) ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရသီမံ-ကို၊ သစေ ဩတ္ထရတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊
 ဝိဟာရသီမာတွေဝ-ဟူ၍သာ၊ သင်္ချံ-သို့၊ ဝစ္ဆတိ။

သမုဒ္ဒေဝိ-၌လည်း၊ ကမ္မံ- ကို၊ ကရောန္တေဟိ-ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊
 ယံ ပဒေသံ - အကြင် အရပ်ကို၊ ဥဒ္ဓံ - အထက်သို့၊ ဝဗုန ဥဒကံဝါ- တက်သော
 ရေသည်သော်၎င်း၊ ပကတိဝိစိဝါ - ပကတိ လှိုင်းသည်သော်၎င်း၊ ဝေဂေန -
 အဟုန်ဖြင့်၊ အာဂတိာ- လာ၍၊ ဩတ္ထရတိ- လွှမ်း၏၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ (ကမ္မံ)
 ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ၊ ပန- အန္ဓယ၊ ယသ္မိံ ပဒေသေ - ၌၊ ပကတိဝိစိယော- ပကတိ
 လှိုင်းတို့သည်၊ ဩတ္ထရိတွာ-၍၊ သဏ္ဌဟန္တိ- ကောင်းစွာတည်ကုန်၏၊ သော-ထို
 အရပ်သည်၊ (သာမည)၊ ဥဒကန္တတော- ရေ၏အဆုံးမှ၊ (ရေအစမှ) ပဋ္ဌာယ-
 ၍၊ အန္တော-အတွင်းသည်၊ (ဝိသေသ)၊ သမုဒ္ဒေဝါနာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုသမုဒ္ဒရာ
 ၌၊ ဌိတေဟိ-တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မံ, ကာတမ္ပံ- နိုင်၏၊ ဥမိဝေဂေါ-
 လှိုင်း၏ အဟုန်သည်၊ သစေ ဗာဓတိ - အကယ်၍ နှိပ်စက်အံ့၊ (ကံပြုသော
 သံဃာကို နှိပ်စက်အံ့၊) (ဝေံသတိ)၊ နာဝါယဝါ - ၌သော်၎င်း၊ အနုကေဝါ-
 စင်၌သော်၎င်း၊ ဌတွာ- တည်၍၊ (ကမ္မံ) ကာတမ္ပံ၊ တေသု - ထို နာဝါ အနုက
 တို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ နဒိယံ- ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ (မြစ်၌ နာဝါ

x x x x x x x x

ဝိဟာရသီမာတွေဝ သင်္ချံ ဝစ္ဆတိ။ ။ ကျယ်ပြန့်၍လာသောမြစ်ရေသည် “ဝိဟာရ
 သီမာ” ဟု ခေါ်အပ်သော ဗဒ္ဒသိမ်ကို မိုဃ်း ၄ လပတ်လုံး လွှမ်းနေလျှင် ထိုသိမ်နေရာ
 ကို “နဒိသိမ်” ဟု ခေါ်ရမည်လော- ဟု မေးဘွယ် ရှိ၍ “ ဝိဟာရသီမာတွေဝ ” ဟု
 မိန့်သည်၊ ဤစကားအရ-ထိုသိမ်ပေါ်ဝယ် ကျောက်ချ၍ လှေသည်ပေါ်၌ ကံပြုလျှင်
 လည်း “ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ လှေတည်သည်” ဟု ဆိုရမည်၊ အကယ်၍ “ ဥဒကုက္ကေပသိမ်
 ဝယ် ကံပြုမည် ” ဟု ကြံ၍ ကျောက်ချသောအခါ အောက်၌ ဗဒ္ဒသိမ်ရှိနေပြန်လျှင် ဗဒ္ဒ
 သိမ်က ဂရုကရိန်၍ “ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ပင် ကံပြုသည်” ဟု ဆိုရပေမည်၊ သိမ် ၂ ခု ရောစပ်
 သည် ဟု မမှတ်ရ၊ သို့မဟုတ်-ကျောက်ချသော ကြိုးကသာ ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်ရောက်၍ ကံ
 ပြုသော သံဃာက ဗဒ္ဒသိမ်ပေါ်၌ မရှိဘဲ ဥဒကုက္ကေပသိမ်ပေါ်၌ ရှိနေလျှင်ကား သီမာ
 သဒ္ဓန္တဖြစ်၍ ထိုကံ ပျက်ရလိမ့်မည်။

၄၅ (ပဟာဝါ)

အနုကတုန်းက ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) ဝေဒိတဗျော-၏၊ သမုဒ္ဒေ-၌၊ ပိဋ္ဌိ ပါသာဏော-ကျောက်ဖျာသည်၊ ဟောတိ- ရှိအံ့၊ (“ပါသာဏော” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ “ကျောက်ဆောင်” ဟု ပေး၊) တံ-ထိုကျောက်ဖျာကို၊ ကဒါစိ-တရံ တခါ၌၊ ဥမိယော-တို့သည်၊ အာဂတိာ-၍၊ ဩတ္ထရန္တိ-လွမ်းကုန်၏၊ ကဒါစိ-၌၊ န ဩတ္ထရန္တိ - မလွမ်းကုန်၊ တတ္ထ - ထိုကျောက်ဖျာ၌၊ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝန္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုကျောက်ဖျာသည်၊ ဂါမသီမာသင်္ချမေဝ-သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပန- ဆက်၊ ဝီစီသု- လှိုင်းတို့သည်၊ အာဂတာသုပိ - လာကုန်သော်၎င်း၊ အနာဂတာသုပိ - မလာကုန် သော်၎င်း၊ ပကတိ ဥဒကေနေဝ - ပကတိ ရေသည်ပင်၊ (သော-ထိုကျောက်ဖျာကို၊) သစေ ဩတ္ထရိယတိ- အကယ်၍ လွမ်းမိုးအပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

ဒီပကောဝါ-ကျွန်းငယ်သည်သော်၎င်း၊ ပဗ္ဗတောဝါ- တောင်သည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ-ရှိတတ်၏၊ (သမုဒြာ၌ ရှိတတ်၏၊) သော- ထိုကျွန်းငယ်သည်၊ ဝါ-ထို တောင်သည်၊ ဒူရေ- အဝေး၌၊ မစ္ဆ ဗန္ဓာနံ-တံငါသည်တို့၏၊ အနာဂမနပထေ- သွားပြီး၍ မပြန်လာနိုင်လောက်ရာ လမ်းခရီး၌၊ (နေ့ခြင်းပြန်ခေါက်, မရောက်နိုင် လောက်ရာ လမ်းခရီး၌၊ “ဒူရေ” ကို သရုပ်ဖော်ပါသည်။) စေဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အရညသီမာ သင်္ချမေဝ-အရညသိမ် ဟူသော အရေအတွက်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ တေသံ - ထို တံငါသည်တို့၏၊ ဂမနပရိယန္တဿ - သွားခြင်း၏ အဆုံးဖြစ်သော အရပ်၏၊ ဩရတော ပန-ဤမှာဘက်၌ကား၊ ဂါမသီမာသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊ တတ္ထ-ထို ဤဘက် အရပ်၌၊ ဂါမသီမံ- ကို၊ အသောဓေတွာ- မသုန်သင်မှု၍၊ ကမ္မံ ကာတုံ နဝန္တတိ၊ သမုဒ္ဒေ-သည်၊ ဂါမသီမံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ နိဂမသီမံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဩတ္ထရိတွာ - ၍၊ တိဋ္ဌတိ- အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သမုဒ္ဒေဝါ- သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသိမ်၌၊ (မိုဃ်းလပတ်လုံး ရေလွှမ်းမိုးအပ်သော ဂါမသိမ် နိဂမသိမ်၌၊) ကမ္မံ ကာတုံ ဝန္တတိ၊ (သမုဒြာ၏ ဥဒကုက္ခေပသိမ် အဖြစ်ဖြင့် ကံပြုနိုင်သည်-

× × × × × × ×

အနာဂမန ပထေ ။ ။ ယတ္ထ တဒဟေဝ ဂန္ဓာ ပစ္စာဂန္တံ နသတ္တာ ဟောတိ၊ တာဒိသေ ပဒေသေ=အကြင်ဒီပက (သို့မဟုတ်) ပဗ္ဗတသို့ ထို တနေ့တည်း၌ပင် သွား၍ ပြန်လာခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော အနာဂမနပထေ - ဒီကာ၊ အချို့အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ “အနာဂမနပထေ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိမှ “ နတ္ထိ + အာဂမနံ ယတ္ထာတံ အနာဂမနော = သွားသူ၏ ပြန်လာခြင်း မရှိရာ (နေ့ခြင်းမပြန်နိုင်ရာ) လမ်း ” ဟု ဒီကာဖွင့်နှင့် လျော်၏၊ “ အဂမနပထေ ” ဟူသာ ရှိလျှင် “ မသွားနိုင်ရာ လမ်း ” ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် အဓိပ္ပါယ်မှန် မရ။

ဂမနပရိယန္တဿ ဩရတော ။ ။ “ သွားခြင်း၏ အဆုံးဖြစ်သော (တနေ့အတွက် အစွမ်းကုန်သွားခြင်း၏ အဆုံးဖြစ်သော) အရပ်၏ ဤဘက်အရပ် ” ဟူသည် ဒီပကနှင့် ပဗ္ဗတအရပ်တည်း၊ ထိုအရပ်ကား ဂါမသိမ်၌ ပါဝင်သည်။

ဟူလို၊) ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရသီမံ-ကို၊ သစေ ဩတ္ထရတိ-အံ၊ (ဝေံသတိ၊)ဝိဟာရ သီမာတွေဝ သင်္ချံ ဝစ္ဆတိ၊ [“ သစေ ပန၊ပေ၊ ဝစ္ဆတိ ” ဟု နဒီတုန်းကလည်း ဤစကားကို ဆိုခဲ့သည်။]

ဇာတဿရေ - ဇာတဿရအိုင်၌၊ ကမ္မံ- ကို၊ ကရောန္တေဟိပိ- ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (န ကာတမ္ပံ၌စပ်၊) ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ (မိုဃ်းလည်းမခေါင်၊ မိုဃ်းလည်း မများဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊) ဝဿကာလေ-မိုဃ်းအခါ၌၊ ဝဿေ- မိုဃ်းသည်၊ ပစ္ဆိန္ဒမေတ္တ - ပြတ်စဲကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပိဝိတုံဝါ- သောက်ခြင်းငှါ သော်၎င်း၊ ဟတ္ထံပါဒေ - လက်ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတုံဝါ - ဆေးခြင်းငှါသော်၎င်း၊ ဥဒကံ-သည်၊ န ဟောတိ-မရှိ၊ သုက္ခတိ-ခြေခံ၏၊ အယံ-ဤအရပ်သည်၊ ဇာတဿ ရော - ဇာတဿရအိုင်မည်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ ဂါမခေတ္တ သင်္ချံမေဝ- သို့သာ၊ ဝစ္ဆတိ၊ တတ္ထ - ထိုအရပ်၌၊ ကမ္မံ န ကာတမ္ပံ၊ ပန- အနွယ်၊ ယတ္ထ- အကြင် အရပ်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ - သော၊ ဝဿကာလေ- ၌၊ ဥဒကံ- သည်၊ သန္တိဋ္ဌတိ- ကောင်းစွာတည်၏၊ အယမေဝ - ဤအရပ်သည်သာ၊ ဇာတဿရော - မည်၏၊ တဿ-ထို ဇာတဿရအိုင်၏၊ ယတ္ထကေ-သော၊ ပဒေသေ-၌၊ ဝဿာနံ-မိုဃ်းလ တို့၏၊ စတုမာသေ-၄ လတို့ပတ်လုံး၊ ဥဒကံ-သည်၊ တိဋ္ဌတိ- တည်၏၊ တတ္ထ-ထို အရပ်၌၊ ကမ္မံ ကာတံ ဝန္တတိ၊ ဥဒကံ-သည်၊ ဝဋ္ဌိရံ-နက်သည်၊ သစေ(ဟောတိ၊ ဝေံသတိ၊) အနုကံ-စင်ကို၊ ဗဒ္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ တတ္ထ-ထိုစင်၌၊ ဌိတေဟိပိ-တည်ကုန် လျက်၎င်း၊ ဇာတဿရဿ-၏၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ ဇာတရုက္ခမိ- ပေါက်သော သစ်ပင်၌၊ ဗဒ္ဓ အနုကေ-ဖွဲ့အပ်သောစင်၌၊ (ဌိတေဟိပိ)-တည်ကုန်လျက်၎င်း၊ ကာတံ ဝန္တတိ၊ ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ ဇာတဿရအိုင်၌၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏ ဒီပကေ သု- ကျောက်ဖျာ ကျွန်းငယ်တို့၌၊ နဒိယံ- ၌၊ ဝုတ္တသဒိသောဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော-သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ သမဝဿကာလေ-အညီအမျှ မိုဃ်းရွာရာအခါ၌၊ (“သမဝဿ ဒေဝကာလေ”ဟု “ဒေဝ” ပါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်၊) ပဟောနက ဇာတ ဿရော- ဇာတဿရအိုင် ဖြစ်လေသောအရပ်သည်၊ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာလေဝါ- မိုဃ်း မရှိရာအခါ၌သော်၎င်း၊ ဂိမ္မ ဟေမန္တေသုဝါ- နွေအခါ ဆောင်းအခါတို့၌သော် ၎င်း၊ သစေပိ သုက္ခတိ- အကယ်၍မူလည်း ရွာကံအံ၊ နိရုဒကော- ရေမရှိသည်၊ (သစေပိ)ဟောတိ-အံ၊ (ဝေံသတိပိ-သော်လည်း၊) တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ သံဃကမ္မံ ကာတံ ဝန္တတိ၊ အနုကဋ္ဌကထာယံ- ၌၊ သဗ္ဗော- သော၊ ဇာတဿရော- သည်၊ သုဒက္ခာ-မြောက်သည်၊ အနောဒကော- ရေမရှိသည်၊ (သမာနော-သော်၊) ဂါမ ခေတ္တံ ယေဝ-သို့သာ၊ ဘဇတိ- ကပ်ရောက်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ န ဝဟေတမ္ပံ-မယုထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရေမရှိ

သော ဇာတဿရအိုင်၌၊ ဥဒကတ္တာယ-ရေအကျိုးငှါ၊ အာဝါဠိဝါ-တွင်းကိုသော်
၎င်း၊ ပေါက္ခရဏီ အာဒိနိဝါ - ၄ ထောင့်ကန် အစရှိသောကန်တို့ကို သော်၎င်း၊
(အာဒိဖြင့် တဘက် ဆည် ကန်စသည်တို့ကိုယူ၊) သစေ ခဏန္တိ- အကယ်၍ တူး
ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တံ ဌာနံ- ထိုအရပ်သည်၊ အဇာတဿရော- ဇာတဿရ
အိုင် မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဂါမသီမာသင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊ လာဗု တိပုသကာဒိဝပ္ပေ-
ဗူး သခွါး အစရှိသော သစ်ပင်တို့ကို စိုက်ပျိုးခြင်းကို၊ ကတေပိ - ပြုအပ်ပြန်သော်
လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ (ဂါမခေတ် ဖြစ်သွားသည်-ဟူလို။)

ပန - ဆက်၊ တံ - ထိုအိုင်ကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ (ဖို့၍၊) ထလံဝါ-
ကြည်းကုန်းကိုမူလည်း၊ သစေ ကရောန္တိ - နံအံ့၊ ကေသ္မိံ - တဖက်သော၊ ဒိသာ
ဘာဂေ- အရပ်အဘို့၌၊ ပါဠိံ - ကန်သင်းကို၊ ဗန္ဓိတွာ-၍၊ သဗ္ဗမေဝ - အလုံးစုံ
သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ-ထို ဇာတဿရအိုင်ကို၊ မဟာတဠာကံဝါ-တဖက်ဆည်
ကန်ကြီးကိုသော်လည်း၊ (သစေ) ကရောန္တိ - နံအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သဗ္ဗောပိ-အလုံး
စုံသော အရပ်သည်လည်း၊ (ထလအရပ် မဟာတဠာက အရပ်သည်လည်း၊)
အဇာတဿရော - ဇာတဿရ မဟုတ်တော့သည်၊ ဟောတိ၊ ဂါမသီမာသင်္ချံ
မေဝ ဂစ္ဆတိ၊ လောဏီပိ- ဆားငန်ချောင်း သည်လည်း၊ ဇာတဿရသင်္ချံမေဝ-
သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဝဿိကေ-မိုဃ်းအခါ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရောမာသေ-၄လ
တို့ပတ်လုံး၊ ဥဒကဠာနောကာသေ-ရေ၏တည်ရာအရပ်၌၊ ကမ္မံ ကာတုံ ဝန္တတိ-
အပ်၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တိ တိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ သီမာယ- ဖြင့်၊ ပရေသံ-
သူတပါးတို့၏၊ ဗဒ္ဒသီမံ-ကို၊ သမ္ဘိန္ဒန္တိ-ရောစပ်ကြကုန်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပေါရာဏက
ဿ-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ပုရတ္ထိမာယ-အရှေ့၌ဖြစ်သော၊
ဒိသာယ-အရပ်၌၊ အဓမ္မာစေဝ- သရက်ပင်၎င်း၊ ဇမ္ဗူစ- သပြေပင်၎င်း၊ ဣတိ-
သို့၊ ဒွေ- ၂ ပင်ကုန်သော၊ ရုက္ခာ-သစ်ပင်တို့သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ သံသဠ
ဝိဋုပါ - ရောယှက်သော အခွရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ [ဤစကားဖြင့် အခွချင်း

x x x x x x x

လောဏီ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆတိ။ ။ လောဏံ + ယတ္ထ အတ္ထိတိ လောဏီ၊ ရေ၏ငန်သော
အရသာရှိရာဖြစ်သော ချောင်း၊ လောဏီတိ သမုဒ္ဒေါဒကဿ ဥပ္ပတ္တိဝေဂနိန္ဒော မာတိ
ကဉ္စကဉ္စရေန ပဝတ္တနကော = သမုဒြာရေ၏ဖြစ်သော အဟုန်ကြောင့် နိမ့်ရှိုင်းသွားသော
မြောင်းငယ်ပုံသဏ္ဍာန် အားဖြင့် စီးနေသော ဆားငန်ချောင်းသည် လောဏီ မည်၏။

သမ္ဘိန္ဒန္တိ ။ ။ သမ္ဘိန္ဒန္တိတိ ယတ္ထ စတုဟိ ဘိက္ခုဟိ နိသီဒိတုံ န သတ္တာ၊ တတ္ထ
တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ဘိ အန္တော သီမာယ ကရောန္တော သမ္ဘိန္ဒန္တိ =
ကံပြုမည့် ရဟန်း ၄ ပါး မထိုင်လောက်ရုံ အရပ်မှစ၍ ဆံဖျားမျှလေခံတိုင်အောင်သော
သိမ်ဟောင်း အရပ်ကို မိမိတို့၏ သိမ်အတွင်းသို့ သွင်းသော ရဟန်းသည် သိမ်ချင်း
ရောစပ်သည် မည်၏။

ရောယှက်နေအောင် သစ်ပင် ၂ ပင်၏ အလွန်နီးကပ်ကြောင်းကိုပြ၏။]တေသု-ထို ၂ ပင်တို့တွင်၊ အဗ္ဗဿ-သရက်ပင်၏၊ ပစ္စိမဒိသာဘာဂေ- အနောက်အရပ်အဘို့ ၌၊ ဇမ္ဗူ- သပြေပင်သည်၊(ဟောတိ)၊ ဝိဟာရသီမာစ- ကျောင်းတိုက်၏သိမ်သည် လည်း၊(အနောက်ဘက်ကျောင်းတိုက်၏ သိမ်သည်လည်း၊) ဇမ္ဗူ- သပြေပင်ကို၊ အန္တော- သိမ်၏အတွင်း၌၊ ကတွာ- ၍၊(ထား၍၊) အမ္ဗ- သရက်ပင်ကို၊ (အရှေ့ဘက် သရက်ပင်ကို၊) ကိတ္တေတွာ- ၍၊ ဗဒ္ဒါ- ဖွဲ့အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ အထပစ္စာ- ထိုမှနေ၍၊ တဿ ဝိဟာရဿ- ထိုကျောင်းတိုက်၏၊ ပုရတ္ထိမာယ- သော၊ ဒိသာယ- ၌၊ ဝိဟာရ- ကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ သီမံ- ကို၊ ဗန္ဓန္တာ - ဖွဲ့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တံ အမ္ဗ- ထို အရှေ့ဘက်သရက်ပင်ကို၊ အန္တော-၌၊ ကတွာ-၍၊ ဇမ္ဗူ- အနောက်ဘက်သပြေပင်ကို၊ ကိတ္တေတွာ-၍၊ (သစေ)ဗန္ဓန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာယ - မိမိသိမ်ဖြင့်၊ သီမာ - သူတပါးတို့၏ သိမ်သည်၊ ဝါ - ကို၊ သမ္ဘိန္တာ- ရောစပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ- ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဆဠဂ္ဂိယာ- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့သည်၊ အကံသု - ပြုကြကုန်ပြီ၊ တေန - ကြောင့်၊ သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္တတိတံ- ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္တရန္တိတိ - ကား၊ အတ္တနော - ၏၊ သီမာယ - ဖြင့်၊ ပရေသံ-တို့၏၊ ဗဒ္ဒသီမံ-ကို၊ အဇ္ဈောတ္တရန္တိ-လွမ်းမိုးကြကုန်၏၊ ပရေသံ- တို့၏၊ ဗဒ္ဒသီမံ-ကို၊ သကလံဝါ-အလုံးစုံကိုသော်၎င်း၊ တဿာ- ထိုဗဒ္ဒသိမ်၏၊ ပဒေသံ ဝါ-တစိတ်တပိုင်းကိုသော်၎င်း၊ အန္တော-၌၊ ကတွာ-၍၊(ထား၍၊) အတ္တနော- ၏၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တိ-နံ၏။

သီမန္တရိကံ၊ပေါသမ္ဗနိတုန္တိ ဣတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပဌမ တရံ-စွာ၊ကတဿ-ပြုအပ်သော၊ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊သီမာ-သည်၊ဝါ-ကို၊ အသမ္မတာ-မသမုတ်အပ်သေးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊သီမာယ- ၏၊ ဥပစာရော-ဥပစာကို၊ ထပေတဗ္ဗော- ထားထိုက်၏၊ သမ္မတာ - သမုတ်အပ် ပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံ သတိ)၊ပစ္စိမကောဋိယာ-နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဟတ္ထမတ္တာ- တတောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သီမန္တရိ

* * * * *

အဇ္ဈောတ္တရန္တိ။ ။စတုန္ဒံ ဘိက္ခုနံ ပဟောနကတော ပဌာယ သကလမ္ပိ အန္တော ကရောန္တော အဇ္ဈောတ္တရန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗော=ရဟန်း ၄ ပါးသိုင်လောက်ရာအရပ်မှစ၍ သိမ်ဟောင်း တခုလုံးကိုပင် အသစ်သိမ်၏ အတွင်းပြု၍ သမုတ်သော ရဟန်းသည် “အဇ္ဈောတ္တရတိ”မည်၏-ဟု သိပါ။ - ဝိပတိ။

နောက်သိမ်သာပျက် ။ ။ ဤ မူလသိမ်ဟောင်းကို သမ္ပေဒ အဇ္ဈောတ္တရကပြု၍ သိမ်သစ်သမုတ်ရာ၌ မူလသိမ်ကား မပျက်ပါ။ နောက်သိမ်သာလျှင် သိမ်မဖြစ်ဘဲ သိမ်ပျက်ရသည်။ [ယေသံ ဘိက္ခုဝေ သီမာ ပဌမံ သမ္မတာ၊ တေသံ တံ ကမ္ပံ ဓမ္မိက္ခံ အကုပ္ပံ ဌာနာရဟံ၊-စသည်၊=ပါဠိတော်။]

ကာ - သီမန္တရိက်ကို (သိမ် ၂ လုံးတို့၏ အကြားအရပ်ကို) ထပေတဗ္ဗာ - ၏၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ (သီမန္တရိကာ-သည်) ဝိဒတ္ထိမတ္တဗ္ဗိ- တထွာမျှလည်း၊ (ဝနုတိ)၊ မဟာပစ္စရိယံ-၌၊ (သီမန္တရိကာ-သည်) စတုရင်္ဂလမတ္တဗ္ဗိ-လက် ၄ သစ်မျှလည်း၊ ဝနုတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ကေရုက္ခောပိ- တပင်သော သစ်ပင်သည်လည်း၊ ဒွိန္ဒ- ၂ လုံးကုန်သော၊ သီမာနံ-တို့၏၊ နိမိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ပန- ထိုသို့ပင်ဖြစ်နိုင်ပါသော်လည်း၊ သော-ထိုသစ်ပင်သည်၊ ဝမုန္တော- ကြီးပွားလသော်၊ သီမာသင်္ကရံ - သိမ်တို့၏ ရောယှက်ခြင်းကို၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ကေရုက္ခော - ကို၊ ဒွိန္ဒ - န်သော၊ သီမာနံ - တို့၏၊ နိမိတ္တံ - ကို၊) နကာတဗ္ဗော-မပြုထိုက်။

x x x x x x x x x

သော ပန၊ ပေ၊ နကာတဗ္ဗော။ ။ ထိုတခုတည်းသော သစ်ပင်နိမိတ်သည် ကြီးကျယ်လာသော အခါ သိမ် ၂ လုံးကို ရောနှောသွားအောင် ပြုလုပ်တတ်သောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ သစ်ပင်တပင်တည်းကို သိမ် ၂ လုံး၏ နိမိတ်မလုပ်ထိုက်၊ ဆက်ဥျးအံ့- “သီမာသင်္ကရံ ကရောတိ” ဟူသည် ရှေး၌ ဗဒ္ဒသိမ် ၂ လုံး (ခဏ္ဍနှင့် မဟာသိမ်) ကို ပြရာဝယ်သစ်ပင်၏ အကိုင်း မြစ်ပျဉ်းတို့က အခြားတသိမ်ပေ၎်သို့ ရောက်၍ ထောက်မိနေခြင်းအားဖြင့် သိမ်ချင်း ရောရှက်သွားခြင်းမျိုးကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “ကြီးကျယ်လာသော သစ်ပင်က သိမ် ၂ လုံး အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားခြင်း အားဖြင့် သီမာသင်္ကရံ (သိမ်ချင်း ရောရှက်မှုဖြစ်သည် ” ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ ရောရှက်မှုကြောင့် သိမ်ကား ပျက်၍မသွားပါ၊ ကံပြုသောအခါ၌သာ အခြားတသိမ်တွင်းရှိ သံဃာကို သုခိသင်ရမည်။

ဆက်ဥျးအံ့ — သစ်ပင်၏ ပင်လုံး အကိုင်း အခက်တို့ကြောင့်သာ သီမာသင်္ကရံ ဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်သေး၊ မြေပေ၎်၌ အထင်အရှား ပေ၎်ထွက်နေသော အမြစ်အားဖြင့်လည်း သီမာသင်္ကရံ ဖြစ်နိုင်၏၊ သို့သော် မြေအေ၌ မြုပ်နေသော အမြစ်များ၏အတွက်ကား သီမာသင်္ကရံမဖြစ်ပါ၊ ကျောက်ဖျာ ကျောက်တောင် စသည်အတွက် “သိမ်ချင်း ရောရှက်သည်” ဟု မဆိုရ၊ ထိုကျောက်ဖျာ ကျောက်တောင် စသည်ကား ဘူမိဂတိကသာတည်း။ [အဒိဿမာနာနံ မူလာနံ ပဝေသေပိ ဘူမိဂတိကတ္တာ (မြေကြီးနှင့် သဘောတူသဖြင့်) ဒေါသော နတ္ထိတိ သိဇ္ဈတိ၊ သစေပန မူလာနိ ဒိဿမာနာနေဝ ပဝိသန္တိ၊ သင်္ကရောဝ၊ ပဗ္ဗတပါသာဏာ ပန ဒိဿမာနာပိ ဘူမိဂတိကာဝ၊ — ဝိမတိ။]

မှတ်ချက် ။ ။ ယခုအခါ ဗဒ္ဒသိမ်တခု၌ ဓာတ်ကြီးသွယ်ထားလျှင် ထိုကြီးသည် အခြား ဗဒ္ဒသိမ် အများ၌လည်း ရောက်နေပါမူ သိမ်ချင်းကူးရှက်ရာ ရောက်၏၊ ထိုသို့ ကူးရှက်နေရာ၌ “အပြစ်မရှိ” ဟု ယူဆကြသောဆရာများလည်း ရှိ၏၊ အချို့ဆရာများက “သီမာသင်္ကရံဖြစ်သည်” ဟု ယူဆ၍ ကံပြုခါနီး၌ ဓာတ်ကြီးကိုဖြုတ်ကာ အဆက်အသွယ် ဖြတ်ထားကြသည်၊ ထိုတွင် “သီမာသင်္ကရံမဖြစ်” ဟု ယူဆသောဆရာတို့သည် “ထင်ရှားစွာဝင်လာသော သစ်မြစ်အားဖြင့် သင်္ကရံဖြစ်၏” ဟု ဆိုသော ဤဝိမတိ စကားဖြင့်၎င်း၊ ရှေး၌ ဥဒကုက္ခေပသိမ်၏ လှေကြီးကို မြစ်ကမ်းဘေးဝယ် ဂါမသိမ်နှင့် ရောမည် စိုးသောကြောင့် မချည်ဘို့ရန် တားမြစ်သော အဋ္ဌကထာ စကားဖြင့်၎င်း စဉ်းစားသင့်ကြပါသည်။

ဥပေါသထ ဘေဒါဒိကထာ

စာတုဒ္ဒသိကောစ ပန္နရသိကောစာတိ ဣတ္ထ- ဌှ၊ စာတုဒ္ဒသိကဿ - စာတုဒ္ဒသိ ဥပုသ်၏။ ပုဗ္ဗကိစ္စ-ပုဗ္ဗကိစ္စဌှ၊ အဇ္ဈုပေါသထော စာတုဒ္ဒသောတိ- ဟူ၍၊ ဝတ္ထ ဗွံ-ရွတ်ဆိုရာ၏။

အဓမ္မေန ဝဂ္ဂန္တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ကေသ္မိံ - တခုသော၊ ဝိဟာရေ - ကျောင်းတိုက်၌၊ [ဗဒ္ဒသိမ်ဖြစ်သော ဝိဟာရကိုဆိုသည်။ ဤ “ ကေသ္မိံ ဝိဟာရေ ” ကို ဥပေါသထံ ကရောန္တိဌှစပ်၊] စတုသု - ၄ ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခုသု - တို့သည်၊ ဝသန္တေသု - နေကုန်လသော်၊ ကေဿ-တပါးသောရဟန်း၏၊ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိံ-ဆန္ဒ ပါရိသုဒ္ဓိကို၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်၍၊ တယော- ၃ ပါးသောရဟန်းတို့သည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပေါသထံ-ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပုသ်ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-န်အံ၊(ဧဝံ ကရောန္တေသုဝါ- ဤသို့ ပြုကုန်သော်၎င်း၊) တီသု - ၃ ပါးသောရဟန်းတို့သည်၊ ဝသန္တေသု-န်လသော်၊ ကေဿ - ၏၊ ဆန္ဒ ပါရိသုဒ္ဓိံ -ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဒွေ- ၂ ပါးသောရဟန်းတို့သည်၊ ပါတိမောက္ခံ- ပါတိမောက်ကို၊ (သစေ) ဥဒ္ဓိသန္တိ - အကယ်၍ ရွတ်ပြုကုန်အံ၊ (ဧဝံ ဥဒ္ဓိသန္တေ သု)ဝါ-ဤသို့ ရွတ်ပြုကုန်သော်၎င်း၊ အဓမ္မေန-မတရားသဖြင့်၊ ဝဂ္ဂံ-ဝဂ်ဖြစ်သော၊ ဥပေါသထကမ္မံ-ဥပုသ်ကံသည်၊ ဟောတိ-၏။

ပန- ကား၊ စတ္တာရောပိ- ၄ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ သန္ဓိဘတိတွာ- စုဝေး၍၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ-ကို၊ သစေ ကရောန္တိ-န်အံ၊(ဧဝံ ကရောန္တေသုဝါ- ၎င်း၊) တယောဝါ- ၃ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်သော်၎င်း၊ ဒွေဝါ- ၂ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်သော်၎င်း၊ ပါတိမောက္ခံ-ကို၊(သစေ)ဥဒ္ဓိသန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ ဥဒ္ဓိသန္တေ သုဝါ-၎င်း၊) အဓမ္မေန-ဖြင့်၊ သမဂ္ဂံနာမ- သမဂ္ဂကံမည်သည်၊(ညီညွတ်သော ကံမည်သည်၊) ဟောတိ၊ စတုသု- ၄ ပါးကုန်သော၊ ဇနေသု - ရဟန်းတို့တွင်၊ ကေဿ- ၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိံ - ကို၊ အာဟရိတွာ- ၍၊ တယော - ၃ ပါးသော ရဟန်း တို့သည်၊ ပါတိမောက္ခံ-ကို၊ သစေ ဥဒ္ဓိသန္တိ-န်အံ၊ (ဧဝံ ဥဒ္ဓိသန္တေ သုဝါ-၎င်း၊) တီသု- န်သော၊ ဇနေသု- တို့တွင်၊ ကေဿ-၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိံ - ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဒွေ- ၂ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ- ကို၊ (သစေ) ကရောန္တိ၊ (ဧဝံ ကရောန္တေ သု)ဝါ- သော်၎င်း၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ဝဂ္ဂံနာမ- ဝဂ္ဂကံ မည်သည်၊ ဟောတိ။

x x x x x x x x x

အဓမ္မေန ။ ။ ၄ ပါးရှိသောကျောင်းတိုက်၌ ပါတိမောက်ပြုဘို့ရန်၎င်း၊ ၃ ပါး ရှိသော ကျောင်းတိုက်၌ ဂဏပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပြုဘို့ရန်၎င်း၊ ၂ ပါးရှိသောကျောင်းတိုက်၌ အချင်းချင်း ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပြုဘို့ရန်၎င်း၊ ၁ ပါးသာရှိသော ကျောင်းတိုက်၌ အဓိဋ္ဌာန် ဥပုသ်ပြုဘို့ရန်၎င်း ခွင့်ပြုတော်မူထား၏။ ထိုဝိနည်းတရားတော်အတိုင်း ပပြုဘဲ ၃ ပါး သာ ရှိရာ၌ ပါတိမောက်ရွတ်ပြုမှုနှင့်တကွ အားလုံး အဓမ္မချည်းသာတည်း။

ပန-ကား၊ စတ္တာရော- ၄ ပါးသောရဟန်းတို့သည်၊ ဧကတ္ထ- တခုတည်းသော နေရာ၌၊ ဝသန္တာ - နေကုန်လျက်၊ သဗ္ဗေဝ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်ပင်၊ သန္ဓိပတိတွာ- ရှိ၊ ပါတိမောက္ခ- ကို၊ သစေ ဥဒ္ဓိသန္တိ- န်အံ၊ တယော-၃ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ (ဧကတ္ထ ဝသန္တာ သဗ္ဗေဝ သန္ဓိပတိတွာ- ရှိ၊) ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပေါ သထံ-ကို၊ (သစေ)ကရောန္တိ- န်အံ၊ ဒွေ- ၂ ပါးသောရဟန်းတို့သည်၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ- ကို၊(သစေ)ကရောန္တိ- န်အံ၊ (ဝေံ ကရောန္တေ သု- န်လသော်၊) ဓမ္မေန- ဖြင့်၊ သမဂ္ဂနာမ- မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- တည်း။

x x x x x x x +

ဝဂ္ဂ စသည်။ ။ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိသည် သံဃာရှိရာသို့သာ လာ၏။ ဂိုဏ်း (၃ပါး၊ ၂ ပါး၊ ၁ ပါး) ရှိရာသို့ မလာ၊ ထို့ကြောင့် ၄ ပါး ၃ ပါးရှိရာ၌ တပါး၏ပါရိသုဒ္ဓိကို ဆောင်၍ သံဃဥပုသ် ဂဏဥပုသ် ပုဂ္ဂလဥပုသ်ပြုလျှင် ထိုဥပုသ်ကံသည် အားလုံး အညီ အညွတ်မဟုတ်ဘဲ တစုစီ ဖြစ်နေသောကြောင့် ဝဂ္ဂကံမည်၏။ တသိမ်ထည်း၌ အားလုံး စုဝေး၍ ဝိနည်းတရားတော်အတိုင်း ဥပုသ်ပြုလျှင် သမဂ္ဂဥပုသ်ကံ မည်၏။

ဝိမတိ အဆို ။ ။ “ဝိဟာရသီမာယံ ပန သံဃေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ဧကေနိ ပစ္စယေန ခဏ္ဍာသီမာယံ တီသုဝါ ဒ္ဓိသုဝါ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရောန္တေသု ကမ္ပံ ဓမ္မေန သမဂ္ဂ မေဝ ဘိန္နသီမဋ္ဌက္ကာတိ ဒဋ္ဌမ္ပံ” ဟု ဝိမတိဆို၏။ ထိုအဆိုအတိုင်း ဥပုသ်ကံသည် ဓမ္မေန သမဂ္ဂကံ ဖြစ်သည်ကစား မှန်၏။ သို့သော် နောက်၌လာမည့် “န ဘိက္ခဝေ တဒဟု ပေါသထေ သဘိက္ခကာ အာဝါသာ အဘိက္ခကော အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော၊ အညတြ သံဃေန အညတြ အန္တရာယာ” ဟူသော ပါဠိတော်အရ သံဃာကို ကြည့်၍သွားခြင်း ကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ရလိမ့်မည်။ [ထိုပါဠိတော်၏အဖွင့်ကို ထိုနေရာကျမှပြုအံ့။]

ပါတိမောက္ခဒွေသ ကထာ

နိဒါနံ၊ ပေ၊ သာဝေတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ သုဏာတု မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ပေ၊ အာဝိ ကတာဟိဿ ဖါသု ဟောတီတိ - ဟူ၍၊ ဣမံ နိဒါနံ - ဤ နိဒါန်းကို၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ- ရှုတ်ပြပြီး၍၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ ခေါ် အာယသ္မန္တာ နိဒါနံ၊ ပေ၊ ဝေမေတံ ဓာရယာမိတိ - ဟူ၍ ၎င်း၊ သုတာခေါ် ပနာယသ္မန္တေဟိ စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မာ၊ ပေ၊ အဝိဝဒ မာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၎င်း၊ ဝေံ- သို့၊ အဝသေသံ- ကြွင်းသော ပါတိမောက် ကို၊ သုတေန- သုတပုဒ်ဖြင့်၊ သာဝေတဗ္ဗံ- ကြားစေထိုက်၏။ ဧတေန နယေန-ဤ နည်းဖြင့်၊ သေသာ - နိဒါနဒွေသမှ ကြွင်းကုန်သော၊ စတ္တာရော - န်သော၊ ပါတိ မောက္ခဒွေသာပိ-သ တို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏။

x x x x x x x x

သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ။ ။ [သုတေနာတိ သုတပဒေန၊ -ဋီကာ၊ “သုတာ ခေါ်ပနာ ယသ္မန္တေဟိ” စသောဝါကျကို သုတပဒဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။] အဋ္ဌကထာ၌ “ဝေ မေတံ ဓာရယာမိတိ ” နောက်ဝယ် “ သုတာ ခေါ် ပနာ ယသ္မန္တေဟိ ” စသည်ကို

သဝရဏယန္တိ-ကား၊ အဋ္ဌဝိမနုဿဘယံ-တော၌ လှည့်လည်သော လူတို့၏ ဘေးသည်။ (အဟောသိ-၌စပ်၊) ရာဇန္တရာယောတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိ ရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘိက္ခုသု-တို့သည်။ ဥပေါသထံ - ကို၊ ကရိဿာမ- နံအံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နိသိန္ဓေသု-ထိုင်နေကုန်လသော်၊ ရာဇာ- မင်းသည်။ သစေ အာဂစ္ဆတိ- အကယ်၍ လာအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ-ဤမင်း၏ လာခြင်းသည်။ ရာဇန္တရာယော-မင်း၏ အန္တရာယ်မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု ဥပေါသထံ ကရိဿာမာတိ နိသိန္ဓေသု - နလသော်၊) စောရာ - ဒါးမြဲတို့သည်။ (သစေ) အာဂစ္ဆန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ-ဤဒါးမြဲတို့၏လာခြင်းသည်။ စောရန္တရာယော- မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု၊ ပေ၊ နိသိန္ဓေသု) ဒဝဒါဟော-တောမီးသည်။ (သစေ) အာဂစ္ဆ တိ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ-၎င်း၊ အာဝါသေ- ကျောင်းတိုက်၌၊ အဂ္ဂိ-မီးသည်။ (သစေ) ဥဋ္ဌဟတိ- အကယ်၍ ထအံ၊ ဝါ- လောင်အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ အယံ- (ဤ တောမီးလာခြင်း , ကျောင်းတိုက် မီးလောင်ခြင်းသည်။) အဂ္ဂန္တရာယော- မီး၏ အန္တရာယ်မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု၊ ပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) မေယော - မိုဃ်းသည်။ (သစေ) ဥဋ္ဌတိ- အကယ်၍ တက်လာအံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ ဩယော- ရေအယဉ်သည်။ (သစေ) အာဂစ္ဆတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ အယံ- ဤ မိုဃ်း၏ တက်လာခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရေအယဉ်၏ လာခြင်းသည်။ ဥဒကန္တရာယော- ရေ၏ အန္တရာယ်မည်၏၊ (ဘိက္ခုသု၊ ပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) ဗဟု- များစွာကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်။ (သစေ) အာဂစ္ဆန္တိ-နံအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ-ဤလူတို့၏ လာခြင်းသည်။ မနုဿန္တရာယော- လူ၏ အန္တရာယ်မည်၏။

(ဘိက္ခုသု၊ ပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) ဘိက္ခု- ရဟန်းတပါးကို၊ ယက္ခော- ဘီလူးသည်။ (တစ္ဆေ အစိမ်း သုရသည်။) (သစေ) ဂဏှာတိ-အကယ်၍ ဖမ်းယူအံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အယံ-ဤဘီလူး၏ ဖမ်းယူခြင်းသည်။ အမနုဿန္တရာယော-အမနုဿ၏

* * * + * * *

ပြထား၏။ သို့သော် ဇီကာ၌ “ ဧဝမေတံ ဓာရယာမိတိ ဝတ္တာ (ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ ခေါ် အာယသ္မန္တော နိဒါနံ) သုတာခေါ် ပနာ ယသ္မန္တေဟိ စက္ကာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် နိဒါနံ-အဆုံးဝယ် သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်းခွင့်ကြီးသောအခါ ဓာရယာမိနှင့် သုတာခေါ်ပနာတို့၏ အကြား၌ “ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ ခေါ် အာယသ္မန္တော နိဒါနံ” ဟု အပိုဝါကျတခု ထည့်ရသေးကြောင်းကို သိပါ။ [အဓိပ္ပါယ်ကို ပါတိမောက်ဘာသာဇီကာ ဘိက္ခုမဟာ နိဂုံး၌ ပြထားပြီ။]

သဝရဏယံ။ ။ “သဝဓာတ်, အရန်ပစ္စည်း” ဟု ထောမနိမိဆို၏။ သဝဓာတ်သည် ဝိကာရအနက် ဂတိအနက်ကို ဟော၏။ ဤနေရာ၌ အိမ်ခြေ , ယာခြေ အတည်မရှိဘဲ တော၌ တနေရာမှ တနေရာသို့ လှည့်လည်ပြောင်းရွှေ့၍ တောင်ယာ လုပ်ကိုင်စားသောက် နေသူများကို “သဝရ ခေါ်သည်” ဟု ကြံပါ။ ထို့ကြောင့် ဇီကာ၌ “ဝနစရက ဘယံ” ဟု ဝှင့်၏။ အဋ္ဌကထာ၌ အဋ္ဌဝိမနုဿဘယံသည် “အဓိပ္ပါယ်ထွ” တည်း။ [“သဝန္တိ- ထိုထို၍ လှည့်လည် ပြောင်းရွှေ့တတ်ကုန်၏။ ဣတိ သဝရာ” ဟု ပြီ။]

အန္တရာယ် မည်၏။ (ဘိက္ခုသုပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) ဗျဿာဒယော - ကျား အစရှိ ကုန်သော၊ စက္ကမိဝါ- ကြမ်းတန်းသော သားကောင်တို့သည်။ (သစေ) အာဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)။ အယံ-ဤရဲရင့်သော သားကောင်တို့၏ လာခြင်းသည်။ ဝါဠန္တရာယော - ခြင်္သေ့ သစ် ကျား စသော သားရဲတို့၏ အန္တရာယ် မည်၏။ (ဘိက္ခုသုပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) ဘိက္ခု-ကို၊ သပ္ပါဒယော - မြေအစရှိသော သတ္တုတို့သည်။ (အာဒိဗြင့် ကင်းစသည်ကို ယူ၊) (သစေ) ခုံသန္တိ-အကယ်၍ ကိုက်ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)။ အယံ-ဤမြေစသည်တို့၏ ကိုက်ခြင်းသည်။ သရိသပန္နရာယော- မြေကင်းတို့၏ အန္တရာယ်မည်၏။ (ဘိက္ခုသုပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) ဘိက္ခု - သည်။ ဝိလာနော-မကျန်းမာသည်။ (သစေ) ဟောတိ၊ (ဝေံသတိ) ဝါ-သော်၎င်း၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ (သစေ) ကရောတိ၊ (ဝေံသတိ) ဝါ-၎င်း၊ ဝေရိနော-ရန်သူတို့သည်။ တံ - ထိုရဟန်းကို၊ မာရေတုကာမာ - သတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ (သစေ) ဝဏ္ဏန္တိ-အကယ်၍ ဖမ်းယူကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ) ဝါ-သော်၎င်း၊ အယံ-ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဇီဝိတန္တရာယော-အသက်၏ အန္တရာယ်မည်၏။

(ဘိက္ခုသုပေ၊ နိသိန္ဓေသု၊) မနုဿာ-တို့သည်။ ဧကံ-တပါးသော၊ (ဘိက္ခု) ဝါ- ကိုသော်၎င်း၊ ဗဟု- န်သော၊ ဘိက္ခုဝါ - တို့တို့သော်၎င်း၊ မြဟ္မစရိယာ - မြတ်သောအကျင့်မှ၊ စာဝေတုကာမာ - ရွေ့လျောစေခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)။ သစေ ဝဏ္ဏန္တိ-န်အံ့၊ (ဝေံသတိ)။ အယံ-ဤ ဖမ်းယူခြင်းသည်။ မြဟ္မစရိယန္တရာယော-မြဟ္မစရိယ၏ အန္တရာယ်မည်၏။ ဝေရူပေသု-န်သော၊ အန္တရာယေသု- တို့သည်။ (သန္တေသု - ရှိကုန်လသော်၊) သံခိတ္တေန - အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ပါတိမောက္ခော-ကို ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗော-၏။ ပဌမော-ရှေးဥးစွာသော၊ ဥဒ္ဓေသောဝါ- သကိုသော်လည်း၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗော-၏။ အာဒိမ္ပိ-အစဉ်၊ ဒွေ- န်သော၊ (ဥဒ္ဓေသာ) ဝါ - တို့ကိုသော်၎င်း၊ တယော - န်သော၊ (ဥဒ္ဓေသာ) ဝါ - တို့ကိုသော်၎င်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ (ဥဒ္ဓေသာ) ဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗော-န်၏။ စ-ဆက်၊ ဣ-ဤ ၅ ပါးသော ဥဒ္ဓေသတို့တွင်၊ ဒုတိယာဒိသု-အစရှိကုန်သော၊ ဥဒ္ဓေသေသု-တို့တွင်၊ ယသ္မိံ - အကြင် ဥဒ္ဓေသသည်။ အပရိယောသိတေ- မပြီးဆုံးသေးမီ၊ အန္တရာယော-သည်။ ဟောတိ-၏။ သေ-ဝိ-ထို ဒုတိယစသော ဥဒ္ဓေသကိုလည်း၊ သုတေနော-သုတပုဒ်ဖြင့်ပင်၊ သာဝေတဗ္ဗော-ကြားသိစေထိုက်၏။

x x x x x x x

ပဌမောဝါပေ၊ သာဝေတဗ္ဗော ။ ။ ပဌမဥဒ္ဓေသကို ရှုတ်၍ မပြီးသေးမီ အန္တရာယ်ပေါ်လာလျှင် အန္တရာယ်ကြောင့် ပါတိမောက်မပြတ် ရပ်လိုက်ရုံသာ ရှိသည်။ သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်း၍မဖြစ်နိုင်၊ ဘဒ္ဒကြောင့်နည်း။ “အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ” နှင့် အဝသေသပုဒ်က ရှုတ်ပြီးဥဒ္ဓေသကို အပါဒါန်အဖြစ်ဖြင့် ဝဲသောကြောင့်တည်း။ ပဌမစသော ဥဒ္ဓေသကိုရှုတ်ပြီး၍ သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်းခွင့်ကြိုလျှင် “ယသ္မိံ အပရိယောသိတေ” စသောစကားအရ ရှုတ်ဆဲဥဒ္ဓေသကို သုတပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူရာ၌ သွင်းယူရမည်။

အနုဇ္ဈိဋ္ဌာတိ-ကား၊ အနာဏတ္တာ-ကြီးသောထေရ်တို့က မစေခိုင်းအပ်ကုန်ဘဲ၊ ဝါ-တနည်း၊ အယာစိတာ-ငယ်သောထေရ်တို့က မတောင်းပန်အပ်ကုန်ဘဲ၊ (ဓမ္မဘာသန္တိ-၌စပ်) [“အနုဇ္ဈိဋ္ဌာ”အတွက် ကြီးသူတို့၏တိုက်တွန်းခြင်းကိုရည်ရွယ်၍ “အနာဏတ္တာ”ဟု ၎င်း၊ ငယ်သူတို့၏ တောင်းပန်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “အယာစိတာ”ဟု၎င်း ။ နည်းဖွင့်သည်။] စ-ဆက်၊ ဣ-ဤအနုဇ္ဈိဋ္ဌာ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အဇ္ဈေသနာ- တိုက်တွန်းခြင်းသည်၊ သံယေန- သည်၊ သမ္မတဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ ဝါ- သမုတ်အပ်သော ဓမ္မဇ္ဈေသက ရဟန်း၏ စပ်သော ဥစ္စာသည်သော်၎င်း၊ သံဃတ္ထရာယတ္တာဝါ-သံဃာ့ထေရ်၏စပ်သော ဥစ္စာသည်သော်၎င်း၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မိံ ဓမ္မဇ္ဈေသကေ ထို ဓမ္မဇ္ဈေသကရဟန်းသည်၊ အသတိ- မရှိလသော်၊ သံဃထေရ်-ကို၊ အာပုစ္ဆိတ္တာဝါ- ပန်ပြော၍သော်၎င်း၊ ဟေန- ထိုသံဃထေရ်သည်၊ ယာစိတာ - တောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝါ-သော်၎င်း၊ ဘာသိတံ- ၄၊ လဘတိ-၏၊ သံဃတ္ထရေနာပိ- သည်လည်း၊ ဝိဟာရေ - ၌၊ ဗဟူ-နံသော၊ ဓမ္မကထိကာ-တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ ဟောန္တေသု-ကုန်လသော်၊) ဝါရပဋိပါဠိယာ- အလှည့်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗာ- ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ တံ-သည်၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဘဏ-ရွတ်ဆိုပါလော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ သော်၎င်း၊ ဓမ္မ-ကို၊ ကထေဟိ-ဟောပါလော၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဓမ္မဒါနံ-ဓမ္မဒါနကို၊ ဒေဟိ-ပေးလှူပါလော၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဝုတ္တေန-ပြောဆိုအပ်သော ဓမ္မကထိကရဟန်းသည်၊ တိဟိဝိ- ၃ မျိုးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိမိဟိ - အစီအရင်တို့ဖြင့်၊ ဓမ္မော- ကို၊ ဘာသိတဗ္ဗော-ဟောထိုက်၏၊ ဝါ-ဟောနိုင်၏။

x x x x x x x x

ဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ။ ။ ဓမ္မ-တရားကို၊ (တရားဟောခြင်းကို) အဇ္ဈေသတိ-တိုက်တွန်းတတ်၏၊ ဣတိ+ဓမ္မဇ္ဈေသကော၊ အာယတ္တသဒ္ဓါသည် “စပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာ” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ (အဘိဓာန်-၇၂၈။) “အာပုစ္ဆ ယတဓါတ်၊ ကတ္တားဟောတ္တပစ္စည်း”ဟု ထောမနိမိဆို၏၊ အာ ရှေးရှိသောကြောင့် “ ဝသီဘူတ-စပ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း” အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ အာယတတိ-စပ်ဆိုင်၏၊ ဣတိ အာယတ္တာ”ဟု ပြု၊ ဓမ္မဇ္ဈေသကဿ- ၏၊ ဝါ-နှင့်+အာယတ္တာ ဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ (အဇ္ဈေသနာ)၊ သံဃတ္ထရဿ + အာယတ္တာ သံဃတ္ထရာယတ္တာ။

တိဟိဝိ ဝိဒိဟိ။ ။ အစီအစဉ် ၃ မျိုးဟူသည် ဩသာရဏ၊ ကထန၊ သရဘညတည်း၊ ထိုတွင် အဓိပ္ပာယ် ပြောဆိုရန် ပါဠိတော်သုတ် သက်သက်ကို သက်ရောက်စေခြင်း (ပါဠိကိုသာ ရွတ်ပြခြင်း) သည် ဩသာရဏမည်၏၊ ထို ပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောပြခြင်း (အဋ္ဌကထာဖွင့်သကဲ့သို့ ဖွင့်ပြခြင်း) သည် ကထနမည်၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ်သာ ပြောရသော ကျောင်းဆရာကို “ကထိက”ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ပါဠိတော်ကို ဖြစ်စေ၊ ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုဖြစ်စေ အသံအနေအထားဖြင့် ရွတ်ပြခြင်းသည် သရဘညမည်၏၊ ဘဏဏံ ဘညံ၊ ဘဏဏာတ် ဣပစ္စည်း၊ သရေန+ဘညံ သရဘညံ၊ - ဇီကာ။

ပန- ဆက်၊ ဩသာရေဟိ- ပါဠိကို သက်ရောက်စေပါလော၊ ဝါ- ပါဠိကို သွင်းချပါလော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တော- ပြောဆိုအပ်သော ဓမ္မကထိကသည်၊ ဩသာ ရေတုမေဝ- ပါဠိကို သက်ရောက်စေခွင့်ကိုသာ၊ ဝါ- ပါဠိကို သွင်းချခွင့်ကိုသာ၊ လဘတိ - ရ၏၊ ကထေဟိ - အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောဟောပါလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တော- သည်၊ ကထေတုမေဝ - အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောဟောခွင့်ကိုသာ၊ (လဘတိ)၊ သရဘညံ- အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သောပါဠိကို၊ ဘဏာဟိ- ရွတ်ဆို ပါလော၊ ဣတိ, ဝုတ္တော- သည်၊ သရဘညမေဝ - အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းကိုသာ၊ (လဘတိ)၊ စ- ဆက်၊ သံဃတ္ထရောပိ- ထေရ်သည်လည်း၊ ဥစ္စတရေ- မြင့်သော၊ အာသနေ- ဌ၊ နိသိန္ဓော- ထိုင်လျက်၊ ယာစိတုံ- ငှါ၊ န လဘတိ- မရ၊ ဥပဇ္ဈာယော စေဝ(တိုက်တွန်းသူက) ဥပဇ္ဈာယ်သည်၎င်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကောစ- (ဓမ္မကထိက က) အတူနေတပည့်သည်၎င်း၊ သစေ ဟောန္တိ၊ ဥပဇ္ဈာယောစ- သည်လည်း၊ နံ- ထို သဒ္ဓိဝိဟာရိကကို၊ ဥစ္စာသနေ- မြင့်သောနေရာ၌၊ နိသိန္ဓော- လျက်၊ ဘဏာ ဟိ- ဟောပါလော၊ ဣတိ (သစေ) ဝဒတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဇ္ဈာယံ- သရဇ္ဈာယ် ခြင်းကို၊ (စာအံခြင်းကို)၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ- ဆောက်တည်၍၊ ဘဏိတဗ္ဗံ- ရွတ်ဆို ရ၏၊ ပန- ဆက်၊ ဣတ္ထ- ဤ တရားဟောမည့်အရပ်၌၊ ဒဟရာ - ငယ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- နံ အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေသံ- ထို ရဟန်းငယ်တို့ အား၊ ဘဏာမိ- ဟောအံ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဘဏိတဗ္ဗံ- ဟောရ၏။

ဝိဟာရေ- ကျောင်းတိုက်၌၊ သံဃတ္ထရော- သည်၊ အတ္တနောယေဝ- ဧဝံသတိ၊ နိသိတကေ- မှီနေသောတပည့်တို့ကို၊ သစေ ဘဏာပေတိ- အကယ်၍ ဟော စေအံ၊ အညေ- အခြားကုန်သော၊ မရဘာဏကေပိ- သာယာစွာ ဟောပြော တတ်သော ဓမ္မကထိကတို့ကိုသော်မှလည်း၊ (သစေ) နာဇ္ဈေသတိ- အကယ်၍ မတိုက်တွန်းအံ၊ ဧဝံသတိ- သော်၊ (ဤသို့မျှန်နှာလိုက်၍ တိုက်တွန်းနေလသော်၊) သော- ထို သံဃာ့ထေရ်ကို၊ အညေဟိ- အခြားထေရ်တို့သည်၊ ဝါ- တို့က၊ ဝတ္တ ဗ္ဗော- လျှောက်ထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ, အသုကံနာမ- ထိုမည်သော ဓမ္မကထိက ကို၊ ဘဏာပေမ - ဟောစေကြပါကုန်စို့၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ ဘဏာပေထ- ဟောစေကြပါကုန်လော၊ ဣတိ- သို့၊ သစေ ဝဒတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ တုဏှိ- ဆိတ်ဆိတ်၊ (သစေ) ဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ) ဝါ- သော်၎င်း၊ ဘဏာပေ တုံ- ဟောစေခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- ဧဝံသတိ၊ ပန- သို့မဟုတ်၊ သစေ ပဋိဗာဟတိ- အကယ်၍

x x x x x x x

သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ။ ။ [သဇ္ဈာယံ- စာအံခြင်းကို၊ ကရောမိတိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေ တွာ၊- ဋီကာ။] တိုက်တွန်းသော ဥပဇ္ဈာယ်က သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် ဥစ္စတရနေရာ၌ နေ၍ တရားနာမည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသို့ နာသူအားဟောလျှင် “န နိစေ အာသနေ နိသိဒိ တွာ” စသော သေခိယ သိက္ခာပုဒ်အရ ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသို့ အာပတ်မသင့်အောင် “သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ” ဟု ဆိုသည်။

တားမြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ န ဘဏာပေတဗ္ဗ-မဟောစေထိုက်၊ [သံဃာ့ထေရ်က မဟောဘို့ရန် တစုံတခုအကြောင်းပြု၍ တားမြစ်လျှင် မဟောစေထိုက်၊] သံဃတ္ထေရေ-သည်၊ အနာဂတေယေဝ-သံဃာ့အစည်းအဝေးသို့ မရောက်သေးမီပင်၊ ဓမ္မဿဝနံ - တရားနာခြင်းကို၊ ယဒိအာရဒ္ဓံ- အကယ်၍ စတည်အားထုတ်အပ်ငြီး ဖြစ်အံ့၊ [သံဃာစည်းဝေးပြီးမှ တရားဟောဘို့ရန် တိုက်တွန်းရသောကြောင့် ယဒိ အနာဂတေ စသည်ကိုဆိုသည်။] (ဧဝံသတိ)၊ ပုန-တဖန်၊ ဝါ-နောက်မှ၊ (သံဃတ္ထေရေ-သည်၊) အာဂတေ - လာလသော်၊ ထပေတွာ - တန့်ရပ်၍၊ အာပုစ္ဆန ကိစ္စံ-ပန်ပြောဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ပန-ဆက်၊ ဩသာရေတွာ-၍၊ (ပါဠိ သက်သက် ရွတ်ဆိုခြင်းကိစ္စကို ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊) ကထေန္တေန - အဓိပ္ပာယ်ကို ဟောပြောလိုသော ဓမ္မကထိကသည်၊ အာပုစ္ဆိတွာဝါ- ပန်ပြော၍ သော်၎င်း၊ အတ္ထပေတွာယေဝဝါ- မတန့်ရပ်ဘဲသာလျှင် သော်၎င်း၊ ကထေတဗ္ဗ- ဟောပြော ရာ၏။ [ဓမ္မကထိကရဟန်းသည် ပါဠိသက်သက်ကို ရွတ်ပြီးမှ အဓိပ္ပာယ်ပြောမည် ဟုစီစဉ်နေစဉ် သံဃာ့ထေရ်လာသည်ကိုမြင်လျှင် ခွင့်ပန်၍ အဓိပ္ပာယ် ဆက်လက် ဟောရမည်၊ သို့မဟုတ် ပါဠိရွတ်ပြီးနောက် မရပ်တော့ဘဲ တဆက်ထည်း အဓိပ္ပာယ် ပြောဟောရမည်၊ ထိုသို့ တဆက်ထည်း အဓိပ္ပာယ်ပြောဟောသူမှာ သံဃာထေရ် ကို ပန်ပြောဘွယ်မလိုပါ - ဟူလို၊] ကထေန္တဿ - အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောဟော နေစဉ်၊ ပုန-တဖန်၊ ဝါ-နောက်မှ၊ သံဃတ္ထေရေ- သည်၊ အာဂတေပိ - လာပြန် သော်လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း။

ဥပနိသိန္ဒကထာယပိ - အနီး၌ ထိုင်နေသူအား ဟောပြောအပ်သော တရား စကား၌လည်း၊ (အချို့စာ၌ ပိမပါ၊) သံဃတ္ထေရောဝ- သည်သာ၊ သာမီ- အရှင် တည်း၊ ဝါ-အစိုးရသူတည်း၊ [ဥပ- အနီးအပါး၌၊ နိသိန္ဒ- ထိုင်နေသူတို့အား၊ ကထာ-ဟောအပ်သော တရားစကားကို “ဥပနိသိန္ဒကထာ” ဟု ခေါ်၏၊ ယခု အခါ ရောက်လာသော ဒကာ ဒကာမတို့အား တရားစကား ပြောခြင်းမျိုးတည်း၊ စည်းဝေးနေသော သံဃာ့ထံ ရောက်လာသူတို့အား ဟောပြောသော ဥပနိသိန္ဒ ကထာကို ရည်ရွယ်သည်၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေန-ထို သံဃာထေရ်သည်၊ သယံ ဝါ-ကိုယ်တိုင်သော်လည်း၊ ကထေတဗ္ဗ-ဟောရာ၏၊ အညော-သော၊ ဘိက္ခုဝါ- ကိုသော်လည်း၊ ကထေဟိ-ဟောလိုက်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော-၏၊ စခေါ- ထိုသို့ပင် ပြောဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ (တေန-ထို သံဃာထေရ်သည်၊) ဥစ္စတရေ- မြင့်သော၊ အာသနေ-၌၊ နိသိန္ဒေန- ထိုင်လျက်၊ နော (ဝတ္တဗ္ဗော)- ထိုက်၊ [ဓမ္မ အဂါရဝ ဖြစ်သောကြောင့် မြင့်သောနေရာ၌ထိုင်လျက် မပြောဆိုထိုက်၊] ပန- အန္ဓယ၊ မနဿာနံ ဘဏာဟိတိ- ဟူ၍၊ (လူတို့အား တရားဟောလိုက်ပါလော ဟူ၍၊) ဝတ္တု-ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏၊ [ဤသို့ “လူတို့အား ဟောလိုက် ပါ” ဟု အသေအချာ အမည်ပါလျှင် အမြင့်ကနေ၍လည်း တိုက်တွန်းနိုင်၏။]

မနုဿာ-တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဇာနနက ဘိက္ခု-သိအပ်သော ရဟန်းကို၊ (ဣပစ္စည်း ကံဟော၊) အာပုစ္ဆန္တိ-ပန်လျှောက်ကြကုန်အံ့၊ (တရားဟော ဘို့ရန် ပန်လျှောက်ကြကုန်အံ့၊) တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ထေရံ-သံဃထေရ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-ခွင့်ပန်၍၊ ကထေတဗ္ဗ-ပြောဟောရာ၏၊ သံဃတ္ထေရော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘန္တေ, ဣမေ-ဤလူတို့သည်၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-မေးပါကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာပုဋ္ဌော-ပန်ပြောအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) ကထေဟိ-ဟောလိုက်လော၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်လည်း၊ သစေ ဘဏတိ- အံ့၊ တုဏှိဝါ-ဆိတ်ဆိတ်သော်လည်း၊ (သစေ) ဟောတိ- အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ကထေတုံ ဝဇ္ဇတိ၊ အန္တရယရေ-ရွာတွင်း၌၊ အနုမောဒနာဒိသုပိ-ဆွမ်း အနုမောဒနာအစရှိသောကိစ္စတို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော - တည်း၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ မည်သည့်နေရာ၌ မဆို တရားဟောခွင့်ကြိုလျှင် သံဃာစင်ပေါ်၌ပင် ဖြစ်စေကာမူ ထေရ်ကြီးကို ခွင့်ပန်၍ ဟောရသည်၊] သံဃတ္ထေရော- သည်၊ ဝိဟာရေဝါ - ၌သော်၎င်း၊ အန္တရယရေဝါ-၌သော်၎င်း၊ မံ- ကို၊ အနာပုစ္ဆိတွာပိ - မပန်ပြောဘဲလည်း၊ ကထေယျာသိ-ဟောပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ သစေအနုဇာနာတိ-အကယ်၍ ခွင့်ပြုထားအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ လဒ္ဓကပ္ပိယံ - ရအပ်သော အပ်သည်၏ အဖြစ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ ဝတ္တံ-ပြောဟောခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ။

သဇ္ဈာယံ - သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ (စာအံခြင်းကို၊) ကရောန္တေနာပိ - ပြုသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ထေရော - မိမိထက်ကြီးသော ထေရ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗောယေဝ-သည်သာ၊ ဧကံ-တပါးသော ထေရ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-၍၊ သဇ္ဈယန္တဿ-စဉ်၊ အပရော-အခြားထေရ်သည်၊ (မူလ ပန်ပြောအပ်သောထေရ်ထက် ကြီးသော ထေရ်သည်၊) အာဂစ္ဆတိ- အံ့၊ ပုန-ဖန်၊ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ- သည်၊ နတ္ထိ၊ ဝိဿမိဿာမိ - အပန်းဖြေ၍ နားနေရဥားတော့အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ထပိတဿ-တန့်ထားအပ်စဉ်၊ (စာပြန်ရပ်ထားစဉ်၊) (ထေရော-သည်၊) သစေ အာဂစ္ဆတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ပုန-ဖန်၊ အာရဘန္တေနာပိ-စတည် အားထုတ်သော ရဟန်းသည်

x x x x x x x x

သဇ္ဈာယံ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ ။ ။ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေနာပိ ယတ္ထ ကတ္ထမိ နိသိဒိတွာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေန (မည်သည့် နေရာမဆို စာအံလိုသူသည်)၊.... ထေရောတိ ယောကောစိ အတ္တနော ဝုဗ္ဗတရော (မိမိထက် သိက္ခာကြီးသော မည်သူ့ကို မဆို၊)၊ “စာအံခွင့်ပြုပါ” ဟု ခွင့်တောင်းပြီးမှ စာအံရ စာပြန်ရသည်၊ ဤသို့ ခွင့်မတောင်းဘဲ အံလျှင် ဒုက္ကံအာပတ်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဆရာတို့သည် ရောသစ်စ အာဂန္တုများကို “စာအံ မီးထွန်းမှ စ၍ ခွင့်ပြု၍ ရမကောင်းသော ကျင့်ဝတ်များကို ခွင့်ပြုတော်မူကြပါ ဘုရား” ဟု ခွင့်တောင်းထားစေကြ၏၊ ထေရ်ကြီးများလည်း ခွင့်ပြုထားကြရသည်၊ ထိုသို့ ခွင့်တောင်းစေခြင်း၊ ခွင့်ပြုခြင်းကား နောက်၌လာမည့် “ကေန၊ ပေ၊ အနုညာတေ ယထာသုခံ သဇ္ဈာယိတုံ ဝဇ္ဇတိ” နှင့် အညီတည်း။

လည်း၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ- ထိုက်၏။ သံဃတ္ထေရေ-သည်။ အနာဂတေယေဝ-မလာ
 သေးမီပင်။ အာရဒ္ဓံ- စတည် အားထုတ်အပ်ပြီးသော စာကို။ သဇ္ဈယန္တဿာပိ-
 သရဇ္ဈာယ်သော ရဟန်း၏လည်း။ ဒေဝဝနယော - တည်း။ ဧကေန - သော။
 သံဃတ္ထေရေန- သည်။ မံ-ကို။ အနာပုစ္ဆာပိ- မပန်ပြောမူ၍လည်း။ ယထာသုခံ-
 ချမ်းသာသည်အား လျော်စွာ။ သဇ္ဈယာဟိ - လော။ ဣတိ - သို့။ အနညာတေ-
 ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသော်။ ယထာသုခံ - စွာ။ သဇ္ဈယိတုံ- ၄။ ဝနုတိ။ ပန-ထိုသို့ပင်
 အပ်ပါသော်လည်း။ အညသ္မိံ - ခွင့်ပြုထားသောထေရ်မှ အခြားထေရ်သည်။ အာ
 ဂတေ - ရောက်လာလသော်။ တံ - ထို ခနောက်မှ ရောက်လာသော ထေရ်ကြီးကို။
 အာပုစ္ဆိတွာဝ-၍သာ။ သဇ္ဈယိတဗ္ဗံ-၏။

အတ္တနာဝါ အတ္တာနံ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗန္တိ-ကား။ အတ္တနာဝါ - မိမိသည်မူလည်း။
 (ကိုယ်တိုင် မူလည်း။) အတ္တာ-မိမိကို။ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗော-သမုတ်နိုင်၏။ ပန-ဆက်။
 ပုစ္ဆန္တေန - ဝိနည်းကိုမေးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိသံ-ပရိသတ်ကို။ ဩလောကေ
 တွာ- ကြည့်၍။ (နှိုင်းချိန်၍-ဟူလို)။ အတ္တနော-မိမိ၏ (အပေါ်၌)။ ဥပဒ္ဒဝေါ-
 ဘေးရန်သည်။ သစေ နတ္ထိ(ဧဝံ သတိ)။ ဝိနယော-ကို။ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-၏။ [ပါတိ
 မောက်ပြသောအခါ မေးသောဝိနည်းမျိုး မဟုတ်။ အလွတ်မေးအပ်သော ဝိနည်း
 မျိုးကို ဆိုလိုသည်။]

ကတေပိ။ပေ။ တုလယိတွာတိ-ကား။ မေ-ငါ၏။ ဝါ-မှာ။ ဣတော-ဤပုဂ္ဂိုလ်
 ကြောင့်။ (မိမိအမေးကို ခံမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကြောင့်။) ဥပဒ္ဒဝေါ-သည်။ အတ္ထိနုခေါ-
 ရှိလိမ့်မည်လော။ နတ္ထိနုခေါ-မရှိလိမ့်မည်လော။ ဣတိဧဝံ- သို့။ ဥပပရိက္ခိတွာ-
 စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍။ (စောဒေတုံ အနုဇာနာမိ- ဌစပ်။) ပုရမှာကန္တိ-ကား။ ပဌမံ-
 စွာ။ အမှာကံ-တို့၏အပေါ်၌။ (ဩကာသံ ကာရာပေန္တိ-ဌစပ်။) ပတိကစ္စေဝါတိ-

x x x x x x x x

အတ္တာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗော။ ။ ပါဠိတော်၌ “ အတ္တာနံ ” ကို “ အတ္တာ ” ဟု ဖွင့်၏။
 အတ္တာနံသည် ပဌမာဝိဘတ်မှ ဒုတိယာဝိဘတ် ပြောင်းလွဲထားသော “ ဝိဘတ္ထိဝိပ
 လ္လာသ ” ဟု သိစေ၏။ “ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ ” ကို “ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗော ” ဟု ဖွင့်သဖြင့် ပုံလိင်မှ နပုံလိင်
 ပြန်ထားသော “ လိင်္ဂိဝိပလ္လာသ ” ဟု သိစေ၏။ [ယောဇနာ၌ကား “ ပစ္စေတ္တ ဥပယောဂ
 ဝစနံ - ပဌမာအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ထားသည် ” ဟု ဆို၏။ ထို အဆိုသည်
 “ အတ္တာနံ ” အတွက် သင့်နိုင်သော်လည်း ကြိယာ အဆုံးသတ်ရာ၌ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံဝယ်
 ဒုတိယာဝိဘတ် မသက်ထိုက်သောကြောင့် စဉ်းစားသင့်၏။]

ပုရမှာကံ။ ။ ပုရာကို “ ပဌမံ ” ဟု ဖွင့်၏။ ပါဠိတော်၌ “ ပုရာ ကာရာပေန္တိ-မပြုစေ
 ကုန်မီ ” ဟု အလွယ်ပေးပါ။ သေသေချာချာပေးလျှင် “ ယဒါ-အကြင်အခါ၌။ အမှာကံ-
 တို့၏အပေါ်၌။ ဩကာသံ-စောဒနာခွင့်ကို။ ကာရာပေန္တိ-ပြုစေကုန်လတံ့။ တတော-
 ထို ပြုစေရာအခါမှ။ ပုရေ - ရှေးဥျားစွာ ” ဟု ပေးရမည်။ “ ပုရေပုရာနှင့် ယှဉ်ရာဝယ်
 ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် အနာဂတ်အနက်၌ သက် ” ဟု သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ဆိုသည်။

ကား၊ ပဌမတရမေဝ - ရှေးဥျးစွာသာလျှင်၊ (ဩကာသံ ကာရာပေန္တိ-ဌ္ဇစပ်၊)
ပုဂ္ဂလံ ၊ ပေ ၊ ကာတုန္တိ - ကား၊ ဘူတမေဝ - ဟုတ်မှန်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊
အာပတ္တိံ-ကို၊ ဝဒတိ နုခေါ-ပြောဆိုလေသလော၊ အဘူတံ- မဟုတ်မမှန်သော၊
(အာပတ္တိံ-ကို၊ ဝဒတိ နုခေါ-လော၊) ဣတိဓေံ- သို့၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-၍၊ ဩကာ
သံ-အခွင့်ကို၊ ကာတံ-၎င်း၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော။

x x x x x x x x x

ပတိကစ္စေ။ ။ “သက္ကစ္စ”ပုဒ်ကဲ့သို့ ပတိ+ကရ၊ တွာပစ္စည်းဖြင့် “ပတိကစ္စ”ဟု
ပြီး၏။ “ ကြိုတင်ကာပြု၍ ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။ “ပဌမတရံ”ကား အဓိပ္ပါယ်ထွတ်တည်း၊
[ယောဇနာ၌ “ ပတိကစ္စေဝသဒ္ဓေါ ပဂေဝပရိယာယော ” ဟု ဖွင့်ပြ၏။ ပတိကစ္စကို
“နိပါတ်ပုဒ်”ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။]

အဓမ္မကမ္မပဋိက္ခောသနာဒိ ကထာ

အဓမ္မကမ္မ - သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ပဋိ
က္ခောသိတုန္တိ-ကား၊ ဝါရေတုံ-တားမြစ်ခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ဒိဋ္ဌိမ္မိ အာဝိ
ကာတုန္တိ- ကား၊ ဣဒံ-ဤကံသည်၊ အဓမ္မကမ္မ- အဓမ္မကံတည်း၊ မေ- အား၊ န
ခမတိ-မနှစ်သက်၊ ဣတိဓေံ-သို့၊ အညဿ- အခြားရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊
အတ္တနော-၏၊ ဒိဋ္ဌိံ-အယူကို၊ ပကာသေတုံ-ထင်ရှားပြုခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ)၊
စတူဟိ ပဉ္စဟိတိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ အနုပဒ္ဒဝ
တ္ထာယ - ဘေးရန်မရှိခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ - ပြီး၊ သန္တိစ္စ နသာဝေန္တိတိ - ကား၊
ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ရွတ်ပြုလသော်၊ န သုဏန္တိ-မကြားကုန်၊
ဓေံ - ဤမကြားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘဏိဿာမ-
ရွတ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ သန္တိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့်စေ့ဆော်၍၊ သဏိ
ကံ-တိုးတိုး၊ ဥဒ္ဓိသန္တိ-ရွတ်ပြုကြကုန်၏။

x x x x x x x x +

စတူဟိ ပဉ္စဟိ။ ။ တားမြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ၄ ပါး ၅ ပါးဖြစ်၍ အားရှိသော
ကြောင့် ဘေးရန်မရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “စတူဟိပဉ္စဟိ”ကို ဘေးရန်မဖြစ်ဘို့ရန် မိန့်တော်
မူသည်၊ ပါဠိတော်၌ ၂ ပါး၊ ၃ ပါးဖြစ်လျှင် အချင်းချင်း ဒေသနာပြောသလို ထင်စွာ
ပြုရမည်ဟု၎င်း၊ ၁ ပါးတည်းဖြစ်လျှင် အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုသကဲ့သို့ မိမိမနှစ်သက်ကြောင်းကို
အဓိဋ္ဌာန်ပြုရမည်ဟု၎င်း မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤနည်းကိုယူ၍ နေရာတိုင်း၌ မိမိ အားရှိ - မရှိကို ကြည့်ရသည်၊
အားမရှိ၍ တပါးတည်းဖြစ်နေလျှင် သူတပါးအလုပ်ကိုမတားမြစ်ဘဲ ဤကိစ္စ ဤအလုပ်
ကို ငါမနှစ်သက်ဟု “အဓိဋ္ဌာန်ပြုရမည်”ဟု မှတ်ပါ၊ “စတူဟိ ပဉ္စဟိ”ဟူသော ပါဠိကို
လည်း စဉ်းစားသင့်၏။ ဝါသဒ္ဓါ မပါသောကြောင့် သင်္ချောဘယပဒ မဟုမ္ဘိဟိ အနေ
အားဖြင့် “ စတူပဉ္စဟိ - ဒုတ္တိဟိ ” ဟု ရှိမှ သဒ္ဓါနေသင့်သည်၊ သို့မဟုတ် “ စတူဟိ
ပဉ္စဟိ ဝါ ” ဟု ဝါသဒ္ဓါ ပါစေရသည်။

ထေရာဓိကန္တိ-ကား၊ ထေရာဓိနံ-အကြီးဆုံးထေရ် ဟူသော အလွန် အစိုးရသူ ရှိသည်ကို၊ ထေရာယတ္တံ - အကြီးဆုံးထေရ်၏ စပ်ဆိုင်သောဥစ္စာကို၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ ထေရာဓေယျန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိတတ်၏၊) [ထေရာဓေယျံ- အကြီးဆုံးထေရ်သည် ဆောင်ထားထိုက်သည်ကို၊ (ဘဝိတုံ, အနုဇာနာမိ- ၏၊)] တဿာ - ကြောင့်၊ ထေရေန-သည်၊ သယံဝါ-ကိုယ်တိုင်မူလည်း၊ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗံ-ရွတ်ပြနိုင်၏၊ အညောဝါ-အခြားသောရဟန်းကိုမူလည်း၊ အဗ္ဗေသိတဗ္ဗော-တိုက်တွန်းနိုင်၏၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထ-ဤ တိုက်တွန်းရာ၌၊ အဗ္ဗေသနဝိဓာနံ- တိုက်တွန်းပုံ အစီအရင်ကို၊ ဓမ္မဗ္ဗေသနေ - တရားဟောဘို့ရန် တိုက်တွန်းခြင်း၌၊ ဝုတ္တနယဓေဝ-သာ။

x x x x x x x x x

ထေရာဓိကံ ထေရာဓိနံ ။ ။ အဓိ ဥပသာရနောင် ကပစ္စည်း သက်၍ ပြီးသော “အဓိက” နာမ်ပုဒ်သည် အတိရေက - အလွန်အကဲ အနက်, အနေက - တပါးမက ဟူသော အနက်များကို ဟော၏။ ဤ အတိရေက အနက်ဟောတည်း။ “ထေရော+အဓိကော ယဿာတိ ထေရာဓိကံ - အကြီးဆုံးထေရ် ဟူသော အကြီးအကဲရှိသော” ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ “ထေရာဓိနံ - ထေရ်ကြီး၏ စပ်ဆိုင်သော ပါတိမောက်” ဟု အဓိပ္ပာယ် ယတ္ထ ဖွင့်၏။ “အဓိနံ”၌လည်း “အဓိ+ ဣန”ဟု ခွဲ၊ ဣနသဒ္ဓါသည် ပဘူ (အစိုးရသူ) အနက်ကို ဟော၏။ “ထေရော+အဓိနော (အလွန် အစိုးရသူ)ယဿာတိ ထေရာဓိနံ, ပါတိမောက္ခံ”ဟု ပြု။

ထေရာယတ္တံ ။ ။ ထေရာဓိနံကို “ထေရာယတ္တံ”ဟု ပရိယာယ်ဖွင့်၏။ “အာယတ္တံ” ၌ “အာပုဗ္ဗ ယတဓာတ်, တပစ္စည်း အဓိနအနက်ကို ဟော၏” ဟု ထောမနိမိဆို၏။ “စပ်ဆိုင်သောဥစ္စာ”ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ဖြစ်၏။ ထေရဿ + အာယတ္တံ ထေရာယတ္တံ- ထေရ်၏ စပ်သောဥစ္စာ၊ “ထေရ်နှင့်စပ်သော”ဟု ပေးကြသည်မှာ ပြောရိုးအနက်သာ၊ နေခံ၌ “ဘိက္ခုနော အာယတ္တော”ဟု သမ္ပန် သမ္ပန္နိ ဖွင့်လတံ၊ ထေရာဓိကံ၌ “ဘဝိတုံ” ဟု ထည့်စေလို၍ “ထေရာယတ္တံ ဘဝိတုန္တိ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်သည်။

ထေရာဓေယျံ ။ ။ “အာဓာရ+အာဓေယျံ”ဟု ရာဇ်ကဲ့သို့ “အာဓိယတေ-ဆောင်အပ်၏။ ဣတိ အာဓေယျံ”ဟု ပြု။ “ထေရဿ + အာဓေယျံ ထေရာဓေယျံ- ထေရ်ကြီး၏ (ထေရ်ကြီးသည်) ဆောင်ထိုက်သော ပါတိမောက်” ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ “ဆောင်” ဟူသည် တာဝန်ဆောင်ခြင်းမျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် “ထေရ်ကြီး၏ တာဝန်ဖြစ်သော ပါတိမောက်”ဟု ဆိုလိုသည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ - ပါတိမောက်ရွတ်ပြမှု၌ “ထေရာဓိက-ထေရ်ကြီးသာ အကြီးအကဲရှိ၏။ ထေရာဓိနံ-ထေရ်ကြီးသာ အစိုးရ၏။ ထေရာယတ္တံ-ထေရ်ကြီး၏ စပ်ဆိုင်သောဥစ္စာ ဖြစ်၏။ ထေရာဓေယျံ-ထေရ်ကြီးသာ တာဝန်ဆောင် ထိုက်၏။ “ကိုယ်တိုင် ရွတ်လိုသွင် ရွတ်နိုင်, သူတပါးကို တိုက်တွန်းလိုသွင် တိုက်တွန်းနိုင်သည်”ဟုလို။

ဝုတ္တနယဓေဝ ။ ။ “အဗ္ဗေသနာ ဝေတ္ထ သံ-သန သမ္ပတဓမ္မဗ္ဗေသကာယတ္တာ ဝါ သံသထေရာယတ္တာဝါ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ - ဟုလို၊ ယခုအခါ သံသဥပုသ်ပြုရာ၌ ရှေးဥပုစ္စာ မိမိကိုယ်ကို ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသ အဗ္ဗေသကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင် ... “သုကာတု

သော န ဇာနာတိ ဥပေါသထံဝါတိ အာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
 (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) စာတုဒ္ဒသိကပန္နရသိက ဘေဒန-စာတုဒ္ဒသိဥပုသ်
 ပန္နရသိဥပုသ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒုဝိဓံ- ၂ ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊
 သံဃ ဥပေါသထာဒိဘေဒန-သံဃဥပုသ် အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ နာ
 ဝိဓမ္မ-၉ ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပေါသထံ- ကို၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊
 စတုဗ္ဗိဓံ - ၄ ပါး အပြားရှိသော၊ ဥပေါသထကမ္မံ - ဥပုသ်ကံကို၊ န ဇာနာတိ၊
 (အဓမ္မေန ဝဂ္ဂကံစသော ၄ ပါးကို မသိ၊) ဒုဝိဓံ - သော၊ ပါတိမောက္ခံ - ကို၊ န
 ဇာနာတိ၊ (ဘိက္ခုပါတိမောက်၊ ဘိက္ခုနီပါတိမောက် ၂ ပါးကို မသိ၊) နဝိဓံ-
 သော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ - သကို၊ န ဇာနာတိ၊ (ဘိက္ခု ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ
 ၅ ပါး၊ အနိယတုဒ္ဒသမှ တပါး ဘိက္ခုနီ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ ၄ ပါးကို မသိ။)

ယော တတ္ထ ဘိက္ခု ဗျတ္တာ ပဋိဗလောတိ ဣတ္ထ - ၌၊ ဒဟရဿ - ငယ်သည်
 ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ)ဝိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဗျတ္တဿ - ထက်မြက်သော ရဟန်း
 အား၊ ပါတိမောက္ခော- ကို၊ ကိဉ္ဇာဝိ အနုညာတော-အကယ်၍ကား ခွင့်ပြုတော်
 မူအပ်ပါပေပြီ၊ အထခေါ - ထိုသို့ပင် ခွင့်ပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဣတ္ထ- ဤ ခွင့်ပြု
 တော်မူရာ၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ အဓိပ္ပာယော-မြတ်စွာဘုရား၏ အလို
 တော်တည်း၊ ထေရဿ-၏၊ ပဉ္စဝါ-၅ ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော

x x x x x x x x x

မေ ဘန္တေ သံဃော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အာယသ္မန္တံ တိဿံ ပါတိမော
 က္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသေယျံ ” ဟု သမုတ်ရသည်။ ဤသို့ သမုတ်ပြီးမှ.... “သံဃော ဘန္တေ
 အာယသ္မန္တံ တိဿံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသတိ၊ ဥဒ္ဓိသတု အာယသ္မံ တိဿော
 ပါတိမောက္ခံ ” ဟု တိုက်တွန်းသောစကားကို ဆိုရသည်။ ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြမည့်
 ရဟန်းကလည်း ပါဠိတော်အတိုင်း ဝိနည်းကို မေးဘို့ရန် ... “ သုဏာတု မေဘန္တေ
 သံဃော၊ အဇ္ဈပေါသထော ပန္နရသော၊ ပေါ၊ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသေယျ၊ သုဏာတု မေ
 ဘန္တေ သံဃော၊ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အတ္တံ ဝိနယံ ပုစ္ဆေယျံ ” ဟု ပုစ္ဆက
 သမ္ပုတိဉာတ် ထားရသည်။ ထို့နောက် ဝိနည်းဖြေမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း.... “သုဏာတု
 မေပေါပတ္တကလ္လံ၊ အဟံ အာယသ္မတာ တိဿေန ဝိနယံ ပုစ္ဆော ဝိသဇ္ဇေယျံ ” ဟု ပါဠိ
 တော်နှင့်အညီ ဝိနယဝိသဇ္ဇကဉာတ် ထားရသည်။

နဝိဓံ ။ ။ ဥပုသ်ပြုတတ်သူကို “ ကာရက ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုကာရကနှင့် စပ်၍
 ဥပုသ်ကို နာမည်တပ်လျှင် “သံဃဥပုသ်၊ ဝဏဥပုသ်၊ ပုဂ္ဂလဥပုသ် ” ဟု ၃ ပါးပြား၏။
 [၃ ပါး ၂ ပါး ပြုရသောဥပုသ်ကို “ ဝဏဥပုသ် ” ဟု ခေါ်၏။ တပါးတည်းပြုရသော
 အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ကို “ပုဂ္ဂလဥပုသ်” ဟု ခေါ်၏။] ပြုထိုက်သော အခြင်းအရာ ဥပုသ်ပြုပုံ
 ပြနည်းကို “ကတ္တဗ္ဗာကာရ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုကတ္တဗ္ဗာကာရနှင့်စပ်၍ နာမည်တပ်လျှင်
 “သုတ္တုဒ္ဒေသဥပုသ်၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်၊ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်” ဟု ၃ ပါးပြား၏။ [ပါတိမော
 သုတ်တို့ကို ရွတ်ပြခြင်း၊ “ဗိမိမှာ အာပတ်စင်ကြယ်ပါသည်” ဟု ပြောပြခြင်း၊ “ယနေ
 ဥပုသ်နေ” ဟု အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းတည်း။] နေ့နှင့်စပ်၍ နာမည်တပ်လျှင် “ စာတုဒ္ဒသိ၊ ပန္န
 ရသိ၊ သာမဂ္ဂိ ” ဟု ၃ ပါး ရှိ၏။ ဤသို့ ဥပုသ် ၉ မျိုး ပြားသည်။

ဝါ-နိသော၊ တယောဝါ-နိသော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ-တို့သည်။ သစေ နာဂစ္ဆန္တိ - အကယ်၍ နှုတ်၌မလာကုန်အံ့၊ ဒွေ - ၂ ပါးကုန်သော၊ (ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ) ပန-တို့သည်ကား၊ အဇ္ဈော-မကြီးမပြတ်ကုန်သည်။ သုဝိသဒါ-အလွန်သန့်ရှင်းကုန်သည်။ ဝါစုဂ္ဂတာ - နှုတ်တက်ကုန်သည်။ (သစေ) ဟောန္တိ-နိအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ၊ ပါတိမောက္ခော-သည်။ ထေရာယတ္ထောဝ - ထေရ်၏စပ်သော ဥစ္စာသာတည်း။ ပန-ဆက်၊ (ထေရော-သည်) ၊ ဣတ္ထကမ္ပိ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဥဒ္ဒေသ ၂ ရပ်ကိုလည်း၊ ဝိသဒံ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင်၊ ကာတုံ-ငှါ၊ သစေ န သက္ကောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ၊ ဗျတ္တဿ - သော၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ အာယတ္ထော-စပ် သောဥစ္စာသည်။ ဟောတိ။

သာမန္တာ အာဝါသာတိ-ကား၊ သာမန္တံ-အနီးဖြစ်သော၊ အာဝါသံ-ကျောင်းတိုက်သို့၊ (ပါဟေတဗ္ဗော-၌စပ်၊) [သာမန္တာ အာဝါသာ-၌ “ ဒုတိယာမှ ပဉ္စမိ ပြောင်းလွှဲနေသည် ” ဟု ပြသည်။] သဇ္ဇကန္တိ - ကား၊ တဒဟေဝ- ထိုနေ့၌ပင်၊ အာဂမနတ္ထာယ-ပြန်လာခြင်း အကျိုးငှါ၊ (ပါဟေတဗ္ဗော - ၌စပ်၊) [“ ထိုသို့ ဖွင့်သောကြောင့် “ သဇ္ဇကံ-နေခြင်းပြန် ” ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ပေးကြသည်။ သဒ္ဒတ္တ မှာ “ တူသော နေ့ရှိအောင် ” ဟု ဖြစ်၏။ “ သဇ္ဇ+ယဿ, အတ္ထိတံ သဇ္ဇကံ ” ဟု ပြု၊ “ ယဿ-အကြင် ပြန်လာခြင်း၏၊ သဇ္ဇ-တူသော နေ့သည် ” ဟု ပေး။] နဝံ ဘိက္ခု၊ အာဏာပေတုန္တိ ဣတ္ထ-၌၊ ယော- အကြင် သီတင်းငယ်သည်။ ဥဂ္ဂဟေတုံ- သင်ယူခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏။ ဝေရူပေါ-သော၊ (နဝေါ-သီတင်းငယ်ကို၊) အာဏာပေတဗ္ဗော- စေခိုင်းထိုက်၏။ ဗာလော- ဖျင်းအသော၊ (နဝေါ-ကို၊) န(အာဏာပေတဗ္ဗော)-ထိုက်။

ပက္ခဂဏနာဒိ
ဥဂ္ဂဟဏာ နုဇာနနကထာ

ကတိမိ ဘန္တေတိ ဣတ္ထ-၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကတိနံ- အဘယ်နှစ်ရက်တို့၏၊ ပူရဏီ-ပြည့်ကြောင်း နေ့နည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကတိမိ- မည်၏၊ [တိထိကို ဝံ၌ ဣတ္ထိလိနံထားသည်။ ဒိဝသောကို ဝံ၌လျှင် “ ကတိမော ” လည်း ဖြစ်နိုင်၏။] ကာလဝတောတိ- ကား၊ ကာလဿေဝ- စောစောကပင်၊ ပဂေဝ- ရှေးဥျားမဆွ အစကပင်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ယောဇနာ၌ “ ကာလဝတော ” ဝယ် ဝန္တုပစ္စည်း အနက်မရှိ ဟု သိစေလို၍ “ ကာလဿေဝ ” ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ဆို၏။ ကာလဝတောလည်း ကာလဿေဝကဲ့သို့ “ နိပါတ်ပုဒ် ” ဟု ထင်သည်။] ယံကာလံ သရတီတိ ဣတ္ထ-၌၊ သာယမ္ပိ- ညနေချမ်း၌လည်း၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဥပေါ သထော-ဥပုသ်နေ့တည်း၊ (ဣတိ-သို့) သမန္တာဟရထ-နှလုံးသွင်းကြကုန်၊ ဝါ- မှတ်ကြကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ အာရောစေတုံ- ငှါ၊ ဝန္တတိ။

ထေရေန၊ပေ၊ အာဏာပေတုန္တိ ဣတ္ထာပိ-ဌ်လည်း၊ ကိဉ္ဇိကမ္မံ- တစုံတခုသော အလုပ်ကို၊ ကရောန္တောဝါ- ပြုလုပ်နေသော သီတင်းငယ်ကို၎င်း၊ သဒါ- အခါ ခပ်သိမ်း၊ကာလဿေဝ-စောစောကပင်၊ဧကောဝါ-တပါးတည်းနေသော သီတင်း ငယ်ကို၎င်း၊ ဘာရနိတ္ထရဏကောဝါ - သံဃာ့ တာဝန် ထုတ်ဆောင်နေသော သီတင်းငယ်ကို၎င်း၊ သရဘာဏက ဓမ္မကထိကာဒီသု - အသံဖြင့် ရှုတ်ဆိုတတ် သောရဟန်း၊ ဓမ္မကထိက အစရှိသည်တို့တွင်၊(အာဒိဖြင့် ဓမ္မာစရိယတို့ကို ယူ၊) အညတရောဝါ- တပါးပါးကို၎င်း၊ ဥပေါသထာဂါရသမ္ပဇ္ဇနတ္ထိ- ဥပုသ် ကျောင်း ဆောင်ကို တံမြက်လှည်းခြင်း အကျိုးငှါ၊ န အာဏာပေတဗ္ဗော - ထိုက်၊ ပန- အနွယ်၊ အဝသေသာ - ကြွင်းသော သီတင်းငယ်တို့ကို၊ ဝါရေန - အလှည့်ကျ အားဖြင့်၊ အာဏာပေတဗ္ဗာ-နံ၏၊ အာဏတ္တော-စေခိုင်းအပ်သော သီတင်းငယ် သည်၊ သမ္မုဉ္ဇနိံ - တံမြက်စီးကို၊ တာဝကာလိကမ္မိ - အခိုက်အတန့် မျှလည်း၊ သစေ နလဘတိ-အံ၊(ဧဝံသတိ)၊သာခါဘင်္ဂံ-ချိုးအပ်သောသစ်ခက်ကို၊ ကပ္ပိယံ- အပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ သမ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ- တံမြက်လှည်းရာ၏၊ (သစ်ခက် ကို ကပ္ပိခိုင်း၍ ထို သစ်ခက်ဖြင့် တံမြက်လှည်းပါ-ဟူလို။) တမ္မိ-ထိုချိုးအပ်သော သစ်ခက်ကိုလည်း၊ အလဘန္တဿ - မရသော ရဟန်း၏၊ လဒ္ဓကပ္ပိယံ - ရအပ် သောအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏။ [တံမြက်မလှည်းဘဲ နေနိုင်ခြင်းကိုပင် လဒ္ဓကပ္ပိယ ဟု ဆိုသည်။]

အာသန ပညာပနာဏတ္တိယမ္ပိ - နေရာခင်းဘို့ရန် စေခိုင်းခြင်း၌လည်း၊ ဝုတ္တ နယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ (ကိဉ္ဇိ ကမ္မံ ကရောန္တောဝါ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) အာဏာပေတဗ္ဗော - စေခိုင်းထိုက်၏၊ စ- ဆက်၊ အာဏတ္တေန- စေခိုင်းအပ်သော သီတင်းငယ်သည်၊ ဥပေါသထာဂါရေ-ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌၊ အာသနာနိ - နေရာထိုင်ခင်းတို့သည်၊ သစေ နတ္ထိ- နံအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃိကာ

x x x x x x x x

သဒါ ကာလဿေဝ ဧကော။ ။“တပါးတည်းနေသော သီတင်းငယ်”ဟူရာ၌ အလုပ်လုပ်စရာရှိသော တရက်သာ တပါးတည်းနေသူကို ယူမည်စိုး၍“သဒါဧကော- အခါခပ်သိမ်း တပါးတည်းနေသူ”ဟု ဆိုသည်၊ အခါခပ်သိမ်း တပါးတည်းနေသူပင် ဖြစ်သော်လည်း ယနေ့မှစ၍ နေမည့်သူကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် “ ကာလဿေဝ ” ဟု ဆိုပြန်သည်၊ “ တံမြက် ဝတ်ပြုချိန်မရောက်မီ ရှေးရှေးရက်များကပင် တပါးတည်း နေသူ”ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် “သဒါ ကာလဿေဝ”ဟု ပါဠိမှန်ရှိရမည်။

အချို့စာအုပ်တို့၌ “သဒါ ကာလမေဝ” ဟု ရှိ၏၊ သဒါပုဒ်ရင်းကိုယ်က “ သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ ” ဟု အနက်ထွက်နေသောကြောင့် “ ကာလမေဝ ” ဟု မရှိသင့်တော့၊ “ကာလဿေဝ”ဟုသာ ရှိသင့်၏။ [ယောဇနာ၌ “ ကာလဿေဝ ”ပါဠိမှန်ရှိသော် လည်း ကိဉ္ဇိ ကမ္မံ ကရောန္တောကို ပြန်လှည့်ဘို့ရန် “ သဒါကာလဿေဝ ကိဉ္ဇိ ကမ္မံ ကရောန္တောတိ ယောဇနာ”ဟု ဖွင့်၏၊ “ ကရောန္တောဝါ ” ဟု ဝါသဒ္ဓါ ခြားနေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ရှေ့သို့ ပြန်လှည့်ဘို့ရန် သင့်မည်မထင်ပါ။]

ဝါသတောပိ-သံသိကကျောင်းမှလည်း၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်၍၊ ပညပေတွာ- ခင်းပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ (ပြန်၍)၊ အာဟရိတဗ္ဗာနိ-ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ အာသ နေသု - နေရာထိုင်ခင်း တို့သည်၊ အသတိ - မရှိကုန်လသော်၊ ကဋသာရကေပိ - သင်းဖြူးတို့ကို၎င်း၊ တနိကာယောပိ-သပေါ့ဖျာတို့ကို၎င်း၊ ပညပေတုံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ တနိကာယုပိ-ဖျာတို့သော်မှလည်း၊ အသတိ-နလသော်၊ သာခါဘင်္ဂါနိ- ချိုးအပ်သော သစ်ခက်တို့ကို၊ ကပ္ပိယံ- ကို၊ ကာရေတွာ- ၍၊ ပညပေတဗ္ဗာနိ-န၏၊ ကပ္ပိယကာရကံ-ကပ္ပိယကာရကကို၊ (သစ်ခက်ချိုးပေးမည့် ကပ္ပိယကာရကကို၊) အလဘန္တဿ-မရသောရဟန်း၏၊ လဒ္ဓကပ္ပိယံ-သည်၊ ဟောတိ။

ပဒီပကရဏေပိ- ဆီမီးကို ပြုခြင်း၌လည်း၊ (ဆီမီးထွန်းခြင်း ၌လည်း)၊ ဝုတ္တ နယေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ (ကိစ္စိ ကမ္မံ ကရောန္တောဝါ စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) အာဏာပေတဗ္ဗော-၏၊ စ-ဆက်၊ အာဏာပေန္တေန-စေခိုင်းသော ထေရ်သည်၊ အသုကသ္မိံ နာမ ဩကာသေ - ထို မည်သောအရပ်၌၊ (မည်သည့် နေရာ၌)၊ တေလံဝါ - ဆီသည်၎င်း၊ ဝဇ္ဇိဝါ- ကျစ်အပ်ပြီးသော မီးစာသည်၎င်း၊ ကပလ္လိကာဝါ-မီးခွက်သည်၎င်း၊ အတ္ထိ-၏၊ တံ- ထိုဆီကို၊ ဝါ-ထိုမီးစာကို၊ ဝါ- ထိုမီးခွက်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကရောဟိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဗ္ဗော-၏၊ တေလာ ဒီနိ-ဆီ အစရှိသော အဆောက်အဦးတို့သည်၊ သစေ နတ္ထိ- နံအံ၊ (ဝေံသတ်)၊ ပရိယေသိတဗ္ဗာနိ-ရှာမှီးထိုက်ကုန်၏၊ [ပရိယေသိတဗ္ဗာနိတိ ဘိက္ခာစာရေန ပရိ ယေသိတဗ္ဗာနိ- ငိုကာ၊ ညနေအခါ၌ ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်၍ “ ဘာအလိုရှိပါ သနည်း” ဟု လျှောက်လျှင် “ ဆီ အလိုရှိပါသည်” ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရှာမှီးထိုက် သည်၊] ပရိယေသိတွာ-တရားသဖြင့် ရှာမှီး၍၊ အလဘန္တဿ-မရသောရဟန်း၏၊ လဒ္ဓကပ္ပိယံ ဟောတိ၊ အပိစ-ဇိုးဇဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်ရှိသေး၏၊ ကပါလေ- အိုးခင်း၌၊ အဂ္ဂိပိ-မီးကိုလည်း၊ ဇာလေတဗ္ဗော-တောက်စေထိုက်၏၊ [“မီးအိုးခင်း ထည်း၌ မီးထည့်ထားလျှင် ဖြစ်နိုင်၏” ဟု ဆိုလိုသည်။]

x x x x x x x x x

အာသနာနိ နတ္ထိ။ ။ “အာသနံ မဗ္ဗပိဋ္ဌာပိ” နှင့်အညီ “အာသန” ဟု လာသမျှ၌ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျင်၊ ခဏ္ဍင်၊ ထိုင်ခုံများကို ရှေးဥျးစွာမှတ်သားရသည်၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ ညောင်စောင်း၊ အင်းပျင်စသော အာသနမရှိမှ သင်ဖြူး၊ ဖျာစသည်ကို ခင်းရမည်” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစကားကိုထောက်၍ “ရှေးခေတ်က ဥပုသ်ပြုရာအရပ်ဝယ် ထိုင်ခုံ များ ရှိနေသည်” ဟု သိရ၏၊ ထို ထိုင်ခုံများအပေါ်၌ အညောင်အညာ မများစေဘဲ ချမ်းသာစွာထိုင်၍ အကျယ်ပြုအပ်သော ပါတိမောက်ကို စိတ်စိုက်လျက် နာယုကြပေ လိမ့်မည်။

ဒိသံဂမိကာဒိဝတ္ထုကထာ

သင်္ဂဟောတဗ္ဗော- ကား၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ သာဓု - ကောင်းစွာ၊ အာ
 ဝတာ-ကြွလာကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ ဣဓ-ဤအရပ်၌၊ ဘိက္ခာ- ဆွမ်း
 ကို၊ သုလဘာ- လွယ်ကူစွာ ရအပ်ပါ၏၊ သူပဗျဉ္ဇနံ-ဟင်းရည် ဟင်းလျာသည်၊
 အတ္ထိ - ရှိပါ၏၊ အနုက္ကဏ္ဍမာနာ- မပျင်းရိကုန်ဘဲ၊ ဝသထ - နေပါကုန်၊ ဣတိ
 ဧဝံ-သို့၊ ပိယဝစနေန - ချစ်ဘွယ်သော စကားဖြင့်၊ သင်္ဂဟောတဗ္ဗော- သိမ်းသွင်း
 ထိုက်၏၊ [ဤသိမ်းသွင်းနည်းကို စဉ်းစားထိုက်၏၊ စားကောင်း သောက်ဖွယ်ဖြင့်
 သိမ်းသွင်းရသည်မှာ ဘုရားအလိုတော် ကျမည် မထင်။] ပုနပ္ပုနံ - အဖန်ဖန်
 အထပ်ထပ်၊ တထာကရဏာဝသေန - ထို သိမ်းသွင်းမှုကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းအား
 ဖြင့်၊ အနုဂ္ဂဟောတဗ္ဗော-ချီးမြှောက်ထိုက်၏၊ အာမ-အိမ်း၊ ဝသိဿာမိ- နေပါအံ့၊
 (နေရတာပေါ့)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဝစနဒါပနေန-စကားတို့ကို ပေးစေခြင်းအားဖြင့်၊
 ဥပလာပေတဗ္ဗော-နေခြင်း၏ အနီး၌ ပြောဆိုစေထိုက်၏၊ [ဥပပုဗ္ဗ+ လပဓာတ်၊
 ဣပပုဗ္ဗည်း၊ နေခြင်း၏ အနီးဖြစ်သော “ နေရတာပေါ့ ” ဟူသော စကားကို
 ပြောဆိုစေခြင်းကိုပင် “ ဥပလာပန ” ဟု ဆိုလိုသည်။] အထဝါ- ကား၊ စတုဟိ-
 ကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟောတဗ္ဗော စေဝ - သိမ်းသွင်းလည်း သိမ်း
 သွင်းထိုက်၏၊ အနုဂ္ဂဟောတဗ္ဗောစ-ချီးမြှောက်လည်း ချီးမြှောက်ထိုက်၏၊ ပိယဝစ
 နေန-ဖြင့်၊ ဥပလာပေတဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ကဏ္ဍသုခံ- နားချမ်းသာအောင်၊
 အာလပိတဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ [“ အာလပိတဗ္ဗော-ကိုကြည့်၍
 လာပေ-၍ ဣပပုဗ္ဗည်း အနက်မရှိ ဟု ကြံပါ၊ ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုခြင်းကိုပင် ဖြား
 ယောင်းခြင်း၊ သွေးဆောင်ခြင်း ” ဟု အဓိပ္ပာယ် ပြောကြသည်၊ အထဝါတက်သော
 ဤနည်းကား ကျောင်း၌ရှိသော ပစ္စည်းဖြင့် သိမ်းသွင်း ချီးမြှောက်ခြင်းဖြစ်သော
 ကြောင့် ကောင်းသည်၊ ဖြားယောင်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း မဟုတ်၊ လက်ရှိ
 ပစ္စည်းဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသာတည်း။] စုဏ္ဍာဒိဟိ- ဆပ်ပျားမှုန့် အစရှိသည်တို့
 ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော မတ္တိကာစသည်တို့ကို ယူ။) ဥပဋ္ဌာပေ
 တဗ္ဗော-ပြုစုလုပ်ကျွေးထိုက်၏။

အာပတ္တိ ဒုက္ကဒုဿာတိ - ကား၊ သကလောပိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊
 သံဃော-သည်၊ သစေ နကရောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော
 ရဟန်းတို့၏၊ ဒုက္ကဒံ - သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣဓ-ဤ သင်္ဂဟစသည်ကို မပြုရာ၌၊
 ထေရာ-ထေရ်တို့သည်၊ နေဝမုစ္စန္တိ-အာပတ်မှ မလွတ်ကုန်၊ ဒဟရာ- ရဟန်း
 ငယ်တို့သည်၊ န မုစ္စန္တိ- န၊ သဗ္ဗေဟိ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝါရေန-
 အလှည့်ကျအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-၏၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါရေ- အလှည့်၌၊
 အနုပဋ္ဌဟန္တဿ- မလုပ်ကျွေးသော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ - ဒုက္ကဒံအာပတ်သည်၊
 (ဟောတိ)၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ တေန- ထို ဗဟုသုတဖြစ်သော အာဂန္တုက

ရဟန်းသည်၊ မဟာထေရောနံ - တို့၏၊ ပရိဝေဏသမ္ပဇ္ဇန ဒန္တကဋ္ဌဒါနာဒိနိ- မိမိ
 နေရာ ပရိဝေဏကို တံမြက်လှည်းခြင်း၊ ဒန်ပူပေးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ န သာဒိ
 တဗ္ဗာနိ- မသာယာထိုက်ကုန်၊ ဝေ- ဤသို့ မသာယာခြင်းသည်၊ သတိပိ- ဖြစ်ပါ
 သော်လည်း၊ မဟာထေရေဟိ - တို့သည်၊ သာယံပတိ - ညဉ့်နံနက်၊ ဥပဋ္ဌာနံ-
 ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ အာဂန္တဗ္ဗံ- လာရာ၏၊ ပန-ထိုသို့ လာရာပါသော်လည်း၊
 တေန-ထိုဗဟုဿုတဖြစ်သော အာဂန္တုက ရဟန်းသည်၊ တေသံ-ထိုမဟာထေရ်
 တို့၏၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ ပဌမတရံ-စွာ၊ မဟာထေရောနံ-တို့၏
 (အထံသို့)၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ခြင်းငှါ၊ (သဝိဘတ်ကို အံပြု)၊ ဝန္တဗ္ဗံ-သွားရာ၏၊
 အဿ-ထို ဗဟုဿုတဖြစ်သော အာဂန္တုက ရဟန်း၏၊ သဒ္ဓိံ စရာ-အတူတကွ
 လှည့်လည်ကုန်သော၊ ဥပဋ္ဌာကာ-အလုပ်အကျွေးဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊
 သစေ အတ္ထိ - ကုန်အံ့၊ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ ဘိက္ခု ဥပဋ္ဌာကာ ” ဟု ရှိ၏၊
 မကောင်း၊] (ဝေသတိ)၊ မယံ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဥပဋ္ဌာကာ- တို့သည်၊ အတ္ထိ- ရှိပါ
 ကုန်၏၊ တုမ္ပ-အရှင် ဘုရားတို့သည်၊ အပ္ပေါသုက္ကာ - ကြောင့်ကြံမရှိကုန်သည်၊
 (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရထ-ပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- လျှောက်ရာ၏၊ အဿ- ထို
 ဗဟုဿုတဖြစ်သော အာဂန္တုက ရဟန်း၏၊ သဒ္ဓိံ စရာ-နံသော၊ (ဥပဋ္ဌာကာ-
 နံသော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊) အထာပိ နတ္ထိ - အကယ်၍မူလည်း မရှိကုန်အံ့၊
 ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါကုန်သော်လည်း၊ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ-၌ပင်၊ ဧကောဝါ-
 တပါးသော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ - ၂ ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္တ
 သမ္ပန္နာ- ကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ (အထ) ဝဒန္တိ- အကယ်၍
 ပြောကုန်အံ့၊ (ကိ)၊ မယံ-တို့သည်၊ ထေရဿ-အာဂန္တုက ထေရ်၏၊ ကတ္တဗ္ဗံ-
 ပြုဘွယ်ကိစ္စကို၊ ကရိဿာမ-နံအံ့၊ အဝသေသာ- ကြွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊
 ဖါသု-စွာ၊ ဝိဟရန္တု-နေပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (အထဝဒန္တိ၊ ဝေဝဒန္တေသု၊)
 သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော အာဝါသိကရဟန်းတို့၏၊ အာနာတ္ထိ (ဟောတိ)။

သော အာဝါသော ဝန္တဗ္ဗာတိ- ကား၊ ဥပေါသထကရဏတ္ထာယ-ဥပုသ်
 ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ အန္တဒ္ဓမာသံ- လခွဲတိုင်း၊ ဝန္တဗ္ဗော- သွားထိုက်၏၊ သောစ-ထို
 အာဝါသသို့လည်း၊ ဥတုဝသေယေဝ-ဆောင်းဥတု၊ နေ့ဥတု၌သာ၊ (ဝန္တဗ္ဗော၊)

x x x x x x x

ဥတုဝသေယေဝ။ ဥတုဝသေယေဝါတိ ဟေမန္တရိမေသုယေဝ။—သာရတ္ထ၊
 “ဥတု”အရ ဥတု ၃ မျိုးနှင့်စပ်ဆိုင်သော်လည်း “ဝဿာနေ”ဟု မိသားဥတုကို သီးခြား
 ယူမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ဟေမန္တရိမေသု” ဟု ဖွင့်ရသည်၊ (တနည်း) “ဥတု”အရ
 သီဘဥတု၊ ဥဏှဥတု ဟု ဥတု ၂ မျိုးရှိရာ သီတလွန်ကသော ဆောင်းဥတုကို၎င်း၊ ဥဏှ
 လွန်ကသော နေ့ဥတုကို၎င်း၊ ဥတုသဒ္ဓါကဟောသည်-ဟု ယူပါ၊ ဤအလို “ဝဿာသ-
 နှစ်၏၊ ဥတုယော- ဆောင်းဥတု နေ့ဥတုတို့တည်း၊ ဥတုဝသံ - နှစ်၏ ဆောင်းဥတု၊
 နေ့ဥတု”ဟု ကြံပါ။

ဝဿာနေပန- မိုဃ်းဥတု၌ကား၊ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်၏၊ တံ- ထိုအမှုကို၊ ဒဿေတုံ-၄၊ ဝဿံ ဝသန္တိ ဗာလာ အဗျတ္တာတိ အာဒိံ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဝဝါ)အာဟ-ဗြိ၊ တတ္ထ- ထို ဝဿံဝသန္တိအစရှိသော စကား ရပ်၌၊ န ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ဝသိတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ပုရိမိကာယ- ပုရိမဝါ၌၊ ပါတိမော က္ခုဒ္ဒေသကေန - ပါတိမောက်ရွတ်ပြသော ရဟန်းနှင့်၊ ဝိနာ - ကင်း၍၊ ဝဿံ- ဝါသို့၊ န ဥပဂန္တဗ္ဗံ- မကပ်ရာ၊ သော-ထို ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသက ရဟန်းသည်၊ ဝဿုပဂတာနံ-ဝါသို့ကပ်ပြီးကုန်လသော်၊ (တနည်း၊) ဝဿုပဂတာနံ- ဝါသို့ ကပ်ပြီးကုန်သော ရဟန်းတို့တွင်၊ သော- ထိုပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသက ရဟန်းသည်၊ သစေ ပက္ကမတိဝါ-အကယ်၍မူလည်း အရပ်တပါးသို့ဖဲသွားအံ့၊ သစေပိဗ္ဗမတိ ဝါ- အကယ်၍မူလည်း လူထွက်အံ့၊ ကာလံ - သေခြင်းကို၊ သစေ ကရောတိဝါ- အံ့၊(ဧဝံသတိ-သော်၊) အညသ္မိံ-အခြားသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသက ရဟန်း သည်၊ သတိယေဝ-ရှိသော်သာ၊(ရှိမှသာ)၊ ပစ္ဆိမိကာယ-ပစ္ဆိမဝါ၌၊ ဝသိတုံ- ဆက်လက်၍နေခြင်း၄၊ ဝန္တတိ - အပ်၏၊ (အညသ္မိံ - သည်၊) အသတိ- မရှိလ သော်၊ အညတ္ထ - အခြားကျောင်းတိုက်သို့၊ ဝန္တဗ္ဗံ - ၏၊ အဝစ္ဆန္တာနံ- မသွား ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ (သော-ထို ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသက ရဟန်းသည်၊)ပစ္ဆိမိကာယ-ပစ္ဆိမဝါ၌၊ သစေ ပက္ကမတိ ဝါ၊ပေ၊ သစေ ကရောတိဝါ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မာသဒ္ဓယံ-လန့်စုံ အပေါင်း ပတ်လုံး၊ ဝသိတဗ္ဗံ-ဆက်လက်၍နေနိုင်၏၊ [ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁ ရက်နေ့မှ သီတင်းကျွတ်လပြည့်တိုင်အောင် ဆက်လက်၍နေနိုင်၏။]

ပါရိသုဒ္ဓိဆန္ဒဒါန ကထာ

ကာယေန ဝိညာပေတိတိ-ကား၊ ပါရိသုဒ္ဓိဒါနံ-ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းကို၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေန- အင်္ဂါကြီးငယ်ဖြင့်၊ ဝိညာ ပေတိ ဇာနာပေတိ-သိစေအံ့၊ ပန-ဆက်၊ ဝါစံ- စကားကို၊ (အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ပဋိဝါစံ” ဟုရှိ၏၊ “ပါရိသုဒ္ဓေါ အဟံ ဘန္တ စသောစကားကို အဖန်ဖန်ပြောဆို ခြင်းကို” ဟု ပေး၊) နိစ္ဆာရေတုံ- မြက်ဆိုခြင်း၄၊ သက္ကောန္တော- စွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ ဝိညာပေတိ-အံ့၊ ဥဘယထာ-ကိုယ် နှုတ် ၂ ပါးစုံ အားဖြင့်၊(ဝါစံ-ကို၊ နိစ္ဆာရေတုံ-၄၊) သက္ကောန္တော-သည်၊(ဟုတွာ)၊ ကာယ ဝါစာဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဝိညာပေတိ၊ သံဃေန ပေ၊ ကာတဗ္ဗောတိ - ကား၊ ဗဟု- နသော၊ တာဒိသာ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ ဝိလာနာ- ဝိလာနတို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-အကယ်၍ရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃေန-သည်၊ ပဋိပါဋိယာ-အစဉ် အားဖြင့်၊ ဌတွာ-တည်၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသောဝိလာနတို့ကို၊ ဟတ္ထပါသေ-၌၊ ကာတဗ္ဗာ- န၏၊ (ဝိလာနာ- တို့သည်၊) ဒူရေ - အဝေး၌၊ (တပါးနှင့်တပါး

အဝေး၌၊)သစေ ဟောန္တိ-နံအံ၊ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ ဒူရေဒူရေ ” ဟု ရှိ၏။ ဒူရေတရုပိုသည်။]သံဃာ- သည်၊(သစေ)နပ္ပဟောတိ-အကယ်၍မလောက်အံ၊ [ဂိလာနရဟန်းတို့က တပါးနေရာနှင့် တပါးနေရာ ဝေးနေသည့်အတွက် သံဃာများ စဉ်တန်း၍ထိုင်သော်လည်း ဟတ္ထပါသ် မလေခံအံ၊] (ဝေံသတံ)၊ တံဒိဝသံ-ထိုနေ၌၊ ဥပေါသထော-ကို၊ နကာတဗ္ဗော-ထိုက်၊(မပြုဘဲနေနိုင်၏။) [အန္တရာယ် ၁၀ ပါးနှင့်မဆိုင်သော်လည်း ဘုရားရှင်၏ သီးခြားခွင့်ပြုတော်မူချက် ဖြစ်သည်။] ဝဂ္ဂေန-ဝဂ်ဖြစ်သော၊ သံဃေန-သည်၊ ဥပေါသထော-ကို၊ နတွေဝ ကာတဗ္ဗော-မပြုထိုက်သည်သာ၊ (မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မပြုထိုက်-ဟူလို)။

တတ္ထေဝ ပက္ကမတိတိ- ကား၊ သံဃမဇ္ဈိ - သံဃာ့အလယ်သို့၊ အနဂတိော- မသွားမူ၍၊ တတောဝ-ထိုအရပ်မှပင်၊ [ပါဠိတော်၌ တတ္ထေဝကို “တတောဝ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ထပစ္စည်း ပဉ္စမိအနက်၌ သက်။] ကတ္တစိ - တစုံတခုသော အရပ်သို့၊ (စေ)ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ သွားအံ၊ (ပါဠိတော်၌ “စေ” ပုဒ် ပါသည်။) သာမဏေရော ပဋိဇာနာတိတိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ သာမဏေရော-သာမဏေပါ တည်း၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံအံ၊ ဘူတံယေဝ-ဟုတ်မှန်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သာမဏေရဘာဝံဝါ-သာမဏေ၏ အဖြစ်ကိုသော်လည်း၊ အာရောစေ တိ-ပြောအံ၊ ပစ္စာဝါ-နောက်၌သော်လည်း၊(ပါရိသုဒ္ဓိလက်ခံပြီးရာအခါမှ နေခံ၌ သော်လည်း၊)သာမဏေရဘူမိယံ-သာမဏေ၏ဖြစ်ရာ အခိုက်အကန့်၌၊ တိဗ္ဗတိ- တည်အံ၊ ဣတိအတ္ထော၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌၊ (သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတ ကော ပဋိဇာနာတိစသော အလုံးစုံသောဝတ္ထုတို့၌၊) သေ(သေသော)-ဤ ဆိုအပ် ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော- သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

သံဃပ္ပတ္တော ပက္ကမတိတိ- ကား၊ သဗ္ဗန္တိ မေန - အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြား တို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန - အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ဥပေါသထတ္ထာယ -

x x x x x x x x

ဘူတံယေဝ ။ ။ ဘူတံယေဝ ဝါ သာမဏေရဘာဝံ အာရောစေတိတိ ဝုတ္တတ္တာ ဥ၊နဝိသတိဝဿကာလေ ဥပသမ္ပန္နဿ , အန္တိမဝတ္ထု၊အဇ္ဈာပန္နသိက္ခာပစ္စက္ခာတာ ဒီနံ ဝါ ယာဝ ဘိက္ခုပဋိညာ ဝတ္တတိ၊ တာဝ တေဟိ အာဟာရူပိ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ အာဂစ္ဆတိ၊ ယဒါပန တေ အတ္တနော သာမဏေရာဒိဘာဝံ ပဋိဇာနန္တိ၊ တတော ပဋ္ဌာယေဝ နာဂစ္ဆ တိတိ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ပါဠိယံ ဟိ “ ဒိန္နာယ ပါရိသုဒ္ဓိယာ သံဃပ္ပတ္တော ဝိပုဗ္ဗမတိ ။ ဝေ ။ ပက္ကကောပဋိဇာနာတိ၊ တိရစ္ဆာနဂတော ပဋိဇာနာတိ၊ ဥဘတောဗျာနကော ပဋိဇာနာတိ၊ အာဟာရူ ဟောတိ ပါရိသုဒ္ဓိ ” တိ ဝုတ္တတ္တာ ပက္ကကောဒီနံ ဘိက္ခုပဋိ ညာယ ဝတ္တမာနကာလေသု ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိယာ အာဂမနံ သိဒ္ဓဗေဝ၊ တေနာဟ-“သေ နယော သဗ္ဗတ္ထာ ” တိ၊ ဥပ္ပတ္တကဒိတ္တဝိတ္တဝေဒနန္နံ ပန ပကတတ္တာ အန္တရာမဝေ ဥပ္ပတ္တကာဒိဘာဝေ ပဋိညာတေပိ တေသံ သံဃပ္ပတ္တမတ္တေနေဝ ဆန္ဒာဒိ အာဂစ္ဆတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ - ဝိမတိ။

၄၇ (မဟာဝါ)

ဥပုသ်ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ သန္ဓိပတိတာနံ - စည်းဝေးကုန်သော၊ စတုန္ဒ - နံသော၊
 ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ ပတွာ- ရောက်ပြီး၍၊ (ရောက်ပြီးမှ၊) ပက္ခမတိ-
 အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားအံ့၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌၊ (သံဃပုတ္တော
 ဝိဗ္ဗမတိစသော အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌၊) သေ (သော) - သည်၊ နယော-
 တည်း၊ စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤ ပါရိသုဒ္ဓိဆောင်ရာ၌၊ ဧကေန - တပါးသောရဟန်း
 သည်၊ ဗဟုနဓိ-များစွာသောရဟန်းတို့၏လည်း၊ အာဟဋ္ဌာ-ဆောင်ယူအပ်သော၊
 ပါရိသုဒ္ဓိ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ အာဟဋ္ဌာဝ - ဆောင်ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊
 ပန-ထိုသို့ ဆောင်ယူနိုင်ပါသော်လည်း၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အန္တရာမဂ္ဂ-၌၊
 အညံ-သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဒိသွာ- ၍၊ ယေသံ - အကြင်ရဟန်းတို့၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-
 ကို၊ အနေန-ဤရဟန်းသည်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ပြီးသည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊ တေ
 သဗ္ဗ-ထို အခြားရဟန်းတို့၏၎င်း၊ အတ္တနောစ - ၎င်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိ - ကို၊ (သစေ)
 ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿေဝ - ထို ရဟန်းတပါး၏သာ၊ ပါရိသုဒ္ဓိ - သည်၊
 အာဂစ္ဆတိ-ရောက်လာ၏၊ (သံဃာ့အထံသို့ ရောက်လာ၏၊) ဣတရာပန-အခြား
 သော ပါရိသုဒ္ဓိသည်ကား၊ ဗိလာဠသင်္ခလိကပါရိသုဒ္ဓိနာမ-ကြောင်နှောင် သံကွင်း
 ဆက်နှင့်တူသော ပါရိသုဒ္ဓိမည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ - ထို ပါရိသုဒ္ဓိသည်၊ န
 အာဂစ္ဆတိ-သံဃာ့ထံသို့ မရောက်။

သုက္ခော န အာရောစေတီတိ-ကား၊ အာဂစ္ဆော - သံဃာ့ထံသို့ ရောက်ပြီး၍၊
 (ရောက်ပြီးမှ၊) သုပတိ - အိပ်ပျော်သွား၏၊ (ဘန္တေ - တို့၊) အသုကေန - ထို
 မည်သောရဟန်းသည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ကို၊ ဒိန္နာ-ပေးအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ န အာရော
 စေတိ - မလျှောက်မိ၊ (အိပ်ပျော်နေသောကြောင့် မလျှောက်မိ၊) ပါရိသုဒ္ဓိဟာရ
 ကဿ အနာပတ္တိတိတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သဗ္ဗိစ္စ-သညာနှင့်
 တက္က စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ (ဤသို့ မလျှောက်လျှင် ပြောရာမရောက် ဟု
 သိသော သညာနှင့်တက္က မပြောလိုသောစေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊) သစေ နာရော

x x x x x x x x

ဗိလာဠ၊ ပေ၊ ပါရိသုဒ္ဓိနာမ။ ။ သာရတ္ထံ၌ ဤပုဒ်အတွက် ဝါဒအမျိုးမျိုးကိုပြုပြီး၍
 “အယံ ပနေတ္ထသာရော” ဟု သူ၏ဝါဒကို ပြုလေသည်။ “သင်္ခလိက-သံကွင်း” ဟူရာ၌
 သံနန်းကြိုးမျိုးမဟုတ်၊ တကွင်းနှင့်တကွင်း ဆက်၍ထားသော ကွင်းဆက်သံကြိုးတည်း၊
 ထိုသံကြိုးဝယ် ပဋ္ဌမကွင်းသည် ဒုတိယကွင်းသို့သာ ရောက်၏၊ တတိယကွင်းသို့မရောက်
 နိုင်၊ ထို့အတူ ပါရိသုဒ္ဓိတည်းဟူသော သံကွင်းသည်လည်း မိမိနှင့် အဆက်ဖြစ်သော
 ပဋ္ဌမပေးရာ ပုဂ္ဂိုလ်သို့သာ ရောက်၏၊ ထို ပေးရာပုဂ္ဂိုလ်က နောက် တဆက်ဆက်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်သို့ မရောက်၊ ထို့ကြောင့် ပါရိသုဒ္ဓိကို “သင်္ခလိက-သံကွင်းဆက်ကြိုးနှင့်တူ၏”
 ဟု ဆိုသည်။ ထို သံကွင်းဆက်ကြိုးမျိုးဖြင့် ကြက်ကိုလည်း ချည်နိုင်၊ ဆင်စသည်ကိုလည်း
 ချည်နိုင်၏။ သို့သော် ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ကြောင်ကိုမှတ်၍ “ဗိလာဠ သင်္ခလိ
 ကာ-ကြောင်နှောင် သံကွင်းဆက်” ဟု ဆိုသည်။

စေတီ-အကယ်၍ မလျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏။ ပါရိသုဒ္ဓိပန-သည်ကား၊ ဝါ- ကိုကား၊ အာဟဋ္ဌာဝ - ဆောင်အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ-၏။ [သံဃာ့ထံသို့ရေခံနေသောကြောင့် ဆောင်ယူအပ်ပြီးဖြစ်တော့၏။] ပန-အန္ဓယ၊ အသန္ဓိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့်မစေ့ဆော်မှု၍၊ အနာရောစိ တတ္တာ - မလျှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ - ထို ပါရိသုဒ္ဓိဟာရက ရဟန်း၏။ (ပါဠိတော်၌လာသော ထိုရဟန်း၏။) အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ- ဆက်၊ ဥဘိန္ဒုမ္ပိ - ၂ ပါးသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ (ပါရိသုဒ္ဓိ ပေးလိုက်သော ရဟန်း၊ ဆောင်ယူလာသော ရဟန်းတို့၏လည်း။) ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတောယေဝ- သည်သာ၊ ဟောတိ၊ (အိပ်ပျော်နေသော်လည်း ဥပုသ်ကိုတော့ ပြုပြီးဖြစ်ပါသည်-ဟူလို။)

ဆန္ဒဒါနေပိ-ဆန္ဒပေးခြင်း၌လည်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဒါနေ-ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်း၌၊ ဝုတ္တ သဒိသောယေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပါရိသုဒ္ဓိံ၊ ပေ၊ ဒါတုန္တိ ဣတ္ထ-၌၊ ပါရိသုဒ္ဓိမေဝ- ကိုသာ၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ ဆန္ဒံ-ဆန္ဒကို၊ (သစေ)န(ဒေတိ)-အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ (တေန-ထို ရဟန်းသည်။) ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။ ပန - သို့သော်လည်း၊ သံဃော-သည်၊ အညံ- ဥပုသ်ကံမှ အခြား သော၊ ယံကမ္မံ-ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။ တံ-ထို ကံသည်၊ ဝါ- ကို၊ အကတံ - မပြု အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ [ထိုရဟန်းက ဆန္ဒမပေးသည့်အတွက် ဝင်ဖြစ်နေသော ကြောင့် အခြားကံများ ပျက်သည်။] ဆန္ဒမေဝ- ကိုသာ၊ (သစေ) ဒေတိ- အံ့၊ ပါရိသုဒ္ဓိံ -ကို၊(သစေ)န(ဒေတိ)-အံ့၊(ဧဝံ သတိ။) ဘိက္ခုသံဃဿ-၏။ ဥပေါ သထောပိ-သည်၎င်း၊ ဝါ- ကို၎င်း၊ ကမ္မမ္ပိ - အခြားကံသည်၎င်း၊ ဝါ- ကို၎င်း၊ ကတမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ ဆန္ဒဒါယကဿ - ဆန္ဒ ပေးသောရဟန်း၏။ ဥပေါသထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတော ဟောတိ၊ [ဤ စကားကို ထောက်၍ “ ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းသည် ဥပုသ်ကံနှင့်သာ ဆိုင်သည်” ဟု မှတ်ပါ။] ကောစိ- တစုံတယောက်သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ နဒိယာဝါ- မြစ်၌ သော်၎င်း၊ သီမာယဝါ - ဗဒ္ဒသိမ်၌သော်၎င်း၊ ဥပေါသထံ- ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ- ဆောက်တည်ပြီး၍၊ (တပါးတည်းနေရာဝယ် အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး၍၊) သစေပိ အာ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း လာအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း။) မယာ- သည်၊ ဥပေါသထော-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ (ပြုခဲ့ပြီ။) ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အန္တိတုံ- နေခြင်းငှါ၊ နလဘတိ-မရ၊ သာမဂ္ဂိဝါ- သာမဂ္ဂိကိုသော်လည်း၊ (ဒါတဗ္ဗာ-၏။) ဆန္ဒောဝါ-ကိုသော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာ-၏။ [“ ဥပုသ်ပြုရာအရပ်သို့ သွားခြင်းကို “သ-မဂ္ဂိ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့မသွားလိုလျှင် ဆန္ဒပေးရမည်။ ထိုသို့သာမဂ္ဂိလည်း မပေး၊ ဆန္ဒလည်း မပေးဘဲနေခြင်းငှါ မရ” ဟူလို]။

သရတိပိ ဥပေါသထံ နပိ သရတိတိ- ကား၊ ကေဒါ- တရံတခါ၌၊ သရတိ- အမှတ်ရ၏၊ ကေဒါ - ၌၊ န သရတိ - အမှတ်မရ၊ အတ္ထိ နေဝ သရတိတိ - ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ကေန္တိ-စင်စစ်၊ (တခုသော အဘို့အားဖြင့်၊) နေဝ သရတိ - အမှတ်မရတော့သည်သာ၊ တဿ - ထို အမှတ်မရသော ရဟန်းအား၊ သမ္ပတိဒါန ကိစ္စံ-ဥမ္ပတ္တက သမ္ပတိ ပေးဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ အနာဂစ္ဆန္တောပိ-မလာပါသော်လည်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ န ကောပေတိ-မပျက်စေနိုင်။

သံဃုပေါသထာဒိ ကထာ

သော ဒေသော သမ္ပဇ္ဇိတွာတိ - ကား၊ တံ ဒေသံ - ထိုအရပ်ကို၊ သမ္ပဇ္ဇိတွာ- တံမြက်လှည်းပြီး၍၊ (နိသီဒိတဗ္ဗိ၌စပ်၊) (တေ-ဤ သောဒေသောဟူသော သဒ္ဓါသည်၊)ဥပယောဂတ္ထေ-ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ပစ္စတ္တံ-ပဌမာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ ပန - ဆက်၊ ပါနိယံ ပရိဘောဇနိယန္တိ အာဒိ - အစရှိသောပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသည်သာ၊ ပန-ပရိဟာရ ပက္ခမ္ပတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဥျားအံ့၊ ကဿာ-ကြောင့်၊ တေ-ဤ သောဒေသော စသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-နည်း၊ ဥပေါသထဿ- ဥပုသ်ကံ၏၊ ပုဗ္ဗကရဏာဒိ ဒဿနတ္ထံ-ပုဗ္ဗကရဏအစရှိသည်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဝုတ္တံ)၊ တေန - ကြောင့်၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ - ရှေး အဋ္ဌကထာဓာရာတို့သည်၊ သမ္ပဇ္ဇနိ ပဒိပေါစ၊ပေ၊အက္ခာတာနိတိ-ဟူ၍၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ။

သမ္ပဇ္ဇနိ - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌ တံမြက်လှည်းရခြင်း၎င်း၊ ပဒိပေါစ- မီး ထွန်းရခြင်း၎င်း၊ အာသနေန-နေရာခင်းခြင်းနှင့်တကွ၊ ဥဒကံစ-သောက်ရေ သုံးရေ တည်ထားရခြင်း၎င်း၊ (ဣတိ - သို့၊) တောနိ - ဤ ငှ ပါးသော ပြုဘွယ်တို့ကို၊ ဥပေါသထဿ-ဥပုသ်ကံ၏၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ- ပုဗ္ဗကရဏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ-ဤ ငှပါးသောပြုဘွယ်တို့ကို၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ-ဟူ၍၊ အက္ခာတာနိ- ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ [ကတ္တဗ္ဗံ ကရဏံ၊ ပုဗ္ဗေ - သံဃာ မစည်းဝေးမီ ရှေးအဘို့၌၊ ကရဏံ-ပြုထိုက်သောအလုပ်၊ ပုဗ္ဗကရဏံ-လုပ်။]

ဆန္ဒ ပါရိသုဒ္ဓိ ဥတုက္ခာနံ - ဆန္ဒကို လျှောက်ခြင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိကို လျှောက်ခြင်း၊ ဥတုကိုလျှောက်ခြင်း၎င်း၊ ဘိက္ခုဂဏနာစ-ရဟန်းအပေါင်းကို ရေတွက်ခြင်း၎င်း၊

x x x x x x x x

တောနိ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။ “တောနိ”သည် တံပုဒ်တည်း၊ “ ပုဗ္ဗကရဏံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ” တို့သည် အာကာရပုဒ်များတည်း၊ ကံနှင့် အာကာရပုဒ်သည် အရတူမြဲဖြစ်၏၊ [ကံ အာကာရ၊ ထိ နှစ်ဝ, အရမပြားချေ၊ - နိယာမ်၊] ဤသို့ ကံ၌ ဗဟုဝစ်, အာကာရ၌ ကေဝုန်ရှိသော်လည်း ပုဗ္ဗကရဏ ပုဗ္ဗကိစ္စတို့ကို ပြလိုရင်း ဖြစ်ရကား အာကာရပုဒ်က ပစ္စာနဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စာနကိုကြည့်၍ “ဝုစ္စတိ”ဟု ကေဝုန်ချသည်။

ဩဝါဒေါ - ဘိက္ခုနီတို့၏ဩဝါဒ ခံလိုပါကြောင်း ခွင့်တောင်းမှုကို လျှောက်ခြင်း ၎င်း၊ (ဣတိ - သို့၊) တောနိ - ဤ ၅ ပါးသော ပြုဘွယ်တို့ကို၊ ဥပေါသထဿ - ဥပုသ်ကံ၏၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမာနိပဉ္စ - ဤ ၅ ပါးသော ပြုဘွယ်တို့ကို၊ ပုဗ္ဗကရဏတော- ပုဗ္ဗကရဏ ၄ ပါးမှ၊ ပစ္ဆာ - နောက်၌၊ ကတ္တဗ္ဗာနိ-ပြုထိုက်ကုန်သည်၊ (သမာနာနိပိ-နသော်လည်း၊ ဥပေါသထကမ္မတော-မှ၊ ပဌမံ-စွာ၊ ကာတဗ္ဗတ္တာ - ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ - ဟူ၍၊ (သံဃာ စည်းဝေးပြီးနောက် ပါတိမောက်မရွတ်မီ ရှေးအဘိဋ္ဌံ ပြုထိုက်သောကိစ္စ ဟူ၍၊) အက္ခာတာနိ-ကုန်ပြီ။ [ကတ္တဗ္ဗံ ကိစ္စံ၊ ပုဗ္ဗေ-ပါတိမေဝံမရွတ်မီ ရှေးအဘိဋ္ဌံ၊ (ပဝတ္တံ- ဖြစ်သော၊) ကိစ္စံ-တည်း၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ။]

ဥပေါသထော-ဥပုသ်နေ့သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်အံ့၊) ယာဝတိကာ-အကြင်မျှ အတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု - ပကတတ် ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မပ္ပတ္တာ- ကံသို့ရောက်ကုန်၏၊ ဝါ-ကံအား လျှောက်ပတ်ကုန်၏၊ (တာဝတိကာ-ထိုမျှအတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုစ - ပကတတ် ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဟတ္ထပါသံ- ဟတ္ထပါသ်ကို၊ အဝိဇဟိတွာ-မစွန့်မူ၍၊ ဧကသီမာယံ- တသိမ်တည်း၌၊ ဌိတာ- တည်နေကုန်အံ့၊) သဘာဝါပတ္တိယောစ- ဝတ္ထုတူမျှ သဘာဝအာပတ်တို့သည် လည်း၊ နဝိဇ္ဇန္တိ-မရှိကုန်အံ့၊ ဝဇ္ဇနိယာ-ဟတ္ထပါသ်မှ ကြဉ်ဖယ်အပ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာစ-လူအစရှိသော ၂ ကျိပ်တယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ တသ္မိံ- ထိုသံဃာ၏ ဟတ္ထပါသ်၌၊ နဟောန္တိ-မရှိကုန်အံ့၊ (ဧတူဟိ- နံသော၊ ဣမေဟိ အင်္ဂေဟိ-ဤအင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္ဓာဂတံ- ပြည်စုံသော ကံကို၊) ပတ္တကလ္လန္တိ-ဟူ၍၊ (လျှောက်ပတ်သော အခါရှိသော ကံဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ - ၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ-ဤ ၄ ပါးတို့ကို၊ ပတ္တကလ္လန္တိ-ပတ္တကလ္လ ဟူ၍၊ အက္ခာတာနိ - နိပြီ။

တေဟိ သဒ္ဓိန္တိ - ကား၊ အာဂတေဟိ-ရောက်လာကုန်သော၊ တေဟိ-ထို ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ တောနိ ပုဗ္ဗကရဏာဒီနိ-ဤ ပုဗ္ဗကရဏ အစရှိသည် တို့ကို၊ ကတ္တာ- ၍၊ ဥပေါသထော- ကို၊ ကာတဗ္ဗော၊ အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထောတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပန္နရသော-၁၅ ရက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဥပုသ်နေ့သည်၊ (ပန္နရသာနံ + ပုရဏော ပန္နရသော၊) သစေဟောတိ၊ (ဝေံသတိ)၊ အဇ္ဇ - ယနေ့၊ မေ- ၏၊

x x x x x x x x

ကရဏ, ကိစ္စ။ သံသသန္တိပါတတော ပဌမံ ကာတဗ္ဗံ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝတ္တံ၊ ပုဗ္ဗ ကရဏတော ပစ္ဆာ ကာတဗ္ဗံ ဥပေါသထကမ္မတော ပဌမံ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝတ္တံ၊ ဥဘယမ္ပိ ခေတံ ဥပေါသထကမ္မတော ပဌမံ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ကတ္တမိ ပုဗ္ဗကိစ္စ မိဂ္ဂေဝ ဝေါ ဟရိယတိ၊ “ကံသံသဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ” နှိ အာဒိသု ဝိယ၊ — သာရတ္ထ၊ အချို့နေရာ၌ ဤ ၉ ပါးလုံးကိုပင် “ကရဏိယ” ဟုလည်း ခေါ်သေး၏၊ “နဝရိမံ ပုဗ္ဗကရဏိယံ” စသည်တည်း။

ပန္နရသော-သော၊ ဥပေါသထော- ဥပုသ်နေတည်း၊ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊ အဓိဋ္ဌာတံ- ဆောက်တည်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ၊ စာတုဒ္ဒသိကေပိ - စာတုဒ္ဒသိက ဥပုသ်၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း။

x x x x x x x x

ပန္နရသောတိပိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ပန္နရသော”မပါ။ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထောတိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗော”ဟုသာ ပါ၏။ ထိုသို့ ပါဠိတော်အတိုင်း “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ကောင်းရုံသာ မက၊ ပန္နရသောထည့်၍ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ပန္နရသော” ဟုလည်း အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းငှါ အပ်ကြောင်းကိုပြသည်။ စာတုဒ္ဒသိကဥပုသ်၌လည်း “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော စာတုဒ္ဒသော”ဟု အဓိဋ္ဌာန်ရမည်။ “စာတုဒ္ဒသော”မထည့်ဘဲ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော” ဟုလည်း ပါဠိတော်အတိုင်း အဓိဋ္ဌာန်နိုင်သည်။ ကင်္ခါဒိကား “ဝတ္တာ”ဟု ပါဠိပိုကို တွေ့ရသေး၏။ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ပန္နရသော” ဟုသော အဓိပ္ပာယ်ကို “စိတ်၌ အဓိဋ္ဌာန်ရုံသာ မက နှုတ်ဖြင့်လည်း ရှုတ်ရမည်” ဟု ပြသည်။ [မတိကာ ဋကထာယံ ပန (ကင်္ခါဒိကာထာဝရကား၊) “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော စာတုဒ္ဒသောတိဝါ၊ ပန္နရသောတိဝါ”ဝတ္တာ အဓိဋ္ဌာမိတိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝတ္တံ၊-သာရတ္ထ။]

အာပတ္တိပဋိကမ္မဝိမိ ကထာ

ဘဂဝတာ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗောတိ ဣဒံ - ဟူသော ဤစကားကို၊ ယဿ သိယာ အာပတ္တိတိ အာဒိဝစနေန စေဝ - ဤ အစရှိသော စကားတော် အားဖြင့်၎င်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိဒါန ပညပနေနစ- ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းကို ပညတ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပေါသထ ပညပနေနစ-ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

x x x x x x x x

ဘဂဝတာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ “န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော” ဟူသော ပညတ်တော်သည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် မရှိပါဘဲလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် “န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော” ဟု ပညတ်တော်မူရကြောင်းကို ဆိုရ သနည်း၊ ဤသို့မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဘဂဝတာ” စသည်မိန့်၊ “န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော” ဟူသော ပညတ်တော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် တိုက်ရိုက် ပညတ်တော်မူအပ်သော်လည်း “ယဿ သိယာ အာပတ္တိ၊ သော အာပိကရေယျ- ဥပုသ်ပြုခါနီး၌ အာပတ်ရှိလျှင် ထင်စွာပြုကြပါ” ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော် အားဖြင့်၎င်း၊ “ဥပုသ်ပြုရာသို့ မလိုက်နိုင်လျှင် မိမိမှာ အာပတ်မှ စင်ကြယ်ကြောင်းကို ပေးရမည်” ဟူသော ပညတ်တော်အားဖြင့်၎င်း၊ “ပါရိသုဒ္ဓေါ အဟံ ဘန္တေ” စသည်ဖြင့် အာပတ်မှ စင်ကြယ်ကြောင်းကိုပြသော ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊ “အာပတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပုသ်မပြုကောင်း” ဟု ပညတ်ပြီးသားဖြစ်သည်- ဟု သိပါ။ [ယဿ သိယာ အာပတ္တိ စသော တတိယန္တံ ဥပုသ်ကို “ဟိတ်အနက်ဟော” ဟု ယောဇနာဖွင့်၏။ ဤ၌ကား “ပညတ္တံ ဟောတိ” ၏ အဘိဗ္ဗင်္ဂိသေသန အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးလိုက်သည်။]

ဣတ္တန္ဓာမံ အာပတ္တိန္တိ - ကား၊ ထုလ္လစ္စယာဒိသု - ထုလ္လစ္စဉ်း အစရှိသော အာပတ် ၅ ဖုံတို့တွင်၊ ကေဿာ- တပါးသောအာပတ်၏၊ နာမံ-ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ထုလ္လစ္စယံ- ထုလ္လစ္စယမည်သော၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ (အာပန္နော- သင့်ရောက် ပါပြီ၊) ပါစိတ္တိယံ-ပါစိတ္တိယမည်သော၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ (အာပန္နော-ပြီ၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုရာ၏။

တံ ပဋိဒေသေမိတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားသည်၊ ('သုဝုတ္တမေဝ ဟောတိ- ဌှစ်၊) တံတုမှမူလေ(ပဋိဒေသေမိ)တိ-ဟူ၍၎င်း၊ တံတုယုမှမူလေ ပဋိဒေသေမိတိ- ဟူ၍၎င်း၊ ဝတ္တံ-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနံ) ပိ - သော်လည်း၊ သုဝုတ္တမေဝ- ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပဿသီတိ ဣဒဗ္ဗ - ဟူသော ဤ စကားကိုလည်း၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ- ဌှစ်၊) ပဿသိ အာဝုသော တံ အာပတ္တိန္တိ - ဟူ၍ ၎င်း၊ (အကြီးက အငယ်ကို မေးပုံ၊) ပဿထ ဘန္တေ တံ အာပတ္တိန္တိ-ဟူ၍၎င်း၊ (အငယ်က အကြီးကို မေးပုံ၊) ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ရာ၏၊ (ပါဠိတော်၌ "ပဿသိ" ဟုသာ ရှိသော်လည်း " ပဿသိ အာဝုသော တံ အာပတ္တိံ " စသည်ဖြင့် အကျယ် ဆိုပါ-ဟူလို၊) ပန-ကား၊ အာမပဿာမိတိ ဣဒံ-သည်၊ (သုဝုတ္တမေဝ ဟောတိ- ဌှစ်၊) အာမ ဘန္တေ ပဿာမိတိ-ဟူ၍၎င်း၊ (အငယ်က အကြီးကို လျှောက်ပုံ၊) အာမ အာဝုသော ပဿာမိတိ-ဟူ၍၎င်း၊ (အကြီးက အငယ်ကို ပြောပုံ၊) ဧဝံ- သို့၊ ဝတ္တံ-သည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ သုဝုတ္တမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊

x x x x x x x x x

မှတ်ချက် ။ ။ ဝိမတိ၌ ဤပါဠိကိုယူ၍၎င်း ၊ အခြားပါဠိများကို ကိုးကား၍၎င်း "အာပတ်ရှိနေသော အလဇ္ဇိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူ ဥပုသ်မပြုရ" ဟု ဆိုထားသည်ကိုကား ဆရာတို့ မနှစ်သက်ကြ၊ အမှန်အားဖြင့် အာပတ်ရှိသူသာ အာပတ်ထပ်သင့်စရာရှိသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့်အတူ ဥပုသ်ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ အာပတ်သင့်စရာ မရှိပါ။

ပါရိသုဒ္ဓိ ဒါန ပညပနေန ။ ။ "ပါရိသုဒ္ဓိ" ဟူသည် မိမိမှာ အာပတ်စင်ကြယ် မြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥပုသ်ပြုရာအရပ်သို့မလိုက်နိုင်၍ ပါရိသုဒ္ဓိပေးမည့်ရဟန်းသည် အာပတ်မှ စင်ကြယ်သူသာဖြစ်ရမည်၊ အကယ်၍မစင်ကြယ်လျှင် ထိုအာပတ်ကို ဒေသနာ ပြောပြီးမှ၊ ဂရုကအာပတ်ဖြစ်လျှင်လည်း ထိုအာပတ်ကို အာဝိကရဏပြုပြီးမှ "ပါရိသုဒ္ဓိ ဒိဗ္ဗိ" စသည်ဖြင့် ပါရိသုဒ္ဓိ ပေးရသည်၊ မိမိက အာပတ်မှ မစင်ကြယ်ပါဘဲ ပါရိသုဒ္ဓိ ပေးခြင်းကား လိမ်၍ ပေးရာရောက်သည်၊ [ပါရိသုဒ္ဓိဒါန ပညပနေနစာတိ ဣမိနာဝ သာပတ္တိကေန ပါရိသုဒ္ဓိပိ န ဒါတဗ္ဗာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ၊—သာရတ္ထ။]

တံ ပဋိဒေသေမိ ။ ။ ပါဠိတော်၌ "တံပဋိဒေသေမိ" ဟု ရှိသော်လည်း အငယ်က အကြီးထံ ဒေသနာပြောရာ၌ "တံတုမှမူလေ ပဋိဒေသေမိ" ဟု ၎င်း၊ အကြီးက အငယ်ထံ ဒေသနာပြောရာ၌ "တံတုယုမှမူလေ ပဋိဒေသေမိ" ဟု ၎င်း၊ ပြောလျှင် ကောင်းစွာပြောဆို အပ်သည်နှင့် ဖြစ်တော့၏-ဟူလို၊ တုမှ၊ တုယုတို့၌ "နိဂ္ဂဟိတံ ကျေသည်" ဟု မှတ်ပါ၊ စာအုပ်တို့၌ "ဝုတ္တေပိ" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဣဒံ+သုဝုတ္တမေဝ ဟောတိတို့နှင့် အရတုဖြစ်သော ကြောင့် "ဝုတ္တမိ" ဟု ဝိဘတ်တူ ရှိစေရမည်၊ နောက်၌လည်း ဝိဘတ်တူ ရှိလတံ၊

(ပါဠိတော်၌ “ အာမပဿာမိ ” ဟုသာ ရှိသော်လည်း၊ အကြီး အငယ်လိုက်၍ “ဘန္တေ + အာဝုသော” ဟု ထည့်ဆိုရမည်- ဟူလို၊) ပန- ကား၊ အာယတိံ သံဝရေယျာသီတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝုဗ္ဗတရော-သီတင်းကြီးသည်၊ သစေ(ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ အာယတိံ သံဝရေယျာထာတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗော-လျှောက်ထိုက်၏၊ ပန- ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေန- ပြောဆို အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာဓု, သုဠု သံဝရိ သာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-ဆိုထိုက်သည်သာ။

ပန-ကား၊ ယဒါနိဗ္ဗေမတိကောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ဝေသ (သော)- ဤရဟန်းသည်၊ နိဗ္ဗေမတိကော-ဝေမတိက-ရှိသူ မဟုတ်သည်၊ သစေ နဟောတိ- အကယ်၍မဖြစ်အံ့၊ (ဝေမတိကဖြစ်အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ ဝတ္ထု-အာပတ်သင့်ကြောင်း ဝတ္ထုကို၊ ကိတ္တေတွာပိ-ပြောပြီး၍လည်း၊ [“ဝ”ဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ, တဒါဟံ ပဋိကရိဿာမိဟူသော နည်းကိုပေါင်းသည်၊ အချို့ စာအုပ်တို့၌ “ ကိတ္တေတွာဝ ” ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိတော်ကို တားမြစ်ရာရောက် သောကြောင့် မကောင်း။] ဒေသေတုံ-ဒေသနာပြောခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတြ-ထိုသို့ ပြောရာ၌၊ အယံ-ကား၊ ဒေသနာ ဝိမိ-ဒေသနာပြောပုံ အစီအစဉ်တည်း၊ သူရိယေ- နေကို၊ မေယစ္ဆန္ဓေ- မိုဗ်းတိမ် သည် ဖုံးအုပ်အပ်သော်၊ (မိုဗ်းတိမ်သည် ဖုံးအုပ်ရာအခါ၌၊) ကာလောနုခေါ- စားချိန်လေလော၊ နော (ကာလောနုခေါ)-စားချိန်မဟုတ်လေသလော၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေမတိကော - ဖြစ်သော ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစေ ဘုဂ္ဂတိ-

x x x x x x x x

ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ ။ပါဠိတော်၌“သာဓု, သုဠု ဘန္တေ (အာဝုသော) သံဝရိဿာမိ” ဟု မရှိသော်လည်း ဒေသနာခံပုဂ္ဂိုလ်က “ အာယတိံ သံဝရေယျာသိ ” ဟု တိုက်တွန်း သောအခါ“သာဓု, သုဠု ဘန္တေ (အာဝုသော) သံဝရိဿာမိ”ဟု ပဋိညာဉ်ပေးသော အားဖြင့် ဆိုရသည် - ဟူလို၊ ယခုအခါ၌ကား ဤ အန္ဓကထာ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်းပင် ဆိုနေကြပြီ၊ သို့ရာဝယ် ရှေးခေတ်က အာပတ်တချက် သင့်မှန်းသိလျှင် သိသိသာသာ ဖြစ်၍ ထို အာပတ်ကို နာမည်တပ်လျက် ဒေသနာ ပြောကြသော်လည်း ယခုအခါ၌ ထိုကဲ့သို့ သိသိသာသာ မဟုတ်သောကြောင့်၎င်း , တချို့မှာ အာပတ်တွေ များနေ သောကြောင့်၎င်း “ အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာအာပတ္တိယော၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇိ ” စသည်ဖြင့် ဒေသနာပြောနေကြ၏၊ “အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာဝိကရောမိ ” မှ စ၍ ဒေသနာပြောပုံ အစီအစဉ်ကို ပါတိမောဂ်ဘာသာဋီကာ နောက်ဆက်တွဲ၌ ပြထားပြီ။

ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “ ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ၊ တဒါ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမိ - ယုံမှားကင်းသောအခါ ထိုအာပတ်ကို ကုစား ပါမည် ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိ၌ ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကောနှင့်စပ်၍ အန္ဓကဋ္ဌကထာ၌ ဆိုပုံကား- “နိဗ္ဗေမတိက မဟုတ်၊ ဝေမတိကဖြစ်နေလျှင် ဝတ္ထုကိုပြောပြ၍ ဒေသနာပြောသင့်၏ ” ဟု ဆို၏၊ တတြာယံ ဒေသနာဝိမိကား ထို အန္ဓကဋ္ဌကထာ၏ အလိုအတိုင်း ဒေသနာ ပြောပုံ အစီအစဉ်တည်း။

အကယ်၍ စားမိအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဘန္တေ, အဟံ-သည်၊ ဝေမတိကော - သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘုဉ္ဇိံ - စားမိပါပြီ၊ ကာလော - စားချိန်အခါ သည်၊ သစေ အတ္ထိ၊ (ဝေံသတိ)၊ သဗ္ဗဟုလာ - များစွာကုန်သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာ - ဒုက္ကဋ္ဌမည်ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော - တို့သို့၊ အာပဇ္ဇော- ရောက်သည်၊ အမိ- ဖြစ်ပါ၏၊ (ကာလော - သည်) နောစေ အတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သဗ္ဗဟုလာ-နံသော၊ ပါစိတ္တိယာ-တို့သို့၊ (ဝိကာလဘောဇန ပါစိတ်အာပတ်တို့ သို့) အာပဇ္ဇော-သည်၊ အမိ-ပါ၏၊ ဣတိ ဝေံ-သို့၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ကိတ္တတွာ-ပြော ပြ၍၊ ဘန္တေ, အဟံ-သည်၊ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗဟုလာ-နံသော၊ ဒုက္ကဋ္ဌာဝါ - ဒုက္ကဋ္ဌသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါစိတ္တိယာဝါ - ပါစိတ်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာ အာပတ္တိယော- တို့သို့၊ အာပဇ္ဇော - ရောက်ပါပြီ၊ တာ-ထို အာပတ်တို့ကို၊ တမှံ - အရှင်ဘုရားတို့၏၊ မူလေ - အထံ၌၊ ပဋိဒေသမိ- တဖန် ပြောပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ- ရာ၏၊ သဗ္ဗာပတ္တိသု- အလုံးစုံသော အာပတ်တို့၌၊ သေ (သော)-သည်၊ နယော-တည်း။

န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါ အာပတ္တိတိ ဣတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒွေဝိ - ၂ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ - ရဟန်းတို့သည်၊ ဝိကာလဘောဇနာ ဒိနာ-ဝိကာလဘောဇန အစရှိသော၊ သဘာဂဝတ္ထုနာ-သဘောတူသော ဝတ္ထု ကြောင့်၊ ယံ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ-နံ၏၊ ဝေရူပါ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဝတ္ထုသဘာဂါ - ဝတ္ထုအားဖြင့် သဘောတူသော အာပတ်ကို၊ ဝါ - သဘော တူသော ဝတ္ထုရှိသော အာပတ်ကို၊ သဘာဂါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ [“ ဝေရူပါ ဝတ္ထုသဘာဂါ သဘာဂါတိ ဝုစ္စတိ ” ဟု ရှိစေ၊ အချို့ စာ၌ “သဘာဂ” တပုဒ် ကျသည်၊] ပန-ဆက်၊ ဝိကာလဘောဇနပစ္စယာ-နေလွဲအခါ၌ စားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာပဇ္ဇံ - သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို၊ အနတိရိတ္တ ဘောဇနပစ္စယာ - အနတိရိတ္တ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို စားခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့်၊ အာပဇ္ဇဿ - သင့်ရောက်သောရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဒေသေတုံ- ၄၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏၊ စ - ဆက်၊ ဝတ္ထုသဘာဂါ - ဝတ္ထုအားဖြင့် သဘောတူသော၊ ဝါ- သဘောတူသော ဝတ္ထုရှိသော၊ ယာပိ အယံ (အာပတ္တိ)- အကြင်အာပတ်

x x x x x x x x

ဒုက္ကဋ္ဌာ၊ ဝေ၊ အာပဇ္ဇော၊ ဝတ္ထုတခု၌ အပ်-မအပ်ဝယ် ယုံမှားသံသယဖြစ်နေ လျှင် မပြုမလုပ်ရ၊ အကယ်၍ ပြုလုပ်လျှင် အပ်သောဝတ္ထုပင် ဖြစ်စေကေမူ ဝေမတိက ဒုက္ကဋ္ဌ အာပတ်သင့်သည်၊ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာ အရ အာပတ်သင့်ခြင်းတည်း၊ မအပ်သောဝတ္ထုဖြစ်လျှင်ကား ထုံးစံအတိုင်း အာပတ်သင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ ဝယ် “ စားချိန်ကာလ ဟုတ်လေသလော၊ မဟုတ်လေသလော ” ဟု ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေလျက် စားချိန်ကာလပင် စားမိသောကြောင့် “ သဗ္ဗဟုလာ ဒုက္ကဋ္ဌာ အာပတ္တိ ယော အာပဇ္ဇောမိ ” ဟု ဆိုသည်။

သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ သာဝိ-ထို သဘာဝအာပတ်သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊
 ဒေသိတာ - ဒေသနာပြောအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနာ - သော်၊) သုဒေသိတာဝ-
 ကောင်းစွာ ဒေသနာပြောအပ်သည်သာ၊(ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ သုဒေသိတဖြစ်ပါ
 သော်လည်း၊ အညံ-အခြားသော၊ (ဒုက္ကဋ် ဌစပ်၊) ဒေသနာပစ္စယာ - ဒေသနာ
 ပြောခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒေသကော - ဒေသနာပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်
 ၎င်း၊ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ - ဒေသနာခံယူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂါ
 ဟကောစ-ဒေသနာခံသောပုဂ္ဂိုလ်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဘောပိ- ၂ ပါးသောရဟန်း
 တို့သည်လည်း၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ - န်၏၊ တံ-ထိုအာပတ်သည်၊ နာနာဝတ္ထု
 ကံ-ကွဲပြားသော ဝတ္ထုရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အညမညံ-
 အချင်းချင်း၊ ဒေသေတံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ။

သာမန္တော ဘိက္ခု ဝေမဿ ဝစနိယောတိ ဧတ္ထ - ဌ၊ သဘာဝေါယေဝ-
 သဘောတူသော ရဟန်းကိုသာ၊ ဝတ္ထဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၊(တနည်း၊)
 ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝိသဘာဝဿ- သဘောမတူသော ရဟန်းအား၊ ဝုစ္စမာ
 နေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ (ပြောဆိုမိလျှင်)၊ ဘဏ္ဍနကလဟသံဃဘေဒါဒိနိပိ-ရှေး
 အဘိဋ္ဌ တိုင်ပင်ခြင်း၊ ငြင်းခုံခြင်း၊ သံဃာကွဲပြားခြင်း အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊
 ဟောန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝိသဘာဝ ရဟန်းအား ပြောလျှင်
 ဘဏ္ဍနစသည် ဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ - ထို ဝိသဘာဝ
 ရဟန်းအား၊ အဝတွာ- မပြောမူ၍၊ ဣတော-ဤအရပ်မှ၊ ဝုဠဟိတွာ-ထ၍၊ ပဋိ
 ကရိဿာမိ- ကုစားအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဂံ - နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတွာ - ၍၊
 ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ-ဌ၊ ဝုတ္တိ။

x x x x x x x x x

ဥဘောပိ၊ပေ၊ဝဇ္ဇတိ။ ။ ဒေသနာပြောသော ရဟန်း၊ ဒေသနာ ခံသော ရဟန်း
 ၂ ပါးလုံးပင် “န ဘိက္ခဝေ သဘာဝါ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ပေ၊ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ၊ပေ၊
 ဒုက္ကဋ္ဌဿ” ဟူသော ပါဠိတော်အရ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့ ရောက်ကြသည်၊ သို့ရာဝယ် ထို
 အာပတ်သည် တပါး၌ ဒေသနာပြောခြင်းဟူသော ဝတ္ထုကြောင့်သင့်၏၊ တပါး၌ကား
 ဒေသနာခံခြင်း ဟူသော ဝတ္ထုကြောင့် သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် နာနာဝတ္ထုက ဖြစ်ရကား
 ထို နောက်သင့်အာပတ်ကို အချင်းချင်း ဒေသနာပြောကောင်း၏။

ဝိမတိ။ ။ ဥဘောပိ ဒုက္ကဋ် ဧတ္ထ သဘာဝါပတ္တိဘာဝံ အဇာနိတွာ၊ ကေဝလံ
 အာပတ္တိနာမေနေဝ ဒေသေန္တဿ ပဋိဂ္ဂဏန္တဿ အစိတ္တကမေဝ ဒုက္ကဋ် ဟောတီတိ
 ဝုဒန္တိ၊ ယထာ သံဃော သဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပန္နော ဥတ္တိံ ထပေတွာ ဥပေါသထံ
 ကာတံ လာဘတိ၊ ဧဝံ တယောပိ “သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ၊ ဣမေ ဘိက္ခု သဘာဂံ
 အာပတ္တိံ အာပန္နာ” တိ အာဒိနာ ပုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဂဏဥတ္တိံ ထပေတွာ၊
 ဒွိဟိ အညမညံ အာရောစေတွာ ဥပေါသထံ ကာတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဧကေန ပန သာပတ္တိကေန
 ဒူရဂန္တာပိ ပဋိကာတုမေဝ ဝဇ္ဇတိ၊ အသမ္ပာပုဏန္တေန ဘိက္ခု လဘိတွာ ပဋိကရိဿာ
 မီတိ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော၊ ပဋိကရိတွာစ ပုန ဥပေါသထော ကတ္ထဗ္ဗော။

အနာပတ္တိ ပန္နရသကောဒိ ကထာ

အနာပတ္တိ ပန္နရသကော-ကဋ္ဌ၊ တေ န ဇာနိံ သူတိ-ကား၊ သီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တာ-
 သက်ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ ဩက္ကမန္တိ - သက်ရောက်ကုန်ဆဲ၊
 ဣတိဝါ - သော်၎င်း၊ န ဇာနိံ သု- မသိကြကုန်။ [ထို အာဝါသိကရဟန်းများက
 နဂိုရ်ကပင် မဟာသိမ်၏ပြင်ဘက် ရောက်နေသောကြောင့် "ဩက္ကန္တာတိဝါဩက္က
 မန္တိတိဝါ" ဟု ဆိုသည်။] အထးည၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆန္တိ တိ-ကား၊ ဂါမံဝါ- သို့သော်
 ၎င်း၊ အရညံဝါ- တောသို့သော်၎င်း၊ ကေနစိ- တစုံတခုသော၊ ကရဏီယေန-
 ပြုဘွယ် ကိစ္စကြောင့်၊ ဂစ္ဆိန္တော- သွား၍၊ တေသံ- ထို စည်းဝေးကုန်သော ရဟန်း
 တို့၏၊ နိသိန္ဒဋ္ဌာနံ- ထိုင်နေရာအရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာကုန်အံ့၊ ဝဂ္ဂါသမဂ္ဂ
 သညိနောတိ-ကား၊ တေသံ-ထို အပြင်သို့ သွားနေကြသော ရဟန်းတို့၏၊ သီမံ-သို့၊
 ဩက္ကန္တာတ္တာ - သက်ရောက်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဂ္ဂါ - ဝဂ်ဖြစ်ကုန်သည်၊
 (တစုစီ တစုစီတို့သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊) သီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တာဘာဝဿ- သက်ရော
 ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကို၊ အဇာနနတော- မသိခြင်းကြောင့်၊ သမဂ္ဂသညိနော- သမဂ္ဂ
 ဟု အမှတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ၊ ဥပေါသထံ အကံသုဋ္ဌစပ်။)

ဝဂ္ဂါဝဂ္ဂသညိ ပန္နရသကော - ကဋ္ဌ၊ တေ ဇာနန္တိတိ - ကား၊ ပဗ္ဗတေဝါ -
 တောင်ပေါ်၌သော်၎င်း၊ ထလေဝါ- ကုန်းပေါ်၌သော်၎င်း၊ ဌိတာ-တည်နေကုန်
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သီမံ-သို့၊ ဩက္ကန္တေဝါ-သက်ရောက်ပြီးဖြစ်သော ရဟန်းတို့ကို
 သော်၎င်း၊ ဩက္ကမန္တေဝါ-သက်ရောက်ဆဲဖြစ်သော ရဟန်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ ပဿ
 န္တိ - မြင်ကြရကုန်၏၊ (မြင်သောကြောင့် သိကြသည် - ဟုလို၊) ဝေမတိက ပန္နရ
 သကံ-သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင်သည်သာ။

ကုက္ကုစ္စာပကတပန္နရသကော - ကဋ္ဌ၊ ဣစ္ဆာယ - ယုတ်မာသော အလိုသည်၊
 အဘိဘူတော- လွမ်းမိုးအပ်သူကို၊ ဣစ္ဆာပကတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာ-ဆို
 အပ်သကဲ့သို့၊ ဝေ-တု၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ- ဥပုသ်မပြုမီ ရှေးအဘိဋ္ဌ၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-အပ်သည်

x x x x x x x x x

ကေနစိ၊ ပေ၊ ဂန္တာ။ ။ ကေနစိ ကရဏီယေန ဂန္တာတိ သီမာပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ
 ဘူတံ ဂါမံဝါ အရညံဝါ ဂန္တာတိ အတ္ထော၊ တေနေဝ ဥပေါသထ ဥတ္တိယာ ထပန
 ကာလေ သမဂ္ဂါဝေ တေ ဥတ္တိံ ထပေသန္တိ သိဋ္ဌံ၊ တေနေဝ ပါဠိယံ "ဥဒ္ဓိဋ္ဌံ သုဥဒ္ဓိဋ္ဌံ" နိ
 သဗ္ဗပန္နရသကောသုပိ ဝုတ္တံ၊ - ဝိမတိ။

ဝဂ္ဂါ၊ ပေ၊ သမဂ္ဂသညိနော။ ။ ဝဂ္ဂါ သမဂ္ဂသညိနောတိ အာဒိ ပန ဥတ္တိယာ နိဋ္ဌ
 တာယ "ကိံ သံဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ" နိ အာဒိနံ ဝစနက္ခဏေ ဗဟိဂတာနံ ဘိက္ခုနံ သီမာယ
 ပရိဋ္ဌတ္တာ ဘိက္ခု တသို့ ခဏေ ဝဂ္ဂါ ဟောန္တိတိ ဝုတ္တံ၊ တေနာဟ- "တေသံ သီမံ ဩက္ကန္တ
 တ္တာ ဝဂ္ဂါ" တံ အာဒိ၊ တေန ပါရာဇိကုဋ္ဌေသာဒိက္ခဏေပိ ဝဂ္ဂသညိနံ ဥဒ္ဓိသန္တာနံ
 အာပတ္တိဝေ၊ ဥတ္တိယာ ပန ပုဗ္ဗေ နိဋ္ဌိတတ္တာ ကပ္ပကောပေါ နတ္တိတံ ဒဿိတမေဝ
 ဟောတိ၊ ဝေ ဥပရိပိ သဗ္ဗဝါရေသု အဓိပ္ပါယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ - ဝိမတိ။

သာဟု, ဆုံးဖြတ်မှုကို၊ ကတွာပိ- ပြုပြီး၍လည်း၊ (ပြုပြီးပါသော်လည်း၊) ကရဏ
 ကွဏေ- ဥပုသ်ပြုဆဲခဏ၌၊ အကပ္ပိယေ- မအပ်သော ဥပုသ်ပြုမှု၌၊ ကပ္ပိယသည်
 တာသင်္ခါတေန - အပ်၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကုက္ကုဇ္ဈေန-
 စွသည်၊ အဘိဘူတာ - လွှမ်းမိုးအပ်သူတို့ကို၊ ကုက္ကုဇ္ဈာပကတာတိ - တို့ဟူ၍၊
 ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏၊ [အချို့စာ၌ “အကပ္ပိယေ အကပ္ပိယ သည်တာ သင်္ခါတေန” ဟု
 ရှိ၏၊ “ကပ္ပတေဝ” ဟူသော ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ “အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယ
 သည်တာသင်္ခါတေန” ဟု ရှိသောပါဠိက ကောင်းသည်။] ဘေဒပုရေက္ခာရပန္နရ
 သကေ-၌၊ အကုသလဗလဝတာယ - အကုသိုလ် စိတ်၏ များသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ထုလ္လစွယံ- ထုလ္လစဉ်းအာပတ်ကို၊ ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အာဝါသိကေန အာဂန္တုကပေယျာလေ - အာဝါသိကေန အာဂန္တုက
 ပေယျာလ၌၊ ပုရိမေ - ရှေ့ဖြစ်သော၊ အာဝါသိကေန အာဝါသိကပေယျာလေ -
 အာဝါသိကေန အာဝါသိက ပေယျာလ၌၊ တေန ဇာနန္တိ, အထညေ အာဝါသိ
 ကာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံယထာ- မိန့်တော်မူအပ်သကဲ့သို့၊
 ဧဝံ - တူ၊ တေန ဇာနန္တိ , အထညေ အာဂန္တုကာတိ အာဒိနာ- အစရှိသော၊
 နယေန- ဖြင့်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ ပန-
 ကား၊ အာဂန္တုကေန အာဝါသိက ပေယျာလေ- အာဂန္တုကေန အာဝါသိက
 ပေယျာလ၌၊ ပုရိမပေယျာလေ - ရှေ့ ပေယျာလ၌၊ အာဝါသိကာ ဘိက္ခု။ သန္တိ
 ပတန္တိတိ- ဟူ၍၊ အာဂတံယထာ- လာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခု။
 သန္တိ ပတန္တိတိ- ဟူ၍၊ အာနေတဗ္ဗံ- ဆောင်ယူရာ၏၊ ပန- ကား၊ အာဂန္တုကေန
 အာဂန္တုကပေယျာလော- အာဂန္တုကေန အာဂန္တုကပေယျာလကို၊ ဥဘယ
 ပဒေသု- ၂ ပါးသောပုဒ်တို့၌၊ အာဂန္တုကဝသေန- အာဂန္တုကတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊
 ယောဇေတဗ္ဗော- ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။

အာဝါသိကာနံ၊ ပေ၊ ပန္နရသောတိ ဧတ္ထ- ၌၊ ယေသံ - အကြင် အာဂန္တုက
 ရဟန်းတို့၏၊ ပန္နရသော- ပန္နရသီဥပုသ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟေ- ထို အာဂန္တုက
 ရဟန်းတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်၊) ဝါ- တို့သည်၊ တိရောရဋ္ဌတော- တိုင်းတပါးမှ၊
 အာဂတာ - လာသူတို့တည်း၊ ဣတိဝါ- ဤသို့ သော်၎င်း၊ [တတိုင်းနှင့် တတိုင်း
 ရက်တွက်ပုံ မတူသောကြောင့် ကွဲပြားရသည်- ဟူလို။] အတိတံ- လွန်ခဲ့ပြီးသော၊
 ဥပေါသထံ- ကို၊ စာတုဒ္ဓသိကံ- စာတုဒ္ဓသိက ဥပုသ်ကို၊ အကံသု- ပြုခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဣတိ
 ဝါ- သော်၎င်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - န်၏၊ [တိုင်းချင်းတူသော်လည်း ရှေးနေ့က စာတုဒ္ဓသီ
 ဥပုသ် လုပ်ခဲ့သောကြောင့် ပန္နရသီဥပုသ် ဖြစ်ရသည် - ဟူလို။] အာဝါသိကာနံ
 အနုဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ အာဝါသိကဟိ- တို့သည်၊ အဇ္ဈုပေါသထော စာတုဒ္ဓ
 သောတိ- ဟူ၍၊ ပုဗ္ဗကိစ္စေ- ကို၊ ကရိယမာနေ- ပြုအပ်သော်၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ- အစဉ်
 လိုက်ရာ၏၊ န ပဋိက္ခောသိတဗ္ဗံ - မတားမြစ်ရာ၊ န အကာမာ ဒါတဗ္ဗာတိ- ကား၊

အနိစ္စာယ - အလိုမှ ကင်းသဖြင့်၊ ဝါ - အလိုမရှိလသော်၊ (သာမဂ္ဂိ - ကို၊) န ဝါတဗ္ဗာ-မပေးထိုက်၊ (မပေးဘဲ နေနိုင်သည်- ဟူလို၊) [“အကာမာ” ကို “အနိစ္စာယ” ဟု ဖွင့်သဖြင့် ကမုဓာတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ကို၎င်း၊ အကားမာ၌ သွာဝိဘတ်၏ တတိယအနက်ကို၎င်း ပြသည်။]

အာဝါသိကာ ကာရန္တိ- ကား၊ အာဝါသိကာနံ- အာဝါသိက ရဟန်းတို့၏၊ အာကာရံ-အခြင်းအရာဖြစ်သော၊ (သုပညတ္တံ မဇ္ဇပီဋ္ဌ-တို့၌စပ်၊) သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အာဝါသိကလိင်္ဂ အာဝါသိကနိမိတ္တ အာဝါသိကုဒ္ဒေသ ပုဒ်တို့၌၊ သေ (သော)- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ (“အာဝါသိကာနံ+လိင်္ဂ” စသည်ဖြင့် ဆန္ဒိတပုရိသ်သမာသ် မှတ်ပါ- ဟူလို၊) ယေန- အကြင် အခြင်းအရာဖြင့်၊ တေသံ- ထို အာဝါသိကရဟန်းတို့၏၊ (ဣမေ- ဤ အာဝါသိက ရဟန်းတို့သည်၊) ဝတ္တသမ္ပန္နာ- ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသူတို့တည်း၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ န (ဝတ္တသမ္ပန္နာ)-ဝတ်နှင့်မပြည့်စုံသူတို့တည်း၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ အာစာရသဏ္ဌာနံ- အကျင့်၏ ကောင်းစွာတည်ပုံကို၊ ဂယတိ- စိတ်ဖြင့်ယူအပ်၏၊ ဝါ- သိနိုင်၏၊ (သော-ထို အခြင်းအရာသည်၊) အာကာရော နာမ - ရမည်၏၊ ယံ - အကြင် သုပညတ္တ မဇ္ဇပီဋ္ဌ စသော အသွင်အပြင်သည်၊ တတ္ထတတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ လီနေ- လျှိုဝှက်နေကုန်သော၊ တေ-ထို အာဝါသိက ရဟန်းတို့ကို၊ ဂမယတိ- သိစေတတ်၏၊ အဒိဿမာနေပိ - မတွေ့မြင်အပ်သော အာဝါသိကရဟန်းတို့ကိုသော်လည်း၊ ဇာနာပေတိ-သိစေတတ်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ (တံ-ထို သုပညတ္တ မဇ္ဇပီဋ္ဌစသော အသွင်အပြင်သည်၊) လိင်္ဂံ နာမ-ဂံ မည်၏၊ ယံ- အကြင် အမှတ်အသားကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ တေ-ထို အာဝါသိကရဟန်းတို့ကို၊ ဝါ- တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဣယန္တိ-သိအပ်ကုန်၏၊ (တံ-ထို သိကြောင်း အမှတ်အသားသည်၊) နိမိတ္တံနာမ-တ္တမည်၏၊ ယေန- အကြင် သုပညတ္တ မဇ္ဇပီဋ္ဌ

X X X X X X X X

အာကာရ။ ။အာကရိယတိ ပကာသိယတိ ဧတေနာတိ အာကာရော၊ ဧတေန- ဤ ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို ကောင်းစွာခင်းထားခြင်း စသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ အာကရိယတိ ပကာသိယတိ-“ ဝတ်နှင့်ပြည့်စုံသော အာဝါသိကများ ” ဟု ထင်ရှား ပြအပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို အခြင်းအရာသည်၊) အာကာရော- ရမည်၏၊ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် ခင်္ဂင် ကုလားထိုင်များကို ကောင်းစွာခင်းထားပုံ မြင်ရလျှင် ၎င်း၊ သောက်ရေ သုံးရေများကို ကောင်းစွာတည်ထားပုံ မြင်ရလျှင်၎င်း အာဝါသိက တို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းများ ဟု သိနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သုပညတ္တ မဇ္ဇပီဋ္ဌစသည်ကို “အာကာရ” ဟု ဆိုရသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ရှေးဆရာတို့သည် ကျောင်းတိုက်တိုက်သို့ ရောက်လျှင် ဤကျောင်းတိုက်က ကိုယ်တော်များ၏ ဝတ္တသမ္ပန္နဟုတ်-မဟုတ်ကို စုံစမ်း လိုသောအားဖြင့် ဆွမ်းစားကျောင်း၊ ကုဋီ စသော အများဆက်ဆံရာ အရပ်များကို ကြည့်၍ သန့်ရှင်းလျှင် “ ဝတ္တသမ္ပန္နပုဂ္ဂိုလ်များ ” ဟု၎င်း၊ မသန့်ရှင်းလျှင် “ ဝတ္တသမ္ပန္န မဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ” ဟု၎င်း၊ အကဲခတ်လေ့ရှိကြသည်။

စသည်ဖြင့်၊ တေ-ထို အာဝါသိကရဟန်းတို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဝေရူပ ပရိက္ခရာ-
 ဤသို့ သဘောရှိသော ပရိက္ခရာရှိသူတို့တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဥဒ္ဓိဿန္တိ- ညွှန်ပြအပ်
 ကုန်၏၊ အပဒေသံ-ညွှန်ပြအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ လဘန္တိ-ရကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊
 (သော-ထို သုပညတ္တ မဇ္ဇဝိဋ္ဌ စသည်သည်။) ဥဒ္ဓေသောနာမ-သ မည်၏၊ သဗ္ဗ-
 သော၊ ဧတံ- ဤ အာဝါသိကာ ကာရံ အစရှိသောသဒ္ဓါသည်၊ သုပညတ္တ မဇ္ဇဝိဋ္ဌာ
 ဒီနဉ္စေတနာ-ကောင်းစွာ ခင်းထားအပ်သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် အစရှိသည်တို့
 ကို၎င်း၊ ပဒသဒ္ဓါဒီနဉ္စေတနာ-ခြေသံ အစရှိသည်တို့ကို၎င်း၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဓါ
 တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် သုပညတ္တ မဇ္ဇဝိဋ္ဌ စသည်တို့ကို ဟောသောသဒ္ဓါ ဖြစ်ပါသော်
 လည်း၊ ယထာယောဂံ - ယှဉ်ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယှဉ်စေ
 ထိုက်၏၊ [ပဒသဒ္ဓါစသည် ကြားရာ၌ ပဒသဒ္ဓါစသည်ပါ ယှဉ်စေ မကြားရာ၌
 မဇ္ဇာဒိကိုသာ ယှဉ်ပါစေ။] အာဂန္တုကာ ကာရာဒိသုပိ- အစရှိသည်တို့၌လည်း၊
 ဒေဝဝနယော-တည်း။

တတ္ထ-ထို အာဂန္တုကာကာရံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အညာတကန္တိ-
 ကား၊ အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာဖြစ်သော၊ (ပတ္တံ- စသည်တို့၌
 စပ်။) ပါဒါနံ ဓောတံ ဥဒကနိဿေကန္တိ-ကား၊ ဓောတာနံ-ဆေးအပ်ကုန်သော၊
 ပါဒါနံ-ခြေတို့၏၊ ဥဒကနိဿေကံ-မသွန်အပ်သော ရေကြွင်းကို၎င်း၊ (ပဿန္တိ-
 ၌စပ်။) ဗဟုဝစနဿ-ဓောတာနံဟူသော ဗဟုဝစ၏၊ ဧကဝစနံ-ဓောတံဟူသော

× × × × × × × +

လိင်္ဂံ စသည်။ ။ လိနေ ဂမယတိ ဗောဓေတိတိ လိင်္ဂံ၊ လိနေ - လျှို့ဝှက်နေသော
 အာဝါသိကတို့ကို (မမြင်ရသော အာဝါသိကတို့ကို) ဂမယတိ ဗောဓေတိ - သိစေ
 တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လိင်္ဂံ- လိင်္ဂံမည်၏၊ နိမိယန္တိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ဉာယန္တိ ဧတေနာတိ
 နိမိတ္တံ၊ ဧတေန-ဤသုပညတ္တ မဇ္ဇဝိဋ္ဌစသည်ဖြင့်၊ နိမိယန္တိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ဉာယန္တိ - (မရှိခြင်းမှ
 ပိုင်းခြား၍) ရှိ၏ ဟု သိအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ-ထိုသုပညတ္တ မဇ္ဇဝိဋ္ဌာသည်
 သည်။) နိမိတ္တံ - နိမိတ္တမည်၏၊ ဥဒ္ဓိဿိယန္တိ အပဒိဿိယန္တိ ဧတေနာတိ ဥဒ္ဓေသော၊
 ဧတေန- ဤသုပညတ္တ မဇ္ဇဝိဋ္ဌ စသည်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိဿိယန္တိ အပဒိဿိယန္တိ - ဤသို့ သဘောရှိ
 သော ပရိက္ခရာရှိသူတို့ ဟု ညွှန်ပြအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (သော- ထို သုပညတ္တ
 မဇ္ဇဝိဋ္ဌ စသည်သည်။) ဥဒ္ဓေသော-မည်၏။

အညာတကံ။ ။ န ဉာယတိတိ အညာတံ၊ ကျောင်းတိုက်တွင်း နေသော ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်သော ပတ္တစိဝရ နိဿိဒနစသော ပရိက္ခရာတည်း၊ အညာတံယေဝ
 အညာတကံ၊ “အညေသံ သန္တကံ” ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ “အညေသံ” အရ မိမိမှ
 တပါး အခြားသူအာလုံးကို မယူရ၊ ဤကျောင်းတိုက်၌ နေဆဲမဟုတ်သူကိုသာယူရမည်၊
 [အမှောက် ဣဒန္တိ အညာတံ အဝိဒိတန္တိ အညာတကံ၊ တဉ္စ အတ္ထတော ပရသန္တကံ
 ယေဝါတိ အဟံ “အညေသံ သန္တကံ” န္တိ၊ -သာရတ္ထ။] ဝိမတိ၌ အညေသံအရ “အဒိဋ္ဌ
 ပုဗ္ဗာနံ” ဟု သရုပ်ဖော်၏၊ ရှေးရှေးက မြင်ဘူးသော်လည်း ယခုနေဆဲ မဟုတ်သော
 အာဂန္တုကာ ဖြစ်လျှင် “အညေသံ” အရတွင် ပါဝင်နိုင်သည်သာ။

ကေဂုဏ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - ဧ၊ [နိဿယိယတေ - မသွန်ဘဲ ချန်ထားအပ်၏။ ဣတိ နိဿေကော၊ ဥဒကံစ + တံ + နိဿေကောစာတိ ဥဒကနိဿေကော၊ တံ ဥဒက နိဿေကံ-ဟု ဝိဘတျန္တံ။] ဝါ- တနည်း၊ ပါဒါနံ ဓောတ ဥဒကနိဿေကန္တိ- ကံဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ - ပါဠိတော်ပါဌ်သည်။ (အတ္ထိ- ရှိသေး၏။) ပါဒါနံ-တို့၏။ ဓောဝန ဥဒကနိဿေကံ ခြေဆေးကြောင်းဖြစ်သော မသွန်အပ်သော ရေအကြွင်းကို၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဤနည်း၌ “ ဓောဝိယန္တိ ဧတေနာတိ ဓောတံ- ခြေတို့ကို ဆေးကြောင်း၊ ဓောတံစ + တံ + ဥဒကံစာတိ ဓောတဥဒကံ၊ ဓောတဥဒကံ + နိဿေကော - မသွန်အပ်သောအကြွင်း၊ ဓောတဥဒကနိဿေကော၊ တံ ဓောတ ဥဒကနိဿေကံ” ဟု တသမာသ်ထည်းပြု။]

နာနာ သံဝါသကာဒိ ဝတ္ထုသု- အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ (အာဒိဖြင့် သမာန သံဝါသကကို ယူ၊) သမာနသံဝါသက ဒိဋ္ဌိန္တိ- ကား၊ တေ-ဤ ရဟန်းတို့သည်။ သမာနသံဝါသကာ - တူသော ကံကြီးကံငယ် ဟူသော သံဝါသ ရှိသူတို့တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဒိဋ္ဌိ-အယူကို၊ (ပဋိလဘန္တိ- ဌစပ်၊) နပုစ္ဆန္တိတိ- ကား၊ တေသံ- ထို ရဟန်းတို့၏။ လဒ္ဓိ- အယူကို၊ န ပုစ္ဆန္တိ- မမေးကြကုန်၊ အပုစ္ဆိတွာဝ-မမေး မူ၍သာလျှင်၊ ဝတ္ထုပဋိပတ္တိ- ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ကေတော-တပေါင်း တည်း၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ကရောန္တိ-န၏။ နာဘိဝိတရန္တိတိ-ကား၊ နာနာသံဝါ သကဘာဝံ-နာနာသံဝါသက၏ အဖြစ်ကို၊ မဒ္ဓိတုံ-နှိမ်နင်းခြင်းငှါ၊ အဘိဘဝိတုံ- လွှမ်းမိုးခြင်းငှါ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ တံဒိဋ္ဌိ-ထို အယူကို၊ နနိသဇ္ဇာ ပေန္တိ-မစွန့်လွှတ်စေနိုင်ကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော။

* + * * * * *

နာဘိ ဝိ တရန္တိ။ အဘိရွေ ဝိရွေရှိသော တရဇာတ်၊ “လွှမ်းမိုး၍ လွန်နိုင်ကြကုန် ၏” ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ “အဘိဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ” ကား ဝေါဟာရတ္ထတည်း။ “ တံ ဒိဋ္ဌိန နိသဇ္ဇာ ပေန္တိ” ကား အဓိပ္ပာယ်တ္ထတည်း။ “မလွှမ်းမိုးနိုင်” ဟူသည်မှာ “ ထို အယူကို မစွန့်စေနိုင်ခြင်း” ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် “နာဘိဝိတရန္တိ-လွှမ်းမိုး၍ မလွန်နိုင် ကြကုန်၊ ဝါ- မလွှမ်းမိုးနိုင်ကြကုန်” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။ အဘိဝိတရန္တိ၌ကား “သမာနသံဝါသက အဖြစ်ကို လွှမ်းမိုး၍ လွန်မြောက်နိုင်ကြကုန်၏” ဟု သဒ္ဓတ္ထ၎င်း၊ “ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြကုန်၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်တ္ထ၎င်း ပေးပါ။ [အဘိဝိတရန္တိတိ သမာနသံဝါ သကဘာဝံ နိစ္ဆိနန္တိ။ - ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ “နာနာသံဝါသက” ဟူရာ၌ အယူဝါဒချင်းမတူမျှသော လဒ္ဓိနာနာ သံဝါသက၊ ဥဒကပနိယကံ စသည်ပြုထားသောကြောင့် သံဝါသမတူသော ကပ္ပနာနာ သံဝါသက ဟု ၂ မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကကို ယူပါ။ [နာနာ သံဝါသကဘာဝန္တိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကဘာဝံ။ - သာရတ္ထ။] ထို ၂ မျိုးတို့၏အဇ္ဈာယ် ကို စပွေယျက္ခန္ဓကနှင့် ကောသလ္လကက္ခန္ဓကတို့၌ ပြုလတ်။

န ဝန္တဗ္ဗ ဝန္တဗ္ဗဝါရ ကထာ

သဘိက္ခုကာ အာဝါသာတိ - ကား၊ ယသ္မိံ အာဝါသေ - အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပေါသထကာရကာ - ဥပုသ်ပြုကြကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ အတ္ထိ - ရှိကုန်၏။ တမ္ဘာအာဝါသာ - ထို ဥပုသ်ပြုမည့်ရဟန်းတို့ရှိရာ ကျောင်းတိုက်မှ၊ (န ဝန္တဗ္ဗော - ၌စပ်၊) ယံ - အကြင်ကျောင်းတိုက်သို့၊ တဒဟေဝ - ထိုနေ့၌ပင်၊ အာ ဝန္တု - ပြန်လာခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ - မစွမ်းနိုင်၊ သော အာဝါသော - ထို နေ့ချင်း မပြန်နိုင်ရာကျောင်းတိုက်သို့၊ ဥပေါသထံ - ကို၊ အကတွာ - မပြုမူ၍၊ န ဝန္တဗ္ဗော - ထိုက်၊ အညတြ သံဃနာတိ - ကား၊ သံဃပုဟောနကေဟိ - သံဃာလောက်ကုန် သော၊ ဘိက္ခုဟိ - တို့နှင့်၊ ဝိနာ - ကင်း၍၊ အညတြ အန္တရာယာတိ - ကား၊ ပုဗ္ဗေ - ၌၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဒသဝိဓံ - ၁၀ ပါး အပြားရှိသော၊ အန္တရာယံ - မင်း စသော အန္တရာယ်ကို၊ ဝိနာ - ကြဉ်၍၊ (န ဝန္တဗ္ဗော - ၌စပ်၊) ပန - အန္တယ၊ သဗ္ဗန္တိ မေန - အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒန - အပိုင်း အခြားဖြင့်၊ အတ္တစတုတ္ထန - မိမိဟူသော ၄ ပါးမြောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ - ဖြစ်၍သော်၎င်း၊ အတ္တပဉ္စမေန - မိမိဟူသော ၅ ပါးမြောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝါ - သော်၎င်း၊ အန္တရာယေ - သည်၊ သတိဝါ - ရှိသော်၎င်း၊ ဝန္တု - ငှါ၊ ဝန္တုတိ - အပ်၏။ [အတ္တစတုတ္ထဖြင့် သံဃာ့ဥပုသ်ကံကို၎င်း၊ အတ္တပဉ္စမဖြင့် သံဃာ့ပဝါရဏာကံကို ၎င်း ရည်ရွယ်သည် - ဟု ယောဇနာဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးစာအုပ်များ၌ “အတ္တ ပဉ္စမေန ဝါ” ဟုလည်း ပါရှိသည်။ ယခုအခါ အချို့ စာအုပ်များ၌ မပါ။]

အနာဝါသောတိ - ကား၊ နဝကမ္မသာလာဒိကော - အမှုသစ်ကို လုပ်ရာတဲ အစရှိသော၊ ယောကောစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပဒေသော - အရပ် သို့၊ (န ဝန္တဗ္ဗော - ၌စပ်၊) [“နဝကမ္မသာလာ” ဟူသည် ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ ရှိသော လယ်လုပ်တဲ၊ ယာလုပ်တဲတည်း။] စ - ဆက်၊ အာဝါသာဒယော - အာဝါသ အစရှိသည်တို့သို့၊ န ဝန္တဗ္ဗာယထာ - မသွားထိုက်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ ဝိဟာရေ - မိမိနေရာကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပေါသထံ - ကို၊ သစေကရောန္တိ - နအံ့။

* * * * *

သဘိက္ခုကာ အာဝါသ။ ။ သံဝိဇ္ဇန္တိ ဘိက္ခု ဣတ္ထောတိ သဘိက္ခုကော (အာဝါ သော) ၊ “ဘိက္ခု” ဟု သာမညမဆိုသော်လည်း သံဃာ့ဥပုသ်ပြုနေကျ ရဟန်းများကိုယူ၊ ထို့ကြောင့် “ ဥပေါသထကာရကာ ဘိက္ခု ” ဟု မိန့်သည်။ ထိုသို့ သံဃာ့ဥပုသ်ပြုနေကျ ကျောင်းမှ အခြားကျောင်းသို့ သွားလိုလျှင် သံဃာကိုကြဉ်၍ (သံဃာမပါဘဲ) မသွား ကောင်း၊ သို့သော် မိမိသွားမည့်ကျောင်း၌လည်း သံဃာ့ဥပုသ်ပြုကြလျှင် သွားကောင်း ၏။ ထို့ကြောင့် “ ဝန္တဗ္ဗော ဘိက္ခဝေ ” စသည်ဖြင့် လာဥျားလတံ့။

ဝိဟာရေ။ ။ ဤ၌ “ဝိဟာရ” ဟူသည် ပါဠိတော်၌လာသော အာဝါသပင်တည်း။ ယောဇနာ၌ကား မဟာသိမ်ကို “ဝိဟာရ” အရ ယူလေ၏။ နောက်၌ “ သီမာပိ ” ကိုလည်း ခဏ္ဍသိမ်ကိုသာ ယူလေသည်။ စဉ်းစားပါ။

(ဝေံသတိ)၊ ဥပေါသထာမိဋ္ဌာနတ္ထံ-ဥပုသ်ကိုအမိဋ္ဌာန်ခြင်းအကျိုးငှါ၊(အမိဋ္ဌာန် ဥပုသ်ပြုခြင်းငှါ၊) သီမာပိ- သိမ်သို့၎င်း၊ နဒီပိ-သို့၎င်း၊ န ဝန္တဗ္ဗာ-ထိုက်၊ ပန- ဆက်၊ ဣ - ဤ သိမ်မြစ်တို့၌၊ ကောစိ - တစုံတယောက်သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ရှိအံ့၊(ဝေံသတိ)၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဝန္တု-ငှါ၊ ဝန္တတိ။

ဝိသဋ္ဌ ဥပေါသထာ - စွန့်လွှတ်အပ်သောဥပုသ် ရှိသော၊ အာဝါသာပိ - ကျောက်တိုက်မှလည်း၊ ဝန္တု-ငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ ဝေံ-သို့၊ ဝတော- သွားသော ရဟန်းသည်၊ အမိဋ္ဌာတုမ္ပိ-အမိဋ္ဌာန်ခြင်းငှါလည်း၊ လဘတိ-ရ၏၊ အာရညကေန- တော၌နေသော၊ ဘိက္ခုနာပိ - သည်လည်း၊ ဥပေါသထဒိဝသေ- ၌၊ ဝါမေ- ၌၊ ပိဏ္ဏာယ - ဆွမ်းအလိုငှါ၊ စရိတွာ - လှည့်လည်ပြီး၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝိဟာရ မေဝ-ကျောင်းသို့သာ၊ အာဝန္တဗ္ဗံ-ပြန်လာရာ၏၊ အညံ-သော၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ သစေ

x x x + x x x

ဥပေါသထာမိဋ္ဌာနတ္ထံ။ ။သံဃာဥပုသ်ပြုနေကျကျောင်းမှ(ဥပါးသာရှိ၍ ဝဏ ဥပုသ်ပြုနေကျကျောင်းမှ) အမိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုလို၍ သံဃာမရှိသော မဟာသိမ်သို့ဖြစ်စေ၊ ခဏ္ဍသိမ်သို့ဖြစ်စေ၊ မြစ် (ဥဒကုက္ခေပသိမ်) သို့ဖြစ်စေ မသွားကောင်း၊ ဘာကြောင့် နည်း-ဂရုကဖြစ်သော ပါတိမောက်ရွတ်ပြုမှုနှင့် ဝဏဥပုသ်ကိုကြည့်၍ လဟုကဖြစ်သော အမိဋ္ဌာန်မှုကို မပြုထိုက်သောကြောင့်တည်း။

တဿ သန္တိကံ ဝန္တုဝန္တတိ။ ။ဝဏဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ ထို ရဟန်းတပါးအထံ ရောက်လျှင် ပါရိသုဒ္ဓိ ပြုရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝဏဥပုသ်လည်း ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ်ပင် ဖြစ်ရကား“ဝဏဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ သွားကောင်း၏”ဟု ဆိုသည်။ သံဃာဥပုသ်ပြုရာ ကျောင်းမှကား သံဃာမပါဘဲသွားလျှင် “ အတ္တတုတ္ထေန ဝါ ” ဟူသော စကားနှင့် ဆန့်ကျင်လိမ့်မည်။ [တဿ သန္တိကန္တိ ဣဒံ ဝဏုပေါသထဋ္ဌာနတော ဝစ္ဆန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ အညထာ “သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန အတ္တတုတ္ထေန ဝါ ” တိ ဝစနေန ဝိရုဇ္ဈန တော၊—ဝိမတိ။]

ဝိသဋ္ဌ ဥပေါသထာပိ။ ။ တတိယ သင်္ဂါယနာမတင်မီ တိတ္ထိတို့ ရဟန်းဘောင် ဝင်လာမှုကြောင့် ဥပုသ်မပြုဘဲ စွန့်လွှတ်ထားရခြင်း၊ ကောသမ္ဘကက္ခန္ဓက၌ လာသည့် အတိုင်း သံဃာ ကွဲပြား၍ ဥပုသ်မပြုဘဲ စွန့်လွှတ်ထားရခြင်းရှိသော ကျောင်းတိုက်ကို “ ဝိသဋ္ဌဥပေါသထ ” ဟု ဆိုသည်။ ယခုခေတ် သံဃာဥပုသ်မပြုဘဲ စွန့်လွှတ်ထားသော ကျောင်းတိုက်ကို “ဝိသဋ္ဌဥပေါသထ”ဟု မဆိုရ၊ ထို ဝိသဋ္ဌဥပေါသထကျောင်းတိုက်မှ ကား အမိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုဘို့ရန် သိမ်သို့ဖြစ်စေ၊ မြစ်သို့ဖြစ်စေ သွားကောင်း၏။ [ဝိဖြင့် ရဟန်းရှိသော သီမာ၊ နဒီသို့ သွားကောင်းခြင်းကို ပေါင်းသည်။]

အာရညကေန၊ပေ၊အာဝန္တဗ္ဗံ။ ။တပါးတည်းနေသော တောကျောင်းဘုန်းကြီး သည် ဥပုသ်နေ၌ ရွာသို့ ဆွမ်းခံဝင်လျှင် အခြားကျောင်းတိုက်သို့မဝင်ဘဲ မိမိ၏ကျောင်း သို့သာ တိုက်ရိုက်ပြန်လာပါ။ [ဝိမတိ၌ ကေစာရီတောကျောင်းဘုန်းကြီးကို ဖွင့်၏၊ သာရတ္ထ၌ကား ကေစာရီကို၎င်း၊ သံဃာမလောက်သော တောကျောင်း၌ နေသူကို၎င်း “အာရညက”ဟု ဆို၏။]

ဩတ္တမတိ - အကယ်၍ သက်ဝင်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ တတ္ထ - ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပေါသထံ- ကို၊ ကတ္တာဝ- ပြုပြီး၍သာ၊ အာဝန္တဗ္ဗ - လာရာ၏၊ အကတ္တာ- ၍၊ (အာဝန္တဗ္ဗံ-ပြန်လာခြင်းငှါ၊) န ဝန္တတိ။

x x x x x x x x

သစေ၊ပေ၊န ဝန္တတိ။ ။ အခြားကျောင်းသို့ ဝင်မိလျှင် ထို ကျောင်းဘုန်းကြီးနှင့် တကွ မိမိပါ အနည်းဆုံး ၂ ပါးရှိနေပြီဖြစ်၍ ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် မပြုဘဲ မိမိနေရာ ကျောင်း တိုက်သို့ ပြန်၍ အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် မပြုကောင်း၊ ထို ဝင်ရာကျောင်း၌ ၂ ပါးရှိလျှင်လည်း ဝဏဥပုသ်မပြုဘဲ မပြန်လာကောင်း၊ ၃ ပါးရှိလျှင် မိမိနှင့်တကွ ၄ ပါးဖြစ်၍ သံဃာ့ဥပုသ် မပြုဘဲ မပြန်လာကောင်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် ရှေးရှေးက ကျေးရွာကျောင်းတို့၌ သီတင်း သုံးကြသော ဘုန်းတော်ကြီးများသည် ဥပုသ်နေ့၌ ကျောင်းတကျောင်းဝယ် ဆွမ်းကြီး လောင်းစသော ကိစ္စဖြင့် စုမိကြသောအခါ ဆွမ်းစားပြီးလျှင် သိမ်ထည်းသို့ အားလုံး ကြွ၍ သံဃဥပုသ် ပြုလေ့ရှိကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ သံဃ၊ ဝဏ၊ ပုဂ္ဂလဟု ကာရကပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စပ်၍ ဥပုသ် ၃ မျိုးရှိရာ ဥပုသ်နေ့၌ သံဃာရှိသောနေရာသို့ ရောက်နေလျှင် သံဃဥပုသ်သာ ပြုခွင့်ရှိ၏၊ ဝဏ ရှိရာသို့ ရောက်လျှင် ဝဏဥပုသ်သာ ပြုခွင့်ရှိ၏၊ ရှေးရှေးဥပုသ်သည် အလေးပြုအပ်သော ဝရကဖြစ်၏၊ နောက်နောက်ဥပုသ်ကား လဟုကဖြစ်၏၊ “ ဝရကကိုကြည့်၍ လဟုကကို မပြုကောင်း” ဟု အချုပ်မှတ်ပါ။

ထို့ကြောင့် ယခုခေတ်၌ ကျောင်းတိုက်အချို့ဝယ် သံဃာပြည့်နေပါလျက် သံဃ ဥပုသ် မပြုဘဲ ခဏ္ဍာသိမ်သို့ သွား၍ ၂ ပါးတတွဲ ပါရိသုဒ္ဓိ ပြုကြ၏၊ ထိုသို့ ပြုကြရာဝယ် အချို့က “ တတိုက်လုံး သံဃဥပုသ်ကို စွန့်လွှတ်ထားသောကြောင့် ဝိသဋ္ဌဥပေါသထ ဖြစ်သည့်အတွက် ပါရိသုဒ္ဓိ ပြုကောင်း၏ ” ဟု ဆိုကြ၏၊ အကြောင်းမရှိဘဲ စွန့်လွှတ် ထားခြင်းသည်ပင် အပြစ်မလွတ်နိုင်ပါ၊ အများအပြားက စွန့်လွှတ်ထားသည် ဖြစ်စေ ဥားတော့၊ မိမိတို့ သဘောတူချင်းကား သံဃဥပုသ် ပြုရမည်သာ။

မေးဘွယ်။ ။ “ခဏ္ဍာသိမ်ထည်းသို့ ၂ ပါးတည်းရောက်နေလျှင် ဝဂ္ဂကံမဖြစ်သော ကြောင့် ပါရိသုဒ္ဓိပြုကောင်းသည် မဟုတ်လော” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား—ဝဂ္ဂ ကံကား မဖြစ်ပါပေ၊ သို့သော် “သံဃဥပုသ်ပြုမည့် သ ဘိက္ခုက အာဝါသ အနာဝါသမှ သံဃာမပြည့်သော အဘိက္ခုက အာဝါသ အနာဝါသသို့ မသွားကောင်း ” ဟုသော ပါဠိတော်နှင့်၎င်း၊ “ သိမာပိ နဒီပိ န ဝန္တဗ္ဗာ ” ဟုသော အဋ္ဌကထာနှင့်၎င်း မညီသော အဓမ္မကံဖြစ်၍ သွားတုန်းကပင် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်ဘွယ်ရှိလေသည်။

ထပ်၍မေး။ ။ “ မိမိမှာ ဥပုသ်နေ့၌ သွားစရာကိစ္စရှိ၍ အရုဏ်မတက်မီကပင် ခဏ္ဍာသိမ်တွင်းသို့ တပါးတည်း ဝင်နေလျှင် အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုကောင်းသည် မဟုတ်ပါ လော ” ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ ဤကိစ္စများကို ဝိနည်းဗိဝိသုဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်များပင် ပြုလုပ်နေကြ၏၊ မိမိကား— “ အာဝါသ ” အရ သိမ်ကိုသာ မယူလို၊ နေရာကျောင်းတိုက် တခုလုံးကို ယူလိုပါသည်၊ နောက် “ အနာဝါသ ” အရ၌ ရဟန်းတို့၏ နေထိုင်ရာမဟုတ်သမျှ အားလုံးသောအရပ်ကို ယူထားပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သံဃာရှိသော အာဝါသ အနာ ဝါသ၌ သံဃဥပုသ် မပြုခြင်းကိုပင် ဓမ္မကံ (ဝိနည်းပါဠိတော်ဓမ္မနှင့် ညီညွတ်သောကံ)။

ယံဇညာ၊ပေ၊ဂန္တုန္တိ-ကား၊ ယံ-အကြင်ကျောင်းတိုက်ကို၊ အဇ္ဇေဝ- ယနေ့ ဥပုသ်နေ့၌ပင်၊ တတ္ထ-ထို ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တု-အရောက်သွားခြင်းငှါ၊သက္ကော မိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနေယျ-သိရာ၏၊ ဝေရူပေါ-သော၊(သော) အာဝါ သော-ထိုကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တဗ္ဗော - သွားထိုက်၏၊ (သွားကောင်း၏၊) ဟိ- မှန်၊ (အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော ဟူသော ထို စကားသည် မှန်၏၊) တနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို သွားရောက်အပ်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘိက္ခုဟိ- တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ ကရောန္တနာပိ- ပြုသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဣမိနာ - ဤ သွားသော ရဟန်းသည်၊ ဥပေါသထန္တရာယော - မိမိ၏ ဥပုသ် အန္တရာယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-ပြုအပ်သည်၊ နေဝ ဘဝိဿတိ-မဖြစ်လတံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(ဝေရူပေါ အာဝါသော-သို့၊ ဂန္တဗ္ဗော-၏။)

ဘိက္ခုနိယာ နိသိန္နပရိသာယာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဟတ္ထ ပါသုဂမနမေဝ-ဟတ္ထပါသ်သို့ကပ်ရောက်ခြင်းသည်သာ၊ ပမာဏံ-ပမာဏတည်း၊ အညတြ အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဂုဠတ္ထံ- ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)-ထုတ်၍ပြဉ္စားအံ့၊ ဣဒံ ပါရိဝါသိယ ပါရိသုဒ္ဓိ ဒါနိနာမ-ဤ သုံးအပ်

x x x x x x x x x

ဟု မထင်ပါ။ ဓမ္မကံ မဟုတ်လျှင် “န ဘိက္ခဝေ ” စသည်ဖြင့် န သဒ္ဓါ ပါသောကြောင့် “ဒုက္ကန္တအာပတ်”ဟု ဆုံးဖြတ်ရပါလိမ့်မည်။

ဆက်ဉ္စားအံ့—အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုရာ၌ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ လာလို လာငြား သဘော ထား၍ သောက်ရေ သုံးရေ တည်ထားမှု၊ နေရာခင်းမှု စသော ပြုသင့်ရာ ဝတ်များကို ပြုပြီးလျှင် ထို လာမည့်ပုဂ္ဂိုလ်များကို စောင့်ဆိုင်း၍ “ မလာတော့ဘူး ” ဟု စိတ်ချရမှ အဓိဋ္ဌာန်ပြုဘိရန် အဋ္ဌကထာ၌ ညွှန်ပြခဲ့သည်။ အရုဏ်မတက်ခင် သိမ်သို့ဝင်၍ ဝိနည်း ရှောင်သောအားဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ် ပြုခြင်းကား စာလာပေလာလည်း မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းမိရ်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သွားစရာကိစ္စရှိသဖြင့် တပါးတည်း အရုဏ်မတက် ခင် သိမ်သို့ဝင်၍ အရုဏ်တက်လျှင် တက်ခြင်း အဓိဋ္ဌာန်ဥပုသ်ပြုခြင်းကို စဉ်းစားသင့်ပါ သည်။ သို့သော် ဥပုသ်လုံးလုံး မပြုဘဲသွားခြင်းထက်ကား ကောင်းပါသေးသည်။

ဥပေါသထန္တရာယော။ ။ [ဥပေါသထန္တရာယောတိ အတ္ထနော ဥပေါသထ န္တရာယော၊-သာရတ္ထ။]သံဃာ့ဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ သံဃာ့ဥပုသ်ပြုရာကျောင်းသို့၎င်း၊ ဂဏဥပုသ်ပြုရာကျောင်းမှ သံဃာ့ဥပုသ်- ဂဏဥပုသ်ပြုရာ ကျောင်းသို့၎င်း သွားသည့် အတွက် မိမိပြုရမည့် မူလဥပုသ်၏ ချွတ်ယွင်းချက် မဖြစ်ပါ-ဟုလို။

ဘိက္ခုနိယာနိသိန္န။ ။ “ဘိက္ခုနိယာတိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ”ဟု ဝိမတိဆို၏။ “ကရဏတ္ထ”ဆိုသော်လည်း “ဖြင့်”ဟု ပေးရသော ကရိုဏ်းမဟုတ်၊ တတိယာဝိဘတ် ၏ ကတ္တား အနက်တည်း။ တနည်း— “နိသိဒတိ ဧတ္ထာတိ နိသိန္နာ”ဟု အဝိကဏ သာဝိဋ္ဌလျှင် “ ဘိက္ခုနိယာ ” ပုဒ်သည် “ရာ”၌ စပ်ရသော သမ္ပန်လည်း ဖြစ်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် “ဘိက္ခုနိယာ-သည်၊ (ဝိမတိ အလို၊) ဝါ-၏၊ နိသိန္နပရိသာယာ-တိုင်နေရာ ပရိသတ်၌”ဟု ပေး၊ “ထိုင်နေ”ဟုရာ၌လည်း ဟတ္ထပါသ်သို့ ရောက်ခြင်းသာ လိုရင်း

ပြီးသော ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်းမည်သည်၊ [ရှေးက “သိုးလေပြီးသော ပါရိသုဒ္ဓိပေးခြင်း မည်သည်” ဟုပေး၏။ အကျယ်ကို ပါတိမေခံဘာသာဋီကာ ဘိက္ခုနီပါရိဝါသိယ ဆန္ဒဒါန သိက္ခာပုဒ်၌ ရှုပါ။] ပရိသာယ-ပရိသတ်သည်။ ဝုဠိတကာလတော- ထပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နဝန္တတိ-မအပ်တော့၊ ပန-အန္ဓယ၊ (ပရိသာယ- သည်။) အဝုဠိတကာလ-မထသေးလသော်၊ ဝန္တတိ-၏၊ တေန-ကြောင့်၊ အညတြ အဝုဠိတကာလ ပရိသာယာတိ- ဟူ၍၊ အာဟ - ပြီ၊ တဿ- ထို ပါရိသုဒ္ဓိဒါန၏၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂ-ဘိက္ခုနီဝိဘင်း၌၊ ပါရိဝါသိယ ဆန္ဒ ဒါန ဝဏ္ဏနတော - ပါရိဝါသိယ ဆန္ဒဒါန သိက္ခာပုဒ်အဖွင့်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ- ယူထိုက်၏၊ ဝါ- ယူပါလေ။

အနုပေါသထေတိ-ကား၊ စာတုဒ္ဓသိကောစ- စာတုဒ္ဓသိဥပုသ်၎င်း၊ ပန္နရသိ ကောစ-ပန္နရသိဥပုသ်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇေ- ၂ မျိုးကုန်သော၊ ဣမေ ဥပေါသထေ- ဤဥပုသ်နေ့တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညသ္မိံ - အခြားသော၊ ဒိဝသေ- ၌၊ (ဥပေါသထော န ကာတဗ္ဗော- ၌စပ်။) အညတြ သံဃသာမဂ္ဂိယာတိ - ကား၊ ကောသမ္မက ဘိက္ခုနံ - ကောသမ္မက ရဟန်းတို့၏၊ (ဘိန္ဒံ) ဝိယ - ကွဲခြင်းကဲ့သို့၊ သံဃေ-သည်၊ ဘိန္ဒေ-ကွဲပြီးလသော်၊ ပုန-ဖန်၊ ယာ သံဃသာမဂ္ဂိ-အကြင်သံဃာ ၏ ညိညွတ်ခြင်းကို၊ ကရိယတိ- ပြုအပ်၏၊ တထာရူပိံ - ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ သံဃသာမဂ္ဂိံ - သံဃာ၏ ညိညွတ်ခြင်းကို၊ ထပေတွာ - ၍၊ (ဥပေါသထော န ကာတဗ္ဗော-၌စပ်။)

စ- ဆက်၊ တဒါ-သာမဂ္ဂိဥပုသ်ပြုရာ ထိုအခါ၌၊ သုဏာတု မေပေ၊ သာမဂ္ဂိ တိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဥ တ်၌ ဆိုပြီး၍၊ ကာတဗ္ဗော- ၏၊ ပန-ဆက်၊ ယေ - အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ကိသ္မိန္ဒိဒေဝ-တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အပ္ပမတ္တကေ- နည်း သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ (သာမာန် မတဲ့ခြင်း တည်းဟူ သော အကြောင်းကြောင့်၊) ဥပေါသထံ-ကို၊ ထပေတွာ-တန်ရပ်ထားပြီး၍၊ ပုန- ဖန်၊ သမဂ္ဂါ-ညိညွတ်ကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-န၏၊ ကေဟိ- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဥပေါသထေယေဝ- ဥပုသ်နေ့၌သာ၊ (ဥပေါသထော - ကို၊) ကာတဗ္ဗော - ၏၊ [ဥပုသ်နေ့ ရိုးရိုး၌သာ ဥပုသ်ပြုရမည်၊ သာမဂ္ဂိဥပုသ် မပြုရ - ဟူလို။] ဣတိ- အပြီးတည်း။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ-ဥပေါသထက္ခန္ဓက၏ ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

x x x x x x x

ပဓာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် လူ ဘိက္ခုနီစသော ဝဇ္ဇနိယပုဂ္ဂိုလ် ၂ ကျိပ် တယောက်တို့ ထိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ ရပ်သည်ဖြစ်စေ ဟတ္ထပါသ်သို့ ရောက်နေလျှင် ဥပုသ် မပြုကောင်း၊ ဟတ္ထပါသ်သို့ မရောက်လျှင်ကား သိမ် အတွင်း၌ ရှိစေကာမူ ဥပုသ်ပြုကောင်းပါ၏။

ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓက အဖွင့်

[ဝါကပ်ရာနေနှင့် စပ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း။]

ဝဿူပနာယိကာနုဇာနန ကထာ

ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓက - က၌၊ အပညတ္တောတိ - ကား၊ အနနညာတော-
 ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်သေးသည်။ ဝါ - တနည်း၊ အသံဝိဟိတော - မစီမံအပ်သေး
 သည်။ (ဟောတိ ဌှစ်)၊ တေဓာတိက္ခန္ဓိ-ကား၊ တေ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းတို့သည်။
 (စရန္တိ ဌှစ်)၊ ဣဓေဒ္ဒေါ-ဣဓ သဒ္ဒါသည်။ နိပါတမတ္တော-အနက်မရ နိပါတ်
 မျှသာတည်း။ သံဃာတံ အာပါဒေန္တာတိ- ကား၊ ဝိနာသံ - ပျက်စီးခြင်းသို့၊ အာ
 ပါဒေန္တာ- ရောက်စေကြကုန်လျက်၊ (စရိယန္တိနာမ ဌှစ်)၊ သံကသာယိဿန္တိ
 တိ-ကား၊ အပေါ့သုက္ကာ- အားထုတ်ခြင်း မရှိကြကုန်သည်။ ဝါ-ကြောင့်ကြဲတို့
 သည်။ (ဟုတွာ)၊ နိဗ္ဗဝါသံ - အမြဲ နေခြင်းဖြင့်၊ (ကြိယာဝိသေသန)၊ ဝသိ
 သန္တိ (နာမ) - နေကြကုန်တုံ့ဘိ၏။ (ပါဠိတော်၌ နာမနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေး။)
 [“သံကသေ”ဟူသော ကောရန္တဓာတ်သည် အစ္စန(နေခြင်း)အနက်ကို ဟော၏။
 ကို အာယပြု၍ “ သံကသာယ ” ဟု ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဝသိသန္တိ”ဟု
 ဖွင့်သည်။ ယောဇနာ၌ “ သံပုဗ္ဗ ကသေဓာတ် ” ဟု ဆို၏။] သကုန္တကာတိ-
 ကား၊ သကုဏာ - ငှက်တို့သည်။ (အလ္လိယိဿန္တိနာမ ဌှစ်)၊ [သကုန္တနှင့်
 သကုဏ (န)သည် ပရိယာယ်တည်း။] ဝဿာနေ ဝဿံ ဥပဂန္တန္တိ-ကား၊
 ဝဿာနနာမကေ- မိုဃ်းလ အမည်ရှိသော၊ တေ မာသေ- ၃ လ၌၊ ဝဿံ-မိုဃ်း
 အခါ၌ နေခြင်းသို့၊ ဥပဂန္တဗ္ဗံ- ကပ်ရာ၏။ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ [“ဥပဂန္တဗ္ဗံ

x x x x x x x x

အပညတ္တော။ ။ “ပညတ္တော”၌ ပပုဗ္ဗ ဥပဓာတ်သည် “ ပညတ် ”ဟူသော
 အနက်ကိုဟော၏။ ထိုပညတ်ခြင်းသည် အာပတ်တပ်၍ ပညတ်ခြင်းမဟုတ်၊ ခွင့်ပြုတော်
 မူခြင်း ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်စေလို၍ “အနနညာတော”ဟု ဖွင့်၏။ (တနည်း)ဥပဓာတ်
 ဖြင့်ပင် “စီမံအပ် ” ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်စေလို၍ “ အသံဝိဟိတော ဝါ ” ဟု ဖွင့်သည်။
 ။ မျိုးလုံး အဓိပ္ပါယ်ထွက်ချည်းတည်း။ [ယောဇနာ၌ကား“ပညတ္တော”၌ ပပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်
 ၏ အနုဇာနနအနက်ကို ပြလို၍ “ အနနညာတော ” ဟု၎င်း၊ ဥပဓာတ်၏ ထပန
 အနက်ကိုပြလို၍ “အဝိဟိတော”ဟု၎င်း တနည်းဖွင့်သည်-ဟု ဆိုလေသည်။ ယောဇနာ
 ဖွင့်စဉ်က “အသံဝိဟိတော”ဟု ပါဠိရှိဟန် မတူ။]

သံဃာတံ။ ။ သံဟညိတ္တာတိ သံဃာတော-ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်အပ်သော သတ္တာ၊
 ဤ၌ “ဥဒ္ဓေသံ အာဂစ္ဆန္တိ ” ကဲ့သို့ ဘာဝပွဲဓာန ဘာဝလောပ ကြံ၍ ညှဉ်းဆဲအပ်သော
 သတ္တာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ညှဉ်းဆဲခြင်း ကြိယာကို အရကောက်ပါ။ ထို့ကြောင့်
 “ဝိနာသံ- ပျက်စီးခြင်းသို့” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ [ယောဇနာ၌ “ သံဟနနံ သံဃာ
 တော”ဟု ဘာဝသာဓန ပြု၍ ဝိနာသံနှင့် အရတု ယုလေသည်။]

အတ္ထော” နေရာဝယ် “ ဥပဂန္တန္တိ အတ္ထော” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ တယော
မာသာ တိမာသံ၊ တိမာသံယေဝ တေမာသံ၊ သွတ္တံ ဣပစ္စည်းသက်၊ “ ဝဿာ
နေ”-၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် “တေမာသေ” ကိုလည်း “ကေဝုသိ” ဝိဘတ်”
ဟု မှတ်ပါ။]

ကတိနုခေါ ဝဿူပနာယိကာတိ-ကား၊ ဝဿူပဂမနာနိ-ဝါသို့ ကပ်ခြင်းတို့
သည်၊ ကတိနုခေါ-အဘယ်မျှလောက်တို့ပါနည်း၊ အပရဇ္ဈာဂတာယတိ ဣတ္ထ-၌၊
(ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဂတာယ-လွန်သွားပြီးသော၊ အဿာ-ထိုဝါဆို
လပြည့်နေ၏၊ အပရဇ္ဈာ-နောက်တရက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထို
ဝါဆိုလပြည့်နေသည်၊) အပရဇ္ဈာဂတာ-တာမည်၏၊ တဿာ-ထို ဝါဆိုလပြည့်
နေသည်၊ အပရဇ္ဈာဂတာယ - လွန်ပြီးသော ဝါဆိုလပြည့်နေ၏ နောက်တရက်
ရှိလသော်၊ အတိက္ကန္တာယ-လွန်ပြီးလသော်၊ အပရသိဒ္ဓိဝသေ- နောက်တရက်
၌၊ ဝါ-ဝါဆိုလပြည့်ကျော် တရက်နှင့်၌၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဒုတိယနယေပိ-မာသ
ဂတာယဟူသော ဒုတိယနည်း၌လည်း၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဂတာ
ယ-လွန်သွားပြီးသော၊ အဿာ-ထိုဝါဆိုလပြည့်နေ၏၊ မာသော- တလသည်၊
(အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထို ဝါဆိုလပြည့်နေသည်၊) မာသဂတာ-တာ

x x x x x x x x

ဝဿူပနာယိကာ။ ။ ဥပပုဗ္ဗ နိဓာတ်သည် ဥပဂမနအနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့်
“ဝဿူပဂမနာနိ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ဥပနယနံ-ကပ်ခြင်း၊ ဥပနာယေ-ခြင်း၊ ဥပနာယော
ဧဝ ဥပနာယိကာ” ဟု သွတ္တံ ဣပစ္စည်းသက်၊ ဝဿံ-ဝါသို့၊ ဥပနာယိကာ-ကပ်
ခြင်း၊ တည်း၊ ဝဿူပနာယိကာ-ခြင်း၊ ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုစသက်။

အပရဇ္ဈာဂတာယ။ ။ ဤပုဒ်ကို “ အသမာနာဓိကရဏဝိသယော- မတူသော
တည်ရာအနက်ဟူသော ဟောရာရှိသော၊ ဗာဟိရတ္ထသမာသော-သံ” ဟု ဒီကာဖွင့်၏။
ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ ဟု ဆိုခြင်းနှင့် သဘောတူပင်၊ “ သတ္တာဟံ+ပရိနိဗ္ဗု
တဿ+အဿာတိ သတ္တာဟ ပရိနိဗ္ဗုတော” ပုဒ်ကဲ့သို့ “အပရဇ္ဈာ+ဂတာယ+အဿာ
တိ အပရဇ္ဈာဂတာ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ တဿာ အပရဇ္ဈာဂတာယသည် ပါဠိတော်
ပုဒ်ရင်းအတိုင်း ဝိဘတုန္တ ကိုပြသော ပါဠိတည်း၊ အတိက္ကန္တာယ အပရသိဒ္ဓိဝသေ
ကား အဓိပ္ပာယ်ပြုတည်း၊ ဂတာကို “အတိက္ကန္တာ” ဟု ဖွင့်သည်။ မာသဂတာယ၌လည်း
နည်းတူ။

မှတ်ချက်။ ။ “မာသော+ဂတာယ=အဿာ”၌ အဿာကို ဝါဆိုလပြည့်နေပင်
စွဲရ၏။ ပါဠိတော်၌ “မာသဂတာယ အာသဠယာ” ဟု ရှိသောကြောင့် ထိုသို့ စွဲရသည်။
ထိုသို့ စွဲရသည့်အတွက် ဝါဆိုလပြည့်နေကို တလလွန်သွားပြီးဖြစ်လျှင် ဝါခေါင်လပြည့်
နေ ပြည့်ပြီးရ၏။ ထိုဝါခေါင်လပြည့်နေပြည့်ပြီးဖြစ်လျှင် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော်တရက်သို့
ရောက်နေ၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “အာသဠိပုဏ္ဏမိတော ဝါ အပရာယ ပုဏ္ဏမာ
ယ” ၏ နောက်၌ “အနန္တရေ ပါဠိပဒဒိဝသေယေဝ” ဟု ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝါခေါင်
လပြည့်ကျော်တရက်နှင့် ပစ္စိမဝါကပ်ရသည်။

မည်၏။ တဿာ-ထိုဝါဆိုလပြည့်နေ့သည်။ မာသဂတာယ-လွန်ပြီးသော ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏ တလရှိလသော်၊ အတိတ္တန္တာယ - လွန်ပြီးလသော်၊ မာသေ- တလသည်။ ပရိပုဏ္ဏ-ပြည့်လသော်၊ ဣတိ အတ္တော၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တရက်လွန်ပြီးသော ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏ အပရဇ္ဈဂတာမည်သည်၏အဖြစ်၊ တလလွန်ပြီးသော ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏ မာသဂတာ မည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာသဠိပုဏ္ဏမာယ-ဝါဆိုလပြည့်နေ့၏၊ အနန္တရေ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ပါဠိပဒဒိဝသေ-အထွက်တရက်နေ့၌၊ (ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ-၌စပ်။) [ဤစကားဖြင့် ပုရိမဝါကပ်ရန် နေ့ကို ပြသည်။] ဝါ-တနည်း၊ အာသဠိပုဏ္ဏမာ(မိ)တော- ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှ၊ အပရာယ-အခြားသော၊ ပုဏ္ဏမာယ- ဝါခေါင်လပြည့်နေ့၏၊ အနန္တရေ- သော၊ ပါဠိပဒဒိဝသေယေဝ- ၌ပင်၊ [ဤစကားဖြင့် ပစ္စိမဝါကပ်ရန် နေ့ကို ပြသည်။] ဝိဟာရံ-ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ-သုခသင်ပြီး၍၊ ပါနီယံ-သောက်ရေကို၎င်း၊ ပရိဘောဇနီယံ-သုံးရေကို၎င်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေပြီး၍၊ သဗ္ဗံ-သော၊ စေတိယဝန္တနာဒိ သာမိစိကမ္ဘံ-စေတီတော်ကိုရှိခိုးခြင်းအစရှိသော အရိအသေပြုမှုကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ-ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ဣမသ္မံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမိတိ-ဟူ၍၊ သကိံ ဝါ-တကြိမ်သော်၎င်း၊ ဒုတ္တိက္ခတ္တံ၊ ဝါ- ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်သော်၎င်း၊ ဝါစံ-စကားလုံးကို၊ နိစ္ဆာရေတွာ-မြက်ဆို၍၊ ဝဿံ-မိုမ်းအခါ၌ နေခြင်းသို့၊ ဝါ-မိုမ်းခိုခြင်းသို့၊ ဥပဂန္တဗ္ဗံ-ကပ်ရာ၏။

x x x x x x x x x

ဝိဟာရံပဋိဇဂ္ဂိတွာ။ ။ ဤအဋ္ဌကထာဝယ် ဝါဆိုပုံ အစီအစဉ်ကိုပြရာ၌ “ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ၊ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ” စသည်ကို ပြထားသောကြောင့် ရှေးခေတ်က ဆရာသမားတို့သည် ဝါဆိုခါနီး၌ တံမြက်စည်းများကိုလည်း ပြင်ဆင်ကြ၏။ သောက်ရေ သုံးရေအိုးများကိုလည်း ပြင်ဆင်ကြ၏။ ထိုသို့ပြင်ဆင်ပြီးနောက် ဝါဆိုမည့်နေ့၌ ဥပုသ်ပြုအစီအစဉ်အတိုင်းပင် တံမြက်လှည်းခြင်း၊ သောက်ရေသုံးရေတည်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုပြီးမှ သံသာအများရှိခဲ့သော် စည်းဝေးပြီးလျှင် ဘုရားရှိခိုးဝတ်တက်၍ ဝါဆိုလေ့ရှိကြသည်။

တေမာသံ ဝဿံ။ ။ ဝါတွင်း ၃ လပတ်လုံး အဆက်မပြတ် နေရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ဣမံ တေမာသံ” ကို အစွန္တသံယောဂ အနက်ပေးရ၏။ ဝဿံကား ဥပေမိ၏ ကံတည်း။ “ ဝဿံ ” အရ မိုမ်းလကို ရသော်လည်း ဌာန၏အမည်ကို ဌာနီနေခြင်း၌ တင်စား၍၊ တနည်း “ဝဿဝါသံ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဝါသပုဒ်ကိုချေ-ဟု ကြံ၍ “ဝဿံ-မိုမ်းအခါ၌နေခြင်းသို့၊ ဝါ-မိုမ်းခိုခြင်းသို့” ဟု အနက်ပေးရသည်။ “ဝဿံ-ဝါသို့” ဟူသော အနက်ကား အလွယ်တကူပေးအပ်သော အနက်တည်း။ [ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ နာတိ ဝဿဝါသံ ဥပဂန္တဗ္ဗံန၊—ဒုတိယပါရာဇိက၊ သာရတ္ထ။] “ ဥပေမိ ” ၌ ဥပ၊ ဣဓာတ်၊ ဂတိအနက်ဟော၊ ဥပဂန္တဗ္ဗံနှင့် အနက်တူ။

စာရိကာ ပဋိက္ခေပါဒိကထာ

ယော ပတ္တမေယျာတိတ္ထေ - ဌ။ အနပေက္ခ ဝမနေနဝါ- ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသော သွားခြင်းအားဖြင့်သော်၎င်း၊ အညတ္ထ-အခြားကျောင်းတိုက်၌၊ အရုဏံ-အရုဏ်ကို၊ ဥဋ္ဌာပနေနဝါ-တက်စေခြင်းအားဖြင့်သော်၎င်း၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ယော အတိက္ကမေယျာတိတ္ထေ - ဌ။ ဝိဟာရဂဏနာယ - ကျောင်းတိုက် အရေအတွက် အားဖြင့်၊ အာပတ္တိယော - တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - နံ၏။ [ဝါဆိုမည့်နေ့၌ မိမိနေရာ ကျောင်းမှ ထွက်လာခြင်းသည်၎င်း ၊ ခရီးသွားရင်း ကျောင်းတိုက်တွေ့ရာဝယ် ထို ကျောင်းတိုက်၏ဥပစာကို လွန်သွားခြင်းသည်၎င်း “အတိက္ကမန” မည်သည်သာ။]

ဟိ- ချဲ့၊ တံ ဒိဝသံ- ထိုနေ့၌၊ (ဝါကပ်ရာနေ့၌) ဝိဟာရသတဿ- ကျောင်း တိုက်ပေါင်း တရာ၏၊ ဥပစာရံ-ဥပစာသို့၊ ဩက္ကမိတွာ-သက်ရောက်ပြီး၍၊ သစေ အတိက္ကမတိ-အကယ်၍ လွန်သွားအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သတံ-တရာသော၊ အာပတ္တိ ယော-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရူပစာရံ-ကျောင်းတိုက်၏ဥပစာ ကို၊ အတိက္ကမိတွာ- လွန်ပြီး၍၊ (မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက်၏ဥပစာကို လွန်ပြီး၍) အညဿ-အခြားသော၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ဥပစာရံ-သို့၊ အနောက္ကမိ တွာဝ-မသက်ရောက်မှု၍သာ၊ သစေ နိဝတ္တတိ-အကယ်၍ ပြန်နစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ကောဝ-တချက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကေနစိ-တစုံ တခုသော၊ အန္တရာယေန-အန္တရာယ်ကြောင့်၊ ပုရိမိကံ-ပုရိမဝါသို့၊ အနုပဂတေ န-မကပ်ရောက်သောရဟန်းသည်၊ ပစ္စိမိကာ-ပစ္စိမဝါသို့၊ ဥပဂန္တဗ္ဗာ-ကပ်ရောံ ထိုက်၏၊ [ဤစကားအရ “ရာဇ စောရစသော အန္တရာယ်မရှိလျှင် ပုရိမဝါမကပ် ဘဲ မနေကောင်း” ဟု မှတ်ပါ။]

ဝဿံ ဥက္ကနိတုကာမောတိ-ကား၊ ဝဿနာမကံ - မိုဗ်းဥတု အမည်ရှိသော၊ ပဌမမာသံ - ပဌမလကို၊ (ဝါဆိုလကို) ဥက္ကနိတုကာမော - အထက်သို့ ငင်လို

x x x x x x x x

အနပေက္ခ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ။ ။ ကျောင်းသို့ ပြန်လာမည် ဟု ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ သွားရာ၌ ကျောင်းတိုက်ဥပစာကိုလွန်လျှင် အာပတ်သင့်၏။ သွားတုန်းက “နေ့ခြင်း ပြန်မည်” ဟု ရည်ရွယ်၍ ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိသော်လည်း ထိုကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ ညဉ့်အိပ်၍ အရုဏ်တက်စေခြင်းကြောင့်လည်း အာပတ်သင့်သည်။ — ဋီကာ။

ဝဿံ ဥက္ကနိတုကာမော ။ ။ “ဝဿံ” ဟု သာမညဆိုသော်လည်း မိုဗ်းဥတု (မိုဗ်းလ) အားလုံးကို မယူရာ၊ ထိုမိုဗ်းလတွင် ပါဝင်သော ဝါဆိုလကို ယူစေလိုသော ကြောင့် “ဝဿနာမကံ ပဌမမာသံ” ဟု ဖွင့်သည်။ ထိုပဌမ ဝါဆိုလကို “(ဥ) အထက် သို့၊ (ကနိတုကာမ) ငင်လိုခြင်း” ဟူသည် ဝါခေါင်လကို ဝါခေါင်လဟု မပြုဘဲ “ဝါဆို လ” ဟု ထပ်၍ ပြုလိုခြင်းတည်း။ ဤသို့ ပြုခြင်းကို “ဝါထပ်ခြင်း” ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြ သည်။ ထိုသို့ ဝါဆိုလ ၂ ထပ် ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ရက်မစုံလများကို ပြန်၍ အစားပေး သောအားဖြင့် ကောင်းကင်က နေသွား လသွားနှင့် ကိုက်ညီစေလိုသောကြောင့်တည်း။

သည်။ သာဝဏမာသံ- ဝါခေါင်လကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ပုန- ဖန်၊ အာသဠိ
 မာသမေဝ-ဝါဆိုလကိုသာ၊ ကတ္တုကာမော-ပြုလိုသည်။ (ဟုတွာ၊ ဒုတံ ပါဟေ
 သိ၌စပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ အာဂမေ ဇုဏှေတိ-ကား၊ အာဂမေ-လာလတံသော၊
 မာသေ-ဝါခေါင်လ၌၊ (ဝဿံ ဥပဂစ္ဆေယျံ၌စပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ [“ဇုဏှေ”
 ဟု ဆိုသော်လည်း လဆန်းကို မယူရ၊ မာသကိုယူပါ- ဟုလို၊] အနုဇာနာမိ၊ပေ၊
 အနုဝတ္တိတုန္တိ ဣ - ဌ၊ (အဓိပ္ပာယ်ယော - ဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊) ဝဿုတ္တမုနေ-ဝါဆိုလကို အထက်သို့ငင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဝါထပ်ခြင်း
 ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ကာစိ- တစုံတခုသော၊ ပရိဟာနိနာမ- ဆုတ်ယုတ်ခြင်း
 မည်သည်၊ [ပရိဟာနိတိ ဂုဏပရိဟာနိ- ဝိမတိ၊ သီလ သမာဓိ ပညာ စသော
 ဂုဏ်တို့၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊] နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနုဝတ္တိတုံ-လိုက်ခြင်းငှါ၊
 ဝါ-ကို၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အညသ္မိံဝိ- ဝါထပ်
 ခြင်းကိစ္စမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မိကေ - တရားနှင့်လျော်သော၊ ကမ္မေ -
 အလုပ်၌၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ-လိုက်ရာ၏၊ အဓမ္မိကေ-တရားနှင့်မလျော်သော၊ (ကမ္မေ)
 ပန-၌ကား၊ ကဿစိ- တစုံတယေခံ၏ (အလိုသို့)၊ န အနုဝတ္တိတဗ္ဗ-မလိုက်ရာ။

သတ္တာဟကရဏီယာနုဇာနန ကထာ

သတ္တာဟ ကရဏီယေသု- သတ္တာဟ ကရဏီယတို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊) သတ္တာဟကရဏီယေန ဝန္တုန္တိ-ကား၊ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ-ခုနစ်ရက်
 အတွင်း၌၊ ယံ-အကြင်ကိစ္စကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်၏၊ တံ- ထိုကိစ္စသည်၊ သတ္တာဟ
 ကရဏီယံ - ယမည်၏၊ ကရဏဘူတေန - ကရိုဏ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တေန
 သတ္တာဟကရဏီယေန - ထို ဂု ရက်အတွင်းဝယ် ပြုဘွယ်ကိစ္စဖြင့်၊ [ကာရဏ

x x x x x x x

သတ္တာဟကရဏီယေန ။ သတ္တာဟေ - ခုနစ်ရက်၌၊ ဝါ- ခုနစ်ရက်ထည်း၌၊
 (ခုနစ်ရက် အတွင်း၌၊) ကရဏီယံ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စတည်း၊ သတ္တာဟ ကရဏီယံ-
 ခုနစ်ရက်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စ၊ “ဂု ရက်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စ”ဟုသည် ဂု ရက်အတွင်း၌
 ပြီးစေရမည့် ကိစ္စတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊
 ယောဇနာ၌ကား “သတ္တာဟဗ္ဘန္တရကရဏီယံ ”ဟု ဆိုလိုလျက် အဗ္ဘန္တရပုဒ်ကို ချေ
 ထားသည်”ဟု ဆိုသည်။

ကရဏဘူတေန ။ ဝာအုပ်တို့၌ “ကရဏဘူတေန”ဟု ရှိသောကြောင့် သတ္တာဟ
 ကရဏီယေနကို “ဖြင့်” ဟု ကရိုဏ်းအနက်ပေးရသည်၊ ကရဏဘူတေန နေရာဝယ်
 “ကာရဏဘူတေန”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ဘုကြောင့်နည်း-၊ ထိုကိစ္စသည် သွား
 မြင်း၏ အကြောင်းသာဖြစ်၏၊ သွားတုန်း သွားဆံ၌ သွားခြင်းကြိယာကို ပြီးစေတတ်
 သော ကြိယာသာဓကတမသတ္တိ ကရိုဏ်းသဘော မရှိသောကြောင့်တည်း၊ နောက်၌
 လည်း “ကာရဏေန” သုံးနှုန်းထားပုံကို တွေ့ရလတံ့။

ဘူတေန-သော၊ ဘေန သတ္တာဟ ကရဏီယေန-ကြောင့်၊] ဂန္တု-သွားခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ပဟိတေ ဂန္တုန္တိ-ကား၊ သတ္တဟိ- ၇ ဥးကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဘိက္ခုအာဒိဟိ- ဤ ရဟန်းအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒူတေ-တမန်ကို၊ ပဟိတေယေဝ-စေလွှတ်အပ်သော်သာ၊ ဝါ-မှသာ၊ ဂန္တု-သွားခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ [“ ဣမေဟိ ဘိက္ခု အာဒိဟိ ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ သတ္တန္တံ ဘိက္ခုဿ ” စသည်တို့ကို ဆဋ္ဌိကတ္တား ဟု၎င်း၊ ပဟိတေဏ် ကံကိုလည်း “ ဒူတေ ” ဟု ထည့်ပါဟု၎င်း သိရသည်။] သတ္တာဟံ သန္ဓိဝတ္ထော ကာတဗ္ဗောတိ- ကား၊ သတ္တာဟေယေဝ - ၇ ရက်၌သာ၊ ဝါ- ၇ ရက်အတွင်း၌သာ၊ သန္ဓိဝတ္တိတဗ္ဗော-ပြန်နစ်ထိုက်၏၊ အဋ္ဌမော- ဂ ခုမြောက်သော၊ အရုဏော-အရုဏ်ကို၊ တတ္ထေဝ-ထို ပင့်ဖိတ်ရာအရပ်၌သာ၊ (ရောက်ရာအရပ်၌သာ၊) န ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-မတက်စေထိုက်၊ ဣတိအတ္ထော။

ဘိက္ခုနီသံဃံ ဥဒ္ဓိဿာတိ ဣတော-ဟူသော ဤဝါရမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝစ္စကုဋိ-ဝစ္စကုဋိ၎င်း၊ ဇန္တာယရံ- ဇရုံးအိမ်၎င်း၊ ဇန္တာယရသာလာ- ဇရုံးအိမ်ထားရာစရပ်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ- ၃ မျိုးကုန်သော၊ ဣမာနိ- ဤ အဆောက်အဦးတို့သည်၊ ပရိဟိနာနိ-ယုတ်လျော့ကုန်ပြီး၊ [ဘိက္ခုနီခန္ဓက၌ ဝစ္စကုဋိကို၎င်း၊ ဇန္တာယရကို၎င်း ပယ်တော်မူ၏၊ ဇန္တာယရကိုပယ်လျှင် ဇန္တာယရသာလာလည်း ဘိက္ခုနီတို့အတွက် ပယ်ပြီးဖြစ်တော့သည်။]

* + * * * * *

သတ္တာဟံ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗော။ ။ “သတ္တာဟံ” အရ “ ၇ ရက်ကာလ ” ကို မယူရ၊ ၇ ရက်တွင် အဆုံးရက် ဖြစ်သော ကာလကို ဧကဒေယျူပစာရအားဖြင့် ယူရသည်။ [သတ္တာဟ ပရိယောသာန ကာလောဟိ ဣဒ သတ္တာဟသဒ္ဓေန ဝုတ္ထော၊ တဒပေက္ခာယစ (ထို သတ္တာဟ ပရိယောသာနကာလကို ငဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊) သန္ဓိဝတ္ထောတိ ပုလ္လိင်္ဂေန ဝုတ္တံ၊-ဝိမတိ။] ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “သတ္တာဟံ-၇ ရက်၏ အဆုံးကာလကို၊ သန္ဓိဝတ္ထော- ပြန်နစ်ရာကာလကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏ ” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊ ယခုကာလ၌ကား ဝိမတိအဖွင့်ကို မလိုက်ဘဲ “သတ္တာဟံ-၇ရက်အတွင်း၌၊ သန္ဓိဝတ္ထော-ပြန်နစ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏” ဟု ပေးကြသည်။

အဋ္ဌမော၊ ပေ၊ နဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ။ သတ္တာဟံ၌ “သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာရဏံ” နှင့် အညီ အဝဓာရဏ ရသင့်သောကြောင့် “ သတ္တာဟေယေဝ ” ဟု ဝေထည့်၍ဖွင့်ပြီးလျှင် ထိုဝေဓာရ နိဝတ္ထေတဗ္ဗအနက်ကို ပြလိုသောကြောင့် “အဋ္ဌမော၊ ပေ၊ နဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော” ဟု မိန့်သည်။ ဤ၌ “အဋ္ဌမ အရုဏ်” ဟူသည် ၇ ရက်မြောက် နေ့၏ အဆုံး၌ တက်လာမည့် အရုဏ်တည်း၊ မိမိကျောင်းမှ ထွက်လာခဲ့ရာနေ့၏ လွန်ပြီးသော အတိတ်အရုဏ်ကိုပါ ယူ၍ တွက်သောကြောင့် ထိုအရုဏ်သည် အဋ္ဌမအရုဏ်ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် လဆန်း တရက်နေ့၌ ကျောင်းမှ ထွက်ချိန်ဝယ် “အတိတ်အရုဏ်ဖြင့် တအရုဏ်ရပြီ ” ဟု ယူ၍ “ ၇ ရက်မြောက် (ကျောင်းပြန်ရမည့်) နေ့၌ ၇ အရုဏ် ရနေပြီ ” ဟု မှတ်ပါ၊ ဤသို့ အတိတ်အရုဏ်ပါ ယူနည်းကို ပထမကထိနသိက္ခာပုဒ် ဒသာဟပရမံပုဒ်၌ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြခဲ့သည်။

ဥဒေါသိတာဒီနိ - ဘဏ္ဍ . တိုက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဥဒေါသိတ သိက္ခာပဒါ ဒီသု- ဥဒေါသိတသိက္ခာပုဒ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဝုတ္တာနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးကုန်သည် သာ၊ ဘတ္တဂေဟံ - ထမင်းချက်ရာအိမ်ကို၊ ရသဝတီတိ- ရသဝတီဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ [ရသော + ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ရသဝတီ - အမဲ , သားငါး အစရှိသော အရသာရှိရာအိမ်။] ဝါရေယံ-လက်ထပ်ခြင်းကို၊ သဗ္ဗရိတ္တ သိက္ခာပဒေ-သဗ္ဗရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်၌၊ ဝုတ္တမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ပုရာယံ သုတ္တန္တော ပလုဇ္ဇတီတိ- ကား၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အယံ သုတ္တန္တော-သည်၊ န ပလုဇ္ဇတိ-မပျက် စီးသေး၊ ယာဝ - လောက်၊ အယံသုတ္တန္တော - သည်၊ န ဝိနဿတိ - မပျက်စီး သေး၊ (“တာဝ- ထို မပျက်စီးသေးမီ၊ ပရိယာ ပုဏိဿန္တိ - သင်ယူကြရပါကုန် လတံ” ၌စပ်၊) အညတရံ ဝါပနဿ ကိစ္စံ ဟောတိ ကရဏီယံဝါတိ ဧတေန- ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ပရိသင်္ခတံ - ထက်ဝန်းကျင် ပြုပြင် စီမံအပ်ပြီးသော၊ ဝါ- အသင့် ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော၊ ယံကိစ္စံ- အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသံ အလုံးစုံသော၊ ကရဏီယံ-ပြုဘွယ်ကိစ္စသည်၊ ဝါ- ကို၊ သင်္ဂဟိတံ- သိမ်းယူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ [ကိစ္စံ, ကရဏီယံဟူသော ဤ ၂ ပုဒ်ဖြင့် ပြုဘွယ်အားလုံးကို သိမ်းယူပြီးဖြစ်သည်- ဟူလို၊] စ-ဆက်၊ သဗ္ဗတ္ထံ - အလုံးစုံသော စေလွှတ်ခြင်းတို့၌၊ ဣစ္ဆာမိ၊ ပေ၊ ပသိ တုန္တိ-ဟူသော၊ ဣမိနာဝ ကပ္ပိယဝစနေန-ဤ အပ်စပ်သောစကားဖြင့်သာလျှင်၊ (ဒုတေ-ကို၊) ပေသိတေ-စေလွှတ်အပ်သော်၊ ဂန္တဗ္ဗံ- သွားရာ၏၊ (သွားကောင်း ၏၊) ဧတသံ - ဤ ဣစ္ဆာမိ ဒါနဉ္စ ဒါတုံစသော စကားတို့၏၊ ဝေဝစနေနဝါ- ဝေဝစပ်ပရိယာယ် စကားလွယ်ဖြင့် သော်လည်း၊ (ဒုတေ , ပေသိတေ ဂန္တဗ္ဗံ၊) [ဤသို့ တရားသဖြင့်ကိစ္စကြောင့် သွားနိုင်သည်၊ လူမှုကိစ္စကို ရွက်ဆောင်ပေးဘို့ရန် ပင့်လျှင် မသွားကောင်း-ဟူလို၊ (ဣစ္ဆာမိ ဒါနဉ္စ ဒါတုံစသော တုံပစ္စယန္တ ၃ ပုဒ် ကို ကြည့်၍ တုံ ၃ တုံဖြင့်ပင့်မှ သွားကောင်းသည်-ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြသည်။)]

ပန-ဆက်၊ ပေယျာလက္ခမော - ပေယျာလအစဉ်ကို၊ ဝေ- ဤ ဆိုအပ်လတံ သော အစဉ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ပါဠိတော်ဝယ် ဥပါသကေနကို စ၍ သံသံ ဥပ္ပိဿအတွက် အပြည့်အစုံ ပြုပြီးနောက် “သမ္မဟုလေ ဘိက္ခုဥပ္ပိဿ” စသည်တို့

x x x x x x x x

ပုရာယံ ၊ ဝေ၊ ပလုဇ္ဇတိ ။ ။ လုဇ္ဇောတ်သည် ပျက်စီးခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် “ ဝိနဿတိ ” ဟု ဖွင့်သည်။ သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ “ ပုရေ, ယာဝ, ပုရာတို၏ ယဉ်ရာဝယ် အနာဂတ်အနက်၌ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သက် ” ဟု ဆို၏။ “ ပုရာပလုဇ္ဇတိ- မပျက်စီးမီ၊ ပရိယာပုဏိဿန္တိ - သင်ယူရပါကုန်လတံ ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊ မထေရ် တပါးသည် သုတ္တန်တရပ်ကို သုသာလျှင် ရရှိနေ၏။ မိမိကွယ်လွန်သွားလျှင် ပျော်မည် စိုးသောကြောင့် မပျောက်မီ သင်လှည့်ကြပါ-ဟု ဖိတ်ခေါ်သော စကားတည်း။ ယာဝ န ပလုဇ္ဇတိသည် ပုရာပလုဇ္ဇတိ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။ ယာဝပါသောကြောင့် “တာဝ” ဟု ထည့်ပေးရသည်။ ဝိနဿတိကား ပလုဇ္ဇတိ၌ လုဇ္ဇောတ်၏ အနက်ဖွင့်တည်း။

အတွက် အပြည့်အစုံ မပြု၊ ထိုသို့ မပြုခြင်းကို “ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်” ဟု ဆိုသည်။] ဥပါသကေန-သည်၊ သံဃံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်စူး၍၊ ဝိဟာရာဒယော- ဝိဟာရ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝါ - တို့ကို၊ ကာရာပိတာ - ပြုစေအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ သမ္မဟုလေ- များစွာ ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရှိ၎င်း၊ ဧကံ- သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-၎င်း၊ ဘိက္ခုနိသံဃံ- ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-၎င်း၊ သမ္မဟုလာ- န်သော၊ ဘိက္ခုနိယော- တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ- ၎င်း၊) ဧကံ - သော၊ ဘိက္ခုနိ-ကို၊(ဥဒ္ဓိဿ-၎င်း၊) သမ္မဟုလာ- န်သော၊ သိက္ခမာနာယော - တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-၎င်း၊) ဧကံ - သော၊ သိက္ခမာနံ - ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ- ၎င်း၊) သမ္မဟုလေ သာမဏေရေ-တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-၎င်း၊) ဧကံ သာမဏေရံ-ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-၎င်း၊) သမ္မဟုလာ သာမဏေရိယော- တို့ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ- ၎င်း၊) ဧကံ သာမဏေရိ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-၎င်း၊ (ဝိဟာရာဒယော- တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ကာရာပိတာ ဟောန္တိ၊) အတ္တနော-၏၊(မိမိဟူသော ဥပါသကာ၏၊) အတ္တာယ-အကျိုးငှါ၊ နိဝေသနာဒိ- အိမ်အစရှိသည်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာရာပိတံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဝေမေဝ-သာလျှင်၊ ဥပါသိကာယ သံဃံ ဥဒ္ဓိဿာတိ- ဟူ၍၎င်း၊ ပေ၊ သာမဏေရိယာ သံဃံ ဥဒ္ဓိဿာတိ-ဟူ၍၎င်း၊ (ဣတိ - ဤသို့ အစ ရှိသော၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဝုတ္တဗ္ဗံ-ဆိုရာ၏၊ ဝါ-ဆိုပါလေ၊ သတ္တပ္ပကာရေသု- ဂူ ပါး အပြားရှိကုန်သော၊ ဧတေသု ကရဏီယေသု-ဤ ပြုဘွယ်ကိစ္စတို့ကြောင့်၊ (ဒူတေ-ကို၊)ပဟိတေ-သော်၊ ဝန္တဗ္ဗံ-ရာ၏၊[ဂူ ပါးဟူသည် ဥပါသကာ ဥပါ သိကာတို့နှင့်တကွ သီတင်းသုံးဖေ ၅ ဥးတည်း၊ ထို ၅ ဥးတို့၏ ပါဠိတော်၌ လာသော ပြုဘွယ်ကိစ္စတို့ကြောင့် တမန်စေလွှတ်လျှင် သွားကောင်းပါသည်-ဟူလို၊ ဤဝါကျ၌ ပါဠိပျက်နေဟန်တူသည်၊ ယောဇနာ၌လည်း “သတ္တသု”ဟု ရှိ၏၊ “ဧတေသံ သတ္တန္တံ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ကရဏီယေသု”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။]

ပဉ္စနံ အပ္ပဟိတေပိ အနုဇာနနကထာ

ပဉ္စနံ သတ္တာဟကရဏီယေနာတိ-ကား၊ ဘိက္ခုအာဒိနံ-ရဟန်း အစရှိကုန် သော၊ ဧတေသံ သဟဓမ္မိကာနံ-ဤသတင်းသုံးဖေ ၅ တို့၏အတွက်၊ ဂိလာနဘတ္တံ- ဂိလာနဘို့ ဆွမ်းကို၊ ပရိယေသိဿာမိ-ရှာမှီးအံ့၊ (ဣတိ)ဝါ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍ သော်၎င်း၊ ဂိလာနပဋ္ဌာက ဘတ္တံ- ဂိလာနကို လုပ်ကျွေးသူဘို့ ဆွမ်းကို၊ ပရိယေ သိဿာမိ-အံ့၊(ဣတိ)ဝါ-သော်၎င်း၊ ဘေသန္တံ-ဆေးကို၊ ပရိယေသိဿာမိ-အံ့၊ (ဣတိ)ဝါ-သော်၎င်း၊ ပုစ္ဆိဿာမိ- ဂိလာနကို မေးအံ့၊ (ဣတိ)ဝါ-သော်၎င်း၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ- ကိုယ်တိုင် လုပ်ကျွေးအံ့၊ (ဣတိ)ဝါ-သော်၎င်း၊ ဝေမာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသော၊ ပရတော-နောက်၌၊ ဝိတ္တာရေတွာ-ချွဲ၍၊ ဒဿိတေန-ပြုအပ် သော၊ ကာရဏေန-အကြောင်းကြောင့်၊ (ဒူတေ-ကို၊) အပ္ပဟိတေပိ-မစေလွှတ်

အပ်ပါသော်လည်း၊ ဂန္ဓဗ္ဗံ-သွားကောင်း၏၊ (ဒုတေ-ကို၊) ပဟိတေ - စေလွှတ်
 အပ်သော်၊ ပဂေဝ- အဘယ်မှာ ဆိုဘွယ်ရာ ရှိအံ့နည်း၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ဂိလာ
 နော-မကျန်းမာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ဘိက္ခုဿ-၏၊) အနဘိရတိ- မမွေ့လျော်
 ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုက္ကုစ္စံ - ကုက္ကုစ္စသည်၊ ဥပ္ပန္နံ - သည်၊
 ဟောတိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-မိစ္ဆာ အယူသည်၊ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဂရုဓမ္မံ - အလေး
 ပြုအပ်သော သံဃာဒိသေသ် အာပတ်သို့၊ အဇ္ဈာပန္နော-ရောက်သည်၊(ဟုတွာ)၊
 ပရိဝါသာရဟော- ပရိဝါသ်ကို ထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ မူလာယ-အရင်းသို့၊ ပဋိ
 ကဿနာရဟော- ငင်ခြင်းကို ထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ မာနတ္တာရဟော-မာနတ်ကို
 ထိုက်သည်၊(ဟောတိ)၊ အဗ္ဘာနာရဟော- အဗ္ဘာန်ကို ထိုက်သည်၊(ဟောတိ)၊
 သံဃော-သည်၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကတ္ထုကာမော-ပြုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ - တနည်း၊
 သံဃေန-သည်၊ ကမ္မံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ ဒသဟိ- ကုန်သော၊ ဧတေဟိ ကာရဏေဟိ- ဤ အကြောင်းတို့ကြောင့်၊
 ဘိက္ခုဿ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္ဓဗ္ဗံ-သွားနိုင်၏၊(သွားကောင်း၏၊) [ယောဇနာ
 ဌံ “သံဃာ ကမ္မံ ကတ္ထု ကာမော ဟောတိနှင့် ကတံဝါ သံဃေန ကမ္မံ ဟောတိ
 ၂ခုကို တပေါင်းထည်းယူ၍ ၁၀ ပါးဖြစ်သည်” ဟု ဆို၏၊ ထို ၂ ပါးကိုပေါင်းလျှင်
 ၁၀ ပါး မရ၊ ၉ ပါးသာရသည်၊ ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော ဟောတိ ပရိဝါသာရဟော
 ကား တပါးထည်းသာ၊ ထို့ကြောင့် ထို ၂ ပါးကို မပေါင်းသင့်၊ တပါးစီယူသင့်၏]

ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ နဝဟိ-နသော၊ ကာရဏေဟိ- တို့ကြောင့်၊
 ဂန္ဓဗ္ဗံ၊ [ဘိက္ခုအတွက် ၁၀ ပါးတွင် “ ပရိဝါသာရဟော ” ကို နှုတ်၍ ကျန်
 ၉ ပါးကိုဆိုသည်၊] သိက္ခမာနာယ- ၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဒိတော - အစမှစ၍၊
 စတုဟိ-၄ ပါးသောအကြောင်းတို့ကြောင့်၎င်း၊ သိက္ခာ-သိက္ခာသည်၊ ကုပ္ပိတာ-
 ပျက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတုကာမာ - မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့
 ရောက်လိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဟိ-နသော၊(ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊
 ဂန္ဓဗ္ဗံ၊) သာမဏေရဿာပိ-၏လည်း၊ အာဒိတော-အစမှစ၍၊ စတုဟိ-၄ ပါး
 သော အကြောင်းတို့ကြောင့်၎င်း၊ ဝဿံ-ဝါကို၊ ပုစ္ဆိတုကာမော- မေးလိုသည်၊

x x x x x x x

ကာရဏေန, ပဂေဝ ။ ။ ဤနေရာ၌ “ကာရဏေန ” ဟု တွေ့ရ၏၊ နောက်၌
 လည်း “ကာရဏေဟိ” ဟု တွေ့ဥူးလတ်၊ ဤ “ကာရဏ” ဟူသည် သတ္တာဟကရဏီယ
 အရ ပြုဘွယ်ကိစ္စပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့ “သတ္တာဟကရဏီယေန ကရဏဘူတေန
 ဂန္တု အနုဇာနာပိတိ အတ္ထော” တုန်းက “ကာရဏဘူတေနရှိလျှင် ကောင်းသည်” ဟု
 ဆိုခဲ့သည်၊ အပ္ပဟိတေပိ၌ ပိသဒ္ဓါသည် ပိမိဆိုင်ရာဝါကျ၏ ဂရဟာဇောတက “ပဂေဝ
 ပဟိတေ” ဟုသော နောက်ဝါကျသာ သမ္ဘာဝနာ သမုစ္စည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်
 “ ပဂေဝ ပဟိတေ ” ဟု သမ္ဘာဝနာအနက်ကို ဖော်ပြသည်၊ [ပဂေဝ ပဟိတေတိဗုဒ္ဓိနာ
 အပ္ပဟိတေပိ ဂန္တုဗုဒ္ဓိဏ္ဏ ပိသဒ္ဓဿ သမ္ဘာဝနတ္ထံ ဒသေတိ၊-ယောဇနာ။]

(ဟောတိ)၊ ဥပသမ္ပန္နိတုကာမော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဟိ(ကာရဏေ ဟိ ဂန္ထဗ္ဗံ) သာမဏေရိယာ - သာမဏေမဏိ၊ (သန္တိကံ- သို့) ဥပသမ္ပန္နိ- ဥပ သမ္ပဒါကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ သိက္ခာပဒံ- ကို၊ သမာဒိယိတုကာမာ- ဆောက် တည်လိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမိနာ-ဤ အကြောင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဆဟိ(ကာရဏေဟိ ဂန္ထဗ္ဗံ)ပရတော-နောက်၌၊ (ပါဠိတော်နောက်နား၌၊) မာတာပိတုနံ-မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၏အတွက်၊ အနုညာတဋ္ဌာနေပိ - ခွင့်ပြု အပ်ရာ ဌာန၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ ပန- ဝါဒန္တရ၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာ ယံ-၌၊ မာတာပိတုနံ- တို့၏၊ ဣတကာဝါ- ဆွေမျိုးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အညာတကာဝါ-ဆွေမျိုးမဟုတ်သူသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဥပဋ္ဌာကာ- အကြင် အလုပ်အကျွေးတို့သည်၊ (သန္တိ) [“ဥပဋ္ဌာကာ ဝါ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ဝါသဒ္ဓါရှိ၏၊ မရှိသင့်၊] တေသံ-ထို မိဘအလုပ်အကျွေးတို့၏၊ (သန္တိကံ၊ ဒုတေ- ကို၊) အပ္ပဟိတေပိ- မစေလွှတ်အပ်သော်လည်း၊ ဂန္ထံ- သွားခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အဋ္ဌကထာယံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ နေဝဝုတ္တံ-မဆိုအပ်၊ ပါဠိယာ-၌၊ န ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မမူအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ န ဂဟေတဗ္ဗံ-မယူထိုက်။

x x x x x x x +

သာမဏေရိယာ၊ ပေ၊ ဆဟိ၊ သာမဏေမဏိအကြောင်း ဖြစ်ပါသည် ပါဠိတော် ၌ “ဂိလာနာ ဟောတိ၊ အနဘိရတိ ဥပဋ္ဌာ ဟောတိ၊ ကုတ္တုစွံ ဥပဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ဝသံ ပုစ္ဆိတုကာမာ ဟောတိ၊ သိက္ခံ သမာဒိယိတုကာမာ ဟောတိ” ဟု တိုက်ရိုက်လာ၏။ ထို ဖြစ်ပါးကိုပင် ပြထားသောကြောင့် ဥပသမ္ပန္နိ အပနေတွာအရ ဥပ သမ္ပန္နိတုကာမော ဟောတိ နေရာဝယ် “ သိက္ခံ သမာဒိယိတုကာမာ ဟောတိ ” ဟု ထည့်လျှင် ပါဠိတော်အတိုင်း ဖြစ်ပါးပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဒါတုကာမော” ဟုလည်း မရှိရ၊ “သမာဒိယိတုကာမာ ဟောတိ” ဟုသာ ရှိရမည်၊ ပဉ္စဟိဟုလည်း မရှိရ၊ “ဆဟိ” ဟုသာ ရှိရမည်။

ပဟိတေယေဝ အနုဇာနန ကထာ

ဘိက္ခုဂတိကောတိ - ကား၊ ကေသ္မိံ ဝိဟာရေ - ကျောင်းတိုက်တခုထည်း၌၊ ဘိက္ခုဟိ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဝသနကပုရိသော-နေသောယောက်ျားတည်း၊ ဥန္ဒြိယ တိတိ- ကား၊ ပလုဇ္ဇတိ- ပြုပျက်ခနစ်၊ [ဥန္ဒြိယတိ-၌၊ ဥဒိဓာတ်သည် ဤနေရာ၌

x x x x x x x x

ဘိက္ခုဂတိကော ။ ။ ဘိက္ခုနံ + ဂတိဝိယ + ဂတိ ယဿာတိ ဘိက္ခုဂတိကော၊ စားသောနေထိုင်မှု၌ ရဟန်းများဖြစ်သလို ဖြစ်ခြင်းရှိသော ကျောင်းသား ဖိုးသူတော် ကပ္ပိယ ဝေယျာဝစ္စကရ အားလုံးတည်း၊ ရှင်ပြုဘို့ရန် နီးကပ်နေသူကိုကား “ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပေက္ခ” ဟု ခေါ်သည်၊ [ယောဇနာ၌ကား “ ဘိက္ခု ဝေ ဂတိ ပတိဋ္ဌာ တေဿာတိ ဘိက္ခုဂတိကော ” ဟု ဖွင့်လေ၏၊ ဂတိကို “ပတိဋ္ဌာ” ဟု ဖွင့်ခြင်းကို စဉ်းစားပါ။]

“ပလုဇ္ဇနအနက်ဟော” ဟု ကြံသင့်၏။] ဘဏ္ဍိ ဆေဒါပိတန္တိ- ကား၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရ ဘဏ္ဍိ-သစ် အဆောက်အဦးဖြစ်သော ဘဏ္ဍိကို၊ ဆေဒါပိတံ- ဖြတ်တောက်စေ အပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဝဟာပေယျန္တိ - ကား၊ (သစေ) အာဟရာပေ ယျံ-အကယ်၍ ဆောင်ကုန်စေပါမူကား၊ (ဒဇ္ဇေ-ပေးလှူပါအံ့ ဌှစ်ဝါ) [အဝပုဗ္ဗ ဟရဓာတ် ကာပေပစ္စည်း၊ ဟရကို ဟာပြု၍ “အဝဟာပေယျံ” ဟု ဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် “အာဟရာပေယျံ” ဟု ဟရဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။ အချို့စာများ၌ အာ + ဝဟာပေယျံ ဟု ဝဟဓာတ်ဖြင့် ရှိလေ၏။ အာဝဟာပေယျံ ဟု ရှိလျှင် အာဟရာပေယျံ ဟု ဖွင့်ဘွယ် မလို၊ အနက်ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သည်။] ဒဇ္ဇာဟန္တိ ပဒဿ- ဒဇ္ဇာဟံဟူသောပုဒ်၏။ ဒဇ္ဇေ အဟန္တိ- ဒဇ္ဇေ+အဟံဟူ၍ (ပဒဇ္ဇေဒေါ- ကို၊ ကာတဗ္ဗော၊) သံသကရဏီယေနာတိတ္ထေ-၌၊ ယံကိဉ္စိ- အမှတ်မရှိ အလုံးစုံ သော၊ ဥပေါသထာ ဂါရာဒီသု - ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် အစရှိကုန်သော၊ သေနာ သဒနသုဝါ- သံသိကကျောင်းတို့၌ သော်၎င်း၊ စေတိယ ဆတ္တဝေဒိကာဒီသုဝါ- စေတီ၏ ထီးအောက်အကျည် အစရှိသည်တို့၌ သော်၎င်း၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော ကိစ္စသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အန္တမသော- ဖြင့်၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းတပါး၏၊ ပုဂ္ဂလိက သေနာသနေပိ - ပုဂ္ဂလိကကျောင်း၌ သော်လည်း၊ (ကတ္တဗ္ဗံ- သည်၊ အတ္ထိ-၏။)

x x x x x x x x x

စေတိယ ဆတ္တဝေဒိကာဒီသု။ ။ အဘိဓာန် (၂၂၂) ၌ “ဝေဒိကာ ဝေဒိကထျ တေ” ဟု ရှိ၏။ ထိုဝေဒိကာသဒ္ဓါသည် “ဝရံတာ၊ လက်ရမ်း၊ စိန်ထောင်၊ ပန်းတင်စရာ ပစ္စယံ၊ ထိုင်ခုံ၊ အကျည်” ဟူသော အနက်များကို အရာဌာန အားလျော်စွာ ဟော၏- ဟု အဘိဓာန် နိဿယသစ်၌ ကျေးဇူးရှင် အဘယာရာမ ဆရာတော် မိန့်တော်မူ၏။ ထိုတွင် စေတီနှင့်စပ်၍....

“စေတိယ ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ကာတဗ္ဗဝေဒိကာ ဆတ္တဝေဒိကာ၊ စေတိယံ ပရိက္ခိပိတွာ ပဒက္ခိဏ ကရဏဌာနံ အန္တော ကတွာ ကာတဗ္ဗဝေဒိကာ ပုဂ္ဂ ဝေဒိကာ၊ စေတိယဿ ကုန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ တံ သမ္ပန္နမေဝ ကတွာ ကာတဗ္ဗ ဝေဒိကာ ကုန္တိဝေဒိကာ” ဟု မဟာဂေါပိန္ဒသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဝေဒိကာ ၃ မျိုး ပြထား၏။ ထို ၃ မျိုးတွင် ဆတ္တဝေဒိကာကို နာမည်တပ်၍ ကျန် ဝေဒိကာ ၂ မျိုးကို အာဒိဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် “စေတိယ ဆတ္တဝေဒိကာဒီသု” ဟု မိန့်သည်။ [သီဟိုဠ် ကျွန်း၌ စေတီခတ်များ၏ ထီးအောက်ဝယ် ၄ ထောင့် ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော အကျည် တမျိုးကို ပြုလုပ်ထားကြသတတ်၊ (ထိုအကျည်၏ ဘေး၌လည်း မကျအောင် ပွတ်တိုင် ဝရံတာ ရှိပေထိမှမည်။) ထိုအကျည်ကို “ဆတ္တဝေဒိကာ” ဟု ခေါ်သည်။]

ပုဂ္ဂလိက သေနာသနေပိ။ ။ ဤ သေနာသနကို “ပုဂ္ဂလိက သေနာသန ” ဟု ဆိုသဖြင့် ရှေ့ သေနာသနေသု၌ “သံသိကသေနာသန” ဟု သိရ၏။ ထို သေနာသနေ သုကို ကတ္တဗ္ဗံ ခပ်ရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ကတ္တဗ္ဗံကို ထည့်၍စပ်ဘို့ရန် “ပုဂ္ဂလိက သေနာ သနေပိ” ဟု အာဓာရဖြင့် ရှိသင့်၏။ စာအုပ်တို့၌ “သေနာသနမ္ပိ” ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစား ပါ။ သေနာသနသည် ပြာဘယ်ကရဏီယမဟုတ်၊ သေနာသနနှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စသာ ပြာဘယ်ကရဏီ ယဖြစ်သည်။ [ပိကား ဂရဟာဇောတက။]

သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောကိစ္စသည်။ သံဃကရဏီယမေဝ- သံဃကရဏီယ မည်သည် သာ။ တဿ- ကြောင့်။ တဿ- ထိုသံဃကိစ္စကို။ နိပ္ပဒါနတ္ထံ- ပြီးစေခြင်းအကျိုး ငှါ။ ဒဗ္ဗ သမ္ဘာရာဒီနိ- သစ် အဆောက်အဦး အစရှိသည်တို့ကို။ အာဟရိတုံဝါ- ဆောင်ခြင်းငှါ သော်၎င်း။ ဝမုကီ ပဘူတီနိ-လက်သမား အစရှိသူတို့အား။ ဘတ္တ ဝေတနာဒီနိ - ထမင်း ရိက္ခာအစရှိသည်တို့ကို။ ဒါပေတုံဝါ - ပေးစေခြင်းငှါသော် ၎င်း။ ဂန္တဗ္ဗံ- သွားကောင်း၏။

ပန-ဆက်။ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား။ ဧတ္ထ- ဤ သတ္တာဟ ကရဏီယဖြင့် သွားရာ၌။ ပါဠိမုတ္တကရတ္ထိစ္ဆေဒ ဝိနိစ္ဆယော - ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော ရတ္ထိစ္ဆေဒ အဆုံးအဖြတ်တည်း။ ဓမ္မသဝနတ္တာယ-တရားနာခြင်းအကျိုးငှါ။ အနိ မန္တိတေန - မပင့်ဖိတ်အပ်သော ရဟန်းသည်။ ဂန္တု - သွားခြင်းငှါ။ န ဝန္တတိ- မအပ်။ ဧကသ္မိံ-တခုသော။ မဟာဝါသေ-ကျောင်းတိုက်ကြီး၌။ အသုကဒိဝသံ နာမ-ထိုမည်သောနေ၌။ သန္ဓိပတိတဗ္ဗံ-စည်းဝေးရာ၏။ ဝါ-စည်းဝေးကြစတမ်း။ ဣတိ- သို့။ ပဌမံယေဝ- ရှေးဥျားကပင်။ ဝါ-စောစောကပင်။ ကတိကာ- ကတိက ဝတ်သည်။ ဝါ-ကို။ ကတာ-ပြုအပ်ပြီးသည်။ သစေ ဟောတိ-အံ့။ (ဧဝံသတိ)။ နိမန္တိတောယေဝ နာမ - ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီးသာလျှင် မည်သည်။ ဟောတိ။ ဂန္တု- သွားခြင်းငှါ။ ဝန္တတိ။ [“မဟာဝါသ” ဟူသည် မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက် မဟုတ်၊

x x x x x x x x x

ရတ္ထိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယ ။ ။ သတ္တာဟ ကရဏီယေန ဂန္တာ ဗဟိဒ္ဓါ အရုဏုဋ္ဌာပန သင်္ခါတဿ ရတ္ထိစ္ဆေဒဿ ဝိနိစ္ဆယော။-ဝိမတိ။ ဤဝိမတိနှင့်အညီ သတ္တာဟကိစ္စဖြင့် သွားပြီးနောက် ၇ ရက်အတွင်းမပြန်လာဘဲ ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ အရုဏ်ကို တက် စေခြင်းသည်ပင် ရတ္ထိစ္ဆေဒ (ညဉ့်၏ ပြတ်ခြင်း) မည်၏။ ရတ္ထိယာ-ညဉ့်၏။ ဆေဒေါ- ပြတ်ခြင်းတည်း။ ရတ္ထိစ္ဆေဒေါ- ခြင်း။ ဝါဆိုတုန်းက “ဣမံ တေမာသံ” ဟု ၃ လပြည့် အောင် အဆက်မပြတ် နေဘို့ရန် အစ္စန္တ သံယောဂဖြင့် ဝါဆိုခွဲခြင်း ဖြစ်၏။ မြတ်စွာ ဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော သတ္တာဟ ကရဏီယကိစ္စ မရှိလျှင် ထိုကျောင်းတိုက်၏ ပြင်ဘက်၌ အရုဏ်မတက်စေထိုက်။ ခွင့်ပြုအပ်သော ကိစ္စမရှိဘဲ ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက် ၌ အရုဏ်တက်စေလျှင် အစ္စန္တသံယောဂမဖြစ်သောကြောင့် ညဉ့်ပြတ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ အရုဏ်တက်စေခြင်းကို “ရတ္ထိစ္ဆေဒ” ဟု ခေါ်သည်။

အနိမန္တိတေန ဂန္တု န ဝန္တတိ။ ။ အနိမန္တိတတ္တာ သတ္တာဟကိစ္စံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဂစ္စန္တဿာပိ ဝဿစ္ဆေဒေါစေဝ , ဒုတ္တံဋ္ဌေ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာပုတ္တံဗျိ ရတ္ထိ ဂစ္ဆေဒကာရဏံ ဝိနာ တိရောဂိဟာရေ (အခြားကျောင်းတိုက်၌) ဝသိတွာ အာဂစ္စိဿာ ဝိတိ ဂစ္စတောပိ ဝဿစ္ဆေဒံ ဝဒန္တိ။—သာရတ္ထ။

ဂန္တု ဝန္တတိ။ ။ အန္တော ဥပစာရသီမာယံ ဌိတေနေဝ သတ္တာဟကရဏီယ နိမိတ္တံ သလ္လိက္ခေတွာ ဣမိနာ နိမိတ္တေန ဂန္တာ အန္တောသတ္တာဟေ အာဂစ္စိဿာဝိတိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္တု ဝန္တတိ။ ပုရိမက္ခဏေ အာဘောဂံ ကတွာ ငမနက္ခဏေ ဝိဿ ရိတွာ ဂတေပိ ဒေါသေဉ နတ္ထိ , သကရဏီယော ပက္ခမတီတိ ဝုတ္တတ္တံ။ သဗ္ဗထာ ပန

ဆရာတော်ကြီးများစသည်နေရာ အခြားကျောင်းတိုက်ကြီးတခုတည်း။] ဘဏ္ဍကံ-
 သင်္ကန်းစသောဘဏ္ဍာကို၊ ဝေဝိဿာမိ-ဖွတ်လျှော်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြိ၍၊ ဂန္တု-
 ၄၊ နဝနုတိ၊ ပန-အနွယ၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ-ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ သစေ
 ပဟိဏန္တိ-အကယ်၍စေခိုင်းကုန်အံ့၊ (သင်္ကန်းစသည် ဖွတ်ဘို့ရန်ခိုင်းကုန်အံ့၊ ဧဝံ
 သတိ၊ ဂန္တု-၄၊) ဝနုတိ-၏၊ နာတိဒူရေ- မခေးလွန်းသောအရပ်၌၊ ဝိဟာရေ-
 ကျောင်းသည်၊ (သွားရမည့်ကျောင်းသည်၊) ဟောတိ-ရှိအံ့၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းသို့၊
 ဂတ္တာ-သွား၍၊ အဇ္ဇေဝ-ယနေ၌ပင်၊ အာဂမိဿာမိ-ပြန်လာအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့
 ကြိ၍ (အာဂစ္ဆန္တော-ပြန်လာလသော်၊) သမ္မာပုဏိတုံ-ကောင်းစွာ ရောက်ခြင်း
 ၄၊ (အရုဏ်မတက်မီ ပြန်ရောက်ခြင်း၄၊) နသက္ကောတိ - မစွမ်းနိုင်အံ့၊ ဝနုတိ၊
 ဥဒ္ဒေသ ပရိပုစ္ဆာဒီနံ- ပါဠိကိုရွတ်ပြခြင်း၊ အဋ္ဌကထာကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်း
 အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယပိ-အကျိုး၄၊ လည်း၊ ဂန္တု-၄၊ နဝနုတိ၊ ပန-အနွယ၊
 အာစရိယံ-ဆရာကို၊ ပဿိဿာမိ - ဖူးမျှော်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြိ၍၊ ဂန္တု - ၄၊
 လဘတိ-ရ၏၊ [အဂိလာနံ ဓမ္မာစရိယဉ္စ နိဿယာ စရိယဉ္စ၊ ပဂေဝ ဥပသမ္ပဒါ
 စရိယ ဥပဇ္ဈာယေသု၊ - ဝိမတိ၊] ပန-ဆက်၊ နံ - ထိုတပည့်ကို၊ အာစရိယော-
 ဆရာသည်၊ (အဖူးမျှော်ခံသော ဆရာသည်၊) အဇ္ဇေ-ယနေ၊ မာဂစ္ဆ-မပြန်ပါနှင့်
 တော့၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အကယ်၍ပြောအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝနုတိ-၏၊ ဥပ

x x x x x x x x

အဘောဂံ အကတွာ ဂတဿ ဝဿစ္ဆေဒေါတိ ဝဒန္တိ၊ ယော ပန သတ္တာဟကရဏီ
 ယ နိမိတ္တာဘာဝေပိ (သတ္တာဟကရဏီယအကြောင်း မရှိဘဲလည်း) သတ္တာဟတ္တန္တရေ
 အာဂမိဿာမိတိ အဘောဂံ ကတွာ ဂန္တော သတ္တာဟတ္တန္တရေ အာဂစ္ဆတိ၊ တဿ
 အာပတ္တိယေဝ၊ ဝဿစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ၊ သတ္တာဟဿ သန္ဓိဝတ္တတ္တာတိ ဝဒန္တိ၊ ဝိမံသိတွာ
 ဂဟေတဗ္ဗံ၊ — ဝိမတိ၊

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ကာတို၌ “ဂု ရက်အတွင်းပြန်လာမည် ဟု နှလုံးသွင်းမှုပြုရမည်”
 ဟု ဆို၏။ နှုတ်ဖြင့် “အန္တောသတ္တာဟေ ပဋိနိဝတ္တိဿာမိ” ဟု ဆိုဘို့ရန် မပြုကြ၊
 ထို့ကြောင့် “ဂု ရက်အတွင်း ပြန်လာမည်” ဟု နှလုံးသွင်းမှုရှိ၍ သွားလျှင် နှုတ်က
 မမြွက်သော်လည်း အပ်၏ ဟု မှတ်ပါ။ ရှေးပုဂ္ဂိုလ် အချို့ကား ဘုရားရှေ့သို့ သွား၍
 “အန္တောသတ္တာဟေ ပဋိနိဝတ္တိဿာမိ” ဟု ပဋိညာဉ် နှုတ်မြွက်မှုကို ပြုကြသေး၏။

န သက္ကောတိ၊ ဝနုတိ။ ။ တဒဟေဝ အာဂမနေ သဥဿာဟတ္တာ ဝဿစ္ဆေဒေါ
 ဝါ အာပတ္တိ ဝါ န ဟောတိတိ အဓိပ္ပါယော၊ — ဝိမတိ၊ အဇ္ဇေဝ ဂမိဿာမိတိ သာမန္တ
 ဝိဟာရံ ဂန္တော ပန အာဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ သစေ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဟောတိ၊ ဝဿ
 ဇ္ဇေဒေါပိ န ဟောတိ၊ ရတ္ထိစ္ဆေဒ ဒုက္ကဋ္ဌ နတ္ထိတိ ဝဒန္တိ၊ — သ-ရတ္ထ၊

ဝေတိ ဝနုတိ။ ။ ဧဝံ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂတံ အန္တောသတ္တာဟေယေဝ ပန
 အာဂစ္ဆန္တ သစေ အာစရိယော ဥပဇ္ဈာယောဝါ “အဇ္ဇေ မာဂစ္ဆာ” တိ ဝဒတိ၊ ဝနုတိ၊
 သတ္တာဟကရဏီယေဝ အနာပတ္တိတိ အဓိပ္ပါယော၊ ဝဿစ္ဆေဒေါ ပန ဟောတိယေဝါတိ
 ဝဋ္ဌံ၊ သတ္တာဟဿ မဟိဒ္ဓါ ဝိတိနာမိတတ္တာ၊ — သ-ရတ္ထ၊

၅၂ (မဟာဝါ)

ဋ္ဌာကကုလံဝါ-အလုပ်အကျွေး ဒါယကာ၏ အမျိုးကိုသော်၎င်း၊ ဉာတိကုလံဝါ-
ဆွေမျိုးဖြစ်သော အမျိုးကိုသော်၎င်း၊ ဒဿနာယ - ကြည့်ရှုခြင်းငှါ၊ ဝန္တု - ငှါ၊
နလဘတိ- မရ၊ ဣတိ (အယံ) - ကား၊ (ပါဠိမုတ္တက ရတ္တိန္ဒြေဒဝိနိစ္ဆယော-
တည်း။)

အန္တရာယေအနာပတ္တိ ဝဿန္တေဒကထာ

ယေနဂါမော တေန ဝန္တုန္တိအာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆ
ယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဂါမော- သည်၊ (ပြောင်းသွားသောရွာသည်၊) အဝိ
ဇ္ဇဒရ-အနီး၌၊ ဝတော-ရောက်နေသည်၊ (တည်နေသည်)၊ သစေဟောတိ၊ (ဧဝံ
သတိ)၊ တတ္ထ-ထိုရွာ၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှါ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ဝိဟာရမေဝ-
ကျောင်းသို့သာ၊ အာဂတွာ- ပြန်လာ၍၊ ဝသိတဗ္ဗံ- နေရာ၏၊ [ပြောင်းရွှေ့သွား
သောရွာက နီးသောကြောင့် ရွာရှိရာသို့ လိုက်၍မသွားရ-ဟူလို၊] ဝုရံ-ဝေးသော
အရပ်သို့၊ ဝတော - သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သတ္တာဟဝါရေန -
၇ ရက်တကြိမ်ဖြင့်၊ အရုဏော-ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော-တက်စေထိုက်၏၊ (သတ္တာဟ
ဝါရေန- ဖြင့်၊ အရုဏံ- ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတံ- ငှါ၊) နသတ္တာ- မတတ်နိုင်သည်၊ စေ
ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတြေဝ - ထိုရွာ၌သာ၊ သဘာဝဋ္ဌာနေ- သဘောတူသူ
တို့၏ နေရာ၌၊ ဝသိတဗ္ဗံ-နေရာ၏၊ [ဤသို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ နေသည့်အတွက် ဝါပျက်
သော်လည်း ဆွမ်း၏မမျှတမှုကြောင့် သွားကောင်းရကား “ အနာပတ္တိ ဝဿန္တေ
ဒဿ ” အရ အာပတ်မသင့်ပါ။]

မနုဿာ-တို့သည်၊ ယထာ ပဝတ္တာနိ - အကြင် အကြင် ဖြစ်စေအပ်ပြီးကုန်
သော၊ သလာကဘတ္တာဒိနိ - သလာကဘက် အစရှိသည်တို့ကို၊ သစေ ဒေန္တိ -
အကယ်၍ လှူကုန်အံ့၊ (လှူခြံကျောင်း၌ ပေးလှူကုန်အံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ မယံ-ငါတို့
သည်၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ- ထိုကျောင်း၌၊ (အသင်တို့ လှူနေကျကျောင်း၌၊) န ဝသိ

x x x x x x x x

သတ္တာဟဝါရေန ။ ။ ဝါကပ်ရာ ကျောင်းတိုက်၏ အပြင်ဘက်၌ သင့်တော်ရာ
အရပ်ဝယ် ၆ ရက်လုံးလုံး နေပြီး၍ ၇ ရက်မြောက်၌ အရုဏံမတက်မီ မူလဝါကပ်ရာ
ကျောင်းတိုက်၏ဥပစာသို့ ဝင်၍ အရုဏံတက်စေခြင်း၊ ထို့နောက်မှ တဖန် ၇ ရက်အတွင်း
ပြန်လာမည်ဟု အဓိဋ္ဌာန်၍သွားခြင်းကို “ သတ္တာဟဝါရေန အရုဏုဋ္ဌာပန ” ဟု ဆိုသည်။
[သတ္တာဟံ-၇ ရက်၌၊ (၇ ရက်အတွင်း အဆုံးရက်၌) + ဝါရော - ပြန်ဘို့ရန် အလှည့်
အကြိမ်တည်း၊ သတ္တာဟဝါရော- အကြိမ်။]

မှတ်ချက် ။ ။ အချို့က “ ၇ ရက်မြောက်နေ့၌ ပြန်လာ၍ အရုဏံတက်အောင်
မစောင့်ဘဲ ပြန်သွားနိုင်၏ ” ဟု ယူကြသတတ်၊ ထိုအယူသည် “ သတ္တာဟဝါရေန အရု
ဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားနှင့် မညီသောကြောင့် မမှတ်
ယူထိုက်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝိမတိ၌ အကျယ်ဆိုထားသည်။

မှာ- မနေတော့ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ - ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ မယံ- တပည့်
 တော်တို့သည်၊ ဝိဟာရဿဝါ-ကျောင်းအားသော်၎င်း၊ ပါသာဒဿဝါ-ပြာသာဒ်
 အားသော်၎င်း၊ န ဒေမ-ပေးလှူကြကုန်သည်မဟုတ်ပါ၊ တုမ္မာကံ-တို့အား၊ ဒေမ-
 လှူပါကုန်၏၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသောအရပ်၌၊ ဝသိတွာ-
 နေ၍၊ ဘုဇ္ဇထ- ဘုဉ်းပေးပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပန- လျှောက်အပ်သော်ကား၊
 ယထာသုခံ - ချမ်းသာသည် အားလျော်စွာ၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ - သုံးဆောင်ကောင်း၏၊
 တေသံယေဝ-ထိုရှေ့ ပြောင်းသွားသောရဟန်းတို့၏အထံသို့သာ၊ တံ-ထိုသလ္လာက
 ဘတ် အစရှိသောဘတ်သည်၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ တုမ္မာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊
 ဝသနဋ္ဌာနေ - နေရာအရပ်၌၊ ပါပုဏာပေတွာ - ရောက်စေ၍၊ ဘုဇ္ဇထ - ပါကုန်၊
 ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပန-သော်ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊
 တတ္ထ-ထိုနေရာအရပ်သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ (သလ္လာကဘတ်စသည်ကို မဲချခြင်း
 စသည် ပြုဘို့ရန် ဆောင်၍၊) ဝဿဂ္ဂေန - ဝါ အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ (ဝါစဉ်
 အားဖြင့်၊) ပါပုဏာပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ-၏။

ပဝါရိတကာလေ- ပဝါရဏာပြုပြီးရာ အခါ၌၊ ဝဿာဝါသိကံ- ဝဿာဝါ
 သိက သင်္ကန်းကို၊ သစေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ လှူကုန်အံ့၊ သတ္တာဟဝါရေန-ဂုရက်
 တကြိမ်ဖြင့်၊ အရုဏံ - ကို၊ ယဒိ ဥဋ္ဌာပယိ သု- အကယ်၍ တက်စေကုန်အံ့၊
 (ဝေံသတိ)၊ ဂဟေတဗ္ဗံ- ယူကောင်း၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ယူကောင်းပါသော်လည်း၊
 ဆိန္ဒဝဿေဟိ-ပြတ်သော ဝါရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ မယံ- တို့သည်၊ တတ္ထ- ထို
 ကျောင်းတိုက်၌၊ နဝသိမှ- မနေကြကုန်၊ (ဥ လအပြည့် မနေကြကုန်၊) မယံ-တို့
 သည်၊ ဆိန္ဒဝဿာ-ပြတ်သော ဝါရှိသူတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏၊
 ယေသံ-အကြင် ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ အမ္မာကံ - တပည့်တော်တို့၏၊ သေနာ
 သနံ-ကျောင်းကို၊ ပါပိတံ-ရောက်စေအပ်ပြီ၊ [ဝါဆိုခါနီး၌ ကျောင်းရှာကြရ၏၊
 ထိုသို့ရှာ၍ မိမိတို့ ကျောင်းကို သံဃာကနေရာချသဖြင့် ကျောင်းရသူကို “အမ္မာကံ
 သေနာသနံ ပါပိတံ” ဟု ဆိုသည်။] တေ- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ (ဝါစဉ်အားဖြင့်
 ဝေသောအခါ တပည့်တော်တို့ကျောင်းကို ရသော ထိုရဟန်းတို့သည်၊) ဂဏ္ဍန္တု-
 ယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ယဒိ ဝဒန္တိ-နအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူကောင်း၏၊
 ပန-ဆက်၊ ဝိဟာရေ - ၌၊ ဥပနိက္ခိတ္တကံ - အပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊
 မာပိနဿိ-မပျက်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဣဓ- ဤ အရပ်သို့၊ (မိမိတို့

* * * * *

ဝဿာဝါသိကံ ဒေန္တိ။ ကျောင်းဒကာတို့သည် မိမိတို့ကျောင်း၌ ဝါကပ်သော
 ရဟန်းတို့အား ဝါကျွတ်သောအခါ လှူအပ်သော သင်္ကန်းကို ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်း
 ဟု ခေါ်၏။ ဝဿံ အာဝါသော ယေသန္တိ ဝဿာဝါသာ၊ ဝဿာဝါသာနံ ဝါတဋ္ဌန္တိ
 ဝဿာဝါသိကံ၊ ထိုသင်္ကန်းကို ထိုကျောင်း၌ ဝါမကြီးမပြတ်ဘဲ နေသူတို့သာ ရထိုက်
 သောကြောင့် “ယဒိ သတ္တာဟဝါရေန” သေည်ကို ဆိုသည်။

ရွှေ့ပြောင်းရာ အရပ်သို့၊) အာဟင်္ဂ-ဆောင်ယူအပ်သော၊ စိဝရာဒိ-သင်္ကန်း အစ ရှိသော၊ ယံ ဝေဘင်္ဂိယဘဏ္ဍံ-အကြင် ဝေဘန်အပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထို ဝေဘင်္ဂိယ ဘဏ္ဍာကို၊ တတ္ထေဝ - ထို မူလကျောင်းသို့သာ၊ ဝတံ- ဤ၊ အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ ဘာဇေတမ္ပိ-ဝေဘန်ရာ၏။

ဣတော - ဤ လယ်ယာစသည်မှ၊ အယျာနံ - အရှင်တို့အား၊ စတ္တာရော - န်သော၊ ပစ္စယေ- တို့ကို၊ ဒေထ-န်၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ကပ္ပိယကာရကာနံ- ကပ္ပိယကာရကတို့အား၊ ခေတ္တဝတ္ထု အာဒိကေ - လယ်ယာ အစရှိသော ဝတ္ထု ကို၊ (ယခုအခါ၌ “ ဝတ္ထကံ ” ဟု ခေါ်ကြသည်။) ဒိန္နေ - ပေးထားအပ်သော်၊ တတြုပ္ပါဒေဝိ-ထို လယ်ယာအစရှိသော ဝတ္ထုကံဝယ်ဖြစ်သော ပစ္စည်း၌လည်း၊ သေဝနယော- တည်း၊ (ထိုကျောင်းသို့ပြန်၍ ဝေဘန်ရမည်- ဟူလို၊) ဟိ-မှန်၊ သံဃိကံ- သံဃဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝေဘင်္ဂိယဘဏ္ဍံ - ဝေဘန်ကောင်းသောဘဏ္ဍာ သည်၊ ဝါ- ကို၊ အန္တော ဝိဟာရေဝါ- ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ သော်၎င်း၊ ဗဟိ သီမာယဝါ-ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ပ၌သော်၎င်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဗဟိသီမာယ-၌၊ ဌိတာနံ- တည်သောရဟန်းတို့အား၊ အပလောကေတွာ- ဤ၊ ဘာဇေတံ-ဝေဘန် ခြင်းငှါ၊ န ဝန္တတိ - မအပ်၊ [သံဃိကပစ္စည်းကို ဝေဘန်ရာ၌ ဤစကားကို သတိ ပြုပါ။] ပန- ဆက်၊ ဥဘယတ္ထ - ၂ ပါးစုံသောအရပ်၌၊ (အန္တောဝိဟာရ၊ ဗဟိ သီမာ၌၊) ဌိတမ္ပိ- တည်သောဘဏ္ဍာကိုလည်း၊ အန္တောသီမာယ- ၌၊ ဌိတာနံ- တည်သောရဟန်းတို့အား၊ အပလောကေတွာ-ဤ၊ ဘာဇေတံ-ငှါ၊ ဝန္တတိယေဝ- သည်သာ၊ [ဝိလာနစသည်ဖြစ်၍ မလာနိုင်သော ကျောင်းတွင်း၌ ပုဂ္ဂိုလ်အား ကား သံဃာ့ထံ ခွင့်ပန်၍ ဝေဘန်ကောင်းသည်-ဟူလို။]

x x x x x x x x x

ဥပနိက္ခိတ္တကံ၊ပေ၊အာဟင်္ဂံ။ ။ကျောင်း၌ နေသော ရဟန်းတို့ဘို့ ကျောင်းဒါယ ကဉ္စတို့က သင်္ကန်းစသည်ကို လှူထားတတ်ကြ၏။ ထိုသင်္ကန်းစသော အသုံးအဆောင် ဘဏ္ဍာကို “ ဥပနိက္ခိတ္တကဘဏ္ဍာ ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသင်္ကန်းစသည်တို့ ပျက်စီးမည်စိုး၍ မိမိတို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားရာ အရပ်သို့ ဆောင်ယူအပ်သည်ကို “ ဣမအာဟင်္ဂံ ” ဟုဆိုသည်။ ထို ဘဏ္ဍာတို့တွင် သင်္ကန်း စသည်တို့ကား ဝေဘန်ကောင်းသော ဘဏ္ဍာတည်း၊ ကြေးအိုး၊ ကြေးဖလား စသည်တို့ကား မဝေဘန်ကောင်းသော ဘဏ္ဍာတည်း၊ ထို သင်္ကန်းစသော ဝေဘန်ကောင်းသော ဘဏ္ဍာမျိုးကို မူရင်းကျောင်းသို့ပြန်သွား၍ အပ လောကနကံ ပြုပြီးမှ ထိုကျောင်းတွင်းရှိသော သံဃာများသာ ဝေဘန်ရမည်။

သံဃိကံ၊ပေ၊ န ဝန္တတိ ။ ။ သံဃာအားလုံးနှင့် ဆိုင်သော စတုဒ္ဒိသသံဃိက ဖြစ်သောကြောင့် အပြင်ဘက်ရောနေသော တပါးတလေအား ခွင့်ပန်၍ မပေးကောင်း၊ အာရာမ သံဃိကဖြစ်သော ဥစ္စာကိုကား အာရာမတွင်းရှိ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးက ကျေနပ် လျှင် ဝေဘန်ကောင်းမည်ထင်သည်။

သံဃဘေဒေ အနာပတ္တိ ဝဿန္တေဒကထာ

သံဃော ဘိန္နောတိတ္ထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သံဃေ-သည်၊ ဘိန္နော-ကွဲပြီးလသော်၊ (ကွဲပြီးခါမှ၊) ဝတံ- သွား၍၊ ကရဏီယံ-ပြုဘွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ ယော- အကြင်သံဃာကို၊ (အာသင်္ဂီတော၌စပ်၊) ဘိန္ဒူဿတိ- ကွဲတော့လတံ၊ ဣတိ- သို့၊ အာသင်္ဂီတော- ယုံမှားအပ်၏၊ တံ-ထိုသံဃာကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဘိန္နောတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝတ္တံ-ပြီ၊ သမ္ပဟုလာဟိ၊ပေ၊ဘိန္နောတိတ္ထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘိက္ခုနီဟိ-တို့သည်၊ သံဃော-ကို၊ ဘိန္နော-ခွဲအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ န ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မမှတ်ထိုက်၊ ဟိ-သာဓကကား၊ န ခေါ ဥပါလိ ဘိက္ခုနီ သံဃံ ဘိန္ဒူတိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ) - ဤ ပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝတ္တံ - ပြီ၊ [ဥပါလိ-ဥပါလိ၊ ဘိက္ခုနီ-သည်၊ သံဃံ- ကို၊ န ဘိန္ဒူတိ- မခွဲနိုင်။] ပန- အနွယ်၊ တော- ဤ ဘိက္ခုနီတို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အနုဗလံ-လျော်သောအားကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ယံ သံဃံ-အကြင်သံဃာကို၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဘိန္နယျံ- ခွဲကုန်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာသင်္ဂါ - ယုံမှားဘွယ်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ တံ - ထိုသံဃာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဧတံ - ဤ သမ္ပဟုလာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ သံဃော ဘိန္နော ဟူသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝတ္တံ-ပြီ။

x x x x x x x x x

သံဃော ဘိန္နော။ ဘိန္နော၌ ဘိဒဿတံ+တပစ္စည်းတည်း၊ ထိုတပစ္စည်းသည် အတိတ်အနက်၌ သက်ရိုးရှိသောကြောင့် “ဘိန္နော-ကွဲပြီ” ဟု အနက်ထွက်၏။ သို့သော် ပါဠိတော်၌ “ပက္ကမိတဗ္ဗံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် သံဃာကွဲပြီးဖြစ်လျှင် မိမိကသွား၍ စေတပ်ဘွယ်ကိစ္စ မရှိရကား “ဘိန္နော-ကွဲပြီးပြီ” ဟု မုချအတိတ်အနက်ကား မသင့်၊ ကွဲဘိရန် ယုံမှားဘွယ်ကောင်းလောအောင် အားထုတ်နေအပ်သော အကြောင်းကိုပင် ဇလူပစာရအားဖြင့် “ဘိန္နော” ဟု ဆိုထားကြောင်းကိုပြလို၍ “ယော ပန၊ပေ၊ အာသင်္ဂီတော” ဟု မိန့်သည်။ သူတို့ အားထုတ်နေပုံက ကွဲတော့မည် ဟု ယုံမှားစရာဖြစ်နေသည်-ဟုလို၊ ကွဲခြင်းသည် အကျိုး၊ သူတို့၏အားထုတ်နေပုံသည် အကြောင်းတည်း။ [ယောဒေနာ၌ကား ဘိန္နော၌ တပစ္စည်း၏ အနာဂတ်အနက်ကို ပြလို၍ “ယော ပန ဘိန္ဒူဿတိ” ဟု မိန့်ကြောင်းကို ဆိုလေသည်။] ဤအဓိပ္ပာယ်မျိုးကို ကောသမ္ပကက္ခန္ဓက၌လည်း တွေ့ရဉှားလတံ။

အနုဗလံ ကတွာ။ ဘိက္ခုတို့သည် ဘိက္ခုနီတို့အား မိမိတို့ဘက်က စွမ်းနိုင်သမျှ အားပေးကြဘိရန် ပြောကြကုန်၏။ ထိုအခါ ဘိက္ခုနီတို့က လူအား နှုတ်အား ဆွေမျိုး အားတိုဖြင့် အားပေးကြ၏။ ထိုအားကို အမှီရ၍ ဘိက္ခုတို့က သံဃာခွဲခြင်းကို ဘိက္ခုနီတို့ ခွဲသည် ဟု ဆိုသည်။

ဇောဒီသု ဝဿုပဂမနကထာ

ဇောတိ - ကား၊ ဂေါပါလကန် - နွားကျောင်းသားတို့၏၊ နိဝါသဋ္ဌာနံ -
 နေရာအရပ်တည်း၊ ယေန ဇောတိတ္ထေ - ဤ၊ ဇေန - နွားကျောင်းသားရွာနှင့်၊
 သဒ္ဓိံ - တကွ၊ ဂတဿ - လိုက်သွားသောရဟန်း၏၊ ဝဿစ္ဆေဒေ - ဝါပြတ်ခြင်း
 ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဥပကဋ္ဌာယာတိ - ကား၊ အာသန္ဓာယ-
 နီးကပ်လသော်၊ (သတ္ထေန ဂန္တုကာမော ဟောတိ- ဤစပ်၊) [ဥပကဋ္ဌာနှင့်
 အာသန္ဓာသည် အနက်တူ ပရိယာယ်ပုဒ် ဟု ယောဇနာ၌ ဆို၏၊ ထောမနိဗ္ဗိန္ဒ
 ကား “ဥပကဋ္ဌာ” ဟု မရှိ၊ “ဥပကဏ္ဍာ ” ဟု ရှိ၏၊ “ ကဏ္ဍံ သမိပံ - အနီးသို့၊
 ဥပဂတာ, ဥပကဏ္ဍာ ” ဟု ပြုသည်။] သတ္ထေဝဿံ ဥပဂန္တန္တိ တ္ထေ-ဤ၊ ဝဿု
 ပနာယိကဒိဝသေ- ဝါကပ်ရာနေ၌၊ တေန ဘိက္ခုနာ- သည်၊ ဥပါသကာ- ဥပါ
 သကာတို့ကို၊ (လှည်းကုန်သည်တို့ကို) ဝတ္တဗ္ဗာ-ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ)၊
 (ဥပါသကာ-တို့) ကုဋီကာ- ကျောင်းငယ်ကို၊ လဒ္ဓု-ရခြင်းငှါ၊ ဇန္တိ- သင့်၏၊
 ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ ကရိတွာ-ကျောင်းငယ်ကိုပြု၍၊ သစေ ဒေန္တိ- အကယ်၍
 ပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းငယ်သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဣဓ-ဤ
 ကျောင်းငယ်၌၊ ဝဿံ- မိုဃ်းလပတ်လုံး နေခြင်းသို့၊ ဥပေမိ- ကပ်ရောက်ပါ၏၊
 ဣတိ-သို့၊ တိက္ခတ္ထု-၃ ကြိမ်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ- ရွတ်ဆိုရာ၏၊ နော စေ ဒေန္တိ-အကယ်၍
 မပေးကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သာလာသင်္ခေပေန-စရပ်အသွင်ဖြင့်၊ ဌိတသကဋ္ဌဿ-
 တည်သော လှည်းအပေါင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌၊ ဥပဂန္တဗ္ဗံ - ဝါကပ်ရာ၏။

x x x x x x x x x

ဇော။ ။ “ဇော-ဂတိမိ” ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ တနေရာတည်း၌ အတည်မနေဘဲ
 ရွှေ့၍ ရွှေ့၍ သွားကြသောကြောင့် နွားကျောင်းသားတို့၏ နေရာအရပ်ကို၎င်း , ထို
 နွားများ၏ နေရာခြံကို၎င်း “ဇော” ဟု ခေါ်၏၊ [ဇောတိတိ ဇော၊] ဣဒ္ဓိယ၌ နွားများ
 ကို ပိုင်သော ဂေါပိန္ဒ (နွားသဋ္ဌေး) ကြီးများ၏ သုပ်သားဖြစ်သော နွားကျောင်းသား
 များသည် ရေကြည်ရာ မြက်နုရာသို့ ရွှေ့ကာရွှေ့ကာ ရွာကလေးတည်နေတတ်ကြသည်၊
 ထို ရွာကလေးကို “နွားကျောင်းသားရွာ” ဟု ခေါ်၏၊ ဤဇောဟူသည်လည်း ထို ရွာ
 ကလေးမျိုးပင်တည်း၊ [အချို့ ဇောကား နွားပိုင်ရှင် သဋ္ဌေးကြီးများကိုယ်တိုင် ခေါင်း
 ဆောင်၍ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်တတ်ကြ၏၊ (သုတ္တနိပါတ်, ဓနိယ) သုတ်ကို ကြည့်ပါ။]

သတ္ထေ၊ ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ ။ ။ ဥဇ၌ ဝါကပ်သော ရဟန်းမှာ နွားကျောင်းသားတို့၏
 နေရာ တဲကုဋ်ကဲ့သို့ မိမိအတွက် တဲကုဋ်လည်း ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်၍ ရနိုင်သောကြောင့်
 “ ကုဋီ ” ရဘို့ရန် အထူးမဆိုခဲ့၊ ဤသတ္တဋ္ဌကား ခရီးသွားရင်း ဝါကပ်ရမည်ဖြစ်သော
 ကြောင့် ခေတ္တနားနေရာဝယ် ကျောင်းကလေး တခု ရသင့်သည် - ဟု ဥပါသကာတို့
 အား ပြောရသည်၊ ထိုသို့ ပြော၍ရလျှင် ထိုကျောင်းကလေး အတွင်းသို့ ဝင်၍ “ ဣဓ
 ဝဿံ ဥပေမိ ” ဟု ၃ ကြိမ်ဆို၍ (၁ ကြိမ်, ၂ ကြိမ်လည်းဆို၍) ဝါကပ်ရသည်၊ ကျောင်း
 မဟုတ်သောကြောင့် “ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ” ဟုကား မဆိုရ၊ ၃ လပတ်လုံး အတည်
 တကျ နေရမည် မဟုတ်သောကြောင့် “ ဣမံ တေမာသံ ” ဟုလည်း မဆိုရ။

[သာလာ ဟူသည် အမိုး အကာပါသော စည်းဝေးရာ တန်ဆောင်းမျိုးတည်း။ လှည်းများ ပေါင်း၍နေသောအခါ ထို တန်ဆောင်းကဲ့သို့ အမိုးအကာဖြစ်၍နေသောကြောင့် ထိုအောက်၌ ဝါကပ်ပါဟု ဆိုသည်။] တမ္ဘိ - ထို လှည်းစရပ်ကို လည်း။ အလဘန္တေန - မရသော ရဟန်းသည်။ အာလယော - အာလယကို။ ကာတဗ္ဗော- ၏။ သတ္ထေပန- လှည်းအပေါင်း၌ကား။ ဝဿံ - သို့။ ဥပဂန္တု- ၄။ နဝဇ္ဇတိ။ အာလယောနာမ-မည်သည်။ ဣဓ-ဤသတ္တ၌။ ဝဿံ-မိုဗ်းလပတ်လုံး။ ဝသိဿာမိ-နေအံ့။ ဣတိ-သို့။ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တံ-စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းမျှတည်း။ [တနည်း။ ဣဓ-၌။ ဝဿံ-ပတ်လုံး။ ဝသိဿာမိ- အံ့။ ဣတိ- သို့။ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တံ - မျှသည်။ အာလယောနာမ-မည်၏။]

သတ္ထေ-လှည်းကုန်သည် အပေါင်းသည်။ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နေယေဝ-ခရီးသွားစဉ်ပင်။ ပဝါရဏာဒိဝသော-ပဝါရဏာနေသည်။ သစေ ဟောတိ။(ဧဝံသတိ)။ တတ္ထေဝ- ထိုလှည်းအပေါင်း၌ပင်။ ပဝါရေတဗ္ဗံ-ပဝါရဏာပြုရာ၏။ [တပါးတည်း ဖြစ်လျှင် အဓိဋ္ဌာန် ပဝါရဏာပြုရမည်။] သတ္ထော-သည်။ အန္တောဝဿေယေဝ-ဝါတွင်း၌ပင်။ ဘိက္ခုနာ-သည်။ ပတ္တိတဋ္ဌာနံ - တောင့်တအပ်သော အရပ်သို့။ ပတွာ- ရောက်၍။ အထ အတိက္ကမတိ - အကယ်၍ လွန်သွားအံ့။ (ဧဝံသတိ)။ ပတ္တိတဋ္ဌာန- တောင့်တအပ်သော အရပ်၌။ ဝသိတွာ - နေရစ်၍။ တတ္ထ - ထို အရပ်၌။ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ-ကွ။ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏။ သတ္ထော- သည်။ အန္တောဝဿေယေဝ-၌ပင်။ အန္တရာ-အကြား၌။ (ရဟန်းတောင့်တအပ်သော အရပ်သို့ မရောက်မီ အကြား၌။) ကေသ္မိံ-သော။ ဝါမေ-၌။ အထာပိ တိဋ္ဌတိဝါ-အကယ်၍မူလည်း တန်ရပ်နေအံ့။ အထာပိ ဝိပ္ပကိရတိဝါ - အကယ်၍မူလည်း တကွတပြား ဖြစ် သွားအံ့။ [ဝိပ္ပကိရတိတိ ဝိသုဝိသု ဝစ္ဆတိ။- သာရတ္ထ။] (ဧဝံသတိ)။ တသ္မိံ ယေဝဝါမေ-ထိုရှာ၌ပင်။ ဘိက္ခုဟိ- တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ , ဝသိတွာ-၍။ ပဝါရေတဗ္ဗံ- ၏။ အပဝါရေတွာ- ပဝါရဏာ မပြုမူ၍။ တတော-ထို အရပ်မှ။ ပရံ-အလွန်။ (နောက်သို့။) ဝန္တု-၄။ နဝဇ္ဇတိ။

နာဝါယံ-လျော့၌။ ဝဿံ-သို့။ ဥပဂစ္ဆန္တေနာပိ-ကပ်သောရဟန်းသည်လည်း။ ကုဋိယံယေဝ-တဲကုဋ်၌သာ။ ဥပဂန္တုဗ္ဗံ- ရာ၏။ [လှေပေါ်ဝယ်ပါသော တဲကုဋ် ၌သာ ဝါကပ်ရမည်။] ပရိယေသိတွာ - တဲကုဋ်ကိုရှာ၍။ အလဘန္တေန-မရသော

x x x x x x x x

သတ္ထေပန၊ပေ၊နဝဇ္ဇတိ။ ။ ကျောင်းကုဋ်လည်း မရှိ၊ သာလာလည်း မရသော ကြောင့် “ဣဝဿံ ဝသိဿာမိ” ဟု နှုတ်မြှောက်၍ ဝါမကပ်ရခြင်းကို “ သတ္ထေပန၊ပေ၊ နဝဇ္ဇတိ” ဟု ဆိုသည်။ “ဤသတ္တဝယ် မိုဗ်းလပတ်လုံးနေအံ့” ဟု စိတ်ဖြင့် အာလယပြုရ မည် - ဟုလို။ [သတ္ထေ ပန ဝဿံ ဥပဂန္တု နဝဇ္ဇတိတိ ကုဋိကာဒိနံ အဘာဝေန ဣဝ ဝဿံ ဥပေဝီတိ ဝစိဘေဒံ ကတွာ ဥပဂန္တု န ဝဇ္ဇတိ။ အာလယကရဏမတ္ထေန ဝ ဝဇ္ဇတိတိ အဓိပ္ပါယော၊—သာရတ္ထ။]

ရဟန်းသည်၊ အာလယော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ [“ဤလှေပေါ်၌ ဝါကပ်မည် ဟု စိတ်ဖြစ်စေရမည်” ဟူလို။] အန္တောတေမာသံ - ဝါတွင်း ၊ လအတွင်း၌၊ နာဝါ-သည်၊ သမုဒ္ဒေယေဝ-၌သာ၊ သစေဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထေဝ- ထို လှေ၌သာ၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ အထ- သို့မဟုတ်၊ နာဝါ- သည်၊ ကူလံ- ကမ်းကို၊ လဘတိ - ရအံ၊ အယဉ္ဇ - ဤရဟန်းသည်လည်း၊ ပရတော - နောက်သို့၊ ဂန္တု ကာမော- ဆက်၍သွားလိုသည်၊ ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂန္တု-ဆက်လက်၍ သွားခြင်းငှါ၊ န ဝန္တတိ၊ နာဝါယ-သည်၊ လဒ္ဓဂါမေယေဝ-ရအပ်သောရွာ၌သာ၊ (လှေဆိုက်ရာရွာ၌သာ) ဝသိတွာ ဘိက္ခုဟိ သဒ္ဓိံ ပဝါရေတဗ္ဗ၊ နာဝါ- သည်၊ အနုတီရမေဝ - ကမ်းအစဉ်အတိုင်းသာ၊ အညတ္ထ - အခြားသောရွာသို့၊ သစေပိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍မူလည်း သွားအံ၊ ဘိက္ခုစ-သည်လည်း၊ ပဌမံ-စွာ၊ လဒ္ဓဂါမေ ယေဝ- ရအပ်သောရွာ၌သာ၊ (လှေဆိုက်ရာရွာ၌သာ) ဝသိတုကာမော-နေရစ် လိုသည်၊ (သစေပိ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ) နာဝါ-သည်၊ ဂစ္ဆတု-သွားပစေ၊ ဘိက္ခု နာ- သည်၊ တတ္ထေဝ- ထိုရွာ၌သာ၊ ဝသိတွာ - နေရစ်၍၊ ဘိက္ခုဟိ၊ ပေ၊ ပဝါရေ တဗ္ဗ-ပဝါရဏာပြုရာ၏။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝဇေ-နွားကျောင်းသားရွာ၎င်း၊ သတ္ထေ- လှည်းကုန်သည် အပေါင်း၎င်း၊ နာဝါသံ-လှေ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီသု-၃ မျိုးကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရပ်တို့၌၊ ဝဿစ္ဆေဒေ- ဝါပြတ်ခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ- သည်၊ နတ္ထိ၊ ပဝါရေ တုဉ္ဇ- ပဝါရဏာပြုခြင်းငှါလည်း၊ လဘတိ- ရ၏၊ ပန- ဆက်၊ ပုရိမေသု-ရွှေ၌ဖြစ် ကုန်သော၊ ဝါဠေဟိ ဥဗ္ဗဠာဟောန္တိတိ အာဒီသု - အစရှိကုန်သော၊ သံဃဘေဒ ပရိယန္တေသု - သံဃဘေဒ အဆုံးရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု - ဝတ္ထုတို့၌၊ ဧကဝလံ- ပဝါရဏာ မဖက် သက်သက်၊ အနာပတ္တိ - အနာပတ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ပ ဝါရေတံ ပန-ပဝါရဏာပြုခွင့်ကိုကား၊ န လဘတိ-မရ။

န ဘိက္ခဝေ ရုက္ခသုသိရေတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊) သုဒ္ဓေ-သက်သက်သော၊ (အပေါ်ကအမိုးမဖက် သက်သက်သော) ရုက္ခသုသိရေ ယေဝ-သစ်ခေါင်း၌သာ၊ (ဝဿံ ဥပဂန္တု) န ဝန္တတိ၊ ပန-အန္တယ၊ မဟန္တ သ- ကြီးစွာသော၊ ရုက္ခသုသိရဿ- ၏၊ အန္တော - အတွင်း၌၊ ပဒရစ္ဆဒနံ- ပျဉ်ချပ်

x x x x x x x

နတ္ထိ ၊ ပေ၊ လဘတိ ။ ။ မူလဝါကပ်ရာ အရပ်၌ အတည်မနေဘဲ ရွှေ့၍ ရွှေ့၍ သွားရသောကြောင့် ဝဿစ္ဆေဒဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း အာပတ်မသင့်၊ ပဝါ ရဏာလည်း ပြုကောင်း၏-ဟူလို၊ သို့သော် ထို ဝဇေသည်တို့နှင့် အတူသွားမှသာ ဤ ခွင့်ပြုချက်ရသည်၊ ခွင့်သွားလျှင်ကား အာပတ်လည်းသင့်၏၊ ပဝါရဏာပြုခွင့်လည်းမရ၊ [တီသု ဌာနေသု နတ္ထိ ဝဿစ္ဆေဒေ အာပတ္တိတိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿေဝ နတ္ထိ၊ အာပတ္တိ၊ တေဟိ ဝိယုန္တိတွာ ဂမနေ ပန အာပတ္တိယေဝ၊ ပဝါရေတုဉ္ဇ န လဘတိ၊ - သာရတ္ထ။]

အမိုးရှိသော၊ ကုဋိကံ-ကျောင်းကုဋိကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဝိသနဒ္ဒါရံ - ဝင်ကြောင်း တံခါးကို၊ (ဝင်ကြောင်း , ထွက်ကြောင်း တံခါးကို၊ နိက္ခမနတပုဒ် ကေသေသိ ပြုထားသည်။) ယောဇေတွာ- ယှဉ်စေ၍၊ (တပ်၍၊) ဥပဂန္တု- ဝါကပ်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ရုက္ခံ- ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ - ဖြတ်၍၊ (အခေါင်းရှိသော နေရာ၏ အထက်၌ ဖြတ်၍၊) ခါဏုမတ္ထကေ-သစ်ငုတ်၏ အထက်၌၊ ပဒရစ္ဆဒနံ-သော၊ ကုဋိကံ- ကို၊ ကတွာပ-၍လည်း၊ (ဥပဂန္တု)၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ-သည်သာ၊ [ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ တိ သုသိရဋ္ဌာန ဥပရိဘာဂါ ဆိန္ဒိတွာ၊ ခါဏုမတ္ထကေတိ သုသိရခါဏုမတ္ထကေ- ဝိမတိ၊] ရုက္ခဝိဋ္ဌတိယာတိ ဣယံ- ဤလည်း၊ သုဒ္ဓေ - သော၊ (လင့်စင်မဖက် သက်သက်သော၊) ဝိဋ္ဌပမတ္ထ-သစ်ခွမျှ၌၊ (ဥပဂန္တု) နဝဇ္ဇတိ၊ ပန- အနွယ၊ မဟာဝိဋ္ဌပ-ကြီးစွာသော သစ်ခွ၌၊ အဇ္ဇကံ- လင့်စင်ကို၊ ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့၍၊ တတ္ထ- ထို လင့်စင်၌၊ ပဒရစ္ဆဒနံ ကုဋိကံ ကတွာ, ဥပဂန္တု-ဝါကပ်ရာ၏။

အသေနာသနိကေနာတိ-ကား၊ ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပဉ္စန္ဒ- ၅ မျိုးကုန်သော၊ ဆဒနာနံ-အမိုးညှို့တွင်၊ (အုဋ်, ကျောက်, သစ်ရွက်, အင်္ဂုတ, မြက်ဟု ငါးချက်သော အမိုးတို့တွင်၊) အညဘရေန- တမျိုးမျိုးသော အမိုးဖြင့်၊ ဆန္ဒ-မိုးအပ်သော၊ ယောဇိတဒ္ဓါရဗန္ဓနံ-ယှဉ်စေအပ်သော တံခါးဘောင်ရှိသော၊ သေနာသနံ-ကျောင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ [အချို့စာ၌ “ယောဇိတဒ္ဓါရဗန္ဓသေနာ သနံ” ဟု သမာသိရှိ၏၊ “ယှဉ်စပ်အပ်သောတံခါး အဖွဲ့ပါရှိသော ကျောင်းသည်” ဟုပေး။] တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ (ကျောင်းမရှိသော ရဟန်းသည်၊) န ဥပဂန္တု- ဝါမကပ်ရာ၊ န ဘိက္ခုဝေ ဆဝကုဋိကာယန္တိ - ကား၊ ဇုက္ခိတဗ္ဗောဒိဘောဒါ- ဇုက္ခိတ ညောင်စောင်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ (ရှည်သော အခြေ၌ အပေါင် တပ်၍ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းအစရှိသော အပြားရှိသော၊) ကုဋိ-တဲကုဋိသည်၊ ဆာ ကုဋိကာနံ မ-မည်၏၊ တတ္ထ- ထို သုသာန် ပဲကုဋ်၌၊ ဥပဂန္တု နဝဇ္ဇတိ၊ ပန-အနွယ၊ သုသာနေ-သုသာန်၌၊ အညံ- ဇုက္ခိတ မဉ္စစသည်မှ တပါးသော၊

x x x x x x x x x

ဇုက္ခိတဗ္ဗောဒိကုဋိ။ ။ ဇုက္ခိတဗ္ဗောဒိကုဋိသေ မဉ္စဂါဒေ ဝိဇ္ဇိတွာ အဇုနိယော ပဝေသေတွာ ကဟေ။ (ဥပမာ-၂ တောင်လောက်စသည် ရှည်သော ခြေထောက်ကို အလယ်ခေါင်၌ ထွင် ၍ အပေါင်တပ်ထားသော ညောင်စောင်းတည်း၊) သော ဟေဋ္ဌ၊ ပရိယာသေန ဥညဗတ္တာပိ ပုရိမသဒိသောဝ ဟောတိ၊ (ထို ညောင်စောင်းမျိုးသည် အထက်အောက် ဟူ၍ အထူးရှိ၊ အထက်ဘက်ကိုလည်း အောက်ဘက်၌ ထား၍ ခေါ်၊ နိုင်၏၊) တံ သုသာနေ, ဒေဝတာဋ္ဌာနေစ ထပေန္တိ၊ (ထိုညောင်စောင်းမျိုးကို သုသာန် နှံလည်း ထားတတ်ကြ, နတ်ကွန်း၌လည်း ထားတတ်ကြ၏၊) ကျောက်တုံး ၄ တုံး၏ အပေါ်၌ ကျောက်ဖျောင်း၍ ပြုအပ်သော ညောင်စောင်းကိုလည်း “ ဇုက္ခိတဗ္ဗော ” ဟု ခေါ်ကြသေး၏၊ တေန္တုဂါသာကာနံ ဥပရိပါသာဏဖလကေ အတ္ထရိတွာ ကတဂေဟမ္ပိ ဇုက္ခိတဗ္ဗောတိ ဝုဇ္ဇတိ၊- ဝိမတိ။]

၃ (ပဟာဝါ)

ကုဋိကံ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဥပဂန္တံ ဝန္တတိ-၏။ နဘိက္ခဝေ ဆတ္တေတိ ဣတ္ထာပိ- ဌ
 လည်း၊ စတုသု-၄ ခုကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-တိုင်တို့၌၊ ဆတ္တံ-ထီးကို၊ ထပေတွာ-
 ထား၍၊ အာဝရဏံ-ပိတ်ဆို့ကြောင်း အကာကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဒွါရံ- တံခါးကို၊
 ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (တပ်၍၊) ဥပဂန္တံ ဝန္တတိ၊ သော-ဤကုဋိသည်၊ (တိုင်
 ၄ တိုင်ပေါ်၌ ထီးရွက်ကိုထား၍ အကာ ကာပြီးလျှင် တံခါးတပ်ထားအပ်သော
 ကုဋိသည်၊) ဆတ္တကုဋိကာနာမ- ထီးကျောင်းကုဋိမည်သည်၊ ဟောတိ၊ စာဋိယာ
 တိ ဣတ္ထာပိ-၌လည်း၊ မဟန္တေန-ကြီးစွာသော၊ ကပလ္လေန-အိုးခွက်ဖြင့်၊ ဆတ္တေ-
 ၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ကုဋိံ ကတ္တာ ဥပဂန္တံ ဝန္တတိ။

—◆—
အဓမ္မိကကတိကာဒိကထာ

ဝေရူပါ ကတိကာတိတ္ထေ- ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အညာပိ-
 ဤ ကတိကမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဤဒိသိ-ဤကဲ့သို့ရူအပ်သော၊ အဓမ္မိကာ-
 တရားနှင့် မယှဉ်သော၊ ယာ ကတိကာ - အကြင် ကတိကဝတ်သည်၊ ဟောတိ-
 ရှိ၏၊ သာ-ထိုကတိကဝတ်ကို၊ န ကာတဗ္ဗာ-မပြုထိုက်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တဿာ-
 ထို အဓမ္မိက ကတိကာ၏၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ မဟာဝိဘဏံ- ဘိက္ခုမဟာ
 ဝိဘင်း၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [စတုတ္ထပါရာဇိကအဖွင့် “ယော ဣမမှာ အာဝါသာ ပဌမံ
 ပတ္တမိဿတိ၊ တံ အရဟတိဇာနိဿာမ” ၌ ပြုအပ်သော အဓမ္မိကကတိကဝတ်
 တည်း၊ သေနာသနက္ခန္ဓကဋ္ဌလည်း ပြုဉ္စုးလတံ။]

ပဋိဿဝေ စ အာပတ္တိဒုက္ကဋ္ဌဿာတိ တ္ထေ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော၊) ကေဝလံ-သက်သက်၊ (ဆွမ်းခံဘို့ရန် ဝန်ခံခြင်း စသည်နှင့် မဖက်
 သက်သက်၊) ဣမံ တေမာသံ - ဤ ၃ လပတ်လုံး၊ ဣဓ - ဤ ကျောင်းတိုက်၌၊
 ဝဿံ-မိုဗ်းအခါ၌နေခြင်းငှါ၊ ဝါ-မိုဗ်းခိုခြင်းငှါ၊ ဝသထ-နေကြပါကုန်၊ (တေ
 မာသံနှင့် အစ္စန္တသံယောဂချင်း ထပ်မည်စိုး၍ “ဝဿံ”ကို “ငှါ”ဟု ပေးလိုက်
 သည်။) ဣတိ-သို့၊ တေဿေဝ-ဤ လျှော့ထားအပ်သောစကားကိုသာ၊ ပဋိဿ
 ဝေ-ဝန်ခံချက်ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ န (ဟောတိ)-ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး၊
 ဣမံ တေမာသံ-ပတ်လုံး၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဝဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့၎င်း၊

x x x x x x x x x

န ကေဝလံ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌံ။ ။ ရဟန်းတပါးသည် “ကျောင်းတကျောင်း၌ ပုရိမဝါ
 ဆိုမည်”ဟု ဝန်ခံထား၏၊ ဝါဆိုခါနီးသော် ထိုကျောင်းသို့ ဝါဆိုဘို့ရန်လာစဉ် လမ်း၌
 လာဘ်ပေါ်သော ကျောင်း ၂ ကျောင်းကို တွေ့၍ ဝန်ခံထားရာကျောင်းသို့ မသွားဘဲ
 လာဘ်ပေါ်သော ကျောင်း ၂ ကျောင်း၌ ဝါကပ်လေ၏၊ ထိုရဟန်းအတွက် ပဋိဿဝ
 ကြောင့် ဒုက္ကဋ္ဌဟု ဆိုသည်၊ ဤပဋိဿဝဒုက္ကဋ္ဌကား “ကျောင်း၌နေမည်”ဟု ဝန်ခံချက်
 ပျက်မှုသာမက ဆွမ်းစားပင့်ရာ၌ “လာမည်”ဟု ဝန်ခံပြီး၍ မသွားသူမှာလည်း ပဋိဿဝ
 ဒုက္ကဋ္ဌ သင့်သည်သာ၊ [ပဋိဿဝ ဝိသံဝါဒေ၊ သုဒ္ဓစ်တ္တဿ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ -ခုဒ္ဒသိက္ခာ။]

ဥဘောဝိ - ၂ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မယံ - တို့သည်၊ ဣမ - ဤကျောင်း၌၊ ဝဿံ - မိုဗ်းလပတ်လုံး၊ ဝသိဿာမ - နေကြကုန်စို့၊ ဣတိ - ဤသို့၎င်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ဥဒ္ဓိသာပေဿာမ - ပါဠိကို ရှုတ်စေကြကုန်စို့၊ (ပါဠိကို သင်ယူကြကုန်စို့၊) ဣတိ-ဤသို့၎င်း၊ ဧဝမာဒိနာဝိ-ဤသို့ အစရှိသောစကားဖြင့် လည်း၊ တဿဘဿ - ထို လျှောက်ထားမှု၊ တိုင်ပင်မှုကို၊ ပဋိဿဝေ-ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တဉ္စ-ထို ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်လည်း၊ ပဌမံ-ရှေးဥးစွာ၊ (အစစွာ လျှောက်ထားတုန်းက၊ သို့မဟုတ် တိုင်ပင်တုန်းက) သုဒ္ဓမိတ္တဿ-သန့်ရှင်းသောစိတ် ရှိသောရဟန်း၏၊ ပစ္စာ- နောက်၌၊ (ဝါ- မှ) ဝိသံဝါဒန ပစ္စယာ-ချွတ်ယွင်းစေခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ)၊ ပန- ဗျာဓိရိုက်၊ ပဌမဗ္ဗိ-စွာလည်း၊ အသုဒ္ဓမိတ္တဿ-မသန့်ရှင်းသောစိတ် ရှိသောရဟန်း၏၊ (ဝန်ခံ သည့်အတိုင်း မသုပ်ဘူး ဟု မစင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသောရဟန်း၏) ပဋိဿဝေ-ကြောင့်၊ ပါဠိတ္ထိယံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ [သမ္ပဇာန မုသာဝါဒ ပါဠိစိတ်အာပတ်သင့် သည်။] ဝိသံဝါဒန- ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ပါဠိတ္ထိယေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ - တကွ၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏။

သော တဒဟေဝ အကရဏီယောတိ အာဒိသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝဿံ-သို့၊ အနုပဂတ္တိာ-မကပ်မှု၍၊ သစေ ပက္ကမတိ-အကယ်၍ ဖဲသွားအံ့၊ (ဝေ သတိ)ဝါ- သော်၎င်း၊ (ဝဿံ- သို့) ဥပဂတ္တိာ- ကပ်ပြီး၍၊ ဝါ- မှ၊ သတ္တာဟံ- ၇ ရက်ကို၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ပြင်၌၊ (သစေ)ဝိတိနာမေတိ-အကယ်၍ လွန်စေအံ့၊ (ဝေ သတိ)ဝါ-သော်၎င်း၊ ပုရိမိကာစ-ပုရိမော၌ ကျောင်းခံခြင်းသည်လည်း၊ န ပညာ ယတိ- မထင်ရှား၊ ပဋိဿဝေစ - ဝန်ခံချက် ပျက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ အာပတ္တိ- ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဝဿံ-သို့၊ ဥပဂတ္တိာ-ကပ်ပြီး၍၊

x x x x x x x x

ပဋိဿဝေ။ ။ ပဋိဿဝန် - ရှေးရှု နားထောင်ခြင်း၊ ပဋိဿဝေါ - ခြင်း၊ ဤသို့ သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ “ဝန်ခံခြင်း” ဟူသောအနက်ကား အဓိပ္ပါယ်ထွက်တည်း၊ [သာဓုတိ ပဋိ သုဏ်တွာ ကုသိုတည်း။] ဝန်ခံရုံဖြင့် အာပတ်မသင့်၊ ဝန်ခံချက်ကို ပျက်ကွက်စေမှ အာပတ်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် အကြောင်း ပဋိဿဝေ၏အမည်ကို အကျိုးပျက်ကွက်မှု၌ တင်စား၍ ကား ရာဂုပစာရအားဖြင့် ပျက်ကွက်မှုကိုလည်း ‘ပဋိဿဝ’ဟု ခေါ်ပေ။

ပုရိမိကာစ န ပညာယတိ။ ။ ဤခန္ဓကအစနား၌ ဝဿုပနာယိက ၂ မျိုးကို “ပုရိမာ၊ ပဋိမိကာ” ဟု ပြခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “ပုရိမိကာစ - ပုရိမောကပ်ခြင်းသည် လည်း” ဟု တိုက်ရိုက်အနက်ထွက်၏။ သို့သော် ထို ပုရိမောကပ်သောရဟန်းသည် ဟို ဝါတွင် နှိုးနုဆိုင်ဘို့ရန် ကျောင်းကိုမှတ်ယူထားရ၏။ ဝါကျွတ်သောအခါ ထိုကျောင်း၌ ရနေကျလာဘ်ကိုလည်း ရ၏။ ထို့ကြောင့် ပုရိမိကာဖြင့် ပုရိမောနှင့်ဆိုင်သော သေနာ သနဂါဟ (ကျောင်းယူထားခြင်း) တိုင်အောင် ကာရကုပစာရအားဖြင့် အနက်မှတ်ပါ။ [ပုရိမိကာစ န ပညာယတိတံ ပဌမံ သေနာသနဂါဟံ သန္ဓာယ ငုတ္တံ၊—ဝိမတိ။]

ဝါ- မှ၊ အရုဏံ - အရုဏ်ကို၊ အနုဋ္ဌာပေတွာ - မတက်စေမူ၍၊ (ဝါကပ်ရာ ကျောင်း၌ အရုဏ်မတက်စေမူ၍၊) တဒဟေဝ- ထိုနေ့၌ပင်၊ သတ္တာဟ ကရဏီ ယေန- ၇ ရက်အတွင်းဝယ် ပြုဘွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ ပက္ကမန္တဿာပိ- ဖဲသွားသော ရဟန်း၏လည်း၊ အန္တောသတ္တာဟေ- ၇ ရက်အတွင်း၌၊ နိဝတ္တန္တဿ - ပြန်နစ် လသော်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတံ)၊ ပန - ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ဒွိဟ တီဟံ - ၂ ရက် ၃ ရက်ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ - နေပြီး၍၊ အန္တော သတ္တာဟေ- ၌၊ နိဝတ္တန္တဿ - ပြန်နစ်သောရဟန်း၏၊ ဝါဒေါ- အနာပတ်ဟု ပြောဆိုဘွယ်သည်၊ ကောပန-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း။

ဒွိဟတီဟံ ဝသိတွာတိတ္ထောပိ- ၌လည်း၊ နိရပေက္ခေနဝ - ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိ သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ [၇ ရက်အတွင်းပြန်လာမည်ဟု ကျောင်း၌ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်၍၊] ဥပစာရာတိတ္ထဒေမ - ကျောင်းဥပစာကို လွန်ရာအခါ၌၊ ဝဿစ္ဆေဒေါ-ဝါပြတ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ ရှေ့ဝါကျနှင့် ဤဝါကျ ရှေ့နောက် ပြန်နေ၏၊] ဣမ-ဤကျောင်း၌၊ ဝသိဿာမိ-နေအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ အာလယော-အာလယသည်၊ သဒေ အတ္ထိ-အကယ်၍ရှိအံ့၊ [အချို့စာ၌ “သစေပိ”ဟု ပီသဒ္ဒါပါသည်။] ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ အသတိယာ- သတိကင်းသဖြင့်၊ ဝဿံ-သို့၊ န ဥပေတိ-မကပ်မိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂဟိတသေနာ သနံ-ယူအပ်ပြီးသောကျောင်းကို၊ သုဂ္ဂဟိတံ-ကောင်းစွာယူအပ်ပြီ၊ ဆိန္ဒဝသော- ပြတ်သော ဝါရှိသည်၊ န ဟောတိ မဖြစ်၊ ပဝါရေတံ - ပဝါရဏာပြုခြင်းငှါ၊ လဘတိယေဝ-ရသည်သာ။

* * * * *

မှတ်ချက် ။ ။ ကျောင်းတိုက် ၂ ခု၌ ရှိသောကျောင်း ၂ ကျောင်း၌ ဝါကပ်မည် ဟု သံဃိကကျောင်းနေရာကို မှတ်ယူထားသော (ရှေ့၌ ပြခဲ့သော) ရဟန်းသည် ပဌမ ကျောင်း၌ ဝါကပ်နေစဉ် ဒုတိယကျောင်း၌ နေမည် ဟု ကြံ၍ ထွက်သွားသော အခါ ပဌမကျောင်းတိုက် ဥပစာကိုလွန်လျှင် ပဌမသေနာသနဂ္ဂါဟပျက်၏၊ ထိုအချိန်၌ ဒုတိယ သေနာသနဂ္ဂါဟ တည်ရှိသေး၏၊ တဖန် ဒုတိယကျောင်းမှ ပဌမကျောင်းသို့နေမည်ဟု ထွက်လာပြန်လျှင် ဥပစာကို လွန်သောအခါ ဒုတိယ သေနာသနဂ္ဂါဟလည်း ပျက်မည် ဟု မှတ်ပါ၊ (ဝိမတိ)၊ [သာရတ္ထံ၌ “ ဒုတိယကျောင်း၌ နေမည် ဟု စိတ်ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ပျက်၏ ” ဟု ဆိုသည်။] ကျောင်းခံခြင်း ပျက်သည်အားလျော်စွာ ထိုကျောင်းနှင့် စပ်သော သင်္ကန်းစသောလဘတိလည်း မရနိုင်တော့။

သစေ၊ ပေ၊ လဘတိ ယေဝ။ ။ ကျောင်းတိုက် တတိုက်ဝယ် “ဝါကပ်မည်”ဟုသော အာလယ (တွယ်တာစိတ်) ဖြင့် နေစဉ်၊ ဝါဆိုရမည့်နေ့၌ကား ဝါဆိုဘို့ရန် သတိမရ၍ “ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမိ”ဟု နှုတ်မြွက်လျက် ဝါမဆိုမိသော ရဟန်းမှာ မှတ်ယူအပ်ပြီးသော ကျောင်းလည်း ကောင်းစွာယူပြီး ဖြစ်၏၊ ဝါလည်း မကျိုး၊ ပဝါရဏာလည်း ပြုခွင့်ရသည်၊ [သတိရလျက် ဝါမဆိုသူကား ထိုသို့ ခွင့်မရပါ၊ ထုံးစံအတိုင်း အာပတ်သင့်သည်။]

သတ္တာဟာနာဂတာယ ပဝါရဏာယာတိ ဧတ္ထ - ဌ၊ နဝမိတော - ၉ ရက်
မြောက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ - ရှိ၊ ဂန္တု - ၄၊ ဝနုတိ၊ အာဂစ္ဆတု ဝါ - ပြန်လာလိုမူ
လည်း ပြန်လာပစေ၊ မာ အာဂစ္ဆတု ဝါ - ပြန်မလာလိုမူလည်း ပြန်မလာပစေ၊
အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ -
ပေါ်လွင်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

x x x x x x x x

သတ္တာဟာနာဂတာယ။ ။ စတုရန်းများ၌ “သတ္တာဟံ + အနာဂတာယ + ပဝါ
ရဏာယ” ဟု တွေ့ရ၏။ ယောဇနာ၌လည်း “သတ္တာဟန္တိ-သတ္တာဟေန အနာဂတာယ”
ဟု ဖွင့်၏။ သို့သော် ဒသးဟာနာဂတံစသည်၌ မာဟိရတ္ထ မဟုဗ္ဗိဟိသမာသံသာ တွေ့ရ
သောကြောင့် ဤ၌လည်း “သတ္တာဟံ+အနာဂတာယ+ယဿာတိ သတ္တာဟာ နာဂ
တာ” ဟု သမာသံသာ ရှိသင့်ပါသည်။

နဝမိ သွားခြင်း။ ။ “နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ဂန္တု ဝနုတိ-၉ ရက်မြောက်နေ့မှစ၍
သွားကောင်း၏” ဟု ရာ၌ အကြောင်းကိစ္စ အထူးမရှိဘဲ သွားချင်ရုံဖြင့် သွားကောင်း
သည်-ဟု မမှတ်ရ၊ ပါဠိတော်၌ “သကရဏိယော ပတ္တမတံ- ထုံးစံအတိုင်း မိဘဆရာ
စသူတို့၏ ကိစ္စအတွက် ပြုဘွယ်ရှိမှ သွားကောင်းသည် ဟု မှတ်ပါ။ ဤသို့ နဝမိ ဟု
ခေါ်ရသော ၉ ရက်နေ့၌ သွားခြင်းကို “နဝမိသွားခြင်း” ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

အာဂစ္ဆတု ဝါ, မာ ဝါ။ ။ သီတင်းကျွတ်လဆန်း၊ ၉ ရက်နေ့မှ စ၍ (သတ္တာဟ
ကရဏိယကိစ္စကြောင့်) ခရီးသွားသူမှာ ၁၅ ရက် (လပြည့်) နေ့ ရောက်သော အခါ
ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌ ၇-ရက်ပြည့်နေသေပြီ၊ ထုံးစံအတိုင်းဆိုလျှင် ထိုနေ့၌ ဝါကပ်
ရာ ကျောင်းတိုက်သို့ အရောက်ပြန်လ ရတော့မည်၊ သို့သော် လပြည့်နေ့မှ ၁ ရက်နေ့
အကူး၌ အရုဏ်တက်ပြီးသောအခါ ဝါကျွတ်နေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် လပြည့် တရက်ကို
အထူးခွင့်ပြုချက် အနေအားဖြင့် “အာဂစ္ဆေယျ ဝါ သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ၊
န ဝါ ဂစ္ဆေယျ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ပုတ်ချက်။ ။ ဤနောက်ဆုံးသတ္တာဟန္တိသာ အထူးခွင့်ပြုချက်အနေအားဖြင့် မပြန်
လာဘဲ နေ့ခွင့်ရသော်လည်း အခြားသော ရှေ့ သတ္တာဟန္တိကား ဤသို့ မပြန်လာဘဲ
နေ့ခွင့်မရှိ ဟု မှတ်ပါ။ [အာဂစ္ဆေယျ ဝါ သော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ၊ န
အာဂစ္ဆေယျာတိ အာဒိနာ-ပစ္စိမသတ္တာဟေ အနာဂမနေ အနုညာတေပိ (မပြန်လာ
ခြင်းကို ခွင့်ပြုအပ်သော်လည်း) အညသတ္တာဟေသု န ဝနုတိ၊ - ပီမတိ၊]

စက်ဥ၊ ဆံ - နောက်ဆုံးသတ္တာဟန္တိ အထူးခွင့်ပြုချက် ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဝါဆို
ပြီးသောအခါ ပဋ္ဌမရက်၌ ညဉ့်မအိပ်ဘဲ သတ္တာဟကိစ္စရှိလျှင် သွားကောင်းသော်လည်း
နောက်ရက်များ၌ကား အခြားအရပ်သို့ သတ္တာဟကိစ္စဖြင့် သွားပြီး၍ ပြန်လာသူ၏
ညဉ့်မအိပ်ဘဲ ထပ်၍ သွားခြင်းငှါ မအပ် ဟု မှတ်ပါ။ - ပီမတိ။

ပဝါရဏာက္ခန္ဓကအဖွင့်

[ပဝါရဏာနှင့် စပ်၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော
သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း။]

အဖါသုကဗိဟာရကထာ

ပဝါရဏာက္ခန္ဓကေ-၌၊ နေဝ အာလပေယျာမ နသလ္လပေယျာမာတိ ဧတ္ထ-
၌၊ ပဌမာစနံ-ပဌမပြောဆိုခြင်းသည်၊ (ရှေးဥျးစွာပြောခြင်းသည်၊) အာလာပေါ
နာမ- အာလာပမည်၏၊ ပစ္ဆိမဝစနံ - နောက်မှ ပြောဆိုခြင်းသည်၊ သလ္လာပေါ-
သလ္လာပ မည်၏၊ ဟတ္ထဝိလဗ်ကေနာတိ-ကား၊ ဟတ္ထုက္ခေပကေန-လက်တို့ဖြင့်
မြှောက်ယူခြင်းဖြင့်၊ (ဥပဋ္ဌာပေယျ - ၌စပ်)၊ ပသုသံဝါသန္တိ - ကား၊ ပသုနံ -

x + x x x x x x

အာလာပသလ္လာပ။ ။အာဒိတော လာပေါအာလာပေါ၊ ဝစနပဋိဝစနဝသေန
သမံ လာပေါ သလ္လာပေါ၊-သာရတ္ထ၊ “အာလာပေါ”၌ အာသဒ္ဓါသည် အာဒိအနက်ကို
ဟော၏၊ “ပဌမံ+လာပေါ အာလာပေါ”ဟု ပြု၊ “သလ္လာပေါ”၌ သံကို “သမံ ” ဟု
ဖွင့်သည်၊ “သမံ+လာပေါ သလ္လာပေါ”ဟု ပြု၊ရှေးဥျးစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားနှင့်
ညီမျှအောင် နောက်ထပ်ပြောဆိုခြင်းကို “သလ္လာပ”ဟု ခေါ်သည်၊ သမံ-ရှေးဥျးစွာ
ပြောဆိုအပ်သော စကားနှင့် အညီအမျှ၊ ဝါ- လိုက်လျောအောင်၊ လာပေါ - ပြန်၍
ပြောခြင်းတည်း၊ သလ္လာပေါ-ခြင်း။

ဟတ္ထဝိလဗ်ကေန။ ။လဗိဓာတ်သည် “ခုန်တက်ပျံလွှားခြင်း”ဟုသော အနက်
ကို ဟော၏၊ ၎င်း၌ မြှောက်ကြွခြင်း အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိလဗ်ကကို “ ဥက္ခေ
ပက”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝိလဗ်နံ ဝိလဗော၊ ဝိလဗော ဧဝ ဝိလဗ်ကော၊ ဥက္ခိပနံ ဥက္ခေ
ပေါ၊ ဥက္ခေပေါယေဝ ဥက္ခေပကော၊ ဟတ္ထေဟိ + ဝိလဗ်ကော ဟတ္ထဝိလဗ်ကော၊
ဟတ္ထေဟိ+ဥက္ခေပကော ဟတ္ထဥက္ခေပကော၊ လက်တို့ဖြင့် ရေအိုးကို မြှောက်ကြွခြင်း၊
အထဝါဝိလဗ်တိ ဒေသန္တရံ ပါပေတိ ဧတေနာတိ ဝိလဗ်ကော၊ ဟတ္ထောဧဝ ဝိလ
ဗ်ကော ဟတ္ထဝိလဗ်ကော၊ တေန ဟတ္ထဝိလဗ်ကေန၊ အညမညံ သံသမ္ဗိတ ဟတ္ထေ
နာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊-သာရတ္ထ၊ ဤဒီကာနည်းကိုကြည့်၍ “လက်ချင်း ယှက်သဖြင့်”ဟု
အနက်တမျိုး ပေးကြသည်၊ ဆန်အိတ်များ (မ)သကဲ့သို့ လက်ချင်းယှက်၍ ချီယူသွား
ခြင်းတည်း။

အဝတ္တရာပပါတိ၊ အဝိသယံ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် “ အဝတ္တရာပပါတိ” ဟု ရို၏၊
ထိုအဝတ္တရာပပါတိဟူသည် ဆွမ်းပိုဆွမ်းကျွန်ထည့်ရာဖြစ်သောခွက်၊ ဇလုံစသည်တည်း၊
[အဝတ္တရာပပါတိန္တိ အတိရေက ပိဏ္ဍပါတတ္ထပနကံ ဧကံ ဘာဇနံ၊-ဝိမတိ။] အဝ
(အခေ)ကရိယတေတိ အဝတ္တရာပေါ၊ အောက်၌ပြုအပ် (ဇလုံ စသည်၌ သွန်ချအပ်
သော) ဆွမ်းပို ဆွမ်းကျွန်၊ အဝတ္တရာဿ+ပါတိ အဝတ္တရာပပါတိ၊ ဆွမ်းပိုဆွမ်းကျွန်၏
ခွက်၊ (ဆွမ်းပိုဆွမ်းကျွန် ထည့်ရာခွက်၊) အဝိသယံ၌ ဝိပုဗ္ဗ သဟဓာတ် , ကျပစ္စည်း၊
န ဝိသယုတေတိ အဝိသယံ၊ “ချီမြှောက်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်အပ် (မစွမ်းနိုင်သော) အိုး”
ဟုလို၊ [အဝိသယုန္တိ ဥက္ခိပိတံ အသက္ကုဏေယျ၊-ဝိမတိ။]

သားကောင်တို့၏။ သံဝါသိယ - ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်းနှင့် တူစွာ၊ (ဝုဋ္ဌာ၊ သမာနာ-တို့၌စပ်၊)ဟိ-မှန်၊ ပသဝေဝါပိ-သားကောင်တို့သည်လည်း၊ အတ္တနာ-မိမိ၏။ (သန္တာန်၌၊) ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်သော၊ သုခဒုက္ခံ - ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို၊ အညမညဿ- အချင်းချင်းအား၊ န အာရောစေန္တိ - မပြောနိုင်ကြကုန်၊ ပဋိသန္တာရံ- စကားဖြင့် ဆက်သွယ် စေ့စပ်မှုကို၊ န ကရောန္တိ - မပြောနိုင်ကြကုန်၊ တထာ- ထိုအတူ၊ ဒေတပိ - ဤရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (ပဋိသန္တာရံ - ကို) န အကံသု- မပြုကြကုန်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ နေသံ-တိုရဟန်းတို့၏၊ သံဝါသေဝ- နေထိုင်ခြင်းကို၊ ပသုသံဝါသေတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏။ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ဧဠကသံဝါသ သပတ္တသံဝါသ ပုဒ်တို့၌၊ ဝေ (ဒေသာ) - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ န ဘိက္ခဝေ မူဂဗ္ဗတံ တိတ္ထိယသမာဒါနန္တိ- ကား၊ ဣမံ တေမာသံ-ဤ ဂု လ ပတ်လုံး၊ န ကထေတဗ္ဗံ-စကားမပြောရာ၊ ဝါ- စကားမပြောစတမ်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဝေရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဝတသမာ ဒါနံ-ဆောက်တည်အပ်သော အကျင့်ကို၊ နကာတဗ္ဗံ- ထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ဤ စကားမပြောကြ စတမ်း ဟု ပြုအပ်သော ကတိကဝတ်သည်၊ အဓမ္မကတိကာ- တရားနှင့် မလျော်သော ကတိကဝတ်တည်း။

အညမညာနုလောမဘာတိ - ကား၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ဝတ္တံ- ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ အနုလောမဘာဝေါ-လျော်သည်၏အဖြစ်သည်၎င်း၊ (ဘဝိဿတိ၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဝဒန္တ၊ မံ အာယသ္မန္တောဘိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တံ-ပြောဆို ဖိတ်မံသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကိဉ္ဇိ - တစုံတခုကို၊ ဝတ္တံ - ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။ သုတရံ-ဝဒန္တ၊ မံ အာယသ္မန္တောဟု ဖိတ်မန်သုမှတပါးသော မဖိတ်မန်သုကို၊ (ကိဉ္ဇိ ဝတ္တံ၊ သက္ကာ) န (ဟောတိ)၊ အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌနတာ ဝိနယပုရေ က္ခာရဘာတိ - ကား၊ အာပတ္တိဟိ - အာပတ်တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာနဘာဝေါ - ထားမြောက်ကြောင်း၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ ဝိနယံ- ကို၊ ပုရတော- ရှေ့၌၊ ကတွာ- ၍၊ စရဏ

x x x x x x x x +

ပသုသံဝါသံ။ ။ သုနံ- သမင်စသော သားကောင်တို့၏၊ သံဝါသေဝ-ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်းတည်း၊ ပသုသံဝါသေဝ-ခြင်း၊ ပသုသံဝါသေဝိယာတိ ပသုသံဝါသေဝ၊ သားကောင်တို့၏ ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်းနှင့်တူသော ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်း၊ ဤ၌ ဝုဋ္ဌာဝယ် စပ်ရမည်ဖြစ်၍ အံဝိဘတ်ကို ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ သက်ပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း "ဝုဋ္ဌာ"၌ ဝသဓာတ်၏ အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ "ပသုသံဝါသညေဝ-သားကောင်တို့၏ ပေါင်းသင်းခြင်းနှင့် တူစွာသာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာ- နေခဲ့ရကုန်သည်၊ သမာနာ-ဖြစ်ပါကုန်လျက်"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။

မူဂဗ္ဗတံ တိတ္ထိယသမာဒါနံ။ ။ မူဂါနံ - စကားမပြောနိုင်သူ လူ(အ)တို့၏ ဝတံ-အကျင့်တည်း၊ မူဂဗ္ဗတံ-ကျင့်၊ ဝကို မပြု၊ သမာဒိယိတဗ္ဗန္တိ သမာဒါနံ-ဆောက်တည်အပ်သော အကျင့်၊ တိတ္ထိယာနံ+သမာဒါနံ တိတ္ထိယသမာဒါနံ၊ စကားမပြောဘဲ ကျင့်အပ်သော ထိုအကျင့်မျိုးသည် တိတ္ထိ ဘို ဆောက်တည်အပ်သော အကျင့်တည်း။

ဘာဝေါ - လှည့်လည်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ (ဘဝိဿတိ၌စပ်၊) ဟိ- မှန်၊ ဝဒန္တ၊ မိ အာယသ္မန္တောတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝဒန္တော- ပြောဆို ဖိတ်မန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာပတ္တိဟိ - တို့မှ၊ ဝုဠဟိဿတိတိ - ထလတံ့သူ ဟူ၍၎င်း၊ ဝိနယံ- ဝိနည်းကို၊ ပုရက္ခတွာ-၍၊ ဝိဟရိဿတိတိစ-နေလတံ့သူဟူ၍၎င်း၊ ဝုစ္စတိ-၏။

သုဏာတုမေ၊ပေ၊သံဃော ပဝါရေယျာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤ ဥတ်သည်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာနာမ- သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ မည်သော၊ (အလုံးစုံသော ပဝါရဏာ တို့ကို သိမ်းယူနိုင်သည် မည်သော၊) ဥတ္တိ - ဥတ်တည်း၊ ဟိ - မှန်၊ ဧဝံ - ဤသို့ သံဃော ပဝါရေယျဟူ၍၊ ဝုတ္တေ - ရွတ်ဆိုအပ်သော်၊ (ပဝါရဏာ အားလုံးကို သိမ်းကြီးနိုင်သော သာမညပါဠိဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော်၊) တေဝါစိကံ-တေဝါစိက ပဝါရဏာကို၎င်း၊ (၃ ခွန်းသော ဖိတ်မန်ကြောင်းစကားရှိသော ပဝါရဏာကို ၎င်း၊) ဒွေ ဝါစိကံ-ဒွေဝါစိက ပဝါရဏာကို၎င်း၊ (၂ ခွန်းသော ဖိတ်မန်ကြောင်း စကားရှိသော ပဝါရဏာကို၎င်း၊) ဧကဝါစိကဉ္စ-ဧကဝါစိက ပဝါရဏာကို၎င်း၊ (တခွန်းသာ ဖိတ်မန်ကြောင်းစကားရှိသော ပဝါရဏာကို၎င်း၊) ပဝါရေတုံ- ဖိတ်ခန်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ [ဤ ပဝါရေတုံကို နေဝံ၌လည်း လိုက်ပါစေ။] သမာန ဝဿိကံ- သမာနဝဿိက ပဝါရဏာကို၊ (ပဝါရေတုံ) န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ကား၊

x x x x x x x x x

ဧဝံ ဝဒန္တော၊ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ဤသို့ ဖိတ်မန်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဖိတ်မန်ထား တုန့် ကပင် အာပတ်သင့်လျှင် အခြားသူများက ပြောဆိုသတ်ပေးမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဒေသနာကြားမှု စသည်ကို ပြု၍ အာပတ်မှ ထမည့်သူဟု၎င်း၊ ဝိနည်းကို ရှေ့ထား၍ နေမည့်သူ၊ ဝိနည်း လေးစားမည့်သူဟု၎င်း တင်ကြို၍ ပြောဆိုနိုင်သည်။

သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ ။ ။ သင်္ဂဟတိတိ သင်္ဂါဟိကာ၊ သဗ္ဗသံ - အလုံးစုံသော တေဝါစိက ဒွေဝါစိက စသော ပဝါရဏာတို့ကို၊ သင်္ဂါဟိကာ- သိမ်းယူနိုင်သော ဥတ် တည်း၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာ - ဥတ်၊ “ သံဃော ပဝါရေယျ” ဟု သာမညဆိုထားသော ကြောင့် တေဝါစိက ပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၊ ပေ၊ သမာနဝဿိက ပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်လောက်အောင် အလုံးစုံသော ပဝါရဏာတို့ကို သိမ်းယူထားသည်-ဟုဆို။

တေဝါစိကံ၊ပေ၊ သမာန ဝဿိကံ။ ။ ဥတ်ထည်း၌ “တေဝါစိကံ ပဝါရေယျ” ဟု ဆိုထားလျှင် တေဝါစိကအောက် လျော့သော ပဝါရဏာများကို မပြုနိုင်၊ ဥတ်ထည်း၌ “ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေယျ” ဟု ဆိုထားလျှင် ဒွေဝါစိက ပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၊ ထို့ထက် ဂရုကဖြစ်သော တေဝါစိက ပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၏၊ လဟုကဖြစ်သော ဧကဝါစိက ပဝါရဏာ သမာနဝဿိကပဝါရဏာတို့ကိုကား မပြုနိုင်၊ “ဧကဝါစိကံ ပဝါရေယျ” ဟု ဥတ်ထည်းရာ၌ ဧကဝါစိကပဝါရဏာလည်းပြုနိုင်၊ ထို့ထက် ဂရုကဖြစ်သော ဒွေဝါစိက တေဝါစိက ပဝါရဏာလည်း ပြုနိုင်၏၊ လဟုကဖြစ်သော သမာနဝဿိက ပဝါရဏာကို ကား မပြုနိုင်၊ “သမာနဝဿိကံ ပဝါရေယျ” ဟု ဥတ်ထည်းလျှင်ကား အားလုံး ပဝါ ရဏာများကို အလိုရှိရာ ပြုနိုင်သည်၊ [တိဿော + ဝါစံ တိဝါစံ၊ တိဝါစံ + အဿာ အတ္တိတိ တေဝါစိကာ၊ သမာနဝဿိဟိ+ကတာ သမာနဝဿိကာ။]

တေဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ တေဝါစိကမေဝ- တေဝါစိက ပဝါရဏာကိုသာ၊ (ပဝါရေတုံ) ဝဇ္ဇတိ၊ အညံ-တေဝါစိကပဝါရဏာမှတစ်ပါး သော ပဝါရဏာကို၊ (ပဝါရေတုံ) န ဝဇ္ဇတိ၊ ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ဒွေဝါစိကဉ္စ- ကို၎င်း၊ တေ ဝါစိကဉ္စ - ကို၎င်း၊ (ပဝါရေတုံ) ဝဇ္ဇတိ- ၏၊ ကေဝါစိကဉ္စ- ကို၎င်း၊ သမာန ဝဿိကဉ္စ - ကို၎င်း၊ (ပဝါရေတုံ) န ဝဇ္ဇတိ၊ ပန- ကား၊ ကေဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ ကေ ဝါစိက ဒွေဝါစိက တေဝါစိကနိ - ကေဝါစိကပဝါရဏာ ဒွေဝါစိက ပဝါရ ဏာ တေဝါစိက ပဝါရဏာတို့ကို၊ (ပဝါရေတုံ) ဝဇ္ဇန္တိ၊ သမာနဝဿိက မေဝ-သမာနဝဿိက ပဝါရဏာကိုသာ၊ (ပဝါရေတုံ) န ဝဇ္ဇတိ၊ သမာန ဝဿိကဉ္စ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောပဝါရဏာကို၊ (ပဝါရေတုံ) ဝဇ္ဇတိ။

အစ္စန္တိတိ-ကား၊ နိသိန္ဓာဝ-ထိုင်မြဲထိုင်နေကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ န ဥဋ္ဌဟန္တိ-ထိုင်ရာမှ မထကြကုန်၊ (ဆောင့်ကြောင့် မထိုင်ကြကုန် - ဟုလို၊) တဒန္တရာတိ-ကား၊ တဒန္တရာ-ထို ပဝါရဏာပြုပြီးသည်၏ အခြားမဲ့တိုင်အောင်၊ တာဝ တကံ - ထို ပဝါရဏာပြုပြီးရာကာလ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ - ကာလ ပတ်လုံး၊ (ဥက္ကုဋ္ဌိကံ နိသိဒိတံ အနုဇာနာမိဉ္စစပ်၊) ဣတိအတ္ထော။

x x x x x x x x x

တဒန္တရာ ။ ။ “ မ အကွရာသည် ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ လာထားသော အက္ခရာ”ဟု သိစေလို၍ “တဒန္တရာ”ဟု ဖွင့်သည်။ တဿ+အန္တရံ တဒန္တရံ၊ တသ္မာ တဒန္တရာ= ထို အခြားမဲ့တိုင်အောင်၊ ယာဝနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် “တဒန္တရာ” ဟု သွာဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်။ ယာဝ၏ နိယမကိုလည်း ပြလိုသောကြောင့် “တာဝတကံ ကာလန္တိ အတ္ထော ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ မိန့်တော်မူလိုရင်းကား - “ ပဝါရဏာ ပြုခါနီး၌ အားလုံးဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ပဝါရဏာပြုရမည် ” ဟု ပညတ်တော်မူပြီး နောက် မထေရ်ကြီးတစ်ပါး၏ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်နေရသည့်အတွက် မူးမိုက်၍ လဲသွား မှုကို အကြောင်းပြု၍ မိမိပဝါရဏာပြုပြီးချိန်တိုင်အောင်သာ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ရမည်၊ “ပဝါရဏာပြုပြီးသောအခါ အာသနံ ထိုင်နိုင်သည်”ဟု ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းတည်း။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤပဝါရဏာကိုစွန့်သာ အသီးအသီးထိုင်၍ သံဃာကို ဖိတ်မန် လျှောက်ထားရမည် ဖြစ်သောကြောင့် မိမိဖိတ်မန်မပြီးမီ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဘို့ရန် မိန့် တော်မူရသည်။ ဥပုသ်ကံစသည်၌ကား မည်သူ့ကိုမျှ လျှောက်ရမည် မဟုတ်သောကြောင့် မိမိဆိုင်ရာ အာသနံ ချမ်းသာစွာထိုင်နေ၍ ပါတိမောက် ရွတ်သူကလည်း ရွတ်နိုင်၊ နာသူကလည်း နာနိုင်၏ ဟု မှတ်ပါ။ အာသန အမျိုးမျိုးကို ဥပေါသထက္ခန္ဓက၌ ပြခဲ့ပြီ။ “အခြားသော ကိစ္စများ၌လည်း ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ဘို့ အထူးပညတ်ချက် မပါလျှင် ချမ်းသာသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့်ထိုင်၍ ကမ္မဋ္ဌါစာရွတ်ဆိုခြင်းစသော အမှုကို ပြုနိုင်၏” ဟု ယူဆသင့်ပါသည်။

ပဝါရဏာဘေဒကထာ

စာတုဒ္ဒသိကာစ ပန္နရသိကာစတိ ဧတ္ထ-ဌ။ စာတုဒ္ဒသိကာယ-စာတုဒ္ဒသိကာ ပဝါရဏာနေဌ။ အဇ္ဇပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသိတိ - ဟူ၍။ ဧဝံ- သို့။ ပုဗ္ဗကိစ္စံ- ပုဗ္ဗ ကိစ္စကို။ ကာတဗ္ဗံ- ပြုရာ၏။ [အဇ္ဇ-ယနေ။ ပဝါရဏာ - ပဝါရဏာနေသည့်။ စာတုဒ္ဒသိ - ၁၄ ရက်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော ပဝါရဏာနေပပါတည်း။] ပန္နရသိကာယ-ပန္နရသိကာ ပဝါရဏာနေဌ။ အဇ္ဇပဝါရဏာ ပန္နရသိတိ-ဟူ၍။ (ဧဝံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ။)

ပဝါရဏကမ္မေသု - ပဝါရဏကံတို့၌။ ဧကသ္မိံ - တခုသော။ ဝိဟာရေ - ၌။ ပဉ္စသု - ၅ ပါးကုန်သော။ ဘိက္ခုသု- တို့သည်။ ဝသန္တေသု - နေကုန်လသော်။ (တနည်း) ဝသန္တေသု- န်သော။ ပဉ္စသု-န်သော။ ဘိက္ခုသု-တို့တွင်။ ဧကဿ- တပါးသောရဟန်း၏။ ပဝါရဏံ-ပဝါရဏာကို။ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍။ စတ္တာ ရော - ၄ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်။ ဂဏဉတ္ထိံ - ဂဏဉတ်ကို။ ထပေတွာ- ထား၍။ သစေ ပဝါရေန္တိ-အကယ်၍ ပဝါရဏာပြုကုန်အံ့။ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသု ဝါ-ဤသို့ ပဝါရဏာပြုကုန်သော်၎င်း။) စတုသုဝါ-၄ ပါးသော ရဟန်းတို့သည် သော်၎င်း။ တီသုဝါ- ၃ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်သော်၎င်း။ ဝသန္တေသု - န်လ သော်။ (တနည်း) ဝသန္တေသု-န်သော။ စတုသုဝါ-တို့တွင်သော်၎င်း။ တီသုဝါ- တို့တွင်သော်၎င်း။ ဧကဿ-၏။ ပဝါရဏံ- ကို။ အာဟရိတွာ- ၍။ တယောဝါ- ၃ ပါးတို့သည်သော်၎င်း။ ဒွေဝါ - ၂ ပါးတို့သည်သော်၎င်း။ သံယဉတ္ထိံ - ကို။ ထပေတွာ (သစေ) ပဝါရေန္တိ-န်အံ့။ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ-သော်၎င်း။) ဧတံ သဗ္ဗံ-ဤ အလုံးစုံသောကံသည်။ အဓမ္မေန - မတရားသဖြင့်။ ဝဂ္ဂံ- ဝဂ်ဖြစ်သော။ ပဝါရဏကမ္မံ-ပဝါရဏကံတည်း။

ပန-ကား။ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စ-န်သော။ ဇနာ-ရဟန်း တို့သည်။ ဧကတော-တပေါင်းတည်း။ သန္တိပတိတွာ- စုဝေး၍။ ဂဏဉတ္ထိံ ထပေ တွာ သစေ ပဝါရေန္တိ -န်အံ့။ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ-န်သော်၎င်း။) စတ္တာရောဝါ- ၄ ပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ တယောဝါ-န်သော။ ဒွေဝါ-န်သော။ ဝသန္တာ- နေကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။ ဧကတော- တပေါင်းတည်း။ ပေ။ (သစေ) ပဝါရေ န္တိ။ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ- သော်၎င်း။) ဧတံ သဗ္ဗံ - သည်။ အဓမ္မေန - သဖြင့်။ သမဂ္ဂံ-သမဂ္ဂဖြစ်သော။ ပဝါရဏကမ္မံ-တည်း။

ပဉ္စသု-န်သော။ ဇနာသု-ရဟန်းတို့တွင်။ ဧကဿ-၏။ ပဝါရဏံ-ကို။ အာဟရိ တွာ- ၍။ စတ္တာရော - ၄ ပါးသောရဟန်းတို့သည်။ သံယဉတ္ထိံ ထပေတွာ သစေ ပဝါရေန္တိ။ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ)။ စတုသုဝါ - ၄ ပါးသော ရဟန်းတို့တွင် သော်၎င်း။ တီသုဝါ-တို့တွင်သော်၎င်း။ ဧကဿ ပဝါရဏံ အာဟရိတွာ။ တယော

ဝါ-၃ ပါးသောရဟန်းတို့သည် သော်၎င်း၊ ဒွေဝါ- သော်၎င်း၊ ဂဏ၂တ္ထိံ ထပေ
တွာ (သစေ) ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ) ဧတံ သဗ္ဗံ - သည်၊ ဓံဗ္ဗေန-
တရားသဖြင့်၊ ဝဂ္ဂံ-သော၊ ပဝါရဏကမ္မံ-တည်း။

ပန-ကား၊ သဗ္ဗေပိ- န်သော၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဇနာ-တို့သည်၊ ဧကတော၊ ပေ၊
သစေ ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ)၊ စတ္တာရောဝါ- တို့သည်သော်၎င်း၊
တယောဝါ-တို့သည်သော်၎င်း၊ ပေ၊ (သစေ) ပဝါရေန္တိ၊ (ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ)၊
ဒွေ- ၂ ပါးသော ရဟန်းတို့သည်၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ (သစေ) ပဝါရေန္တိ၊
(ဧဝံ ပဝါရေန္တေသုဝါ)၊ ဧကကော-တပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ) ဝသန္တော-
နေဉှေ၊ အဓိဋ္ဌာနပဝါရဏံ-အဓိဋ္ဌာန် ပဝါရဏာကို၊ (သစေ) ကရောတိ၊ (ဧဝံ
သတိဝါ- သော်၎င်း၊) ဧတံ သဗ္ဗံ-သည်၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ သမဂ္ဂံနာမ-သမဂ္ဂမည်သော၊
ပဝါရဏကမ္မံ-တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [အချုပ်မှာ ဥပုသ်ကံ၌ ၄ ပါး
ရှိလျှင် သံဃဥပုသ်ပြုရ၏၊ ပဝါရဏာကံ၌ ၅ ပါးရှိမှ တပါးက ၄ ပါးကို ဖိတ်ရ
မည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ သံဃပဝါရဏာပြုရသည်-ဟု မှတ်ပါ၊ ၄ ပါးသာရှိလျှင်
၃ ပါးကို ဖိတ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဂဏပဝါရဏာသာ ပြုရသည်၊ ဤသို့
စသည်ဖြင့် မှတ်ပါ။]

ပဝါရဏာဒါနာနုဇာနနကထာ

ဒိန္နာ ဟောတိ ပဝါရဏာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤပါဠိတော်၌ လာသည့်
အတိုင်း၊) ပဝါရဏာယ-ပဝါရဏာကို၊ ဒိန္နာယ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ ပဝါရဏာ
ဟာရဏေန-ပဝါရဏာကို ဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ သံဃံ-ကို၊ ဝါ- သို့၊ ဥပ
သင်္ကမိတွာ-၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ- ဖိတ်ရာ၏၊ (ကိံ)၊ တိဿော ဘန္တေ
၊ ပေ၊ ပဋိကရိဿတီတံ-ဟူ၍၊ (ပဝါရေတဗ္ဗံ)၊ [ဘန္တေ - တို့၊ တိဿော-တိဿ
မည်သော၊ ဘိက္ခု - သည်၊ သံဃံ - ကို၊ ဒိဋ္ဌေနဝါ - မြင်ခြင်းအားဖြင့် သော်၎င်း၊
သုတေနဝါ-ကြားခြင်းအားဖြင့်သော်၎င်း၊ ပရိသင်္ကာယဝါ- ယုံမှားခြင်းအားဖြင့်
သော်၎င်း၊ ပဝါရေတိ-ပြောဆို၍ရန် ဖိတ်မန်ပါ၏၊ ဘန္တေ-တို့၊ သံဃော-သည်၊
အနကမ္မံ- လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို၊ ဝါ-သနားစောင့်ရှောက်
နှိုးမြှောက်ခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ တံ- ထို တိဿရဟန်းကို၊ ဝဒတု-
ပြောဆိုတော်မူပါ၊ ပဿန္တော-အပြစ်ကို ခြင်လသော်၊ ပဋိကရိဿတိ-ကုစားပါ
လိမ့်မည်။] (ဒုတိယမ္ဗိ တတိယမ္ဗိ စသည်ကို ပဝါရေတိ၌စပ်၍ အနက်ပေးပါ။)

x x x x x x x x x

ဝဒတု တံ သံဃော။ ။ ဤနေရာ၌ “ဝဒတု တံ ဘန္တေ သံဃော” ဟု ရှိ၏။ သံဃ
ပဝါရဏာဖြစ်သောကြောင့် “သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေတိ” နှင့်အညီ “ဝဒတု တံ သံဃော”
ဟု ရှိခြင်းသည် ရှေ့ နေခက် ညီညွတ်၏။

ပန-ဆက်၊ ဝုဗ္ဗတရော - သီတင်းကြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ အာယသ္မာ ဘန္တေ တိဿောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗ-၏၊ [ပဝါရဏာ ပေးလိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်က သတင်းကြီးဖြစ်လျှင် “တိဿော ဘန္တေ ဘိက္ခု” နေရာဝယ် အာယသ္မာထည့်၍ “အာယသ္မာ ဘန္တေ တိဿော” ဟု ဆိုပါလေ-ဟူလို၊] ဟိ- အကျိုးကား၊ ဧဝံ-သို့ (ပဝါရဏာဆောင်လာသူက ဖိတ်လသော်၊) တေန-ထို ပဝါရဏာ ဆောင်လာသော ရဟန်းသည်၊ တဿ - ထိုရဟန်း၏၊ (ပဝါရဏာပေးလိုက်သော ရဟန်း၏၊) အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ပဝါရိတံ-ပဝါရဏာပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပဝါရဏံ ဒေန္တနု ဆန္ဒမိ ဒါတုန္တိတ္ထေ-၌၊ ဆန္ဒဒါနံ- ဆန္ဒပေးပုံကို၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဣဓာပိ-ဤ ပဝါရဏာပေးရာ၌လည်း၊ ဆန္ဒဒါနံ - ဆန္ဒပေးခြင်းသည်၊ အဝသေသ ကမ္မတ္ထာယ- ပဝါရဏာကံမှ ကြွင်းသောကံ အကျိုးငှါ၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ပဝါရဏံ- ကို၊ ဒေန္တော - ပေးသောရဟန်းသည်၊ ဆန္ဒ-ကို၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ (ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်)၊ ပဝါရဏာယ-ကို၊ အာဟဋ္ဌာယ-ဆောင်အပ်ပြီးသော်၊ တေန စ ဘိက္ခုနာ- ထို ဆန္ဒ၊ ပဝါရဏာပေးလိုက်သော ရဟန်းသည်၎င်း၊ သံဃေနစ-သည်၎င်း၊ ပဝါရိတမေဝ - ပဝါရဏာ ပြုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပဝါရဏမေဝ- ကိုသာ၊ (သစေ) ဒေတိ- အံ့၊ ဆန္ဒ- ကို၊ (သစေ)န (ဒေတိ) - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿစ - ထို ပဝါရဏာပေးလိုက်သော ရဟန်း၏လည်း၊ ပဝါရဏာယ-ကို၊ အာရောစိတာယ- လျှော့ခံအပ်ပြီးသော်၊ သံဃေနစ-သည်လည်း၊ ပဝါရိတေ - သော်၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ သုပ္ပဝါရိတံ- ကောင်းစွာ ပဝါရဏာပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ပန- ထိုသို့ပင် သုပ္ပဝါရိတ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အညံ-ပဝါရဏာကံမှ တပါးသော၊ ကမ္မံ- သည်၊ ကုပ္ပတိ-ပျက်၏၊ ဆန္ဒမေဝ-ကိုသာ၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊ ပဝါရဏံ-ကို၊ (သစေ)န (ဒေတိ၊ ဧဝံသတိ)၊ သံဃဿ-၏၊ ပဝါရဏာစ-သည်၎င်း၊ သေသကမ္မာနိစ-

x x x x x x x x

ဝေဠိ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။ ဤသို့ ဆောင်လာသောပုဂ္ဂိုလ်က ကိုယ်စား၊ ပဝါရဏာ ပြုလျှင် ပဝါရဏာ ပေးလိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဝါရဏာပြုပြီး ဖြစ်၏၊ ဆောင်လာသောပုဂ္ဂိုလ်က သံဃာ့အထံသို့ရောက်လျှင် အိပ်ပျော်နေခြင်းစသည်ကြောင့် ကိုယ်စား ပဝါရဏာမပြုမိသော်လည်း ပဝါရဏာရောက်ပြီးဖြစ်ရကား ပဝါရဏာကံမှာ သမဂ္ဂကံ ဖြစ်နိုင်သည်၊ ပေးလိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပဝါရဏာပြုခြင်း ကိစ္စလည်း ပြီးနိုင်သည်သာ-ဟု နောက်၌ မိန့်တော်မူဥူးလတံ့၊ [ဝေဠိ တေန တဿတ္ထာယ ပဝါရိတံ ဟောတိတိတ္ထ ဧဝံ တေန အပ္ပဝါရိတောပိ တဿ သံဃပ္ပတ္တိမတ္တေန သံဃပဝါရဏာကမ္မံ သမဂ္ဂကမ္မမေဝ ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ -ဝိမတိ။]

ကြွင်းသောက်တို့သည်၎င်း၊ န ကုပ္ပန္နိ - မပျက်ကုန်၊ ပန-ထိုသို့ပင် မပျက်ပါသော်လည်း၊ တေန ဘိက္ခုနာ-ထိုဆန္ဒသာ ပေးလိုက်သောရဟန်းသည်၊ အပ္ပဝါရိတံ-ပဝါရဏာမပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပဝါရဏာဒိဝသေ-ပဝါရဏာပြုရာနေ၌၊ [အချို့စာ၌ “ပဝါရဏာဒိဝသေန” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။] ဗဟိသီမာယံ- ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ဘက်၌၊ ပဝါရဏံ - ကို၊ အဓိဋ္ဌာဟိတွာ- အဓိဋ္ဌာန်ပြီး၍၊ (တပါးတည်း နေသောကြောင့် အဓိဋ္ဌာန်ပဝါရဏာ ပြုပြီး၍၊) အာဂတေနပိ-လာသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဆန္ဒော- ကို၊ ဒါတဗ္ဗော- ၏၊ တေန - ထိုသို့ ဆန္ဒပေးခြင်းကြောင့်၊ သံဃဿ- ၏၊ ပဝါရဏာကမ္မံ- သည်၊ န ကုပ္ပတိ၊ [ဆန္ဒမပေးလျှင် ထိုပဝါရဏာကံကို သဘောတူရာ မရောက်သောကြောင့် မဟာသိမ်အတွင်း၌လည်း ထိုရဟန်းက ရောက်နေရကား ပဝါရဏာကံသည် ဝင်ဖြစ်၍ ပျက်လိမ့်မည်-ဟုလို။] အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာတိတ္ထေ- ၌၊ စာတုဒ္ဒသိကာ - စာတုဒ္ဒသိကာ ပဝါရဏာနေသည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဧဝံသတိ)၊ အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသိတိ - ဟူ၍၎င်း၊ ပန္နရသိကာ - သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ ပန္နရသိတိ - ဟူ၍၎င်း၊ ဧဝံ - သို့၊ အဓိဋ္ဌာတမ္ပံ - ရာ၏၊ တဒဟု ပဝါရဏာယ အာပတ္တိန္တိအာဒိ-အစရှိသောစကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီ သောနည်းရှိသည်သာ။ [ဥပေါသထက္ခန္ဓက၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းရှိသည်သာ။]

အနာပတ္တိပန္နရသကာဒိ ကထာ

ပုနပဝါရေတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ ပုန - တဖန်၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ - ကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ ဥတ္တိံ - ဥတ်ကို၊ ထပေတွာ - ထားပြီး၍၊ [ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာကိုပင် “ ဥတ္တိံ ထပေတွာ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ နောက်၌ ဥတ်ကိုပင် “ပုဗ္ဗကိစ္စံ” ဟု ဆိုလေတံ။] သံဃတ္ထေရတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပဝါရေတမ္ပံ-၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ-ဥပေါသထက္ခန္ဓက အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတမ္ပံ-၏၊ အာဂန္တုကေန၊ပေ၊ အနုဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ အဇ္ဇပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသိတိ-ဟူ၍၊ တေဒေဝ ပုဗ္ဗကိစ္စံ-ဤပုဗ္ဗကိစ္စကိုသာ၊ ကာတမ္ပံ-၏၊ ပန္နရသိကဝါရေပိ- ဝါရ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

အာဝါသိကေဟိ၊ပေ၊ပဝါရေတဗ္ဗန္တိ-ဟူသော၊ အဿ-ဤ ပါဠိရပ်၏၊ အဝသာနေ-အဆုံး၌၊ အယံ-ကား၊ ပါဠိမုတ္တက ဝိနိစ္ဆယော- ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ ပုရိမိကာယ- ပုရိမဝါ၌၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝဿံ- ဝါသို့၊ သစေ ဥပဂတာ-အကယ်၍ ကပ်ရောက်ကုန်အံ့၊ ပစ္ဆိမိကာယပိ-၌လည်း၊ ပဉ္စ-နသော၊(ဘိက္ခု၊ ဝဿံ သစေ ဥပဂတာ- ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ၊) ပုရိမေဟိ - ရှေ့၌ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်း ၅ ပါးတို့သည်၊) ဥတ္တိံ - ဥတ်ကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ ပဝါရိတေ-

ပဝါရဏာပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္စိမေဟိ-နောက်၌ဖြစ်သောရဟန်းတို့သည်၊ (ပစ္စိမ
 ဝါကပ်သော ရဟန်း ၅ ပါးတို့သည်၊) တေသံ-ထိုပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့၏၊
 သန္တိကေ- အထံ၌၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော - ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပုသ်ကို၊ ကာတဗ္ဗော-
 ပြုထိုက်၏၊ ကေသ္မိ-တခုသော၊ ဥပေါသထဂ္ဂေ- ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်၌၊ ဒွေ-
 နှစ်ခုကုန်သော၊ ဥတ္တိယော - ဥတ်တို့ကို၊ နထပေတဗ္ဗာ - မထားထိုက်ကုန်၊
 ပစ္စိမိကာယ-၌၊ (ဝဿံ- သို့၊) ဥပဂတာ - ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊
 စတ္တာရော(ဝါ) လေးပါးတို့သည်သော်၎င်း၊ တယော (ဝါ)- တို့သည်သော်၎င်း၊
 သစေပိ(ဟောန္တိ)၊ ကောဝါ-တပါးသည်သော်၎င်း၊ (သစေပိ)ဟောတိ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ ဒေဝဝ နယော-တည်း။

ပုရိမိကာယ-၌၊ စတ္တာရော-တို့သည်၊ အထ(ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊ ပစ္စိမိကာ
 ယပိ-၌လည်း၊ စတ္တာရော(ဝါ)တို့သည်သော်၎င်း၊ တယော(ဝါ)- တို့သည်သော်
 ၎င်း၊ ဒွေ(ဝါ)-တို့သည်သော်၎င်း၊ (အထ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊) ကောဝါ- သည်
 သော်၎င်း၊ (အထ)ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ ပုရိမိကာယ-
 ၌၊ တယော-တို့သည်၊ အထာပိ (ဟောန္တိ)- ကုန်အံ့၊ ပစ္စိမိကာယပိ-၌လည်း၊
 တယော(ဝါ)-တို့သည်သော်၎င်း၊ ဒွေဝါ-သော်၎င်း၊ (အထာပိ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ
 သတိ၊)ဒေဝဝနယော၊ [ပစ္စိမဝါသားကတပါးတည်းဖြစ်လျှင် သံဃပဝါရဏာ
 မပြုလောက်သောကြောင့် ဒွေဝါတိုင်အောင်သာ ထားသည်၊] ဟိ-မှန်၊ ဣတ္ထ-ဤသို့
 ပုရိမဝါ ပစ္စိမဝါကပ်ကြရာ၌၊ ဣဒံ - ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ လက္ခဏံ - မှတ်
 ကြောင်း လက္ခဏာတည်း၊ (အချုပ်မှတ်ဘွယ်-ဟူလို၊) ပုရိမိကာယ - ၌၊ ဥပ
 ဂတေဟိ-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့နှင့်၊ (သမသမာ-၌စပ်၊) ဝါ- တို့အောက်၊
 (ထောကတရာ-၌စပ်၊) ပစ္စိမိကာယ- ၌၊ ဥပဂတာ - တို့သည်၊ ထောကတရာ
 စေဝ-နည်းကုန်သည်သော်၎င်း၊ သမသမာစ-ထပ်တူညီမျှဖြစ်ကုန်သည်သော်၎င်း၊
 သစေ ဟောန္တိ-နံအံ့၊ သံဃပဝါရဏာယ-၏၊ ဂဏံ-ဂိုဏ်းကို၊ (သစေ)ပုရေန္တိ-
 အကယ်၍ ပြည့်စေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃပဝါရဏာဝသေန - သံဃပဝါ

x x x x x x x x x

န၊ပေ၊ထပေတဗ္ဗာ။ ။ပစ္စိမဝါသား ၅ ပါးဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ဥတ်
 ထား၍ သံဃဥပုသ်မပြုရသနည်း၊ ဤသို့ မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “န၊ပေ၊ထပေတဗ္ဗာ”
 ဟု ဖိန့်သည်၊ ဥပုသ်ကျောင်းဆောင် တခုထည်း၌ ဥတ် ၂ မျိုး မထားထိုက်သော
 ကြောင့် ပစ္စိမဝါသား ရဟန်းတို့သည် ဥတ်ထား၍ သံဃပဝါရဏာ မပြုရ-ဟူလို။

သမသမာ။ ။ “ဒုက္ခ ဒုက္ခံ”ဟူရာ၌ “ဒုက္ခမေဝ ဒုက္ခံ”ဟု ကမ္မဇ္ဈာရ ပြုရသကဲ့သို့
 “သမာယေဝ + သမာ သမသမာ”ဟု ပြုသင့်မည် ထင်၏၊ ညီမျှကုန်သည် ဖြစ်၍ ညီမျှ
 သော ရဟန်းတို့၊ “ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်သော ရဟန်းတို့”ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ “သမေန
 သမတောဝါ သမဒ္ဓ သမသမာ”ဟု ပြုလေ၏၊ “ညီမျှသောအားဖြင့် ညီမျှသော ရဟန်း
 တို့”ဟူလို။

ရဏာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥတ္တိ-ကို၊ ထပေတဗ္ဗာ-ထားထိုက်၏၊ ဣတိ (ဣဒံ)- ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (လက္ခဏံ-တည်း)။

ပန-သို့မဟုတ်၊ ပုရိမိကာယ-၌၊ တယော-တို့သည်၊ သစေ(ဟောန္တိ)၊ ပစ္စိ မိကာယ-၌၊ ဧကော-သည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ၊) တေန-ထို တပါးသော ရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ တေ-ထို ရဟန်းတို့သည်၊ စတ္တာရော- တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ကုန်၏၊ စတုန္ဒ- ၄ ပါးသော ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ- တို့၏၊ သံဃဥတ္တိ- ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ပဝါရေတံ - ၄၊ နဝန္နတိ၊ ဂဏဥတ္တိယာ ပန - ၏ကား၊ သော- ထို ပစ္စိမဝါသား ရဟန်းတပါးသည်၊ ဂဏပူရဧကော- ရိုဏ်းကို ပြည့်စေ တတ်သည်၊ ဟောကိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဂဏဝသေန-ရိုဏ်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥတ္တိ-ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ပုရိမေဟိ-ရှေ့၌ ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (ပုရိမဝါ သား ရဟန်းတို့သည်၊) ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏၊ ဣတရေန-ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်း မှတပါးသော ပစ္စိမဝါကပ်သော ရဟန်းသည်၊ ဧတသံ - ထို ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ- ၌၊ ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော- ၏၊ ပုရိမိ ကာယ-၌၊ ဒွေ- တို့သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ)၊ ပစ္စိမိကာယ-၌၊ ဒွေဝါ- တို့သည် သော်လည်း၊ (သစေ ဟောန္တိ)၊ ဧကောဝါ-သည်သော်လည်း၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဒေသဝ နယာ၊ ပုရိမိကာယ-၌၊ ဧကော-သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ ပစ္စိမိကာယဝိ-၌လည်း၊ ဧကော-သည်၊ (သစေ)ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကေန- တပါးသော ပုရိမဝါကပ် ရဟန်းသည်၊ ဧကဿ - တပါးသော ပစ္စိမဝါသား ရဟန်း၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဧကေန-တပါးသော ပစ္စိမဝါသား ရဟန်းသည်၊ (ဧကဿ-တပါးသော ပုရိမဝါသား ရဟန်း၏၊ သန္တိကေ - ၌၊) ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော-ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ ပန- ကား၊ ပုရိမဝဿုပဂတေဟိ- ပုရိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့ထက်၊ ပစ္စိမဝဿုပဂတာ - ပစ္စိမဝါ ကပ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧကေနာပိ - တပါးအားဖြင့်လည်း၊ အဓိကတရာ - ပိုလွန်ကုန် သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပါတိမောက္ခံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ- ရွတ်ပြုပြီး၍၊ ပစ္စာ-နောက်မှ၊ ထောကတရေဟိ-နည်းသော ပုရိမဝါသား ရဟန်း တို့သည်၊ ဧတသံ-ထို ပစ္စိမဝါသား ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏။

ပန-ဆက်၊ ကတ္တိကစာတုမာသိနိယာ- ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်သော မိုဃ်း ၄ လတို့၏အဆုံး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ဖြစ်သော၊ [ယောဇနာ၌ “ကတ္တိကာယ စာတုမာသိနိယာ” ဟု ရှိ၏။] ပဝါရဏာယ-ပဝါရဏာနေ၌၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဝဿု ပဂတေဟိ- ဝါကပ်ပြီးကုန်သော၊ မဟာပဝါရဏာယ - သီတင်းကျွတ် လပြည့် မဟာ-ပဝါရဏာနေ၌၊ ပဝါရိဒတဟိ-ပဝါရဏာပြုပြီးသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ ဝါ- တို့ထက်၊ ပစ္စာ-နောက်မှ၊ (ဝဿံ-သို့၊) ဥပဂတာ - ကပ်ရောက်သော ရဟန်း တို့သည်၊ အဓိကတရာဝါ- ပိုလွန်ကုန်သည်သော်၎င်း၊ သမသမာဝါ - ထပ်တူ

ညီမျှ ဖြစ်ကုန်သည်သော်၎င်း၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဝါရဏာဥတ္တိ-
 ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ တေဟိ-ထို ပစ္စိမဝါသား ရဟန်းတို့သည်၊
 ပဝါရိတေ-ပဝါရဏာပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္စာ-နောက်၊ ဣတရေဟိ-အခြားသော
 ပုရိမဝါသား ရဟန်းတို့သည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော - ကို၊ ကာတဗ္ဗော - ၏၊
 မဟာပဝါရဏာယ-၌၊ ပဝါရိတာ- ပဝါရဏာပြုပြီးကုန်သော၊ ဗဟု- န်သော၊
 ဘိက္ခု- တို့သည်၊ အထ ဟောန္တိ- အကယ်၍ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ပစ္စိမဝဿူပဂတာ-
 ပစ္စိမဝါကပ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ထောကတရာ - နည်းကုန်သည်၊ (အထ
 ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ)ဝါ- သော်၎င်း၊ ဧကော-သည်၊ (အထ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)
 ဝါ-၎င်း၊ ပါတိမောက္ခေ- ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌေ - ရွတ်ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္စာ - နောက်မှ၊
 တေသံ-ထို ပုရိမဝါသား ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ တေန- ထို ပစ္စိမဝါသား
 ရဟန်းသည်၊ ပဝါရေတဗ္ဗ-၏၊ [“ တေန ” နေရာဝယ် “ ထောကတရေန ” ဟု
 ရှိလျှင် ထောကတရာဝါ ဧကောဝါ ၂ မျိုးလုံးကို သိမ်းကြီးနိုင် သောကြောင့်
 ကောင်း၏၊] ဣတိအယံ-ကား၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော - တည်း၊ [ဤသို့ပြန်၍
 လှည့်ဘိုရန် ဣတိပါသင့်၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။]

နစ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ သံဃသာမဂ္ဂိယာတိ ဣတ္ထ - ၌၊ ကောသမ္မက သာမဂ္ဂိသဒိ
 သာဝ - ကောသမ္မကက္ခန္ဓကဋ္ဌလာသော သာမဂ္ဂိနှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊
 သာမဂ္ဂိ-သာမဂ္ဂိကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤ သာမဂ္ဂိပဝါရဏာ၌၊
 အဇ္ဇ ပဝါရဏာသာမဂ္ဂိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ ပန-
 ဆက်၊ ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ကိသ္ဗိန္ဒိဒေဝ- တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊
 အပ္ပမတ္တကေ- နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပဝါရဏံ-
 ကို၊ ထပေတွာ - ထားပြီး၍၊ (မပြုဘဲ ထားပြီး၍) သမဂ္ဂါ- ညီညွတ်ကုန်သည်၊
 ဟောန္တိ-န့်၏၊ တေဟိ- ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ပဝါရဏာယမေဝ- ပဝါရဏာနေ၌
 သာ၊ ပဝါရဏာ- ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ၏၊ စ- ဆက်၊ သာမဂ္ဂိပဝါရဏံ-ကို၊ ကရော
 နန္တဟိ-ပြုကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ ပဌမပဝါရဏံ- ပဌမပဝါရဏာကို၊ ထပေ
 တွာ-ထားပြီး၍၊ (မပြုဘဲ ထားပြီး၍) ပါဠိပဒတော - သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်
 ၁ ရက်နေ့မှ၊ ပဌာယ-၍၊ ယာဝ- လောက်၊ ကတ္တိက စာတုမာသိနီ - ကြတ္တိကာ
 နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သော မိုဃ်း ၄ လတို့၏ ပြည့်ရာဖြစ်သော၊ [ကတ္တိကာ + စတုမာ
 သိနီဟု ဝါကျရှိလျှင် ကောင်း၏။] ပုဏ္ဏမာ - လပြည့်နေ့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣန္ဒ
 ရေ- ဤအတွင်း၌၊ (သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁ ရက်နေ့မှစ၍ တန်ဆောင်မုန်း
 လပြည့်အတွင်း၌၊) (သာမဂ္ဂိပဝါရဏာ - ကို၊) ကာတဗ္ဗာ - ၏၊ တတော-ထို
 ရက်မှ၊ ပစ္စာဝါ-နောက်၌သော်၎င်း၊ ပုရေဝါ-ရွှေ၌သော်၎င်း၊ (သာမဂ္ဂိပဝါရဏံ-
 ကို၊) ကာတံ-၄၊ န ဝန္တတိ-မအပ်။

ဒွေဝါစိကဒိ ပဝါရဏာ ကထာ

ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေတုန္တိ ဣတ္ထိ - ဥတ္ထိ - ဥတ်ကို၊ ထပေန္တေနာပိ - ထားသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ယဒိသံဃဿ ပေ၊ ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ - ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - ဆိုရာ၏။ ကေဝါစိကေ - ကေဝါစိက ပဝါရဏာ၌၊ ကေဝါစိကံ ပဝါရေယျာတိ-ဟူ၍၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ)၊ သမာနဝဿိကေပိ-သမာနဝဿိက ပဝါရဏာ၌လည်း၊ သမာနဝဿိကံ ပဝါရေယျာတိ- ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ စ - ဆက်၊ ဣတ္ထိ - ဤ သမာနဝဿိကပဝါရဏာ၌၊ ဗဟူပိ - များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သမာနဝဿာ-တူသောဝါရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ပဝါရေ တုံ-ငှါ၊ လဘန္တိ-ရကုန်၏။

ပဝါရဏာထပနကထာ

ဘာသိတာယ လပိတာယ အပရိယောသိတာယာတိ ဣတ္ထိ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗေ၊) သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဉ္စ - သဗ္ဗသင်္ဂါဟိက ပဝါရဏာထပန၎င်း၊ ပုဂ္ဂလိကဉ္စ-ပုဂ္ဂလိကပဝါရဏာ ထပန၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပဝါရဏာထပနံ- ပဝါရဏာကို တန့်ထားခြင်းသည်၊ (မပြုသေးစေဘဲ တန့်ရပ်ထားခြင်းသည်၊) ဒုဝိဓံ- ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ - ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကေ - န၌၊ သုဏာတု မေ၊ ပေ၊ ပဝါရေဇုတိ - ဟူ၍၊ (ယု အက္ခရာသို့မရောက်မီ၊) သုကာရတော - သုအက္ခရာမှ၊ (သုဏာတု မေ-၌ သုအက္ခရာမှ၊) ယာဝ-လောက်၊ ရေကာရော- ရေအက္ခရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- ထို ရေအက္ခရာတိုင်အောင်၊ ဘာသိတာ- ပြောဆိုအပ်ပြီးသည်၊ လပိတာ - ရွတ်ဆိုအပ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ၊ ပုဒ် ၂ ပုဒ် ပရိယာယ်၊) ပဝါရဏာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အပရိယောသိတာဝ - မပြီးဆုံးစေအပ် သေးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ဣတ္ထန္တရေ-ဤအတွင်း၌၊ (ရေအက္ခရာသို့မရောက်မီ အတွင်း၌၊) ကေပဒေပိ-တပုဒ်၌လည်း၊ ထပေန္တေန-တန့်ထားသောရဟန်းသည်၊ ပဝါရဏာ - သည်၊ ဝါ- ကို၊ ထပိတာ- သည်၊ ဟောတိ၊ ပန - ဗျတိရိက်၊ ယု ကာရေ-ယုအက္ခရာသို့၊ ပတ္တေ-ရောက်အပ်သော်၊ ပရိယောသိတာ-ပြီးဆုံးစေအပ် သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ တတော - ထို ယုအက္ခရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၌၊ ထပေန္တေန-သည်၊ ထပိတာ-တန့်ထားအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ - သော်လည်း၊ အတ္ထပိတာ- မတန့်ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ- ၏။

ပန-ကား၊ (သဗ္ဗသင်္ဂါဟိက ပဝါရဏာ ထပနမှတပါး ပုဂ္ဂလိက ပဝါရဏာ ထပနကား၊) ပုဂ္ဂလိကထပနေ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗေ၊) သံဃံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ၊ ပေ၊ ပဿန္တော ပဋိတိ - ဟူ၍၊ သံကာရတော - သံအက္ခရာမှ၊ ယာဝ-လောက်၊ သဗ္ဗပစ္စိမော - အလုံးစုံသော အက္ခရာတို့၏အဆုံး၌ဖြစ်သော၊

အယံဋီကာရော-ဤ ဋီအက္ခရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ထို ဋီအက္ခရာတိုင်အောင်၊ ပဝါရဏာ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဘာသိတာ - သည်၊ လပိတာ - သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အပရိယောသိတာဝ - မပြီးဆုံးစေအပ်သေးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဧတ္ထန္တ ရေ-ဤ အတွင်း၌၊ (သံသံ၌ “သံ” မှစ၍ ပဋိတိုင်အောင်သော ဤပုဒ်တို့၏အတွင်း၌၊) ကေပဒေပိ- တခုသောပုဒ်၌လည်း၊ ထပေန္တေန - တန့်ထားသောရဟန်းသည်၊ ပဝါရဏာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ထပိတာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဗျုတ်ရိက်၊ ကရိဿာ မိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ- ဆိုအပ်ပြီးသော်၊ ပရိယောသိတာ - ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ တဿာ - ကြောင့်၊ ကရိဿာမိတိ - ဟူသော၊ တေသ္မိံ ပဒေ - ဤပုဒ်သို့၊ ပတ္တေ-ရောံအပ်သော်၊ ထပိတာ-တန့်ထားအပ်သည်၊ (သမာနာ) ပိ-သော်လည်း၊ အတ္ထပိတာ-မတန့်ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒွေဝါစိက ကေဝါစိက သမာန ဝသိကာသုပိ- ဒွေဝါစိကပဝါရဏာ ကေဝါစိကပဝါရဏာ သမာနဝသိက ပဝါရဏာတို့၌လည်း၊ သေနယော-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)- ကြောင့်၊ တောသုပိ - ဤ ဒွေဝါစိကပဝါရဏာ ကေဝါစိက ပဝါရဏာ သမာန ဝသိက ပဝါရဏာတို့၌လည်း၊ ဋီကာရာ ဝသာနံယေဝ-ဋီအက္ခရာ အဆုံးရှိသော စကားရပ်သည်သာ၊ ထပနခေတ္တိ-တန့်ထားရာခေတ်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ သေနယော- သည်၊ ဟောတိ၊) ဣတိ-ပဝါရဏာထပန အပြီးတည်း၊ ဣတိတလုံး အကြေကြံ။

အနုယုဒ္ဓိယမာနောတိ-ကား၊ ကိမ္ဘိ-အဘယ်အပြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထိုပဝါရဏာ ကို၊ ထပေသိ-တန့်ထားသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပရတော-နောက်၌၊ ဝုတ္တနယေန- ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်၊ ပုစ္ဆိ ယမာနော- စစ်ဆေး မေးမြန်းအပ်သော်၊ (အနုယောဂံ ဒါတုံ နပဋိဗလော-၌စပ်၊) ဩမဒ္ဓိတွာတိ - ကား၊ အလံ ဘိက္ခု

* + * * * * *

တဿာ၊ ပေ၊ အတ္ထပိတာ။ ။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိက ပဝါရဏာကို တန့်ထားရာ၌ “ပဝါ ရေယျ”ဟူသော နောက်ပုဒ်တွင် “ရေ” အက္ခရာတိုင်အောင် တန့်ထားနိုင်၏-ဟု ဆိုခဲ့၏။ ဤပုဂ္ဂလိကပဝါရဏာ ထပန၌ကား “ ပဋိတိုင်အောင်သာ တန့်ထားနိုင်၏ ” ဟု ဆိုသည်။ “ကရိဿာ တိုင်အောင် တန့်ထားနိုင်၏”ဟု မဆို၊ “ အဘယ်သို့ ထူးခြား သနည်း”ဟု စဉ်းစားတွယ်ရှိ၏။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိက ပဝါရဏာ ထပန၌ ဥ တ်ကို ရွတ်ဆို သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖြေးဖြေးနှေးနှေး ရွတ်ဆိုရ၏။ ထို့ကြောင့် “ပဝါရေယျ” ဟု ရွတ်သောအခါ၌လည်း ရေနှင့် ယူအက္ခရာ၏ အကြား၌ ခပ်လေးလေး ရွတ်ဆိုရသည့် အတွက် တန့်ရပ်စေမည်ဆိုလျှင် တန့်ရပ်စေနိုင်စရာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ ရေ အက္ခရာ တိုင်အောင် တန့်ထားနိုင်၏ ” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ ပုဂ္ဂလိကပဝါရဏာထပန ၌ကား ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ခပ်မှန်မှန် ရွတ်နေသောကြောင့် ကရိဿာ၌ တန့်ရပ်စေနိုင် လောက်အောင် အချိန်မရ၊ ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်က “ ကရိဿာမိ ” ဟု ခပ်သွက်သွက် ရွတ်သွားလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ကရိဿာကို “ တန့်ထားရာ အပိုင်းအခြား ” ဟု မဆိုဘဲ ပဋိကိုသာ “တန့်ထားရာ အပိုင်းအခြား”ဟု ဆိုသည်။

မာဘဏ္ဍနန္ဒိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ တောနိ ဝစနာနိ-ဤစကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-
 ပြောဆိုပြီး၍၊ (သံဃေန ပဝါရေတဗ္ဗံ-၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဝစနောမဒ္ဒနာ (ဝစန+
 ဩမဒ္ဒနာ)-စကားဖြင့် နှိမ်နင်းခြင်းကို၊ ဣဓ-ဤပဝါရဏာထပနအရာ၌၊ ဩမဒ္ဒ
 နာတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ အနုဒ္ဓံသိတံ ပဋိဇာနာတိတိ- ကား၊
 မယာ-သည်၊ အယံ - ဤ ရဟန်းကို၊ အမူလကေန - အကြောင်းရင်း မရှိသော၊
 ဝါ-အခြေအမြစ်မရှိသော၊ ပါရာဇိကေန-ပါရာဇိကအာပတ်ဖြင့်၊ အနုဒ္ဓံသိတော-
 စွပ်စွဲနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိဇာနာတိ- ဝန်ခံအံ့၊ ယထာ
 ဓမ္မန္တ-ကား၊ သံဃာဒိသေသေန - ဖြင့်၊ အနုဒ္ဓံသနေ-ကြောင့်၊ ပါစိတ္တိယံ-သည်၊
 (ဟောတိ)၊ ဣတရေဟိ-သံဃာဒိသေသံအာပတ်မှ တပါးသော အခြားအာပတ်
 တို့ဖြင့်၊ (အနုဒ္ဓံသနေ- ကြောင့်၊) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ [ပါရာဇိကအာပတ်ဖြင့်
 စွပ်စွဲရာ၌ကား “သံဃာဒိသေသံ အာရောပေတွာ” ဟု ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြုပြီး
 ဖြစ်၏၊] နာသေတွာတိ-ကား၊ လိင်္ဂနာသနာယ-အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းအားဖြင့်၊
 နာသေတွာ- ဖျက်ဆီးပြီး၍၊ (သံဃေန ပဝါရေတဗ္ဗံ-၌စပ်။)

အဿ-ထိုရဟန်း၏(အပေ၍)၊ သာ-ထိုအာပတ်ကို၊ ယထာဓမ္မံ-သိက္ခာပုဒ်
 ပါဠိတော်အားလျော်စွာ၊ ပဋိကတာ- ကုစားအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ ဧတ္တကမေဝ- ဤမျှ
 လောက်ကိုသာ၊ ဝတ္တာ - ပြောဆိုပြီး၍၊ ပဝါရေထ - ပဝါရဏာပြုကြပါကုန်၊
 ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-န်၏၊ ပန-ဗျတိရိုက်၊ အသုကာနာမ အာပတ္တိတိ-ထိုမည်သော
 အာပတ်ဟူ၍၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်၊ (ကသ္မာ န ဝတ္တဗ္ဗံ) ဟိ
 (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤမည်သောအာပတ်ဟု ဤပြောဆိုခြင်းသည်၊ ကလဟ
 သ-ငြင်းခုံခြင်း၏၊ မုခံ-အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (န ဝတ္တဗ္ဗံ။)

ဝတ္ထုထပနာဒိ ကထာ

ဣဒံ ဝတ္ထု ပညာယတိ န ပုဂ္ဂလောတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဂုဠတ္ထံ-ကို) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ
 ဒသေမိ - အံ့၊) စောရာ - ခိုးသူတို့သည်၊ အရညဝိဟာရေ - တောကျောင်း၌၊
 ပေါက္ခရဏိတော- ရေကန်မှ၊ မစ္ဆေ- ငါးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ဖမ်းယူ၍၊ ပစိတွာ-
 ချက်၍၊ ခါဒိတွာ-ခဲစားပြီး၍၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊
 (ပဝါရဏာ တန့်ထားသောရဟန်းသည်) တံ ဝိပ္ပကာရံ - ထို ဖေါက်ပြန်သော
 အခြင်းအရာကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍သော်၎င်း၊ အာရာမေ- အာရာမ၌၊ ကိဉ္စိ (ကဉ္စိ)-
 တစုံတခုသော၊ ဓုတ္တေန- သေသောက်ကြူးသည်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ဝိပ္ပကာ-ရံ-
 ကို၊ ဒိသ္မာဝါ-သော်၎င်း၊ ဣမိနာကမ္မေန-ဤအလုပ်သည်၊ ဘိက္ခုယ-၏၊ (ကမ္မ
 န-သည်) ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ဖြစ်စရာရှိ၏) ဣတိ- သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်
 ထင်ပြီး၍၊ ဧဝံ - ဤသို့ “ဣဒံ ဝတ္ထု ပညာယတိ န ပုဂ္ဂလော” ဟူ၍၊ အာဟ-
 ပြော၍၊ ဝတ္ထု ထပေတွာ သံဃော ပဝါရေယျာတိ-ကား၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊

တံပုဂ္ဂလံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဇာနိဿာမ-သိကြကုန်လိမ့်အံ့၊ တဒါ-၌၊ နံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်
 ကို၊ စောဒေဿာမ - စောဒနာကြကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣဒါနိပန- ယခုအခါ၌ကား၊
 သံဃော-သည်၊ ပဝါရေတု-ပဝါရဏာပြုတော်မူပါ၊ ဣတိအယံ- ကား၊ ဧတ္ထံ-ဤ
 ဝတ္ထံ၊ ထပေတွာ သံဃော ပဝါရေယျဟူသောပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ဣဒါနေဝ
 နံ ဝဒေဟိတိ- ကား၊ ဣမိနာ ဝတ္ထုနာ- ဤဝတ္ထုဖြင့်၊ ကဉ္စိ-သော၊ ပုဂ္ဂလံ- ကို၊
 သစေ ပရိသင်္ကသိ-အကယ်၍ ယုံမှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဣဒါနေဝ-၌ပင်၊ နံ-ထို
 ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အပဒိသာဟိ- ညွှန်ပြပါလော၊ ဣတိအတ္ထော- နက်၊ သစေ အပဒိသ
 တိ-အကယ်၍ ညွှန်ပြအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ အနုဝိဇ္ဇိတွာ- စစ်ဆေး
 မေးမြန်း၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏၊ နောစေ အပဒိသတိ- နိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥပပရိ
 ကိတ္တာ-စူးစမ်း နှိုင်းချိန်၍၊ ဇာနိဿာမ- သိကြကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊
 ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏။

အယံ ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ နဝတ္ထုတိ ဧတ္ထ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော) ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မာလာ ဂန္ဓ ဝိလေပနေဟိ-ပန်း၊ နံသာ၊
 လိမ်းကျံကြောင်းဖြစ်သော နံသာမှုန့် စသည်တို့ဖြင့်၊ စေတိယံဝါ-စေတိကိုသော်
 လည်း၊ ပူဇေသိ-ပူဇော်ခဲ့ပြီ၊ အရိဋ္ဌံဝါ-အရိဋ္ဌဆေးရည်ကိုသော်လည်း၊ ပိဝိ-
 သောက်ခဲ့ပြီ၊ တဿ-ထို ရဟန်းအား၊ တဒနုရူပေါ- ထို အနံ့အားလျော်သော၊
 သရီရဂန္ဓော-ကိုယ်အနံ့သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ တံ
 ဂန္ဓံ-ထိုအနံ့ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဣမဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝေရူပေါ-ဤသို့
 သဘောရှိသော၊ သရီရဂန္ဓော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ပကာ
 သေန္တော-ထင်ရှားပြလျက်၊ ဧဝံ- ဤသို့ “အယံပုဂ္ဂလော ပညာယတိ န ဝတ္ထု”
 ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ပုဂ္ဂလံ ထပေတွာ သံဃော ပဝါရေယျာတိ-ကား၊ ဧတံပုဂ္ဂလံ-
 ကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ သံဃော-သည်၊ ပဝါရေတု-လော၊ ဣဒါနေဝ နံ ဝဒေ
 ဟိတိ- ကား၊ တံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ယံပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ထပေသိ-တန့်ထားပြီ၊ (ပဝါ
 ရဏာ မပြုဘိရန် တန့်ထားပြီ) တဿ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ ဣဒါနေဝ-၌ပင်၊ ဒေါသံ-
 အပြစ်ကို၊ ဝဒ- ပြောပါလော၊ အယံ-ဤ အပြစ်သည်၊ အဿ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊
 ဒေါသော-အပြစ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တံပုဂ္ဂလံ-

x x x x x x x

ဝတ္ထံ၊ ပကာသေန္တော အာဟ။ ။ ဝတ္ထံ၊ ပကာသေန္တောတိ ပုဂ္ဂလေ ပရိသင်္က
 ပုတ္တိယာ နိမိတ္တဘူတံ ဝတ္ထုမတ္တံယေဝ သန္ဓာယ ဝတ္ထံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်၌ ယုံမှားသံသယ
 ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်သော ကိုယ်အနံ့မျှကိုသာ ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။ ယံ ပန
 ဝတ္ထံ၊ သန္ဓာယ “ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ န ဝတ္ထု”တိ အာဟ၊ န တု သန္ဓာယေတံ ဝတ္ထံ၊
 ပါဠိတော်၌လာသော “ပုဂ္ဂလော ပညာယတိ န ဝတ္ထု”၌ ဝတ္ထုကား တကယ် လွန်ကြူး
 ရာ၌ ဖြစ်သောဝတ္ထုတည်း၊ ထိုဝတ္ထုကို ရည်ရွယ်၍ “ဝတ္ထံ၊ ပကာသေန္တော”ဟု ဆိုသည်
 မဟုတ်ပါ။—ဝိမတိ။

ကို၊ သောဓေတွာ - သုဗိသင်၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ - ပဝါရဏာ ပြုရာပါ၏။ အထ-
သို့မဟုတ်၊ အဟံ- သည်၊ န ဇာနာမိ - ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမသိပါ။ ဣတိ - သို့၊ (သစေ)
ဝဒတိ-အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဥပပရိက္ခိတွာ- ၍၊ ဇာနိဿာမ - နောင်အခါ၌ သိကြ
ကုန်လိမ့်အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ-၏။

ဣဒံ ဝတ္ထုစ ပုဂ္ဂလောစ ပညာယတိတိ-ကား၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်
ပင်၊ (ပဌမ ပြအပ်သော နည်းဖြင့်ပင်၊) စောရေဟိ - တို့သည်၊ မစ္ဆေ - တို့ကို၊
ဂဟေတွာ-၍၊ ပစိတွာ-၍၊ ပရိဘုတ္တဋ္ဌာနဉ္စ-စားအပ်ရာအရပ်ကို၎င်း၊ ဂန္ဓာဒီဟိ-
နံသာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နဟာနဋ္ဌာနဉ္စ - ရေချိုးရာ အရပ်ကို၎င်း၊ ဒိသ္မာ - ၍၊
တေ-ဤမှသည်၊ ပဗ္ဗဇိတဿ- ရဟန်း၏၊ ကမ္မံ-တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ မညမာနော-
မှတ်ထင်သော၊ သော- ထိုပဝါရဏာ တန်ဖွဲ့ထားသော ရဟန်းသည်၊ ဝေံ- ဤသို့
“ဣဒံ ဝတ္ထုစ ပုဂ္ဂလောစ ပညာယတိ” ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ဣဒါနေဝနံ ဝဒေဟိတိ-
ကား၊ ဣဒါနေဝ- ယခုချက်ခြင်းပင်၊ တေန ဝတ္ထုနာ- ထို ဝတ္ထုဖြင့်၊ ပရိသင်္ကိတံ-
ယုံမှားအပ်သော၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ဝဒေဟိ- ပြောပါလော၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ ဥဘယဗ္ဗိ-
ဤ ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဒိဋ္ဌကာလတော-မြင်အပ်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-
စ၍၊ ဝိနိစ္ဆိနိတွာဝ - ဆုံးဖြတ်ပြီး၍သာလျှင်၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ - ၍။ [ဤဝါကျ၌
“ဒိသ္မာ ဒိဋ္ဌကာလတော” ဟု ပါဠိရှိပုံသည် မကောင်း၊ စာတချို့ ကျနေဟန်
တူသည်။ “ ဒိသ္မာ စောဒေန္တဿ စောဒနာကာလတော ပဋ္ဌာယ ” ဟု ရှိလျှင်
ကောင်းမည်ထင်သည်။]

ကလ္လံ ဝစနာယာတိ- ကား၊ စောဒနာယ- စောဒနာခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ- သင့်၏။
စောဒေတံ- စောဒနာခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ကသ္မာ- အဘယ့်
ကြောင့်နည်း၊ ပဝါရဏတော - ပဝါရဏာပြုရာ အခါမှ၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေ့၌၊ အဝိနိ
စ္ဆိတတ္တာ-မဆုံးဖြတ်အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ပစ္စာ-နေဘဲ၊ ဒိသ္မာ-
၍၊ စောဒိတတ္တာစ-စောဒနာအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်
တည်း၊ ဥက္ကောဋနကံ ပါစိတ္တိယန္တိ-ကား၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣဒံ ဥဘယံ-
ဤဝတ္ထု ပုဂ္ဂိုလ် ၂ မျိုးစုံကို၊ ပဝါရဏာယ- ပဝါရဏာပြုရာ အခါ၏၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊
ဒိသ္မာ-မြင်ပြီး၍၊ ဝိနိစ္ဆိနိတွာဝ-၍သာ၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ပဝါရေန္တိ- ပဝါရဏာ
ပြုကြကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုန-တဖန်၊ တံ-ထို ပဝါရဏာကံကို၊ ဥက္ကောဋေ
န္တဿ-လှုပ်ရှားစေသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-ပါစိတ်အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)။

x x x x x x x x +

ပဗ္ဗဇိတဿတံ ကမ္မံ။ “ဤအလုပ်သည် ရဟန်း၏အလုပ် ဖြစ်၏” ဟု ဆုံးဖြတ်
ထားသောကြောင့် “ဝတ္ထုစ ပုဂ္ဂလောစ ပညာယတိ” ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ပါ ထင်ရှားကြောင်းကို
ဆိုထားသည်။ ရှေ့ “ဝတ္ထု ပညာယတိ န ပုဂ္ဂလော” ၌ကား “ဘိက္ခုဿ ဘဝိတမ္ပံ” ဟု
မှတ်ထင်ရုံသာဖြစ်သောကြောင့် “န ပုဂ္ဂလော” ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ပါမထည့်ဘဲ ဆိုခဲ့သည်။

ဘဏ္ဍနကာရကဝတ္ထု ကထာ

ဒုတ္တယော ဥပေါသထေ စာတုဒ္ဓသိကေ ကာတုန္တိတ္ထေ- ဌ။ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဋ္ဌော၊) စတုတ္ထ ပဉ္စမာ-စတုတ္ထ ပဉ္စမဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ- ၂ ရက်ကုန်သော၊ (ဥပေါသထေ - တို့ကို၊ စာတုဒ္ဓသိကေ - စာတုဒ္ဓသိက ဥပုသ်တို့ကို၊ ကာတု-၄၊ အနုဇာနာမိဋ္ဌစပ်၊) တတိယောပန - တတိယဥပုသ်သည်ကား၊ ပကတိယာပိ- ပင်ကိုယ်အားဖြင့်လည်း၊ စာတုဒ္ဓသိကော ယေဝ - စာတုဒ္ဓသိ ဥပုသ်သာတည်း၊ ဣတိတသ္မာ-ကြောင့်၊ တတိယ စတုတ္ထာဝါ-တတိယ စတုတ္ထသော်လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ (ဒွေအတွက်) တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမာဝါ - တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမသော် လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (တယောအတွက်) ဒုတ္တယော - ၂ ခု ၃ ခုသော ဥပုသ် တို့ကို၊ စာတုဒ္ဓသိကာ - စာတုဒ္ဓသိက ဥပုသ်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ - နိ၏၊ အထ - သို့မဟုတ်၊ စတုတ္ထ- စတုတ္ထဥပုသ်ကို၊ ကတေ - ပြုအပ်ပြီးသော်၊ (တော်သလင်း လပြည့်နေ့ ဥပုသ်ပြုပြီးခါမှ) သုဏန္တိ-ကြားကြကုန်အံ့၊ (ငါတို့၏ ပဝါရဏာကို တန်လိမ့်မည်ဟု ကြားကြကုန်အံ့၊) ပဉ္စမော - ပဉ္စမဥပုသ်ကို၊ (တော်သလင်း လကွယ်ဥပုသ်ကို၊) စာတုဒ္ဓသိကော - စာတုဒ္ဓသိကဥပုသ်ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ၏၊ ဝေမ္ဗိ-ဤသို့ ပြုပြန်ပါသော်လည်း၊ ဒွေ-နိသော၊ စာတုဒ္ဓသိကာ- စာတုဒ္ဓသိဥပုသ် တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်နိုင်ကုန်၏၊ ဧဝံ- သို့၊ (စာတုဒ္ဓသိဥပုသ် ၂ ဥပုသ် ၃ ဥပုသ် ဖြစ်အောင်၊) ကရောန္တာ - ပြုကုန်လသော်၊ ဘဏ္ဍနကာရကနံ - ခိုက်ရန်ကို

x x x x x x x x x

စတုတ္ထပဉ္စမာ။ ။ဝါဆိုလကွယ် ဥပုသ်မှစ၍ ရေတွက်လျှင် တော်သလင်းလပြည့် သည် စတုတ္ထဥပုသ်၊ လကွယ်သည် ပဉ္စမဥပုသ်တည်း၊ ထို ၂ ဥပုသ်သည် ထုံးစံအတိုင်း ဆိုလျှင် ပဉ္စရသီဥပုသ်များ ဖြစ်၏၊ ထို ပဉ္စရသီ ၂ ဥပုသ်ကို စာတုဒ္ဓသိဥပုသ် လုပ်ပါ၊ တတိယဖြစ်သော ဝါခေါင်လကွယ်ဥပုသ်ကား ရိုးရာအတိုင်းပင် စာတုဒ္ဓသိဥပုသ်ဖြစ်၏။

တသ္မာ၊ပေ၊ကာတဗ္ဗာ။ ။ [စာအုပ်တို့၌ “ယေဝါတိ တသ္မာ” ဟု ရှိ၏၊ ဣတိ ရှိလျှင် တသ္မာမလို၊ တသ္မာပါလျှင်လည်း ဣတိမလို။] စတုတ္ထ ပဉ္စမဥပုသ်ကို စာတုဒ္ဓသိ လုပ်ခြင်း၊ တတိယဥပုသ်က ရိုးရာအတိုင်းပင် စာတုဒ္ဓသိ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တတိယနှင့် စတုတ္ထဥပုသ် ၂ ရက်ကိုဖြစ်စေ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ပဉ္စမ ဥပုသ် ၃ ရက်ကိုဖြစ်စေ၊ စာတု ဒ္ဓသိဥပုသ် လုပ်နိုင်ရကား “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဒုတ္တယော ဥပေါသထေ စာတုဒ္ဓသိ ကေ ကာတု” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

အထ၊ပေ၊ဟောန္တိ။ ။ “အနိုးကျောင်းတိုက်က ဘဏ္ဍနကာရကဖြစ်သော ရဟန်း တို့သည် ပဝါရဏာပြုချိန်ဝယ် မိမိတို့ကျောင်းတိုက်သို့လာ၍ ပဝါရဏာ ပြုကြလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ ပဝါရဏာကို တန်ထားလိမ့်မည်” ဟူသော အကြောင်းကို စတုတ္ထဥပုသ်ပြုပြီးမှ ကြားရလျှင် (စတုတ္ထဥပုသ်ကို စတုဒ္ဓသိလုပ်ခွင့် မရသောကြောင့်) ပဉ္စမ တော်သလင်း လကွယ် ဥပုသ်ကိုသာ စာတုဒ္ဓသိလုပ်ပါ၊ ဤသို့လုပ်လျှင်လည်း တတိယဥပုသ်နှင့်တကွ ရေတွက်သော် စာတုဒ္ဓသိဥပုသ် ၂ ရက်ရသဖြင့် ပါဠိတော်လာ “ဒုတ္တယောဉ” ဝယ် ဒွေ အရတွင် ပါဝင်သည်-ဟူလို။

ပြုတတ်သောရဟန်းတို့၏၊ တေရသေဝါ-၁၃ ရက်မြော်နေ့၌ သော်၎င်း၊ စာတုဒ္ဒ သေဝါ-၁၄ ရက်မြောက်နေ့၌ သော်၎င်း၊ ဣမေ- ဤရဟန်းတို့သည်၊ (ဘဏ္ဍန ကာရကမှ တပါးသော ဤရဟန်းတို့သည်၊) ပန္နရသီ ပဝါရဏံ - ပန္နရသီ ပဝါ ရဏာကို၊ ပဝါရေဿန္တိ - ပဝါရဏာ ပြုနိုင်ကုန်လတံ၊ စ- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ (၁၃ ရက် သို့မဟုတ် ၁၄ ရက်ကို ပန္နရသီဖြစ်အောင် ပြုလုပ်၍၊) ပဝါရေန္တေ ဟိ-ပဝါရဏာပြုသော ရဟန်းတို့သည်၊ သီမာယ-ဥပစာရသိမ်၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက် ၌၊ (ကျောင်းတိုက်ပြင်ဘက်၌၊) သာမဏေဒရ - သာမဏေတို့ကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ (အစောင့်အရှောက်ထား၍၊) တေ-ထို ဘဏ္ဍနကာရက ရဟန်းတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ (သာမဏေတို့အထံမှ ကြားရလျှင်၊) လဟံ လဟံ- လျင်စွာ လျင်စွာ၊ သန္ဓိပတိတွာ - စုဝေး၍၊ ပဝါရေ တပ္ပံ-ရာ၏၊ ဘေမတ္ထံ-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿတံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ တေ စေ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊တထာ ကရောန္တူတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

x x x x x x x x x

ဧဝံ၊ ပေ၊ ပဝါရေဿန္တိ။ ။ ပန္နရသီဥပုသ်ကို စာတုဒ္ဒသီလုပ်ခြင်း၏ အကျိုးကို ပြလို၍ “ဧဝံ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဤသို့ ပြုလုပ်ခဲ့မှုကြောင့် ဘဏ္ဍနကာရကရဟန်းတို့၏ တွက်ရိုးတွက်စဉ်အားဖြင့် ၁၃ ရက်မြောက်၌ ဖြစ်စေ၊ ၁၄ ရက်မြောက်၌ ဖြစ်စေ ဤ ကျောင်းတိုက်က ရဟန်းတို့မှာ ၁၅ ရက်ဖြစ်နေသောကြောင့် ပန္နရသီပဝါရဏာ ပြုနိုင် ကြလိမ့်မည်။ [စာတုဒ္ဒသီ ၃ ရက်လုပ်ခဲ့ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “တေရသေ” ဟု၎င်း၊ ၂ ရက် လုပ်ခဲ့ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “စာတုဒ္ဒသေ” ဟု၎င်း ဆိုသည်။ “ဣမေ” အရ ဘဏ္ဍနကာရက မဟုတ်သော ဤကျောင်းတိုက်က ရဟန်းတို့ကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ ဣမေတိ ဘဏ္ဍနကာရကာ” ဟု ယောဇနာ၌ တွေ့ရသောပါဠိသည် ပျက်ဟန်တူသည်။ “ဣမေတိ ဘဏ္ဍနကာရကေဟိ ဣတရေ” ဟု ရှိသင့်သည်။]

ဧဝံ ပဝါရေန္တေဟိ။ ။ ဤသို့ ပဝါရဏာရက်မတူအောင် အပြောင်းအလွဲလုပ် ထားသော်လည်း ဝိတ်မချရသေးသောကြောင့် ပဝါရဏာပြုခါနီးဝယ် ကျောင်းတိုက် ပြင်ဘက်၌ သာမဏေများကို အစောင့်အရှောက် ချထားပါ။ [ဘဏ္ဍနကာရက ရဟန်း တို့က “ယနေ့ပဝါရဏာပြုကြလိမ့်မည်” ဟု သိ၍လာလျှင် ကြိုတင်၍ သိဘို့ရန်ဖြစ်သည်။] ထိုသို့အစောင့်ထား၍ ဘဏ္ဍနကာရကတို့ လာကြသတဲ့ ဟု ကြားရလျှင် မိမိတို့၏ တိုက် သံဃာကို အမြန်စည်းဝေးကာ အလွယ်ဆုံး ပဝါရဏာကို ပြုလိုက်ကြပါ- ဟု ပြလို၍ “တေဟိ” စသော ပါဠိတော်ကို မိန့်တော်မူသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဥပုသ်ပြုရာ၌ စာတုဒ္ဒသီ ပန္နရသီ အသုံးအနှုန်းသည် အပေါ်က လ အနေအထားကိုကြည့်၍ သုံးနှုန်းရခြင်း မဟုတ်၊ လောကဝေါဟာရကိုလည်းကြည့်၍ သုံးနှုန်းရခြင်း မဟုတ်၊ ရဟန်းများ၏ ဥပုသ်ပြုရာ ရက် လ အစဉ်ကိုလိုက်၍ သုံးနှုန်း ရခြင်း ဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ။ [ဘဏ္ဍနကာရကာနံ၊ပေ၊ပဝါရေဿန္တိတိ ဣမိနာ ယထာ သကံ ဥပေါသထကရဏဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနံ စာတုဒ္ဒသီ ပန္နရသီ-ဝေါဟာရော၊ န စန္ဒဂတိသိဒ္ဓိယာ တိထိယာ ဝသေနာတိ ဒဿတိ။—ဝိမတိ။] ရှေ့ “ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ရာဇနံ အနုဝတ္တိတံ ” ကား ဤနေရာမျိုးကို ရည်ရွယ်တော်မူသည် မဟုတ်။

အသံဝိဟိတာတိ - ကား၊ သံဝိဒဟနရဟိတာ - စိစဉ်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သည်။ အာဂမနဇာနနတ္ထာယ - မိမိတို့၏လာခြင်းကို သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ အကတသံဝိဒဟိတာ - မပြုအပ်သော အစီအစဉ်ရှိကုန်သည်။ ဝါ - ပြုအပ်သော အစီအစဉ်မရှိကုန်သည်။ အဝိညာတာဝ - သိစေအပ်သော အစီအစဉ် မရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ (အသိမပေးအပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊) ဟုတွာ - ဤ၊ (အာဂစ္ဆန္တိ - ဤစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ တေသံ ဝိက္ခိပိတွာတိ - ကား၊ (တုဒမှ) ကိလန္တာ - ပင်ပန်းလာကြကုန်သည်။ အတ္ထ - ဖြစ်ပါကုန်၏၊ မုဟုတ္တံ - တမုဟုတ်မျှ၊ ဝိဿမထ - အပန်းဖြေကြပါကုန်၊ ဣတိ အာဒိနာ , နယေန - ဖြင့်၊ သမ္မောဟံ - ပြင်းစွာ တွေဝေခြင်းကို၊ (ပြင်းစွာတွေဝေအောင်၊) ကတွာ - ဤ၊ (ပဝါရေတဗ္ဗံ - ဤစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

နော စေ လဘောထာတိ - ကား၊ ဗဟိသီမံ - ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ဘက်သို့၊ ဂန္တိ - သွားခြင်းငှါ၊ ဝါ - သွားခွင့်ကို၊ နောစေ လဘောယျံ - အကယ်၍ မရကုန်အံ့၊ ဘဏ္ဍနကာရကာနံ - ခိုက်ရန်ပြုတတ်သော ရဟန်းတို့၏၊ သာမဏေရေဟိစ - နောက်ပါ သာမဏေတို့သည်၎င်း၊ ဒဟရဘိက္ခူဟိစ - ရဟန်းငယ်တို့သည်၎င်း၊ နိရန္တရံ - မပြတ်၊ အနုဗဒ္ဓါဝ - အစဉ် လိုက်အပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ (တကောက်ကောက် လိုက်နေအပ်ကုန်သည်သာလျှင်၊) သစေ ဟောန္တိ - နအံ့၊ (ဧဝံ ဟောန္တေ သု - သော်၊ “ဗျဒတ္တန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန အာဝါသိကာဘိက္ခု ဉ္ဇပေတဗ္ဗာ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အာဂမေ ဇာနတ္တိ - ကား၊ ယံ - အကြင် လာလတံ့သော လဆန်းပက္ခကို၊ သန္ဓာယ - ဤ၊ အာမဂေဇာနတ္တေ ပဝါရေယျာမာတိ - ဟူ၍၊ ဥတ္တိံ - ကို၊ ထပေသံ - ထားကြကုန်ပြီ၊ ကောမုဒိယာ - ကုမုဒြာကြာ ရှိရာဖြစ်သော၊ ဝါ - ကုမုဒြာ ကြာပွင့်တုန်းဖြစ်သော၊ စာတုမာသိနိယာ - မိုဃ်း ၄ လတို့၏ အဆုံးဖြစ်သော၊ အာဂမေ - လာလတံ့သော၊ တသ္မိံ ဇာနတ္တေ - ထို လဆန်းပက္ခ၌၊ (တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်၌၊) အကာမာ - အလိုမရှိဘဲ၊ (ပဝါရဏာမပြုလိုဘဲ၊) ပဝါရေတဗ္ဗံ - ၏၊ အဝသံ - မချွတ်ကေန်၊ ပဝါရေတဗ္ဗံ - ၏၊ ဟိ - မှန်၊ တံ - ထို တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကို၊ အတိတ္တမိတွာ - ကျော်လွန်၍၊ ပဝါရေတံ - ငှါ၊ န လတ္တတိ - မရအပ်တော့၊ [ပဝါရဏာခေတ် ကုန်သွားပြီ - ဟူလို၊]

x x x x x x x x

သမ္မောဟံ ကတွာ။ ။ ပဝါရဏာ ကန္တကွက်ဘို့ရန် လာကြသော ဘဏ္ဍနကာရက ရဟန်းတို့ကို ကန္တကွက်ဘို့ ကိစ္စ၌ သတိမရစေဘဲ ခေတ္တခဏမျှ မေ့အောင် ပြုခြင်းကို “သမ္မောဟံ ကတွာ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုပြုပုံကို ပြလို၍ “ကိလန္တတ္ထ၊ ပေ၊ အာဒိနာနယေန” ဟု မိန့်သည်။ “အရှင် ဘုရားများ ခရီးပင်ပန်းလာကြပါတယ်၊ ခဏအပန်း ဖြေကြပါဦး ဘုရား” ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပြော၍ ကန္တကွက်ဘို့ ကိစ္စ၌ မေ့နေအောင် ပြုပါ - ဟူလို၊ ဤသို့ သမ္မောဟံ ပြုခြင်းကိုပင် ထိုရဟန်းတို့၏ စိတ်ကို ပြန်လွှင့်စေခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “တေသံ ဝိက္ခိပိတွာ” ဟု ပါဠိတော်၌ မိန့်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် “ဝိက္ခိပိတွာ” ဟုသာ ရှိသင့်၏။ “ဝိက္ခိပိပေတွာ” ဟု ကာရိတ်မဝင်စေရ၊ ဤ ဝိက္ခိတ္တစိတ်ဟူသည် သမ္မောဟံ ဖြစ်နေသော စိတ်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “သမ္မောဟံ ကတွာ” ဟု ဖွင့်သည်။

ပဝါရဏာ သင်္ဂဟကထာ

အညဘရော ဖါသုဝိဟာရောတိ-ကား၊ တရုဏသမထောဝါ- နသော သမထ သည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ (အဓိဂတော-ရအပ်သည်။) တရုဏဝိပဿနာ ဝါ-နသော ဝိပဿနာသည်သော်၎င်း၊ ဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ (အဓိဂတာ - သည်၊ ဟောတိ-၌စပ်။) [ဖါသုဝိဟာရ၏ သရုပ်ကို တရုဏသမထ၊ တရုဏဝိပဿနာ ဟု ပြသည်။ “ဖါသု+ဝိဟာရတိ ဧတေနာတိ ဖါသုဝိဟာရော” ဟု ပြု၊ ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်း ဖြစ်သော နသော သမထ၊ နသောဝိပဿနာ- ဟူလို၊ ဤသို့ ဖါသု ဝိဟာရ၏သရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် “တရုဏဝိပဿနော” ဟုပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ရှိသည် မှာ မကောင်း၊] ပရိဗာဟိရာဘဝိဿာမာတိ-ကား၊ အနိဗဒ္ဓရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာ ဒိ ဘာဝနာ - မမြဲသော ညဉ့်နေရာ၊ နေနေရာစသည်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝါဆိုရာ အရပ်မှ တပါးသော အရပ်သို့ ရောက်သည့်အတွက် နေရာအတည် တကျ မရခြင်းကြောင့်၊ အာဒိဖြင့် အနိဗဒ္ဓ စက်မနစသည်ကို ယူ၊] ဘာဝနာန ယောဂံ-အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာကို၊ သမ္မာဒေတုံ- ပြီးစီးစေခြင်းငှါ၊ အသ က္ကောန္တာ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗာဟိရာ-သမထဝိပဿနာမှ ပြင်ပတို့ သည်၊ ဘဝိဿာမ- ဖြစ်ကြရကုန်လိမ့်မည်၊ သဗ္ဗေဟေဝ ကေဇ္ဈံ သန္နိပတိတဗ္ဗန္တိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ဆန္ဒဒါနံ-ဆန္ဒပေးခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိပတိ - ပယ်မြစ် တော်မူ၏၊ [“သဗ္ဗေဟေဝ” ၌ ဝေဖြင့် အားလုံးစုရမည်၊ တပါးတလေမျှ ဆန္ဒ မပေးရ” ဟု ပယ်မြစ်သည်-ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ ဘိန္ဒဿ-ကွဲနေသော၊ သံဃဿ- ၏၊ သမဂ္ဂကရဏကာလေ- ညီညွတ်မှုကို ပြုရာအခါ၎င်း၊ (ဣတိ- ၌စပ်။) တိဏ ဝတ္ထာရက သမထေ-တိဏဝတ္ထာရက သမထ၎င်း၊ (ဤသမထ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သမထက္ခန္ဓက၌ တွေ့ရလတံ့။) ဣမသ္မိစ္ဆ ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ-ဤ ပဝါရဏာကို ချီးမြှောက်ရာ ဌာန၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ တီသု- ၃ ပါးကုန်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု- ဤဌာနတို့၌၊ ဆန္ဒ-ကို၊ ဒါတုံ-ငှါ၊ နဝန္တ တိ-မအပ်။

အယံ ပဝါရဏာသင်္ဂဟောနမ-ဤပဝါရဏာကို ချီးမြှောက်ခြင်း မည်သည်ကို၊ (နဒါဘဗ္ဗော-၌ စပ်။) ဝိသဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာနံ - စွန့်လွှတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းရှိသော ရဟန်းတို့အား၎င်း၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်း အားမထုတ်သော ရဟန်းတို့အား၎င်း၊) ထာမ ဂဘသမထဝိပဿနာနံ - အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော သမထဝိပဿနာရှိသော ရဟန်းတို့အား၎င်း၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်၍ အလွန် သမထဝိပဿနာ တိုးတက် နေသော၊ တရားပေါက်လှခါနီး ဖြစ်သော ရဟန်းတို့အား၎င်း၊) သောတာပန္နာဒိ နဉ္စ-သောတာပန် အစရှိသော ရဟန်းတော်တို့အား၎င်း၊ န ဒါတဗ္ဗော - မပေး ထိုက်၊ ပန - အန္တယ၊ တရုဏသမထဝိပဿနာ လာဘိနာ - နသော သမထ ဝိပဿနာကို ခြင်းရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗဝါ-အလုံးစုံတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တာ- ဖြစ်စေကုန်၊ ဥပနာဝါ-ထက်ဝက်တို့သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တာ)၊ (တရုဏသမထ

ဝိပဿနာလာဘီ-သော၊) ကေပုဂ္ဂလောဝါ- တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊
 (ဟောတု-စေ၊) ကေဿပိ- တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊
 ဒါတဗ္ဗောယေဝ- သည်သာ၊ ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊
 အန္တောဝဿ - ဝါ၏ အတွင်း၌၊ ပရိဟာရောဝ - အစောင့် အရှောက်ကဲ့သို့၊
 ဟောတိ၊ အာဂန္တုကာ-အာဂန္တုက ရဟန်းတို့သည်၊ တေသံ-ထို ပဝါရဏာ
 သင်္ဂဟရပြီးသောရဟန်းတို့၏၊ သေနာသနံ-ယူထားအပ်ပြီးသော ကျောင်း အိပ်ရာ
 နေရာကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှါ၊ နလဘန္တိ-မရကုန်၊ တေဟိပိ-ထိုပဝါရဏာ
 သင်္ဂဟရထားသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဆိန္ဒဝဿဟိ-ပြတ်သော ဝါရှိသော
 ရဟန်းတို့သည်၊ နဘဝိတဗ္ဗံ - မဖြစ်ရာ၊ (နဂိုရ်ကလည်း ဝါမပြတ်ခဲ့ရ၊ သတ္တာဟ
 ကရဏီယမရှိဘဲလည်း မသွားရ၊) ပန-အနွယ်၊ ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာပြုပြီး၍၊
 အန္တရာပိ-တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ မရောက်မီအကြား၌လည်း၊ စာရိကံ-ဒေသ
 စာရိကို၊ ပတ္တမိတုံ-ဖဲသွားခြင်းငှါ၊ လဘန္တိ-နစ်၊ ဣတိ(ဣမဿ အတ္တဿ)-ဤ
 အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ- ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ တေဟိ စေ ဘိက္ခဝေတိ
 အာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော
 ဝတ္ထုတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှား
 သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပဝါရဏာက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

x x x x x x x

ပရိဟာရောစ ဟောတိ၊ ။ပဝါရဏာသင်္ဂဟကိုမပြုလျှင် ဝါပအချိန်၌ ရောက်နေ
 စရာရှိသော်လည်း၊ ပဝါရဏာသင်္ဂဟကို ပြုထားသည့်အတွက် ဝါတွင်း၌ကဲ့သို့ အားလုံး
 အစောင့်အရှောက်ရသည် - ဟူလို၊ သတ္တာဟကိစ္စမရှိဘဲ မသွားရ၊ ဝါတွင်း၌နေဘို့ရန်
 ယူထားသော သေနာသနကို ရခြေရနေသည်၊ ထို ယူအပ်ပြီးသောသေနာသနကို အခြား
 ကျောင်းတိုက်၌ ဝါကျွတ်၍လာသော ဝါတော် (၆၀) ရပြီးသော အာဂန္တုကပုဂ္ဂိုလ်
 ကြီးတို့အားသော်မှ ဖယ်၍ပေးဘွယ်မလို၊ ထိုပရိဟာရကိုပြုလို၍ အာဂန္တုက စသည်ကို
 မိန့်သည်၊ [အာဂန္တုကာ၊ ပေ၊ န လဘန္တိတိ သစေပိ သဋ္ဌိဝဿဘိက္ခူ အာဂန္တုန္တိ၊
 တေသံ သေနာသနံ ဂဟေတုံ န လဘန္တိ၊ - သာရတ္ထ။]

ပဝါရေတွာ၊ ပေ၊ လဘန္တိ။ ။“ပဝါရဏာပြုပြီး၍”ဟူရာ၌ သီတင်းကျွတ်လပြည့်
 နေ၌ ပဝါရဏာပြုခြင်းကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်မတိုင်မီ အကြား
 ကလ တရက်ရက်၌လည်း တိုက်သံသာ စည်းဝေး၍ ပဝါရဏာပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်
 ပါဠိတော်၌ “တေဟိ စေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုဟိ ကတေ ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ အညတရော
 ပေ၊ သော ဝေမဿ ဝစနိယော၊ သာဓိာဝုသော ပဝါရေတွာ ဂစ္ဆာဟိတိ” ဟု မိန့်
 တော်မူသည်။ [ပဝါရဏာသင်္ဂဟေ ကတေ အန္တရာ ပတ္တမိတုကာမာ သံသံ သန္ဓိပါတေ
 တွာ ပဝါရေတုံ လဘန္တိ၊ - သာရတ္ထ။]

စမ္မက္ခန္ဓကအဖွင့်

[သားရေနှင့်စပ်၍ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း။]

သောဏကောဠိဝိသ ဝတ္ထုကထာ

စမ္မက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဣဿရိယာဓိပစ္စန္ဒိ-ကား၊ ဣဿရဘာဝေနစ-အစိုးရသူ၏ အဖြစ်နှင့်၎င်း၊ အဓိပတိဘာဝေနစ-အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်နှင့်၎င်း၊ သမန္တာဂတံ-ပြည့်စုံသော၊ ရဇ္ဇန္တိ-ကား၊ ရာဇဘာဝံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- တနည်း၊ ရညာ-မင်းသည်၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ - ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ (ကာရေတိ၌စပ်၊) သောဏောနာမ ကောဠိဝိသောတိ ဣတ္ထ-၌၊ သောဏောတိ-ကား၊ တဿ-ထို သဌေးသား၏၊ နာမံ- အမည်တည်း၊ ကောဠိဝိသောတိ - ကား၊ (တဿ - ထို သဌေးသား၏၊) ဂေါတ္တံ-အနွယ်တည်း၊ ပါဒတလေသု လောမာနီတိ-ကား၊ ရတ္ထေသု-နိမြန်းကုန်

x x x x x x x x

ဣဿရိယာဓိ ပစ္စံ။ ။ [အချို့စာအုပ်၌ “ဣဿရဓိပစ္စံ”ဟု ရှိ၏။ နောက်အဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ဣဿရိယာဓိပစ္စံ” ဟု ရှိသင့်၏။ ယောဇနာ၌လည်း “ဣဿရိယာဓိပစ္စံ” ဟုပင် ရှိသည်။] သက္ကတ၌ အစိုးရခြင်းအနက်ဟော “ဤသ” ဓာတ်နောင် ဝရစ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော “ဤသုရ” ပုဒ်သည် ပဋိစ္စိ ဝအစား သ်လာ၊ ဤကို ရဿပြု၍ “ဣဿရ” ဟု ဖြစ်၏။ “ဣဿရဿ + ဘာဝေါ - အစိုး ရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူး စည်းစိမ်သည်။ ဣဿရိယံ” မည်၏။ ထို့ကြောင့် “ဣဿရဘာဝေန” ဟု ဖွင့်သည်။ “အဓိပတိ နော-အကြီးအကဲ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဩဇာအာဏာသည်။ အာဓိပစ္စံ” မည်၏။ ထို့ကြောင့် “အဓိပတိဘာဝေန” ဟု ဖွင့်သည်။ ထို ၂ ပုဒ်ကို ဒွန်သမာသံ တွဲပြီး နောက် သမန္တာဂတံကို ကြည့်၍ အဿတ္ထိတဗ္ဗိတ် ဆင့်ပါ။ သို့မှ ရဇ္ဇံနှင့် အရတုမည်။ [ယောဇနာ၌ကား “သမန္တာဂတံ” ပုဒ် အကြေကြိ၏။]

ရဇ္ဇံ ။ ။ ရညောနောင် ပဌမနည်းအလို ဘာဝအနက်၌၊ ဒုတိယနည်းအလို “ရညော+ကမ္ပံ” ဟု ပြု၍ ကမ္မအနက်၌ ကုပစ္စည်းဖြင့် “ရဇ္ဇံ” ဟု ပြီး၏။ “ရာဇဘာဝ-ရှင်ဘုရင်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ” ဟုသည် တိုင်းသူပြည်သား လူအများက ဘုရင်မြှောက်မှု၊ အရှိအသေပေးမှု၊ အခွန်ဆက်မှု စသည်တည်း၊ ဤနည်း၌ “ရဇ္ဇံ- မင်း၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဘုရင်မြှောက်မှု စသည်ကို၊ ကာရေတိ- တိုင်းသူပြည်သား လူအများကို ပြုစေ၏။” ဟု ပေးပါ။ နောက်နည်း၌ “ရှင်ဘုရင်၏ ပြုထိုက်သောကိစ္စ” ဟုသည် အုပ်စိုးမှု၊ တရားစီရင်မှု၊ ဩဝါဒပေးမှုစသော ကိစ္စများတည်း။ “ရဇ္ဇံ-မင်း ၏ အမှုကိစ္စကို၊ ကာရေတိ-ပြု၏” ဟု အနက်ပေးပါ။ ကာရေ၌ ဧကပစ္စည်းလည်း ကာရိတ်မဟုတ် စုရာဒိ ဧကပစ္စည်းတည်း။ [အဘယာရာမဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်၊ ခါဒိ-၁၅ သုတ် နိဿယ ကိုမှီးသည်။ နောက်နည်း၌ “ရညော+ကမ္ပံ” ဟု ဣဒံဘိတ်လည်း ယောဇနာ ပြု၏။]

ဝေါတ္ထံ ။ ။ ဤ၌ အနွယ်ကို အကြောင်းပြု၍ “ကောဠိဝိသ” မည်၏-ဟု ဖွင့်သည်။ အပါဝါနိ၌ကား ပွေးစွားပြီးရာခဏ၌ အဘ သဌေးက ကုဇေ ၂၀ သောဥစ္စာကို နို့တိုက်

သော၊ ပါဒဘလေသု-ခြေဖဝါး အပြင်တို့၌၊ သုခုမာနိ- သိမ်မွေ့ကုန်သော၊ အဉ္စန
 ဝဏ္ဏာနိ- မျက်စင်းညိုအဆင်း ရှိကုန်သော၊ ကမ္မစိတ္တိကတာနိ - ကံသည် ဆန်း
 ကြယ်စွာ ပြုအပ်ကုန်သော၊ လောမာနိ- အမွှေးတို့သည်၊ ဇာတာနိ- ပေါက်ကုန်
 သည်၊ ဟောန္တိ - န်၏၊ ကိရ- ချဲ့၊ သော - ထို သောဏသဌေးသားသည်၊ ပုဗ္ဗ-
 ရှေး၌၊ အသိတိ သဟဿာနံ- ရှစ်သောင်းကုန်သော၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ ဇေဋ္ဌ ပုရိ
 သော-အကြီးအကဲ ယောက်ျားသည်၊ ဟုတ္တာ- ရှိ၊ တေဟိ- ထို ရှစ်သောင်းသော
 ယောက်ျားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ -
 သီတင်းသုံးတော်မူရာ အရပ်၌၊ ပဏ္ဏသာလံ - သစ်ရွက်ကျောင်းကို၊ ကတ္တာ - ရှိ၊
 အတ္တနော-၏၊ သဿိရိကံ- အသရေရှိသော၊ ဥဏ္ဏပါဝါရဏံ-သားမွေး အပေါ်ခြံ
 ကို၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ၏၊ ပါဒေဟိ- ခြေတို့ဖြင့်၊ အတ္တမနဋ္ဌာနေ - နင်းရာအရပ်၌၊
 ပါဒပုဉ္ဇနိကံ-ခြေသုတ်အဝတ်ကို၊ ကတ္တာ-ရှိ၊ ထပေသိ-ထားပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တေ
 မာသံ-ဝါတွင်း ၃ လပတ်လုံး၊ သဗ္ဗေဝ - အလုံးစုံသော ယောက်ျားတို့သည်ပင်၊
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိံ သု-ပြုစု လုပ်ကျွေးကြကုန်ပြီ၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ငြီးကား၊
 တဿစ - ထို သောဏသဌေးသား၏၎င်း၊ တေသဉ္စ အသိတိယာ ဂါမိကသဟ
 သာနံ-ထို ရှစ်သောင်းသော ရွာသူကြီးတို့၏၎င်း၊ ပုဗ္ဗယောဂေါ-ရှေး၌ အားထုတ်
 အပ်သော ကောင်းမှုတည်း။

အသိတိ ဂါမိကသဟဿာနိတိ - ကား၊ တေသုဂါမေသု- ထိုရွာတို့၌၊ ဝသ
 န္တာနံ - နေကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ - အမျိုးသားတို့၏၊ အသိတိ သဟဿာနိ -
 ရှစ်သောင်းသော ရွာသူကြီးတို့ကို၊ (သန္ဓိပါတာပေတွာ ဌ်စပ်၊) ကေနစိဒေဝ

× × × × × × × × ×
 ဘို့ရန် နို့ဘိုးလက်ဖွဲ့သောကြောင့် “ကောဠိဝိသ” ဟု ဆိုလိုလျက် “စတ္တဝါဠိ” မှ “စတ္တ
 ဝါဠိ” ဖြစ်သကဲ့သို့ ဇူကို ဇူပြု၍ ကောဠိဝိသ အမည်ရကြောင်းကို မိန့်ဆိုလေသည်။

ဇာတပုတ္တဿ မေ သုတ္တာ , ပိတု ဆန္ဓော အယံ အဟု၊
 ဒဒါမဟံ ကုမာရဿ, ဝိသကောဠိ အနုနကာ။

ဥဏ္ဏပါဝါရဏံ ။ ။ ဝါဂွမ်းကို ၂ ဘက်ချောရက်ထားသော အပေါ်ခြံလည်း
 ရှိသောကြောင့် ထို ကပ္ပိသပါဝါရကို တားမြစ်ခြင်းငှါ “ဥဏ္ဏ” ဟု ဝိသေသနပြုရသည်၊
 ယခုအခါ သိုးမွေးဖြင့် ၂ ဘက်ချောရက်အပ်သော ခြံထည်မျိုးကို “ဥဏ္ဏပါဝါရ” ဟု
 ခေါ်သည်၊ [ပုဉ္ဇတံ အနေနာတိ ပုဉ္ဇနံ၊ ပါဒဿ + ပုဉ္ဇနံ ပါဒပုဉ္ဇနံ၊ ပါဒပုဉ္ဇနနောင်
 သုတ္တံ ဣကပစ္စည်းသက်၍ “ပါဒပုဉ္ဇနိကံ” ဟု ဖြစ်၏၊ ယောဇနာ၌ကား “ပါဒပုဉ္ဇ
 နိယံ” မှ ယကို ကပြ- ဟု ကြံသည်။]

ကေနစိဒေဝ။ ။ အခြားနေရာ၌ “ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန” ဟု လာလျှင် ဝေ
 သည် အဝဓာရဏတ္ထတည်း၊ ဤကား “ကေနစိ + ဣဝ ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ “ဥပမတ္ထ ဣဝ
 သဒ္ဓါ” ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ကရဏီယေနဝိယ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “သူ၏ခြေဖဝါးကို
 ကြည့်လိုသောကိစ္စမှတစ်ပါး အခြားကိစ္စ မရှိသော်လည်း ရှိသကဲ့သို့ ထင်အောင် တမန်
 စေလွှတ်သည်” ဟုလို။

ကရဏီယေနာတိ-ကား၊ ကေနစိ - တစုံတခုသော၊ ကရဏီယေနဝိယ - ပြုဘွယ်
 ကိစ္စကြောင့်ကဲ့သို့၊ (ဒူတံ ပါဟေသိဉ္စစပ်၊) ပန - ဆက်၊ အဿ - ထို ဗိမ္ဗိသာရ
 မင်း၏၊ တဿ-ထို သောဏသဌေးသားကို၊ ဒဿနာ-ကြည့်လိုခြင်းကို၊ အညတြ-
 ကြင်၍၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ကရဏီယံ-ပြုဘွယ်ကိစ္စသည်၊ န အတ္ထိ- မရှိ၊ ရာဇာ-သည်၊
 တာနိပိ အသီတိ ကုလပုတ္တ သဟဿာနိ- ထို ရှစ်သောင်းသော အမျိုးသားတို့ကို
 လည်း၊ သန္ဓိပါတာပေန္တော- စည်းဝေးစေလသော်၊ ဧဝံ- ဤသို့ စည်းဝေးရလျှင်၊
 အပရိသက်န္တော-မရွံ့မကြောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သောဏော-သောဏသည်၊
 အာဂမိဿတိ-လာလတံ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သန္ဓိပါတာပေသိ ကိရ- စည်းဝေး
 စေတတ်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေ အတ္ထေတိ-ကား၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိနိ-လယ်ထွန်ခြင်း ကုန်ရောင်း
 ခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ကတ္တဗ္ဗာနိ - ပြုထိုက်ကုန်၏၊
 မာတာပိတရော - မိဘတို့ကို၊ ဓမ္မေန - ဖြင့်၊ ပေါသေတဗ္ဗာ - မွေးမြူထိုက်ကုန်၏၊
 ဣတိ ဝေမာဒိနာ-သော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ဣဓလောကဟိတေ-ဤလောက၏
 စီးပွား ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္ထေ - စီးပွားတို့ကို၊ အနုသာသိတွာ - သွန်သင်ပြီး၍၊
 (ဥယျောဇေသိ-ပြန်လွှတ်ပြီ၊ ဉ္စစပ်၊)သောနော ဘဂဝါတိ-ကား၊ အမှာကံ တို့၏၊
 သောဘဂဝါ - ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တုမေ - သင်တို့ကို၊ သမ္မရာယိကေ-
 တမလွန်ဘဝ၌ယှဉ်ကုန်သော၊ အတ္ထေ-စီးပွားတို့ကို၊ အနုသာသိဿတိ-သွန်သင်
 တော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ဘဂဝန္တံ ပဋိဝေဒေမိတိ- ကား၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ ဇာနာပေမိ - သိစေသေး၏၊
 (သိဘျီရန်လျှောက်ထားသေး၏၊ “တာဝ-ထိုလျှောက်ထားရာ ကာလတိုင်အောင်၊
 ဣဓေဝ-ဤအရပ်၌ပင်၊ ဟောထ-ဖြစ်ရစ်ကြကုန်” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ပါဠိကာ
 ယ နိမုဇ္ဈိတွာတိ-ကား၊ သောပါနဿ-စောင်းတန်းလှေခါး၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်
 ဖြစ်သော၊ (ခြေရင်းဖြစ်သော၊) အခုစန္ဒပါသာဏေ- လထက်ဝက် သဏ္ဍာန်

x x x x x x x x +

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေ အတ္ထေ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကပုန် , သမ္မရာယိကပုန်တို့၏ ဝစနတ္ထကို ပ’ရာဇိ
 ကဏ် သမယပုန်အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ထိုဒိဋ္ဌဓမ္မိကပုန်၏အရ “ဟိတ” ကို အရကောခံရကြောင်း
 ကိုလည်း ပြခဲ့၏၊ ဟိတနှင့် အတ္ထလည်း အရတူ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဣဓ လောကဟိတေ
 အတ္ထေ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [ယောဇနာ၌ကား “ ဣကသဌေပါ ဟိတတ္ထေ ပဝတ္ထော ” ဟု
 ဖွင့်လေသည်။]

အခုစန္ဒပါသာဏေ ။ ပါဠိကာသဒ္ဓါသည် လှေခါးဥျား၌ ခင်းထားအပ်သော
 လထက်ဝက် သဏ္ဍာန်ရှိသော ကျောက်ဖျာကို ဟောသော ရုဋ္ဌိသဒ္ဓါတည်း၊ အဘိဓာန်
 (၂၂၀)၊ နဂိုရ်က အပိုင် ဖြစ်သော ကျောက်ဖျာ၏ တဝက်ကို လှေခါးထိပ်အရင်း၌
 သွင်း၍ လှေခါးခုံ လုပ်ထားသောကြောင့် တဝက်သာ ပေါ်နေရကား လထက်ဝက်နှင့်
 တူနေသည်၊ [သောပါဏပူဇေ ဥပမံ အန္တော ပဝေသေတွာ ထပိတေ အခုပါသာ
 ဏော-ပိမတိ။]

ရှိသော ကျောက်ဖျာ၌၊ နိမုဇ္ဈိတွာ - ၎င်းလျှိုး၍၊ ယဿဒါနိ၊ ပေ၊ မညတိတိ-
 ကား၊ တေသံ-ထို ရှစ်သောင်းသောရွားသူကြီးတို့၏၊ ယဿ ဟိတကိရိယတ္ထဿ-
 အကြင်စီးပွားကိုပြုခြင်းဟူသောကိစ္စ၏၊ ကာလံ-အချိန်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဇာနာ
 တိ- သိတော်မူ၏၊ (တံ ဟိတကိရိယတ္ထံ - ထို စီးပွားကို ပြုခြင်းဟူသောကိစ္စကို၊
 က-ရာတု-ပြုတော်မူပါ၊ ဤသို့ နိယမဝါကျကိုထည့်ပေးပါ။) ဝိဟာရပစ္စာယာယ
 န္တိ- ကား၊ ဝိဟာရပစ္စန္တေ - ကျောင်း၏ အစွန်ဖြစ်သော၊ ဆာယာယံ - အရိပ်၌၊
 (အာသနံ ပညပေဟိ-၌စပ်။) [ပစ္စာယာယံ၌ ပသည် ပစ္စန္တ အနက်ဟောတည်း။]
 သမန္တာဟရန္တိတိ- ကား၊ ပသာဒဝသေန- ကြည်ညိုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုနပျုနံ-
 အထပ်ထပ်၊ မနသိ - ၌၊ ကရောန္တိ - ပြုကြကုန်၏၊ (စိတ်ဝင်စားကြကုန်၏။)
 ဘိယျောသော မတ္တာယာတိ- ကား၊ မတ္တာယ - အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျော
 သော-လွန်စွာ၊ ပုန-တဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ ဝိသိဋ္ဌတရံ-သာ၍ထူးခြားသော၊ (ဣဒ္ဓိ
 ပါဠိတရိယံ-တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊) ဒဿေဟိ-ပြုလော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အန္တရ
 ဓာယတိတိ-ကား၊ အဒဿနံ-မမြင်ရခြင်းသည်၊ ဟောတိ။

x x x x x x x x x

ယဿ၊ ပေ၊ မညတိ။ ။ ဤဝါကျသည် ရှေးခေတ်က တစုံတခုကိစ္စကို တိုက်တွန်း
 ရာ၌ သုံးစွဲအပ်သော ပေါရာဏပါဠိဝါကျတည်း။ “ယဿ” ၏ အနက်ကို အရာအား
 လျော်စွာ စွဲ၍ “တံကရောဟိ(ကရောတု)” စသည်ဖြင့် နိယမဝါကျထည့်ရသည်။ ဤနေ
 ရာ၌ “သမ္ပရာယိကေ အတ္ထေ အနုသာသိဿတိ” ဟူသော ရှေ့စကားနှင့် လိုက်လျော
 အောင် ယဿ၏ စွဲနက်ကို “ဟိတကိရိယတ္ထဿ” ဟု ဖွင့်သည်။ [ယောဇနာ၌ တနည်း
 ဖွင့်လေသေး၏။]

သမန္တာဟရန္တိ။ ။ သံ + အနု + အာဟရန္တိ၊ အရှင်သာဂတ၏ တန်ခိုးကို မြင်ရ၍
 ကြည်ညိုသောကြောင့် စိတ်ကို (အရှင်သာဂတဆီသို့) “သံ - ကြည်ညိုသော အားဖြင့်
 ကောင်းစွာ၊ အနု-အဖန်ဖန် + အာဟရန္တိ - ဆောင်ကြကုန်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။
 ထို့ကြောင့် “ပသာဒ၊ ပေ၊ မနသိကရောန္တိ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက် ဖွင့်သည်။ အရှင်သာဂတ
 အပေါ်၌ စိတ်ဝင်စားနေကြသည်-ဟူလို၊ [ယောဇနာ၌ “သမ္ပနာဟရန္တိပါဠိကို ယူ၍
 (“သံ + မနံ + အာဟရန္တိ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပြီးလျှင်) “သံ ပုနပျုနံ + မနံ + သာဂတံ အဘိမုခံ
 ဟရန္တိ” ဟု သဒ္ဒတ္ထ၎င်း၊ “ပသာဒဝသေန” ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ကောဓဝသေနကို
 တားမြစ်သည် ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်၎င်း ဖွင့်၏။]

ဘိယျောသော မတ္တာယ။ ။ “ဘိယျောသော၊ ပေ၊ ဒဿေဟိတိ အတ္ထော” ဟု
 အဓိပ္ပါယ်နက်ဖွင့်၏။ “တန်ခိုးကိုပြု၍ အရှင်သာဂတကို ကြည်ညိုနေကြသော လူတို့အား
 နောက်ထပ်တိုး၍ တန်ခိုးပြုလော” ဟု တိုက်တွန်းတော်မူသော ဘုရားရှင်၏ စကား
 တော်တည်း။ [ဘိယျောသော မတ္တာယ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို မောဂ္ဂလ္လာန်- ၂ ကဏ္ဍ၊
 ၂၅ သုတ် အဖွင့်ကို၎င်း၊ ကစ္စည်းဘာသာဒီကာ၌ သမာသံ - သမ္ပဒါန်ခဏ်းကို၎င်း
 ကြည့်ပါလေ။]

သောဏဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ

လောဟိတေန ဖုဋ္ဌော ဟောတီတိ-ကား၊ လောဟိတေန-သွေးသည်။ မက္ခိ ဟော - လိမ်းကျံအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဂဝါယာတနန္တိ - ကား၊ ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ ဂါဝေါ-နွားတို့ကို၊ ဟညန္တိ-သတ်အပ်ကုန်၏။ တာဒိသော- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။(ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝိဏာယ - စောင်း၏။ တန္တိဿရေ- ညှို့၏ အသံ၌၊ ကုသလတာနာမ - ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်မည်သည်။ ဝိဏာယ- စောင်းကို၊ ဝါဒနကုသလတာ-တီးခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်တည်း။ ဝိဏာယ

x x x x x x x x x

လောဟိတေန ဖုဋ္ဌော။ ။စာအုပ်တိုင်း “ဖုဋ္ဌော” ဟုချည်း ရှိ၏။ “ပြန်နံ” ဟုလည်း ပေးကြ၏။ ဖုဋ္ဌဇာတ်သည် ဝိကသန၊ ဘေဒန (ပွင့်ခြင်း၊ ဖောက်ခွဲခြင်း) အနက်ကိုသာ ဟော၏။ ယောဇနာ၌ ဖုရဇာတ်ကြီး၌ “ ဖုရတိ ဝိပုရတိ ဗျာပေတီတိ ဖုဋ္ဌော” ဟု ပြု၏။ ထိုအလို “လောဟိတေန-သွေးဖြင့်၊ ဖုဋ္ဌော- ပြန်နံသည်” ဟု ပေး၊ ဖုရဇာတ်၏ ဗျာပန အနက်ကိုလည်း မတွေ့ရ။ ထို့ကြောင့် ဖုဋ္ဌော-နေရာဝယ် “ဖုဋ္ဌော” ဟု မူလပါဌ်ဖြစ်လေ ရောသလားဟု စဉ်းစားမိ၏။ ထိုသို့ ရှိမှလည်း “ မက္ခိတော ” ဟူသော ကမ္မရုပ်ဖြင့် အဓိပ္ပါယ်အဖွင့်နှင့် ညီညွတ်မည်။ ပါရာဇိကဏ် တတိယ ဈာန်အခန်း၌ ထို မူကွဲမျိုး ရှိခဲ့သည်။

ဂဝါယာတနံ။ ။အာဟညန္တိ ဣတ္ထာတိ အာသာတနံ - သတ်ဖြတ်အပ်ရာ အရပ်၊ ဂုန္တံ + အာသာတနံ ဂဝါယာတနံ၊ အရှင်သေဏဿည် ကြိန်သွားလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်း ကြိုးစားသောအခါ မူလက အလွန်နုနယ်သော ခြေဖဝါးတို့သည် ကွဲကုန်၏။ ခြေဖဝါး ဖြင့် မသွားနိုင်သောအခါ လေးဘက်ထောက်၍ ကြိန်သွားလျက် တရားအားထုတ် ပြန်၏။ ထိုအခါ ဒူးပုဆစ်ရော လက် ၂ ဖက်ပါ ကွဲကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကြိန်တလျှောက် လုံး သွေးလူးနေသည်မှာ နွားသတ်ရာ သန့်ခြင်းကဲ့သို့ အမြင်မကောင်း ဖြစ်နေတော့ သတတ်။ [ဆက္ကအင်္ဂုတ္တိရိ အဋ္ဌကထာ။]

ဝိဏာယ၊ ပေ၊ ကုသလတာ။ ။စာအုပ်တိုင်း ပါဌ်အမျိုး မျိုးရှိ၏။ ဝိကသ် “ဝိဏာယ တန္တိဿရေ ကုသလတာနာမ ဝိဏာယ ဝါဒန ကုသလတာ” ဟု ရှိ၏။ ဝိကပါဌ်သည် အဋ္ဌကထာ၌ ရောက်နေသောကြောင့် ထိုပါဌ်အတိုင်း ရှိစေ၊ တန္တိ သဒ္ဒါသည် ဂုဏ (စောင်းကြိုး၊ စောင်းညှို့) အနက်ကို ဟော၏။ ပါဌ်တော်၌ “ ကုသလော တံ၊ ပေ၊ တန္တိဿရေ ” ဟု ရှိ၏။ နှ့် ပါဌ်တော်မှ ဝိဏာယတန္တိဿရေ ကုသလောကိုယူ၍ ကုသလ အဖြစ် (ကျွမ်းကျင်ပုံ) ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ ဝိဏာယ တန္တိဿရေ ကုသလတာ နာမ ဝိဏာယ ဝါဒန ကုသလတာ ” ဟု ဖွင့်သည်။ [“ ဝိဏာဝါဒန ကုသလော ” ဟု စာအုပ်တိုင်း ရှိ၏။ ယောဇနာ၌လည်း ဖွင့်၏။ စဉ်းစားပါ။]

မှတ်ချက် ။ ။ ဤအဖွင့်မှစ၍ နောက် လာမည့်အဖွင့်များသည် ဤ အဋ္ဌကထာ၏ မှုရင်းမဟုတ်၊ ဝိကာမှ (သို့မဟုတ်) ဤ သုတ်ပါဌ်တော်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ဆက္ကအင်္ဂုတ္တိရိ ဒုတိယပဏ္ဍာသက မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာမှ ယူထားသော အဖွင့်များသာ ဖြစ်သည်-ဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ သုတ္တတ္ထောပန သုတ္တသံဝဏ္ဏနာတောယေဝ ဂဟေ တဗ္ဗော ” ဟု ဆိုလိမ့်မည်။

တန္တိယရေတိ - ကား၊ ဝိဏာယ - ၏၊ တန္တိယာ - ညှို့၏၊ သရေ - အသံ၌၊
 (ကုသလော-ကျမ်းကျင်သည်မဟုတ်လော၊ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အစွာယတာတိ-
 ကား၊ အတိအာယတာ- အလွန် ဆွဲဆန်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ- အလွန် တင်းကုန်
 သည်၊ ခရမုစ္ဆိတာ-မာမာခက်ခက် တီးအပ်ကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)၊ သရဝတီတိ-
 ကား၊ သရသမ္ပန္နာ-အသံနှင့်ပြည့်စုံသည်၎င်း၊ [ဝန္တုပစ္စည်း၏ ပသံသာအနက်ကို
 ဖွင့်သည်။] ကမ္မညာတိ-ကား၊ ကမ္မက္ခမာ-တီးခြင်း အမှု၌ ခံသည်၎င်း၊ ဝါ-တီး၍
 ကောင်းသည်၎င်း၊ (ဟောတိ၊) [ခမအနက်၌ ဣပစ္စည်း , န အက္ခရာလာ၍
 ကမ္မညံပြီးသည်-ဟု ပြသည်၊ ယောဇနာ၌ ဥ ပစ္စည်း ဟု ဆို၏။] အတိသိထိလာ
 တိ-ကား၊ မန္တမုစ္ဆိတာ - ပြောညံ့စွာ တီးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သမေ
 ဂုဏေ ပတိဋ္ဌိတာတိ-ကား၊ မဇ္ဈိမေ-အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ သရေ-အသံ၌၊
 ထပေတွာ-ထား၍၊ မုစ္ဆိတာ-တီးအပ်ကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)။

ဝိရိယသမထံ အဓိဋ္ဌဟာတိ - ကား၊ ဝိရိယ သမ္ပယုတ္တသမထံ - ဝိရိယနှင့်
 ယှဉ်သော သမာဓိကို၊ အဓိဋ္ဌာဟိ-ဆောက်တည်လော၊ ဝိရိယံ-ကို၊ သမထေန-

* * * + * * *

အစွာယတာ။ ။ဝိဏာယ တန္တိယော အစွာယတာ၏ အဖွင့်တည်း၊ အာယတာ၌
 အာပုဗ္ဗ ယမုဓာတ်သည် ဒီဃိဘာဝ (ရှည်လျားသည်၏အဖြစ် , ရှည်အောင် ဆွဲဆန်
 ခြင်း၊) အနက်ဟောတည်း၊ လျော့နေသောစောင်းကြိုးကို တင်းအောင် ပြုလိုက်သော
 အခါ အနည်းငယ်ရှည်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် “အစွာယတာ” ၌ “အလွန် တင်းကုန်သည်”
 ဟု ဝေါဟာရတ္ထဖြစ်၏၊ ခရမုစ္ဆိတာကား အဓိပ္ပါယ်တ္ထတည်း။

ခရမုစ္ဆိတာ။ ။ မုစ္ဆိတာကို အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ “ အနိမ့် အမြင့် အသံလွှတ်
 ခြင်း”ဟု ဆို၏၊ “သရေသု တေသု ပစ္စကေ, တိဿော တိဿော ဟိ မုစ္ဆိနာ”ဟူသော
 (၁၃၅) အဘိဓာန်ကြည့်ပါ၊ ထို၌ တိဿော တိဿော မုစ္ဆိနာဟူသည် အသံ၏ အနိမ့်,
 အမြင့်, အလတ် ၃ မျိုး လွှတ်ခြင်းတည်း၊ ဤနေရာ၌ “တန္တိယော+မုစ္ဆိတာ”ဟု တန္တိနှင့်
 အရတူဖြစ်အောင် “ခရမုစ္ဆိတာ-မာမာ ခက်ခက် တီးအပ်ကုန်သည်”ဟု ပေးရသည်။

မန္တမုစ္ဆိတာ။ ။စာအုပ်တို၌ “မန္တမုစ္ဆိနာ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ဒီကာပါဠိ၌ “မန္တမုစ္ဆိ
 တာ” ဟု ရှိ၏၊ ဒီကာအတိုင်းရှိမှ ခရမုစ္ဆိတာနှင့် အသွားတူ၍ တန္တိယောနှင့်လည်း
 အရတူကောက်၍ လွယ်သည်၊ စောင်းကြိုးတို့က လျော့နေလျှင် အသံလည်း ပြောညံ့စွာ
 ဖြစ်နေသောကြောင့် “မန္တ”ဟု ဆိုသည်။

သမေဂုဏေ။ ။စောင်းညှို့ စောင်းကြိုး၏ မတင်းမလျော့ ဖြစ်ခြင်းကို “သမေ
 ဂုဏေ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အသံလည်း မမြင့် မနိမ့်ဘဲ အလယ်အလတ်သံ
 ဖြစ်သောကြောင့် “မဇ္ဈိမေ သရေ ထပေတွာ မုစ္ဆိတာ”ဟု အဓိပ္ပါယ်တ္ထ ဖွင့်သည်၊ [ဤ
 ပါဠိတော်ကို ထေခံ၍ အလယ် အလတ် ကြိုးစားခြင်းကို “မလျော့မတင်း, စောင်းကြိုး
 ငြင်းသို့”ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြရသည်။]

ဝိရိယသမထံ။ ။ “သမ္ပယုတ္တံ အလယ်ပုဒ်ကျေသည်” ဟု သိစေလို၍ “ဝိရိယ
 သမ္ပယုတ္တသမထံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒီကာ၌လည်း ဤအတိုင်းပင်ဖွင့်၏၊ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌ

သမထနှင့်၊ ယောဇေဟိ- ယှဉ်စေလော၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဣန္ဒြိယာနဉ္စ သမတံ ပဋိ
 ဝိဇ္ဈာတိ - ကား၊ သဒ္ဓါဒီနံ - သဒ္ဓါအစရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနံ - ဣန္ဒြေတို့၏၊
 သမတံ-ညီမျှကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သမဘာဝံ-ညီမျှကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (“ပဋိ
 ဝိဇ္ဈာ- ထိုးထွင်း၍သိလော” ဝှစ်) တတ္ထ-ထို ဣန္ဒြေတို့တွင်၊ သဒ္ဓံ-သဒ္ဓါန္ဒြေကို၊
 ပညာယ-ပညိန္ဒြေနှင့်၎င်း၊ ပညဉ္စ - ပညိန္ဒြေကိုလည်း၊ သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓါန္ဒြေနှင့်၎င်း၊
 ဝိရိယံ-ဝိရိယိန္ဒြေကို၊ သမာဓိနာ- သမာဓိန္ဒြေနှင့်၎င်း၊ သမာဓိဉ္စ-သမာဓိ-န္ဒြေကို
 လည်း၊ ဝိရိယေန-ဝိရိယိန္ဒြေနှင့်၎င်း၊ ယောဇေယမာနော-ယှဉ်စေလျက်၊ ဣန္ဒြိယာ
 နံ- သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏၊ သမတံ - ညီမျှကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈာ -
 ထိုးထွင်း၍ သိလော၊ တတ္ထစ နိမိတ္တံ ဝဏ္ဏာဟိတိ - ကား၊ တသ္မိံ သမထေ - ထို
 သမာဓိသည်၊ သတိ- ဖြစ်လသော်၊ အာဒါသေ- ကြေးမုံ၌၊ (မှန်၌) မုခဗိဗ္ဗေန-
 မျက်နှာရိပ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ) ဣဝ-ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ ယေန နိမိတ္တေန-အကြင်
 နိမိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ တံ သမထနိမိတ္တံ-ထို သမထနိမိတ်ကို၎င်း၊ တံ
 ဝိပဿနာနိမိတ္တံ-ထို ဝိပဿနာနိမိတ်ကို၎င်း၊ တံ မဂ္ဂနိမိတ္တံ-ထို မဂ္ဂနိမိတ်ကို၎င်း၊

* * * * *

ကထာနိဒါန်း အရှင်အာနန္ဒာ၏ ရဟန်းဖြစ်ခင်းကား “ ဝိရိယသမတံ ” ဟု ရှိခဲ့၏။
 ထိုပုဒ်၏အနက်ကို ထိုအဖွင့်၌ ပြန်ရှုပါ။ [ဝိရိယ လွန်နေသော အရှင် သောဏအား
 ဝိရိယကိုလျော့၍ သမာဓိနှင့် ညီမျှအောင် ဆောက်တည်ဘို့ရန် တိုက်တွန်းသောအရာ
 ဖြစ်၍ “ဝိရိယသမတံ” ဟု ရှိခြင်းက ကောင်းစရာရှိသည်။] သို့သော် တတ္ထအရ သမထကို
 စွဲသောကြောင့် “ဝိရိယသမထံ အဓိဋ္ဌဟ” သည်ပင် ပါဠိတော်ပါဌ်ရင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဣန္ဒြိယာနံ သမတံ။ ။ သမာနံ - ညီမျှသော သဒ္ဓါန္ဒြေနှင့် ပညိန္ဒြေ , ဝိရိယိန္ဒြေနှင့်
 သမာဓိန္ဒြေတို့၏၊ ဘာဝေါ- တည်း၊ သမတာ- ဖြစ်၊ ဝါ-ညီမျှခြင်း၊ သဒ္ဓါမစစ်တော့
 ခင်မင်မှုဘဏှာ ဖြစ်နေတတ်၏၊ မုဒ္ဒပ္ပသန္တ (မကြည်ညိုထိုက်သည်ကို ကြည်ညိုတတ်
 သော) မောဟလည်း ဖြစ်တတ်၏၊ ပညာလွန်တော့ ပရိယာယ်မာယာ များနေတတ်၏၊
 (ကိုယ်တိုင်လျှမှ မဟုတ်ပါ၊ သူတပျိုးအလှူကို သ- ဝုခေါ်လျှင်လည်း အလှူဒါန ဖြစ်နိုင်
 ပါသည် - စသည်တည်း၊) ဝိရိယလွန်တော့ ဥဒ္ဓစ္စ, သမာဓိလွန်တော့ ကောသဇ္ဇ ဖြစ်
 တတ်၏၊ သတိကား ထို အလွန်အလျော့ကိစ္စတိုင်း၌ ပါဝင်နိုင်ရကား “သဗ္ဗတ္ထိကာ”
 တရားဖြစ်သည်။ [သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောကိစ္စ၌ + နိယုတ္တံ - ဖြစ်၏၊ ဣတိ သဗ္ဗတ္ထိကာ၊
 (တနည်း) သဗ္ဗေန- အလုံးစုံသော ထိန ဥဒ္ဓစ္စအဖို့တွင် ပါဝင်သောအားဖြင့် + အတ္ထယိ
 တဗ္ဗာ- အလိုရှိထိုက်၏၊ ဣတိ သဗ္ဗတ္ထိကာ၊ - အင်္ဂုတ္တိ၊ ရိဇ္ဇိကာ ဝိဂ္ဂဟ။]

တတ္ထစ နိမိတ္တံ။ ။ တတ္ထသည် လက္ခဏအနက်၌ ထပစ္စည်းတည်း-ဟု သိစေလို၍
 “ တသ္မိံ သမထေသတိ ” ဟု ဖွင့်ကြောင်းကို ယောဇနာဆို၏။ သို့သော် “ တသ္မိံ၊ ပေ၊
 ဥပ္ပဇ္ဇိကဉ္စ ” သည် သဘော အဓိပ္ပါယ်အဖွင့်သာဟု ထင်၏ “ သမထောဝ + နိမိတ္တံ
 သမထနိမိတ္တံ ” ဟု အင်္ဂုတ္တိ၊ ရိဇ္ဇိကာ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ “ နောက်နောက် သမထ၏အကြောင်း
 ဖြစ်သော ရှေးရှေး သမထ ” ဟုလို၊ ဝိပဿနာသမထသည် မဂ္ဂသမထ၏၎င်း နောက်
 နောက် ဝိပဿနာ၏ ၎င်းအကြောင်း၊ မဂ္ဂသမထသည် ဝလသမထ၏အကြောင်းတည်း၊
 ရှေးရှေးစိုလ်သည် နောက်နောက် ဝလသမာပတ်၏ အကြောင်းတည်း။

တံ ဖလနိမိတ္တဉ္စ-ထိုဖလနိမိတ်ကို၎င်း၊ ဂဏှာဟိ-ယူလော၊ နိဗ္ဗတ္တေဟိ-ဖြစ်စေလော၊ ဣတိ အတ္ထော။

အညံဗျာကရေယုန္တိ- ကား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ အရဟာ-ရဟန္တာ ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာပေယျံ-သိစေရပါမူကား၊ (“ယန္ဓုန-ကောင်းလေစွ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [အညိန္ဒြေ ပုဒ်၌ကဲ့သို့ အညသဒ္ဓါအရဟတ္တဖိုလ် ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊] ဆဌာနာနိတိ-ကား၊ ဆ - ၆ ပါးကုန်သော၊ ကာရဏာနိ- အကြောင်းတို့ကို၊ အဓိမုတ္တော ဟောတိတိ-ကား၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္တာ - ထိုးထွင်းကာ သိ၍၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဌိတော- တည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ နေက္ခမ္မာမိ မုတ္တောတိအာဒိ-အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ အရဟတ္တဝသေန-အရဟတ္တဖိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အာယသ္မတာ သောဏေန-အရှင် သောဏသည်၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ (ဝုစ္စတိ-၌စပ်၊) သဗ္ဗကိလေသေဟိ-အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ၊ နိက္ခန္တတ္တာ- ထွက်မြောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နေက္ခမ္မံတိစ - နေက္ခမ္မဟူ၍ ၎င်း၊ [နိက္ခမိတိ နိက္ခမံ၊ နိက္ခမံယေဝ နေက္ခမ္မံ၊ သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်း။] တေဟေဝ-ထိုကိလေသာ တို့မှပင်၊ ပဝိဝိတ္တတ္တာ-အပြားအားဖြင့် ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝိဝေ ကောတိစ-ကဟူ၍၎င်း၊ [ပကာရေန ဝိဝိစ္စိတိ ပဝိဝေကော။] ဗျာပဇ္ဇာဘာဝတော- ဒေါသဗျာပါဒ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဗျာပဇ္ဇံတိစ- ဟူ၍၎င်း၊ [နတ္ထိ+ဗျာပါဒေါ+ ယဿာတိ အဗျာပါဒေါ၊ အဗျာပါဒဿ + ဘာဝေါ အဗျာပဇ္ဇံ။] ဥပါဒါနဿ- ဥပါဒါနံ၏၊ ခယန္တေ-ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၏အဆုံး၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည် ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပါဒါနက္ခယောတိစ-ဟူ၍၎င်း၊ [ဒိယန္တိ တေနာတိ ခယော၊ ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၊ ဥပါဒါနာနံ+ခယော ဥပါဒါနက္ခယော၊ မဂ်၏ ခယ အမည်ကို ဖိုလ်၌ တင်စား၍ ဖိုလ်ကိုလည်း “ဥပါဒါနက္ခယ” ဟု ခေါ်ရသည်။] တဏှက္ခယန္တေ- တဏှာ၏ ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်၏ အဆုံး၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ- ကြောင့်၊ တဏှက္ခယောတိစ ဟူ၍၎င်း၊ (ရှေ့နည်းအတိုင်းကြို၊) သမ္မောဟာ ဘာဝ တော - တွေဝေတတ်သော မောဟ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အသမ္မောဟောတိစ- ဟူ၍ ၎င်း၊ ဝါ-သမ္မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဟူ၍၎င်း၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [နတ္ထိ+သမ္မောဟော+ ယဿာတိ အသမ္မောဟော။]

ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကန္တိ - ကား၊ ပဋိဝေဓရဟိတံ - ပဋိဝေဓမှ ကင်းသော၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ ပဋိဝေဓပညာယ-ပဋိဝေဓပညာနှင့်၊ အသမ္ဘိဿံ-မရော နှောသော၊ (ကေဝလံ၏ အသမ္ဘိဿ အနက်ကို ဖွင့်သည်၊) သဒ္ဓါမတ္တကံ-သဒ္ဓါ မျက်၊ (နိဿာယ - ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ပဋိစယန္တိ- ကား၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ကရဏေန-ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ဝနိံ - တိုးပွားစေဘွယ်ကို၊ (အသမနုပ သဒန္တာ- ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဝိတရာဂတ္တာတိ-ကား၊ မဂ္ဂပဋိဝေဓေန- အရ

ဟတ္တမဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအားဖြင့်၊ ရာဂဿ - ရာဂဏ်၊ ဝိဂတတ္တာယေဝ-
 ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ နေက္ခမ္မသင်္ခါတံ-နေက္ခမ္မ ဟု ဆိုအပ်သော၊ အရ
 ဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ-၍၊ ဌိတော- သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်ပါ၏၊
 ဖလသမာပတ္တိ ဝိဟာရေနဝ-နေကြောင်းဖြစ်သောဖလသမာပတ်ဖြင့်သာ၊ ဝိဟရ
 တိ-နေပါ၏၊ တန္နိန္ဒမ-နသောယေဝ- ထို ဖလသမာပတ်၌ညွတ်သော စိတ်ရှိသည်
 သာလျှင်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ သေသပဒေသုပိ- ခယာ ဒေါသဿ
 ဝိတဒေါသတ္တာ အစရှိသော ကြွင်းသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော-တည်း။

လာဘ သက္ကာရ သိလောကန္တိ - ကား၊ စတုပစ္စယလာဘဉ္စ - ပစ္စည်း ၄ ပါး
 ဟူသော လာဘ်ကို၎င်း၊ ဝါ-ရအပ်သော ပစ္စည်း ၄ ပါးကို၎င်း၊ တေသံဃယဝ-ထို
 ပစ္စည်း ၄ ပါးတို့၏ပင်၊ သုကတဘာဝဉ္စ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို
 ၎င်း၊ ဝဏ္ဏဘဏနဉ္စ - ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်းကို၎င်း၊ ဝါ - ချီးမွမ်းခံရခြင်း ကို၎င်း၊
 နိကာမယမာနောတိ-ကား၊ ဣစ္ဆမာနော-လိုလားသည်၊ ပတ္တယမာနော-တောင့်
 တသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဝိဝေကာမိမုတ္တောတိ- ကား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊
 ဝိဝေကေ- ကာယဝိဝေက စိတ္တဝိဝေက၌၊ အမိမုတ္တော - စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်သည်၊
 (အမှီ-ဖြစ်ပါ၏၊) ဣတိဝေ- သို့၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောတိ-
 ဖြေဆို၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

သီလဗ္ဗတပရာမာသန္တိ-ကား၊ သီလဉ္စ-အလေ့ကို၎င်း၊ ဝတဉ္စ-အကျင့်ကို၎င်း၊
 ပရာမသိတွာ- မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်၍၊ ဂဟိတဂဟဏမတ္တံ- ယူအပ်သော
 အယူမျှကို၊ သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆန္တောတိ-ကား၊ သာရဘာဝေန-အနှစ်သာရ၏
 အဖြူဖြင့်၊ ဇာနန္တော- သိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဗျာပဇ္ဇာမိမုတ္တောတိ - ကား၊
 အဗျာပဇ္ဇာ - ဗျာပါဒမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ အရဟတ္တံ-
 အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောတိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဣမိနာဝနယေန - ဤနည်း
 ဖြင့်ပင်၊ သဗ္ဗဝါဒရသု-အလုံးစုံသောဝါရတို့၌၊ အတ္ထော- ကို၊ ဝေဒိတဗျော- ၏။

x x x x x x x x

လာဘသက္ကာရ သိလောကံ ။ ။ သတ္တတိ ပါပုဏိယတိတိ လာဘော၊ စတုန္ဒ
 ပစ္စယာနမေတံ အဓိဝစနံ၊ သက္ကန္တံ+ကာတဇ္ဇောတိ သက္ကာရော၊ ပစ္စယ - ဝေဟိပဏိတ
 ပဏိတာ သုန္နရသုန္နရာ အဘိသင်္ခရိတွာ ကတာ သက္ကာရောတိ ငုဇ္ဇတိ၊ ယာဝေ ပရေပိ
 အတ္တနော ဂါရဝကြံသာ၊ ပုပ္ဖါဒိဟိ ဝါပုဇော၊ သိလောကောတိ-ဝဏ္ဏဘဏနံ၊ — ဆက္က
 အဂုတ္တရဒ္ဓိကာ၊ [ရရီးရစဉ် ရအပ်သော ပစ္စည်း ၄ ပါးသည် လာဘ၊ အထူးတလည်
 ကောင်းအောင်ပြုစီမံအပ်သော ပစ္စည်း ၄ ပါးသည် သက္ကာရ၊ (သဗ္ဗာ+ကရိယာတေတံ
 သက္ကာရော၊) တနည်း- သုတပါးတို့က မိဒိကို မိုးသခြင်း၊ ပန်း၊ နံ့သာ စသည်တို့ဖြင့်
 ပူဇော်ခြင်းသည် သက္ကာရ၊ (သဗ္ဗာ + ကရဏံ သက္ကာရော)၊ ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်း
 ချီးမွမ်းခံရခြင်းသည် သိလောကမည်၏။] “ လာဘသက္ကာရကို လိုလား၍ ရဟန္တာ
 ပဟုတ်ဘိဘ ရဟန္တာဖြစ်၏ဟု ဖြေဆိုသည် ဟု အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ထင်စေရာရှိ၏”ဟု

ဘုသာတိ-ကား၊ ဗလဝန္တော-အားရှိကုန်သော၊ [ဒိဗ္ဗရူပသဒိသာ-နတ်သွီး
 တမျှ၊ လှနေကုန်သော၊- ဋီကာ။] နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိတိ - ကား၊
 တေဿ ဒီဏာသဝဿ-ဤရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဌာတုံ-
 တည်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ပါကုန်၊ အမိဿိကတန္တိ- ကား၊ အမိဿ
 ကတံ- မရောအောင် ပြုအပ်သည်ကို၊ ဝါ - ရောအောင် မပြုအပ်သည်ကို၊ ဟိ-
 မှန်၊ ကိလေသာ- တို့သည်၊ အာရမဏေန- အာရုံနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တက္ခ၊ မိဿံ-ရော
 နှောအောင်၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကုန်၏၊ တေသံ- ထို ကိလေသာတို့၏၊ အဘာဝါ-
 မရှိခြင်းကြောင့်၊ အမိဿိကတံ - ရောနှောအောင် မပြုအပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
 ဌိတန္တိ - ကား၊ ပတိဌိတံ - စွဲမြဲ တည်တံ့သည်၊ အာနဉ္စပုတ္တန္တိ- ကား၊ အစလ
 ပုတ္တံ - မတုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝယဉ္စဿာန
 ပဿတိတိ - ကား၊ ဒေ(သော)-ဤ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တဿ စိတ္တဿ-
 ထိုစိတ်၏၊ ဥပ္ပါဒမ္ပိ - ဖြစ်ခြင်းကို၎င်း၊ ဝယမ္ပိ - ပျက်ခြင်းကို၎င်း၊ ပဿတိ- ရှု၏၊
 [“ ဝယဉ္စဿာနပဿတိတိ တဿ စေသ စိတ္တဿ ” ဟု ဋီကာ၌ရှိ၏၊ ဝယဉ္စ
 “ ဥပ္ပါဒ ဝယဉ္စ ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဥပ္ပါဒပုဒ် အကြေကြံ၊ တနည်း ကေသေသ်ပြု။]

နေက္ခမ္ပံ အဓိမုတ္တဿာတိ - ကား၊ အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇိ
 တွာ-၍၊ ဌိတဿ-တည်သော၊ သေသ ပဒေဟိပိ- ကြွင်းသော အဗျာပဇ္ဇန္တ စေတ
 သော စသော ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း၊ အရဟတ္တမေဝ-ကိုပင်၊ ကထိတံ-ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊
 ဥပါဒါနက္ခယဿာတိ-ဟူသောသဒ္ဓါသည်၊ ဥပယောဂတ္ထေ-ဒုတိယာဝိဘတ်၏
 အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ အသမ္မောဟဉ္စ စေတ
 သောတိ- ကား၊ စိတ္တဿ-၏၊ အသမ္မောဟံ- သမ္မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော
 အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ အဓိမုတ္တဿစ - စွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်သည်လည်း ဖြစ်ထသော၊
 ဒိသ္မာ အာယတနပုပ္ပါဒန္တိ - ကား၊ အာယတနာနံ-စက္ခု သောတစသော အာယ
 တနတို့၏၊ ဥပ္ပါဒဉ္စ-ဖြစ်ခြင်းကို၎င်း၊ ဝယဉ္စ- ပျက်ခြင်းကို၎င်း၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ သမ္မာ
 စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိတိ - ကား၊ သမ္မာ - သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဟေတုနာ -
 သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ နယေန - နည်းလမ်းအားဖြင့်၊ ဝိပဿနာယ -
 ဝိပဿနာဖြစ်သော၊ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ-ဤအကျင့်ဖြင့်၊ [သမ္မာကို အဆင့်ဆင့်
 ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဖလသမာပတ္တိ ဝသေန - ဖလသမာပတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ -
 သည်၊ ဝိမုစ္စတိ - နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ စွဲမြဲမြဲသက်ဝင်၏၊ နိဗ္ဗာနာရမဏေ - နိဗ္ဗာန်
 အာရုံ၌၊ အဓိမုစ္စတိ - စွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်၏၊ [ဝိမုစ္စတိကို ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်၌
 “ ဝိမုစ္စတိ - ကိလေသာတို့မှ လွတ်၏ ” ဟု မပေးဘဲ “ နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ စွဲမြဲမြဲ
 သက်ဝင်၏ ” ဟု ပေးပါ။] သန္တစိတ္တဿာတိ - ကား၊ နိဗ္ဗုတစိတ္တဿ-ငြိမ်းပြီး
 သောစိတ်ရှိသော၊ တာဒိနောတိ - ကား၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ- ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံ၌၊ အန
 နယ ပဋိယေဟိ-စိတ်ကို ဆွဲဆောင်တတ်သော လောဘ, ထိပါးတတ်သော ဒေါသ

တို့သည်၊ အနုပိတတ္တာ-မသက်ရောအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ အကမ္မိယတ္တ-စ-မတုန်လှုပ်စေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ တာဒိ-တာဒိမည်၏၊ တာဒိနော-ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌစသော အာရုံတို့ကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော၊ တဿ-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (“စိတ္တံ-သည်၊ ဌိတံ-တည်တံ့၏” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။)

ဒိဂုဏာဒိဥပါဟန ပဋိက္ခေပကထာ

အညံ ဗျာကရောန္တိတိ-ကား၊ အရဟတ္တိ-ကို၊ ဗျာကရောန္တိ-ဖြေဆိုကြကုန်၏၊ အတ္ထောစ ဝုတ္ထောတိ-ကား၊ ယေန-အကြင် အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်၊ အရဟာတိ-ရဟန္တာဟူ၍၊ ဣယတိ- သိအပ် သိနိုင်၏၊ သော အတ္ထော-ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝုတ္ထော- ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ အတ္တာစ အနုပနိတောတိ- ကား၊ အဟံ-ငါသည်၊ အရဟာ-ရဟန္တာတည်း၊ ဣတိဝေ-သို့၊ ဗျဉ္ဇနဝသေန-သဒ္ဓါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္တာ-မိမိကိုယ်ကို၊ န ဥပနိတော-မကပ်ဆောင်အပ်၊ [ဥတ္တရိမနဿဓမ္မကို အတ္တုပနာယိက မပြု-ဟူလို၊] သုတ္တတ္ထောပန-သောဏသုတ်၏ အနက်ကိုကား၊ သုတ္တဝဏ္ဏနတောယေဝ-သုတ်၏အဖွင့်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာမှသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယုထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ။

အထစ ပနိဓေကဓွေ မေယပုရိသာတိ - ကား၊ အညေ - ရဟန္တာအစစ်မှ တပါးကုန်သော၊ တုစ္ဆပုရိသာပန-မဂ်ဖိုလ် မမှီး အချည်းနှီးသောယောကျ်ားတို့သည်ကား၊ ဟသမာနာဝိယ-ပြောင်လှောင်ကုန်သကဲ့သို့၊ အသန္တ မေဝ-ထင်ရှား မရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အညံ - အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဝစနမတ္ထေန - အဟံ အရဟာ ဟူသော စကားမျှဖြင့်၊ သန္တ-ထင်ရှားရှိသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗျာကရောန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏။

ကေပလာသိကန္တိ-ကား၊ ကေပလံ-တထပ်တလွှာရှိသော၊ (ဥပါဟနံ အနုဇာနာမိ-၌စပ်။) အသီတိ သကဋဝါဟေတိ ဣတ္ထံ-၌၊ ဒွ- ၂ခုကုန်သော၊ သကဋဘာရာ - လှည်းဖြင့် တိုက်ဆောင်အပ်သော ဝန်တို့ကို၊ ကော ဝါဟေတိ - တဝါဟဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ဤအလို “အသီတိ သကဋဝါဟ” ဟူသည် လှည်းအစီး ၁၆၀ ဖြင့် တိုက်အပ်သော ဝန်တည်း၊] သတ္တဟတ္ထိကဉ္စ အနိကန္တိတ္ထေ-၌၊ ဆ-၆ စီးကုန်သော၊ ဟတ္ထိနိယော-ဆင်မတို့၎င်း၊ ကော-တစီးသော။

* * * * *

သုတ္တတ္ထော ပန၊ ဝေ၊ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ။ ပါဠိတော်၌ “ အတ္ထောစ ဝုတ္ထော၊ အတ္တာစ အနုပနိတော”ဟု တဆက်ထည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ သုတ္တတ္ထောပန သုတ္တသံဝဏ္ဏနဘော ယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော”ဟူသော ဝါကျသည် ဤနေရာ၌ မရှိသင့်၊ ထောဟိ တေန ဝုဋ္ဌော အစွင့်၏ အဆုံးနား၌ပင် ရှိသင့်ခဲ့၏၊ ထို့နောက် အဖွင့်များသည် အဋ္ဌကထာအဖွင့် မဟုတ်၊ ဝိကာမှ၎င်း၊ ဆက္ကအင်္ဂုတ္တိရိ သောဏသုတ် အဖွင့်မှ၎င်း၊ ယုထော၊ အပ်သော အဖွင့်များ ဖြစ်သည်။

ဟတ္ထိစ-ဆင်ထီး၎င်း၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤဆင် ၇ စီးသည်၊ ဧကံ-တခုသော၊ အနိကံ-အနိကမည်၏၊ ဝါ-ဆင် အပေါင်းမည်၏၊ ဤဒိသာနိ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ သတ္တ-၇ ခုကုန်သော၊ အနိကာနိ-အနိကတို့သည်၊ သတ္တဟတ္ထိကံ အနိကံနာမ-သတ္တဟတ္ထိက အနိကမည်၏။

ဒိဂုဏာတိ-ကား၊ ဒွိပဋုလာ- ၂ ထပ် ၂ လွှာရှိသော ဘိနပ်တို့ကို၎င်း၊ တိဂုဏာတိ-ကား၊ တိပဋုလာ-၃ ထပ် ၃ လွှာရှိသော ဘိနပ်တို့ကို၎င်း၊ (နဇာရေတဗ္ဗာ-၌စပ်၊) စတုပဋုလာတော-၄ ထပ် ၄ လွှာရှိသော ဘိနပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဂုဏာဂ်ဏူပါဟနာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ [“ဂုဏာဂ်ဏူပါဟနာ” ဟု ရှိသည်ကားမကောင်း၊ ဂုဏာသဒ္ဓါ ပဋုလာအနက် ဟောတည်း၊ ဂုဏော ပဋုလာရာသိသု၊ အာနိသံသစ ဗန္ဓနော-အဘိဓာန်(၇၀၇)။]

သဗ္ဗနီလိကာဒိ ပဋိက္ခေပကထာ

သဗ္ဗနီလိကာတိ-ကား၊ သဗ္ဗာဝ-အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (တနည်း) သဗ္ဗဝ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်သာလျှင်၊ နီလိကာ-ညိုသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ (ဥပါဟနာယော ဓာရေန္တိ - ၌စပ်၊) သဗ္ဗဝိတိကာဒိသုပိ- သဗ္ဗဝိတိက အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ သေနယော-ဤနည်းတည်း၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို နီလိကာ အစရှိသော ဘိနပ်တို့တွင်၊ နီလိကာ- ညိုသော အဆင်းရှိသော ဘိနပ်သည်၊ ဥမာပုပ္ဖဝဏ္ဏာ- နှမ်းကြပ်ပွင့်၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဝိတိကာ - ရှေ့သော အဆင်းရှိသော ဘိနပ်သည်၊ ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏာ-မဟာ

x x x x x x x x

သဗ္ဗနီလိကာ ။ ။ နီလံ+ယာသန္တိ နီလိကာ၊ ညိုသောအဆင်းရှိသော ဘိနပ်တို့၊ “ညိုသောအဆင်း” ဟူရာ၌ ဘိနပ်အပြင်သာညိုခြင်း၊ သဲကြိုးညိုခြင်း၊ ချုပ်ရိုးကြောင်း ညိုခြင်းအားဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိရာ “အလုံးစုံ အကုန်ညိုခြင်း” ဟု သိစေလို၍ “သဗ္ဗ” ဟု ဝိသေသန ပြုသည်၊ သဗ္ဗဝ + နီလိကာ သဗ္ဗနီလိကာ၊ ဤသို့ အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် “သဗ္ဗာဝ” ဟု စာအုပ်တို့၌ရှိသည်ကို စဉ်းစားသင့်သည်၊ သဗ္ဗာအရ ဘိနပ်အကုန်လုံးကို ရလျှင် ဘိနပ် ၁၀ ရံရှိရာ၌ “၁၀ ရံလုံး” ဟုသာ အဓိပ္ပါယ်ရသည်၊ “ဘိနပ်တရံလုံး ညိုသည်” ဟု အဓိပ္ပါယ်မရ၊ ယောဇနာ၌ “သဗ္ဗာသု+နီလိကာ” ဟုလည်း တနည်းပြု သေး၏၊ “အလုံးစုံသောအရပ်တို့၌ ညိုသောအဆင်းရှိသော ဘိနပ်တို့” ဟုလို၊ ဘိနပ် ၂ ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုဝစ်ဖြင့်ထားသည်၊ ဤ၌ ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ အဘိဓာန်၌ “ဥပါဟနောဝါ” ဟု ပုံလိန် နပုံလိန်ရှိသည်။

ဥမာပုပ္ဖ ။ ။ ဥမာတု အတသိ ဘဝေ၊ အဘိဓာန် (၄၅၂) အဘယာရာမ ဆရာ တော်၏ နိဿယသစ်၌ ဥမာကို “ နှမ်းကြပ်(ဗိဇ္ဇာ)” ဟု ပေး၏၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ “ဥမာပုပ္ဖဝဏ္ဏာ” ဟု၎င်း၊ “ဥမာရပုပ္ဖဝဏ္ဏာ” ဟု၎င်း မူအမျိုးမျိုးရှိ၏၊ “အောက်မဲညို ပွင့်” ဟုလည်း ပေးကြသည်။

လှေခါးပန်း၏အဆင်းနှင့်တူသောအဆင်းရှိသည်။ (ဟောတိ)။ လောဟိတိကာ-
 နိဿာ အဆင်းရှိသော ဘိနပ်သည်။ ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏာ-လယ် ခေါင်ရမ်းပွင့်၏
 အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသည်။ (ဟောတိ)။ မဇ္ဈိဋ္ဌိကာ-မောင်းခသော အဆင်း
 ရှိသော ဘိနပ်သည်။ မဇ္ဈိဋ္ဌဝဏ္ဏာဝေ - ထန်းကျင့် နိပဆေးနှင့် တူသောအဆင်း
 ရှိသည် သာ။ (ဟောတိ)။ ကဏှာ - မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော ဘိနပ်သည်။
 အဒ္ဓါရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ-စိုသော မျောက်မင်းသွေးခဲသီး၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်း
 ရှိသည်။ (ဟောတိ)။ မဟာရင်္ဂရတ္တာ - များစွာသော ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော
 ဘိနပ်သည်။ သတပဒိပိဋ္ဌဝဏ္ဏာ - ကင်းခြေများ၏ ကျောက်ကုန်း အဆင်းနှင့်
 တူသော အဆင်းရှိသည်။ (ဟောတိ)။ မဟာနာမရတ္တာ - များစွာသော အမည်
 ရှိသော ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော ဘိနပ်သည်။ သမ္ဘိန္ဒဝဏ္ဏာ - ရောစပ်သော
 အဆင်းရှိသည်။ ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏာ - ဖျော့တော့ ဝင်းဝါသော အဆင်းရှိသည်။
 ဟောတိ။ ပန- ဝါဒန္တရ၊ ကုရုန္ဓိယံ - ဌ၊ ပဒုမပုပ္ဖဝဏ္ဏာတိ- ပဒုမ္မာကြာပန်း၏
 အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏ဟူ၍။ ဝုတ္တာ - ပြီ၊ တောသု- ဤ ဘိနပ်တို့တွင်၊
 ယံကိဋ္ဌိ- အမှတ်မရှိ ကစုံတခုသော ဘိနပ်ကို၊ လဘိတွာ - ရ၍၊ ဝါ - ရလသော်၊
 ရဇနံ-ဆိုးရည်ကို၊ စောဠကေန- အဝတ်ကြမ်းဖြင့်၊ ပုဋ္ဌိတွာ - သုတ်၍၊ ဝဏ္ဏံ-
 အဆင်းကို၊ ဘိဋ္ဌိတွာ-ဖျက်၍၊ ဓာရေတုံ-ဆောင်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-၏၊ အပ္ပမတ္တ

* + * * * * *

အဒ္ဓါရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ။ ။ “အဒ္ဓ- စိုသော + အရိဋ္ဌက- မျောက်မင်းသွေးခဲပင်၏
 အသီး” ဟု အနက်ပေး၏။ အရိဋ္ဌော ဖေနိလော ဘဝေ၊ အဘိဓာန် (၅၅၅)။ ထိုအသီး
 သည် စိုသောအခါ အရောင်ထွက်သောကြောင့် “အဒ္ဓ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [အဒ္ဓါ
 ရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာတိ အဘိနာရိဋ္ဌဗလဝဏ္ဏာ၊ (အသစ်ဖြစ်သော မျောက်မင်း သွေးခဲသီး၏
 အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏။) ဥဒကေန တိန္ဒကာကပတ္တဝဏ္ဏာတိ ပိ (“ ရေဖြင့်
 စိုခနသော ကျီးကန်း၏ အတောင်နှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏ - ဟူ၍လည်း။) ဝဒန္တိ-
 ဋီကာ။]

မဟာရင်္ဂရတ္တာ။ ။ ရင်္ဂသဒ္ဓါသည် “ဆိုးရည်” ဟူသောအနက်ကို ဟော၏။ မဟ
 ဇန္တာ + ရင်္ဂါ မဟာရင်္ဂါ- များစွာသော ဆိုးရည်၊ မဟာရင်္ဂန ရတ္တာ မဟာရင်္ဂရတ္တာ၊
 များစွာသော ဆိုးရည်တို့ဖြင့် အထပ်ထပ် ဆိုးအပ်သည့်အတွက်ကြောင့် ကင်းခြေများ
 ကျောက်ကုန်းကဲ့သို့ နီရင့်၍ ခပ်မောင်းမောင်းအရောင်မျိုး ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့်
 “ သတပဒိပိဋ္ဌဝဏ္ဏာ ” ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ ရသေ့အဝတ်များ၏ အရောင်မျိုး
 ဖြစ်သော အရောင်တည်း။

မဟာနာမရတ္တာ။ ။ မဟန္တာနိ + နာမာနိ ယဿာဘိ မဟာနာမော (ရင်္ဂါ)။
 ဆိုးရည်အမျိုးမျိုး၏ အရည်ကို ရောစပ်ထားသည့်အတွက် အရောင်အမျိုးမျိုး ထွက်နေ
 သောကြောင့် နာမည် အမျိုးမျိုး ခေါ်နိုင်သော ဆိုးရည်ကို “မဟာနာမရင်္ဂ” ဟု ခေါ်၏။
 မဟာနာမေန + ရတ္တာ မဟာနာမရတ္တာ၊ အရောင် အမျိုးမျိုး ထွက်နေသော ဆိုးရည်ဖြင့်
 ဆိုး စပ်သော ဘိနပ်၊ ထို့ကြောင့် “သမ္ဘိန္ဒဝဏ္ဏာ” ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။ “အရောင်
 ၂ မျိုး ၃ မျိုး ရောစပ်နေသော အဆင်း” ဟုလည်း။

ကေပိ-နည်းသော အတိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော အရောင်သည်၊ ဘိန္နု-ပျက်လသော်၊ (ဓာရေတုံ - ၄၂၊) ဝဇ္ဇတိယေဝ-သည်သာ။

နီလက ဝဒ္ဓိကာတိ-ကား၊ ယာသံ-အကြင်ဘိနပ်တို့၏၊ ဝဒ္ဓါယေဝ-သဲကြိုးတို့သည်သာ၊ နီလာ-ညိုကုန်၏၊ ဝါ-ညိုသောအဆင်း ရှိကုန်၏၊ (တာ-ထို ဘိနပ်တို့သည်၊ နီလကဝဒ္ဓိကာ- ကာတို့ မည်ကုန်၏၊) [ယသဒ္ဓါပါဒသာကြောင့် တသဒ္ဓါဖြင့် နိယမဝါကျ အပိုထည့်ရသည်။] သဗ္ဗတ္ထ-ပီတကဝဒ္ဓိကာ အစရှိသော အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧသနယော - တည်း၊ တောပိ - ဤ သဲကြိုးတို့ကိုလည်း၊ ဝဏ္ဏဘေဒံ-အဆင်းကို ဖျက်ခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဓာရေတဗ္ဗာ- ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ ခလ္လကဗဒ္ဓါတိ-ကား၊ ပဏှိပိဓာနတ္ထံ - ဖနောင့်ကို ပိတ်ဖုံးခြင်းအကျိုးငှါ၊ တလေဘိနပ်အပြင်၌၊ ခလ္လကံ-ဖနောင့်ဖုံးကို၊ ဗဒ္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ကတာ ပြုအပ်သောဘိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ ဌစပ်၊) ယောနက ဥပါဟနာ- ယောနကလူမျိုးတို့၏ ဘိနပ်ကို၊ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ယာ - ယင်းဘိနပ်သည်၊ ယာဝ ဇဗံတော - ခြေသလုံးတိုင်အောင်၊ သဗ္ဗပါဒံ-အလုံးစုံသောခြေကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ - ဖုံးအုပ်နိုင်၏၊ ပါလိဂုဏ္ဍိမာတိ-ကား၊ ပလိဂုဏ္ဍိတွာ-ထက်ဝန်းကျင်ရစ်ပတ်၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သော ဘိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ ဌစပ်၊) ယာ - ယင်းဘိနပ်သည်၊ ဥပါဟနာယော မေဝ-ခြေ၏ အထက်မျက်ကိုသာ၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ- ဖုံးအုပ်နိုင်၏၊ ဇဗံ - ခြေသလုံးကို၊ န (ပဋိစ္ဆာဒေတိ)-မဖုံးအုပ်နိုင်။

x x x + x x x x

စောဠကေန ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ ။ ။ ဘိနပ်အပြင်၌ သော်၎င်း၊ သဲကြိုး၌သော်၎င်း၊ ချုပ်ကြိုး၌သော်၎င်း ဤ မအပ်သောအရောင် တမျိုးမျိုး ရှိလျှင် မသုံးစွဲကောင်း၊ သုံးစွဲလျှင် “ယော ဓာရေယျ အာပတ္တိ ဒုတ္တဋ္ဌဿ” ဖြစ်၏။ “စောဠကေန ပုဋ္ဌိတွာ” ဟု ဆိုသောကြောင့် အဝတ်ဖြင့် ပွတ်တိုက်၍ရကောင်းသော အရောင်များကိုသာ ပွတ်တိုက်ဘို့ရန် တာဝန်ရှိ၏။ သားရေအနံ့ ပျောက်အောင် အညိုရောင်၊ အနီရောင် စသည်ဖြင့် ဆိုထားလျှင်ကား သားရေသဘာဝဖြစ်သွားသောကြောင့် အဝတ်ဖြင့် ပွတ်တိုက်သော်လည်း မပျက်၊ ထိုသို့မပျက်နိုင်သောအရောင်မျိုး ရှိလျှင်ကား အပ်၏-ဟု ဝိမတိဆို၏။ ဆရာတို့ကား အဝတ်ဖြင့် ပွတ်ဖျက်၍မရလျှင် အရောင်ဖျက်သော သဘောအားဖြင့် အနည်းငယ်သောနေရာ၌ မင်စသည်ဖြင့်ခြစ်၍ ဖျက်ကြသေး၏။

ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ။ ။ ပုဋ္ဌောဝိယဗဒ္ဓေါ ယာသန္တိ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ၊ ယာသံ - အကြင် ဘိနပ်တို့၏၊ ပုဋ္ဌောဝိယ-အထုပ်ကဲ့သို့၊ ဗဒ္ဓေါ-ဖွဲ့အပ်သောအဖုသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ၊ ဆန်အိတ်ကြိုးများ ထောင်ထားသကဲ့သို့ ခြေထောက်တခုလုံးကို ဖုံးထားနိုင်သောဘိနပ်-ဟူလို၊ စစ်သားများ မြင်းစီးသည့်အခါ ခြေသလုံးထိအောင် ဖုံးထားနိုင်သော ဘွတ်ရှည်ဘိနပ်တည်း၊ စာအုပ်တို့၌ ကေဝုဗ်ချည်း တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ “ပုဋ္ဌဗဒ္ဓါ ဥပါဟနာယော ဇာရေန္တိ” ဟု ဗဟုဝုဗ်ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် “ပုဋ္ဌန္တိ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။

ပါလိဂုဏ္ဍိမာ။ ။ ပရိ (သမန္တတော) ဂုဏ္ဏနံ ပလိဂုဏ္ဏော၊ ပလိဂုဏ္ဏန+ကတာ ပါလိဂုဏ္ဍိမာ၊ ခြေထောက်၏ပတ်ဝန်းကျင် ဖမ်းအရပ်၌ အဖုံးဖြင့်ပြုအပ်သော ဘိနပ်၊ ယခုအခါ “ခြေနင်း ရှူးဘိနပ်” ဟု ခေါ်ကြသည်။

တူလပုဏ္ဏိကာတိ-ကား၊ တူလပိစုနာ-လဲ ဝါဂွမ်းဖြင့်၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ကတာ-ပြုအပ်သောဘိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိဉ္စစပ်၊) တိတ္ထိရပတ္တိကာတိ-ကား၊ တိတ္ထိရပတ္တသဒိသာ - ခါ၏အတောင်နှင့်တူကုန်သော၊ ဝိစိတြဗဒ္ဓါ - ဆန်းကြယ်သော သဲကြိုးရှိသောဘိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ မေဏ္ဍဝိသာဏဝဒ္ဓိကာတိ-ကား၊ ကဏ္ဍိကဋ္ဌာနေ - သဲကြိုး ၂ ခု ပေါင်းစုရာ ခြေညှပ်အရပ်၌၊ မေဏ္ဍကသိင်္ဂသဏ္ဍာနေ - သိုး၏ ဥျားချိုနှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိကုန်သော၊ ဗဒ္ဓံ - သဲကြိုးတို့ကို၊ ယောဇေတွာ - ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ - ပူးတွဲ၍၊ ကတာ - ပြုအပ်သော ဘိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ [ဝဒ္ဓိကာ၌ ဝဒ္ဓသဒ္ဓါလည်း ဗဒ္ဓသဒ္ဓါနှင့် ပရိယာယ်တူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝဒ္ဓကို "ဗဒ္ဓ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ခြေညှပ်ရာအရပ်၌ သဲကြိုး ၂ ခုပူးတွဲ၍ သိုး၏ချိုနှင့်တူအောင် ပုံသဏ္ဍာန်လုပ်ထားသည်-ဟူလို။] အဇဝိသာဏဝဒ္ဓိကာ ဒီသုပိ - အဇဝိသာဏဝဒ္ဓိကာ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော - တည်း၊ ဝိစ္ဆိကာဠိကာပိ - ကင်းပုဇွန်၏ လက်မနှင့်တူသော သဲကြိုးရှိသော ဘိနပ်တို့ကိုလည်း၊ တတ္ထေဝ-ထို ခြေညှပ်အရပ်၌ပင်၊ ဝိစ္ဆိကနဂ်ဋ္ဌသဏ္ဍာနေ - ကင်းပုဇွန်၏ အခြားပုံသဏ္ဍာန် ရှိကုန်သော၊ ဝဒ္ဓေ- သဲကြိုးတို့ကို၊ ယောဇေတွာ - ၍၊ ကတာ- ပြုအပ်ကုန်၏၊ မောရပိဉ္ဇေ ပရိသိဗ္ဗိတာတိ-ကား၊ တလေသုဝါ-ဘိနပ်အပြင်တို့၌ သော်၎င်း၊ ဝဒ္ဓေသုဝါ- သဲကြိုးတို့၌သော်၎င်း၊ သုတ္တကသဒိသေဟိ- ချည်ငယ်နှင့် တူကုန်သော၊ မောရပိဉ္ဇေဟိ- အဒေါင်းမြီးတို့ဖြင့်၊ ပရိသိဗ္ဗိတာ- ထက်ဝန်းကျင် ချုပ်အပ်သော ဘိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ ဝိတြာဘိ-ကား၊ ဝိစိတြာ- ဆန်းကြယ်သော ဘိနပ်တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)။

တောသု-ဤဘိနပ်တို့တွင်၊ ယံကိဗ္ဗိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသောဘိနပ်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ တာနိ ခလ္လကာဒီနိ - ထို ဗနောင့်ပုံး အစရှိသည်တို့ကို၊ အပနတွာ- ဖယ်၍၊ ဝဠုဗ္ဗိတုံ-သုံးစွဲခြင်းငှါ၊ သဏ္ဍာ-တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ သစေ ဟောဋ္ဌိ-နံအံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဝဠုဉ္ဇေတဋ္ဌာ - သုံးစွဲထိုက်ကုန်၏၊ ပန- ဆက်၊ တောသု- ထို ဗနောင့်ပုံးစသည်တို့သည်၊ သဘိ ရှိကုန်လသော်၊ ဝါ-ရှိကုန်လျက်၊ ဝဠုဉ္ဇေသ- သုံးစွဲသေ ရဟန်း၏၊ ဒုက္ခဋံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရိယန္တေသု-ဘိနပ်အစွန်တို့၌၊ ဝိဝရေ- သက်ပေး၍၊ အနာဝါတံပိ သ-အလျားအနားပတ်ကဲ့သို့၊ သီဟစမ္ပ-ခြံသံ့ရေကို၊ ယောဇေတွာ - ၍၊ ကတာ - ပြုအပ်သော ဘိနပ်တို့သည်၊ သီဟဓမ္မ ပရိက္ခရာနာမ-ခြံသံ့ရေဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်ပြုအပ် ကွပ်အပ်သော ဘိနပ်တို့မည်၏၊ လူငကဓမ္မ ပရိက္ခရာတိ- ကား၊ ပက္ခိဗိဠုလ ဓမ္မ ပရိက္ခရာ- ရှူးပျံ၏အရေဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပြုအပ်၊ ကွပ်အပ်ကုန်သော၊ (ဥပါဟနာယော ဓာရေန္တိ)၊ [ပက္ခိ-အတောင် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဗိဠုလမုခ-ကြောင်မျက်နှာနှင့် တူသောငှက်တမျိုး၊ ရှူးကနဲ ပျံသွားတတ်သောကြောင့် ထိုငှက်မျိုးကို "ရှူးပျံ" ဟု ခေါ်ကြသတတ်။] တောသုပိ - ဤဘိနပ်တို့တွင်လည်း၊ ယာကာစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသောဘိနပ်တို့ကို၊ လဘိတွာ-

ရ၍၊ ဝါ-ရလသော်၊ တံ စမ္ပံ-ထိုအရေကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ဝံရေတဗ္ဗာ-ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ ဩမုက္ကန္တိ-ကား၊ ပဋိမုပ္ပိတွာ-စွပ်ပြီး၍၊ အပနိတံ-ဖယ်အပ်သော၊ (ဂုဏဂုံဏူပါဟနံ အနုဇာနာမိ-၌စပ်၊) နဝါတိ-ကား၊ အပရိဘုတ္တာ-မသုံးစွဲအပ်ကုန်သေးသော၊ (ဂုဏဂုံဏူပါဟနာ န ဓာရေတဗ္ဗာ-၌စပ်)။

x x x x x x x x

ဩမုက္ကံ။ ။ အဝရှေးရှိသော မုစဓာတ် , ကပစ္စည်းတည်း၊ အဝသည် အစော့ဘာဂအနက်ဟော၊ စွပ်၍ ချွတ်ထားအပ်သော ဘိနပ်၊ “ လူဒါယကာတို့ စီးပြီးသား ဘိနပ်ဟောင်း”ဟုလို၊ ယောဇနာ၌“အဝသည် ဝိယောဂတ္ထ အနက်ဟော”ဟု ဆို၏၊ “စွပ်ခြင်းမှ ကင်းအောင် ပြုအပ်သော ဘိနပ်”ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်။

အဇ္ဈာရာမေဥပါဟန ပဋိက္ခေပကထာ

အဘိဇိဝနိကဿာတိ- ကား၊ ယေန သိပ္ပေန - အကြင် အတတ်ဖြင့်၊ အဘိဇိဝန္တိ-အသက်မွေးကြကုန်၏၊ ဇိဝိကံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေန္တိ- ပြုကြကုန်၏၊ [ဇိဝနံ ဝုတ္တိ ဇိဝိကာ-အဘိဓာန် ၄၄၅။] တဿ-ထို အတတ်၏၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ (သဂါရဝါ၊ပေ၊ဝိဟရိဿန္တိနာမ-၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ ဣဓ ခေါ်တံ ဘိက္ခဝေတိ ဣတ္ထ-၌၊ တန္တိ-တံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတမတ္တံ-အနက် မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဣဓ - ဤသာသနာတော်၌၊ သောဘေယျာထ-တင့်တယ်ကုန်ရာအံ့လော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယံ တုမေတိ - ကား၊ ယေ တုမေ-အကြင် သင်တို့သည်၊ (အဂါရဝါ၊ပေ၊ဝိဟရေယျာထ-၌စပ်၊) [ယံကို ဝစနဝိပလ္လာသ ဟု ကြံပါ၊] အထဝါ- ကား၊ တုမေ - တို့သည်၊ ယဒ္ဓိ (ဝိဟရေယျာထ) - အကယ်၍ နေကြကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤ အနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ - ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ယဒိသဒ္ဓဿ-ယဒိသဒ္ဓါ၏၊ အတ္ထေ-အနက်၌၊ ယံနိပါတော-ယံ ဟူသော နိပါတ်သည်၊(ဟောတိ)၊ [စာအုပ်တို့၌ “အယံနိပါတော ” ဟု ရှိ၏၊ “ ယံနိပါတောတိ ယံဣတိ နိပါတော ” ဟု ယောဇနာရှိသည်၊ “ ယံ ” နိပါတ်သည် ယဒိအနက်ဟော ဟုလို၊ “ယံ ဝိဟရေယျာထ-အကယ်၍ နေကြကုန်အံ့၊(ဝေံသတိ)၊ သောဘေထခေါ-တင့်တယ်ကုန်ရာအံ့လော”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ တံကား အနက်မရ နိပါတ်မျှသာ။]

x x x x x x x x

အဘိဇိဝနိကဿ။ ။ အဘိရှေးရှိသော ဇိဝိဓာတ်၊ ယုပစ္စည်းဖြင့်“အဘိဇိဝနံ”ဟု ရှေးဥျားစွာ ဖြစ်စေပြီးမှ သုတ္တံ၌ ဣကပစ္စည်းသက်၍ “အဘိဇိဝနိက”ဟု ပြီးစေ၊ အဘိဇိဝန္တိ ဧတေနာတိ အဘိဇိဝနံ၊ အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်း အတတ်၊ အဘိဇိဝနံယေဝ အဘိဇိဝနိကံ၊ ဤကား“အဘိဇိဝန္တိ ဧတေနာတိ အဘိဇိဝနိကံ”ဟု တခါတည်းပြုသွား၏၊ ထို၌ အနိယပစ္စည်းမှ ဤကို ဣရဿ , ယကို ကပြုထားသည်- ဟု ကြံပါ၊ ဥပမာ-နိယျာနိယမှ နိယျာနိက ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

အာစရိယေသုတိ အာဒိမိ - အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော - ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ၎င်း၊ (ရှင်ဖြစ်ရာအခါ၌ သရဏဂုံ ပေးသော ဆရာ၎င်း၊) ဥပသမ္ပဒါစရိယော - ဥပသမ္ပဒါစရိယ၎င်း၊ (ပဉ္စင်းခံရာ အခါ၌ ကမ္မဝါစာရွတ်ဆိုသော ဆရာ၎င်း၊) နိဿယာစရိယော - နိဿယည်း ဆရာ၎င်း၊ (မှီခိုအပ်သော ဆရာ၎င်း၊) ဥဒ္ဓေသာစရိယော - ဥဒ္ဓေသာစရိယ၎င်း၊ (ပါဠိရှုတ်ပြခြင်း၌ ဆရာ၎င်း၊ ဝါ- စာသင်ပေးသောဆရာ၎င်း၊) ဣတိ-သို့၊ စတ္တာ ရောပိ-၄ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ-ဤဆရာတို့သည်၊ ဣမေ- ဤ သာသနာ တော်၌၊ အာစရိယာဧဝံ - အာစရိယတို့ချည်း သာတည်း၊ (ဧဝံဖြင့် အာစရိယ မတ္တကိုကန့်၊) အဝဿိကဿ-ဝါမရှိသေးသော ရဟန်း၏၊ ဝါ-ဝါမရသေးသော ရဟန်း၏၊ ဆဗ္ဗဿော-၆ ဝါရှိသောရဟန်းသည်၊ အာစရိယမတ္တာ-အာစရိယ မတ္တတည်း၊ ဝါ-ဆရာလောက်ကြီးသူတည်း၊ ဟိ- မှန်၊ သော- ထို ဝါမရှိသေးသော ရဟန်းသည်၊ စတုဝဿကာလေ- ၄ ဝါရှိရာအခါ၌၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ နိဿာ ယ-မှီ၍၊ ဝတ္ထတိ-နေလတ်၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကဝဿဿ-တဝါရှိသောရဟန်း၏၊ သတ္တဝဿော - ၇ ဝါရှိသော ရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ - မတ္တတည်း၊) ဒုဝဿဿ- ၂ ဝါရှိသောရဟန်း၏၊ အဋ္ဌဝဿော - ၈ ဝါရှိသောရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ-တည်း၊) တိဝဿဿ-၃ ဝါရှိသောရဟန်း၏၊ နဝဿော- ၉ ဝါရှိသောရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ - တည်း၊) စတုဝဿဿ- ၄ ဝါ ရှိသောရဟန်း၏၊ ဒသဝဿော-၁၀ ဝါရှိသောရဟန်းသည်၊ (အာစရိယမတ္တာ- တည်း၊) ဣမေပိ - ဤ ရဟန်းအားလုံးတို့သည်လည်း၊ အာစရိယမတ္တာဧဝံ- အာစရိယမတ္တတို့ချည်းသာတည်း၊ ဝါ- ဆရာလောက် ကြီးသူတို့ချည်းသာတည်း။

ပန - ကား၊ ဥပဇ္ဈာယဿ - ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ သဒ္ဓိဋ္ဌသမ္ပတ္တာ - သဒ္ဓိဋ္ဌသမ္ပတ္တ ဖြစ်ကုန်သော၊ သဟာယဘိက္ခု- သီတင်းသုံးဘက်ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၎င်း၊ ပန - သည်သမကသေး၊ ယေကေစိ - အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသံ အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဒသဟိ ဝဿေဟိ - ၁၀ ဝါတို့ဖြင့်၊ မဟန္တတရာ - မိမိထက် သာ၍ ကြီးကုန်၏၊ တဝါ - ထိုရဟန်းတို့သည်၎င်း၊ တေ သဗ္ဗေပိ - ထို အလုံးစုံ သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (ဥပဇ္ဈာယ်၏ သဟာယဘိက္ခု , မိမိထက် ၁၀ ဝါ ကြီးသော ဘိက္ခုတို့သည်လည်း၊)ဥပဇ္ဈာယမတ္တာနာမ-တို့မည်၏၊ ဝါ-ဥပဇ္ဈာယ်

+ * * * * *

အာစရိယမတ္တာ၊ အာစရိယဿ + မတ္တံ (ပမာဏံ) ယေသန္တိ အာစရိယမတ္တာ၊ ဆရာ၏ ထတိုင်းအရှည်ရှိသူ၊ ဝါ- ဆရာလောက်ကြီးသူတို့၊ ဝါမရသေးသော ရဟန်း ထက် ၆ ဝါကြီးသော ယုဂ္ဂိုလ်သည် (ဝါမရသေးသော) ရဟန်းက ၄ ဝါရှိသောအခါ ၁၀ ဝါရနေသောကြောင့် ၄ ဝါရဟန်း၏ နိဿယည်းဆရာ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝါမရသေးသူထက် ၆ ဝါကြီးသူကို အာစရိယမတ္တ (ဆရာလောက်ရှိသူ) ဟု ခေါ်၏၊ ထို့အတူ ၁ ဝါရသူထက် ၇ ဝါကြီးသူ၏ အာစရိယမတ္တဖြစ်ပုံ စသည်ကိုလည်း သိပါ။

လောက် ကြီးသူတို့မည်၏။ ဧတ္တကေသု-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု။ သု- တို့သည်။ (အာစရိယ၊ အာစရိယမတ္တ၊ ဥပဇ္ဈာယ၊ ဥပဇ္ဈာယမတ္တဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်။) အနုပါဟနေသု - ဘိနပ် မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ စက်မန္တေသု- စင်္ကြံသွားကုန်လသော်၊ သ ဥပါဟနဿ- ဘိနပ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ စက်မဒတာ-စင်္ကြံ သွားသောရဟန်း၏။ အာပတ္တိ - ဒုက္ကဋ်အာပတ်သည်။ (ဟောတိ)၊ (ယေန- အကြင် အနာကြောင့်၊) ပါဒဒတာ- ခြေမှ၊ ဒီလသဒိသံ - ၎င်းနှင့်တူသော၊ မံသံ- အသားသည်။ နိက္ခန္တံ-ထွက်နေသည်။ ဟောတိ၊ (သော- ထိုအနာသည်။) ပါဒ ဒီလာဗာဓောနာမ-မ မည်၏။

တိဏပါဒုကာတိ-ကား၊ ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ တိဏေန- မြက်ဖြင့်၊ ကတပါဒုကာ-ပြုအပ်သော ခြေနင်းတို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ-၌စပ်၊) ဟိန္ဒာလ ပါဒုကာတိ-ကား၊ ခန္ဓရိပတ္တေဟိ- သင်ပေါင်းရွက်တို့ဖြင့်၊ ဝါ- စွန်ပလွန်ရွက်တို့ ဖြင့်၊ ကတပါဒုကာ-တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ၊) ဟိန္ဒာလ ပတ္တေဟိပိ-ခနန်းရွက်တို့ဖြင့် လည်း၊ (ကတပါဒုကာ-သည်။) န ဝန္တိတိယေဝ- မအပ်သည်သာ၊ ကမလပါဒု ကာတိ-ကား၊ ကမလတိဏံနာမ - တောင်ကြာမြက် မည်သည်။ အတ္ထိ - ၏။ တေန-ထို မြက်ဖြင့်၊ ကတပါဒုကာ- တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ ဥသီရပါဒုကာတိပိ- ပန်းရင်းမြက်ဖြင့်ပြုအပ်သော ခြေနင်းတို့ဟူ၍လည်း၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။ ကမ္မလ ပါဒုကာတိ-ကား၊ ဥဏ္ဍာဟိ-သားမွေးတို့ဖြင့်၊ ကတပါဒုကာ-တို့ကို၊ (ဓာရေန္တိ)၊ [ဥဏ္ဍာဟိ ကတပါဒုကာတိ ဥဏ္ဍာလောမမယ ကမ္မလေဟိ၊ ဥဏ္ဍာလောမေဟိ ဝေ ဝါ ကတပါဒုကာ-ဒီကာ၊ ပဌမနည်းအလို သားမွေးဖြင့်ပြီးသော သက္ကလပ် တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ခြေနင်း၊ ဒုတိယနည်း အလို သားမွေးတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ခြေနင်း။] အသင်္ကာမနိယာတိ- ကား၊ ဘူမိယံ - မြေ၌၊ ဝါ- တည်ရာ ကြမ်းပြင်

* * * * *

ပါဒဒီလာဗာဓော ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ ပါဒတော ဒီလသဒိသံ ” စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ထား၏။ ထိုအဖွင့်အတိုင်းဆိုလျှင် အနာကိုမရ၊ ထွက်သောအသားကိုသာ ရသည်။ ထို့ကြောင့် “ယေန” ဟု ၎င်း၊ “သော” ဟု ၎င်း ထည့်၍ အာဗာဓ ရအောင် အနက်ပေးရသည်။ “ပါဒတော+နိက္ခန္တံ + ဒီလံ + ယေနာတိ ပါဒဒီလော၊ ပါဒဒီလော စ+သော+အာဗာဓောစာတိ ပါဒဒီလာဗာဓော” ဟုပြု၊ ယောဇနာ၌ကား “ပါဒတော နိက္ခန္တေန ဒီလသဒိသေန မံသေန ပဝတ္ထော အာဗာဓော ပါဒဒီလာဗာဓော ” ဟု ဝိပြုတ်ပြုသည်။

အသင်္ကာမနိယာ ။ ။ သံပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်သည် အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း အနက်ကို ဟော၍ “ သင်္ကာမန္တိ-အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းသွားကုန်၏ ” ဟု ကတ္ထုရုပ် ရှိရာ၌ “ သင်္ကာမေန္တိ-အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းသွားစေကုန်၏ ” ဟု ကာရိတ်ဝင်စေရ သကဲ့သို့ ကမ္မရုပ်၌လည်း “ သင်္ကာဒီယန္တေ-အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့စေအပ်ကုန်၏။ ဣတိ သင်္ကာမနိယာ ” ဟု ကာရိတ်ဝင်ပါစေ၊ န + သင်္ကာမနိယာ အသင်္ကာမနိယာ၊ ထို့ကြောင့် “ အသံဟာရိယာ ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်လေသည်။

စသည်၌၊ သုပ္ပဋိတာ- ကောင်းစွာတည်ကုန်သော၊ နိစ္စလာ- မလှုပ်ရှားနိုင်ကုန်သော၊ အသံဟာရိယာ - အရပ်တပါးသို့ မဆောင်အပ် မဆောင်နိုင်ကုန်သော၊ ဝါ-မပြောင်းရွှေ့နိုင်ကုန်သော၊ (ပါဒကော-တို့ကို၊ အနုဇာနဗိ-၌စပ်၊) အင်္ဂဇာတံ ဆုပန္နိတိ- ကား၊ အင်္ဂဇာတေနေဝ-အင်္ဂါဇာတ်ဖြင့်ပင်၊ အင်္ဂဇာတံ-နွားမတို့၏ အင်္ဂါဇာတ်ကို၊ ဆုပန္နိ - တို့ကြကုန်၏၊ ဩဂါဟေတွာ မာရေန္နိတိ- ကား၊ အန္တောဥဒက-ရေ၏အတွင်း၌၊ ဒဠိ-မြေမြေစွာ၊ ဝါ-ဟတွာ-သက်ဝင်စေ၍၊ ဝါ-နှစ်၍၊ မာရေန္နိ-သတ်ကြကုန်၏။

x x x x x x x x

ဩဂါဟေတွာ။ ဩဂါဟေတွာ၌ “အဝမုဗ္ဗဂါဟု=ဝိဇ္ဇောလနေ- မွေနှောကံ မြင်း” ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ အဝ၏ အောက်ချခြင်း အနက်ကို “အန္တောဥဒကေ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝါဟုဓာတ်ကို “ဝါဟေတွာ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝါဟုဓာတ်ဖြစ်၍ “ဝါဟေတွာ” ဟု ရှိစေရမည်၊ နှစ်သတ်ရမည့် အရာဖြစ်၍ “ဒဠိ” ဟု အပိုထည့်သည်၊ “ဩဂါဟေတွာ- ရေသို့ သက်ဝင်စေ၍၊ ဝါ-နှစ်၍၊ မာရေန္နိ-သတ်ကြကုန်၏ ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။ [ယောဇနာ၌ကား တမျိုးဖွင့်လေ၏။]

ယာနာဒိပဋိက္ခေပကထာ

ဣတ္ထိယုတ္တေနာတိ-ကား၊ ဓေနယုတ္တေန-နွားမဖြင့်ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ [ဣတ္ထိ သဒ္ဓါသည် လူမိန်းမသာ မက အမဟူသမျှကို ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဓေန ယုတ္တေန ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ “ ရုဋ္ဌိသဒ္ဓါ ” ဟု ဆို၏၊ သဒိသုပစာ ဟုလည်း ဆိုလိုဟန်တူသည်၊] ပုရိသန္တရေနာတိ - ကား၊ ပုရိသသာရထိနာ- ယောက်ျားဟူသော ယာဉ်ထိန်းရှိသော၊ (ယာနေန ယာယန္တိ-၌စပ်၊) [ပုရိသော ဝေ+အန္တရော အညော တွေ့တိ ပုရိသန္တရော၊ မိန်းမမှတပါးသောယောက်ျား ဟူသော မောင်းသူရှိသော ယာဉ်ရထား။] ပုရိသယုတ္တေနာတိ - ကား၊ ဂေါဏ ယုတ္တေန-နွားထီးဖြင့်ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ဣတ္ထန္တရေနာတိ-ကား၊ ဣတ္ထိသာရထိ နာ - မိန်းမဟူသော ယာဉ်ထိန်းရှိသော၊ (ယာနေန ယာယန္တိ-၌ စပ်၊) ဂင်္ဂါ မဟိယာယာတိ- ကား၊ ဂင်္ဂါမဟကိဋ္ဌိကာယ (သေယုထာပိ)- ဂင်္ဂါမြစ် ပူဇော် ပွဲကို ကစားရာအခါကဲ့သို့တည်း။

x x x x x x x x

ဂင်္ဂါမဟကိဋ္ဌိကာယ။ ဂင်္ဂါယ - ဂင်္ဂါမြစ်ကို၊ မဟော-ပူဇော်ပွဲတည်း၊ ဂင်္ဂါ မဟော-ပွဲ၊ ဂင်္ဂါမဟေ-ဂင်္ဂါမြစ်ကို ပူဇော်ပွဲ၌၊ ကိဋ္ဌိကာ-မြူးတူး ပျော်ပါး ကစားခြင်း တည်း။ ဂင်္ဂါမဟကိဋ္ဌိကာ - မြင်း၊ ထို ပူဇော်ပွဲကို သွားသောအခါ ယခု မြင့်မာနိုင်ငံ ဘုရားပွဲ သွားသကဲ့သို့ လှည်းအမျိုးမျိုး မောင်းသူအမျိုးမျိုးဖြင့် သွားကြသည်၊ ဂင်္ဂါ မဟကိဋ္ဌိကာယာတိ ဂင်္ဂါမဟေ ကိဋ္ဌိကာယ၊ တတ္ထဟိ ဣတ္ထိပုရိသာ ယာနေဟိ ဥဒကကိဋ္ဌိ ဂန္ဓနိ။ - ဝိမတိ။ [ယောဇနာ၌ကား “ဂင်္ဂါဝေ+ မ ဝိစ ဂင်္ဂါမဟိ၊ တတ္ထ ကိဋ္ဌိကာ ဂင်္ဂါ မဟ ကိဋ္ဌိကာ၊ ဂင်္ဂါမြစ် မဟိမြစ်၌ ကစားခြင်း” ဟု ဖွင့်လေ၏။]

ပုရိသယုတ္တံ ဟတ္ထဝဋ္ဌကန္တိ ဣတ္ထိ - ဌ၊ ပုရိသယုတ္တံ - နွားထီး မြင်းထီးသည် ကပ်ယှဉ်အပ်သော ယာဉ်သည်။ ဣတ္ထိသာရထိဝါ - မိန်းမဟူသော မောင်းသူ ရှိသည်မူလည်း။ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ ပုရိသ သာရထိဝါ - ယောက်ျားဟူသော မောင်းသူရှိသည်မူလည်း။ (ဟောတု) ဝဋ္ဌတိ-အပ်၏။ ပန-ကား၊ ဟတ္ထဝဋ္ဌကံ- လက်ဖြင့်လည်စေအပ်သောယာဉ်သည်။ ဝါ-လက်ဆွဲယာဉ်သည်။ ဣတ္ထိယောဝါ- မိန်းမတို့သည်မူလည်း။ ဝဋ္ဌန္တု - လည်ပစေကုန်၊ ပုရိသာဝါ- တို့သည်မူလည်း။ (ဝဋ္ဌန္တု-ကုန်) ဝဋ္ဌတိယေဝ- သည်သာ၊ [ဂိလာနဖြစ်သူအား အပ်သည်- ဟူလို၊] ယာနုဋ္ဌါတေနာတိ-ကား၊ ယာနံ-ယာဉ်ကို၊ အဘိရူဟန္တဿ- တက်စီး သော ရဟန်း၏၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ စလတိ-လှုပ်၏။ တပ္ပစ္စယာ-ထိုကိုယ်၏ လှုပ်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ (ဗာဠတရံ အဖာသု ဟောတိ ဌှစ်) သိဝိကန္တိ-ကား၊ ဝိဋ္ဌကသိဝိကံ-ပျဉ်ချပ်စသည်ဖြင့် ပြုအပ်သော ထမ်းစင်ကို၎င်း၊ [ဖလကာဒိနာ ကတံ ဝိဋ္ဌကယာနံ-ဝိမတိ၊ ပျဉ်ချပ်စသည်ဖြင့် ပြုအပ်သောယာဉ်၊ “ ယာဉ် ” ဆိုသော်လည်း ထမ်းသွားရသော ယာဉ်တည်း။] ပါဠိကိန္တိ - ကား၊ ဝံသေ-ဝါး၌၊ လဂ္ဂေတွာ- ဆွဲချိတ်၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ပဋ္ဌ ပေါတလိကံ-အဝတ်သံလျင်းကို၎င်း၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌစပ်) [အဝတ် ၄ စကို ၂ စစီ ချည်ပြီးလျှင် ထမ်းပိုးလျှို၍ထမ်းရသော ထမ်းစင်မျိုးတည်း။ ဤအလုံးစုံသောယာဉ် များသည် ဘိနပ်စီး၍မသွားနိုင်သော အားနည်းသော နာကျင်သော ဂိလာနအား ခွင့်ပြုအပ်သောယာဉ်များတည်း။ သဗ္ဗမ္ပိ ယာနံ ဥပါဟနေနပိ ဝန္တု အသမတ္ထဿ ဂိလာနဿ အနုညာတံ-ဝိမတိ။]

. x x x x x x x x

ပုရိသယုတ္တံ, ဟတ္ထဝဋ္ဌကံ။ ။ ပုရိသေန- နွားထီး မြင်းထီးစသော အထီးသတ္တဝါ သည်။ ယုတ္တံ-ကပ်ယှဉ်အပ်သော ယာဉ်တည်း။ ပုရိသယုတ္တံ-ယာဉ်၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဝဋ္ဌိယတေ - လည်စေအပ်၏။ ဣတိ ဟတ္ထဝဋ္ဌံ၊ ဟတ္ထဝဋ္ဌယေဝ ဟတ္ထဝဋ္ဌကံ၊ ယာဉ်ကို သွားအောင် လက်ဖြင့်ပြုစီမံ၍ပေးရသော လက်ဆွဲယာဉ်ဖြစ်သော ရှေးအခါကလန်ချား၊ ယခုအခါ ဆိုက်ကား စသည်တည်း။ ရှေးက “ဝိနည်းဗိုရ်ဆရာတော်အချို့ မီးရထား မော်တော်ကားတို့ကို ဟတ္ထဝဋ္ဌကယာဉ် ဟု ယူဆ၍ မစီးကြ ” ဟု ကြားရဘူး၏။ သို့သော် စက်ဖြင့်သွားနေသော မော်တော်ကား မီးရထားတို့မှာ လူကတော့ဝန်ဆောင် ရသည် မဟုတ်သောကြောင့် ဤ ဟတ္ထဝဋ္ဌကယာဉ်အရာ၌ မသွင်းသင့်ပါ။ လူက အား စိုက်၍ ဆွဲငင် နင်းယူရသော လန်ချား ဆိုက်ကားတို့ကိုသာ ယူသင့်ပါသည်။

ယာနုဋ္ဌါတေန ။ ။ ဥဋ္ဌါတ၌ ဥပုဗ္ဗ ဟနဓာတ်သည် ဂတိ အနက်ဟောတည်း။ ဥဋ္ဌါတနံ-အထက်သို့ မြှောက်ခြင်း၊ ဥဋ္ဌါတော - ခြင်း၊ ယာနဿ+ဥဋ္ဌါဋေဝ ယာနု ဋ္ဌါတော၊ ယာဉ်က ကိုယ်ကို အထက်သို့မြှောက်ခြင်း၊ အထက်သို့ မြှောက်ပြီးနောက် အောက်ပြန်ကျသောအခါ ယာဉ်စီးသူမှာ တော်တော်နာ၏။ ထို့ကြောင့် ဂိလာနပုဂ္ဂိုလ် မှာ ရောဂါတိုးရသည်။ ဤကဲ့သို့ ယာဉ်က ကိုယ်ကိုမြှောက်၍ ပြန်ချခြင်းကို “ လှည်း ဆောင်ခြင်း ” ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဥစ္စာသယန မဟာသယနာနီတိ ဣတ္ထ - ဌ၊ ဥစ္စာသယနန္တိ - ကား၊ ပမာဏာ တိက္ကန္တံ-မဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်လာ ပမာဏထက်လွန်သော အခြေရှိသော၊ မဇ္ဇံ- ညောင် စောင်းကိုင်း၊ [မဇ္ဇကို မှတ်၍ဆိုထားသည်။ ထိုင်စရာ အိပ်စရာ အားလုံးကို ယူပါ။] မဟာသယနန္တိ - ကား၊ အကပ္ပိယတ္ထရဏံ - မအင်သော အခင်းကိုင်း၊ (ဓာရေန္တိ ဌစပ်။) အာသန္တိအာဒိသု-အာသန္တိ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဝေဝေဒိတဗ္ဗော၊) အာသန္တိတိ- ကား၊ ပမာဏာတိက္ကန္တာသနံ- မဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် လာ ပမာဏထက်လွန်သော အခြေရှိသော နေရာတည်း၊ ပလ္လင်္ကောတိ - ကား၊ ပါဒေသု-ခြေတို့၌၊ ဝါဠုရူပါနိ- ခြင်္သေ့ သစ် ကျားစသော သားရဲရုပ်တို့ကို၊ ထပေ တွာ- ထား၍၊ ကတော-ပြုအပ်သော ပလ္လင်တည်း၊ ဂေါနကောတိ- ကား၊ ဒီဃ လောမဒကာ-ရှည်သောအမွှေးရှိသော၊ မဟာကောဇဝေါ- ကော်ဇောကြီးတည်း၊ တဿ- ထို ကော်ဇောကြီး၏၊ လောမာနိ- အမွှေးတို့သည်၊ စတုရင်္ဂလာမိကာနိ- လက် ၄ သစ်ထက် လွန်သောပမာဏ ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ကိရ- ဖြစ်ကုန် သတတ်၊ စိတ္တကောတိ-ကား၊ ဝါနစိတြော-ရက်ခြင်းအားဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဥဏ္ဍာမယတ္ထရဏော-သားမွှေးဖြင့် ပြုအပ်သောအခင်းတည်း၊ ပဋိကာတိ-ကား၊ ဥဏ္ဍာမယော-သော၊ သောတတ္ထရဏော- ဖြူသောအခင်းတည်း၊ ပဋုလိကာတိ- ကား၊ ယနပုပ္ဖကော-တခဲနက်ပန်းပြေခံရှိသော၊ ဥဏ္ဍာမယလောဟိတတ္ထရဏော- သားမွှေးဖြင့်ပြုအပ်သော နီသောအခင်းတည်း၊ ယော-ယင်းအခင်းကို၊ အာမလက ပတ္တောတိပိ-ရှစ်ရှားရှက်ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော အခင်းဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တူလိ ကာတိ- ကား၊ ပကတိ တူလိကာယေဝ-ပကတိလဲရှိသော အခင်းပင်တည်း။

* * * * *

ဒီဃလောမကော။ ဒီဃလောမကော မဟာကောဇဝေါတိ စတုရင်္ဂလာမိက လောမော-လက်လေးသစ်ထက် ပိုလွန်သော အမွှေးရှိသော၊ ကာဠကောဇဝေါ - ကော်ဇောနက်ကြီးတည်း၊-နီကာ၊ ဤအလို “ မဟာကောဇဝေါ- သားမွှေးဖြင့် ရက် အပ်သော ကော်ဇောနက်ကြီး ” ဟု ပေးရလိမ့်မည်။ လက်လေးသစ်အောက် တို့သော အမွှေးရှိသော ကောဇောကား ဥဋ္ဌလောမီ ကေန္တလောမီတို့၌ ပါဝင်လိမ့်မည်။

စိတ္တကော။ စိတ္တံ-ဆန်းကြယ်အောင်+ကရိယတေ-ပြုအပ်၏။ ဣတိ စိတ္တကော- သိုးမွှေးတို့ကို ချည်လုပ်၍ အရောင် အမျိုးမျိုး ဆိုးပြီးလျှင် (နံရံကို အကွက်ခေါက် သကဲ့သို့) အကွက်ခေါ်၍ အဆန်းတကြယ် ရက်အပ်သော အခင်းကို “ စိတ္တက ” ဟု ခေါ်၏။ [ဝါနစိတြော ဥဏ္ဍာမယတ္ထရဏောတိ နာနာဝတ္ထေဟိ ဥဏ္ဍာမယသုတ္တေဟိ ဘိက္ခိန္ဒစိဒိဝသေန ဝါယိတွာ ကတစိတ္တတ္ထရဏော၊ - ဝိပတိ၊]

ပဋိကာ, ပဋုလိကာ။ ပဋိကာသဒ္ဓါသည် “ သားမွှေးဖြင့် ပြုအပ်သော ဖြူသော အခင်း ” ဟူသော အနက်ဟော အနိပ္ပန္နပါဠိပါပိကတည်း။ ပဋုလိကာ သဒ္ဓါကား “ ပန်း ပြောက်တွေ တခဲနက် ပြည့်နေတော သားမွှေးနီအခင်း ” ဟူသော အနက်ဟောတည်း။

တူလိကာ။ ပကတိတူလိကာတိ ခုက္ကတူလ (လက်ပန်ပင် စသည်မှဖြစ်သော သစ်ပင်လဲ) , လတာတူလ (နွယ်ပင်မှဖြစ်သော လဲ) , ပေါဋကိတူလ (ခေါင်းခါးမြက်-

ဝိကတိကာတိ - ကား၊ သီဟဗျဒ္ဓါဒိ ရူပစိတြာ - ခြင်္သေ့ ကျား အစရှိသော အရုပ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဥက္ကာမယတ္ထရဏော - သားမွေးဖြင့်ပြုအပ်သော အခင်းတည်း၊ ဥဒ္ဓလောမိတိ-ကား၊ ဧကတော- တဖက်၌၊ ဥဂ္ဂတလောမံ - ထွက်သော အမွှေးရှိသော၊ ဥက္ကာမယတ္ထရဏံ - တည်း၊ ဥဒ္ဓလောမိတိပိ - ဥဒ္ဓလောမိ ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော - ပါဠိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧကန္တလောမိတိ - ကား၊ ဥဘတော- ၂ ဖက်၌၊ ဥဂ္ဂတလောမံ - သော၊ ဥက္ကာမယတ္ထရဏံ-တည်း၊ ကန္ဓိ သန္တိ-ကား၊ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ-ရတနာချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော၊ ကောသေယျ ကန္ဓိသမယံ-ပိုးချည်အတွင်း ရွှေချည်သွင်း၍ ရက်အပ်သော၊ ပစ္စတ္တရဏံ-အခင်း တည်း၊ ကောသေယျန္တိ - ကား၊ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ - ရတနာချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ် သော၊ ကောသိယသုတ္တမယံ-ပိုးချည်ဖြင့်ရက်အပ်သော၊ ပစ္စတ္တရဏံ-တည်း၊ ပန- အန္တယ၊ သုဒ္ဓကောသေယျံ - ရတနာချည် မဖက် သက်သက်သော ပိုးချည်အခင်း သည်၊ ဝန္တတိ-၏။

x x x x x x x x

ရှင်မွေလွန်းမြက်မှ ဖြစ်သော လဲ) သင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ တူလာနံ အညတရပုဏ္ဏာ တူလိ ကာ၊-သာရတ္ထ၊ ဤသို့ လဲဝါဂွမ်း သွတ်သွင်းထားသောအခင်းသည် တူလိကာမည်၏၊ ဈေး၌ ရောင်းရိုးဖြစ်သော မွေ့ရာများသည် ရှင်မွေလွန်းလဲ သွတ်သွင်းထားသည်သာ များ၏။ [တူလာ ယတ္ထ အတ္ထိတိ တူလိကာ။]

ဝိကတိကာ။ ။ဝိ(ဝိစိတ္တံ)-ဆန်းကြယ်စွာ+ကတံ-ပြုလုပ်ခြင်းတည်း၊ ဝိကတံ- ခြင်း၊ ဝိကတေန-ခြင်္သေ့ရုပ် ကျားရုပ်စသော အရုပ်များပေါ်ထင်စေလျက် ဆန်းကြယ် စွာ ရက်လုပ်ခြင်းဖြင့်+ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်သော သားမွေးအခင်းတည်း၊ ဝိကတိကာ-ခင်း။

ဥဒ္ဓလောမိ။ ။ဥဒိတပုဒ်မှ ဣကို အ, တကိုချေ, ဒိ တလုံးလာ၍ “ဥဒ္ဓ”ပြီးသည် ဟု သီလက္ခန္ဓီကာသစ်ဆို၏၊ လောမံ ယဿာတိ လောမိ၊ ဥဒိတံ-တဖက်၌ ထင်ရှား စွာ+ လောမိ - အမွှေးရှိသော အခင်းတည်း၊ ဥဒ္ဓလောမိ-ခင်း၊ ပါဠိတမျိုးရှိရာဝယ် “ဥဒ္ဓိ-အထက်၌၊ ဝါ-အပေါ်၌”ဟု ပေး။

ဧကန္တလောမိ။ ။ဧကန္တံ-စင်စစ်ကေန၊ ဝါ- ၂ ဖက်လုံး+လောမိ - ဧကန္တ လောမိ၊ ဤသို့ ဤ အဋ္ဌကထာအလို ဝိဂ္ဂဟပြုရသည်၊ သီလက္ခန္ဓိမြဟ္မဇာလသုတ်၌ကား ဤအခင်း ၂ မျိုး၌ ဤအဖွင့်မှ ပြောင်းပြန်ဖွင့်ထား၏၊ ထိုအလို “ဥဒိတံ-၂ ဖက်၌ထင်ရှား စွာ၊ ဧကန္တံ-တဖက်သောအဖို့၌” ဟု အနက်ပေးပါ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ- “တဖက်ချော, ၂ ဖက်ချော အခင်းများ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ကောသေယျ၊ပေ၊မယံ။ ။ကောသိယသုတ္တာနံ အန္တရာ သုဝဏ္ဏမယသုတ္တာနံ ပဝေသေတွာ ဝိတံ = ပိုး ချည်တို့၏ အကြား၌ ရွှေချည်တို့ကိုသွင်း၍ (ပိုးချည်တိုင် , ရွှေချည်ဖောက်၍) ရက်အပ်သော အခင်း၊ သုဝဏ္ဏသုတ္တံ ကိရ ကန္ဓိသံ = ကဿဋ္ဌန္တိစ ဝုစ္စတိ - ရွှေချည်ကို ကဋ္ဌိသံ ဟု၎င်း, ကဿဋ္ဌ ဟု၎င်း ခေါ်အပ်သတတ်၊ - ဝိမတိ။ [ကောသိယေန+ပကတံ ကောသေယျံ၊ ကန္ဓိသေန+ပကတံ ကန္ဓိသမယံ၊ ကောသေ ယျံ+တံ+ကန္ဓိသမယံစတိ ကောသေယျ ကန္ဓိသမယံ၊ ပစ္စတ္တရဏံ။]

ကုတ္တကန္တိ-ကား၊ သောဠသန္ဓ-တကျိပ် ၆ ယောက်ကုန်သော၊ နာဠကိတ္တိနံ-
 ကချေသည် မိန်းမတို့၏၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ နစ္စနယောဂံ-ကခြင်း၌ လျောက်ပတ်သော၊
 ဥဏ္ဍာမယတ္တရဏံ-တည်း၊ ဟတ္ထတ္တရ အဿတ္တရာ-ဟတ္ထတ္တရ အခင်း၊ အဿ
 တ္တရအခင်းတို့သည်၊ ဟတ္ထိ အဿ ပိဋိသု-ဆင်ကျောက်ကုန်း၊ မြင်းကျောက်ကုန်း
 တို့၌၊ အတ္တရဏက အတ္တရဏာဝေ-ခင်းအပ်သော အခင်းတို့သာတည်း၊ ရထ
 တ္တဒေဝိ-ရထတ္တရအခင်း၌လည်း၊ ဒေဝဝနာယာ-တည်း၊ အဇိနပ္ပဝေဏီတိ-
 ကား၊ အဇိနစမ္ပေဟိ-သစ်နက်ရေတို့ဖြင့်၊ (ကတာ-၌စပ်၊) မဉ္ဇပ္ပမာဏေန-
 ညောင်စောင်းပမာဏဖြင့်၊ သဗ္ဗိတွာ-ချုပ်၍၊ ကတာ- ပြုအပ်သော၊ ပဝေဏီ-
 အထပ်ထပ်ဖြစ်သောအခင်းတည်း၊ ကဒလီမိဂပာရ ပစ္စတ္တရဏန္တိ-ကား၊ ကဒလီ
 မိဂစမ္ပနာမ- ဝံပိုင်၏ အရေမည်သည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ တေန- ထိုအရေဖြင့်၊ ကတံ-
 ပြုအပ်သော၊ ပဝရပစ္စတ္တရဏံ - မြတ်သော အခင်းတည်း၊ ဥတ္တမပစ္စတ္တရဏံ-
 ကောင်းမြတ်သော အခင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တံ-ထိုအခင်းကို၊ သေတ
 ဝတ္တဿ-ဖြူသောအဝတ်၏၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ ကဒလီမိဂစမ္ပ-ကဒလီမည်သော
 သားကောင်၏ အရေကို၊ ပတ္တရိတွာ- ဖြန့်၍၊ သိဗ္ဗိတွာ-ချုပ်၍၊ ကရောန္တိကိရ-
 ပြုကြကုန်သတတ်။

x x x x x x x x x

ကုတ္တကံ။ ။ “ကရောတိတ္ထေ နစ္စံဘိ ကုတ္တကံ” ဟု သီလကုန်ဒီကာသစ်ပြု၏။ ကရ
 ခေတ်၊ ကပစ္စည်း၊ ကကို ကုပြု၊ ရချေ၊ တတလုံးလား၊ သွတ္တံ ကပစ္စည်း၊ တကျိပ်
 ခြောက်ယောက် ကလောက်အောင် ကြီးမားသော သားမွေး (တဖက်ချော၊ ၂ ဖက်
 ချော) ကောင်တို့ကြီးတည်း။

ဟတ္ထတ္တရ၊ ပေ၊ ရထတ္တရ။ ။ အတ္ထရိယတေ-ခင်းအပ်၏။ ဣတိ အတ္ထရော၊ ဟတ္ထိ
 မှိ-ဆင်၌၊ ဝါ- ဆင့်ကျောက်ကုန်း၌ + အတ္ထရော- အခင်းတည်း၊ ဟတ္ထတ္တရော-ခင်း၊
 အဿတ္တရ၊ ရထတ္တရတို့၌လည်း နည်းတူ။ [သီ- ဇီသစ်၌ “ ဟတ္ထိနော + ပိဋိယံ အတ္ထရံ
 ဟတ္ထတ္တရံ ” ဟု ပြု၍ နပုလိန်ချလေ၏။]

အဇိနပ္ပဝေဏီ။ ။ [စမ္ပတု အဇိနံပုထာ-အဘိဓာန် (၄၄၂) ၊] သစ်နက်ရေကို
 အဇိနဟု ခေါ်၏။ ထိုသားရေသည် အလွန် သိမ်မွေ့သဖြင့် ၂ ထပ် ၃ ထပ်ထပ်၍ ချုပ်ရ
 သောကြောင့် ပဝေဏီ (အထပ်ထပ်) ဟု ဆိုသည်။ အဇိနစမ္ပေဟိ + ကတာ + ပဝေဏီ
 အဇိနပ္ပဝေဏီ။ [အဇိနစမ္ပာနံ အတိသုရမတ္တာ ဒုပဇုတိပဇာနိ ကတွာ သိဗ္ဗန္တိ။—
 ဝိပတိ။]

ကဒလီ၊ ပေ၊ ဣရဏံ။ ။ “ကဒလီမိဂ-ဝံပိုင်” ဟု အနက်ပေးကြ၏။ သီ-ဇီသစ်၌
 “ပဇ္ဇာရာကားရဒိခဂါ-ကြောင်နှင့် သတ္တာန်တူသော သားကောင်” ဟု အနက်ဖွင့်၏။
 ဤအလို ကြောင်ဝံပိုင်ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။ ထိုသားကောင်၏အရေကား အကြီးကြီး
 ပရမိန်၊ အပေါ်လွှမ်း အခင်းသာ ရနိုင်စရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ တံကိရ ” စသည်ဖြင့်
 ချုပ်ပုံကို သရုပ်ဖော်သည်။ အဝတ်၊ ပေါ်၌ ထိုသားကောင်၏ အရေကိုဖြန့်၍ (ယခု
 ခေတ် နေရာထိုင်ချုပ်သကဲ့သို့) ချုပ်ကြသည်-ဟုလို။

သဥတ္တရစ္ဆဒန္တိ-ကား၊ ဥတ္တရစ္ဆဒနေန-အပေါ်၌မိုးကြောင်းဖြစ်သော အမိုးနှင့်၊ သဟ-တက္က၊ ဥပရိဗန္ဓေန-အပေါ်၌ ဖွဲ့အပ်သော၊ ရတ္တဝိတာနေန- ဆိုးအပ်သော အရောင်ရှိသော မျက်နှာကြက်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သေတဝိတာနမ္ပိ- အဖြူထည် ဗိတာန် မျက်နှာကြက်သည်လည်း၊ (နဝဇ္ဇတိ - ဌှပ်) ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ အကပ္ပိယပစ္စတ္တရဏေ - မအပ်သော အခင်းသည်၊ သတိ- ရှိလသော်၊ နဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ပန-အန္ဓယ၊ (ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အကပ္ပိယပစ္စတ္တရဏေ-သည်) အသတိ-မရှိလသော်၊ ဝဇ္ဇတိ- ဧ၊ ဥဘတော လောဟိတက္ကပဓာနန္တိ- ကား၊ သီသုပဓာနဉ္စ - ခေါင်းအုံး၎င်း၊ ပါဒူပဓာနဉ္စ - ခြေအုံး၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ မဉ္ဇဿ - ညောင်စောင်း၏၊ ဥဘတော လောဟိတက္ကပဓာနံ- ၂ ဘက်၌ နိသော အုံးရှိသော အခင်းတည်း၊ ဧတံ-ဤအခင်းသည်၊ နကပ္ပတိ-မအပ်၊ ပန-ဆက်၊ ဧကမေဝ-တခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ယံဥပဓာနံ - အကြင် အုံးသည်၊ ဥဘောသု- ၂ ဘက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-နံပါးတို့၌၊ ရတ္တံဝါ-နိသည်သော်၎င်း၊ ပဒုမေဝဏ္ဏံ ဝါ- ပဒုမ္မာကြာအဆင်း ရှိသည်သော်၎င်း၊ စိတြိဝါ- ဆန်းကြယ်သည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ (တံဥပဓာနံ - သည်) ပမာဏယုတ္တံ - ခေါင်းအုံးပမာဏနှင့် ယှဉ်သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝဇ္ဇတိ- ဧ၊ ပန - ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ မဟာဥပဓာနံ-ကြီးစွာသော ခေါင်းအုံးကို၊ (ဘဂဝတာ)ပဋိက္ခိတ္တံ- ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ။ [စူဠဝါ၊-သေနာသနက္ခန္ဓကဉ္စ ပယ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ပမာဏကိုလည်း ထို၏ အဋ္ဌကထာ၌ တွေ့ရလတံ။]

x x x x x x x x

ရတ္တဝိတာနေန ။ ။ ရတ္တဝိတာနေနာတိ သဗ္ဗရတ္တေန ဝိတာနေန၊ ယံပန နာနာ ဝဏ္ဏံ ဝါနစိတ္တံဝါ လေပစိတ္တံဝါ၊ တံဝဇ္ဇတိ၊ (အမျိုးမျိုး အဆင်းရှိ၍ ချုပ်ပုံ ဆန်းကြယ်သော၊ သို့မဟုတ် ဆေးဖြင့် သုတ်လိမ်းပုံ ဆန်းကြယ်သော ဗိတာန်မျက်နှာကြက်ကား အပ်၏) - ဝိမတိ။

ပမာဏယုတ္တံ ။ ။ သစေ ပမာဏယုတ္တန္တိ အာဒိ အညပ္ပမာဏာ တိတ္တန္တဿ ဗိမ္မော ဟနဿ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ [ပမာဏလွန်သော ခေါင်းအုံးကို ပယ်ထားကြောင်း ပြလို၍ “ပမာဏယုတ္တံ” ဟု ဆိုသည်၊ ပမာဏယုတ္တမဟုတ်သော ခေါင်းအုံးက ဥစ္စာသယန မဟာသယနတွင် ပါဝင်သောကြောင့် ဆိုအပ်သည် မဟုတ်။] နပန ဥစ္စာသယန မဟာသယနဘာဝဒဿနတ္ထံ၊ တထာ အဝုတ္တတ္တာ၊ တံ ပန ဥပဓာနံ ဥပေါသထိ ကာနံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဝဇ္ဇတိ၊ (ထို ခေါင်းအုံးကြီးသည်ကား ဥပုသ်စောင့်ကြသော လူဝတ်ကြောင်တို့အား အပ်ပါ၏) ဥစ္စာသယန မဟာသယနမေဝ ဟိ တဒါ တေသံ နဝဇ္ဇတိ၊ (မှန်၏ - ဥစ္စာသယန မဟာသယနသည်သာ ထိုဥပုသ်စောင့်သော အခါ ထို လူဝတ်ကြောင်တို့အား မအပ်၊ ဥစ္စာသယန မဟာသယနတွင် မပါဝင်သော ခေါင်းအုံးကား အပ်သည်-ဟုလို။) - ဝိမတိ။

သဒ္ဓဓမ္မ ပဋိက္ခေပပါဒိ ကထာ

ဒီပိစ္ဆာပေါတိ-ကား၊ ဒီပိပေါတကော (သေယျထာပိ)-သစ်ပေါက်စကလေး ကဲ့သို့တည်း၊ ဩဂုမ္ဗိယန္တိတိ- ကား၊ ဘိတ္တိဒဏ္ဍကာဒိသု - နံရံ ဒုတ်တန်း အစရှိ သည်တို့၌၊ ဝေဋ္ဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့ချည်ကြကုန်၏၊ (ဖွဲ့ချည်၍ တန်းလုပ် ထားကြကုန်၏။) [ဩဂုမ္ဗိယန္တိ၌ အဝပုဗ္ဗ ဂုဗိဓာတ်+ဗန္ဓနအနက်ဟော၊] အဘိ နိသီဒိ ဘုန္တိ-ကား၊ အဘိနိဿာယ- မှီ၍၊ နိသီဒိတုံ- ထိုင်ခြင်းငှါ၊ အပဿယံ- မှီရာကို၊ (တကဲမှီ ပျဉ်ချပ်ကဲ့သို့ မှီစရာကို) ကတွာ- ၍၊ နိသီဒိတုံ- ထိုင်ခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ သ ဥပါဟနေနာတိ ဣတ္ထ-၌၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အနုပါဟနော-ဘိနပ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဂါမံ-သို့၊ ပဝိသိတုံ- ငှါ၊ န သက္ကာတိ - မစွမ်းနိုင်၊ (သော - သည်၊) ဂိလာနော နာမ-န မည်၏။

ကုရရယရေတိ-ကား၊ ဧဝံ နာမကေ-ဤသို့ ကုရရယရအမည်ရှိသော၊ နဂရေ- မြို့၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်၊) ဧတေန - ဤ ကုရရယရေ နဂရေဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အဿ - ထို အရှင်မဟာကစ္ဆည်း၏၊ ဂေါစရဂါမော - ဂေါစရဂါမ်ကို၊ (ဆွမ်းခံ ရွာကို) (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တော- ပြီ၊ ပပတကေ ပဗ္ဗတေတိ - ကား၊ ပပတ နာမကေ-ပပတ အမည်ရှိသော၊ ပဗ္ဗတေ-တောင်၌၊ (ဝိဟရတိ ၌စပ်၊) ဧတေန- ဤ ပပတကေ ပဗ္ဗတေဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အဿ-ထို အရှင်မဟာကစ္ဆည်း၏၊ နိဝါ သနဋ္ဌာနံ-အမြဲနေရာအရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သောဏောတိ-ကား၊ တဿ-ထို ဥပါ သကာ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ကောဋိ အဋ္ဌနကံ- တကုဋေ ထိုက် တန်သော၊ ကဏ္ဍ ပိဋဋ္ဌနကံ - နားတန်ဆာကို၊ ဓာရေတိ- ဆောင်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ကုဋိကဏ္ဍောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ကောဋိကဏ္ဍော-တကုဋေထိုက်တန် သော နားတန်ဆာရှိသော၊ (သောဏော - သောဏမည်သော၊ ဥပါသကော- တည်း။) ဣတိအတ္ထော။

ပါသာဒိကန္တိ-ကား၊ ပသာဒဇနကံ- စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ် သော၊ ပသာဒနိယန္တိ ဣဒံ- ဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်၊ တဿဝ- ထို ပါသာဒိက

x x x x x x x x x

ပါသာဒိကံ၊ ပသာဒနိယံ။ ပသာဒံ+ဇနေတိတိ ပါသာဒိကော။ ဣကပဇ္ဇည်း ဇနေတိအနက်၌သက်၊ ဣ အနုမန်ကြောင့် ပဉ္စ ဝုဋ္ဌိရောက်၍ “ပါသာဒိကော” ဟု မြစ်ရ သည်၊ ပသာဒနိယံကို “ ပသိဒံတဗ္ဗယုတ္တံ၊ ပသာဒကံဝါ ” ဟု ဝိကာ၌ ၊ နည်းစွင့်၏၊ ဟိတွင် ပသိဒိတဗ္ဗယုတ္တံဖြင့် “ပပုဗ္ဗ သဒဓာတ်၊ အနိယပဇ္ဇည်း ယုတ္တအနက်၌သက်သည်” ဟု ပြန်၊ “ ပသာဒိ သတေတိ ပသာဒနိယော ” ဟု ပြု၊ “ပသာဒနိယံ - ကြည်ညိုသင့် ကြည်ညိုထိုက်သော ” ဟု ပေး၊ “ ပသာဒကံဝါ ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် “ အနိယပဇ္ဇည်း ကဏ္ဍားအနက်၌ သက်သည် ” ဟု ပြန်၊ ကာရိတ်လည်း ကြေ၊ “ပသာဒေတိတိ ပသာ ဒနိယော” ဟု ပြု၊ “ပသာဒနိယံ- ကြည်ညိုစေတတ်သော” ဟု ပေး။ ထို ၊ နက်လုံး-ပင်

သဒ္ဓါ၏ပင်၊ အတ္ထဝစနံ - အနက်ကိုဟောသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဥတ္တမဒမထ သမထန္တိ-ကား၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ ဒမထဉ္စ-ဆုံးမကြောင်း ပညာသို့၎င်း၊ သမထဉ္စ- ငြိမ်သက်စေတတ်သော သမာဓိသို့၎င်း၊ ပညဉ္စ-ပညာသို့၎င်း၊ သမာဓိဉ္စ- သမာဓိ သို့၎င်း၊ (အနုပုတ္တံ ဌစပ်၊) ကာယူပသမဉ္စ-ကိုယ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းသို့၎င်း၊ စိတ္တူပ သမဉ္စ - စိတ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းသို့၎င်း၊ (အနုပုတ္တံ ဌစပ်၊) ဣတိပိအတ္ထော - ဤ အနက်သည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) ဒန္တန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဝိသုကာယိက ဝိပုဗ္ဗိတာနံ-ထိုးဆွခြင်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက် ခြင်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥပန္တိန္ဒတ္တာ-ဖြတ်တေခံအပ်ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တိ - ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးသော၊ ဒိဏကိလေသံ - ကုန်ခန်းပြီးသောကိလေသာ ရှိတော်မူသော၊ (ကိလေသာ ကုန်ခန်းတော်မူပြီးသော၊) ဣတိအတ္ထော - ဤကား အနက်၊ ဂုတ္တန္တိ - ကား၊ သံဝရဂုတ္တိယာ - စောင့်စည်းခြင်း ဟူသော လုံခြုံခြင်း အားဖြင့်၊ ဂုတ္တံ-လုံခြုံတော်မူသော။

x x x x x x x x

ပါသာဒိက္ခံနှင့် အဓိပ္ပါယ်တူဖြစ်၍ “ တဿေဝ အတ္ထဝစနံ ” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။ စာအုပ်များ၌ “ အတ္ထဝေဝစနံ ” ဟု တွေ့ရ၏။ အတ္ထနှင့်တွဲရာ၌ “ဝေဝစနံ” ဟု သုံးရိုး မရှိပါ။ အနက်မှာ ဝေဝစပရိယာယ် မရှိနိုင်၊ ထိုအနက်ကိုဟောသော သဒ္ဓါ၌သာ ဝေဝစပရိယာယ် စကားလွယ်ဟူ၍ ရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ယောဇနာ၌လည်း “အတ္ထော ဂုတ္တိ အနေနာတိ အတ္ထဝစနံ” ဟု အတ္ထဝစနံပုဒ်ကိုသာ ဖွင့်ထားပါသည်။

ဥတ္တမဒမထ သမထံ။ ။ ဒမထကို “ပညာ” ဟု ဖွင့်၏။ “ ဒမိယတေ ဧတေနာတိ ဒမထော၊ ဧတေန-ဤ ဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ဒမိယတေ-ဆုံးမအပ်၏။ ဣတိ ဒမထော ” ဟု မြို့၊ သမထကို “သမာဓိ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဒမထနှင့် သမထကို ဒွန်တွဲ၊ ဥတ္တမနှင့် ကမ္မဓိရဲ တွဲ၊ ကိုယ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းကို “ဒမထ” ဟု၎င်း၊ စိတ်၏ငြိမ်သက်ခြင်းကို “သမထ” ဟု ၎င်း တနည်းပြလို၍ ကဉ္စယူပသမဉ္စ စသည်ကို မိန့်သည်။

ဆက်ဥျးအံ - ကာယူပသမဟူသည် ကိုယ်ကို၎င်း၊ နှုတ်ကို၎င်း ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမထားသောကြောင့် ငြိမ်သက်ခြင်းတည်း။ [“ဥတ္တမဒမထ သမထံ-မြတ်သောဆုံးမ ကြောင်း ဉာဏ်ပညာ၊ ငြိမ်သက်စေတတ်သော သမာဓိသို့၊ (တနည်း) ဥတ္တမဒမထ သမထံ-မြတ်သောကိုယ်၏ယဉ်ကျေးခြင်း၊ စိတ်၏ ငြိမ်သက်ခြင်းသို့၊ အနုပုတ္တံ-သော ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး။]

ဝိသုကာယိက ဝိပုဗ္ဗိတာနံ ။ ။ ဝိသုကသဒ္ဓါသည် ဝိသုကဒဿနံကဲ့သို့ ထိုးဆွ ကြောင်းဖြစ်သော ငြောင့် တံကျင်ကိုဟော၏။ ကိုယ် နှုတ်တို့၏ မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက် ခြင်းသည် သူတပါး အမြင်မတော်သောကြောင့် သူတပါးကို ထိုးဆွသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ဝိသုစနံ ဝိသုကော၊ ဝိသုကေန အယန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ ဝိသုကာယိကာ၊ ထိုးဆွခြင်းဖြင့် ဖြစ်တတ်ကုန်သော လက်ဆော့ ခြေဆော့ခြင်း၊ ရယ်မောခြင်း စသည်တို့ကိုယူ၊ ထိုဝိသု ကာယိကတို့သည် ကိုယ်နှုတ်တို့၏ မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဝိပုဗ္ဗိတ လည်း မည်၏။

သန္တိန္ဒြိယန္တိ - ကား၊ ယတိန္ဒြိယံ - စောင့်စည်းအပ်သော မနိန္ဒြေ ရှိတော် မူသော၊ နာဂန္တိ-ကား၊ အာဂုရိရဟိတံ-မကောင်းမှုမှ ကင်းတော်မူသော၊ (“တံ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒက္ခိဿသိ” ဌစပ်။)

တိဏ္ဍံ မေ ဝဿာနံ အစွယေနာတိ - ကား၊ မမ-တပည့်တော်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဒိဝသတော-ရှင်ဖြစ်ရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ တိဏ္ဍံဝဿာနံ-၃ နှစ်တို၏၊ အစွယေန- လွန်ရာအခါ၌၊ ဥပသမ္ပဒံ အလတ္တန္တိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ ဥပသမ္ပဒံ - မြင့်မြတ် သော ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အလဘိ-ရခဲ့ပါပြီ၊ (ဣဝိဘတ်ကို ဣပ္ပိ၊) ကဏှ၊တ္တရာ တိ-ကား၊ ကဏှမတ္တိကုတ္တရာ-အထက်၌ တက်သော နက်သောမြေရှိပါ၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ဝနိတကဏှမတ္တိကာ- တိုးပွားသော နက်သော မြေရှိပါ၏၊ ဣတိ အတ္တော၊ ဂေါကဏှကဟဋ္ဌာတိ- ကား၊ ဂုန္တံ - နွားတို့၏၊ ခုရေဟိ - ခွါတို့ဖြင့်၊ အတ္တန္တဘူမိတော - နင်းအပ်သော မြေမှ၊ သမုဋ္ဌိတေဟိ - ကြွတက်ကုန်သော၊ ဂေါကဏှကေဟိ-နွားခြေရာခွက် ဆူးတို့ဖြင့်၊ ဥပဟတာ-ဖျက်ဆီးအပ်ပါ၏၊ တေ ဂေါကဏှကေ- ထိုနွားခြေရာခွက် ဆူးတို့ကို၊ ကေပဋ္ဌလိကာ- တထပ်တလွှာသာ ရှိကုန်သော၊ ဥပါဟနာ-ဘိနပ်တို့သည်၊ ရက္ခိတံ-စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကော န္တိကိရ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သတတ်၊ ဝေ-ဤသို့၊ ဝါ-သို့ကလောက်၊ ခရာ-ကြမ်းတန်း သည်၊ ဟောတိ၊ [ဘူမိကိုး၌ “ခရာ ဟောတိ” ဟု ရှိစေ။]

ရေဂု-ပြိန်းမြက်၎င်း၊ မောရဂု- မြာမြက်၎င်း၊ မဇ္ဇာရူ- သင်မြက်၎င်း၊ ဇန္တု- ပိတ်မြက်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတသောပိ-၄ မျိုးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ-ဤ မြက်တို့သည်၊ တိဏဇာတိယော - မြက်မျိုးတို့တည်း၊ တေဟိ - ဤမြက်တို့ဖြင့်၊

x x x x x x x x x

ယတိန္ဒြိယံ။ ။ “သန္တိန္ဒြိယန္တိ ယတိန္ဒြိယံ” ဟု စာအုပ်တို၌ ရှိ၏၊ ယတိန္ဒြိယံကိုပင် ဋီကာတို၌ ဖွင့်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “သန္တိန္ဒြိယံ” ဟု ၎င်း ၊ အဋ္ဌကထာ၌ “သန္တိန္ဒြိယန္တိ ယတိန္ဒြိယံ” ဟု ၎င်း ရှိခြင်းသည် ကောင်း၏၊ အချို့ စာအုပ်တို၌ “ယတိန္ဒြိယန္တိ ဝိရိယိန္ဒြိယံ” ဟု ရှိခြင်းကား အဖွင့်နှင့် မညီ။

နာဂံ။ ။ “နတ္ထိ+အာဂု ယဿာတိ နာဂေါ” ဟု ပြု၊ “ နာဂန္တိ ဆန္ဒာဒိဝသေန အဂမနတော , ပဟိနာနံ ရာဂါဒိကိလေသာနံ အပုနာဂမနတော အပစ္စာဂမနတော , ကဿပိပိ အာဂုဿ သဗ္ဗဒါပိ အကရဏတော , ပုနတ္တံဝဿ အဂမနတောတိ ဣပေဟိ ကာရဏေဟိ နာဂံ” ဟု ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာမှ တနည်းဖွင့်လေ၏၊ ထိုတွင် - ဆန္ဒာဒိ ဝသေန အဂမနတောဖြင့် “နဂစ္ဆတိ-ဆန္ဒာဂတ် စသည်သို့ မလိုက်၊ ဣတိ နာဂေါ” ဟု ပြု၊ ပဟိနာနံ၊ပေ၊အပစ္စာဂမနတောဖြင့် “န ဂစ္ဆာပေတိတိ နာဂေါ” ဟု ပြု၊ ပယ်အပ် ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို တစန် မလာစေတတ်သော ရဟန္တာ၊ ကဿပိပိ၊ပေ၊ အက ရဏတောဖြင့် “ နတ္ထိ+အာဂု ယဿာတိ နာဂေါ” ဟု ရှေ့အတိုင်းပြု၊ တစုံတခုသော မကောင်းမှုမရှိသော ရဟန္တာ၊ ပုနတ္တံဝဿ အဂမနတောဖြင့် “ပုနတ္တံ+န ဂစ္ဆတိတိ နာဂေါ” ဟုပြု၊ န၏ (အ) ကို ထာဒိယပြု။

ကဋသရကေစ - ဖျာ သင်ဖြူးတို့ကို၎င်း၊ တနိကာယောစ- သပေါဖျာတို့ကို၎င်း၊
 ကရောန္တိ - ပြုကြကုန်၏။ ဧတ္ထ - ဤ မြက်မျိုးတို့တွင်၊ ရေဂုတိ-ကား၊ ရေကတိဏံ-
 ပြန်းမြက်တည်း၊ တံ- ထို ပြန်းမြက်သည်၊ ဩဠာရိကံ - ကြမ်းတန်း၏။ မောရဂု
 တံဏံ- မြာမြက်သည်၊ တမ္ပသီသံ- နိသော အဖျားရှိ၏။ မုဒုကံ- နူးညံ့၏။ သုခသပ္ပ
 သံ- ကောင်းသောအတွေ့ရှိ၏။ တေန- ထိုမြက်ဖြင့်၊ ကတတနိကာ- ပြုအပ်သော
 သပေါဖျာသည်၊ နိပ္ပဇ္ဇိတွာ- လျောင်း၍၊ ဝုဠိတမတ္ထေ- ထကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပုန-
 ဖန်၊ ဥဒ္ဓုမာတာ - အထက်သို့ တက်ကြသည်၊ (ဖောင်းကြသည်)၊ ဟုတွာ- ၍၊
 တိဠတိ- တည်၏။ မဇ္ဇောရုနာ- သင်မြက်ဖြင့်၊ သာဋကေပိ - အဝတ်တို့ကိုသော်မှ
 လည်း၊ ကရောန္တိ - န်၏။ [ပိသဒ္ဓါ သမ္ဘာဝနာ၊ အဝတ်တောင် ရက်လို့ ရသည်၊
 သင်ဖြူးရက်ဘို့ကား ပြောဘွယ်မလို၊] ဇန္တုဿ - ပိတ်မြက်၏။ မဏိသဒိသော-
 ပတ္တမြားအဆင်းနှင့်တူသော၊ ဝဏ္ဏော- အဆင်းသည်၊ ဟောတိ- ၏။

သေနာသနံ ပညပေသီတိ-ကား၊ ဘိသိံဝါ-ဘုံလျှိုကိုသော်၎င်း၊ ကဋသရကံ
 ဝါ-ဖျာ သင်ဖြူးကိုသော်၎င်း၊ ပညပေသိ - ခင်းပြီး၊ [မြတ်စွာဘုရား၏ ဝန္တကုဋီ
 ကျောင်းတော်၌ အရှင် သောဏဘို့ ညောင်စောင်း ခင်းပေးဘို့ရန် မလျော်သော
 ကြောင့် သေနာသနံကို “ ဘိသိံဝါ ကဋသရကံဝါ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို ၂ မျိုး
 တွင်လည်း တမျိုးမျိုးကိုသာ ခင်းမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့်
 ပြသည်၊] စပန- ထပ်၍ဆက်ဥျားအံ့၊ ပညပေတွာ- ခင်းပြီး၍၊ သောဏဿ- အား၊
 အာရောစေတိ- ပြော၏။ (ကိံ)၊ အာဝုသော- ငါ့ရှင်၊ သတ္ထာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊
 တယာ- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူ၊ ကောဝါသေ- တခုထည်းသော ဝန္တကုဋီကျောင်းတော်
 ၌၊ ဝသိတုကာမော- သီတင်းသုံးတော်မူလို၏။ ဝန္တကုဋီယံယေဝ- ဝန္တကုဋီကျောင်း
 တော်၌ပင်၊ တေ- သင့်ဘို့၊ အာသနံ- နေရာကို၊ ပညတ္ထံ- ခင်းထားအပ်ပြီး၊ ဣတိ-
 သို့၊ (အာရောစေတိ။)

အယံ ခုဿကာလောတိ - ကား၊ အယံ- ဤအခါသည်ကား၊ (တဿ- ထို
 နှုတ်မှာစကား၏။) ကာလော- လျှောက်ထားဘို့ရန် အချိန်အခါသည်၊ ဘဝေယျ-
 ဖြစ်လောက်ရာ၏။ [အဿကို “ ဘဝေယျ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ပါဠိတော်ဝယ် ယံ ပရိ
 ဒသိ၌ ယံဟူသော အနိယမအတွက် “ တဿ ” ဟု နိယမ အပိုထည့်ပါ၊] ပရိ
 ဒသိတိ- ကား၊ ပရိဒေသေသိ- ညွှန်ပြုပြီး၊ ဣဒ္ဓိဒ္ဓ္မ- ဤမည်ဤမည်သောအကြောင်း
 ကိုလည်း၊ ဝဒေယျာသိ- လျှောက်လေလော၊ ဣတိ- သို့၊ ယံ- အကြင်အကြောင်း
 အရာကို၊ မေ- ငါ၏။ ဥပဇ္ဈာယော- သည်၊ ဇာနာပေသိ- သိစေပြီး၊ အယံ- ဤအခါ
 သည်ကား၊ တဿ - ထိုအကြောင်းအရာ၏၊ ကာလော - လျှောက်ဘို့ရန် အချိန်
 အခါသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏။ ဟန္တု- ချက်ခြင်း၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တံ သာသနံ-
 ထို နှုတ်မှာစကားကို၊ အာရောစေမိ- လျှောက်အံ့၊ ဣတိအယံ- ကား၊ ဧတ္ထ - ဤ
 အယံ ခုဿကာလောဟူသောပါဌ၌၊ အဓိပ္ပာယ်ယော- အရှင်သောဏ၏အလိုတည်း။

ဝိနယဓရပဉ္စမနာတိ-ကား၊ အနုဿာဝနာစရိယပဉ္စမေန- ကမ္မဝါစာဆရာ ဟူသော ၅ ပါးမြောက်ရှိသော၊ (ဝဏောန-၌စပ်၊) အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဂုဏ်ဏူပါ ဟနန္တိ ဣတ္ထ-၌၊ မနုဿစမ္ပ-လူ၏အရေကို၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ ယေနကေနစိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ စမ္မေန - အရေဖြင့်၊ ဥပါဟနာ - ဘိနပ်သည်၊ ဝနုတိ-အပ်၏၊ [လူ့အရေမှတပါး နွားရေ ကျားရေ စသည်တို့တွင် မည်သည့် အရေမဆို ဘိနပ်ချုပ်ဘို့ရန် အပ်သည်-ဟူလို။] ဥပါဟနကောသက သတ္တကော သက ကုဋ္ဌိကကောသကေသုပိ-ဘိနပ်အိမ်၊ ဒါးအိမ်၊ သံကောက်အိမ်တို့၌လည်း၊ ဝေဝေဝနယော-တည်း။

ပန-ကား၊ စမ္မာနိအတ္ထရဏာနီတိ ဣတ္ထ-၌၊ ယံကိဋ္ဌိ- အမှတ်မထား တပါး သော၊ ဧဠကစမ္ပစ-သိုးရေကို၎င်း၊ အဇစမ္ပဉ္စ-ဆိတ်ရေကို၎င်း၊ အတ္ထရိတွာ-ခင်း၍၊ နိပဇ္ဇိတုံခါ-လျောင်းခြင်းငှါ၎င်း၊ နိသီဒိတုံ ဝါ-ထိုင်ခြင်းငှါ၎င်း၊ ဝနုတိ - ၏၊ မိဂ စမ္ပေ-သားကောင်မျိုးတို့၏အရေ၌၊ ဇေတိမိဂေါ-ဇေတိမည်သော သားကောင်၎င်း၊ ဝါဘမိဂေါ-သမင်ပျံ၎င်း၊ ပသဒမိဂေါ- ချေ(ဂျီ)သမင်၎င်း၊ ကုရ်မိဂေါ- ဆတ် သမင်၎င်း၊ မိဂမာတုကော- ပြောင်သမင်၎င်း၊ ရောဟိဘမိဂေါ- စိုင်သမင်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒေတသံသေဝ-ဤသမင်မျိုးတို့၏ သာ၊ စမ္မာနိ-တို့သည်၊ ငန္တန္တိ-ကုန်၏၊ ပန- ဗျတိရိက်ကား၊ အညေသံ - ဆိုအပ်ပြီးသော သားကောင်တို့မှတပါးကုန် သော၊ မက္ခဋော - မျောက်၎င်း၊ ကာဠသီဟောစ - မျောက်ညို၎င်း၊ သရဘော- သမင်ဆီးဆောက်၎င်း၊ ကဒလိမိဂေါ-ကဒလိမည်သော သားကောင်၎င်း၊ ဝါ- ဝံပိုင်၎င်း၊ (ကြောင်ဝံပိုင် ဟုလည်း ဆိုကြ၏၊) ယေနကေနိ - အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ ဥသု အလုံးစုံကုန်သော၊ ဝါဠမိဂါစ-ရဲစွမ်းသော သားကောင်တို့၎င်း၊ (ဣတိ- သို့)၊ တေသံ-ထိုသားကောင်တို့၏၊ စမ္ပ-သည်၊ နဝနုတိ-မအပ်။

တတ္ထ-ထို သားကောင်တို့တွင်၊ ဝါဠမိဂါတိ-ကား၊ သီဟဗျဉ္ဇအစ္စတံ ဣ- ခြားသုံ၊ ကျား၊ ဝံ၊ အောင်းတို့တည်း၊ စ-ဆက်၊ ကေဝလံ - ဂေါမဟိ သ စသည် မဟက် သက်သက်၊ ဒေတသံသေဝ- ဤ ဝါဠမိဂတို့၏သာ၊ (စမ္ပ-သည်၊ နဝနုတိ- မအပ်သည်ကား၊) န- မဟုတ်သေး၊ ပန- အဟုတ်ကား၊ ယေသံ-အကြင် သား

* * * * *

စမ္ပ နဝနုတိ။ ။ “ဤမက္ခဋစသော သားကောင်တို့၏ အရေသည် မအပ်” ဟူရာ၌ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် ခုဉ် ကုလားဆိုင် စသည်တို့၌ ခင်း၍ အိပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်းငှါ မအပ်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ကြမ်းပြင်စသည်ပေါ်၌ ခင်း၍ မကျောင်းအသုံး အဆောင် အပြစ် ဖြင့်ကား သုံးစွဲကောင်းပါသေး၏။ [စမ္ပ နဝနုတိတိ နိသီဒနတ္ထရဏံ ကာတုံ နဝနုတိ၊ ဘုပတ္ထရဏာဒိဝေသန သေနာသန ပရိဘောဂေါ ဝဇ္ဇတေဝါ-ဝိပတိ၊] ဤကောင်းကို ယေဘ်၌ ယခုအခါ သားရေနယ်များကို ဆိတ်ရေ သိုး-ရ အပ်သော သားကောင်ရေ ဟုတ်-မဟုတ် စစ်၍ အပ်သော သားရေကိုသာ၎င်း၊ အပ်သောနေရာ၌သာ၎င်း။ သုံးစွဲ ဆင့်ကြသည်။

ကောင်တို့၏၊ စမ္ပ-သည်၊ ဝန္တတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တေ-ထိုသားကောင်
 တို့ကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ အဝသေသာ - ကြွင်းကုန်သော၊ အန္တမသော-
 အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဝေါမဟိံသ သသဗိဇ္ဇာရာဒယောပိ- နွား၊ ကျွဲ၊ ယုန်၊
 ကြောင် အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံသော သားကောင်
 တို့ကို၊ ဣသိံ အတ္ထေ-ဤ သိက္ခာပုဒ်၏ အနက်၌၊ (အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ ဧဠကစမ္ပ
 အဇစမ္ပ မိဂစမ္ပဟူသော ဤသိက္ခာပုဒ်၏ အနက်၌၊) ဝါဠမိဂါတွေဝ-ဝါဠမိဂ
 တို့ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ
 သံ-ဤသားကောင်တို့၏၊ စမ္ပ- သည်၊ န ဝန္တတိ။

နတာဝ၊ပေ၊ဂစ္ဆတိတိ-ကား၊ ယာဝ-လောက်၊ အာဟရိတွာဝါ-ဆောင်၍
 သော်လည်း၊ န ဒိန္နံ - မပေးအပ်သေး၊ (သင်္ကန်းလက်ခံထားသော ပုဂ္ဂိုလ်က
 ဆောင်ယူ၍ မပေးအပ်သေး၊)ဘန္တေ, တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့ဘို့၊ စိဝရံ-သည်၊
 ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပါပြီ၊ (ရပါပြီ)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဟိဏိတွာဝါ- စေလွှတ်၍သော်လည်း၊
 နာရောစိတံ-မလျှောက်အပ်သေး၊ (သင်္ကန်းလက်ခံထားသောပုဂ္ဂိုလ်က တမန်
 လွှတ်၍ မလျှောက်အပ်သေး၊) တာဝ-ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ ဂဏနံ-
 ရအပ်ပြီဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဥပေတိ-မကပ်ရောက်သေး၊ အနမိဋ္ဌိတံ-
 အမိဋ္ဌာန် မတင်အပ်သည်၊ သစေ(ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ ဝန္တတိ-၏၊ အမိဋ္ဌိ
 တဉ္စ - အမိဋ္ဌာန်တင်အပ် ပြီးသော သင်္ကန်းသည်လည်း၊ ဂဏနံ - အမိဋ္ဌာန်
 တင်အပ်ပြီးဟူသော အရေအတွက်သို့၊ နဥပေတိ-မကပ်ရောက်၊ ဣတိ အတ္ထော-
 နက်၊ ပန-အန္တယ၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ အာနေတွာဝါ-ဆောင်၍သော်လည်း၊
 ဒိန္နံ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ဘန္တေ တုမှာကံ စိဝရံ-သည်၊) ဥပ္ပန္နံ-ပြီ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့
 သော်လည်း၊ သုတံ-ကြားအပ်သည်၊(ဟောတိ)၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-
 ၍၊ ဒသာဟမေဝ- ဆယ်ရက် ပတ်လုံးသာ၊ ပရိဟာရံ- အစောင့်အရှောက်ကို၊
 လဘတိ-ရ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စမ္ပက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

x x x x x x x

နတာဝ၊ပေ၊ဂစ္ဆတိ။ ။ဤစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဠိတော်ကြည့်မှ နားလည်
 နိုင်မည်၊ ကျောင်းတိုက်၏ ပြင်ဘက်သို့ ရောက်နေကြသော ရဟန်းတို့အား လူတို့က
 ကျောင်းတိုက်၌ရှိနေသော ရဟန်းများထံ အပ်နှံ၍ သင်္ကန်းလှူကြ၏၊ မိမိအတွက် မူလ
 ကျောင်းတိုက်၌ သင်္ကန်းရကြောင်း မသိသေးသော ရဟန်းတို့မှာ ဆယ်ရက်လွန်သော်
 အဘယ်သို့ ဖြစ်ဘွယ်ရှိသနည်း ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိသောကြောင့် ဤစကားကို မိန့်တော်
 မူသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား - မိမိမှာ သင်္ကန်းရရှိကြောင်းကို မသိသေးသမျှ အမိဋ္ဌာန်
 (ဝိကပ္ပနာ) မပြုဘဲထား၍ အပြစ်မရှိ၊ လူကျူးဖြင့် ပို့လိုက်၍ (အကြောင်းကြား၍)
 သိလျှင်ကား ထိုသိသည့်နေ့မှစ၍ ဆယ်ရက်သ၌ အစောင့်အရှောက်ရသည်-ဟူလို။

ဘေသဇ္ဇကုန္ဒကအဖွင့်

[ဆေးနှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အပေါင်း။]

ပဉ္စဘေသဇ္ဇာဒိ ကထာ

ဘေသဇ္ဇကုန္ဒကေ-၌၊ သာရဒိကေန အာဗာဓေနာတိ-ကား၊ သရဒကာလေ-
သရဒဉတုအခါ၌၊ ဥပ္ပဒန္ဓန-ဖြစ်သော၊ ပိတ္တာဗာဓေန-သည်းခြေနာသည်၊ (ဖုဋ္ဌာနံ
၌စပ်။) ဟိ-၌၊ တသ္မိံ ကာလေ-ထို သရဒဉတုအခါ၌၊ ဝသော ဒကေနပိ-မိဃး
ရေဖြင့်လည်း၊ တေမေန္တိ-စိုထိုင်းနေကုန်၏၊ ကဒ္ဒမဗ္ဗိ- ရွံညွှန်ကိုလည်း၊ မဒ္ဒန္တိ-
နင်းရကုန်၏၊ အန္တရန္တရာ- အကြား အကြား၌၊ အာတပေါပိ- နေပူသည်လည်း၊
ခရာ- ကြမ်းတန်းသည်၊ ဟောတိ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ တေသံ- ထိုရဟန်းတို့၏၊
ပိတ္တံ-သည်းခြေသည်၊ ကောဋ္ဌဗ္ဗန္တရဂတံ- အူအတွင်းသို့ ရောံနေသည်၊ ဟောတိ။

အာဟာရတ္ထဉ္စ ဖရေယျာတိ-ကား၊ အာဟာရတ္ထိ- အာဟာရကိစ္စကို၊ သာဓေ
ယျ-ဦးစေနိုင်ရ၏၊ နစ္ဆာဒေန္တိ တိ-ကား၊ န ဇိရန္တိ-မကြေကျက်ကုန်၊ ဝါ-အစာ
မကြေကုန်၊ ဝါဘရောဂံ - လေရောဂါကို၊ ပဋိပ္ပဿမေတ္တ တံ - ငြိမ်းစေခြင်းငှါ၊ န
သက္ကာန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ သေနေဟိတာနိတိ- ကား၊ သိနိဒ္ဓါနိ- စေးကပ်သော
ဘောဇဉ်တို့သည်၊ ဝါ - အဆီ အစေးများသော ဘောဇဉ်တို့သည်၊ (“ပဂေဝ-
ရှေးဥျးမဆု အစကပင်၊ နစ္ဆာဒေန္တိ - မနှစ်သက်စေနိုင်ကုန်၊ ဝါ - အစာမကြေ
ကုန်” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။)

* + * * * * *

ပိတ္တံ ကောဋ္ဌဗ္ဗန္တရဂတံ ။ ။ တကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့နေသော သည်းခြေသည် အဗဒ္ဓ
သည် ခြေမည်၏၊ ထိုအဗဒ္ဓသည်းခြေသည် မိဃး၏စိုစွတ်ခြင်း၊ ရွံညွှန်ကို နင်းရခြင်း၊
နေပူ၏ ပြင်းထန်ခြင်း တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖေါက်ပြန်၍ တကိုယ်လုံး၌
ပျံ့နှံ့မနေဘဲ အူအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားခြင်းကို “ကောဋ္ဌဗ္ဗန္တရဂတံ” ဟု ဆိုသည်၊
ကောဋ္ဌဿ+ အဗ္ဗန္တရံ၊ ကောဋ္ဌဗ္ဗန္တရံ၊ ကောဋ္ဌဗ္ဗန္တရေ+ ဂတံ ကောဋ္ဌဗ္ဗန္တရဂတံ။

သိနိဒ္ဓါနိ ။ ။ သိနိဟဇာတ်+တပရည်းဖြင့် “သိနိဒ္ဓါနိ” ဟု ပြီး၏၊ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ
၌လည်း ဝုရာဒိ သိနိဟဇာတ်ဖြင့် “ သေနေဟိတ-န ” ဟု ရှိသင့်၏၊ သိနိဟဇာတ်သည်
(သွေဟ) စိုစွတ်စေးကပ်ခြင်း၊ အဆီအစေးများခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ သေနေဟယ
တိ ဒေကနာတိ သေနေဟော၊ သေနေဟော+ယေသံ အထိုက် သေနေဟိတာနိ ” ဟု
ပြု၊ သဉ္စ ဟ+အဿတ္ထိအနက်၌ ဣတပရည်း သက်၊ “အဆီအစေးများသောထောပတ်
သော အစာတို့သည် သာ၍ပင် အစာမကြေနိုင်ကြ” ဟုလို၊

နစ္ဆာဒေန္တိ ။ ။ ဝုရာဒိ သိနိဟဇာတ်သည် ခုတ် (နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊
ဤ ကာမိတ်လည်း ဝင်စေရမည်၊ ကုဒ္ဓကြောင့်နည်း- “ ဘောဇနာနိ ” ဟု ကဏ္ဍား
ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဣကဉ္စ “ နစ္ဆာဒေန္တိတိ ခုတ် န ဥပ္ပါဒေန္တိ ” ဟု
သဉ္စတ္ထုခွင့်သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ န ဇိရန္တိကား အဓိပ္ပါယ်ခွင့်တည်း၊ “မူလစားထားသော
အစာများ ။ ။ အစာမကြေသောကြောင့် လေရောဂါကိုလည်း ပငြိမ်းစေနိုင်ကြကုန်” ဟု လို၊

ဘတ္တိတ္ထာဒကေနာတိ-ကား၊ ဘတ္တိ-ဆွမ်းကို၊ အရောစကေန-မနှစ်သက်စေ
 တတ်သော ဆေးကြောင့်၎င်း၊ (ကိသာဟောန္တိ စသည်၌စပ်၊) အစ္ဆဝသန္တိ
 အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ နိသဂ္ဂိယဝဏ္ဏနာယံ - နိသဂ္ဂိယသိက္ခာပုဒ်၏
 အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိ
 တဗ္ဗော-၏၊ ကာလေပဋိဂ္ဂဟိတန္တိ အာဒိသု- အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ မဇ္ဈိကေ-
 မွန်းတည့်အခါသည်၊ အဝိတိဝတ္ထေ- မလွန်သေးမီ၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- အကပ်ခံပြီး၍
 ၎င်း၊ ပစိတွာ-ချက်ပြီး၍၎င်း၊ ပရိဿာဓေတွာစ - စစ်ပြီး၍၎င်း၊ (“ တေလပရိ
 ဘောဂေန ပရိဘူတံ ” ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ [တွာပစ္စယန္တပုဒ်တို့ဖြင့် ဖွင့်သော
 ကြောင့် ပါဠိတော်၌ ပဋိဂ္ဂဟိတံ စသည်တို့ကို ကြိယာဝိသေသနထင်ရှားအောင်
 “ ဟုတွာ ” ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။] တေလပရိဘောဂေန ပရိဘူတံ-ကား၊
 သတ္တဟကာလိကတေလ ပရိဘောဂေန- သတ္တဟကာလိကဆီကို သုံးဆောင်
 နည်းဖြင့်၊ ပရိဘူတံ - သုံးဆောင်ခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ ၌စပ်)၊ [သတ္တဟ
 ကာလိကဆီကိုသုံးဆောင်နိုင်သကဲ့သို့ အကပ်ခံပြီးလျှင် ဂုရက်ပတ်လုံးသုံးဆောင်
 နိုင်သည်-ဟုလို။]

မူလဘေသဇ္ဇာဒိ ဝိနိစ္ဆယောဝိ-မူလဘေသဇ္ဇာ အစရှိသည်တို့၏ အဆုံးအဖြတ်
 ကိုလည်း၊ ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာယံ - ခုဒ္ဒကသိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊ (ဝိကာလဘောဇန
 သိက္ခာပုဒ်၏အဖွင့်၌၊) ဝုတ္တောယေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊
 ဣဓ-ဤ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက၌၊ ယံယံ- အကြင်အကြင် အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊
 ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ အဝုတ္တံ-မဆိုအပ်သေး၊ တံ တဒေဝ-ထိုထိုရှေး၌မဆိုအပ်သေးသော
 စကားရပ်ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ - ဖွင့်ကုန်အံ့၊ ဝစတ္တန္တိ - ကား၊ သေတဝစံ-
 ဖြူသောအဆင်းရှိသော လင်းလေကို၎င်း၊ ဝါ - ဆိတ်ပူးကို၎င်း၊ (အနုဇာနာမိ
 ၌စပ်၊) နိသဒံ နိသဒပေါတကန္တိ-ကား၊ ပိသနသိလံစ-ကြိတ်ရာကျောက်ကို၎င်း၊
 (ဆေးကြိတ်ကျောက်ပြင်ကို၎င်း၊) ပိသနပေါတံစ-ကြိတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကျော်
 ငယ်ကို၎င်း၊ (ဆေးကြိတ် ကျောက်တုံးငယ်ကို၎င်း၊) [အနုဇာနာမိ၌ စပ်ရမည်

x x x x x x x x

ဘတ္တိ အရောစကေန။ ။ ဘတ္တိတ္ထာဒကေနကို “ဘတ္တိ + အတ္ထာဒကေန” ဟု ပုဒ်
 ဖြတ်၍ အတ္ထာဒကန္တံ “ဆာဒေတိ-နှစ်သက်စေ၏၊ ဣတိ ဆာဒက္ကံ၊ န + ဆာဒက္ကံ အတ္ထာဒ
 ကံ၊ ဘတ္တိ + အတ္ထာဒကံ ဘတ္တိတ္ထာဒကံ (ပဉ္စဘေသဇ္ဇာ- ထောပတ်စသော ၅ မျိုးသော
 ဆေး၊) ” ဤသို့ပြုပါ။ ဆဒိ-ရစ်မိ ဟု ဓာတ်နက်ရှိသောကြောင့် အရောစကေနဟု ဖွင့်၏။
 [အချို့စာအုပ်၌ “ ဘတ္တိစ္ဆန္ဒကေန ” ဟု ရှိ၏။ ထမင်း၌ + ဆန္ဒမရှိကြောင်းဖြစ်သော
 ဆေး ” ဟု ပေးပါ။] ရောစေတိတိ ရောစကံ၊ န + ရောစကံ အရောစကံ၊ စာအုပ်များ၌
 “ အာရောစကေန ” ဟု တွေ့ရ၏။ ဣပစ္စည်းဖြင့် ဘောဟောဖြစ်ဘို့ရန် မကောင်းသော
 ကြောင့်၎င်း ၊ ဣတ္ထိလိန်အရာ၌သာ အကို ဣ ပြုသောကြောင့်၎င်း ထိုပါဠိကို စဉ်းစား
 သင့်၏။ ယောဇနာ၌လည်း ဘတ္တိတ္ထာဒကေန ဟု ရှိသည်။

ဖြစ်သောကြောင့် “ဝိသနသိလံစ ဝိသနပေါတံစ” ဟု ဒုတိယန္တရီစေ။] ဖဂ္ဂန္တိ-
 ကား၊ လတာဇာတိ-နွယ်မျိုးတည်း၊ [ခွေးတောက်နွယ် - ဟူလို၊] နတ္တမာလန္တိ-
 ကား၊ ကရဉ္စ - သင်းဝင်ကို၊ [အဘိဓာန်၌ ပုလ္လိန်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဒုတိယန္တ
 ကြသည်။] ဟိဂ် ဟိဂ်ဇတု ဟိဂ်သိပါဠိကာ-ရှိန်းဂိ၊ ရှိန်းဂိချိပ်၊ ရှိန်းဂိလွှာတို့သည်။
 ဟိဂ်ဇာတိယောယေဝ - ရှိန်းဂိမျိုးတို့ချည်းသာတည်း။ [ရှေးက “ဟိန်းဂိ” ဟု
 ခေါ်ကြ၏။] တက တကပတ္တိ တကပတ္တိယော - ချိပ်၊ ချိပ်စေး၊ ချိပ်လွှာတို့သည်။
 လာခါဇာတိယော (ဝေ)-ချိပ်မျိုးတို့ချည်းသာတည်း။

သာမုဒ္ဒန္တိ-ကား၊ (ယံ-အကြင်ဆားသည်။) သမုဒ္ဒဟီရေ-သမုဒြာ၏ကမ်း၌၊
 ဝါလုကာဝိယ-သဲသည်ကဲ့သို့၊ သန္တိဋ္ဌတိ- ကောင်းစွာတည်၏။ (တံ-ထို သမုဒြာ
 ကမ်း၌တည်သော ဆားကို၊ အနုဇာနာမိ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။) ကာဠလောဏ
 နန္တိ- ကား၊ ပကတိလောဏံ- မပြုမပြင် ပင်ကိုယ်ဆားကို၊ (မချက်ရသေးသည်ဖြစ်၍
 နက်နေသော ပင်ကိုယ်ဆားကို၊ အနုဇာနာမိ။) သိန္ဓဝန္တိ- ကား၊ (ယံ- အကြင်
 ဆားသည်။) သေတဝဏ္ဏံ - ငြူသောအဆင်း ရှိသည်။ (ဟုတွာ)၊ ပဗ္ဗတေ-သိန္ဓု
 တောင်၌၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ထ၏။ ဝါ-ပေါက်၏။ (တံ - ထို သိန္ဓုတောင်၌ပေါက်သော
 ဆားကို၊ အနုဇာနာမိ။) [“သိန္ဓုမိ + ဥဋ္ဌိတံ သိန္ဓဝံ” ဟု ပြု။] ဥဒ္ဓိဒန္တိ-ကား၊
 (ယံ-အကြင်ဆားသည်။) ဘူမိတော- မြေမှ၊ အင်္ဂုရံ- အညွန့်သည်။ (ဟုတွာ)၊
 ဥဋ္ဌဟတိ-ပေါ်ထွက်လာ၏။ (တံ- ထိုမြေမှ ပေါ်ထွက်သောဆားကို၊ အနုဇာနာ
 မိ။) [ဆပ်ပျာပေါက်သကဲ့သို့ မြေပေါ်၌ ပေါ်ထွက်သောဆား-ဟူလို။] ဝိလန္တိ-
 ကား၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ-သစ် အဆောက်အဦးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ပစိတံ-ချက်
 အပ်သောဆားကို၊ (အနုဇာနာမိ။) တံ - ထိုဆားသည်၊ ရတ္တဝဏ္ဏံ - နိုသော
 အဆင်း ရှိ၏။

x x x x x x x x

သာမုဒ္ဓံ။ ။ သာမုဒ္ဓန္တိတ္ထေ သမုဒ္ဓေ သန္တိဋ္ဌတိတိ သာမုဒ္ဓန္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေန္တော
 အာဟ သမုဒ္ဓတိ-ရတံ အာဒိ၊ တိ-ရတိ ဣမိနာ သမုဒ္ဓတိတ္ထေ သတ္တမိဝိဘတ္တိယာ သမိ
 ပတ္ထေ ပဝတ္တဘာဝံ ဒဿေတိ။ - ယောဇနာ။

ဥဒ္ဓိဒံ။ ။ ဘူမိတော-မြေမှ၊ ဥဒ္ဓိဒတိ-ပေါက်ထွက်တတ်၏။ ဣတိ ဥဒ္ဓိဒံ၊ ဥပုဗ္ဗ +
 ဘိဒ - အပဋ္ဌည်း။ ယောဇနာဒ္ဓိကား ဤသို့မကြိတ် “ဥဒ္ဓိရံ” ဟု ပါဠိမှန်ပြု၍ “ဥဒ္ဓိတော
 (ဘူမိတော) ဤရတံ ဥဋ္ဌဟတိတိ ဥဒ္ဓိရန္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ ဘူမိတော
 အင်္ဂုရံ ဥဋ္ဌဟတိတိ၊ ဣမိနာ အဋ္ဌကထာနယေန ဝိညုဇော တတိယက္ခရာယေဝ ယုဋ္ဌတိ၊
 ပေါတ္ထကေသုပန တုတ္ထက္ခရာယေဝ ဒိဿတိ” ဟု ဆိုလေသည်။

ဝိလံ။ ။ ဝိလန္တိ ကောဠာသော၊ တသ္မာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ ဝိလေဟိ သဒ္ဓိံ ပစိတံ
 ဝိလန္တိ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ သဒ္ဓိံ ပစိတန္တိ၊ အဘိဓာဓေ န
 ဝိလာဝန္တိ ပါဠော အတ္ထိ။ - ယောဇနာ။ [အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အဘိဓာဓ
 နိဿယ၌ “ဝိလံ-ဝိလံ” ဟု ရှိ၏။ (၄၆၁) အဘိဓာဓံ။]

ကာယောဝါ ဒုဂ္ဂန္ဓောတိ- ကား၊ ကဿစိ - အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဿာဒိနံ- မြင်းအစရှိသည်တို့၏၊ ကာယဂန္ဓောဝိယ-ကိုယ်အနံ့ကဲ့သို့၊ ကာယဂန္ဓော- ကိုယ်အနံ့သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ တဿာပိ-(မကောင်းသော ကိုယ်နံ့ရှိသော) ထိုရဟန်းအားလည်း၊ သိရိသကောသုမ္မာဒိ စုဏ္ဏာနိဝါ-ကုက္ကိုခေါက် ဝတ်ပန်းအစရှိသည်တို့၏ အမှုန့်တို့သည်၎င်း၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏာနိဝါ-နံသာ မှုန့်တို့သည်၎င်း၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော အမှုန့်တို့သည်၊ ဝန္တန္တိ- အပ်ကုန်၏၊ ဆကဏန္တိ- ကား၊ ဂေါမယံ- နွားချေးကို၊ ရဇနနိပတ္တန္တိ - ကား၊ ရဇနကသဋ် - ဆိုးရည်ခေါက် အဖတ်ကို၊ (အနုဇာနာမိ - ဌှပ်) ပါကတိကစုဏ္ဏမ္ဘိ - ပကတိဖြစ်သော အမှုန့်ကိုလည်း၊ (မချက်အပ်သော ဖန်ရည်ခေါက်၏ အမှုန့်ကိုလည်း၊) ကောဇ္ဇေတွာ-ထောင်း၍၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ တေမေတွာ - ဆွတ်၍၊ နှာယိတံ - ရေချိုးခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ ဧတမ္ဘိ-ဤပါကတိ စုဏ္ဏသည်လည်း၊ ရဇနနိပတ္တသင်္ခေပမေဝ - ကြိုချက်အပ်ပြီးသော ဆိုးရေခေါက်၌ သွင်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆတိ-၏။

အာမကမံသဉ္စခါဒိ၊ပေ၊ ပိဝိတိ-ကား၊ တံ-ထိုအသားစိမ်း အသွေးစိမ်းကို၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းသည်၊ နခါဒိ-ခဲစားသည် မဟုတ်၊ နပိဝိ- သောက်သည် မဟုတ်၊ အမနုဿော-သူရဲသဘက်သည်၊ ခါဒိတွာစ-ခဲစားပြီး၍၎င်း၊ ပိဝိတွာစ-သောက်ပြီး၍၎င်း၊ ပက္ကန္တော-ဖဲသွားပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ “တဿ သော အမနုဿိကာ ဗာဓော ပဋိပ္ပဿန္တိ” တိ- တဿ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿန္တိဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အဉ္ဇနန္တိ တေ-အဉ္ဇနံဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝစနံ- အလုံးစုံသော မျက်စဉ်းကို သိမ်းယူကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ကာဠုဉ္ဇနန္တိ-ကား၊ ကော-တမျိုးသော၊ အဉ္ဇနဇာတိ- မျက်စဉ်းမျိုးတည်း၊ နာနာသမ္ဘာရေဟိ - အမျိုးမျိုးသော အဆောက် အဦးတို့ဖြင့်၊ ကတံ- ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းသည်၊ ရသဉ္ဇနံ- ရသဉ္ဇနမည်၏၊ သောတဉ္ဇနန္တိ-ကား၊ နဒိသောတာဒိသု-မြစ်ရေ အယဉ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ- ဖြစ်သော၊ အဉ္ဇနံ - မျက်စဉ်းတည်း၊ ဂေရုကောနာမ- ဂေရုကမည်သည်၊ သုဝဏ္ဏဂေရုကော-ရွှေ၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော

x x x x x x x

ပါကတိက စုဏ္ဏံ။ ။ အာက္ကံကသာဝစုဏ္ဏံ - မချက်အပ်သေးသော ဆိုးရည်ခေါက်၏ အမှုန့်တည်း၊ တေန-ထိုသို့ ပါကတိက စုဏ္ဏကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ထပေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ - နံသာမှုန့်ကို ချန်ထား၍၊ သဗ္ဗံ ဝန္တတိ - အလုံးစုံသော အမှုန့်သည် အပ်၏၊ ဣတိ ဝန္တန္တိ-သာရတ္ထ။

အဉ္ဇနံ ။ ။ အဉ္ဇေတိ စက္ခုံ ဧတေနာတိ အဉ္ဇနံ၊ မျက်စိကို သုတ်လိမ်းကြောင်း ဖြစ်သော မျက်စဉ်း၊ မြန်မာလူမျိုးတို့က မျက်စဉ်းကို မျက်စိထည်း၌ အရည်လုပ်၍သာ ခတ်ကြသော်လည်း ကုလားလူမျိုးတို့ကား မျက်စိအေးအောင် မျက်လုံးပတ်ပတ်လည်၌ သုတ်လိမ်း၍လည်း ထားကြသည်။

ဝေ့သဘောတည်း၊ (ငိုကာ၌ “ရွှေအဆင်းရှိသော ဒုဋ္ဌာအဝါတည်း” ဟု ဆို၏။) ကပလ္လန္တိ - ကား၊ ဒီပသိဒတော - ဆီမီး အလျှံမှ၊ ဂဟိတမသိ - ယူအပ်သော မင်တည်း၊ အဉ္စနုပပိသနေဟိတိ - ကား၊ အဉ္စနေန - မျက်စဉ်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တက္က၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ပိသိတဗ္ဗဟိ-ကြိတ်ထိုက်သော ဆေးတို့ဖြင့်၊ (“အတ္ထော ဟောတိ” ၌စပ်။) ဟိ-မှန်၏။ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ အဉ္စနုပပိသနံ-မျက်စဉ်းနှင့် တက္က ကြိတ်ထိုက်သော ဆေးသည်။ နဝန္တတိ - မအပ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဝန္တတိ ဝေ-အပ်သည်သာ၊ စန္ဒနန္တိ-ကား၊ လောဟိတစန္ဒနာဒိကံ-စန္ဒကူးနီ အစရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော စန္ဒကူးတည်း၊ တဂရာဒိနိ-တောင်လုပ်ပန်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ပါကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှားကုန်၏။ အညာနိပိ-စန္ဒန တဂရစသည်တို့မှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နိလုပ္ပလောဒိနိ-ကြာညီပန်းအစရှိသည်တို့သည်၊ ဝန္တန္တိ ယေဝ-န်သည်သာ။

အဋ္ဌိမယန္တိ-ကား၊ မနုဿဋ္ဌိံ - လူရိုးကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ အဝသေသ အဋ္ဌိမယံ - ကြွင်းသော အရိုးဖြင့် ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းကျည်ကို၊ ဒန္တမယန္တိ-ကား၊ ဟတ္ထိဒန္တာဒိ သဗ္ဗဒန္တမယံ-ဆင်စွယ် အစရှိသော အလုံးစုံသော အစွယ် ဖြင့် ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းကျည်ကို၊ (အနုဇာ နာမိ- ၌စပ်) ဝိသာဏမယေပိ-သားချိုဖြင့် ပြုအပ်သော မျက်စဉ်းကျည်၌လည်း၊ အကပ္ပိယံနာမ - မအပ်သော မျက်စဉ်းကျည်မည်သည်။ နတ္ထိ - ရှိ၊ [အဉ္စနိပုဒ်ကို ဝေ့၍ အကပ္ပိယာနာမ- ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] နဠမယာဒယော-နဠမယအရှေ့သော မျက်စဉ်းကျည်တို့သည်၊ ကေန္တကပ္ပိယာယေဝ- ကေန် အပ်ကုန်သည်သာ၊ သလာကဋ္ဌာနိယန္တိ - ကား၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ သလာကံ- မျက်စဉ်းတံကို၊ ဩပဟန္တိ - သွင်းထားကြ ကုန်၏။ တံ- မျက်စဉ်းတံထားရာထိုအရပ်ကို၊ (သာဗျေကံ)၊ သုဘိရဒဏ္ဍကံဝါ- အခေါင်းရှိသော ဒုတ်ကို၎င်း၊ ထဝိကံဝါ- အိတ်ငယ်ကို၎င်း၊ (ဝိသေသကံ) အနုဇာနာမိ-၏။ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ [တိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထောတိ ဌာနိယံ၊ ဌာ-ဓာတ်၊ အနိယ ပစ္စည်း၊ သလာကယ - ဌာနိယံ သလာကဋ္ဌာနိယံ] အံသဗဒ္ဓကောတိ - ကား၊ အဉ္စနိတ္ထဝိကာယ - မျက်စဉ်းကျည်ကိတ်၏။ အံသဗဒ္ဓကော - ပခုံးလွယ်သည်။ (ပခုံး၌ ပွဲချည်ကြောင်းဖြစ်သော လွယ်အိတ်ကြီးသည်။ န ဟောတိ၌စပ်။) ယမက နတ္ထုကရဏိန္တိ - ကား၊ သမသောတာဟိ - ညီမျှသော နှာနှပ်ရည် ရှိကုန်သော၊ (အနိအမျှ နှာနှပ်ရည်ဝင်ကုန်သော၊ ဒွိဟိ - နှစ်ခုကုန်သော၊ ပနာဠိကာဟိ- ပြန်ချောင်းတို့ဖြင့်၊ ကေ - တခုသော၊ နတ္ထုကရဏိံ - နှာနှပ်တံကို၊ (အနုဇာနာ မိ၌ စပ်)။

+ x x x x x x x
 ယမကနတ္ထုကရဏိံ ။ ကရိယတိ ဘောယာတိ ကရဏိံ၊ နတ္ထုယာ + ကရဏိ နတ္ထုကရဏိံ၊ (နှာနှပ်မှုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော နှာနှပ်တံ။) ယမကော + နတ္ထုကရဏိ ယမကနတ္ထုကရဏိံ၊ နှာနှပ်တံတခု၌ နှာနှပ်ဘို့ရန် ပြန်တံနှစ်ခု အပုံပါသော၊ ထိုပြန်တံ

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ တေလပါကန္တိ-ကား၊ ယံကိဉ္စိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခု
သော၊ ဘေသဇ္ဇိ-ဆေးကို၊ ပက္ခိတ္တံ-ထည့်အပ်ပြီး၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသောဆေး
သည်၊ ဝါ-ကို၊ အနုညာတမေဝ-ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ- ဖြစ်တော့၏၊
အတိပက္ခိတ္တမဇ္ဇာနီတိ-ကား၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ခိတ္တမဇ္ဇာနိ-ခတ်
အပ်သောသေရည်အရက် ရှိကုန်သော၊ ဗဟံ-များစွာ၊ မဇ္ဇိ- သေရည်အရက်ကို၊
ပက္ခိပိတ္တာ-ထည့်၍၊ ယောဇိတာနိ-ယှဉ်စေအပ်ကုန်သော၊ (“တေလာနိ ပစန္တိ”
၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော-ဤကားအနက်။

အင်္ဂဝါတောတိ - ကား၊ ဟတ္ထပါဒေ - လက် ခြေ၌၊ ဝါတော - လေသည်၊
(ဟောတိ၌စပ်)၊ [“အင်္ဂမင်္ဂေသု ဝါတော” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊] သမ္ဘာရသေဒ
န္တိ-ကား၊ နာနာဝိမ ပဏ္ဏဘင်္ဂသေဒံ-အထူးထူးသော အပြားရှိသော ချိုးအပ်သော
သစ်ရွက်တို့ဖြင့်နှူးနှပ်မှုကို၊ ဝါ-ချွေးထုတ်မှုကို၊ (အနုဇာနာမိ၌စပ်၊) မဟာသေဒ
န္တိ- ကား၊ မဟန္တံ - ကြီးကျယ်သော၊ (သမ္ဘာရသေဒထက်ပင် ကြီးကျယ်သော၊)

x x x x x x x x x

၌လည်း နှာနှပ်ရည် အညီအမျှဝင်သော နှာနှပ်တံတည်း၊ ဒွိဟိ ပနာဋီကာဟိတို့ကား
ဣတ္ထမ္ဘူတ လက္ခဏတည်း၊ [ဓူမံပါတုံနှင့် စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို ဘောဇနဝဂ် ဒန္တပေါန
သိက္ခာပုဒ်၌ ပြထားပြီ။]

ယံကိဉ္စိ၊ ပေ၊ ဟောတိ ။ ။ ဆီကိုချက်ရာ၌ ဆေးအမျိုးမျိုး ထည့်တတ်ကြ၏၊ ချက်
အပ်သောဆီကို ခွင့်ပြုလျှင် ထို ဆေးအမျိုးမျိုးကိုလည်း ခွင့်ပြုအပ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်-
ဟုလို၊ ပက္ခိတ္တံနေရာဝယ် “ပက္ခိပန္တိ” ဟု မူကွဲရှိ၏၊ မကောင်းပါ၊ ယောဇနာ၌ တံ သဗ္ဗံ
တေလပါကန္တိ သမ္ပန္နောဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအလို “ယသ္မိ” တေလပါကေ ယံကိဉ္စိ ဘေသဇ္ဇိ
ပက္ခိတ္တံ၊ သဗ္ဗံ တံ တေလပါကံ အနုညာတမေဝ ဟောတိ ” ဟု ရှေး နိဿယအနက်
ပေးသည်၊ မိမိကား သဗ္ဗံအရ ယံကိဉ္စိ ဘေသဇ္ဇိကို ပြန်၍ စွဲသင့်သည်-ဟု ထင်သည်၊
ထို့ကြောင့် ယံကိဉ္စိနှင့်ညီအောင် တံ ထည့်၍ အနက်ပေးလိုက်သည်၊ အချို့စာများ၌
“အတိပက္ခိတ္တ မဇ္ဇာနီတိ” ဟု ရှိ၏၊ ပက္ခိတ္တဟု ထင်ရှားပြီးကို ခိတ္တဟု မထင်မရှား မဖွင့်
သင့်သောကြောင့် မူရင်းပါ၌ ဟုတ်ဟန်မတူ။

သမ္ဘာရသေဒံ။ ။ ယခုကာလ၌ ဝါးခြမ်းကို ချွေးပေါင်းလုပ်ဘို့ရန် လူတရပ်လေခံ
နီးနီး မြင့်အောင် ရက်၍ ဖျာ သင်ဖြူးတို့ဖြင့် ဖြစ်စေ အဝတ်တို့ဖြင့် ဖြစ်စေ ကာလျက်
ချွေးပေါင်းလုပ်ထားကြ၏၊ တမာရွက် မယ်ဇလီရွက် စသော အမျိုးမျိုးသော အရွက်
များကိုထည့်၍ ရေနှေးကြိုပြီးလျှင် ထိုရေနှေးအိုးကို ချွေးပေါင်းတွင်းသို့သွင်း၍ ခါးဝတ်
မျှလောက်ကိုသာ ဝတ်ပြီးလျှင် ချွေးပေါင်းတွင်းသို့ဝင်၍ ထိုင်ခုံတခုခုဖြင့် ထိုင်နေလျှင်
မကြာခင် တကိုယ်လုံး၌ ချွေးထွက်၍လာသည်၊ ထို ချွေးတွေကိုလည်း ချွေးပေါင်း
အတွင်းမှာပင် သုတ်၍သုတ်၍ ပစ်ရသည်၊ ဤကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ် နှူးနှပ်မှုကို သမ္ဘာရ
သေဒ - ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤကဲ့သို့ နှူးနှပ်ပေးလျှင် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၌
လျှောက်နေသောလေများ ငြိမ်သွားရကား ခန္ဓာကိုယ် မတောင့်တင်းတော့ဘဲ ပြော
ပြောင်း၍ လာနိုင်သည်။

သေခံ- နှူးနှပ်မှုကို၊ ဝါ - ချွေးထုတ်မှုကို၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌစပ်)၊ ပုရိသပ္ပမာဏံ-
 ယောက်ျားတရပ် ပမာဏရှိသော၊ (တနည်း) ပေါရိသပ္ပမာဏံ-ယောက်ျားတရပ်
 ပမာဏရှိသော၊ အာဝါဠ-တွင်းကို၊ အင်္ဂါရာနံ-ဒီးကျီးတို့ဖြင့်၊ ပုရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊
 ပံသုဝါလိကာဒီဟိ-မြေမှုန့် သဲ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပိဒဟိတွာ-ပိတ်ဖုံး၍၊ တတ္ထ-
 ထို မြေမှုန့် သဲ အစရှိသည်တို့၏အပေါ်၌၊ နာနာဝိဓာနိ-အထူးထူးသော အပြား
 ရှိကုန်သော၊ ဝါတဟရဏပဏ္ဏာနိ - လေကို ဖယ်ရှားနိုင်သော သစ်ရွက်တို့ကို၊
 (တမာရွက်စသော အရွက်တို့ကို) သန္တရိတွာ - ဖြန့်ခင်း၍၊ တေလမက္ခိ-တန-
 ဆီတို့ဖြင့်သုတ်လိမ်းအပ်သော၊ ဂတ္တေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ (ဣတ္ထုန္တုလက္ခဏ)၊ တတ္ထ-
 ထို သစ်ရွက်အခင်းပေါ်၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ- လျောင်း၍၊ သမ္ပရိဝတ္တန္တေန- တပြောင်း
 ပြန်ပြန် ပြန်လျက်၊ (ဝဲဘက်စောင်းလိုက် ယာဘက်စောင်းလိုက် ပက်လက်လှန်
 လိုက် မှောက်လျက်နုလိုက် ပြုလျက်)၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ သေဒေတံ- နှူးနှပ်ခြင်း
 ငှါ၊ ဝါ-ချွေးထုတ်ခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

ဘဒ္ဒါဒကန္တိ-ကား၊ နာနာပဏ္ဏာဘင်္ဂကုထိတံ-အမျိုးမျိုးသော ချိုးအပ်သော
 သစ်ရွက်တို့ဖြင့် ပွက်ပွက်ဆူသော၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ (အနုဇာနာမိ ဋ္ဌစပ်)၊ တေဟိ
 ပဏ္ဏေဟိစ-ထို သစ်ရွက်တို့ဖြင့်၎င်း၊ (တေန) ဥဒကေနစ-ထို ရေပူဖြင့်၎င်း၊ သိဗ္ဗိ
 တွာ သိဗ္ဗိတွာ-လောင်း၍လောင်း၍၊ သေဒေတဗ္ဗော-နှူးနှပ်ထိုက်၏၊ [မာတောဗု
 တောင့် မဖြစ်အောင် ခန္ဓာကိုယ်ကို နှူးနှပ်မှုကို “သေဒေတဗ္ဗော” ဟု ဆိုသည်။
 “ရေချိုးသလိုချိုးခြင်း မဟုတ်၊ ချွေးထွက်လာအောင် အနည်းငယ်လောင်း၍ နှူး
 နှပ်ရမည်” ဟုလို၊] ဥဒကကောဋ္ဌကန္တိ-ကား၊ ဥဒကကောဋ္ဌ-ရေချိုးအုံ၌၊ စာဠိ
 ဝါ-အိုးစရည်းကိုသော်၎င်း၊ ဒေါဏီ ဝါ-ရေစားကျင်းကိုသော်၎င်း၊ (ရေလေး
 ကိုသော်၎င်း၊) ဥဒက္ခာဒကဿ- ရေနှွေးဖြင့်၊ ပုရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ တတ္ထ- ထို
 ရေချိုးအုံ၌၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ သေဒကမ္မကရဏံ- နှူးနှပ်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ ဝါ-ချွေး
 ထုတ်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။ [ရေပူငွေ့တွေ ရှိသော
 ကြောင့် ထို ရေချိုးအုံ၌ ဝင်နေလျှင် ချွေးထွက်နိုင်သည်။]

ပဗ္ဗဝါတော ဟောတီတိ - ကား၊ ပဗ္ဗပဗ္ဗေ - အဆစ်တိုင်း အဆစ်တိုင်း၌၊
 ဝါတော-လေသည်၊ ဝိဇ္ဈတိ-ထိုး၏၊ လောဟိတံ မောစေတုန္တိ-ကား၊ သတ္တကေန-
 ဒါးငယ်ဖြင့်၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ မောစေတံ-လွတ်စေခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိဋ္ဌ
 စပ်)၊ [လေထိုးသောနေရာ၌ ဒါးကလေးဖြင့် ပေါက်၍ သွေးထွက်သောအခါ လေပါ

x x x x x x x x

ပုရိသပ္ပမာဏံ။ “ပုရိသော ပမာဏံ ယဿာတိ ပေါရိသံ” ဟု ဝိပိတ်ပြုလျှင်
 ပေါရိသံ ပုရိသံ-က ယမာဏအနက်ကို ဟောပြီးဖြစ်၏။ ၎င်း၌ ပမာဏပုရိ တိုက်ရိုက်ပါ
 သောကြောင့် “ပုရိသပ္ပမာဏံ” ဟု ရှိသင့်မည်ထင်သည်။ တနည်း - ပုရိသဿ+ဣဒံ
 ပေါရိသံ-ယောက်ျား၏ဥစ္စာဖြစ်သော တရပ်၊ လက်ခုပ်တခေါင်၊ ပေါရိသံ+ယမာဏံ
 ယဿာတိ ပေါရိသပ္ပမာဏော (အာဝါဠော)၊ ၎င်းသို့သော်လည်းကြီး။

ထွက်သွားသည်။] ပဇ္ဇိ အဘိသင်္ခရိတုန္တိ-ကား၊ ယေန-အကြင်ဆေးဖြင့်၊ ဖလိတ ပါဒါ-ကွသောခြေတို့သည်၊ ပါကဘိကာ-ပင်ကိုယ်သဘောရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နိ၏၊ နာဠိကေရာဒိသု- အုန်းသီး အစရှိသည်တို့၌၊ နာနာဘေသဇ္ဇာနိ-အမျိုးမျိုး သော ဆေးတို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ တံပဇ္ဇိ-ထိုခြေ၏ အစီးအပွားဖြစ်သော ဆေးကို၊ အဘိသင်္ခရိတုံ-ပြုစီမံခြင်းငှါ၊ ပါဒါနံ- ခြေတို့၏၊ ဝါ-တို့အား၊ သပ္ပာယ ဘေသဇ္ဇိ-လျောက်ပတ်သော ဆေးကို၊ ပစိတုံ-ချက်ခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိဉ္စစပ်။) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ တိလကဏ္ဍန အတ္ထောတိ-ကား၊ ပိဋ္ဌေဟိ-ကြိတ်ချေအပ် ကုန်သော၊ ဝါ- အမှုန့်ပြုအပ်ကုန်သော၊ တိလေဟိ - နှမ်းတို့ဖြင့်၊ အတ္ထော- အလိုသည်၊ (ဟောတိဉ္စစပ်)၊ [ကက္ကသဒ္ဓါ အမှုန့်အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ကက္ကကို ပိဋ္ဌ- ဟု ဖွင့်သည်၊ ပိသိယိ သူတိ ပိဋ္ဌာ-ကြိတ်ချေအပ်သော အမှုန့်တို့။] ကဗဠိကန္တိ- ကား၊ ဝဏမုခေ-အနာဝဉ္စ၊ သတ္တုပိဏ္ဍိ-မုံမှုန့်ဆိုင်ကို၊ ပက္ခိပိတုံ- ထည့်ခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိဉ္စစပ်။) သာသပကုဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ သာသပပိဋ္ဌေန- မုံညှင်းမှုန့်ဖြင့်၊ (“ဖေါသိတုံ- ဖြူးခြင်းငှါ” ဉ္စစပ်။) ဝဗုမံသန္တိ - ကား၊ အဓိက မံသံ-အပိုဖြစ်သော အသားသည်၊ အာဏိဝိယ-စို့ကဲ့သို့၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ပေါ်ထွက် နေ၏၊ လောဏသက္ခရိကာယ ဆိန္ဒိတုန္တိ- ကား၊ ခါရေန-ဆားငံရေဖြင့်၊ ဆိန္ဒိတုံ- ဖြတ်ခြင်းငှါ၊ (“အနုဇာနာမိ”ဉ္စ စပ်)။

ဝိကာတိကန္တိ - ကား၊ ဘေသဇ္ဇနပိလောတိကံ - ဆီကို ပိတ်ဆို့ကြောင်း ဖြစ်သော အဝတ်ပိုင်းကို၊ [လျှောကျသောဆီကို ပိတ်ဆို့ကြောင်း ဖြစ်သော အဝတ်၊ “ဝိကာသံ ရုန္တတိတိ ဝိကာသိကံ” ဟု ယောဇနာပြု၏၊ ဝိကာသံ-ပွင့်လင်း

x x x x x x x

ပဇ္ဇိ။ ။ပါဒါနံ ဟိတံ ပဇ္ဇိ-ဟုပြု၊ ပဇ္ဇိအရ ခြေနယ်ဆီ ရိုးရိုးကို မယူစေဘဲ ဆေး တို့ဖြင့် ဖော်စပ်ထားသောခြေနယ်ဆီကိုယူစေလိုသောကြောင့် ပါဒါနံသပ္ပာယဘေသဇ္ဇိ- ဟု မိန့်သည်၊ ရိုးရိုးခြေနယ်ဆီကား ပါဒါဘဉ္စန သိက္ခာပုဒ်၌ ပါသွားပြီ။

ကဗဠိကံ။ ။ကဗဠိသဒ္ဓါသည် စပါးမျိုး (၇) ပါးမှ ဖြစ်သော ထမင်းလုပ် ထမင်း ဆုပ် ထမင်းခဲ အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် သတ္တုပိဏ္ဍိ (စပါးမျိုး-၇ပါးမှဖြစ်သော မုံမှုန့်၏ အဆိုင်အခဲကို) ဟု ဖွင့်သည်၊ ကဗဠိသ-ထမင်းဆုပ် မုံမှုန့် အဆုပ်ကို + ပက္ခိ ပနံ-အနာဝဉ္စ ထည့်ခြင်း (အံထားခြင်း)တည်း၊ ကဗဠိကံ-ခြင်း၊ [ယောဇနာ၌ “ကဗ ဠေန ပက္ခိပနံ ကဗဠိကံ” ဟု ပြု၏။] ဝိမတိဉ္စ ဤ သတ္တုပိဏ္ဍိ ကိုပင် “ဥာနာဟဘေသဇ္ဇိ- ကြပ်စည်းကြောင်း ဆေး” ဟု ဖွင့်သည်။

လောဏသက္ခရိကာယ။ ။ဆားပွင့်ကို “လောဏသက္ခရ” ဟု ခေါ်၏၊ ဆားချက် ပြီးသောအခါ ထိုဆားပွင့်မှ ဆားငံရည်ထွက်၏၊ ထိုဆားငံရည်ဖြင့် အနာပေါ်တက်နေ သောအသားကိုဖြတ်ဘို့ရန် ခွင့်ပြုဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် “ခါရေန ဆိန္ဒိတုံ” ရှိသောပါဌ သာ အမှန်ဖြစ်သင့်၏၊ “ခါရေန ဆိန္ဒိတုံ” ဟု ရှိသည်ကား မူလပါဌ ဟုတ်ဟန်မတူ၊ [ခါရေနာတိ လောဏသက္ခရိကမယေန ခါရေန၊ - ယောဇနာ။]

သောအားဖြင့် စီးကျလာသောဆီကို၊ ရုန္တိ-ပိတ်ဆို တားမြစ်တတ်၏။ အဝတ်ဖြင့် ဖုံးထားသောအခါ ဆီသည် ဘေးသို့ စီး၍မကျတော့။] သဗ္ဗ ဝဏပင်ကမ္မန္တိ-ကား၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ ဝဏ ပရိကမ္ဘိန္ဒာမ-ဝဏပရိကမ် မည်သည်။ (အနာဉ္စ အဖန်ဖန်ပြုထိုက်သော အမှုမည်သည်။) အတ္ထိ- ရှိ၏။ သဗ္ဗ- အလုံးစုံ သော ဝဏပရိကမ်ကို၊ အနုဇာနာမိ-၏။ ဣတိအတ္ထော- နက်။

သာမံ ဂဟေတွာတိ-ကား၊ ဣဒံ-ဤမဟာဝိကရုဆေးကို၊ ကောလံ-ဒဋ္ဌဝိသနှင့် မဖက် သက်သက်၊ သပ္ပဒဋ္ဌသေဝ - မြေကိုက်အပ်သူသည်သာ၊ (ပရိဘူဉ္စိတဗ္ဗ- သုံးဆောင်ထိုက်သည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ အညသ္မိဗ္ဗိ-မြေဆိပ်မှ တပါးလည်း ဖြစ်သော၊ ဒဋ္ဌဝိသေ-ကိုက်ခြင်းကြောင့် အဆိပ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ သာမံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပရိဘူဉ္စိတဗ္ဗ-သုံးဆောင်ကောင်း၏။ [သာမံ ဂဟေ တွာတိ ဧတ္ထ သပ္ပဒဋ္ဌသ အတ္ထာယ အညေန ဘိက္ခုနာ ဂဟိတဗ္ဗိသာမံ ဂဟိတ သံမေဝ ဂစ္ဆတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗိ-သာရတ္ထ။] ပန - အဘို့တပါးကား၊ အညေသု- သပ္ပဒဋ္ဌမှ အခြားကုန်သော၊ ကာရဏေသု - အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပရိဂ္ဂဟိတ မေဝ-အကပ်ခံအပ်သော မဟာဝိကရုဆေးသည်သာ၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏။ ကတော ပန ပရိဂ္ဂဟတဗ္ဗောတိ - ကား၊ (ဂုထော - ကျင်ကြီးသည်။) ဘူမိပ္ပတ္တော-မြေသို့ ရောက်ပြီးသည်၊ ဝါ - တည်ရာခွက်ထည်းသို့ ရောက်ပြီးသည်၊ သစေ (ဟောတိ- အံ၊) (ဝေံသတိ)၊ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော-အကပ်ခံထိုက်၏။ အပ္ပတ္တိပန-မြေသို့မရောက် သေးသော ကျင်ကြီးကိုကား၊ ဝါ - တည်ရာ ခွက်ထည်းသို့ မရောက်သေးသော ကျင်ကြီးကိုကား၊ ဂဟေတုံ-ကိုယ်တိုင်ယူခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။

ယရဒိန္ဒကဗာဓောတိ - ကား၊ ဝသီကရဏ ပါနက သမုဋ္ဌိတရောဂေါ-မိမိ အလိုကို ပြုကြောင်းဖြစ်သော ဆေးဖျော်ရည်စသည်ကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါသည်၊ (ဟောတိဉ္စိစပ်။) သီတ လောဠိန္ဒိ - ကား၊ နင်္ဂလေန- ထွန်ဖြင့်၊ ဝါ-ထယ်ဖြင့်၊ ကသန္တဿ-ထွန်သူ၏၊ ဖာလေ - ထွန်သွား၌၊ ဝါ- ထယ်သွား၌၊ လဂ္ဂမတ္တိကံ- ကပ်ငြိသော မြေညက်ကို၊ ဥအကန - ရေဖြင့်၊ အာလောဠေတွာ- မွှေနှောက်၍၊

x x x + x x x

ယရဒိန္ဒကဗာဓော ။ ။ ယရအရ အိမ်ကိုရသော်လည်း ဌာနာစာရအားဖြင့် “အိမ်ရှင်မ” တိုင်အောင်ယူ၊ အိမ်ရှင်မက မိမိအလိုပါအောင် ပေးအပ်သော ပီယဆေး ရည်ကို “ယရဒိန္ဒ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုဆေးကြောင့်ဖြစ်သော ရူးနှမ်းနှမ်းဖြစ်ခြင်း စသော ရောဂါကို “ယရဒိန္ဒကဗာဓ” ဟု ခေါ်သည်။ ယရေန+ ဒိန္ဒော ယရဒိန္ဒော၊ အိမ်သည် (အိမ်ရှင်မသည်) ပေးအပ်သော ပီယဆေးရည်၊ ယရဒိန္ဒေန+ သမုဋ္ဌိတော+ ယရဒိန္ဒ ကော၊ ယရဒိန္ဒကောစ+သော+ အာဗာဓောဓောတိ ယရဒိန္ဒကဗာဓော၊ ကရောတိ+ အနနာတိ ကရဏံ၊ ဝသံ + ကရဏံ + ဝသီကရဏံ၊ မိမိအလိုပါအောင် ပြုကြောင်း ဖြစ်သော ဆေးရည်၊ ပီပီယတေတိ+ပါနံ၊ (ဆေးခတ်ထားသော ဖျော်ရည် လဘကရည် စသည်။) ပါနံယေဝ ပါနကံ၊ ဝသီကရဏံစ+ တံ+ ပါနကံဓာတိ ဝသီကရဏပါနကံ၊ တေန+သမုဋ္ဌိတော ဝသီကရဏပါနကသမုဋ္ဌိတော၊ ရောဂေါနှင့် ကပ္ပဓေးရည်းတွဲ။

၆၁ (မဟာဝါ)

ပါယေတုံ-သောက်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ-တိုက်ခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော-
 နက်၊ ဒုဠဂဟဏိကောတိ- ကား၊ ဝိပန္နဂဟဏိကော - ပျက်စီးသောအစာအိမ်
 ရှိသည်။ ကိစ္ဆေန-ပင်ပန်းသဖြင့်၊ ဥစ္စာရော- ကျင်ကြီးသည်၊ နိက္ခမတိ-ထွက်ရ၏၊
 ဣတိ အတ္ထော၊ [ဒုဿတိတိ ဒုဠာ၊ ဩဒနာဒိံ ဂဏှာတိတိ ဂဟဏိ၊ ဝမ်းဗိုက်
 အစာအိမ်၊ ဒုဠာ + ဂဟဏိ ယဿာတိ ဒုဠဂဟဏိကော၊] အာမိသခါရန္တိ -
 ကား၊ သုက္ခောဒနံ-ခြောက်သောထမင်းကို၊ ဈာပေတွာ- မီးရှို့၍၊ တာယ ဆာရိ
 ကာယ-ထို ထမင်းခြောက်ပြာမှ၊ ပဉ္စ ရိတံ-ယိုထွက်လာသော၊ ခါရောဒကံ-ပြာငံ
 ရည်ကို၊ (ပါယေတုံ အနုဇာနာမိ၌စပ်၊) မုတ္တဟရိတကန္တိ-ကား၊ ဂေါမုတ္တ ပရိ
 ဘာဝိတံ-နွားကျင်ငယ်ဖြင့် ထုံအပ်သော၊ ဟရိတကံ-ရှစ်ရှားသီးကို၊ (အနုဇာနာ
 မိ-၌စပ်၊) [မုတ္တေန + ပရိဘာဝိတံ + ဟရိတကံ မုတ္တဟရိတကံ၊ ဤဆေးကိုပင်
 ရဟန်းသစ် ဩဝါဒခဏ်း၌ “ပူတိ မုတ္တဘေသဇ္ဇ” ဟု ဆိုသည်။]

အဘိသန္ဓကာယောတိ - ကား၊ ဥဿန္ဓဒေါသကာယော - များသောအပြစ်
 ရှိသော ကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ၌စပ်၊) အစ္စကဗ္ဗိယန္တိ-ကား၊ တဏှုလောဒက
 မဏ္ဍော-ဆန်ဆေးရေအကြည်တည်း၊ အကဋယူသန္တိ-ကား၊ အသိနိဒ္ဓေါ-မညက်
 ညောသော၊ မုဂ္ဂပစိတပါနိယော- ဝဲနောက်ပြုတ်ရေတည်း၊ ကဋကဋန္တိ - ကား၊
 ဓောတသိနိဒ္ဓေါ-ဆေးအပ်(စစ်အပ်)သည်ဖြစ်၍ ညက်ညောသော၊ သောဝ-ထို

x + x x x x x x

သီတာလောဠိ။ ။ သီတာသဒ္ဓါသည် လယ်ထွန်ရာ၌ ထွန်ကြောင်းထယ်ကြောင်း
 ကို ဟော၏၊ သီတာတု ဖါလပဒ္ဓတိ၊ [အဘိဓာန် ၄၄၉] အလောဠနံ အာလောဠော၊
 သီတာယ အာလောဠော သီတာလောဠော၊ ထွန်ချေးခဲဖြင့် မွေခြင်း၊ သီတာလောဠော
 ယဿာတိ သီတာလောဠိ၊ ထွန်ချေးခဲဖြင့် မွေခြင်းရှိသော ရေ။

တာယ၊ ပေ၊ ပဉ္စရိတံ။ ။ ပရိဿာဝနေ တစ္ဆာရိကံ ပက္ခိပိတွာ ဥဒကေ အဘိသိဉ္ဇိ
 တေ တတော ဆာရိကတော ဟေဠာ ပဉ္စရိတံ ခါရောဒကံ၊ ပုဝါရေစစ်ထည်း၌ ထို
 ထမင်းခြောက်ပြာကို ထည့်၍ ရေကို လောင်းထည့်အပ်သည်ရှိသော် ထိုထမင်းခြောက်
 ပြာမှ အောက်သို့ ယိုကျလာသော ပြာငံရည်၊ —ဝိမတိ။

တဏှုလောဒက မဏ္ဍော။ ။ “တဏှုလောဒကမဏ္ဍော-ဆန်ဆေးရေ အကြည်
 မျှတည်း” ဟု မူကွဲရှိသော်လည်း မကောင်း၊ အစ္စကို မဏ္ဍောဟု၎င်း၊ ကဗ္ဗိယကို တဏှု
 လောဒကဟု၎င်း ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ၌ “တဏှုလကသဠောတိ တဏှုလဓောဝနော
 ဒကကသဠော-ဆန်ဆေးရေအဖတ်” ဟု ရှိ၏။

အကဋယူသံ။ ။ ယူသသဒ္ဓါသည် “ဝဲပြုတ်ရည်” အနက်ကို ဟော၏၊ ကောင်းစွာ
 မစစ်အပ်သေးသောကြောင့် သိနိဒ္ဓမဖြစ်ရကား အကဋ (မပြုပြင်အပ်) ကိုပင် အသိနိဒ္ဓ
 ဟု ဖွင့်သည်၊ နောက် ကဋကဋန္တိကား “မုဂ္ဂေ ပစိတွာ အစာလေတွာဝ (မလှုပ်စေဘဲ
 သာ) ပရိဿာဝိတေန (အပေါ်ရံစစ်ယူအပ်သော) မုဂ္ဂသုပနာတိ ဂဏှိာဒေသုဝတ္တံ”
 ဟု သာရတ္ထဆို၏၊ ထိုအလို လှုပ်ရှားမှု မပြုအပ်သည်ကို အကဋ, အပေါ်ရံစစ်မှု ပြုအပ်
 သည်ကို ကဋဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

ဝဲနောက်ပြတ်ရည်ပင်တည်း၊ ပဋိစ္စာဒနီယေနာတိ- ကား၊ မံသရသေန - အသား ရည်ဖြင့်၊ (အတ္ထော ဟောတိ၌စပ်၊) [လူမမြင်အောင် အသားရည်ကိုပင် တစုံတခု ဖြင့် ဖုံး၍ ထားအပ်သောကြောင့် ပဋိစ္စာဒနီယဟု ခေါ်ဟန်တူသည်၊ ယောဇနာ ၌ကား-မံသရသေနာတိ ဣမိနာ မံသရသော မံသေန ပဋိစ္စာဒေတဗ္ဗန္တိ ပဋိစ္စာ ဒနီယန္တိ ဝုစ္စာတိ ဒဿတိ၊ အသားဖြင့် ဖုံးအပ်သောကြောင့် အသားရည်ကို ပဋိစ္စာဒနီယ ခေါ်သည်-ဟု ဆို၏။]

၇၆၁ ဒိအနုဇာနနကထာ

သစေဘိက္ခဝေ ပတ္တာပိ မုဂ္ဂါ ဇာယန္တိတိ - ကား၊ ပတ္တာ-ကျက်ပြီးကုန်သော၊ မုဂ္ဂါ - ဝဲနောက်တို့ကို၊ ဝါ - တို့သည်၊ သစေပိ ဇာယန္တိ - အကယ်၍မူလည်း ပေါက်စေကုန်ဥားတော့၊ (ဝေံသတိပိ)၊ ယထာသုခံ - ချမ်းသာသည်အားလျော် စွာ၊ ပရိဘု၌တဗ္ဗာ-သုံးဆောင်ကောင်းကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ ပတ္တတ္တာ- ကျက်ကုန် ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ-ထို ဝဲနောက်တို့သည်၊ ကပ္ပိယာဝေ - အပ်ကုန် သည်သာ၊

အန္တောဝုတ္တန္တိ-ကား၊ အကပ္ပိယကုဋိယံ- အကပ္ပိယကျောင်း၌၊ ဝုတ္တံ-တည် နေစေအပ်ပြီ၊ သာမံပက္ကန္တိတ္ထေ-ဤပါဌ်၌၊ ယံကိဋ္ဌိ- အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ အာမိသံ-အာမိ သကို၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ပစိဟံ-ချက်ခြင်ငှါ၊ နဝန္တတိ-မအပ်၊ အဿ-ထိုရဟန်းအား၊ (နဝန္တတိ ၌စပ်၊) ဥက္ကယာဂယာ - ပူသော ယာဂ၌၊ သုလသိပက္ကာနိဝါ- ရုံးရွက်တို့ကိုသော်၎င်း၊ သိဂီဝေရံဝါ-ချင်း (ဂုင်း)ကိုသော် ၎င်း၊ လောကံဝါ-ဆားကိုသော်၎င်း၊ သစေပက္ခိပန္တိ-အကယ်၍မူလည်းထည့်ကြ ကုန်အံ့၊ (လူသာမဏတို့က ထည့်ကြကုန်အံ့၊) တမ္ဗိ- ထိုပူသော ယာဂကိုလည်း၊ စာလေတံ- လှုပ်စေခြင်းငှါ၊ နဝန္တတိ၊ (လှုပ်ပေးသည့်အတွက် အရွက်စသည် ကျက်လွယ်သွားသောကြောင့် မအပ်၊) ပန-အနုယကား၊ ယာဂံ-ကို၊ နိဗ္ဗာပေမိ- ပြီးစေ၏၊ ဣတိ- ဤသို့လုံးလုံးသွင်း၍၊ စာလေတံ-ငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ (အရွက် စသည်ကို ကျက်စေလိုသော ဆန္ဒမရှိဘဲ ယာဂအေးအောင် လှုပ်ပေးရာ၌ အရွက် စသည် ကျက်သွားအပ်လည်း အပ်ပါ၏" - ဟုလို၊) ဥက္ကဏ္ဍာလဘတ္တံ- မနပ် သေးသော ထမင်းကို၊ လဘိတွာပိ- ရ၍လည်း၊ ဝိဒဟိတံ-သပိတ်ကို ပိတ်ခြင်းငှါ၊

x x x x x x x x

ဥက္ကဏ္ဍာလဘတ္တံ။ "ဥဉ္ဇံ+တဏှာလံယတ္တာတိ ဥက္ကဏ္ဍာလံ-အထက်၌တက်သော ဆန်နှံသောထမင်း (သဒ္ဓတ္ထ)၊ မနပ်သောထမင်း (ဝေါဟာရတ္ထ)၊ ဤသို့ ကြိုသင့်၏၊ ယောဇနာ၌- "ဥက္ကဏ္ဍာလဘတ္တန္တိ ပက္ကတန္တုလတော ဝိယောဂေါတံ ဥက္ကဏ္ဍာလော၊ ဥကာဓော ဟိ ဝိယောဂတ္ထဝါကော၊ အပက္ကဘဏ္ဍာလောတိ အတ္ထေ၊ ဥက္ကဏ္ဍာလ ဝေယံ သတ္တန္တိ ဥက္ကဏ္ဍာလဘတ္တံ" ဟု ကြိုလေသည်။

နဝဇ္ဇတိ၊ ပန- ဆက်၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ပိဒဟိတွာဝ-သပိတ်ကို ပိတ်ပြီး၍သာ၊ သစေ ဒေန္တိ-အကယ်၍ ပေးလှူကုန်အံ့၊(ဝေံသတိ)၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ဝါ - တနည်း၊ ဘတ္တိ-သည်၊ မာနိဗ္ဗာယတု-မအေးပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ပိဒဟိ တုံ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ (“မနပ်သေးသည်ကို နပ်အောင်” ဟု သဘောမထားဘဲ “မအေးအောင်”ဟု သဘောထားလျက် သပိတ်ကိုပိတ်လျှင် အပ်ပါ၏)။

ပန-ဆက်၊ ဒီရတက္ကာဒိသု၊နိ ရည် ရက်တက်ရည်အစရှိသည်တို့သည်၊ သကိံ တကြိမ်၊ ကုထိတေသု- ပွက်ပွက် ဆူပြီးကုန်လသော်၊ အဂ္ဂိံ-မီးကို၊ ဒါတုံ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ- ၏၊ (ကသ္မာ- ကြောင့်နည်း၊) ပုနပါကဿ- နောက်ထပ် ချက်ခြင်း၏၊ ဝါ-ကို၊ အနုညာတတ္တာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [တကြိမ် ကျက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် နောက်ထပ် မီးထည့်သော်လည်း သာမံပါက မဖြစ်၊ ပုနပါကသာ ဖြစ်၏၊ ပုနပါကကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူပြီး ဖြစ်သည်။]

ဥက္ကပိဏ္ဏကာပိ ခါဒန္တိ တို-ကား၊ ဗိဠာလ မူသိက ဂေါဓာ မဂ်သာ- ကြောင်၊ ကြွက်၊ ဖွတ်၊ မြေပါတို့သည်၊ ခါဒန္တိ-နိ၏၊ [“ဗိဠာလာဒိနံ သတ္တာနံ သမူဟော ရုဠိဝသေန ဥက္ကပိဏ္ဏကောတိ ဝုစ္စတိတိ အာဟ ဗိဠာလ မူသိက ဂေါဓာမဂ်သာ တိ”-ယောဇနာ။] ဒမကာတို-ကား၊ ဝိဿာသာဒါ- စားကြွင်းစားတို့သည်၊ (ပရိ ဝါရေန္တိ၌ စပ်။)

တတော နိဟဋန္တိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ နိမန္တိတာ - ပင့်ဖိတ်အပ် ကုန်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘုဇ္ဇန္တိ-စားကြကုန်၏၊ တတော-ထို ပင့်ဖိတ်ရာအရပ် မှ၊ နိဟဋ - ထုတ်ဆောင်အပ်သော ခဲဘွယ်ကို၊ (“ပရိဘုဇ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိ”၌ စပ်။) ဝနဋ္ဌိ ပေါက္ခရဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ဝနေစေဝ-၌၎င်း၊ ပဒုမိနိဝဇ္ဇေစ-ပဒုမ္မာကြာ ချို၌၎င်း၊ ဇာတံ- ပေါက်သောခဲဘွယ်ကို၊ (“ပရိဘုဇ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိ”၌စပ်။) အဗိဇန္တိ-ကား၊ ယဿ-အကြင် သစ်သီး၏၊ ဗိဇံ-အစေ့သည်၊ အင်္ကျရံ- အညွန့် အညောက်ကို၊ န ဇနေတိ-ခဲဖြစ်စေ၊ တံ တရုဏဖလံ- ထို နုသောအသီးကို၎င်း၊ နိဗ္ဗတ္တဗိဇန္တိ-ကား၊ ဗိဇံ- အစေ့ကို၊ နိဗ္ဗန္ဓေတွာ- ထုတ်၍၊ အပနေတွာ- ဖယ်၍၊ ပရိဘုဇ္ဇိတမ္ပကံ-သုံးဆောင်ထိုက်သော၊ အဗ္ဗပနသာဒိံ-သရက်၊ ပိန္နဲ အစရှိသော အသီးကို၊ (“ ပရိဘုဇ္ဇိတုံ အနုဇာနာမိ ”၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အဗ္ဗပန သာဒိံ ဟု ဒုတိယန္တရီစေ။)

x x x x x x x x x

ဒမကာ ။ ။ ဝိဿာသာဒ ဘာဝေန နိဟတမာနတ္တာ ကာယဝါစံ ဒမေတိတိ ဒမ ကော ဝိဿာသာဒေါတိ အာဟ ဝိဿာသာဒါတိ၊-ယောဇနာ၊ တောင်းရမ်းစားသေခံ ရသည့်အတွက် ကိုယ်နေ နှုတ်ပြောအားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမခြင်းကြောင့် ယဉ်ကျေး ပြီးသော သူတောင်းစားများကို “ဒမက” ဟု ခေါ်သည်၊ ဝိရူပေါ - စားကြွင်းဖြစ်၍ ဖောက်ပြန်သော + သာသော - အစာတည်း၊ ဝိဿာသာဒေါ-စာ၊ ဝိဿာသံ+ အဒတိ ဘက္ခတိတိ ဝိဿာသာဒေါ။

ဒုရောပယော ဝဏောတိ- ကား၊ ဒုက္ခေန-ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ ရူဟတိ- အသားနု တက်ရ၏။ ဒုက္ခေန-ဖြင့်၊ ပါကတိကော-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏။ ဣတိအတ္ထော၊ ဒုပ္ပရိဟာရံ သတ္တန္တိ-ကား၊ သမ္မာဓေ-ကျဉ်းမြောင်းသောအရပ် နှ့်၊ ဒုက္ခေန-ဖြင့်၊ သတ္တံ-ဒါးကို၊ ပရိဟရေယျံ-ဆောင်ထိုက်၏။ သတ္တကမ္မံဝါ ဝတ္ထိ ကမ္မံဝါတိ-ကား၊ ယထာ ပရိစ္ဆိန္ဒေ-အကြင်အကြင် ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော၊ ဩကာ သေ-အရပ်၌၊ (လက် ၂ သစ် ပတ်ဝန်းကျင်အရပ်၌) ယေနကေနစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ သတ္တေနဝါ- ဒါးဖြင့်သော်၎င်း၊ သူစိယာဝါ- အပ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ကဏုကေနဝါ-ဆူးဖြင့်သော်၎င်း၊ သတ္တိကာယဝါ-လုံငယ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပါသာ ဏသက္ခလိကာယဝါ- ကျောက်စရစ်ဖြင့် သော်၎င်း၊ နခေနဝါ- လက်သည်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ဆိန္ဒနံဝါ- ဖြတ်ခြင်းကို၎င်း၊ ဖာလနံဝါ- ခွဲခြင်းကို၎င်း၊ ဝိဇ္ဈနံဝါ- ဖောက်ခြင်းကို၎င်း၊ လောနံဝါ-ခြစ်ခြင်းကို၎င်း၊ န ကာတမ္မံ-မပြုထိုက်၊ ဟိ-မှန်၏။ သမ္ပံ-အလုံးစုံသော၊ ဧတံ- ဤ ဖြတ်ခြင်း အစရှိသောအမှုသည်။ သတ္တကမ္မမေဝ- သတ္တကမ္မသည်သာ၊ ဝါ-ဒါးဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုသည်သာ၊ ဟောတိ-၏။ ပန- အဘို့တပါးကား၊ ယေန ကေနစိ- အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ စမ္ပေနဝါ-သားရေ ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝတ္ထေနဝါ-အဝတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဝတ္ထိဝိဇ္ဇနံ- စည်ဖောင်းကို ဖိနှိပ် ခြင်းကို၊ န ကာတမ္မံ- မပြုထိုက်၊ ဟိ- မှန်၏။ သမ္ပံ- အလုံးစုံသော၊ ဧတံ-ဤအမှု သည်၊ (သားရေဖြင့်ဖြစ်စေ အဝတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ စည်ဖောင်းကို ဖိနှိပ်ခြင်းသည်။)

x x x x x x x x

ဒုရော ပယော။ ဒုက္ခေန ရောပိယတေ-အသားနုတက်စေအပ်၏။ ဣတိ ဒုရော ပယော၊ ဒုပ္ပဗ္ဗ ရူဟဓာတ်၊ ကာရိတ် ဏာပယ၊ ခပစ္စည်း၊ ခအနုဗန်ကို ချေ၊ ဟချေ၊ ရှကို ဝုစိပြု၊ “ ဒုက္ခေန ရူဟတိ ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ကတ္ထုရုပ်ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ ယောဇနာဋ်မှ “ဒုက္ခေန+ရူဟတိ”ဟု ကတ္ထုသျှာဗ်ပင် ပြ၏။]

သတ္တကမ္မံ။ သတ္တေန+ ကာတမ္မံ+ကမ္မံ သတ္တကမ္မံ-ဒါးဖြင့် ပြုထိုက်သော အမှု (ဒါးခွဲမှု)။ သတ္တကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ဆိုထား၏။ ထိုသတ္တဖြင့် သူစိ ကဏုက သတ္တိကာ ပါသာဏသက္ခလိကာ နခေတို့ကိုပါ ဥပလက္ခိတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ယူပါ-ဟု သံစေ လို၍ “သတ္တေနဝါ၊ပေ၊ သတ္တကမ္မမေဝ ဟောတိ”ဟု မိန့်သည်။ သတ္တေနကို ဆိန္ဒနံဝါ ဝါလနံဝါတို့နှင့်တွဲ၊ သူစိယာ ကဏုက သတ္တိကာယတို့ကို ဝိဇ္ဈနံဝါနှင့် တွဲ၊ ပါသာဏ သက္ခလိကာ နခေတို့ကို လောနံဝါနှင့် တွဲပါ။

ဝတ္ထိကမ္မံ။ ဝသတိ ဣတ္ထာတိ ဝတ္ထိ၊ ဆီစသောဆေးရည်၏တည်နေရာ စည်ဖောင်း ပါသော ပြွန်တံ၊ ထို စည်ဖောင်းကလေးကို ဖိနှိပ်ပေးသောအခါ ဆီစသော ဆေးရည် သည် အနာရှိရာသို့ ဝင်သွား၏။ ထို့ကြောင့် “ဝတ္ထိဝိဇ္ဇနံ ကာတမ္မံ” ဟု ဆိုသည်။ ဝတ္ထိ နာ + ကာတမ္မံ + ကမ္မံ ဝတ္ထိကမ္မံ ” ဟု ပြု၊ [ဝတ္ထိဝိဇ္ဇနန္တိ ယထာ ဝတ္ထိဂတတေလာဗံ အန္တာသရီရေ အာရောဟန္တိ (တက်ရောက်ဝင်သွားကုန်၏)။ ဧဝံ ဟတ္ထေန ဝတ္ထိပဉ္စနံ (စည်ဖောင်းကို နှိပ်ပေးမှု)။ - ဝိနတ်၊ သားရေအဝတ် စွပ်ထားအပ်သောလက်ဖြင့် ဝိပေးခြင်းကို “ဓမ္ပေနဝါ” စသည်ဖြင့် ဆိုဟန်တူသည်။]

ဝတ္ထိကမ္မမေဝ-ဝတ္ထိကမ္မမည်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသတ္တကမ္မ
ဝတ္ထိကမ္မတို့တွင်၊ သမ္မာဓဿ သာမန္တာ ဒွဂ်လာတိဗ္ဗဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊
သတ္တကမ္မယေဝ - ဒါးခွဲမှုကိုသာ၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဝတ္ထိ- အပ်ပြီ၊
ဝတ္ထိကမ္မပန-စည်ဖောင်းကိုဖိနှိပ်မှုကိုကား၊ သမ္မာဓေယေဝ-ကျဉ်းမြောင်းသော
အရပ်၌သာ၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပြီ။

ပန - ဆက်၊ တတ္ထ - ထို ကျဉ်းမြောင်းသော အရပ်၌၊ ခါရံ- ဆားငံရည်ကို၊
အာဒါတုံ-ယူခြင်းငှါ၎င်း၊ ယေနကေနစိ- သော၊ ရဇ္ဇုကေန-ကြီးငယ်ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတုံ
ဝါ-ဖွဲ့စည်းခြင်းငှါ၎င်း၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ တေန- ထိုဆားငံရည်ကို ယူခြင်း၊ ကြီးငယ်ဖြင့်
ဖွဲ့စည်းခြင်းကြောင့်၊ ယဒိ ဆိန္ဒတိ-အကယ်၍ ပြတ်သွားအံ့၊(ဝေဝသတိ)၊ သုစ္ဆိန္ဒံ-
ကောင်းစွာ ဖြတ်အပ်သည်၊ ဝါ - ကောင်းစွာ ပြတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဏ္ဏုဇု
ရောဇေပိ - မုတ်ကြီးသော ရောဂါ၌လည်း၊ သတ္တကမ္မ - ဒါးခွဲမှုသည်၊ နဝဇ္ဇတိ-
မအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဏ္ဏံ-အုတ်၊ ဖါလေတွာ-ခွဲ၍၊ ဗီဇာနိ-ဝှေးစေ့တို့ကို၊
ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ အရောဂံ- သည်ကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့
ကြံ၍၊ နကတ္တမ္မံ-ခွဲမှုကို မပြုထိုက်၊ ပန-အနွယ်၊ အဂ္ဂိတာပန ဘောသဇ္ဇာလိမ္မနေ
သု- မီးဖြင့် ပူစေခြင်း၊ ဆေးလိမ်းကျံခြင်းတို့၌၊ ပဋိက္ခေပေါ- ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊
နတ္ထိ-မရှိ၊ [အဂ္ဂိတာပန ဟူသည် မီးကင်ပေးခြင်း၊ ကျက်ပူတိုက်ခြင်းတည်း၊] ဝစ္စ
မဂ္ဂေ-ကျင်ကြီးလမ်း၌၊ ဘောသဇ္ဇမက္ခိတံဝါ- သုတ်လိမ်းအပ်သော ဆေးသည်၎င်း၊
ဝါ-ဆေးသုတ်လိမ်းခြင်း၌၎င်း၊(နပုလိန်ဖြစ်၍ မက္ခိတံဟု ရှိစေ)အာဒါနဝဇ္ဇိဝါ-
ယူအပ်သော အဝတ်ကျစ်ကို၎င်း၊ ဝါ- အဝတ်လိပ်ကို ယူခြင်းကို၎င်း၊ ယာယ
(ဝေဠုနာဠိကာယ) - အကြင် ဝါးကျည်တောက်ဖြင့်၊ ခါရကမ္မံဝါ- ဆားငံရေ
သွင်းမှုကိုလည်း၊ ကရောန္တိ- ကုန်၏၊ တေလံဝါ- ဆေးဖြင့် ထုံအပ်သော ဆီကိုမူ
လည်း၊ ပဝေသေန္တိ - ကုန်၏၊ သာ ဝေဠုနာဠိကာဝါ - ထို ဝါးကျည်တောက်
သည်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ-၏။

x x x x x x x x

တတ္ထ ပန၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ရှေ့ “လောဏသက္ကဋ္ဌိကာယ ဆိန္ဒိတံပိ ခါရေန ဆိန္ဒိ
တံ”ဟု ရှိခဲ့၏၊ ထို ဆားငံရည်ကိုယူခြင်း ဟူသည် ပေါ်ထွက်နေသော အနာငုတ်ပေါ်၌
ဆားငံရည်ထည့်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ထည့်ခြင်းဖြင့် အနာငုတ်ပြတ်သွားနိုင်၏၊ ကြီးစည်း
ထားလျှင်လည်း အနာငုတ် ပြတ်သွားနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ခါရံ အာဒါတုံ”စသည်ကို
မိန့်သည်။

ဝစ္စမဂ္ဂေ၊ ဝေ၊ ပဝေသေန္တိ။ ။နိသျှ၌ ပေးထားအပ်သော အနက်သည် ရှေး
မအူဆရာတော် နိသျှကိုမှီး၍ ပေးအပ်သော အနက်တည်း၊ “အာဒါနဝဇ္ဇိ” ဟူသည်
ဆေးသုတ်ပြီးလျှင် ဝစ္စမဂ်တွင်းသို့ သွင်းအပ်သော အဝတ်လိပ်တည်း၊ “ဝေဠုနာဠိ
ကာ” ကား ဝစ္စမဂ်တွင်းသို့ ဆားငံရေသွင်းသို့ရန် သို့မဟုတ် ဆေးဖြင့် ထုံအပ်သော
ဆီကိုသွင်းသို့ရန် ဝါးကျည်တောက်တည်း။

ပဝတ္တမံသန္တိ - ကား၊ မတဿ - သေပြီးသော သားကောင်၏၊ မံသံ - ကို၊ (ဇာနာဟိ ဌစပ်)၊ မာယာတောတိ- ကား၊ တံ ဒိဝသံ- ထိုနေ့၌၊ ကေနစိ-တစုံ တယောက်သောသူသည်၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခုသောသတ္တုကို၊ (နွား စသည်ဖြစ်စေ၊ ငါးစသည်ဖြစ်စေ) ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပေတုံ-ခွင်းခြင်းငှါ၊ နလဗ္ဘာ- မရအပ်၊ မံသစ္စေဒနသတ္တကံ- အသားကို လှီးဖြတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဒါးငယ်ကို၊ ပေါက္ခနိကံတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စဘိ- ဆိုအပ်၏၊ ကိမ္ဘိမာယာတိ-ကား၊ ကိမ္ဘိ-အဘယ် ဝတ္ထုသည်လည်း၊ ဝါ - ကိုလည်း၊ ဣမာယ - ဤ သုပ္ပိယာသည်၊ (“ အဒေယျံ ဘဝိဿတိ” ဌစပ်၊) [“ အညံ- မိမိအသားမှ တပါးသော၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ ကိမ္ဘိ-အဘယ်သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ အဒေယျံ-မပေးအပ် မပေးနိုင်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတံနည်း” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။]

န ဘဂဝါ ဥဿာဟတိတိ- ကား၊ ဘဂဝါ-ရား၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်ပါ၊ (“ သုပ္ပိယာ” ဟု ကတ္တာထည့်ပါ။) ယတြဟိ နာမာတိ-ကား၊ ယသွာ-ကြောင့်၊ (ဘဝိဿတိ) နာမ - ဖြစ်တုံသေး၏၊ ပဋိဝေက္ခိတိ-ကား၊ ဝိမံသိ - စူးစမ်းလိုက် ၏လော၊ ပဋိပုစ္ဆိ-ပြန်၍ မေးလိုက်၏လော၊ ဣတိ- ဤ အနက်သည်၊ ဝါ - ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အပ္ပဋိဝေက္ခိတွာတိ ကား၊ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတွာ- မေးမြန်းမှု၍၊ ပန-ဆက်ဥားအံ့၊ အသုကမံသန္တိ-ထို မည်သော အသားဟူ၍၊ သစေ ဇာနာတိ-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ပဋိပုစ္ဆနကိစ္စံ-မေးတွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ အဇာနန္တေန ပန- မသိသော ရဟန်းသည်ကား၊ ပုစ္ဆိတွာဝ- မေးပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ-မေးပြီးမှသာလျှင်၊ ခါဒိတဗ္ဗံ-ခဲစားထိုက်၏။

x x x x x x x x

ပဝတ္တမံသံ ဇာနာဟိ။ ။ပါဠိတော်၌ “ အမောင် သွားပါချေ၊ ပဝတ္တမံသကို သိပါ လော” ဟု ရှိ၏၊ ထို၌ “ ပဝတ္တမံသ” ဟုသည် သတ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ အလိုလိုဖြစ်စေ သေပြီးသော သားကောင်၏ အသားတည်း။ [ပဝတ္တံ - ဝယ်သုမလ-မိ ဖြစ်ပြီးသော၊ မံသံ-တည်း၊ ပဝတ္တမံသံ- သား။] ထိုအသားကို ဈေးသို့သွား၍ အဝယ်ခိုင်းခြင်းကို “ ဇာနာဟိ” ဟု ဆိုသည်။ [ပကတိယာပဝတ္တံ (ရိုးရာထုံးစံအတိုင်းဖြစ်ပြီးသော) ကပ္ပိယ မံသံ (မိမိအသတ်မခိုင်းခြင်းကြောင့်) အပ်သောအသား၊ မူလံ ဂဟေတွာ (အဖိုးကိုယူ၍) အန္တရာပဏေ ပရိယေသာဟိတိ အဓိပ္ပါယော၊ - ဂူကာ။] ရှေးက “ ပဝတ္တမံသံ- အလိုလိုဖြစ်သောအသား” ဟု ပေးကြ၏၊ အလိုလိုဖြစ်သောအသားကို ဈေးမရနိုင်ပါ။

မာဇာတော ။ ။ တံဒိဝသံနေရာ၌ ယံဒိဝသံရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ယံဒိဝသံ- အကြင်နေ့၌၊ ပေါနလဗ္ဘာ- မရအပ်၊ သောဒိဝသော-ထိုနေ့သည်၊ မာဇာတောတိ- မာဇာတောတည်းဟုပေး၊ မာဇာတောတိ “ မာဇာတောထပါဏိနော” တိ ဝေံ မာဇာတ တောသိဘဒိဝသော-သာရတ္ထ၊ ယနေ့ သတ္တာတို့ကို မသတ်ကြရ၊ ဤသို့ မသတ်ခြင်း ကို ကြွေးကြော်ရာနေ့ကို “ မာဇာတ” ဟု ခေါ်သည်။ မာဇာတောထကို ကြည့်၍ မာဇာ တသည် ဝိပျိဟ်လုပ်ရာသာ ရုဋ္ဌိပုဂံဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ဝိပျိဟ်လုပ်လိုလျှင် “ ဟဉ္စိ” သု ဧတ္တာ တိ ထာတော၊ န+ထာတော မာဇာတော” (မသတ်အပ်ရာနေ့) ဟု ပြပါ။

ဟတ္ထိမံသာဒိ ပဋိက္ခေပကထာ

သုနခမံသန္တိ ဣတ္ထ- ဌ၊ အရညကောကာနာမ - ဝံပုလ္လေတို့ မည်သည်။ သုနခ သဒိသာ-အိမ်ခွေးနှင့် တူကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ကုန်၏။ တေသံ-ထို ဝံပုလ္လေတို့၏။ မံသံ-သည်။ ဝဇ္ဇတိ-၏။ ပန- ဆက်။ ယော - အကြင် ဝံပုလ္လေသည်။ ဂါမသုနခိ ယာ-ရွာ၌ဖြစ်သောခွေးမ၏။ ကောကေန-ဝံပုလ္လေနှင့်၊ (သံယောဂါဝါ- ပေါင်းဖော်ခြင်းကြောင့်သော်၎င်း။) ကောကသုနခိယာ-ဝံပုလ္လေမ၏။ ဂါမသုနခေန-ရွာခွေးနှင့်၊ သံယောဂါဝါ - ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်ငြိ၊ တဿ - ထို အစပ်ဖြစ်သော ခွေး၏။ မံသံ - သည်။ နဝဇ္ဇတိ - မအပ်၊ (ကဿာ - အဘယ်ကြောင့်၊ နဝဇ္ဇတိ-နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်၊ သော - ထို အစပ်ဖြစ်သော ခွေးသည်။ ဥဘယံ-ဝံပုလ္လေ ခွေးနှစ်ဖက်သို့၊ ဘဇတိ-ကပ်ဝင်၏။ (တဿာ-ကြောင့်၊ နဝဇ္ဇတိ-မအပ်။) အဟိမံသန္တိ-ကား၊ ကဿစိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော၊ အပါဒကဿ-အခြေမရှိသော၊ ဒီယဇာတိကဿ - ရှည်သော ဇာတ်ရှိသော မြွေနဂါး၏။ မံသံ-သည်။ နဝဇ္ဇတိ၊ သီဟမံသာဒိနိ-တို့သည်။ ပါကဋာနေဝ-နိသည်သာ။

စ - ဆက်ဥးအံ၊ ဣတ္ထ - ဤ အသားကြီးဆယ်မျိုးတို့တွင်၊ မနုဿမံသံ - ကို၊ သဇာတိတာယ-တူသောဇာတ် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဇာတ်တူသား၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဋိက္ခိတ္တံ - ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဟတ္ထိအဿ မံသံ-ကို၊ ရာဇင်္ဂတာယ - မင်း၏အင်္ဂါ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဋိက္ခိတ္တံ)၊ သုနခမံသန္တိ - ကို၎င်း၊ အဟိမံသန္တိ - ကို၎င်း၊ ပဋိက္ခလတာယ- ရှံရှာဘွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ရှံစရာကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ (ပဋိက္ခိတ္တံ)၊ သီဟမံသာဒိနိ-ခြင်္သေ့၏အသား အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စ-ငါးမျိုးသောအသားတို့ကို၊ အတ္တနော-၏။ အနုပဒ္ဒဝတ္ထာယ-ဘေးရန်မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ (ပဋိက္ခိတ္တာနိ)၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ မနုဿာဒိနိ - လူ အစရှိကုန်သော၊ ဣမေသံ ဒသန္တံ - ဤ ဆယ်မျိုးတို့၏။ မံသမ္ပိ-အသားသည်၎င်း၊ အဋ္ဌိဝိ-အရိုးသည်၎င်း၊ လောဟိတမ္ပိ-သွေးသည်၎င်း၊ စမ္ပမ္ပိ- အရေသည်၎င်း၊ လောမမ္ပိ - အမွေးသည်၎င်း၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသည်။ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ တစုံတခုကို၊ ဥ တွာဝါ-သိပြီး၍သော်၎င်း၊ အဥ တွာဝါ - မသိမူ၍သော်၎င်း၊ ခါဒန္တဿ - ခဲစားသောရဟန်း၏။ အာပတ္တိယေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ဇာနာတိ- သိ၏။ တဒါ-

x x x x x x x

ကောကာနာမ။ ။အဘိဓာန် (၆၁၅) နိဿယ၌ “ကောက, ဝက-ဝံပုလ္လေ” ဟု ရှိ၏။ သစ်ကျုတ်ဟုလည်း ရှေးကပေးကြ၏။ သဒ္ဒနိတိဓာတုမာလာ၌ “ကောကောတိ အရညသုနခေါ” ဟု ဆို၏။ ရှေးနိဿယ၌ ကောကကို-တောခွေး (ခွေးအ) ဟု အနက်ပေး၏။ တောခွေးကို ခွေးနှင့်တူ၏ ဟု မဆိုသင့်၊ ခွေးအစပ်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “အရညသုနခ” ဟူသည်လည်း “ဝံပုလ္လေ” ပင် ဖြစ်ရာ၏။

သိရာ ထိုအခါ၌၊ ဒေသေတဗ္ဗာ - ဒေသနာ ပြောထိုက်၏။ အပုစ္ဆိတွာ- မမေးမူ၍၊ ခါဒိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဏှတော-ခံယူသောရဟန်း၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေ-ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ပုစ္ဆိတွာ- ၍၊ ခါဒိဿာမိ- အံ၊ ဣတိ- သို့၊ ဂဏှတော-၏။ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန- ဆက်ဥားအံ၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ ကတံ- ပြုအပ်သောအသားကို၊ ဇာနိတွာ-သိ၍၊ (သီတင်းသုံးဖေ၍တပါးပါးကို ရည်စူး၍ သတ်အပ်သောအသားဟု သိ၍၊) ခါဒန္တဿေဝ- ၏သာလျှင်၊ အာပတ္တိ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပစ္စာ- နောက်၌၊ ဝါ- မှ၊ ဇာနန္တော- သိသောရဟန်းကို၊ အာပတ္တိယာ- ဖြင့်၊ န ကာရေတဗ္ဗော- မပြုစေထိုက်၊ ဝါ- မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ယာဂုမခုဂေါဋ္ဌကာဒိ ကထာ

ကတ္တကောတိ-ကား၊ ကေကော-တယောက်ထည်းသည်၊ (“အမှီ”၌စပ်၊) မေ-၏၊ ဝါ-မှ၊ ဒုတိယော-နှစ်ယောက်မြောက်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိအတ္ထောနက်၊ ပဟူတံ ယာဂုမခုဂေါဋ္ဌကဉ္စ ပဋိယာဒါပေတွာတိ (တ္ထေ)-၌၊ (ဂုဋ္ဌတ္တိကို) ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ-အံ၊) သော-ထိုပုန်ဏားသည်၊ သတသဟသံ-တသိန်းကို၊ ဝယံ- အကုန်အကျကို၊ ကတွာ - ၍၊ ပဋိယာဒါပေသိ - စီရင်စေပြီ၊ (တသိန်းတန်ဖြစ်သောကြောင့် “ပဟူတံ”ဟု ဆိုသည်-ဟုလို။)

အနုမောဒနာ ဂါထာပရိယောသာနေ - အနုမောဒနာ ဂါထာတို့၏ အဆုံးနား၌၊ “ပတ္တယတံ ဣစ္ဆတ” ။ ပဒါနံ-ပုဒ်တို့၏၊ “အလမေဝဒါတု” ။ ဣမိနာ-ဤပုဒ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော-စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ [အလမတ္ထသမ္ပဒါနံဖြစ်၍ “ပတ္တယတံ-နိသော၊ ဣစ္ဆတံ-တို့အား” ဟု ပေး] ပန-ကား၊ ပတ္တယတာ ဣစ္ဆတာတိ ပါဠော-သည်၊ သစေ အတ္ထိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ သောယေဝ - ထို ပါဠိကိုသာ၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ ဘောဇ္ဇယာဂုန္တိ-ကား၊ ယာ-အကြင် ယာဂုသည်၊ ပဝါရဏံ-ပယ်မြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပဝါရိတ်ကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ (တံဘောဇ္ဇယာဂု-ပဝါရိတ် သင့်စေနိုင်လောက်သော ထို ဘောဇ္ဇယာဂုကို၊ “ ပဋိယာဒေန္တိ- စီရင်ကြကုန်၏” ။) ယဒဂ္ဂေနာတိ-ကား၊ ယံ-အကြင်ကာလကို၊ အာဒိ-ကတွာ-

x x x x x x x x

•ကတ္တကော • ။ ကတ္တကောကို ကေကောဟု ဝှင့်သောကြောင့် တကပစ္စည်းသည် အနက်သီးခြား မရှိ၊ ကေကော၌ ကပစ္စည်းလည်း အနက်သီးခြား မရှိ၊ သုတ္တပင်၊ ဝောဇနာ၌ကား ကပစ္စည်းကို အသဟာယ အနက်ဟု ဝှင့်၏၊ ကေပုဒ်ရင်းက အသဟာယ အနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ထိုအဝှင့်ကို ဝှုံးစားပါ။ [“ကော ထီသု သင်္ချာတုလျာ-တုလျာသဟာယဒိဿနေ၊- နဒင်ဂိုက်း။]

ယဒဂ္ဂေန • ။ “ အန္တတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ ” ။ အဂ္ဂသဒ္ဓါသည် အာဒိအနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤ၌ အဂ္ဂသဒ္ဓါလည်း အာဒိအနက်ကို ဟော၏။ “ ယဒဂ္ဂေန- အကြင် ၆၂ (ပဟောဝါ)

အစပြု၍၊ သဂ္ဂါတေ အာရဒ္ဓါတိ - ကား၊ သဂ္ဂနိဗ္ဗတ္တက ပုညံ-နတ်ပြည်၌ ဖြစ်စေ နိုင်သော ကောင်းမှုကို၊ ဥပစိတံ-ဆည်းပူးအပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ယထာ ဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗောတိ-ကား၊ ပရမ္ပရဘောဇနေန-ပရမ္ပရဘောဇန သိက္ခာပုဒ် ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော- ပြုစေထိုက်၏၊ ဝါ- ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ (ကသ္မာ - ကြောင့်၊ ပရမ္ပရဘောဇနေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-နည်း၊)ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ဘောဇ္ဇ ယာဂုယာ - စားဘွယ် ဖြစ်သော ယာဂုကြောင့်၊ ပဝါရဏာ - ပဝါရိတ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(ပရမ္ပရဘောဇနေန-ဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော-၏။)

နာဟံတံ ကစ္စာနာတိ-ကား၊ ကိရ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တသ္မိံ အဝသိဋ္ဌဂုဠေ - ထို ကြွင်းကျန်သောတင်လဲခဲ၌၊ ဒေဝတာ- တို့သည်၊ သုခုမောဇံ - သိမ်မွေ့သော နတ်ဩဇာကို၊ ပက္ခိပိံသု- ထည့်ကြကုန်ပြီ၊ (ဘုရားဘုဉ်းပေးလိမ့်မည်ဟု ထင်၍ နတ်ဩဇာထည့်ကြကုန်၏။) သာ - ထို နတ်ဩဇာသည်၊ အညေသံ - အခြားသူ တို့၏၊ (ကာယေ-၌၊) ပရိဏာမံ - ကြေကျက်ခြင်းသို့၊ န ဂစ္ဆတိ- မရောက်နိုင်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧဝံ - ဤသို့ “ နာဟံတံ ကစ္စာန ” စသည်ဟူ၍၊ အာဟ- ပြီ၊ ဝိလာနဿ ဂုဠန္တိ- ကား၊ တထာဂ္ဂပေန- ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ (ထန်းလျက်

x x x x x x x

အစအားဖြင့် ” ဟု ကြိယာဝိသေသန အနက်ကို နာဝိဘတ်က ဟောသောကြောင့် “ယံ အာဒိံ ကတွာ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ သဒ္ဓတ္ထမှာ “အကြင်အစဖြင့်”ဟု ပေး၊ အဇ္ဇ တဂ္ဂေ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဒီကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍအဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။ [အာဒိံ ကတွာတိ ဣမိနာ ယဒဂ္ဂေနာတိ ဧတ္ထ အဂ္ဂသဒ္ဓေါ အာဒုတ္တော၊ ကြိယာဝိသေသနတ္ထေ ကရဏဝစနန္တိ ဒသေတိ။—ယောဇနာ။]

သဂ္ဂါတေ အာရဒ္ဓါ။ ။ “တယာ ဒေဝလောကာ အာရာမိတာ- နတ်ပြည်တို့ကို ပြီးစေအပ်ကုန်ပြီ ” ဟု ဝိမတိဖွင့်၏။ အာရဒ္ဓါ၌ အာပုဗ္ဗ ရာဓဓာတ် ကာရိတ်ကြေ , တ ပစ္စည်း၊ အကျိုးနတ်ပြည်၏ သဂ္ဂအမည်ကို အကြောင်းကောင်းမှု၌ တင်စားထားသည် ဟု သိစေလို၍ “သဂ္ဂနိဗ္ဗတ္တကပုညံ ဥပစိတံ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဘောဇ္ဇ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ။ ။ ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် တပါးပါး၏ အမည်ဖြင့် ဖိတ်မန်အပ်သူသည် ထိုဘောဇဉ်ကို အလျင်မစားဘဲ အခြားဘောဇဉ်ကို အလျင်စားမှ ပရမ္ပရဘောဇန အာပတ်သင့်၏။ ဤ၌ ဘောဇ္ဇယာဂုကို အလျင်စားမှုကြောင့် ပရမ္ပရ ဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ဆို၏။ ဘောဇ္ဇယာဂုသည် ပဝါရိတ်သင့်စေ နိုင်သော ဘောဇဉ် ၅ ပါးတွင် ပါဝင်ပါသလောဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ဘောဇ္ဇ ၊ ပေ၊ ဟောတိ”ဟု မိန့်သည်။ ဘောဇ္ဇယာဂုဟူသည် လက်ဖြင့်ယူ၍ ထမင်းကဲ့သို့ စားနိုင် သော ယာဂုအဖြစ်တည်း။ ထို့ကြောင့် ထမင်းနှင့် အလားတူပင် ပဝါရိတ်သင့်စေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပရမ္ပရဘောဇန သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရသည် - ဟူလို၊ [ယသ္မာ ပဉ္စန္ဒံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ပဋိက္ခိပန္တဿ ဝုတ္တာ ပဝါရဏာ ဘောဇ္ဇယာဂုံ ပဋိက္ခိပန္တဿပိ ဟောတိယေဝ၊ တသ္မာ ဘောဇ္ဇယာဂုပိ ဩဒနဂတိကဉ္စယေဝါတိ အဓိပ္ပါယေဝ၊ — သာရတ္ထ။]

ကြိယကာစားခြင်းကြောင့် ပျောက်ကင်းနိုင်လောက်သော သဘောရှိသော၊) ဗျာဓိ နာ-အနာဖြင့်၊ ဂိလာနဿ-မကျန်းမာသူအား၊ ပစ္စာဘတ္တိ-နေလွဲအခါ၌၊ ဂုဋ္ဌ- တင်လဲကို၊ (ထန်းလျက်၊ ကြိယကာကို) အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

x x x x x x x x

ဂိလာနဿ ဂုဋ္ဌ။ ။ အဘိဓာန် (၄၆၂) ဂါထာ၌ ကြိယကာအခဲကို “ဂုဋ္ဌ” ဟု ဆို၏။ ထန်းလျက်ကိုလည်း ဂုဋ္ဌဟု ခေါ်ကြ၏။ သကြား သကာများကို ဂုဋ္ဌ၌သွင်းပါ။ ထို ဂုဋ္ဌ (အခဲကို အမှုန်ကို) စားရမှ ရောဂါပျောက်ကင်းမည့်သူကို “ဂိလာန” ဟု ဆိုလို သည်။ ထို့ကြောင့် “ တထာရူပေန ဗျာဓိနာ ဂိလာနဿ ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဂိလာနအားသာ ကြိယကာ , ထန်းလျက် သကာ သကြားကို နေလွဲအခါ၌ စားခွင့် ပြုတော်မူသည်။

ဂုဋ္ဌောဒက ။ ။ ပါဠိတော်၌ “ အဂိလာနဿဝါ ဂုဋ္ဌောဒကံ ” ဟု ခွင့်ပြုတော် မူသောကြောင့် ဂိလာနမဟုတ်ဘဲ မွတ်သိပ် ဆာလောင်ရုံမျှဖြင့်ကား ဂုဋ္ဌကို ရေဖြင့် ရော စပ်ထားသော ထန်းလျက်ရည်၊ ကြိယကာရည် သကြားရည်ကိုသာ ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ [ထို အရည်များသည် သတ္တာဟကာလိက ဖြစ်သောကြောင့် ထုံးစံအတိုင်း ဆိုလျှင် ဂိလာနဖြစ်မှ သောက်ကောင်း၏။ သို့သော် သီးခြား ခွင့်ပြုထားသောကြောင့် ပါန (ဇျော်ရည်)ကဲ့သို့ မွတ်သိပ် ဆာလောင်ရုံမျှဖြင့် သောက်ကောင်းတော့သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ များသောအားဖြင့် လမနစ်ရည် (ဘိလပ်ရည်) များလည်း မူရင်းမှာ သကြားရည် ပင်တည်း။ အနံ့ အမျိုးမျိုး အရောင် အမျိုးမျိုးဖြစ်အောင် ဆေးများဖြင့် ရောစပ်ထား၏။ ထို ဆေးများအတွက် အဗ္ဗောဟာရိက ဟု ဆိုသင့်၏။ ယခုခေတ်၌ ဝိနည်းမိရ် ဆရာတော်များသည် စတုမရူကို အရွယ်ကြီး၍ ဖြစ်စေ ရောဂါရှိ၍ ဖြစ်စေ အားနည်းသောရောဂါရှိမှ ဆေးအဖြစ်ဖြင့် ဘုဉ်းပေးတော်မူကြ၏။ စတုမရူ၌ ဆီ-ပျား- သကာ-ထောပတ် လေးမျိုးလုံးပင် သတ္တာဟကာလိကချည်းဖြစ်၍ ဆာရုံမျှဖြင့် နေလွဲ အခါ၌ မစားကောင်းချေ။ အချို့က (စတိသဘော) ရေဖြင့်ရော၍ အဆာပြေဘုဉ်းပေး ကြ၏။ ရေရောရုံမျှဖြင့် သတ္တာဟကာလိက မပျက် , ဂုဋ္ဌောဒကလည်း မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် စဉ်းစားသင့်သည်။

ပါဠိလိဂါမဝတ္ထု ကထာ

သဗ္ဗသန္တရိန္ဒိ- ကား၊ ယထာ- အကြင် အခြားအရာအားဖြင့် ခင်းအပ်သော်၊ သဗ္ဗ - အလုံးစုံ၊ (အကုန်အစင်)၊ သန္တတံ - ခင်းအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဝေ-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သန္တရိတွာ-၌ဝေ)။

x x x x x x x x

သဗ္ဗသန္တရိန္ဒိ ။ “ယထာ၊ပေ၊ဝေ” ဟု ဤ ကြိယာဝိသေသနနှင့်ပုံကိုကြည့်၍ “သဗ္ဗ သန္တရိန္ဒိ” ၌ ကြိယာဝိသေသန (ဘာဝနာပုံ) ဟု မှတ်ပါ။ သန္တရိယတေတံ သန္တရိ၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံ+သန္တရိ-ခင်းအပ်သော အာဝသထာဂါရဘည်း။ သဗ္ဗသန္တရိ၊ ကြိယာ ဝိသေသနအနက်၌ ဂုတိယာသက်၍ “သဗ္ဗသန္တရိ”-အလုံးစုံခင်းအပ်သည် မည်လောက်

သုနိဝေဿကာရာတိ-ကား၊ သုနိဝေဓ-သုနိဝေလည်းမည်သော၊ ဝဿကာရာ
 စ-ဝဿကာရလည်း မည်သော၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ မြာဟ္မဏာ-ပုန်ကားတို့သည်၊
 (မာပေန္တိ ဌှစ်) မဂဓ မဟာမတ္တာတိ - ကား၊ မဂဓရညော - မဂဓမင်း၏၊
 မဟာမစ္စာ - အမတ်ကြီးဖြစ်ကုန်သော၊ (မြာဟ္မဏာ ဌှစ်) ဝဇ္ဇိနံ ပဋိဗာဟာ
 ယာတိ-ကား၊ ဝဇ္ဇိရာဇကုလာနံ-ဝဇ္ဇိမင်းမျိုးတို့၏၊ အာယမုခပစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ-ဝင်လာ
 သော အခွန်အတုတ်၏ အဝကို ဖြတ်တားခြင်းအကျိုးငှါ၊ (မာပေန္တိ ဌှစ်) ဝတ္ထု
 နိတိ- ကား၊ ယံဝတ္ထုနိ - အိမ်ရာတို့ကို၊ (ပရိဂ္ဂဏန္တိ ယော-ဌှစ်) စိတ္တာနိ
 နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုန္တိ-ကား၊ တာ ဒေဝတာ-ထိုနတ်တို့သည်၊ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာ
 ပါဌကနံ- ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်ကုန်သော ဆရာတို့၏၊ [အိမ်ရာ၏
 အကျိုးအပြစ်ကို သိတတ်သောအတတ်ကို ရွတ်ဖတ်တတ်ကုန်သော ဆရာတို့၏
 အိမ်ရာမြေကြံအတတ်ကို တတ်သောဆရာတို့၏၊] သရီရေ-ကိုယ်၌၊ အဓိမုစ္စိတွာ-
 ပူးဝင်၍၊ ဝေ- သို့၊ (ပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း၊) စိတ္တာနိ- တို့ကို၊ နာမေန္တိ
 ကိရ-ညွတ်စေကြကုန်သတတ်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (နာမေန္တိ)၊ အမှာကံ-တို့အား၊
 ယထာနုရူပံ- ထိုက်တန်သည်အားလျော်စွာ၊ သက္ကာရံ-ပူဇော်ဘွယ်ကို၊ ကရိဿ
 န္တိ- ပြုကြကုန်လတံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံခြင်းကြောင့်၊ (နာမေန္တိ)၊ ဣတိအတ္ထော-
 နက်၊ တာဝတိံ သေဟိတိ-ကား၊ လောကေ-၌၊ ဒေဝရာဇာနံ-နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်
 သော၊ သက္ကံ-ကို၎င်း၊ ဝိသုကမ္မဉ္စ- ဝိသုကြံနတ်သားကို၎င်း၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊
 (စွဲ၍) တာဝတိံ သာ- တာဝတိံ သာနတ်တို့သည်၊ ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိပါပေကုန်
 ၏၊ ဣတိ-သို့၊ သဒ္ဓေါ-ကျော်စောသံသည်၊ အပ္ပဂ္ဂတောကိရ-ပျံ့နှံ့၍တက်သတတ်၊
 တေနေဝ-ကြောင့်၊ တာဝတိံ သေဟိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊
 တာဝတိံ သေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ မန္တောရိယ-တိုင်ပင်၍ကဲ့သို့၊ မာပေန္တိ-
 ဖန်ဆင်းကြကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော- နက်။

ယာဝတာ အရိယာယတနန္တိ- ကား၊ ယတ္တကံ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော၊ အရိယ မနုဿာနံ - အရိယဒေသ၌ နေကြကုန်သော လူတို့၏၊ ဩသရ
 ဏဋ္ဌာနံနာမ-သက်ရောရာ အရပ်မည်သည်၊ အတ္ထိ၊ ယာဝတာ ဝဏိပုထောတိ-

x x x x x x x x x

အောင်”ဟု ပေး၊ [“သန္တတံတိ သန္တရိ၊ သဗ္ဗံ+ သန္တရိ သဗ္ဗသန္တရိ၊ တံ သဗ္ဗသန္တရိ၊
 ဘာဝ နပုံသက နိဒ္ဒေသောဝါယံ ” ဟူသော ဋီကာဒုတိယဖွင့်အတိုင်းတည်း၊ “သဗ္ဗ
 သန္တရိ-အလုံးစုံ ခင်းခြင်းရှိသော၊ အာဝသထဂါရံ-ကို” ဟု ဋီကာ၌ ပဌမနည်း
 ရှိသေး၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤ သဗ္ဗသန္တရိ စသော ပုဒ်များသည် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် စသော
 သုတ္တန်စကားများတည်း၊ သုတ္တန်စကားများ၏ အဖွင့်ကို သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့မှ ယူပါ-
 ဟု ရှေး၌ ဆိုခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗသန္တရိ စသော ပုဒ်များ၏အဖွင့်ကို ရှေး အဋ္ဌကထာ
 စာအုပ်တို့၌ ပါဟန်မတူ၊ နောက်ဆရာတို့ ဋီကာမှ ယူထားကြဟန်တူသည်။

ကား၊ ယတ္တကံ-သော၊ (ကယဝိက္ကယဋ္ဌာနံ နာမဋ္ဌစပ်၊) ဝါဏီဇာနံ-ကုန်သည် တို့၏။ အာဘတဘဏ္ဍာယ - ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏။ ရာသိဝသေနေဝ- အစုအပုံ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ကယဝိက္ကယဋ္ဌာနံ နာမ-ဝယ်ရာ ရောင်းရာ ဌာနမည်သည်။ အတ္ထိ၊ [ရာသိဝသေနေဝဖြင့် အစုလိုက် အပြုလိုက် လက်ကား ရောင်းခြင်း ဝယ်ခြင်းကို ပြ၏။ အနည်းငယ် လက်လီ ရောင်းဝယ်ခြင်းမျိုးကား အခြားမြို့ကလေးများ၌လည်း ရနိုင်ပါ၏။] [ဝါ-တနည်း၊ ဝါဏီဇာနံ-ကုန်သည် တို့၏။ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်သည်။ (အတ္ထိ)၊] ဣဒံ အဂ္ဂနဝရန္တိ-ကား၊ ဣဒံ- ဤ ပါဠိပုတ်မြို့သည်။ တေသံ အရိယာယတန ဝဏိပုထာနံ- ထိုအရိယလူမျိုး တို့၏ သက်ရောက်ရာ အရပ်၊ ကုန်တို့၏ အစုအားဖြင့် ရောင်းဝယ်ရာ အရပ်တို့၏။ ဝါ-ကုန်သည်တို့၏ နေရာ အရပ်တို့၏။ ဝါ-တို့တွင်၊ အဂ္ဂနဝရံ- အမြတ်ဆုံး မြို့ သည်။ ဘဝိဿတိ- လတံ၊ [ပါဠိပုတ်မြို့ကြီးမှ ပေါက်ပွားလာသော မြို့ဖြစ်သော ကြောင့် "ပါဠိပုတ်မြို့" ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။]

ပုဋ္ဌဘေဒနန္တိ - ကား၊ ပုဋ္ဌဘေဒနဋ္ဌာနံ - ကုန်ထုပ်ကို ဖျက်ရာအရပ်သည်။ မောစနဋ္ဌာနံ- ဖြည့်ရာအရပ်သည်။ (ဘဝိဿတိ)၊ ဣတိ- ဤအနက်သည်။ ဝုတ္တံ- သည်။ ဟောတိ၊ [ပုဋ္ဌ-ဘဏ္ဍာအထုပ်တို့ကို + ဘိန္ဒန္တိ မောစန္တိ ဧတ္ထောတိ ပုဋ္ဌ ဘေဒနံ၊] အဂ္ဂိတောဝါတိ အာဒိသု - အဂ္ဂိတောဝါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝါသဒ္ဓေါ-သည်။ သမုစ္စယတ္ထော-သမုစ္စည်းအနက်ရှိ၏။ ဟိ-မှန်၊ တနည်း-ချဉ်း

x x x x x x x x

အရိယာယတနံ။ ။ အရိယ အရပ်၌ ဧနသုတို့ကို "အရိယက" ဟု ခေါ်၏။ အာယ တနသဒ္ဓါသည် "ပေါင်းစု သက်ရောက်ရာ အရပ်" ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ [အရိ ယက မနုဿာနန္တိ အရိယဒေသဝါသိ မနုဿာနံ၊ - မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ဇီကာ၊] - အချို့စာအုပ်များ၌ "အရိယံ အာယတနံ" ဟု၎င်း၊ "အရိယာနံ အာယတနံ" ဟု၎င်း မှကွဲရှိ၏။ "အရိယာယတနံ" ဟု ရှိမှ ထိုဇီကာနှင့် ညီမည်။ "အရိယာနံ+ အာယတနံ အရိယာယတနံ" ဟု ပြ။

ဝဏိပုထော။ ။ ပထသဒ္ဓါသည် "လမ်း" ဟူသော အနက်ကို ဟောရင်းတည်း။ ထိုလမ်းကဲ့သို့ ဖြစ်ရာ အရပ်ကိုလည်းဟော၏။ "ဝါဏီဇာနံ အာဘတ ဘဏ္ဍာယ" ဖြင့် ဝဏိပုထံ၏ အနက်ကိုပြ၏။ "ကယဝိက္ကယဋ္ဌာနံ" ဖြင့် ပထပုထံ၏ အနက်ကို ပြ၏။ ဝဏိ ဇ္ဇာယ-ရောင်းဝယ်အပ်သော ကုန်ပစ္စည်း၏ + ပထော - ရောင်းဝယ်သော အားဖြင့် ဖြစ်ရာ အရပ်တည်း။ ဝဏိပုထော-ရပ်၊ ["ဝဏိဇ္ဇ ပထော" ဟု ဆိုလိုလျက် (ဇ္ဇ) ကို ဧရ၊ ပကို ဒွေဘော်ပြ၊ ဝဏိဇ္ဇာယ+ပထော ပဝတ္ထိဋ္ဌာနံတိ ပုရိမဝိကပ္ပေ အတ္ထော၊ - သုတ်ဇီကာ။]

ဝါဏီဇာနံ ဝသနဋ္ဌာနံဝါ။ ။ ဤပါဠိလည်း ဇီကာ၌ရှိ၏။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း ရှိ၏။ ဝဏီဇာနံ - ကုန်သည်တို့၏။ ပထော- ဖြစ်ရာနေရာ အရပ် တည်း။ ဝဏိပုထော-ရပ်၊ (ဇ) ကိုချေ၊ [ဘုတိယဝိကပ္ပေ ပန ဝဏီဇာနံ ပထော ပဝတ္ထိ ဋ္ဌာနန္တိ အာဟ၊ - သုတ်ဇီကာ။]

အံ၊ တကြ- ထို ပါဠိပုတ်မြို့၊ ကေသ- တခုသော၊ ကောဠာသဿ-အစု၏၊ အဂ္ဂိတော- မီးကြောင့်၎င်း၊ ကေသ-သော၊ (ကောဠာသဿ-၏) ဥဒကတော- ရေကြောင့်၎င်း၊ ကေသ (ကောဠာသဿ-၏) အတ္တန္တရတော- အတွင်း၌ဖြစ်သော၊ အညမညဘေဒါ - အချင်းချင်းခွဲခြားကြောင့်၎င်း၊ ဝါ- အချင်းချင်း ကုန်းတိုက်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အန္တရာယော-အန္တရာယ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတံ။

ဥဠုမ္ပန္နိ - ကား၊ ပါရဂမနတ္ထာယ - တဖက်ကမ်းသို့ သွားခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဏိယော-မယ်နတို့ကို (စို-သံတို့ကို) အာကောဠေတွာ-ရိုက်နှက်၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော အသားဖေါင်ကို၊ (ပရိယေသန္တိ-၌စပ်) ကုလ္လန္တိ-ကား၊ ဝလ္လိအာဒိဟိ-နွယ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် ကြိမ်စသည်ကို ယူ) ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့တုပ်၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သော ဝါးဖေါင်ကို၊ (ဗန္ဓိန္တိ-၌စပ်။)

အဏ္ဏဝန္တိ တံ-ဟူသော ဤအမည်သည်၊ သမ္ပန္နိမေန-အလုံးစုံသောအပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန-အပိုင်း အခြားအားဖြင့်၊ ယောဇန

x x x x x x x x

သမုစ္စယတ္ထော။ ။ ဝါသဒ္ဓါ၏ တမျိုးမျိုးသာ ဖြစ်ခြင်း ဟူသော ဝိကပ်အနက်၊ တမျိုးနှစ်မျိုးဖြစ်စေ၊ သုံးမျိုးဖြစ်စေ မသေချာခြင်းဟူသော အနိယမအနက်တို့ မရနိုင်၊ သုံးမျိုးလုံးဖြစ်ခြင်းဟူသော သမုစ္စည်းအနက်သာရနိုင်၏။ ထိုသို့ ရနိုင်ပုံကို “တကြ ဟိ” စသည်ဖြင့် ပြသည်။

ဥဠုပ။ ။ သက္ကတ၌ “ဥဠုနိ (ဇလေ) - ရေထည်း၌ + ပါတိ- စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဠုပေါ (ဥဠုပေါ)” ဟု ရှိ၏။ ပါဠိ၌ ဥကို ဥပြုထားသည်။ “ဥဠုဗ္ဗော” ဟုလည်း ပါဠိတမျိုးရှိ၏။ “အာဏိယော အာကောဠေတွာ ကတံ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌၎င်း၊ “ဥဠုမ္ပန္နိ ပါရဂမနတ္ထာယ လဟုကေ ဒါရုဒဏ္ဏေ ဝဟေတွာ ကဝါဠုဖလကေဝိယ အညမညသမ္ပန္နေ ကာတံ အာဏိယော ကောဠေတွာ (စို-သံတို့ကို ရိုက်နှက်၍) နာဝါသဓံပေန ကတံ (လှေအသွင်ဖြင့်ပြုအပ်)” ဟု ဋီကာ၌၎င်း ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်၌ “ ပျဉ်ချပ်မဟုတ်ဘဲ ပေါ့သောဒုတ်ချောင်းတို့ကို လှေသဏ္ဍာန်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်အပ်” ဟု ဆိုသောကြောင့် ယခုခေတ်၌ သစ်သားဖေါင်နှင့် မတူသော စပ်ဖေါင်တမျိုး ဖြစ်ဟန်တူသည်။ အလဂဒ္ဓူပမသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား “ ပတ္ထရိတွာ ဗဒ္ဓါ ပန ပဒရစာဠိအာဒယော ဥဠုပေါ ” ဟု ဆို၏။ ထိုအဆိုအတိုင်း ယူလျှင် သစ်သား - သို့မဟုတ် စဉ်းအိုး စသည်တို့ကို ဖွဲ့စပ်ထားသော သစ်သားဖေါင် စဉ်းအိုးဖေါင် စသည်ပင်တည်း။

ကုလ္လ။ ။ ဥဠုပနှင့် ကုလ္လကို အဘိဓာန် (၆၆၅) ၌ ပရိယာယ် ဟု ဆို၏။ (“ကုလဿ-ကမ်းနားစသည်၌ တည်သော အိမ်၏ + ဟိတော-အစီးအပွားတည်း၊ ကုလ္လော” ဟု ပြု၊ “ဝလ္လိအာဒိဟိ ဗန္ဓိတွာ ကတံ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌၎င်း “ ဝေဠု နဠာဒိကာ သဗ်ရိတွာ ဝလ္လိအာဒိဟိ ကလာပဝသေန ဗန္ဓိတွာ ကတံ ” ဟု ဋီကာ၌၎င်း ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် အိမ်သုံးအဖြစ်ဖြင့် အလွယ်တကူပြုလုပ်၍ ရကောင်းသော ဝါးစည်း ကျူစည်း စသည်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားအပ်သော ဝါးဖေါင် ကျူဖေါင် စသည်တို့ကို “ကုလ္လ” ဟု ခေါ်ပါ။

မတ္တံ - တယူဇနာ အတိုင်းအရှည် တိုင်အောင်၊ ဂန္တိရဿစ - နက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပုထုလဿစ-ပြန်ကျယ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဥဒကဋ္ဌာနဿ-ရေ၏ တည်ရာ အရပ်၏၊ အဓိဝစနံ - တည်း။ [အဏ္ဏော ဧတ္ထာတိ အဏ္ဏဝါ၊ ဝန္တု ပစ္စည်း၏ ပဟူတ (ရေအများ ရှိခြင်း)အနက်ကို ပြလို၍ “သဗ္ဗန္တိမေန၊ပေ၊ အဓိ ဝစနံ” ဟုမိန့်သည်။] ဣဓ-ဤဂါထာ၌၊ နဒီ-မြစ်ကို၊ သရန္တိ-ဟူ၍၊ အဓိပေတ- အရပ်၏၊ ဣဒံ-သည်၊ ဝတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊(ကိ)၊ ယေ-အကြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်၊ ဂန္တိရံ-နက်သော၊ ဝိတ္ထတံ-ပြန်ကျယ်သော၊ (အဏ္ဏဝံ၏အဖွင့်)တဏှာ သရံ-တဏှာတည်းဟူသော မြစ်ကို၊ တရန္တိ-ကူးမြောက်ကုန်၏၊ တေ- တို့သည်၊ အရိယမဂ္ဂသင်္ခါတံ-အရိယာမဂ် ဟု ဆိုအပ်သော၊ သေတံ- တံတားကို၊ ကတွာန- ပြု၍၊ ပလ္လလာနိ-ရွံ့ညွှန်တို့ကို၊ ဝိသဇ္ဇ- စွန့်လွှတ်၍၊ ဥဒကဘရိတာနိ - ရေဖြင့် ပြည့်ကုန်သော၊ နိန္ဒဋ္ဌာနာနိ - ချိုင့်ဝှမ်းသော အရပ်တို့ကို၊ အနာမသိတွာဝ- မသုံးသပ်မှု၍သာလျှင်၊ (တရန္တိ)၊ အယံ ပန ပရိဇနော-ဤလူ အပေါင်းသည် ကား၊ အပ္ပမတ္တကံ - နည်းသော အတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဣဒံ ဥဒကံ - ဤ ဂင်္ဂါ မြစ်ရေကို၊ ဥတ္တရိတုကာမော- ကူးမြောက်လိုသည်၊ (ဟုတွာဝိ- ဖြစ်၍လည်း၊) ကုလံ-ဝါးဖေါင်ကို၊ ဗန္ဓတိ- ဖွဲ့တုပ်နေရ၏၊ ဗုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာစ - ဗုဒ္ဓ၏ သာဝကလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မေဓာဝိနော - ပညာရှိ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ ပန-လူတို့သည်ကား၊ ကုလ္လေန- နှင့်၊ ဝိနာဝေ- ကင်း၍သာ လျှင်၊ တိဏ္ဏာ-ကူးမြောက်တော်မူကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊(ဝတ္တံ ဟောတိ။)

အနနဗောဓာတိ- ကား၊ အဗုဇ္ဈနေန - မသိခြင်းကြောင့်၊ (အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လျော်စွာမသိခြင်းကြောင့် - ဟုလို၊) သန္ဓာဝိ တန္တိ-ကား၊ ဘဝတော-ဘဝတခုမှ၊ ဘဝံ-ဘဝတခုသို့၊ ဂမနဝသေန-သွားခြင်း၏

x x x x x x x x

သရန္တိ ဣဓဒီ။ ။ အခြားနေရာ၌ ရေကန် အင်းအိုင်ကို “သရ” ဟု ဆိုရသော် လည်း ဂင်္ဂါမြစ်ကို ဥပမာပြသော အရာဖြစ်သောကြောင့် မြစ်ကိုယူပါ-ဟု သိစေလို၍ “သရန္တိ၊ပေ၊အဓိပေတာ” ဟု မိန့်သည်။ “သရတိ သန္ဓတိတိ သရော” ဟု ပြ။

အနနဗောဓော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “အဗုဇ္ဈနေန” ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် အလွယ်ဖွင့်ခြင်း သာတည်း၊ ထိုအဖွင့်ဖြင့် အနု၏အနက်ကို မသိရ၊ သွာဝိဘတ် ၏ က-ရဏအနက်ကိုသာ သိရသည်။ “အနုဗောဓော စေတ္ထ ပုဗ္ဗဘာဂိယဉာဏံ၊ ပဋိဝေဓော မဂ္ဂဉာဏေန အဘိ သမယော” ဟု ဋီကာ၌ ဖွင့်သောကြောင့် မဂ်၏ ရှေ့အဘို့ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို “အနုဗောဓိ - လျော်စွာသိ” ဟု၎င်း၊ မဂ်ဉာဏ်ကို “ပဋိဝေဓ - ထိုးထွင်းသိ” ဟု၎င်း၊ နှစ်ပါး၊ [“လျော်စွာသိ” ဟုသည် နေခံ၌လာမည့် မဂ်ဉာဏ်အားလျော်သော (မဂ်ဉာဏ် သိလတုံနှင့် အလျော်ဖြစ်သော) အသိတည်း။ ယခုခေတ်၌ သစ္စာ ၄ ပါးကို သုတမယ ဝိန္နာမယဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ မဂ္ဂဝိထိနား၌ ကပ်၍နေသော အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းတည်း။]

အစွမ်းဖြင့်၊ သန္ဓာဝိတံ-အဆက်မပြတ်၊ ပြေးသွားအပ်ခဲ့လှလေပြီ၊ သံသရိတန္တိ-
ကား၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် (တပြောင်းပြန်ပြန်)၊ ဂမနဝသေန-ဖြင့်၊
သံသရိတံ-ကျင်လည်အပ်ခဲ့လှလေပြီ။

မမဉ္ဇေဝ တုမှာကဉ္စာတိ- ကား၊ မယာစ- ငါဘုရားသည်၎င်း၊ တုမှေဟိစ-
သင်တို့သည်၎င်း၊ (သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံတို့၌စပ်၊ သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံ၌ ကံဟော
တပစ္စည်းအတွက် ဆဋ္ဌိကတ္တားအနက်ကို ဖွင့်သည်။) အထဝါ-ကား၊ သန္ဓာဝိတံ
သံသရိတန္တိ-ကား၊ မမဉ္ဇေဝ- ဇာတ်၎င်း၊ တုမှာကဉ္စာ- တို့၏၎င်း၊ သန္ဓာဝနံ-အဆက်
အပြတ် ပြေးသွားခဲ့ခြင်းသည်၊ သံသရဏံ - တပြောင်းပြန်ပြန်၊ ကျင်လည်ခဲ့ခြင်း
သည်၊ အဟောသိ- ပြီ၊ ဣတိဓေ- သို့၊ ဣတ္ထ - ဤ သန္ဓာဝိတံအစရှိသော ပါဠိ၌၊
အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏၊ [တပစ္စည်းကို ဘောဟောကြံ၍ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်၏
ရိုးရာ သာဒိအနက်ကို ဖွင့်သည်။] သံသိတန္တိ- ကား၊ သံသရိတံ- ကျင်လည်အပ်ခဲ့
လှလေပြီ၊ [သံပုဗ္ဗ+သိဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောတည်း၊ သံသရနှင့် အနက်တူ
ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သံသရိတံ” ဟု ဖွင့်သည်။] ဘဝနေတ္ထိ သမူဟတတိ-ကား၊
ဘဝတော-ဘဝတခုမှ၊ ဘဝဂမနာ-ဘဝတခုသို့ သွားကြောင်းဖြစ်သော၊ သန္ဓာဝ
နာ- ပြေးသွားကြောင်းဖြစ်သော၊ တဏှာရဇ္ဇု- တဏှာတည်းဟူသော ကြီးကို၊
သုဋ္ဌု- ကောင်းစွာ၊ ဟတာ - ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ ဆိန္နာ - ဖြတ်အပ်ပြီ၊ အပ္ပဝတ္တိ
ကတာ-တဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိအောင် ပြုအပ်ပြီ။

နီလာတိ-ကား၊ ဣဒံ-နီလာဟူသောဤသဒ္ဒါသည်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကံ-အလုံးစုံ
အညှိရောင်ကို သိမ်းယူကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ နီလဝဏ္ဏာတိ အာဒိ - အစရှိသော
ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ တသေဝ- ထို နီလ၏ပင်၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထိ- ဝေဘန်အပ်

+ x x x x x x x

သန္ဓာဝိတံ သံသရိတံ။ ။ သံ + ဓာဝုဓာတ်သည် “ပြေးသွားခြင်း” အနက်ကို
ဟော၏၊ သံ+သရဓာတ်သည် “ဆက်စပ်၍+သွားခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်း” အနက်ကို ဟော၏၊
ထို့ကြောင့် ဘဝတခုမှ ဘဝတခုကို သွားနေခြင်းကို “သန္ဓာဝန” ဟု၎င်း၊ ထိုသို့ သွား
နေရာဝယ် တကြိမ်တခါစီမဟုတ် ، ဘဝများစွာ၌ ထပ်ကဉ္စ ထပ်ကာ သွားနေခြင်းကို
“သံသရဏ” ဟု၎င်း ခွဲ၍မှတ်ရသည်။

ဘဝနေတ္ထိ သမူဟတာ။ ။ “ဘဝတော ဘဝဂမနာ သန္ဓာဝနာ တဏှာရဇ္ဇု” ကို
ကြည့်၍ “နေတိ ဧတာယာတိ နေတ္ထိ၊ ဘဝဿ-ဘဝတပါးသို့+နေတ္ထိ-ဆောင်ကြောင်း
ဖြစ်သော တဏှာကြီးတည်း၊ ဘဝနေတ္ထိ - ကြီး” ဟု ပြု၊ သံ + ဥ + ဟနဓာတ်သည်
ဖျက်ဆီးခြင်း ဖြတ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ “သုဋ္ဌုဟတာ ဆိန္နာ” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊
“ အပ္ပဝတ္တိကတာ” ကား အဓိပ္ပာယ်ထွက်တည်း။

သဗ္ဗသင်္ဂါဟကံ။ ။ နောက်၌ပြမည့် ဝဏ္ဏ-ဝတ္ထ-အလင်္ကာရအားလုံးကို သိမ်းကြီး
နိုင်သောကြောင့် နီလာကို “သဗ္ဗသင်္ဂါဟက” ဟု ဆို၏၊ “နီလာ” ဟု သာမညသဒ္ဒါကို
ဆိုသောကြောင့် အညှိရောင်ရှိသော အဆင်း - အဝတ် - တန်ဆာအားလုံးကို သိမ်းယူ
နိုင်သည်-ဟုလို။

သော အထူးအပြားကို ပြုခြင်းအကျိုးရှိ၏။ တတ္ထ-ထို နီလာနီလဝဏ္ဏာ စသော စကားရပ်၌၊ တေသံ - ထို လိစ္ဆဝိမင်းတို့၏။ ပကဘိဝဏ္ဏော - ပင်ကိုယ် အဆင်းသည်။ နီလော- ညိုသည်။ န- မဟုတ်။ နီလဝိလေပနာနံ- ညိုသော နံ့သာပြောင်းတို့၏။ ဝိစိတ္တတာဝသေန-ဆန်းကြယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ တေ-ဤ နီလာနီလဝဏ္ဏာစသော စကားရပ်ကို၊ (သံဂိတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပဋိဝဇ္ဇေသီတိ- ကား၊ ပဟရိ - တိုက်ခတ်ပြီ။ [ငိုကာ၌ “ ပဟရိ ” ဟု ရှိ၏။ ရထားလှည်းသံချင်း တိုက်သောအခါ အနည်းငယ် ပြန်လှည့်သွားခြင်းကြောင့် “ပဋိဝဇ္ဇေသီ-ပြန်လည်စေပြီ” ဟု မိန့်သည်။ “ပဟရိ” ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်။]

သာဟာရံ ဒဇ္ဇေယျာထာတိ - ကား၊ သဇနပဒံ- ဇနပုဒ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဝေသာလီ-ဝေသာလီတမြို့လုံးကို၊ (သစေပိ) ဒဒေယျာထ- အကယ်၍ မူလည်း ပေးခေကုန်ဥားတော့၊ [အာဟရန္တိ ဣမသ္မာ ဗလိန္တိ အာဟာရော- အခွန်အတုပ်ကို ဆောင်ယူခဲ့ရာ ဇနပုဒ်၊ အာဟာရေန+သဟိတာ သာဟာရ (ဝေသာလီ။)] အင်္ဂလိံ ဖောဋ္ဌေသုန္တိ- ကား၊ အင်္ဂလိံ - လက်ချောင်းကို၊ စာလေသုံ-လှုပ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ - ခါကြကုန်ပြီ၊ [ဖုဋ္ဌဇာတ်သည် ဝိရနန (ခါတွက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ ထိုအနက်ကို ဖွင့်သည်။] အဗ္ဗကာယာတိ - ကား၊ ဣတ္ထိကာယ- မိန်းမသားသည်၊ (ဇိတာ၌စပ်။) ဩလောကေထာတိ - ကား၊ ပဿထ - ကြည့်လိုက်ကြကုန်၊ အပလောကေထာတိ - ကား၊ ပုနပ္ပုနံ - အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ပဿထ-ကုန်၊ ဥပသံဟရထာတိ- ကား၊ ဥပနေထ- ကပ်၍ဆောင်ကြကုန်၊ ဣမံ လိစ္ဆဝိပရိသံ-ဤ လိစ္ဆဝိမင်းပရိသတ်ကို၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ စိတ္တေန-စိတ်အားဖြင့်၊ တာဝတိံသပရိသံ-တာဝတိံသာ နတ်ပရိသတ်သို့၊ ဟရထ-ဆောင်လိုက်ကြကုန်၊ တာဝတိံသေဟိ-တာဝတိံသာနတ်တို့နှင့်၊ (ငိုကာ၌ “ တာဝတိံသေဟိ ” ဟု ရှိ၏။) သမကံ-တုမျှသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပဿထ-ကုန်၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

* * * * *

အဗ္ဗကာယ။ ။ အမွှေးသဉ္ဇာသည် အမွှာသဉ္ဇာကိုသို့ “ အမိ ” အနက်ကို ဟော၏။ အမိနှင့် တူသောကြောင့် သဒိသုပစာရအားဖြင့် မိန်းမဟူသမျှကိုလည်း ဟောနိုင်၏။ “အမွှာဝေ+အဗ္ဗကာ” ဟု ပြု၊ ကပစ္စည်း အနက် မရှိ၊ [အဗ္ဗကာယာတိ အဗ္ဗာယ၊ ဥပစာရဝနေဋ္ဌေတံ၊ မာတုဂါမေနာတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။] ယောဇနာ၌ကား ယောက်ျားအောင် ငယ်သောကြောင့် ကသဉ္ဇာကို ခုဉ္ဇကအနက်ဟော ဟု ကြံလေသည်။

ဩလောကေထ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။ ဤသို့ လိစ္ဆဝိပရိသတ်ကို တာဝတိံသာ နတ်ပရိသတ်နှင့် အတူ စိတ်ထား၍ သေသေချာချာ ကြည့်ကြည့်ရန် မိန့်တော်မူခြင်းမှာ သံဝေဂရဘိရန် မိန့်တော်မူခြင်းတည်း။ မှန်၏-နောက်မကြာသော ကာလ၌ ဤမျှလောက် ကြီးကျယ်သော တာဝတိံသာနတ်ပရိသတ်ကို ခုဉ္ဇကကောင်းလှသော လိစ္ဆဝိမင်းပရိသတ်သည် အတောတသတ်နှင့် စပ်ဖြစ်၍ အလုံးစုံ ပျက်စီးကြရှာလိမ့်မည်။ ထိုအခါ သံဝေဂ ဖြစ်ဘိရန် ဤကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသည်။ [ဣဒ္ဓ ဘိက္ခုနံ သံဝေဂနေတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ န နိဒ္ဓတ္တဂါဟတ္ထံ၊-ဝိမတိ။]

၆၃ (ဟောဝါ)

ဓမ္မဿစ အနုဓမ္မံ ဗျာကဏေ နန္ဒိတိ-ကား၊ဘဝဝတာ-သည်၊ဝုတ္တကာရဏဿ-
 ဟောတော်မူအပ်သော အကြောင်းအား၊ အနုကာရဏံ-လျော်သော အကြောင်း
 ကို၊ ကထေန္တိ-ပြောဆိုကြပါကုန်၏လော၊[ဓမ္မသဒ္ဓါသည် ကာရဏအနက်ဟော၊
 အကြောင်းဟူသည်လည်း ထို ပြောဆိုအပ်သော သဒ္ဓါ၏ အနက်တည်း၊] သဟ
 ဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒေါတိ - ကား၊ ပရေဟိ - သူတပါးတို့သည်၊ (ဇီကာ၌
 “ပရေဟိ” ဟုရှိသည်၊) ဝုတ္တကာရဏေန-ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊
 သကာရဏော - အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ ဟုတွာ- ဤ၊ တုမှာကံ - အရှင်
 ဘုရားတို့၏၊ ဝါဒေါဝါ-ရှေးဥျးစွာ ပြောဆိုအပ်သောဝါဒသည်၎င်း၊ အနုဝါဒေါ
 ဝါ - အဖန်ဖန် ပြောဆိုအပ်သော ဝါဒသည်၎င်း၊ ကောစိ-တစုံတခုသော၊ အပ္ပ
 မတ္တကောပိ- နည်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝါဒသည်လည်း၊ ဝိညူဟိ-ပညာ
 ရှိတို့သည်၊ ဝရဟိတဗ္ဗံ - ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ကာရဏံ - အကြောင်းသို့၊ န အာ
 ဝစ္ဆတိကိံ - မရောက်ဘဲ ရှိပါ၏လော၊ [“ ဝါဒေါဝါ အနုဝါဒေါဝါ ကောစိ
 အဂ္ဂမတ္တကောပိ ဝိညူဟိ ဝရဟိတဗ္ဗံ” ဟု ဇီကာအတိုင်း ရှိစေ၊] ဣဒံ-ဤအနက်
 သည်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊(ကိံ-အဘယ်အနက်သည်၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ-
 နည်း၊) သဗ္ဗာကာရေနာပိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ တုမှာကံ-
 အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဝါဒေ-ဝါဒ၌၊ ဝါရယုကာရဏံ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်သောအကြောင်း
 သည်၊ နတ္ထိကိံ-မရှိပါ၏လော၊ ဣတိ- သည်၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ အနာဘက္ခာတု
 ကာမာတိ-ကား၊ အဘိဘဝိတွာ- လွမ်းမိုး၍၊ န အာစိက္ခိတုကာမာ-မပြောလိုပါ
 ကုန်၊ (မစွပ်စွဲလိုပါကုန်-ဟူလို)။

အနုဝိစ္စကာရန္တိ-ကား၊ အနုဝိဒိတွာ-လျော်စွာ သိ၍၊ စိန္တေတွာ-စဉ်းစား၍၊
 တုလယိတွာ-နှိုင်းချိန်၍၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ကရောဟိ - ပြုလော၊
 ဣတိ - ဤ အနက်သည်၊ ဝါ - ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဉာတ မနဿာနန္တိ - ကား၊
 လောကေ-၌၊ ပါကဋ္ဌာနံ-နသော၊ (တုမှာဒိသာနံ-၌စပ်၊) [ဉာတကို “ပါကဋ္ဌ”
 ဟု ဖွင့်သည်၊ ဉာယိံ သု - အများ သိအပ်ကုန်ပြီ၊ (အများ သိအောင် ထင်ရှား

x x x x x x x x

အနုဝိစ္စကာရံ။ ။ အနုဝိစ္စကို “ အနုဝိဒိတွာ ” ဟု၎င်း , ကာရံကို “ ကာတဗ္ဗံ ”
 ဟု၎င်း ဖွင့်၏၊ အဋ္ဌကနိပါတ်-ပဌမပံ, မဟာဝဂ္ဂ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၌လည်း အလားတူ
 ဖွင့်၏၊ အင်္ဂုတ္တိရဋီကာ၌ အနုဝိစ္စကို “အဝေစ္စ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဓမ္မပဒကောဓဝင် (၂၂၉)
 ဝါထာအဖွင့်၌လည်း အနုဝိစ္စကို “ဇာနိတွာ” ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် အနုဝိစ္စ၌ အနု
 ပုဗ္ဗ+ဝိစဓာတ်မဟုတ်၊ အနု+အဝ+ဣဇာတ် တွာပစ္စည်းသာ၊ “အနုဝိစ္စ - ဉာဏ်ဖြင့်
 သက်ဝင်၍” ဟု ပေးပါ၊ စိန္တေတွာ တုလယိတွာတို့ကား အဓိပ္ပါယ်ထွ၊ “ ဉာဏ်ဖြင့်
 စဉ်းစားနှိုင်းချိန်၍” ဟူလို၊ “ကာရံ-ပြုထိုက်သောအမှုကို၊ ကရောဟိ-လော၊ အနုဝိစ္စ-
 ၍၊ ကာရော - ပြုခြင်းသည်၊ သာဓု ဟောတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ၊ အချို့စာအုပ်
 များ၌ “အနုဝိစ္စ” ဟု ဇက္ခန္ဓလုံးနှင့် ရှိ၏၊ အခြားပါဠိများနှင့် မညီ။

ကုန်ပြီ၊) ဣတိ ဉာတော။] သာဓုဟောတိတိ - ကား၊ သုန္ဒရံ - ကောင်းသည်၊
 ဟောတိ-၏၊ ပဋိပသကံ ပရိဟာရယုန္တိ - ကား၊ ပဋိပသကံ-အောင်သံကို၊ ဥက္ခိပိတွာ-
 မြောက်၍၊ နဂရေ-၌၊ ယောသန္တာ- ကြွေးကြော်ကုန်လျက်၊ အာဟိဏ္ဏေယျံ-
 လှည့်လည်ကုန်ရာ၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့် (အာဟိဏ္ဏေယျံ- နည်း၊) ဝေ-ဤသို့
 လှည့်လည်လသော်၊ နော အမှောက်-ငါတို့၏၊ မဟန္တဘာဝေါ- ကြီးကျယ်သူတို့၏
 အဖြစ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတံ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံခြင်းကြောင့်၊ (အာဟိဏ္ဏေယျံ)၊
 [ဤသို့ အများသိအောင် ကြွေးကြော်ထားလျှင် နောင်အခါ စိတ်ပျက်၍ မကိုး
 ကွယ်လိုသောစိတ် ဖြစ်စေကာမူ နောက်ဆုတ်ဘို့ ခဲယဉ်းစရာရှိသည် - ဟုလည်း
 ရည်ရွယ်ကြသည်။]

ဩပါနဘူတန္တိ - ကား၊ ပဋိပသတ္တ ဥဒပါနောဝိယ - အသင့် စီမံအပ်သော
 ရေတွင်းကဲ့သို့၊ ဌိတံ- တည်ပြီ၊ [ကုလံကိုဇံ၍ “ဌိတံ”ဟု ထားသည်၊] ကုလန္တိ-
 ကား၊ နိပေသနံ - အိမ်သည်၊ (ဩပါနဘူတံ ဌ္ဗစပ်၊) ဒါတဗ္ဗမညေယျာသီတိ-
 ကား၊ ဣမေသံ-ဤ နိဂဏ္ဏတို့အား၊ ဒေယျဓမ္မံ-ပေးလှူထိုက်သောသဘောရှိသော
 ပစ္စည်းကို၊ ဝါ- လှူတွယ်ပစ္စည်းကို၊ မာ ဥပစ္စန္နိတ္ထ- မဖြတ်လိုက်ကုန်လင့်၊ [ပါဠိ
 တော်၌ “ မညေယျာသိ ” ဟု ကေဝုဇ်ရှိသောကြောင့် ဩဝိဘတ်ကို ဣပြ၍ “မာ
 ဥပစ္စန္နိ ” ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏။] ဟိ - မှန်၊ သမ္ပတ္တာနံ - ရောက်လာကုန်သော
 အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ- ပေးလှူထိုက်သည်သာ၊ ဣတိ- သို့၊ ဩဝဒ
 တိ- ဆုံးမတော်မူ၏၊ ဩကာရန္တိ - ကား၊ အဝကာရံ- ယုတ်ညံ့သော အခြင်းအရာ
 ကို၊ လာမကဘာဝံ-ယုတ်ညံ့သည်၏အဖြစ်ကို၊ (ပကာသေသိ ဌ္ဗစပ်၊) သာမုက္ကံသိ
 ကာတိ-ကား၊ အတ္တနာယေဝ - ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ - ထုတ်၍၊ ဂဟိ
 တာ-ဆောင်ယူတော်မူအပ်သော၊ အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ အသာ
 ဓာရဏာ-တူသော ဆောင်ခြင်းမရှိသော၊ ဝါ-မဆက်ဆံသော၊ (ယာ ဓမ္မဒေသနာ
 ဌ္ဗစပ်၊) ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဥဒ္ဓိဿကတန္တိ-ကား၊ ဥဒ္ဓိသိတွာ-မိမိကိုရည်စူး၍၊
 ကတံ-ပြုအပ်သော၊ (မံသံဌ္ဗစပ်)။

x x x x x x x x

ဩပါနဘူတံ။ ဩသရိတွာ-လူအများ သက်ရောက်၍+ဝိဝန္တိ ဧတ္ထာတိ ဩပါ
 နော၊ ဩပါနနှင့် ဥဒပါနသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ဝိဝန္တိ ဧတ္ထာတိ ပါနော၊ ဥဒကဿ-
 ရေ၏၊ ဝါ-ကို၊ ပါနော-သောက်ရာရေတွင်းတည်း၊ ဥဒပါနော၊ ဥဒကကို ဥဒပြီ။

သာမုက္ကံသိကာ။ သာမံကို “ အတ္တနာ ” ဟု၎င်း၊ ဥကို “ ဥဒရိတွာ ” ဟု၎င်း၊
 ကံသံ၌ ကသိဇာတ်ကို “ဂဟ”ဟု၎င်း ခွင့်၏။ သာမံ+ဥက္ကံသော သာမုက္ကံသော၊ သာမု
 ဋ္ဌံသေန-ကိုယ်တော်တိုင်ထုတ်ယူခြင်းဖြင့်+နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်စေအပ်သည်တည်း။ သာမုက္ကံ
 သိကာ-သည်။ “ ဂဟိတာ ” ကား အဓိပ္ပါယ်ခွင့်တည်း။ “ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ယူအပ်
 သော ဓမ္မဒေသနာ ” ဟုလို၊ [ဤ သာမုက္ကံသိကာပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဩကာရံပုဂ္ဂိုလ်ကို ပါဠိတော်၌
 ပေယျာလဗျှင်ထားသည်။]

ပဋိစ္စကမ္မန္တိ - ကား၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီးသော၊ (မံသံ-၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော-နက်၊ အထဝါ-ကား၊ ပဋိစ္စကမ္မန္တိ တေ-ဟူသော ဤအမည်သည်၊ နိမိတ္တကမ္မဿ- အရိပ်နိမိတ်ဖြင့်ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံ ၏၊ အဓိဝစနံ - အမည်တည်း၊ ဣတ္ထ - ဤအသား၌၊ တံ ပဋိစ္စကမ္မံ - ထို မိမိကို ရည်ရွယ်၍ပြုအပ်သော ပါဏာတိပါတကံသည်၊ ဝါ-အရိပ်နိမိတ်ဖြင့်ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မံသမ္ပိ- ကိုလည်း၊ ပဋိစ္စကမ္မန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ဝေရူပံ-သော၊ မံသံ-ကို၊ ပရိဘုဇ္ဇတိ-သုံးဆောင်၏၊ သောပိ-သည်လည်း၊ တဿကမ္မဿ - ထို ပါဏာတိပါတကံ၏၊ ဒါယာဒေါ- အမွေခံသည်၊ ဟောတိ၊ ဝဓကဿဝိယ - သတ်သူ၏ ကဲ့သို့၊ တဿာပိ-ထိုစားသူ၏လည်း၊ ပါဏဃာတကမ္မံ-သတ္တာကိုသတ်ကြောင်း ကံသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိအယံ- ကား၊ အဓိပ္ပာယော-(နဂဏ္ဍတို့၏) အလို တည်း၊ ဇိရိဒန္တိတိ-ကား၊(န)ဇိရန္တိ-မဆွေးမြေ့နိုင်ကုန်၊ အတ္တဘဏ္ဍိကန္တာ-စွပ်စွဲ ကုန်လသော်၊ န ဇိရန္တိ- ကုန်၊ အတ္တကွာနဿ- စွပ်စွဲခြင်း၏၊ အန္တိ-အဆုံးသို့၊ န ဝစ္ဆန္တိ - မရောက်နိုင်ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တိကောပိပရိသုဒ္ဓကထာ- တိကောပိ ပရိသုဒ္ဓကထာကို၊ သံဃဘောဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယံ - သံဃဘောဒ သိက္ခာပုဒ်၏ အဖွင့်၌၊ (မယာ)ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

* + * * * * *

ပဋိစ္စကမ္မံ။ ။ပဋိစ္စ၏ကို “အတ္တာနံ” ဟု ထည့်၍ ကမ္မံလည်း အတိတ်မဟာ ကမ္မဿာစန ဟု သိစေလို၍ “အတ္တာနံ ပဋိစ္စ ကတံ” ဟု ဖွင့်သည်။ “ကရိယိတ္တာတိ ကမ္မံ” ဟု ပြု၊ ဤအလို “ပဋိစ္စ-မိမိကိုစွဲ၍ (မိမိကို အကြောင်းပြု၍)၊ ကမ္မံ-ပြုအပ်သော၊ မံသံ-ကို၊ ပရိဘုဇ္ဇတိ-၏” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ “ပဋိစ္စ- (သတ်ခြင်းအမှုသို့) ရှေးရှုရောက်၍ (ရည်စူး၍)၊ ဝါ - အရိပ်နိမိတ်ပြု၍၊ ကမ္မံ - ပြုအပ်သော ပါဏာတိပါတကံတည်း၊ ပဋိစ္စကမ္မံ - ကံ၊ “ဤသို့ ပြုအပ်သော ပါဏာတိပါတကံ” ဟူသည် “အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်းဖြင့် ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံ တည်း၊ ” ကိုယ်တိုင် ပြုခြင်း - အပြုခိုင်း ခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ပါဏာတိပါတကံ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “နိမိတ္တကမ္မဿေတံ အဓိဝစနံ” ဟု၎င်း၊ ဋီကာ၌ “နိမိတ္တကမ္မဿာတိ နိမိတ္တဘာဝေန လဒ္ဓဗ္ဗကမ္မဿ” ဟု၎င်း ဖွင့်၏၊ ထိုနေခံမှ အသား ကို အရကောက်ဘို့ရာ “ပဋိစ္စကမ္မံ ဣတ္ထ အတ္ထိတိ ပဋိစ္စကမ္မံ” ဟု အဿတ္ထိ ဆင့်ရသည်၊ ဥပမာ - “ဗုဒ္ဓံ (ဥဏ်)ယဿ အတ္ထိတိ ဗုဒ္ဓေါ” ကဲ့သို့တည်း၊ ဤအလို “ပဋိစ္စကမ္မံ- သတ်ဘို့ရန် အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်း အမှုရှိသော၊ မံသံ - ကို၊ ပရိဘုဇ္ဇတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

ဇိရိဒန္တိ။ ။ဇရဝံတံ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဇိရိဒဓာတ်တမျိုးဟု ကြံ၍ “ဇိရန္တိ” ဟု ဖွင့်သည်။ “စွပ်စွဲ၍ မဆွေးမြေ့” ဟူသည် “စွပ်စွဲ၍ မကုန်နိုင်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ် ပြုလို၍ “အတ္တကွာနဿ အန္တိ န ဝစ္ဆန္တိ” ဟု ဖွင့်သည်။ [အထဝါ- “လဇ္ဇနတ္ထေ ဣဒံ ဇိရိဒန္တိပဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ” ဟု အင်္ဂုတ္တိရိဒီကာမှ ယူ၍ ဋီကာ၌ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤအလို လည်း “ဇိရိဒ” ဓာတ်တမျိုးပင်တည်း။

ကပ္ပိယဘူမိ အနုဇာနနကထာ

သကဋပရိဝနန္တိ - ကား၊ သကဋေဟိ - လှည်းတို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခေပံဝိယ - ထက်ဝန်းကျင် ကာရံအပ်သည်ကိုကဲ့သို့၊ ကတွာ - ဤ၊ အစ္ဆန္တိ - နေကြကုန်၏၊ (လှည်းဝိုင်းကြီးလုပ်၍ နေကြကုန်၏) ပစ္စန္တိမန္တိ တေ - ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ အဘိလာပမတ္တံ - ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုအပ်သောသဒ္ဒါမျှသာတည်း၊ ပန - စင်စစ်ကား၊ ယံသံယော အာကင်္ဂတိတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ - မိန့်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓရဝိဟာရောပိ - ပဓာနဖြစ်သော ကျောင်းကြီးသည်လည်း၊ ဝါ - ကိုလည်း၊ သမ္ပနိတံ - သမုတ်ခြင်းငှါ၊ ဝနတိ - ၏၊ ကမ္မဝါစံ - ကို၊ အဝတွာ - မဆိုမူ၍၊ အပလောကနေနာပိ - ပန်ပြောခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ (သမ္ပနိတံ)၊ ဝနတိယေဝ - အပ်သည်သာ၊ ကာကောရဝ သဒ္ဒန္တိ - ကား၊ တတ္ထတတ္ထ - ထိုထိုအရပ်၌၊ ပဝိဋ္ဌာနံ - ဝင်ပြီးကုန်သော၊ အာမိသ ခါဒနတ္ထာယ - အာမိသကို ခဲစားခြင်းအကျိုးငှါ၊ အနုပ္ပဂေယေဝ - စောစောကပင်၊ သန္တိပတိတာနံ - စုရုံးနေကုန်သော၊ ကာကာနံ - ကျီးတို့၏၊ ဩရဝသဒ္ဒံ - ကျယ်စွာသောအသံကို၊ (အသောသိ ဌစပ်) ယသောဇောနာမ - ယသောဇ

x x x x x x x x x

သကဋ ပရိဝနန္တိ ။ ။ ပရိဝနန္တိတိ ပရိဝနော - ထက်ဝန်းကျင် လည်တတ်သော အဝိုင်း၊ “သကဋေဟိ + ပရိဝနော သကဋပရိဝနော” ဟု ပြုစေလို၍ “သကဋေဟိ ပရိက္ခေပံ ဝိယ” ဟု ဝှင့်သည်၊ [ယောဇနာဝယ် “မဟာရာမ ကောဋ္ဌကေတိ ဧတ္ထ သမိပတ္ထေ ဘုပ္ပဝစနန္တိ အာဟ မဟာရာမကောဋ္ဌကသမိပေတိ၊ အာရာမကောဋ္ဌကဿ မဟိ သမိပေတိ အတ္ထော” ဟု တွေ့ရ၏၊ ဤပါဌ်ကိုထောက်၍ ထိုလက်ထက်က သကဋပရိဝနန္တိ၏ ရှေ့ “မဟာရာမကောဋ္ဌကေတိ မဟာရာမ ကောဋ္ဌကသမိပေ” ဟု အဋ္ဌကထာပါဌ် ရှိသေးဟန်တူသည်။]

အဘိလာပမတ္တံ ။ ။ အဘိလပ္ပတိတိ အဘိလာပေါ၊ “ပစ္စန္တိမံ” ဟု ပါဠိတော်၌ ရွတ်ဆိုအပ်သောစကားသည် ဒေသနာ၏ ဥျးခေါင်းသဘွယ် ဖြစ်သော ဒေသနာသီသမျှသာ ဖြစ်သည်၊ နည်းအားဖြင့် နိဒဿနနည်းတည်း၊ တကယ် သမုတ်သောအခါ “ယံ သံယော အာကင်္ဂတိ” ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ပဓာနဖြစ်သော ကျောင်းကြီးကိုလည်း ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ်ဖြင့် သမုတ်ကောင်းပါ၏၊ ပါဠိတော်၌လာသော ဥတ္တိ ဒုတ်ယ ကမ္မဝါစာကို မဆိုဘဲ အပလောကနကံဖြင့်လည်း သမုတ်ကောင်းပါ၏၊ သိပ်တွင်း၌ သံဃာစည်းဝေးပြီးလျှင် “မည်သည့်ကျောင်းကို ကပ္ပိယကုဋိ ဟု သမုတ်ပါ၏၊ သံဃာသည် နှစ်သက်ပါ၏လော” ဟု သုံးကြိမ်ပြောဆိုခြင်းကို အပလောကနကံ ဟု ခေါ်သည်၊ အကျယ်ကို ပရိဝါကမ္ပကုန္ဒကအဖွင့်၌ ရှုပါ။

ကာကောရဝသဒ္ဒံ ။ ။ အဝ၏ ကာရိယဖြစ်သော ဩသည် မဟန္တအနက်ကို ဟော၏၊ “မဟန္တာ + ရဝေါ ဩရဝေါ၊ ဩရဝေါ ယေဝ + သဒ္ဒေါ ဩရဝသဒ္ဒေါ၊ ကာကာနံ + ဩရဝသဒ္ဒေါ ကာကောရဝ သဒ္ဒေါ” ဟု ပြု၊ [ဩရဝသဒ္ဒန္တိ မဟာသဒ္ဒံ - ဋီကာ၊ ပါမိတ်ဘာသာ၌ ကာဘောဇနဝဂ် ပဋ္ဌမပဝါရကာ သိက္ခာပုဒ်၌လည်း တနည်း ပြုခဲ့၏။]

မည်သောထေရ်သည်။ ကပ္ပိလသုတ္တ ပရိယောသာနေ- ကပ္ပိလသုတ်၏ အဆုံး၌၊ (သုတ္တနိပါတ်ဝယ် သံဂါယနာ တင်အပ်သော ကပ္ပိလသုတ်၏ အဆုံး၌၊) ပဗ္ဗဇိ တာနံ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ သတာနံ-ငါးရာသော ယောက်ျား တို့၏၊ အဂ္ဂပုရိသော - အမြတ်ဆုံး ယောက်ျားတည်း၊ ဝါ - ပခံာနဖြစ်သော ယောက်ျားတည်း။

ဥဿာဝနန္တိကံတိ အာဒိသု-အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဒဗ္ဗာ၊) တာဝ-ဂေါနိသာဒိကာ စသည်တို့မှ ရှေးဥျးစွာ၊ (ဝုတ္တာ-ဟောတော် မူအပ်သော) ဥဿာဝနန္တိကာ- ဥဿာဝနန္တိကာ ကုဋ်ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ကတ္တဗ္ဗာ- ပြုထိုက်၏၊ ထမ္ဘာနံ-တိုင်တို့၏၊ ဥပရိဝါ-အထက်၌သော်၎င်း၊ ဘိတ္တိပါဒေ - နံရံ ခြေတို့ကို၊ နိခနိတွာဝါ-တူးစိုက်၍သော်၎င်း၊ ယောဝိဟာရော-ကို၊ ကရိယတိ- ပြုအပ်၏၊ တဿ-ထိုကျောင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-အောက်က၊ ထမ္ဘပဋိ ဣကာ-တိုင်ကိုခံတတ်ကုန်သော၊ ပါသာဏာ - ကျောက်တို့သည်၊ ဘူမိဂတိကာ ဝေ- မြေ၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ ဝါ- မြေနှင့် အလားတူ ကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန - ဆက်၊ ပဌမထမ္ဘံ - ပဌမ တိုင်ကိုသော်၎င်း၊ ပဌမဘိတ္တိပါဒံဝါ- ပဌမနံရံခြေကိုသော်၎င်း၊ [အုဋ္ဌမြစ်အပေါ်၌ နံရံတက်သော အခါ ပဌမဆုံးချရသောအုဋ္ဌကို “ပဌမဘိတ္တိ ပါဒ” ဟု ဆိုသည်။] ပတိဋ္ဌာပေန္တေ ဟိ-တည်စေကုန်လသော်၊ (ချကုန်လသော်)၊ ဝါ-ချကုန်သော၊ ဗဟူဟိ-များစွာ

x x x x x x x x

ဥဿာဝနန္တိကာ။ ။ဥသည် ဥက္ခိပန (မြောက်ခြင်း) အနက်ဟော၊ မြောက်ရုံ သာမက မြောက်၍ မြေ - သို့မဟုတ် - အုဋ္ဌမြစ်စသည်၌ တည်စေခြင်းတိုင်အောင် ယူ သာဝနဿ-“ကပ္ပိယကုဋ် ကရောမ”ဟူသော စကားကိုကြားစေခြင်း (ကြားအောင် ရွတ်ဆိုခြင်း) ၏ + အန္တော - အဆုံး၊ သာဝနန္တော-ဆုံး၊ တိုင်စသည်ကို မြောက်၍ တည်စေခြင်းနှင့် ညီမျှသော ရွတ်ဆိုခြင်း၏ အဆုံးရှိသော ကုဋ်ကို “ ဥဿာဝနန္တိကာ ကုဋ် ” ဟု ခေါ်သည်။ ကုဋ်ဟူသည်လည်း နေထိုင်ရာ ကျောင်းပင်တည်း၊ “ ဥက္ခိပိတွာ ပတိဋ္ဌာနဉ္စ သာဝနန္တောစ ဥဿာဝနန္တော၊ ဥဿာဝနန္တော တေဿာ အတ္ထိတိ ဥဿာဝနန္တိကာ ” ဟု အဿတ္ထိဆင့်။

ယော၊ပေါဂတိကာ။ ။ “ထမ္ဘာနံ ဥပရိ ဝိဟာရော ကရိယတိ” ဖြင့် တိုင်စိုက်၍ ဆောက်အပ်သော ကျောင်းကို ပြ၏၊ “ဘိတ္တိပါဒေ နိခနိတွာ ဝိဟာရော ကရိယတိ” ဖြင့် တိုင်မစိုက်ဘဲ အုဋ္ဌနံရံ ကျောက်နံရံတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော အုဋ္ဌတိုက် ကျောင်းစသည် ကို ပြ၏၊ ထိုကျောင်းနှစ်မျိုးကို ဆောက်လုပ်ရာဝယ် တိုင်စိုက်၍ ဆောက်လျှင် တိုင်ကို ကျွဲမကျအောင် အောက်ကခံထားသော ကျောက်ခဲတို့သည် (ယခုခေတ်၌ ကျင်တွယ် စိုက်ထားသော အုဋ္ဌမြစ် ကျောက်မြစ်တို့သည်) မြေကြီးနှင့် အလားတူ၏၊ ထိုအုဋ္ဌတိုင် ကို ချစဉ်၌ “ကပ္ပိယကုဋ် ကရောမ” ဟု ဆိုဘွယ်မလိုသေးပါ။ “ ဘူမိယာ + ဂတိ ဘူမိ ဂတိ၊ ဘူမိဂတိဝိယ ဂတိ ယေသန္တိ ဘူမိဂတိကာ- မြေနှင့် အလားတူစွာ အောက်အခြေ ခံများသာ ဖြစ်ကြသည် ” - ဟူလို။

သော ရဟန်းတို့သည်၊ သမ္ပရိဝါဒရတွာ - ကောင်းစွာ ပိုင်းအုံ၍၊ ကပ္ပိယကုဋိ^၁ ကရောမ၊ ကပ္ပိယကုဋိ^၂ ကရောမာတိ-ဟူ၍၊ ဝါစိ- စကားလုံးကို၊ (နှုတ်ကို)၊ နိစ္ဆာရေန္တဟိ- မြက်ဆိုကုန်လျက်၊ မနုဿေသု - တို့သည်၊ (လက်သမားစသု တို့သည်၊) ဥက္ခိပိတွာ - မြောက်၍၊ ပတိဋ္ဌာပေတေသု - တည်စေကုန်လသော်၊ အာမသိတွာဝါ-သုံးသပ်၍ သော်၎င်း၊ (ရဟန်းများက တိုင်စသည်ကို လက်ဖြင့် ထိ၍သော်၎င်း၊) သယံ - ကိုယ်တိုင် (ရဟန်းများကိုတိုင်၊) ဥက္ခိပိတွာဝါ- မြောက်၍သော်၎င်း၊ ထမ္ဘာဝါ-တိုင်ကိုသော်၎င်း၊ ဘိတ္တိပါဒေါဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ပတိဋ္ဌာပေတေသု-တည်စေထိုက်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကုရုန္တိမဟာပစ္စရီသု-တို့၌၊ ကပ္ပိယကုဋိ ကပ္ပိယကုဋိတိ- ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ ပတိဋ္ဌာပေတေသု-တည်စေရ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-ပြီ၊ [“ကပ္ပိယ ကုဋိ^၁ ကရောမ ” ဟု ဆိုမှ အထမြောက်သည် မဟုတ်၊ “ ကပ္ပိယကုဋိ ကပ္ပိယ ကုဋိ ” ဟု ဆိုလျှင်လည်း အထမြောက်သည် - ဟုလို၊] အန္တကဋကထာယံ-၌၊ သံဃဿ ကပ္ပိယကုဋိ^၂ အဓိဋ္ဌာမိတိ-ဟူ၍၊ (“သံဃာ၏ ကပ္ပိယကုဋိကို အဓိဋ္ဌာန် ပါ၏” ဟူ၍၊) ဝတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အဝတွာပိ-မဆိုမူ၍လည်း၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ (မဟာအဋ္ဌကထာ ကုရုန္တိအဋ္ဌကထာ မဟာ ပစ္စရီအဋ္ဌကထာတို့၌၊) ဝတ္တနယေန- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝတ္တေ- ဆိုအပ် သော်၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဣတ္ထ-ဤ ဥဿာဝန န္တိကာကုဋိ၌၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ သာဓာရဏလက္ခဏံ-ဆက်ဆံသော လက္ခဏာတည်း၊ ထမ္ဘပတိဋ္ဌာနဉ္စ- တိုင်ကို မြေ၌ တည်စေခြင်းသည်၎င်း၊ ဝစန

x x x x x x x x

မဟူဟိ၊ ဝေ၊ ပတိဋ္ဌာပေတေသု။ ။ လူများအတွက် “မနုဿေသု” ဟု သီးခြား ဆိုထားသောကြောင့် “မဟူဟိ” အရ ရဟန်းများစွာကိုရ၏ ဟု သိရ၏၊ နေခံ၌ “သယံ” အရလည်း “ရဟန်းများကိုယ်တိုင်” ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် “ကပ္ပိယကုဋိ^၁ ကရောမ” ဟူသောစကားကို လူသာမဏေများက ဆိုရမည်မဟုတ်၊ ရဟန်းများဆိုရမည်၊ တိုင်ကို မြေ စသည်ပေ၎င်း ချခြင်းနှင့် ရဟန်းများ၏ ဆိုခြင်းအဆုံးသည် ညီမျှလျက် (ပြိုင်တူ ကျလျက်) ရှိရမည်၊ တိုင်ကို၎င်း၊ နံရံ၏ အခြေအဆိုင် စသည်ကို၎င်း မြောက်ရာ၌ကား ရဟန်းများလည်း မြောက်နိုင်၊ လက်သမား စသော လူများလည်း မြောက်နိုင်၏၊ လူ များက တိုင်ကိုမြေခံရာ၌ ရဟန်းများက ထိုတိုင်ကို လက်ဖြင့်ထိထား၍ ရွတ်ဆိုရသည်။

သာဓာရဏ လက္ခဏံ။ ။ မဟာအဋ္ဌကထာ၌ “ကပ္ပိယကုဋိ^၁ ကရောမ” ဟု ဆိုရ မည်-ဟု၎င်း၊ ကုရုန္တိ မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာတို့၌ “ ကပ္ပိယကုဋိ ကပ္ပိယကုဋိ ” ဟု ဆိုရ မည်- ဟု၎င်း၊ အန္တကဋကထာ၌ “ သံဃဿ ကပ္ပိယကုဋိ^၂ အဓိဋ္ဌာမိ ” ဟု ဆိုရမည်- ဟု၎င်း ဝါဒကွဲနေသော်လည်း ထိုအဋ္ဌကထာအားလုံး၏အဆိုနှင့် ဆက်ဆံသော လိုရင်း လက္ခဏာမှာ “ တိုင် (အဋ္ဌ စသည်) တို့၏ မြေပေါ် ခုံပေါ်၌ တည်ခြင်းနှင့် ကပ္ပိယကုဋိ စသော စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းတို့၏ သမကာလဖြစ်ခြင်းသာ လိုရင်းဖြစ်သည် ” - ဟုလို၊ “ဝဇ္ဇတိဘိ” ဟု ဣတိပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ပါ။

ပရိယောသာနဉ္စ-စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်၎င်း၊ (ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမဟူသော စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်၎င်း၊) သမကာလံ- ညီမျှသောကာလရှိသည်၊ (သမာနံ- ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်မှ၊) ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ ဣတိ-ဤကား သာဓာရဏလက္ခဏ တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဝစနေ-စကားသည်၊ (“ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ” စသောစကား သည်၊) အနိဋ္ဌိတေ- မပြီးဆုံးသေးမီ၊ ထမ္ဘော- တိုင်သည်၊ သစေ ပတိဋ္ဌာတိ- အကယ်၍ မြေ၌တည်အံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ - သော်၎င်း၊) တသ္မိံ-ထိုတိုင်သည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတေ- မြေ၌ မတည်သေးမီ၊ ဝစနံ - စကားသည်၊ (သစေ) နိဋ္ဌာတိ- အကယ်၍ပြီးဆုံးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)ဝါ- သော်၎င်း၊ ကပ္ပိယကုဋိ- သည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတာ- မပြုအပ်သည်၊ (ပြုအပ်ရာမရောက်သည်)၊ ဟောတိ-၏၊ တေနေဝ- ထို ကြောင့်ပင်၊ မဟာပစ္စရိယံ- ဌ၊ ဗဟူဟိ ၊ ပေ ၊ ဘဝိဿတိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထံ-ပြီ၊ [ဗဟူဟိ - များစွာသောရဟန်းတို့သည်၊ သမ္ပရိဝါရေတွာ- ကောင်းစွာပိုင်းအံ့၍၊ ဝတ္ထုဗ္ဗိ-ရာ၏၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ (များစွာသောရဟန်းတို့ ပိုင်း၍ဆိုရကျိုးကား၊) ဣတ္ထ- ဤ များစွာသောရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကဿာပိ- တပါးသောရဟန်း၏လည်း၊ ဝစနနိဋ္ဌာနဉ္စ - စကား၏ ပြီးဆုံးခြင်းသည်၎င်း၊ ထမ္ဘပတိဋ္ဌာနဉ္စ - တိုင်၏ မြေ၌ တည်ခြင်းသည်၎င်း၊ ဧကတော-တပြိုင်နက်၊ ဘဝိဿတိ-လတံ၊ တနည်း (ကဿာ- ကြောင့်၊) ဗဟူဟိ သမ္ပရိဝါရေတွာ ဝတ္ထုဗ္ဗိ-ရာသနည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ-ကြောင့်၊) အဝဿံ၊ ပေ၊ ဘဝိဿတိ- လတံ၊ (ဣတိ- ကြောင့်၊) ဗဟူဟိ၊ ပေ၊ ဝတ္ထုဗ္ဗိ၊ ဤသို့ သော်လည်း ပေးပါ။]

ပန-ကား၊ ဣဋ္ဌကသိလာ မတ္တိကာ ကုဋိကာသု- အဋ္ဌနံရံ၊ ကျောက်နံရံ၊ မြေ နံရံရှိကုန်သော၊ ကုဋိသု-တို၌၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ စယံ-အကျည်ကို၊ (မြေခုံကို၊) ဗန္ဓိတွာဝါ- ဖွဲ့၍သော်၎င်း၊ အဗန္ဓိတွာဝါ-မဖွဲ့မူ၍သော်၎င်း၊ ကရောန္တု- ပြုပစေ ကုန်၊ ယတော-အကြင်အဋ္ဌမှ၊ (ကျောက်၊ မြေညက်ခဲမှ၊) ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဘိတ္တိံ- ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတုကာမာ-ထစေခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဝါ- ထောင်လိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗပဋ္ဌမံ- အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဥျားစွာဖြစ်သော၊ တံ ဣဋ္ဌကံဝါ- ထို အဋ္ဌကိုသော်၎င်း၊ (တံ) သိလံဝါ-ထို ကျောက်ကိုသော်၎င်း၊ (တံ)မတ္တိကာ

x x x x x x x x x

ဣဋ္ဌက ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗာ။ ။ တိုင်စိုက်၍ ဆောက်လုပ်အပ်သော ကုဋိကို ပြပြီး၍ အဋ္ဌတိုက်စသည်ကို ထပ်၍ ပြလိုသောကြောင့် “ဣဋ္ဌကသိလာ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ အဋ္ဌတိုက် ကျောက်တိုက် မြေတိုက်များ၌ မြေနေရာက မာကျောလျှင် အဋ္ဌမြစ်စသည် မချဘဲ၊ ပျော့နေလျှင် အဋ္ဌမြစ်ထည့်ချ၍ ဆောက်လုပ်တတ်ကြ၏၊ ထို “ဟေဋ္ဌာစယ” ဟု ခေါ်အပ်သော အောက်ခံအဋ္ဌမြစ် စသည်ကို ချရာ၌ “ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ” စသည်ဖြင့် ဆိုဘွယ်မလိုသေး၊ ထို အဋ္ဌခုံသည်တို့၏ အပေါ်၌ နံရံတက်လိုသောအခါ ပဋ္ဌမဉ္စကား အဋ္ဌ- ကျောက်- မြေစိုင်ခဲကို အောက်၌ချခြင်းနှင့် “ ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ ” စသော စကား၏ ဆုံးခြင်းသည် ပြင်တူဖြစ်စေရမည်။

ပိဏ္ဍဝါ-ထို မြေညက်ခဲကိုသော်၎င်း၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ လျှင်၊ (ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမဟု ဆိုခြင်း၊ အုဋ္ဌစသည်ကို မြေ၌တည်စေခြင်း၏ သမကာလဖြစ်အောင် သာလျှင်၊) ကပ္ပိယကုဋိ - ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဣဋ္ဌကာဒယော-အုဋ္ဌ အစရှိသည်တို့သည်၊ (အာဒိဖြင့် ကျောက် မြေညက်ခဲ တို့ကိုယူ၊) ဘိတ္တိယာ-၏၊ ပဌမိဋ္ဌကာဒိနံ-ပဌမအုဋ္ဌ အစရှိသည်တို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ နု ဝန္တိ - မအပ်ကုန်၊ (“ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ” ဟု ဆိုခြင်းငှါ မအပ်ကုန်၊) ထမ္ဘာပန-တိုင်တို့သည်ကား၊ ဥပရိ-အပေါ်သို့၊ (မြေ၏အပေါ်သို့) ဥဂ္ဂန္တိ- တက်လာကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝန္တိ-ကုန်၏၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ထမ္ဘေ ဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကရိယမာနေ- ပြုအပ်သောကျောင်း၌၊ စတုသု-လေးဘက်ကုန်သော၊ ကောဏေသု-အထောင့်တို့၌၊ စတ္တာရော-လေးလုံးကုန်သော၊ ထမ္ဘာ- တို့ကို၎င်း၊ ဣဋ္ဌကာဒိကုဋေ- အုဋ္ဌစသည်ဖြင့် ပြုအပ်သော နံရံရှိသောကျောင်း၌၊ စတုသု-ကုန် သော၊ ကောဏေသု-တို့၌၊ ဒွတ္တိဿော-နှစ်ချပ်သုံးချပ်ကုန်သော၊ ဣဋ္ဌကာ-အုဋ္ဌ တို့ကို၎င်း၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ-အဓိဋ္ဌာန်ထိုက်ကုန်၏၊ (“ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ” ဟု ဆို၍ ချသိုက်ကုန်၏၊) ဣတိဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ တထာ- ထို ဆိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ အကတယပိ - မပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဒေါသော- သည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ-မှန်၊ အဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ (ရှေးအဋ္ဌကထာ သုံးစောင်တို့၌၊) ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်သောစကားသည်သာ၊ ပမာဏံ-ပမာဏတည်း။

ဂေါနိသာဒိကာ- ဂေါနိသာဒိကာ ကုဋိသည်၊ အာရာမဂေါနိသာဒိကာ- အရာမဂေါနိသာဒိကာကုဋိ၎င်း၊ ဝိဟာရဂေါနိသာဒိကာ - ၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဒုဝိဓာ-ရှိ၏၊ တာသု-ထို နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ယတ္ထ- အကြင်ကုဋိ၌၊ အာရာမော- အာရာမသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပရိက္ခိတ္တော-ကာရံအပ်သည်၊ နေဝ (ဟောတိ-မဖြစ်၊) သေနာသနာနိ-ကျောင်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပရိက္ခိတ္တာနိ-နိသည်၊ န ဟောန္တိ- ကုန်၊ အယံ-ဤကုဋိသည်၊ အာရာမဂေါနိသာဒိကာ-မည်၏၊ (အာရာမအားဖြင့် ဂေါနိသာဒိကာ ကုဋိမည်၏၊) ယတ္ထ- အကြင် ကုဋိ၌၊ သေနာသနာနိ - တို့ကို၊ သဗ္ဗာနိဝါ - အလုံးစုံသော ကျောင်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ ကေစွာနိဝါ- အချို့သော ကျောင်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ ပရိက္ခိတ္တာနိ-ကုန်၏၊ အာရာမော-ကို၊ အပရိက္ခိတ္တော-

+ * * * * *

ဣဋ္ဌကာဒယော၊ပေ၊ဝန္တိ။ ။ အုဋ္ဌစသည်တို့ကို အောက်၌ အုဋ္ဌမြစ်ပီသောအခါ ပဌမအုဋ္ဌစသည်ကို ရရာ၌ “ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ”ဟု ဆိုခြင်းငှါ မအပ်ပါဘဲ၊ တွင်း တူး၍ တိုင်တို့ကို စိုက်သောအခါ မြေကြီးအတွင်း ရောက်နေပါလျက် “ ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ”ဟု အဘယ်ကြောင့်ဆိုခြင်းငှါ အပ်ပါသနည်း၊ ဤသို့မေးတွယ်ရှိသောကြောင့် “ ဣဋ္ဌကာဒယော၊ပေ၊ဝန္တိ ” ဟု မိန့်သည်။ အုဋ္ဌမြစ်တို့သည် မြေကြီး အတွင်း၌သာ တည်နေသောကြောင့်၎င်း၊ တိုင်တို့က မြေပေါ်သို့ တက်လာသောကြောင့်၎င်း၊ အုဋ္ဌမြစ် ရုတ်က ဆိုခြင်းငှါ မအပ်၊ တိုင်ချသောအခါ၌သာ ဆိုခြင်းငှါ အပ်သည်-ဟုလို။

၆၄ (ပဟာဝါ)

မကာရံအပ်၊ အယံ- သည်၊ ဝိဟာရဂေါနိသာဒိကာနာမ - မည်၏၊ (ကျောင်း အားဖြင့် ဂေါနိသာဒိကာ ကုဋိမည်၏၊) ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ဥဘယတြာပိ-နှစ်ပါး စုံသော ကုဋိ၌လည်း၊ (အာရာမ ဂေါနိသာဒိကာ၊ ဝိဟာရဂေါနိ သာဒိကာ ကုဋိ ၌လည်း၊) အာရာမဿ - ၏၊ အပရိက္ခိတ္တဘာဝေါယေဝ - မကာရံအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ပမာဏံ-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အာရာမော-သည်၊ ဥပပရိက္ခိတ္တော- ထက်ဝက်ကာရံအပ်သည်၊ (တဝက်လောက်သာ အကာအရံရှိ၍ ကျန်တဝက်က အကာအရံမရှိသည်၊ သမာနော)ပိ- ဖြစ်သော်၎င်း၊ ဗဟုတရံ-များစွာ (ထက်ဝက် ထက် ပိုလွန်၍)၊ ပရိက္ခိတ္တော-သည်၊ (သမာနော)ပိ - သော်၎င်း၊ ပရိက္ခိတ္တော ယေဝ နာမ- ပရိက္ခိတ္တမည်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ကုရုန္တိမဟာပစ္စရိယာဒိသု ဝုတ္တံ၊ ဣတ္ထိ- ဤပရိက္ခိတ္တ အာရာမ၌၊ ကပ္ပိယကုဋိ- သည်၊ ဝါ-ကို၊ လဒ္ဒံ- ၄၊ ဝန္တတိ၊ သင့်၏။

ဂဟပတိန္ဒြိ-ကား၊ (ပါဠိတော်၌ “ဂဟပတိ” ဟု ဒုတိယန္တရီသည်၊) မနု သာ - တို့သည်၊ အာဝါသံ - နေရာကျောင်းကို၊ ကတ္တာ - ပြုပြီး၍၊ ကပ္ပိယကုဋိ ဒေမ၊ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ - ဟူ၍၊ (ကပ္ပိယကုဋိကို လှူပါကုန်၏၊ သုံးစွဲတော်မူကြပါ ကုန်-ဟူ၍)၊ ဝဒန္တိ- လျှောက်ကြကုန်၏၊ သော - ဤကုဋိသည်၊ ဂဟပတိနာမ- ဂဟပတိကုဋိ မည်၏၊ ကပ္ပိယကုဋိ ကာတံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (ကပ္ပိယကုဋိပြုဘို့ရာ လှူပါကုန်၏-ဟူ၍)၊ ဝုတ္တေပိ-လျှော့အပ်သော်လည်း၊ ဝန္တတိယေဝ- သည်သာ၊

* * * + * * *

ဂေါနိသာဒိကာ။ ။ နိ+သဒေဝာတ်သည် နေခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဣာစွည်း၊ နိသိဒနံ နိသာဒေါ၊ ဂုန္တံ+နိသာဒေါ ဂေါနိသာဒေါ-နွားတို့၏ နေခြင်း၊ ဂေါနိသာဒေါ ယတ္ထာတိ ဂေါနိသာဒိကာ (အာရာမ၌ အကာများစွာ မရှိသောကြောင့်) နွားတို့၏ ဝင်ရောက် နေနိုင်ရာဖြစ်သော ကုဋိ၊ ဤဂေါနိသာဒိကာကုဋိ၌ အာရာမ၏ များစွာသော အရပ်ဝယ် အကာမရှိခြင်းသာ လိုရင်းတည်း၊ အသီးသီးသော ကျောင်းများ၏ အကာ ရှိခြင်း-မရှိခြင်းမှာ လိုရင်းမဟုတ်၊ အာရာမက အကာများစွာမရှိလျှင် ကျောင်းများ၌ အကာရှိစေကာမူ “ဂေါနိသာဒိကာ ကုဋိ” ပင်တည်း။

ဣတ္ထိ၊ ပေ၊ ဝန္တတိ ။ ။ အာရာမက အကာအရံရှိနေသောကြောင့် ဂေါနိသာဒိကာ၌ ကုဋိမရနိုင်ရကား ဥဿာဝနန္တိကာ စသော အခြားသုံးမျိုးတွင် တမျိုးမျိုးရအောင် လုပ်ထားသင့်၏၊ ထိုသို့ လုပ်ထားမှ ထိုကျောင်း၌ အန္တောဝတ္ထ အန္တောပတ္တ အမှုကို ပြုလုပ်လျှင် အပ်မည်-ဟူလို။

ဂဟပတိ။ ။ အိမ်ရှင် (အိမ်ပိုင်ရှိသူ) လူဝတ်ကြောင်ကို “ဂေဟဿ- အိမ်၏+ ပတိ - အရှင်တည်း” ဟူသော ဝိဂ္ဂဟအရ “ဂဟပတိ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို ဂဟပတိသည် “ ကပ္ပိယကုဋိ ဒေမ၊ ပရိဘုဉ္ဇထ ” ဟု သော်၎င်း၊ “ကပ္ပိယကုဋိ ကာတံ ဒေမ ” ဟု သော်၎င်း လျှော့၍ လှူအပ်သောကျောင်း ဖြစ်စေ-ထို ဂဟပတိ၏ အိမ်ဖြစ်စေ ကာရ-ဘူ ပစာရအားဖြင့် ဂဟပတိအမည် ရနိုင်၏၊ [ယခုအခါ ကျောင်း ရေစက်ချရာ၌ “ ဣမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဓိသဿ သံဆဿ ကပ္ပိယကုဋိ ကာတံ ဒေမ ” ဟု ထည့်၍ဆိုလျှင်လည်း ကပ္ပိယကုဋိဖြစ်တော့၏။]

ပန-ဝါဒန္တရ၊ အန္တကဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘိက္ခု-ကို၊ ထပေတွာ-
 ချန်ထား၍၊ သေသသဟ ဓမ္မိကာနံ-ကြွင်းသော သီတင်းသုံးဖော်တို့၏၎င်း၊ သဗ္ဗေ
 သံ- ကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာနဉ္စ - နတ်လူတို့၏၎င်း၊ ဟတ္ထတော - လက်မှ၊ ပဋိ
 ဂ္ဂဟောစ- အကပ်ခံခြင်းသည်၎င်း၊ သန္ဓိမိစ- သိုမှီး သိမ်းဆည်းအပ်သော ပစ္စည်း
 သည်၎င်း၊ အန္တောရတ္ထဉ္စ-အကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ တည်နေစေအပ် (သိုမှီးအပ်
 သော) ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်သည်၎င်း၊ တေသံ - ထို ကြွင်းသော သီတင်းသုံးဖော်
 အလုံးစုံသော နတ်လူတို့၏၊ သန္တကံ - ဥစ္စာသည်၊ ဘိက္ခုဿ - အား၊ ဝနုတိ-
 အပ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေသံ - ထို ကြွင်းသော သီတင်းသုံးဖော် အလုံးစုံသော
 နတ်လူတို့၏၊ ဂေဟာနိဝါ - အိမ်တို့ကို၎င်း၊ တေဟိ - ထို ကြွင်းသော သီတင်း
 သုံးဖော် အလုံးစုံသော နတ်လူတို့သည်၊ ဒိန္နာ - လှူအပ်သော၊ ကပ္ပိယကုဋိဝါ-
 ကို၎င်း၊ ဂဟပတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပုနပိ- တဖန်လည်း (ထပ်၍
 လည်း) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိ)၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းကို (ရဟန်းများ
 နေအိမ်ကျောင်းကို) ထပေတွာ - ၍၊ ဘိက္ခုနုပဿယောဝါ - ဘိက္ခုနီတို့၏
 ကျောင်းသည်၎င်း၊ အာရာမိကာနံ-အာရာမစောင့်တို့၏၊ (ဂေဟံ)ဝါ-အိမ်သည်
 ၎င်း၊ တိတ္ထိယာနံ-တိတ္ထိတို့၏၊ (သေယျာ)ဝါ-ကျောင်းသည်၎င်း၊ ဒေဝတာနံဝါ-
 နတ်တို့၏သော်၎င်း၊ နာဂါနံဝါ-နဂါးတို့၏သော်၎င်း၊ မြဟ္မာနံအပိ- မြဟ္မာတို့၏
 သော်လည်း၊ ဝိမာနံ-ဗိမာန်သည်၎င်း၊ ကပ္ပိယကုဋိ- သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိဝုတ္တံ၊
 တံ - ထိုစကားကို၊ သုဝုတ္တံ - ကောင်းစွာဆိုအပ်ပြီ၊ (အကျယ်ချဲ့၍ ဆိုအပ်သော
 ကြောင့် “သုဝုတ္တံ” ဖြစ်သည်- ဟူလို၊) ဟိ-မှန်၊ သံဃသန္တကမေဝ- သံဃဥစ္စာ
 သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ဂေဟံဝါ - နေရာကျောင်းသည်၎င်း၊) ဘိက္ခုသန္တကံ -

x x x x x x x x

ယသ္မာ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုကို ချန်ထား၍ သီတင်းသုံးဖော် ငှားတို့၏၎င်း နတ်
 လူ အားလုံးတို့၏၎င်း လက်မှ အကပ်ခံလျှင် အကပ်မြောက်၏၊ ထိုသူတို့၏ သိုမှီး သိမ်း
 ဆည်းထားအပ်သော သန္ဓိမိပစ္စည်းသည် ရဟန်းတို့အား အပ်၏၊ ထိုသူတို့၏ အန္တော
 ရတ္ထ (အကပ္ပိယကုဋိ အတွင်း၌ ထားအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်) သည် အပ်၏၊
 ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့၏အိမ် ဘိက္ခုနီ သာမဏေတို့၏ကျောင်းသည်၎င်း၊ ထိုသူတို့လှူအပ်
 သော ကပ္ပိယကုဋိသည်၎င်း သဘာဝအားဖြင့် ဂဟပတိကုဋိဖြစ်သည် - ဟု အန္တကု
 ကထာ၌ ဆိုသည်။

သံဃဿ ဝိဟာရံ ထပေတွာ။ ဥပသမ္ပန္နာနံ ဝါသတ္ထာယ ကတဂေဟံ ထပေတွာ
 တိ အတ္ထော၊ (“ရဟန်းများနေအိမ် ကျောင်းကို ချန်ထား၍” ဟူလို)၊ ဤ၌ “သေနာ
 သန” ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ကျောင်းတို့ကိုပင် “ဝိဟာရ” ဟု ဆိုသည်၊ ဂေဟန္တိ
 နိဝါသဂေဟံ၊ တစ္ဆံ ပန ဥပေါသထာဂါရာဒိ သဗ္ဗံ အနိဝါသဂေဟံ (နေရာမဟုတ်
 သော အဆောက် အဦးသည်) စတုကပ္ပိယဘူမိပိပုတ္တာ ပဉ္စမိ ကပ္ပိယဘူမိ၊ပေ၊ ယေန
 ကေနပိ ဆန္တေ ပရိစ္ဆိန္တေ သဟသေသျှဂ္ဂဟောနကေ ဘိက္ခုသံဃဿ နိဝါသဂေဟ
 ထန္တောရတ္တာဒိဂေါသော၊ န အညတ္ထ၊—ဝိပတိ။

ရဟန်း၏ ပုဂ္ဂလိကဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဂေဟံဝါ-သည်၎င်း၊ ဂဟပတိကုဋိကာ-သည်၊ နဟောတိ - မဖြစ်၊ [သံဃာပိုင် ရဟန်းပိုင်ဖြစ်သောကြောင့် “ ဂဟပတိကုဋိ ” မဖြစ်နိုင်တော့-ဟူလို။]

သမ္မုတိကာ နာမ-သမ္မုတိကုဋိမည်သည်။ ကမ္မဝါစံ-ကို၊ သာဝေတွာ-ကြား သိစေ၍၊ (ရွတ်ဆို၍)၊ ကတာ-ပြုအပ်သော ကုဋိတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စတုသု-လေးပါးကုန်သော၊ ဣမာသုကပ္ပိယဘူမိသု - ဤအပ်သော တည်ရာ အရပ်တို့၌၊ ဝုတ္တံ-တည်နေစေအပ်သော (သိုမှီး သိမ်းဆည်းအပ်သော)၊ ယံအာမိသံ-အကြင် အာမိသသည်၊ (ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်သည်၊ အတ္ထိ)၊ တံသမ္ပံ - ထို အလုံးစုံသော အာမိသသည်၊ အန္တောဝုတ္တသင်္ချံ - အန္တောဝုတ္တဟူသော အရေအတွက်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ [အန္တောဝုတ္တ ဖြစ်စေကာမူ အန္တောဝုတ္တ မခေါ်ရ- ဟူလို၊] ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခုနဉ္စ- ရဟန်းတို့၏၎င်း၊ ဘိက္ခုနီနဉ္စ- ဘိက္ခုနီတို့၏၎င်း၊ အန္တော ဝုတ္တ အန္တော ပက္ကမောစနတ္ထံ - အန္တောဝုတ္တ အန္တောပက္က အပြစ်မှ လွတ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ ကပ္ပိယ ကုဋိယော-ကပ္ပိယကုဋိတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ) အနညာတာ- ခွင့်ပြုတော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ အပ္ပိယဘူမိယံ - အကပ္ပိယ ဖြစ်သော တည်ရာ အရပ်၌၊ (ဥဿာဝနန္တိကာ စသည် မဟုတ်သော အရပ်၌၊) သဟ သေယျပ္ပဟောနကေ- သဟသေယျ ဖြစ်လေသော၊ ဂေဟေ - နေရာကျောင်း၌၊ ဝုတ္တံ-တည်နေစေ အပ်သော၊ သံဃိကံဝါ- သံဃာ၏ ဥစ္စာမူလည်း ဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလိကံဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏ ဥစ္စာမူလည်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုသ္မဝါ-၏သော်၎င်း၊ ဘိက္ခုနီယာဝါ-၏သော်၎င်း၊ ယံသန္တကံ- အကြင် ဥစ္စာကို၊ ဧကရတ္တမ္ပိ- တညဉ့် မျှလည်း၊ ထပိတံ- ထားအပ်ပြီ၊ (သိမ်းဆည်း ထားအပ်ပြီ၊) တံ-ထို ဥစ္စာသည်၊ အန္တောဝုတ္တံ-သည်၊ (အကပ္ပိယ ကုဋိအတွင်း၌ သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားအပ်သည်၊ ဟောတိ)၊ တတ္ထ - ထို အကပ္ပိယကုဋိ၌၊ ပက္ကဉ္စ- ချက်အပ်သော အာမိသသည် လည်း၊ အန္တောပက္ကံ နာမ- အန္တောပက္ကမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧတံ- ဤ အန္တော

× × × × × × × ×

သမ္မုတိကာ။ ။ ကမ္မဝါစာဖြင့် “ကပ္ပိယဘူမိ” ဟု သမုတ်အပ်သော ကုဋိသည် “သမ္မုတိ” ကုဋိမည်၏။ [“ သမ္မုတိကာ ” ဟု ရှိရာ၌ ကပစ္စည်း အနက်သီးခြား မရှိ၊ “သမ္မုတိဝေ+သမ္မုတိကာ” ဟု ပြု။]

အန္တောဝုတ္တံစသည်။ ။ အန္တော-(ကပ္ပိယကုဋိ ၄ မျိုးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် အကပ္ပိယကုဋိဟု ဆိုအပ်သော) ကျောင်းအတွင်း၌+ဝုတ္တံ-တညဉ့်လွန်အောင် တည်နေ စေအပ် ထားအပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တည်း၊ အန္တောဝုတ္တံ - ဇဉ်၊ အန္တော - ဉ်၊ ပက္ကံ - လူသာမဏေတို့ ချက်အပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တည်း၊ အန္တောပက္ကံ - ဇဉ်၊ သာမံ-ရဟန်းကိုယ်ကိုင်+ပက္ကံ(ပါကံ) - (ကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ဖြစ်စေ အခြားနေရာ၌ ဖြစ်စေ) ချက်အပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်တည်း၊ သာမံပက္ကံ (သာမံပါကံ) - ရဟန်း ကိုယ်တိုင်ချက်အပ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်။

ဝုတ္တ အန္တောပက္က အာမိသသည်။ နကပ္ပတိ- မအပ်၊ (စားသောက်လျှင် ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်သည်-ဟူလို၊) ပန-အန္တယ၊ သတ္တာဟကာလိကံ-သတ္တာဟကား လိက ဝတ္ထုသည်၎င်း၊ ယာဝဇီဝိကဉ္စ-သည်၎င်း၊ ဝန္တတိ၊ (အကပ္ပိယကုဋိ အတွင်း၌ သိုမှီးသိမ်းဆည်းကောင်း၏-ဟူလို။)

တတြ-ထိုသတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကတို့သာအပ်ရာ၌၊ [ယာမကာလိက အတွက်မှာ အရုဏ်မတက်မီ သောက်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အန္တောဝုတ္တ မဖြစ်၊ ချက်အပ်သောပစ္စည်း မဟုတ်သောကြောင့် အန္တောပက္ကလည်း မဖြစ်၊] အယံ- ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ သာမဏေရော- သည်၊ ဘိက္ခုဿ-အား၊ (ဒေတိ-၌ စပ်၊) ဝါ-၏၊ တဏှုလ္လာဒိကံ-ဆန်အစရှိသော၊ အာမိသံ-ကို၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ နိက္ခိပိတွာ- ထားပြီး၍၊ ပုနဒ္ဒိဝသေ- နောက် တနေ့၌၊ ပစိတွာ-၍၊ ဒေတိ-အံ၊ အန္တောဝုတ္တံ-အန္တောဝုတ္တသည်၊ နဟောတိ၊ [ကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ ထားအပ်သောကြောင့် အန္တောဝုတ္တ မဖြစ် - ဟူလို၊] တတ္ထ - ထို အန္တောဝုတ္တ မဖြစ်သော အာမိသံ၌၊ (ပက္ခိပိတွာ ဒေတိ-၌စပ်၊) အကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ နိက္ခိပိတ္တသပ္ပိအာဒိသု-ထားအပ်သောထောပတ်အစရှိသည် တို့တွင်၊ (သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုတို့တွင်၊) ယံကိဉ္စိ-အမှတ်ထေး တပါးပါးကို၊ ပက္ခိပိတွာ - ထည့်၍၊ ဒေတိ-အံ၊ (ဝေသတိ)၊ မုခသန္ဓိမိနာမ- မုခသန္ဓိမိမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန- ဝါဒန္တရ၊ မဟာပစ္စရိယံ- ၌၊ အန္တောဝုတ္တံ- သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုသို့ဆိုရာ၌၊ နာမမတ္တမေဝ-နာမည်မျှသည် သာ၊ နာနာကရဏံ- အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူးတည်း၊ [မုခသန္ဓိမိဟူသော နာမည်နှင့် အန္တောဝုတ္တဟူသော နာမည်သာ ထူးသည်၊ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ အတုပင်-ဟူလို။]

x x x x x x x

မုခသန္ဓိမိ ။ မုခေန-အမြွက်အားဖြင့် (ပရိယာယ်အားဖြင့်) + သန္ဓိမိ-သိုမှီး သိမ်း ဆည်းအပ်သည်တည်း၊ မုခသန္ဓိမိ-တည်း၊ ဆွမ်းစသော အာမိသက သန္ဓိမိမဖြစ် သော်လည်း ထောပတ်စသော သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိကတို့က အကပ္ပိကကုဋိ၌ ထားအပ်သောကြောင့် ထို ထောပတ်စသည်နှင့် ရောသွားသောအခါ ထိုဆွမ်း စသည် လည်း သန္ဓိမိစွည်းနှင့်ရောသောကြောင့် သန္ဓိမိဖြစ်သွား၏၊ ဤသို့ ပရိယာယ်အားဖြင့် သန္ဓိမိဖြစ်သွားခြင်းကို “ မုခသန္ဓိမိ-အမြွက်အားဖြင့် သန္ဓိမိ ” ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ မုခသန္ဓိမိဖြစ်သောကြောင့် စားသောက်သူမှာ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်-ဟူလို၊ ဒုတိယသံဂါယနာအခန်း၌ သီလိလောဏကပ္ပလည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ပင်တည်း၊ [မုခသန္ဓိ မိကိဋ္ဌဒိနာ အန္တောဝုတ္တဒုက္ကဋ်မေဝ ဒီပိတံ၊ - ဝိကာ၊] ဝိပတ်၌ကား “ မုခပဝေသန နိဒ္ဒိတ္တံ - ခံတွင်း၌ သွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ အာပတ္တိ ကရောက် ” ဟု ဆို၏၊ ရောရုံမှဖြင့် အာပတ်မသင့်သေး၊ ခံတွင်း၌သွင်း၍ စားမျှလိုက်မှ အာပတ်သင့် သည်-ဟူလို၊ ထိုအလို “ မုခေ (မုခပဝေသန) - ခံတွင်း၌သွင်းခြင်းကြောင့် + သန္ဓိမိ- သန္ဓိမိတည်း၊ မုခသန္ဓိမိ ” ဟု ပြု။

ဘိက္ခု-သည်၊ အကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ ထပိတသပ္ပိဋ္ဌ-ထားအပ်သော ထောပတ်
 ကို၎င်း၊ ယာဝဇီဝိကပဏ္ဏဉ္စ-ယာဝဇီဝိကဖြစ်သော အရွက်ကို၎င်း၊ ဧကတော-
 တပေါင်းတည်း၊ ပစိတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္စတိ-အံ၊ သတ္တာဟံ - ပတ်လုံး၊ နိရာမိသံ-
 အာမိသမရှိသည်၊ (သမာနံ)၊ ဝဇ္ဇတိ၊ အာမိသသံသဋ္ဌိ-ဆွမ်းစသောအာမိသနှင့်
 ရောအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ သစေ ပရိဘုဉ္စတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အန္တောဝုတ္တ
 ဉ္စေ- အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ တည်နေစေအပ်သည် မည်သည်၎င်း၊ သာမံပဏ္ဏဉ္စ-
 ကိုယ်တိုင်ချက်အပ်သည် မည်သည်၎င်း၊ ဟောတိ၊ ဧတေနပါယေန-ဤနည်းအား
 ဖြင့်၊ သဗ္ဗသံသဂ္ဂါ- အလုံးစုံသော ရောနှောမှုတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - နံ၊ [ယာဝ
 ကာလိကနှင့် ယာဝဇီဝိက ရောပုံစသည်အားလုံးကို သိပါ- ဟူလို။] ဣတိ- ကား၊
 ဝိနိစ္ဆယော - တည်း၊ (ဤသို့ နောက်ပြန်၍ လှည့်ဘို့ရန် ဣတိရှိသင့်၏၊ မရှိလျှင်
 ထည့်ပါ။)

ပန-အံ၊ (ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဥားအံ၊) ဣမာ ကပ္ပိယ
 ကုဋိယော-တို့သည်၊ ကဒါ- အဘယ်အခါ၌၊ ဇဟိတဝတ္ထုကာ-စွန့်အပ်ပြီးသော
 တည်ရာဝတ္ထု ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်သနည်း၊ (အဘယ်အခါ၌ ကပ္ပိယကုဋိ
 အဖြစ်၏ တည်ရာဝတ္ထုကို စွန့်ကုန်သနည်း၊) တာဝ - ဂေါနိသာဒိကာ ကုဋိ
 စသည်တို့မှ ရှေးဥားစွာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်သော၊ ဥဿာဝနန္တိကာ-သည်၊ ယာ-
 အကြင် ဥဿာဝနန္တိကာကုဋိကို၊ ထမ္ဘာနံ-တို့၏၊ ဥပရိဝါ-အထက်၌သော်၎င်း၊
 ဘိတ္တိပါဒေ-နံရံခြေတို့ကို၊ နိခဏိတွာဝါ-တူးမြှုပ်၍သော်၎င်း၊ ကတာ-ပြုအပ်ပြီး၊
 သာ - ထို ဥဿာဝနန္တိကာ ကုဋိသည်၊ [ရှေ့ ဥဿာဝနန္တိကာသည် သာမည ,
 ဤကား ဝိသေသ၊] သဗ္ဗေသု- ကုန်သော၊ ထမ္ဘေသုစ- တို့ကို၎င်း၊ ဘိတ္တိပါဒေသု
 စ-တို့ကို၎င်း၊ အပနိတေသု-ဖယ်အပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဇဟိတဝတ္ထုကာ-စွန့်အပ်
 ပြီးသော တည်ရာဝတ္ထုရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ထမ္ဘေဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း၊
 ဘိတ္တိပါဒေဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း၊ သစေ ပရိဝတ္ထေန္တိ - အကယ်၍ လဲလှယ်ကုန်အံ၊
 (ဧဝံသတိ)၊ ယောယော-အကြင်အကြင် တိုင်သည်၊ ဝါ- အကြင်အကြင် နံရံခြေ
 သည်၊ ဌိတော-တည်နေ၏၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုတိုင်၌၊ ဝါ-ထိုထိုနံရံခြေ၌၊ ပတိဋ္ဌာ
 တိ-တည်၏၊ (ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ် တည်၏၊) သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသောတိုင်၊ နံရံခြေ
 တို့ကို၊ ပရိဝတ္ထိတေသုပိ - လဲလှယ်အပ်ပြီးပါကုန် သော်လည်း၊ အဇဟိတဝတ္ထု
 ကာဝ-မစွန့်အပ်သော တည်ရာဝတ္ထု ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣဋ္ဌကာဒိဟိ- အုဋ္ဌ
 အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကတာ-ပြုအပ်သော ဥဿာဝနန္တိကာ ကုဋိသည်၊ စယသ-
 အကျည်၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဘိတ္တိအတ္ထာယ-နံရံအကျိုးငှါ၊ ထပိတံ-ထားအပ်
 သော၊ ဣဋ္ဌကံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ သိလံဝါ - ကိုသော်၎င်း၊ မတ္တိကာပိဏ္ဍံဝါ- ကို
 သော်၎င်း၊ အာဒိံ ကတွာ - အစပြု၍၊ ဝိနာသိတကာလေ - ဖျက်ဆီးအပ်ပြီး ရာ
 အခါ၌၊ ဇဟိတဝတ္ထုကာ - သည်၊ ဟောတိ၊ ပန- ဆက်၊ ယေဟိ ဣဋ္ဌကာဒိဟိ-

အကြင် အုဋ္ဌ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အဓိဋ္ဌိတာ - ဆောက်တည်အပ်ပြီ၊ (“ ကပ္ပိယ ကုဋိ ကရောမ” ဟု ဆို၍ ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ်ကို ဆောက်တည်အပ်ပြီ၊) တေသု - ထို အုဋ္ဌ အစရှိသည်တို့ကို၊ အပနိတေသုပိ - ဖယ်အပ်ပြီးကုန်သော်လည်း၊ တဒ ညာသု - ထို အခြားသော အုဋ္ဌ အစရှိသည်တို့သည်၊ ပတိဋ္ဌိတာသု - တည်ကုန်လ သော်၊ အဇဟိဘဝတ္ထုကာဝ ဟောတိ။

ဂေါနိသာဒိကာ - သည်၊ ပါကာရာဒိဟိ - တံတိုင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခေပေ-အကာအရံကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဇဟိဘဝတ္ထုကာ ဟောတိ၊ ပုန-တဖန်၊ တသ္မိံ အာရာမေ-ထိုအာရာမ၌၊ (ဂေါနိသာဒိကာကုဋိ ဖြစ်ဘူးရာ ကျောင်းတိုက်၌၊) ကပ္ပိယကုဋိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ လဒ္ဓါ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ [ဂေါနိ သာဒိကာကုဋိ ပျက်သွားသောကြောင့် နေခံထပ် ကပ္ပိယကုဋိ တမျိုးမျိုးရအောင် ပြုဆိုက်သည်-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ပုနပိ-တဖန်လည်း၊ ပါကာရာဒယော-တံတိုင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ တတ္ထတတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ ခဏှာ - ပြတ်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ [တတ္ထ တတ္ထ ခဏှာ ဟောန္တိ တိ ဥပခုတော အဓိကံ ခဏှာ ဟောန္တိ၊ တဝက်ထက်ကျော်အောင် ပြတ်ကုန်အံ့ - ဟူလို၊ - ဝိမတိ၊] တတော တတော-ထိုထို ပြတ်ရာအရပ်မှ၊ ဂါဝေါ-တို့သည်၊ (သစေ)ပဝိသန္တိ-အကယ်၍ ဝင်ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ပုန- ဖန်၊ ကပ္ပိယကုဋိ ဟောတိ၊ [တဖန် ပြန်၍ ဂေါနိ သာဒိကာကုဋိ ဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ ဣတရာ-တပါးကုန်သော၊ (ဥဿာ ဝနန္တိကာ ဂေါနိသာဒိကာ ကုဋိတို့မှ တပါးကုန်သော၊) ဒွေ-နှစ်လုံးသော ကုဋိ တို့သည်၊ (ဂဟပတိကုဋိ သမ္ပုတိကုဋိတို့သည်၊) ဂေါပါနသီမတ္တံ - အခြင်ရနယ် မျက်၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ သဗ္ဗသ္မိံ - အလုံးစုံသော၊ ဆဒနေ- အမိုးကို၊ ဝိနဋ္ဌေ- ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော်၊ ဇဟိဘဝတ္ထုကာ ဟောန္တိ၊ ဂေါပါနသီနံ-တို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဧကမ္ဘိ-တခုလည်းဖြစ်သော၊ ပက္ခပါသကမဏှာလံ-ခေါင်ချပ် အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ သစေ အတ္ထိ - အကယ်၍ ရှိသေးအံ့၊ (ကျန်သေးအံ့၊ ဝေံသတိ၊) ရက္ခတိ - စောင့် သေး၏၊ (ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ်မှ မစွန့်အောင် စောင့်သေး၏၊)

* + * * * * *
သဗ္ဗသ္မိံ၊ ဝေ၊ ရက္ခတိ၊ ။ သဗ္ဗသ္မိံ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌတိ တိဏပဏှာဒိ ဝဿပရိတ္တာ ယကေ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌ-မိုင်းကို စောင့်ရှောက်နိုင်သော အမိုးအားလုံးကို ဖျက်ပြီးလသော် ကပ္ပိယကုဋိ ပျက်တော့၏၊ အခြင်ရနယ်လောက်သာ ကျန်ရံဖြင့် ကပ္ပိယကုဋိ အဖြစ်ကို မစောင့်ရှောက်နိုင်တော့၊ အခြင်ရနယ်တို့၏ အထက်၌ “ ပက္ခပါသက မဏှာလ ” ဟု ခေါ်သော ဝမ်းဘဲတောင် ခေါင်အုပ်- ခေါင်ချပ် အဝန်းအဝိုင်း ကျန်နေသေးလျှင် ထို အဝန်းအဝိုင်းက မိုးမစုပ်စေဘဲ အနည်းငယ်တားနိုင်သောကြောင့် ကပ္ပိယကုဋိအဖြစ်မှ မစွန့်အောင် စောင့်နိုင်သေး၏ [“ အဝန်းအဝိုင်း ” ဟုရာ၌ ခေါင်အုပ်၏ ဝဲသာနှစ်ဘက် တွင် တဘက်တဘက်၌ အခြင်ရနယ်သုံးခု၏ အထက်က မပျက်သောအမိုးကို “ ပက္ခ ပါသက မဏှာလ ” ဟု ဆိုသတတ်၊ ပက္ခပါသက မဏှာလန္တိ ဧကသ္မိံ ပဿေ တိတ္ထံ ဂေါပါန သီနံ ဥပရိ ဌာတိဏပဏှာဒိ ဣဒံ ဝုဇ္ဇတိ၊ - ဝိမတိ၊] ထိုမျှလောက် အမိုး ရှိနေသေး

ပန-ဆက်၊ တနည်း - ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒက ပက္ခကို ဆိုဥားအံ့၊ ယတြ-အကြင် ကျောင်းတိုက်၌၊ စတဿောပိ-၄လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ ကပ္ပိယဘူမိယော-ဤ ကပ္ပိယဘူမိတို့သည်၊ နတ္ထိ- မရှိကုန်၊ တတ္ထ - ထိုကျောင်း တိုက်၌၊ ကိံ - အဘယ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ - ပြုထိုက်သနည်း၊ အနုပသမ္ပန္ဓဿ - လူ သာမဏေအား၊ ဒတွာ - ၍၊ တဿ - ထို လူသာမဏေ၏၊ သန္တကံ - ဥစ္စာကို၊ ကတွာ-၍၊ ပရိဘု၌တဗ္ဗံ-သုံးဆောင်ရာ၏၊ တတြ-ထိုသို့ လူသာမဏေ၏ ဥစ္စာပြု၍ သုံးဆောင်ရာ၌၊ ဣဒံ-ကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ဝိနယဓရပါမောက္ခော-ဝိနည်း မှီရဲတို့၏ ပါမောက္ခဖြစ်သော၊ ကရဝိကတိဿတ္ထေရော - ကရဝိကတိဿ ထေရ် သည်၊ မဟာသိဝတ္ထေရဿ - မဟာသိဝထေရ်၏၊ သန္တကံ- အထံသို့၊ အဂမာသိ ကိရ-ကြွတော်မူသတတ်၊ သော-ထို ကရဝိကတိဿထေရ်သည်၊ ဒိပါလောကေန- ဆီမီးရောင်ဖြင့်၊ သပ္ပိကုမ္ဘံ-ထောပတ်အိုးကို၊ ပသသိတွာ-မြင်၍၊ ဘန္တ-အရှင် ဘုရား၊ တံ-အဲဟို အိုးသည်၊ ကိံ-ဘာအိုးပါနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ။

ထေရော-မဟာသိဝထေရ်သည်၊ အာဂုသော-ငါ့ရှင်၊ လူခဒိဝသေ- ခေါင်းပါး ရာနေ၌၊ သပ္ပိနာ-ထောပတ်ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ-စားခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါမတော-မှ၊ သပ္ပိကုမ္ဘော-ကို၊ အာဘတော-ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-မိန့်တော် မူပြီ၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ နံ-ထို မဟာသိဝထေရ်ကို၊ တိဿတ္ထေရော- သည်၊ ဘန္တ....နဝန္တတိ-မအပ်ပါ၊ ဣတိ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ [ထောပတ်က သတ္တာဟကာလိကဖြစ်သော်လည်း ဆွမ်းဖြင့်ရော၍စားသောက်သောအခါ ယာဝ ကာလိကဘက်၌ ပါသွားသောကြောင့် မုခသန္တိမိ ဖြစ်၍ မအပ်ပါ- ဟု လျှောက် သည်။] ထေရော - မဟာသိဝထေရ်သည်၊ ပုနဒိဝသေ - နောက်တနေ၌၊ ပမုခေ- အဥားစမုခ၌၊ နိက္ခိပါပေသိ-ထားစေပြီ၊ တိဿတ္ထေရော- သည်၊ ပုန-တဖန်၊ ဧက ဒိဝသေ- တရက်သော နေ၌၊ အာဂတော-လာသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တံ-ထိုထောပတ် အိုးကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ တထေဝ- ထို အတူသာလျှင်၊ ပုစ္ဆိတွာ - ၍၊ ဘန္တ, သဟ သေယျပ္ပဟာနကဋ္ဌာနေ - သဟသေယျ ဖြစ်လောက်သော အရပ်၌၊ ထပေတံ- ထားခြင်းငှါ၊ နဝန္တတိ- မအပ်ပါ၊ ဣတိ အာဟ-ပြီ၊ [အဥားစမုခဖြစ်သော်လည်း အပေါ်က အမိုးရှိ၍ ဆောင်မဘက်က အကာရှိနေ၏၊ ထို့ကြောင့် စမုခထိပ် တဘက်ဘက်က အကာရှိနေလျှင် သဗ္ဗစ္ဆန္တ ဥပမုပရိစ္ဆိန္တ ဖြစ်နိုင်ရကား သဟ သေယျ လောက်သည်။]

x x x x x x x x x

လျှင် အေ့က်က တင်ပလ္လင်ခွေ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မိဿ်း မစွတ်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်လောက်သည်- ဟုလို။

ပလ္လင်္ကေန နိသိန္ဓဿ , ဇာဏုကေန နာဘိဝဿတိ၊
 အလံ ဖာသံ ဝိဟာရာယ, ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
 တံသနိပါတံ, သဉ္စရိပုတ္တ ဧတ္ထရဂါထေ။

ထေရော - မဟာသိဝထေရ်သည်။ ပုနဒိဝသေ, ဗဟိ - သို့၊ နိဟရာပေတွာ- ထုတ်ဆောင်စေ၍၊ နိက္ခိပါပေသိ- ထားစေပြီ။ တံ- ထိုထောပတ်အိုးကို၊ စောရာ- သူခိုးတို့သည်။ ဟရိံသု - ဆောင်ယူကုန်ပြီ။ သော - ထို မဟာသိဝ ထေရ်သည်။ ပုန-တဖန်၊ ကေဒိဝသံ-၌၊ အာဂတံ-လာသော၊ တိဿတ္ထေရံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။ (ကိံ) အာရုသော...တယာ-သည်။ နဝဇ္ဇတိတိ-မအပ်ဟူ၍၊ ဝတ္ထော- ပြောဆို အပ်သော၊ သောကုမ္ဘော-ထိုထောပတ်အိုးကို၊ ဗဟိ-၌၊ နိက္ခိတ္ထော-ထားအပ် သည်။(ဟုတွာ)၊ စောရေဟိ- တို့သည်။ အဝဟတော- ခိုးဆောင်အပ်ပြီ။ ဣတိ (အာဟ)၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ နံ-ထို မဟာသိဝထေရ်ကို၊ တိဿတ္ထေရော အာဟ။(ကိံ)၊ ဘန္တေ.... အနုပသမ္ပန္နဿ- အား၊ ဒါတဗ္ဗော - ပေးထိုက်သည်။ အဿနန-ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဟိ-မှန်၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-အား၊ဒတွာ- ပေးပြီး၍၊ တဿ-ထိုလူသာမဏေ၏၊ သန္တကံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပရိဘုဒ္ဓိတုံ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်ပါ၏။ ဣတိ(အာဟ)၊ ဣတိ(ဣဒံ)- ကား၊ (ဝတ္ထု-တည်း)။ [ဤ ဝတ္ထု၌ “နနဘန္တေ” စသော စကားရပ်သည် သက်သေပြလိုရင်းဖြစ်သည်။]

မေဏှကဝတ္ထု - မေဏှကသဋ္ဌေး၏ ဝတ္ထုသည်။ ဥတ္တာနမေဝ - ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ အပိစ - စိုးဥှေးအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ဣတ္ထ - ဤ မေဏှကဝတ္ထု၌၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ ဂေါရသေတိ - ဟူသောပါဌ်၏၊ (အတ္ထာ၌စပ်၊) ပဉ္စ-နံသော၊ ဂေါရသေ-နွား၏အရသာတို့ကို၊ (နွားမှဖြစ်သော အရသာတို့ကို၊) ဝိသုံ- သီးခြား၊ ပရိဘောဂေန- သုံးဆောင် စားသောက်ဘွယ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိဘုဒ္ဓိတုံပိ - သုံးဆောင်ခြင်းငှါလည်း၊ အနုဇာနာမိ - ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဆွမ်းစားရင်း ရောစားမှ အပ်သည် မဟုတ်၊ သီးခြားလည်း စားကောင်း သည်-ဟုလို၊] ပါထေယျံ ပရိယေသိတုံတိ ဣတ္ထ- ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ကေစိ-အချို့ လူတို့သည်၊ (ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့သည်၊) သယမေဝ-မိမိတို့ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဥ တ္တာ-သိ၍၊ (အလိုက်သိ၍၊) သစေ ဒေန္တိ- အကယ်၍ လူကုန်အံ့၊ ဣစ္စေတံ- ဤသို့ လူခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ နောစေ ဒေန္တိ- အကယ်၍ မလူကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ဣတိ ပဝါရိတဋ္ဌာနတောဝါ - ဆွေမျိုးတော်သူ၊ ဖိတ်မန်သူတို့၏

x x x x x x x x

အနုပသမ္ပန္နဿ၊ စေ၊ အဿ၊ ၊ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒါတဗ္ဗော အဿာတိ အာဒိနာ အကပ္ပိယကုရိယံ ဝတ္ထုမှ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒိန္နေ ကပ္ပိယံ ဟောတိ၊ သာပေက္ခဒါန ဝေတ္ထ ဝဇ္ဇတိ၊ ပရိဂ္ဂဟာနာရိယ (အကပ်ခံအပ်သောဝတ္ထုကဲ့သို့) နတောတိတိဒသေတိ၊-ဝိမတံ၊ အကပ်ခံအပ်ပြီး ဝတ္ထုကို လူသာမဏေအား စွန့်သောအခါ အနုပက္ခဝိသန္ဓန အဖြစ် ဖြင့် စွန့်မှ နောက်တနေ့၌ စားကောင်း၏ ဟု အယူရှိသောကြောင့် ထိုအကပ်ခံခြင်းနှင့် မတူကြောင်း သာပေက္ခဝိသန္ဓနလည်း ဤနေရာ၌ အပ်ကြောင်းကိုဆိုသည်။ သာဓုတ္ထိန္ဒ ကား “နောံတနေ စားရန်ဖြစ်သော်လည်း (ငဲ့ကွက်မှုရှိသော စွန့်ခြင်းအားဖြင့်) အကပ် ခံခြင်းကို စွန့်လိုက်လျှင် အပ်၏” ဟု ယူ၏။

၆၅ (မဟာဝါ)

အထံမှသော်၎င်း၊ ဘိက္ခုာစာရ ဝတ္ထေနဝါ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း ဟူသော ကျင့်
 ဝတ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ - ရှာမှီးထိုက်၏၊ တထာ - ထို အခြင်းအရာ
 အားဖြင့်၊ အလဘန္တေန-မရသောရဟန်းသည်၊ အညာတိက အပဝါရိတ ဋ္ဌာန
 တော-ဆွေမျိုးမတော်သူ၊ မဖိတ်မန်သူတို့၏ထံမှ၊ ယာစိတွာပိ-တောင်း၍လည်း၊
 ဂဟေဘဗ္ဗံ- ယူထိုက်၏၊ ကေဒိဝသေန- တနေ့ဖြင့်၊ ဂမနိယေ- သွားထိုက်သော၊
 မဂ္ဂေ-လမ်း၌၊ ကေဘတ္တတ္ထာယ - တထပ်စာ ဆွမ်းအကျိုးငှါ၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-
 ရှာမှီးထိုက်၏၊ ဒီယေ - ရှည်သော၊ အဒ္ဓါနေ - ခရီး၌၊ ယတ္တကေန - အကြင်မျှ
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရိက္ခာဖြင့်၊ ကန္တာရံ - ခရီးခဲကို၊ နိတ္ထရတိ- လွန်မြောက်
 နိုင်၏၊ တတ္တကံ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရိက္ခာကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗံ-၏။

ကေဏိယဇဋိလဝတ္ထု ကထာ

ကာဇေဟိ ဂါဟာပေတွာတိ - ကား၊ ပဉ္စဟိ ကာဇေတေဟိ - ငါးရာသော
 ထမ်းပိုးတို့ဖြင့်၊ သုသင်္ခတဿ-ကောင်းစွာ စီမံအပ်သော၊ ဗဒရပါနဿ-ဇီးဖျော်
 ရည်၏၊ ကုဋသဟဿံ-အိုးပေါင်းတထောင်ကို၊ ဂါဟာပေတွာ- ယူစေပြီး၍၊ (ဥပ
 သင်္ကမိ ၌စပ်၊) တေသ္မိံ၊ ပေ၊ ကတွာတိ-ကား၊ ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခုတို့၊ သာဓု-သာဓု၊
 ပါနံ-ဖျော်ရည်ကို၊ အပိဝန္တာ-မသောက်ကြကုန်သော၊ (ပင်ကိုယ်က မသေဘဲ
 မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူမှ သောက်ကြသည်ကို ဆိုလိုသည်။) တုဒမှ-တို့သည်၊
 သမဏဿ ဂေါတမဿ-၏၊ သာဝကာ-သာဝကတို့သည်၊ ပစ္စယဗာဟုလ္လိကာ-
 ပစ္စည်းတို့၏ များကုန်သည်၏အဖြစ် အကျိုးငှါ ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဣတိဝါဒံ- ဤသို့
 ပြောဆိုကြောင်းစကားကို၊ ဝါ-ပြောဆိုစွင်စွဲခြင်းကို၊ န ဥပ္ပါဒယိတ္ထ-မဖြစ်စေလိုက်
 ကြကုန်၊ စ-သည်သာမကသေး၊ မယိ-ငါဘုရား၌ (ငါဘုရားအပေါ်၌)၊ ဂါရဝံ-

x x x x x x x x

ဘိက္ခုာစာရ ဝတ္ထေနဝါ ။ ။ ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ၌ ထိုထိုအိမ်ပေါက်ဝယ် ရပ်၍
 ဆွမ်းကို ရှာမှီးရသကဲ့သို့ လမ်းစာရိက္ခာရှာရာ၌လည်း ဉာတိပဝါရိတတို့အထံမှ မရလျှင်
 သို့မဟုတ် မပြောလိုလျှင် ဆွမ်းရပ်သကဲ့သို့ ထိုထိုအိမ်၌ရပ်၍ “ဘာအလိုရှိပါတုန်း” ဟု
 လျှောက်သောအခါ ခရီးသွားစရာရှိ၍ “ဆန် အလိုရှိသည်၊ ဆီ အလိုရှိသည်” ဤသို့
 စသည်ဖြင့် ပြောဆို၍ ရှာမှီးခြင်းကို “ ဘိက္ခုာစာရ ဝတ္ထေနဝါ ပရိယေသိတဗ္ဗံ ” ဟု
 ဆိုသည်။ ထို “ဆီ” စသည်ကိုလည်း နက်ဖန် ချက်စားဘို့ရာဖြစ်လျှင် ရဟန်းကိုယ်တိုင်
 မကိုင်ယူကောင်း၊ အိမ်ထည်းသို့ဝင်ထိုင်၍ အိမ်ရှင်က မမေးဘဲ ဆန် လိုချင်သည်၊ ဆီ
 လိုချင်သည် ဟုလည်း မပြောကောင်း၊ ဆွမ်းရပ်သလိုသာ ရပ်ကောင်းသည်။ မေးမှ
 လည်း ပြောကောင်းသည် ဟု မှတ်ပါ။ ထိုသို့ ဆွမ်းရပ်သလိုရပ်၍ မရနိုင်လျှင် တိုက်ရိုက်
 ပင် တောင်းဘို့ရန် ခွင့်ပြုတော် မူသည်။ သို့သော် တနေ့ခရီး ဖြစ်လျှင် တနေ့စာသာ
 တောင်းရမည်။ [ဆီဆန်စသော ရိက္ခာသာမက၊ မီးရထားလက်မှတ် သင်္ဘောလက်မှတ်
 ကိုလည်း ဆွမ်းရပ်သလိုရပ်၍ အလှူခံကောင်း၏။ ငွေကိုသ၍ တားမြစ်တော်မူသည်။]

လေးစားခြင်းကို၊ အကတ္တ-ပြုလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ မမစ-ငါဘုရား၏လည်း၊ တုမ္မသု-
 သင်တို့၌၊ (သင်တို့အပေါ်၌) ဂါရဝံ - ကို၊ ဇနယိတ္ထ - ဖြစ်စေလိုက်ကြကုန်ပြီ၊
 ဣတိ-လျှင်၊ ဝေါ-သင်တို့၏ (အပေါ်၌)၊ အဟံ-သည်၊ ဣမိနာ ကာရဏေန-ဤ
 အကြောင်းကြောင့်၊ (ပစ္စည်း ၄ ပါးကို မမက်မောခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်း
 ကြောင့်) သုဋ္ဌု- လွန်စွာ၊ ပသန္ဓော - ကြည်ညိုတော်မူ၏၊ (ကျေနပ်တော်မူ၏)၊
 ဣတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-နည်းနှင့်၊ ဓမ္မိ - တရားရှိသော၊ ကထံ-စကားကို၊
 ကတွာ-၍၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ပါနာနိတိအာဒိ - အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-
 မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-ထိုအနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ပါနာနိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဗ္ဗပါနန္တိ-
 ကား၊ အာမေဟိဝါ-အစိမ်းသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပက္ကေဟိဝါ-အမှည့်သော်
 လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဗ္ဗေဟိ - သရက်သီးတို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ - ပြုအပ်သော
 ဖျော်ရည်တည်း၊ [“အဗ္ဗေဟိ+ကတံ+ပါနံ အဗ္ဗပါနံ” ဟု ပြု၊] တတ္ထ-ထိုအစိမ်း
 အမှည့်တို့တွင်၊ အာမေဟိ- စိမ်းသော သရက်သီးတို့ဖြင့်၊ ကရောန္တေန- ပြုသော
 ရဟန်းသည်၊ အဗ္ဗတရုဏာနိ-သရက်သီးနုတို့ကို၊ ဘိဒ္ဓိတွာ-ခွဲ၍၊ (ဖျစ်ချေ၍)၊
 ဥဒကေ-ရေ၌၊ ပက္ခိဝိတွာ-ထည့်၍၊ အာတပေ-နေပူ၌၊ အာဒိစ္စပါကေန-နေဖြင့်
 ချက်ခြင်း အားဖြင့်၊ ပစိတွာ - ချက်ပြီး၍၊ ပရိဿာဝေတွာ - စစ်ပြီး၍၊ တဒဟု
 ပရိဂ္ဂဟိတေဟိ- ထိုနေ၌ အကပ်ခံအပ်ပြီးကုန်သော၊ မရသက္ကရ ကပ္ပုရာဒိဟိ-
 ပျားရည်၊ သကြား၊ ပရုပ်အစရှိသည်တို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (ရောစပ်၍)၊

x x x x x x x x

ကရောန္တေန၊ ပေ၊ သာဝေတွာ။ “ကရောန္တေန” အရ ပြုသောရဟန်း ရ၏။
 ရဟန်းကိုယ်တိုင် ပြုသောကြောင့် မီးဖြင့် မချက်ကောင်း၊ မီးဖြင့်ချက်လျှင် သာမံပါက
 ဒုက္ကဋ်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် “ အာဒိစ္စပါကေန ပစိတွာ ” ဟု ဆိုသည်။ [အာဒိစ္စေန-
 နေဖြင့်+ပါကော- ချက်ခြင်းတည်း၊ အာဒိစ္စပါကော- ခြင်း၊ ပစိတွာ၌ ကြိယာဝိသေ
 သနစပ်၊ အစိမ်းဖြစ်သောကြောင့် နေဖြင့်ချက်မှ သရက်သီးအရသာ ပေါ်လွင် ထင်ရှား
 နိုင်ရကား “ အာဒိစ္စပါကေန ” ဟု ဆိုဟန်တူ၏။ အမှည့်ဖြစ်လျှင်ကား ရေဖြင့် နယ်
 ရုံသာ၊ | အဝတ်ပါနေလျှင် ဖျော်ရည်မဟုတ်သောကြောင့် “ပရိဿာဝေတွာ” ဟု ဆိုဟန်
 တူသည်။ နံနက်သောက်ဘို့ဖြစ်လျှင် မစစ်ဘဲလည်း အပ်ပါ၏။ ဆွမ်းစသော အာမိသနှင့်
 ရော၍လည်း သောက်ကောင်းပုံ၏။

တဒဟု၊ ဝေ၊ ကပ္ပတိ။ ။ ရှေးနေ့တို့၌ အကပ်ခံထားသော မရသက္ကရ စသည်တို့နှင့်
 မရောကောင်း။ ရောလျှင် ယနေ့မှ အကပ်ခံအပ်သော သရက်သီးလည်း မုခသဒ္ဓိမိဖြစ်၏။
 ထို့ကြောင့် “တဒဟု ပရိဂ္ဂဟိတေဟိ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ ဤ ပြုခဲ့သော အစီ အစဉ်ဖြင့်
 ရဟန်းကိုယ်တိုင် ပြုအပ်သောဖျော်ရည်သည် မွန်းမတည့်မီ နံနက်၌သာအပ်၏။ “ပုရေ
 ဘက္ကပေဝ” ၌ “ဝေ” ဖြင့် မွန်းလွဲသည်မှစ၍ ပစ္စာဘက္က၌ မအပ်-ဟု ကန့်၊ ဘုကြောင့်
 နည်း။ .. သရက်သီးကို အကပ်ခံထားပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [နံနက်၌ အကပ်ခံ
 အပ်သော ယာဝကာလိက (သရက်သီးစသော) ဝတ္ထုသည် ပစ္စာဘက္က၌ မစားသေခံ

ကာတဗ္ဗိ-ရာဇ်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော သရက်သီး ဖျော်ရည်သည်၊ ပုရောဘတ္တမေဝ-နံနက်အခါ၌သာ၊ ကပ္ပတိ-အပ်၏၊ ပန-ကား၊ အနုပသဗ္ဗန္ဓဟိ- လူသာမဏေတို့သည်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော သရက်သီးဖျော်ရည် ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ပုရောဘတ္တံ-၌၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ- အကပ်ခံအပ်သည်၊ (သမာနံ) ပုရောဘတ္တံ-၌၊ သာမိသပရိဘောဂေနာပိ-အာမိသနှင့် တကွဖြစ်သော သုံးဆောင် ခြင်းဖြင့်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ပစ္စာဘတ္တံ-ဆွမ်းစားရာ ကာလ၏ နောက်အပို၌၊ (နေ လွဲအခါ၌)၊ နိရာမိသပရိဘောဂေန-အာမိသနှင့် မရောသော သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်၊ ယာဝအရူဏုဂ္ဂမနာ-အရူဏတက်သည်တိုင်အောင်၊ ဝဇ္ဇတိ ယေဝ- သည်သာ၊ သဗ္ဗပါနေသု-အလုံးစုံသော ဖျော်ရည်တို့၌၊ (ဇမ္ဗုပါနစသော ကြွင်းသောဖျော်ရည် တို့၌)၊ သေ(ဧသော)-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း။

ပန-ဆက်၊ တေသု-ထို ကြွင်းသောဖျော်ရည်တို့တွင်၊ ဇမ္ဗုပါနန္တိ- ကား၊ ဇမ္ဗု ဖလေဟိ-သပြေသီးတို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ- ပြုအပ်သောဖျော်ရည်တည်း၊ စောစပါနန္တိ-ကား၊ အဋ္ဌိကေဟိ- အစေ့ရှိကုန်သော၊ ကဒလိ ဖလေဟိ- တောငှက်ပျောသီး တို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ-တည်း၊ မောစပါနန္တိ-ကား၊ အနဋ္ဌိကေဟိ-အစေ့မရှိကုန်သော၊ ကဒလိဖလေဟိ - အိမ် ငှက်ပျောသီးတို့ဖြင့်၊ ကတပါနံ- တည်း၊ မရကပါနန္တိ- ကား၊ မရကနံ- သစ်မည်စည်သီးတို့၏၊ (မယ်ဇယ်သီးတို့၏) ဇာတိရသေန- ဖြစ်မြဲတိုင်းသောအရည်ဖြင့်၊ (ရေမပါသော ပင်ကိုယ်အသီးရည်ဖြင့်) ကတပါနံ-

× × × × × × ×

ကောင်း၊ ထို့ကြောင့် “ညနေ၌ ရဟန်းကိုယ်တိုင် သရက်သီး၊ လိမ္မော်သီး၊ မန်ကျည်းသီး စသည်ကို အကပ်ခံ၍ ဖျော်ရည်မလုပ်ကောင်း” ဟု သတ်ပြပါ။]

အနုပသဗ္ဗန္ဓဟိ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ ယေဝ ။ ။ ပြခဲ့သော အစီအစဉ်ဖြင့် လူသာမဏေတို့ ပြုအပ်သောဖျော်ရည် ဖြစ်လျှင်ကား နံနက်၌ အကပ်ခံပြီးလျှင် ထိုနံနက်၌ ဆွမ်း - မှု စသော အာမိသတို့နှင့် ရော၍လည်းစားကောင်း၏၊ ယခုအခါ ထောပတ်ဆွမ်းကပ်ရာ၌ ရှုလဘတ်ရည်များကို သောက်သကဲ့သို့တည်း၊ ပစ္စာဘတ္တံ၌ကား ဆွမ်းစသော အာမိသ နှင့် မရောစေဘဲ ယာမကာလိက ထုံးစံအတိုင်း သောက်ကောင်း၏။

မရကပါနံ။ ။ သစ်မည်စည်သီးကို (မယ်ဇယ်သီးကို) ဖျော်ရည်လုပ်ရာဝယ် ရေ၌ မနယ်ဘဲလည်း အရည်ထွက်နိုင်သောကြောင့် “ဇာတိရသေန” ဟု ဆိုသည်၊ [ယောဇနာ ၌ကား မရသတ္တရ စသည်တို့ဖြင့် မရောဘဲ ပြုအပ်သည်ကို “ဇာတိရသ ” ဟု ဆို၏၊] “ရေရောမှ အပ်သည်” ဟူသော စကားကား ပစ္စာဘတ္တံ၌ ယာမကာလိကအဖြစ်ဖြင့် သောက်တို့ရန်ဆိုသော စကားတည်း၊ နံနက်ပိုင်းဖြစ်မှ အသီးကိုပင် စားကောင်းရ ကား ရေမရောဘဲ မသောက်ကောင်းစရာ မရှိပါ။

မရမုဒ္ဒိကသာလူက, စောစ မောစမ္ဗ ဇမ္ဗုကံ၊
ဖာရသံ နာဂ္ဂိသန္တတ္တံ, သဗ္ဗံ တံ ယာမကာလိကံ။ — ခုဒ္ဒသိက္ခာ။

တည်း၊ ပန - ဆက်၊ တံ - ထို သစ်မည်စည်သီး ဖျော်ရည်သည်။ ဥဒကသမ္ဘိန္ဒူ - ရေဖြင့် ရောစပ်သည်။ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဝါ- မှ၊) ဝန္တတံ၊ သုဒ္ဓိ-ရေနှင့်မဖက်၊ သက်သက်သော သစ်မည်စည်သီးဖျော်ရည်သည်။ နဝန္တတံ၊ မုဒ္ဓိကပါနန္တိ- ကား၊ မုဒ္ဓိကာ- မုဒရက်သီးတို့ကို (သပြက်သီးတို့ကို)၊ ဥဒကေ- ဌ၊ မဒ္ဓိတွာ- နယ်၍၊ အဗ္ဗပါနိဝိယ- သရက်သီးဖျော်ရည်ကဲ့သို့၊ ကတပါနံ- တည်း၊ သာလူကပါနန္တိ- ကား၊ ရတ္တုပ္ပလ နီလုပ္ပလာဒီနံ- ကြာနီ ကြာညို အစရှိသည်တို့၏၊ သာလူကေ- ကြာစွယ်တို့ကို၊ မဒ္ဓိတွာ- ၍၊ ကတပါနံ- တည်း၊ ဖါရုသကပါနန္တိ - ကား၊ ဖါရု သကဖလေဟိ - ဖက်သက်သီးတို့ဖြင့်၊ အဗ္ဗပါနိဝိယ- ကဲ့သို့၊ ကတပါနံ- ပြုအပ် သော ဖျော်ရည်တည်း၊ [ဤ ဖက်သက်သီးကို “ မြရာသီး ” ဟူသော အမည်ဖြင့် ရခိုင်ပြည်၌ တွေ့ရသတတ်၊ မြန်မာပြည်၌လည်း အနည်းငယ် ရှိ၏၊ ထိုအသီးမှာ မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်း၌ ဘောင်ဗွဲသီးလောက် ရှိ၏၊] အဋ္ဌ - ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ဣမာနိ ပါနာနိ- ဤ ဖျော်ရည်တို့သည်၊ သီတာနိဝိ- အေးသော ဖျော်ရည်တို့သည် ၎င်း၊ (ရေအေးဖြင့်ပြုအပ်သော ဖျော်ရည်တို့သည်၎င်း၊) အာဒိစ္စပါကာနိဝိ- နေဖြင့် ချက်အပ်သော ဖျော်ရည်တို့သည်၎င်း၊ ဝန္တန္တိ - န်၏၊ အဂ္ဂိပါကာနိ- မီးဖြင့် ချက် အပ်သော ဖျော်ရည်တို့သည်၊ န ဝန္တန္တိ- ကုန်။

ဓညဖလရသန္တိ - ကား၊ သတ္တန္တိ- ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ ဓညာနံ- စပါးတို့၏၊ ဖလရသံ- အသီး၏အရည်ကို၊ (ဆန်ဆေးရည်၊ ထမင်းရည်ကို၊ ထပေတွာ-၌စပ်၊) ခုကရသန္တိ - ကား၊ ပတ္တခုကရသံ - ချက်အပ်သော ဟင်းရွက်၏ အရည်ကို၊ (ထပေတွာ-၌စပ်၊) ဟိ- မှန်၊ (ပတ္တခုကရသံကို ချန်ထားခြင်းသည် မှန်၏၊ ထို အရည်ကား ညဉ့်အခါ၌ မသောက်-ကောင်း၊) ယာဝကာလိကပတ္တာနံ - ယာဝ ကာလိက အရွက်တို့၏၊ (ဟင်းချက်၍စားကောင်းသော အရွက်တို့၏၊) ပုရောတ္တံ ယေဝ-နံနက်အခါ၌သာ၊ ရသော- အရည်သည်၊ ကပ္ပတိ-အပ်၏၊ ယာဝဇီဝိကာ

+ x x x x x x x x

ဓညဖလရသံ။ ။ “တက္ကလဓောဝနရသမ္ဘိ (ဆန်ဆေးရည်ကိုလည်း) ဓညရသော ယေဝါတိ ဝဒန္တိ” ဟု ဝိကာရိသောကြောင့် ဆန်ဆေးရည်ကို “ ဓညဖလရသ ” ဟု ခေါ်ရာ၌ ဝဒန္တိဝါဒသာတည်း။ မူလနာမည်ရင်းမှာ ဆန်ကို ချက်ဆားသော ထမင်း ရည်၏ နာမည်သာ ဖြစ်သင့်၏။ ယောဇနာနံကား ဆန်ဆေးရည်ကိုပင် မူလနာမည် အဖြစ်ဖြင့် ယူလေသည်။ [ထိုဆန်ဆေးရည်လည်း ညနေမအပ်သောကြောင့် “ဓညဖလ ရသ”ပင်တည်း။]

ယာဝကာလိကပတ္တာနံ။ ။ မန်ကျည်းရွက်အနု စသည်ကို “ယာဝကာလိကပတ္တ” ဟု ဆိုသည်။ ထို အရွက်နုများကို ဟင်းရည်ချက်သလို မီးဖြင့် ချက်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “ပုရောတ္တံယေဝ ကပ္ပတိ” ဟု ဆိုသည်။ မီးဖြင့်မချက်ဘဲ သာမဏေစသည်တို့က ရေဖြင့် နယ်၍ ထိုအရည်ကိုကပ်လျှင် သရက်သီးဖျော်ရည် စသည်နှင့် သဘောတူသောကြောင့် ပစ္စာဘတ္တံလည်း အပ်ပါ၏။ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် “ကုရုဗ္ဗိယံ ပန” သည်ဖြင့် နောက်၌ ပြင်ပို၍လေတံ။

နံ-ယာဇဇိဝိက ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပက္ကာနံ- ဌ်စပ်၊) ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-အကပ်ခံ၍၊ ထပိတသပ္ပိအာဒိဟိ- ထားအပ်သောထောပတ် အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တက္က၊ ပက္ကာနံ- ချက်အပ်သော အရွက်တို့၏၊ (ရသော) သတ္တာဟံ- ပတ်လုံး၊ ကပ္ပတိ၊ ပန-ဆက်၊ သုဒ္ဓဉဒကေန-သက်သက်သောရေဖြင့်၊ (ထောပတ်စသော သတ္တာဟ ကာလိကဝတ္ထု မပါသောရေဖြင့်၊) သစေ ပစတိ-အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ယာဇဇိဝိ- အသက်ထက်ဆုံးလည်း၊ ဝန္တတိ၊ ပန- ဗျတိရိက်၊ ဒိရာဒိဟိ- နိ ရည် အစရှိသည် တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ ပစိတုံ နဝန္တတိ၊ အညေဟိ-တပါးသောဝတ္ထုတို့နှင့်၊ (ဒိရ စသည် တို့မှ တပါးသော ယာဇကောလိက ဝတ္ထုတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ) ပက္ကမ္မိ- ချက်အပ်သော ဟင်းရွက်ရည်သည်လည်း၊ ဉာကရသသချံမေဝ- ဉာကရသဟူသော အရေအတွက် သို့သာ၊ ဝစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရုန္တိယံ-ဌ်၊ ယာဇကောလိကပတ္တာ နမ္မိ-ယာဇကောလိကအရွက်တို့၏လည်း၊ သိတောဒကေန-ရေအေးဖြင့်၊ မဒ္ဓိတွာ- ၍၊ ကတရသောဝါ- ပြုအပ်သောအရည်သည်၎င်း၊ အာဒိစ္စပါကောဝါ- နေဖြင့် ချက်အပ်သော အရည်သည်၎င်း၊ ဝန္တတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ထပေတွာ မရကပုပ္ဖရသန္တိ ဣတ္ထ-ဌ်၊ မရက ပုပ္ဖရသော-သစ်မည်စည် ပွင့်၏ အရည်သည်၊ အဂ္ဂိပါကောဝါ-မီးဖြင့် ချက်အပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အာဒိစ္စပါကောဝါ-နေဖြင့် ချက်အပ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ပစ္စာဘတ္တိ- နေလွဲအခါ၌၊ နဝန္တတိ၊ ပုရောဘတ္တိမိ - နံနက်အခါ၌လည်း၊ ယံပါနံ - အကြင်

x x x x x x x x x

ယာဇဇိဝိကနံ၊ ပေ၊ ကပ္ပတိ။ ။ မန်ကျည်းရွက်အကြမ်း၊ ကင်မွန်းရွက် အကြမ်း၊ ပြည်ပန်းညှိရွက် အကြမ်းစသော ဟင်းချက်၍ စားရိုးမဟုတ်သော အရွက်ကြမ်းများကို အကပ်ခံထားသော ထောပတ် စသည်နှင့် ရော၍ ကိုယ်တိုင် ချက်ကောင်း၏။ သာမံ ပါကမဖြစ်၊ “ထိုရော၍ချက်အပ်သော ဟင်းရွက်အကြမ်း၏ အရည်သည် ၇ ရက်အပ်၏” ဟူရာ၌ ထောပတ်စသော သတ္တာဟကာလိက ဝတ္ထုက ထိုရောရာ နေ၌ အကပ်ခံထား သော ဝတ္ထုဖြစ်မှ ၇ ရက် အပ်သည်။ အကပ်ခံပြီး၍ တရက် နှစ်ရက် စသည်ကြာမှ ရောလျှင် လွန်ခဲ့သော ရက်ကို နှုတ်၍ ထောပတ်စသည်၏ ကျန်သမျှ ရက်အတိုင်းသာ အပ်သည်-ဟု မှတ်ပါ။ ထောပတ် စသော သတ္တာဟကာလိက မပါဘဲ ရေသက်သက် ဖြင့် ချက်လျှင် ယာဇဇိဝိက အရွက်ရည် ဖြစ်သောကြောင့် တသက်လုံး အပ်သည်-ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။

ဒိရာဒိဟိ၊ ပေ၊ ဝန္တတိ။ ။ “ဒိရာဒိဟိ” ၌ အာဒိဖြင့် သတ္တာဟကာလိက မဟုတ် သော ဒမိတတ္တ ဟူသော ယာဇကောလိက ဂေါရသတို့ကိုယူ၊ ထို ဒိရစသော ဝတ္ထုက ယာဇကောလိက ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စာဘတ္တိ သောက်ဘို့ရန် ဟင်းရွက်ရည်ကို ကြို ချက်ရာ၌ ထို ဒိရစသည်နှင့် ရော၍ မချက်ကောင်း၊ ဒိရစသည်မှ တပါးသော ယာဇ ကောလိက ဝတ္ထုများကို “အညေဟိ” အရ ယူပါ။ ထိုဝတ္ထုများနှင့်ရော၍ ကြိုချက်လျှင် လည်း “ထပေတွာ ဉာကရသံ” ဟု ပါဠိတော်၌ပယ်အပ်သော (ဟင်းရွက်ရည်) ဟုပင် ခေါ်ရသည်။ [ဤဝါကျ၌ စာနေမကောင်းလှ။]

ဖျော်ရည်ကို(သစ်မည်စည်ပွင့် အရည်ကို) ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ မဇ္ဇိ- သေရည်ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ်ကြကုန်၏။ သော-ထိုအရည်သည်၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ နဝဇ္ဇတိ။ [သေရည် လုပ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အစမှ စ၍ မအပ်- ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ မရကပုပ္ဖံ-သစ်မည်စည်ပွင့်သည်၊ (ဝဇ္ဇတိ-၌စပ်၊) ဝါ-ကို၊ (နကရောန္တိ-၌စပ်၊) အလ္လံဝါ - စိုသော အပွင့်သည်၎င်း- သုက္ခံဝါ- ခြောက်သော အပွင့်သည်၎င်း၊ ဘဇ္ဇိတံဝါ-လှော်အပ်သော အပွင့်သည်၎င်း၊ တေန-ထို သစ်မည်စည်ပွင့်ဖြင့်၊ ကတဖါဏိတံဝါ-ပြုအပ်သော တင်လဲသည်၎င်း၊ [သစ်မည်စည် ပွင့်ကို အရည်ညှစ်၍ ထို အရည်ကို နေလှန်းသောအခါ တင်လဲရည်ကဲ့သို့ ပြစ်သွား၏။] ယတော-အကြင် အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ မဇ္ဇိ-ကို၊ န ကရောန္တိ-ကုန်၊ (တတော ပဋ္ဌာယ) တံသဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသည်၊ ပုရောဘတ္တံ ဝဇ္ဇတိ၊ ဥစ္ဆုရသော-ကြီရည်သည်၊ နိက္ကသဇော - အဖတ်မရှိသည်၊ (သမာနော) ပစ္ဆာဘတ္တံ - ၌၊ ဝဇ္ဇတိ၊ [ညနေ သော်ကောင်းသော အနေအားဖြင့် အရည်ချင်းတူသောကြောင့် ယာမကာလံက အရည်တို့ကို ပြရာ၌ ရော၍ မိန့်တော်မူသည်၊ အဖတ်မပါသော ကြီရည်ကား သတ္တာဟကာလိကသာတည်း၊- ဝိမတိ။] ဣတိ-လျှင်၊ ပါနာနိ- ဖျော်ရည်တို့ကို၊ အနုဇာနန္ဒေန - ခွင့်ပြုတော် မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ စတ္တာရော - လေးမျိုး ကုန်သော၊ (အသီး-အရွက်-အပွင့်-ကြီရည်အားဖြင့် ၄ မျိုးကုန်သော၊) ဣမေဝိ ရသာ-ဤ ရသာရည်တို့ကိုလည်း၊ အနုညာတာ - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဤ ခွင့်ပြုချက်အရ မန်ကျည်းဖျော်ရည် စသည်တို့ကို ပါနာ၌ သွင်းယူနိုင်သည်။] အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ ယညာတိ အာဒိသု-အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ အဂ္ဂိဟုတံ- မီးပူဇော်ခြင်းသည်၊ သေဋ္ဌံ - အမြတ်ဆုံးတည်း၊ အဂ္ဂိဟုတံ - သည်၊ မုခံ-ပဓာနတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

x x x x x x x

အဂ္ဂိဟုတ္တ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။ စာအုပ်တို၌ “ အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ ယညာတိ အာဒိသု အဂ္ဂိဟုတံ သေဋ္ဌံ၊ အဂ္ဂိဟုတံ မုခံတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု တွေ့ရ၏။ ထိုပါဠိသည် မကောင်းပါ။ နောက်ဆရာ ဘို့ ထည့်ပါဠိသာ ဖြစ်စေရာရှိ၏။ “အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ” ဟူသော သမာသ်ပုဒ်ကို “အဂ္ဂိဟုတံ သေဋ္ဌံ” ဟု ဖွင့်သဖြင့် သဒ္ဓါနည်းပျက်၏။ “သေဋ္ဌံ” ဟု ရှေ့ ထင်ရှားသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြီးမှ “မုခံ” ဟု နောက်ထပ် ပုဒ်ရင်းအတိုင်း ဆိုပြန်၏။ ထို့ပြင် “အာဒိသု” ဟု စတည်အားပါလျက် ထိုအာဒိဖြင့် ယူရမည့်ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကိုလည်း မပြု၊ ထို့ကြောင့် နောက်ဆရာဘို့ ထည့်ပါဠိသာ ဖြစ်စေရာရှိသည်။ ဦးတော် “ အဂ္ဂိဟုတ္တ သေဋ္ဌာ အဂ္ဂိဟုတံ ပုဗ္ဗဓာနာတိ အတ္ထော” စသည်ဖြင့် ဖွင့်၏။ ထိုသို့ ဦးကာဖွင့်ပုံသာ ထုံးစံကျပါသည်။ ဝိမတိ၌လည်း အဋ္ဌကထာအဖွင့် မရှိ၍ သုက္ခိယတိုင် ဖွင့်လိုသောကြောင့် “ပါဠိယံ အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါတိ အဂ္ဂိဟုပုဗ္ဗကံ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။

ရောဇမလ္လာဒိဝတ္ထု ကထာ

ရောဇဝတ္ထု-ရောဇဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- သည်သာ၊ တတ္ထ-ထို ရောဇဝတ္ထု၌၊ သင်္ကရံ အင်္ဂုတိ-ကား၊ ကတိကံ - ကတိကဝတ်ကို၊ အင်္ဂုသု- ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဥဠာရံခေါ်တေ ဣဒန္တိ- ကား၊ တေ- သင်၏၊ ဣဒံ- ဤ မြတ်စွာဘုရားကို ခရီးဥား ကြိုဆိုခြင်းသည်၊ သုန္ဒရံခေါ် - ကောင်းသည်သာ၊ နာဟံ ဘန္တေ အာနန္ဒ ဗဟုကတောတိ- ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿေတိ ဌစပ်၊) အဟံ- အကျွန်ုပ်သည်၊ ဗုဒ္ဓါဒိဂတပသာဒဗဟုမာနေန- ဘုရား အစရှိသည်တို့၌ဖြစ်သော ကြည်ညိုခြင်း၊ များစွာ မြတ်နိုးခြင်းကြောင့်၊ ဣမ- ဤ ကြိုဆိုရာအရပ်သို့၊ န အာဂတော- လိုက်လာသည်မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ- ၏၊ သဗ္ဗန္တ ညာကန္တိ-ကား၊ သပ္ပိအာဒိဟိ-ထောပတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပက္ကံဝါ- ချက်အပ်ပြီးသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အပက္ကံဝါ- မချက်အပ်သေးသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ယံကိန္နိ- အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ညာကံ- ဟင်းရှက်ကို၎င်း၊ ပိဠာဒါဒနိယန္တိ - ကား၊ ပိဠမယံ- မှိုမှုန်ဖြင့်ပြုအပ်သော၊ ခါဒနိယံ-ခဲဘွယ်ကို၎င်း၊ (အနုဇာနာမိ ဌစပ်၊) ကိရ-ချွ၊ ရောဇော-ရောဇသည်၊ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ-ဤနှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊ (ညာက ပိဠာဒါဒနိယ နှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊) သတသဟယံ-တသိန်းကို၊ ဝယံ-အကုန်အကျကို၊ ကတ္တာ- ရှိ၊ ပဋိယာဒါဒပသိ-စီမံစေပြီ။

မဇ္ဈကတိ - ကား၊ မဓရဝစနာ - ချိုသာသောစကားသံ ရှိကြကုန်၏၊ ပဋိဘာနေယျကတိ-ကား၊ သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ သိပ္ပေ-ဆတ္တာသည်အတတ်၌၊ ပဋိဘာနေယျန္တာ-ရှေးရှုထင်လာသောဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏၊ ဒက္ခာ

x x x x x x x x

သင်္ကရံ, ကတိကံ။ ။ “သင်္ကမ္မ-အညီအညွတ် ပေါင်းဆုံ၍ + ကရိယတေ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ သင်္ကရော ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကတိကဝတ်ကို “ သင်္ကရ ” ဟု ခေါ်နိုင်သောကြောင့် “ ကတိကံ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ကရဏံ ကတံ၊ ကတေန + နိဗ္ဗတ္တာ ကတိကာ၊ (ရှေးက ရှိပြီးသော ကျင့်ဝတ်မဟုတ်ဘဲ ယခုမှ) ပြုခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ကျင့်ဝတ်။

ဗဟုကတော ။ ။ ကရိယတေတိ ကတံ-ပြုအပ်သော မြတ်နိုးခြင်း၊ ဗဟု+ကတံ ယေနာတိ ဗဟုကတော-များစွာပြုအပ်သော မြတ်နိုးခြင်းရှိသူ၊ “နာဟံ၊ပေ၊ဒဿေတိ” ကား ထိုပါဠိ၏ အဓိပ္ပါယ်အနက်ပြုသာ။

မဇ္ဈကာ ။ ။ မဇ္ဈသဒ္ဓါသည် သုန္ဒရ(အကောင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ “ မဇ္ဈတေသံ အတ္တိတိ မဇ္ဈကာ - ကောင်းသောစကားသံ ရှိသူတို့ ” ဟု အနက်ဖြစ်သောကြောင့် “မဓရဝစနာ” ဟု ဖွင့်သည်။

ပဋိဘာနေယျကာ ။ ။ “ပဋိဘာတိ-ရှေးရှု ထင်လာတတ်၏၊ ဣတိ ပဋိဘာနံ” ဟု ပြု၍ ဆိုင်ရာကိစ္စ၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ထင်လာ မြင်လာသောဉာဏ်ကို ကော်ပါ၊ ပဋိဘာနေန + သမ္ပန္တာ ပဋိဘာနေယျကာ၊ (ယုတ္တအနက် သမ္ပန္တအနက်၌ ဣယျက ပစ္စည်း။)

တိ-ကား၊ ဆေကာ-ကျမ်းကျင်ကြကုန်၏။ ဝါ-တနည်း၊ အနလသာ-မပျင်းရိကြကုန်၊ ပရိယောဒါတသိပ္ပာတိ - ကား၊ နိဒ္ဒေါသသိပ္ပာ - အပြစ်မရှိသော အတတ်ရှိကြကုန်၏။ [“ပရိသြဒါတသိပ္ပာ-ထက်ဝန်းကျင်ဖြူစင်သော အတတ်ရှိသူ” ဟူသည် “နိဒ္ဒေါသသိပ္ပာ-အပြစ်မရှိသော အတတ်ရှိသူပင်တည်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။] နာဠိယာဝါပကေနာတိ-ကား၊ နာဠိယာစ-ကွမ်းစားခွက်ငယ်ဖြင့်၎င်း၊ (စလယ်တောင်းဖြင့်၎င်း၊) အာဝါပကေနစ- အိပ်ငယ်ဖြင့်၎င်း၊ (အာဟိဏ္ဏထ-၌စပ်၊) [နာဠိ+အာဝါပကေန၌ ယအက္ခရာလာ၍၎င်း၊ ဒွန်သမာသ် တွဲ၍၎င်း “ နာဠိယာဝါပကော” ဟု ဖြစ်၏။] ယတ္ထ-အကြင်အိပ်၌၊ လဒ္ဓိလဒ္ဓိ- ရအပ်ရအပ်သော ဝတ္ထုကို၊ အာဝပန္နိ- ထည့်ကြကုန်၏။ (သော - ထိုအိပ်သည်။) အာဝါပကော နာမ- အာဝါပကမည်၏။ ပက္ခိပန္နိ - ထည့်ကြကုန်၏။ (အာဝပန္နိ-၏ အဖွင့်။) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [အာ+ဝပန္နိ ဣတိ အာဝါပကော။]

နစ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ခုရဘဏ္ဍန္တိ ဣတ္ထ-၌၊ ဂဟေတွာ-ယု၍၊ (ကိုယ်ပိုင်ယု၍၊) ပရိဟရိတုမေဝ-သွားလေရာရာ ဆောင်ယူခြင်းငှါသာ၊ နဝဇ္ဇတိ၊ အညဿ-အခြားသု၏။ သန္တကေန-ဥစ္စာဖြစ်သော သင်္ဃန်းဘဏ္ဍာဖြင့်၊ ကေသေ-ဆံတို့ကို၊ ဆေဒေတုံ- ဖြတ်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဝေတနံ- အခကို၊ ဂဟေတွာ - ယု၍၊ သစေ ဆိန္ဒတိ- အကယ်၍ဖြတ်အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ နဝဇ္ဇတိ၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ အနဟာပိတပုဗ္ဗာ-ရှေး၌ ဆတ္တာသည် မဖြစ်ခဲ့၊ (ဆတ္တာသည် ဖြစ်ဘူးသူမဟုတ်၊) တဿ-ထိုသူအား၊ ပရိဟရိတုမိ ဝဇ္ဇတိ၊ တံဝါ-ထို သင်္ဃန်းကို၎င်း၊ အညံဝါ - အခြားသော သင်္ဃန်းကို၎င်း၊ (သူတပါးပိုင် သင်္ဃန်းကို၎င်း၊) ဂဟေတွာ ကေသေ ဆေဒေတုမိ ဝဇ္ဇတိ၊ ဘာဂံ ဒတွာတိ-ကား၊ ဒသမဘာဂံ-ဆယ်ခုမြောက်တဘို့ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ (ပရိဘုဒ္ဓိတဗ္ဗာနိ ၌စပ်၊) ဣဒံ- ဤ ဆယ်ဘို့တဘို့ ပေးခြင်းသည်၊ ဇမ္ဗုဒီပေ - ဇမ္ဗုဒိပ်၌၊ ပေါရာဏကစာရိတ္တံ - ရှေး၌ဖြစ်သော အကျင့်သည်၊ (ထုံးစံသည်)၊ ဟောတိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဒသ- ဆယ်ခုကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသေ - အဘို့အစုတို့ကို၊ ကတွာ - ပြုပြီး၍၊ ကော - တခုသော၊ ကောဋ္ဌာသေ-ကို၊ ဘူမိသာမိကာနံ-မြေရှင်တို့အား၊ ဒါတဋ္ဌော-ပေးထိုက်၏။

စတုမဟာပဒေသ ကထာ

ယံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ န ကပ္ပတိတိ - ဟူကုန်သော၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ ဣမေ မဟာပဒေသေ - ဤ မဟာပဒေသတို့ကို၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဘိက္ခုနံ- ဝိနည်းမိရိ ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ တို့၏၊ နယဂ္ဂဟဏတ္တာယ-နည်းယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဟ-မိန္ဒဒတ်မုဋ္ဌိ၊ တတ္ထ- င မျိုးသော မဟာပဒေသတို့၌၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ- ဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရ်တို့သည်၊ သုတ္တံ- ဤပါဠိတော်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယု၍၊ ပရိမဒ္ဒန္တာ-ဉာဏ်ဖြင့် နှိပ်နယ်ကုန်လသော်၊ (စူးစမ်း ဆင်ခြင်ကုန်လသော်- ဟုလို၊) ဣဝံ- ၆၆ (မဟာဝါ)

ဤအချက်ကို အဒ္ဓသံသု-တွေ့မြင်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ အဒ္ဓသံသု၊) ထပေတော ဓည ဖလရသန္တိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ (ပဋိက္ခိတ္တာနိ ဌ္ဗစပ်၊) သတ္တ- ခုနစ်မျိုးကုန်သော၊ ဓညရသာနိ-စပါးရည်တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ပစ္စာဘတ္တိ - ဌ္ဗ၊ န ကပ္ပန္တိ - မအပ် ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိက္ခိတ္တာနိ- ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (တိုက်ရိုက် ပယ်မြစ် တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊) တာလာပေ၊ ဧဠာလုကာနိ - ထန်းသီး၊ အုန်းသီး၊ အိမ်ပိန္နဲ သီး၊ တောင်ပိန္နဲသီး၊ ဗူးသီး၊ ဖရုံသီး၊ သခွားငပြုတ်သီး၊ သခွားငကြောင်သီး၊ သခွား ငဆစ်သီးဟူကုန်သော၊ နဝ-ကိုးလုံးကုန်သော၊ မဟာ ဖလာနိ-အသီးကြီးတို့သည် ၎င်း၊ (“ထန်း-အုန်း နှစ်တွဲ၊ ပိန္နဲနှစ်စုံ၊ ဗူး ဖရုံ၊ မှတ်ကုန် သုံးသခွား” ဟူသော အသီးကြီး ကိုးလုံးတို့သည်၎င်း၊) သဗ္ဗ- သော၊ အပရဏ္ဍံစ - ဝဲမျိုးသည်၎င်း၊ ဓည ဂတိကမေဝ - စပါး၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ (စပါးနှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊) တံ - ထို အသီးကြီးကိုးလုံးနှင့် ဝဲမျိုးအားလုံးကို၊ ကိစ္ဆာပိ န၊ ပဋိက္ခိတ္တိ-အကယ်၍ကား (တိုက်ရိုက်) ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပါပေ၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် တိုက်ရိုက် ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ အကပ္ပိယံ- မအပ်သောအရာကို၊ အနုလောမေတိ-လျော်စွာပြု၏၊ [“အနုလောမ” ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်၏အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၊] တသ္မာ - ကြောင့်၊ ပစ္စာ ဘတ္တိ နကပ္ပတိ။

အဋ္ဌ-ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ပါနာနိ-ဖျော်ရည်တို့ကို၊ အနုညာတာနိ-ခွင့်ပြုတော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ အဝသေသာနိ - ရှစ်မျိုးသော ဖျော်ရည်မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဝတ္တ ပေ၊ ခုဒ္ဒကဖလပါနာနိ-ကြိမ်သီး၊ မန်ကျည်းသီး၊ ရှောက်သီး၊ သီးသီး၊ ကြို သီး၊ အစရှိသော ငယ်သောအသီး၏ အရည်တို့သည်၊ အဋ္ဌပါနဂတိကာနေဝ-ရှစ်မျိုး သော ဖျော်ရည်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်သာ၊ (ရှစ်မျိုးသော ဖျော်ရည်နှင့် အလားတူကုန်သည်သာ၊) [“မာတုလုဂ် ” ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အဘယရာမဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယ(၅၇၇)ဂါထာ၌ ရှုပါး၊] တာနိ-

x + x x x x x x

မဟာပဒေသ ။ ။ ဘုရားရှင်သည် အပ်၏ဟုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ၊ မအပ်ဟူ၍လည်း ပယ်မြစ်တော်မူအပ်သော ဝတ္ထုများကို ဝိနည်းမိရ် ပုဂ္ဂိုလ်များက အပ် - မအပ် ဆုံးဖြတ်ရာဝယ် အထောက်သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောကြောင့် ၎င်း ၊ ထိုသို့ ညွှန်ပြရာဝယ် တနေရာသာမက နေရာတိုင်း၌ ညွှန်ပြရလောက်အောင် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် အလွန်ကျယ်ဝန်းသောကြောင့်၎င်း “ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ ဣဒံ န ကပ္ပ တီတိ ပဋိက္ခိတ္တံ” စသော ပါဠိတော်စကားရပ်ကို (တနည်း - ထို စကားတော်အရ ဝိနည်းမိရ်တို့ ယူဆအပ်သောနည်းကို) “ မဟာပဒေသ ” ဟု ခေါ်သည်၊ [“အပဒိသိ ယန္တေတိ အပဒေသာ၊ မဟန္တာ + အပဒေသာ မဟာပဒေသာ” ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ ကား အပအတွက် အပဿယအနက်ကို ယူ၍ “အပဿယံ ကတော ဒိသိယန္တိ ဧတ္ထာတိ အပဒေသာ (ဩကာသာ)၊ အပဿယံ ကတော ဒိသိယန္တိ ဧတေနာတိ အပဒေသာ (ကာရဏာ)” ဟု ပြုလေသည်။]

ထိုအနုလောမ ဖျော်ရည်တို့သည်၊ (အနုလောမန္တိ-၌စပ်၊) ဝါ-တို့ကို၊ ကိဉ္ဇာပိ
 နအနညာတာနိ-အကယ်၍ကား ထိုက်ရိုက် ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်ပါပေကုန်၊ အထ
 ခေါ-ထိုသို့ပင် ခွင့်ပြုတော်မမူအပ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ ကပ္ပိယံ-အပ်သောအရာ
 ကို၊ အနုလောမန္တိ - လျော်စွာပြုကုန်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ကပ္ပန္တိ၊ ဟိ - မှန်၊
 သာနုလောမံ- အနုလောမ အသီးရည်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဓညဖလရသံ- စပါး
 သီး၏ အရည်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညံ-သော၊ အကပ္ပိယံ-မအပ်သော၊ ဖလပါနံ
 နာမ-အသီးဖျော်ရည်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အသီးဖျော်ရည်သည်၊
 ယာမကာလိကံယေဝ-ယာမကာလိက ချည်းသာတည်း၊ ဣတိ ကုရုန္တိယံ ဝုတ္တံ။

ဘဂဝတာ-သည်၊ ဆ-ခြောက်ထည်ကုန်သော၊ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ အနညာတာနိ-
 ကုန်ပြီ၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထရေဟိ- တို့သည်၊ တေသံ-ထိုခြောက်မျိုးသော သင်္ကန်း
 တို့အား၊ အနုလောမာနိ-လျော်ကုန်သော၊ (အပရာနိ ဆ-၌စပ်၊) ဒုကူလံ-ဘွဲ့ဖြူ
 အဝတ်၎င်း၊ ပတ္တုဏ္ဍံ-ပတ္တုဏ္ဍ အရပ်၌ဖြစ်သော အဝတ်၎င်း၊ စိနပဉ္စ-စိနတိုင်း၌
 ဖြစ်သော အဝတ်၎င်း၊ သောမာရပဉ္စ-သောမာရအရပ်၌ ဖြစ်သော အဝတ်၎င်း၊
 ဣဒ္ဓိမယိကံ- ရှေးကံ၏ တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်သော အဝတ်၎င်း၊ [“ ဟေိဘိက္ခူ ”
 ခေါ်တော်မူသောအခါ ရှေးကံ၏ တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သင်္ကန်း
 တည်း၊] ဒေဝဒတ္တိယံ-နတ်သည် ပေးလှူအပ်သော အဝတ်၎င်း၊ [အရှင် အနုရုဒ္ဓါ
 ၏ ဇနီးဟောင်းဖြစ်သော ဇာလိနီနတ်သွီးသည် အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ပံသုကူသင်္ကန်း
 ကို ရှာခိုက်၌ အမှိုက်ပုံဝယ် ပံသုကူပစ်၍ လှူအပ်သော သင်္ကန်းမျိုးတည်း၊]
 ဣတိ-သို့၊ အပရာနိ- တပါးကုန်သော၊ ဆ - ခြောက်ထည်သော သင်္ကန်းတို့ကို၊
 အနညာတာနိ၊ တတ္ထ-ထိုအနုလောမသင်္ကန်းခြံထည်တို့တွင်၊ ပတ္တုဏ္ဍန္တိ-ကား၊
 ပတ္တုဏ္ဍဒေသေ- ပတ္တုဏ္ဍအရပ်၌၊ ပါဏကေဟိ - ပို.ငယ်တို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗာတ
 ဝတ္ထံ-ကောင်းစွာဖြစ်သော အဝတ်တည်း၊ ဒွေ-နှစ်မျိုးကုန်သော၊ ပဉ္စာ - အဝတ်
 တို့ကို၊ ဒေသနာ မေခနာ-စီနဒေသ, သောမာရဒေသ၏ နာမည်ဖြင့်သာ၊ ဝုတ္တာ-

x x x x x x x x

ပတ္တုဏ္ဍံ။ သတ္တတံ “ပတြောရိက” ဟု ရှိ၏။ “ပတြကြိတာ + ဥဏ္ဍာ အဿ
 အတ္တိတိ ပတ္တုဏ္ဍံ” ဟု မြှုပ် “ ပဉ္စဝတ္ထ (အပြားအချပ် ပြုအပ်သော သားမွှေးအတ်)
 ကောသေယု (ပိုးချည်အဝတ်) ” ဟူသော အနက်ကို ဟောင်း-ဟု ဆို၏။ ပတ္တုဏ္ဍတိုင်း
 ဟူသော အနက်မပါ၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌ “ပတ္တုဏ္ဍဒေသေ” သည်ဖြင့် ဆိုသော
 ကြောင့် ထိုအတိုင်း အနက်ပေးရတော့သည်။

ဧဒုပဉ္စာ၊ ဧပ၊ ဝုတ္တာ။ စိန ပဉ္စ သောမာရပဉ္စတို့ကို “ဒွေပဉ္စာ” ဟု ဆိုသည်။ စိန
 ဒေသ (စိနတိုင်း, တရုပ်ပြည်ဒေသ) သောမာရဒေသ (သောမာရတိုင်းဒေသ)၊ စိနာ +
 ဇာတံ + ပဉ္စ စိနပဉ္စ၊ သောမာရေ + ဇာတံ + ပဉ္စ သောမာရပဉ္စ၊ [ဒွေပဉ္စာ ဒေသနာပေဓ
 ဝုတ္တာတိ တေသံ သဗ္ဗပဒဿန ပရမေဘံ၊ ဤစကားသည် ထို အဝတ်နှစ်မျိုး၏ သရုပ်
 သကောင်ကို ပြခြင်းသာလျှင် အလွန် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဆိုလိုရင် စကားတည်း။

ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တီဏိ-သုံးမျိုးကုန်သော၊ တာနိ-ထိုသင်္ကန်းတို့သည်၊ (ပတ္တုဏ္ဏ၊ စိနပန္န၊ သောမာရပဋ္ဌသင်္ကန်းတို့သည်၊) ကောသေယျဿ-ပိုးချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော သင်္ကန်းအား၊ အနုလောမာနိ-လျော်ကုန်၏၊ ဒုကူလံ-သည်၊ သာဏဿ-ပိုက်ဆံလျော်ဖြင့် ရက်အပ်သော သင်္ကန်းအား၊ (အနုလောမံ၊) ဣတရာနိ-အခြားကုန်သော၊ ဒွေ-နှစ်ထည်သောသင်္ကန်းတို့သည်၊ (ဣဒ္ဓိမယိက ဒေဝဒတ္တိယ သင်္ကန်းတို့သည်၊) ကပ္ပါသိကဿဝါ - ဝါချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော သင်္ကန်းအား သော်၎င်း၊ သဗ္ဗေသံဝါ - အလုံးစုံသော သင်္ကန်းခြောက်ထည်တို့အား သော်၎င်း၊ (အနုလောမာနိ။)

ဘဂဝတာ-သည်၊ ကောဒသ- တဆွဲတလုံးကုန်သော၊ ပတ္တု-သပိတ်တို့ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ- ပယ်မြင်တော်မူပြီး၍၊ (စူဠဝဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု၊ ကန္ဓကဋ္ဌံ ပယ်မြင်တော်မူပြီး၍၊) လောဟပတ္တောစေတ-သံသပိတ်၎င်း၊ မတ္တိကာပတ္တောစ-မြေသပိတ်၎င်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒွေ-နှစ်လုံးကုန်သော၊ ပတ္တာ- တို့ကို၊ အနုညာတာ-ကုန်ပြီ၊ [စူဠဝဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထု၊ ခန္ဓကဋ္ဌံ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ အယောပတ္တော ဘူမိပတ္တော၊ ဇာတိယာ ကပ္ပိယာဒုဝေ။] လောဟထာလကံ - သံခွက်၎င်း၊ မတ္တိကာထာလကံ-မြေခွက်၎င်း၊ တမ္ဗလောဟထာလကံ-ကြေးနီခွက်၎င်း၊ ဣတိ-ဤခွက်တို့သည်၊ တေသံယေဝ-ထို သပိတ်နှစ်မျိုးတို့အားပင်၊ အနုလောမာနိ- လျော်သော ခွက်တို့တည်း၊ ဘဂတာ-သည်၊ လောဟတုမ္ဗော-သံပူး၎င်း၊ ကဋ္ဌတုမ္ဗော-သစ်သားပူး၎င်း၊ ဖလတုမ္ဗော - သစ်သီးပူး၎င်း၊ [ဖလတုမ္ဗောတိ လာမုအာဒိ - ပူးသီးပူးစသည်။] ဣတိ-သို့၊ တယော-သုံးမျိုးကုန်သော၊ တုမ္ဗော- ပူးခွက်တို့ကို၊ အနုညာတာ၊ [ဤ ခန္ဓက၊ မူလာဒိဘေသဇ္ဇကထာဋ္ဌံ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊] ကုဏ္ဍိကာ- ရေကရား၎င်း၊ (ရေတကောင်း၎င်း၊) ကဉ္စနကော-အင်းတွဲ၎င်း၊ (အင်တုံ၎င်း၊) ဥဒကတုမ္ဗော-ရေပူး၎င်း၊ [ဥဒကတုမ္ဗောတိ ဥဒကုက္ခိပနက ကုဋ္ဌကော-ရေခပ်အိုးကလေး၊ ရေငင်ပုံးကလေး။] ဣတိ-ဤ ရေကရားစသည်တို့သည်၊ တေသံယေဝ-ထို ပူးခွက်တို့အားပင်၊ အနုလောမာနိ၊ ပန- ဝါဒန္တရ၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ပါနိယသင်္ခါ ပါနိယ သရာဝကာနိ - သောက်ခရ ခရသင်း သောက်ခရခွက်ငယ်တို့သည်၊ (ရေသောက်ဘို့ရန် ခရသင်း၊ ရေသောက်ဘို့ရန် ခွက်ငယ်တို့သည်၊) ဧတေသံ - ဤ လောဟတုမ္ဗ စသည်တို့အား၊ အနုလောမာနိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

ပဋိကာ-ခါးပန်းပြား၎င်း၊ (ခါးပတ်ပြား၎င်း၊) သူကရန္တိ - ဝက်အူပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော ခါးပန်းလုံး၎င်း၊ (ခါးပတ်လုံး၎င်း၊) ဣတိ- သို့၊ ဒွေ-နှစ်ချောင်းကုန်သော၊

x x x x x x x x x

နာညနိဝတ္တနပရံ-တပါးသောအဝတ်ကို တားမြစ်ခြင်းရှိသောစကားမဟုတ်၊ (ကသ္မာ) ပတ္တုဏ္ဏပဋ္ဌဿာပိ ဒေသနာမေန ဝုတ္တတ္တာ၊ ဘဒ္ဒုကြောင့်နည်း.... ပတ္တုဏ္ဏပဋ္ဌ ကိုလည်း ဒေသနာမည်ဖြင့် ဆိုအပ်သောကြောင့်တည်း၊ — သာရတ္ထ၊ ပဋ္ဌနှင့် ပဋ္ဌသည် အဝတ်ဟော့ ပရိယာယ်တည်း။]

ကာယဗန္ဓနာနိ-ကိုယ်ကိုဖွဲ့ကြောင်းဖြစ်သော ခါးပန်းကြိုးတို့ကို၊ (ခါးပတ်ကြိုးတို့ကို၊) အနုညာတာနိ၊ [စူဠဝဂ္ဂပါဠိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကုန္ဒက၌ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊] ဒုဿပဋေန-အဝတ်ပြားဖြင့်၎င်း၊ ရဇ္ဇကေန-ကြိုးငယ်ဖြင့်၎င်း၊ ကတကာယဗန္ဓနာနိ-ပြုအပ်သော ခါးပန်းကြိုးတို့သည်၊ တေသံ-ထို ပဋိကသုကရန္တ ခါးပန်းကြိုးတို့အား၊ အနုလောမာနိ။

သေတစ္ဆတ္တံ- ထီးဖြူ၎င်း၊ ကိလဗ္ဗတ္တတ္တံ - နှီးဖြင့်ပြုအပ်သော ဖျားထီး၎င်း၊ [ကိလဗ္ဗတ္တတ္တံ ဝေဠုဝိလိဝေဟိ ဝါယိတွာ ကတဆတ္တံ- ယခုအခါ ဖျားရက်သကဲ့သို့ ဝါးနှီးတို့ဖြင့်ရက်၍ ပြုအပ်သောထီးတည်း၊] ပဏ္ဏတ္တံ - သစ်ရွက်ထီး၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ ဆတ္တာနိ အနုညာတာနိ၊ [ပါဗိတ္တိယပါဠိ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း၌ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊] ကေပဏ္ဏတ္တံ-တခုသော အရွက်ရှိသောထီးသည်၊ (ယပ်တောင်ကိုဆိုလိုသည်။) တေသံယေဝ-ထို သေတစ္ဆတ္တံ စသည်တို့အားပင်၊ အနုလောမံ-၏၊ (ဣတိ-သို့၊ အဒ္ဒသံသု-မြင်ကြကုန်ပြီ၊ ဤသို့ပြန်လှည့်ပါ။) ဣတိ ဣမိနာနယေန-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ပါဠိဗ္ဗ-ပါဠိတော်ကို၎င်း၊ အဋ္ဌကထဗ္ဗ-အဋ္ဌကထာကို၎င်း၊ အနုပေက္ခိတွာ-အဖန်ဖန်ရှု၍၊ အညာနိပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယာနံ - အပ်သောဝတ္ထု မအပ်သော ဝတ္ထုတို့အား၊ အနုလောမာနိ-လျော်သောဝတ္ထုတို့ကို၊ ခဝဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

တဒဟု၊ ပေ၊ ကပ္ပတိတိ အာဒိ-အရှေ့သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ သန္တိန္ဒရသံ-ရောစပ်အပ်သော အရသာရှိသော ဝတ္ထုကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ ဟိ-ချွ၊ ဆလ္လိမ္ပိ-အခွံကိုလည်း၊ အနုပနေတွာ-မာယ်မူ၍၊ (မခွါမူ၍)၊ သကလေနေဝ - အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ နာဠိကေရ ဖလေန-အုန်းသီးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ပါနကံ-ဖျော်ရည်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ နာဠိကေရံ- အုန်းသီးကို၊ အပနေတွာ-

x x x + x x x x

သန္တိန္ဒရသံ။ ပါဠိတော်၌ “ယာဝကာလိကေန ဘိက္ခဝေ ယာမကာလိကံ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ ကပ္ပတိ၊ ဝိကာလေ နကပ္ပတိ ” စသည်ဖြင့် ယာဝကာလိကကို မူတည်၍ ယာမ သတ္တာဟ ယာဝဇီဝိက တို့နှင့် ရောပုံ၊ ယာမကာလိကကို မူတည်၍ သတ္တာဟ ယာဝဇီဝိကတို့နှင့် ရောပုံ၊ သတ္တာဟ ကာလိကနှင့် ယာဝဇီဝိက ရောပုံတို့ကို ပြတော်မူ၏။ ထိုသို့ ပြရာ၌ ယာဝကာလိက စသည်နှင့် ယာမကာလိက စသည်တို့၏ အရသာချင်း ရောသွားမှု ဟူသော “သန္တိန္ဒရသံ” ကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူသည်။ ဥပမာ- ယာဝကာလိက ထောပတ်ဆွမ်းနှင့် ယာမကာလိက ရှလပတ်ချည်ကို ရောခြင်း မျိုးတည်း။ “ရော”ဟုရာ၌လည်း ခွက်ထည်း၌ ရောသည်ဖြစ်စေ ပါးစပ်ထည်း၌ ရောသည် ဖြစ်စေ အရောပင်တည်း။ [သန္တိန္ဒရသန္တိ သံမိဿိတရသံ၊— ဇီက၊]

သစေဟိ၊ ဝေ၊ ကပ္ပတိ။ အတိုကာလိကနှင့် အရှည်ကာလိက ရောရာ၌ အရသာချင်း ရောလျှင် အတို ကာလိကနောက်သို့ အရှည် ကာလိကသည် လိုက်ရသော်လည်း အရသာချင်း မရောလျှင် လိုက်ဘို့မလို-ဟု ပြလိုသောကြောင့် “သစေ ဟိ ” စသည်ကို

ဖယ်၍၊(ဖယ်လိုက်သည်ရှိသော် ၊) တံ- ထို ဖျော်ရည်သည်၊ ဝိကာလေပိ - နေလွဲ အခါ၌လည်း၊ ကပ္ပတိ-အပ်၏၊ ဥပရိ-ပါယသ၏ အပေါ်၌၊ သပ္ပိပိဏ္ဍိ-ထောပတ် ခဲကို၊ ထပေတွာ-တင်ထား၍၊ သီတလပါယသံ- အေးသော နို့ ယနာကို၊ ဒေန္တိ- လူတတ်ကြကုန်၏။ [ပူလျှင် ထောပတ်အရည်ပျော်၍ သ မ္ဘိန္ဒရသဖြစ်မည် စိုးသော ကြောင့် “သီတလပါယသ” ဟု ဆိုသည်။] ယံ သပ္ပိ-သည်၊ ပါယသေန-နို့ ယနာ နှင့်၊ အသံသဠိ-မရောနှော၊ (အထက်ပိုင်းက သပ္ပိသည် အောက်ပိုင်းက ပါယသနှင့် မရောနှော၊) တံ-ထို မရောသော ထောပတ်ကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်၍၊ (ပါယသမှ ဖယ်၍၊) သတ္တာဟံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝန္တတိ၊ [ပါယသနှင့် ထိနေသော အောက်ပိုင်း ထောပတ်ကား ၇ ရက်မအပ်၊ ပါယသ၏ သဘောအတိုင်းနံနက်၌သာ အပ်သည်။] ထဒ္ဒမရဖါဏိတာဒိသုပိ - ထန်နေသော ပျား ၊ တင်လဲ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ [ပြစ်ခဲ့နေသော မရဖါဏိတကို “ထဒ္ဒ” “ဗဒ္ဒ” ဟု ဆိုသည်။]

တက္ကောလဇာတိဖလဒါဒိဟိ-ကရဝေးရွက်၊ ဇာတိဖိုလ်သီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အလင်္ကရိတွာ-တန်ဆာ ဆင်၍၊ ပိဏ္ဍပါတံ-ကို၊ ဒေန္တိ- ပေးလူတတ်ကြကုန်၏၊ တာနိ-ထို တက္ကောလ ဇာတိဖလ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဥဒ္ဒရိတွာ-ထုတ်၍၊ (ဆွမ်းမှ ထုတ်၍၊) ဓောဝိတွာ - ရေဆေးပြီး၍၊ (ပိဏ္ဍပါတ၏ အရသာနှင့် မရောအောင် ရေဆေးပြီး၍)၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်၏အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ (အသက်ထက်ဆုံး၊) ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ-သုံးဆောင်ကောင်းကုန်၏၊ ယာဂယံ-ယာဂ၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ဒိန္နသိဂီဝေရာဒိသုပိ-ပေးလှူအပ်သော ချင်းအစရှိသည်တို့၌၎င်း၊ တေလာဒိသု- ဆီ အစရှိသည်တို့၌၊ ပက္ခိပိတွာ - ၍၊ ဒိန္နလဠိမရကာဒိသုပိ- ပေးလှူအပ်သော နွယ်ချို အစရှိသည်တို့၌၎င်း၊ ဒေဝဝ နယော၊ ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ ယံယံ - အကြင် အကြင်ဝတ္ထုသည်၊ အသ မ္ဘိန္ဒရသံ-မရောသော အရသာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တံတံ- ထိုထို ဝတ္ထုသည်၊ (ဟောတိ ဝန္တတိ-တို့၌စပ်၊) ဝါ-ကို၊ ဧကတော - တပေါင်း ထည်း၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံအပ်သည်၊ (သမာနံ) ပိ - သော်လည်း၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ဆေးလသော်၊ သုဒ္ဓံ - သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထို သန့်ရှင်း စင်ကြယ် နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဓောဝိတွာဝါ - ဆေး၍သော်၎င်း၊ တစ္ဆေတွာဝါ - ရွှေ၍ သော်၎င်း၊ (ရောနေသော ဘက်ကို သစ်ရွေသလို ဖယ်ခွာ၍သော်၎င်း၊) တဿ တဿ-ထိုထို ဝတ္ထု၏၊ (ယာမကာလိက သတ္တာဟ ကာလိက ယာဝဇီဝိကဝတ္ထု၏၊) ကာလ ဝသေန-ကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝန္တတိ။

* * * * *

မိန့်သည်၊ အုန်းသီးနှင့် ယာမကာလိကဖျော်ရည်ခွက်ကို လင်ပန်းပေါ်ဝယ်တင်၍ ကပ်လှူ ရာ၌ အတူတကွ အကပ်ခံစေကာမူ အုန်းသီး၏အရသာနှင့် ဖျော်ရည်၏အရသာ မရော သောကြောင့် ဖျော်ရည်သည် ယာမကာလိက ထုံးစံအတိုင်း နေလွဲအခါ၌ အပ်၏၊ အုန်းသီး၏ ယာဝကာလိကသဘောသို့ လိုက်လျောဘွယ်မလို-ဟူလို။

ပန-ဗျတိရိက်၊ သမ္ဘိန္ဒရသံ- ရောနှောသော အရသာရှိလေခံအောင်၊ သံသဠ- ရောစပ်အပ်သည်။ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ တဿတဿ ကာလဝသေန ပရိ ဘုဒ္ဓိတံ) နဝဋ္ဌတိ၊ ဟိ - ချေ၊ ယာဝကာလိကံ - ယာဝကာလိက ဝတ္ထုသည်၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ သမ္ဘိန္ဒရသာနိ-ရောစပ်သော အရသာရှိကုန်သော၊ တိဏိပိ-သုံးမျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာမကာလိကာဒီနိ-ယာမကာလိက အစ ရှိသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ (အာဒိဖြင့် သတ္တာဟကာလိက ယာဝဇီဝိက တို့ကိုယူ၊) အတ္တနော- မိမိဟူသော ယာဝကာလိက၏၊ သဘာဝံ - သဘောသို့၊ ဥပနေတိ- ကပ်ဆောင်၏၊ [ယာဝကာလိက သဘောအတိုင်း နံနက်ပိုင်း၌သာ အပ်တော့ သည်-ဟုလို၊] ယာမကာလိကံ - သည်၊ (အတ္တနာ သဒ္ဓိံ သမ္ဘိန္ဒရသာနိ) ဒွေပိ- ကုန်သော၊ သတ္တာဟကာလိကာဒီနိ-အစရှိသောဝတ္ထုတို့ကို၊ (အာဒိဖြင့် ယာဝ ဇီဝိကကိုယူ၊) အတ္တနော - မိမိဟူသော ယာမကာလိက၏၊ သဘာဝံ ဥပနေတိ၊ သတ္တာဟကာလိကမ္ပိ- သည်လည်း၊ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ သံသဠ- ရောစပ်အပ်သော၊ ယာဝဇီဝိကံ-ယာဝဇီဝိကဝတ္ထုကို၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော သတ္တာဟကာလိက ၏၊ သဘာဝညေဝ-သို့သာ၊ ဥပနေတိ။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန-ထိုနေ၌ အကပ်ခံအပ်သော၊ တေန- ထို သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ-ထိုနေ၌ အကပ်ခံ အပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ- ရှေးနေ၌ အကပ်ခံအပ်သည် မူလည်းဖြစ်သော၊ ယာဝဇီဝိကံ - ကဝတ္ထုသည်၊ သတ္တာဟံ - ပတ်လုံး၊ ကပ္ပတိ၊ ဤဟပဋိဂ္ဂဟိတေန - အကပ်ခံအပ်ပြီး၍ နှစ်ရက်ရှိသော၊ (တေန-ထို သတ္တာဟ ကာလိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ, ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ, ယာဝဇီဝိ ကံ) ဆာဟံ (ကပ္ပတိ၊) တိဟပဋိဂ္ဂဟိတေန-အကပ်ခံအပ်ပြီးဖြစ်၍ သုံးရက် ရှိသော၊ (တေန သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ယာဝဇီဝိကံ) ပဉ္စာဟံ ကပ္ပတိ၊ [“စတုဟပဋိဂ္ဂဟိတေန တေန သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ပုရေ ပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ယာဝဇီဝိကံ စတုဟံ ကပ္ပတိ၊ ပဉ္စာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန တေန သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ယာဝဇီဝိကံ တိဟံ ကပ္ပတိ၊ ဆာဟ ပဋိဂ္ဂဟိတေန တေန သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ယာဝဇီဝိ ကံ ခုဟံ ကပ္ပတိ” ဤသို့ ပေယျာလဖေပါ၊] သတ္တာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန- အကပ်ခံ အပ်ပြီးဖြစ်၍ ၇ ရက်ရှိသော၊ (တေန- ထို သတ္တာဟကာလိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံဝါ ယာဝဇီဝိကံ-သည်၊) တဒဟော- ထို အကပ်ခံရာနေ၌သာ၊ ကပ္ပတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တသ္မာယေဝ-ကြောင့် ပင်၊ (၁ ရက်သာ မက, ၇ ရက်တိုင်အောင် အပ်သောကြောင့်ပင်၊) သတ္တာဟ ကာလိကေန ၊ ပေ ၊ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟန္တိ - ဟူ၍၊ အဝတ္တာ - ဟောတော် မမူဘဲ၊ ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟံ ကပ္ပတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ရတ္တံ၊

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ ကာလိကချင်းရောရာ၌၊ ကာလံ ယာမ သတ္တာဟာတိက္က
 မေသု- မွန်းမတည့်မီ ကာလ၊ ညဉ့်ယာမ်၊ ၇ ရက်ကို လွန်ရာအခါတို့၌၊ ဝိကာလ
 ပပ၊ သိက္ခာပဒါနံ- ဝိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်၊ သန္ဓိမိသိက္ခာပုဒ်၊ ဘေသဇ္ဇ
 သိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ ဝသေန - အစွမ်းဖြင့်၊ အာပတ္တိယော - တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊
 [မွန်းတည့်ကာလကိုလွန်လျှင် ဝိကာလဘောဇနပါစိတ်၊ ညဉ့်ယာမ်ကို လွန်လျှင်
 သန္ဓိမိပါစိတ်၊ ၇ ရက်လွန်လျှင်ကား ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်၊ ဟု မှတ်ပါ။]
 စပန- ထပ်၍ဆက်ဥးအံ့၊ စတုသု-နသော၊ ဣမေသု ကာလိကေသု-ဤကာလိက
 တို့တွင်၊ ယာဝကာလိကံ - ယာဝကာလိက ဝတ္ထု၎င်း၊ ယာမကာလိကံ- ၎င်း၊
 ဣတိ- သို့၊ ဣဒမေဝဒ္ဓယံ- ဤ နှစ်ပါးအပေါင်းသည်သာ၊ (ဝေဖြင့် သတ္တာဟ
 ကာလိက ယာဝဇီဝိကတို့ကို ကန့်၊) အန္တော ဝုတ္တကဉ္စေဝ - အန္တောဝုတ္တကို
 ပြုတတ်သည်၎င်း၊ (အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ တည်နေစေခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်
 သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ပြုတတ်သည်၎င်း၊) သန္ဓိမိကာရကဉ္စ - သန္ဓိမိကာရကို
 ပြုတတ်သည်၎င်း၊ (သတ္တာဟကာလိက စသည်နှင့် ရောစားခြင်းကြောင့် သင့်ရေခံ
 အပ်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို ပြုတတ်သည်၎င်း၊) ဟောတိ၊ သတ္တာဟကာလိ
 ကဉ္စ- သည်၎င်း၊ ယာဝဇီဝိကဉ္စ- သည်၎င်း၊ အကပ္ပိယကုဋိယံ-၌၊ နိက္ခိပိတုမ္ပိ-
 ထားခြင်းငှါလည်း၊ ဝန္တတိ၊ သန္ဓိမိမ္ပိ-သန္ဓိမိကိုလည်း၊ (ထို ဝတ္ထုနှစ်ပါး ရောခြင်း
 ကြောင့် သန္ဓိမိကိုလည်း၊) န ဇေနတိ - မဖြစ်စေနိုင်၊ [တညဉ့်လွန်ရုံဖြင့် သန္ဓိမိ
 သိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်မရှိ - ဟုလို၊ ၇ ရက်လွန်အောင် ရောလျှင်ကား ဘေသဇ္ဇ
 သိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ရှိသည်။] ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော
 သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ (ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဉ္စလာသော သိက္ခာပုဒ်အားလုံးကို ဆိုသည်။)
 သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- သည်သာ၊ ဣတိ-တည်း။

ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဉ္စနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

x x x x x x x

တဿာယေဝ ဟိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ သတ္တာဟကာလိကနှင့် ယာဝဇီဝိက ရောရာ၌ကား
 တရက်သာမက သတ္တာဟကာလိက၏ အကပ်ခံပြီ ရာရက်အလိုက် ၁ ရက်မှစ၍ ၇ ရက်
 တိုင်အောင် အပ်သောကြောင့် (ရှေးကာလိကများနှင့် ရောရာ၌ “တဒဟု” သဒ္ဓါထည့်
 သကဲ့သို့) “တဒဟု” သဒ္ဓါမထည့်ဘဲ ပါဠိတော်၌ “ပဋိဂ္ဂဟိတံ” ဟုသာ မိန့်တော်မူသည်။

ဣဒမေဝဒ္ဓယံ ဟောတိ။ ။ ယာဝကာလိကနှင့် ယာမကာလိက ဝတ္ထုနှစ်ပါးသာ
 အန္တောဝုတ္တ (အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ သိမ်းထားမှု) ကြောင့်၎င်း၊ ထို အန္တောဝုတ္တ
 ကာလိကနှစ်ပါးနှင့် အန္တောဝုတ္တမဟုတ်သော ကာလိက လေးပါးတွင် တပါးပါးကို
 ရော၍စားသော် (ထို ကာလိကက ယနေ့မှ အကပ်ခံသဖြင့် သန္ဓိမိမဟုတ်သော်လည်း)၊
 သန္ဓိမိကို၎င်း ပြုသည်၊ ထိုသို့ ပြုသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်သည် - ဟုလို၊
 [အန္တောဝုတ္တံ+ ကရောတိတိ အန္တောဝုတ္တကံ၊ သန္ဓိမိကာရံ (ပြုအပ်သော သိမှီး သိမ်း
 ဆည်းခြင်းကို)+ ကရောတိတိ သန္ဓိမိကာရကံ။]

ကထိနက္ခန္ဓက အဖွင့်

[ကထိန်နှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏အပေါင်းကို ပြရာအခန်း။]

ကထိနာနုဇာနန ကထာ

ကထိနက္ခန္ဓကေ-၌၊ ပါဝေယျကာတိ-ကား၊ ပါဝေယျဒုဋ္ဌဝါသိနော-ပါဝေယျ တိုင်း၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ (ဘိက္ခု၌စပ်၊) [ပါဝေယျ+ဝသန္တိတိ ပါဝေယျာ၊ (ဏပစ္စည်း၊) ကလာ၍ “ပါဝေယျကာ၊ မလ္လာမင်းတို့၏နေရာ ပါဝါပြည်ဟု ထင်မည်စိုး၍ “ပါဝေယျနာမ” ဟု မိန့်သည်၊] ပါဝေယျနာမ-ပါဝေယျမည်သည် ကား၊ ကောသလေသု - ကောသလာဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၌၊ ပစ္စိမ ဒိသာဘာဂေ - အနောက်အရပ်အဘို့၌၊ ရဋ္ဌံ - တိုင်းတတိုင်းတည်း၊ တတ္ထ-ထို ပါဝေယျတိုင်း၌၊ ဝါသိနော - နေလေ့ရှိကုန်သော၊ (ဘိက္ခု၌စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတံ - ဤ ပါဝေယျကာဟူသော အမည်သည်၊ ကောသလရးညာ - ကောသလမင်း၏၊ ကေပိတုက ဘာတူနံ - တယောက်ထည်းသော ခမည်းတော် ရှိသော ညီတော် နောင်တော် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဖတု မိက္ခ ဖြစ်ကုန်သော၊) ဘဒ္ဒ ဝဂ္ဂိယ ထေရာနံ- ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယထေရ်တို့၏၊ အဓိဝစနံ - တည်း၊ [ကော + ပိတာ ယေသန္တိ ကေပိတုကာ၊ ကေပိတုကာစ + တေ + ဘာတရောစာတိ ကေပိတုက ဘာတရော၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂေ (ကောင်းသောအစု၌) + ဘဝါ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ၊] တေသု-ထို ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင်ညီ သုံးကျိပ်တို့တွင်၊ သဗ္ဗဇေဋ္ဌကော-အလုံးစုံတို့၏ အကြီးအကဲ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂါမိ- အနာဂါမိတည်း၊ သဗ္ဗပစ္စိမကော-အလုံးစုံ တို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သောတာပန္နော - သောတာပန်တည်း၊ [ဂုဏ်အားဖြင့် “ဇေဋ္ဌက ပစ္စိမက” ဟု ဆိုသည်၊ အသက် ကြီးငယ်အားဖြင့် ဆိုသည် မဟုတ်၊] ကောပိ- တပါးလည်းဖြစ်သော၊ အရဟာဝါ- ရဟန္တာသည် ၎င်း၊ ပုထုဇ္ဇနောဝါ-ပုထုဇဉ်သည်၎င်း၊ နတ္ထိ-မရှိ။

အာရညိကာတိ - ကား၊ ဓုတင်္ဂံ သမာဒါနဝသေန - ဓုတင်ကို ဆောက်တည် ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာရညိကာ-တော၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ အရညဝါသမတ္ထေ န - တော၌ နေခြင်းမျှဖြင့်၊ န (အာရညိကာ) - အာရညိက မဟုတ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု၌စပ်၊) တေသံ - ထို ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင်ညီ သုံးကျိပ်တို့၏၊ ဝိဇ္ဇာပါတိကံ-ဝိ ဘာဝေပိ-ဝိဇ္ဇာပါတိက အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်၌လည်း၊ သေဝနယော-တည်း၊ [အရညဖြင့် အရညဝါသတိုင်အောင် ဌ-ခုပစာရအားဖြင့် ယူ၍ “အရညံ တေ သန္တိ အာရညာ(ဏပစ္စည်း)၊ ကလာ၍ အာရညကာ၊ ကိက-စွမ်းဖြင့် “အာရ ညိကာ”လည်း သင့်၏၊] စ- ဆက်၊ သီသဝသေန- ခေါင်းတပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ပစာနအစွမ်းဖြင့်၊) ဧတံ - ဤ အာရညိကစသော ဓုတင်လေးပါးကို၊ (သံဃိတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပန - စင်စစ်ကား၊ ဣမေ - ဤ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင်ညီသုံးကျိပ်တို့

သည်၊ တေရသာပိ - တဆွဲသုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓုတင်္ဂါနိ- ဓုတင်တို့ကို၊ သမာဒါယေဝ-ကောင်းစွာယူ၍သာ၊ (ဆောက်တည်၍သာ)၊ ဝတ္တန္တိ- ကျင့်ကြံ ကုန်၏။

ဥဒကသင်္ဂဟေတိ-ကား၊ ဥဒကေန-ရေသည်၊ သင်္ဂဟိတေ-သိမ်းယူအပ်သော၊ ယဒိတေ-ဆက်စပ်အပ်သော၊ သံသဠေ-ရောနှောအပ်သော၊ ထလေစ-ကုန်းအရပ် ဌာသင်း၊ နိန္ဒေစ-ချိုင့်ဝှမ်းသောအရပ်ဌာသင်း၊ ကောဒကီဘူတေ - တခုထည်းသော ရေရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ (ရေတပြင်ထည်း ဖြစ်၍နေသော၊ စိက္ခလေ ဌာစပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ ဥဒကစိက္ခလေတိ - ကား၊ အတ္တန္တ အတ္တန္တဌာနေ - နင်းအပ် နင်းအပ်သောအရပ်ဌာ၊ ဥဒကစိက္ခလော-ရေဖြင့် ရောသောညွှန်သည်၊ (ညွှန်ရေ သည်)၊ ဥဠဟိတွာ- ထ၍၊ ယာဝ အာနိသဒါ - တင်ပါးတိုင်အောင်၊ ပဟရတိ- ပုတ်ခတ်၏၊ ဤဒိသေ - ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ဤကဲ့သို့ ရေနှင့်ရော၍နေသော၊) စိက္ခလေ - ရှုံညွှန်၍၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဩကပုဏ္ဏေဟိတိ- ကား၊ ဥဒကပုဏ္ဏေဟိ- ရေဖြင့်ပြည့်ကုန်သော၊ (စိဝရေဟိဌာစပ်၊ ဩကနှင့် ဥဒကသည် ပရိယာယ်တည်း၊) တေသံ- ထို ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ နောင်ညီ သုံးကျိပ်တို့၏၊ စိဝရာနိ - တို့သည်၊ ယနာနိကိရ- ပိတ်ပိတ် သဲသဲ၊ တခဲနက် ဖြစ်ကုန်သတတ်၊ တေသု - ထို သင်္ကန်းတို့၌၊ ပတိတံ - ကျသော၊ ဥဒကံ-သည်၊ န ပဋ္ဌရတိ- မယိုထွက်၊ ယနတ္တာ- ပိတ်ပိတ်သဲသဲ တခဲ နက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓိဝိယ - ထမင်းထုပ်ကဲ့သို့၊ တိဠတိ - တည်နေ၏၊ တေန- ကြောင့်၊ ဩကပုဏ္ဏေဟိ စိဝရေဟိတိ - ဟူ၍၊ (သံဂီတိ ကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ဩယပုဏ္ဏေဟိတိဗ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (“ရေ အယဉ်ဖြင့် ပြည့်ကုန်သော” ဟု ပေး၊)

အဝိဝဒမာနာ ဝသံဝသိမှာတိ ဧတ္ထ-ဌာ၊ (နာဝေါစုံ- ဌာစပ်၊) အာဂန္တုက ဌာနေ-အာဂန္တုကတို့၏ နေရာအရပ်ဌာ၊ (အာဂန္တုက အဖြစ်ဖြင့် ဝါကပ်ခဲရာ ဖြစ်သော သာကေတ အရပ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) သေနာသန ဖါသုတာယ - ကျောင်း အိပ်ရာနေရာ၏ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်၏၊ အဘာဝေနစ-မရှိခြင်းကြောင့် ၎င်း၊ ဘဂဝတော-ကို၊ ဒဿနာလာဘေန-ဖူးမြင်ခွင့်ကို မရခြင်းကြောင့်၊ (ဖူးမြင်

x x x x x x x x

သီသဝသေန။ ။ [ပဓာနကို သီသ ဟု ဆိုသည်၊] ပါဠိတော်၌ ဓုတင် လေးမျိုး ကိုသာ ခေါင်းတပ်၍ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ ထို အရှင်တို့ကား ‘ဓုတင် ဆွဲသုံးပါးလုံး ဆောင်ကြပါသည်- ဟူလို၊ [သီသဝသေနာတိ ပဓာနင်္ဂဝသေန (ပဓာန ဖြစ်သော ဓုတင် အစိတ်အပိုင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) —ဒီကာ။]

ဥဒကသင်္ဂဟေ။ ။ “သင်္ဂဟိတေ” ဖြင့် သင်္ဂဟ၌ ဂဟဓာတ်+အပစ္စည်း၏ ကံ အနက်ကို ပြ၏၊ သင်္ဂယုတေတိ သင်္ဂဟော၊ ဥဒကေန+ သင်္ဂဟော၊ ကုန်းအရပ် ချိုင့် အရပ် အားလုံးကို ရေက သိမ်းကြီးယူထားအပ်သော အရပ်ဖြစ်၍ ရေပြင်ကြီး ဖြစ်နေ သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “ထလေစ၊ပေ၊ဘူတေ”ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။

ခွင့်ကို မရသည့်အတွက်၊) ဥက္ကဋ္ဌတတယစ-ပျင်းရိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ၎င်း၊ တေဘိက္ခု- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဖါသုံ - ချမ်းသာစွာ၊ နဝသိ သု- မနေခဲ့ ကြရကုန်၊ တသွာ-ကြောင့်၊ အဝိဝဒမာနာ ဖါသုကံ ဝသံ ဝသိမှာတိ- ဟူ၍၊ နာဝေါစုံ-မလျှောက်ကြကုန်၊ [“ဖါသုကံ” ကို ထည့်၍ မလျှောက်ကြ- ဟုလို၊] ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာတိ- ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေသံ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ အနမတ ဂ္ဂိယကထံ - အနမတဂ္ဂိယကထာကို၊ ကထေသိ - ဟောတော်မူပြီ၊ တေ - ထို ရဟန်းတို့သည်၊ သဗ္ဗပိ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ကထာပရိယော သာနေ-အနမတဂ္ဂိယ ကထာ၏ အဆုံး၌၊ အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပ ဏိတွာ-ရောက်၍၊ နိသိန္ဓုဋ္ဌာနတော ယေဝ-ထိုင်နေရာ အရပ်မှပင်၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဥပ္ပတိတွာ-ပျံတက်၍၊ အဂမံသု - သွားကြကုန်ပြီ၊ တံ-ထို အနမ တဂ္ဂိယကထာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာတိ-ဟူ၍၊ (သံဂိတိ ကာရေဟိ) ဝတ္တံ။

တတော- ထိုမှ နောက်၌၊ (ရဟန်းများ ပြန်ကြွပြီးရာကာလမှ နောက်၌၊) ဘဂဝါ-သည်၊ ကထိနက္ခန္ဓာရော - ကထိနံ ခင်းခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပညတ္တော- ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသည်၊ သဗ္ဗေ အဘိဿ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧတဘိက္ခု-တို့သည်၊ ကေ-တထည်သော၊ စိဝရံ-ကို၊ (သင်္ကန်းကြီးကို) ထပေ တွာ-ထားခဲ့၍၊ သန္တရုတ္တရေန-သင်းပိုင်နှင့် တကွဖြစ်သော ကေသီဖြင့်၊ အာဂစ္ဆ က္ခာ- လာကုန်လသော်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (ဤမျှလောက်) ကိလန္တာ-ပင်ပန်းကြရ ကုန်သည်၊ န အဿု-မဖြစ်ကုန်ရာ၊ စ- ဆက်၊ သေ (သော) ကထိနက္ခန္ဓာရော နာမ-ဤကထိနံခင်းခြင်းမည်သည်ကို၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ - အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့ သည်၊ အနညာတော-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံတော်မူပြီး၍၊

+ x x x x x x x x

အနမတဂ္ဂိယကထံ။ ။ [သံသုတ်, အနမတဂ္ဂိယသုတ်၊] အနမတဂ္ဂေ+ပဝတ္တံ အန မတဂ္ဂိယံ (အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာ၊) အနမတဂ္ဂိယဿ+ ကထာ အနမတဂ္ဂိယကထာ - အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဖြစ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာကို ဟောတော်မူကြောင်းကား၊ ထိုစကားဟူသည် အနမတဂ္ဂိယ သုတ်တော်ပင်တည်း။

ကထိနံ ။ ။ ကထိနသဒ္ဓါသည် ထိရအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဂံ တည်း။ ထိရအနက်ကို ဟောသော ရုဋ္ဌိပုဂံဖြစ်သည်-ဟုလို၊ “ထိရ-ခိုင်မြဲ” ဟူသည်လည်း နောက်၌လာမည့် ကထိနံ၏ အာနိသင် (အကျုံး) ငါးပါးကို ကထိနံခင်းရာ ကျောင်း တိုက်အတွင်း၌ ထားနိုင်လောက်အောင် ခိုင်ခန့်ခြင်းတည်း။ [ကထိနန္တိ ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရုကသမတ္တတာယ ထိရန္တိ အတ္ထော။] ဝိနယာလင်္ကာရံ ဝေတ်အမျိုးမျိုး ကြံ၍ ဝိပျိဟံ ပြုလေသေး၏။

အတ္ထာဓရာ။ ။ သတ္တတံ “အာညုရ” ဟု ရှိ၏။ အာပုဗ္ဗ ညုရဓာတ်သည် ပါဠိ၌ အာပုဗ္ဗ+ထရဓာတ် ဖြစ်၏။ အတ္ထာဘန (ခုံးအုပ်- ခုံးလွှမ်း) အနက်ကို ဟော၏။ ဖြစ် ခင်းခြင်းဟူသည် ထို ခင်းရာဌာနကို ခုံးလွှမ်းခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “အတ္ထာရ-

ကထိနတ္ထာရုံ-ကထိန်ခင်းခြင်းကို၊ အနုဇာနိတုကာမော - ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အာမန္တေသိ - မိန့်တော်မူပြီး၊ စပန- ထပ်၍ ဆက်၊ အာမန္တေတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ - ထို အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အတ္ထတကထိ နာနံ ဝေတိ (တ္ထေ)-၌၊ ဝေတိကာရော-ဝေတိသဒ္ဓါသည်၊ နိပါတမတ္တံ- အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ အတ္ထတကထိနာနံ-ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်ရှိသော ရဟန်း တို့၏၊ (ကပ္ပိဿန္တိ-အပ်ကုန်လတံ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ-လဒ္ဓဂုဏ်ကိုဆိုဥျး အံ၊ (ဝေတိကို နိပါတ်မျှဟု ကြံရခြင်း၏အကျိုးကိုဆိုဥျးအံ၊) ဝေ-ဤသို့ ဝေတိသဒ္ဓါ၏ နိပါတ်မျှ၏အဖြစ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ ပရတော-နေ၌၊ (နောက်နား၌၊) သော နေသံ ဘဝိဿတိဘိ-ဟူသောစကားသည်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ အထဝါ-ကား၊ ဝေတိတေ- ဝေတိဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်၊ သာမိဝစနမေဝ- သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဓါပင်တည်း၊ (“ဝေတိ-သင်တို့၏”ဟုသာ ပေးပါ-ဟုလို၊) ပန-ဆက်၊ သောနေ သန္တိ တ္ထေ- ၌၊ သော စိဝရပ္ပါဒေါ - ထိုသက်န်း၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ ဝါ- ထိုဖြစ်ပေါ်လာသောသက်န်းသည်၊ ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ အတ္ထတကထိ နာ-ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်ရှိကြကုန်၏၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ (သင်တို့နှင့် တကွသော ရဟန်းအားလုံးတို့၏၊) ဝါ-တို့ဘို့၊ ဘဝိဿတိ-လတံ၊ ဣတိအတ္ထော။

x x x x x x x x x

ခင်းခြင်း ” ဟု အနက်ပေးကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ကထိန် ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်တမျိုးကို မိမိတို့၏ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ (ကျောင်းတိုက်ကို ဖုံးလွှမ်းသော အားဖြင့်) ထားခြင်းကို “ခင်းခြင်း” ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုသို့ ဖုံးလွှမ်းထားသည့် အတွက် ကထိန်၏ အရှိန်အဝါ အာနိသင် ငါးပါးသည် အခြားသို့ လွန်၍ မသွားတော့ဘဲ ဤ ကျောင်းတိုက်မှာပင် တည်နေရတော့သည်၊ ကထိနဿ-ကို+အတ္ထာရော ကထိနတ္ထာ ရော၊ [ကထိန၏ အရကောက်နှင့် ခင်းပုံအစီအစဉ်မှာ နောက်၌လာမည့် စကားများနှင့် ပရိဝါ၌ ထင်ရှားပါလိမ့် လတံ။]

ဝေတိ၊ပေ၊ဇေဉ္ဇိ။ ။ဝေတိသဒ္ဓါကို အနက်မရှိသော နိပါတ်ပုဒ်သာဟု ယူ၍ ထိုသို့ ယူရခြင်း၏အကျိုးကို ပြလိုသောကြောင့် “ဇေဉ္ဇိ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ နောက်၌ “သော တုမှာကံ” ဟု၎င်း၊ “သောဝေတိ” ဟု၎င်း မိန့်တော်မူမှတ် “သော နေသံ” ဟု မိန့်တော် မူ၏၊ ဝေတိသဒ္ဓါကို နိပါတ်မျှသာဟု ယူမှ ထိုစကား၏ သင့်မြတ်ခြင်း (ရှေ့နောက် လိုက် လျောခြင်း) အကျိုးကို ရမည်၊ ဤနေရာ၌ “ဝေတိ-သင်တို့၏”ဟု ဆိုပြီးလျက် နောက်၌ “သော + နေသံ” ဟု ဝေတိ၏အစား “နေသံ” ဟု ဆိုလျှင် ရှေ့နောက် စကားအသုံး ဆန့်ကျင်ရာရောက်လိမ့်မည်-ဟုလို။

အထဝါ၊ပေ၊နေသံ ။ ။ ဤနည်း၌ကား ဝေတိသဒ္ဓါသည် သာမိအနက်ရှိသော နာမပုဒ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အတ္ထတကထိနာနံ” ကိုလည်း ဝေတိနှင့်အနက်တူ သာမိ ဝိဘတ်ပင်တည်း-ဟု မှတ်ပါ၊ ကပ္ပိဿန္တိကို ငဲ့၍ “အား” ဟု သမ္ပဒါန်အနက်ပေးခြင်း

တတ္ထ - ထို ကထိနိအာနိသင် ငါးပါးတို့တွင်၊ အနာမန္တစာရောတိ - ကား၊ ယာဝ-လောက်၊ ကထိနံ- ကထိနိကို၊ န ဥဒ္ဓရီယတိ-မနှုတ်အပ်သေး၊ တာဝ- ထို ကထိနိမနှုတ်အပ်သေးသမျှ၊ အနာမန္တ တွာ-ခွင့်မပန်မူ၍၊ (ထင်ရှားရှိသော ရဟန်းကို မပန်ပြောဘဲ) စရဏံ - အိမ်တို့၌ လှည့်လည်ခြင်းသည်၊ ကပ္ပိဿတိ- အပ်လတ်၊ စာရိတ္တ သိက္ခာပဒေန- စာရိတ္တသိက္ခာပုဒ်ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ် သည်၊ ဘဝိဿတိ- လတ်၊ ဣတိအတ္ထော၊ အသမာဒါန စာရောတိ-ကား၊ တံစိဝ ရံ-သုံးထည်သောသင်္ကန်းကို၊ အသမာဒါယ-မယူမူ၍၊ (မယူဘဲ)၊ စရဏံ-လှည့် လည်ခြင်းသည်၊ (ကပ္ပိဿတိ)၊ စိဝရ ဝိပ္ပဝါသော - အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်သော သင်္ကန်းနှင့် ညဉ့်အခါ၌ ကင်း၍နေခြင်းသည်၊ ကပ္ပိဿတိ, ဣတိအတ္ထော၊ ဂဏ ဘောဇနန္တိ - ကား၊ ဂဏဘောဇနမ္ပိ - ဂဏဘောဇဉ်ကို စားခြင်းသည်လည်း၊

x x x x x x x x

သည် ဤအဖွင့်နှင့်မညီ၊ ဤသို့ ဝေါသဒ္ဓါက အနက်ရှိလျှင် သော နေသံ နေသံအတွက် အဘယ်သို့ အနက်မှတ်ရမည်နည်း- ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ “သော နေသန္တိ ” စသည်ကို မိန့်သည်။ “နေသံ” အရ ယခုမျက်မှောက်၌ ရောက်နေသော “သင်” ဟူသော ရဟန်း များနှင့်တကွ ကထိနိအာနိသင် ရသော နောက်နောက် ရဟန်းအားလုံးကို ယူရမည်။ ထိုသို့ ယူလျှင် ရှေ့က “ဝေါ” နှင့် မဆန့်ကျင်ပါ - ဟုလို၊ [ယေ အတ္ထတကထိနာတိ န ကေဝလံ တုမှာကမေဝ၊ ယေ အညေဝိ (သင်တို့မှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော) အတ္ထတ ကထိနာ၊ တေသမ္ပိ ဘဝိဿတိတိ အတ္ထော၊ - ဇီကာ။]

အနာမန္တစာရော။ ။ “အနာမန္တော” ဟု ဆိုလိုလျက် တွာပစ္စည်း ချေထား သည်။ အနာမန္တော - ထင်ရှားရှိသောရဟန်းကို ခွင့်မပန်ဘဲ + စာရော - အိမ်တို့၌ လှည့်လည်သွားလာခြင်းတည်း။ အနာမန္တစာရော-ခြင်း၊ အစေလကဝဂ် (၆) စာရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်၌ ထင်ရှားရှိသောရဟန်းကို ခွင့်မပန်ဘဲ ပုရောတ္တန္တဖြစ်စေ ပစ္စာဘတ္တန္တ ဖြစ်စေ အိမ်တို့၌ မလှည့်လည်ရ - ဟု ပညတ်တော်မူ၏။ ထိုပညတ်တော်အရ အာပတ် မသင့်ခြင်းသည် ကထိနိ၏ အကျိုးအာနိသင် တမျိုးတည်း။

အသမာဒါန စာရော။ ။ အသမာဒါနေန-အဓိဋ္ဌာန်တင်ထားအပ်သော သင်္ကန်း ကို မယူခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ-မယူဘဲ၊ စာရော-လှည့်လည် သွားလာခြင်းတည်း။ အသမာ ဒါနစာရော-ခြင်း။ [ယောဇနာ၌ တွာပစ္စည်းကို အာနပ္ပိ၍ “အသမာဒါန-မယူမူ၍” ဟု ပေးစေလို၏။ စဉ်းစားပါ။] ဒုတိယကထိနိ စိဝရဝိပ္ပဝါသသိက္ခာပုဒ်အရ အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ်သော သင်္ကန်းကို သွားလေရာသို့ ယူ၍ အရက်တက်ချိန်၌ မိမိနှင့်မကင်းအောင် နေရရိုးတည်း။ ကင်း၍နေလျှင် နိသဂ္ဂိပါစိတ် သင့်၏။ ထိုသို့ မယူဘဲ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သွားနိုင်ခြင်းသည် ကထိနိ၏ အာနိသင်တမျိုးတည်း။

ဂဏဘောဇနံ။ ။ မအပ်သောနည်းဖြင့် “ထမင်းစားကြွပါ” ဟု ပင့်လျှင် ရဟန်း ၎င်း ပါး အတုခံယူ၍ မစားကောင်း။ ဂဏဘောဇန သိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်အာပတ် သင့်၏။ ထိုသို့ စားခြင်းကြောင့် အာပတ်မသင့်ခြင်းသည် ကထိနိ၏အာနိသင် တမျိုး တည်း။ [ပရပ္ပရဘောဇနသိက္ခာပုဒ် အရလည်း အာပတ်မသင့်ပါ။ ထို သိက္ခာပုဒ်၏ အနာပတ္တိဝါရကိုကြည့်ပါ။ ဂဏဘောဇနနှင့် သဘောသွားအနည်းငယ်တူ၍ အာနိသင်

ကပ္ပိဿတိ၊ ယာဝဒတ္ထ စိဝရန္တိ-ကား၊ ယာဝတ္ထကေန-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ စိဝရေန - ဖြင့်၊ အတ္ထော - အလိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝတ္ထကံ - ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ အနမိဋ္ဌိတံ - အမိဋ္ဌာန်သော်လည်း မတင် အပ်သည်၊ အဝိကပ္ပိတံ - ဝိကပ္ပနာသော်လည်း မပြုအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်လျက်၊) ကပ္ပိဿတိ၊ ဣတိအတ္ထော၊ ယောစ တတ္ထ စိဝရပ္ပါဒေါတိ-ကား၊ တတ္ထ ကထိနတ္ထတသိမာယံ-ထို ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်ရှိသော ဥပစာရသိမ်၌၊ (ကျောင်းတိုက်၌၊) မတက စိဝရံဝါ- သေသူ၏ အဝတ်သင်္ကန်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ သံဃံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ ဒိန္နံဝါ - လှူအပ်သော သံဃိက အဝတ်သင်္ကန်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ သံဃိကေန - သံဃာ့ဥစ္စာဖြစ်သော၊ တတြုပ္ပါဒေန - ထို ကထိန်ခင်းရာ ကျောင်းတိုက်၌ ဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြင့်၊ (ထို ကျောင်းတိုက်၌ လှူထားအပ်သော လယ် ဥယျာဉ် စသည်တို့၌ဖြစ်သော ဆန် ဆီ အုန်းသီးစသော ဝတ္ထုဖြင့်၊) အာဘတံဝါ- ဆောင်ယူအပ်သော အဝတ်သင်္ကန်း သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ယေန ကေနစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယံ သံဃိကစိဝရံ- အကြင် သံဃိက အဝတ် သင်္ကန်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တံ-ထို သံဃိက အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ တေသံ- ထို ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်ရှိသော ရဟန်းတို့၏၊ ဝါ - တို့ဘို့၊ ဘဝိဿတိ ဣတိ အတ္ထော။

ဝေဇ္ဇ၊ပေ၊ အတ္ထရိတဗ္ဗန္တိ၊ ဣတ္ထ-၌၊ (စောဒနာ သောဓနာနယော ဝေ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊)ကထိနတ္ထာရံ-ကထိန်ခင်းခြင်းကို၊(ကထိန်ခင်းခွင့်ကို၊) ကေ-အဘယ်
 x x x x x x x x x
 ထည်း၌ မထည့်ဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် ထိုသိက္ခာပုဒ်က ကထိန်ပညတ်ပြီးမှ ပညတ် အပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်-ဟု ကြံပါ။]

ယာဝဒတ္ထစိဝရံ။ ။ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အတ္ထော-သင်္ကန်းဖြင့် အလိုရှိ၏၊ တာဝ-ထို အလိုရှိသလောက်သည်၊ ယာဝဒတ္ထံ- မည်၏၊ ယာဝဒတ္ထံ-အလိုရှိသလောက် သော+စိဝရံ- တည်း၊ ယာဝဒတ္ထစိဝရံ၊ ကထိန်အာနိသင် မရလျှင် အမိဋ္ဌာန်ဝိကပ္ပနာ မပြုဘဲ ဆယ်ရက်လွန်အောင် မထားရ၊ ကထိန်အာနိသင် ရလျှင်ကား အမိဋ္ဌာန်မတင် ဝိကပ္ပနာ မပြုဘဲ သင်္ကန်း (အဝတ်) များကို အလိုရှိသလောက် ထားနိုင်၏၊ ထိုသို့ ထားသည့်အတွက် ပဌမကထိန သိက္ခာပုဒ်အရ အာပတ် မသင့်ခြင်းသည် ကထိန်၏ အာနိသင်တမျိုးတည်း။

ယောစ | ပေ | ဘဝိဿတိ။ ။ကထိန်ခင်းရာ ကျောင်းတိုက်၌ သံဃိကသင်္ကန်း (အဝတ်အထည်) ဟူသမျှသည် ကထိန်အာနိသင် ရထားသော ထိုကျောင်းတိုက်ရှိ ရဟန်းများဝေ၍ ယူနိုင်၏၊ ထိုသို့ ယူနိုင်ခြင်းသည် ကထိန်၏ အာနိသင်တမျိုးတည်း၊ [ကထိန်အာနိသင် မရသူနှင့် အခြားကျောင်းတိုက်မှလာသော အာဂန္တုကများသည် ကထိန်လအတွင်း၌ သံဃိကသင်္ကန်း (အဝတ်အထည်) များကို ဝေငှ၍မယူနိုင်၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်များ ကင်္ခါဘာသာဋီကာ နိသဂ္ဂိယစိဝရဝဂ် (၃၁၅-စသည်) ၌ ပါသည်။]

ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ လဘန္တိ - ရကုန်သနည်း၊ ကေ - တို့သည်၊ နလဘန္တိ - မရကုန်
 သနည်း၊ ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ - မရသောပုဂ္ဂိုလ်မှ ရှေးဥားစွာ၊
 (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ- ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော) ဝဏနဝသေန- အရေအတွက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 ပစ္စိမကောဋိယာ - နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပဉ္စ - ငါးပါးကုန်
 သော၊ ဇနာ-ရဟန်းတို့သည်၊ (ကထိနတ္ထာရံ) လဘန္တိ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ သတ
 သဟဿဗ္ဗိ-တသိန်းလည်း ဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခူ ကထိနတ္ထာရံ လဘန္တိ) ပဉ္စန္ဒ-
 ငါးပါးတို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ (ဘိက္ခူ ကထိနတ္ထာရံ) န လဘန္တိ၊ ဝုတ္ထဝဿ
 ဝသေန-မိုဃ်းလပတ်လုံးနေပြီးသူ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုရိမိကာယ-ပုရိမဝါ၌၊ ဝဿံ-
 ဝါသို့၊ ဥပဂတိာ - ကပ်ပြီး၍၊ ပဌမပဝါရဏာယ - ပဌမပဝါရဏာနေ၌၊
 (သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ၌) ပဝါရိတာ-ပဝါရဏာပြုပြီးသော ရဟန်းတို့သည်၊
 (ကထိနတ္ထာရံ) လဘန္တိ၊ ဆိန္ဒဝဿာဝါ-ကျိုးပြတ်သောဝါရှိသော ရဟန်းတို့
 သည်၎င်း၊ ပစ္စိမိကာယ-ပစ္စိမဝါ၌၊ (ဝဿံ) ဥပဂတာဝါ-ကပ်နေသောရဟန်း
 တို့သည်၎င်း- (ကထိနတ္ထာရံ) နလဘန္တိ၊ အညသ္မိ-ကထိနခင်းရာကျောင်းတိုက်မှ
 တပါးသော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝုတ္ထဝဿာဝိ- မိုဃ်းလပတ်လုံး နေခဲ့
 သော အာဂန္တုက ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (ကထိနတ္ထာရံ) နလဘန္တိ၊ ဣတိ
 မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။

ပန-ထိုသို့ပင် ကထိနခင်းခွင့် မရပါသော်လည်း၊ ပုရိမိကာယ-၌၊ (ဝဿံ)
 ဥပဂတာနံ-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့၏၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊
 (ဆိန္ဒဝဿ ရဟန်း၊ ပစ္စိမဝဿပဂတရဟန်း၊ အညဝိဟာရ ဝုတ္ထဝဿရဟန်း
 တို့သည်) ဝဏပူရကာ-ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ အာနိသံသံ-
 ကထိနအဝတ်ဟူသော အာနိသင်ကို၊ နလဘန္တိ၊ အာနိသံသော-သည်၊ ဣတရေ

x x x x x x x

ပစ္စိမ၊ ဝေ၊ သတသဟဿဗ္ဗိ၊ ။ သိမ်အတွင်း၌ ၎င်းပါးသံသက တပါးအား ဥတ်
 ကပ္ပဝါစာဖြင့် သင်္ကန်းပေးရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အနည်းဆုံး ငါးပါးရှိမှ ကထိနခင်း
 နိုင်၏၊ ငါးပါး၏အထက်၌ကား တသိန်းသောသံသာများလည်း ခင်းနိုင်သည်။

ဆိန္ဒဝဿာဝါ၊ ။ ပဌမပဝါရဏာယ ပဝါရိတာတိ ဣဒံ ဝဿဇ္ဈေဒံ အကတွာ
 ဝဿံ ဝုတ္ထဘာဝသန္ဓဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ၊ အန္တရာယေန အပ္ပဝါရိတာနန္ဓိ ဝုတ္ထဝဿာနံ
 ကထိနတ္ထာရသမ္ဘဝတော၊ တေနေဝ “အပ္ပဝါရိတာဝါ” တိ အဝတွာ “ဆိန္ဒဝဿာဝါ
 ပစ္စိမိကာယ ဥပဂတာဝါ န လဘန္တိ” တိ ဧတ္ထကမေဝ ဝုတ္တံ၊ - ဝိကာ။

အနိသံသံ၊ ဝေ၊ ဟောတိ၊ ။ “ အာနိသံသံ ” အရ ကထိနအာနိသင် ငါးပါးကို
 မဆိုလို၊ ကထိနခင်းမည့် သင်္ကန်း၏ အခြေအရံ ဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို ဆိုလိုသည်၊
 မှန်၏-ထိုအဝတ်တို့သည် ကထိနသင်္ကန်း၏ အခြေအရံအဖြစ်ဖြင့် လူ့အပ်သောကြောင့်
 ကထိန၏ အာနိသင်များပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ “ အညာနိဇ မဟုနိ ကထိနာ
 နိသံသဝတ္ထာနိ ဒေတိ ” ဟု၎င်း၊ “ ယော အာနိသံသံ မဟုဒေတိ ” ဟု၎င်း ဆိုလတံ့။

သံ ယေဝ - တပါးသော ရဟန်းတို့၏သာ၊ (ဆိန္ဒဝဿ စသော ရဟန်းတို့မှ တပါးသော ပုရိမဝဿံ ဝုတ္တ ရဟန်းတို့၏ သာ၊) ဟောတိ၊ ပုရိမိကာယ- ဌ၊ (ဝဿံ) ဥပဂတာ-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊ စတ္တာရောဝါ- ၄ ပါးတို့ သည်သော်၎င်း၊ တယောဝါ-သော်၎င်း၊ ဒွေဝါ- သော်၎င်း၊ ဧကောဝါ- တပါး သည်သော်၎င်း၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ဣတရေ-၄ ပါးစသည်မှ တပါးသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဂဏပူရကော-ငါးပါးဂိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်သူတို့ကို၊ ကတ္တာ, ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရိတဗ္ဗံ-ခင်းရာ၏၊ [သိမ်အတွင်း၌ သင်္ကန်းပေးသော အခါ ငါးပါးပြည့်အောင်ပင့်၍ ခင်းပါ-ဟူလို။]

အထ-သို့မဟုတ်၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ (ဝဿံ) ဥပဂတာ- ကုန်သည် (သစေ ဟောန္တိ၊) ဧကော - သော၊ ပရိပုဏ္ဏဝသော - ပြည့်သော အသက်နှစ်ဆယ်ရှိသော၊ သာမဏေရာ (ဝဿံ ဥပဂတာ သစေ ဟောတိ)၊ သော-ထို ပုရိမဝါကပ်ခဲ့သော သာမဏေသည်၊ ပစ္ဆိမိကာယ- ဌ၊ စေဥပသမ္ပ ဇ္ဇတိ - အကယ်၍ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) သော-ထို ရဟန်းသစ်သည်၊ ဂဏပူရကော စေဝ-ငါးပါး ဂိုဏ်းကို ပြည့်စေနိုင် သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ အာနိသံသဉ္စ-ကထိနံအဝတ်ဟူသော အာနိသင်ကိုလည်း၊ လဘတိ-၏၊ တယော-နံသော၊ ဘိက္ခု- တို့၎င်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ သာမဏေရာ- အသက် နှစ်ဆယ်ပြည့်သော သာမဏေတို့၎င်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့၎င်း၊ တယော - ကုန်သော၊ သာမဏေရာ - တို့၎င်း၊ ဧကော - သော၊ ဘိက္ခု - ၎င်း၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ သာမဏေရာ-တို့၎င်း၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝဿံ ဥပဂတာ သစေ ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဣတ္ထာပိ - ဤသို့ ဝါကပ်ကြရာ၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ပုရိမိကာယ (ဝဿံ) ဥပဂတာ-ကပ်ရောက်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ကထိန ဣာရကုသလာ - ကထိနခင်းခြင်း၌ ကျမ်းကျင်သူတို့သည်၊ သစေ နဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ အတ္ထာရ ကုသလာ- ကထိနခင်းခြင်း၌ ကျမ်းကျင်ကုန်သော၊ ခန္ဓကဘာဏကတ္ထေရာ - ခန္ဓကဘာဏကထေရ်တို့ကို၊ ပရိယေသိတွာ - ရှာမှီး၍၊ အာနေတဗ္ဗာ- ပင့်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ [ဤကထိနက္ခန္ဓကနှင့် ခန္ဓကတို့ကို ရွတ် ဘာသ် ဆောင်ယူတတ်သော ထေရ်တို့သာ ကထိန ခင်းတတ်သောကြောင့် ထို ထေရ်တို့ကို ရှာ၍ ပင့်ပါ-ဟူလို၊] (တေ - ထို ခန္ဓကဘာဏကထေရ်တို့သည်၊) ကမ္မဝါစံ- ကို၊ သာဝေတွာ-ကြားသိစေပြီး၍၊ (ဘာသ်၍)၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရာ

x x x x x x x

ထိုအဝတ်များသည် သံဃိကဖြစ်နေသောကြောင့် ဆိန္ဒဝဿစသော ရဟန်းများမရနိုင်၊ အကယ်၍ အဝတ်သင်္ကန်းမှတပါး စားဘွယ် သောက်ဘွယ်နှင့်တကွ တိုလီမိုလီပစ္စည်း များကို လှူသေးအံ့၊ ထိုပစ္စည်းများကိုကား ဆိန္ဒဝဿ စသော ရဟန်းတို့ ဝေစုအဖြစ် ဖြင့် ရနိုင်ပါသေးသည်။

ကျောက်ဖျား၌၊ ဗန္ဓုန္တဟိ-ဖွဲ့သောရဟန်းတို့သည်၊ ပါသာဏဒိဋ္ဌိယံ-ကျောက်ဖျား၌၊ ရာဇိ- အရေးအသားကို၊ ကောဇ္ဇေတွာဝါ- ဖြတ်တောက်၍သော်၎င်း၊ ဥဒုက္ခလံ- တွင်းငယ်ကို၊ ခဏိတွာဝါ- တူး၍သော်၎င်း၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ နကာတဗ္ဗံ- မပြုထိုက်၊ နိမိတ္တုပဂပါသာဏေ - နိမိတ်လောက်သော ကျောက်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ (ကျောက်ဖျားပေါ်၌ထား၍) နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တတဗ္ဗာနိ။

[ကျောက်ဖျားပေါ်၌ သမုတ်သည့် အတွက် ကမ္မဝါစာ၏ အာဏာသည် ကျောက်ဖျားပေါ်၌သာ တည်လေသလော-ဟု တွေးတောဘွယ် ရှိသောကြောင့် “ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ” စသည် မိန့်၊] ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ - ၌၊ သီမာ-သည်၊ ပထဝိသန္ဓာရကံ-မြေကို ဆောင်ထားတတ်သော၊ (မြေကို ခံတတ်သော) ဥဒကံ-ကို၊ ပရိယန္တံ - အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ကတွာ-၍၊ ဩဘရတိ-သက်ဆင်း၏၊ နိမိတ္တပါသာဏာ- ကျော့နိမိတ်တို့သည်၊ ယထာဌာနေ-တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်၌၊ နတိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သမန္တကော-၌၊ ရာဇိဝါ - ကိုသော်လည်း၊ ဥဌာပတဗ္ဗာ - ပေါ်ထင်စေထိုက်၏၊ (ကျောက်တုံးနေရာဝယ် ကျောက်ဖျားပေါ်တွင် အရေးအသားဖြစ်အောင် ထွင်းပါ - ဟုလို၊) စတုသု-ကုန်သော၊ ကောဏေသုဝါ - အထောင့်တို့၌သော်လည်း၊ ပါသာဏာ-တို့ကို၊ ဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာ - ထွင်းထိုက်ကုန်၏၊ (ကျောက်တို့ကိုထွင်း၍ တွင်းငယ်လုပ်နိုင်သည်။) အယံ-ဤအရပ်သည်၊ သီမာပရိစ္ဆေဒေါ - သိမ်၏ အပိုင်းအခြားတည်း။

x x x x x x x x

ဝိဋ္ဌိပါသာဏေ၊ ပေ၊ နကာတဗ္ဗံ။ ။ ကျောက်ဖျားပေါ်၌ သိင်္ဃသမုတ်သောအခါ ပတ်ပတ်လည်က အရေ အသား အရာပေါ်အောင် ဖြတ်တောက်၍၎င်း၊ ဆုံငယ်နှင့် သဏ္ဌာန်တူသော တွင်းငယ်ကို ပြု၍၎င်း နိမိတ်မလုပ်ကောင်း၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ ထိုအရေးအသား၊ ထိုတွင်းငယ်တို့က နိမိတ် ဂပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့်တည်း။ ထိုသို့ မပါဝင်သော်လည်း အချို့က ကျောက်ဖျားပေါ်ဖြစ်၍ ကျောက်နိမိတ် တမျိုး - ဟု ထင်မှားကာ ပြုလုပ်မည်မိုးသောကြောင့် “ နိမိတ္တံ နကာတဗ္ဗံ ” ဟု တားမြစ်ရသည်။ ဥဒုက္ခလသဒ္ဓါသည် ဆုံငယ်ကို ဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဆုံငယ်နှင့်တူသော တွင်းငယ်ကို ယူပါ။ [ဥဒုက္ခလန္တိ ဥဒုက္ခလံဝါ၊ ဣသဒ္ဓိသဒ္ဓကောဝါ၊ -ဝိမတိ။]

ဝိမတိ။ ။ နိမိတ္တံ နကာတဗ္ဗန္တိ တံရာဇိဝါ ဥဒုက္ခလံဝါ နိမိတ္တံ နကာတဗ္ဗံ၊ ဣဒဗ္ဗယထာဝု-တ္တသု နိမိတ္တေသု အနာဂတတ္တေန နေဇ္ဇဘိဟိသံဗ္ဗိ အဝိနဿကသညာယ ကောဝိ မောဟေန နိမိတ္တံ ကရေယျာတ် ခုရတောဝိ ဝိပတ္တိပရဟာရတ္ထံ ဝတ္ထံ၊ ဧဝံ ဥပရိဘိက္ခိ အကိတ္တေတွာတိ အဝိသုပိ သိဗ္ဗမဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ကထနေ ကာရကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ရာဇိစသည်က နိမိတ် ဂပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် မအပ်ကြောင်း ထင်ရှားပြီး ဖြစ်သော်လည်း မပျက်စီးနိုင်သော အရေးအသား စသည်ဖြစ်၍ တချို့က မသိ နားမလည်သဖြင့် နိမိတ်ပြုမည်မိုးသောကြောင့် ဝိပတ္တိဖြစ်မည့်အရေးကို ဝေးစွာရှောင်ဘိရန် ဤကောကို ဆိုထားသည်။ နောင်ဝယ် “ နိမိတ် ပရိရ ” စသည် ဆိုရာ၌လည်း ဤအတိုင်း ဝိပတ္တိအရေးကို ဝေးစွာရှောင်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏-ဟု မှတ်ပါ။]

ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ပြောဆို၍၊ အက္ခရာနိဝါ-အက္ခရာတို့ကိုမူလည်း၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ-
ဖြတ်ထိုက်ကုန်၏၊ (အက္ခရာတို့ကို ရေးထားထိုက်၏၊) ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊
ဥသုယကာ-ဗြူစုတတ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သီမံ-သိမ်ကို၊ ဈာပေဿာမ-မီးရှို့
ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးကုန်အံ့၊ ပါသာဏာဝ-ကျောက်
တို့သည်သာ၊ ဈာယန္တိ-မီးလောင်ကုန်၏၊ သီမာ - သိမ်သည်၊ န (ဈာယတိ)-
မီးမလောင်။

[ဝိဇ္ဇိပါသာဏေ၏ အကျယ်ကို ပြုပြီး၍ ကုဋိဂေဟေ၏အကျယ်ကို ပြုလိုသော
ကြောင့် “ကုဋိဂေဟေပိ” စသည်မိန့်၊] ကုဋိဂေဟေပိ-ကျောင်းကုဋ်၌လည်း၊ ဗန္ဓ
န္တေဟိ-တို့သည်၊ ဘိတ္တိံ - နံရံကို၊ အကိတ္တေတွာ- ၍၊ ကေဝီသတိယာ- ၂ ကျိပ်
တပါးသော၊ ဘိက္ခုနံ - တို့၏၊ ဩကာသဋ္ဌာနံ - ထိုင်နေလောက်ရာ အရပ်ကို၊
အန္တော-အတွင်း၌၊ ကရိတွာ-ပြု၍၊ ပါသာဏနိမိတ္တာနိ- တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊
သီမာ- ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ အန္တောကုဋ္ဌမေဝ - နံရံ၏ အတွင်းသည်သာ၊ သီမာ-
သည်၊ ဟောတိ၊ အန္တောကုဋ္ဌ-နံရံအတွင်း၌၊ ကေဝီသတိယာ-သော၊ ဘိက္ခုနံ-
တို့၏၊ ဩကာသော-ထိုင်နေလောက်ရာ အရပ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊
ပမုခေ-ကျောင်းဥးစမုခ်၌၊ နိမိတ္တပါသာဏေ- နိမိတ်ကျေခံတို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊
သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝမ္ဗိ - ဤသို့ သမုတ်အပ်ပါသော်လည်း၊ သစေ နပ္ပဟောတိ -
အကယ်၍ မလေခံအံ့၊ (မဆန္ဒအံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ-ဘေး၌၊ (နံရံနှင့် ကျောင်းဥး
စမုခ်တို့၏ဘေး၌) နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာ-နေပိ- တံစက်မြိတ် ရေကျရာအရပ်၌လည်း၊

x x x x x x x x x

ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ။ ။ ပြခဲ့သော နိမိတ် ၈ ပါးတွင် နံရံနိမိတ် မပါသော်လည်း
နားမလည်သူတို့က နံရံကို နိမိတ်လုပ်မည်စိုးသောကြောင့် “ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ” ဟု
ဆိုသည်။ “ဘိတ္တိံ” ဟူရာ၌ အဋ္ဌနံရံ သစ်သားနံရံစသော အကာကိုသာ ဆိုလို၏။
အကယ်၍ ကျေခံခဲကြီးများကို စီထားသောနံရံဖြစ်လျှင် နံရံရှိသောဘက်တိုင်း၌ နိမိတ်
လောက်သောကျောက်ခဲကို ကျောက်နိမိတ်ပြုကောင်း၏။ “ ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ” ဟု
ဆိုသောကြောင့် ထို ကျောက်နံရံကိုကား နိမိတ် မလုပ်ကောင်း။ — ဝိမတိ။

အန္တော ကုဋ္ဌမေဝ။ ။ “နံရံအတွင်း၌ သိမ်ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုရာဝယ် “နံရံအတွင်း၌
ထားအပ်သော ကျေခံနိမိတ်တို့၏ အတွင်း၌သာ သိမ်ဖြစ်၏” ဟု ဆိုလိုသည်။ ကျေခံတိုင်
များကား သိမ်၏အပြင်ဘက်၌သာ ရှိရသည်။

ပမုခေ နိမိတ္တပါသာဏေ ထပေတွာ။ ။ အတွင်းအဆောင်၏ ရှေးရှု အပြင်ဘက်၌
ဆင်ဝင်စမုခ် ရှိ၏။ ထို ဆင်ဝင်စမုခ်အတွင်း၌၎င်း၊ ထို စမုခ်၏ အပြင်ဘက် ဘေးနှစ်ဖက်
နံရံအစွန်၌ တည့်တည့်အရပ်၌၎င်း ကျေခံတိုင်နိမိတ်တို့ကို ထားရသည်။ သို့မှ ၄ ထောင့်
စပ်စပ် သိမ်ဖြစ်နိုင်မည်။— (ဝိမတိ)။ အကယ်၍ အတွင်းဆောင်နှင့် စမုခ်အတွင်းဝယ်
၂ ကျိပ်တပါးနေလောက်လျှင် စမုခ် ဆင်ဝင် ၄ ဘက်ရှိရာ ၄ ဌာနအတွင်း၌လည်း နိမိတ်
ထား၍ သမုတ်နိုင်၏။ ထိုသိမ်ကား ခန်းမအတွင်းနှင့် စမုခ်အတွင်း၌သာ သိမ်ဖြစ်သည်။

နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ထပေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ဗတယ-သမုတ် အပ်သော်၊ သမ္ဗု-အလုံးစုံသော၊ ကုဋိဂေဟံ-သည်၊ သီမဋ္ဌမေဝ-သိမ်၌တည်သည် သာ၊ ဟောတိ။

[ကုဋိဂေဟေပိ၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍ လေဏေပိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “စတုဘိတ္တိယ လေဏေပိ” စသည်မိန့်၊] စတုဘိတ္တိယ လေဏေပိ- နံရံ ၄ ဘက်ရှိသော လိုဏ်၌လည်း၊ ဗန္ဓန္တေဟိ - တို့သည်၊ ကုဋံ - နံရံကို၊ အကိတ္တေတွာ-၍၊ ပါသာဏာဝ- ကျောက်တို့ကိုသာ၊ ကိတ္တတဗ္ဗာ- န်၏၊ အန္တော-နံရံ၏ အတွင်း၌၊ ဩကာသော - ၂ ကျိပ်တပါး ထိုင်နေလောက်ရာအရပ်သည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပမုခေပိ - လိုဏ်၏ အဥးစမှန်၌လည်း၊ နိမိတ္တာနိ - တို့ကို၊ ထပေတဗ္ဗာနိ- န်၏၊ သစေ နပ္ပဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (အဥးစမှန်၌ နိမိတ်ထားသော်လည်း ၂ ကျိပ်တပါး မဆန့်အံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟိ - လိုဏ်၏ ဘေး၌၊ နိဗ္ဗောဒက ပတနဋ္ဌာနေပိ-၌လည်း၊ (အမိုး၏ အစွန်ဆုံး ရေကျရာအရပ် ၌လည်း၊) ပါသာဏေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ နိမိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကိတ္တေတွာ သီမာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ - ဤသို့ သမုတ်အပ်သော်၊ လေဏာသ- လိုဏ်၏၊ အန္တောစ- အတွင်း၌၎င်း၊ ဗဟိစ - အပြင်၌၎င်း၊ (ဘေး၌၎င်း)၊ သီမာ - သည်၊ ဟောတိ၊ [အလယ်၌တည်သော နံရံနှင့်တကွ အတွင်း အပြင်အားလုံး သိမ်ဖြစ်သည်။]

[လေဏေပိ၏အကျယ်ကိုပြပြီး၍ ပါသာဒေပိ၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ဥပရိပါသာဒေပိ” စသည်မိန့်၊] ဥပရိပါသာဒေပိ - ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌ လည်း၊ ဘိတ္တိ - ကို၊ အကိတ္တေတွာ - ၍၊ အန္တော- နံရံ၏အတွင်း၌၊ ပါသာဏေ ထပေတွာ သီမာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ (အန္တော-အတွင်းအရပ်သည်၊) သစေ နပ္ပဟောတိ- အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (အတွင်းအရပ်က ၂ ကျိပ်တပါး မထိုင်လောက်အံ့၊) (ဧဝံသတိ)၊ ပမုခေပိ-ပြာသာဒ်၏ အဥးစမှန်၌လည်း၊ ပါသာဏေ-တို့ကို၊ ထပေ တွာ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ဗတယ-သမုတ်အပ်သောသိမ်သည်၊ ဥပရိ ပါသာဒေ ယေဝ- ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌သာ၊ ဟောတိ - ၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်သို့၊ န ဩတရတိ-မသက်ဆင်း။

* * * + * * *

သမ္ဗု၊ ဧဝံ၊ သီမဋ္ဌမေဝ။ ။ ငွေ သမုတ်နည်း၌ နံရံသည် သိမ်တွင်းမပါ၊ ဤ သမုတ် နည်း၌ကား နိမိတ်တို့ကို နံရံပြင်ဘက် (တံကော်ရေကျရာ) အရပ်၌ ထားသောကြောင့် “နံရံနှင့်တကွ ကျောင်းကုန်တခုလုံး သိမ်တွင်း၌တည်သည်”ဟု ဆိုသည်။

ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ။ ။ နံရံ ၄ ဘက်၏ အတွင်း၌ ကျောက်နိမိတ်များထားလျှင် ထို နိမိတ်တို့၏ အတွင်းကျသော အောက်ထပ်ဝယ် သက်ရောမရှိဘဲ ဟာလာပြစ်နေ သောကြောင့် အောက်သို့ မသက် ဟု ဆိုသည်။ [ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိဟိ ဘိတ္တိတော ဩရံ နိမိတ္တာနိ ထပေတွာ ကိတ္တိဘတ္တာ ဟေဋ္ဌာ အကာသပ္ပဒေသံ န ဩတရတိ။ — ကော။]

ပန-ဆက်၊ ဗဟူသု - များစွာကုန်သော၊ ထမ္ဘေသု-တိုင်တို့၌၊ (တိုင်တို့၏ အပေါ်၌၊) တုလ္လာနံ- ထုပ် လျှောက်တို့၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ကတပါသာဒဿ- ပြုအပ်သော ပြာသာဒ်၏၊ ဟေဠိမတလေ-အောက်အပြင်၌၊ ကုဇ္ဇော - နံရံသည်၊ (ဌိတော- ၌စပ်၊) ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထောင်အပ်သော်၊ နိမိတ္တာနံ-တို့၏၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ ဟောတိ - ၏၊ ဧဝံ - ဤသို့ နိမိတ်တို့၏ အတွင်း၌ ဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဥဠဟိတွာ-ထ၍၊ ဝါ - ထောင်၍၊ တုလ္လာရုက္ခဟိ- ထုပ် လျှောက် သစ်သားတို့နှင့်၊ ဧကသမ္ဘဒ္ဓေါ- တစပ်တည်း စပ်နေသည်၊(ဟုတွာ)၊ ဌိတော-တည်သည်၊ သစေ(ဟောတိ)- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟေဠာပိ-အောက်သို့လည်း၊ ဩတရတိ-သက်ဆင်း၏။

ပန- ဆက်၊ ဧကထမ္ဘပါသာဒဿ - တိုင်တတိုင်တည်းဖြင့် တည်အပ်သော ပြာသာဒ်၏၊ (သစ်သားတိုင်ဖြင့် ဖြစ်စေ , အုဋ်တိုင်ဖြင့်ဖြစ်စေ , တိုင်ကြီးတတိုင် တည်းဖြင့် ဆောက်လုပ်အပ်သောပြာသာဒ်၏။] ဥပရိမတလေ- အထက်အပြင်၌၊ ဗဒ္ဓါ-သော၊ သီမာ-သည်၊(ဩတရတိ-၌စပ်၊)ထမ္ဘမတ္တကေ-တိုင်ကြီး၏ထိပ်၌၊ ဧကဝိသတိယာ-သော၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ ဩကာသော-ထိုင်နေလောက်ရာအရပ် သည်၊ သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ရှိအံ၊(ဧဝံသတိ)၊ဟေဠာ-အောံသို့၊ ဩတရတိ- ၏၊ ပါသာဒဘိတ္တိတော- ပြာသာဒ်၏ နံရံမှ၊ နိဂ္ဂဒတသု- ထွက်ကုန်သော၊ နိယူ။ ဟကာဒိသု-ဆင်စွယ်ကေဝံငယ်အစရှိသည်တို့၌၊ ပါသာဇာဏ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-

x x x x x x x x

ဟေဠိမတလေ ကုဇ္ဇော ။ ။ ဝိမတိ၌ “ ဌိတကုဇ္ဇော ” ဟုရှိ၏၊ “ ကုဇ္ဇော ” အရ အရပ် ၄ မျက်နှာ၌တည်သော နံရံတည်း၊ အရပ် ၃ မျက်နှာသာ နံရံရှိလျှင် တမျက်နှာ အတွက် သိမ်မသက်နိုင်။

ဟေဠာပိ ဩတရတိ။ ။ သစေ ဟေဠာ အန္တော ဘိတ္တိယံ ဧကဝိသတိ ဘိက္ခုနံ ဩကာသော ဟောတိ၊ ဩတရတိ= အောက်ထပ်၌ရှိသော နံရံအတွင်း၌ ၂ ကျပ်တပါး ဆန့်လျှင် အောက်ထပ်သို့လည်း သက်၏၊ ဩတရဏမာနာစ (သက်ပြန်သော်လည်း)၊ ဥပရိ သီမပ္ပမာဏေန န ဩတရတိ = အထက်ထပ်၌ သိမ်ပမာဏ ရှိသည့်အတိုင်း အောက်ထပ်သို့ သက်သည်မဟုတ်၊ သမန္တာ ဘိတ္တိပ္ပမာဏေန ဩတရတိ=အောက်ထပ် ဝယ် ပတ်ဝန်းကျင်၌ရှိသော နံရံမာဏရှိသလောက်သာ သက်သည်။-ဋီကာ။

နိယူ။ဟကာဒိသု ။ ။ နိယူ။ဟော နာဂဒန္တကေ (အဘိဓာန်-၈၆၂) ၊ ဆင်စွယ် ကောက်သည် နံရံ၏အတွင်းဘက်၌ ထွက်သော ဆင်စွယ်ကောက်မဟုတ်၊ အပြင်ထွက် သော ကောက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ပါသာဒဘိတ္တိ အန္တောသီမာယံ ဟောတိ ” ဟု ဆိုသည်၊ အကယ်၍ နံရံအတွင်းဘက် ထွက်သောကောက်၌ ကျောက်တုံးကို ချိတ်ဆွဲ ထားလျှင် နံရံသည် သိမ်၏ပြင်ဘက်၌ တည်ရလိမ့်မည်။

ဝိမတိ။ ။ ဆင်စွယ်ကေဝံသည် နိမိတ်၏ဆွဲချိတ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် သိမ်သမုတ် ပြီးသောအခါ သိမ်အတွင်း၌တည်၏-ဟု ဝိမတိဆို၏၊ ဥပမာ-သိမ်တွင်း၌ ပေါက်နေ သောသစ်ပင်သည် သိမ်ပြင်သို့ကောက်၍ထွက်နေသော်လည်း သိမ်ဝှစ်သကဲ့သို့တည်း။

ထား၍၊ (ချိတ်ဆွဲထား၍) သီမံ-ကို၊ သစေ ဗန္ဓန္တိ၊ (ဝေံသတိ)၊ ပါသာဒဘိတ္တိ-
ပြာသာဒ်၏နံရံသည်။ အန္တောသီမာယံ - ဌ၊ ဟောတိ၊ ပန - ဆက်၊ အဿာ- ထို
သိမ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ ဩတရဏာနောတရဏံ- သက်ခြင်း မသက်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တ
နယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗိ-၏။

ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ-ပြာသာဒ်၏ အောက်၌၊ ကိတ္တေန္တ ဟိပိ-တို့သည်လည်း၊
ဘိတ္တိစ-နံရံကို၎င်း၊ ရုက္ခထမ္ဘာစ-သစ်သားတိုင်တို့ကို၎င်း၊ န ကိတ္တေတဗ္ဗာ-ကုန်၊
ပန-အန္တယကား၊ ဘိတ္တိလဂ္ဂေ - နံရံ၌ ငြိကပ်နေကုန်သော၊ ပါသာဏတ္ထမ္ဘေ-
ကျောက်တိုင်တို့ကို၊ ကိတ္တေတံ ဝန္တတိ၊ ဝေံ - သို့၊ ကိတ္တိတာ - ပြောပြအပ်သော
နိမိတ်ရှိသော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- ဌ၊ ပါသာဒဿ- ၏၊ ပရိယန္တထမ္ဘာနံ-
အစွန်ဖြစ်သောတိုင်တို့၏၊ အန္တောယေဝ-၌သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါသာဒ
ဿ-ပြာသာဒ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အေဝံ၌၊ ကုန္တော- နံရံသည်၊ ဥပရိမတလေန-အထက်
အပြင်နှင့်၊ သဗ္ဗဒ္ဓေါ- ဆက်စပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ ဥပရိ

x x x x x x x x +

ဩတရဏာ နောတရဏံ ။ ။ အထက်ထပ် သိမ်ပမာဏ၏ အတွင်းကျသော
အေံအထပ်ဝယ် နံရံ၎င်း ဘက်သည် (ထုပ်လျောက်) အားဖြင့် အထက်ထပ်နှင့် တင်
တည်း ဆက်စပ်နေသည့်ပြင် ၂ ကျိပ်တပါး နေဆိုင်လောက်မှ အောက်ထပ်သို့ သက်ပုံ၊
ထိုသို့ အင်္ဂါမစုံလျှင် အောက်ထပ်သို့ မသက်ပုံကို ဆိုပြီးအတိုင်းသိပါ။

ဟေဋ္ဌာ ပါသာဒေ ။ ။ ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ပုံကို
ပြပြီး၍ အောက်ထပ်၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဟေဋ္ဌာ ပါသာ
ဒေ” စသည်မိန့်၊ “ဘိတ္တိလဂ္ဂေ ပါသာဏထမ္ဘေ” ဟူသည် နံရံကိုကပ်၍ အတွင်းဘက်က
စိုက်ထားအပ်သော ကျောက်တိုင်များတည်း၊ အောက်မြေကြီးမစိုက်ဘဲ နံရံချိတ်ထား
သော တိုင်များကိုလည်း “ဘိတ္တိလဂ္ဂေ ပန ပါသာဏထမ္ဘေ” ဟု ဆိုနိုင်၏။

ပရိယန္တ ထမ္ဘာနံ အန္တောယေဝ ။ ။ နိမိတ်အပြင်၌ အစွန်ဆုံးကျသော ပတ်ပတ်
လည် တိုင်များကို “ ပရိယန္တ ထမ္ဘ ” ဟု ဆိုသည်၊ ကျောင်းကြီးများ၌ အစွန်ဆုံးတိုင်
များ၏ အတွင်း၌လည်း တိုင်အများ ရှိကြသေး၏၊ ထို့ကြောင့် “ ပရိယန္တ ထမ္ဘ ” ဟု
ဝိသေသနပြုသည်။

ဝိပတိ ။ ။ အတွင်းတိုင် အပြင်တိုင် တို့ဖြင့် ဆောက်တည်ထားအပ်သော ပြာသာဒ်
ဝယ် အပြင်တိုင်များ၏အတွင်း၌ နိမိတ်ထား၍ သမုတ်ရာ၌ ထိုသိမ်၏ အတွင်းကျသော
တိုင်များဖြင့် ဆက်သွယ်ထားအပ်သော အထက်ထပ်သည် သိမ်၌တည်၏-ဟု ဆိုရာ၌
ငြင်းချက်မရှိပါ။ သိမ်တွင်းတိုင် , သိမ်ပြင်တိုင်တို့ဖြင့် အညီအမျှ ဆောင်ထားအပ်သော
အထက်ထပ်သည် အဘယ်သို့နည်း - ဟု မေး ရာ၌ “ အထက်ထပ် တင်ကသာ သိမ်
ပြင်၏ ” ဟု ကေဓိဆရာတို့ ဆို၏၊ အပရေဆရာတို့ကား “ အားလုံး ဂါမသိမ်သာ ” ဟု
ဆို၏၊ အညေဆရာတို့ကား “ အားလုံး ဗဒ္ဓသိမ်ပြင်၏ ” ဟု ဆို၏၊ ၎င်းသို့ အဆိုကွဲပြား
သဖြင့် ယုံမှားရောဖြစ်သော အရာဝယ် ယုံမှားဘွယ်မရှိသော အရပ်၌သာ တည်၍ ကံ
ပြုပါ။ အိုမဟုတ် ဆုံးဖြတ်ဘို့ရန် အကြောင်းကိုရှာ၍ ထို အဆုံးအဖြတ်အား လျော်စွာ
စုံပြုပါ-ဟု ဆိုသည်။

ပါသာဒမ္ပိ-ပြာသာဒိ၏အထက်သို့လည်း၊ အဘိရူဟတိ- တက်ရေခံ၏၊ ပါသာဒ
ဿ-၏၊ ဗဟိ-၌၊ နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာနေ-၌၊ နိမိတ္တာနိ သစေ ကရောန္တိ-နအံ၊
(ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗော - သော၊ ပါသာဒေါ - ပြာသာဒိသည်၊ သီမဋ္ဌော - သိမ်၌
တည်သည်၊ ဟောတိ။

[ဥပရိပါသာဒေ၏အကျယ်ကို ပြုပြီး၍ ပဗ္ဗတမတ္တကေ၏ အကျယ်ကို ပြလို
သောကြောင့် ပဗ္ဗတမတ္တကေ စသည်မိန့်။] ပဗ္ဗတမတ္တကေ-တောင်ထိပ်၌၊ တလံ-
တောင်အပြင်သည်၊ ဧကဝိသတိယာ- သော၊ ဘိက္ခုနံ- တို့၏၊ ဩကာသာရဟံ-
တည်နေခြင်းကို ထိုက်သည်၊ (တည်နေလောက်သည်၊) ဟောတိ- ၏၊ တတ္ထ- ထို
တောင်အပြင်၌၊ ပိဋ္ဌိပါသဏေဝိယ-ကျောက်ဖျာ၌ကဲ့သို့၊ သီမံ-ကို၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့ကုန်
အံ၊ ဟေဋ္ဌာ ပဗ္ဗတေပိ - တောင်၏ အောက်၌လည်း၊ တေနဝ ပရိစ္ဆေဒေန - ထို
အထက်၏ အပိုင်းအခြားဖြင့်ပင်၊ သီမာ-သည်၊ ဩတရတိ-သက်ဆင်း၏။

တာလမူလက ပဗ္ဗတေပိ-ထန်းမြစ်သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်၌လည်း၊ ဥပရိ-
အပေါ်၌၊ သီမာ-သည်၊ ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့အပ်သည်၊ (သမာနာ) ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ ဩတရ
တေဝ-သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် တောင်သည်၊ ဝိတာနသဏ္ဍာနော-
ဗိတာန်မျက်နှာကြက်သဏ္ဍာန်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဧကဝိသတိယာ-
သော၊ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဩကာသော- တည်ရာအရပ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊
နတ္ထိ၊ တဿ- ထို ဗိတာန်မျက်နှာကြက် သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်၏၊ ဥပရိ - ၌၊
ဗဒ္ဓါ- အပ်သော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-သို့၊ န ဩတရတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ မုဒိင်္ဂ
သဏ္ဍာနောဝါ - မုရိုးစည် သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-

x x x x x x x

တာလမူလကပဗ္ဗတေ။ ။ [ဝိမတိ၌ “တာလကန္ဓမူလ ပဗ္ဗတေ” ဟု ရှိ၏။]
ထန်းပင်စိုက်သောအခါ ထိုထန်းပင်ဖြစ်မည့် (ထန်းစေ့မှထွက်သော) အမြစ်ကို “တာလ
မူလ”ဟု ခေါ်၏၊ ထို ထန်းမြစ်သည် စား၍ ဖြစ်လောက်သော အခါ အရင်း၌တုတ်၍
အဖျားတိုင်အောင် တဖြည်းဖြည်းသေးသွား၏၊ ထိုထန်းမြစ်နှင့်တူသော တောင်လည်း
အောက်ခြေ၌ တုတ်၍ အထက်၌ ကျဉ်းရကား အထက်၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်သည်
အောက်သို့ သက်၏။

ဝိတာန သဏ္ဍာနော ။ ။ “ ဗိတာန် မျက်နှာကြက်သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင် ”
ဟူသည် မှိုကဲ့သို့ အပေါ်၌ဝဲနေသော အောက်၌ကား မှို၏ခြေထောက်ကဲ့သို့ သေးသော
တောင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဟေဋ္ဌာ နဩတရတိ”ဟု ဆိုသည်၊ [“ ဝိတာနသဏ္ဍာ
နောတိ-အဟိစ္ဆတ္တက သဏ္ဍာနော”ဟု ဝိမတိ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၏။]

မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာနော ။ ။ အောက်ပိုင်း သေး၍ အထက်ပိုင်း၌ ပြန့်ကျယ်သော
တောင်ကို “မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာန” ဟု ခေါ်၏၊ အောက်ပိုင်း၌ သိမ်ပမာဏမရှိလျှင် အောက်သို့
မသက်၊ ရှိလျှင်ကား အောက်သို့ သက်ပါ၏၊ [မုဒိင်္ဂသဏ္ဍာနော-ကို “ဟေဋ္ဌာဝါ”-နှင့်
အဓိပ္ပာယ် တွဲစပ်ပါ။]

ဖြစ်စေ၊ ပဏဝသဏ္ဍာနောဝါ- ထက်စည်သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)ယဿ- အကြင်တောင်၏၊ ဟေဋ္ဌာဝါ- အေခံ၌သော်၎င်း၊ မဇ္ဈေဝါ- အလယ်၌သော်၎င်း၊ သီမပ္ပမာဏံ- သိမ်၏ ပမဏာသည်၊ နတ္ထိ - အံ့၊ တဿ - ထို တောင်၏၊ ဥပရိ- ၌၊ ဗဒ္ဓါ-သော၊ သီမာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- သို့၊ နေဝ ဩဘရတိ။

ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်တောင်၏၊ ဒွေ- ၂ ဘက်ကုန်သော၊ ကုဋ္ဌာနိ- အထွဋ်တို့သည်၊ အာသန္ဓေ-အနီး၌၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်၏၊ ဧကဿပိ-တခုသော တောင်ထွဋ်၏လည်း၊ ဥပရိ-၌၊ သီမပ္ပမာဏံ-သည်၊ နပ္ပဟောတိ- မလောက်၊ တဿ-ထို တောင်၏၊ ကုဋ္ဌန္တရံ-အထွဋ် ၂ ခုတို့၏ အကြားကို၊ ဝါ-၌၊ စိနိတွာ ဝါ- စီး၍သော်၎င်း၊ (အဋ္ဌကျောက်စသည်တို့ကို စီး၍သော်၎င်း၊) ပူရေတွာဝါ- ပြည့်စေ၍သော်၎င်း၊ (ခဲ၊ မြေတို့ကို ပြည့်စေ၍သော်၎င်း၊) ဧကဗဒ္ဓံ-တစပ်တည်း စပ်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဝါ-မှ၊ ဥပရိ- ၌၊ သီမာ-ကို၊ သမ္ပနိတဗ္ဗာ။

ဧကော - တမျိုးသော၊ သပ္ပဗဏသဒိသာ - မြေ၏ပါးပျဉ်းနှင့်တူသော၊ ပဗ္ဗ တော-သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) တဿ- ထိုတောင်၏၊ ဥပရိ-၌၊ သီမပ္ပမာဏဿ- ၏၊ အတ္ထိတာယ- ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီမံ-ကို၊ ဗဒ္ဓန္တိ - ကုန်အံ့၊ တဿ- ထို မြေပါးပျဉ်းသဏ္ဍာန်ရှိသောတောင်၏၊ ဟေဋ္ဌာ - ၌၊ အာကာသပတ္တာရံ - လွင်ပြင်တောင်၎င်းသည်၊ စေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သီမာ - သည်၊ န ဩဘရတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို အာကာသပတ္တာရ၏၊ ဝေမဇ္ဈေ-အလယ်၌၊ သီမပ္ပမာဏော- သော၊ သုသိရပါသာဏော- အခေါင်းရှိသော ကျောက်တုံးကြီး သည်၊ သစေ ဟောတိ - အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဩဘရတိ - ၏၊ သေဝေ ပါသာဏော-ထိုအခေါင်းရှိသော ကျောက်တုံးကြီး သည်လည်း၊ သီမဋ္ဌောယေဝ- သိမ်၌ တည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ အဿ - ထို မြေပါးပျဉ်းနှင့်တူသော တောင်

* + * * * * *

ပဏဝသဏ္ဍာနော ။ ။ ခါးသေး၍ အထက်အောက် ပြန့်ကျယ်သောတောင်ကို “ပဏဝသဏ္ဍာန” ဟု ခေါ်၏။ ခါးအရပ်၌ သိမ်ပမာဏရှိလျှင် အောက်သို့ မသက်နိုင်၊ [ခါးသေးသော်လည်း သိမ်ပမာဏရှိလျှင် အောက်သို့သက်နိုင်၏။ ပဏဝသဏ္ဍာနော ကို “မဇ္ဈေဝါ” နှင့် အဓိပ္ပာယ်တွဲစပ်ပါ။]

သပ္ပဗဏသဒိသော ။ ။ မြေ၏ပါးပျဉ်းသည် မြေ၏ရှေ့သို့ အတော်ရှည်စွာ ထွက် နေသကဲ့သို့ တောင်၏အပြင်သို့ အတော်ရှည်စွာထွက်နေသော တောင်လက်မောင်းကို “သပ္ပဗဏသဒိသ” ဟု ဆို၏။ အဋ္ဌစသည်ဖြင့် စိသားအပ်သော အကားမရှိဘဲ ဟာလာ ဟင်းလင်း ဖြစ်သော တောင်၎င်းကို “အာကာသပတ္တာရ” ဟု ခေါ်သည်။

သစေ ပနဿ၊ ဝေ၊ သီမဋ္ဌောယေဝ ။ ။ သို့သပ္ပဗဏ သဏ္ဍာန်ရှိသော တောင် လက်မောင်း၏အောက်ဝယ် အလယ်ခေါင်၌ သိမ်ပမာဏရှိသော (အခေါင်းပါးသာ) ကျောက်တုံးရှိအံ့၊ ထိုကျောက်တုံးလည်း မြေကြီးထိအောင် တည်နေအံ့၊ ထိုကျောက်တုံး အတွက် သိမ်သည် ပထဝီသန္တာရကရေတိုင်အောင် အောက်သို့သက်၏။ ကျောက်တုံး ကိုကား တောင်မဟုတ်သောကြောင့် “သီမဋ္ဌကျောက်” ဟု ဆိုရသည်။

လက်မောင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ လေဏဿ-လိုက်၏၊ (တမင်တူးအပ်သောလိုက်၏၊) ကုန္ဒော-နံရံသည်၊ အဂ္ဂကောဋီ- အဖျားအစွန်ကို၊ (တောင်လက်မောင်း၏ အဖျားအစွန်ကို၊) အာဟစ္စ- ထိခိုက်၍၊ အထာပိ တိဋ္ဌတိ - အကယ်၍မူလည်း တည်အံ့၊ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) ဩတရတိ၊ ဟေဋ္ဌာစ-၌၎င်း၊ ဥပရိစ-၌၎င်း၊ သီမာယေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ (သပ္ပဗဏသဏ္ဍာန တောင်၏အောက်၌၊) ဥပရိမဿ-အထက်၌ဖြစ်သော၊ သီမာ ပရိစ္ဆေဒဿ - သိမ်အပိုင်းအခြား၏၊ ပါရတော-ထိုမှာဘက်၌၊ ဝါ- ထိုမှာဘက်ဖြစ်သော၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ လေဏံ- လိုက်သည်၊ သစေ ဟောတိ - အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဗဟိ - ပြင်ဘက်၌၊ (တောင်၏ ပြင်ဘက်၌၊) သီမာ - သည်၊ န ဩတရတိ၊ ဥပရိမဿ - အထက်၌ ဖြစ်သော၊ သီမာ ပရိစ္ဆေဒဿ- ၏၊ ဩရတော- ဤမှာဘက်၌၊ ဝါ- ဤမှာဘက် ဖြစ်သော၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ လေဏံ-သည်၊ အထာပိဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ရှိအံ့ (ဧဝံသတိပိ-သော်လည်း၊) အန္တော- ၌၊ သီမာ-သည်၊ န ဩတရတိ၊ ဥပရိ-၌၊

x x x x x x x x

အထာပိဿ ပေ၊ သီမာယေဝ ။ ။ ထို သပ္ပဗဏသဏ္ဍာန်ရှိသော တောင်၏ အောက်ဝယ် လိုက် (ဂူ) ရှိ၏၊ ထိုလိုက်ကို အပြင်ဘက် နံရံထောင်သောအခါ သပ္ပဗဏ၏ အဖျားအစွန်တိုင်အောင် နံရံတက်ထား၏၊ ထို့ကြောင့် အေဝံသို့ သိမ်သက်၏၊ ဧဝံဖြင့် အောက်ထပ် သိမ်မဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်သည်။

သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ။ ။ ဤ “ သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ ” မှစ၍ “ သီမာ ဥပရိယေဝ ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ ” တိုင်အောင် သပ္ပဗဏသဒိသတောင်ပေါ်ဝယ် သမုတ် အပ်သောသိမ်၏ အောက်သို့ သက်ပုံ - မသက်ပုံကို နည်း (၅) မျိုးဖြင့် ပြသည်၊ ထို (၅) မျိုးကား - (၁) သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ၊ (၂) အထာပိ ဥပရိမဿ၊ (၃) အထာပိ ဥပရိ သီမာယ၊ (၄) ယဒိ ပန လေဏံ၊ (၅) အထလေဏံ၊ ဤသို့ စတည်ထားသောဝါကျ (၅) မျိုးဖြင့် ပြအပ်သောသိမ်များတည်း။ --- ပီမတိ။

(၁) သစေ ပန၊ ပေ၊ န ဩတရတိ။ ။ သပ္ပဗဏ တောင်လက်မောင်းပေါ်၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်အပိုင်းအခြား၏ အေဝံ၌ ဟာလာဟင်းလင်း လွင်ပြင်သာရှိ၏၊ ထို လွင်ပြင်၏ ထိုမှာဘက် (တောင်ခြေ) ဖြစ်သော အတွင်းဝယ် လိုက်ရှိအံ့၊ ထိုလိုက် သည် အထက်ပေါ်က သိမ်၏ အပိုင်းအခြားနှင့် မတည့်ဘဲ အတွင်းဘက် ရောက်နေ သောကြောင့် ဗဟိသီမာ န ဩတရတိ - သိမ်၏ပြင်ဘက် ဟာလာဟင်းလင်း အရပ်၌ သိမ်မသက်နိုင်။

(၂) အထာပိ၊ ပေ၊ န ဩတရတိ။ ။ အထက်သိမ် အပိုင်းအခြား၏ ဤဘက် ဟု ဆိုအပ်သော အပြင်ဘက်၌ လိုက်ရှိ၏၊ [ဤလိုက်ကား တောင်ခေါင်း မဟုတ်၊ တမင်ပြုလုပ်အပ်သော လိုက်တည်း၊] ထိုလိုက်သည် အထက် သီမာပရိစ္ဆေဒ၏ အပြင် ရောက်နေရကား အန္တော သီမာ န ဩတရတိ-လိုက်၏အတွင်းဘက်ကျသော အထက် သိမ်နှင့် တည့်နေသောအရပ်ဝယ် (ဟာလာ၌ဖြစ်နေသောကြောင့်) သိမ်မသက်နိုင်။

ပေတွာ-ခင်းစေပြီး၍၊ ဒါနဉ္စ - လှူဘွယ် အစားအသောက်ကိုလည်း၊ ဘုဂ္ဂိတွာ- စားသောက်ပြီး၍၊ ဂမိဿန္တိ - ပြန်ကြွကုန်လတံ့၊ အာနိသံသော ပန-အဝတ် သင်္ကန်းဟူသော အာနိသင်သည်ကား၊ ဣတရေသံယေဝ-အခြားသော ရဟန်း တို့၏သာ၊ (ခန္ဓကဘာဏကထေရ်တို့မှတပါးသော ကထိနံရှင် ရဟန်းတို့၏သာ၊) ဟောတိ။ [ဤတွင် “ ကထိနတ္ထာရံ ကေ လဘန္တိ၊ ကေ နလဘန္တိ ” ဟူသော ပုစ္ဆာနှင့်စပ်၍ အကျယ်ပြီးပြီ။]

ကထိနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကေန- အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သည်၊ (သမာနံ) ဝန္တတိ-အပ်သနည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ကထိနံ) ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ဒေဝေနဝါ-နတ်သည်သော်၎င်း၊ မနုဿ နဝါ-သည်သော်၎င်း၊ ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးကုန်သော၊ သဟဓမ္မိကာနံ-သီတင်းသုံးဘော် တို့တွင်၊ အညတရေနဝါ- တပါးပါးသည်သော်၎င်း၊ ဒိန္နံ (သမာနံ) ဝန္တတိ၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ကထိနဒါယကဿ-ကထိနံဒါယကာ၏၊ ဝတ္တံ- ကျင့်ဝတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ သော-ထိုကထိနံဒါယကာသည်၊ တံ-ထို ကျင့်ဝတ်ကို၊ အဇာနန္တော-မသိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သစေ ပုစ္ဆတိ-အံ့၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ, ကထိ- အဘယ်သို့လျှင်၊ (အဘယ်နည်းဖြင့်၊) ကထိနံ-ကထိနံသင်္ကန်းကို၊ ဒါတဗ္ဗံ- လှူဆိုက်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (သစေ ပုစ္ဆတိ၊ ဝေသတိ)၊ တဿ-ထိုမေးသော ကထိနံဒါယကာအား၊ ဝေ - ဤသို့၊ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ- ပြောပြရာ၏၊ (ကိံ)၊ တိဏ္ဏံ- သုံးထည်ကုန်သော၊ စိဝရာနံ- တို့တွင်၊ အညတရပ္ပဟောနကံ - တထည်ထည်ကို လောက်သော၊ သူရိယုဂ္ဂမနုဿမယေ - နေထွက်ရာ အခါ၌၊ ဝတ္တံ - အဝတ်ကို၊ ကထိနစိဝရံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (ကထိနံလျှာအဝတ်ကို လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတွာ- လျှောက်၍၊) ဒါတံ ဝန္တတိ၊ တဿ - ထို ကထိနံလျှာ အဝတ်၏၊ ပရိကမ္မတ္ထံ- အဖန်ဖန် ပြုဘွယ်ကိစ္စအကျိုးငှါ၊ ဧတ္ထကာနာမ - ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိကုန် သည် မည်သော၊ သူစိယော-အပ်တို့ကို၎င်း၊ ဧတ္ထကံ- သော၊ သုတ္တံ-ချည်ကို၎င်း၊ ဧတ္ထကံ - သော၊ ရဇနံ - ဆိုးရည်ကို၎င်း၊ ပရိကမ္မံ - အဖန်ဖန် ပြုဘွယ်ကိစ္စကို၊ (သင်္ကန်းချုပ်ခြင်းစသော ကိစ္စကို)၊ ကရောန္တာနံ-ပြုကုန်သော၊ ဧတ္ထကာနံ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့ဘို့၊ ယာဂုဘတ္တဉ္စ-ယာဂု, ဆွမ်းကို၎င်း၊ ဒါတံ ဝန္တတိ-သင့်၏၊ ဣတိ (အာစိက္ခိတဗ္ဗံ)။

x x x x x x x x x

သူရိယုဂ္ဂမနုဿမယေ။ သံသရာရွှေမှောက် လာရောက်၍ “ကထိနစိဝရံ ဒေမ” ဟု လှူသောကြောင့် ထိုမျှလောက် ဆိုရုံဖြင့် သံသိကဖြစ်၍ ကထိနခင်းကောင်းတော့၏။ သို့သော် ရှေးခေတ်က သင်္ကန်း မချုပ်ရသေး၍ ထိုနှော့ သင်္ကန်းပြီးအောင် ချုပ်ပြီး ဆိုးပြီးလျှင် ကထိနခင်းရမည် ဖြစ်သောကြောင့် “သူရိယုဂ္ဂမနုဿမယေ” ဟု ဆိုသည်။ ယခုအခါ၌ကား ချုပ်ပြီး ဆိုးပြီး သင်္ကန်းကို လှူသောကြောင့် မည်သည့်အချိန်၌ မဆို လှူနိုင်ပါသည်။

ကထိနတ္ထာရကေနာပိ- ကထိနခင်းမည့် ရဟန်းသည်လည်း၊ ဓမ္မန-တရားနှင့်၊ သမေန-ညီညွတ်သဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နိ-သော၊ ကထိနံ- ကို၊ အတ္ထရန္တေန-ခင်းလိုလသော်၊ ဝတ္တံ - ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ [အပိသဒ္ဓါဖြင့် ကထိနဒါယကာကိုပေါင်း၊ ကထိနဒါယကာကသာ ကျင့်ဝတ်ကိုသိရမည်မဟုတ်သေး၊ ကထိနတ္ထာရက ရဟန်းကလည်း ကျင့်ဝတ်ကိုသိရမည် - ဟူလို၊] ဟိ- ချဲ့၊ တန္တဝါယ ဂေဟတော-ရက်ကန်းသည်တို့၏အိမ်မှ၊ အာဘတ သန္တာနေနေဝ-ဆောင်ယူအပ်သောအစဉ်ဖြင့် သာလျှင်၊ ခလိမက္ခိတသာဋကော-ကစီရေတို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော အဝတ်သည်၊ န ဝန္တတိ - မအပ်၊ [အစာမချေရသေးဘဲ ကစီရည်ထမင်းရည် ကော်ရည်ရှိသော အဝတ်မျိုးသည် ကထိနခင်းခြင်းငှါ မအပ် - ဟူလို၊ ခလိမက္ခိတသာဋကောတိ အဟတဝတ္တံ (အစာ မချေရသေးသော အဝတ်ကို၊) သန္တာယ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။] မလိန သာဋကောပိ - အညစ်အကြေးရှိသော အဝတ်သည်လည်း၊ န ဝန္တတိ၊ [မလံ + ယဿ + အတ္ထိတိ မလိနော၊ ဣန (ဣနစ်) ပစ္စည်း၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကထိနတ္ထာရ သာဋကံ - ကထိနခင်းကြောင်းအဝတ်ကို၊ လဘိတွာ- ရှိ၊ ဝါ- သော်၊ သုဠု- ကောင်းစွာ၊ ဓောပိတွာ- ဖွပ်လျော်ပြီး၍၊ (ကစီရေနှင့် အညစ်အကြေးကင်းအောင် ဖွပ်လျော်ပြီး၍၊) သူစိအာဒိနိ - အပ်အစရှိကုန်သော၊ စိဝရကမ္မူပ ကရဏာနိ-သင်္ကန်းချုပ်ခြင်း ဆိုးခြင်း၏အဆောက်အဦးတို့ကို၊ သဇ္ဇေတွာ- ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ ဗဟူဟိ - ကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ - တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ တဒဟေဝ - ထိုနေ့၌ပင်၊ (အဝတ်ရရာနေ့၌ပင်၊) သိဗ္ဗိတွာ-ချုပ်ပြီး၍၊ နိဗ္ဗိတသုစိကမ္မံ-ပြီးပြီးသော အပ်အမှုရှိသောအဝတ်ကို၊ ရဇိတွာ-ဆိုးပြီး၍၊ ကပ္ပမိန္ဒု-ကပ္ပမိန္ဒုကို၊ ဒတွာ- ပေးပြီး၍၊ ကထိနံ - ကို၊ အတ္ထရိတဗ္ဗံ - ခင်းရာ၏၊ [ကထိနအဝတ်ကို အလှူခံပြီးနောက် တရက်လွန်သွားလျှင် ကထိနခင်းကောင်းသောကြောင့် “တဒေဟဝ၊ပေ၊အတ္ထရိတဗ္ဗံ” ဟု ဆိုသည်။]

တသ္ဗိံ-ထိုကထိနကို၊ အနတ္ထဒေတယေဝ-မခင်းအပ်သေးမီသာလျှင်၊ အညံ-သော၊ ကထိနသာဋကံ-ကထိနလျှာအဝတ်ကို၊ သစေ အာဟရတိ- အကယ်၍ ဆောင်ယူလာအံ့၊ စ - ဆောင်ယူလာရုံသာ မကသေး၊ အညာနိ - ကထိနလျှာအဝတ်မှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဗဟူနိ-ကုန်သော၊ ကထိနာနိသံသဝတ္ထာနိ-ကထိန၏ အာနိသင်ဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို၊ (သစေ) ဒေတိ - အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ယော - အကြင်ဒါယကာသည်၊ အာနိသံသံ-အာနိသင်အဝတ်ကို၊ ဗဟံ-စွာ၊ ဒေတိ-၏၊ တဿ-ထိုဒါယကာ၏၊ သန္တ ကေနေဝ-ဥစ္စာဖြစ်သော သင်္ကန်းဖြင့်သာ၊ အတ္ထရိတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ဣတရော-အခြားသောဒါယကာကို၊ (အာနိသင်အဝတ်ကို များစွာ လှူနိုင်သော ဒါယကာမှတစ်ပါး မလှူနိုင်သော ဒါယကာကို၊) ယထာတထာ - အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဩဝဒိတွာ-ဆုံးမ၍၊ သညာပေတဗ္ဗော- နားလည်စေထိုက်၏။ [အသင်ဒါယကာ၏ဥစ္စာထက် ထိုဒါယကာ၏

ဥစ္စာက သံဃာအား ကျေးဇူးများ ပါသည်။ သံဃာအား ကျေးဇူးများခြင်းကို အသင်ဒါယကာလည်း လိုလားထိုက်ပါသည်။ ဤသို့ လိုလားသော အသင့်မှာ များစွာ ကောင်းမှုတိုးပါသည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဩဝါဒပေးခြင်းကို “ ယထာ တထာ ဩဝဒိတွာ ” ဟု ဆိုသည်။-ယောဇနာ။]

ပန-ကား၊ ကထိနံ-ကို၊ ကေန-အဘယ်ရဟန်းသည်၊ အတ္ထရိတဗ္ဗံ-ခင်းနိုင်ပါ သနည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) ယဿ-အကြင်ရဟန်းအား၊ သံဃာ- သည်၊ ကထိနစိဝရံ-ကို၊ ဒေတိ-၏၊ (ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့်ပေး၏၊ တေန-သံဃာက ပေး၍ သင်္ကန်းရသော ထိုရဟန်းသည်၊ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ - ဤကား အဖြေတည်း၊) သံဃပန-သည်ကား၊ ကဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်သနည်း၊ (ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊) ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဇိဏ္ဏစိဝရော- ဟောင်းနွမ်းသောသင်္ကန်း ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ (တဿ ဒါတဗ္ဗံ၊ ဣတိ- တည်း၊) ဗဟူ-များစွာသောရဟန်းတို့သည်၊ ဇိဏ္ဏစိဝရာ-ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ သတိ၊) ဝုဗ္ဗဿ-သီတင်းကြီးရဟန်းအား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ဝုဗ္ဗသုပိ- သီတင်း ကြီး ရဟန်းတို့တွင်လည်း၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ မဟာပရိသော-များသော ပရိသတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တဒဟေဝ - ထို အဝတ်ရရာနေ့၌ပင်၊ စိဝရံ - ကို၊ ကတွာ- ၍၊ အတ္ထရိတံ၊ သက္ကောတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ ဒါတဗ္ဗံ၊ ဝုဗ္ဗော- သည်၊ သစေ န သက္ကောတိ - အံ၊ (ပရိသတ် အခြွေအရံမရှိ၍ မစွမ်းနိုင်အံ၊) နဝက တရော- သီတင်းငယ်ရဟန်းသည်၊ (သစေ) သက္ကောတိ၊ (ပရိသတ် အခြွေအရံ ရှိ၍ စွမ်းနိုင်အံ၊) (ဧဝံသတိ)၊ တဿ- ထိုသီတင်းငယ်အား၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ အပိစ- သို့သော်လည်း၊ (သီတင်းငယ်အား ပေးရာပါသော်လည်း၊) သံဃပန - သည်၊ မဟာထေရဿ-အား၊ သင်္ဂဟံ- သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့် ထောက်ပံ့ခြင်းကို၊ ကာတံ-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘန္တေ၊ တုမှ-တို့သည်၊ ဂဏှထ-ခံယူပါကုန်၊ မယံ-တို့သည်၊ ကတွာ-၍၊ (သင်္ကန်းဖြစ်အောင်ပြု၍၊) ဒဿာမ-ပေးပါကုန်အံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-လျှောက်ရာ၏။

တီသု-ကုန်သော၊ စိဝရေသု-တို့တွင်၊ ယံ- အကြင်သင်္ကန်းသည်၊ ဇိဏ္ဏံ- ဟောင်းနွမ်းသည်၊ ဟောတိ၊ တဒတ္ထာယ- ထိုဟောင်းနွမ်းသော သင်္ကန်းအကျိုး ငှါ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ (နဂိ၍ကပင်၊) ဒုပဇ္ဇစိဝရဿ- နှစ်ထပ်နှစ်လွှာ သင်္ကန်းရှိသော ရဟန်းအား၊ ဒုပဇ္ဇတ္ထာယေဝ- နှစ်ထပ်နှစ်လွှာ အကျိုးငှါပင်၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ [ရှေးက သင်းပိုင်စသည်တို့ ပါးသည့်အတွက် နှစ်ထပ် ထပ်၍ ချုပ်လေ့ရှိကြသည်၊] အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ကေပဇ္ဇစိဝရံ-တထပ်တလွှာ ရှိသောသင်္ကန်းသည်၊ ယနံ- ပိတ်ပိတ်သဲသဲ၊ တခဲနက်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ- အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ၊ ကထိနသာဓုကောစ - ကထိနလျှာ အဝတ်သည် လည်း၊ ပေလဝေါ-ကျသည်၊ ဝါ-ပါးသည်၊ (သစေ ဟောတိ-အံ၊ ဧဝံသတိ)၊

သာရပုတ္တယ-လျှောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှါ၊ ဒုပဋ္ဌပုဟောနက
 မေဝ- နှစ်ထပ်နှစ်လွှာလောက်သော အဝတ်ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗ- ၏၊ အဟံ-တပည့်
 တော်သည်၊ အလဘန္တော - မရလသော်၊ (နှစ်ထပ်နှစ်လွှာ သင်္ကန်းကို မရလ
 သော်၊) ကေပဋ္ဌံ-တထပ်တလွှာရှိသောသင်္ကန်းကို၊ ပါရုပါမိ-ရန်းပါ၏၊ ဣတိ-
 သို့၊ ဝဒန္တဿပိ-ပြောသောရဟန်းအားလည်း၊ (ကထိန်ခံမည့်ရဟန်းကို ဆိုလို
 သည်၊) ဒုပဋ္ဌံ-နှစ်ထပ်နှစ်လွှာရှိသော သင်္ကန်းကို၊ ဒါတံ ဝဇ္ဇတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊
 ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊ လောဘပကတိကော - လောဘသဘောရှိသည်၊
 ဟောတိ-၏၊ တဿ-အား၊ န ဒါတဗ္ဗံ၊ တေနာပိ-ထိုရဟန်းသည်လည်း (ဒုပဋ္ဌ
 ပုဟောနကအဝတ် ကို ရသောရဟန်းသည်လည်း၊) ကထိန်-ကို၊ အတ္ထရိတွာ-၍၊
 ပစ္စာ-နေခံမှ၊ ဝိသိဗ္ဗိတွာ-ဖြည့်၍ (နှစ်ထပ်နှစ်လွှာကိုဖြည့်၍၊) ဒွေ- ၂ ထည်ကုန်
 သော၊ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ န ဝဟေတဗ္ဗံ-ထိုက်၊
 (ဒုပဋ္ဌသင်္ကန်းကို မယူထိုက်၊) ပန-ဆက်၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းအား၊ ဒိယတိ-
 ပေးအပ်၏၊ တဿ-ထိုပေးရာရဟန်းအား၊ ယေနဝိမိနာ-အကြင်အစီအစဉ်ဖြင့်၊
 ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ တံ-ထိုအစီအစဉ်ကို၊ ဒဿေတံ-ငှါ၊ ဝေဇ္ဇ၊ ပေ၊ အတ္ထရိတဗ္ဗ
 န္တိ-ဟူ၍၊ အာရဘိတွာ - အားထုတ်တော်မူပြီး၍၊ သုဏာတု မေ ဘန္တေတိ အာဒိ
 ကာ - အစရှိသော၊ ဒါနကမ္မဝါစာ - ဒါနကမ္မဝါစာကို၊ တာဝ - ရှေးဥျးစွာ၊
 (ကထိန်ခင်းပုံအစီအစဉ်မှ ရှေးဥျးစွာ၊ ဘဝတာ) ဝုတ္တာ-ပြီ၊ [“ဒါနကမ္မဝါစာ
 တိ ကထိနဒုဿဒါနကမ္မဝါစာ-ကထိန်လျှာအဝတ်ကိုပေးကြောင်း ကမ္မဝါစာ”
 ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဝေ- ဤသို့၊ (ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့်၊) ကထိန-
 ကထိန်လျှာ အဝတ်ကို၊ ဒိန္တေ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ တံကထိနဒုဿံ-ထိုကထိန်လျှာ
 အဝတ်သည်၊ နိဋ္ဌိတပရိကမ္မမေဝ - ပြီးပြီးသော ပရိကမ်ရှိသည်သာလျှင်၊ သစေ
 ဟောတိ-အံ့၊ (ချုပ်မှု ဆိုးမှု ပရိကမ်ကို ပြုပြီးဖြစ်အံ့၊) ဣတိ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊
 ဧတံ-ဤသို့ အပြီးအစီး ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ [ဤစကားနှင့် အညီ
 ယခုအခါ ချုပ်ပြီး ဆိုးပြီး သင်္ကန်းကိုရသောကြောင့် ကောင်းပါပေသည်။] နိဋ္ဌိတ
 ပရိကမ္မံ-သည်၊ နောစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ အဟံ - ငါသည်၊ ထေရော-
 ထေရ်တည်း၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ (အဟံ) ဗဟုဿုတော- များသော သုတ
 ရှိသူတည်း၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ (ဝတူ)၊ ဧကေနာပိ - တပါးသော ရဟန်း
 သည်လည်း၊ အကာတံ-မပြုခြင်းငှါ၊ (သင်္ကန်းကို ကူညီ၍ မပြုလုပ်ခြင်းငှါ၊) နလဗ္ဗ
 တိ-မရအပ်။ [အကာတံ န လဗ္ဗတိတိ ဣမိနာ အနာဒရိယေန အကရောန္တဿ
 ဒုက္ကဋန္တိ ဒိပေတိ၊ - ဋီကာ၊] သဗ္ဗေဟေဝ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်သာ၊
 (ထေရနဝ မဇ္ဈိမ ဗဟုဿုတ အပ္ပဿုတ ရဟန်းအားလုံးတို့ သည်သာ၊) သန္တိ
 ပတိတွာ- စုဝေး၍၊ ဓောဝန သိဗ္ဗန ရဇနာနိ - ဖွပ်လျှော်ခြင်း၊ ချုပ်ခြင်း၊ ဆိုးခြင်း

တို့ကို၊ နိဗ္ဗာပေတဗ္ဗာနိ - ပြီးစေထိုက်ကုန်၏။ ဟိ- မှန်၊ ဣဒံ ကထိနဝတ္ထံ နာမ- ဤကထိန ကျင့်ဝတ်မည်သည်ကို၊ ဗုဒ္ဓပ္ပသတ္ထိ- ဘုရားရှင်တို့ ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ၊ အတီတေ- လွန်လေပြီးသော အခါ၌၊ ပဒုမုတ္တရော- ပဒုမုတ္တိရ်မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါပိ-သည်သော်လည်း၊ ကထိနဝတ္ထံ-ကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ၊ တဿ- ထို ပဒုမုတ္တိရ် ဘုရားရှင်၏၊ အဂ္ဂသာဝကော-အဂ္ဂသာဝကဖြစ်သော၊ သုဇာတတ္ထေရာနာမ- သုဇာတထေရ် မည်သည်၊ ကထိနံ- ကထိနသင်္ကန်းကို၊ ဂဏှိကိရယူသတတ်၊ တံ- ထိုကထိနသင်္ကန်းကို၊ သတ္တာ-ပဒုမုတ္တိရ် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဋ္ဌသဋ္ဌိယာ ဘိက္ခု သတသဟဿေဟိ - ခြောက်သန်း ရှစ်သိန်းသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်တော်မူ၍၊ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ ကတပရိယောသိတံ-ပြုအပ်ပြီး ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသော၊ [“ကတ ကတ ဝေါဟာရ”၌ မပြီးသေးသော်လည်း ပြီးခါနီးကို “ကတ” ဟု ခေါ်ရသော ကြောင့် ဤ၌ ပြီးပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြလို၍ “ပရိယောသိတံ” ဟု ထည့်သည်။] ကထိနံ- ကထိနသင်္ကန်းကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အတ္ထာရကေန - ခင်းလိုသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်၊ သစေ၊ပေ၊ဘိန္ဒုတဗ္ဗာတိ အာဒိနာ-အစရှိသည်သော၊ ပရိဝါရေ- ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တ ဝိဓာနေန - ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့်၊ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ၊ [သံဃာဋီယာ-သင်္ကန်းကြီးဖြင့်၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရိတုကာမော- ခင်းလိုသည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ၊(ဝေံသတိ)၊ ပေါရာဏိကာ - ရှေး၌ဖြစ်သော

x x x x x x x x x

အတ္ထာရကေန ဘိက္ခုနာ။ ။ဤကတ္တာပုဒ်ကို “သစေ သံဃာဋီယာ၊ပေ၊ ဘိန္ဒု တဗ္ဗာ” တိုင်အောင်သော ပရိဝါပါဠိတော် အတွင်းကြိယာတို့၌ မစပ်ဘဲ “ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ” ဝယ် “ အတ္ထရိတဗ္ဗံ” ကြိယာ၌၎င်း၊ “အတ္ထရိတွာ”၌ စဉ့်ငယ် ဆိုက်၍ “တေန ကထိနတ္ထာရကေန ဘိက္ခုနာ၊ပေ၊ အနုမောဒါမ” တိုင်အောင်သော ပရိဝါ ပါဠိတော်ကို ကျော်၍“အနုမောဒါပေတဗ္ဗံ”၌၎င်း စပ်ပါ၊ ပါဠိတော်အတွင်း၌ရှိသော ကြိယာများအတွက် ကတ္တာပုဒ်ကား “တေန ကထိနတ္ထာရကေန ဘိက္ခုနာ” ဟု ၎င်း၊ “တေဟိ အနုမောဒကေဟိ ဘိက္ခုဟိ” ဟု၎င်း ပါဠိတော်၌ပင် တိုက်ရိုက်လာသည်၊ ဤသို့ ပါဠိတော် စကားနှင့် အဋ္ဌကထာ စကားကို မခွဲခြားလျှင် စာစပ်မှားတတ်သည်။

ပေါရာဏိကာ၊ပေ၊အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ ။ ။ “ သင်္ကန်းကြီး အပဟောင်းကို ပစ္စုဒ္ဓိရ် ပြုရမည်”ဟုရာ၌ နဂိုရ်က အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဆောင်ထားသော ရဟန်းကို ရည်ရွယ်သည်၊ နဂိုရ်ကပင် အဓိဋ္ဌာန်မတင်ဘဲ ဝိကပ္ပနာပြု၍ ဖြစ်စေ၊ ပရိက္ခာရစောဋ္ဌ အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဖြစ်စေ ထားလျှင် ထိုသင်္ကန်းကြီးကို ပစ္စုဒ္ဓိရ် ပြုဘွယ်မလို၊ မှန်၏ - အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သင်္ကန်းကြီး မရှိသော်လည်း အသစ် သင်္ကန်းကြီးဖြင့် ကထိနခင်းနိုင်သေး၏၊ ထိုသို့ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်သို့လျှင် ပစ္စုဒ္ဓိရ် ပြုနိုင်ပါတော့အံ့နည်း။ အချို့ကား “ပေါရာဏိကာ သံဃာဋီ ပစ္စုဒ္ဓိရ်တဗ္ဗာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ကထိနခင်းခါနီးမှ ပစ္စု ဒ္ဓိရ်ပြုဘို့ရန် ရှိပြီးသင်္ကန်းကြီးကို စတိသဘောအားဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်တင်ကြသေးသတတ်၊ ထိုကဲ့သို့ အဓိဋ္ဌာန်တင်ဘွယ် မလိုပါ။

(အဟောင်းဖြစ်သော)၊ သံဃာဋီ-ကို၊ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ- ပစ္စုဒ္ဓါရိပြုထိုက်၏။ နဝါ- အသစ်ဖြစ်သော၊ သံဃာဋီ-သင်္ကန်းကြီးကို၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ-အဓိဋ္ဌာန်တင်ထိုက်၏။ ဣမာယ သံဃာဋီယာ ကထိနံအတ္ထရာမိတိ-ဣမာယ၊ပေ၊မိဟူ၍၊(ဤသင်္ကန်းဖြင့် ကထိနံခင်းပါ၏-ဟူ၍) ဝါစာ-နှုတ်ကို (စကားလုံးကို)၊ ဘိန္ဒုတဗ္ဗာ-ခွဲခြားထိုက် ၏။ ဝါ-မြှောက်ဆိုထိုက်၏။

စပန-ထပ်၍ဆက်၊ အတ္ထရိတွာ-ခင်းပြီး၍၊ တေန ကထိနတ္ထာရကေန ဘိက္ခု နာ၊ပေ၊ အနုမောဒါမာတိ-ဟူ၍၊ ဝေမာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသော၊ ပရိဝါရေ-ဤ၊ ဝုတ္တဝိဓာနေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊(ရှေး၌ ဝုတ္တဝိဓာနေန-ဟု ပါပြီးဖြစ်၍ “ဝုတ္တဝိဓာနေ နေဝ” ဟု ဆိုသည်။) အနုမောဒါပေတဗ္ဗံ-အနုမောဒနာပြုစေထိုက်၏။ ဣတရေဟိ စ-ကထိနံခံသောရဟန်းမှ တပါးသောရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အနုမောဒိတဗ္ဗံ- အနုမောဒနာပြုရာ၏။

[ပါဠိတော်အနက်ကား-ကထိနတ္ထာရကေန-ကထိနံခင်းသော၊ တေန ဘိက္ခု နာ- သည်၊ သံဃံ- သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ဧကံသံ- တခုသော လက်ဝဲ အဘို့၌၊ (လက်ဝဲတဖက် ပခုံးထက်၌) ဥတ္တရာသင်္ဂံ-အပေါ်ခြံကေသီကို၊ ကရိ တွာ-၍၊ အဗ္ဗလိံ - လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂဟေတွာ- ချီးမြှင့်၍၊ ဝေ-သို့၊ ဝစနိယော- ပြောဆိုထိုက်သည်၊ အဿ- ဖြစ်၏။ (ကိံ)၊ ဘန္တေ-တို့၊ သံဃဿ-သံဃာသည်၊ ကထိနံ - ကို၊ အတ္ထတံ - ခင်းအပ်ပါပြီ၊ ကထိနတ္ထာရေ - ကထိနံခင်းခြင်းသည်၊ ဓမ္မိကော-ဝိနည်းတရား၌ယှဉ်ပါ၏။ ဝါ-ဝိနည်းတရားနှင့် လျော်ပါ၏။(တုမှေ) အနုမောဒထ-ဝမ်းမြောက်တော်မူပါကုန်၊(အနုမောဒနာပြုတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ ဝစနိယော အဿ၊) [ဤစကားကို အနုမောဒနာပြုဘို့ရန် တိုက်တွန်းအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်က တပါးဖြစ်လျှင် “အနုမောဒါဟိ” ဟု ဆိုပါ။] အနုမောဒကဟိ- အနုမောဒနာ ပြုကုန်သော၊ တေဟိ ဘိက္ခုဟိ - တို့သည်၊ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ၊ပေ ၊ ဝစနိယော အဿ၊ (ကိံ) အာဝုသော, သံဃဿ-သည်၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထတံ - ခင်းအပ်ပါပြီ၊ ကထိနတ္ထာရေ - သည်၊ ဓမ္မိကော - ၏။ (မယံ)အနု မောဒါမ-ဝမ်းမြောက်ပါကုန်၏၊(အနုမောဒနာ ပြုပါကုန်၏။) ဣတိ ဝစနိယော အဿ၊ [ကထိနံခံသောပုဂ္ဂိုလ်က သီတင်းအကြီးဆုံးဖြစ်လျှင် “ဘန္တေ” ဟု ဆို၍ အနုမောဒနာပြုသောရဟန်းက တပါးထည်းဖြစ်လျှင် “အနုမောဒါမိ” ဟုဆိုပါ။]

x x x x x x x x

ဣမာယ၊ပေ၊ဘိန္ဒုတဗ္ဗာ။ ။“ဣမာယ သံဃာဋီယာ-ဤသင်္ကန်းကြီးဖြင့်၊ ကထိနံ- ကို၊ အတ္ထရာမိ-ခင်းပါ၏ ” ဟု ပေး၊ ဧကသီဖြင့် ခင်းရာ၌ အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးသော ဧကသီအဟောင်းရှိက ပစ္စုဒ္ဓါရိပြု၍ မရှိလျှင် မပြုဘဲ “ဣမိနာ ဥတ္တရာသင်္ဂံန ကထိနံ အတ္ထရာမိ” ဟု ၎င်း , သင်းပိုင်ဖြင့် ခင်းရာ၌ အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ်ပြီးသော သင်းပိုင် အဟောင်းရှိက ပစ္စုဒ္ဓါရိပြု၍မရှိလျှင် မပြုဘဲ “ဣမိနာ အန္တရဝါသကေန ကထိနံ အတ္ထရာ မိ” ဟု၎င်း ဆိုရမည်-ဟု သိပါ။

ဝေ - ဤသို့ အနုမောဒနာပြုလသော်၊ သဗ္ဗေသံ- တို့သည်၊ (ကထိနိခံသော ရဟန်း၊ အနုမောဒနာပြုသောရဟန်းတို့သည်။) ကထိနိ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ အတ္တတံ- ခင်းအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ- သာဓကကား၊ ပရိဝါရေ- ဌ၊ ဒွိန္ဒ ပုဂ္ဂလာနံ၊ ပေ၊ အနုမောဒကဿစာတိ - ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [အတ္ထာရကဿစ- ကထိနိခင်းတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ အနုမောဒကဿစ- အနုမောဒနာပြုတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၎င်း၊ ဒွိန္ဒ- ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ- တို့သည်၊ ကထိနိ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ အတ္တတံ ဟောတိ၊] ပုနပိ - တဖန်လည်း၊ ဝုတ္တံ - ပြီ၊ (ပရိဝါရိဆိုအပ်ပြီ၊ ကိံ ၊) သံယော- သည်၊ ကထိနိ- ကို၊ န အတ္ထရတိ- မခင်းနိုင်၊ (ကိုယ်တိုင်မခင်းနိုင်၊) ဝဏော- ရိုဏ်းသည်၊ ကထိနိ န အတ္ထရတိ၊ (ကိုယ်တိုင် မခင်းနိုင်၊) ပုဂ္ဂလော- ပုဂ္ဂိုလ်တပါးသည်သာ၊ ကထိနိ အတ္ထရတိ၊ (ကိုယ်တိုင်ခင်း နိုင်၏၊) သံဃဿ- ၏၊ အနုမောဒနာ- အနုမောဒနာ ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဝဏဿ- ၏၊ အနုမောဒနာ- ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဿ- ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏၊ အတ္ထာရာ - ခင်းခြင်းကြောင့်၊ သံဃဿ- သည်၊ ကထိနိ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ အတ္တတံ- ခင်းအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဝဏဿ- သည်၊ ကထိနိ အတ္ထတံ ဟောတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ- ပုဂ္ဂိုလ်တပါးသည်၊ ကထိနိ အတ္ထတံ ဟောတိ၊ ဣတိ(ဝုတ္တံ)။

ပန- ဆက်၊ ဝေ- ဤသို့၊ (ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့်၊) ကထိနေ- ကို၊ အတ္ထတေ- ခင်းအပ်ပြီးသော်၊ ကထိနစိဝရေန- ကထိနိသင်္ကန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တူ၊ အာ ဘတံ- ဆောင်အပ်သော၊ အာနိသံသံ- အာနိသင်ဖြစ်သော အဝတ်ကို၊ ဒါယကာ- ကထိနိဒါယကာတို့သည်၊ (ဒေန္တိ ဌစပ်၊) ယေန - အကြင်ရဟန်းသည်၊ အမှာ ကံ- တို့၏၊ ကထိနိ - ကို၊ ဝဟိတံ - ခံယူအပ်ပြီ၊ တဿေဝ - ထိုရဟန်းအားသာ၊

x x x x x x x x x

နသံဃော နဝဏော ။ ။ သံဃာက (ဝဏဿာရှိသော ကျောင်းတိုက်၌လည်း သံဃာပြည့်အောင် ပင့်၍ ထိုသံဃာက) ကထိနိလျာအဝတ်ကို ရဟန်းတပါးအား ပေး ရ၏၊ ထိုရဟန်းသည်သာ “ ဣမာယ သံဃာဋီယာ ကထိနိ အတ္ထရာမိ ” ဟု ဆို၍ ခင်းရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ န သံဃော (သံဃာပြည့်သော ကျောင်း၌လည်း) သံဃာသည် ကထိနိ မခင်းနိုင်၊ သင်္ကန်းပေးရုံသာ ပေးနိုင်သည်- ဟူလို၊ န ဝဏော - နှစ်ပါး သုံးပါး ၄ ပါး တိုင်အောင် ရိုဏ်းသာရှိသော ကျောင်း၌လည်း ရိုဏ်းသည် ကထိနိမခင်းနိုင်၊ ပုဂ္ဂလော ကထိနိ အတ္ထရတိ - သံဃာကပေး၍ သင်္ကန်းရသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်တပါးသည်သာ ခင်း နိုင်၏- ဟု ဆိုသည်။

သံဃဿ အနုမောဒနာ။ ။ ဤသို့ သံဃာကိုယ်တိုင် ရိုဏ်းကိုယ်တိုင် မခင်းနိုင်ပါ သော်လည်း “ အတ္ထတံ ဘန္တေ (အာဝုသော)၊ ပေ၊ အနုမောဒါမ ” စသည်ဖြင့် အနု မောဒနာ ပြုလျှင်ကား သံဃာလည်း ကထိနိခင်းပြီးဖြစ်၏၊ ရိုဏ်းသာရှိသောကျောင်း၌ အနုမောဒနာပြုလျှင် ရိုဏ်းလည်း ကထိနိခင်းပြီးဖြစ်၏၊ နှစ်ပါးရှိသော ကျောင်း၌ တပါးက ကထိနိခံ၍ တပါးက အနုမောဒနာပြုလျှင် ထိုတပါးလည်း ကထိနိခင်းပြီး ဖြစ်တော့သည်။

ဒေမ-လူပါကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သစေဒန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
 ဘိက္ခုသံဃော-ရဟန်းသံဃာသည်။ အနိဿရော-အစိုးမရ၊ (ကထိန်အာနိသင်
 အဝတ်ကို အစိုးမရ၊) အထ - သို့မဟုတ်၊ အဝိစာရေတွာဝ - မစိစစ်မှု၍သာ၊
 (“ ယေန အမှာကံ ကထိနံ ဝဟိတံ၊ တဿေဝ ဒေမ ” ဟု မလျှောက်ဘဲသာ၊)
 ဒတွာ သစေ ဝန္တန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုသံဃော- သည်၊ ဣဿရော-
 အစိုးရ၏၊ (အာနိသင်အဝတ်ကို အစိုးရ၏)၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (သံဃာက
 အစိုးရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ကထိနတ္ထာရကဿ- ကထိန်ခင်းသောရဟန်း၏၊
 သေသဝီဝရာနိပိ - ကြွင်းသော သင်္ကန်းတို့သည်လည်း၊ (ကထိန်သင်္ကန်းမှကြွင်း
 သော သင်္ကန်းတို့ သည်လည်း၊) ဒုပ္ပလာနိ - အားမရှိကုန်သည်၊ (ဆွေးမြေ့
 ဟောင်းနွမ်းကုန်သည်၊) သစေ ဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃေန- သည်၊
 အပလောကေတွာ - ပန်ပြော၍၊ (သံဃာ့ထံ ခွင့်ပန်၍၊) တေသမ္ပိ- ထို ဆွေးမြေ့
 ဟောင်းနွမ်းသောသင်္ကန်းတို့၏လည်း၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ဝတ္ထာနိ-အာနိသင်
 အဝတ်တို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးထိုက်ကုန်၏၊ ကမ္မဝါစာပန-ကမ္မဝါစာသည်ကား၊
 ကောယေဝ-ပဌမတကြိမ် သည်သာ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

* * * + * * *

အနိဿရော ဣဿရော။ ။ ကထိန်ခင်းရာ၌ ကထိန်သင်္ကန်း တထည်အပြင် အာနိ
 သင် ဟု ခေါ်ရသော အပိုအဝတ်များ ပါလာတတ်သေး၏။ “ ထို အာနိသင်အဝတ်
 များကို ကထိန်ခံသောရဟန်းအား လှူပါ၏”ဟု ဒါယကာတို့ကလျှောက်လျှင် ထိုကထိန်
 ခံသောရဟန်းသာ ပိုင်၏။ အထူး မလျှောက်လျှင် ထိုကျောင်းတိုက်၌ ပုရိမဝါကျွတ်သော
 ရဟန်းသံဃာက ပိုင်သည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ယခုအခါ၌ကား အာနိသံသ ဟူရာ၌ အဝတ်သင်္ကန်းသာ မက
 “ဥတ်မကြီးအတွက်”ဟု ရည်မှန်းထားသော ဥတ်ရံပစ္စည်းတွေ (မျက်နှာသုတ်ပုဝါ
 စောင်မှစ၍) အမျိုးမျိုးပါရှိတတ်၏။ “ထို အားလုံးကိုလည်း ကထိန်ခံသောကံယ်တော်
 အား လှူပါ၏” ဟု အထူး မလျှောက်ကြသည်သာ များ၏။ သို့သော် “ ဥတ်သင်္ကန်း
 ရသော ကံယ်တော် ” ဟူသည် “ဤ ကျောင်းတိုက်ဆရာတော် (ဘုန်းတော်ကြီး) ပင်
 ဖြစ်၏”ဟု ဒါယကာတို့က နားလည်နေကြသောကြောင့် (သံဃိကစစ်စစ် ဖြစ်- မဖြစ်၊
 ကထိန် မြောက်-မမြောက်ကို မစဉ်းစားတော့ဘဲ) ထို ဆရာတော် (ထို ဘုန်းတော်ကြီး)
 သည်သာ ဥတ်မကြီးကိုပိုင်သည်ဟု ယူဆကြတော့သည်။ အကယ်၍သာ ထိုဥတ်မကြီး
 ကိုလည်း သံဃိက ရေစက်ချလျှင် သံဃာသာဆိုင်ပါသည်။ ဝေရဝေရာ၌လည်း အဝတ်
 မဟုတ်သော ဝရုဘဏ်လည်း မဟုတ်သော ပစ္စည်းများကို တိုက်တွင်း တိုက်ပက
 ရောက်ရှိသော မျက်မှောက် သံဃာအားလုံး ဝေငှရပါသည်။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ပဇ္ဇတိ။ ။ အထူးမလျှော့လျှင် သံဃာက အစိုးရခြင်း (ပိုင်ဆိုင်ခြင်း)
 ကို “တသ္မာ” ဟု ညွှန်သည်။ သံဃာပိုင် ဖြစ်သောကြောင့် ကထိန်ခံသော ရဟန်းမှာ
 ကထိန်သင်္ကန်းအပြင် အခြားသင်္ကန်းများ ဟောင်းနွမ်းနေ၍ ပေးသင့်လျှင် သံဃာက
 အပလောကန (သံဃာ့ထံ ခွင့်ပန်မှု) ကံကိုပြု၍ပေးပါ။ ကထိန်လျှာအဝတ်ကို ပေးစဉ်က
 ကမ္မဝါစာဖြင့် ပေးရသကဲ့သို့ နောက်ဆပ်ကမ္မဝါစာဖြင့် ပေးဘွယ်မလိုပါ။

အဝသေသေ-ကြွင်းကုန်သော၊ ကထိနာနိသံသေ-ကထိနအာနိသင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗလဝဝတ္ထာနိ-အားရှိသော အဝတ်တို့ကို၊ (များစွာသောအဝတ်တို့ကို၊) ဝဿာဝါသိက ဌိတိကာယ - ဝါကပ်သော ရဟန်းတို့၏ တည်စဉ်အားဖြင့်၊ ဒါတဗ္ဗာနိ- ကုန်၏၊ ဌိတိကာယ - တည်နေကြောင်းအစဉ်၏၊ (ထေရ်စဉ် ဝါစဉ်၏)၊ အဘာဝေ - မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) ထေရာသနတော - ထေရ်ကြီး၏ နေရာမှ၊ ပဠာယ-၍၊ ဒါတဗ္ဗာနိ၊ ဝရုဘဏ္ဍိ- ဝရုဘဏ်ကို၊ န ဘာဇေတဗ္ဗိ- မဝေဘန်ထိုက်၊ [သံသိကအဖြစ်ဖြင့် ထားပါ-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ဧကသီမာယ- တခုထည်းသော ဥပစာရသိမ်၌၊ ဗဟူ-ကုန်သော၊ ဝိဟာရာ- ကျောင်းတို့သည်၊ သစေဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ သန္ဓိပါတေတွာ-စည်းဝေးစေပြီး၍၊ ဧကတ္ထ- တခုသောအရပ်၌၊ ကထိနံ- ကို၊ အတ္ထရိတဗ္ဗိ- ခင်းရာ၏၊ ဝိသုံ ဝိသုံ - အသီးအသီး၊ (ကျောင်းတိုင်း ကျောင်းတိုင်း၊) အတ္ထရိတု န ဝန္တတိ။

ဣဒါနိ-၌၊ ယထာစ-အကြင် အစီအစဉ်ဖြင့်လည်း၊ ကထိနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္ထတံ ဟောတိ၊ ယထာစ- ဖြင့်လည်း၊ (ကထိနံ) အနတ္ထတံ- မခင်းအပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တံဝိဓိ- ထိုအစီအစဉ်ကို၊ ဝိတ္ထာရတော-ဖြင့်၊ ဒေသတံ - ၄၊ ဧဝံစ၊ ပေ၊ အနတ္ထတန္တိ - ဟူ၍၊ ဝတွာ - ဟောတော်မူပြီး၍၊ အကရဏီယဉ္ဇေဝ- မပြုသင့် မပြုထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ မဟာဘူမိကဉ္စ-ကြီးကျယ်သော ဖြစ်ရာ

x x x x x x x x

ဝဿာဝါသိက ဌိတိကာယ ။ ။ [ဝဿာဝါသ - မိမ်းလပတ်လုံး နေခြင်း (ဝါတွင်း၌ ဝါမပျက်အောင် နေခဲ့ခြင်း) + ဣက-ရှိသူများ၊ ဝဿာဝါသိက-ဝါတွင်း၌ ဝါမပျက်အောင် နေခဲ့ခြင်း ရှိသူများ၊ တိဋ္ဌတံ တောယာတိ ဌိတိ - ရပ်တည်ကြောင်းအစဉ်၊ ဌိတိယေဝ ဌိတိကာ၊ ဝဿာဝါသိကာနံ+ ဌိတိကာ ဝဿာဝါသိက ဌိတိကာ၊ ဝေစုဝေသောအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရပ်တည်ကြောင်းအစဉ်ကို “ဝဿာဝါသိက ဌိတိကာ” ဟု ခေါ်သည်၊ ဤ အစဉ်ကိုပင် “ထေရ်စဉ် ဝါစဉ်” ဟု ခေါ်ကြသည်၊] သံဃာအများရှိသောကျောင်းတိုက်၌ ရသမျှ သံသိကအဝတ်ကို ထေရ်စဉ်ဝါစဉ်ဖြင့် ဝေစုပေးလေ့ရှိလျှင် ရှေး ဝေစုဝေစဉ်က မလောက်၍ ဆိုင်းငံ့ထားရသော အစဉ်မှစ၍ ဤသံသိကသင်္ကန်းကို ဝေပါ၊ ထိုသို့ ရှေးက ဝေစဉ်မရှိလျှင်ကား ထေရ်ကြီး၏နေရာမှ စ၍ဝေပါ။

သစေ ပန၊ ပေ၊ နဝန္တတိ။ ။ ကထိနံသင်္ကန်းပေးစဉ်က သိမ်တွင်း၌ပေးပြီးနောက် ခင်းသောအခါ ကျောင်းတိုက်သံဃာအားလုံး စုပေါင်း၍ သိမ်တွင်း၌ဖြစ်စေ သိမ်ပြင်၌ဖြစ်စေ ကျောင်းတိုက်တွင်းဝယ် သင့်တော်ရာအရပ်၌ ခင်းနိုင်ပါသည်၊ ကျောင်းတိုက် တခုထည်း၌ (အချင်းချင်း မတုံ့သောကြောင့်) နှစ်ကထိနံ သုံးကထိနံကား မခံကောင်း မခင်းကောင်း။

အကရဏီယံ, မဟာဘူမိကံ။ ။ မူလဝါကျတုန်းက “ဧဝံ ခေါ ဘိက္ခုဝေ အတ္ထတံ ဟောတိ” ဝသည်ဖြင့် အတ္ထတကို ရှေးဥျားစွာပြုသော်လည်း အကျယ်ပြုရာ၌ အနတ္ထတကို ရှေးဥျားစွာ ပြုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ “အကရဏီယဉ္ဇေဝ, မဟာဘူမိကဉ္စ”

ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အနတ္တတလက္ခဏံ-အနတ္တတ၏ လက္ခဏာကို၊ တာဝ-
 အတ္တတ၏ လက္ခဏာမှ ရှေးဥုးစွာ၊ ဒဿန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊(ဟုတွာ)၊
 န ဥလ္လိခိတမတ္တနာတိ အာဒိကေ-အစရှိကုန်သော၊ စတုရီသတိ- နှစ်ဆဲ့ ၄ ပါး
 သော+အာကာရေ- အခြင်းအရာတို့ကို၊ (ဘဂဝါ) ဒဿသိ - ပြတော်မူပြီ၊
 တတော - ထို နှစ်ဆဲ့လေးပါးသော အခြင်းအရာမှ၊ ပရံ - နောက်၌၊ အတ္တတ
 လက္ခဏံ - အတ္တတ၏ သဘောလက္ခဏာကို၊ ဒဿန္တာ - သည်၊ (ဟုတွာ)
 အဟတေန အတ္တတန္တိ အာဒိကေ- အစရှိကုန်သော၊ သတ္တရသ-တဆဲ့ခုနစ်ပါး
 ကုန်သော၊ အာကာရေ-တို့ကို၊ (ဘဂဝါ)ဒဿသိ- ပြီ၊ ဟိ- မှန်၊ ပရိဝါရေပိ-
 ၌လည်း၊ စတုရီသတိယာ၊ပေ၊ ကထိနန္တိ - ဟူ၍၊ ဣဒမေဝလက္ခဏံ- ဤ လက္ခ
 ဏာကိုပင် (ဤအနတ္တတ၏ သဘောလက္ခဏာ၊ အတ္တတ၏ သဘော လက္ခဏာ
 ကိုပင်၊ ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ [စတုရီသတိယာ-နှစ်ဆဲ့လေးပါးသော၊ အာကာရေ
 ဟိ- တို့ဖြင့်၊ ကထိနံ အနတ္တတံ ဟောတိ၊ သတ္တရသဟိ - ကုန်သော၊ အာကာရေ
 ဟိ ကထိနံ အတ္တတံ ဟောတိ။]

တတ္ထ - ထို နှစ်ဆဲ့လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့တွင်၊ ဥလ္လိခိတမတ္တနာတိ-
 ကား၊ ဒီဃတောစ-အလျားအားဖြင့်၎င်း၊(အလျားဘက်မှ၎င်း၊)ပုထုလတောစ-
 အနံအားဖြင့်၎င်း၊(အနံဘက်မှ၎င်း၊)ပမာဏဂ္ဂဟဏမတ္တေန-အတိုင်းအရှည်ကို
 ယူခြင်းမျှဖြင့်၊ (ယူရုံမျှဖြင့်၊ န ကထိနံ အတ္တတံ ဟောတိ-၌စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ တနည်း-
 ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပမာဏံ-အတိုင်း အရှည်ကို၊ (ဖြတ်ဘို့ရန် ပမာဏကို၊)
 ဂဏန္တော-ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တဿ တဿ ပဒေသဿ-ထိုထို အရပ်ကို၊
 (ဖြတ်ဘို့ရန် ဖြစ်သော ထိုထိုအရပ်ကို၊) သဉ္ဇာနနတ္ထံ-မှတ်သားခြင်း အကျိုးငှါ၊
 နခါဒီဟိ ဝါ-လက်သည်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်မူလည်း၊ ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊
 ဒဿန္တော-ပြုလျက်၊ ဥလ္လိခတိ- အဝတ်၏ အပေါ်၌ ခြစ်၏၊ နလာဋ္ဌာဒီသု ဝါ-
 နဖူးအစရှိသည်တို့၌ မူလည်း၊ ခံသတိ-ပွတ်တိုက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံပမာ
 ဏဂ္ဂဟဏံ-ထိုပမာဏကိုယူခြင်းကို၊ ဥလ္လိခိတမတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဓောဝန
 မတ္တနာတိ- ကား၊ ကထိနဒုဿဓောဝနမတ္တေန - ကထိနံလျာ အဝတ်ကို ဖြစ်

x x x x x x x x x

ဟု ဝိသေသန ပြသည်၊ ထိုဝိသေသနကို “ဟေတုမန္တဝိသေသန” ဟု မှတ်ပါ၊ အကရ
 ဏီယဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ မဟာဘူမိက ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ရှေးဥုးစွာ ပြသည်-
 ဟုလို၊ “အကရဏီယ”ဟူသည် ကထိနံခင်းမှုကို မပြုထိုက်သော “ ဥလ္လိခိတ ” စသော
 လက္ခဏာပင်တည်း၊ [မဟာဘူမိကန္တိ မဟာဝိသယံ၊ စတုရီသတိ အာကာရဝန္တ
 တာယ မဟာဝိတ္ထာရိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ -ဋီကာ၊]

ဥလ္လိခိတမတ္တေန။ ။ “ပမာဏဂ္ဂဟဏမတ္တေန” ကို ကြည့်၍ “ ဥလ္လိခနံ ဥလ္လိခိတံ-
 လက်သည်းစသည်တို့ဖြင့် အဝတ်၏အထက်၌+ ခြစ်ခြင်း၊ ထို ခြစ်ခြင်းသည် သက်န်း၏
 ဖြတ်ဘို့ရာ ပမာဏကို မှတ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “ပမာဏဂ္ဂဟဏ” မည်၏၊ ယခုခေတ်

လျော်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (နဟောတိ-၌စပ်၊) စိဝရဝိစာရဏ မတ္တေနာတိ-ကား၊ ပဉ္စကံ-
 ငါးခဏ်းရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့ သော်၎င်း၊
 သတ္တကံ-၇ ခဏ်းရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ (ဟောတု)၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ နဝကံ-
 ကိုးခဏ်းရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ (ဟောတု)၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ကောဒသကံ-
 တဆဲ တစ်ခဏ်း ရှိသော သင်္ကန်းသည်၊ (ဟောတု)၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဧဝံ-
 သို့၊ ဝိစာရိတမတ္တေန-စီရင်အပ်ကာမျှဖြင့်၊ (နဟောတိ)၊ ဆေဒနမတ္တေနာတိ-ကား၊
 ယထာဝိစာရိတဿ- အကြင်အကြင် စီရင်အပ်ပြီးသော၊ (“ပဉ္စကံ ဝါဟောတု”
 စသည်ဖြင့် စီရင်အပ်ပြီးသော၊) ဝတ္ထဿ-သင်္ကန်းလျှာအဝတ်ကို၊ ဆေဒနမတ္တေန-
 ဖြတ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (ဖြတ်ရုံမျှဖြင့်၊ နဟောတိ။)

ဗန္ဓနမတ္တေနာတိ- ကား၊ မောဃသုတ္တကာရောပန မတ္တေန- အချည်းနှီးသော
 ချည်ငယ်ကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဩဝတ္တိယ ကရဏမတ္တေနာတိ -

x + x x x x x x

ကဲ့သို့ ခဲတန်စသည်မရှိသောကြောင့် သင်္ကန်း၏ အလျားအနံ့ပမာဏကို မှတ်သောအခါ
 လက်သည်းစသည်ဖြင့် သင်္ကန်းပေါ်၌ အရာထင်အောင်ခြစ်၍ မှတ်ရသည်၊ ယခုအခါ
 ခဲတန်စသည်ဖြင့်ခြစ်၍ မှတ်ခြင်းလည်း ပါဝင်နိုင်၏။

ဆက်ဥပုအံ - ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် “ လိခိတ ” ကို မှတ်၍ ဆိုထားသည်၊
 နဖူး စသည်တို့၌ အဝတ်ကို (နှစ်လွှာထပ်၍) ပွတ်တိုက်လျှင်လည်း အခေါက်ရာထင်
 သောကြောင့် ထိုအရာသည်ပင် သင်္ကန်း၏ အလျားအနံ့ ပမာဏဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်
 “နလာဇ္ဇာဒီသုဝါ ခံသတံ” ဟု မိန့်သည်၊ အာဒိဖြင့် ဒူး၌လည်း ပွတ်တိုက်နိုင်၊ ပေါင်
 ၌လည်း ပွတ်တိုက်နိုင်သောကြောင့် ထိုအရပ်များကို ယူပါ၊ မတ္တသဒ္ဓါကား ချုပ်ပြီး
 ဆိုးပြီးအဖြစ်သို့ မရောက်သေး၍ အနည်းငယ်မျှသောကိစ္စဖြစ်သည်-ဟု ပြသော အပ္ပတ္တ
 ဝါစကတည်း၊ ဥလ္လိခိတံ + မတ္တံ ဥလ္လိခိတမတ္တံ၊ ဆိုလိုရင်းကား- “ သံဃာကပေး၍
 သင်္ကန်းလျှာအဝတ်ရသောအခါ သင်္ကန်းချုပ်ဘို့ရန် အလျားအနံ့ပမာဏကို ရှေးဥပုစွာ
 မှတ်ရ၏၊ ထိုသို့ မှတ်ရုံမျှဖြင့်လည်း ကထိနခင်းအပ်သည် မမည်သေးပါ ” ဟုလို့၊

ဗဉ္စကံဝါ ။ ပဉ္စ+ပရိမာဏာနိ ယဿာတိ ပဉ္စကံ- ငါးခဏ်း အတိုင်းအရှည်
 ရှိသော သင်္ကန်း၊ ပရိမာဏအနက်၌ ကပစ္စည်း၊ ဤ၌ ကောဒသက (ဆဲတစ်ခဏ်း)
 သင်္ကန်းကို အဆုံးသတ်ထားသော်လည်း အဝတ္တဝိကပ္ပနဝါသဒ္ဓါကြောင့် ထို၁၁ ခဏ်း
 ထက် များသော အခဏ်းရှိသော သင်္ကန်းများကိုလည်း ယူနိုင်၏၊ သို့သော် ထိုအခဏ်း
 များသော သင်္ကန်းတို့မှာ အလုပ်တဝန် များသလောက် အသုံးပြုရာ၌ အကျိုးမများ
 ပါ၊ ရှေးက ပံသုကုသင်္ကန်းများ၌သာ တိုတိုထွာထွာ အဝတ်တွေကို စပ်၍ ချုပ်ရသော
 ကြောင့် အခဏ်း ပမာဏမထားဘဲ အလွန်များရသည်၊ ထို့ပြင် - ရှိ ရိုးသင်္ကန်း ချုပ်
 ရာ၌ ပဌမ“ခေါင်”ဟု ခေါ်ရသော အဝတ်လွှာ၏ ဝဲဘက် ယာဘက်၌ အစုံရံ၍ ချုပ်ရ
 သောကြောင့် အခဏ်းများ၌ စုံဂဏန်း မရှိဘဲ (မ)ဂဏန်းချည်းသာ ရှိရပါသည်။

ဗန္ဓနပတ္တေန ။ ။ ဖြတ်အပ်ပြီးသော အဝတ်နှစ်စကို ဖွဲ့စပ်ခြင်းကို “ ဗန္ဓန ” ဟု
 ဆို၏၊ ထိုသို့ ဖွဲ့စပ်သောအခါ ထိုအဝတ် ၂ ကို အပ်ချည်ဖြင့် သီရ၏၊ ထိုသီကြိုးကို
 “မောဃသုတ္တက”ဟု ခေါ်၏၊ ဩဝတ္တိယချုပ်ခြင်း၏ ရှေးဥပုစွာအပိုချုပ်ခြင်းဖြစ်သော

ကား၊ မောဃသုတ္တ ကာနုသာရေန- အချည်းနှီး တည်းထားအပ်သောချည်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဒီဃသိဗ္ဗိတမတ္တေန - အလျားချုပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ကဏ္ဍုသကရဏ မတ္တနာတိ - ကား၊ မုဒ္ဓိယပတ္တ ဗန္ဓနမတ္တေန - တလုပ်မြောင်း ဖြစ်သောအလွှာကို ဖွဲ့စပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဒဠိကမ္မ ကရဏမတ္တနာတိ- ကား၊ ဒွေ-နှစ်လွှာကုန်သော၊ စိမိလိကာယော-အဝတ်လွှာတို့ကို၊ ဧကတော- တပေါင်းထည်း၊ ကတွာ- ရှိ၊ သိဗ္ဗိတမတ္တေန - ချုပ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ အထဝါ - ကား၊ ပဌမစိမိလိကာ - ပဌမအဝတ်လွှာသည်၊ ဝါ- ကို၊ ဃဇေတွာ - ဆက်စပ်၍၊ ထပိ တာ - ထားအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ကထိနသာဋကံ - ကထိန်လျာအဝတ်ကို၊ တဿာ-ထိုပဌမအဝတ်လွှာ၏၊ ကုစ္ဆိစိမိလိကံ-ဝမ်းဘက်၌ဖြစ်သောအဝတ်လွှာ ကို၊ (အနံ အနားပတ်ကို၊) ကတွာ- ရှိ၊ သိဗ္ဗိတမတ္တေန - ဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဣတိပိအတ္ထော-ဤအနက်သည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) မဟာပစ္စရိယံ- ၌၊ ပကတိ စိဝရဿ- ပကတိသင်္ကန်းအား၊ (ကထိန်လျာမဟုတ်သော နဂိုရ်ရိရင်းစွဲ အဝတ် အား၊) ဥပဿယဒါနေန - အပေါ်၌ ထပ်၍ပေးခြင်းဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊

* * * * *

ကြောင့် ထိုဗန္ဓနကို “မောဃသုတ္တကာရောပန” ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ [ဤ မောဃသုတ္တက ကိုပင် သီထားအပ် (တည်းထားအပ်) သောကြောင့် “ သီအပ် သီခြင်း , တည်းအပ် တည်းခြင်း” ဟု ခေါ်ကြသည်။]

ဩဝတ္တိယ ကရဏ။ ။ နောက်၌ “ဝဇေတွာ ကရဏံ ဩဝန္တိကံ” ဟု ဖွင့်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် “ဩ” ကို အနက်မရှိ ကြံပါ။ မောဃသုတ္တတင်တုန်းက အပြီးသတ် ချုပ်ခြင်း မဟုတ်၊ ယခုမှ အပြီးသတ်လုံး၍ ချုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မောဃသုတ္တကသို့လိုက်၍ အလျားချုပ်ခြင်းကို “ ဩဝတ္တိယ ” ခေါ်သည်ဟု ကြံပါ။ ဩဝတ္တနံ ဩဝတ္ထော-တည်း ထားအပ်ပြီးသော အစ ၂ ခုကို လုံး၍ချုပ်ခြင်း၊ ဩဝတ္ထော ယဿ အတ္ထိတိ ဩဝတ္တိ ယံ-လုံး၍ချုပ်ခြင်းရှိသော ချုပ်မှု၊ ဩဝတ္တိယဿ + ကရဏံ ဩဝတ္တိယကရဏံ။

ကဏ္ဍုသ, မုဒ္ဓိယ။ ။ ရှေးက “ တလုပ်မြောင်းဖွဲ့ခြင်း ” ဟု ပေးကြ၏။ အဝတ် ၂ စ၏ အလည်က မြောင်းကို “တလုပ်” ဟု ခေါ်ခြင်း၊ ပါဠိလို “ကဏ္ဍုသ, မုဒ္ဓိယ” ဟု ခေါ်ခြင်း၏အကြောင်းကို ကျွမ်းကျင်သူတို့အား မေးမြန်းကြပါလေ။

အထဝါ။ ။ ပဌမစိမိလိကာတိ ကထိနဝတ္ထတော အညာ အတ္တနော ပကတိ စိမိ လိကာ - မိမိ၏ နဂိုရ်ရိပြီးအဝတ်၊....ကုစ္ဆိ၊ ပေါမတ္တနာတိ ထိရဇိဏ္ဏာနံ စိမိလိကာနံ (ခိုင်မြဲသော အဝတ်သစ်နှင့် ဟောင်းနွမ်းသော မူလရှိပြီး အဝတ်တို့ကို) ဧကတော ကတွာ သိဗ္ဗနဿေတံ အမိဝစနံ။

မဟာပစ္စရိယံ, ကုရုန္တိယံ။ ။ “ပကတိ စိဝရဿ ဥပဿယဒါနေန” နှင့် “ပကတိ ပတ္တ ဗန္ဓစိဝရံ၊ ပေါ၊ အလ္လိယာပန မတ္တေန ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားနှစ်ရပ်သည် စကားအသုံးသာကွဲ၍ အဓိပ္ပါယ်မှာ သဘောတူ၏။ ထိုသို့ တူကြောင်းကိုပြလို၍ “မဟာ ပစ္စရိယံ” စသောစကားကို ဆိုရသတတ်၊ [မဟာပစ္စရိယံ ကုရုန္တိယံစ ဝတ္ထဝစန နိဒဿနံ၊ ဗျဉ္ဇနေဝေ ဘေဒေါ အတ္ထေ (ဘေဒေါ) နတ္ထိတိ ဒဿနတ္ထံ ကတန္တိ ဝဒန္တိ၊ -ဋီကာ။]

ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရုန္တိယံ-၌၊ ပကတိပတ္တ ဗန္ဓစိဝရံ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ဖွဲ့စပ် အပ်ပြီးသော အထပ်အလွှာရှိသောသင်္ကန်းကို၊ ဒုပဏ္ဍိ-နှစ်ထပ်ရှိသည်ကို၊ ကာတုံ- ၄၊ ကုန္တိစိမိလိကံ - ဝမ်းဘက်၌ဖြစ်သော အလွှာကို၊ (အနံ အနားပတ်ကို)၊ အလ္လိယာပနမတ္တေန-ငြိကပ်စေခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ၊)ဣတိ ဝုတ္တံ။

အနုဝါတကရဏ မတ္တေနာတိ - ကား၊ ပိဋိ အနုဝါတာရောပန မတ္တေန - ကျောဘက်၌ဖြစ်သော အလျား အနားပတ်ကိုတင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ပရိ ဘဏ္ဍကရဏ မတ္တေနာတိ-ကား၊ ကုန္တိ အနုဝါတာရောပန မတ္တေန-ဝမ်းဘက်၌ ဖြစ်သော အနံ အနားပတ်ကိုတင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဩဝဒ္ဓေယျကရဏ မတ္တေနာတိ - ကား၊ အာဂန္တုကပတ္တာရောပနမတ္တေန - အာဂန္တုကအလွှာကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ [“ဩ အဝ-အောက်၌ + ဝဒ္ဓေယျ- တိုးပွားစေ အပ်သော အနားပတ်” ဟူသည် နဂိုရ် တလုပ်မြောင်းပေါ်ဝယ် နောက်ထပ် အာဂန္တုကအလွှာ တင်ခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ တင်ခြင်းကို “သလင်းထောင်ခြင်း” ဟု ဆိုကြသည်။] ဝါ - တနည်း၊ ကထိနစိဝရတော - ကထိနလျာသင်္ကန်းမှ၊ ပတ္တိ- အဝတ်လွှာကို၊ ဝဟေတွာ - ယူပြီး၍၊ အညသ္မိံ - အခြားသော၊ (ကထိနလျာ သင်္ကန်းမှ အခြားသော) အကထိနစိဝရေ-ကထိနလျာမဟုတ်သော သင်္ကန်း၌၊ ပတ္တာရောပန မတ္တေန - အာဂန္တုကအလွှာကို တင်ခြင်းမျှဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ကမ္မလမဒ္ဒန မတ္တေနာတိ- ကား၊ ကေဝါရံယေဝ- တကြိမ်သာလျှင်၊ ရဇနေ- ဆိုး ရည်၌၊ ပက္ခိတ္တေန - ထည့်အပ်သော၊ (ထည့်၍ ဆိုးအပ်သော)၊ ဒန္တဝဏ္ဏေန- ဆင်စွယ်ရောင်ရှိသောအဝတ်ဖြင့်၊ ဝါ-တနည်း၊ ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏေန-ဖက်ရွက် ရော် အဆင်းရှိသော အဝတ်ဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ သကိံ ဝါ-တကြိမ် သော်၎င်း၊ ဒွိက္ခတ္တံ၊ ဝါ - နှစ်ကြိမ်သော်၎င်း၊ ရတ္တံ - ဆိုးအပ်သည်၊ (သမာနဓမ္မိ)- ဖြစ်သော်လည်း၊ သာရပွံ-လျောက်ပတ်သည်၊ (ရဟန်းများဝတ်ခြင်းငှါ လျောက် ပတ်သည်။) သစေ ဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ-သော်၊ ကထိနံ အတ္ထရိ တံ) ဝန္တတိ-အပ်၏။

x x x x x x x x

အနုဝါတ, ပရိဘဏ္ဍ။ ။ဝါဓာတ်သည် ဗန္ဓနအနက်ကိုဟော၏။ အနု-နေခံထပ်+ ဝါတ - ဖွဲ့စပ်အပ်သော အလွှာ၊ ဝါ - အနားပတ်၊ အနားပတ် ၂ မျိုးတွင် အလျား အနားပတ်သည် အနုဝါတမည်၏။ သီဟိုဠ်များ ရန်းသကဲ့သို့ သင်္ကန်းရန်းသောအခါ ထိုအလျား အနားပတ်သည် ကျောဘက် (လက်မောင်း၏နောက်ဘက်) ၌ အများ အားဖြင့် ရောက်နေသောကြောင့် ပိဋိ အနုဝါတလည်း မည်၏။ ဘေးအနားက အနား ပတ်သည် အမြဲအရံဖြစ်သောကြောင့် ပရိဘဏ္ဍ မည်၏။ သီဟိုဠ်များ ရန်းသကဲ့သို့ ရန်း သောအခါ ဝမ်းဘက်၌ ရောက်နေသောကြောင့် ကုန္တိ အနုဝါတလည်း မည်၏။ [ပိဋိ ပေ၊မတ္တေနာတိ - ဒီသတော အနုဝါတဿ အာရောပန မတ္တေန ကုန္တိ၊ ပေ၊မတ္တေနာ တိ-ပုထုလတော(အနံအားဖြင့်) အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန၊-ဒီကာ။]

နိမိတ္တကတေနာတိ- ကား၊ ဣမိနံဒုဿေန - ဤအဝတ်ဖြင့်၊ ကထိနံ - ကို၊ အတ္ထရိဿာမိ-ခင်းအံ၊ ဣတိဝေ-သို့၊ နိမိတ္တကတေန - ပြုအပ်သော အရိပ်နိမိတ် ရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္တကမေဝ - ဤမျှလောက်သော စကားကိုသာ၊ ပရိဝါရေ-ဌ၊ (ဘဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ အဋ္ဌကထာသု- ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ အယံ သာဓုကော- ဤအဝတ်သည်၊ သုန္ဒရေ-ကောင်း၏၊ ဣမိနာ-ဤအဝတ်ဖြင့်၊ ကထိနံ-ကို၊ အတ္ထရိတံ-ငှါ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိဝေ- သို့၊ နိမိတ္တကမ္ပိ-အရိပ်နိမိတ်ပြုမှုကို၊ (သင်္ကန်းလှူအောင် အရိပ်နိမိတ် ပြုမှုကို) ကတွာ-၍၊ လဒ္ဓေန-ရအပ်သောအဝတ်ဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ ဣတိဝုတ္တံ၊ ပရိကထာကတေနာတိ- ကား၊ ကထိနံနာမ- ကထိနံမည်သည်ကို၊ ဒါတံ - ငှါ၊ ဝန္တတိ-သင့်၏၊ ကထိနဒါယကော-ကထိနံဒါယကာသည်၊ ဗဟံ - စွာ၊ ပုညံ- ကို၊ ပသဝတိ-တိုးပွားစေ၏၊ ဣတိဝေ-သို့၊ ပရိကထာယ-ပရိယာယ်စကားဖြင့်၊ ဥပ္ပါဒိတေန- ဖြစ်စေအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (န ဟောတိ)၊ [ကထိနံ ကထာ၊ ပရိယာယ + ကထာ ပရိကထာ၊] ကထိနံနာမ - ကထိနံသင်္ကန်း မည်သည်၊ အတံဥက္ကဋ္ဌိ-အလွန်မြတ်သောသင်္ကန်းသည်၊ (ဘဝိတံ) ဝန္တတိ၊ မာတရမ္ပိ-အမိ ကိုသော်မှလည်း၊ ဝိညာပေတံ - သိစေခြင်းငှါ၊ (တောင်းခြင်းငှါ)၊ န ဝန္တတိ၊ အာကာသတော - ကောင်းကင်မှ၊ ဩတိဏ္ဏသဒိသမေဝ-သက်ဆင်း ကျရောက် လာသော သင်္ကန်းနှင့်တူသည်သာ၊ (ဘဝိတံ) ဝန္တတိ၊ ဣတိ - ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ကုတ္တကတေနာတိ - ကား၊ တာဝကာလိကေန - တာဝကာလိက ဖြစ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (ထိုကထိနံခင်းရာကာလမျှ သုံးစွဲ၍ရန် ငှါးရမ်းအပ်သောသင်္ကန်း ဖြင့်၊ န ဟောတိ။) [“တာဝကာလံ + ဝဟိတံ တာဝကာလိကံ” ဟု ပြု။]

သန္ဓိမိကတေနာတိတ္ထေ-ဌ၊ (လဗ္ဘမာနော-ရထိုက်သော၊) သန္ဓိမိ-သန္ဓိမိသည်၊ ကရဏသန္ဓိမိစ-ကရဏသန္ဓိမိ၎င်း၊ နိစယသန္ဓိမိစ-၎င်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒုဝိဓော- ၏၊ တတ္ထ-ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ တဒဟေဝ-ထိုနေ၌ပင်၊ (ထိုသင်္ကန်းလှူရာနေ၌ပင်) အကတွာ-ချုပ်ဆိုးသမှုမပြုဘဲ၊ ထပေတွာ-သိမ်းထား၍၊ ကရဏံ- ချုပ်ဆိုးမှုကို ပြုခြင်းသည်၊ ကရဏသန္ဓိမိ-မည်၏၊ (ပြုခြင်းအားဖြင့် သို့မိုးခြင်းမည်၏) သံဃော- သည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ ကထိနဒုဿံ - ကထိနံလျှာအဝတ်ကို၊ လဘိတွာ- ရပြီး၍၊ ပုနဒိဝသေ - နောက်တနေ့၌၊ (နက်ဖန်ခါမှ) ဒေတိ - ပေး၏၊ (ကထိနံခံမည့် ရဟန်းအား ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် ပေး၏) အယံ - ဤ နောက်တနေ့မှ ပေးခြင်း

x x x x x x x x x

ကထိနံနာမ၊ ပေ၊ ဝန္တတိ။ ။ ကထိနံသင်္ကန်း ဟူသည်မှာ အလွန်သန့်ရှင်း မြင့်မြတ် သော သင်္ကန်းဖြစ်ရမည်၊ မယ်တော်ကိုမျှ မတောင်းကောင်း၊ ကောင်းကင်မှ အလို အလျောက်ကျလာသော မိုးပေါ်ကျအဝတ်ကဲ့သို့ မည်သူ့ကိုမျှ အရိပ်နိမိတ် ပရိယာယ် စကား ပြောကြား၍ရအပ်သော သင်္ကန်းမျိုး မဖြစ်စေရ၊ ထို့ကြောင့် “န နိမိတ္တကတေန” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

သည်။ နိစယသန္ဓိမိ-မည်၏။ (ကထိနအဝတ်ကို မပေးသေးဘဲ သိမ်းထားသော အားဖြင့် သန္ဓိမိမည်၏။) [“သန္ဓိမိကတေန - ပြုအပ်သော သိုမှီး သိမ်းဆည်းခြင်း ရှိသော အဝတ်ဖြင့်” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။] နိသဂ္ဂိယေနာတိ-ကား၊ ရတ္တိ နိသဂ္ဂိယေန - ညဉ့်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (ညဉ့်ကို လွန်သွားသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ န ဟောဟိ)၊ ပရိဝါရေပိ-၌လည်း၊ နိသဂ္ဂိယံနာမ၊ ပေ၊ ဥဋ္ဌဟတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [(ယသ္မိံ-အကြင်သင်္ကန်းကို၊) ကရိယမာနေ-ချုပ်ဆိုးသမှု၊ ပြုအပ်စဉ်၊ အရုဏံ-အရုဏ်သည်၊ ဥဋ္ဌဟတိ-တက်သွား၏၊ တံ-ထိုသင်္ကန်းသည်၊) နိသဂ္ဂိယံနာမ-ယမည်၏။]

အကပ္ပကတေနာတိ-ကား၊ အနာဒိန္နကပ္ပဗိန္ဒုနာ - မယူအပ်သော ကပ္ပဗိန္ဒု ရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (နဟောဟိ၊) [ပါဠိတော်၌ “အကပ္ပကတေန-မပြုအပ်သော ကပ္ပဗိန္ဒုရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်” ဟု ပေး၊] အညတြ သံဃာဋီယာတိ အာဒိသု-အစ ရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သံဃာဋီ ဥတ္တရာသင်္ဂ အန္တရ ဝါသကေ-သင်္ကန်းကြီး၊ အပေါ်ခြုံ ကေသီ၊ သင်းပိုင်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညေန-သင်္ကန်းသုံးထည်မှ တပါးသော၊ ပစ္စတ္တရဏာဒိနာ - အိပ်ရာခင်း အစ ရှိသော အဝတ်ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် မုခပုဉ္ဇနစသော ကျန်သင်္ကန်း ၅ထည်ကိုယူပါ၊) အတ္တတံ - ခင်းအပ်သည်၊ (သမာနံ)၊ အနတ္တတံ - ခင်းအပ်သည် မမည်သည်၊ ဟောဟိ၊ ဣတိ (အတ္ထော)၊ အညတြ ပဉ္စကေန ဝါ အတိရေကပဉ္စကေန ဝါ တိ-ကား၊ ပဉ္စဏ္ဍာနိဝါ-ငါးခင်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ အတိရေကာနိ- ငါးခင်းထက် ပိုလွန်ကုန်သော၊ ခဏ္ဍာနိဝါ-အခင်းတို့ကိုသော်၎င်း၊ ကတွာ-၍၊ မဟာမဏ္ဍလ အမုမဏ္ဍလာနိ-ကြီးစွာသော အဝန်းအဝိုင်း၊ တဝက် ဖြစ်သော အဝန်းအဝိုင်း၊ တို့ကို၊ (အိမ်ဝန်းကြီး အိမ်ဝန်းငယ်တို့ကို၊) ဒဿေတွာ-ပြုပြီး၍၊ ကတေန ဝ-ပြုအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်သာ၊ (ကထိနံ အတ္တရိတံ) ဝန္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပြုအပ်သော်၊ (စိဝရံ-သည်၊ ဝါ- ကို၊) သမဏ္ဍလိကတံ-အိမ်ဝန်းကြီး အိမ်ဝန်း ငယ်နှင့်တကွ ပြုအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောဟိ၊ တံ-ထို သင်္ကန်းကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အညေန - အခြားသော၊ အစ္စန္ဒကေန ဝါ - လုံးလုံး မဖြတ်အပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၎င်း၊ ဒုတ္တိစတုရဏေန ဝါ - ၂ ခင်း၊ ၃ ခင်း၊ ၄ ခင်း ရှိသော

+ x x x x x x x x

ရတ္တိနိသဂ္ဂိယေန ။ ။ ချုပ်ဆိုးနေစဉ် မပြီးဘဲ အရုဏ်တက်အောင် တညဉ့်ကို လွန်သွားသော သင်္ကန်းကို “ရတ္တိနိသဂ္ဂိယေန” ဟု ဆိုသည်။ ထိုလွန်သွားသော သင်္ကန်း သည် နိသဂ္ဂိယပါပိတ် အာပတ်၌ လာသော နိသဂ္ဂိယ သင်္ကန်းမျိုးကဲ့သို့ စွန့်အပ်သော သင်္ကန်းမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “ရတ္တိနိသဂ္ဂိယေနာတိ ရတ္တိအတိတ္ထန္တေန (ညဉ့်ကို လွန်သွား သော သင်္ကန်းဖြင့်)” ဟု ဝိကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

အစ္စန္ဒကေန ။ ။ ဤကားကိုထောင့်၍ ကထိနသင်္ကန်းသည် ဖြတ်၍ ချုပ်အပ်သော သင်္ကန်း ဖြစ်ရမည်။ မဖြတ်ဘဲ ချုပ်အပ်သော သင်္ကန်း မဖြစ်ရ၊ ဒုတ္တိစတုရဏသင်္ကန်း

သင်္ကန်းဖြင့်၎င်း၊ (ကထိနံ အတ္ထရိတံ) နဝဋ္ဌတိ၊ အညတြ ပုဂ္ဂလဿ အတ္တာရာတိ-
 ကား၊ ပုဂ္ဂလဿ-ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏၊ အတ္တာရံ-ခင်းခြင်းကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အညေ
 န - ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏ ခင်းခြင်းမှတပါးသော၊ သံဃဿဝါ - သံဃာ၏ သော်၎င်း၊
 ဂဏဿဝါ-၏သော်၎င်း၊ အတ္တာရေန- ခင်းခြင်းအားဖြင့်၊ (ကထိနံ) အတ္ထတံ န
 ဟောတိ၊ [ကထိနခင်းရာ၌ သံဃာက ပုဂ္ဂိုလ်တပါးအား ကထိနခင်းဘို့ရန်သင်္ကန်း
 ပေး၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တပါးကသာ ခင်းရသည်။ သံဃာစသည်တို့ကား အနုမောဒနာ
 ပြုရုံသာ ပြုနိုင်သည်။] နိဿိမဋ္ဌော အနုမောဒတိတိ-ကား၊ ဗဟိ ဥပစာရသီမာယ-
 ဥပစာရသိမ်မိပြင်ဘက်၌၊ (ကျောင်းတိုက်၏ ပြင်ဘက်၌၊) ဌိတော - တည်သော
 ရဟန်းသည်၊ (စေ) အနုမောဒတိ- အကယ်၍ အနုမောဒနာပြုအံ့၊ [ပါဠိတော်၌
 ပါသော “စေ” ကို ယူ၍ ပေးသည်။ န + သီမာ နိဿိမာ- ဥပစာရသိမ်မိဟုတ်သော
 ကျောင်းတိုက်၏ အပြင်ဘက်အရပ်၊ နိဿိမာယံ + ဌိတော နိဿိမဋ္ဌော။] အဟတေ
 နာတိ- ကား၊ အပရိဘုတ္တေန- မသုံးစွဲအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၊ “ကထိနံ အတ္ထတံ
 ဟောတိ-” ။ (စွဲစပ်။) အဟတကပ္ပေနာတိ - ကား၊ အဟတသဒိသေန - မထုရိုက်
 (မဖွပ်လျော်အပ်) သေးသော အသစ်နှင့်တူသော၊ ဧဝါရံဝါ- တကြိမ်သော်
 ၎င်း၊ ဒွိက္ခတ္တံဝါ- နှစ်ကြိမ်သော်၎င်း၊ ဓောတေန- ဖွပ်လျော်အပ်ပြီးသော အဝတ်
 ဖြင့်၊ (ဟောတိ)။

x x x x x x x x x

လည်း မဟုတ်ရ၊ အနည်းဆုံး ၅ ခင်းရှိသော သင်္ကန်းဖြစ်ရမည်- ဟု မှတ်ပါ။ ကထိနံ
 သင်္ကန်း မဟုတ်လျှင်ကား အတ္ထိန္ဒက (ဖြတ်အပ်သော သင်္ကန်း မဟုတ်သော်လည်း
 ဝိကပ္ပနာပြု၍ ပရိက္ခာရစောဋ္ဌ အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဝတ်ကောင်း၏။) သို့သော် တိစိဝရိက်
 အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ကား မဆောင်ကောင်းပါ။

အဟတေန။ ။ အနတ္ထတလက္ခဏာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ အတ္ထတလက္ခဏာကို ဖွင့်ပြလို
 သောကြောင့် “အဟတေနာတိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဟညိတ္ထ-ထုရိုက် ဖွပ်လျော်သော
 အားဖြင့် ညှဉ်းဆဲအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဟတံ၊ န+ဟတံ အဟတံ၊ တကြိမ်တခါမျှ မဝတ်ရသေး
 သောကြောင့် မဖွပ်လျော်အပ်သေးသော အဝတ်သစ်၊ ထို့ကြောင့် “ အပရိဘုတ္တေန ”
 ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက် ဖွင့်သည်။ [အဝတ်၌ ပါရိုးဖြစ်သော ကစည်ရည် စသော အစာကို
 မချေရသေးသောကြောင့် ဤ အသစ်စက်စက်အဝတ်ကို “ အစာမချေအပ် သေးသော
 အဝတ် ” ဟု၎င်း၊ သင်္ကန်းဆို ပြီးသောအခါ တောင့်နေအောင် ခေါက်ထားအပ်သော
 သင်္ကန်းပေါ်၌ ဂျပ်ပြားကြီးဖြင့် ဖိထားရာမှ ချွတ်ယူအပ်ခါစဖြစ်သောကြောင့် “ အသစ်
 ဂျပ်ချွတ် ” ဟု၎င်း ခေါ်စမှတ် ပြုကြရသည်။]

ဒွိက္ခတ္တံဝါ ဓောတေန ။ ။ ကပ္ပသဒ္ဓါ၏ ကလယုဂ စသော အနက်တို့တွင်
 သဒိသအနက် ဟု သိစေလို၍ “အဟတသဒိသေန” ဟု ဖွင့်သည်။ ဝတ်၍ တကြိမ်နှစ်ကြိမ်
 သာ ဖွပ်လျော်ရသေးသောကြောင့် အသစ်စက်စက်နှင့်မထူးခြားသေး၊ အသစ်ကဲ့သို့ပင်
 ဖြစ်သော အဝတ် - ဟုလို၊ [ဤ၌ တကြိမ် နှစ်ကြိမ် ဖွပ်လျော်အပ်သော အဝတ်ကို
 “ အဟတကပ္ပ ” ဟု ဆိုသဖြင့် လုံးလုံး မဖွပ်ရသေးသော အဝတ်ကို “ အဟတ ”
 ခေါ်ကြောင်း သိသာသည်။]

ပိလောတိကာယာတိ-ကား၊ ဟတဝတ္ထသာဋကေန- ဖွပ်လျော်အပ်ပြီးသော အဝတ်ဟောင်း ပုဆိုးဖြင့်၊ (ဟောတိ)၊ ပံသုကူလေနာတိ - ကား၊ တေဝီသတိ ယာ- နှစ်ဆဲ သုံးပါးသော၊ ခေတ္တေသု-ခေတ်တို့၌၊ ဥပ္ပန္နပံသုကူလေန- ဖြစ်သော ပံသုကူသင်္ကန်းဖြင့်၊ (ဟောတိ)၊ [“တေဝီသတိ” ၏ သရုပ်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ရှုပါ။] ပံသုကူလိကဘိက္ခုနာ - ပံသုကူစုတင်ဆောင် ရဟန်းသည်၊ စောဠကဘိက္ခံ- အဝတ်ဆွမ်းကို၊ (အဝတ်ရှာ လှည့်လည်ခြင်းကို) အာဟိဏ္ဍိတွာ - လှည့်လည် ပြီး၍၊ လဒ္ဓစောဠကေဟိ-ရအပ်သောအဝတ်တို့ဖြင့်၊ ကတစိဝရေန-ပြုအပ်သော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိပိ - ဤသို့လည်း၊ ကုရုန္ဒိမဟာပစ္စရိသု - တို့၌၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။

ပါပဏိကေနာတိ ပဒဿ-ဟူသောပုဒ်၏၊ အာပဏဒ္ဓါရေ-ဈေးတံခါးအနီး၌၊ (ဈေးပေါက်၌) ပတိတပိလောတိကံ-ကျရစ်သောအဝတ်ကို၊ ဝဟေတွာ-ယူ၍၊ ကထိနက္ခာယ-ကထိနံအကျိုးငှါ၊ ဒေတိ-အံ့၊ တေနာပိ- ထိုအဝတ်ဖြင့်လည်း၊ (ကထိနံ အတ္ထရိတံ)ဝနု တိ၊ ဣတိအတ္ထော၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ ဝိပလ္လာသေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်သာ၊ ဝေဒိ တဗ္ဗံ - ၏၊ [“အနိမိတ္တကတေန ” စသော ပုဒ်အပေါင်း၏အနက်ကို “နိမိတ္တ ကတေန” စသည်၌ ဖွင့်အပ်ပြီးသောအနက်၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိပါ-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရာ၌၊ (ဤ အတ္တတ၏လက္ခဏာကို ပြရာ၌) သဟ ကထိနဿ၊ ပပ၊ ဇာယန္တိတိ အာဒိ-အစရှိသော၊ ဗဟု- များစွာသော စကားကို၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗံ - ထို အလုံးစုံသောစကား

x x x x x x x x

ပိလောတိကာယ ။ ။ အသစ်, အသစ်နှင့် အလားတူ အဝတ်နှစ်မျိုးကို ပြပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အဝတ်နှစ်ခု အဝတ်ဟောင်းကို “ပိလောတိက” ခေါ်သည် ဟု ပြလို၍ “ဟတဝတ္ထသာဋကေန” ဟုဖွင့်သည်။ ဟတ-အစာချေအပ်ပြီးဖြစ်၍ ဟောင်းနွမ်းသော + ဝတ္ထ-အဝတ်၊ သာဋက-ဝတ်ပြီးပုဆိုးနှင့် ကုလားမများဝတ်သော ထမီ၊ ထိုအဝတ် သည် ဟောင်းနွမ်းသော်လည်း အဟတ, အဟတကပ္ပတို့လောက် မသစ်-မလတ်ဆတ် ရုံသာ၊ စုတ်ပြတ် ဟောင်းနွမ်းသော အဝတ်ကား မဟုတ်ထိုက်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ “ဟတဝတ္ထသာဋကောတိ အတိဇိဏ္ဏသာဋကော” ဟု ရှိရာဝယ် “နာဘိဇိဏ္ဏသာဋ ကော” ဟု ရှိသင့်ပါသည်။ ကထိနံသင်္ကန်းသည် ဟောင်းနွမ်းသော သင်္ကန်းရှိသူအား ပေးရမည့် အဝတ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကထိနံသင်္ကန်းကိုယ်က ဟောင်းနွမ်း နေလျှင် အဘယ်မှာ ပေးထိုက်ပါတော့အံ့နည်း။

ပါပဏိကေန ။ အာပဏဒ္ဓါရေကို သဒိပူပစာရအားဖြင့် ယူစေလို၍ “အာပဏဒ္ဓါရေ” ဟု၎င်း, ပဏိ ပတိတအနက်ကို ယူစေလို၍ “ပတိတ ပိလောတိကံ” ဟု၎င်း ဖွင့်သည်။ “အာပဏေ + ပတိတံ ပါပဏံ၊ ပါပဏံယေဝ + ပါပဏိကံ” ဟု ပြ၊ [ယောဇနာ၌ကား “ပသာရိတော+အာပဏော ပါပဏော၊ တသ္မိံ + ပတိတံ ပါပဏိ ကံ” ဟု ပြလေသည်။]

သည်။ ပရိဝါရေ-ပရိဝါဉ္စ၊ ပါဠိ အာရုဇ္ဇမေဝ-ပါဠိတော်သို့ တက်ရောက်ပြီးသည် သာ၊(ပါဠိတော်၌ သံဂါယနာတင်အပ်ပြီးသည်သာ၊)တဿာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ အာဂတနယနေဝ - လာသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣမ-ဤကထိနက္ခန္ဓက၌၊ အဝုစ္စမာနေ န - တိုက်ရိုက်မဆိုအပ်သော၊ တေန - ထို ပရိဝါစကားကြောင့်၊ ကထိနတ္ထာရ ကဿ-ကထိနခင်းသောရဟန်း၏၊ ကိဉ္စိ- တစုံတခုသာ သိဘွယ်အကျိုးသည်၊ န ပရိဟာယတိ-မဆုတ်ယုတ်၊ (တဿာ တတ္ထ အာဂတနယနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။)

ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ ကထိနတ္ထာရံ-ကထိနခင်းပုံကို၊ ဒဿေတွာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဥဗ္ဘာရံ-ကထိနရုပ်သိမ်းပုံကို၊ ဒဿေတုံ-၄၊ ကထဉ္စ၊ပေ၊ကထိနန္တိ အာဒိ- အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ကထဉ္စ ဘိက္ခ ဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ မာတိကာတိ - ကား၊ မာတရော - အမိနှင့်တူသော အကျဉ်းခေါင်းစဉ်တို့သည်၊ ဇနေတ္ထိယော - သားသွီးကိုဖြစ်စေ တတ်သော အမိ ရင်းနှင့်တူသော အကျဉ်းခေါင်းစဉ်တို့သည်၊ (ဣမာအဋ္ဌ ဌှဝပ်။) ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ - မှန်၊ ကထိနုဗ္ဘာရံ - ကထိန ရုပ်သိမ်းမှုကို၊ တောအဋ္ဌ - ဤ ရှစ်ပါးသော မာတိကာတို့သည်၊ ဇနေတ္ထိယော-ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ တာသု- ထို မာတိကာတို့ တွင်၊ အဿာ- ထို မာတိကာ၏၊ ပက္ကမနံ- ဖဲသွားခြင်းဟူသော၊ (ဥပစာရသိမ်၏ ပြင်ပသို့ ဖဲသွားခြင်းဟူသော၊) အန္တော- အဆုံးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထို မာတိကာသည်၊)ပက္ကမနန္တိကာ-ကာမည်၏၊ ဝေ-ဤ အတူ၊ သေသာ ပိ- ကြွင်းသော မာတိကာတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏။ [“နိဋ္ဌာနံ+အန္တော အဿာတိ နိဋ္ဌာနန္တိကာ” စသည်ဖြင့် သိပါ-ဟူလို။]

x x x x x x x x x

ဥဗ္ဘာရံ။ ။ဥ-အထက်သို့+တရ-ဆောင်ခြင်း၊ ကထိနခင်းသောအခါ ကျောင်း တိုက်၌ “ကထိန” ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်တမျိုးကို ဖြန့်ခင်းထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို ဖြန့်ခင်းထားခြင်းမှ ရုပ်သိမ်းမှုကို “ဥဗ္ဘာရံ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ကထိနုဗ္ဘာရ(ကထိနုဒ္ဓါရ) - ကထိနရုပ်သိမ်းခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ ရှေးဆရာ တို့ကား “ကထိနုဗ္ဘာရ(ကထိနုဒ္ဓါရ) - ကထိနနမ် (နတ်) ခြင်း” ဟု သုံးစွဲကြ၏။

မာတိကာ။ ။“မာတရောပိယာတိ မာတိကာ” ဟု ပြု၊ မာတုနောင် ဣာအနက်၌ ကပစ္စည်းသက်၊ ဥကို ဣပြု၊ ထို့ကြောင့် “မာတရော၊ပေ၊အတ္ထော” ဟု ဖွင့်သည်၊ [မာတာ ပိယာတိ မာတိကာ၊ ဣဝတ္ထေ ကပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တေန သိဒ္ဓမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ မာတိကာတိ မာတရောတိ အာဒိ၊—ပိမတိ၊] “ဇနေတ္ထိယော”၌ ဇနေဓာတ်+ ကာရိတ်ဏေ+တိပစ္စည်း၊ ဇနေန္တိတိ ဇနေတ္ထိယော-ဟု ပြု။

ပက္ကမနန္တိကာ။ ။“ပက္ကမန” ဟူသည် ကထိနခင်းရာ ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာ ဖြစ်သောသိမ် (အပိုင်းအခြား) မှ ဖဲသွားခြင်းတည်း၊ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ပိဂ္ဂဟပြု၊ “ပက္ကမနန္တိ” ဟု သမာသ်ပြီးပြီးမှ သုတ္တံ၌ ဣကပစ္စည်းသက်၊ [သမာသန္တကပစ္စည်း မသက်သင့်၊ “ပက္ကမနန္တိကော” ဟု ပုံလိန်လည်း (ကထိနုဗ္ဘာရောကို ဝေ၍) ရှိနိုင်သည်။]

ဆက်ဥပုသ်—ကထိနအာနိသင် ငါးပါးကို မပျက်ပြယ်အောင် တားဆီးနိုင်သော ပညတ်တမျိုးကို “ပလိဗောဓ” ဟု ခေါ်၏။ ပလိဗုဒ္ဓတံ—တားမြစ်တတ်၏။ ဣတိ ပလိဗောဓော၊ ထိုပလိဗောဓသည် စိဝရပလိဗောဓ အာဝါသပလိဗောဓဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ကထိနမှ အခြွေအရံ အာနိသင်အဖြစ်ဖြင့် ရအပ်သောအဝတ်သည် သက်န်းချုပ်၍ မပြီးသေးသမျှ ထို အာနိသင်တို့ကို တားဆီးနိုင်သောကြောင့် “စိဝရ ပလိဗောဓ” မည်၏။ ချုပ်၍ပြီးသောအခါ ဖြစ်စေ၊ ပျောက်ပျက်သွားသောအခါ ဖြစ်စေ၊ လာလတုံသော အခြားနည်းဖြင့် ကိစ္စပြီးသောအခါ ဖြစ်စေ စိဝရပလိဗောဓ ပျက်၏။ သို့သော် ဤ ကျောင်းတိုက်၌ နေမြဲ နေသေးလျှင်ကား အာဝါသပလိဗောဓက တားဆီးထားသောကြောင့် အာနိသင်ငါးပါး ရသေး၏။ ဤကျောင်းတိုက်၌ “ မနေတော့အံ့ ” ဟု ကြံ၍ ရွှေ့ပြောင် ဖဲသွားသောအခါ ထို အာဝါသက ပလိဗောဓလည်း ပြတ်၏။ ကထိန အာနိသင်လည်း တပေါင်းလပြည့် မရောက်စေကဉာဏ် ပျက်ပြယ်လေတော့၏။

ပတ္တမနန္ဒိကော။ ။ “ပတ္တမနံ + အန္တော အဿာ” ဟူသော ဤ ဝိဂြိုဟ်အရ မာတိကာကို အရကောက်ရ၏။ သို့သော် “ဖဲသွားခြင်းအဆုံးရှိသော မာတိကာ” ဟု မရှိ၊ ဖဲသွားခြင်း အဆုံးရှိသော ကထိနန္တတ်ခြင်းသာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မာတိကာကို အရကောက်ရာ၌ ကထိနန္တတ်ခြင်း၏ ပတ္တမနန္ဒိကအမည်ကို မာတိကာ၌ တင်စားသော အဘေဒေါပစာရစကား ဟု ဝိမတိဆိုသည်။ [“အဘေဒေါပစာရ” ဟူသည် အကျိုးဖြစ်သော ကထိနန္တတ်ခြင်း၏ အကျယ်ကို အကြောင်းမာတိကာအကျဉ်း၌ တင်စားသော ဖလူပစာတည်း။ ထို ပတ္တမနန္ဒိက ကထိနန္တတ်ပုံကိုပြသော “ပတ္တမနန္ဒိကော” ဟူသော ပါဠိကိုကား ကာရဏူပစာရ (အကြောင်းအနက်၏အမည်ကို အကျိုးသဒ္ဒါ၌ တင်စားသော) အားဖြင့် “ပတ္တမနန္ဒိကော” ဟု ခေါ်ရသည်။]

ဝိမတိ။ ။ ပတ္တမနန္ဒိကော ကထိနန္တတ်ရာ ဧဝ ဟိ သယံ အတ္တနော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ (မိမိဟူသော ကထိနန္တတ်ခြင်း ကိုယ်တိုင် ဖဲသွားခြင်းအဆုံး၌ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်) ဧဝ မဘေဒေါပစာရေန မာတိကာတိ ဝုတ္တော၊ ဥပ္ပာရသေဝ ပတ္တမနန္ဒေ သမုပ္ပတ္တိတော၊ တမ္ပိနိမုတ္တာယစ မာတိကာယ အဘာဝါ၊ တပ္ပကာသိကဒပိ စေတ္ထ ပါဠိ မာတိကာတိ ဝတ္တံ၊ ယုဇ္ဇတိ၊ သာပိဟိ ပတ္တမနန္ဒိကုပ္ပာရပုပ္ပကာသနေန ပတ္တမနန္ဒိကတိ ဝုတ္တော၊ ဒေဝေဝနယော သေသုပ္ပာရေသုပိ။

အာဝါသသတ္တက ကထာ

န ပစ္စေသန္တိ—ကား၊ ပုန-တဖန်၊ န အာဂမိဿံ-မပြန်တော့အံ့၊ [ပစ္စေသံ၌ “ပတိ+ဣ-ဂတိမိ” ဟူသော ဓာတ်+သံဝိဘတ်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ပုန အာဂမိဿံ” ဟု ဓာတ်နက် ဖွင့်သည်။] ပန- ဆက်၊ ပတ္တမနန္ဒိကေ - ပတ္တမနန္ဒိက မည်သော၊ (ဖဲသွားခြင်း ဟူသော အဆုံးရှိသော၊) တေသ္မိံ ကထိနဒ္ဓါရေ - ဤ ကထိန ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊ ပဌမံ-စွာ၊ စိဝရပလိဗောဓော- စိဝရပလိဗောဓသည်၊ ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်၏၊ ပစ္စာ-နောက်မှ၊ အာဝါသ ပလိဗောဓော- သည်၊ (ဆိဇ္ဇတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပတ္တမတော - ဖဲသွားသော ရဟန်း၏၊ စိဝရပလိဗောဓော- သည်၊ အန္တောသီမာယ မေဝ - ဥပစာရသိမ်၏ အတွင်း၌ပင် (ကျောင်းတိုက်

အတွင်းတုန်းကပင်၊) ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်ခဲ့၏။ (“ ကတစီဝရံ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် သင်္ကန်းချုပ်၍ ပြီးတုန်းက စီဝရပလိဗောဓ ပြတ်ခဲ့ပြီ။) အာဝါသပလိဗောဓော- သည်၊ သီမာတိက္ကမေ-ဥပစာရသိမ်ကို လွန်ရာအခါ၌၊ (ဆိဇ္ဇတိ-၏။) စ-သာဓက ကား၊ ပရိဝါရေ-၌၊ ပက္ကမနန္ဒိကော၊ပေ၊ဆိဇ္ဇတိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤ ဂါထာ စကားကို၊(သံဂီတိကာရေဟိ) ပိ-တို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ၊ [ပက္ကမနန္ဒိကော - က မည်သော၊ (ဖဲသွားခြင်း ဟူသော အဆုံးရှိသော၊) ကထိနုဒ္ဓါရော - ကထိနု ရုပ်သိမ်းခြင်းကို၊ အာဒိစ္စပန္နုနာ - နေမင်း၏ ဆွေတော်မျိုးတော် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ တေဉ္စ- ဤပက္ကမနန္ဒိက ကထိနုဒ္ဓါရကိုလည်း၊ တေ- သင့်အား၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဝိသဇ္ဇိသံ- အံ၊ စီဝရပလိဗောဓော- သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဆိဇ္ဇတိ-၏၊ ပစ္ဆာ-မှ၊ အာဝါသပလိဗောဓော-သည်၊ ဆိဇ္ဇတိ-၏။]

စီဝရံ အာဒါယာတိ-ကား၊ အကတစီဝရံ - ချုပ်ဆိုးသမှု မပြုအပ်သေးသော သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ (ပက္ကမတိ- ၌စပ်၊) ဗဟိသီမာဂတဿာတိ- ကား၊ အညံ - မူလကျောင်းတိုက်မှ အခြားသော၊ သာမန္တဝိဟာရံ - အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂတဿ-ရောက်သော၊(တဿဘိက္ခုနော-၌စပ်၊) ဧဝံ ဟောတိ တိ- ကား၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ - ထို အနီးဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ သေနာသန ဖာသုကံဝါ-ကျောင်း အိပ်ရာ၏ ချမ်းသာခြင်းကိုသော်၎င်း၊ သဟာယသမ္ပတ္တိံ ဝါ- အဖေငါ့သဟု၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ဒိသ္မာ-တွေ့ရ၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်၊ ဧဝံ- ဤအကြံသည်၊ ဟောတိ၊ ပန - ဆက်၊ နိဋ္ဌာနန္ဒိကေ - နိဋ္ဌာနန္ဒိက မည်သော၊ (သင်္ကန်းပြီးဆုံးခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊) တေသ္မိံ ကထိနုဒ္ဓါရေ-၌၊ အာဝါသ ပလိဗောဓော-သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဆိဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သော- ထို အာဝါသ ပလိ ဗောဓသည်၊ နပစ္စေသံ - မပြန်တော့အံ့၊ (ပြန်၍ မသွားတော့အံ့၊) ဣတိ-သို့၊ စိတ္တေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နမတ္တယေဝ-ဖြစ်ခါမျှသော်သာလျှင်၊ ဆိဇ္ဇတိ၊ စ-သာဓက ကား၊ နိဋ္ဌာနန္ဒိကော၊ ပေ၊ ဆိဇ္ဇတိတိ - ဟူသော၊ ဧတံ - ဤဂါထာ စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ပိဝုတ္တံ၊ [နိဋ္ဌာနန္ဒိကော- ကမည်သော၊ (သင်္ကန်း ပြီးဆုံးခြင်း ဟူသော အဆုံးရှိသော၊) ကထိနုဒ္ဓါရော-ကို၊ အာဒိစ္စပန္နုနာ-သည်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ တေဉ္စ-ဤ နိဋ္ဌာနန္ဒိက ကထိနုဒ္ဓါရကိုလည်း၊ တေ - အား၊ အဟံ- သည်၊ ဝိသ ဇ္ဇိသံ-အံ့၊ အာဝါသပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ စီဝရေ - သည်၊ နိဋ္ဌိတေ- ပြီးစီးလသော်၊ စီဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ။]

* * * + * * *

အာဒိစ္စပန္နုနာ။ ။အာဒိစ္စဿ+ပန္နု အာဒိစ္စပန္နု၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သာကီဝင် အနွယ်ကို “အာဒိစ္စဂေါတ္တ” ဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် “အာဒိစ္စ ပန္နုနာ” ဟု ဆိုသည်။ တနည်း- “အာဒိစ္စော+ပန္နု ယဿာတိ အာဒိစ္စပန္နု” ဟု ပြု၊ “ တာဟံ ” ကို တေ+ အဟံ” ဟု ယောဇနာ ပုဒ်ဖြတ်သည်။ “တေဉ္စတာဟံ ပုစ္ဆိသံ” ၌ကား ပုစ္ဆိဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ်ဖြစ်၍ “တံ+အဟံ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်။

တောန နယေန-ဤနည်းအားဖြင့်၊ သေသမာတိကာ ဝိဘဇနပိ-ကြွင်းသော မာတိကာတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်ခြင်း၌လည်း၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗျော၊ ပန-အထူး ကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ သန္ဓိဋ္ဌာနန္တိကေ- သန္ဓိဋ္ဌာနန္တိက ကထိနုဒ္ဓါရ၌၊ (ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဟူသော အဆုံးရှိသော ကထိနု ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊) ဒွေပိ - နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပလိဗောဓာ - တို့သည်၊ “နေဝိမံ စိဝရံ ကာရေသံ၊ န ပစ္စေဿ” နှိ-ဟူ၍၊ (“သင်္ကန်းကိုလည်း ချုပ်ဆုံး သမှု၊ မပြုစေတော့အံ့၊ ပြန်၍လည်း မသွားတော့အံ့ ” ဟူ၍၊) စိတ္တေ - ဆုံးဖြတ် ကြောင်းစိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နမတ္ထေယေဝ-သော်သာ၊ ဧကတော-တပြိုင်နက်၊ ဆိဇ္ဇန္တိ- ပြတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤကား အထူးတည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ သန္ဓိဋ္ဌာနန္တိကော ၊ပေ၊ ဆိဇ္ဇန္တိတိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ကို၊ (သံဂိတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [သန္ဓိဋ္ဌာနန္တိ ကော-ကမည်သော (ဆုံးဖြတ်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော၊) ကထိနုဒ္ဓါရော- ကို၊ အာဒိစ္စပန္နုနာ,ဝုတ္တော-ပြီ၊ တေဉ္စ-ဤသန္ဓိဋ္ဌာနန္တိက ကထိနုဒ္ဓါရကိုလည်း၊ တေ အဟံ ဝိသဇ္ဇိဿံ- အံ့၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ပလိဗောဓာ- တို့သည်၊ အပုဗ္ဗံ- ရှေ့လည်း မကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်းမကျ၊ ဆိဇ္ဇန္တိ-ပြတ်ကုန်၏။]

ဝေ - ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗကထိနုဒ္ဓါရေသု - အလုံးစုံသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်း တို့၌၊ ပလိဗောဓုပစ္စေဒေါ-ပလိဗောဓတို့၏ပြတ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗျော-သိထိုက်၏၊ ပန - ဆက်၊ သော - ထို ပလိဗောဓုပစ္စေဒသည်၊ (သက္ကာ ဌ်စပ်၊) ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေနစ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအားဖြင့်၎င်း၊ ပရိဝါရေ- ၌၊ အာဂတဘာဝေနစ - တိုက်ရိုက်လာသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၎င်း၊ ဇာနိတုံ- သိခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဝိတ္တာရတော - အကျယ် အားဖြင့်၊ (မယာ) နဝုတ္တော-မဆိုအပ်၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ ဣ-ဤပလိဗောဓပြတ်ရာ၌၊ တနည်း၊ ဣ-ဤ ကထိနုရုပ်သိမ်းရာ၌၊ သင်္ခပေါ- အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ [ယောဇနာ၌ “တ္ထောတိ ဣမသ္မံ ကထိနုဒ္ဓါရေ ” ဟု စွဲသည်။] နာသနန္တိကေ-နာသနန္တိက ကထိနုဒ္ဓါရ၌၊ (သင်္ကန်းပျောက်ပျက်ခြင်း ဟူသော အဆုံးရှိသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊) အာဝါသ ပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ စိဝရေ - သည်၊ နဋ္ဌေ - ပျောက်ပျက်လသော်၊ (ပျောက်ပျက်ခါး) စိဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ စိဝရေ- သည်၊ နဋ္ဌေ- လသော်၊ စိဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နာသနန္တိကောတိ- ဟူ၍၊ (ပျော် ပျက်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်းဟူ၍၊) ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ သဝနန္တိကေ - သဝနန္တိက ကထိနုဒ္ဓါရ၌၊ (ကြားခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊) စိဝရပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ, တဿ- ထို ရဟန်း၏၊ သဝနေန- နှင့်၊ (“ မိမိနေခဲ့ရာ ကျောင်းတိုက်ဝယ် ကထိနုရုပ်သိမ်းပြီး တဲ့”ဟု ကြားခြင်းနှင့်၊) သဟ-တကွ၊ အာဝါသပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ။

အာသာဝဇ္ဇေဒိကေ-အာသာဝဇ္ဇေဒိက ကထိနုဒ္ဓါရန္တံ၊(သင်္ကန်း၌ဖြစ်သော အာသာပြတ်ခြင်းဟူသော အဆုံးရှိသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊)အာဝါသ ပလိ ဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ စိဝရာသာယ-သင်္ကန်း၌ဖြစ်သောအာသာသည်၊ ဥပစ္ဆိန္နာယ-ပြတ်စဲလသော်၊စိဝရပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤအာသာ ဝဇ္ဇေဒိကကထိနုဒ္ဓါရကို၊ (ဝုတ္တော နဝုတ္တော-တို့၌စပ်၊)ဝါ-သည် (အနေကပ္ပ ဘေဒေါ ဟောတိ-၌စပ်၊) ယသ္မာ - ကြောင့်၊ အနာသာယ၊ပေ၊ န ပစ္စေဿန္တိ အာဒိနာ - အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ ဣတရေဟိ - တပါးကုန်သော၊ (အာသာဝဇ္ဇေဒိကကထိနုဒ္ဓါရမှတပါးကုန်သော၊)ဥဒ္ဓါရေဟိ-ကထိနုရုပ်သိမ်း ခြင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ဝေါမိဿဒေသနော-ရောနှောကြောင်း ဒေသနာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အနေကပ္ပဘေဒေါ- တပါးမက များသောအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [အနာသာယ-မတောင့်တအပ်ရာအရပ်၌၊ လဘတိ-ရ၏၊ အာသာယ-တောင့်တ အပ်ရာအရပ်၌၊ န လဘတိ၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝေ-ဤအကြံသည်၊ ဟောတိ၊ (ကိံ)၊ ဣဓေဝ-ဤအရပ်၌ပင်၊ ဣမံစိဝရံ- ကို၊ ကာရေသံ-ချုပ်ဆိုးသမှု၊ ပြုစေ အံ့၊ န ပစ္စေဿံ-မပြန်တော့အံ့၊ (ဣတိ- ဤအကြံသည်၊ ဟောတိ။) အာသာယ၊ အနာသာယတို့၌ ဌာနီအာသာ၏အမည်ကို ဌာနအရပ်ပေါ်၌ တင်စားသော ဥပစာစကား ဟု ကြံပါ။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရတော-နောက်၌၊(အနာသာဒေါဠ သကအခဏ်း၌၊) ဝိသုံ- သီးခြား၊ ဝိတ္ထာရေတွာ-ချွေ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊(ဝိတ္ထာရေတွာ-၍၊ ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တော၊ [ဣဓ န ဝုတ္တောတိ ပါဠိယံ မာတိကာပဒဘာဇနေ သဝနန္တိကာနန္တရံ န ဝုတ္တော၊ - ပါဠိတော်၌ မာတိကာကို အကျယ်ဝေဘန်ရာဝယ် သဝနန္တိက၏ အခြားမဲ့၌ အာသာဝဇ္ဇေ ဒိကကို ဟောတော်မမူအပ်။]

ဣဓပန-ဤနေရာ၌ကား၊(မာတိကာ၏ ပဒဘာဇနီ၌ကား၊)သဝနန္တိကဿ- သဝနန္တိက ကထိနုဒ္ဓါရ၏၊ အနန္တရံ - အခြားမဲ့၌၊ သီမာတိက္ကန္တိကော - သီမာ တိက္ကန္တိက ကထိနုဒ္ဓါရကို၊ (တပေါင်းလပြည့်ဟူသော အပိုင်းအခြားကို လွန်ခြင်း ရှိသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်းကို၊)ဝုတ္တော၊ တတ္ထ-ထို သီမာတိက္ကန္တိကကထိနုဒ္ဓါရ

x x x x x x x

သီမာတိက္ကန္တိကော ။ ။ သီမာတိက္ကန္တိကော နာမ စိဝရကာလ သီမာတိက္ကန္တိ ကောတိ ကေနစိ ဝုတ္တံ = တပေါင်းလပြည့် ဟူသော သင်္ကန်းကာလ အပိုင်းအခြားကို လွန်ခြင်းရှိသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်းကို သီမာတိက္ကန္တိက-ဟု အချို့ဆရာသည် ဆိုအပ်ပြီ၊ ဗဟိသီမာယံ စိဝရကာလသမယဿ အတိက္ကန္တိက္ကာ (ဥပစာရသိမ်းမိပြင်ပ၌ သင်္ကန်း ကာလကို လွန်အပ်သောကြောင့်၊) သီမာတိက္ကန္တိကောတိ အယံ အမှာကံ ခန္တိ၊ — သာရတ္ထ၊ ဤသာရတ္ထအလို “သီမာတိက္ကန္တိကော-ဥပစာရသိမ်းမိပြင်ပ၌ သင်္ကန်းကာလကို လွန်ခြင်းရှိသော ကထိနုရုပ်သိမ်းခြင်း ” ဟု ဆိုရလိမ့်မည်၊ သို့သော် ဤဝါဒကို ဝိမတိက ပယ်၍ ဧကစိဝါဒကိုပင် ထပ်မံအတည်ပြုသည်။

၌၊ စိဝရပလိဗောဓော ပဌမံ ဆိဇ္ဇတိ၊ တဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ဗဟိသီမာယံ- ဥပစာရ သိမ်ပြင်ပ၌၊ အာဝါသပလိဗောဓော ဆိဇ္ဇတိ၊ သဟုဗ္ဘာရေ - သဟုဗ္ဘာရ ကထိနုဒ္ဓါရ၌၊ (ရဟန်းများနှင့်အတူ ကထိန်ရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊) ဒွေ - ကုန်သော၊ ပလိဗောဓာ-တို့သည်၊ အပုဗ္ဗံ - ရှေ့လည်းမကျ၊ အစရိမံ- နောက်လည်းမကျ၊ ဆိဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သင်္ခေပေါ - အကျဉ်းချုပ်တည်း၊) [“အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ”ကို ပြန်၍လှည့်သည်။]

ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ အာဒါယဝါရေ - အာဒါယဝါရ၌၊ သတ္တကထိနုဒ္ဓါရေ- ခုနစ်မျိုးသော ကထိန် ရုပ်သိမ်းခြင်းတို့ကို၊ (အာသာဝဇ္ဇေဒိက ကထိနုဒ္ဓါရမှ တပါးသော ၇ မျိုးသော ကထိနုဒ္ဓါရတို့ကို၊) ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန- တဖန်၊ သမာဒါယဝါရေပိ-သမာဒါယဝါရ၌၎င်း၊ ဝိပ္ပကတစိဝရဿ-ဝိပ္ပကတ သင်္ကန်း၏၊ (အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီး မဟုတ်သော သင်္ကန်း - ပြုတုန်း ပြုဆဲ ဖြစ်သော သင်္ကန်း၏) အာဒါယ သမာဒါယဝါရေသုပိ- အာဒါယဝါရ သမာ ဒါယဝါရတို့၌၎င်း၊ ယထာသမ္ဘဝံ-ဖြစ်သင့်သည်အား လျော်စွာ၊ ဇတယေဝ-ထို ခုနစ် မျိုးသော ကထိနုဒ္ဓါရတို့ကိုပင်၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ-ပြတော်မူအပ်ကုန် ပြီ၊ တတော-ထိုဝါရတို့မှ၊ ပရံ-နေ၌၊ အန္တောသီမာယံ-ဥပစာရသိမ်အတွင်း၌၊ ပစ္စေသံ၊ နပစ္စေသန္တိ-ဟူသော၊ ဣမံဝိမိ-ဤ အစီအရင်ကို၊ အနာမသိတွာဝ- မသုံးသပ်မှု၍သာ၊ န ပစ္စေသန္တိ-ဟူသော၊ ဣမမေဝ - ဤ အစီအရင်ကိုသာ၊ အာမသိတွာ-သုံးသပ်တော်မူပြီး၍၎င်း၊ အနုဓိဋ္ဌိတေနာတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေနစ - နည်းဖြင့်၎င်း၊ ယေယေ - အကြင် အကြင် ဝါရတို့သည်၊ ယုဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်သင့်ကုန်၏၊ တေတေ-ထိုထို ဝါရတို့ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတာ - ကုန်ပြီ၊ [“အနုဓိဋ္ဌိတေန-ပြန်မည် မပြန်မည် ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်း မရှိသဖြင့်” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။] တတော- ထို ဝါရတို့မှ၊ ပရံ-၌၊ စိဝရာဿာယ ပက္ကမတီတိ အာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ [စိဝရာဿာယ-သင်္ကန်းအာသာရိရာ အရပ်သို့၊ ပက္က

x x x x x x x x

သဟုဗ္ဘာရေ၊ ပါဠိတော်၌ “သော ကတစိဝရော ပစ္စေသံ ပစ္စေသန္တိ သမ္ပါ ကာတိ ကထိနုဒ္ဓါရံ-ပြုအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းရှိသော ထိုရဟန်းသည် ပြန်မည် ပြန်မည် ဟု ကြံစည်၍ ပြန်သောအခါ ကထိနုဒ္ဓါရခြင်းကိုမှီ၏”၊ ဤသို့ ဆိုသောကြောင့် စိဝရပလိ ဗောဓော အရင်ပြတ်နှင့် ဟု ဆိုရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “ ဒွေ ပလိဗောဓော အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဆိဇ္ဇန္တိ ” နှင့် ဆန့်ကျင်သည် မဟုတ်လော-ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိ၏၊ ဝိမတိ ဖြေပုံကား- အကတစိဝရ ပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း ထိုကဲ့သို့ ပြန်မည်-ဟု အဓိဋ္ဌာန် ရှိသင့်၏၊ ပြန်သွား၍ ကျောင်းတိုက်၌ ရှိရင်းစွဲ သံဃာများနှင့် အတူ နှုတ်သောအခါ ပလိဗောဓ နှစ်မျိုးလုံး ပြတ်သည့် ပက္ကမတီတိ ရည်ရွယ်၍ “ဒွေ ပလိဗောဓောပေါဆိဇ္ဇန္တိ ” ဟု ဆိုကြောင်း၊ ပါဠိ တော်၌ “ကတစိဝရော”ဟူသော စကားသည် ဥပလက္ခဏာမျှသာ ဖြစ်၍ အကတစိဝရ ကိုလည်း ယူနိုင်ကြောင်းကို မိန့်သည်။

မတိ-ဖသွား၏-ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။] ဣတရေဟိ-အခြားသော ကထိနရုပ်သိမ်းခြင်းတို့နှင့်၊ (အာသာဝစ္ဆေဒိက ကထိနဒ္ဓါရမှ တပါးသော ကထိနဒ္ဓါရတို့နှင့်၊) သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဝေါမိဿကနယေန-ရောနှောကြောင်း နည်းအားဖြင့်၊ အနေကက္ခတ္တိ-အကြိမ်များစွာ၊ အာသာဝစ္ဆေဒိကံ- အာသာဝစ္ဆေဒိက ကထိနဒ္ဓါရကို၊ ဒသေတွာ၊ ပုန-ဖန်၊ ဒိသံဂမိယဝသေနစ-အရပ်တပါးသို့သွားမည့် ရဟန်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဖာသုဝိဟာရိကဝသေနစ-ချမ်းချမ်းသာသာ နေလိုသောရဟန်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၎င်း၊ နိဋ္ဌာနန္တိကေသု-နိဋ္ဌာနန္တိက ကထိနဒ္ဓါရတို့၌၊ ယုဇ္ဇမာနာ-ဖြစ်သင့်ကုန်သော၊ ကထိနဒ္ဓါရ-တို့ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒသိတာ။

ဝေ-လျှင်၊ ပဘေဒတော-အပြားအားဖြင့်၊ ကထိနဒ္ဓါရ-ကို၊ ဒသေတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ တေန တေန ကထိနဒ္ဓါရေန-ထိုထို ကထိနရုပ်သိမ်းခြင်း၌၊ ယေ ပလိဗောဓာ-အကြင် ပလိဗောဓတို့သည်၊ ဆိဇ္ဇန္တိ- ပြတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ - ကုန်ပြီ၊ တေသံ - ထို ပလိဗောဓတို့၏၊ ပဋိပက္ခေ - ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို၊ (ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အာဝါသ အပလိဗောဓ, စိဝရ အပလိဗောဓတို့ကို) ဒသေန္တော - ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဒွေမေ၊ ပေ၊ ပလိဗောဓာတိ အာဒိ- အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ စတ္တနာတိ-ကား၊ ယေန စိတ္တေန- အကြင်စိတ်ဖြင့်၊ သော အာဝါသော- ထို မူလကျောင်းတိုက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ စတ္တာ- စွန့်လွှတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ (စိတ္တံ) - ထိုစိတ်သည်၊ စတ္တနာမ - စတ္တမည်၏၊ တေန စတ္တေန- ထို စွန့်ကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ (ပက္ခမတိ ဌစပ်၊) ဝန္တ မုတ္တေသုပိ-ဝန္တ မုတ္တတို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-ပင်တည်း၊ [“ ယေန စိတ္တေန သော အာဝါသော ဝန္တော ဟောတိ၊ တံ ဝန္တနာမ၊ တေန ဝန္တေန ” (ထို ထွေးအန်ကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊) ယေန စိတ္တေန သော အာဝါသော မုတ္တော ဟောတိ၊ တံ မုတ္တနာမ၊ တေန မုတ္တေန (ထို လွှတ်ကြောင်းစိတ်ဖြင့်) ဟု နည်းတူသိပါ-ဟုလို။] သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ သေသံ - ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း၊ [ပါဠိတော်ကို အစဉ်အတိုင်း သေချာစွာ ကြည့်လျှင် ဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်များကို လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ပါသည်။]

ကထိနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိဘာ-ပြီ။

x x x x x x x

ယေန၊ ပေ၊ စတ္တနာမ။ ။ “ယေန စိတ္တေန” ကို ကြည့်၍ “စိယတိ ယေနာတိ စတ္တံ” ဟု ကရုဏာသာဓိပြုပြီးလျှင် စိတ်ကို အရကောက်ပါ။ ရှေးစာအုပ်တို့၌ “စိတ္တနာမ” ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ “ဝမိယတိ ယေနာတိ ဝန္တံ - ထွေးအန်အပ်ကြောင်း စိတ်၊ မုတ္တတိ ယေနာတိ မုတ္တံ-လွှတ်အပ်ကြောင်းစိတ်” ဟု ပြုစေလို၍ “ဝန္တမုတ္တေသုပိ ဒေဝဝနယော” ဟု မိန့်သည်။

စီဝရက္ခန္ဓကအဖွင့်

[သင်္ကန်းနှင့်စပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏အပေါင်း။]

ဇီဝကဝတ္ထုကထာ

စီဝရက္ခန္ဓကေ-၌၊ ပဒက္ခိဏာတိ-ကား၊ ဆေကာ-ကျွမ်းကျင်သည်၊ ကုသလာ-
 လိမ္မာသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဘိသဋ္ဌာတိ- ကား၊ အဘိဂတာ - ရှေ့ရှုရောက်အပ်
 ရောက်နိုင်၏၊ (သွားလာအပ် သွားလာနိုင်၏)၊ ကေဟိ-အဘယ်သူတို့သည်၊ အဘိ
 ဂတာ-ရှေ့ရှုရေခံအပ် ရောက်နိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ အတ္ထိကေ
 ဟိ အတ္ထိကေဟိ-အလိုရှိကုန် အလိုရှိကုန်သော၊ မနုဿေဟိ-တို့သည်၊ (အဘိ
 ဂတာ၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) ပန-ဆက်၊ ကရဏတ္ထေ-ကရိုဏ်းအနက်၌၊
 သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ အတ္ထိကာနံ အတ္ထိကာနံ မနုဿာနန္တိ-
 ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ ပညာသာယစ ရတ္ထိံ ဝတ္ထတိတိ-ကား၊ ပညာသ
 ကဟာပဏေ- ငါးဆယ်သော အသပြာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ရတ္ထိံ - ညဉ့်၌၊
 (တညဉ့်အတွက်)၊ ဝတ္ထတိ-သွားနိုင်၏၊ နေဂမောတိ-ကား၊ ကုဋုမ္ဗိယဂဏော-
 သူကြွယ်အပေါင်းတည်း၊ ဝါ-သူကြွယ်အပေါင်းတွင် ပါဝင်သူတည်း။

x x x x x x x x

ပဒက္ခိဏာ၊ ပေ၊ ဝတ္ထတိ။ ။ အပ္ပပါလိဘူသည် ဤခန္ဓက၌၎င်း၊ ရှေးဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓက
 ၌၎င်း လာသည့်အတိုင်း ထင်ရှားသော အပ္ပပါလိပင်တည်း၊ ဤမျှလော့ ထင်ရှားသော
 အပ္ပပါလိသည် နဂိုရိကပင် သရက်ပင်ပေါ်၌ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေ နေခဲ့သော သတို့သမီး
 ဖြစ်သည်၊ အရွယ်ရောက်သောအခါ အလွန် လှပသူဖြစ်၍ မင်းသားတိုင်းက အလိုရှိနေ
 ကြသောကြောင့် တရားရုံး၌ သူရထိုက် ငါရထိုက် ငြင်းခုံကြရာ ထိုရန် မအေးမည်စိုး၍
 တရားသူကြီးတို့က အများနှင့် ဆက်ဆံအောင် ပြည်တန်ဆာမရာထူးဖြင့် မြှောက်စား
 လိုက်ကြလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ပြည်ကြီး၏ အဆင်တန်ဆာ (ပြည်တန်ဆာမ) အဖြစ်ဖြင့် နေစဉ် ဗိမ္ဗိသာရ
 မင်းသည် ငယ်ရွယ်စဉ်က နောက်ပါ သုံးလေးရောက်နှင့်အတူ ရုပ်ဖျောက်၍ အပ္ပပါလိထံ
 ရောက်ဘူး၏၊ ထိုအကြိမ်၌ပင် ကိုယ်ဝန်ရကြောင်းကို သိ၍ ပြောသောအခါ ဗိမ္ဗိသာရက
 လည်း သူ့ကိုယ်သူ ဗိမ္ဗိသာရမင်းဖြစ်ကြောင်း တိုးတိုးတိတ်တိတ် နှုတ်ပိတ်လက်ဆောင်
 ပေးခဲ့၏၊ ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ မွေးစွားသောအခါ “ဝိမလကောဏ္ဍည” အမည်ရှိသော
 သတို့သားကို ရ၏၊ ထို သတို့သား ကြီးရင့်သောအခါ ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်၊
 အပ္ပပါလိမယ်တော်လည်း နောင်အခါ သူ့ယုဉ်တယ် ကျောင်းတိုက်တည်၍ ဘုရား
 ရှင်အား လှူဒါန်းပြီးနောက် ကျောင်းအဖြစ်ပြီးမှ ဘိက္ခုနီပြု၍ ရဟန္တာမဖြစ်လေသည်။
 [အပ္ပပါလိ ထေရီဂါထာ။]

နေဂမော။ ။ “ရာဇဂဟကော နေဂမော” ဟု ပါဠိတော်၌ ရှိ၏၊ ရာဇဂဟကော
 ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ နေကြောင်းကို ပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် နေဂမောအရ “နိဂုမ်း၌နေသူ”
 ဟု မဖြစ်နိုင်တော့၊ မြို့သဌေးလောက် ပစ္စည်းမပေါ်ဘဲ တောသဌေးလောက်သာ ပစ္စည်း

သာလဝတိံ၊ ပေ၊ ဝုဠာပေသီတိ-ကား၊ နာဂရာ- မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊ (မြို့သူ မြို့သားတို့က)၊ ဒွေသတသဟဿာနိ-နှစ်သိန်းတို့၎င်း၊ ရာဇာ- သည်၊ (မင်းက)၊ သတသဟဿံ-တသိန်း၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဏိ သတသဟဿာနိ-သုံးသိန်းတို့ကို ၎င်း၊ အညံ-သုံးသိန်းမှ တပါးသော၊ အာရာမယျာန ဝါဟနာဒိ ပရိစ္ဆေဒံစ- ခြံ၊ ဥယျာဉ်၊ ယာဉ်အစရှိသောအပိုင်းအခြားကို၎င်း၊ ဒတွာ-၍၊ ဝုဠာပေသုံ-ထစေကြ ကုန်ပြီ၊ (ထူထောင်ကြကုန်ပြီ)၊ ဝဏိကဋ္ဌာနေ-အပေါင်းဆိုင်သောမိန်းမအရာ၌၊ (ပြည်တန်ဆာမ အရာ၌) ထပေသုံ-ထားကြကုန်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော- [ဝဏဿ + သန္တကာ ဝဏိကာ-လူအပေါင်း၏ဥစ္စာ (အပေါင်းဆိုင် ပြည်တန်ဆာမ) ပဋိ သတေနစ ရတ္ထိံ ဝစ္ဆတိတိ- ကား၊ ရတ္ထိံ - ညဉ့်၌၊ ပဋိသတေန - အသီးအသီး တရာဖြင့်၊ (တရာစီဖြင့်)၊ ဝစ္ဆတိ-သွားရ၏၊ ဂိလာနံ ပဋိဝေဒေယျန္တိ-ကား၊ ဂိလာနဘာဝံ-ဂိလာန၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာပေယျံ- သိစေရပါမူကား၊ (ယံနုန- ကောင်းလေစွ၊) ကတ္တရသုပ္ပေတိ-ကား၊ ဇိဏ္ဏသုပ္ပေ-ဟောင်းနွင်းသော စကော၌၊ (စကောစုတ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ ဆန္ဒေဟိ-၌စပ်။)

ကာ မေ ဒေဝ မာတာ, ကော ပိတာတိ-ဟူ၍၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ - မေး သနည်း၊ တံ-ထိုဇိဝကကို၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ရာဇဒါရကာ-မင်းသားတို့ သည်၊ ကိဠန္တာ-ကစားကုန်စဉ်၊ ကသဟေ- ငြင်းခုံခြင်းသည်၊ ဥဋ္ဌိတေ-ဖြစ်ပေါ် လသော်၊ နိဗ္ဗာတိကော-အမေ မရှိတဲ့အကောင်၊ (အမိမဲ့သား၊) နိပ္ပိတိကော- အဘေမရှိတဲ့ အကောင်၊ (အဘမဲ့သား၊) ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိကိရ- ပြောဆိုကြကုန် သတတ်၊ စ- သည်သာ မကသေး၊ အညေသံ - မိမိမှတပါး အခြားကုန်သော၊ ဒါရကာနံ-ကလေးတို့၏ (အထံသို့)၊ ဆဏာဒိသု - ပွဲလမ်းသဘင် အစရှိသော အခါတို့၌၊ စူဠမာတာ မဟာမာတာဒယော- မိထွေး , မိကြီး အစရှိသူတို့သည်၊ (ဒေါ်လေး, ဒေါ်ကြီး အစရှိသူတို့သည်) ကိဉ္ဇိ- တစုံတခုသော လက်ဆောင်ကို၊ ပေသေန္တိယထာ-ပို့ ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ တဿ-ထိုဇိဝက၏ (အထံသို့)၊

× × × × × × × ×

ပေါသောကြောင့် “နေဂမော”ကို “ကုဠုမ္ဗိယဂဏော”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကုဠုမ္ဗိ+ယဿ+ အတ္တိတိ ကုဠုမ္ဗိယော၊ ဂဏောကား ထိုသဋ္ဌေးသည် နိဂုံး (ဇနပုဒ် - နယ်) သဋ္ဌေး အမျိုးအစား ဖြစ်ကြောင်းကိုပြသည် - ဟု ကြံပါ၊ ယောဇနာ၌ “ နိဂမေ + ဝသတိတိ နေဂမော”ဟု ပြုလေသည်၊ ရာဇဂဟကောကို ထော့က်၍ စဉ်းစားသင့်၏၊ “နိဂမေ+ ဇာတော (ဘဝေါ) နေဂမော”ဟုသာ ပြုသင့်သည်။

ကာမေ၊ ပေ၊ ပုစ္ဆိ။ ။ ဤသို့မေးသောအခါ အဘယမင်းသည် တကယ်ပင် မသိ၍ လော, သို့မဟုတ် မပြောလို၍ လေလော မသိရ၊ “ အဟမ္ဘိ ခေါ် တေ ဘဏေဇိဝက မာတရံ န ဇနာမိ၊ အပိစာဟံ ဘေ ပိတာ၊ မယာသိ ပေါသာပိတော ” ဟု ပြောဆို လေသည်၊ ဤ၌ အဘယမင်းသားသည် “ မွေးစားသော အဖေ ” ဟု ဆိုသော်လည်း ဇိဝကသူငယ်၏ ကိုယ်ဝန်သည် အဘယမင်းသားနှင့်ရသော ကိုယ်ဝန်ပင်တည်း။

ကောစိ-တစုံတယောက်သည်၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသောလက်ဆောင်ကို၊ နပေသေတိ-မပို့၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သော-ထိုဇီဝကသည်၊ တံသဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံကို၊ စိန္တေတွာ-စဉ်းစား၍၊ အဟံ-သည်၊ နိမ္မာတိကောယေဝ - တကယ်ပင် အမိမရှိသူသည်၊ (အမှီ)နုခေါ- ဖြစ်လေရော့သလော၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဇာနနတ္ထံ - သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကာမေ ဒေဝ မာတာ၊ ကောပိတာတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။

ယန္ဓုနာဟံ သိပ္ပံ သိက္ခေယုန္တိ-ကား၊ အဟံ- သည်၊ ဝဇ္ဇသိပ္ပံ- ဆေးဆရာ၏ အတတ်ကို၊ ယန္ဓုန သိက္ခေယု-သင်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေ သိ-ကြံပြီ၊ တဿ - ထိုဇီဝက၏၊ တေ- ဤအကြံသည်၊ အဟောသိကိရ - ဖြစ်သတတ်၊ (ကိ°)၊ ဣမာနိ ဟတ္ထိ အဿ သိပ္ပာဒိနိ-ဤ ဆင်အတတ်၊ မြင်းအတတ် အစရှိသောအတတ်တို့သည်၊ ပရူပဃာတပဋိသံယုတ္တာနိ-သူတပါးတို့ကို ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်ခြင်းနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်၏၊ ဝေဇ္ဇသိပ္ပံ- ဆေးဆရာ၏ အတတ်သည်၊ မေတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂံ - ရှေးအဘိုး၌ မေတ္တာရှိသည်၊ (သတွာများကို အနာရောဂါကင်းကွာ၍ ကျန်းမာ ချမ်းသာစေလိုသော မေတ္တာ ရှေ့သွားရှိသည်၊ ဟုတွာ)၊ သတ္တာနံ - တို့၏၊ ဟိတ ပဋိသံယုတ္တံ-စီးပွားနှင့်စပ်ယှဉ်၏၊ ဣတိ-ဤအကြံသည်၊ (အဟောသိ ကိရ၊) တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကြံဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝေဇ္ဇသိပ္ပ မေဝ-ကိုသာ၊ သန္ဓာယ- ၍၊ ယန္ဓုနာဟံ သိပ္ပံ သိက္ခေယုန္တိ-ဟူ၍၊ စိန္တေသိ။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ [နောက်၌ “စောဒိယမာနောပိ”ဝယ် သမိဏ္ဍန ပိကို ကြည့်၍ အပိစကို အနက်ပေးသည်၊ ယောဇနာ၌ “အပိစ-ကေန္တေန”ဟု စွဲ၏၊] အယံ-ဤဇီဝကသည်၊ [“ပတ္တနံ အကာသိ”၌စပ်။] ဣတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ ကပ္ပသတ သဟဿဿ - ကမ္ဘာတသိန်း၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တိရ်မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဥပဋ္ဌာကံ-အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ (ဝေဇ္ဇံ ၌စပ်၊) အယံ-ဤယောက်ျားသည်၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော-ဘုရားရှင်၏ အလုပ် အကျွေးတည်း၊ ဣတိ - သို့၊ စတုပရိသန္တရေ - ပရိသတ် ၄ ပါး၏အလယ်၌၊

x x x x x x x x

ဆက်ဥ၊ အံ-အဘယမင်းသား ဆိုသူသည်လည်း ဥဇ္ဇေနိပြည် ပဒုမဝတီမည်သော ပြည်တန်ဆာမ၏ သားပင်တည်း၊ ဗိမ္ဗိသာရ မဟာရာဇာသည် နုပျိုစဉ် အခါတုန်းက ပဒုမဝတီ၏ အကြောင်းကို ကြားရ၍ တွေ့ချင်လှသောကြောင့် ပုရောဟိတ်ကို ပြောပြရာ ပုရောဟိတ်က သူ၏ မန္တာန် အစွမ်းဖြင့် ကုမ္ဘိရနတ်ကို ပူးဝင်စေ၍ ထို ကုမ္ဘိရနတ်၏ အစွမ်းဖြင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းပျိုကလေးကို ပဒုမဝတီ အထံသို့ ဆောင်ပို့ရသတတ်၊ ထိုည၌ ၌ပင် အဘယမင်းသား ကိုယ်ဝန်ကို ရ၏၊ ကိုယ်ဝန်ရကြောင်းကို ပဒုမဝတီသည် ဗိမ္ဗိ သာရမင်းအား ပြောပြလေရာ၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် သူ၏အမှတ်အသားပါသော လက် စွပ်ကိုပေး၍ သားတော်စွားလျှင် သူ့အထံသို့ပို့ရန် မှာကြားခဲ့လေသည်၊ အဘတသတ် ၏ လုပ်ကြံမှုကြောင့် ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရ မဟာရာဇာ နတ်ရွာစံသော အခါ ထို အဘယမင်းသားသည် သံဝေဂရ၍ ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။ [အဘယ ထေရာဂါထာ။]

ပတ္တတဂုဏ်-ပြန်နံသောဂုဏ် ရှိသော၊ ဝေဇ္ဇိ-ဆေးဆရာကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ အဟမ္မိ-
 သည်လည်း၊ ဝေရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဌာနန္တရံ-အရာထူးသို့၊ ပါပုဏေယျံ-
 ရောက်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ-ဪ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊
 သတ္တာဟံ-ဂု ရက်ပတ်လုံး၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ- ဘုရား အမှူးရှိသော၊ သံဃဿ- သံဃာ
 တော်အား၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ- ဝပ်ချ
 ပြီး၍၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရား၊.... အဟမ္မိ-တပည့်တော်သည်လည်း၊ တုမ္မာကံ-
 ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ ဥပဋ္ဌာကော - အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ အသုကဝဇ္ဇော
 ဝိယ-ထိုမည်သော ဆေးဆရာကဲ့သို့၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော-
 ဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ရပါလို၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပတ္တနံ-
 ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ တာယ ပုရိမပတ္တနာယ - ထို ရှေး၌ဖြစ်သော
 ဆုတောင်းမှုသည်၊ စောဒိယမာနော-တိုက်တွန်း နှိုးဆော်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)ဝိ-
 ဖြစ်၍လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ သေ(သော)-ဤ ဇီဝကသည်၊ ဝေဇ္ဇိ
 သိပ္ပမော- ဆေးဆရာ၏ အတတ်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ ယန္တုနာဟံ သိပ္ပံ သိက္ခေ
 ယုန္တိ-ဟူ၍၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ။

ဒိသာပါမောက္ခောတိ-ကား၊ သဗ္ဗဒိသာသု-အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့
 ၌၊ ဝိဒိတော-အများသိအပ်သော၊ ပါကဇော-ထင်ရှားသော၊ ဝါ-တနည်း၊ ပဓာ
 နော-ပြခန်းသော၊ (ဝေဇ္ဇော ပဋိသဝတိ-၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ [“ဒိသာသု+
 ပါမောက္ခော ဒိသာပါမောက္ခော” ဟု ပြု၊ ပါမောက္ခောကို “ဝိဒိတော ပါကဇော”
 ဟု၎င်း၊ “ပဓာနော” ဟု၎င်း ၊ နည်းဖွင့်သည်၊] စ- ဆက်၊ တသ္မိံ သမယေ-
 ဇီဝက၏ အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ တက္ကသီလတော - တက္ကသိုလ်မှ၊ ဝါဏီဇာ-
 ကုန်သည်တို့သည်၊ အဘယရာဇကုမာရံ - အဘယမင်းသားကို၊ ဒဿနာယ-
 ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ အာဂမံသု- လာကြကုန်ပြီ၊ တေ- ထို ကုန်သည်တို့ကို၊ ဇီဝကော-
 သည်၊ တုမှေ- တို့သည်၊ ကုတော- အဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂတာ- လာခဲ့ကြကုန်
 သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊ (မယံ- ကျွန်ုပ်တို့သည်၊) တက္ကသီလတော-
 တက္ကသိုလ်မှ၊ (အာဂတာ - လာခဲ့ကြကုန်ပြီ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်
 သော်၊ တတ္ထ - ထိုတက္ကသိုလ်၌၊ ဝေဇ္ဇသိပ္ပါစရိယော - ဆေးဆရာ၏အတတ်ကို
 သင်ပေးသောဆရာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ကုမာရ-မင်း
 သား၊ အာမ-အိမ်း၊ တက္ကသီလာယံ-၌၊ ဒိသာပါမောက္ခော- အရပ်မျက်နှာတို့၌
 ထင်ရှားကျော်စောသော၊ ဝါ- အရပ်မျက်နှာတို့၌ ပဓာနဖြစ်သော၊ ဝေဇ္ဇော-
 ဆေးဆရာသည်၊ ပဋိဝသတိ-နေပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ဣတိ-
 ဤစကားကို၊ ဣတိတလုံး အကြေကြံပါ၊) သုတွာ - ကြားရ၍၊ တေနဟိ- ထိုသို့
 ဖြစ်လျှင်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ဝစ္ဆထ- ပြန်သွားကြကုန်၏၊ (တဒါ-၌၊) မယံ-
 ကျွန်တော်အား၊ အာရောစေယျာထ- ပြောကြပါကုန်၊ ဣတိအာဟ- ပြီ၊ တေ- ထို

ကုန်သည်တို့သည်၊ တထာ - ထိုပြောအပ်သည့်အတိုင်း၊ အတံသု - ပြုကြကုန်ပြီ၊ သော- ထို ဇီဝကသည်၊ ပိတရံ - ခမည်းတော်ကို၊ အနာပုစ္ဆာ - မပန်ပြောဘဲ၊ တေဟိ- ထို ကုန်သည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ တက္ကသီလံ- တက္ကသိုလ်သို့၊ အဂမာ သိ - လိုက်သွားပြီ၊ တေန - ထို ကြောင့်၊ အဘယံ ရာဇကုမာရံ အနာပုစ္ဆာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊(သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

ဣစ္ဆာမဟံ၊ပေ၊သိက္ခိတုန္တိ (ဣတ္ထ-၌၊ ဂူဠတ္ထံ-လျှို့ဝှက်အပ်သောအနက်ကို၊) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)- ထုတ်ရှိပြုဥားအံ့၊ တံ - ထို ဇီဝကကို၊ ဥပသင်္ကမန္တံ - ချဉ်းကပ်လာသည်ကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊ သော ဝေဇ္ဇော - ထို ဆေးဆရာသည်၊ တာတ-အမောင်၊ တံ- သည်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိ၊ သော- ထိုဇီဝကသည်၊ (အဟံ - ကျွန်တော်သည်၊) ဗိမ္ဗိသာရ မဟာရာဇ သ-ဗိမ္ဗိသာရ မဟာရာဇာ၏၊ နတ္တာ-မြေးဖြစ်သော၊ အဘယရာဇကုမာရသ- အဘယမင်းသား၏၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ အမှိ-ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ,အာဟ-ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ တာတ - အမောင်၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ တံ- သည်၊ ဣဓ- ဤအရပ်သို့၊ အာဂတော - လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ တတော- ထိုသို့ မေးခြင်းကြောင့်၊ သော-ထို ဇီဝကသည်၊ (အဟံ- ကျွန်တော်သည်၊) တုမှာကံ- အရှင်ဆရာတို့၏၊ သန္တိကေ - အထံ၌၊ သိပ္ပံ- အတတ်ကို၊ သိက္ခိတံ- သင်ခြင်းငှါ၊ (အာဂတော-သည်၊ အမှိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ- ပြောဆိုပြီး၍၊ အာစရိယ-ဆရာ၊ အဟံ-သည်၊ သိပ္ပံ-အတတ်ကို၊(ဆေးဆရာ၏အတတ်ကို၊) သိက္ခိတံ, ဣစ္ဆ-မိ- အလိုရှိပါ၏၊ ဣတိ,အာဟ-ပြီ။

ဗဟုဉ္စ ဂဏှာတိတိ - ကား၊ အညေ - ဇီဝကမှ တပါးကုန်သော၊ ခတ္တိယ ကုမာရာဒယော-မင်းဇာတ်ရှိသော သတို့သား အစရှိသူတို့သည်၊ (မင်းသား စသူ တို့သည်၊) အာစရိယသ-အား၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ကိဉ္စိ - တစုံ တခုသော၊ ကမ္မံ- အလုပ်ကို၊ အကတွာ- မပြုလုပ်မှ၍၊ သိက္ခန္တိယေဝယထာ- သင်ရုံသာ သင်ကြရကုန်သကဲ့သို့၊ ဝေ-တု၊ သော-ထိုဇီဝကသည်၊ န(သိက္ခိတိ)- သင်ရုံသာ သင်ရသည် မဟုတ်၊ ပန - အဟုတ်ကာ၊ သော - ထို ဇီဝကသည်၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ဓနံ- ကို၊ အဒတွာ-မပေးနိုင်၍၊ (မပေးနိုင်ခြင်းကြောင့်၊) ဓမ္မန္တေ ဝါသိကောဝ-ဓမ္မအန္တေဝါသိကသည်သာ၊ ဟုတွာ-၍၊ ဧကံ ကာလံ - တချိန်၌၊ ဥပဇ္ဈာယသ-ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာကြီး၏၊ ကမ္မံ- အလုပ်ကို၊ ကရောတိ- ပြုလုပ်ရ၏၊ [အတတ်သင်ပေးသော ဆရာကြီးကိုပင်“ဥပဇ္ဈာယသ” ဟု ဆိုထားသည်၊] ဧကံ ကာလံ-၌၊ (သိပ္ပံ)သိက္ခိတိ-သင်ရ၏၊ ဝေ သန္တေပိ-ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဘိနိဟာရသဗ္ဗန္ဓော-ဆုတောင်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊(ဗုဒ္ဓ၊ပဋ္ဌာကအဖြစ်သို့ ရှေ့၊ ရှု ဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းနှင့် ပြည့်စုံသော)၊ ကုလပုတ္တော - အမျိုးသားသည်၊ အတ္တနော-၏၊ မေဓာဝိတာယ-လျင်မြန်သော ပညာရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ဗဟုဉ္စ-

များစွာလည်း၊ ဂဏှာတိ-သင်ယူနိုင်၏။ လဟုဉ္စ- လျင်စွာလည်း၊ ဂဏှာတိ-၏။ သုဠုစ-ကောင်းစွာလည်း၊ ဥပဓာရေတိ-စူးစမ်း ဆင်ခြင်နိုင်၏။ အဿ-ထို အမျိုး သား၏။ (အမျိုးသားဖြစ်သော ဇီဝက၏။) ဝါ-သည်။ ဂဟိတဉ္စ- သင်ယူအပ်ပြီး သော အတတ်သည်လည်း၊ န သမ္ဗုဿတိ-မပျောက်ပျက်၊ ဝါ-မမေ့။

သတ္တ စ၊ပေ၊ပညာယတီတိ ဧတ္ထ-၌၊(ဂုဇ္ဇတ္ထိ-ကို) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)- အံ၊ အယံ ဇီဝကော-သည်။ (ဥဂ္ဂဟေသိ-၌စပ်) ယတ္တကံ- အကြင်မျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော အတတ်ကို၊ အာစရိယော - ဆရာကြီးသည်။ ဇာနာတိ - သိ၏။ ယံ-အကြင် အတတ်ကို၊(ဆရာတတ်သလောက် အတတ်ကို) အညေ-ဇီဝကမှ တပါးသော တပည့်တို့သည်။ သောဠသဟိဝသေဟိ - တဆွဲ ခြောက်နှစ်တို့ဖြင့်၊ (တဆွဲခြောက်နှစ်ကြာအောင်) ဥဂ္ဂဏန္တိ-သင်ယူကြရကုန်၏။ တံသဗ္ဗံ-ထိုအလုံး စုံသော အတတ်ကို၊ (တဆွဲခြောက်နှစ်ကြာအောင် သင်ယူရသော အတတ်ကို၊) သတ္တဟိမာသေဟိ-ခုနစ်လတို့ဖြင့်၊ (သတ္တဟိဝသေဟိ-၇ နှစ်တို့ဖြင့်) ဥဂ္ဂဟေ သိ-သင်ယူပြီး၊ ပန-ထိုသို့ပင် ၇ လတို့ဖြင့် သင်ယူနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဒေဝရညော- နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဿ-သကြား၏။ တေ-ဤအကြံသည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ(ကိ)။ အယံ-ဤဇီဝကသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏။ ဥပဠာကော- အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ အဂ္ဂဝိဿာသကော-အမြတ်ဆုံးဖြစ်၍ အကျွမ်းဝင်သူ သည်။ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ ဟန္တု-ယခု၊ နံ-ထို ဇီဝကကို၊ ဘေသဇ္ဇယောဇနံ- ဆေးကို ယှဉ်စပ်စေနည်းကို၊ (ဆေးဖော်စပ်နည်းကို) သိက္ခာပေမိ- သင်စေအံ့၊ ဣတိ- ဤအကြံသည်။ (အဟောသိ)၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံပြီး၍၊ အာစရိယဿ- ၏။ သရီရေ - ကိုယ်၌၊ အဇ္ဈာဝသိတွာ - ကပ်ဝင်၍၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့် သင်ပေးအပ်သော်၊ ကမ္မဝိပါကံ - ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော ရောဂါကို၊

* + * * * * *

သတ္တဟိ မာသေဟိ ။ ။ အချို့စာအုပ်၌ “သတ္တဟိ ဝသေဟိ” ဟု ရှိ၏။ ရှေး စာအုပ်များ၌ကား “သတ္တဟိ မာသေဟိ” ဟု ရှိ၏။ ပါဠိတော်၌ “သတ္တစ မေ ဝဿာ နိ” ကို ထောက်လျှင် “ သတ္တဟိ ဝသေဟိ” ဟု ရှိသောပါဠိက မှန်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ သို့သော် ၇ နှစ်သင်ရခြင်းမှာ သကြားမင်းသင်ပေးအပ်သော အတတ်များကြောင့်သာ ကြာခြင်းဖြစ်သည်။ ဆရာကြီး၏ သင်ရိုးအတတ်ကိုကား ၇ နှစ်ကြာအောင် သင်ဘွယ် မလိုပါ။ ထို့ကြောင့် ဇီဝက၏ ဉာဏ်စွမ်း ပါရမီစွမ်းကို ထောက်လျှင် “သတ္တဟိ မာသေ ဟိ” ဟူသော ပါဠိသာ အမှန်ဖြစ်စရာရှိသည်။ [“ယတ္တကံ သိပ္ပံ အာစရိယော ဇာနာတိ၊ တတ္တကံ အယံ ဇီဝကော ဇာနာတိ ” ဟု နိယမဝါကျ ထည့်၍ ယောဇနာဖွင့်၏။ ယတ္တ ကံ, ယံတို့၏ နိယမသည် “တံ သဗ္ဗံ” ဟု ရှိသောကြောင့် ထည့်ဘွယ်မလို ဟု ထင်သည်။]

ကမ္မဝိပါကံ။ ။ ကံ၏ တိုက်ရိုက်အကျိုးဖြစ်သော ရောဂါဟူ၍ မရှိနိုင်၊ ကံကိုအရင်း ခံ၍ စိတ် ဥတု အာဟာရတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါကိုပင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် “ကမ္မဝိပါကံ” ဟု ဆိုသားသည်။ [ကမ္မဝိပါကန္တိ ကမ္မပစ္စယ ဥတုစိတ္တာဟာရ သမုဋ္ဌိတံ အပ္ပဋိဗာဟိယရောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ကမ္မဇဿ ရောဂဿ အဘာဝါ။—ဝိမတိ။]

ထပေတွာ - ထား၍၊ အာသေသရောဂံ - ကြွင်းသော ရောဂါကို၊ ဧကေနေဝ - တကြိမ်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဘေသဇ္ဇယောဂေန - ဆေးကို ယှဉ်စပ်ခြင်းဖြင့်၊ တိကိစ္ဆိတုံ - ကုစားခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ - စွမ်းနိုင်၏၊ တထာ - ထိုစွမ်းနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နံ - ထိုဇီဝကကို၊ ဘေသဇ္ဇယောဂေန - ဆေးကိုယှဉ်စပ်စေနည်းကို၊ သိက္ခာပေသိ - သင်စေပြီ၊ (သင်ပေးပြီ။)

ပန - ထိုသို့ပင် သကြားကူ၍ သင်ပေးအပ်ပါသော်လည်း၊ သော - ထို ဇီဝကသည်၊ အာစရိယဿ - ၏၊ သန္တိကေ - ဌ၊ သိက္ခာမိ - သင်နေ၏၊ ဣတိ - သို့၊ မညတိ - မှတ်ထင်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဣဒါနိ - ဌ၊ ဇီဝကော - သည်၊ တိကိစ္ဆိတုံ - ဆေးကုခြင်းငှါ၊ သမေတ္တာ - စွမ်းနိုင်လောက်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သက္ကေန - သည်၊ ဝိသဋ္ဌမတ္တေ - လွတ်အပ်ကာမျှဖြစ်လသော်၊ ဧဝံ - သို့၊ (“အဟံ ခေါ ဗဟုဉ္စ ဝဏှာမိ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း၊) စိန္တေတွာ - ကြံ၍၊ အာစရိယံ - ကို၊ ပုစ္ဆိ - ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ အာစရိယော - သည်၊ ဣမိနာ - ဤဇီဝကသည်၊ မမင်္ဂါ၏၊ အာနုဘာဝေန - အစွမ်းဖြင့်၊ န ဥဂ္ဂဟိတံ - သင်ယူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဒေဝတာနုဘာဝေန - နတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥဂ္ဂဟိတံ - သင်ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဥတွာဝ - သိ၍သာလျှင်၊ (သိခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊) တေနဟိ ဘဏေတိအာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ သမန္တာယောဂေန အာဟိဏ္ဏန္တောတိ - ကား၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ - နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ ဧကေနေန - တပေါက် တပေါက်သော၊ ဒွါရေန - တံခါးဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊ စတ္တာရောဒိဝသေ - ၄ ရက်တို့ပတ်လုံး၊ အာဟိဏ္ဏန္တော - လှည့်လည်လသော်၊ (န အဒ္ဓဿ ဌစပ်။)

ပရိတ္တံ ပါထေယံ ပါဒါသီတိ - ကား၊ အပ္ပမတ္တကံ - နည်းသော အတိုင်းအရှည် ရှိသောရိက္ခာကို၊ အဒါသိ - ပေးပြီ၊ [“ ပါထေယု မဒါသိ ” ဟုလည်း ရှိ၏၊] ကသ္မာ - ကြောင့်၊ (အပ္ပမတ္တကံ အဒါသိ - နည်း၊) ကိရ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ တနည်း၊ ကိရ - ချဲ့ဥးအံ့၊ တဿ - ထိုဆရာကြီး၏၊ ဧတံ - ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ)၊ အယံ - ဤဇီဝကသည်၊ မဟာကုလဿ - ကြီးကျယ်သောအမျိုး၏၊ ပုတ္တောသားတည်း၊ ဝတမေတ္တာ - ရောက်ကာမျှသည်၊ (သမာနော) ယေဝ - ဖြစ်သော်သာ၊ ပိတိ ပိတာမဟာနံ - ခမည်းတော် ဘိုးတော်တို့၏၊ သန္တိကာ - အထံမှ၊ မဟာသက္ကာရံ - များစွာသော သက္ကာရကို၊ (များစွာသောဆုလာဘ်ကို၊) လဘိဿတိ - ရလတံ့၊ တတော - ထိုသို့ ရခြင်းကြောင့်၊ မယံဝါ - ငါ၏သော်၎င်း၊ သိပ္ပဿဝါ - အတတ်၏သော်၎င်း၊ ဂုဏံ - ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ န ဇာနိဿတိ - မသိလတံ့၊ ပန - အန္တယ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ - ခရီးအကြား၌၊ ဒိဏာပါထေယျော - ကုန်သော ရိက္ခာရှိသည်၊ (သမာနော - သော်၊) သိပ္ပံ - ကို၊ ပယောဇေတွာ - ယှဉ်စေ၍၊ အဝသံ - မချွတ်ကေန၊ မယံစ - ၏၎င်း၊ သိပ္ပဿစ - ၎င်း၊ ဂုဏံ - ကို၊ ဇာနိဿတိ - သိလတံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ပရိတ္တံ - အနည်းငယ်သော ရိက္ခာကို၊ ဒါပေသိ - ပေးစေပြီ။

သေဋ္ဌိဘရိယာဒိ ဝတ္ထုကထာ

ပဿတေနာတိ- ကား၊ ကေဟတ္ထပုဋေန- လက်တခု အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ (သပ္ပိနာ-၌စပ်၊) ပိစုနာတိ-ကား၊ ကပ္ပါသပဋ္ဌလေန- ဝါဂွမ်းလွှာဖြင့်၊ (ဂဏှာ ဟိ-၌စပ်၊) ယတြ ဟိ နာမာတိ - ကား၊ ယာ - အကြင် သဌေးကတော်သည်၊ (ဂါဟာပေဿတိ)နာမ- ယူစေတုံသေး၏၊ (ယူစေတယ်- ဟု ရှိရသေး၏၊) အယံ ယရဏီ-ဤ အိမ်ရှင် သဌေးကတော်သည်၊ ယာဝ- အလွန်အကဲသာလျှင်၊ လူခါ ဝတ-ခေါင်းပါးလေစွ၊ ဝါ-နွေမြောလေစွ” ဟု ပါဠိတော်ထည့်စပ်၊) ကိမ္ဘိမာယန္တိ- ကား၊ အယံ(ယရဏီ)-ဤ အိမ်ရှင်သဌေးကတော်သည်၊ မေ-ငါ့အား၊ (ကိန္နိ- တစုံတခုသော၊ ဒေယျဓမ္မံ - ပေးထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းကို၊) ကိမ္ဘိ (ဒဿတိ)-အဘယ်မှာ ပေးတော့လတုံနည်း၊ တနည်း-အယံ(ယရဏီ)-သည်၊ မေ-အား၊ (ကိန္နိ- သော၊ ဒေယျဓမ္မံ- ပေးထိုက်သော သဘောရှိသော၊) ကိမ္ဘိ- အဘယ်ကိုလည်း၊ (ဒဿတိ - ပေးတော့လတုံနည်း-ဟု ပါဠိတော်ထည့်စပ်၊) ဥပဇာနာမေတဿ သံယမဿာတိ- ကား၊ ကတဿစ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆေးကုမှု အား၎င်း၊ ရောဂူပသမဿစ- ရောဂါငြိမ်းခြင်းအား၎င်း၊ ဥပကာရံ- လျော်စွာ ပြုတတ်သောကျေးဇူးကို၊ ဇာနာမ- သိပါကုန်၏၊ ဣတိ(အယံ)- ကား၊ အဓိပ္ပာ ယော-သဌေးကတော်၏အလိုတည်း။ [သဒ္ဒတ္ထမဟုတ် အဓိပ္ပာယတ္ထ-ဟူလို။]

သဗ္ဗာလင်္ကာရံ တုယံ ဟောတုတိ(တ္ထေ-၌၊ ဂုဠတ္ထံ-ကို၊) ကိရ(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေ မိ)-အံ၊ ရာဇာ-သည်၊ (စိန္တေတွာ အာဟ-၌စပ်၊) ဣမံ- ဤ အလုံးစုံသော တန်ဆာကို၊ သစေ ဂဏှိဿတိ-အကယ်၍ယူအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပမာဏယုတ္ထေ- အတိုင်းအရှည်အား သင့်လျော်သော၊ ဌာနေ- အရာ၌၊ နံ-ထိုဇီဝကကို၊ ထပေ သာမိ-ထားအံ၊ [ယူလျှင် သင့်တော်ရုံအရာ၌ ထားမည်-ဟူလို။] သစေ န ဂဏှိ သတိ-အကယ်၍မယူအံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ နံ-ထိုဇီဝကကို၊ အပ္ပန္န ရိကံ-အတွင်း၌ ဖြစ်သော၊ ဝိဿာသကံ - အကျွမ်းဝင်သူကို၊ (အခြားနေရာ၌ “ ဝိဿာသိကံ- အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသူကို” ဟုလည်းရှိ၏၊) ကရိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-

x x x x x x x

ဥပ၊ပေ၊သံယမဿ။ ။ သာရတ္ထံ “သံယမဿာတိ အာနိသံသဿ၊ ဥပယောဂ ဣတ္ထ စေတံ သာမိဝစနံ ” ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို “ မယံ အဂါရိကာနာမ- တို့မည်သည်၊ ဧတဿ သံယမဿ - ဤအကျိုးကို (ထောပတ်ကို တို့ယူစေခြင်းအကျိုးကို၊) ဥပဇာ နာမ-သိပါကုန်၏” ဟု ပေးပါ၊ သို့သော် သံယမသဒ္ဓါ၏ အာနိသံသအနက်ကို စဉ်းစား သင့်၏၊ ဝိမတိ၌ သာရတ္ထအဖွင့်ကို သဘောမကျ၍ “ ပါဠိယံ သံယမဿာတိ သင်္ဂဏှန သာ အဝိသဇ္ဇနဿ ” ဟု ဖွင့်၏၊ သံယမဿ- ထောပတ်ကို စွန့်မပစ်ဘဲ သိမ်းယူထား ခြင်း၏၊ ဖလံ-အကျိုးကို၊ ဥပဇာနာမံ” ဟု ပေးပါ-ဟူလို၊ ဤအဖွင့်သည် သံယမသဒ္ဓါ ၏ စောင့်စည်းခြင်းအနက်နှင့် လျော်၏-ဟု ထင်သည်၊ ဝိသဇ္ဇနဿ၏နေ့၌ “ ရောဂ သာ ” ဟု အချို့စာအုပ်၌ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။

ကြိမ်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ (“သဗ္ဗာလင်္ကာရံ တုယံ ဟောတု” ဟူ၍၊) အာဟ- မိန့်ပြီ၊ အဘယ ကုမာရဿပိ - အဘယ မင်းသား၏၎င်း၊ နာဋကနမ္ပိ - ကချေသည် မောင်းမတို့၏၎င်း၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိံ)၊ န ဂဏှေယျ-မယူပါမူကား၊ အဟောဝတ-ဪ...ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ(စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ) [မယူလျှင် အတွင်းလူ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် “မယူလျှင် ကောင်းလေစွ” ဟု အကြံပြုကြသည်၊] သောပိ- ထိုဇိဝကသည်လည်း၊ တေသံ-ထိုသူတို့၏၊ (အဘယမင်းသားနှင့် မောင်းမတို့၏) စိတ္တံ-ကို၊ ဥ တွာပိယ- သိသကဲ့သို့၊ ဒေဝ - မင်းမြတ်၊ ဣဒံ - ဤ အလုံးစုံသော တန်ဆာသည်၊ မေ-ကျွန်တော်၏၊ အယျိကာနံ-အဖွားတော်တို့၏၊ အဘာရဏံ- တန်ဆာပါတည်း၊ ဣဒံ- ဤ အလုံးစုံသောတန်ဆာကို၊ မယံ- ကျွန်တော်အား၊ ဂဏှိတံ-ယူခြင်းငှါ၊ န ပတိရူပံ-မလျှောက်ပတ်ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-သံတော်ဥျး တင်၍၊ အလံ ဒေဝါဘိ အာဒိံ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-သံတော်ဥျးတင်ပြီ။

အဓိကာရံ မေ ဒေဝေါ သရတူတိ-ကား၊ မေ-ကျွန်တော်၏၊ ဝါ-သည်၊ ကတ သ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆေးကုမှုအား၊ ဥပကာရံ-လျော်စွာပြုတတ်သော ကျေးဇူး ကို၊ ဒေဝေါ-မင်းမြတ်သည်၊ သရတု-အမှတ်ရတော်မူပါ၊ ဣတိအတ္ထော၊ ရာဇာ- သည်၊ ပသန္ဓော- ကြည်ညိုသည်၊ (ကျေနပ်သည်၊ ဟုတွာ) သဗ္ဗာကာရ သမ္ပန္နံ- အလုံးစုံ အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ (အိမ်၏ အသုံးအဆောင် အားလုံးနှင့် ပြည့်စုံသော၊) ဂေဟဉ္စ- အိမ်တော်ကို၎င်း၊ အမ္မဝနယျာနဉ္စ- သရက်ဥယျာဉ်ကို ၎င်း၊ အနသံဝစ္ဆရံ-နှစ်စဉ်(နှစ်တိုင်း) သတသဟဿ ဥဋ္ဌာနကံ-တသိန်းသော အခွန်ကိုထွက်စေနိုင်သော၊ ဝါခဉ္စ-ရွာဆုကို၎င်း၊ မဟာသက္ကာရဉ္စ- များစွာသော ကောင်းစွာပြုအပ်သော ဆုလာဘ်ကို၎င်း၊ ဒတ္တာ-ပေးပြီး၍၊ တေနဟိ ဘဏေတိ အာဒိံ - အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-ပြောပြီ။

ရာဇဂဟသေဋ္ဌိဝတ္ထုကထာ

သက္ခိယသိပန တံ ဂဟပတိတိ-ဟူ၍၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ အာဟ-ပြောသနည်း၊ ကိရ (ယသွာ)- ကြောင့်၊ တနည်း၊ ကိရ- ချ၊ ဣရိယာပထ သမ္ပရိဝတ္တနေန-ဣရိ ယာပုထံကို ပြောင်းလွှဲခြင်းကြောင့်၊ မတ္တလုဂံ - ဥျးဏှောက်သည်၊ န သက္ကာတိ- ကောင်းစွာမတည်နိုင်၊ အဿစ - ထိုသဌေး၏လည်း၊ ဝါ - သည်လည်း၊ တိဟိ သက္ကာဟေဟိ - သုံး သက္ကာဟတို့ဖြင့်၊ နိစ္စလဿ - လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသည် ဖြစ်၍၊ နိပန္နဿ - အိပ်လသော်၊ မတ္တလုဂံ - သည်၊ သက္ကာဟိဿတိ - ကောင်းစွာတည် လတံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ သတ္တ သတ္တမာသေ-၇ လ ၇ လတို့ကို၊ ပရိဇေနိ တွာ-ဝန်ခံပြီး၍၊ သတ္တ သတ္တ ဒိဝသေပိ-၇ ရက် ၇ ရက်တို့ပတ်လုံးလည်း၊ အပ္ပေဝ နာမ နိပဇ္ဇေယျ-အိပ်နိုင်တန်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုသဌေးကို၊ ဧဝံ- ဤသို့ “သက္ခိယသိပန တံ ဂဟပတိ” ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ တေနေဝ-

ထိုးကြောင့်ပင်၊ ပရတော- နောက်၌၊ အဝိစ ပဋိကစ္ဆေဝ မယာ ဉာတောတိ-ဟူ၍၊ (ဇီဝကေန) ဝုတ္တံ။

သီသစ္စဝိံ ဥပ္ပါဋေတွာတိ- ကား၊ သီသစ္စံ - ဥးခေါင်း ရေကို၊ အပနတွာ- ဖယ်၍၊ သိဗ္ဗိနိံ ဝိနာမေတွာတိ- ကား၊ သိဗ္ဗိနိံ - ချုပ်စပ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ - ဖွင့်၍၊ (ဒဿေသိ-၌စပ်။) [ဥးခေါင်း အခွံနှစ်ခု ဆက်စပ်နေသော အရပ်ကို “ချုပ်စပ်= ဥးခေါင်း အစပ်=ဥးဆက်” ဟု ခေါ်ကြသည်။] နာဟံ အစရိယ သက္ကောမိတိ- ကား၊ တဿ-ထို သဌေး၏၊ သရိရေ- ကိုယ်၌၊ မဟာဒါဟော - ကြီးစွာသော ပူလောင်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိကိရ - ဖြတ်သတ်၊ [ဣရိယာပုထံ မပြောင်းလွှဲဘဲ အကြာကြီး အိပ်နေရသည့်အတွက်၊ ကိုယ်အလွန် ပူလောင်နေသည်မှာ ထုံးစံပင် ဖြစ်၏။] တဿာ-ကြောင့်၊ ဝေံ- ဤသို့ “ နာဟံ အာစရိယ သက္ကောမိ ” ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ တိဟိသတ္တာဟေဟိတိ-ကား၊ တိဟိ-သုံးဘက်ကုန်သော၊ ပဿေဟိ- ဘေးတို့ဖြင့်၊ ဧကကေန-တခုတခုသော၊ သတ္တာဟေန-သတ္တာဟ အားဖြင့်၊ [ဤ နည်းအားဖြင့် သုံးသတ္တာဟ ဖြစ်သည်-ဟူလို။] ဇနံ ဥဿာရေတွာတိ- ကား၊ ဇနံ-လူအပေါင်းကို၊ နိဟရာပေတွာ-ဖယ်ရှားစေ၍၊ (ဒဿေသိ-၌စပ်။)

ပဇ္ဇောတရာဇ ဝတ္ထုကထာ

ဇေဂုစ္ဆံ မေ သပ္ပိတိ-ကား၊ အယံ ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ ဝိစ္ဆိကဿ-ကင်းမြီး ကောက်၏ အတွက်၊ (ကင်းမြီးကောက်ကြောင့်၊) ဇာတောကိရ- မွေးဖွားသတ်၊ ဝိစ္ဆိကဝိသပဋိယာတာယစ-ကင်းမြီးကောက် အဆိပ်ကို ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှါ လည်း၊ သပ္ပိ-ထောပတ်သည်၊ ဝိစ္ဆိကနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ပဋိကူလံ-ရွံရှာ ဘွယ် ကောင်းသော၊ ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးသည်၊ နဟာတိ- ၏၊ တဿာ- ကြောင့်၊ ဝေံ- ဤသို့ “ဇေဂုစ္ဆံ မေ သပ္ပိ ” ဟူ၍၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ဥဒ္ဒေကံ ဒဿတိတိ- ကား၊ ဥဂ္ဂါရံ- ကြို့ထိုးခြင်းကို၊ ဒဿတိ- ပေးလတံ၊ ပညာသယောဇနိကာ ဟောတိတိ- ကား၊ ပညာသယောဇနာနိ-ယူဇနာငါးဆယ်တို့ တိုင်တိုင်၊ ဂန္တု-နေခြင်းပေါက် သွားခြင်းငှါ၊ သမတ္တာ-စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ ကေဝလံ- နာဠာဂီရိ , စသည် မဘက်, သက်သက်၊ အဿရညော - ထို မင်း၏၊ ဟတ္ထိနိယေဝ - ဆင်မယဉ်သာ သည်သာ၊ န-သွားနိုင်သည်မဟုတ်သေး၊ နာဠာဂီရိ-မည်သော၊ ဟတ္ထိ-ဆင်သည်၊ ယောဇနသတံ-ယူဇနာတရာတိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆတိ-နေခြင်းပေါက်သွားနိုင်၏၊ စေလ ကဏ္ဍာစ- စေလကဏ္ဍ မြင်းတော်၎င်း၊ မုဉ္ဇကေသောစ-မုဉ္ဇကသ မြင်းတော် ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒေဒ္ဒ- နှစ်စီးကုန်သော၊ အဿာ-မြင်းတော်တို့သည်၊ ဝိသယောဇန သတံ-ယူဇနာတရာနှစ်ဆယ်တိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆန္တိ - နေခြင်းပေါက် သွားနိုင်ကုန်၏၊ ကာကော- ကာကမည်သော၊ ဒါသော-ကျွန်သည်၊ သဗ္ဗိယောဇနာနိ - ယူဇနာ ခြောက်ဆယ်တို့ တိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆတိ-နေခြင်းပေါက် သွားနိုင်၏။

ကိရ-ချဲ့၊ ကေဿ- တံယေခံသော၊ ကုလပုတ္တဿ-အမျိုးသား၏၊ ဝါ-သည်၊ (နိသိန္ဓဿ-၌စပ်၊) ဗုဒ္ဓေ- ဘုရားရှင်သည်၊ အနုပုန္ဓေ- ပွင့်တော်မမူသေးမီ၊ ကေ ဒိဝသံ-တနေ့သ၌၊ ဘုဒ္ဓိတုံ- စားခြင်းငှါ၊ နိသိန္ဓဿ-ထိုင်နေစဉ်၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ ဒွါရေ- တံခါး၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ အဂမာသိ- ကြွသွားပြီ၊ တဿ- ထိုအမျိုးသားအား၊ ကော - သော၊ ပုရိသော- သည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - သည်၊ အာဂတိံ-ကြွလာပြီး၍၊ ဂတော - ပြန်သွားပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသိ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုအမျိုးသားသည်၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဂစ္ဆ-သွားလော၊ ဝေဂေ န- လျင်မြန်စွာ၊ ပတ္တိ- သပိတ်ကို၊ အာဟရ - ဆောင်ယူချေလော၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ အာဟာရာပေတွာ-ဆောင်ယူစေ၍၊ အတ္တနော- မိမိဘို့၊ သဇ္ဇိတံ-ပြင်ဆင် အပ်ပြီးသော၊ ဘတ္တံ- ထမင်းကို၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံ (အကုန်အစင်)၊ ဒတွာ- လှူ၍၊ ပေသေသိ-ပို့ စေပြီ၊ ဣတရော- အခြားသော ယောက်ျားသည်၊ တံ- ထိုသပိတ်ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ဘန္တေ, အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့၏အတွက်၊ ကတေန- ပြုအပ်သော၊ ဣမိနာ ကာယဝေယျာဝတိကေန - ဤကိုယ်ဖြင့် ကြောင့်ကြစိုက် သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယတ္ထတတ္ထ - အမှတ်မထား တပါးပါးသောဘဝ၌၊ နိဗ္ဗ တ္တော- ဖြစ်ရသည်၊ (သမာနော)ဝိ- သော်လည်း၊ ဝါဟနသမ္ပန္နော-ယာဉ်နှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ ဟောမိ- ဖြစ်ရပါလို၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပတ္တနံ-ဆုတောင်းမှုတို့၊ အကာ သိ-ပြုပြီ၊ သော အယံ-ထို ဝေယျာဝစ္စပြုသော ဤသူသည်၊ တေရဟိ-ယခုအခါ၌၊ ပဇ္ဇောတောနာမ- ပဇ္ဇောတမည်သော၊ ရာဇာ- သည်၊ ဇာတော- ဖြစ်ပြီ၊ တာယ ပတ္တနာယ-ထို ဆုတောင်းမှုကြောင့်၊ အယံ ဝါဟနသမ္ပတ္တိ-ဤ ယာဉ်၏ပြည့်စုံခြင်း သည်၊ (ဟောတိ-၏။)

သပ္ပိံ ပါယေတွာတိ-ကား၊ သပ္ပိံ-ကို၊ ပါယေတွာစ-တိုက်ပြီး၍၎င်း၊ ပရိစာရိ ကာနံ- အလုပ်အကျွေးတို့အား၊ အာဟာရာစာရေ- အာဟာရကို ပြုကျင့်ခြင်း၌၊ ဝိမိံ-အစီအရင်ကို၊ အာစိက္ခိတွာစ-ပြောပြပြီး၍၎င်း၊ (“နိပ္ပတိ-ထွက်ပြေးပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) နခေန ဘေသဇ္ဇံ ဩလုဗ္ဗေတွာတိ-ကား၊ နခေန-လက်သည်းဖြင့်၊ (“နခေ-လက်သည်း၌” ဟုလည်း ရှိ၏။) ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးကို၊ ဩဒဟိတွာ-ထား၍၊

x x x x x x x x

ကာယဝေယျာဝတိကေန။ ။ “ဗျာကရဏံ+အဓိတေ ဝေယျာကရဏိကော” ဟုရာ၌ ဗျာကရဏမှ ဝေယျာကရဏဖြစ်သကဲ့သို့ ဗျာဝဋ္ဌမှ ဝေယျာဝဋ္ဌဖြစ်၏။ ဗျာဝဋ္ဌ ဝိ+အာ+ဝရဓာတ်+တပစ္စည်း၊ “ဗျာဝဋ္ဌဿ+ဘာဝေါ(ကမ္ပံ)” ဟုပြုလျှင် ကျပစ္စည်း သက်၍ “ဝေယျာဝဋ္ဌံ” ဟု ပြီးသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ကျပစ္စည်း၊ တစ် အကို ရှိပြီ၍ “ဝေယျာဝတိယံ” ဟု ပြီးနိုင်ရကား “ဝေယျာဝတိယံ” ဟု ရှိပြီးမှ ယကို ကပြီ၍ “ဝေယျာဝတိက” ဟု ဖြစ်သည်။ ကာယေန+ ဝေယျာဝတိတံ ကာယဝေယျာဝတိတံ- ကိုယ်ဖြင့်+ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏အဖြစ် (ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏အလုပ်။)

ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊(ခါဒတိဉ္စစဝါ)ဣတိအတ္ထော၊ နိစ္ဆာရေသီတိ- ကား၊ ဝိရေစေသိ - ဝမ်းလျှောစေပြီ၊ [ဝိပုဗ္ဗ + စရဓာတ် + ကာရိက်ဏေပစ္စည်း ဝိရေစန အနက်ဟော။]

× × × + × × × ×
နခေ၊ပေ၊ပက္ခိပိတွာ။ ။ဩလုမ္ပေတွာ၌ အဝပုဗ္ဗ+လုပဇာတ်+ ရုဓာဒိတည်း၊ “ဝိလုပ္ပန-(လုယက်ခြင်း) အနက်”ဟော ဟု ဓာတ်ကျမ်း၌ ဆို၏။ ဤနေရာ၌ လုယူခြင်း မဟုတ်ဘဲ ရှိ ရိုး ယူခြင်းကိုပင် “ဩလုပ္ပန, ဝိလုပ္ပန” ဟု မှတ်ပါ။ “လက်သည်းဖြင့် ဆေးကိုယူ၍”ဟူလို၊ ဩဒဟိတွာကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ ပက္ခိပိတွာလည်း ဩဒဟိ တွာကို ထပ်ဖွင့်ခြင်းပင်တည်း၊ “ထည့်ခြင်း” ဟူသည် “မည်သည့်အရာ၌ ထည့်” ဟု အာဓာရကိုငဲ့၏။ ထို့ကြောင့် “နခေ၊ပေ၊ဩဒဟိတွာ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းသည်။

သိဝေယျက ဒုဿယုဂကထာ

သိဝေယျကံနာမ- သိဝေယျကမည်သည်ကား၊ ဥတ္တရကုရုသု- မြောက်ကျွန်း တို့၌၊ သိဝထိကံ-သုသာန်၌ဖြစ်သော၊ အဝမင်္ဂလဝတ္ထိ-မင်္ဂလာမရှိသောအဝတ် တည်း၊ တတ္ထ-တို့ မြောက်ကျွန်းတို့၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ မတံ-လူသေကောင်ကို၊ တေန ဝတ္ထေန-ထိုအဝတ်ဖြင့်၊ ဝေဋ္ဌေတွာ- ရစ်ပတ်၍၊ နိက္ခိပန္နိကိရ-ချထားကြ ကုန်သတတ်၊ တံ - ထိုအဝတ်ဖြင့် ရစ်ပတ်အပ်သော အလောင်းကောင်ကို၊ မံသ ပေသီတိ- အသားတစ်ဟူ၍၊ သလ္လဒက္ခတွာ- မှတ်ထင်၍၊ ဟတ္ထိသောဏ္ဍက သကု ဏာ - ဆင်နွားမောင်းနှင့်တူသော နွားမောင်းရှိသော ငှက်တို့သည်၊ (ငှက်ဆင်တို့ သည်။) ဥက္ခိပိတွာ-မြောက်ချီ၍၊ ဟိမဝန္တာကုဋေ-ဟိမဝန္တာတောင်ထွင်၌၊ ထပေ တွာ- ထား၍၊ ဝတ္ထိ-အဝတ်ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ ခါဒန္တိ-ခဲစားကြကုန်၏။ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဝနစရကာ- တောလည် မူဆိုးတို့သည်၊ ဝတ္ထိ-ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ရညော- မင်းဘို့၊ အာဟရန္တိ - ဆောင်ယူကြကုန်၏။ ဝေ- ဤသို့လျှင်၊ (ဤ နည်းအားဖြင့်) ဣဒံ - ဤအဝတ်ကို၊ ပဇ္ဇောတေန - ပဇ္ဇောတမင်းသည်၊ လဒ္ဓိ-

× × × × × × × × ×
သိဝထိကံ။ ။သိဝထိကန္တိ သိဝါ ဇမ္ဗူကာ ကုဏပခါဒနက္ကာယ အာဂန္တာ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ သိဝဉ္စ၊ တဒေဝ သိဝထိကံ၊ ဣမိနာ သိဝထိကဝယံ+ ဥပ္ပန္နံ သိဝေယျကံ ထိက သဒ္ဓဿ လောပံ ကတွာတိ ဒဿေတိ၊ — ယောဇနာ။

ဟတ္ထိသောဏ္ဍက၊ပေ၊ခါဒန္တိ။ ။ဟတ္ထိသောဏ္ဍာဝိယ သောဏ္ဍော ယေသန္တိ ဟတ္ထိသောဏ္ဍက၊ (သမာသန္တကပစ္စည်း၊) ဟတ္ထိသောဏ္ဍကာစ+ တေ+ သကုဏာ စာတိ ဟတ္ထိသောဏ္ဍက သကုဏာ၊ “ထို ငှက်ဆင်ကြီးတို့သည် မြေကျွန်းမှအဝတ်ကို ချီ၍ ဟိမဝန္တာတောင်သို့ ယူလာနိုင်၏”ဟူသောစကားကို ကောက်ချက်ချလျှင် မြောက် ကျွန်းဟူသောအရပ်သည် ထို ငှက်ဆင်ကြီးများ ပျံနိုင်လောက်သောအရပ်ဖြစ်၍ အလွန် မဝေးနိုင်၊ ယခုခေတ် လေယာဉ်ပျံတို့ကား ထို ငှက်ဆင်ကြီးတို့ထက်ပင် အားကောင်း စရာရှိသည်။

ရအပ်ပြီ။ သိဝိရဋ္ဌေ-သိဝိတိုင်း၌၊ ကုသလာ-ကျွမ်းကျင်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-
တို့သည်၊ တိဟိ အံသုဟိ - သုံးမြင်သော ချည်တို့ဖြင့်၊ သုတ္တံ - ချည်ကို၊ ကန္တန္တိ-
ငင်ကြကုန်၏။ (ချည်သုံးမျှင်ကို ကျစ်၍ ချည်ငင်ကြသည်။) တေ-ဤအဝတ်သည်၊
တေန သုတ္တေန-ထိုချည်ဖြင့်၊ ဝါယိတဝတ္ထံ- ရက်အပ်သော အဝတ်တည်း၊ ဣတိ
ဝိ- ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏။ [ဤမှ နောက်၌ “တေနာဟု၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ
တိ” ဟု ပါဠိတမျိုးရှိသေး၏။ ထိုပါဠိကို အပိုဟု ဆိုကြသည်။]

သမတ္ထိံသ ဝိရေစနကထာ

သိနေဟေထာတိ- ကား၊ ကိံ ပန - အဘယ်သို့နည်း၊ ဘဂဝတော - ၏၊
ကာယော-ကိုယ်တော်သည်၊ လူခေါ-ခြေခံကပ်ကပ်နေပါသလော၊ ဣတိ-ဤကား
အမေးတည်း၊ (ဘဂဝတော ကာယော) န လူခေါ-ခြောက်ကပ်ကပ် မနေပါ။
(ဣတိ - ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ - မှန်၊ ဘဂဝတော - ၏၊ အာဟာရေ-
အာဟာရတော်၌၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗောဇိ-နတ်
ဩဇာကို၊ ပက္ခပန္နိ- ထည့်ကြကုန်၏။ ပန- ဆက်၊ သိနေဟာပနံ - စိုစို ပြေပြေ
ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ (စိုစိုပြေပြေ ဖြစ်အောင် ချွေးထုတ်စေခြင်းသည်။) သဗ္ဗတ္ထ-အလုံး
စုံသော ကိုယ်တော်၌၊ ဒေါသေ-သလိပ် သည်းခြေစသောအပြစ်တို့ကို၊ တေမေတိ-

x x x x x x x x x

‘သိနေဟေထ၊ ပေ၊ ပက္ခိပန္နိ။ ။ “ကာယံ-ကိုယ်တော်ကို၊ ကတိပါဟံ- အနည်း၊
ငယ်သော ရက်ပတ်လုံး၊ သိနေဟေထ-စိုစိုစွတ်စွတ် ဖြစ်ပါစေကုန်လော” ဟု ဇိဝက၏
လျှောက်ပုံကို ထောက်လျှင် “ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်သည် ထိုအချိန်အခါ၌ စိုစိုဖတ်ဖတ်
မရှိဘဲဖြစ်နေ၏” ဟု ထင်စရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ကိံ ပန ဘဂဝတော ကာယော လူခေါ
တိ” ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ “န လူခေါ ” ဟု ဖြေသည်။ ဘုရားရှင်၏ အာဟာရတော်တိုင်း၌
နတ်တို့က နတ်ဩဇာ ထည့်ကြသောကြောင့် ထိုဩဇာသည် ကိုယ်တော်၌ ပြန့်နှံ့ရကား
ခြောက်ခြောက်ကပ်ကပ် မရှိ၊ စိုစိုပြေပြေပင် ဖြစ်ပါသည်-ဟုလို၊ [“သိနေဟေထ” ၌
စုရာဒိဂိုဏ်းဝင် ဖြစ်သော်လည်း “ ကာယံ ” ဟုသော ကံကိုကြည့်၍ ကာရိတ်ပစ္စည်း-
ဟု သိပါ။]

သိနေဟာပနံ၊ ပေ၊ ဝေမာဟ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “သိနေဟ ပါနံ ပန” ဟု တွေ့ရ၏။
“ သိနေဟေထ ” ဟု ကာရိတ် ဣပစ္စည်းပါသော ပုဒ်ဖြင့် ဆိုခဲ့သောကြောင့် ကာပေ
ပစ္စည်းဖြင့် “သိနေဟာပန” ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက်လိုက်သည်။ သိနေဟဓာတ်သည် စိုစွတ်
ခြင်း အနက်ကိုသာ ဟော၏။ “ဆီ” ဟုသော တေလအနက်ကို မဟောပါ။ ထို့ကြောင့်
“သိနေဟပါနံ-ဆီကို သောက်ခြင်းသည်” ဟုသော ရှေးပါဠိ-အနက်များကို စဉ်းစား
သင့်ပါသည်။ [“ သိနေဟာပန-စိုစေခြင်း ” ဟုသည် “ ချွေးထုတ်ခြင်း ” ပင်တည်း။
မှန်၏ - သိဒဓိဓာတ်သည် သေနာ အနက်ကိုလည်း ဟော၏။]

ဆိုလိုရင်းကား- ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်သည် ခြောက်ကပ်ကပ်ဖြစ်၍ မနေလျှင်
အဘယ်ကြောင့် “ ကာယံ သိနေဟေထ-ကိုယ်တော်ကို စိုစွတ်စေပါကုန်လော ” ဟု

စိုစွတ်စေနိုင်၏။ (နူးနပ်စေနိုင်၏။) သိရာ- အကြောတို့ကို၊ မုဒုကာ-နူးညံ့ ပြောပြောင်းသည်တို့ကို၊ ကရောတိ-ပြုနိုင်၏။ တေန-ကြောင့်၊ အယံ- ဤဇီဝကသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့ “ကတိပါဟံ သိနေဟေထ” ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

တိဏိ ဥပ္ပလဟတ္တာနီတိ-ကား၊ ဧကံ- တလက်ကို၊ (စုပေါင်းထားအပ်သော လက် ၅ ချောင်းကဲ့သို့ စုပေါင်း စည်းထားအပ်သော ကြာစည်းကို၊) ဩဠာရိက ဒေါသဟရဏတ္ထံ - ကြမ်းတန်းသော အပြစ်တို့ကို ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဥပနာမေသိ- ဆက်ကပ်ပြီ၊) ဧကံ- ကို၊ မဇ္ဈိမဒေါသ ဟရဏတ္ထံ - အလယ်အလတ် ဖြစ်သော အပြစ်တို့ကို ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဥပနာမေသိ)၊ ဧကံ- ကို၊ သုခုမ ဒေါသ ဟရဏတ္ထံ- သိမ်မွေ့သော အပြစ်တို့ကို ပယ်ရှားခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဥပနာမေသိ၊) န စီရဿေဝ ပကတတ္တော အဟောသီတိ- ကား၊ ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (ပါဠိတော်၌ လာသောနည်းအားဖြင့်၊) ကာယေ-ကိုယ် တော်သည်၊ ပကတတ္တေ- ပင်ကိုယ်သဘော ရှိလသော်၊ နာဂရာ-မြို့သူ မြို့သားတို့ သည်၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ သမ္မာဒေသံ- ပြီးစီးစေကြကုန်ပြီ၊ ဇီဝကော-သည်၊ အာဂတိာ-လာရုံ၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ- လျှောက်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ နာဂရာ-တို့သည်၊ တုမ္ဘာကံ-ရှင်တော်ဘုရား တို့အား၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒါတုကာမာ - ပေးခြင်းငှါ အလိုရှိပါကုန်၏၊ အန္တောဂါမိ- ရွာတွင်းသို့၊ (မြို့တွင်းသို့) ပိဏ္ဏာယ-ဆွမ်းအလှူငှါ၊ မာ ပဝိသထ-ဝင်တော်မမူ ပါကုန်လင့်၊ ဣတိ (အဝေါစ)၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာန ဧတ္ထရော - သည်၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ၊ (ကိံ)၊ ကုတော- အဘယ်မှ၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဘဂဝတော- ဘို့၊ ပဌမံ- စွာ၊ ပိဏ္ဏပါတော- ဆွမ်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ လဒ္ဓံ-ရခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိနခေါ- သင့်ပါလိမ့် မည်နည်း၊ ဣတိ (စိန္တေသိ)၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ စိန္တေသိ-ကြံပြန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ သောဏော- သောဏမည်သော၊ သေဠိပုဏ္ဏော - သဌေးသားသည်၊ [ခြေဖဝါး၌ အမွှေးတွေပေါက်နေသော ကောဠိဝိသအန္ဓယ် ဖြစ်သော သောဏသဌေးသားကို ဆိုသည်၊] ခေတ္တ ပရိကမ္မတော - လယ်ကို ပရိကမ်ပြုရာအခါမှ၊ [လယ်ထွန်ခြင်း စသောအမှုကို “ခေတ္တ ပရိကမ္မ” ဟု ခေါ်သည်၊] ပဌာယ-စ၍၊ အညေဟိ-အခြား သလေးတို့နှင့်၊ အသာဓာရဏာနံ-မဆက်ဆံကုန်သော၊ ဒီရောဒက သေစနသံဝဒ္ဓါ နံ - နို့ရည်ကို သွန်လောင်းခြင်းဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်ကုန်သော၊ ဂန္ဓသ-လိနံ - နံသာ သလေးဆန်တို့၏၊ ဩဒနံ-ထမင်းကို၊ ဘုဂ္ဂတိ-စား၏၊ တတော-ထို သောဏ

x x x x x x x

လျှောက်ရသနည်း- ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ သိနေဟာ ပနံ ပန ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ကိုယ်တော်ကို စိုစိုဖတ်ဖတ်ဖြစ်လာအောင် ချွေးထုတ်စေခြင်းသည် ကိုယ်တော် ၏ အရပ်တိုင်း၌ ရှိသော သလိပ် သည်းခြေ စသော အပြစ်တို့ကို စိုစေ (နူးစေ) ၏။ ထိုသို့ နူးခြင်းကြောင့် အကြောတို့လည်း ပြောလာကုန်၏။ ထို့ကြောင့် “ ကာယံ သိနေဟေထ ” ဟု လျှောက်ပါသည်။

သဌေးသား၏ ထမင်းမှ၊ ဘဂဝတော - ဘို့၊ ပိဏ္ဍပါတံ - ကို၊ အာဟရိဿာမိ - ဆောင်အံ၊ ဣတိ (စိန္တေသိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီး၍၊) ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ ဂတိော- ကြွတော်မူ၍၊ တဿ - ထို သောဏသဌေးသား၏၊ ပါသာဒတလေ - ပြာသာဒ် အပြင်၌၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဒဿသိ ပြုပြီ။

သော-ထို သောဏသဌေးသားသည်၊ ထေရဿ-၏၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပဏီတံ-မွန်မြတ်သော၊ ပိဏ္ဍပါတံ-ကို၊ အဒါသိ-လှူပြီ၊ စ-ဆက်၊ ထေရဿ- ၏၊ ဂမနာကာရံ-ပြန်ကြွခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ (ပြန်ကြွမည့်အခြင်းအရာကို၊) ဒိဿာ - ၍၊ ဘန္တေ....ဘုဉ္ဇထ - ဘုဉ်းပေးတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟ- လျှောက်ပြီ၊ ထေရော- သည်၊ တမတ္တံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ- ပြောပြီ၊ (ဘုရားရှင်အတွက် လာ၍ ဆွမ်းခံတဲ့အကြောင်းကို ပြောပြီ၊) ဘန္တေ....ဘုဉ္ဇထ- ကုန်၊ အဟံ- သည်၊ အညံ - အခြားသောဆွမ်းကို၊ ဘဂဝတော- ဘို့၊ ဒဿာမိ- လှူပါအံ၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်၍၊ ထေရံ-ကို၊ ဘောဇေတွာ- ဘုဉ်းပေးစေပြီး၍၊ ဂန္ဓေဟိ- နံသာတို့ဖြင့်၊ ပတ္တံ - ကို၊ ဥဗ္ဗန္ဓေတွာ - ပွတ်တိုက်၍၊ ပိဏ္ဍပါတဿ - ဆွမ်းဖြင့်၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ အဒါသိ- ပြီ၊ တံ- ထိုဆွမ်းကို၊ ထေရော- သည်၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဘဂဝတော-အား၊ အဒါသိ-လှူပြီ။

ဗိမ္ဗိသာရော - ဗိမ္ဗိသာရမည်သော၊ ရာဇာပိ - သည်လည်း၊ အဇ္ဇ - ယနေ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကိ - အဘယ်ဆွမ်းကို၊ ဘုဒ္ဓိဿတိ - ဘုဉ်းပေးတော်မူပါလိမ့် မည်နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိဟာရံ - ကျောင်းတော်သို့၊ အာဂတိော-လာ၍၊ ပဝိသမာနောဝ- ဝင်လျှင်ဝင်ခြင်းပင်၊ ပိဏ္ဍပါတဂန္ဓံ - ဆွမ်း၏အနံ့ကို၊ ယာယိ တွာ-မွေး၍၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမော - စားခြင်းငှါအလိုရှိသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ဒွိသုဗေယဝ - နှစ်မျိုးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပိဏ္ဍပါတေသု- ဆွမ်းတို့၌၊ ဝါ- တို့သည်၊ ဘာဇနဂတေသု - ခွက်တော်၌ ရောက်ပြီးကုန်လသော်၊ (ရောက်ပြီးခါမှ၊) ဒေဝတာ- နတ်တို့သည်၊ ဩဇံ-ဩဇာကို၊ ပက္ခိပိံသု-ထည့်ကြ ကုန်ပြီ၊ ယဇ္ဇ-အကြင်ဆွမ်းကိုလည်း၊ သုဇာတာ-သည်၊ အဒါသိ-လှူပြီ၊ ယဇ္ဇ- ကိုလည်း၊ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ- ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခါနီးအခါ၌၊ ကမ္မာရပုတ္တော- ရှေ့ပန်းတိမ်သည်၏သားဖြစ်သော၊ စုန္ဒော-စုန္ဒသည်၊ (အဒါသိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွိသု ဗေယဝ ဣမေသု ပိဏ္ဍပါတေသု ဘာဇနဂတေသု ဒေဝတာ ဩဇံ ပက္ခိပိံသု၊) အညေသု - အခြားသောဆွမ်းတို့၌၊ ကဗဠေကဗဠေ - ဆွမ်းလုပ်တိုင်း ဆွမ်းလုပ် တိုင်း၌၊ (ဒေဝတာ ဩဇံ) ပက္ခိပိံသု၊ တသွာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ရညော- ၏၊ ဣစ္ဆံ - ကို၊ ဇာနိတွာ-သိတော်မူ၍၊ အပက္ခိတ္တောဇမေဝ- မထည့်အပ်သော နတ်ဩဇာရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ထောကံ - အနည်းငယ်သော၊ ပိဏ္ဍပါတံ- ကို၊ ရညော-အား၊ ဒါပေသိ-ပေးစေတော်မူပြီ၊ [ပေးစေရခြင်း၏ အကြောင်းကား နောက်၌ ထင်ရှားလတံ့။]

သော- ထိုမင်းသည်၊ ပရိဘုဒ္ဓိတွာ- သုံးဆောင်ပြီး၍၊ ပုစ္ဆိ- မေးလျှောက်ပြီ၊
 (ကိ)၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဥတ္တရကုရုတော - မြောက်ကျွန်းမှ၊ အာဘတံ-
 ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဘောဇနံ ကိ- ဘောဇဉ်ပါလော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ မဟာ
 ရာဇ- မဟာရာဇာ၊ ဥတ္တရကုရုတော- မှ၊ (အာဘတံ- သော၊ ဘောဇနံ- သည်)
 န- မဟုတ်၊ အဝိစ - စင်စစ်ကား၊ ဧတံ- ဤဘောဇဉ်သည်၊ တဝေဝ-သင် ဒကာ
 တော်၏သာ၊ ရဋ္ဌဝါသိနော-တိုင်း၌နေသော၊ ဂဟပတိပုတ္တဿ-သူကြွယ်သား၏၊
 ဘောဇနံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ သောဏဿ-၏၊ သမ္ပတ္တိ-
 စည်းစိမ်ကို၊ အာစိက္ခိ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊
 ရာဇာ-သည်၊ သောဏံ-ကို၊ ဒဋ္ဌကမော-ကြည့်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ-
 ၍၊ စမ္ပက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အသီတိယာ ကုလ
 ပုတ္တ သဟဿေဟိ-ရှစ်သောင်းသောအမျိုးသားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ သောဏဿ-
 ၍၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ (လာကြောင်းနည်းလမ်းကို) အကာသိ-ပြုပြီ၊ တေ-
 ထို အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မဒေသနံ - တရား ဒေသနာ
 တော်ကို၊ သုတွာ-နာရ၍၊ သောတာပန္နာ - သောတာပန်တို့သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်
 ကုန်ပြီ၊ သောဏောပန- သည်ကား၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍၊
 အရဟတ္တေ-အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်ပြီ၊ ဘဂဝါပိ-သည်လည်း၊ တေ
 ဒတ္ထမေဝ- ဤအကျိုးငှါသာ၊ ရညော- အား၊ ပိဏ္ဏပတိ- ကို၊ ဒါပေသိ- ပေးစေ
 တော်မူပြီ၊ [ရှင်ဘုရင်းကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ပေးခြင်းမဟုတ်၊ အမျိုးသား
 တို့၏ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်းအကျိုး , သောဏ၏ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါသာ
 ပေးစေတော်မူပါသည်-ဟူလို။]

ဝရယာစနကထာ

ဝေ- ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ကတဘတ္တကိစ္စေ-ပြုအပ်
 ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိတော်မူလသော်၊ အထ - ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးရာ , ထို အခါ၌၊
 ကောမာရဘန္ဓော-အဘယ မင်းသားသည် မွေးစားအပ်သော၊ ဇီဝကော-သည်၊
 သိဝေယုကံ- မြောက်ကျွန်း သင်္ချိုင်း၌ဖြစ်သော၊ ဝါ- သိဝိတိုင်း၌ ဖြစ်သော၊ တံ
 ဒုဿယုဂံ- ထိုအဝတ်အစုံကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ပေ၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-
 လျှောက်ပြီ၊ အတိက္ကန္တ ဝရာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ မဟာခန္ဓကေ-၌၊ ဝုတ္တ
 နယနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ [ရာဟုလ
 ဝတ္ထုကထာဝယ် သုဒ္ဓေါဒနမင်းက လျှောက်ရာ၌ “အတိက္ကန္တ ဝရာ” ဟု ပါခဲ့ပြီ၊
 ထိုအတိုင်း သိပါ-ဟူလို၊] ဘဂဝါ၊ ပေ၊ ဘိက္ခုသံဃော စာတိ (ဧတ္ထ-၌၊ ဝုတ္တတ္ထိ-
 ကို) ဟိ-(ဥဒ္ဓရိတွာ ဒေသမိ-အံ့) ဘဂဝတော- ၍၊ ဗုဒ္ဓတ္ထံ-ဗုဒ္ဓ၏အဖြစ်သို့၊
 ပတ္တတော-ရောက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလေးက်၊ ဣဒံဝတ္ထံ-

ဤအဝတ်သည်၊(ဇိဝက၏ အဝတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီ၊)တ္ထန္တ ရေ-ဤအတွင်း
၌၊ ဝိသတိ ဝဿာနိ - အနှစ် ၂၀ တို့ပတ်လုံး၊ ကောစိ - တစုံတယောက်သော
ရဟန်းသည်၊ ဂဟပတိ စိဝရံ - အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့ လှူအပ်သော သင်္ကန်းကို၊
န သာဒိယိ-မသာယာ၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ ပံသုကုလိကာဝ-
ပံသုကုရတင် ဆောင်တို့ချည်းသာ၊ အဟေသံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အယံ-
ဤဇိဝကသည်၊ ဧဝံ-ဤသို့ “ဘဂဝါ ဘန္တ” စသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ။

ဂဟပတိစိဝရန္တိ-ကား၊ ဂဟပတိဟိ-အိမ်ရှင်ဒါယကာတို့သည်၊ ဒိန္နံ-လှူအပ်
သော၊ စိဝရံ-ကို၊(အနုဇာနာတု-၌စပ်၊) [ဂဟပတိဟိ + ဒိန္နံ ဂဟပတိ ဒိန္နံ၊
ဂဟပတိဒိန္နံစ + တံ + စိဝရံစာတိ ဂဟပတိစိဝရံ၊ ဒိန္နံပုဒ် ချေ၊]ဓမ္မိယာ ကထာ
ယာတိ-ကား၊ ဝတ္ထဒါနာနိသံသ ပဋိသံယုတ္တာယ - အဝတ်အလှူ၏ အကျိုးနှင့်
စပ်ယှဉ်သော၊ ကထာယ-စကားဖြင့်၊ (“သန္ဓသေသိ” စသည်၌ စပ်၊) ဣတရိ
တရေနာဒိတိ - ကား၊ အပ္ပဒ္ဓေနပိ - နည်းသော အဖိုးရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊
မဟဒ္ဓေနပိ-များသော အဖိုးရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ယေန ကေနစိ - အမှတ်
မထား တပါးပါးသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ (သန္တုဒ္ဓိံ ဝဏ္ဏေမိ- ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊
ပါဝါရေတိ - ကား၊ သလောမကော - အမွေးနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ကပ္ပါသာဒိ
ဘေဒေါ-ဝါချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်အစရှိသော အပြားရှိသော ချုံထည်
တဘက်သည်၊ (ဥပ္ပန္နော ဟောတိ-၌စပ်၊) အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ကောဇေန္တိ
တ္ထေ-၌၊(ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)ပကတိကောဇေမေဝ-ပကတိကော်ဇော
သည်သာ၊ (ရိုးရိုး ကော်ဇောသည်သာ၊) ဝဇ္ဇတိ - အပ်၏၊ မဟာပိဋိယကော
ဇေဝံ - ဆင်ကျောက်ကုန်း စသည်၌ ခင်းအပ်သော ကြီးကျယ် ကောင်းမြတ်သော
ကော်ဇောကြီးသည်၊ န ဝဇ္ဇတိ၊ မဟာပိဋိယကောဇေန္တိ-ကား၊ ဥဏ္ဏာမယော-
သားမွေးဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ပါဝါရသဒိသော - ခြုံထည် တဘက်နှင့် အလားတူ
သော၊ ကောဇေဝေါ-တည်း။ [တဘက်ကဲ့သို့ ခြုံ၍ရသော ကော်ဇော။]

+ x x x x x x x

ဣတရိတရေန ။ ။ ဣတရိတရေနာတိ ဣတရေန ဣတရေန၊ ဣတရသဒ္ဓေါ ပန
အနိယမဝစနော ဒွိက္ခတ္တံ၊ ဝုဗ္ဗမာနော ယံကိဋ္ဌိသဒ္ဓေဟိ သမာနတ္ထော ဟောတိတံဝုတ္တံ၊-
ဋီကာ၊ ဤအလို “ဣတရိတရေန-အမှတ်မထား တပါးပါးသောသင်္ကန်းဖြင့်” ဟု ပေးပါ၊
သဒ္ဓတ္ထအားဖြင့်ကား ဣတရသည် အပါဒါနိကိုင့်သော အပါဒါနိပုဒ် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်
“ဣတရံစ-မဟဂ္ဂမှ တပါးသော အပ္ပဂ္ဂ အဝတ်လည်း၊ ဣတရံစ-အပ္ပဂ္ဂမှ တပါးသော
မဟဂ္ဂအဝတ်လည်း” ဟု မှတ်ပါ။

မဟာပိဋိယ ကောဇေဝံ ။ ။ မဟာပိဋိယ ကောဇေန္တိ ဟတ္ထိပိဋေသု အတ္ထရိတဗ္ဗ
တာယ မဟာပိဋိယန္တိ လဒ္ဓသမညံ စတုရဂ်လပုပ္ဖံ ကောဇေဝံ-ဆင်ကျောက်ကုန်းစသည်၌
ခင်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် “ မဟာပိဋိယ ” ဟု ရအပ်သော အမည်ရှိသော လက်
ငှ သစ်လောက် ပန်းပျောက်အဆာပါသော ကော်ဇောကြီးတည်း။ -ဋီကာ။

ကမ္မလာနုဇာနနာဒိ ကထာ

ကာသိရာဇာတိ-ကား၊ ကာသိနံ- ကာသိဟု ဗဟုဝုဗ်အမည်ရသော တိုင်း၏၊ ရာဇာ-သည်၊ (ပါပေသိ ဌ္ဗစပ်၊) သေ(သော)- ဤ ကာသိမင်းသည်၊ ပသေနဒိ သ - ပသေနဒိ မင်း၏၊ ကေပိတိကဘာတာ - တူသော ခမည်းတော်ရှိသော နောင်တော်တည်း၊ (ညီတော်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊) အမုကာသိယန္တိ ဣတ္ထ-ဌ၊ သဟ သံ- တထောင်ကို၊ ကာသိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ- ၏၊ တံ- ထို တထောင်ကို၊ အဋ္ဌန ကော-ထိုက်တန်သောကမ္မလာသည်၊ ကာသိယော-ကာသိယမည်၏၊ အယံပန- ဤ ကမ္မလာသည်ကား၊ ပဉ္စသတနိ - ငါးရာတို့ကို၊ အဋ္ဌတိ - ထိုက်တန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အမုကာသိယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ [အမုကာသိ + အရဟတိတိ အမုကာသိယောဟု ပြု၊] တေနော-ထို့ ကြောင့်ပင်၊ ဥပမုကာသိနိ ခမမာနန္တိ - ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရော - သံဂါယနာတင်ထေရ် အပေါင်းသည်၊) အာဟ-မိန့်ပြီ၊ ဥစ္စာဝစာနိတိ- ကား၊ သုန္ဒရာနိစ-ကောင်းသည်လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ အသုန္ဒရာနိစ - မကောင်းသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (စိဝရာနိ ဌ္ဗစပ်၊) ဘင်္ဂံ နာမ- မည်သည်ကား၊ ခေါမာဒိဟိ- ခေါမ အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ- ၅ မျိုး ကုန်သော၊ သုတ္တဟိ-ချည်တို့ဖြင့်၊ မိသေတွာ-ရော၍၊ ကတံ-ပြုအပ်သောသင်္ကန်း တည်း၊ ဝါကမယမေဝ-လျော်ချည်ဖြင့် ပြုအပ်သော သင်္ကန်းသာတည်း၊ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။

ကေယေဝ၊ပေ၊ဒွေတိ- ကား၊ တေ - ထိုရဟန်းတို့သည်၊ (ဂဟပတိစိဝရကို သာယာ၍ ပံသုကူလစိဝရကို ကုက္ကုစ္စပြုသော ရဟန်းတို့သည်၊) ဣတရိတရေန စိဝရေနာတိတေသ-ဟူသောဤပါဌ်၏၊ ဂဟပတိကေနဝါ-အိမ့်ရှင်ဒါယကာတို့ လှူအပ်သောသင်္ကန်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ပံသုကူလေနဝါ - ပံသုကူသင်္ကန်းဖြင့်သော် ၎င်း၊ (သန္တုဋ္ဌိံ ဝဏ္ဏေမိဌ္ဗစပ်၊) ဣတိဝေံ- သို့၊ အတ္ထံ - အနက်ကို၊ သလ္လက္ခိံ သု ကိရ-မှတ်ထင်ကြကုန်သတတ်၊ [ကုက္ကုစ္စပြုသောရဟန်းတို့သည် “ဣတရိတရေန အရ “ ဂဟပတိ စိဝရဖြစ်စေ , ပံသုကူလ စိဝရဖြစ်စေ တမျိုးမျိုးသာ ” ဟု အနက် မှတ်ထင်နေကြသည်။]

နာဂမေသုန္တိ - ကား၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ တေ-ထို ပံသုကူရှာသော ရဟန်းတို့သည်၊ သုသာနတော - သုသာန်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တိ - ပြန်လာကြကုန်၏၊ တာဝ - ထို ပြန်လာသည့်တိုင်အောင်၊ တေ- ထို အခြားသောရဟန်းတို့သည်၊ န အတ္ထိံ သု- မနေကြကုန်၊ ပက္ကမိံ သုယေဝ - ဖဲသွားကြကုန်သည်သာ၊ နာကာမာ ဘာဝံ ဒါတုန္တိ-ကား၊ အနိစ္စာယ-အလိုမရှိသဖြင့်၊ (အလိုမရှိလျှင်၊) န ဒါတုံ- မပေးဘဲနေခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ-ဌ္ဗစပ်၊) ပန - ဆက်၊ (ဒါတုံ) ယဒိ ဣစ္ဆန္တိ- အကယ်၍ အလိုရှိကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ၊ ဘာဂေါ-အဘို့ကို၊) ဒါတဗ္ဗော- ပေးနိုင် ၏၊ အာဂမေသုန္တိ-ကား၊ ဥပစာရေ-သုသာန်၏ဥပစာ၌၊ အတ္ထိံ သု-စောင့်နေကြ

ကုန်ပြီ၊ [ဥပစာရေတိ သုသာနဿ အာသန္ဓေ ပဒေသေ၊-ဇီကာ၊] တေန-ကြောင့်၊
 ဘဝဝါ-သည်။ အနုဇာနာမိ၊ပေ၊ ဘာဝံ ဒါတုန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ- ပြီ၊ ပန- ဆက်၊
 (တနည်း) ပန - ထိုသို့အလိုမရှိဘဲ ပေးဘို့ရန် ခွင့်ပြုပါသော်လည်း၊ မနဿာ-
 တို့သည်။ ဣမ-ဤအရပ်သို့၊ အာဂတာဝေ-ရောက်လာသောရဟန်းတို့သည်သာ၊
 (ဝေဖြင့် ပြင်ဘက်ကစောင့်နေသော ရဟန်းများကိုကန့်၊) ဝဏ္ဏန္တု-ယူကြပါကုန်၊
 ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ယဒိဒေန္တိ- အကယ်၍လူကုန်အံ့၊ (အကယ်၍ ပံသုကူ
 အဖြစ်ဖြင့် လူကုန်အံ့၊ ဝေသတိဝါ-သော်၎င်း၊) [ဤစကားဖြင့် တိုက်ရိုက်လှူပုံကို
 ပြသည်။] သမ္ပတ္တာ- ရောက်လာသောရဟန်းတို့သည်၊ ဝဏ္ဏန္တု- ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊
 သညာဏံ - အမှတ်အသားကို၊ (စာရေးထားခြင်းစသော အမှတ်အသားကို၊)
 ကတ္တာ-၍၊ (ယဒိ) ဝစ္ဆန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဝေသတိ)ဝါ- သော်၎င်း၊ သမ္ပတ္တာနံ-
 ရောက်လာကုန်သော၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏အထံသို့လည်း၊
 ပါပုဏန္တိ - ရောက်ကုန်၏၊ [ရောက်လာသော ရဟန်းအားလုံးနှင့် ဆိုင်သည် -
 ဟူလို။] (မနဿာ-တို့သည်။) ဆဇ္ဇေတွာ-စွန့်ပစ်၍ (“ဣဓာဂတာ ဝေ” စသည်
 ဖြင့်လည်း မလျှောက်၊ အမှတ်အသားလည်း မပြုဘဲ စွန့်ပစ်၍၊) ဝတာ - သွား
 ကုန်သည်။ သစေ (ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ ဝေသတိ)၊ ယေန- အကြင်ရဟန်းသည်။
 ဝဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊ သောဝေ- ထို ယူသောရဟန်းသည်သာ၊ သာဒိ-အရှင်တည်း၊
 (ပိုင်ဆိုင်သူတည်း၊) [သူတပါးအား မပေးလိုလျှင် မပေးဘဲနေနိုင်သည်-ဟူလို။]

သဒိသာ သုသာနံ ဩက္ကမိံ သူတိ-ကား၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်။
 သမံ-အညီအမျှ၊ (အတူတကွ၊) ဩက္ကမိံ သု-သက်ရောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-တနည်း၊
 ဧကဒိသာယ-တခုသော အရပ်မျက်နှာ၌၊ ဩက္ကမိံ သု-ကုန်ပြီ၊ ဣတိပိ အတ္ထော-
 သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တေ ကတိကံ ကတ္တာတိ - ကား၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီးသော၊

x x x x x x x x

သစေ ဆဇ္ဇေတွာ ဝတာ။ ။ ဆဇ္ဇေတွာ ဝတာတိ ကိဉ္စိ အာတွာ ဝေ ဆဇ္ဇေတွာ
 ဝတာ၊ ဧတေန (ဤစကားဖြင့် ဒသေတိဉ္စိစပ်၊) ဝဏ္ဏန္တုတိ ဆဒ္ဓိတေ ဝေ အကာမာ
 ဘာဝဒါနံ ဝိဟိတံ၊ ဧကဝလံ ဆဒ္ဓိတေ ပန ကတိကာယ အသတိ ဧကတော မဟူသု
 ပဝိဋ္ဌေသု ယေန ဝဟိတံ၊ တေန အကာမာ ဘာဝေါ န ဒါတဗျောတိ ဒသေတိ၊ -
 ဝိမတံ။

သဒိသာ။ ။ ပဌမနည်း၌ “သဒိသ” သဒ္ဓါသည် “အတူ” ဟူသော အနက်ကို
 ဟော၏။ “ သဒိသာ- တူကုန်သည် (ဟုတွာ-၍) ” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေး၊
 “သမံ”ကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သာ၊ “သမံ-အညီအမျှ-အတူတကွ”ဟူလို၊ ဒုတိယနည်း၌
 “သ+ဒိသာ”ဟု ၂ ပုဒ်ခွဲ၍ “သမာနာ+ဒိသာ ပုရတ္ထိမာဒိဘောဒါ ဧတေသန္တိ သဒိသာ”
 ဟု ဝိမတိ ဝိဂ္ဂိဟိပြုသည်။ “သဒိသာ-တူသော အရပ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ” ဟု
 ပါဠိတော်၌ အနက်ပေး၊ “သုသာနံဝယ် အရှေ့အရပ်ဝင်ကြလျှင် အရှေ့အရပ်ဝင်သူချင်း
 တောင်အရပ်ဝင်ကြလျှင် တောင်အရပ်ဝင်သူချင်းအားဖြင့် တူသောအရပ်ရှိကြသည်”
 ဟူလို၊ ဤ၌လည်း “ဧကဒိသာယဝါ ဩက္ကမိံ သု” ကား အဓိပ္ပါယ်ထွက်ပင်တည်း။

ပံသုကူလံ- ပံသုကူအဝတ်ကို၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ (ရသော ရဟန်း၊ မရသော ရဟန်းတို့သည်။) ဘာဇေတွာ-ဝေဘန်၍၊ ဂဏှိဿာမ-ယူကြ ကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ ဗဟိမေဝ-သုသာန်ပြင်ဘက်၌ပင်၊ (သုသာန်ပြင်ဘက်တုန်းက ပင်၊) ကတိကဝတ္တံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ (သုသာန် ဩက္ကမိံ သု-၌စပ်)

စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကန္တိ-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ ဂဟပတိကေဟိ- အိမ့်ရှင် ဒါယကာတို့သည်၊ သံဃဿ-အား၊ ဒိယမာနံ-လှူအပ်သော၊ စိဝရံ- ကို၊ ဂဏှာတိ-ခံယူ၏၊ (တံ-ထို စိဝရပဋိဂ္ဂါဟက ရဟန်းကို၊ သမ္ပနိတံ - သမုတ် ခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ယော န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆေယျာတိ အာဒိသု - အစရှိကုန်သော၊ စိဝရပဋိဂ္ဂါဟကေသု- သံဃိက သင်္ကန်းကို လက်ခံ တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ (ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ - စသည်၌စပ်၊) ပစ္စာ- နောက်မှ၊ အာဂတာနမ္မိ-ရောက်လာသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တနော- ၏၊ ဉာတကာဒိနံ- ဆွေမျိုးအစရှိသူတို့၏၊ (စိဝရံ-ကို၊) ပဌမတရံ- ရှေးဥားစွာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှ နန္ဒာဝါ- ခံယူသော ရဟန်းသည်၎င်း၊ ကေစ္စသ္မိံ- အချို့သော ဒါယကာ၌၊ ပေမံ-ချစ်ဟန်ကို၊ ဒေသေတွာ-ပြ၍၊ ဂဏှနန္ဒာဝါ-သည်၎င်း၊ လောဘပကတိက တာယ-လောဘသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနော - မိမိ၏ အထံသို့၊ ပရိဏာမေန္ဒာဝါ-ညွတ်စေသော ရဟန်းသည်၎င်း၊ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ- တိမည်၏၊ (ဆန္ဒာဂတိံသို့ လိုက်သူမည်၏၊) ပဌမတရံ-စွာ၊ အာဂတာဿပိ- ရောက်လာသော ဒါယကာ၏လည်း၊ (စိဝရံ-ကို၊) ကောဝေသေန - ဒေါသ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္စာ - မှ၊ ဂဏှနန္ဒာဝါ- ခံယူသော ရဟန်းသည်၎င်း၊ ဒုဂ္ဂတ မနုဿေသု-ဆင်းရဲသောလူတို့၌၊ အဝမညံ- မထိမ့်မြင်ကို၊ (အထင်သေးမှုကို၊) ကတွာ-၍၊ ဂဏှနန္ဒာဝါ-သည်၎င်း၊ ဝေါ- သင်တို့၏၊ ယရေ- အိမ်၌၊ ထပနော ကာသော-ထားအပ်ရာအရပ်သည်၊ နတ္ထိကိံ-မရှိတော့သလော၊ တုမ္မာကံ-တို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဂစ္ဆထ- ပြန်သွားကြကုန်၊ [သင်္ကန်း အလှူခံ ရဖန်များ၍ ပင်ပန်းသောကြောင့် “ သင်တို့အိမ်မှာ ထားစရာမရှိ၍ လာလှူကြ သလား” စသည်ဖြင့် ငေါက်လွှတ်သည်၊] ဣတိဝေ-သို့၊ သံဃဿ-၏၊ လာဘန္တရာ ယံ-လာဘ်၏အန္တရာယ်ကို၊ ကရောနန္ဒာဝါ - ပြုသောရဟန်းသည်၎င်း၊ ဒေါသာ ဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ-မည်၏၊ (ဒေါသာဂတိံသို့ လိုက်သူမည်၏။)

ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ မုဋ္ဌဿတိ - ပျောက်ကင်းသောသတိ ရှိသည်၊ အသမ္ပဇာနော - ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် မသိသည်၊ (ဟောတိ)၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ - မည်၏၊ (မောဟာဂတိံသို့ လိုက်သူမည်၏၊) ပစ္စာ-မှ၊ အာဂတာနမ္မိ-ရောက်လာသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဿရာနံ-အစိုးရသူတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ (“ ဣဿရာနမ္မိ” ဟု “ဝိ” ပါသည်ကား အပို၊) ဘယေန - ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဌမတရံ - စွာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှနန္ဒာဝါ-

သည်၎င်း၊ ဧတံ စီဝရပဋိဂ္ဂါဟက ဌာနိနာမ - ဤ သင်္ကန်းခံယူရာဌာန မည်သည်၊ ဘာရိယံ-အလေး ဂရုပ္ပိအပ်၏။ (ဝန်လေး၏။) [အများနှင့်ဆက်ဆံသောအရာ ဖြစ်၍ အများလည်းဖြစ်နိုင် မှားစရာလည်းရှိနိုင် အများ၏ အပြောအဆို ခံစရာ လည်း ရှိနိုင်သောကြောင့် ဝန်လေးသည်။] ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သန္တသန္တောဝါ- ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်သောရဟန်းသည်၎င်း၊ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ- မည်၏။ (ဘယာဂတိသို့ လိုက်သူမည်၏။) မယာ-သည်။ ဣဒဗ္ဗိဒဗ္ဗ-ဤမည် ဤမည်သော သင်္ကန်းကိုလည်း၊ ဂဟိတံ-ခံယူအပ်ပြီ၊ ဣဒဗ္ဗိဒဗ္ဗ- ကိုလည်း၊ န ဂဟိတံ- မခံယူ အပ်သေး၊ [အများအပြား လာ၍လှူရာဝယ် ခံယူအပ်ပြီး မခံယူအပ်သေးကို သိနိုင် သည်။] ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဇာနန္တော-သိသောရဟန်းသည်၊ ဂဟိတာဂဟိတံ ဇာနာတိ နာမ- မည်၏။ (ခံယူအပ်ပြီးသောသင်္ကန်း၊ မခံယူအပ်သေးသောသင်္ကန်းကို သိသူ မည်၏။)

တဿာ- ကြောင့်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဆန္ဒာဂတိ အာဒိဝသေန- ဆန္ဒာဂတိအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ န ဂစ္ဆတိ-မလိုက်၊ ဣတက အညာတက အခုဒ္ဒဂတေသု-ဆွေမျိုးတော်သူ၊ ဆွေမျိုးမတော်သူ၊ ကြွယ်ဝသူ၊ ဆင်းရဲသူတို့၌၊ ဝိသေသံ- အထူးကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ အာဂတပုဋိပါဒီယာ-ရေခံလာသူတို့၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ဂဏှာတိ-ခံယူ၏။ သီလာစာရ ပုဋိပတ္တိယုတ္တော- ဝါရိတ္တသီလ၊ စာရိတ္တသီလ၊ အကျင့်ပဋိပတ်နှင့် ယှဉ်သည်၊ ဟောတိ၊ သတိမာ - သတိရှိသည်၊ မေဓာဝီ - ပညာရှိသည်၊ ဗဟုဿုတော - များသော သုတရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒါယကာနံ- ဒါယကာတို့၏။ (ပသာဒံ-၌စပ်၊) ဝါ- တို့အား၊ ဝိသဋ္ဌဝါစာယ- သလိပ် သည်းခြေစသော အပြစ်တို့သည် စွန့်လွှတ်အပ်သောစကားသံဖြင့်၊ (ရှင်း လင်း ပြတ်သားသော စကားသံဖြင့်၊) ပရိမဏှာလေဟိ-ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်း ကုန်သော၊ ပဒဗျူနေဟိ - ပုဒ်ဗျည်း တို့ဖြင့်၊ အနုမောဒနံ - အနုမောဒနာကို၊ ကရောန္တော - ပြုလျက်၊ ပသာဒံ - ကြည်ညိုခြင်းကို၊ ဇနေတံ - ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ- စွမ်းနိုင်၏။ ဧဝရူပေါ- ဤသို့သဘောရှိသောရဟန်းကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗော- သမုတ်ထိုက်၏။

ပန-ဆက်၊ ဧဝပန ဘိက္ခဝေ သမ္ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗောတိတ္ထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယထာဝုတ္တာယ-အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ (ပါဠိ တော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊) တောယ ကမ္မဝါစာယဝိ- ဤ ကမ္မဝါစာဖြင့် ၎င်း၊ အပလောကနေနာပိ-အပလောကနက်ဖြင့်၎င်း၊ (ကမ္မဝါစာ၌လာသော အဓိပ္ပာယ်ကို အများနားလည်သောဘာသာဖြင့် ပြောခြင်းအားဖြင့်၎င်း၊) အန္တော ဝိဟာရေ- ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌၊ (မဟာသိမ်ဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်အတွင်း ၌၊) သဗ္ဗသံဃမဇ္ဈေပိ - အလုံးစုံသော သံဃာ၏ အလယ်၌၎င်း၊ ခဏ္ဍသီမာယဝိ- ခဏ္ဍသိမ်၌၎င်း၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတံ-သမုတ်ခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိယေဝ-အပ်သည်သာ၊ စ-ဆက်၊

ဧဝံ-သို့၊ သမ္မတေန-သမုတ်အပ်ပြီးသောရဟန်းသည်၊ (စိဝရပဋိဂ္ဂါဟက သမ္မုတိ ရသောရဟန်းသည်၊) ဝိဟာရပစ္စန္ဓေ ဝါ - ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်၌သော်၎င်း၊ ပဓာနဃရေဝါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌သော်၎င်း၊ န အန္တိတဗ္ဗ-မနေရာ၊ [သင်္ကန်း လူသူ လာသောအခါ အလွယ်တကူ မတွေ့မည်စိုး၍ ထိုနေရာမျိုး၌ မနေရာ၊] ပန-အနွယ်၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ အာဂတာဂတာ-လာကုန်လာကုန်သော၊ မနဿာ-တို့သည်၊ သုခံ-လွယ်ကူစွာ၊ ပဿန္တိ-မြင်နိုင်ကုန်၏၊ တာဒိသေ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဓုရဝိဟာရဋ္ဌာနေ- ပဓာနဖြစ်သော ကျောင်းအရပ်၌၊ ဗိဇနိံ-ယပ် တောင်ကို၊ ပဿေ-ဘေး၌၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ (လူလာလျှင် ယပ်တောင်ကို အဆင်သင့် ကိုင်နိုင်အံ့ရာ ဘေးနား၌ချ၍၊) သုနိဝတ္ထေန - ကောင်းစွာဝတ်အပ် သော သင်းပိုင်ရှိသည်၊ သုပါရုဓတေန - ကောင်းစွာရမ်းအပ်သော ကေသီရှိသည်၊ (ဟုတွာ) နိသိဒိတဗ္ဗ-ထိုင်နေရာ၏၊ ဣတိ (အယံ- ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။) [ဓုရဝိဟာရဋ္ဌာနေတံ ဝိဟာရဿ သမ္မုခဋ္ဌာနေ-ဝင်လာလျှင်ဝင်လာခြင်း ရှေးဥျး စွာ တွေ့နိုင်သော ကျောင်းအရပ်ကို ဤနေရာ၌ “ဓုရဝိဟာရ” ဟု ခေါ်သည်-ဟု ဋီကာဆိုသည်။]

တတ္ထေဝ ဥဇ္ဈိတွာတိ-ကား၊ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ-ခံယူခြင်းသည်သာ၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ (စိဝရပဋိဂ္ဂါဟက သမ္မုတိရသော ငါတို့၏၊) ဘာရော - တာဝန်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ-ခံယူအပ်ရာအရပ်၌သာ၊ ဆဇ္ဇေ တွာ-စွန့်၍၊ ဝစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ [“ ဥဇ္ဈိတွာ ” ကို “ ဆဇ္ဇေတွာ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥဇ္ဈိ ဓာတ်သည် ဥဿဂ္ဂ (စွန့်လွှတ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊] စိဝရနိဒဟကန္တိ-ကား၊ စိဝရပဋိသာမကံ-သင်္ကန်းကို သို့မှီးသိမ်းဆည်းတတ်သောရဟန်းဟူ၍၊ (သမ္မုနိတံ အနုဇာနာမိ-၌စပ်၊) [နိ+ဓာဓာတ်သည် “ ထားခြင်း ” အနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌ “ သိမ်းဆည်း၍ထားခြင်း ” တည်း၊] စ - ဆက်၊ န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆေယျာတံ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဧတ္ထ- ဤ စိဝရနိဒဟက သမ္မုတိအရာ၌၎င်း၊ ဣတော-ဤ စိဝရနိဒဟကသမ္မုတိမှ၊ ပရဉ္စ - နေခံဖြစ်သော ဘဏ္ဍာဂါရသမ္မုတိ စသော အရာ၌၎င်း၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသောအရာတို့၌၊ (“ န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆေ ယျ ” စသည်ပါသော အရာတို့၌၊) ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (စိဝရပဋိဂ္ဂါဟက သမ္မုတိ၌ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊) ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ သမ္မုတိဝိနိစ္ဆယောပိ-သမ္မုတိ အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း၊ ကထိတာနုသာရေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာ၊ ဇာနိတဗ္ဗော - သိထိုက် ၏၊ [“ တောယ ယထာဝုတ္တာယ ကမ္မဝါစာယပိ, အပလောကနေနာပိ ” စသော နည်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ သိပါလေ-ဟုလို။]

ဘဏ္ဍာဂါရသမ္ဗုတိအာဒိကထာ

ဝိဟာရံဝါတိ အာဒိသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အာရာမမဇ္ဈေ-ကျောင်းတိုက်၏ အလယ်၌၊ အာရာမိကသာမဏေရာဒီဟိ - အာရာမခေတ္တံ သာမဏေအစရှိသူတို့မှ၊ အဝိဝိတ္တေ - မကင်းဆိတ်သော၊ (အဝိဝိတ္တော ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊) သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သမာသရဏဋ္ဌာန - သက်ရောက်ရာ အရပ်၌၊ ယော ဝိဟာရေဝါ - အကြင်လေးဘက်မိုးအပ်သော ကျောင်းသည်သော်၎င်း၊ ယော အဘုယောဂေါဝါ - အကြင် နှစ်ဘက်မိုးအပ်သော ကျောင်းသည်သော်၎င်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ သော- ထိုကျောင်းကို၊ သမ္ဗုတဗ္ဗော - သမုတ်ထိုက်၏၊ ပန - ဗျတိရိက်၊ ပစ္စန္ဒသေနာသနံ- ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်အဖျားဖြစ်သော ကျောင်းကို၊ န သမ္ဗုတဗ္ဗံ - မသမုတ်ရာ၊ [အများမရောက်နိုင်သောနေရာဖြစ်၍ ခိုးသူစသည်ကြောင့် သက်န်းများပျော်မည် စိုးသည့်အတွက် မသမုတ်ရ- ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ ဣဒံ ဘဏ္ဍာဂါရံ-ဤ ဘဏ္ဍာတိုက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ခဏ္ဍသိမံ- ခဏ္ဍသိမ်သို့၊ ဂဇိန္ဒာ- သွား၍၊ ခဏ္ဍသိမာယ-၌၊ နိသိန္ဒေဟိ-ထိုင်နေသောရဟန်းတို့သည်၊ သမ္ဗုတံ-၄၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေယဝ-ကျောင်းတိုက်၏အလယ်၌သာ၊ သမ္ဗုတဗ္ဗံ-ရာ၏။

ဂုတ္တာ ဂုတ္တဉ္စ ဇာနေယျာတိတ္ထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တာဝ- အဂုတ္တမှ ရှေးဥားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ - သော၊) ယဿ- အကြင်ကျောင်း၏၊ ဆဒနာဒိသု- အမိုး အစရှိသည်တို့၌၊ ကောစိ - တစုံတခုသော၊ ဒေါသော - အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တံ-ထိုကျောင်းသည်၊ ဂုတ္တံ-ဂုတ္တမည်၏၊ (လုံခြုံသောကျောင်း မည်၏) ပန - ကား၊ ယဿ - အကြင်ကျောင်း၏၊ ဆဒနတိဏံဝါ - မိုးကြောင်းမြက်သည် သော်၎င်း၊ (သက်ငယ် စသည်ကို ဆိုလိုသည်၊) ဆဒနိဋ္ဌကာဝါ - မိုးကြောင်း အုဋ်ချပ်သည်သော်၎င်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ - အမှတ်မထား တပါးပါးသောအရပ်၌၊ ပဘိတာ - ပြိုကျ၏၊ [ဆဒနိဋ္ဌကာဝါ၌ အဂုတ္တ ဝိကပ္ပနတ္ထဝါ သဒ္ဓါဖြင့် အခြားအမိုးများကို ယူပါ၊] ယေန-ယင်းသို့ ပြိုကျခြင်းကြောင့်၊ ဩဝဿတိဝါ-မိုးသော်လည်း စွတ်အပ်၏၊ မူသိကာဒိနံ-ကြွက် အစရှိသည်တို့၏၊ ပဝေသောဝါ-ဝင်ခြင်း

x x x x x x x x

ဣဒံ၊ ပေ၊ သမ္ဗုတဗ္ဗံ ။ ။ “ ဣဒံ ဘဏ္ဍာဂါရံ ” ကို သမ္ဗုတဗ္ဗံ၌ ပခာနစပ်၊ ခဏ္ဍသိမ်သို့ သွား၍ သမုတ်လျှင် အများမသိမည် စိုးသောကြောင့် မဟာသိမ်ဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်အလယ်၌သာ သမုတ်ရမည်- ဟု ဆိုသည်၊ [ဝိဟာရ မဇ္ဈေယဝ သမ္ဗုတဗ္ဗံ သဗ္ဗေသံ ဇာနေယျာယ ဝိဟာရမဇ္ဈေယဝ နိသိန္ဒေဟိ သမ္ဗုတဗ္ဗံ - ဇီကာ၊] သို့သော် ယခုခေတ်ဝယ် မဟာသိမ်မရှိဘဲ ခဏ္ဍသိမ်သာရှိသော ကျောင်းတိုက်ဖြစ်လျှင် ကား ခဏ္ဍသိမ်သို့ပင် သွား၍ သမုတ်ရပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် “ န ဝဇ္ဇတိ- မအပ် ” ဟူရာ၌ “ အာပတ်သင့်သော မအပ် ” ဟု မယူဘဲ “ မသင့်မတော်သော မအပ် ” ဟုသာ အဓိပ္ပာယ်ယူသင့်သည်။

သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဘိတ္တိအာဒိသု-နံရံ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကတ္ထ
 စိ- တစုံတခုသောအရပ်၌၊ ဆိဒ္ဓဝါ - အပေါက်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏။
 ဥပစိကာဝါ-ခြံတို့သည်သော်လည်း၊ ဥဋ္ဌဟန္တိ-တက်ကုန်၏။ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံ
 သောကျောင်းသည်၊ အဂုတ္တိနာမ-အဂုတ္တမည်၏။ (မလုံခြုံသောကျောင်း မည်၏။)
 တံ - ထို မလုံခြုံသောကျောင်းကို၊ သလ္လက္ခေတွာ - မှတ်သား၍၊ ပဋိသင်္ခရိတဗ္ဗံ-
 ပြင်ဆင်ထိုက်၏။ သီဘသမယေ - အအေး၏အခါ၌၊ (အေးရာအခါ၌) ဒွါရဗူ -
 တံခါးမကြီးကို၎င်း၊ ဝါတပါနဉ္စ-လေသေခံပြုတင်းကို၎င်း၊ သုပိဟိတံ-ကောင်းစွာ
 ပိတ်အပ်သည်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ- ပြုရာ၏။ ဟိ-မှန်၊ သီတေန- အအေးကြောင့်၊ စိဝရာ
 နိ-တို့သည်၊ ကဏ္ဍကိတာနိ- ရောပြမ်းသောမို့ ရှိကုန်သည်။ (မို့တက်ကုန်သည်။)
 ဟောန္တိ၊ ဥက္ကသမယေ- အပူ၏အခါ၌၊ (ပူရာအခါ၌)၊ အန္တရန္တရာ- အကြား
 အကြား၌၊ ဝါတပ္ပဝေသနတ္ထံ-လေကို ဝင်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝိဝရိတဗ္ဗံ-ဖွင့်ထား
 ရာ၏။ ဟိ-မှန်၊ ဝေ-သို့၊ ကရောန္တော-ပြုသောရဟန်းသည်၊ ဂုတ္တဂုတ္တံ ဇာနာတိ
 နာမ-တိမည်၏။ (လုံခြုံသောကျောင်း မလုံခြုံသောကျောင်းကို သိသူမည်၏။)

ပန - ဆက်၊ စိဝရ ပဋိဂ္ဂါဟကာဒိဟိ - စိဝရ ပဋိဂ္ဂါဟက အစရှိကုန်သော၊
 တိဟိပိ - သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေဟိ - ဤရဟန်းတို့သည်၊ (သမ္မုတိ
 ရသော ရဟန်းတို့သည်။) အတ္တနော-၏၊ ဝတ္ထံ- ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်
 ၏၊ တတ္ထ - ထို သုံးပါးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ တာဝ - စိဝရနိဒဟက, ဘဏ္ဍာ
 ဂါရိကရဟန်းတို့မှ ရှေးဥျားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေန-သော၊) စိဝရ ပဋိဂ္ဂါဟကေန- စိဝရ
 ပဋိဂ္ဂါဟကရဟန်းသည်၊ (န ဂဏှိတဗ္ဗံ, ဒါတဗ္ဗံတို့၌စပ်၊) ယံယံ-အကြင်အကြင်
 သင်္ကန်းကို၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ကာလစိဝရန္တိ ဝါ-ကာလသင်္ကန်းဟူ၍သော်၎င်း၊
 အကာလစိဝရန္တိ ဝါ- အကာလသင်္ကန်း ဟူ၍သော်၎င်း၊ အစွေကစိဝရန္တိ ဝါ-
 အစွေကသင်္ကန်း ဟူ၍သော်၎င်း၊ ဝဿိကသာဋီကန္တိ ဝါ - ဝဿိကသာဋီက
 သင်္ကန်းဟူ၍သော်၎င်း၊ နိသီဒနန္တိ ဝါ-နိသီဒနဟူ၍ သော်၎င်း၊ ပစ္စတ္ထရဏန္တိ ဝါ-
 အပေါ်လွှမ်း အိပ်ရာခင်းဟူ၍သော်၎င်း၊ မုခပုဉ္ဇ နစောဠန္တိ ဝါ-မျက်နှာသုတ်ပုဝါ
 ဟူ၍သော်၎င်း၊ (ဝတွာ-လျှောက်၍) ဒေန္တိ-လှူကြကုန်၏။ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံ
 သောသင်္ကန်းကို၊ ကေရာသိ-တစုထည်းကို၊ ကတွာ-၍၊ မိဿတွာ-ရောနှော၍၊
 န ဂဏှိတဗ္ဗံ-မခံယူရာ၊ ဝိသုပိသု-အသီးအသီး၊ ကတွာဝ-ပြု၍သာ၊ ဂဏှိတွာ-
 ခံယူပြီး၍၊ စိဝရ နိဒဟကဿ - သင်္ကန်းကို သိုမှီး သိမ်းဆည်းသော ရဟန်းအား၊
 တထေဝ-ထို အလှူရှင်တို့ လျှော့ခံအပ်သည့်အတိုင်းသာ၊ အာစိက္ခိတွာ-ပြောပြ၍၊
 ဒါတဗ္ဗံ - ပေးရာ၏။ စိဝရ နိဒဟကေနာပိ - သင်္ကန်းကို သိုမှီး သိမ်းဆည်းသော
 ရဟန်းသည်လည်း၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ- ဘဏ္ဍာဂါရိက ရဟန်းအား၊ ဒဒမာနေ
 န-ပေးလသော်၊ ဣဒံ- ဤသင်္ကန်းသည်၊ ကာလစိဝရံ - ကာလသင်္ကန်းပါတည်း၊
 ပေ၊ ဣဒံ-သည်၊ မုခပုဉ္ဇ နစောဠ-မျက်နှာသုတ်ပုဝါပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာစိက္ခိ

တွာဝ - ပြောပြ၍သာ၊ ဒါတဗ္ဗံ - ပေးရ၏၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကေနာပိ - သည်လည်း၊ တထေဝ- ထို ပြောပြအပ်သည့်အတိုင်းပင်၊ ဝိသံဝိသံ ဝိယ- အသီးအသီး ကဲ့သို့၊ (အချို့စာအုပ်များ၌ “ဝိယ” မပါ။) သညာဏံ-အမှတ်အသားကို၊ ကတွာ-၍၊ ထပေတဗ္ဗံ-ထားရ၏၊ [စာရေးခြင်းစသော အမှတ်အသားကိုပြု၍ ထားပါ-ဟူလို၊] တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သံဃေန-သည်၊ ကာလစီဝရံ-ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူခဲ့ ပါလော၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်သော်၊ ကာလစီဝရမေဝ - ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးရ၏၊ ပေ၊ မုခပုဉ္ဇန စောဠကံ- ကို၊ အာဟရ- လော၊ ဣတိဝုတ္တေ- သော်၊ တဒေဝ-ထို မျက်နှာသုတ်ပုဝါကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရ၏။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ စီဝရ ပဋိဂ္ဂါဟကော-သင်္ကန်း ခံယူတတ် သော ရဟန်းကို၊ အနုညာတော - ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ စီဝရ နိဒဟကော - သင်္ကန်းကို သို့မှီး သိမ်းဆည်းတတ်သော ရဟန်းကို၊ အနုညာတော - ပြီ၊ ဘဏ္ဍာ ဂါရိ-ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်းကို၊ အနုညာတံ၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော-ဘဏ္ဍာထားရာ ကျောင်း၌ ယှဉ်သောရဟန်းကို၊ (ဘဏ္ဍာစိုး ရဟန်းကို၊) အနုညာတော - ပြီ၊ ဗာဟုလ္လိကတာယ- သင်္ကန်းတို့၏ များသည်၏အဖြစ်ကို အလိုရှိသည်၏ အဖြစ် ဟူသောအကျိုးငှါ၊ န အနုညာတော- ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ အသန္တုဠိ ယာ-သင်္ကန်းတို့၌ မရောင့်ရဲခြင်းအကျိုးငှါ၊ (မရောင့်ရဲကြောင်းဖြစ်သော အသံဝရ အကျိုးငှါ၊) န(အနုညာတော)၊ အပိစခေါ-အဟုတ်ကား၊ သံဃဿ-သံဃာကို၊ အနုဂ္ဂဟာယ-ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ၊(အနုညာတော)၊ [ချီးမြှောက်ခြင်းကို အကျယ်ပြုလို၍ “သစေဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်။]ဟိ-ချဲ့၊ အာဟရူဟရံ-လူတို့သည် ဆောင်ပို့ အပ် ဆောင်ပို့ အပ်ပြီးသော သင်္ကန်းကို၊ (လူလာတိုင်းသော သင်္ကန်းကို၊) ဂဟေတွာ- ခံယူပြီး၍၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ သစေ ဘာဇေယျံ- အကယ်၍ ဝေဘန် ကုန်အုံ၊ (ဝေ ဘာဇေန္တေယျံ)၊ အာဟရံ - ဆောင်ယူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းကို၊ နေဝဇာနေယျံ-မသိကုန်ရာ၊ အနာဟရံ-မဆောင်ပို့ အပ်သေးသော သင်္ကန်းကို၊ န ဇာနေယျံ၊ [လူနေကျနေရာမှ ဆောင်ပို့ အပ်ပြီး မဆောင်ပို့ အပ်သေးသော သင်္ကန်းကို မသိကုန်ရာ၊] ဒိန္တံ-လူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းကို၊ န ဇာနေယျံ၊ အဒိန္တံ- မပေးလူအပ်သေးသော သင်္ကန်းကို၊ န ဇာနေယျံ၊ လဒ္ဓံ - သင်္ကန်းရပြီးသော ရဟန်းကို၊ န ဇာနေယျံ၊ အလဒ္ဓံ - သင်္ကန်း မရသေးသောရဟန်းကို၊ န ဇာနေ ယျံ-မသိကုန်ရာ၊ အာဟရူဟရံ-ဆောင်ပို့ အပ် ဆောင်ပို့ အပ်ပြီးသော သင်္ကန်း ကို၊ ထေရာသနေဝါ- ထေရ်ကြီး၏ နေရာ၌မူလည်း၊ ဒေယျံ - ပေးလူကုန်ရ၏၊ [ဝေဘန်သောအခါ ထေရ်ကြီးကစ၍ ဝေဘန်ရသောကြောင့် ထေရ်ကြီးပုဂ္ဂိုလ် များသာ ထပ်ခါထပ်ခါ ရစရာရှိသည်-ဟူလို၊] ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ - အပိုင်းငယ် အပိုင်း ကြီးကို၊ ဆိန္ဒိတွာဝါ- ဖြတ်၍မူလည်း၊ ဂဏ္ဍေယျံ- ယူကုန်ရ၏၊ [အားလုံးညီမျှ အောင် ဝေလျှင်လည်း အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်၍ ဝေရတော့မည်-ဟူလို၊]

ဝေဝတိ-သော်၊ အယုတ္တပရိဒဘာဂေါစ- မသင့်သော သုံးစွဲခြင်းသည်လည်း၊
 ဟောတိ- ၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသောရဟန်းတို့ကို၊ သင်္ဂ
 ဟော-သဂ္ဂိုဟ်ချီးမြှောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော- ပြုအပ်သည်၊ (ပြုအပ်ရာ
 ရောက်သည်။) န ဟောတိ- မဖြစ်တော့၊ [ထေရ်ကြီးတို့နေရာ၌သာ ထပ်ခါထပ်ခါ
 ပေးနေရသောကြောင့် သံဃာအားလုံးကို ချီးမြှောက်ရာ မရောက်၊] ပန-အန္တယ၊
 ဘဏ္ဍာဂါရေ- ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်း၌၊ စိဝရံ-ကို၊ ထပေတွာ- သိမ်းထားပြီး၍၊
 ဥဿန္တကာလေ-များရာအခါ၌၊ (များရာအခါကျမှ၊) ဧကေကဿ-တပါးတပါး
 သော၊ ဘိက္ခုနော- အား၊ တိစိဝရံဝါ- သုံးထည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဒွေ ဒွေဝါ-
 နှစ်ထည် နှစ်ထည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧကေကံဝါ-တထည်တထည်မူလည်း
 ဖြစ်သော၊ စိဝရံ-ကို၊ ဒဿန္တိ - ပေးဝေနိုင်ကုန်လတံ၊ လဒ္ဓါလဒ္ဓိ- သင်္ကန်းရပြီး
 မရသေးသူကို၊ ဇာနိဿန္တိ - သိနိုင်ကုန်လတံ၊ [ပဌမဝေတုန်းက မည်သည့်
 ဝါစဉ်အထိသာ ရသေး၏၊ မည်သည့်ဝါစဉ်မှစ၍ မရသေး၊ ဤသို့ သိနိုင်မည်-
 ဟူလို၊] အလဒ္ဓဘာဝံ-မရအပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကို၊ (သင်္ကန်း မရသေးကြောင်း
 ကို၊) ဥ တွာ-သိ၍၊ သင်္ဂဟံ- သဂ္ဂိုဟ်ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကတံ-ငှါ၊ မညိဿန္တိ-
 သိနိုင်ကုန်လတံ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

န ဘိက္ခဝေပေ၊ ဝုဠာပေတဗ္ဗောတိတ္ထေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 အညေဝိ- ဘဏ္ဍာဂါရိကရဟန်းမှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဝုဠာပနိယာ-
 နေရာမှ မထစေထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏၊ [သံဃိက
 အိပ်ရာနေရာမှ မထစေထိုက်၊ အခြားနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ မသွားစေထိုက်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်၏အကြောင်းကို မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို သိထားထိုက်သည်-ဟူလို၊] ဟိ-ချဲ့၊
 ဝုမုတရော- သီတင်းကြီးပုဂ္ဂိုလ်၎င်း၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော- ဘဏ္ဍာဂါရိကပုဂ္ဂိုလ်
 ၎င်း၊ ဝိလာနော- ဝိလာနပုဂ္ဂိုလ်၎င်း၊ သံဃတော-မှ၊ လဒ္ဓသေနာသနော-ရအပ်
 သော ကျောင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတ္တာရော - ငှ ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်
 တို့ကို၊ န ဝုဠာပေတဗ္ဗာ-မထစေထိုက်ကုန်၊ (ထရံ မသွားစေထိုက်ကုန်၊) တတ္ထ-
 ထို ငှ ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဝမုတရော - သီတင်းကြီးပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အတ္တနော-
 မိမိထက်၊ ဝုမုတာယ-သီတင်းကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝကတရေန-သီတင်း
 ငယ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န ဝုဠာပေတဗ္ဗာ- မထစေထိုက်၊ ဘဏ္ဍာဂါရိကော - ကို၊
 သံဃေန-သည်၊ သမ္မုနိတွာ-သမုတ်ပြီး၍၊ ဘဏ္ဍာဂါရဿ-ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်း
 ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဒိန္နတာယ-ပေးထားအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝုဠာပေတဗ္ဗော)၊
 ဝိလာနော- ကို၊ ဝိလာနတာယ - မကျန်းမာသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝုဠာပေ
 တဗ္ဗော)၊ ပန- ကား၊ သံဃော- သည်၊ ဗဟုဿုတဿ - များသောသူတရှိသော၊
 ဥဒ္ဓေသ ပရိပုစ္ဆာဒီဟိ-ပါဠိကိုရွတ်ပြခြင်း၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အဖန်ဖန်မေးခြင်း
 အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဗဟူပကာရဿ - များသော လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်

သော၊ ဘာရနိတ္တာရကဿ - တာဝန်ကိုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဖါသုကံ-
 ချမ်းသာသော၊ အာဝါသံ - နေရာကို၊ အနုဋ္ဌာပနီယံ - မထစေထိုက်သည်ကို၊
 ကတွာ-ပြု၍၊ ဒေတိ- ပေးထား၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထို ဗဟုသုတဘာရ
 နိတ္တာရကပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဥပကာရတာယစ-လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ သံယတော- မှ၊ လဒ္ဓတာယစ - ရအပ်သောနေရာ၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၎င်း၊ န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော၊ ဣတိ(အယံ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။)

ဥဿန္တံ ဟောတိတိ- ကား၊ ဗဟု - များသည်၊ ရာသိကတံ- ပြုအပ်သော အစု
 အပုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [“ဥဿန္တံ”ကို “ဗဟု” ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်၍ “ရာသိကတံ”
 ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ဖွင့်သည်၊] ဘဏ္ဍာဂါရံ-ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်းသည်၊ န ဝဏ္ဍာ
 တိ- ယူနိုင်၊ [များသောကြောင့် မဆန့် - ဟူလို၊] သမ္ပဒိ ဘူတေနာတိ - ကား၊
 အန္တော ဥပစာရသီမာယံ-ဥပစာရသီမာ၏အတွင်း၌၊ (ကျောင်းတိုက်၏အတွင်း၌၊)
 ဌိတေန-တည်သောသံဃာသည်၊ (ဘာဇေတုံ အနုဇာနာမိ ဌ္ဗစပ်၊) ဘာဇေတုန္တိ-
 ကား၊ ကာလံ-ဝေဘန်ရာအချိန်ကို၊ ယောသေတွာ-ကြွေးကြော်၍၊ ပဋိပင်္ဂါယာ-
 အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘာဇေတုံ - ဝေဘန်ခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ ဌ္ဗစပ်၊) ကောလာ
 ဟလံ အကာသိတိ-ကား၊ အမှာကံ- တပည့်တော်တို့၏၊ အာစရိယဿ-ဆရာဘို့၊
 ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ (အမှာကံ) ဥပဇ္ဈာယဿ-ဥပဇ္ဈာယ်ဘို့၊ ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ
 ဝေ-ဤသို့ ပြော၍၊ မဟာသဒ္ဓံ-ကျယ်စွာသောအသံကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

စီဝရဘာဇကေသု- သင်္ကန်း ဝေဘန်သောရဟန်းတို့တွင်၊ (ဒေန္တော ဆန္ဒာ
 ဝတိ ဝစ္ဆတိနာမ စသည်၌စပ်၊) သဘာဂါနိ - သဘောတူကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-
 ရဟန်းတို့အား၊ (ဒေန္တော ဌ္ဗစပ်၊) ဝါ-တို့၏အထံသို့၊ အပါပုဏန္တမ္ပိ- မရောက်
 သည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟန္တံ- များသော အဖိုးရှိသော၊ စီဝရံ- ကို၊ ဒေန္တော-
 ပေးသော စီဝရဘာဇက ရဟန်းသည်၊ ဆန္ဒာဝတိ ဝစ္ဆတိနာမ - တိ မည်၏။

x x x x x x x x

သမ္ပဒိဘူတေန။ “သမ္ပဒိဘူတေနာတိ အညမညဿ မုခေ သံဝိဇ္ဇမာနော
 သန္တိပတ်တောဝါ သမ္ပုခေါ၊ သမ္ပုခေါဟတွာ ဘူတော သမ္ပဒိဘူတော”ဟု ယောဇနာ
 ဝှင့်၏၊ သို့သော် သမ္ပုခေ၏ တွဲဘက်ပြောင်းပြန် “ပရမ္ပုခေ” ဟု ပုဒ်ရှိသေး၏၊ ထို “ပရ
 မ္ပုခေ”၌ “မုခဿ- မျက်နှာ၏ + ပရံ- ထိုမှဘက်တည်း၊ ဝါ- မျက်ကွယ်တည်း၊ ပရ
 မ္ပုခေ - မျက်နှာ၏ ထိုမှဘက် (မျက်နှာလွဲ - မျက်စိ၏ မပြင်ကွယ်ရာ)” ဟု ဖြစ်၏၊
 ထို့ကြောင့် “သမ္ပုခေ”၌ “သံ”ကို “ရှေ့”အနက်ကြို၍ “မုခဿ + အဘိမုခံ သမ္ပုခေ -
 မျက်နှာ၏ရှေ့ (မျက်မှောက်)၊ သမ္ပုခေ + ဘူတော သမ္ပဒိဘူတော - မျက်မှောက်၌
 ဖြစ်သော သံဃာ”ဟု ကြံသင့်မည်ထင်သည်၊ ထို “သမ္ပဒိဘူတသံဃာ”ဟုသည် အခြား
 နေရာ၌ “ ရှေ့ရောက်နေသမျှ ”ကိုသာ ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ “ တတိုက်လုံးရှိ
 သံဃာ”ကို ယူရမည်-ဟု သိလေ့ရှိသောကြောင့် “ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတေန”
 ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

(ဆန္ဒာဂတိလိုက်သည် မည်၏။) အညေသံ-အခြားကုန်သော၊ ဝုမုတရာနံ - သီတင်းကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဝါ- တို့၏အထံသို့၊ ပါပုဏန္တမ္ပိ- ရောက်သည် လည်းဖြစ်သော၊ မဟန္တံ - သော၊ စိဝရံ- ကို၊ အဒတွာ- မပေးမူ၍၊ အပ္ပန္တံ - နည်းသောအဖိုးရှိသော သင်္ကန်းကို၊ ဒေန္တော-သည်၊ ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ- တိ မည်၏။ (ဒေါသာဂတိ လိုက်သည်မည်၏။) မောဟမူဠော- မောဟဖြင့် တွေဝေ သည်၊ (ဟုတွာ)၊ စိဝရဒါနဝတ္တံ - သင်္ကန်းပေးခြင်း၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊ အဇာနန္တော - မသိသော စိဝရဘာဇက ရဟန်းသည်၊ မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ- တိ မည်၏။ (မောဟာဂတိ လိုက်သည်မည်၏။) မုခရာနံ-ကြမ်းတန်းသောနှုတ် ရှိကုန် သော၊ (စကား ဗလဖွာပြောတတ်ကုန်သော၊) နဝကာနဓိ- သီတင်းငယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အားလည်း၊ ဘဒယန- ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ အပါပုဏန္တမေဝ- မရောက်သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မဟန္တံ - သော၊ စိဝရံ- ကို၊ ဒေန္တော- ပေးသော စိဝရဘာဇက ရဟန်းသည်၊ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိနာမ - တိမည်၏။ (ဘယာဂတိ လိုက်သည် မည်၏။) ယော- အကြင် စိဝရဘာဇက ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ (ဤ အဂတိ လေးပါးသို့၊) န ဂစ္ဆတိ- မလိုက်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ တုလာ ဘူတော - ချိန်ခွင်သဘွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ ပမာဏဘူတော - ပမာဏဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (အချို့စာအုပ်၌ “ ပမာဏဘူတော ” မပါ။) မဇ္ဈတ္တော-အလယ် အလတ်၌တည်သော သဘောရှိသည်၊ ဟောတိ- ၏၊ သော- ထိုရဟန်းကို၊ သမ္ပနိ တဗ္ဗော-သမုတ်ထိုက်၏၊ ဘာဇိတာဘာဇိတန္တိ - ကား၊ ဧတ္ထကာနိ- ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ - အဝတ်တို့ကို၊ ဘာဇိတာနိ - ဝေဘန်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတ္ထကာနိ - ကုန်သော၊ (ဝတ္ထာနိ)၊ အဘာဇိတာနိ - မဝေဘန်အပ်ကုန်သေး၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနန္တော- သိသော စိဝရဘာဇက ရဟန်းကို၊ ဘာဇိတာ ဘာဇိတဉ္စ ဇာနေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ-ဆိုအပ်၏။

ဥစ္စိနိတွာတိ- ကား၊ ဣဒံ - ဤ အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ ထုလံ - ကြမ်းတန်း၏၊ ဣဒံ-သည်၊ သဏှံ-သိမ်မွေ့ ၏၊ ဣဒံ-သည်၊ ယနံ-ပိတ်ပိတ်သဲသဲ, တခဲနက်ဖြစ်၏၊ ဣဒံ-သည်၊ တနုကံ-ပါး၏၊ (ကျဲ၏။) ဣဒံ-ကို၊ ပရိဘုတ္တံ-သုံးစွဲအပ်ပြီ၊ (တပတ် ရစ် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊) ဣဒံ-ကို၊ အပရိဘုတ္တံ- မသုံးစွဲအပ်သေး၊ (အသစ်လျှပ်ချွတ် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊) ဣဒံ-ဤ အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ ဒီယတော - အလျားအားဖြင့်၊ ဧတ္ထကံ - ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ပုထုလတော- အနံအားဖြင့်၊ ဧတ္ထကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ဣတိဧဝံ - သို့၊ ဝတ္ထာနိ - အဝတ်သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဝိစိနိတွာ- ခရူးချယ်၍၊ (ထပေတုံ အနုဇာနာမိ ဌစပ်။) တုလယိတွာတိ - ကား၊ ဣဒံ- ဤ အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ ဧတ္ထကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အဖိုးကို၊ အပ္ပတိ- ထိုက်တန်၏၊ ဣဒံ-သည်၊ ဧတ္ထကံ-ကို၊ (အပ္ပတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အပ္ပပရိစ္ဆေဒံ- အဖိုး၏ အပိုင်းအခြားကို၊ ကတွာ-၍၊ (ထပေတုံ အနုဇာနာမိ)။

ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ ကတွာတိ-ကား၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ဘို့၊ ဧကေကမေဝ - တထညစိ တထညစိသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဒသ ဣနကံ-တဆယ်ထိုက်တန်သော အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ သစေ ပါပုဏာတိ-အကယ်၍ ရောက်အံ့၊ (အညီအမျှ ရအံ့၊) ဣစ္စေတံ- ဤသို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ ကုသလံ - ကောင်း၏၊ နောစေပါပုဏာတိ-အကယ်၍ မရောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယံ-အကြင် အဝတ်သင်္ကန်းသည်၊ နဝဝါ- ကိုးကျပ် တို့ကိုသော်၎င်း၊ အဋ္ဌဝါ - ရှစ်ကျပ် တို့ကိုသော်၎င်း၊ အဋ္ဌတိ-ထိုက်တန်၏၊ တံ-ထို အဝတ်သင်္ကန်းကို၊ အညေန- အခြားသော၊ ဧကေအဋ္ဌနကေနစ-တကျပ်ထိုက်တန်သော ဝတ္ထုနှင့်၎င်း၊ ဒွိအဋ္ဌနကေနစ-နှစ်ကျပ်ထိုက်တန်သော ဝတ္ထုနှင့်၎င်း၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ဗဒ္ဓိတွာ - စပ်ဖွဲ့၍၊ (တတွဲတွဲ၍၊) ဧတေန ဥပါယေန-ဤနည်းအားဖြင့်၊ သမေ- ညီမျှကုန်သော၊ (တဆယ်တန်စီ စသည်ဖြင့် ညီမျှကုန်သော၊) ပဋိဝိသေ - အဘို့တို့ကို၊ ထပေတွာ - ထားပြီး၍၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဘိက္ခုဂဏေတွာ ဝဂ္ဂံ ဗဒ္ဓိတွာတိ-ကား၊ ဧကေကဿ- တပါးတပါးအား၊ ဒီယုမာနေ- ပေးဝေအပ်သော်၊ (ပေးဝေနေလျှင်)၊ ဒီဝသော-နေ့သည်၊ သစေနပ္ပဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ [သံဃာကများနေသောကြောင့် တပါးစီ ဝေနေလျှင် နေဝင်သွားစရာရှိသည်- ဟူလို၊] (ဧဝံသတိ)၊ ဒသ ဒသ - တကျိပ် တကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဏေတွာ - ရေတွက်၍၊ ဒသဒသ - ဆယ်စု ဆယ်စုကုန်သော၊ စီဝရပဋိဝိသေ-သင်္ကန်းအဘို့တို့ကို၊ ဧကေဝဂ္ဂံ-တစုကို၊ ဗဒ္ဓိတွာ-

x x x x x x x x

ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ ။ ပဋိဝိသပဟောနကတာဇာနနတ္ထိံ-အဘို့လောက်သည်၏အဖြစ်ကို သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဟလိဒ္ဓိယာဒီဟိ - နန္ဒင်း အရှေ့ကုန်သော၊ ခုဒ္ဒကမဟန္တဝဏ္ဏေဟိ- ငယ်သောအဆင်း ကြီးသောအဆင်းတို့နှင့်၊ ယုတ္တေ-ယှဉ်ကုန်သော၊ သမေ ပဋိဝိသေ- ညီမျှသော အဘို့တို့ကို၊ ထပေတွာ-ထားပြီး၍၊-ဝိမတိ၊ ဤသို့ ဝိမတိဖွင့်သောကြောင့် “ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် နန္ဒင်းစသော အဆင်းကိုဟော၏” ဟု သိသာ၏၊ “ အဝဏ္ဏ ” နှင့် “ အ ” သည် “ ဝုဒ္ဓိ ” အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ မဟန္တ ” ဟု ဖွင့်၍ ရှေ့ဝဏ္ဏအတွက် “ ခုဒ္ဒက ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [ယောဇနောဋ္ဌကား “ ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် ပမာဏအနက်ဟော ” ဟု ဖွင့်၏။]

ဝိမတိ၏ ဆိုလိုရင်းကား - သင်္ကန်းဝေဘို့ရန် စီစဉ်သောအခါ တပါးလျှင် ဝဝတန်စီ စသည်ဖြင့် အညီအမျှရလျှင် ကောင်းပါ၏၊ ထိုသို့ အညီအမျှ မရလျှင်ကား ကိုးကျပ်တန်သော အဝတ်ကို အခြား ဝိ တန်ပစ္စည်းနှင့်၊ ရှစ်ကျပ်တန်သော အဝတ်ကို အခြား နှစ်ကျပ်တန်ပစ္စည်းနှင့် ပူးတွဲ၍ (ဤနည်းအတိုင်း မူလ သင်္ကန်းလျာအဝတ်က တန်ဖိုးလျော့သလောက် တွဲဘက်ပစ္စည်းကို အဖိုးများစေသောအားဖြင့်) ညီမျှသော အဖိုးရှိအောင်ထားပါ၊ ဤသို့ ပူးတွဲ၍ထားသောအခါ အဖိုးများသောပစ္စည်းအတွက် အဆင်းကြီး၊ အဖိုးနည်းသော ပစ္စည်းအတွက် အဆင်းငယ်များကို ပြုလုပ်မှတ်သား ထားပါ၊ စတုသော်လည်း ရေးသားထားပါ-ဟူလို။

ဖွဲ့၍၊ ကေ-တထုပ်သော၊ ဘဏ္ဍိကံ - ဘဏ္ဍာရှိသော အထုပ်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊
 (၁၀ ပါးလျှင် တထုပ်စီ ထုပ်ထား၍၊) ဧဝံ-သို့၊ (ဤနည်းအားဖြင့်၊) စိဝရပဋိ
 ဝိသံ-သင်္ကန်းအဘို့ကို၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ - ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊
 ဧဝံ-ဤသို့၊ စိဝရပဋိဝိသေသု- သင်္ကန်းအဘို့ကို၊ ထပိတေသု- ထားအပ်ပြီးကုန်လ
 သော်၊ ကုသော - စားရေးတံကို၊ (မဲလိပ်ကို၊) ပါတေတဗ္ဗော - ကျစေထိုက်၏၊
 တေဟိပိ ဘိက္ခုဟိ- ထို ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ (ထို ၁၀ ပါးစီ ရဟန်းတို့သည်
 လည်း၊) ပုန-ဖန်၊ ကုသပါတံ-မဲချခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဘန်ရာ၏။
 [ပဌမတုန်းက ၁၀ ပါး တတွဲစီ တွဲထားသောကြောင့် ထို ၁၀ ပါးလည်း ထပ်၍
 မဲချပါ-ဟူလို။]

သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋိဝိသန္တိ ဣတ္ထ - ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 ယေ သာမဏေရာ-အကြင် သာမဏေတို့သည်၊ အတ္ထိဿရာ- မိမိဟူသော အစိုး
 ရသူ ရှိကုန်၏၊ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်ကုန်၏၊ သူတပါး၏စေခိုင်းမှုကို မခံကုန်၊)
 ဘိက္ခုသံဃဿ- ၏၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ-ပြုထိုက်သောအလုပ်ကို၊ န ကရောန္တိ-မပြုလုပ်
 ကြကုန်၊ ဥဒ္ဓေသ ပရိပုစ္ဆာသု - ပါဠိကိုရွတ်ပြခြင်းအနက်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်း
 ခြင်းတို့၌၊ (ပါဠိကို သင်ယူခြင်း အဋ္ဌကထာကို မေးမြန်းခြင်းတို့၌၊) ယုတ္တာ -
 အားထုတ်ကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံယေဝ-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့
 ၏သာ၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ - ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏၊ အညေသံ- အခြား
 ရဟန်းတို့၏၊ (ဝတ္တ ပဋိပတ္တိံ) န ကရောန္တိ၊ [သယာအား ကျေးဇူးမများ-ဟူလို၊]
 ဧတေသံယေဝ-ဤ သာမဏေတို့အားသာ၊ ဥပမုဘာဂေါ- ထက်ဝက်သောအဖို့
 ကို၊ ဒါတဗ္ဗော- ပေးထိုက်၏၊ [ရဟန်းများရသလို အပြည့်မပေးဘဲ တဝက်သာ
 ပေးရမည်-ဟူလို၊] ပန- ကား၊ ယေ- အကြင် သာမဏေတို့သည်၊ ပုရတတ္တံစ-
 ဌ်၎င်း၊ ပစ္ဆာဘတ္တဉ္စ - ဌ်၎င်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿေဝ- ၏သာ၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ- ပြုထိုက်
 သောကိစ္စကို၊ ကရောန္တိ-၏၊ တေသံ-ထိုသာမဏေတို့အား၊ (သံဃာအား ကျေးဇူး
 များသော ထိုသာမဏေတို့အား၊) သမကော- ညီမျှသောအဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-
 ပေးထိုက်၏။

စ - ဆက်၊ ဣဒံ - ဤ သာမဏေတို့အား တဝက်သောအဖို့ကို ပေးရခြင်းကို၊
 [ဣဒန္တိ သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋိဝိသဿ ဒါနံ၊ “ သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋိဝိသံ
 ဒါတုံ”ဟု ပါဠိတော်၌ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း သာမဏေတို့အားတဝက်သော
 အဖို့ကို ပေးရခြင်းကို၊- ဒီကာ။] ပိဋိသမယေ - သင်္ကန်းကာလ၏ နောက်ဘက်
 ဖြစ်သောကာလ၌၊ ဥပ္ပန္နေန-ဖြစ်သော၊ ဘဏ္ဍာဝါရေ-ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်း၌၊
 ထပိတေန-ထားအပ်သော၊ အကာလ စိဝရေနေဝ- အကာလသင်္ကန်းဖြင့်သာ၊
 ကထိတံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ကာလစိဝရံ-သင်္ကန်းကာလ၌ဖြစ်သော သင်္ကန်း
 ကို၊ သမကမေဝ- အညီအမျှသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးရာ၏၊ [ဤကောင်းကိုထောက်၍

ကထိန်ခင်းရာ၌ ရအပ်သော သင်္ကန်းကို၎င်း၊ စီဝရကာလမကုန်မီ ရအပ်သော သံသိကသင်္ကန်းကို၎င်း အညီအမျှ ဝေဘန်ရသည်။] တတြုပ္ပါဒ ဝဿာဝါသိကံ- ထို ကျောင်းတိုက်၌ဖြစ်သော ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းကို၊ သမ္မုဉ္ဇနီ ဗန္ဓနာဒိံ- တမြက်ဆုပ်ကို ဖွဲ့စည်းခြင်းအစရှိသော၊ သံဃဿ-၏၊ ဖါတိကမ္ပံ-တိုးပွားကြောင်း အမှုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ခံယူရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ-ဤ တံမြက်စည်းပြုလုပ် ခြင်း စသော ကျင့်ဝတ်သည်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို ယူရာ၌၊ သဗ္ဗေ သံ-အလုံးစုံသော ရဟန်း သာမဏေတို့၏၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်တည်း။

ဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရေပိ-ဘဏ္ဍာထားရာ ကျောင်းဆောင်ဝယ် ထားအပ်သော သင်္ကန်း၌လည်း၊ [ဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရေပိတိ အကာလစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊- ဝိမတိ၊] သာမဏေရာ-တို့သည်၊ အာဂတ္တိာ- လာ၍၊ ဘန္ဓေ-တို့၊ မယံ-တပည့် တော်တို့သည်၊ ယာဂံ - ယာဂုကို၊ ပစာမ - ကျိုကြရပါကုန်၏၊ ဘတ္တံ - ဆုမ်းကို၊ ပစာမ- ချက်ကြရပါကုန်၏၊ ခဇ္ဇကံ- မှဲ့ခဲဘွယ်ကို (ပစာမ- ကြော်ကြ ဖုတ်ကြရပါ ကုန်၏။) အပ္ပဟရိတကံ- စိမ်းစိုသော မြက်သစ်ပင်မရှိအောင်၊ ကရောမ - ပြုကြရ ပါကုန်၏၊ ဒန္တကဋ္ဌံ- ဒန်ပူကို၊ အာဟရာမ- တောထည်းမှ ဆောင်ယူကြရပါကုန် ၏၊ ရင်ဆလ္လိံ - ဆိုးရည်ခေါက်ကို၊ ကပ္ပိယံ- အပ်စပ်အောင်၊ ကတွာ - ၍၊ ဒေမ- ပေးကြရပါကုန်၏၊ (အပ်စပ်အောင် ခွါ၍ပေးကြရပါကုန်၏။) အမှေဟိ-တို့သည်၊ နကတံနာမ-မပြုအပ်သော အမှုမည်သည်၊ ကိံ - အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့

× × × × × × × ×

တတြုပ္ပါဒ၊ ပေ၊ ဝတ္ထံ။ ။ ဝဿာဝါသာနံ - မိုဗ်းလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်းတို့အား+ ဒိန္နံ-လှူအပ်သော သင်္ကန်းတည်း၊ ဝဿာဝါသိကံ- သင်္ကန်း၊ တတြု- ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ဥပ္ပါဒေါ-ဖြစ်သော ဝဿာဝါသိကတည်း၊ တတြုပ္ပါဒေါ၊ တတြု ပ္ပါဒေါ+ သော+ ဝဿာဝါသိကံစာတိ တတြုပ္ပါဒဝဿာဝါသိကံ၊ ကျောင်းတိုက်၌ ဖြစ်သော သစ်သီး-သစ်ရွက်များကို ကပ္ပိယတို့ကရောင်း၍ ထိုအဖိုးဖြင့်ဖြစ်စေအပ်သော ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းသည်၎င်း၊ ကျောင်းတိုက်၏ ဝတ္ထုကံအဖြစ်ဖြင့် လှူအပ်သော လယ်-ခြံ-ဥယျာဉ် စသည်မှဖြစ်သော အသီးအနှံတို့ကို ကပ္ပိယတို့ကရောင်း၍ ထိုအဖိုးဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းသည်၎င်း “ တတြုပ္ပါဒ ဝဿာဝါသိက ” မည်၏၊ ထိုကဲ့သို့သော ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းမျိုးကို ရဟန်းသာမဏေတို့က ဝေစုယူ သောအခါ သံဃာမှာ တိုးပွားမှုဖြစ်သော တံမြက်စည်းပြုလုပ်ခြင်း စသော အမှုကို ပြုပြီးမှ ယူပါ - ဟူလို၊ ဤ စည်းကမ်းအရ ရှေးခေတ်က ဝါဆိုခါနီးဝယ် တံမြက်စည်း စသည်ကို ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။

ဝိမတိ။ ။ ဖာတိကမ္ပန္တိ ပဟောနကကမ္ပံ၊ ယတ္ထကေန ဝိနယာဂတေန သမ္မုဉ္ဇနီ ဗန္ဓနာဒိဟတ္ထကမ္ပေန ဝိဟာရဿ ဥုနကတာ နှဟောတိ၊ တတ္ထကံ ကတွာတိ အတ္ထော၊ သဗ္ဗေသန္တိ တတြုပ္ပါဒ ဝဿာဝါသိကံ ဂဏန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခုနံ၊ သာမဏေရာနံ စ။ [“ ဖာတိကမ္ပံ ” ၌ ဖာတိသဒ္ဓါသည် ဖာယိဓာတ်+တိပစ္စည်း၊ ယကို ချေ၍ပြီးသော ဝုဇ္ဇနအနက်ဟောသဒ္ဓါတည်း။]

ပြော၍၊ ဥက္ကဋ္ဌိ - ဆူဆူညံညံကို၊ သစေ ကရောန္တိ - အကယ်၍ ပြုကြကုန်အံ့၊ [ရဟန်းများနှင့်အညီအမျှ သင်္ကန်းအဖို့ကိုရအောင် သာမဏေတို့က သူတို့အလုပ်များကိုပြော၍ ဆူဆူညံညံ ပြုကြကုန်အံ့ - ဟူလို၊] (ဧဝံ ကရောန္တေသု)၊ သမဘာဂေါဝ-ညီမျှသောအဖို့ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ တေ-ဤသမဘာဂကို ပေးခြင်းကို၊ (ဆူဆူညံညံလုပ်မှ သမဘာဂကို ပေးခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ-၌စပ်၊) ယေစ-အကြင် သာမဏေတို့သည်လည်း၊ ဝိရဇ္ဈိတွာ-ချွတ်ယွင်း၍၊ ကရောန္တိ၊ [ကတ္တဗ္ဗကာလေန အကတွာ ယထာရူစိတက္ခဏေ ကရောန္တိ၊-ဝိမတိ၊]ယေသဉ္စ-အကြင် သာမဏေတို့၏လည်း၊ ကရဏဘာဝေါ - ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ န ပညာယတိ-မထင်ရှား၊ (“ကရဏဘာဝေါ”၌ “ကတဘာဝေါ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊) တေ-ထိုသာမဏေတို့ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ ကုရုန္တိယံ- ၌၊ သာမဏေရာ- တို့သည်၊ ဘန္တေ - တို့၊ မယံ- တို့သည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သံဃကမ္မံ-သံဃာ၏အလုပ်ကို၊ န ကရောမ- မလုပ်ဘဲ ရှိပါကုန်အံ့နည်း၊ ကရိဿာမ - လုပ်ပါကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ သစေ ယာစန္တိ - အကယ်၍ တောင်းကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမပဋိဝိသော-ညီမျှသောအဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ [တကယ် အလုပ်မလုပ်ကြစေကာမူ ဤသို့ပြော၍ တောင်းလျှင် ပေးပါ-ဟူလို။]

ဥက္ကဋ္ဌရိတုကာမောတိ-ကား၊ နဒိ ဝါ-မြစ်ကိုသော်၎င်း၊ ကန္တာရံဝါ-ခရီးခဲကို သော်၎င်း၊ ဥက္ကဋ္ဌရိတုကာမော - လွန်မြောက်လိုသည်၊ သတ္တံ - အဖေကိုကုန်သည် အပေါင်းကို၊ လဘိတွာ - ရ၍၊ ဒိသာ - အရပ်မျက်နှာတို့သို့၊ ပက္ကမိတုကာမော- ဖဲသွားလိုသည်၊ (ဟောတိဟု ပါဠိတော် ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [သွားရမည့် အရပ်က တရပ်ထည်းဖြစ်သင့်သောကြောင့် “ဒိသံ” ဟု ကေဝုစံရှိလျှင်ကောင်း၏၊] သကံ ဘာဝံ ဒါတုန္တိဣဒံ - ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံ ၌စပ်၊) ဘဏ္ဍာဂါရတော-ဘဏ္ဍာထားရာကျောင်းမှ၊ စိဝရာနိ-တို့ကို၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်ပြီး၍၊ ပုဗ္ဗေ - အစုအပုံကို၊ (ဝေဘျိရန္တံ အစုအပုံကို၊) ကတေ - ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ယဏှိယာ-ခေါင်းလောင်းကို၊ (သံဃာစည်းဝေးဘျိရန္တံ အချက်ပေးခေါင်းလောင်းစသည်ကို၊) ပဟဋ္ဌာယ-တီးခေါက်အပ်ပြီးသော်၊ (ထိုသို့ တီးခေါက်ခြင်းကြောင့်၊) ဘိက္ခုသံဃေ-သည်၊ သန္တိပတိတေ- စည်းဝေးပြီးသော်၊ သတ္တံ- ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ ဝန္တုကာမော-သွားလိုသောရဟန်းသည်၊ သတ္တတော - အဖေကိုကုန်သည်အပေါင်းမှ၊ မာ ပရိဟာယိ - မကျန်ရစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ တေမတ္ထံ- ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (ဤအကျိုးကို၊) သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဝေစုသင်္ကန်းကို ထုတ်ဆောင်၍ အပုံ ပုံပြီးမှ ခေါင်းလောင်းထိုးပြီးလျှင် ထို ခေါင်းလောင်းသံကြောင့် သံဃာ စည်းဝေးပြီးသော အခါမှ ခရီးသွားလိုသောရဟန်းသည် မကျန်ရစ်ပါစေနှင့်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို

ရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) စီဝရသု-တို့ကို၊ အနိဟတေ သုဝါ - မထုတ်ဆောင်အပ်သေးကုန်သော်၎င်း၊ ယဏ္ဍိယာ - ခေါင်းလောင်းကို၊ အပ္ပဟဋ္ဌာယဝါ-မတီးအပ်သေးမီသော်၎င်း၊ သံဃေ-သည်၊ အသန္နိပတိတေဝါ- မစည်းဝေးသေးမီ သော်၎င်း၊ (သကံ- မိမိဥစ္စာဖြစ်သော= ထိုရဟန်း၏ မိမိဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ ဘာဂံ-အဖို့ကို၊) ဒါတုံ န ဝန္တတိ၊ ပန- ဆက်၊ စီဝရသု-တို့ကို၊ နိဟ တေသု-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ယဏ္ဍိ-ကို၊ ပဟရိတွာ-တီးပြီး၍၊ ဘိက္ခု သံဃေ-သည်၊ သန္နိပတိတေ-စည်းဝေးပြီးလသော်၊ စီဝရဘာဇကန-သင်္ကန်းကို ဝေဖန်သောရဟန်းသည်၊ ဣမဿဘိက္ခုနော - ဤခရီးသွားလိုသော ရဟန်း၏၊ ကောဋ္ဌာသေန-အဘို့အစုသည်၊ ဧတ္ထကေန-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊(တဆယ် တန်သည် သို့မဟုတ် ဆယ်တောင်ရှိသည်၊)ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ တက္က တွာ - ကြံဆ၍၊ နယဂ္ဂါဟေန - နည်းကို ယူခြင်းအားဖြင့်၊ စီဝရံ - ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တက္ကတွာ နယဂ္ဂါဟေန စီဝရံ ဒါတဗ္ဗံဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) တုလာယ-ချိန်ခွင်ဖြင့်၊ တုလိတမိဝ- နှိုင်းချိန်အပ်သော ပစ္စည်းကိုကဲ့သို့၊ သမသမံ - ထပ်တူညီမျှ ဖြစ်အောင်၊ ဒါတုံ- ငှါ၊ နသတ္တာ- မစွမ်းနိုင်၊ တဿာ- ကြောင့်၊ ဥုနံဝါ-ယုတ်လျော့သည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ အဓိကံဝါ-ပိုလွန် သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ ဝေ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ တက္ကေန- ကြံဆ သဖြင့်၊ နယေန - နည်းအားဖြင့်၊ ဒိန္နံ - ပေးအပ်သော သင်္ကန်းသည်၊ သုဒိန္နံ - ကောင်းစွာပေးအပ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဥုနကံ- ယုတ်လျော့သောအဖို့ကို၊ ပုန- တဖန်၊ နေဝ ဒါတဗ္ဗံ - မပေးထိုက်၊ (ပေးဘွယ်မလို)၊ အတိရိတ္တံ - ပိုလွန်သော အဖို့ကို၊ န ပဋိဂ္ဂဏိတဗ္ဗံ- ပြန်၍ မယူထိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အတိရေကဘာဂေနာတိ-ကား၊ ဒသ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏၊ သာဋကာပိ - တို့သည်လည်း၊ ဒသေဝ - ဆယ်ထည် တို့သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ တေသု- ထို ဆယ်ထည်တို့တွင်၊ ကော - တထည်သည်၊ ဒွါဒသ- တဆဲ့ နှစ်ကျပ်တို့ကို၊ အဂ္ဂတိ - ၏၊ သေသာ - ကြွင်းသော ကိုးထည်တို့သည်၊ ဒသဂ္ဂနကာ-တဆယ်ဆုံတန်ကုန်၏၊ သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံသော အဝတ်တို့၌၊ ဒသဂ္ဂနကဝသေန - တဆယ်တန်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (၁၂ ကျပ်တန်ပါ ၁၀ တန် အနေအားဖြင့်၊) ကုသေ-မဲကို၊ ပါတိတေ- ကျစေအပ်ပြီးသော်၊ ယဿ ဘိက္ခု နော - ၏၊ ဒွါဒသဂ္ဂနကော- တဆဲ့ နှစ်ကျပ် ထိုက်တန်သော၊ ကုသော- မဲကို၊ ပါတိတော - ကျစေအပ်ပြီ၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ ဧတ္ထကေန - ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော အဝတ်ဖြင့်၊ (၁၂ ကျပ်တန်၍ အနည်းငယ် ပိုနေသော အဝတ် ဖြင့်၊)မမ-တပည့်တော်၏၊ စီဝရံ- သည်၊ ပဟောတိ- လောက်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ တေန အတိရေကဘာဂေန - ထို အပိုအလွန်ဖြစ်သော အဖိုးဖြင့်၊ ဝန္တကမော - သွားလိုသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ အာဂုသော-

ငါ့ရှင်၊ အတိရေကံ-အပိုအလွန်သည်၊ (၁၀ မှ ပိုသော ၂ ကျပ်တန်သည်) သံဃဿ-၏၊ သန္တကံ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏။

တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ-ကြားတော်မူရ၍ (ဘဂဝါ အာဟ-၌စပ်၊) ဘဂဝါ-သည်၊ (ဒဿေတုံ အာဟ-၌စပ်၊) သံဃိကေစ - သံဃာ၏ ဥစ္စာ၌၎င်း၊ ဂဏသန္တကေစ-ဂိုဏ်း၏ ဥစ္စာ၌၎င်း၊ အပ္ပကံနာမ-နည်းသည် မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သံဃိက ဂဏိက ဥစ္စာ၌၊ သံဃမော - စောင့်စည်းခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏၊ (မည်သူမဆို အပိုမသုံးမိအောင် သံဃာက-သို့မဟုတ် ဂိုဏ်းက ပြုထိုက်၏၊) ဂဏ္ဍန္တေနာပိ - အပိုကို ယူသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ-ကုက္ကုစ္စကို ပြုထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတုံ-၎င်း၊ အနုဇာနာမိ၊ ပေ၊ ဒိန္နေတိ-ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထထို အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အနုက္ခေပေ ဒိန္နေဟူသော စကားရပ်၌၊ အနုက္ခေပေ၊ နာမ - အနုက္ခေပ မည်သည်ကား၊ ယံကိန္နိ- အမှတ်-မထား တပါးပါးသော၊ အနုက္ခိပိတဗ္ဗံ - နောက်ထပ် ထည့်သွင်းထိုက်သော၊ အနုပ္ပဒါတဗ္ဗံ - နောက်ထပ် ပေးထိုက်သော၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ- အပ်သော ဘဏ္ဍာတည်း၊ ယတ္ထကံ- အကြင်မျှလောက်သည်၊ တဿ-ထို ရဟန်း၏၊ ပဋိဝိသေ-အဖို့၌၊ အဓိကံ-ပိုလွန်၏၊ (၁၂ ကျပ်တန် ရသော ရဟန်းမှာ ၂ ကျပ်တန်ပိုနေသည်) တတ္ထကဋ္ဌနကေ- ထိုမျှ

x x x x x x x x

တံသုတွာ ဒဿေတုံ အာဟ ။ ။ ရဟန်းများကို ပြောအပ်သော အကြောင်းအရာကို ဘုရားရှင် ကြားတော်မူ၍ သံဃိက ဂဏိကပစ္စည်း၌ “အနည်းငယ်ကလေးပါ၊ မဖြစ်လောက်ပါဘူး” ဟု မှတ်ထင်ဘွယ် မရှိ - ဟု၎င်း၊ ထိုသံဃိက ဂဏိကပစ္စည်းကို မည်သူမျှ အပိုအမို မသုံးစွဲအောင် သံဃာသည် (ဂိုဏ်းသည်) ဝိုင်း၍ စောင့်ရှောက်မှုကို ပြုရမည်၊ အပိုယူသော ရဟန်းကလည်း ဤသံဃိကပစ္စည်းကို အပိုယူလိုက်လျှင် ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်အရ အပြစ်ဖြစ်မည့် အရေးကို တွေးတော၍ သံသယရှိထိုက်သည် ဟု ပြတော်မူလိုသောကြောင့်၎င်း “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အနုက္ခေပေ ဒိန္နေ” ဟူသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ သံဃိကပစ္စည်းကို သံဃာထံ ခွင့်မပန်ဘဲ အုပ်ချုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း အပိုအမို မသုံးစွဲထိုက်ပါ။

အနုက္ခေပ ။ ။ အနု+ဒိပိယတေ - နောက်ထပ်ထည့်အပ်၏၊ ဣတိ အနုက္ခေပေ၊ အများရအပ်သော သင်္ကန်းလျာအဝတ်က ၁၀ တန်ဖြစ်၍၊ ရဟန်းတပါး ရအပ်သော အဝတ်က ၁၂ ကျပ်တန်ဖြစ်နေလျှင် တဆယ်တန်ရသူတို့အား နှစ်ကျပ်တန် အပိုအဝတ်ကို နောက်ထပ်ထည့်ပေးအပ်၏၊ ထို နောက်ထပ်ထည့်ပေးအပ်သော အဝတ်ကို “အနုက္ခေပ” ဟု ခေါ်သည်၊ [ထိုသို့ အခြားရဟန်းတို့အား အနုက္ခေပကို ပေးပြီးမှ ၁၂ ကျပ်တန် ရသောရဟန်းသည် သွားလိုရာသို့ သွားနိုင်သည်-ဟု ပါဠိတော်၌ဆိုသည်။]

ယတ္ထကံ၊ ပေ၊ အတ္ထနကေ ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ယတ္ထကံ၊ ပေ၊ အဓိကံ၊ တတ္ထကေ အတ္ထနကေ” ဟု ဧွေရ၏၊ “ယတ္ထကံ” ဟု ဧကဝုဂ်ရှိပြီးမှ “တတ္ထကေ” ဟု ဗဟုဝုဂ်ရှိခြင်းသည် ဧကောင်း၊ “တတ္ထကံ+အတ္ထနကံ တတ္ထကတ္ထနကံ-ထိုမျှလောက်အပိုအဝတ်ကို ထိုက်

လောက်အဖို့ကို ထိုက်တန်သော၊ ယသ္မိံ ကိသ္မိစ္ဆိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ-အပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြီးသော်(ထည့်၍ ပေးအပ် ပြီးသော်၊ အတိရေကံ ဘာဝံ ဒါတံ အနုဇာနာမိဋ္ဌစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဝိကလံကေ တောသေတွာတိ ဣတ္ထ- ဌ။ စီဝရဝိကလကံ - သင်္ကန်း၏ ချို့တဲ့ သည်၏ အဖြစ်၎င်း၊ ပုဂ္ဂလဝိကလကံ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ ချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိကလကာ-ဝိကလကတို့သည်၊ ဒွေ-နှစ်မျိုးတို့တည်း၊ (တတ္ထ-ထိုဝိကလက နှစ်မျိုးတို့တွင်၊) စီဝရဝိကလကံနာမ- မည်သည်ကား၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ဘို့၊ ပဉ္စပဉ္စဝတ္တာနိ- ငါးထည်ငါးထည်သော အဝတ်တို့သည်၊ ပတ္တာနိ- ရောက်ကုန်ပြီ၊ သေသာနိပိ - ကြွင်းသော အဝတ်တို့သည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှ်ကုန် သေး၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ ဧကေကံ-တထည်စီတထည်စီသည်၊ န ပါပုဏ္ဍာတိ-မရောက်အံ့၊ (မရအံ့၊) ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ ဒါတဗ္ဗာနိ-ပေးဝေထိုက် ကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ ဆိန္ဒန္တေဟိ-ဖြတ်ကုန်သောရဟန်းတို့သည်၊ အနုမဏ္ဍလာဒီနံ ဝါ-အိမ်ဝန်းငယ် အစရှိသည်တို့အားသော်၎င်း၊ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒီနံဝါ-ဘိနပ် အိတ် အစရှိသည်တို့အားသော်၎င်း၊ ပဟောနကာနိ-လောက်ကုန်သော၊ ခဏ္ဍာနိ- အပိုင်းတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒါတဗ္ဗာနိ - ပေးဝေထိုက်ကုန်၏၊ [ယောဇနာ၌ ဒါ ဓာတ်၏ အာခဏ္ဍနအနက်ကိုယူ၍ “ ဒါတဗ္ဗာနိတိ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ ” ဟု ဖွင့်လေ သည်၊] ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန-အောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ စတု ရင်္ဂလဝိတ္တာရဓိ- လက် ၄ သစ် အပြန်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အနုဝါတပ္ပဟော နကာယာမံ - အလျား အနားပတ်လောက်အောင် အလျားရှိသော၊ ခဏ္ဍံ- အပိုင်း ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒါတံ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ [အနားပတ်၏ အသေးဆုံးမှာ စတုရင်္ဂလ ဖြစ်သောကြောင့် “စတုရင်္ဂလဝိတ္တာရဓိ” ဟု ဂရဟာဇောတက ပီဖြင့် ဆိုသည်၊] ပန-ဗျတိရိက်၊ အပရိဘောဂံ- မသုံးစွဲကောင်းသည်ကို (သုံးစွဲ၍မဖြစ်အောင်)၊ န ကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက်၊ [လက် ၄ သစ်မျှမရှိလျှင်လည်း သုံးစွဲ၍မဖြစ်သောကြောင့် ထိုအောက်ငယ်အောင် မဖြတ်ထိုက်-ဟူလို၊] ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဣတ္ထ-ဤ ဝိကလက

x x x x x x x x x

တန်သော”ဟု ပြု၍ “တတ္ထကဋ္ဌနကေ”ဟု ရှိမှကောင်းမည်၊ ယောဇနာ၌ကား “တတ္ထ ကေန အဋ္ဌေန အဋ္ဌနကေတိ ယောဇနာ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအလို “တတ္ထကေန အဋ္ဌ နကေ” ဟု ရှိဟန်တူသည်၊ သို့သော် ယတ္ထက - တတ္ထကတို့ အရ အဖိုးကို မရဘဲ အဖိုး တန်သော အဝတ်ပိုင်းအပိုကို ရသောကြောင့် ထိုပါဌ်ကိုလည်း စဉ်းစားသင့်သည်။

ဝိကလကေ။ ။ ကလဓာတ်သည် ဂဏန (ရေတွက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ကလိယတေတိ ကလော-ရေတွက်အပ်သောအဖို့၊ န+ကလော ဝိကလော-မရေတွက် အပ်သောအဖို့၊ ဝါ-မလောမင်ဖြစ်ခြင်း၊ တဆယ်တန်စီရသောရဟန်းတို့မှာ ၁၊ ကျပ်တန် ရသော ရဟန်းတို့၏အဖို့ကို ထောက်၍ ၂ ကျပ်တန်သည် ဝိကလတည်း၊ ဝိကလော ယေသံ အတ္ထိတိ ဝိကလ၁၊ (အပစ္စည်း၊) ဝိကလ၂ယေဝ+ ဝိကလကာ- ချို့တဲ့သော

နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ စိဝရဿ-၏၊ အပ္ပဟောနကဘာဝေါ- မလောက်သည်၏အဖြစ်
သည်။ စိဝရဝိကလကံ-စိဝရဝိကလကမည်၏။ (သက်န်း၏ ချို့ တဲ့သည်၏အဖြစ်
မည်၏။)

ပန-ဆက်၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ဒိန္ဒူ- ပေးဝေအပ်ပြီးသော်၊ တံ- ထို ချို့ တဲ့
သည်၏အဖြစ်သည်။ ဝါ- ကို၊ တောသိတံ - နှစ်သက်စေအပ်သည်။ ဟောတိ၊
အထ-အားလုံး နှစ်သက်စေပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ကုသပါတော- မဲချခြင်းကို၊ ကာတ
ဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏၊ ကေဿ- တပါးသော၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ ကောဠာသေ - အဘို့
အစဉ်၊ ကေဝါ - တထည်သော်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ- နှစ်ထည်သော်လည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ-အဝတ်တို့သည်၊ သဗေပိ နပဟောန္တိ-အကယ်၍မူလည်း
မလောက်ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိပိ-သော်လည်း၊) တတ္ထ-ထို မလေဝံရာ အစုအပုံ၌၊
အညံ- အခြားသော၊ သာမဏကံ - ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော၊ ပရိ
က္ခာရံ-ပရိက္ခရာကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ (မလောက်သော အဖို့အစုဝယ် အစား
ထည့်၍၊)ယော-အကြိုင်ရဟန်းသည်၊ တေန-ထို အစားထည့်အပ်သောပရိက္ခရာ
ဖြင့်၊ တုဿတိ - နှစ်သက်၏၊ တဿ - ထိုရဟန်းအား၊ တံ ဘာဝံ - ထိုအဖို့ကို၊
ဒတွာ- ပေးပြီး၍၊ ပစ္စာ - နောက်မှ၊ ကုသပါတော - မဲချခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော-
ပြုထိုက်၏၊ ဣဒမ္ဗိ - ဤသို့ အစားထည့်၍ မဲချခြင်းသည်လည်း၊ စိဝရဝိကလကံ-
မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

ပုဂ္ဂလဝိကလကံနာမ-မည်သည်ကား၊ ဒသဒသ- တကျိပ် တကျိပ်ကုန်သော၊
ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဏေတွာ-ရေတွက်ပြီး၍၊ ဝဂ္ဂံ- အစုကို၊ ကရောန္တာနံ- ပြုကုန်လ
သော်၊ ကော - တခုသော၊ ဝဂ္ဂေါ- အစုသည်၊ န ပူရတိ- မပြည့်အံ့၊ (၁၀ ပါး
မပြည့်အံ့၊)အဋ္ဌဝါ-ရှစ်ပါးတို့သည်သော်၎င်း၊ နဝဝါ-ကိုးပါးတို့သည်သော်၎င်း၊
ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ [သံဃာတရာပြည့်ဘို့ရန် နှစ်ပါးသာလိုရာ၌ ကိုးစုက ၁၀ ပါးစီ
ရှိ၍ တစုက ၈ ပါး၊ သို့မဟုတ် ၉ ပါး ဖြစ်နေအံ့-ဟူလို၊] တေသံ-ထို ရဟန်းတို့
အား၊ (ဒါတဗ္ဗာ-၌စပ်၊) အဋ္ဌဝါ-ရှစ်စုသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ နဝဝါ-ကိုးစု
သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကောဠာသာ-အဘို့အစုတို့ကို၊ တုမေ- အရှင်ဘုရား
တို့သည်၊ (၁၀ ပါး မပြည့်သော အရှင်ဘုရားတို့သည်)၊ ဣမေ - ဤ အဖို့ အစု
တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ကောက်ယူ၍၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ဘာဇေထ- ဝေဘန်ကြပါကုန်၊
ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒါတဗ္ဗာ- ပေးထိုက်ကုန်၏၊ ဝေံ-ဤသို့လျှင်၊ ပုဂ္ဂလာနံ-

x x x x x x x x

(လိုနေသော ၂ ကျပ်တန်ရှိသူတို့၊) [စိဝရဝိကလကံ စသည်၌ကား “ဝိကလာနံ +
ဘာဝေါ ဝိကလကံ”ဟု ပြု၍ “မလောက်မဝဖြစ်ခြင်း- လိုနေခြင်း”ကို အရကောက်ပါ၊
ထို့ကြောင့် “စိဝရဿ အပ္ပဟောနကဘာဝေါ စိဝရဝိကလကံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ယောဇနာ
၌ “ဝိကလ္လကာ”ဟု တွေ့ရ၏၊ “ဝိကလ္လ”၌ “ဏျ”ပစ္စည်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဝေကလ္လ”
ဟုသာ အခြားနေရာ၌ တွေ့ရသည်။]

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အယံ အပ္ပဟောနက ဘာဝေါ - ဤ မလောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ် သည်၊ ပုဂ္ဂလဝိကလကံ-မည်၏၊ (ပုဂ္ဂိုလ်၏ ချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်မည်၏၊) ပန- ကား၊ ဝိသုံ- သီးခြား၊ ဒိဇ္ဇေ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ တံ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏ ချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ တောသိတံ-နှစ်သက်စေအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ တောသေတွာ-နှစ်သက်စေပြီး၍၊ ကုသပါတော-ကို၊ (ကျန်အစုများအတွက် မဲချမှု ကို) ကာတဗ္ဗော- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ (အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ) အထဝါ-ကား၊ ဝိကလကေ တောသေတွာတိ- ကား၊ ယောစိဝရဘာဝေါ- အကြင် သင်္ကန်းအဘို့ သည်၊ ဥုနကော - ယုတ်လျော့နေ၏၊ တံ-ထို သင်္ကန်းအဖို့ကို၊ အညေန- သော၊ ပရိက္ခာရေန- ဖြင့်၊ သမံ- ညီမျှသည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ကုသပါတော ကာတဗ္ဗော၊ [ကိုးကျပ်တန် အပုံဝယ် တကျပ်တန်ထည့်၍ မဲချပါ- ဟူလို၊ ဤသို့ ထည့်လိုက် ခြင်းသည် လိုနေသောအပုံကိုရသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ကျေနပ်စေရာရောက်သောကြောင့် “ဝိကလကေ တောသေတွာ” ဟု ဆိုသည်။]

စိဝရ ရဇနကထာ

ဆကဏေနာတိ-ကား၊ ဂေါမယေန-နွားချေးဖြင့်၎င်း၊ ပဏ္ဍုမတ္တိကာယာတိ- ကား၊ တမ္မမတ္တိကာယ-မြေခိုဖြင့်၎င်း၊ (“ရဇန္တိ” - ဌှပ်၊) မူလရဇနာဒီသု- အမြစ် ဆိုးရည် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဟလိဒ္ဓိံ - နန္ဒင်းတက်ကို၊ ထပေတွာ- ချန် ထား၍၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ မူလရဇနံ-အမြစ်ဆိုးရည်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ- အပ်၏၊ မဇ္ဇိဋ္ဌဉ္စ - ထန်းကျင့်ပင်ကို၎င်း၊ ဝါ - နီးပါးဆေးပင်ကို၎င်း၊ တုဂ်ဟာရဉ္စ - ပိန္နဲ နွယ်ပင်ကို၎င်း၊ ထပေတွာ - ၍၊ သဗ္ဗံ -သော၊ ခန္ဓရဇနံ - ပင်စည်ဆိုးရည်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ [ဤကဲ့သို့ ချန်ထားရခြင်းသည် အသွေးအရောင်ကကောင်းလွန်းသော ကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။] တုဂ်ဟာရေနာမ-မည်သည်၊ ဧကော-တမျိုးသော၊ သကဏ္ဍကရုက္ခော-ဆူးရှိသော သစ်ပင်တည်း၊ [“တုဂ်ဟာရ”ကို “ပိန္နဲနွယ်ပင်” ဟု ပေးကြ၏၊ “ပိန္နဲနွယ်ပင်”၌ ဆူးရှိ-မရှိကို သတိပြုပါလေ။] တဿ-ထို သစ်ပင် ၏၊ ဟရိတာလဝဏ္ဏံ - ဆေးဒန်း မြင်းသီလာ အဆင်းရှိသော၊ ခန္ဓရဇနံ - သည်၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ လောဒ္ဓဉ္စ-ဒေါက်ရပ်ခေါက်ကို၎င်း၊ ကဏ္ဍုလဉ္စ - ကြာပိုင်ခေါက် ကို၎င်း၊ (“မဒမ” ဟုလည်း ပေးကြ၏၊) ထပေတွာ-၍၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တစရဇနံ- အခေါက်ဆိုးရည်သည်၊ ဝဇ္ဇတိ၊ [ထို အခေါက်များကို ချန်ထားရခြင်းမှာ အနံ့ မကောင်းသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။] အလ္လိပတ္တံ- ဒန်းရွက်ကို၎င်း၊ နိလိ

x x x x x x x

မူလရဇနံ။ ။ ရဇတိ - ငြိကပ် တပ်စွဲတတ်၏၊ ဣတိ ရဇနံ (ဆိုးရည်) သင်္ကန်း၌ ငြိကပ် တပ်စွဲနေတတ်သော ဆိုးရည်တည်း၊ မူလဿ-အမြစ်၏+ရဇနံ-ဆိုးရည်တည်း၊ မူလရဇနံ-အမြစ်၏ဆိုးရည်၊ ခန္ဓရဇနံ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။

ပတ္တန္တ-မရွက်ကို၎င်း၊ ထပေတွာ သဗ္ဗံ၊ ပတ္တရဇနံ-အရွက်ဆိုးရည်သည်။ ဝန္တတိ၊ [ထို အရွက်များကို ချန်ထားရခြင်းမှာ အသွေး အရောင် မကောင်းသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ခုဒ္ဒသိက္ခာနိဿယ၌ “ အလ္လိပတ္တကို မရွက် , နီလိပတ္တကို ဒန်းရွက် ” ဟု ပေးသည်။] ပန - ထိုသို့ပင် အလ္လိပတ္တ နီလိပတ္တကို ချန်ထားရပါ သော်လည်း၊ ဂိဟိပရိဘုတ္တံ - လူတို့သုံးစွဲအပ်ပြီးသော အဝတ်ဟောင်းကို၊ အလ္လိ ပတ္တန-ဒန်းရွက်ဖြင့်၊ ဧကဝါရံ-တကြိမ်၊ ရဇိတံ-ဆိုးခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ၊ [လူတို့ သုံးစွဲထားသည့်အတွက် အရောင် ကွက်တိ ကွက်ကျားဖြစ်နေသောကြောင့် အလ္လိ ပတ္တဖြင့် တကြိမ်ဆိုးပြီးမှ အသွေးအရောင် ညီသောအခါ အခြားဆိုးရည်များဖြင့် ဆိုးနိုင်သည်။] ကိ သုကပုပ္ဖန္တ - ပေါက်ပွင့်ကို၎င်း၊ ကုသုမ္ဘပုပ္ဖန္တ - ဝတ်ပန်းပွင့် ကို၎င်း၊ ထပေတွာ သဗ္ဗံ ပုပ္ဖရဇနံ-အပွင့် ဆိုးရည်သည်။ ဝန္တတိ၊ ပန-ကား၊ ဖလ ရဇန- အသီးဆိုးရည်၌၊ ကိဗ္ဗိ- တစုံတခုသော ဆိုးရည်သည်။ နဝန္တတိ- မအပ် သည်ကား၊ န- မဟုတ်၊ (ဝန္တတိဝေ-သည်သာ။)

အပတ္တရဇနံ-မကျက်သေးသောဆိုးရည်ကို၊ သိတုဒကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ [“သိတုဒကာယ-အေးသောဆိုးရည်ဖြင့်၊ ဝါ-မကျက်သေးသော ဆိုးရည်ဖြင့်” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။ သိတုဒကာကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသ (နပုလိန်မှ ဣတ္ထိလိန် ပြန်နေသောပုဒ်) ဟု ယောဇနာဆို၏။] ဥတ္တရာဠုမ္ဘန္တိ - ကား၊ ဝန္တာဓာရကံ- လုံးဝိုင်းသော ဂွေကို (ဗဒ္ဓိတံ အနုဇာနာမိ- ဌစပ်။) [ဥတ္တရာဠုတော + ပါတိ ရက္ခတိတိ ဥတ္တရာဠုမ္ဘ- လျှံတက်လာသော (ဝေလာသော) ရေမှ စောင့်ရှောက် တတ်သောကြောင့် ဂွေဝိုင်းကို “ ဥတ္တရာဠုမ္ဘ ” ဟု ဆိုသည်။] ရဇနကုမ္ဘိယာ- ဆိုးရည်အိုး၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ထပေတွာ - ထားပြီး၍၊ တံ အာဓာရကံ - ထို ဂွေဝိုင်းကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ဝန်းရံ၍၊ ရဇနံ- ဆိုးရည်ကျိုအပ်သော အဆော်အဥား ကို၊ (ဆိုးရည်ကျိုရန် အခေါက်အရွက် စသည်ကို၊) ပက္ခိပိတံ- ထည့်ခြင်းငှါ၊ အနု ဇာနာမိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ကတေ- ပြုအပ်သော်၊ ရဇနံ-ဆိုးရည်သည်။ န ဥတ္တရတိ-လျှံမတက်၊ (ဝေ၍မကျ)။

ဥဒကေ ဝါ နခပိဋ္ဌိကာယဝါတိ- ကား၊ ပရိပက္ခိ-ထက်ဝန်းကျင်ကျက်သည်။ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဒကပါတိယာ - ရေခွက်၌၊ ဒိန္နော - ပေးအပ် သော၊ (ထည့်အပ်သော)၊ ထေဝေါ-ဆိုးရည်ပေါက်သည်။ သဟသာ- အဆော တလျှင်၊ န ဝိသရတိ-မပြန့်ကြဲ၊ [ရေထည်း၌ ဆိုးရည်လုံးကလေးအဖြစ်ဖြင့် ခဏ

x x x x x x x x

ဝေဠိ၊ ပေ၊ န ဥတ္တရတိ။ ။ ဧဝံ ဝန္တာဓာရကေ အန္တော ရဇနကုမ္ဘိယာ ပက္ခိတ္ထေ- (ဤသို့ ဂွေဝိုင်းကို ဆိုးရည်အိုးအတွင်း၌ ထည့်အပ်သော်) မဇ္ဈေ ဥဒကံ တိဋ္ဌတံ (ဂွေ ဝိုင်း၏အလယ်၌ ရေတည်၏။) ဝန္တာဓာရကတော ဗဟိ သမန္တာ အန္တော ကုမ္ဘိယံ ရဇနဆလ္လိ - ဂွေဝိုင်း၏ ဘေးပတ်ဝန်းကျင် အိုးအတွင်း၌ ဆိုးရည်ခေါက် တည်၏။ ထို့ကြောင့် ဆိုးရည်ဝေမကျနိုင်၊ - သာရတ္ထ။

လောက် တည်နေသည်-ဟူလို၊ နခပိဋိယဗ္ဗိ- လက်သည်း၏ ကျောက်ကုန်းပေါ်
 ဌလည်း၊ (လက်သည်းပြင်ပေါ်ဌလည်း၊ ဒိန္နော-သော၊ ထေဝေ-သည်၊) အဝိ
 သရန္တာ-မပြန်ကြသည်၊ (ဟုတွာ)တိဋ္ဌတိ- တည်နေ၏၊ ရဇနဠုန်- ကား၊
 ရဇနဠုန်-ဆိုးရည်ခတ်ကြောင်း မှတ်ကိုင်း၊ ဒဏ္ဍကထာလကန္တိ- ကား၊ သ
 ဒဏ္ဍက-အရိုးနှင့်တကွဖြစ်သော၊ တမေဝ(ထာလကံ)-ထိုခွက်ကိုပင်ကိုင်း၊ (အနု
 ဇာနာမိ-ဌစပ်၊) [အရိုးပါသောခွက်ငယ်ကို “ဒဏ္ဍကထာလက” ဟု မှတ်ပါ၊]
 ရဇနကောလမ္ဘန္တိ-ကား၊ ရဇနကုဏ္ဍ-ဆိုးရည်ထည့်ရာ ဖျဉ်းအိုးကို၊ (အနုဇာနာ
 မိ-ဌစပ်၊) [ရဇနကုဏ္ဍန္တိ ပက္ကရဇနတ္ထပနကံ- ကျိုအပ်ပြီးသော ဆိုးရည်ထည့်ရာ
 ဖြစ်သော၊ မဟာယဉ်-အိုးကြီးကို၊ (အနုဇာနာမိ)-ဝိမတိ၊] ဩမဒ္ဒန္တိ-ကား၊
 သမ္မဒ္ဒန္တိ - နယ်ကြကုန်၏၊ နစ အစ္စန္တိန္ဒ ထေဝေ ပက္ကမိတုန္တိ - ကား၊ ယာဝ-
 အကြင်မျှလောက်၊ ရဇနပိန္နု - ဆိုးရည်ပေါက်သည်၊ ဂဠိတံ - လျှောက်သည်၊
 (ဟုတွာ)၊ န ဆိဇ္ဇတိ-မပြတ်စဲသေး၊ တာဝ- ထို မပြတ်စဲသေးသမျှ၊ အညတြ-
 အခြားအရပ်သို့၊ န ဂန္တဗ္ဗံ-မသွားရာ၊ (မသွားရ)၊ ပတ္တိန္တိ-ကား၊ အတိရဇိတ
 တ္တာ-အလွန်ဆိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဆိုးရည်များသောကြောင့်)၊ ထဒ္ဒံ-
 ခက်ထန်သည်၊ (တောင့်မာနေသည်၊ ဟောတိ၊) ဥဒကေ ဩသာရေတုန္တိ- ကား၊
 ဥဒကေ-ရေ၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ထပတု-ထားခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ-ဌစပ်၊)
 ပန- ဆက်၊ ရဇန- ဆိုးရည်သည်၊ နိက္ခန္တေ - ထွက်သွားလသော်၊ (ဆိုးရည်
 အများကြီးရှိရာမှ တချို့ ဆိုးရည်များ ထွက်သွားလသော်၊) တံ ဥဒကံ-ထိုရေကို၊
 ဆဒ္ဓေတွာ - စွန့်ပစ်၍၊ စီဝရံ-ကို၊ မဒ္ဒိတဗ္ဗံ - နယ်ရာ၏၊ ဒန္တကာသာဝါနိတိ-
 ကား၊ ကေ(ဝါရံ)ဝါ- တကြိမ်သော်ကိုင်း၊ ဒွေဝါရေဝါ - နှစ်ကြိမ်တို့ တိုင်တိုင်
 သော်ကိုင်း၊ ရဇိတွာ - ဆိုးပြီး၍၊ ဒန္တဝဏ္ဏာနိ - ဆင်စွယ်ရောင် အဆင်းရှိသော
 သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဓာရေန္တိ-ဆောင်ကုန်၏။

ဆိန္ဒကစီဝရာနုဇာနနကထာ

အစ္စန္တိ ပဒ္ဒန္တိ - ကား၊ စတုရသကေဒါရကဗဒ္ဓံ - လေးထောင့်သဏ္ဍာန်လယ်
 ရှိအောင်ဖွဲ့အပ်သော၊ ပါဠိပဒ္ဒန္တိ-ကား၊ အာယာမတောစ-အလျားအားဖြင့်ကိုင်း၊
 ဝိတ္တာရတောစ-အနံအားဖြင့်ကိုင်း၊ ဒိဃမရိယာဒပဒ္ဓံ-ရှည်သော လယ်ကန်သင်း

x x x x x x x x

အစ္စန္တိ ဗဒ္ဓံ။ ။ အစ္စန္တိသဒ္ဓါသည် “မျက်လုံး”ကိုဟော၏၊ မျက်လုံး၏ ဘေးပတ်ပတ်
 လည်က အပိုင်းအခြားရှိသကဲ့သို့ လယ်၏ ဘေးပတ်ပတ်လည်က ကန်သင်း (ကဇင်း)၊
 ဖွဲ့ထားသောအခါ မျက်လုံးပေါက်ကဲ့သို့ အလယ်၌တည်ရှိနေသောကြောင့် “အစ္စန္တိဗဒ္ဓံ”
 ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ “ အစ္စန္တိဗဒ္ဓံ-မျက်လုံးပေါက်ကဲ့သို့ လေးထောင့်သဏ္ဍာန်ရှိအောင်
 ဖွဲ့အပ်သော” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။

(လယ်ကဇင်း) ရှိအောင် ဖွဲ့အပ်သော၊ မရိယာဒဗဒ္ဒန္တိ - ကား၊ အန္တရန္တရာ- အကြားအကြား၌၊ ရဿမရိယာဒဗဒ္ဒန္တိ- တိုသော လယ်ကန်သင်းရှိအောင် ဖွဲ့အပ် သော၊ သိဃ်ာဋကဗဒ္ဒန္တိ-ကား၊ မရိယာဒါယ- လယ်ကန်သင်းတခုဖြင့်၊ မရိယာ ဒိ-လယ်ကန်သင်းတခုကို၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ- ဖောက်ထွင်း၍၊ ဂတဋ္ဌာနေ- သွားသော အရပ်၌၊ သိဃ်ာဋကဗဒ္ဒန္တိ-လမ်းဆုံသဏ္ဍာန်ရှိအောင် ဖွဲ့အပ်သော၊ စတုက္ကသဏ္ဍာ နံ-လမ်းလေးခွသဏ္ဍာန်ရှိသော၊ (“မဂဓေတ္တံ- မဂဓတိုင်း၌ လယ်ကို” ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ သံဝိဒဟိတုန္တိ- ကား၊ ကာတု- ပြုလုပ်ခြင်းငှါ၊ ဥဿဟသိ တံ အာ နန္ဒာတိ - ကား၊ အာနန္ဒ - အာနန္ဒာ၊ တံ - သည်၊ သက္ကောသိ - စွမ်းနိုင်မည်လော၊ ဥဿဟမိ ဘဂဝါတိ(ဣမိနာ)-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ တုဒမ္ပဟိ- ရှင်ခတ်ဘုရား တို့သည်၊ ဒိန္နနယေန- ပေးတော်မူအပ်သောနည်းဖြင့်၊ (သံဝိဒဟိတံ- ကောင်းစွာ ပြုလုပ်ခြင်းငှါ၊) သက္ကောမိ-၏၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒဿတိ-ပြစ်၊ ယတြ ဟိ နာမာတိ-ကား၊ ယော(အာနန္ဒော)-သည်၊ (အာဇာနိဿတိ) နာမ-သိနိုင်ပါပေ ၏၊ [ပါဠိတော်၌ “ယတြ” ကို “ယော” ဟု ဖွင့်သည်၊ နာမသဒ္ဒါသမ္ဘာဝနာ ဇောတက၊ ဟိ(ယသ္မာ)ဟု ပေး။]

ကုသိမ္ပိ နာမာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကုသိတိ ဧတံ- ဟူသော ဤအမည်သည်၊ အာယာမတောစ- အလျားအားဖြင့်၎င်း၊ ဝိတ္ထာရတောစ- အနံ အားဖြင့်၎င်း၊ အနဝါတာဒိနံ-အလျား အနားပတ် အစရှိကုန်သော၊ ဒိဃပတ္တာ နံ-ရှည်သော အလွှာတို့၏၊ (ရှည်သော အနားပတ်တို့၏၊) အမိဝစနံ - အမည် တည်း၊ အနုကုသိတိ-ဟူသော အမည်သည်၊ အန္တရန္တရာ-အကြား အကြား၌၊ ရဿပတ္တာနံ- တိုသော အလွှာတို့၏၊ (တိုသော အနားပတ်တို့၏၊) နာမံ- တည်း၊

x x x x x x x x x

ကုသိတိ၊ ပေ၊ ဒိဃပတ္တာနံ ။ ။ သင်္ကန်း၏ ဘေးအစွန် အနား၌ အနားပတ် ဟု ခေါ်သော သင်္ကန်းအလွှာကို “ကုသိ” ဟု ခေါ်၏၊ အလျား အနားပတ် အနံ အနား ပတ် ၊ မျိုးလုံးပင်တည်း၊ အနားပတ် အတိုအဆက်ကလေးများကိုကား “အနုကုသိ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအနုကုသိကို ထောက်၍ ကုသိအရ ဒိဃပတ္တာကို ယူရသည်။ [သင်္ကန်း ၏ ဘေးအနား၌ ဖြစ်သောကြောင့် “အနား” ဟု၎င်း၊ ပတ္တပုဒ်ကို ကြည့်၍ အနားပတ် ဟု၎င်း ခေါ်ကြသည်။]

အနဝါတာဒိနံ ။ ။ ဝါခတ်သည် ဗန္ဓန (ဖွဲ့ဆက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ မူလ သင်္ကန်း၏ အစွန်ဆုံး အခမ်းနှင့် ဆက်ထားအပ်သောကြောင့် “အနု-နောက်ထပ် + ဝါတ-ဆက်စပ်အပ်သော အလွှာ၊ ဝါ-အနားပတ်” ဟု ခေါ်သည်၊ အာဒိဖြင့် နှစ်ခမ်း နှစ်ခမ်းတို့၏ အလည်၌ ရေမြောင်းငယ် သဏ္ဍာန်ရှိသော တလုပ်မြောင်း အရှည်ကို ယူပါ- ဟု ဝိမတိဆို၏၊ တလုပ် မြောင်းတို့ကိုလည်း အနုကုသိဖြင့် ယူပေလိမ့်မည်။ [အာဒိသဒ္ဒေန ဒိန္နံ ခဏ္ဍာနံ အန္တရာ မာတိကာကာရေန ထပိတပတ္တံစ ဒိဃပတ္တာနိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - ဝိမတိ။] ယောဇနာ၌ကား အာဒိဖြင့် “ပရိဘဏ္ဍ - (အနံ အနားပတ်)” ကို ယူ၏၊ အာယာမတောစ ဝိတ္ထာရတောစကိုထောက်၍ ထိုအယူလည်း သင့်ဘွယ်ရှိ၏။

မဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ပဉ္စဒဏ္ဍိက စီဝရဿ-ငါးခင်းရှိသောသင်္ကန်း၏၊ ဧကေကသ္မိံ - တခုတခုသော၊ ဒဏ္ဍေ - အခင်း၌၊ မဟာမဏ္ဍလံ - ကြီးသော အိမ်ဝန်းတည်း၊ အမုမဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ-ငယ်သောအိမ်ဝန်းတည်း၊ ဝိဝဠန္တိ-ကား၊ မဏ္ဍလဉ္စ-အိမ်ဝန်းကြီးကို၎င်း၊ အမုမဏ္ဍလဉ္စ-အိမ်ဝန်းငယ်ကို၎င်း၊ ဧကေတော- တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ - ရှိ၊ သိဗ္ဗိတံ - ချုပ်အပ်သော၊ မဇ္ဈိမဒဏ္ဍံ - အလယ် အခင်းတည်း၊ (ခေါင်ခင်းတည်း၊) အနုဝိဝဠန္တိ-ကား၊ တဿ-ထို အလယ် ခင်း၏၊ (ခေါင်ခင်း၏၊) ဥဘောသု- နှစ်ဘက်ကုန်သော၊ ပဿေသု - ဘေးတို့၌၊ ဒွေ-၂ ခုကုန်သော၊ ခဏ္ဍာနိ-တို့တည်း၊ (ခေါင်ရံတို့တည်း။)

ဂိဝေယျကန္တိ-ကား၊ ဂိဝါဝေဌန ဌာနေ-လည်ပင်းကို ရစ်ပတ်ရာ အရပ်၌၊ ဒဗ္ဗိကရဏတ္ထံ- ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ အညံ-အခြားသော၊ သုတ္တသံသိဗ္ဗိ တံ-ချည်တို့ဖြင့် ချုပ်အပ်သော၊ အာဂန္တုက ပတ္တံ- အာဂန္တုက အလွှာတည်း၊ (အပေါ်လွှာတည်း၊) ဇဗ္ဗေယျကန္တိ-ကား၊ ဇဗ္ဗံပါပုဏနဌာနေ- ခြေသလုံး၏ ရောက်ရာ အရပ်၌၊ တထေဝ - ထို့အတူပင်၊ သံသိဗ္ဗိတံ - ချုပ်အပ်သော၊ ပတ္တံ-

× × × × × × × ×

မဏ္ဍလံ, အမုမဏ္ဍလံ။ ။ ငါးခင်းရှိသော သင်္ကန်း၏ တခင်း တခင်း၌ အိမ် ဝန်းကြီးကို “မဟာမဏ္ဍလံ” ဟု၎င်း၊ အိမ်ဝန်းငယ်ကို “အမုမဏ္ဍလံ” ဟု၎င်း ခေါ်၏။ မဏ္ဍလံ ဟု ဆိုသော်လည်း ယခုသင်္ကန်းများ၏ အိမ်မှာ အဝန်းအဝိုင်း မဟုတ်၊ အိမ် ဝန်း အငယ်လည်း အနည်းငယ် (အထက်အောက်) ရှည်၍ အိမ်ဝန်းကြီးကား တော် တော်များများ ရှည်နေသည်။

ဝိဝဠန္တိ, အနုဝိဝဠန္တိ။ ။ ငါးခင်း သင်္ကန်း၌ အလယ်အခင်း (ခေါင်ခင်း) ကို “ဝိဝဠန္တိ” ဟု ခေါ်၏။ ခေါင်ခင်း၏ ဘေးနှစ်ဘက်၌ “ခေါင်ရံ” ဟု ခေါ်အပ်သော အခင်းနှစ်ခုကို “အနုဝိဝဠန္တိ” ဟု ခေါ်သည်။ ဝိဝဠန္တိ ဣတောတိ ဝိဝဠန္တိ၊ ဣတော - ဤ ခေါင်မှာ၊ ဝိဝဠန္တိ - ဘေးနှစ်ဘက်တို့၌လည်၍ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ ဝိဝဠန္တိ၊ ဝိဝဠန္တိ + အနုဂတံ အနုဝိဝဠန္တိ-ခေါင်ခင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော ခေါင်ရံ။

ဂိဝေယျကံ ။ ။ သင်္ကန်း ရမ်းသောအခါ လည်ပင်းဖြင့် ပွတ်တိုက်ရာ အရပ်၌ ဆွေးမြေ့လွယ်ခြင်း စုတ်လွယ်ခြင်းကို တားမြစ်ဘို့ရန် အပေါ်ကထပ်၍ ဖုံးအပ်သော အနားပတ်ကို “အာဂန္တုက ပတ္တံ” ဟု ခေါ်၏။ ထို အာဂန္တုက အလွှာကို “ဂိဝေ ယျကံ” ဟု ခေါ်သည်။ ဂိဝါယံ-လည်ပင်း နေရာအရပ်၌ + သံသိဗ္ဗိတံ-ချုပ်စပ်အပ်သော အလွှာတည်း၊ ဂိဝေယျကံ-လွှာ။

ဇဗ္ဗေယျကံ ။ ။ ခြေသလုံးကြွက်သားဖြင့် ပွတ်တိုက်ဖန်များ၍ စုတ်လွယ်သော အောက်ပိုင်းအရပ်၌ ထပ်၍ ပိုးအပ်သော အနားပတ် အာဂန္တုက အလွှာကို “ဇဗ္ဗေ ယျကံ” ဟု ခေါ်သည်။ ဇဗ္ဗံယံ-ခြေသလုံးမြင်းခေါင်း ရောက်ရာအရပ်၌ + သံသိဗ္ဗိတံ- တည်း၊ ဇဗ္ဗေယျကံ-လွှာ၊ [အထက်အောက်၌သာ အာဂန္တုက အလွှာရှိဘို့လို၏။ ဘေး၌ ရှိဘို့မလို၊ ဝိမတံ၌ ထိုအာဂန္တုက အလွှာကို တမျိုးကောက်ယူသွား၏။ ယခု ခေတ်ဝယ် ဘေးအနားပတ်တို့၌လည်း အာဂန္တုက အပိုလွှာ ထပ်လျက်ရှိသည်။]

အာဂန္တုကအလွှာတည်း၊ ဧတံ - ဤ ဂိဝေယျက၊ ဇဗ္ဗေယျက ဟူသော အမည်
 သည်၊ ဂိဝေဠာနေစ - လည်ပင်း တည်ရာအရပ်၌၎င်း၊ ဇဗ္ဗေဠာနေစ - ခြေသလုံး
 တည်ရာ အရပ်၌၎င်း၊ ပတ္တာနံ-သင်္ကန်း အလွှာတို့၏၊ နာမံ - တည်း၊ ဣတိပိ-
 သို့လည်း၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏၊ ဗာဟန္တန္တိ-ကား၊ အနုဝိဝဇ္ဇာနံ - ခေါင်ရံ နှစ်ဘက်
 တို့၏၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ဧကေကံ-တခုတခုသော၊ ခဏ္ဍိ-အခင်းတည်း၊ ဣတိ-
 ဤသို့လျှင်၊ ဧတံ- ဤ အနုဝိဝဇ္ဇာ စသော အစီအရင်ကို၊ ပဉ္စခဏ္ဍိကစိဝရေန - ငါး
 ခင်းရှိသော သင်္ကန်းဖြင့်၊ ဝိစာရိတံ- စီရင်အပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊
 အထဝါ- ကား၊ အနုဝိဝဇ္ဇန္တိ ဧတံ- ဟူသော ဤအမည်သည်၊ ဝိဝဇ္ဇဿ - ခေါင်
 ခင်း၏၊ ဧကပဿတော-တဘက်သော ဘေး၌၊ (ဘေးတဘက်၌) ခွိန္နံ-နှစ်ခင်း
 တို့၎င်း၊ ဧကပဿတော - ၌၊ ခွိန္နံ - တို့၎င်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ စတုန္ဒမ္ဗိဇ္ဇာနံ-
 လေးခင်းတို့၏လည်း၊ နာမံ-တည်း၊ ဗာဟန္တန္တိ ဧတံ-ဟူသော ဤအမည်သည်။

x x x x + x x x

မှတ်ချက်။ ။ “အာဂန္တုကအလွှာ” ဟူသည် အနားပတ်ဟု ခေါ်အပ်သော ပဌမ
 တလွှာပေါ်၌ ထပ်၍ ပိုးအပ်သော အလွှာတည်း။ “ဂိဝါဝေဠာနဠာနေ၊ ဇဗ္ဗာပါပုဏ
 နဠာနေ” ဟု ဆိုသောကြောင့် အထက်ဘက် အောက်ဘက် အနားပတ်အလွှာအားလုံး
 ကို ထပ်၍ ပိုးရမည်-ဟု မဆိုလို၊ လည်ပင်းဖြင့် တိုက်မိရာအရပ် ခြေသလုံးဖြင့် တိုက်
 မိရာ အရပ်လောက်သာ ထိုအနားပတ် ပိုး၍ ချုပ်ရမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ယခုခေတ်၌
 ကား “ ဂိဝါဝေဠာနဠာန၊ ဇဗ္ဗာပါပုဏနဠာန လောက်သာမက အစအဆုံး ပိုး၍ချုပ်
 ထားကြသည်။ “ဂိဝါဝေဠာနဠာန” ဟူသည်မှာလည်း မြန်မာများ သင်္ကန်းရမ်းပုံ၌ ဂိဝါ
 ဝေဠာနဠာနကို မတွေ့ရ၊ ရှေးခေတ်က သင်္ကန်းခြုံထားသော ပုံအတိုင်း ပါရုပနုဠာမှသာ
 ဂိဝါဝေဠာနဠာနကို တွေ့ရပေမည်။ ထို ခြုံထားပုံကို နိုင်ငံခြားမှလာသော ဆင်-တုတော်
 များ၏ ရုပ်ပုံကို ကြည့်ပါ။ မြန်မာပြည်၌ သင်္ကန်းရုံးသာအခါ ဂိဝါဝေဠာနဠာနကို တွေ့ရ
 သော်လည်း ထိုနေရာ၌ ရှည်လျားသော သင်္ကန်းကို ခေါက်ထားသောကြောင့် အနား
 ပတ်နေရာနှင့် လည်ပင်းလည်း ကောင်းစွာ မထိတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် စာဆိုအတိုင်း
 သဘောပေါက်အောင် သင်္ကန်းရမ်းပုံမှစ၍ တမျိုးပြုပြင် ကြည့်ရှုပါလေ။

ဣတိပိ ဝဒန္တိ။ ။ ဣတိပိဟု ဆိုသောကြောင့် မူလဝါဒမှ တမျိုးဆိုအပ်သော ဝါဒ
 ဟု မှတ်ပါ။ ဤဝဒန္တိဝါဒ၌ အာဂန္တုက အလွှာကို မဆိုလို၊ ခြေသလုံးဖြင့် ပွတ်တိုက်ရာ
 အရပ်ငယ် အနားပတ်နေရာကိုသာ ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ဆိုခြင်းအားဖြင့် အကျိုးထူး
 မရှိ၊ နဂိုရ်အနားပင်ရှိနေသောကြောင့် “ဝဒန္တိ” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

ဗာဟန္တိ။ ။ ခေါင်ရံနှစ်ခင်း၏ အပြင်ဘက်၌ အစွန်ဆုံးနှစ်ခင်းကို “ဗာဟန္တိ”
 ဟု ခေါ်၏။ ဗဟိ-အပြင်၌ဖြစ်သော + အန္တိ - အစွန်တည်း၊ ဗဟိအန္တိ၊ ဗဟန္တေ-အပ
 အစွန်၌၊ ဇာတံ-ဖြစ်သောအခင်းတည်း၊ ဗာဟန္တိ-ဟု ပြု။

အထဝါ။ ။ ဤနည်း၌ကား ခေါင်ခင်း၏ ဘေးနှစ်ဘက်၌ ရှိသော (တဘက်
 နှစ်ခင်းစီအားဖြင့်) ၄ ခင်းကို ဝိဝဇ္ဇသို့ အစဉ်လိုက်သော အခင်းများ ဖြစ်သော
 ကြောင့် “အနုဝိဝဇ္ဇ” ဟုချည်း ခေါ်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်ကို “ဗာဟန္တိ” ခေါ်မည်
 နည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ “ဗာဟန္တိ၊ ပေါဧတံ နာမံ” ဟု မိန့်သည်။

သုပ္ပမာဏံ-ကောင်းသော ပမာဏရှိသော၊(မတို မရှည် ပမာဏရှိသော၊)စီဝရံ-
 ကို၊ ပါပုပန္နေန-ရမ်းသောရဟန်းသည်၊(“ရုံသော”ဟု မပေးနှင့်၊)သံဟရိတွာ-
 အညီအမျှဆောင်၍၊ ဝါ-ခေါက်၍၊ (“သံသရိတွာ- ခေါက်၍”ဟု လည်း ရှိလျှင်
 ကောင်း၏၊) ဗာဟာယ-လက်မောင်း၏၊ ဥပရံ-အထက်၌၊ ထပိတာ - ထားအပ်
 ကုန်သော၊ ဥဘော - နှစ်ဘက်ကုန်သော၊ အန္တာ - အစွန်တို့သည်၊ ဗဟိမုခါ-
 ပြင်ဘက်သို့ ရှေးရှုကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊ တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကုန်၏၊ တေသံ-ထိုသက်န်း
 နှစ်စတို၏၊(အာသို့ ရှေ့ရှုနေသော နှစ်ဘက်သော အစွန်တို့၏၊) နာမံ - တည်း၊
 ဟိ-မှန်၊ အယမေဝ နယော-ဤနည်းကိုသာ၊(ဤအထဝါ တက်သော နည်းကို
 သာ၊) မဟာဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

x x x x x x x x

သုပ္ပမာဏံ၊ပေ၊တိဋ္ဌန္တိ။ ။မရှည် မတိုဘဲ ကောင်းသော ပမာဏရှိသော သက်န်း
 ကို ရမ်းသောအခါ (သီဟိုဠ်များ ရမ်းသကဲ့သို့ သက်န်းနှစ်စကို အညီထား၍ ရမ်းပြီး
 လျှင် ဝဲဘက်လက်မောင်း၏ အပေါ်သို့ တင်လိုက်သောအခါ) ညီနေသော ဘေးအစွန်
 နှစ်ခုတို့သည် လက်မောင်း၏ အပြင်ဘက်သို့ ရှေ့ရှုလျက် တည်နေကုန်၏၊ ထိုနှစ်စွန်း
 အရပ်ကို “ ဗာဟန္တ ” ဟု ခေါ်သည်၊ ဗာဟုနော - လက်မောင်း၏ + အန္တိ - အစွန်
 (ပြင်ဘက်) တည်း၊ ဗာဟန္တိ၊ ဗာဟန္တေ + ဇာတံ ဗာဟန္တိ -ဟု ပြုပါ၊ ဤနည်း၌ ဘေး
 အနားပတ် ၂ ခုကို ဗာဟန္တ ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။

တိစိဝရက္ခန္ဓနကထာ

စိဝရေဟိ ဥပ္ပဏ္ဍိကေတိ - ကား၊ စိဝရေဟိ - သက်န်းတို့သည်၊ ဥပ္ပဏ္ဍေ-
 အထက်၌ ဘဏ္ဍာရှိကုန်အောင်၊ ကတေ - ပြုအပ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု။ အဒ္ဒသ-၌
 စပ်၊) ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုအပ်သော်၊ ဥက္ခိတ္တဘဏ္ဍာ-
 အထက်၌ မြောက်ချီအပ်သော ဘဏ္ဍာရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ကုန်၏၊ ဧဝံ - ဤ
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊(အထက်၌ ဘဏ္ဍာရှိကုန်လောက်အောင်သောအခြင်းအရာ

x x x x x x x x

ဥပ္ပဏ္ဍိကေ ။ ။ ဥအတွက် ဥက္ခိတ္တအနက်ကိုယူ၍ “ဥက္ခိတ္တံ + ဘဏ္ဍံ ဥပ္ပဏ္ဍိ =
 မြေခံချီအပ်သောဘဏ္ဍာ၊ ဥပ္ပဏ္ဍိ + ယေသန္တိ ဥပ္ပဏ္ဍိကာ ” ဟု ပြုစေလို၍ “ ဥပ္ပဏ္ဍေ
 ကတေ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပ္ပဏ္ဍေလည်း ကြိယာဗိသေသန ကြိစေလို၍ “ ယထာ၊ပေ၊
 ကတေ ” ဟု ဖွင့်၏၊ “ဥက္ခိတ္တဘဏ္ဍိကဘဝံ အာပါဒိတေ” ကား အဓိပ္ပါယ်ထွက်တည်း။

ယောဇနာ၌ကား “အာပါဒိတေ” ကိုကြည့်၍ ဥပ္ပဏ္ဍိတာကို ပုဒ်ရင်းဟု ယူပြီးလျှင်
 “ဥက္ခိတ္တံ + ဘဏ္ဍံ ဥပ္ပဏ္ဍိ၊ ဥပ္ပဏ္ဍိဘာဝံ + ဣတာ (အာပါဒိတာ) တိ ဥပ္ပဏ္ဍိတာ ” ဟု
 ကြံလေသည်၊ သဒ္ဒတ္တကို ဥျားစွာဖွင့်ပြီးမှ အဓိပ္ပါယ်ထွက်ကို နေခံမှဖွင့်ရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့်
 “အာပါဒိတေ” ကိုကြည့်၍ “ဥပ္ပဏ္ဍိဘာဝံ + ဣတာ” ဟု သဒ္ဒတ္တကြံခြင်းကို စဉ်းစားပါ၊
 “ဣတာ” ၌ ကာရိတ်မပါ၊ “အာပါဒိတာ” ၌ ကာရိတ်ပါသည်၊ ယခုစာအုပ်များ၌
 “ဥပ္ပဏ္ဍိတာ” ဟုလည်း မရှိ၊ “ဥပ္ပဏ္ဍိကာ” ဟုသာ ရှိသည်။

အားဖြင့်၊)ကတ-ပြုအပ်ကုန်သော၊ ဥက္ခိတ္တဘဏ္ဍိကဘာဝံ-အထက်၌မြောက်ချီ အပ်သော ဘဏ္ဍာရှိသူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ အာပါဒိဒတ- ရောက်စေအပ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခု အဒ္ဓသ)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ စိဝရဘိသိန္နိတ္ထေ- ဌ၊ ဒုတ္တိဏိ-နှစ်ထည် သုံးထည်တို့ကို၊ (“ ဒုတ္တိဏိ ” ဟု သမာသ်ရှိစေ၊) ကေတော-တပေါင်းထည်း၊ ကတွာ-၍၊ ဘိသိသင်္ခေပေန - ဘုံလျှိုအသွင်အားဖြင့်၊ (ဘုံလျှို ပုံသဏ္ဍာန်အား ဖြင့်၊) သံဟရိတစိဝရာနိ-ထပ်အပ်သော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဘိသိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ- မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေဘိက္ခု-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဒက္ခိဏဂိရိတော-ဒက္ခိဏ ဂိရိဇနပုဒ်မှ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ လဟံ-လျင်စွာ၊ ပဋိနိဝတ္တိဿတိ- ပြန်နှစ်တော်မူ လိမ့်မည်၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တတ္ထ- ထိုဒက္ခိဏဂိရိဇနပုဒ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော- ကုန်လ သော်၊(သွားတုန်းက)၊ ဇိဝကဝတ္ထုသ္မိံ-ဇိဝက၏ဝတ္ထု၌၊ လဒ္ဓစိဝရာနိ-ရအပ် ပြီးသော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ထပေတွာ - ထားခဲ့၍၊ အဂမံသုကိရ - သွားကြကုန် သတတ်၊ ဣဒါနိပန-ယခုအခါ၌ကား၊(ဝေသာလီမြို့သို့ကြွရာ ယခုအခါ၌ကား၊) စိရေန - ကြာမြင့်မှ၊ အာပမိဿတိ - ပြန်လာတော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ- သို့၊ မည မာနာ-မှတ်ထင်ကုန်သည်၊(ဟုတွာ၊ ဇိဝကဝတ္ထုသ္မိံ , လဒ္ဓစိဝရာနိ-တို့ကို၊) အာဒါယ-ယူ၍၊ ပက္ကမိံ သုကိရ-ဖဲသွားကြကုန် သတတ်။

အန္တရဋ္ဌကာသုတိ- ကား၊ မာဃဿစ - တပို့ တွဲလ၏၎င်း၊ ဖဂ္ဂုဏဿစ- တပေါင်းလ၏၎င်း၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ အဋ္ဌသု-ရှစ်ရက်တို့၌၊ [တနည်း-အဋ္ဌ ကာသု-အဋ္ဌကရက်တို့၌၊ “နိသီဒိ- နေတော်မူပြီ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊] န ဘဂ ဝန္တံ သီတံ အဟောသီတိ-ကား၊ ဘဂဝံတော-မြတ်စွာဘုရား၏(ကိုယ်တော်၌)၊

x x x x x x + x

အန္တရဋ္ဌကာသု။ ။ အန္တရာကို “တပို့တွဲလ၊ တပေါင်းလတို့၏အကြား” ဟု၎င်း အဋ္ဌကာသုကို “အဋ္ဌသု” ဟု၎င်း (ယောဇနာ၌ “အဋ္ဌပမာဏာသု” ဟု၎င်း) ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း (တပို့တွဲလပြည့်လျှင် မဇ္ဈိမဒေသအခေါ် အတိုင်း လကုန်တော့ရကား) တပို့တွဲလပြည့်ကျော် ၄ ရက်နှင့် တပေါင်းလဆန်း ၄ ရက်ကို “အန္တရဋ္ဌကာ ရက်” ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။ [ထို အခေါ်အဝေါ်သည်ပင် မြန်မာ အခေါ်သာ ဖြစ်နိုင်တော့ သည်၊ မဇ္ဈိမဒေသအခေါ်ကား မဖြစ်နိုင်တော့။]

စဉ်းစားဘွယ် ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ထိုရှစ်ရက်၏ ရှစ်ညပတ်လုံး အအေးကို စမ်းသပ်တော်မူပါသလော၊ ပါဠိတော်ဆိုပုံမှာ တည၌မျှသာ စမ်းသပ်တော်မူသည်- ဟု ထင်စရာရှိပါသည်။ ဥရုဝေလ ကဿပကသာ၌လည်း ဤ အန္တရဋ္ဌကာကို တွေ့ခဲ့ရ၏၊ ထို၌ ဤ ရက်ဖြစ်ဘို့ရန် ခဲယဉ်း၏၊ ဘာကြောင့်နည်း.. ဘုရားရှင်သည် ဝါကျွတ်တော် မူစကပင် ထို ဥရုဝေလတောသို့ ကြွတော်မူသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤ အန္တရ ဋ္ဌကာအဓိပ္ပါယ်ကို တမျိုးစဉ်းစားသင့်မည် ထင်ပါသည်။

ထောမနိဓိ။ ။ ရှစ်ခု အနက်ဟောသင်္ချာကို အသမာတ်+ကန်ပစ္စည်း+တုဋ်လာ၍ “အသုကန်” ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ “အဋ္ဌ” ဟု ဖြစ်၏၊ အဋ္ဌကလည်း “အသုက” မှလာသော ပါဠိပင်တည်း၊ “အသန္တိ ပိတရော ဧတ္ထာတိ အသုကာ = ပိတုနတ်တို့ စားသောက်ရာ

သီတံ - အအေးသည်၊ နာဟောသိ - မဖြစ်၊ တေဒဟောသိ၊ပေ၊ ကုလပုတ္တာတိ-
 ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဇ္ဈောကာသေ-လွင်တီးခေါင်၌၊ အနိသီဒိတွာ-နေတော်
 မမူဘဲ၊ တေမတ္ထိ- ဤ အကြောင်းအရာကို၊ န ဇာနာတိ- သိတော်မမူသည်ကား၊
 န-မဟုတ်၊(ဇာနာတိဝေ-သိတော်မူသည်သာ၊)ပန-ထိုသို့ပင် သိတော်မူပါသော်
 လည်း၊ မဟာဇနသညာပနတ္ထိံ - များစွာသော လူအပေါင်းကို နားလည်စေခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ ဧဝံ-သို့၊(လွင်တီးခေါင်ဝယ် နေတော်မူ၍ စမ်းသတ်မှုကို၊)အကာသိ-
 ပြုတော်မူပြီ၊ သီတာလုကာတိ-ကား၊ သီတပကတိကာ-ချမ်းခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊
 (အချမ်းများကုန်၏၊ ချမ်းတတ်ကုန်၏-ဟုလို၊)ယေ-အကြင်အမျိုးသားတို့သည်၊
 ပကတိယာဝ - ပင်ကိုယ်အားဖြင့်ပင်၊ သီတန - အချမ်းကြောင့်၊ ကိလမန္တ-
 ပင်ပန်းကြကုန်၏၊[“တေ-တို့သည်၊ သီတာလုကာ-တို့မည်၏”ဟု ထည့်ဖပ်။]

ဒိဂုဏံ သဃံာဋိန္ဒိ-ကား၊ ဒုပဋ္ဌံ-နှစ်ထပ် နှစ်လွှာရှိသော၊ သဃံာဋိံ-သင်္ကန်း
 ကြီးကို၎င်း၊ ကေစ္စိယန္တိ-ကား၊ ကေပဋ္ဌံ-တထပ်တလွှာရှိသော၊ (“ဥတ္တရာသင်္ဂံ-
 ကို၎င်း၊ အန္တရဝါသကံ- ကို၎င်း၊ အနုဇာနာမိ ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣတိ-
 ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ (အနုဇာနာမိ ၌စပ်၊) အတ္တနာ - ကိုယ်တော်တိုင်၊
 စတုဟိ-၄ ထည်ကုန်သော၊ စီဝရေဟိ-သင်္ကန်းတို့ဖြင့်၊ ယာပေတိ-မျှတတော်မူ၏၊
 အမှာကံပန - ငါတို့အားကား၊ တိစီဝရံ - သုံးထည်သောသင်္ကန်းကို၊ အနုဇာနာ
 တိ-၏၊ ဣတိ ဝစနဿ-ဤသို့ ပြောဆိုခြင်း၏၊ ဩကာသံ- အခွင့်ကို၊ ဥပစ္ဆိန္ဒိတံ-
 ဖြတ်ခြင်းငှါ၊ ဒိဂုဏံ- နှစ်ထပ် နှစ်လွှာရှိသော၊ သဃံာဋိံ - ကို၊ အနုဇာနာတိ-၏၊
 ကေစ္စိကေ-တထပ်တလွှာရှိကုန်သော၊ ဣတရေ-သင်္ကန်းကြီးမှတပါးသော ကေသီ
 သင်းပိုင်တို့ကို၊ (အနုဇာနာတိ)၊ ဟိ- အကျိုးကား၊ ဧဝံ- ဤသို့ ခွင့်ပြုတော်မူလ
 သော်၊(နှစ်ထပ်နှစ်လွှာရှိသောသင်္ကန်းကြီးကိုခွင့်ပြု၍ တထပ်တလွှာရှိသောကေသီ၊
 သင်းပိုင်ကို ခွင့်ပြုတော်မူလသော်၊)နေသံ-ထိုရဟန်းတို့ဘို့၊ စတ္တာရိ-၄ ထည်သော
 သင်္ကန်းတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ - ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည်၊ ဣတိ - ဤကား အကျိုးတည်း။

x x x x x x x x x

တိထိ (နေ့ ရက်) တို့”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၏။ “ အသုကာတု သမာချာတာ၊ သတ္တမာဒိ ဒိန ကြ
 ယံ= သတ္တမ အဋ္ဌမ နဝမ တိထိ သုံးရက်ကို အဋ္ဌကာခေါ်သည်” ဟု ဆို၏။ ထို့ပြင် —
 ပြာသို တပို့တွဲ တပေါင်းလတို့၏အကြား ရက် တရက်ရက်ကို သို့မဟုတ် ၂ ရက်လေခံကို
 “အန္တရဋ္ဌကာ” ခေါ်လေသလားဟု စဉ်းစားမိပါသည်။

ကေစ္စိယံ။ ။ “ကေသဒ္ဓါနောင် သုတ္တံ၌ အစွပစ္စည်းသက်၍ “ကေစ္စ”ပြီးသည်” -
 ဟု ယောဇနာ ဆို၏။ ထိုနောက် “ကေစ္စံ+ ယဿ အတ္ထိတိ ကေစ္စိကံ”ဟု ဖြစ်၍၊ ကကို
 ယပြုလျှင် “ကေစ္စိယံ”ဟု ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ကေပဋ္ဌံ”ဟု ဖွင့်သည်။ [ဒုဂုဏံကို ထေခံ၍
 သင်္ကန်းကြီးကို “ဒုဂုဏံ”ဟု ခေါ်ကြ၏။ ကေစ္စိယံ ပုဒ်ကို ထောက်၍ သင်္ကန်းကြီးကဲ့သို့
 နှစ်ထပ်နှစ်လွှာ မရှိဘဲ တထပ်တလွှာသာရှိသော သင်္ကန်းကို “ကေစ္စိ”ဟု၎င်း၊ “ကေသံ
 ဥတ္တရာသင်္ဂံ”ကို ထောက်၍ “ကေသီ=ကေသီ”ဟု၎င်း ခေါ်ကြသည်။]

အတိရေက စိဝရာဒိကထာ

အဂ္ဂဋ္ဌိ အစ္ဆုပေယျန္တိ - ကား၊ ဆိဒ္ဓဋ္ဌာနေ-ပေါက်သောအရပ်၌၊ ပိလောတိက ခဏ္ဍိ-အဝတ်ပိုင်းကို၊ လဂ္ဂါပေယံ - ငြိကပ်စေရပါမူကား၊ ဝါ - ဖါရပါမူကား၊ (“ယန္ဓုန- ကောင်းလေစွ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) အဟတကပ္ပါနန္တိ - ကား၊ ကေဝါရံ-တကြိမ်၊ ဓောတာနံ- ဖွပ်လျော်အပ်ပြီးကုန်သော၊ (ဒုဿာနံ-၌စပ်၊) [ကပ္ပသဒ္ဓါ အတူအနက်ဟောတည်း၊ “ တကြိမ်သာ ဖွပ်လျော်ရသေးသဖြင့် “အဟတ” ဟု ခေါ်အပ်သော အသစ်စက်စက်နှင့်တူသော အဝတ်များ” ဟူလို၊] ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာနန္တိ - ကား၊ ဥတုတော ဒီဃကာလတော-ရှည်စွာသော ကာလမှ၊ ဥဒ္ဓဋ္ဌာနံ- ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်သော၊ ဟတဝတ္ထကာနံ- ထုရိုက်ဖွပ်လျော်အပ်သော အဝတ်တို့၏၊ ပိလောတိကာနံ- အဝတ်ဟောင်းတို့၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပါပဏိကေတိ-ကား၊ အန္တရာပဏာတော-အိမ်ဈေးမှ၊ ပတိတပိလောတိက စိဝရေကျရစ်သော အဝတ်ပိုင်းဖြစ်သော သင်္ကန်း၌၊ ဥဿာဟော ကရဏီယောတိ - ကား၊ ပရိယေသနာ-ရှာခြင်းကို၊ (ရှာခြင်းအားဖြင့် အားထုတ်မှုကို၊) ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဣ-ဤအိမ်ဈေးမှ ကျရစ်သော အဝတ်ပိုင်းမှဖြစ်သော သင်္ကန်း၌၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်း အခြားသည်၊ (အထပ်ပေါင်း မည်၍မည်မျှ ဟု အပိုင်းအခြားသည်၊) နတ္ထိ၊ ပဉ္စသတမ္ပိ-အထပ်အလွှာ တရာသည်လည်း၊ ဝဋ္ဌတိ-အပ်၏၊ [ရသမျှကို စပ်ဖါ၍ ချုပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် အထပ်တရာ ရှိသော်

+ x x x x x x x

အဂ္ဂဋ္ဌိ အစ္ဆုပေယျံ။ ။ “အဂ္ဂဋ္ဌ” သဒ္ဓါသည် အဝတ်ကို ဖါထေးဘို့ရန် “အဝတ်စ အဝတ်ပိုင်း” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ပိလောတိကခဏ္ဍိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆုပဓာတ်သည် “ထိခြင်း” အနက်ကို ဟောသော်လည်း အာဥပသာရကြောင့် လဂ္ဂါပန (ငြိကပ်စေခြင်း၊ ငြိကပ်အောင် ဖါထေးခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ “လဂ္ဂါပေယျံ” ဟု ဖွင့်သည်။

ယောဇနာ။ ။ ယောဇနာ၌ကား “ အစ္စိ ဥပေယျံ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ “ မျက်လုံး ” အနက်ဟော “အစ္စိ” သဒ္ဓါ ဟု ကြံပြီးလျှင် “အစ္စိဝိယာတိ အစ္စိ (မျက်လုံးနှင့်တူသော အပေါက်) ဥပဂန္တဗ္ဗန္တိ ဥပေယျံ၊ အစ္စိသ္မိ - အပေါက်၌ + ဥပေယျံ - ကပ်ရောက်ထိုက်သော အဝတ်စတည်း၊ အစ္ဆုပေယျံ” ဟု ဆို၏၊ “ ယန္ဓုနာဟံ အဂ္ဂဋ္ဌိ အစ္ဆုပေယျံ” ဟူသော အာချာတ်ကြိယာကို ကိတ်ပုဒ်ကြံမှုမှစ၍ စဉ်းစားကြပါလေ။

ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာနံ။ ။ ဥတုတောကို “ဒီဃကာလတော” ဟု ဖွင့်သည်၊ နောက်၌ မိုဗ်း ကာလမှ တပါးသော ကာလကို “ဥတုကာလ” ဟု ဖွင့်လိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် “ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာနံ - ဥတုများစွာ , ရှည်ကြာသောကာလမှ ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်သော ” ဟု ဆရာတို့ အနက်ပေးကြသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား “ရှည်ကြာသောကာလ၌ ထားအပ်ကုန်သော” ဟု အနက်ပေး၏၊ ဆိုလိုရင်းမှာ — ရှည်ကြာသောကာလက ရက်ကန်းစင်မှ ဖြစ်စေ သေတ္တာ စသည်မှ ဖြစ်စေ ထုတ်ယူ၍ အသုံးပြုသည်မှာ ကြာမြင့်လှပြီဖြစ်၍ ဟောင်းနွမ်းနေသော အဝတ်များ - ဟူလို။

လည်း အပ်ပါ၏-ဟူလို။] သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊ ဣဒံ- ဤ “ ဒိဂုဏံ သင်္ခါဒီ ” စသော စကားကို၊ သာဒိယန္တဿ-သာယာသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊(ဘဝဝတာ) ဝတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

အဂ္ဂဋ္ဌံ တုန္ဒန္တိတ္ထေ-၌၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ဆွေးမြေ့သောအရပ်ကို ထုတ်ဖယ်၍၊ အလ္လိယာပနာဏှံ-ငြိကပ်စေအပ်သော အဝတ်ပိုင်းဟူသော၊ အဂ္ဂဋ္ဌံ-အဖါကို၊ (အနုဇာနာမိ)၊ သုတ္တေန-ချည်ဖြင့်၊ သံသိဗ္ဗိတံ- ဆက်စပ်၍ ချုပ်အပ်သော၊ တုန္ဒ-အပ်ချုပ်မှုကို၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ဝဇ္ဇေတွာ - လုံး၍၊ ကရဏံ - ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော (ချုပ်ခြင်းဟူသော)၊ ဩဝဇ္ဇိကံ - လုံး၍ ချုပ်ခြင်းကို၊ (အနုဇာနာမိ)၊ မုဒ္ဓိကာ-တလုပ်မြောင်းချုပ်ခြင်းကို၊ ကဏ္ဍုသကံ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ ဒဠိကမ္မန္တိ- ကား၊ အနုဒ္ဓရိတွာဝ-ထုတ်မပစ်မှု၍သာ၊ ဥပဿယံ-ကပ်၍ မှီအပ်သော အပေါ်ထပ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ အလ္လိယာပနကံ - ငြိကပ်စေအပ်သော၊ ဝတ္တံ-အဝတ်ပိုင်းကို၊ (အနုဇာနာမိ)။

ဝိသာခါဝတ္ထု-ဝိသာခါ၏ ဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထံ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော အနက်ရှိ၏၊ တတော-ထိုဝိသာခါ၏ဝတ္ထုမှ၊ ပရံ- နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဝိနိစ္ဆိတမေဝ- ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်သာ၊ သောဝဂ္ဂိကန္တိ-ကား၊ သဂ္ဂပ္ပတ္တဟေတုကံ-နတ်ပြည်သို့ ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊(ဒါနံ-

x x x x x x x x

သဗ္ဗမိဒံ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌“ဒိဂုဏံ သင်္ခါဒီ” စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုအပ်သော စကားအားလုံးကို “သဗ္ဗမိဒံ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤ ပါဠိတော်၌ ဆိုအပ်သော သင်္ခါဒီများကား ပံသုကုမကောကံဘဲ ရတင်လည်းမဆောင်ဘဲ သင်္ခါဒီအားလုံးကို သာယာသော ရဟန်းအတွက်တည်း၊ ပံသုကု ရတင်ဆောင်သော ဈေးပေါက်စသည်၌ ကျရစ်သော အဝတ်များကို ချုပ်စပ်၍ သုံးစွဲသောရဟန်းမှာ “ဒိဂုဏံ သင်္ခါဒီ”စသော စည်းကမ်းသို့ လိုက်ဘွယ်မလို၊ အထပ်အလွှာ များစွာဖြစ်သော်လည်း အပ်ပါ၏- ဟူလို။

အဂ္ဂဋ္ဌံ, တုန္ဒန္တိ။ ။ဆွေးမြေ့နေသော အရပ်ကို ထုတ်ပစ်၍ အဝတ်စ အပိုင်းကိုထပ်၍ ချုပ်ခြင်းကို “အဂ္ဂဋ္ဌံ (ဖါခြင်း) ” ဟု ခေါ်သည်၊ အစနစ်စကို ဆက်ရုံသာ ဆက်၍ အပ်ဖြင့် ချုပ်ခြင်းကို “တုန္ဒ(အပ်ဖြင့် ချုပ်ခြင်း)”ဟု ခေါ်သည်။

ဩဝဇ္ဇိကံ, ကဏ္ဍုသကံ။ ။စုတ်သွားသော အဝတ်စ နှစ်စကို ဆက်စပ်ရုံမျှမကဘဲ လုံး၍ ပေါင်း၍ ချုပ်ခြင်းကို “ဩဝဇ္ဇိကံ”ဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ စုတ်နေသော အဝတ်စ နှစ်စကိုစပ်၍ ချုပ်ခြင်းငှါလည်းမဖြစ်၊ ထပ်၍လုံး၍ ချုပ်ခြင်းငှါလည်းမဖြစ်၊ထို့ကြောင့် အဝတ်စတခု ပို၍ ချုပ်ခြင်းကို “ကဏ္ဍုသက, မုဒ္ဓိက”ဟု ခေါ်၏၊ ရှေးက “ တလုပ်မြောင်း အုပ်ခြင်း”ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဒဠိကမ္မံ။ ။အလွန်ကြီး မဆွေးမြေ့သောကြောင့် အဝတ်ဟောင်း၏ အပိုင်းအစကို ထုတ်မပစ်တော့ဘဲ အပေါ်ထပ်ပေး၍ ဖါထေးခြင်းကို “ ဒဠိကမ္မ (ခိုင်မြဲအောင် ပြုခြင်း) ”ဟု ဆိုသည်။

၌စပ်။)ခတနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ သောဝဂ္ဂိကန္တိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ - ပြီ၊ သောကံ- သောကကို၊ အပနေတိ - ပယ်ရှားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သောက နဒံ-မည်၏၊ [ဇီကာ၌ “သောကံ နဒေတိ” ဟု ရှိသည်။] အနာမယာတိ- ကား၊ အရောဂါ-ရောဂါ မရှိသည်၊ သဂ္ဂမိကာယမ္ပိတိ-ကား၊ သဂ္ဂေါပပန္နာ-နတ်ပြည်သို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ “ပမောဒတိ”၌စပ်။) [ဤ “သဂ္ဂေါပပန္နာ” ကား အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သာတည်း။]

ပုထုဇ္ဇနာ ကာမေသု ဝိတရာဂါတိ - ကား၊ ဈာနလာဘိနော - ဈာန်ရခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သန္ဓိဋ္ဌောတိ - ကား၊ ဒိဋ္ဌမတ္တကမိတ္တော - မြင်အပ်ဘူးကာမျှဖြစ်သော မိတ်ဆွေသည်၊ (ဟောတိ ၌စပ်။) သမ္ဘတ္တောတိ- ကား၊ ကေသမ္ဘောဒဂါ-အတူတကွသုံးဆောင်ခြင်းရှိသော၊ ဒဠမိတ္တော-ခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေသည်၊ (ဟောတိ)၊ အာလပိတောတိ-ကား၊ မမ- ၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ (ဂဏှာဟိ ၌စပ်။) ယံ-အကြင်ဥစ္စာကို၊ (ဂဏှိတုံ-ယူခြင်းငှါ၊) ဣစ္ဆယျာသိ- အလိုရှိ၏၊ တံ-ထိုဥစ္စာကို၊ ဂဏှာဟိ-ယူပါလော၊ ဣတိဝေ-သို့၊ ဝုတ္တာ-ပြောဆို အပ်ဘူးသည်၊ (ဟောတိ)၊ တီသု-သုံးပါးကုန်သော၊ ဧတေသု- ဤအင်္ဂါတို့တွင်၊ အညတရ နာမေန-တပါးပါးသောနာမည်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ကွ၊ ဇိဝတိ-ဇိဝတိဟူသော အင်္ဂါ၎င်း၊ ဂဟိတေ အတ္တမနော ဟောတိတိ-ဟူသော အင်္ဂါ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေ ဟိ - ဤအင်္ဂါတို့နှင့်၊ (သမန္ဓာဂတဿ - ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ - သည်။) ဂဟိတဝိဿာသော-ယူအပ်သော ဝိဿာသသည်၊ (ဝိဿာသဂ္ဂါဟသည်။) ရဟ တိ-ရောက်၏၊ (အထမြောက်၏။)

x x x x x x x x x
သောဝဂ္ဂိကံ။ ။ “သု+အဂ္ဂံ” ကို သန္ဓိစပ်လျှင် “သဂ္ဂံ” ဟု၎င်း၊ ဝလာလျှင် “သုဝဂ္ဂံ” ဟု၎င်း ဖြစ်၏။ လွန်စွာကောင်းမြတ်သော ရူပသဒ္ဓါ စသည်ရှိရာ နတ်ပြည် ဟူသောအနက်ကိုဟော၏။ “သုဠ+အဂ္ဂါ(ရူပါဒယော)ယတ္ထာတိ သဂ္ဂေါ(သုဝဂ္ဂေါ)” ဟု ပြီ၊ “သုဝဂ္ဂံ-လွန်စွာ ကောင်းမြတ်သော ရူပသဒ္ဓါသည်ရှိရာ နတ်ပြည်ကို + အရ ဟတိတိ သောဝဂ္ဂိကံ(ဒါနံ)” ဟု သီလက္ခန္ဓ အဋ္ဌကထာပြုသည်။ ထို့ကြောင့် “သဂ္ဂ ပုတ္တဟေတုကံ” သည် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း။ ထို့နောက် “တေနာဟ-သောဝဂ္ဂိကန္တိ” ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်တည်း။

အမှာ။ ။ ဤ “သောဝဂ္ဂိကန္တိ” မှစ၍ “ဂဟိတဝိဿာသော ရဟတိ” တိုင်အောင် သီဟိုဠ်မှ စာအုပ်များ၌ မပါ - ဟု ဆို၏။ မပါခြင်းသာ ကောင်း၏။ စာနေပုံလည်း မကောင်း၊ ဝိဿာသဂ္ဂါဟ အဖွင့်လည်း ဒုတိယပါရာဇိက၌ ယခုထက် ရှင်းလင်းစွာ အကျယ်ပါပြီးဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ထိုနေရာ၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ အကျယ်မရေးတော့။

ပစ္ဆိမဝိကပ္ပနုပဂ စိဝရာဒိကထာ

ပံသုကူလကတောတိ - ကား၊ ကတ ပံသုကူလော - ပြုအပ်ပြီးသော ပံသုကူ အဖြစ်ရှိသော အဝတ်သည်။ (ပံသုကူအဖြစ်ကို ပြုပြီးသောအဝတ်သည်။) ဂရု ကော ဟောတိတိ- ကား၊ ဇိဏ္ဏဇိဏ္ဏ ဌာနေ - ဆွေးမြေ့ရာ ဆွေးမြေ့ရာအရပ်၌၊ အဂ္ဂဌာရာပနေန-အဖါကိုတင်ခြင်းကြောင့်၊ ဂရုဒကော-လေးနေသည်၊ ဟောတိ၊ [ကတံ + ပံသုကူလံ ယဿာတိ ပံသုကူလကတော၊ ပဋေ ကိုဇွဲ၍ ပုံလိန်ထား သည်။ “ပံသုကူလံ” ၌ ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောပကြံ၊] သုတ္တလူခံ ကာတုန္တိ- ကား၊ သုတ္တေနဝ-ချည်ဖြင့်သာ၊ (ဝေဖြင့် အဝတ်ပိုင်းကိုကန့်၊) အဂ္ဂဌံ-အဖါ ကို၊ (အဖါဖြစ်အောင်)၊ ကာတံ -၄၊ (အနုဇာနာမိ ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ ဝိကဏ္ဍော ဟောတိတိ-ကား၊ သုတ္တံ- ချည်ကို၊ အဇ္ဈိတုာ အဇ္ဈိတုာ- ဆွဲ၍ ဆွဲ၍၊ သိပ္ပန္နာနံ-ချုပ်သောရဟန်းတို့၏၊ ဧကော-တဖက်သော၊ သံဃာဋီကောဏော- သင်္ကန်းအထောင့်သည်၊ ဒိဃော - ရှည်နေသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိကဏ္ဍံ ဥဒ္ဓရိတုန္တိ- ကား၊ ဒိဃကောဏံ-ရှည်သောအထောင့်ကို၊ ဆိန္ဒိတံ- ဖြတ်ခြင်း၄၊ (အနုဇာနာမိ)၊ ဩကိရိယန္တိတိ-ကား၊ ဆိန္ဒကောဏတော-ဖြတ်အပ်သောအထောင့်မှ၊ (သုတ္တာ- ချည်တို့သည်။) ဂဇန္တိ-လျှောကျကုန်၏၊ (တွဲကျနေကုန်၏)၊ အနဝါတံ ပရိဘဏ္ဍန္တိ-ကား၊ အနဝါတဓဉ္စဝ-အလျား အနားပတ်ကို၎င်း၊ ပရိဘဏ္ဍန္တိ-အနံ အနား ပတ်ကို၎င်း၊ (အာရောပေတံ အနုဇာနာမိ ၌စပ်၊) ပတ္တာလုဇန္တိတိ- ကား၊ မဟ နန္တသု-ကြီးကုန်သော၊ ပတ္တမုခေသု-အနားပတ်၏ အဖျားတို့၌၊ ဒိန္နာနိ-ပေးအပ် ကုန်သော၊ သုတ္တာနိ-ချည်တို့သည်၊ ဂဇန္တိ- လျှောကျကုန်၏၊ တတော- ထိုသို့ လျှောကျခြင်းကြောင့်၊ ပတ္တာ - အနားပတ်တို့သည်၊ လုဇန္တိ - ပျက်စီးကုန်၏၊ [“ ပျက်စီး ” ဟူသည် “ အနားပတ်တွေ တွန့်၍နေခြင်း ” တည်း၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၌ “ လုဇန္တိတိ ဝလိ ဂဏုန္တိ ” ဟု ဆိုသည်။] အဋ္ဌပဒကံ ကာတုန္တိ- ကား၊ အဋ္ဌပဒကစ္ဆန္နေန - ရှစ်ကွက်ကျားသဏ္ဍာန်ရှိသော ချုပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပတ္တမုခံ-အနားပတ်၏အဖျားကို၊ သိပ္ပိတံ-ချုပ်ခြင်း၄၊ (အနုဇာနာမိ ၌စပ်။)

x x x x x x x

အဋ္ဌပဒကံ ကာတံ ။ ။ ရှစ်ကွက်ကျား ရေသားထားသော ပျဉ်ချပ်ပုံသဏ္ဍာန် ကဲ့သို့ အနားပတ်၏ အဥားအစ အဖျားကို ချုပ်တို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ အဋ္ဌ+ပဒါနိ (အဘို့အစုတို့သည်) ယတ္ထာတိ အဋ္ဌပဒကံ-ရှစ်ကွက်ကျား ချရာ ပျဉ်ချပ်၊ ထိုပျဉ်ချပ်၌ ကျားကွက်ရေးသောအခါ အကွက်ထင်နေသကဲ့သို့ အနားပတ် အလွှာ၏ အဥားအစ၌ လည်း ချည်ကလေးတွေ လျှောကျမသွားအောင် ရှစ်ကွက်ကျားသဏ္ဍာန် ချုပ်စပ်ခြင်း ကို “ အဋ္ဌပဒက ” ဟု ဆိုသည်။ “ အဋ္ဌပဒကစ္ဆန္နေန ” နေရာဝယ် “ အဋ္ဌပဒကစ္ဆန္နေန ” ဟုလည်း ရှိ၏။ “ ရှစ်ကွက်ကျား ပျဉ်ချပ်သဏ္ဍာန်အားဖြင့် ချုပ်ခြင်း ” ဟုလို။ [အဋ္ဌပဒ ကစ္ဆန္နေန ပတ္တမုခံ သိပ္ပိတုန္တိ အဋ္ဌပဒလေခါကာရေန ပတ္တမုခေ တတ္ထတတ္ထ ဂဋ္ဌံ (ထိုထို နေရာ၌ ကျားကွက်ကဲ့သို့ အကွက် အခင်းကို) ဒဿေတွာ သိပ္ပိတံ၊ - ဋီကာ။]

အန္ဓာဓိကမ္ပိအာရောပေတုန္တိ-ကား၊ အာဂန္တုကပတ္တမ္ပိ-အာဂန္တုကအလ္လာ
 ကိုလည်း၊ ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှါ၊ (အနုဇာနာမိ-ဌစပ်၊) ပန-ဆက်၊ ညဒံ-ဤ
 အာဂန္တုက အလ္လာကို၊ အပ္ပဟောနကေ-မလောက်သော သင်္ကန်း၌၊ အာရော
 ပေတဗ္ဗ-တင်ရာ၏၊ (စိဝရံ-သည်၊) သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍ လောက်အံ့၊
 (ဧဝံ သတိ)၊ အာဂန္တုက ပတ္တံ-သည်၊ န ဝဇ္ဇတိ-မအပ်၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗမေဝ-ဖြတ်ရာ
 သည်သာ၊ (ဖြတ် ရမည်သာ)၊ နစ ဘိက္ခဝေ သဒ္ဓါဒေယျန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော
 ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သေသညာတိနံ-မိဘမှကြွင်းသော ဆွေမျိုးတို့အား၊ ဒေန္တော-
 ပေးသော ရဟန်းသည်၊ ဝိနိပါတေတိယေဝ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျရောက်စေ
 သည်သာ၊ (ဖရိဖရဲ ကျစေသည်သာ၊) မာတာပိတရော ပန - မိဘတို့သည်ကား၊
 ရဇဇ္ဇ-မင်းအဖြစ်၌၊ ဌိဘာ- တည်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍၊ ဝါ-ဖြစ်ပါလျက်၊)
 သစေ ပတ္တယန္တိ - အကယ်၍ တောင်းတကုန်အံ့၊ (သားထံမှ တစုံတခုသော
 ပစ္စည်းကို တောင်းတကုန်အံ့၊) (ဧဝံ သတိ၊) ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ (ပေးကောင်း၏၊)
 [ဤဝါကျ၌ သမ္ဘာဝနာဇောတက ပိသဒ္ဓါလိုသည်၊ “ သစေပိ ” ဟု ဖြစ်စေ ،
 “ဌိတာပိ” ဟု ဖြစ်စေ ရှိလျှင်ကောင်း၏။]

x x x x x x + x

အန္ဓာဓိကံ ။ ။ သင်္ကန်းများကိုဖြတ်၍ ဆက်စပ်ချုပ်သောအခါ တိုသွားသော
 ကြောင့် သင်္ကန်းမလောက်သည့်အတွက် ဖြတ်ခြင်းကိုမပြုဘဲ “အန္ဓာဓိကကို တင်ရမည်”
 ဟု ခွင့်ပြုတော်မူသည်။ ထို“အန္ဓာဓိက”ဟူသည် တလုပ်မြောင်းနေရာ၌ ထပ်၍ (ပိုး၍)
 ချုပ်အပ်သော အလ္လာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ အာဂန္တုကပတ္တံ ” ဟု ဖွင့်သည်။ ရှေးက
 “သလင်းထောင်”ဟု ခေါ်ကြ၏။ “အနု-နောက်ထပ်+အာဓိယတေ (ထပ်ယတေ) -
 ထားအပ်၏။ ဣတိ အန္ဓာဓိယံ”ဟု ကျပစ္စည်းဖြင့် ပြီးပြီးနောက် “ယ”ကို “က” ပြု၍
 “အန္ဓာဓိကံ”ဟု ဖြစ်သည်။

ဆိန္ဒိတဗ္ဗမေဝ ။ ။ တိစိဝရိကံ အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဆောင်လိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ထို
 တိစိဝရိကံသင်္ကန်းကို ဖြတ်၍ ချုပ်ရမည်။ မချုပ်လောက်သော အခါ မလောက်မှသာ
 “ အန္ဓာဓိက ” ခေါ် သလင်းထောင် တင်ရမည်။ လောက်လျှင်ကား ကေန်ဖြတ်ပြီးမှ
 တိစိဝရိကံတင်ဆောင်ရမည်-ဟူလို။

တီသု ဒွေဝါပိ ဧကံဝါ၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ ပဟောတိ ယံ၊
 သဗ္ဗေသု အပ္ပဟောန္တေသု၊ အန္ဓာဓိ မာဒိယေယျ ဝါ၊
 အတ္ထိန္တူ အနာဒိန္တံ၊ န ဓာရေယျ တိစိဝရံ၊ — ခုဒ္ဒသိက္ခာ။

သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတံ ။ ။ သဒ္ဓါယ+ ဒေယျံ သဒ္ဓါဒေယျံ-သဒ္ဓါဖြင့် ပေးလှူအပ်
 သော ပစ္စည်း၊ ထိုပစ္စည်းကို တရားသဖြင့် မသုံးဘဲ အလွဲသုံးစားမှု ပြုသမျှကို “ သဒ္ဓါ
 ဒေယျ ဝိနိပါတံ ” ဟု ဆိုသည်။ “သဒ္ဓါဖြင့် လှူအပ်သော ပစ္စည်းကို ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်
 ကျရောက်စေသည်-အလွဲသုံးစား လုပ်သည်”ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် မိဘမှတစ်ပါး အခြား
 ဆွေမျိုးတို့အား ပေးလျှင် “သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတံ ဒုတ္တံ အာပတ်” သင့်၏။ ပေးကောင်း
 မပေးကောင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်ကို တတိယပါရာဇိကနှင့် ကုလဒူသန သိက္ခာပုဒ်တို့၏
 အဖွင့်၌ ရှုပါ။

ဂိလာနောတိ - ကား၊ ဂိလာနတယ - မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂဟေတွာ-ယု၍၊ (သင်္ကန်းကိုယု၍) ဂန္တု-သွားခြင်းငှါ၊ အသမတ္ထော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (“ဟောတိ - ဖြစ်အံ့” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်) ဝဿိကသင်္ကေတန္တိ - ကား၊ ဝဿိကာ - မိုဗ်းဥတု၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော မာသာ - လေးလတို့သည်၊ (ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်အံ့) နဒိပါရန္တိ - ကား၊ နဒိယာ-မြစ်၏၊ ပါရေ-ထိုမှာဘက်ကမ်း၌၊ ဘတ္တိ-ဆွမ်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗ-စားထိုက်သည်၊ (ဟောတိ-အံ့) စ-ဆက်၊ အဂ္ဂဠုဂုတ္တိဝိဟာရောတိ- ကား၊ သဗ္ဗေသ္မေဝ - အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေတသု ဂိလာန၊ ပေ၊ ကထိနဘာဝေသု-ဤဂိလာန၏အဖြစ်၊ ဝဿိကသင်္ကေတ၏အဖြစ်၊ နဒိပါရဂမန၏အဖြစ်၊ အတ္တတကထိန၏အဖြစ်တို့၌၊ အဂ္ဂဠုဂုတ္တိယေဝ - တံခါးရွက်ဖြင့် ကျောင်း၏ လုံခြုံခြင်းသည်သာ၊ ပမာဏံ - လိုရင်း ပမာဏတည်း။

ဟိ-မှန်၊ ဂုတ္တေဝေ - လုံခြုံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိဟာရေ - ကျောင်း၌၊ ဒေတသု ကာရဏေသု - ဤ ဂိလာနစသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နိက္ခိပိတွာ-ထားခဲ့၍ (သင်္ကန်းကို ထားခဲ့၍) ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ ဂန္တု-ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ အဂုဒတ္ထ- မလုံခြုံသော၊ (ဝိဟာရေ-၌၊ ဒေတသု ကာရဏေသု နိက္ခိပိတွာ ဗဟိ ဂန္တု န ဝဇ္ဇတိ) ပန-ဆက်၊ အာရညကဿ-တော၌ နေလေ့ရှိသောရဟန်း၏၊ ဝိဟာရေ- သည်၊ သုဂုဒတ္တာ- ကောင်းစွာ လုံခြုံသည်၊ နဟောတိ၊ [အဂ္ဂဠုဂုတ္တိ ဖြစ်စေကာမူ ခိုးသူစသည်တို့က ဖောက်ဖျက်၍ ဝင်နိုင်သောကြောင့် “သုဂုတ္တာ နဟောတိ” ဟု ဆိုသည်။] တေန- ကြောင့်၊ ဘဏ္ဍုက္ခလိကာယ - ဘဏ္ဍာထားရာ အိုးကြီးထဲ၌၊ (ယခုခေတ်ဝယ် သေတ္တာစသည်၌) ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ပါသာဏ သုသိရ ရုက္ခသုသိရာဒိသု-ကျောခေါင်း၊ သစ်ခေါင်း အစရှိကုန်သော၊ သုပ္ပဋိစ္ဆန္ဓေ သု-ကောင်းစွာ ဖုံးကွယ်အပ်သောအရပ်တို့၌၊ ထပေတွာ- ၍၊ ဂန္တု-ရာ၏။

x x x x x x x x x

ဝဿိကသင်္ကေတံ။ ။ “ဝဿိကာ ဣတိ- မိုဗ်းလတို့ဟူ၍၊ သင်္ကေတံဝါ- အသိအမှတ် ပြုအပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတိ ” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊ “ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ “ဝဿိကသင်္ကေတံ ဝါ ဟောတိ ” ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် “ဝဿိကာ စတ္တာရော မာသာ” ဟု ပဌမန္တ ရှိသင့်သည်။

အဂ္ဂဠုဂုတ္တိယေဝ ပမာဏံ။ ။ သင်္ကန်းထားခြင်း၏ အကြောင်းငါးပါးကို သတိပြု၍ တံခါးရွက် မလုံခြုံသောကျောင်း၌ သင်္ကန်းကိုထားပြီးလျှင် အရပ်တပါးသို့ မသွားကောင်း- ဟု မှတ်ပါ၊ မိုဗ်းအခါဖြစ်၍ ရွာတွင်းသို့ ယူသွားသောအခါ မိုဗ်းရွာလျှင် သင်္ကန်းပါ မိုဗ်းစွတ်ဘွယ်ရှိသဖြင့် “အဂ္ဂဠုဂုတ္တိဝိဟာရ” ၌သာ ထားခဲ့ကောင်းသည်- ဟူလို၊ [အဂ္ဂဠုဂုတ္တိယေဝ ပမာဏန္တိ ဣမေဟိ စတူဟိ နိက္ခေပကာရဏေဟိ ထပေန္တေန နှပိ အဂ္ဂဠုဂုတ္တိဝိဟာရေယေဝ ထပေတုံ ဝဇ္ဇတိတိ အဓိပ္ပာယ်ော၊ - ဋီကာ။]

သံသိကစီဝရပ္ပါဒ ကထာ

တုယေဝ ဘိက္ခု တာနိစီဝရာနိတိ- ကား၊ အညတ္ထ-အခြားအရပ်သို့၊ ဂဟေ
 တွာ-ယူ၍၊ ဟဋ္ဌာနိ-ဆောင်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာနိ)ပိ-ဖြစ်ကုန်သော်လည်း၊
 တုယေဝ - သင်၏ (ဥစ္စာသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊) တေသံ - ထိုသင်္ကန်းတို့ကို၊
 အညော- သင်မှ အခြားသော၊ ကောစိ - တစုံတယောက်သော ရဟန်းသည်၊ န
 ဣဿဇေ- အစိုးမရ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ စပန-ထပ်၍ဆက်ဥးအံ့၊ ဧဝံ-
 ဤသို့(“တုယေဝ ဘိက္ခု တာနိစီဝရာနိ” ဟူ၍၊) ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ အနာ
 ဂတေပိ- နောင်အခါ၌လည်း၊ နိက္ကုတ္တုစွာ- ကုက္ကုစ္စ မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊
 ဂဏိဿန္တိ-ယူကုန်လတံ့၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒသေတံ-၄၊ ဣပနာတိအာဒိ-
 အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ-ပြီ၊ တသေဝ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဉာရာတိ-ကား၊
 ဂဏပူရကေ - ရိုဏ်းကို ပြည့်စေတတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ လဘိတွာ- ရှိ၊
 ကထိနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္ထတံ-ခင်းအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတံ)၊
 ပဉ္စမာသေ-တို့ပတ်လုံး၊ (တသေဝ - ထိုရဟန်း၏သာ၊ သန္တကာနိ- တို့သည်၊
 ဟောန္တိ၊) (ကထိနံ) အတ္ထတံ-သည်၊ နောစေဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတံ)၊ ဧကံစီဝရ
 မာသမေဝ-သင်္ကန်းလ တလပတ်လုံးသာ၊ (တသေဝ သန္တကာနိ ဟောန္တိ၊) ယံ-
 အကြင် သင်္ကန်းလျှာအဝတ်ကို၊ [ယောဇနာ၌ “ယံယံ” ဟု ဝိစ္ဆာတွေ့ရ၏။]
 သံဃဿ ဒေမာတိ- ဟူ၍၊ (သံဃာအား လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ) ဝါ-လျှောက်၍
 သော်လည်း၊ ဒေန္တိ-လှူကုန်၏၊ (ယံ-ကို)၊ သံဃံ ဥဒ္ဓိဿ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (သံဃာကို
 ရည်စူး၍ လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ) ဝါ- သော်လည်း၊ ဒေန္တိ-ကုန်၏၊ (ယံ-ကို)၊
 ဝသံဝုတ္ထသံဃဿ ဒေမာတိ - ဟူ၍၊ (မိုဃ်းလပတ်လုံး နေပြီးသောသံဃာအား

x x x x x x x x

သစေ ဂဏပူရကေ။ ။ ဝါတွင်း၌ ရဟန်းတပါးထည်း နေရာဝယ် “သံဃဿ
 ဒေမ” ဟု ဆို၍ သင်္ကန်းလှူရာ၌ အလှူရှင်တို့က “ကထိနံ အတ္ထရိတံ-ကထိနံခင်းဘို့ရန်”
 ဟု မလျှောက်သော်လည်း ကထိနံသင်္ကန်းလုပ်၍ ကထိနံခင်းကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့်
 “သစေ ဂဏပူရကေ” စသည်ကို မိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌ တပါးထည်းနေသော ရဟန်းအား “သံဃဿ ဒေမ”
 ဟု လျှောက်၍ လှူရာဝယ် “သံဃဿ” ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် ထိုသင်္ကန်းလျှာ
 အဝတ်သည် စာတုဒ္ဓိသံဃာနှင့် သက်ဆိုင်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုရဟန်းသည် သံဃာ
 ရှိရာ သာဝတ္ထိသို့ ယူသွား၏၊ သို့သော် ဘုရားရှင်၏ သီးခြားခွင့်ပြုတော်မူချက်အရ ထို
 ဝါကပ်ရာကျောင်းတိုက်ရှိ သံဃာသာ (တပါးရှိလျှင် တပါးသာ) ပိုင်တော့သည်၊ ဤ
 စကားကိုထောက်၍ ယခုခေတ်၌ ကထိနံသင်္ကန်းကို ရေစက်ချရာဝယ် အလှူရှင်တို့အား
 စာတုဒ္ဓိသံဃာကို ရည်မှန်းဘို့ရန် ဆရာတို့ ညွှန်ပြကြသည်၊ စာတုဒ္ဓိသံဃာ ဆိုင်
 သော်လည်း တကယ်ပိုင်သောအခါ အာရာမသံဃာသာ ပိုင်သည်-ဟု မှတ်ပါ၊ [အချို့
 ကား ကထိနံသင်္ကန်းကို အာရာမသံဃိက (ထိုကျောင်းတိုက်ရှိ သံဃာ၏ဥစ္စာ) ဟု ဆို၍
 အာရာမသံဃိက ရေစက်ချပေးကြ၏၊ စဉ်းစားကြပါလေ။]

လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ)ဝါ - သော်လည်း ဒေန္တိ၊ (ယံ - အကြင်သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်ကို၊) ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ- ဟူ၍၊ (မိုဃ်းလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်းအား လှူအပ်သောသင်္ကန်းကို လှူပါကုန်၏ဟူ၍၊ ဝတ္တာ)ဝါ-သော်လည်း၊ ဒေန္တိ၊ မတကစီဝရံ- သေပြီးသောရဟန်း၏ သင်္ကန်းကို၊ အဝိဘဇိတွာ- မအဝဘန် သေးမှု၍၊ တံ ဝိဟာရံ- ထိုကျောင်းတိုက်သို့၊ (တပါးထည်းနေရာ ကျောင်းတိုက် သို့၊) သစေပိ ပဝိသန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ဝင်ကုန်အံ့၊ (“သစေပိ ပဝေသေန္တိ- အကယ်၍မူလည်း သွင်းကုန်အံ့” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ဧဝံသတိပိ)သဗ္ဗံ- အလုံး စုံသော၊ တံ-ထိုသင်္ကန်းသည်၊ တဿေဝ ဘိက္ခုနော-ထိုရဟန်း၏သာ၊ (တပါး ထည်းနေသော ရဟန်း၏သာ၊ သန္တကံ-သည်၊) ဟောတိ။

ယဗ္ဗိ - အကြင်သင်္ကန်းကိုလည်း၊ သော - ထိုရဟန်းသည်၊ (တပါးထည်း နေသော ထိုရဟန်းသည်၊ ဂဏှာတိ- ဌှစ်၊) ဝဿာဝါသတ္ထာယ - မိုဃ်းလ ပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်း၏အကျိုးငှါ၊ [“ဝဿာဝါသိကတ္ထာယ- ဝဿာ ဝါသိက သင်္ကန်းအကျိုးငှါ” ဟု ငိုကာ၌ရှိ၏၊] ဝဗ္ဗိ- အတိုးအပွားကို၊ ပယောဇေ တွာ- ယှဉ်စေ၍၊ (အတိုးချ၍၊) ထပိတ ဥပနိက္ခေပတောဝါ- ထားအပ်သော အပ်နှံအပ်သော ဘဏ္ဍာမှသော်၎င်း၊ တတြုပ္ပါဒတောဝါ-ထိုကျောင်းတိုက်ဝယ် ဥယျာဉ် , မြို့ , စသည်၌ဖြစ်သော သစ်သီး စသည်မှသော်၎င်း၊ ဝဿာဝါသိကံ- ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို၊ (ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းအဖြစ်ဖြင့်၊) ဂဏှာတိ- ယူ၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ (တံ- ထိုသင်္ကန်းသည်၊ ဝါ- ကို၊) သုဂ္ဂဟိတမေဝ-

x x x x x x x

ဝဿာဝါသိကံ ။ ။ ဝဿံ- ဝါလပတ်လုံး + အာဝါသော ယဿာတိ ဝဿာ ဝါသော=ဝါလပတ်လုံးနေခြင်းရှိသောရဟန်း၊ ဝဿာဝါသဿ + ဒိန္တံ ဝဿာဝါသိကံ- ဝါလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသောရဟန်းအား လှူအပ်သောသင်္ကန်း၊ [ယခုကာလ၌ ဝါဆို ခါနီး လှူလေ့ရှိကြ၏၊ ထိုသင်္ကန်းကို “ဝဿာဝါသိက” ဟုလည်း အချို့က ခေါ်ကြ၏၊ အမှန်ကား “ဝါတွင်း၌နေသော ရဟန်းအား ဝါကျွတ်မှဖြစ်စေ၊ ဝါကျွတ်သောအခါ သုံးစွဲရန် ဝါတွင်း၌ဖြစ်စေ လှူအပ်သောသင်္ကန်းကိုသာ “ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်း” ဟု ခေါ်သည်။]

ဝဗ္ဗိ ပယောဇေတွာ ။ ။ ကျောင်းတိုက်၌ ဝေယျာဝစ္စ ပြုလုပ်ကြသော ကပ္ပိယ ကာရကတို့က “ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းအကျိုးငှါ” ဟု သတ်မှတ်၍ ကျောင်းဒကာ စသူတို့ အပ်နှံထားအပ်သော ငွေစသည်ကို တိုးအောင် ပြုလုပ်ခြင်းကို “ဝဗ္ဗိပယော ဇေတွာ” ဟု ဆိုသည်၊ ဥပ-အပ်နှံ၍ + နိက္ခေပ- ထားအပ်သော ငွေစသည်၊ [ဝဗ္ဗိ ပယောဇေတွာ ထပိတဥပနိက္ခေပတောတိ- ဝဿာဝါသိကတ္ထာယ ဝေယျာဝစ္စကရေ ဟိ ဝဗ္ဗိ ပယောဇေတွာ ထပိတဥပနိက္ခေပတော၊ - ငိုကာ။]

တတြုပ္ပါဒတော။ ။ တတြု-ထိုကျောင်းတိုက်ဝယ် အုန်းခြံ၊ ပန်းခြံစသောခြံတို့၌ + ဥပ္ပါဒ-ဖြစ်သော သစ်သီး၊ ပန်းစသည်၊ [တတြုပ္ပါဒတောတိ- နာဠိကေရ အာရာမာဒိ တတြုပ္ပါဒတော၊] ထိုဥပနိက္ခေပ - တတြုပ္ပါဒတို့ဖြင့် ကပ္ပိယ ကာရကတို့က ဝယ်ယူ

ကောင်းစွာယူအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊
 ဧတ္ထ- ဤ သံသိကသင်္ကန်းကို တပါးထည်းယူရာ၌၊ လက္ခဏံ - မှတ်သားကြောင်း
 အချက်တည်း၊ (မှတ်ချက်တည်း၊) [ယောဇနာ၌ “ ဧတ္ထာတံ တဿေဝတာနိ
 စိဝရာနိ ယာဝ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာတိဝစေန - ဤ တဿေဝ၊ ပေ၊ ဥဗ္ဘာရာ
 ဟူသော ပါဠိတော်စကားရပ်၌ ” ဟု စွဲသည်၊] ယေန တေနာကာရေန - အကြင်
 အမှတ်မထား တပါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သံဃဿ- သံဃာဘို့၊ ဥပ္ပန္နံ-
 ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထံ - အဝတ်သည်၊ အတ္တတကထိနဿ - ခင်းအပ်ပြီးသော ကထိန်
 ရှိသော ရဟန်း၏ (အထံသို့၊) ပဉ္စမာသေ - ငါးလတို့ပတ်လုံး၊ (ပါပုဏ္ဏာတိ-
 ရောက်၏၊) အနတ္တတကထိနဿ - မခင်းအပ်သော ကထိန်ရှိသော ရဟန်း၏
 (အထံသို့၊) ဧကံ စိဝရမာသံ- သင်္ကန်းလ တလပတ်လုံး၊ (သီတင်းကျွတ်လပြည့်
 ကျော် တရက်မှ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်အထိ တလပတ်လုံး၊) ပါပုဏ္ဏာတိ၊
 ဣတိ (အယံ)- ကား၊ (လက္ခဏံ)၊ ပန - ဆက်၊ ယံ- အကြင်သင်္ကန်းကို၊ (ဒိန္နံ-
 ဌာစပ်၊) ဣဒံ ဣဓ ဝဿံဝုတ္ထသံဃဿ ဒေမာတိဝါ- ဟူ၍သော်၎င်း(“ ဤသင်္ကန်း
 ကို ဤကျောင်းတိုက်၌ ဝဿံဝုတ္ထသံဃာအား လှူပါကုန်၏ ” ဟူ၍သော်၎င်း၊)
 ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိဝါ-ဟူ၍သော်၎င်း၊ (“ ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို လှူပါ
 ကုန်၏ ” ဟူ၍သော်၎င်း၊) ဝတ္တာ- ၍၊ ဒိန္နံ- ငြိ၊ တံ- ထိုသင်္ကန်းသည်၊ အနတ္တတ
 ကထိနဿာပိ-မခင်းအပ်သော ကထိန်ရှိသော ရဟန်း၏(အထံသို့)လည်း၊ ပဉ္စ
 မာသေ-ပတ်လုံး၊ ပါပုဏ္ဏာတိ-၏၊ ပန-ကား၊ တတော-ထို ငါးလမှ၊ ပရိ-နေ၌၊
 ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်သော၊ ဝဿာဝါသိကံ - ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ - မေးထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ ဣဒံ
 ဝဿာဝါသိကံ-ဤဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းသည်၊ အတိတဝဿေ-အတိတ်ဝါ၌၊

* * * * *

လဲလှယ်ပေးအပ်သော သင်္ကန်းသည် ထိုကျောင်းတိုက်၏ သံသိကသင်္ကန်းတည်း၊ ထို
 သံသိကသင်္ကန်းကို တပါးထည်းသာ ဝါကပ်သော ထို ရဟန်းက ယူလျှင် သုဂ္ဂဟိတ
 (အပြစ်ကင်း၍ ကောင်းသော ယူခြင်း) ဖြစ်သည်။ “ သဗ္ဗံ သုဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ ” ။
 “ သဗ္ဗံ ” ဖြင့် ထပ်တူပုဒ်နိက္ခေပဝဿာဝါသိက - တတြုပ္ပေါဒ ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်း
 အားလုံးကို ဆိုသည်။

ဣဓ ဝဿံဝုတ္ထ၊ ပေ၊ ဒေမ။ ။ ဣဓာတိ အဘိလာပမတ္တမေတံ = ပြောဆိုရိုး စကား
 မျှသာ ဖြစ်၏ [“ ဣဓ ဝဿံဝုတ္ထသံဃဿ ” ဟု “ ဣဓ ” ထည့်၍ လျှောက်ရာ၌ “ ဣဓ ”
 သဒ္ဒါကို ထည့်၍ လျှောက်ထားရိုး ဖြစ်သောကြောင့် “ အဘိလာပမတ္တ ” ဟု ဆိုသည်၊]
 ဝဿံဝုတ္ထသံဃဿ ဒေမာတိ ဝုတ္ထေပိ သောယေဝ နယော - ဣဓမပါဘဲ “ ဝဿံ၊ ပေ၊
 ဒေမ ” ဟု ဆို၍ လှူလျှင်လည်း၊ (ပဉ္စမာသေ ပါပုဏ္ဏာတိ) ဟု လာသည့်အတိုင်းပင်
 တည်း၊ ဤလှူခြင်းသည် ဝါကျွတ်သည်မှစ၍ တပေါင်းလပြည့်အထိ သင်္ကန်းလအတွင်း၌
 လှူပုံတည်း၊ “ ဝဿံဝုတ္ထ - ဝဿာဝါသိက ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ထိုကျောင်းတိုက်၌
 ဝါကျွတ်ပြီးသော ရဟန်းမှန်လျှင် ကထိန်အာနိသင် မရသော်လည်း ငါးလအထိ ရခွင့်
 ရှိသည် - ဟူလို။

(ဟောတိ)ကိံ-ဖြစ်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အနာဂတဝဿေ-အနာဂတ် ဝါ၌၊ (ဟောတိကိံ-ဖြစ်သလော၊) ဣတိ- သို့၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ)၊ ကဿာ- ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-နည်း၊) ပိဋ္ဌိသမာယ-သင်္ကန်းလ၏ ကျောက်အခါ၌၊ (သင်္ကန်းလ၏ ပြင်ဘက်အခါ၌) ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-၏) ဥတု ကာလန္တိ-ကား၊ ဝဿာနတော-မိုဃ်းဥတုမှ၊ အညံ-အခြားသော၊ ကာလံ-ကာလ ပတ်လုံး၊ (“ဝသိ-နေပြီ”၌စပ်။)

တာနိ ၊ ပေ ၊ ဂတိံတိ ဣတ္ထ- ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တာနိ စိဝရာနိ- ထို သင်္ကန်းတို့သည်၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ- ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ သံဃိကာနေဝ - တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတ္ထ - ဤ သံဃိက သင်္ကန်း တို့၌၊ ဘိက္ခုဟိ - ရဟန်းတို့သည်၊ (သင်္ကန်းကို လက်ခံထားသော ရဟန်းမှ အခြားရဟန်းတို့သည်၊) ဒိဋ္ဌမတ္တမေဝ- တွေ့မြင်အပ်ကာမျှသည်သာ၊ ပမာဏံ- လိုရင်းပမာဏတည်း၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ကေစိ-အချို့ ကုန်သော၊ ပဋိပထံ-ရှေ့ရှု ခရီးကို၊ (ခရီး ရင်ဆိုင်၊) အာဂစ္ဆန္တာ- လာသော ရဟန်းတို့သည်၊ အာဝုဒသော၊ ငါ့ရှင်၊ ကုဟိံ-အဘယ် အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆသိ- သွားမည်လို့နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ တမတ္ထံ-ထို အကြောင်းကို၊ (သံဃိက သင်္ကန်းတို့ကို သံဃာရှိ ရာသို့ ဆောင်ယူသွားမည့် အကြောင်းကို၊) သုတွာ- ၍၊ အာဝုဒသော- ရှင်၊ မယံ- တပည့်တော်တို့သည်၊ သံဃော-သည်၊ နဟောမကိံ-မဖြစ်ကုန်သလော၊ (အချို့ စာ၌ “ န ပဟောမ-မလောက်ကုန်သလော” ဟု ရှိ၏၊) ဣတိ - ဤသို့ ပြော၍၊ တတ္ထာ-ထိုတွေ့ရာအရပ်၌ပင်၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဘန်၍၊ သစေ ဂဏ္ဍန္တိ-အကယ် ၍ ယူကုန်အံ့၊ (ဧဝံဂဏ္ဍန္တေသု) သုဂ္ဂဟိတာနိ- ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သေ (သော)-ဤရဟန်းသည်၊ (သံဃိက သင်္ကန်းများကို ယူလာသောရဟန်းသည်၊) မဂ္ဂါ- သွားမြဲလမ်းမှ၊ ဩက္ကမိတွာ - ဖဲ၍၊ ကဉ္စိ - တစုံတခုသော၊ ဝိဟာရံဝါ- ကျောင်းတိုက်သို့သော်၎င်း၊ အာသနသာလံဝါ- ဆွမ်းစား စရပ်သို့ သော်၎င်း၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလိုငှါ၊ စရန္တော-လှည့်လည်စဉ်၊ ဧကံ ဂေဟမေဝ ဝါ- အိမ် တအိမ်သို့သာလျှင်သော်၎င်း၊ သစေပိ ပဝိသတိ-အကယ်၍မူလည်း ဝင်သွားအံ့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ တတြစ- ထိုအရပ်၌လည်း၊ နံ- ထိုရဟန်းကို၊ (သံဃိကသင်္ကန်း များကို ယူလာသော ရဟန်းကို၊) ဘိက္ခု- အခြား ရဟန်းတို့သည်၊ ဒိသ္မာ - ၍၊ တမတ္ထံ - ထိုအကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိတွာ - ၍၊ ဘာဇေတွာ- ၍၊ (သစေ) ဂဏ္ဍန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဧဝံဂဏ္ဍန္တေသု) သုဂ္ဂဟိတာနေဝ- ကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)။

အမိဋ္ဌာတုန္တိ ဣတ္ထ- ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အမိဋ္ဌဟန္တန-မိမိ ဥစ္စာဟု ဆောံတည်သောရဟန်းသည်၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ တေန ဘိက္ခုနာ-သည်၊ ဃက္ခိံ -ခေါင်းလောင်း စသည်ကို၊ ပဟရိတွာ- တီးခတ်ပြီး၍၊ ကာလံ - သင်္ကန်းဝေချိန်ကို၊ ယောသေတွာ - ကြွေးကြော်ပြီး၍၊

ထောက်-အတန်ငယ်၊ အာဂမေတွာ - စောင့်ဆိုင်းပြီး၍၊ ယဏှိသညာယဝါ-
 ခေါင်းလောင်းစသော အမှတ်အသားကြောင့် သော်၎င်း၊ (ခေါင်းလောင်းစသည်
 တီးသံကြောင့်သော်၎င်း၊) ကာလသညာယဝါ - ကာလ အမှတ်အသားကြောင့်
 သော်၎င်း၊ (ကြွေးကြော်သံကြောင့်သော်၎င်း၊) ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သစေ အာဂစ္ဆ
 န္နိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေဟိ-ထိုရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဘာဇေတဗ္ဗာနိ-
 ဝေဘန်ထိုက်ကုန်၏၊ နောစေ အာဂစ္ဆန္နိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဣမာနိ စိဝရာ
 နိ-ဤသင်္ကန်းတို့သည်၊ မယံ-ငါ၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ-
 သို့၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ-အဓိဋ္ဌာန်ထိုက်ကုန်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ အဓိဋ္ဌိတေ-အဓိဋ္ဌာန်အပ်
 ပြီးသော်၊ သဗ္ဗာနိ - အလုံးစုံသော သင်္ကန်းတို့သည်၊ တဿေဝ - ထိုရဟန်း၏
 (ဥစ္စာသည်သာ)၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဌိတိကာ-
 ရပ်တည်ကြောင်းအစဉ်သည်၊ န တိဋ္ဌတိ-မတည်၊ [“ ဤ သင်္ကန်းတို့သည် ငါ့အား
 ရောက်ကုန်၏ ” ဟု တပေါင်းထည်း အဓိဋ္ဌာန်လိုက်သောကြောင့် နောင်အခါ
 ဝေဘိုရန် ထေရ်စဉ်အားဖြင့်ကား မတည်တော့- ဟူလို။]

ဧကေကံ - တထည် တထည်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ - ထုတ်ဆောင်၍၊ အယံ ပဌမ
 ဘာဂေါ- ဤ ပဌမအဘို့သည်၊ မယံ- ငါ၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊
 အယံ ဒုတိယဘာဂေါ-သည်၊ (မယံ ပါပုဏာတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သစေ ဂဏှာ
 တိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဂဟိတာနိစ-ယူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းတို့သည်လည်း၊ ဝါ-
 တို့ကိုလည်း၊ သုဂ္ဂဟိတာနိ-ကောင်းစွာ ယူအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဌိတိကာ
 စ-ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်သည်လည်း၊ တိဋ္ဌတိ- ၏၊ ဧဝံ- သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်
 စေ၍၊ (တဘ္ဘိစီ၊ တဘ္ဘိစီကို ရောက်စေ၍၊) ဂဏှန္တေနာပိ-ယူသောရဟန်းသည်
 လည်း၊ အဓိဋ္ဌိတမေဝ - အဓိဋ္ဌာန်အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန - ဗျတိရိက်၊
 ယဏှိ-ကို၊ ပဟရိတွာဝါ- တီးခတ်၍သော်၎င်း၊ အပ္ပဟရိတွာဝါ- မတီးခတ်ဘဲ

x x x x x x x x

တေန၊ ပေ၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ ။ ။ သင်္ကန်းယူဘို့ရန် အဓိဋ္ဌာန်ခါနီး၌ အနီးအပါး
 ဝယ် ရဟန်းများရှိလျှင် လာဘို့ရန် ခေါင်းလောင်း စသည်ကိုလည်း တီးခတ်ရ၏၊
 သို့မဟုတ် “ သင်္ကန်းဝေချိန်ပါဘုရား ” ဟု အချိန်ကိုလည်း ကြွေးကြော်ရ၏၊ ထို့နောက်
 လာဘို့ရန် အနည်းငယ် ဆိုင်းငံ့ရသည်၊ ထိုသို့ ဆိုင်းငံ့၍ အခြားရဟန်းများ လာလျှင်
 အတူဝေရ၏၊ မလာလျှင် “ ဤသင်္ကန်းများ ငါ၏အထံသို့ ရောက်ကြ၏ ” ဟု အဓိဋ္ဌာန်
 ရသည်။

ဌိတိကာ မန န တိဋ္ဌတိ ။ ။ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ တောယာတိဝါ ဌိတိ - ရပ်တည်ရာ
 ရပ်တည်ကြောင်းအစဉ်၊ ဌိတိယေဝ ဌိတိကာ - ရပ်တည်ရာ ရပ်တည်ကြောင်း အစဉ်ကို
 ပင် “ ထေရ်စဉ်ဝါစဉ် ” ဟု ခေါ်ကြ၏၊ ဤဌိတိကာ တည်ခြင်း မတည်ခြင်း၏အကျိုးကို
 နောက် သံသိကသင်္ကန်း လှူရာဝယ် ဝေဘန်ခမ်း၌ တိုက်ရိုက်ပြလတံ့၊ ဌိကာ၌ကား
 ထိုမှယူ၍ ဤနေရာ၌ ပြထားသည်။

သော်၎င်း၊ ကာလမ္ဗိ-သင်္ကန်းဝေချိန်ကိုလည်း၊ ယောသေတွာဝါ-ကြွေးကြော်၍
 သော်၎င်း၊ အယောသေတွာဝါ-မကြွေးကြော်ဘဲသော်၎င်း၊ ဣတ္ထိ-ဤကျောင်းတိုက်
 ၌၊ အဟမေဝ- ငါတယောက်ထည်းသာ၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမာနိ စိဝရာနိ-တို့သည်၊
 ယေမေဝ-ငါ၏(ဥစ္စာချည်းသာတည်း၊) ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သစေ ဂဏှာ
 တိ-အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ ဒုဂ္ဂဟိတာနိ-မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊
 အထ- သို့မဟုတ်၊ အညော - ငါမှတပါးသော၊ ကောစိ - တစုံတယောက်သော
 ရဟန်းသည်၊ ဣမ- ဤကျောင်းတိုက်၌၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ မယံ-ငါ၏ (အထံသို့)၊ တော
 နိ-ဤ သင်္ကန်းတို့သည်၊ ပါပုဏန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (သစေ)
 ဂဏှာတိ-အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ သုဂ္ဂဟိတာနိ-ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ပါတိတေ ကုသေတိ-ကား၊ ဧကကောဋ္ဌာသေ-တခုသော အဘို့အစု၌၊ ကုသ
 ဒဏှာဧက- ကဗျည်းဒုတ်တံကို၊ ပါတိတမတ္ထေ- ကျစေအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊
 (“အညော ဘိက္ခု၊ အာဂစ္ဆတိ” ၌ စပ်၊) [က, ခစသော အက္ခရာတို့ကို ရေးသား
 ထားအပ်သောဒုတ်တံကို “ကုသဒဏှာက” ဟု ခေါ်သည်၊ ယခုခေတ်၌ “မလိပ်”
 မျိုးတည်း။]ဘိက္ခုသဟဿံ-ရဟန်းတထောင်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍
 မူလည်း ဖြစ်စေဥားတော့၊(ဝေသတိပိ)၊ စိဝရံ-ကို၊ ဂဟိတမေဝနာမ-ယူအပ်ပြီး
 မည်တော့သည်သာ၊ အကာမာ - အလိုမရှိဘဲ၊ (မဒပးလိုဘဲ)၊ ဘာဂေါ - ကို၊
 န ဒါတဗ္ဗော- မပေးထိုက်၊ ပန- ဆက်၊ အတ္တနော- ၏၊ ရူစိယာ-အလိုအားဖြင့်၊
 ဒါတုကာမာ- ပေးလိုကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ ဒေန္တု-
 ပေးပစေကုန်၊ [ဝိနည်းအလိုအားဖြင့် မပေးဘဲနေနိုင်သည်၊ သံဃာအလိုအားဖြင့်
 ကား ပေးလိုလျှင် ပေးကြတော့- ဟူလို၊] အနဘာဂေပိ- နေဝံထပ်အဘို့၌လည်း၊
 ဒေသဝနယော- တည်း။

x x x x x x x x

ဒုဂ္ဂဟိတာနိ ။ ။ ခေါင်းလောင်း စသည်ကို ထိုးခြင်း - မထိုးခြင်း , ကာလကို
 ကြွေးကြော်ခြင်း-မကြွေးကြော်ခြင်းကား ပဓာနမဟုတ်၊ “ငါတပါးထည်းသာရှိသော
 ကျောင်းဖြစ်၍ သင်္ကန်းအားလုံး ငါ့ဟာချည်း ” ဟု နှလုံးသွင်း၍ ယူခြင်းသည် ဝေစု
 ဝေနည်းမဟုတ် , အဓိဋ္ဌာန်နည်းလည်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “ဒုဂ္ဂဟိတ ” ဖြစ်သည်၊
 “ဒုဂ္ဂဟိတ”ဟူသည်ကား “ယူရာမရောက်, သံဃိကဖြစ်၍ ဖြစ်နေသည်”ဟု ဆိုလိုသည်၊
 [ဒုဂ္ဂဟိတာနိတိ-အဂ္ဂဟိတာနိ၊ သံဃိကာနေဝါတိ အတ္ထော၊ - ဝိမတိ။]

ဂဟိတမေဝနာမ၊ ။ အစည်းအဝေး၌ ဝေစုယူမည့်ရဟန်းက တထောင် ဖြစ်စေ
 ကာမူ မဲတလိပ်ချပြီးဖြစ်လျှင် ထို ရဟန်းအားလုံးအတွက် မချရသေးသော်လည်း မိမိ
 အဘို့ကိုယူပြီးသား-ဟု ဆိုရတော့သည်-ဟူလို၊ ဘာကြောင့်နည်း-အသီးအသီးအဘို့ကို
 ခွဲဝေသတ်မှတ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [ဂဟိတမေဝ နာမာတိ- “ဣမဿ ဣဒံ
 ပတ္တံ ” တိ ကိဉ္ဇာပိ နဝိဒိတံ၊ တေ ပန ဘာဂါ အတ္ထတော တေသံ ပတ္တာယေဝါတိ
 အဓိပ္ပာယော၊ - ဋီကာ။]

သစိဝရာနိတိ-ကား၊ ကာလစိဝရမ္ဗိ-သင်္ကန်းကာလ၌ လှူအပ်သော သင်္ကန်းကိုလည်း၊ သံဃဿ-အား၊ ဣတောဝ- ဤထေရ်တို့အား လှူထိုက်သော သင်္ကန်းမှပင်၊ ဒဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဝိသု-သီးခြား၊ သဇ္ဇိယမာနေ - စီစဉ်အပ်သော်၊ အတိစိရံ-အလွန်ကြာမြင့်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝိပွံယေဝ- လျင်စွာသာလျှင်၊ သစိဝရာနိ - သင်္ကန်းနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဘတ္တာနိ-ဆွမ်းတို့ကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ၊ ထေရေ အာဂမ္မ ဥပ္ပန္နာနိတိ-ကား၊ တုမေသု-အရှင်ဘုရားနှစ်ပါးတို့၌၊ ပဿာဒေန-ကြည်ညိုခြင်းကြောင့်၊ ဝိပွံ-စွာ၊ ဥပ္ပန္နာနိ-ဖြစ်ပါကုန်ပြီ။

သံဃဿ၊ပေ၊ဒေန္တိတိ-ကား၊ သကလမ္ဗိ - အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ စိဝရကာလံ-သင်္ကန်း ကာလပတ်လုံး၊ သဏိကံ သဏိကံ - ဖြေးဖြေး ဖြေးဖြေး၊ ဒေန္တိယေဝ-ပေးမြဲပေးကုန်သည်သာ၊ ပုရိမေသု-ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု-ကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု ပန-ဝတ္ထုတို့၌ကား၊(ပါဠိတော်လာ တပါးထည်း ဝါကပ်သော ရဟန်း၏ ဝတ္ထု , ဆောင်း နွေ ဥတုကာလပတ်လုံး တပါးထည်းနေသော ရဟန်း၏ ဝတ္ထု, ဒွေဘာတိကထေရ ဝတ္ထုတို့၌ကား၊) ပစ္ဆိန္နဒါနတ္တာ-ပြတ်စဲသော လှူခြင်းကြိယာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဒံသုတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ သမ္မဟုလာ ထေရာတိ - ကား၊ ဝိနယဓရ ပါမောက္ခထေရာ - ဝိနည်းမိုရ် တို့၏ ပါမောက္ခ ဖြစ်သော ထေရ်တို့သည်၊ (ဝိဟရန္တိ-၌စပ်၊) ပန-ဆက်၊ ဣဒံ ဝတ္ထု-ဤဝတ္ထုသည်၊ (၄ ခုမြောက် တယောဇန ဝတ္ထုသည်၊) ပုရိမေန-ရှေးဖြစ်သော၊ ဒွေဘာတိကဝတ္ထုနာ-ဒွေဘာတိကဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ ,ဘဂဝတိ-သည်၊ ပရိနိဗ္ဗာတေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးလသော်၊ (စံတော်မူပြီးနောက်မှာ) ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်ပြီ၊ ဣမေစ

× × × × × × × × ×

ကာလစိဝရံ၊ပေ၊အကံသု ။ ။ ဣသိဒါသ, ဣသိဘဋ္ဌဟူသော ညီနောင် ထေရ် ၂ ပါးတို့ ကြွလာကြရာဝယ် လူတို့အကြံ ဖြစ်ပုံမှာ “ ကာလသင်္ကန်းကိုလည်း ဤထေရ် ၂ ပါးအား လှူအပ်သော သင်္ကန်းထည်းမှပင် လှူကြကုန်အံ့၊ ထေရ်တို့အား လှူအပ်သော သင်္ကန်းကတခြား၊ သံဃာအား လှူအပ်သော သင်္ကန်းကတခြား ခွဲနေလျှင် အချိန်ကြာလိမ့်မည် ” ဤသို့ကြံ၍ သင်္ကန်းနှင့်တကွ ဆွမ်းတို့ကို လှူကြသည်- ဟူလို၊ “ကာလသင်္ကန်း ” ဟူသည် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် တရက်မှ တပေါင်းလပြည့် အတွင်း လှူအပ်သော ပုရိမဝသံဝုဋ္ဌ ရဟန်းများနှင့်သာဆိုင်သော သင်္ကန်းတည်း၊ [ဣတောဝ ဝါတိ ထေရာနံ ဒါတဗ္ဗတော ယေဝ၊—ဒီကာ။]

ပစ္ဆိန္နံ၊ပေ၊ဝုတ္တံ ။ ။ ရှေးသုံး ဝတ္ထုတို့၌ “ အဒံသု ” ဟု ဆိုခဲ့၍ ဤ ဝတ္ထု၌ကား “ဒေန္တိ” ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ ဆိုခြင်း၏အထူးမှာ—ရှေးသုံးဝတ္ထုတို့၌ အဆက်မပြတ် လှူနေခြင်းမဟုတ်, ယခုမှ အကြောင်းအားလျော်စွာ လှူခြင်းဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, ထို လှူခြင်းကြိယာက သံဂါယနာတင်ချိန်ဝယ် အတိတ် ဖြစ်နေသောကြောင့်၎င်း “ အဒံသု ” ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ ဤ စတုတ္ထဝတ္ထု၌ကား သင်္ကန်းကာလပတ်လုံး ဟိုနေရာလှူလိုက်- ဒီနေရာလှူလိုက် အားဖြင့် မပြတ်မပြတ် လှူနေသောကြောင့် ဒါနကြိယာမပြတ်ရကား “ဒေန္တိ” ဟု ပဝတ္ထာဝိရတ ဝတ္ထုမာန်ဖြင့် ဆိုသည်။

ထေရာ-ဤထေရ်တို့သည်လည်း၊ တတာဂတံ - ကို၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ-ရှေး၌ ဖူးမြင်ကြရ ကုန်ပြီ၊ (ဖူးမြင်ရဘူးကုန်ပြီ၊)၊ [ထို ထေရ်များတွင် အရှင်သာဏဝါသီကား ဒုတိယသံဂါယနာတင်သောအခါ ခေါင်းဆောင်အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိတော်မူသည်၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုရိမေသု-ရှေ့ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု-ဝတ္ထုတို့၌၊ (တပါးထည်း ဝါကပ်သော ရဟန်း၏ ဝတ္ထု၊ ဆောင်း နွေဥတု ကာလပတ်လုံး တပါးထည်း နေသော ရဟန်း၏ဝတ္ထုတို့၌၊) တထာဂတေန-သည်၊ ပညတ္တနယေနေဝ-ပညတ် တော်မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ကထေသုံ-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

x x x x x x x x

ပုရိမေသု ဝတ္ထုသု။ ။ [“ပညတ္တနယေနေဝ” ၌စပ်၊] ပါဠိတော်၌ ဝတ္ထု ၄ ပုဒ် ရှိ၏။ ထိုတွင် ရှေ့ ၂ ဝတ္ထု၌ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် “ပုရိမေသု ဝတ္ထုသု တထာဂတေန ပညတ္တနယေနေဝ” ဟု ဆိုသည်။ “ဘုရားရှင်သည် ကထိန်ကာလ၌ သံဃိကလှူရာဝယ် ထိုကျောင်း၌ ဝါဆိုသောရဟန်းသာ ပိုင်ဆိုင်၏။ ကထိန်ကာလ မဟုတ်ချိန်၌ လှူရာဝယ် သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတ သံဃာများ ဝေရမည်” ဟု ပညတ် တော်မူ၏။ ထို ပညတ်တော်နည်းကို ယူ၍ အရှင် နိလဝါသီစသော ထေရ်တို့ ဆုံးဖြတ် တော်မူကြသည်။

ဥပနန္ဒသကျပုတ္တဝတ္ထု ကထာ

ဂါမကာဝါသံ အဂမာသီတိ-ကား၊ စိဝရာနိ - တို့ကို၊ ဘာဇေန္တာ- ဝေဘန် ကုန်လသော်၊ မယုဗ္ဗိ - ငါ့အားလည်း၊ သင်္ဂဟံ- သင်္ဂြိုဟ် ချီးမြှင့်ခြင်းကို၊ အပ္ပေဝ နာမ ကရယျု-ပြုကုန်တန်ရာ၏။ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ စိဝရ ဘာဇနကာလံ-သင်္ကန်း ဝေဘန်ချိန်ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာဝ-မှတ်သား၍သာ၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ သာဒယိဿ သီတိ - ကား၊ ဂဏှိဿသိ- ယူလတံလော၊ စ- ဆက်၊ ဣတ္ထ - ဤ ဥပနန္ဒဝတ္ထု၌၊ တဿ-ထို ဥပနန္ဒ၏ (အထံသို့)၊ ဘာဂေါ- သင်္ကန်းအဖို့သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ န ပါပု ဏာတိ-အကယ်၍ကား မရောက်ပါပေ၊ အထခေါ - ထိုသို့ပင် မရောက်ပါသော် လည်း၊ နဂရဝါသိကော-မြို့၌ နေလေ့ရှိသော၊ အယံ-ဤ ဥပနန္ဒသည်၊ မုခရော- အကောင်းအဆိုး၊ စကားအမျိုးမျိုးရှိသော၊ (စကားတတ်သော)၊ ဓမ္မကထိကော- ဓမ္မကထိကတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ တေ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ (အာဝါသိက

x x x x x x x x

မုခရော။ ။ “မုခရော”ပုဒ်အဖွင့်ကို ရူပသိဒ္ဓိ “မဇ္ဈဒိတော ရော”သုတ်၌ ပြထား ၏။ အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးသော စကားရှိသူ (စကားတတ်သူ) ကို “ မုခရ ” ဟု ဆို၏။ ယောဇနာ၌ကား — “ မုခရောတိ မုခံ ခရံ တေဿဥတိ မုခရော၊ ခကာရလော ဝေါ၊ အထဝါ မုခံ တေဿ အတ္တိတိ မုခရော၊ မန္တုတ္ထေပဝတ္ထော ရပစ္စယော နိဋ္ဌိဋ္ဌ ဝါစကော” ဟု ဖွင့်လေသည်။ ထိုအဖွင့်အတိုင်း ပဌမနည်းအလို သမာသ်ပုဒ်၊ “ ကြမ်း တန်းသော နှုတ်ရှိသူ ”၊ ဒုတိယနည်းအလို အဿတ္တိတိဒ္ဓိတ်၊ “ ကဲ့ရဲ့ဘွယ် နှုတ်ရှိသူ ” ဟု ပေး။

ရဟန်းတို့သည်)၊ သာဒယိဿသီတိ- ဟူ၍၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ ယော သာဒယေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿာတိဒတ္ထ-၌၊ လဟုကာ-ပေါ့သော၊ အာပတ္တိ- ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ (ဟောတိ) - အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ အထခေါ - ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဂဟိတာနိ - ယူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဂဟိတဋ္ဌာနေ - ယူအပ်ပြီးရာအရပ်၌၊ (မူလ သင်္ကန်းဖြစ်ရာ ကျောင်းတိုက်၌) ဒါတဗ္ဗာနိ-ပြန်ပေးထိုက်ကုန်၏၊ နဋ္ဌာနိဝါ-ပျောက်ကုန်သည် သော်၎င်း၊ ဇိဏ္ဏာနိဝါ-ဆွေးမြေ့ကုန်သည်သော်၎င်း၊ သစေပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍ မူလည်းဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဝေသတိပိ)၊ တဿေဝ-ထိုရဟန်း၏သာ၊ (ဝေစုယူခဲ့သော ရဟန်း၏သာ) ဂိဝါ-ဘဏ္ဍာစားတည်း၊ ဒေဟိ-ပြန်ပေးလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ အဒေန္တာ-မပေးသောရဟန်းကို၊ ဓုရနိက္ခေပေ- တာဝန်ကို လျှောချခြင်းကြောင့်၊ (ပြန်ပေးဘို့ရန်တာဝန်ကို လျှောချခြင်းကြောင့် “ ပြန်မပေး တော့အံ့” ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းကြောင့်) ဘဏ္ဍေန္တန-ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးဖြင့်၊ ကာရေ တဗ္ဗော-ပြုစေထိုက်၏၊ (ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏။)

ကောဓိပ္ပယန္တိ-ကား၊ ဧကံ-တခုသော၊ အဓိပ္ပယံ-အလိုကို၊ (အလိုရှိအပ် သော အဖို့ကို၊) ဧကပုဂ္ဂလပဋိဝိသမေဝ - တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့ကိုသာ၊ (ဝ ပါးရထိုက်သော ဝေစုကိုသာ) ဒေထ- ပေးလိုက်ကြကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယော- အကြင်အဖို့ကို၊ ဒါတ ဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏၊ တံ-ထိုပေးပုံအခြင်းအရာ၊ ပေးထိုက်သောအဖို့ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှါ၊ တန္တိ-ပါဠိတော်အစဉ်ကို၊ ထပေန္တာ-ထားတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣဝေနာတိအာဒိ-အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ-ပြီ၊ [ယောဇနာ ၌ “ ယထာ ယထာ ” ဟု ပါဠိရှိ၏၊ “ တထာ တထာ ” ဟုလည်း ထည့်သည်၊] တတ္ထ-ထို ဣဝေန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သစေပေ၊ ဥပမုန္တိ- ကား၊ ဧကေက သ္မိ-တကျောင်းတကျောင်း၌၊ ကောဟံ ကောဟံဝါ-တရက်စီတရက်စီသော်၎င်း၊

x x x x x x x x

ကောဓိပ္ပယံ။ ။ “ ဧကံ+အဓိပ္ပယံ ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သမာသ်မဟုတ် ဝါကျ-ဟု ထင်ရ၏၊ နောက်၌ “ ကောဓိပ္ပယော ” ဟု လာလတုံ ဖြစ်သောကြောင့် “ကောဓိပ္ပယံ” ကို သမာသ်=ဟု မှတ်ပါ။ “ဧကံ+အဓိပ္ပယံ” ကား အရတူကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဖြစ်ကြောင်း ပြသော စကားတည်း၊ ထို “ဧကံ+အဓိပ္ပယံ” ဟူသည် “ပုဂ္ဂိုလ် တပါး ရထိုက်သော တဖို့တည်း” ဟု သိစေလို၍ “ဧကပုဂ္ဂလပေ၊ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်သည်။ “ အဓိပ္ပယံ ” အရ ဝေစုဖြစ်သော အဘို့ကို ယူပါ - ဟူလို၊ အဓိပ္ပယံ၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဒီကာ ဓမ္မတ္ထဒေသနာ ပဋိဝေဓအဖွင့်၌ပြခဲ့ပြီ၊ ယောဇနာ၌ကား “ အဓိပ္ပိယတေ ဣစ္ဆိယတေတိ အဓိပ္ပယော ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုလေသည်၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဧကံ ပုဂ္ဂလပဋိဝိသမေဝ” ဟု ဝါကျရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ “ ဧကပုဂ္ဂလပဋိဝိသမေဝ ” ဟု သမာသ်ရှိ၏၊ “ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏အဖို့ (တပါးရထိုက်သော ဝေစု)” ဟု အဓိပ္ပယ်ရသော ကြောင့် သမာသ်သာ ကောင်းသည်။]

သတ္တာဟံ သတ္တာဟံဝါ- ၇ ရက်စီ ၇ ရက်စီသော်၎င်း၊ သစေ ဝသတိ-အကယ်၍ နေအံ၊ [“ ဒွိဟံ ဒွိဟံဝါ ” စသည်ကို ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်။] (ဝေသတိ)၊ ဧကေကသ္မိံ ဝိဟာရေ - တကျောင်း တကျောင်း၌၊ ယံ - အကြင် ဝေစုအဖို့ကို၊ [နောက်၌ “တတော တတော” ဟု ရှိသောကြောင့် “ယံ ယံ-အကြင်အကြင် ဝေစု အဖို့ကို ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဧကော- တပါးသော၊ ပုဂ္ဂလော- ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အာဝါသိကပုဂ္ဂိုလ်သည်။) လဘတိ-၏၊ တတောတတော-ထိုထို ဝေစုအဖို့မှ၊ ဥပဗ္ဗံဥပဗ္ဗံ- ထက်ဝက်ထက်ဝက်သော ဝေစုအဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့ပေးအပ်သော်၊ ဧကောဗိပ္ပာယော - တခုသောအလိုသည်၊ (အလိုရှိအပ်သော တခုသော အဖို့သည်။) ဝါ-ကို၊ ဒိန္နော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

ယတ္ထဝါပန ဗဟုတရန္တိ - ကား၊ ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ- တခုသော ကျောင်း၌၊ ဝသန္တော-နေလျက်၊ ဣတရသ္မိံ-အခြားကျောင်း၌၊ သတ္တာဟဝါရေန- ၇ ရက် တကြိမ်အားဖြင့်၊ အရုဏမေဝ-အရုဏ်ကိုသာ၊ သစေ ဥဋ္ဌာပေတိ - အကယ်၍ တက်စေအံ၊ ဧဝံ-ဤသို့ တက်စေလသော်၊ ပုရိမသ္မိံ - ရွှေကျောင်း၌၊ ဗဟုတရံ- များစွာ၊ ဝသတိနာမ-နေသည်မည်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဗဟုတရံ-စွာ၊ တတော ဝသိတ ဝိဟာရတော- ထိုနေရာကျောင်းမှ၊ တဿ- ထိုရဟန်းအား၊ ပဋိဝိသော- အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော၊ ဧဝမ္ဗိ- ဤသို့ ပေးပြန်သော်လည်း၊ ဧကောဗိပ္ပာယော-သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဒိန္နော- သည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ဣဒံ- ဤ အဖို့ပေးခြင်းကို၊ [ဣဒန္တိ

x x x x x x x x

သတ္တာဟဝါရေန ။ ။ ကျောင်းတိုက်ကြီး တခုထည်းဝယ် သေနာသနဟု ခေါ် အပ်သော ကျောင်း ၂ ကျောင်း၌ ၇ ရက်တကြိမ်ကျ အရုဏ်တက်စေခြင်းဖြင့် အကျိုး ထူး မရှိ၊ ကျောင်းတိုက်အပြင်က ကာရံထား၍ ကေပစာရဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်း ခံယူပြီးနောက် နေ့အခါ၌လည်း သွား၍နေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ သတ္တာဟဝါရေန ” ကို “အဘိလာပမတ္တ-ပြောရိုးဆိုစဉ် (အဓိပ္ပာယ် အထူးမရှိ။)” ဟု သာရတ္ထဋီကာဆို၏၊ ဝိမတိ၌ကား- ဥပစာမတူသောကျောင်းတိုက် ၂ တိုက်တို့၌ ပြုသော ထိုနည်းအားဖြင့် ကျောင်းတိုက်ကြီး တခုဝယ် သေနာသန ကျောင်းဆောင် ၂ ခုတို့၌ နေပုံ နေဟန်ကို ပြလို၍ ဆိုသည်-ဟု မိန့်သည်။

ဣဒဗ္ဗ၊ပေ၊ကထိတံ။ ။ ကျောင်းတိုက်ကြီးတတိုက်အတွင်း၌ “ သေနာသန ” ဟု ခေါ်အပ်သော ကျောင်းဆောင် အမျိုးမျိုးဝယ် ဝါတွင်း၌ နေလိုရာ နေနိုင်၏၊ ထို ကျောင်းဆောင်များ၌ ကျောင်းဒါယကာတို့သည် မိမိတို့ကျောင်းဝယ် ဝါကပ်သော သံဃာများအတွက် သီတင်းကျွတ်သောအခါ ဝေ၍ ယူဘို့ရန် ကျောင်းပိုင်သက်န်းများ လှူတတ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်လာ လောဘကြီးသော အရှင် ဥပနန္ဒသည် ကျောင်း ၂ ကျောင်း၌ ဝါကပ်ဘို့ရန် နေရာမှတ်ယူထားလေသည်၊ ထို ပါဠိတော်၌ လာသေ၍ စကားများကား တကျောင်းနှင့်တကျောင်း လဘတ်မတူသော နာနူပစာရ ရှိသော ကျောင်းအသီးသီး၌နေသော ရဟန်းတို့အတွက် ကေပစာရဖြစ်သော ကျောင်း တိုက်ကြီးဖြင့် ဆိုထားသည်။

ကောမိပ္ပိယဒါနံ၊-ဋီကာ၊]နာနာလာဘေဟိ-အမျိုးမျိုးသောလာဘ်ရှိကုန်သော၊
 နာနူပစာရေဟိ- အမျိုးမျိုးသော ကျောင်းဥပစာရှိကုန်သော၊ ကေသီမာဝိဟာရေ
 ဟိ - တခုထည်းသော ဥပစာရသိမ်ရှိသော ကျောင်းတို့ဖြင့်၊ ကထိတံ - ဆိုအပ်ပြီ၊
 ပန-ကား၊ နာနာသီမ ဝိဟာရေ - အမျိုးမျိုးသော ဥပစာရသိမ်ရှိသော ကျောင်း
 တိုက်၌၊ သေနာသနဂ္ဂါဟော-ကျောင်းကို ခံယူခြင်းသည်၊ (ပဌမကျောင်းကို ခံယူ
 ခြင်းသည်၊) ပဋိပဿန္တတိ- ငြိမ်း၏၊ တဿ- ကြောင့်၊ တတ္ထ - ထို နာနာသီမ
 ဝိဟာရ၌၊ စိဝရပဋိဝိသော-သည်၊ နပါပုဏ္ဏာတိ၊ ပန-ဆက်၊ သေသံ- သင်္ကန်းမှ
 ကြွင်းသော၊ အာမိသဘောသဇ္ဇာဒိ-စားသောက်ဘွယ် အာမိသ, ဆေးအစရှိသော၊
 သဗ္ဗိ-အလုံးစုံသောဝေစုသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောကျောင်းတိုက်၌၊ အန္တော
 သီမဂတဿ - ဥပစာရ သိမ်အတွင်း၌ ရောက်နေသော ရဟန်း၏ (အထံသို့၊)
 ပါပုဏ္ဏာတိ-၏။

x x x x + x x x

နာနာလာဘေဟိ။ ။ “နာနာ (ဝိသံဝိသံ) + လာဘော ဧတေသုတိ နာနာ
 လာဘာ၊ တတိုက်ထည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ကိုယ့်ကျောင်း၌ ရသောလာဘ်ကို ကိုယ့်
 ကျောင်းသံဃာသာ ရထိုက်၏” ဟု သတ်မှတ်ထားသောကြောင့် အသီးအသီး လာဘ်
 ရှိသော ကျောင်းများဖြစ်သည်။

နာနူပစာရေဟိ။ ။ “နာနာ (ဝိသံဝိသံ) + ပါကာရာဒိဟိ ပရိစ္ဆိန္နော ဥပစာရာ
 ဧတေသန္တိ နာနူပစာရာ = တတိုက်ထည်းပင် ဖြစ်သော်လည်း ဝင်း အကာရှိသော
 ကျောင်းများကို “နာနူပစာရ” ဟု ဆိုသည်၊ “ပါကာရာဒိဟိ” ဟု ဆိုသောကြောင့်
 ဤဋီကာများအလို ကျောင်းတိုက်ကြီး ၂ တိုက် - ဟု ဆိုလို၏၊ ထို ၂ တိုက်လုံးကိုပင်
 တံတိုင်းက တခုထည်း ဝိုင်းထားသောကြောင့် “ကူပစာရ” ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုသည်။

ကေသီမ ဝိဟာရေဟိ။ ။ ကျောင်းတိုက်ကြီးတခုဝယ် တည်ရှိသော ကျောင်း
 ၂ ကျောင်းကို “ကေသီမဝိဟာရာ = တခုသော ဥပစာရသိမ်ရှိသော ကျောင်းများ” ဟု
 ဆိုသည်၊ ကေသီမာယံ-တခုသော ဥပစာရသိမ်၌+ဝိဟာရာ-ကျောင်းတို့တည်း၊ ကေ
 သီမ ဝိဟာရာ-တို့။

နာနာသီမ၊ ပေ၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ။ ။ ဥပစာမတူသော ကျောင်းတိုက်ကြီး ၂ တိုက်
 ဖြစ်လျှင်ကား တောင်ဘက်တိုက်၌ ဝါကပ်ဘို့ရန် ကျောင်းနေရာယူပြီးနောက် မြေခံဘက်
 ကျောင်းတိုက်သို့သွား၍ ကျောင်းနေရာတခု ယူပြန်လျှင် ပဌမယူမှုသည် ငြိမ်းပျောက်
 ပျက်သွားတော့၏၊ ထို့ကြောင့် ပဌမကျောင်းနှင့်ဆိုင်သော သင်္ကန်းလာဘ်လည်း မရ
 နိုင်တော့-ဟုလို။

သေသံ၊ ပေ၊ ပါပုဏ္ဏာတိ။ ။ ထို မြောက်ဘက်ကျောင်းတိုက်၌ ဝါကပ်သော
 ရဟန်းမှာ သင်္ကန်းလာဘ်သာ မရ၊ သင်္ကန်းလာဘ်မှတစ်ပါး အခြားသော အာမိသ,
 ဆေး အစရှိသော ဝတ္ထုများကား ထိုရဟန်းနှင့်တကွ ဝေစုဝေချိန်ဝယ် ဥပစာရသိမ်
 အတွင်း၌ ရောက်လာသော ရဟန်းအားလုံး ရနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုခေတ်ဝယ်
 သင်္ကန်းမှ တစ်ပါးသော သံဃိကပစ္စည်းကို ဝေရာ၌ အာဂန္တုက ရဟန်းတို့အားလည်း
 ဝေစုဝေရသည်-ဟု မှတ်ပါ။

ဂိလ္လာန ဝတ္ထုကထာ

မဉ္ဇက နိပါတေသုန္ဒိ-ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ (ပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း၊)
 ဓောဝိတွာ-ဆေးကြော သုတ်သင်ပြီး၍၊ အညံ - သော၊ ကာသာဝံ - သင်္ကန်းကို၊
 နိဝါသေတွာ-ဝတ်စေပြီး၍(ဝတ်ပေးပြီး၍)၊ မဉ္ဇက-ညောင်စောင်းငယ်၌၊ နိပဇ္ဇာ
 ပေသုံ - အိပ်စေကြကုန်ပြီ၊ စပန - ထပ်၍ဆက်၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ- အိပ်စေပြီး၍၊
 အာယသ္မာ အာနန္ဒော - သည်၊ မုတ္တကရိသကိလိဋ္ဌံ - ကျင်ငယ် ကျင်ကြီးတို့ဖြင့်
 ညစ်ပေနေသော၊ ကာသာဝံ-ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဖွပ်လျော်ပြီး၍၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ပရိ
 ဘဏ္ဍံ-အပြေအပြစ်ကို၊ အကာသိ - ပြုပြီ၊ [ကျင်ငယ် ကျင်ကြီးတွေ ပေနေသော
 ဂိလ္လာန နေရာကို ရေဖြင့် ဆေးကြောသုတ်သင်ခြင်းကို “ပရိဘဏ္ဍံ အကာသိ”
 ဟု ဆိုသည်၊ ဝိမတိ၌ကား-နွားချေးဖြင့် သုတ်လိမ်းခြင်းတိုင်အောင် “ပရိဘဏ္ဍ
 ပြုသည်” ဟု ဆိုသည်။]

ယော ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဥပဋ္ဌဟေယျာတိ- ကား၊ ယော - အကြင် ရဟန်းသည်၊
 မံ-ငါဘုရားကို၊ ဩဝါဒါနုသာသနီ ကရဏေန-ဩဝါဒ, အနုသာသနီကို ပြုကျင့်
 ခြင်း အားဖြင့်၊ (ဩဝါဒ, အနုသာသနီကို လိုက်နာသောအားဖြင့်၊) ဥပဋ္ဌဟေယျ-
 ပြုစုလုပ်ကျွေးရာ၏၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊ ဂိလ္လာနံ-ဂိလ္လာနကို၊ ဥပဋ္ဌဟေယျ-
 ပြုစုလုပ်ကျွေးရာ၏၊ (ပြုစုလုပ်ကျွေးလော့၊) မမ-၏၊ ဩဝါဒကာရဏေန-ဩဝါဒကို
 ပြုလုပ်လိုက်နာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဂိလ္လာနော - ကို၊ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော - ၏၊ ဣတိ
 အယမေဝ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတ္ထ-ဤ ယော ဘိက္ခဝေ အစရှိသော ပါဠိ
 ရပ်၌၊ အတ္ထော- တည်း၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ဘဂဝတောစ- အား၎င်း၊ ဝါ- ကို၎င်း၊
 ဂိလ္လာနဿစ- အား၎င်း၊ ဝါ - ကို၎င်း၊ ဥပဋ္ဌာနံ - ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းသည်၊ ဧက
 သဒိသံ-တထပ်ထည်း တူညီ၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဣတ္ထ - ဤ ယော ဘိက္ခဝေ အစ
 ရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော- ကို၊ န ဝဟေတဗ္ဗော-မယူထိုက်။

သံဃေန ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗောတိ - (ဣတ္ထ - ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 ယဿ-အကြင် ဂိလ္လာန၏၊ ဧတေ ဥပဇ္ဈာယာဒယော-ဤ ဥပဇ္ဈာယ် အစရှိသော
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တသ္မိံဝိဟာရေ-ထိုကျောင်း၌၊ (မကျန်းမမာဖြစ်နေရာ ကျောင်း
 ၌) နတ္ထိ-ကုန်၊ [ဥပဇ္ဈာယာဒယော-၌ အာဒိဖြင့် အာစရိယ, သဒ္ဓိဝိဟာရိက ,
 အန္တေဝါသိက, သမာနုပဇ္ဈာယက, သမာနာစရိယကတို့ကို ယူ၊] အာဂန္တုကော-
 အာဂန္တုက ဖြစ်သော၊ ဧကစာရိကော - တပါးထည်း လှည့်လည်လေ့ရှိသော၊
 ဘိက္ခု-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သော-ထိုဂိလ္လာနသည်၊ သံဃဿ-၏၊ ဘာရော-တာဝန်
 တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သံဃေန-သည်၊ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော-၏၊ နောစေ ဥပဋ္ဌဟေ
 ယျ-အကယ်၍ မပြုစု မလုပ်ကျွေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သကလဿ - အလုံးစုံသော၊
 သံဃဿ-၏၊ အာပတ္တိ(ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဝါရံ- အလှည့်အကြိမ်ကို၊ ထပေ
 တွာ - ထား၍၊ ဇဂ္ဂန္တေသု - ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန်လသော်၊ ယော - အကြင်ရဟန်း

ဟူသော၊ အန္တရံ-အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို ဂိလာ နုပဋ္ဌာကသည်၊) အာမိသန္တရော-ရမည်၏၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ အန္တရန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ [ကာရဏံဖြင့် အဘိဓာန် (၈၀၂) လာ မဇ္ဈ , ဝတ္ထစသော အနက်တို့ကို တားမြစ်သည်၊] အာမိသကာရဏာ- အာမိသဟူသော အကြောင်း ကြောင့်၊ ယာဂု ဘတ္တ ပတ္တစီဝရာနိ-ယာဂု, ဆွမ်း, သပိတ်, သင်္ကန်းတို့ကို၊ ပတ္တ နော - တောင့်တသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥပဋ္ဌာတိ - ၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ဂိလာန အတွက်ရသော ယာဂု, ဆွမ်းတို့ကို၎င်း, ဂိလာနပြန်လွန်တော်မူသောအခါ ရမည့် သပိတ် သင်္ကန်းတို့ကို၎င်း တောင့်တ၍ ပြုစုသည်-ဟုလို။]

မတသန္တက ကထာ

ကာလင်္ကတေတိ - ကား၊ ကာလင်္ကရိယာယ - သေချိန်ကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ (“သံဃာ သာမီ” ဌ်စပ်၊) ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ ဒါတုန္တိတ္ထေ-၌၊ အနန္တရံ-အခြား မဲ့၌၊ ဝုတ္တာယ - ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ (ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီး သော၊) ကမ္မဝါစာယ-ဖြင့်၊ ဒိန္နမ္မိ-ပေးအပ်သော သပိတ် သင်္ကန်းသည်၎င်း၊ အပ လောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ (အပလောကနကံပြု၍)၊ ဒိန္နမ္မိ-သည်၎င်း၊ ဒိန္နမေဝ- ပေးအပ်ပြီး မည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

ယံ တတ္ထ ပေ၊ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ တ္ထေ - ၌၊ လဟုဘဏ္ဍ ဂရုဘဏ္ဍာနံ - ပေါ့သော ဘဏ္ဍာ , အလေးဂရုပြုအပ်သော ဘဏ္ဍာတို့၏၊ နာနာကရဏံ - အသီး အခြား ပြုကြောင်းအထူးကို၊ ပရတော-နောက်၌၊ (နောက် သေနာသနက္ခန္ဓက၌၊) ဝဏ္ဏ ယိဿာမ- ဖွင့်ကုန်အံ့၊ ပန-ဆက်၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာကလာဘေ - ဂိလာနုပဋ္ဌာကတို့ ရထိုက်သောလာဘ်၌၊ အယံ - ကား၊ အာဒိတော - အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ ဝိနိစ္ဆ ယော-တည်း။

သကလ-အလုံးစုံသော၊ ဘိက္ခုသံဃေ-သည်၊ ဥပဋ္ဌဟန္တေ - ပြုစုလုပ်ကျွေးလ သော်၊ (ပြုစုလုပ်ကျွေးစဉ်၊) ကာလံ-သေချိန်ကို၊ (သေခြင်းကို)၊ သစေ ကရောတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ သာမိကာ - ဥစ္စာရှင်တို့တည်း၊ (ပြန်လွန်တော်မူသော ဂိလာန၏ ကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းကို ပိုင်ဆိုင်သူတို့တည်း၊) အထ-သို့မဟုတ်၊ ဧကစ္စေဟိ-အချို့ သော ရဟန်းတို့သည်၊

x x x x x x x x

အပလောကေတွာ။ ။ သိမ်ထည်း၌ သံဃာစည်းဝေး၍ “ ဤမည်သော ပုဂ္ဂိုလ် ပြန်လွန်တော်မူပါသည်၊ သူ၏ ဤမည်သောပစ္စည်းများ ကျန်ရစ်ပါသည်၊ ထိုပစ္စည်း များတွင် သပိတ်နှင့် သင်္ကန်းကို ဂိလာနုပဋ္ဌာကဖြစ်သော မည်သူ မည်သူအား ပေးရပါ မည်၊ သံဃာက နှစ်သက်လျှင် ဆိတ်ဆိတ်နေကြပါ” ဤသို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ခွင့်ပန်ခြင်း ကို “အပလောကေတွာ” ဟု ဆိုသည်။

ဝါရေ- အလှည့်အကြိမ်ကို၊ ကတေ- ပြုအပ်ပြီးသော်၊ (ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးသော်၊) ကေစ္စေဟိ - တို့သည်၊ (ဝါရေ - ကို၊) အကတေယေဝ - မပြုအပ်သေးမီပင်၊ ကာလံ-ကို၊ (သစေ) ကရောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုသို့ သေခြင်းကိုပြုရာ၌၊ ကေစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ အာစရိယာ- တို့သည်၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏၊ (ကိံ)၊ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝါရေ- သည်၊ သမ္ပတ္တေ- ရောက်လသော်၊ ကရေယျု- ပြုကုန်ရာ၏၊ တဿာ - ကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ- တို့သည်လည်း၊ သာမိနော - ဥစ္စာရှင်တို့တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝဒန္တိ)၊ ကေစ္စေ- ကုန်သော၊ (အာစရိယာ) ဝဒန္တိ၊ (ကိံ)၊ ယေဟိ- အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ဇဂ္ဂိ တော-ပြုစု လုပ်ကျွေးအပ်ပြီ၊ တေဝေ-ထိုရဟန်းတို့သည်သာ၊ လဘန္တိ- ရနိုင်ကုန် ၏၊ (ကျန်ရစ်သောပစ္စည်းကို ရနိုင်ကုန်၏) ဣတရေ-အခြားသောရဟန်းတို့သည်၊ (မပြုစုရသေးသော ရဟန်းတို့သည်၊) န လဘန္တိ - ကုန်၊ ဣတိ (ဝဒန္တိ)၊ [ဤ ဒုတိယဝါဒကို နှစ်သက်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာ နောက်ထား၍ဆိုသည်။] သာမဏေရေ - သည်၊ ကာလင်္ကတေ - ပြန်လွန်လသော်၊ စီဝရံ - သည်၊ သစေ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ - ကတို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးထိုက်၏၊ (စီဝရံ-သည်၊) နောစေ အတ္ထိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယံ-အကြင် ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ အတ္ထိ၊ တံ- ထို ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ အညသ္မိံ - အခြားသော၊ (သင်္ကန်းမှ အခြားသော၊) ပရိက္ခာရေ-သည်၊ သတိ-သော်၊ စီဝရဘာဂံ-သင်္ကန်း၏အဖို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏။

ဘိက္ခုစ- သည်၎င်း၊ သာမဏေရောစ - သည်၎င်း၊ သမံ - အညီအမျှ၊ သစေ ဥပဋ္ဌဟိ သု - ကုန်အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမကော - ညီမျှသော၊ ဘာဂေါ- အဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏၊ သာမဏေရောဝ-သည်သာ၊ အထ ဥပဋ္ဌဟတိ-အံ၊ ဘိက္ခုဿ-၏၊ သံဝိဒဟန မတ္တမေဝ - စီမံခြင်းမျှသည်သာ၊ (အထ) ဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သာမဏေရဿ-အား၊ ဇေဋ္ဌကဘာဂေါ-ကြီးသောအဖို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗော၊ သာမဏေ ရော-သည်၊ (ကရောတိ ၌စပ်၊) ဘိက္ခုနာ- သည်၊ အာနိတဥဒကေန-ဆောင်ယူ အပ်ပြီးသောရေဖြင့်၊ ယာဂံ-ယာဂကို၊ ပစိတွာ-ကျိ၍၊ ပဋိဂ္ဂါဟာပန မတ္တမေဝ- ခံယူစေခြင်းမျှကိုသာ၊ (ကပ်ခြင်းမျှကိုသာ)၊ သစေ ကရောတိ-အံ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ (သစေ) ဥပဋ္ဌဟတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုဿ - အား၊ ဇေဋ္ဌကဘာဂေါ- ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-၏။

x x x x x x x

အညသ္မိံ၊ ပေ၊ ဒါတဗ္ဗံ။ ။ သင်္ကန်းမရှိဘဲ အခြားပစ္စည်းများသာရှိလျှင် ထိုပစ္စည်း များကို သင်္ကန်းအတွက် ရထိုက်သောအဖို့ကို ပြု၍ (သင်္ကန်းအစား ထိုပစ္စည်းကို) ဂိလာနုပဋ္ဌာကတို့အား ပေးပါ - ဟုလို၊ အချို့စာ၌ “ အညသ္မိံ ဟိ ” ဟုရှိ၏။ “ ယံ အတ္ထိ၊ တံဒါတဗ္ဗံ ” ကို ခိုင်မြဲစေသောဝါကျ ဖြစ်သောကြောင့် ထို ဟိပါသောစာလည်း ကောင်းသည် ဟု ထင်သည်။

ဗဟု-ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (သစေ) ဥပဋ္ဌဟန္တိ- ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ အား၊ သမကော ဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဣ-ဤရဟန်းတို့တွင်၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟတိ- ၏၊ တဿ- ထို ရဟန်းအား၊ ဝိသေသော-အထူးကို၊ ကာတဗ္ဗော၊ [ကောင်းသောအဖို့ကို ပေးပါ- ဟုလို၊] ပန - ဆက်၊ ယေန - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ - တနေ့ပတ်လုံး လည်း၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဝသေန- ဂိလာနုပဋ္ဌာက၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ယာဂုဘတ္တံဝါ - ယာဂု၊ ဆွမ်းကိုသော်လည်း၊ ပစိတွာ- ကျိုချက်၍၊ ဒိန္နံ- ပေးအပ်ပြီ၊ နဟာနံဝါ- ချီးရေကိုသော်လည်း၊ ပဋိယာဒိတံ- စီရင်အပ်ပြီ၊ သောဝိ- ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာကောဝ-ကပင်တည်း၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သမိပံ- အနီးသို့၊ (ဂိလာနု၏ အနီးသို့) အနာဂတိော- မလာမူ၍၊ ဘောသဇ္ဇတဏှုလာဒိနိ- ဆေး၊ ဆန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပေသေတ် - ပို့ ၏၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာ ကော-သည်၊ န ဟောတိ၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပရိယေသိတွာ-ရှာပြီး၍၊ (ဆေး၊ ဆန် စသည်တို့ကို ရှာပြီး၍) ဝါဟာပေတွာ- ယူစေပြီး၍၊ အာဂစ္ဆတံ- လာ၏၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာကောဝ- ပင်တည်း။

ဧကော - တပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဝတ္တသိသေန - ဝတ်ကို အဥးပဓာန ပြုသဖြင့်၊ ဇဂ္ဂတိ- ၏၊ ဧကော-သည်၊ ပစ္စာသိသာယ- တောင့်တသဖြင့်၊ (သပိတ် သင်္ကန်းစသော အဖို့ကို တောင့်တသဖြင့်၊ ဇဂ္ဂတိ) မတကာလေ - ပြန်လွန်တော် မူရာအခါ၌၊ ဥဘောဝိ-နှစ်ပါးလုံးတို့သည်လည်း၊ (သစေ)ပစ္စာသိသန္တိ- အကယ် ၍ အဖို့ကို တောင့်တကြကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-တို့အားလည်း၊ ဒါတမ္ပံ၊ ဧကော-တပါးသည်၊ ဥပဋ္ဌဟိတွာ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး၍၊ ဂိလာနုဿ- ၏၊ ကမ္မေန ဝါ - အလုပ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ အတ္တနော - ၏၊ ကမ္မေနဝါ- ကြောင့်သော်၎င်း၊ ကတ္တမိ- တစုံတခုသော အရပ်သို့၊ ဝတော - သွားပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ကြံ၍ သွားသနည်း၊) ပုန-တဖန်၊ အာဂတိော- ပြန်လာ၍၊ ဇဂ္ဂိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (ဝတော)၊ ဧတဿပိ-ဤရဟန်းအားလည်း၊ ဒါတမ္ပံ-ပေးရာ၏၊ ဧကော- သည်၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ ဥပဋ္ဌဟိတွာ- ၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ (ဥပဋ္ဌာတုံ)နသက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဓရံ-လုလ္လဝီရိယကို၊ နိက္ခိပိတွာ-လျှောချ၍၊ ဝတ္တတိ-၏၊ တံဒိဝသမေဝ- ထို သွားရာနေ့၌ပင်၊ ဂိလာနော - သည်၊ ကာလံ - ကို၊ သစေပိ ကရောတိ-အကယ်၍မူလည်း ပြုစေဥးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ဥပဋ္ဌာကဘာဂေါ- အလုပ်အကျွေး၏ အဖို့ကို၊ န ဒါတဗ္ဗော။

ဂိလာနုပဋ္ဌာကောနာမ-မည်သည်၊ ဂိဟိဝါ - လူဝတ်ကြောင်သည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ ပဗ္ဗဇိတောဝါ- ရှင်ရဟန်းသည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ အန္တမ သော-အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ မာတုဂါမောပိ - မာတုဂါမသည်မူလည်း၊

(ဟောတု)၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘာဝံ-အဖို့ကို၊ လဘန္တိ-ကုန်၏။ တဿ ဘိက္ခုနော - ထို ပြန်လွန်တော်မူသော ရဟန်း၏။ ပတ္တစိဝရမတ္တ မေဝ-သပိတ်, သင်္ကန်းမျှသည်သာ။ သစေ ဟောတိ-အံ့။ အညံ-သပိတ်သင်္ကန်းမှ တပါးသော ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်။ (သစေ)နတ္ထိ-အံ့။ (ဝေသတိ၊ ပတ္တစိဝရံ-သည်။) သဟဿံ - တထောင်ကို၊ သစေပိ အဂ္ဂတိ - အကယ်၍မူလည်း ထိုက်တန်စေ ဥားတော့။ (ဝေသတိပိ)။ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ ဂိလာနပဋ္ဌာ ကာနံယေဝ-တို့အားသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။ ပန-ကား၊ အညံ-သပိတ်သင်္ကန်းမှ တပါးသော၊ ဗဟုမ္ဘိ-များစွာလည်း ဖြစ်သော၊ ပရိက္ခာရံ-ကို၊ တေ-ထို ဂိလာ နပဋ္ဌာကတို့သည်။ န လဘန္တိ၊ သံဃဿေဝ- ၏။ (ဥစ္စာသည်သာ)။ ဟောတိ၊ အဝဿေသံ-ကြွင်းသော၊ (သပိတ်သင်္ကန်းမှ ကြွင်းသော) ဘဏ္ဍံ- ဘဏ္ဍာသည်။ ဗဟုကဓွေဝ- များသည်၎င်း၊ မဟ ဝ္ဗန္ဓ - များသော အဖိုးရှိသည်၎င်း၊ (သစေ ဟောတိ-အံ့။) တိစိဝရံ-သည်။ အပ္ပဿံ - နည်းသော အဖိုးရှိသည်။ (သစေ ဟောတိ-အံ့။) [အပ္ပဿန္တိ-အတိဇိဏ္ဍာဒိ ဘာဝေန နိဟိနံ-အလွန်ဟောင်းနွမ်း ခြင်းစသည်ကြောင့် ညံ့နေအံ့ - ဟုလို၊ - ဝိမတိ၊] တတော- ထို သပိတ်သင်္ကန်းမှ ကြွင်းသော ဘဏ္ဍာမှ၊ [တတောတိ - အဝဿေသ ပရိက္ခာရတော၊ - ဝိမတိ၊] ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တိစိဝရပရိက္ခာရော-တိစိဝရိက်၏အခြံအရံဖြစ်သော ပရိက္ခရာ ကို၊ ဒါတဗ္ဗော-ပေးထိုက်၏။ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တေ-ဤ သပိတ်သင်္ကန်းနှင့် တကွသောပရိက္ခရာကို၊ သံဃိကတောဝ-သံဃာ၏ဥစ္စာထည်းမှသာ၊ လတ္တ တိ-၏။

ပန- ဆက်၊ သော- ထိုရဟန်းသည်။ (ပြန်လွန်တော်မူသောရဟန်းသည်။) ဇီဝမာနောယေဝ - အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊ သဗ္ဗံ- သော၊ အတ္တနော- ၏။ ပရိက္ခာရံ- ကို၊ နိသဇ္ဇိတွာ-စွန့်၍၊ ကဿစိ-တစုံတယေဝံအား၊ သစေ အဒါသိ-အကယ်၍ ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်အံ့။ ကောစိဝါ- တစုံတယေဝံသည်မူလည်း၊ ဝိဿာသံ- အကျွမ်းဝင် သဖြင့်၊ (သစေ) အဂ္ဂဟေသိ - အကယ်၍ ယူပြီးဖြစ်အံ့။ (ဝေသတိ)။ ယဿ- အကြင်သူ အား၊ ဒိန္နံ- ပေးအပ်ပြီ၊ ယေနစ - အကြင်သူသည်လည်း၊ ဂဟိတံ- ယူအပ်ပြီ၊ တဿေဝ - ထိုသူ၏ ဥစ္စာသည်သာ၊ (ပေးရာပုဂ္ဂိုလ်, ယူတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာသည်သာ၊) ဟောတိ၊ တဿ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပေးရာပုဂ္ဂိုလ်, ယူတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ရူစိယာဝေ-အလိုအားဖြင့်သာ၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကာ လဘန္တိ၊ အညေသံ-အခြားသူတို့အား၊ အဒတွာ-မပေးခဲ့မူ၍၊ ဒုရေ-အဝေး၌၊ ထပိတ

x x x x x x x x x

တိစိဝရပရိက္ခာရော ။ ။ မတသန္တက ဖြစ်သော တိစိဝရိက်က ဟောင်းနွမ်း၍ ညံ့နေလျှင် တိစိဝရိက်မှကြွင်းသော ဘဏ္ဍာထည်းမှယူ၍ တိစိဝရိက်၌ အခြံအရံပရိက္ခရာ အဖြစ်ဖြင့် ပေးပါ။ “ ပရိက္ခရာ ” ဟုရာ၌ သင်္ကန်းချုပ်တို့ အဝတ်စလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ အခြားပစ္စည်းများလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ [တိစိဝရ ပရိက္ခာရောတိ တိဏ္ဍံ စိဝရာနံ ပရိ ဝါရော။ - ယေ၂၉န၃။]

ပရိက္ခရာပိ-ထားအပ်သော ပရိက္ခရာတို့သည်လည်း၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုကျောင်း တိုက်၌၊ သံဃဿေဝ-၏သာ၊(သန္တကာနိ)ဟောန္တိ။

ဒိန္နံ-နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့၏၊ (ပြန်လွန်တော်မူသောရဟန်း၊ ကျန်ရစ်သော ရဟန်းတို့၏) သန္တကံ- သည်၊ အဝိဘတ္တံ- မဝေဘန်အပ်သေးသည်၊ (သစေ) ဟောတိ-အံ၊ (ဝေသတိ)၊ ကေသ္မိ- တပါးသောရဟန်းသည်၊ ကာလင်္ကံ-တ- ပြန်လွန်တော်မူလသော်၊ ဣတရော- အခြားသောရဟန်းသည်၊ သာမိ- ဥစ္စာရှင် တည်း၊ ဗဟုနဗ္ဗိ-များစွာသောရဟန်းတို့၏လည်း၊ သန္တကေ-၌၊ ဧသေဝနယော- တည်း၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည်၊ မတေသု-ပြန်လွန်တော်မူပြီးကုန် လသော်၊ သံဃိကံ-သံဃာ့ဥစ္စာသည်၊ ဟောတိ၊ အဝိဘဇိတွာ-မဝေဘန်မူ၍၊ သဒ္ဓိ ရိဟာရိကာနံ- သဒ္ဓိရိဟာရိက စသူတို့အား၊ သစေပိ ဒေန္တိ- အကယ်၍မူလည်း ပေးကုန်အံ၊ (ဝေသတိပိ)၊ အဒိန္နမေဝ- မပေးအပ်သည်သာ၊ (ပေးရာမရောက် သည်သာ)၊ ဟောတိ၊ ဝိဘဇိတွာ-ဝေဘန်ပြီး၍၊ ဒိန္နံပန-ပေးအပ်သောဥစ္စာသည် ကား၊ သုဒိန္နံ-ကောင်းစွာပေးအပ်သည်၊(အပေးမြောက်သည်၊ ဟောတိ)၊ တံ-ထို သုဒိန္နံဖြစ်သောပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ တေသု-ထို ဥစ္စာရှင်ဆရာတို့သည်၊ မတေသုပိ- ကုန်သော်လည်း၊ သဒ္ဓိရိဟာရိကာဒိနံယေဝ- တို့၏သာ၊ (သန္တကံ) ဟောတိ၊ သံဃဿ-၏၊ (သန္တကံ) န (ဟောတိ၊ ဣတိ - ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော - တည်း၊) [“အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝိနိစ္ဆယော”ကို ပြန်အုပ်သည်။]

+ x x x x x x x x

တတ္ထတတ္ထ သံဃဿေဝ။ ။တတ္ထတတ္ထ သံဃဿေဝါတိ-တသ္မိတသ္မိ ဝိဟာရေ ဌိတဿ သံဃဿေဝ၊ ဣဒံ ဝိဟာရေ ထပိတပရိက္ခရာရေ သန္တာယဝတ္ထံ၊-ကျောင်းတိုက် တွင်း တည်ရှိသော ပရိက္ခရာကိုရည်ရွယ်၍ “ တတ္ထတတ္ထ သံဃဿေဝ ” ဟု ဆိုသည်၊ သစေ ဂါမေဝါ အရညေဝါ ထပိတာ ဟောန္တိ၊ သကလောဝ သံဃော ဣဿရော- ရှာထည်း၌ ဖြစ်စေ၊ တောထည်း၌ ဖြစ်စေ တည်ရှိနေလျှင် စာတုဒ္ဓိသာ သံဃိကသာ ဖြစ်သည်၊ ကသ္မာ သံဃဿေဝ ဒါယဇ္ဇဘာဝတော၊ ထို့ကြောင့် ရောက်ရာရောက်ရာ ဌာန၌ တည်ရှိသောရဟန်းများ ဝေယျနိုင်သည်။

သစေပိ၊ ပေ၊ အဒိန္နမေဝ။ ။ ဗဟုသန္တကဖြစ်သော ပစ္စည်းတို့တွင် “ဤပစ္စည်းကို မည်သူရသည်၊ ဤပစ္စည်းကို မည်သူရသည်”ဟု မူလဥစ္စာရှင်တို့က နှုတ်အပြောအားဖြင့် အချင်းချင်း မခွဲဝေဘဲ တလုံးတစည်းထည်း ထားရာမှ သဒ္ဓိရိဟာရိက စသူတို့အား ပေးလိုက်ကြလျှင် အပေး မမြောက်၊ ဘာကြောင့်နည်း— အများဆိုင် ဗဟုသန္တက ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း။

ဘဇိတွာ ၊ ပေ၊ သုဒိန္နံ ။ ။ အချင်းချင်း ခွဲဝေပြီးမှ သဒ္ဓိရိဟာရိက စသူတို့အား ပေးလိုက်ကြလျှင် သုဒိန္နံဖြစ်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း- အသီးအသီး၏ ပုဂ္ဂလိက ဖြစ်နေ သောကြောင့်တည်း၊ ထို သုဒိန္နံဖြစ်ပြီးသော ပစ္စည်းများသည် မူလ ဆရာကြီးတို့ ပြန်လွန် တော်မူသော်လည်း နဂိုရ်အပေးခံရသော သဒ္ဓိရိဟာရိက စသူတို့၏ အပိုင်သာ ဖြစ်၏၊ သံဃာ၏အပိုင် မဟုတ်။

ကုသစီရဒိပဋိကျေပကထာ

ကုသစီရဒိသု - ကုသစီရ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အတ္တနာဠန္ဒိ - ကား၊ အတ္တနာဠမယံ - မရိုးပင်၏ အတံဖြင့်ပြုအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ (နိဝါသေတွာ ဌ္ဗစပ်၊) [“အတ္တနာဠမယန္တိ အတ္တဒဏ္ဍမယံ-မရိုးပင်၏ အတံကလေးတွေကို စိတ်ဖြာ၍ အဝတ်ရက်သလို ရက်ထားအပ်သောသင်္ကန်း” ဟူလို၊-ဝိမတိ။] မကစိမယော- သင်ပေါင်းလျှော်ဖြင့် ပြုအပ်သောသင်္ကန်းကို၊ ပေါ်တ္ထကောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ သေသာနိ - ကြွင်းသောပုဒ်တို့ကို၊ (အတ္တနာဠ, ပေါ်တ္ထကမုကြွင်းသော ကုသစီရ, ဝါကစီရ စသောပုဒ်တို့ကို၊) ပဌမပါရာဇိက ဝဏ္ဏနာယံ- ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တိနိ - ကုန်ပြီ၊ တေသု - ထိုသင်္ကန်းတို့တွင်၊ ပေါ်တ္ထကေဝေ- သင်ပေါင်းလျှော်ဖြင့် ပြုအပ်သော သင်္ကန်းကြောင့်သာ၊ (သင်ပေါင်းလျှော်ဖြင့် ပြုအပ်သောသင်္ကန်းကို ဝတ်ခြင်းကြောင့်သာ၊) ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ သေသေသု- ကြွင်းသော သင်္ကန်းတို့ကြောင့်၊ (ကြွင်းသောသင်္ကန်းတို့ကို ဝတ်ခြင်းကြောင့်၊) ထုလ္လစ္စယာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ပန- ဆက်၊ အတ္တဒုဿကဒလိဒုဿ ရေကဒုဿာနိ- မရိုးတံဖြင့် ပြုအပ်သောအဝတ်, ငှက်ပျော့ရွက်ဖြင့် ပြုအပ်သောအဝတ်, ပိန်းရွက်ဖြင့်ပြုအပ်သောအဝတ်တို့သည်၊ ပေါ်တ္ထကဝတိကာ နေဝ - ပေါ်တ္ထကအဝတ်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ (ပေါ်တ္ထက အဝတ်နှင့် အလားတူကုန်သည်သာ။) [အတ္တ ဒုဿာနိတိ-အတ္တဝါကေန ကတ ဒုဿာနိ၊ ပေါ်တ္ထက ဝတိကာနိ ဒုက္ကဋ်ဝတ္ထုကာနိတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ။]

သဗ္ဗနီလကာဒီနိ-သဗ္ဗနီလက အစရှိသောသင်္ကန်းတို့ကို၊ ရဇနံ-ဆိုးရည်ကို၊ ဓောဝိတွာ- ဖွပ်လျှော်ပြီး၍၊ ပုန - တဖန်၊ ရဇိတွာ - ဆိုးပြီး၍၊ ဓာရေတဗ္ဗာနိ- ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ [နဂိုက အညိုရောင်ကြီးစသည်ကို ပျောက်အောင် ဖွပ်လျှော်ပြီးမှ သင့်လျော်သောအရောင်ကို ထပ်မံဆိုးပြီး သုံးစွဲပါ - ဟူလို၊] ဓောဝိတုံ- ငှါ၊ သတ္တာ-တတ်ကောင်းကုန်သည်၊ စေ နဟောန္တိ - နံအံ့၊(ဝေံသတိ)၊ ပစ္စတ္ထရဏာနိဝါ-အပေါ်လွမ်း အခင်းတို့ကိုသော်လည်း၊ ကာတဗ္ဗာနိ-ပြုထိုက်ကုန်၏၊ ဒုပဏ္ဍစိဝရဿ-နှစ်ထပ်ရှိသော သင်္ကန်း၏၊ မဇ္ဈေဝါ- အလယ်၌သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗာ

x x x x x x x x

တေသု၊ပေါ၊ပေါ်တ္ထက ဝတိကာနေဝ။ ။

ကုသဝါက ဖလကာနိ,ကမ္မလံ ကေသဝါလဇံ၊
 ထုလ္လစ္စယံ ဓာရယတော-လူကပက္ခာ•ဇိနက္ခိပေ။
 ကဒလေ•ရက•တ္ထံ ဒုဿေ, ပေါ်တ္ထကေ စာပိ ဒုက္ကဋ်၊
 သဗ္ဗနီလက မဋ္ဌိဋ္ဌ, ပီတလောဟိတ ကဏှကေ၊
 မဟာရဂံ မဟာ နာမ-ရဂံရတ္ထေ တိရိဋကေ။
 အတ္ထိန္ဒဒီသဒသကေ, ဖလပုပ္ဖဒသေ တထာ၊
 ကဗျကေ ဝေဌနေ သဗ္ဗံ, လဘတိ•န္တိန္ဒစိဝရော။ — ခုဒ္ဒသိက္ခာ။

နိ - ပေးထိုက်ကုန်၏။ [“ အရောင်မပေါ်အောင် အလယ်ကသွင်း၍ ချုပ်ရမည်။ ထိုသို့ ချုပ်လိုက်လျှင် သုံးထပ်ဖြစ်သွားသည်” ဟုလို၊ ဒုပဋ္ဌ စီဝရဿဝါမဇ္ဈတိယံ နိဗ္ဗိတေ တိပဋ္ဌစီဝရံ ဟောတိ။ တဿ မဇ္ဈေ ပဋုလံ ကတွာ ဒါတဗ္ဗာနိတိ အတ္ထော၊-ဝိမတိ] တေသံ-ထို သဗ္ဗနိလကစသော သင်္ကန်းတို့၏။ ဝဏ္ဏနာနတ္တိ- အဆင်းအားဖြင့် ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဥပါဟနာသု-ဘိနပ်တို့၌၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိသည်သာ၊ အတ္ထိန္ဒဒသ ဒိယဒသာနိ- မဖြတ်အပ်သော အမြိတ်အဆာရှိသော သင်္ကန်း ၊ ရှည်သော အမြိတ်အဆာရှိသောသင်္ကန်းတို့ကို၊ ဒသာ- အမြိတ်အဆာတို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်ပြီး၍၊ ဓာရေတဗ္ဗာနိ၊ ကဗျကံ-သင်တိုင်းကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဖါလေတွာ-ခွဲ၍၊ (ဆုတ်၍)၊ ရဇိတွာ-ဆိုးပြီး၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ - သုံးစွဲခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဌတိ၊ ဝေဋ္ဌနေပိ - ဥားရစ် ခေါင်းပေါင်း၌လည်း၊ ဝေဝနယော-တည်း၊ ပန-ကား၊ တိရိဋကံ-တိရိဋကသင်္ကန်းသည်၊ ရုက္ခဆလ္လိမယံ-သစ်ခွံ သစ်ခေါက်ဖြင့်ပြုအပ်သော သင်္ကန်းတည်း၊ တံ-ထို တိရိဋကသင်္ကန်းကို၊ ပါဒပုဉ္ဇနံ-ခြေသုတ်ကို၊ ကာတုံ ဝဋ္ဌတိ-၏။

ပတိရူပေ ဝါဟကေဘိ-ကား၊ ကောစိ- သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏ အတွက်၊ (အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားသော ရဟန်းစသည်၏အတွက်၊) ဝဏ္ဏာမိ-ယူပါအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သစေဂဏ္ဍာတံ-အံ့၊ (ဝေံ သတိ)၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝေံ-ဤသို့လျှင်၊ တေဝိသတိယာ-နှစ်ကျိပ်သုံးယေဝံသော၊ ဧတေသု ပုဂ္ဂလေသု- တို့တွင်၊ သောဠသ-တကျိပ်ခြောက်ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နလဘန္တိ- မရကုန်၊ သတ္တ-ခုနစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာ- တို့သည်၊ လဘန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [သောဠသ, သတ္တတို့၏သရုပ်ကို ပါဠိတော်၌ကြည့်ပါ။]

သံဃော ဘိက္ခေ စီဝရပ္ပါဒကထာ

သံဃော ဘိက္ခတိတိ - ကား၊ ဘိက္ခိတွာ - ကွဲပြီး၍၊ ကောသမ္မကဘိက္ခုဝိယ- ကောသမ္မက ရဟန်းတို့ကဲ့သို့၊ ဒွေ- နှစ်စုကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ - အဘို့အစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသ္မိံ ပက္ခေတိ-ကား၊ ကေသ္မိံ-တစုသော၊ ကောဋ္ဌာသေ-အစု၌၊ ဒက္ခိဏောဒကဉ္စ-အလှူရေကို၎င်း၊ ဝန္ဓာဒိနိစ-နံသာစသည်တို့ကို၎င်း၊ ဒေန္တိ-လှူကြကုန်၏၊ ကေသ္မိံ-သော၊ (ကောဋ္ဌာသေ-၌) စီဝရနိ-တို့ကို၊ (ဒေန္တိ)၊ သံဃ

x x x x x x + x
 ဒက္ခိဏောဒကံ။ ။ဒက္ခန္တိ (ဝမုန္တိ) တောယာတိ ဒက္ခိဏာ၊ တောယ-ဤအလှူဖြင့်၊ [(ဒါနစေတနာဖြင့်) သတ္တာ - အလှူရှင် သတ္တာတို့သည်၊ ဒက္ခန္တိ (ဝမုန္တိ) - တမလွန်ဘဝ၌ ကြီးပွားကြကုန်၏၊ ဣတိ ဒက္ခိဏာ၊ ဒက္ခိဏာယ + ပဋိသံယုတ္တံ + ဥဒကံ ဒက္ခိဏောဒကံ - အလှူနှင့်စပ်သော ရေ၊ ရှေးခေတ်က အလှူလှူရာဝယ် ရေအိုး၌ ရေထည့်၍ ထိုရေကိုလည်း ဒက္ခိဏောဒကအဖြစ်ဖြင့် လှူကြသည်။

သေဝေတန္တိ-ကား၊ ဧတံ-ဤသင်္ကန်းသည်။ သကလဿ-သော၊ သံဃဿ-၏။ ဒိန္နမိ-နှစ်စုလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကောဠာသာနံ-တို့၏။ (“သကလဿ သံဃဿ” ကို ထပ်ဖွင့်သည်။ သန္တကံ) ဟောတိ၊ ယဏိံ-ခေါင်းလောင်း စသည်ကို၊ ပဟရိ တ္တာ - တီးခတ်၍၊ ဒွိဟိပိ - နှစ်ဘက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပက္ခေဟိ - အဖို့အစု တို့သည်။ ဧကတော-တပိုင်းထည်း၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဘန်ရာ၏။ ပက္ခသေဝေတန္တိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (“ပက္ခဿ ဒေမ” ဟူ၍) ဒိန္နေ - လှူအပ်သော်၊ ယဿ ကောဠာသဿ-အကြင် အဖို့အစုအား၊ ဥဒကံ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပြီ၊ တဿ- ထို အဖို့ အစု၏။ (ထိုအဖို့ အစုတွင် ပါဝင်သော ရဟန်းများ၏။) ဥဒကမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ယဿ(ကောဠာသဿ)-အား၊ စိဝရံ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပြီ၊ တသေဝ-ထိုအဖို့ အစု၏သာ၊ (ထိုအဖို့အစုတွင်ပါဝင်သော ရဟန်းများ၏သာ။) စိဝရံ(ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ယတ္ထ - အကြင်တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဒက္ခိဏောဒကံ - သည်၊ ပမာဏံ- ပမာဏသည် (လိုရင်းသည်။) ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဧတော - တခု သော၊ ပက္ခော-အသင်းအပင်းသည်၊ ဒက္ခိဏောဒကဿ-၏။ ဝါ-ကို၊ လဒ္ဒတ္တာ- ရအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိဝရာနိ - တို့ကို၊ လဘတိ- ၏။ ဧကော- သော၊ (ပက္ခော- သည်။) စိဝရာနမေဝ- တို့၏ပင်၊ ဝါ- တို့ကိုပင်၊ လဒ္ဒတ္တာ-ကြောင့်၊ (စိဝရာနိ လဘတိ။) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဘောဟိပိ-နှစ်ဘက်သော အသင်းအပင်းတို့ သည်လည်း၊ (နှစ်ဘက်သော အသင်းအပင်းတွင် ပါဝင်သော ရဟန်းတို့သည် လည်း။) ဧကတော - တပိုင်းထည်း၊ ဟုတ္တာ- ၍၊ ယထာရုမံ - အကြင်အကြင် ကြီးသူတို့အတိုင်း၊ (ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်။) ဘာဇေတဗ္ဗံ - ဝေဘန်ရာ၏။ ဣဒံ- ဤ အချက်သည်၊ ပရသမုဒ္ဒေ- သမုဒြာ၏တဘက်ကမ်း၌၊ (ဇမ္ဗူဒိပ်၌။) လက္ခဏံ-

x x x x x x x x x

ယတ္ထ ပန၊ ပေ၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ။ “ဒက္ခိဏောဒကဿ လိုရင်းပမာဏ” ဟု အယူ ရှိသော တိုင်းနိုင်ငံ၌ နှစ်ဘက်ကွဲနေရာဝယ် တဘက်၌ ဒက္ခိဏောဒကကိုလှူ၍ အခြား တဘက်၌ သင်္ကန်းကိုလှူအံ့။ ဒက္ခိဏောဒက ရသောဘက်သည် လိုရင်းဖြစ်သောရေကို ရထားသောကြောင့် သင်္ကန်းကိုလည်း ရပိုင်ခွင့်ရှိ၏။ အခြားတဘက်ကလည်း သင်္ကန်း ကိုပင် တိုက်ရိုက် ရထားသောကြောင့် ထိုသင်္ကန်းနှင့် ဆိုင်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ဝေစုဝေ သောအခါ နှစ်ဘက်သံဃာတို့ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် ဝေရမည် - ဟု ဇမ္ဗူဒိပ်၌ ထုံးစံရှိ သတတ်၊ [ဤအဋ္ဌကထာကို သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ရေးသောကြောင့် “ဇမ္ဗူဒိပ်” ခေါ် ဣန္ဒိယကို “ပရသမုဒ္ဒ” ဟု ဆိုသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ဝိမတိဒီကာ ဤနေရာ၌ “ပဌမံ ဥဒကံ ပါတေတ္တာ ပစ္စာဒေန္တိ” ဟု ဆို၏။ “ဥဒကံ ပါတေတ္တာ” ဟူသော ဤစကားကို ထောက်၍ မြန်မာတို့က ရေတစက် တစက် ချခြင်းကို “ဥဒကပါတန” ဟု ယူကြဟန်တူသည်။ အမှန်ကား - ရေကို ဒိုးနှင့် တကွ တဘက်သော သံဃာအား လှူလိုက်သောအခါ ထိုသံဃာဘက်၌ ရေကိုကျစေ ခြင်း (ရေကို ရစေခြင်း) ကို “ဥဒကံ ပါတေတ္တာ” ဟု ဆိုသည်။ [အချို့နေရာ၌ “ ဥဒကံ ပါတေတ္တာ-ရေကို ရောက်စေ ရစေ၍” ဟုလည်း ရှိ၏။]

မှတ်သားကြောင်းအချက်သည်၊ (ဟောတိ)ကိရ- ဖြစ်သတတ်၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တသ္မိံယေဝ ပက္ခေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဣတရော- အခြားသော၊ (ရေနှင့်သင်္ကန်း နှစ်မျိုးလုံးကိုရသောဘက်မှ အခြားသော၊)ပက္ခော- သည်၊ (နှစ်မျိုးလုံးကို မရသောဘက်သည်၊) အနိဿရောယေဝ- အစိုးမရသည် သာ၊ (သင်္ကန်းကို အစိုးမရသည်သာ၊) [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဠိတော် ကြည့်မှ သိနိုင်မည်၊] စိဝရပေသနဝတ္ထုနိ- တို့သည်၊ ပါကဋာနေဝ- ထင်ရှား ကုန်သည်သာ။

—◆—
အဋ္ဌစိဝရမာတိကာ ကထာ

ဣဒါနိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ၊ ဝုတ္တစိဝရနံ - မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော သင်္ကန်း တို့၏၊ဝါ-တို့ကို၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဝေတ္တံ-ရရာခေတ်ကို၊ ဒဿတုံ-ငှါ၊ အဋ္ဌမာတိက္ခဝေ မာတိကာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊(ဘဂဝါ)အာဟ-ပြီ၊ သီမာယ ဒေတီတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန- ပုဂ္ဂလာ ဓိဋ္ဌာန နည်းအားဖြင့်၊(ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော တည်ရာရှိသော နည်းအားဖြင့်၊)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသီမာယ ဒေတိအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သီမာယ - သိမ်အား၊ ဒါနိ-ပေးလှူခြင်းသည်၊ ဧကော-တပါးသော၊ မာတိကာ-ကာတည်း၊ ကတိကာယ- ကတိကာအား၊ ဒါနိ-သည်၊ ဒုတိယာ-နှစ်ပါးမြောက်သော၊ (မာတိကာ-တည်း၊) ပေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ ဒါနိ-သည်၊ အဋ္ဌမာ-ရှစ်ပါးမြောက်သော၊(မာတိကာ- တည်း၊) တတ္ထ - ထို ရှစ်ပါးသော မာတိကာတို့တွင်၊ သီမာယ ဒေတီတိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ သီမံ-ကို၊ ပရာမသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ ဒေန္တော-ပေးလှူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သီမာယ ဒေတိနာမ-သီမာယဒေတိမည်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော မာတိကာ တို့၌၊ သေနယော-တည်း။

ပန - ဆက်၊ သီမာယ၊ပေ၊ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ အာဒိမိ - အစရှိသော၊ မာတိကာ နိဒ္ဒေသေ - မာတိကာ၏ နိဒ္ဒေသ၌၊ (မာတိကာကို အကျယ်ညွှန်ပြရာ ပါဠိရပ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)တာဝ-ကတိကာယဒေတိ အစရှိသောမာတိကာမှ ရှေးဥးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ - ညွှန်ပြအပ်သော၊) သီမာယဒေတီတိ ဧတ္ထ - ဟူသော ဤ

x x x x x x x x x

ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန နယေန။ ။ [ပုဂ္ဂလ - ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော + အဓိဋ္ဌာန - တည်ရာ ရှိသော+နယ-နည်း၊] အကြင် စကား၏ တည်ရာသည် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထို စကားကို “ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနည်း”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ဤ၌ “သီမာယ ဒါနိ”ဟု ပေးခြင်း ကြိယာကို မဆိုဘဲ “သီမာယ ဒေတိ”ဟု ပေးတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုသောကြောင့် “ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန နယ” ဟု ဆိုသည်။ [ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန နယေန ဝုတ္တန္တိ - “သီမာယ ဒါနိ”န္တိ အာဒိနဉ ဝတ္ထဗ္ဗေ “သီမာယ ဒေတိ”တိ အာဒိ ပုဂ္ဂလာဉဓိဋ္ဌာန နယေန ဝုတ္တံ၊-ဇီကာ။]

မာတိကာ၌၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ ၌စပ်၊) ခဏ္ဍသီမာ - ခဏ္ဍသိမ်၎င်း၊ ဥပစာရသီမာ - ဥပစာရသိမ်၎င်း၊ ပေ၊ စက္ကဝါဠသီမာ - စက္ကဝါဠသိမ်၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ပန္နရသ- တဆွဲငါးပါးကုန်သော၊ သီမာ-သိမ်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို သိမ်တို့တွင်၊ ခဏ္ဍသီမာ-ကို၊ သီမာကထာယံ-သီမာကထာ၌၊ ဝုတ္တာဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဥပစာရသီမာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပရိက္ခိတ္တဿ-ကာရံအပ်သော၊ ဝိဟာရဿ-ကျောင်းတိုက်၏၊ ပရိက္ခေပေန-အကာအရံဖြင့်၎င်း၊ အပရိက္ခိတ္တဿ-မကာရံအပ်သော၊ (ဝိဟာရဿ- ၏) ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနေန- အကာအရံ ထိုက်ရာအရပ်ဖြင့်၎င်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒာ-ပိုင်းခြားအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏။

အပိစ - သည်သာမကသေး၊ ဘိက္ခုနီ - တို့၏၊ ဓုဝသန္ဓိပါတဋ္ဌာနတောဝါ- အမြဲ စည်းဝေးရာအရပ်မှ သော်၎င်း၊ ပရိယန္တေ-ကျောင်းတိုက်၏အစွန်၌၊ ဌိတဘောဇန သာလတောဝါ-တည်သော ဆွမ်းစားကျောင်းမှသော်၎င်း၊ နိဗဒ္ဓ ဝသနက အာဝါသတောဝါ-အမြဲနေရာ ကျောင်းမှသော်၎င်း၊ ထာမ မဇ္ဈိမဿ- အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဒွိန္ဒ္ဓံ လေဇျုပါတာနံ- ခဲနှစ်ကျအရပ်တို့၏၊ အန္တော-အတွင်းကို၊ ဥပစာရသီမာ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပနဆက်၊ သာ-ထို ဥပစာရသိမ်သည်၊ အာဝါသေသု-ကျောင်းတို့သည်၊ ဝမုန္တေသု-တိုးပွားကုန်လသော်၊ ဝမုတိ - တိုးပွား၏၊ (အာဝါသေသု) ပရိဟာယန္တေသု - ဆုတ်ယုတ်ကုန်လသော်၊ (လျော့ကုန်လသော်)၊ ပရိဟာယတိ - ဆုတ်ယုတ်၏၊ (လျော့၏)။

× × × × × × × ×

အပိစ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ ပဌမနည်းဝယ် ဥပစာရသိမ်ကို (အကာအရံမရှိသော ကျောင်းတိုက်ဖြစ်လျှင်) ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနဖြင့် ပိုင်းခြားရမည်-ဟု ဆိုရာ၌ “ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာန” ဟူသည် အစွန်ဆုံးကျောင်းမှ ခဲတကျအရပ်တည်း၊ ထို ခဲတကျအရပ်အတွင်းသာ “ဥပစာရသိမ်” ဟု ဆိုရာရောက်၏။ အပိစတက်သော ဤနည်း၌ကား— ပဌမခဲတကျအပြင် ဒုတိယ ခဲတကျအတွင်းကိုပါ ဥပစာရသိမ်-ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤနည်း၌ “ဓုဝသန္ဓိပါတဋ္ဌာန” ဟူသည် “ကျောင်းတိုက်၏အစွန်ဆုံး၌ တည်ရှိသော အမြဲ စည်းဝေးရာအရပ်” တည်း။ [ဤ “အပိစ” တက်သောနည်းသည် အပရိက္ခိတ္တဝိဟာရအတွက် ဥပစာယူပုံ တနည်းပြတည်း၊ ပရိက္ခိတ္တဝိဟာရအတွက်မှာ ပဌမနည်းအတိုင်းသာ။]

ဒီကာ။ ။ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္ဒာတိ ဣမိနာ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ဓုဝသန္ဓိပါတဋ္ဌာနာဒိတော ပဌမလေဇျုပါတဿ အန္တော ဥပစာရသီမာတိ ဒေသတိ၊ ဣဒါနိ ဒုတိယလေဇျုပါတဿ အန္တောပိ ဥပစာရသီမာယေဝါတိ ဒေသတံ အပိစာတိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ၊ ဓုဝသန္ဓိပါတဋ္ဌာနမ္ပိ ပရိယန္တဂတမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ဘိက္ခုနီနံ အာရာမပ္ပဝေသနသေနာသနာပုစ္ဆနာဒိ ပရိဝါသမာနတ္တာရောစန ဝဿစ္ဆေဒနိဿယသေနာသနဂ္ဂါဟာဒိ ဝိဝေနန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဣမိဿာယေဝ ဥပစာရသီမာယ ဝသေန (ပရိက္ခိတ္တအတွက် ပရိက္ခေပ၏ အစွမ်းဖြင့် အပရိက္ခိတ္တအတွက် ဒွေလေဇျုပါတ၏ အစွမ်းဖြင့်) ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ဝါဒန္တရ၊ မဟာပစ္စရိယံ- ဌ၊ ဘိက္ခုသုဝိ- တို့သည်လည်း၊ ဝနုန္တေသု- ကုန်လသော်၊ ဝနုတိ-၏၊ ဣတိဝုတ္တံ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိဟာရေ-၌၊ သန္နိပတိတ ဘိက္ခုဟိ- စည်းဝေးသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ ကောဗဒ္ဓါ-တစပ်ထည်း စပ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ယောဇနသတမ္ဘိ- ယူဇနာတရာ တိုင်တိုင်လည်း၊ ပူရေ တွာ-ပြည့်စေ၍၊ သစေ နိသီဒန္တိ-အကယ်၍ ထိုင်ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ယောဇန သတမ္ဘိ - ယူဇနာတရာ တိုင်တိုင်လည်း၊ ဥပစာရသီမာဝ - သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသောရဟန်းတို့၏ အထံသို့၊ (ယူဇနာတရာတိုင်တိုင် အပြည့် ထိုင်၍စည်းဝေးနေသော ရဟန်းအားလုံးတို့၏အထံသို့၊) လာဘော-လာဘ်သည်၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ သမာနသံဝါသ အဝိပ္ပဝါသ သီမာဒ္ဓယမ္ဘိ-သမာန သံဝါသသိမ်၊ အဝိပ္ပဝါသသိမ် နှစ်ပါး အပေါင်းကိုလည်း၊ ဝုတ္တမေဝ - သည်သာ၊ [ပိဖြင့် ခုဏှ သိမ်ကိုသာ ဆိုခဲ့သည်မဟုတ်သေး၊ သမာန သံဝါသသိမ် အဝိပ္ပဝါသသိမ်တို့ကို လည်း ဆိုခဲ့ပြီ-ဟု ပေါင်း။]

လာဘသီမာနာမ-မည်သည်ကို၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ နေဝ အနုညာဘာ- ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ-ဓမ္မသင်္ဂါဟက ထေရ်တို့ သည်၊ နထပိတာ-ထားအပ်သည်လည်း မဟုတ်၊ အပိစ-အဟုတ်ကား၊ ရာဇရာဇ မဟာမတ္တာ-မင်း၊ မင်း၏ အမတ်တို့သည်၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းတိုက်ကို၊ ကာရေတွာ- စေပြီး၍၊ ဝါဂုတံဝါ-တဝါဂုတ် အရပ်ကိုသော်၎င်း၊ အမုယောဇနံဝါ - ယူဇနာ ဝက် အရပ်ကိုသော်၎င်း၊ ယောဇနံဝါ - တယူဇနာအရပ်ကိုသော်၎င်း၊ သမန္တ တော-ကျောင်းတိုက်၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ပရိစ္ဆိန္နိတွာ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ အယံ- ဤအပိုင်း အခြားသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဝိဟာရဿ-၏၊ လာဘသီမာ- လာဘ သိမ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နာမလိခိတကေ - နာမည်ကို ရေးသားရာ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ရေးအပ်သော နာမည်ရှိကုန်သော၊) ထမ္ဘေ - တိုင်တို့ကို၊ နိခဏိတွာ-တူးစိုက်၍၊ ယံ-အကြင်ပစ္စည်း ဝတ္ထုသည်၊ ထေန္တရေ-ဤအပိုင်းအခြား၏ အတွင်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ

x x x x x x x x

မဟာပစ္စရိယံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ “ဘိက္ခုသုဝိ”၌ “ဝိ”ဖြင့် “အာဝါသေသု ဝနုန္တေ သု”ဟူသော ရှေ့စကားကို ပေါင်း၊ အာဝါသတိုးရုံသာမက ရဟန်းများ တိုးလာလျှင် လည်း ဥပစာရသိမ်ကျယ်လာနိုင်သည်- ဟူလို၊ အာဝါသမတိုးသော်လည်း အစည်း အဝေး၌ ရဟန်းတွေချည်း ယူဇနာတရာတိုင်အောင် ပြည့်နေလျှင် ဥပစာရသိမ်လည်း တိုး၍ ကျယ်နိုင်သည်၊ ထိုသို့ ဘိက္ခုတိုးပွားခြင်း၏ အကျိုးရ(ဥပစာရသိမ်ကျယ်ပုံ) ကို ပြလိုသောကြောင့်ပင် “တသ္မာ”စသော ဖလဝါကျကို တက်သည်။

ဆက်ဥပုအံ—“စည်းဝေး”ဟူရာ၌ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီးသာမက ဆွမ်းကြီး လောင်းဘို့ စီတန်း၍ စည်းဝေးနေလျှင်လည်း အစည်းအဝေးပင်တည်း၊ ထိုစည်းဝေး သော ရဟန်းများသည် အာဂန္တုက ဖြစ်စေကာမူ ဥပစာရသိမ်တွင်းရှိ သံဃာ့အား လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းကိုဝေရာ၌ ထိုရဟန်းအားလုံးပင် ရသည်။

တိ-ဖြစ်၏။ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ-ထို ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ အမှာကံ- တို့၏၊ ဝိဟာရဿ-
အား၊ ဒေမ-လှူပါကုန်၏။ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်၍၊ သိမံ - အပိုင်းအခြားကို၊
ထပေန္တိ- ထားကြကုန်၏။ အယံ - ဤ အပိုင်းအခြားသည်။ လာဘသီမာနာမ-
မည်၏။

ဂါမ၊ပေ၊ဥဒကုက္ခေပသီမာပိ - ဂါမသိမ်၊ပေ၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ် တို့ကိုလည်း၊
ဝုတ္တာဝေ- ဆိုအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ (သီမာကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊)
ဇနပဒသီမာနာမ- ဇနပဒသိမ် မည်သည်။ (ဇနပုဒ်၏ အပိုင်းအခြားမည်သည်။)
ကာသိကောသလရဋ္ဌာဒီနံ- ကာသိတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း အစရှိသောတိုင်းကြီး
တို့၏၊ အန္တော- အတွင်း၌၊ ဗဟု- ကုန်သော၊ ဇနပဒါ- ဇနပုဒ်တို့သည်။ (နယ်
တို့သည်။) ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏။ တတ္ထ- ထို ဇနပုဒ်တို့တွင်၊ ဧကေကော- တခု တခု
သော၊ ဇနပဒ ပရိစ္ဆေဒေါ - ဇနပုဒ် အပိုင်းအခြားတည်း။ ရဋ္ဌသီမာနာမ -
မည်သည်။ (တိုင်း၏ အပိုင်းအခြားမည်သည်။) ကာသိကောသလာဒိရဋ္ဌ ပရိစ္ဆေ
ဒေါ - ကာသိတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း အစရှိသော တိုင်းကြီးတို့၏ အပိုင်းအခြား
တည်း။ ရဋ္ဌသီမာနာမ - မည်သည်။ (တိုင်းပြည်၏ အပိုင်းအခြား မည်သည်။)
စောဠဘောဂေါ- စောဠမင်း၏ သုံးဆောင် ခံစားအပ်သောတိုင်းပြည်၊ ကေရဠ
ဘောဂေါ - ကေရဠမင်း၏ သုံးဆောင် ခံစားအပ်သောတိုင်းပြည်၊ ဣတိဝေံ - သို့၊
ဧကေကဿ- တယောက် တယောက်သော၊ ရညော- ၏။ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနံ-

x x x x x x x x x

လာဘသီမာ။ ။ လာဘာယ+ထပိတာ+သီမာ လာဘသီမာ= လာဘ်အကျိုးငှါ
ထားအပ်သောသိမ်၊ ထို တဂါဝုတ်စသည် ပိုင်းခြားအပ်သော အပိုင်းအခြားအတွင်း၌
ဝတ္ထုကံမြေ , ဥယျာဉ် , မြေ စသည်မှထွက်သော ပစ္စည်းသည် ထို ကျောင်းတိုက်နှင့်သာ
ဆိုင်၏။ [နာမံ+လိခိတံ ယေသန္တိ နာမ လိခိတကာ၊ တနည်း- လိခိယတိ ဧတေသုတိ
လိခိတာ၊ နာမဿ+လိခိတာ နာမလိခိတကာ (ထမ္ဘာ)။]

ဇနပဒသီမာ၊ပေ၊ပရိစ္ဆေဒေါ။ ။ “ဇနပဒပရိစ္ဆေဒေါ”၏ နောက်၌ “ဇနပဒ
သီမာ” ဟု ပါဌတမျိုးတွေ့ရ၏။ “ဇနပဒသီမာနာမ”က “ သီမာနာမ”နှင့် “ဇနပဒ
ပရိစ္ဆေဒေါ” သည် အနက် အရတူဖြစ်သောကြောင့် နောက်ထပ် ဇနပဒသီမာတပုဒ်
ပါဘွယ်မလိုတော့၊ နောက်၌ ရဋ္ဌသီမာ နာမ၊ပေ၊ရဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒေါ”ဟူသော စာသွားကို
ထောက်ပါ။ [“ကာသိကောသလာဒီနံ- တို့၏၊ အန္တော ဗဟု ဇနပဒါ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ
ဧကေကော - သော၊ ဇနပဒ ပရိစ္ဆေဒေါ- သည်၊ ဇနပဒ သီမာနာမ- မည်၏” ဤသို့
ရှေ့ပြန်လှည့်၍လည်း စပ်နိုင်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ တချို့နေရာ၌ တိုင်းကြီးတခုလုံးကိုပင် “ကောသလေသု ဇနပဒေ”
စသည်ဖြင့် “ဇနပဒ”ဟု ခေါ်ထား၏။ ဤနေရာ၌ကား - ထို တိုင်းကြီးများတွင် ပါဝင်
သော မြို့နယ်ကလေးများကိုသာ “ဇနပဒ” ဟု ခေါ်ထားသည်။ ဥပမာ- မန္တလေး
တိုင်းတွင်ပါဝင်သော မြို့နယ်အသီးသီးရှိရာ မန္တလေးကို “တိုင်း”ဟု ခေါ်၍ ကျော်ဆည်
နယ် စသော မြို့နယ်များကို “ဇနပဒ-နယ်”ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။

အာဏာ၏ ဖြစ်ရာအရပ်တည်း၊ ဒီပသီမာနာမ - မည်သည်၊ (ကျွန်း၏အပိုင်း အခြားမည်သည်၊) သမုဒ္ဒန္တေန - သမုဒ္ဒြာရာ၏ အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒာ - ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော၊ မဟာဒီပါစ - ကျွန်းကြီး ၄ ကျွန်းတို့သည်၎င်း၊ အန္တရာ ဒီပါစ - ကျွန်းကြီး ၄ ကျွန်းတို့၏ အကြား၌ဖြစ်သော ကျွန်းငယ် တို့သည်၎င်း တည်း၊ စက္ကဝါဠ သီမာနာမ-စက္ကဝါဠသိမ် မည်သည်၊ (စကြာဝဠာ၏ အပိုင်း အခြားမည်သည်၊) စက္ကဝါဠ ပဗ္ဗတေနေဝ-စကြာဝဠာတောင်ဖြင့်သာလျှင်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒာ-ပိုင်းခြားအပ်သော အပိုင်းအခြားတည်း။

ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ တောသုသီမာသု-ဤသိမ်တို့တွင်၊ ခဏ္ဍသီမာယ-၌၊ ဂေနစိ- တစုံတခုသော၊ ကမ္မေန- ကံကြောင့်၊ သန္ဓိပတိတံ - စည်းဝေးနေသော၊ သံဃံ- ကို၊ ဒိဿာ-၍၊ ဧတ္ထဝသီမာယ-ဤသိမ်၌သာ၊ သံဃဿ-အား၊ ဒေမိ-လှူပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ- လျှောက်အပ်သော်၊ ယာဝတိကာ- အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု - တို့သည်၊ အန္တောသီမဂတာ- ခဏ္ဍသိမ်၏ အတွင်း၌ ရောက်နေကုန်၏၊ တေဟိ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဘာဇေ တဗ္ဗိ-ဝေဘန်ရာ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံယေဝ-ထိုရဟန်းတို့၏(အထံသို့သာ)၊ တံ- ထိုသင်္ကန်းစသော ဝတ္ထုသည်၊ ပါပုဏာတိ၊ အညေသံ - အခြားကုန်သော၊ သီမန္တရိကာယဝါ-သီမန္တရိက်၌သော်၎င်း၊ ဥပစာရသီမာယဝါ-ဥပစာရသိမ်၌သော် ၎င်း၊ ဌိတာနဗ္ဗိ- တည်နေသောရဟန်းတို့၏ (အထံသို့လည်း)၊ န ပါပုဏာတိ၊ ပန-ဆက်၊ ခဏ္ဍသီမာယ-၌၊ ဌိတေ-တည်သော၊ ရုက္ခေဝါ- သစ်ပင်၌သော်၎င်း၊ ပဗ္ဗတေဝါ-တောင်၌သော်၎င်း၊ ဌိတဿ- တည်သောရဟန်း၏ (အထံသို့)၎င်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ပထဝီဝေမဇ္ဈဂတဿဝါ-မြေကြီး၏အလယ်၌ ရေခံနေသော ရဟန်း၏(အထံသို့)၎င်း၊ ပါပုဏာတိယေဝ-သည်သာ။

ပန-ကား၊ ဣမိဿာ ဥပစာရသီမာယ-၌(ဌိတဿ)၊ သံဃဿ-အား၊ ဒမ္မိ- ၏၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒိန္နံ-လှူအပ်သောသင်္ကန်းသည်၊ ခဏ္ဍသီမာ သီမန္တရိ ကာသု-ခဏ္ဍသိမ်၊ သီမန္တရိက်တို့၌၊ ဌိတာနဗ္ဗိ-တည်သောရဟန်းတို့၏ (အထံ သို့လည်း)၊ ပါပုဏာတိ၊ ပန-ကား၊ သမာနသံဝါသသီမာယ- အား၊ [တနည်း- သမာနသံဝါသသီမာယ- ၌၊ ဌိတဿ သံဃဿ-အား၊] ဒမ္မိ- ၏၊ ဣတိ- ၍၊ ဒိန္နံ- သည်၊ ခဏ္ဍသီမာသီမန္တရိကာသု-တို့၌၊ ဌိတာနံ-တို့၏(အထံသို့)၊ န ပါပုဏာတိ၊

x x x x x x x x

အဝိပ္ပဝါသသိမ်နှင့် သမာနသံဝါသသိမ်အား လှူရာ၌ ထူးပုံ ။ ။ သုံးယူဇနာ လောက် ကျယ်သောသိမ်၌ “သမာနသံဝါသသိမ်အား လှူပါ၏” ဟု လျှောက်လျှင် ထို သိမ်တွင်း၌ ရွာပါနေမှု ထိုရွာတွင်း၌နေသော ရဟန်းတို့လည်း ရ၏၊ “အဝိပ္ပဝါသသိမ် အား လှူပါ၏” ဟု လျှောက်လျှင်ကား “ထပေတွာ ဝါမဉ္ဇ ဝါမူပစာရဉ္စ” ဟု ဆိုသော ကြောင့် အဝိပ္ပဝါသသိမ်က ရွာ၌ မပြန့်ရကား ရွာတွင်း၌နေသောရဟန်းတို့ မရနိုင်၊- ဋီကာ။

အဝိပုဂါသလာဘသီမာသု-တို့၌၊ (ဌိတဿ သံဃဿ) ဒိန္နံ- သည်၊ တာသုသီမာ သု- ထို အဝိပုဂါသသိမ်, လာဘသိမ်တို့၌၊ အန္တောဂတာနံ- အတွင်း၌ရောသော ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏာတိ၊ ဂါမသီမာဒီသု-ဂါမသိမ်အစရှိသည်တို့၌၊ (ဌိတဿ သံဃဿ)ဒိန္နံ- သည်၊ တာသံ သီမာနံ- ထိုဂါမသိမ် အစရှိသည်တို့၏၊ အဗ္ဘန္တရေ - အတွင်း၌၊ ဗဒ္ဒသီမာယ - ဗဒ္ဒသိမ်၌၊ ဌိတာနမ္ပိ - တို့၏ (အထံသို့ လည်း)၊ ပါပုဏာတိ၊ အဗ္ဘန္တရသီမာ ဥဒကုက္ကပသီမာသု - တို့၌၊ (ဌိတဿ သံဃဿ)ဒိန္နံ, တတ္ထ-ထို အဗ္ဘန္တရသိမ်, ဥဒကုက္ကပသိမ်တို့၌၊ [အချို့ စာအုပ်၌ “တတ္ထတတ္ထ” ဟု ရှိ၏၊] အန္တောဂတာနံယေဝ-တို့၏(အထံသို့သာ)၊ ပါပုဏာ တိ၊ ဇနပဒါပေ၊ စက္ကဝါဠသီမာသုပိ- တို့၌လည်း၊ ဂါမသီမာဒီသု - အစရှိသည် တို့၌၊ ဝုတ္တသဒိသာယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိနိစ္ဆယော-သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ဇမ္ဗုဒီပေ - ဇမ္ဗုဒိပ်၌၊ ဌိတော - တည်သော ဒါယကာသည်၊ တမ္ဗပဏ္ဍိဒီပေ-သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ သံဃဿ-အား၊ ဒမ္ဗိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ သစေ ဒေတိ-အံ့၊(ဧဝံ သတိ)၊ တမ္ဗပဏ္ဍိဒီပတော- မှ၊ ကောပိ - တပါးသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဂတိော-သွား၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏အတွက်၊ ဂဏှိတုံ-၄(ယူခွင့်ကို)၊ လဘတိ၊ တကြော-ထို ဇမ္ဗုဒိပ်၌ပင်၊ ကော- သော၊ သဘာဂ ဘိက္ခု-သဘောတူသော ရဟန်းသည်၊ (သီဟိုဠ်ကျွန်းနေ အချို့သော ရဟန်းနှင့် သဘောတူသော သီတင်းသုံးဘော် ရဟန်းသည်၊)သဘာဂါနံ-သဘော တူသော သီဟိုဠ်ကျွန်းနေ ရဟန်းတို့၏၊ ဘာဝံ - အဖို့ကို၊ သစေပိ ဂဏှာတိ- အကယ်၍မူလည်း ယူအံ့၊(ဧဝံသတိပိ)၊ န ဝါရေတဗ္ဗော-မတားမြစ်ထိုက်၊ ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-စွာ၊(မည်သည့်သိမ်- ဟု မသိသော ဒါယကာမှ ရှေးဥျးစွာ၊) ယော-အကြင် ဒါယကာသည်၊ သိမံ-ကို၊ ပရာမသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ ဒေတိ - ၏၊ တဿ-ထို ဒါယကာ၏၊ ဒါနေ-လှူခြင်း၌၊ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

[မည်သည့်သိမ်-ဟု သိသော ဒါယကာ၏ သိမ်နာမည်ကို သုံးသပ်၍ လှူပုံမှ တပါး မည်သည့်သိမ်- ဟု မသိသော ဒါယကာ၏ သိမ်နာမည်ကို မသုံးသပ်ဘဲ လှူပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ယောပန” စသည်ကို မိန့်၊] ပန-ကား၊ ယော-အကြင် ဒါယကာသည်၊ အသုကသီမာယာတိ-ထိုမည်သော သိမ်၌ဟူ၍၊ ဝတ္တု-လျှောက် ခြင်း၄၊ နဇာနာတိ-မသိ၊(နားမလည်၊)ကေဝလံ-နာမည် အထူးကို သုံးသပ်ခြင်း မဖက် သက်သက်၊ သီမာတိ ဝစနမတ္တမေဝ - သိမ်ဟူသော စကားမျှကိုသာ၊ ဇာနန္ဒော - သိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ ဂတိော - ၍၊ သီမာယ- အား၊ ဒမ္ဗိ-၏၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ သီမဠကသံဃဿ- သိမ်၌တည်သော သံဃာ အား၊ ဒမ္ဗိ-၏၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ဘဏတိ-လျှောက်၏၊ သော- ထိုဒါယကာ ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော- မေးထိုက်၏၊ (ကိံ)၊ သီမာနာမ - မည်သည်၊ ဗဟုဝိဇာ-

များသော အပြားရှိ၏။ ကတရသီမံ - အဘယ်သိမ်ကို၊ သန္ဓာယ - ရည်ရွယ်၍၊ ဘဏသိ-လျှောက်သနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ သော-ထို ဒါယကာသည်၊) သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ကိံ)၊ အဟံ-သည်၊ အသုကသီမာတိ - ထို မည်သော သိမ် ဟူ၍၊ န ဇာနာမိ-မသိပါ၊ သီမဋ္ဌကသံယော-သည်၊ ဘာဇေတွာ-၍၊ ဂဏှာတု- ယူတော်မူပါ၊ ဣတိ(သစေဝဒတိ၊ ဧဝံ သတိ)၊ ကတရသီမာယ- အဘယ်သိမ်၌၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဘန်ထိုက်သနည်း၊ မဟာသိဝတ္ထေရော-မဟာသိဝထေရ်သည်၊ အာဟကိရ-မိန့်တော်မူသတတ်၊(ကိံ)၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာယ-၌၊ (မဟာသိမ်၌၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ၊) ဣတိ(အာဟ ကိရ)။

တတော- ထိုသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထို မဟာသိဝထေရ်ကို၊ အာဟံ သု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊(ကိံ)၊ အဝိပ္ပဝါသသီမာနာမ-မည်သည်၊ တိယောဇနာပိ- သုံးယူဇနာရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏၊ ဧဝံ သန္ဓေ - ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ တိယောဇနေ- သုံးယူဇနာ၌၊ ဌိတာ- တည်သော ရဟန်းတို့သည်၊ လာဘံ- ကို၊ ဂဏှိဿန္တိ - ယူပါကုန်လတံ့၊ တိယောဇနေ- ၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ အာဂန္တုက ဝတ္တံ-အာဂန္တုကဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ-ဖြည့်ကျင့်၍၊ အာရာမံ- ကျောင်းတိုက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဝိသိတဗ္ဗံ- ဝင်ထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်ပါလတံ့၊ ဂမိကော- ခရီး သွားမည့် ရဟန်းသည်၊ တိယောဇနံ- သုံးယူဇနာအရပ်သို့၊ ဂဇ္ဇိာ-ရောက်ပြီး၍၊ (ရောက်ပြီးမှ) သေနာသနံ- ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို၊ အာပုစ္ဆိ သတိ - ပန်ပြော ရပါလတံ့၊ နိဿယပဋိပန္နဿ-နိဿယည်းဖြင့် နေရသောရဟန်း၏၊ (နိဿယည်း ယူနေရသော ရဟန်း၏၊) တိယော ဇနာတိက္ကမေ- သုံးယူဇနာကို လွန်ရာအခါ၌၊ (လွန်ရာအခါကျမှ) နိဿယော-နိဿယည်းသည်၊ ပဋိပဿ မ္ဘိဿတိ-ငြိမ်းပါ လတံ့၊ ပါရိဝါသိကန-ပရိဝါသ ဆောက်တည်သောရဟန်းသည်၊ တိယောဇနံ- ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ အရုဏံ- အရုဏ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ- တက် စေထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဘိက္ခုနိယာ- သည်၊ တိယောဇနေ- ၌၊ ဌတွာ- ၍၊ အာရာမပ္ပဝေသနံ- အာရမ်သို့ ဝင်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ အာပုစ္ဆိ တဗ္ဗံ - ပန်ပြော ထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလတံ့၊ သဗ္ဗံ- သော၊ ဧတံ - ဤ လာဘ်ကို ယူခြင်း အစရှိသည်သည်၊ ဥပစာရသီမာယ-ဥပစာရသိမ်၏၊ ပရိစ္ဆေဒဝသေနေဝ-အပိုင်း အခြား၏ အစွမ်းဖြင့်သာ၊ ကာတံ- ငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်ပါ၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဥပစာရသီမာယမေဝ-၌သာ၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဘန်ထိုက်ပါ၏၊ ဣတိ(အာဟံသု)။

x x x x x x x x

သဗ္ဗမေတံ။ ။ လာဘ်ရသောနေရာနှင့် အာဂန္တုကဝတ်စသည်ပြုရာတို့ သဘောတူ ဖြစ်သောကြောင့် လာဘ်ဝေရာက အဝိပ္ပဝါသသိမ်(မဟာသိမ်) ဖြစ်နေလျှင် ထို အလုံးစုံ သော ဝတ်များကို သုံးယူဇနာလောက်က ပြုရလိမ့်မည်- ဟု လျှောက်ကြသည်၊ ထို စကားကို ကြားရသောအခါ မဟာသိဝထေရ်လည်း ဥပစာရသိမ်၌သာ ဝေဘန်တို့ရန် သဘောတူတော်မူသည်။

ကတိကာယာတိ-ကား၊ သမာနုလာဘကတိကာယ-တူသောလာဘ်ရှိအောင် ပြုအပ်သော ကတိကဝတ်အား၊ (“ဒေတီ”၌စပ်၊) တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ သမ္မ ဟုလာ၊ပေ၊ဟောန္တိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)အာဟ-ဗြ၊ တတြ-ထို “ကတိကာယ ဒေတီ” ဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ ဧဝံ- သို့၊ ကတိကာ - ကတိကဝတ်ကို၊ ကာတဗ္ဗာ - ပြုထိုက်၏၊ ဧကသ္မိ-သော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ သန္ဓိပတိတေဟိ-စည်းခင်း ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ - တို့သည်၊ (သာဝေတဗ္ဗံ ၌စပ်၊) ယံ ဝိဟာရံ - အကြင် ကျောင်းတိုက်ကို၊ သင်္ဂဏိတုကာမာ-ချီးမြှင့်ခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သမာနုလာဘံ-တူသောလာဘ် ရှိသည်ကို၊ ကာတု-ငှါ၊ ဣစ္ဆန္တိ- အလိုရှိကုန်၏၊ တဿ-ထိုကျောင်းတိုက်၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အသုကောနာမ- ထိုမည်သော၊ ဝိဟာရေ - သည်၊ ပေါရာဏကော - ရှေး၌ဖြစ်၏၊ ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓါဓိဝုတ္တော - ဘုရားရှင်သည် သီတင်းသုံးတော်မူအပ်ပြီ၊ (ဘုရားရှင် သည် သီတင်းသုံးတော်မူဘူးပြီ၊) ဣတိဝါ- သော်၎င်း၊ အပ္ပလာဘော-နည်းသော လာဘ်ရှိ၏၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ယံကိန္ဓိ- အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ကာရ ၏-အကြောင်းကို၊ ဝတွာ-ပြောပြီး၍၊ တံ ဝိဟာရံ-ကို၊ ဣမိနာ ဝိဟာရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဧကလာဘံ- တူသောလာဘ် ရှိသည်ကို၊ ကာတု-ငှါ၊ သံယဿ-အား၊ ရုစ္စတိ- နှစ်သက်အပ်ပါ၏လော၊ ဣတိ- သို့၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ သာဝေတဗ္ဗံ- ကြားသိစေထိုက်၏၊ [“ တံ ဝိဟာရံ ပေ၊ ရုစ္စတိ ” ဟူသော စကားကို မည်သည့် ဘာသာဖြင့်မဆို ပြောနိုင်သည်၊] ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ကြားသိ စေခြင်းဖြင့်၊ တသ္မိံ ဝိဟာရေ-၌၊ နိသိန္နောပိ- နေသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဣဓ- ဤကျောင်းတိုက်၌၊ နိသိန္နောဝ-နေသည် မည်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [လာဘ်အတူ ရသောကြောင့် ထို ကျောင်းတိုက်၌ နေသောပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဤ ကျောင်းတိုက်၌ နေသောပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်တော့သည်-ဟုလို၊] တသ္မိံ ဝိဟာရေပိ-၌လည်း၊ သံယေန- သည်၊ ဧဝမေဝ- ဤ အတူသာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ- ပြုထိုက်၏၊ ဧတ္တာဝတာ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပြုခြင်းဖြင့်၊ ဣဓ - ဤ ကျောင်းတိုက်၌၊ နိသိန္နောပိ - သည်လည်း၊ တသ္မိံ - ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ နိသိန္နောဝ - သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဧကသ္မိံ - တခုသော ကျောင်းတိုက်၌၊ လာဘေ- ကို၊ ဘာဇိယမာနေ- ဝေဘန်အပ် သော်၊ ဣတရသ္မိံ-အခြားကျောင်းတိုက်၌၊ ဌိတဿ-တည်သောရဟန်း၏၊ ဘာဂံ- အဖို့ကို၊ ဂဟေတု-ယူခြင်းငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကေန-တခုသော၊ ဝိဟာရေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဗဟူပိ- ဖြစ်ကုန်သော၊ အာဝါသာ- ကျောင်းတိုက် တို့ကို၊ ဧကလာဘာ-တူသောလာဘ် ရှိသည်တို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ပြုနိုင်ကုန်၏။

x x x x x x x x x

သမာနုလာဘကတိကာယ ။ ။ သမာနော + လာဘော ယေသန္တိ သမာန လာဘာ၊ သမာနုလာဘာယ-တူသောလာဘ်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်အကျိုးငှါ + ကတာ + ကတိကာ- ကတိကဝတ်တည်း၊ သမာနုလာဘကတိကာ-ဝတ်။

ဘိက္ခဝါပညတ္တိယာတိ - ကား၊ အတ္တနော-မိမိဟူသောဒါယကာ၏၊ ပရိစ္စာဂ ပညာပနဋ္ဌာနေ - စွန့်ကြဲအပ်သော ဆွမ်း စသည်ကို ဝတ်တည်ထားရာ အရပ်၌၊ (ဒေတိ)၊ တေနော - ကြောင့်ပင်၊ ယတ္ထ၊ပေ၊ ကရိယန္တိတိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ - ပြီ၊ တဿ - ထို “ယတ္ထ သံဃဿ” အစရှိသော ပါဠိရပ်၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဝေဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ - ၌၊ ဣမဿ စီဝရဒါယကဿ - ဤ သင်္ကန်းဒါယကာ၏၊ သန္တကံ-သော၊ သံဃဿ-ဘို့၊ ပါကဝတ္တံဝါ-ချက်အပ်သော ဆွမ်းဝတ်သည်မူလည်း၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ [ဆွမ်းဝတ်ကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် မှတ်၍ဆိုသည်၊ အမြဲ ဆန်ထောက်နေခြင်း စသည်ကိုလည်း “ပါကဝတ္တ” ၌ သွင်းယူပါ၊ ပါကဝတ္တန္တိ နိဗဒ္ဓဒါနံ - ဝိမတိ။] ယသ္မိံ ဝိဟာရေဝါ - ၌မူလည်း၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော ဒါယကာ၏၊ ဘာရံ-တာဝန်ကို၊ ကတွာ-၍၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ဘောဇေတိ- ဆွမ်းကျွေး၏၊ ယတ္ထဝါ - အကြင် ကျောင်းတိုက်၌လည်း၊ အနေန-၍ သင်္ကန်းဒါယကာသည်၊ အာဝါသော ဝါ-ကျောင်းကိုမူလည်း၊ ကာရိတော-ဆောက်လုပ်စေအပ်ပြီ၊ သလာကဘတ္တာဒိနိ ဝါ - သလာကဘတ် အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ နိဗဒ္ဓါနိ- အမြဲ ဖွဲ့စပ်အပ်ကုန်ပြီ၊ (အမြဲ ဝတ်တည်ထားအပ်ကုန်ပြီ) [“ယသ္မိံ ဝါဝိဟာရေ၊ ယတ္ထဝါ” ဟု ဝိကပ် တဘွဲ့ပြု၍ “အာဝါသောဝါ၊ သလာကဘတ္တာဒိနိဝါ” ဟု ဝိကပ်တဘွဲ့ပြုပါ။] ပန - ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ယေန- အကြင် သင်္ကန်းဒါယကာသည်၊ သကလောပိ-သော၊ ဝိဟာရေ- ကို၊ ပတိဋ္ဌာပိတော- တည်စေအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို သင်္ကန်းဒါယကာ၌၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ - ဝတ်ကာရရှိ၏ ဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ- မရှိ တော့၊ ဣမေ- ဤ ပါကဝတ္တ အစရှိသော အမြဲပြုအပ်သော ကောင်းမှုတို့သည်၊ ဝတ်ကာရာနာမ-ရတို့မည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထို သင်္ကန်းဒါယကာသည်၊ ယတ္ထ-အကြင်ကျောင်းတိုက်၌၊ မယံ-၏၊ ဝတ်ကာရာ-အမြဲပြုအပ်သော ကောင်းမှု

x x x x x x x x x

ဘိက္ခဝါ ပညတ္တိယာ။ ။ပညာပိယတိ (ပဋ္ဌပိယတိ)တ္ထောတိ ပညတ္တိ၊ ဘိက္ခဝါယ+ ပညတ္တိ ဘိက္ခဝါပညတ္တိ-အမြဲ ဆွမ်းဝတ်တည်ထားအပ်ရာ ကျောင်းတိုက်၊ ဆွမ်းဝတ်ကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် မှတ်ပြောသည်၊ ကျောင်းဆောက် ထားရာ ဌာန၊ အမြဲ ဆေး ပစ္စည်း ထောက်ပံ့ထားရာ ဌာန စသည်တို့ကိုလည်း “ဘိက္ခဝါပညတ္တိ” ၌ သွင်းယူပါ။

ဝတ်ကာရာ ။ ။ ကရိယန္တိတိ ကာရာ၊ ဝတ် + ကာရာ ဝတ်ကာရာ၊ ဆွမ်းဝတ်၊ ကွမ်းဝတ်၊ လဘက်ဝတ်မှစ၍ အမြဲ ကျောင်းဆောက်ထားခြင်း၊ မိမိကစ၍ တည်ထား အပ်သော ကျောင်းတိုက်၊ ဤသို့ အမြဲပြုအပ်သော ကောင်းမှုများကို “ဝတ်ကာရာ” ဟု ခေါ်သည်၊ [ယောဇနာ၌ကား - ပါကဝတ္တစသည်ကို အရမကောက်ဘဲ ပါကဝတ် စသည်တို့၏ ဖြစ်ရာ ကျောင်းတိုက်ဌာနကို “ဝတ်ကာရာ” အရကောက်လေသည်၊ ဣမေ တိ- ပါကဝတ္တဿ ဝတ္တနဌာနာဒယော ဝိဟာရာ၊ ဝတ် + ကရိယန္တိတိ ဝတ်ကာရာ၊ ဝိဟာရာ။] ဤစကားကို “ယတ္ထ ဝတ်ကာရာ ကရိယန္တိ = အကြင် ကျောင်းတိုက်၌ ဝတ် ကာရာတို့ကို ပြုအပ်ကုန်၏” ဟူသော ပါဠိတော်စကားဖြင့် စဉ်းစဉ်းပါ။

တို့ကို၊ ကရိယန္တိ- ပြုအပ်ကုန်၏။ တတ္ထ- ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ဒမ္မိ- လှူပါ၏။ ဣတိ
ဝါ-သော်၎င်း၊ တတ္ထ-၌၊ ဒေထ-လှူပါကုန်၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ သစေ ဘဏတိ-
အကယ်၍ လျှောက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗဟုသု- ကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရပ်တို့၌၊
ဓုဝကာရာ-တို့သည်၊ စေပိ ဟောန္တိ- အကယ်၍မူလည်း ရှိစေကုန်ဥုးတော့၊ (ဧဝံ
သတိပိ)၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောအရပ်တို့၌၊ ဒိန္နမေဝ - သည်သာ၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ကေသ္မိံ-သော၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဗဟုတရာ-သာ၍
များကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ တေဟိ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊
(ဒါယကာ၏ အလျှော့ခံရသော ရဟန်းတို့သည်၊)ဝတ္ထဗ္ဗ- ပြောဆိုရာ၏၊ (ကိံ)၊
တုမှာကံ - သင်ဒါယကာတို့၏၊ ဓုဝကာရေ - အမြဲပြုအပ်သော ကောင်းမှုရှိရာ
ကျောင်း၌၊ ဝါ - တွင်၊ [ဤနေရာ၌ ဓုဝကာရအရ ကျောင်းကို အရကောက်မှ
သင့်မည်၊] ကေတ္ထ - တခုသောကျောင်း၌၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဗဟု - များကုန်၏။
ကေတ္ထ-၌၊ (ဘိက္ခု) အပ္ပကာ- နည်းကုန်၏။ ဣတိ- သို့၊ (ဝတ္ထဗ္ဗ)၊ ဘိက္ခုဂဏ
နာယ - ရဟန်းတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဂဏှထ - ယူပါကုန်၊ ဣတိ - သို့၊
သစေ ဝဒတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တထာ- ထို လျှောက်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ဘာဇေ
တွာ-ဝေဘန်၍၊ ဂဏှိတုံ-၄၊ ဝန္တတိ။

စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤ လှူဘွယ်ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ဝတ္ထ ဘေသဇ္ဇာဒိ - အဝတ်, ဆေး
အစရှိသော လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို၊ အပ္ပကမ္မိ-အနည်းငယ်ကိုလည်း၊ သုခေန-လွယ်ကူ
သဖြင့်၊ ဘာဇိယတိ-ဝေဘန်အပ်၏၊(ဝေဘန်နိုင်၏၊ ဖြတ်၍ ခွဲခြမ်း၍ ဝေဘန်လို
ဖြစ်၏။) ပန-ကား၊ မဇ္ဇောဝါ-ညောင်စောင်းသည်သော်၎င်း၊ ပိဋကံဝါ-အင်းပျဉ်
သည်သော်၎င်း၊ ကေမေဝ-တခုထည်းသည်သာ၊ ယဒိ ဟောတိ-အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊
တံ - ထို ဒါယကာကို၊ ပုစ္ဆိတွာ - မေးမြန်း၍၊ ယဿ ဝိဟာရဿဝါ - အကြင်
ကျောင်းတိုက်ဘို့သော်၎င်း၊ ကေဝိဟာရေပိ - တခုသော ကျောင်းတိုက်၌လည်း၊
ယဿ သေနာသနဿဝါ - အကြင် ကျောင်းဘို့သော်၎င်း၊ သော - ထို ဒါယကာ
သည်၊ ဝိစာရေတိ-စီမံ၏။ တတ္ထ-ထို ကျောင်းတိုက်၌၊ (ထိုကျောင်း၌) ဒါတဗ္ဗ-
ပေးရာ၏။ အသုကဘိက္ခု - ထို မည်သောရဟန်းသည်၊ ဂဏှာတု - ယူပါလော၊
ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ ဂဏှိတုံ) ဝန္တတိ။

မယံ-၏။ ဓုဝကာရေ-၌၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ-လျှောက်၍၊
အဝိစာရေတွာဝ-မစီမံမှု၍သာ၊ အထဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃဿာပိ-
အားလည်း၊ ဝိစာရေတုံ- ၄၊ ဝန္တတိ - ၏။ [“ဝိစာရေတုံ ဝန္တတိ”အရ စီမံပုံကို
ပြလို၍ “ဧဝံ ပန”စသည်ကိုမိန့်၊] ပန- ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (သံဃေန-သည်)၊ ဝိစာ
ရေတဗ္ဗ-စီမံထိုက်၏။ (ကိံ)၊ သံဃတ္ထရဿ-၏။ ဝသနဌာနေ-နေရာကျောင်း၌၊
ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထဗ္ဗ-ရာ၏။ တဿ- ထို သံဃာ့ထေရ်၏။ သေနာသနံ-
အိပ်ရာနေရာသည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ - ပြည့်စုံသည်၊ သစေဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊

ယတ္ထ-အကြင် ကျောင်းတိုက်၌၊ (သေနာသနံ) နပ္ပဟောတိ-မလောက်၊ တတ္ထ-၌၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မယံ-တပည့်တော်၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ-နေရာကျောင်း၌၊ သေနာသန ပရိဘောဂဘဏ္ဍိ-ကျောင်း အသုံးအဆောင်ဘဏ္ဍာသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ-သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဝေသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်း၌၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏၊ (“ဣတိ ဝိစာရေတဗ္ဗ” ဟု ပြန်လှည့်။)

သံဃဿဒေတိတိ-ကား၊ ဝိဟာရံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြီး၍၊ ဣမာနိစိဝရာနိ- တို့ကို၊ သံဃဿ- အား၊ ဒမ္ဗိ-၏၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒေတိ - အံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတေနာတိ-ကား၊ ဥပစာရသီမာယ-ဥပစာရသိမ်၌၊ ဌိတေန-တည်သော၊ သံဃေန-သည်၊ ယဏှိံ - ခေါင်းလောင်း စသည်ကို၊ ပဟရိတွာ - တီးခတ်ပြီး၍၊ ကာလံ-သင်္ကန်းဝေချိန်ကို၊ ယောသေတွာ-ကြွေးကြော်ပြီး၍၊ ဘာဇေတဗ္ဗ-ဝေဘန် ရာ၏၊ [ကထိန်အာနိသင်ရရာဒေတိ မဟုတ်သောကာလ၌ လှူသောကြောင့် သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတသံဃာက ဝေယူရသည်။] သီမဋ္ဌဿ - ဥပစာရသိမ် အတွင်း၌ တည်သော၊ အသမ္ပတ္တဿာပိ-မရောက်လာသော ရဟန်း၏လည်း၊ (ဝေစုဝေရာသို့ မရောက်လာသော ရဟန်း၏လည်း၊) ဘာဝံ- အဖို့ကို၊ ဂဏှန္တော- ယူသော ရဟန်းကို၊ နဝါရေတဗ္ဗော - မတားမြစ်ထိုက်၊ ဝိဟာရေ - သည်၊ မဟာ - ကျယ်သည်၊ ဟောတိ-အံ၊ ထေရာသနတော-ထေရ်ကြီး၏ နေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝတ္ထေသု-သင်္ကန်းလျှာအဝတ်တို့ကို၊ ဒိယုမာနေသု - ပေးဝေအပ်ကုန်စဉ်၊ အလသဇာတိကား-ပျင်းသူ၏အဖြစ်ဟူသောသဘောရှိကုန်သော၊ မဟာထေရာ-ဝါ ၂၀ကျော်ပြီး ထေရ်ကြီးတို့သည်၊ ပစ္စာ - မှ၊ အာဂစ္ဆန္တိ - ရောက်လာကုန်အံ၊ ဘန္တေ - တို့၊ ဝိသတိဝဿာနံ-ဝါ ၂၀ ရသော ထေရ်တို့အား၊ ဒိယုတိ - ပေးဝေအပ်ပါ၏၊ (ပေးဝေနေပါ၏)၊ တုမှာကံ-ဝါ ၂၀ ကျော်ပြီးသော အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဌိတိကာ-တည်စဉ်သည်၊ အတိက္ကန္တာ-လွန်သွားပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ နဝတ္တဗ္ဗော - မလျှောက်ထိုက်ကုန်၊ ဌိတိကံ-ကို၊ ထပေတွာ-ရပ်ထား၍၊ တေသံ - ထို ထေရ်ကြီးတို့အား၊ ဒတွာ-ပေးပြီး၍၊ ပစ္စာ-မှ၊ ဌိတိကာယ-တည်ကြောင်း အစဉ်အားဖြင့်၊ ဒါတဗ္ဗ၊ [ဌိတိကာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အသုကဝိဟာရေ - ထိုမည်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဗဟုံ-စွာ၊ စိဝရံ- သည်၊ ဥပ္ပန္နံ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ယောဇနန္တရိက ဝိဟာရဒတာပိ - တယူဇနာ ကွာခြားသော ကျောင်းတိုက်မှလည်း၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာကုန်အံ၊ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာနံ-ရောက်လာ ရောက်လာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဌိတဋ္ဌာနဒတာ-တည်ရာအရပ်မှ၊ (တည်ရာအစဉ်မှ၊) ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဒါတဗ္ဗ-ရာ၏၊ အသမ္ပတ္တာနံပိ-မရောက်လာသေးကုန်သော်လည်း၊ (ဝေစုဝေရာသို့ မရောက်လာသေးကုန်သော်လည်း၊) ဥပစာရသီမံ - သို့၊ ပဝိဋ္ဌာနံ - ဝင်ပြီးသော ရဟန်းတို့ကို၊ အန္တေဝါသိကာဒိသု - အန္တေဝါသိက အစရှိသူတို့သည်၊ ဂဏှ

န္တေသု-ကိုယ်စား ယူကုန်လသော်၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ- ပေးထိုက်သည်သာ၊ ဥပစာရ သီမာယ-၏၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတာနံ-တည်သော ရဟန်းတို့အား၊ ဝါ-တို့ဘို့၊ ဒေထ-ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ကုန်အံ့၊ (အန္တေ ဝါသိကစသုတို့က ပြောကုန်အံ့) န ဒါတဗ္ဗ-မပေးထိုက်၊ ပန-ဆက်၊ ဥပစာရသီမံ-သို့၊ ဩက္ခန္တေဟိ-သက်ရောက် သောရဟန်းတို့နှင့်၊ ကောဗဒ္ဓါ- တစပ်ထည်းစပ်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝိဟာရဒ္ဓါရေဝါ-ကျောင်းတိုက်၏ တံခါး၌သော်၎င်း၊ အန္တေ ဝိဟာရေယေဝ ဝါ-ကျောင်းတိုက်တွင်း၌သာလျှင်သော်၎င်း၊ သစေဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ ပရိသဝသေန - ပရိသတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သီမာ- ဥပစာရသိမ်သည်၊ ဝဒိတာနာမ- တိုးပွားသည် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-ကြောင့်၊ ဒါတဗ္ဗံ၊ သံဃနဝကဿ- သံဃနော ရဟန်းအား၊ (ဝေစုယူဘို့ရန် လာသော သံဃာတို့တွင် အငယ်ဆုံး ရဟန်းအား၊) ဒိန္နေပိ- ပေးအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ ပစ္စာ-မှ၊ အာဂတာနံ-ရောက် လာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဒါတဗ္ဗမေဝ - သည်သာ၊ ပန - ဗျတိရိက်၊ ဒုတိယ ဘာဂေ - ဒုတိယအဘို့သည်၊ ထေရာသနံ - ထေရ်ကြီး၏ နေရာသို့၊ အာရုဇ္ဇေ- တက်ရောက်ပြီးလသော်၊ အာဂတာနံ - နောက်မှ ရောက်လာသော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပဌမဘာဂေါ-သည်၊ နပါပုဏ္ဏာတိ၊ ဒုတိယဘာဂတော-မှ၊ ဝဿ ဂ္ဂေန-ဝါ အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ (ဝါစဉ်အားဖြင့်)၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏။

ကေသ္မိ-သော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ ဒသ-တကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဒသ-ဆယ်ထည်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ- သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်တို့ကို၊ သံဃဿ- အား၊ ဒေမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ- ကုန်အံ့၊ ပါဠေက္ကံ-အသီးအသီး၊ ဘာဇေတဗ္ဗာနိ-ဝေဘန်ထိုက်ကုန်၏။ သဗ္ဗာနေဝ-

× × × × × × ×

ပရိသဝသေန သီမာ။ ။ တောင်ဘက်ကျောင်းတိုက်၌ သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်တွေ ဝေစရာ များစွာရှိ၏- ဟု ကြားသောကြောင့် မြောက်ဘက် ကျောင်းတိုက်က ရဟန်း များသည် သင်္ကန်းဝေချိန်ကို မှန်း၍ လာနေကြရာ သင်္ကန်းဝေသော နေရာနှင့် ထို မြောက်ဘက် ကျောင်းတိုက်က သံဃာများ တဆက်ထည်း ဖြစ်နေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်နေ ရာ၌ အချို့ရဟန်းများသည် သူတို့ ကျောင်းတိုက်၏ တံခါးပေါက်မှာ ရှိနေသေး၍ တချို့က ကျောင်းတိုက်အတွင်းမှာပင် ရှိနေသေးစေကာမူ ထေရ်ဧည့်ဝါစဉ် ရောက်လာ သောအခါ ထိုရဟန်းများအတွက် အစားယူမည့်သူရှိက ပေးရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း- သံဃာချင်း ဆက်နေသည့်အတွက် တောင်ဘက်ကျောင်းတိုက်၏ ဥပစာသည် မြောက် ဘက် ကျောင်းတိုက်တွင်းတိုင်အောင် ကျယ်ပြန့်သွားသောကြောင့်တည်း။

ဒုတိယဘာဂေ၊ ပေ၊ အာရုဇ္ဇေ။ ။ ဒုတိယဘာဂေ ပန ထေရာသနံ အာရုဇ္ဇေတိ- ယာဝသံဃနဝကော ကေဝါရံ သဗ္ဗေသံ ဘာဂံ ဒတ္တာ စိဝရေ အပရိက္ခိဏေ ပန သဗ္ဗေသံ ဒါတံ ဒုတိယဘာဂေ ထေရဿ ဒိန္နေတိ အတ္ထော၊ -ပဌမအကြိမ် အဖြစ်ဖြင့် အားလုံး ဝေပြီ နောက် သင်္ကန်းမကုန်သေး၍ ဒုတိယအကြိမ် အဖြစ်ဖြင့် ထပ်၍ဝေဘို့ရန် ထေရ် ကြီးအား ပေးအပ်ပြီးသော်၊ - ဝိမာတိ။

အလုံးစုံသော သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်တို့သည်ပင်၊ အမှာကံ - ငါတို့ ဆယ်ပါး၏ (အထံသို့) ပါပုဏန္ဒိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဂဟေတွာ-တပေါင်းထည်း ယူ၍၊ သစေ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဝေံ သတိ)၊ ဒုပ္ပါပိတာနိ စေဝ-မကောင်းသဖြင့် ရောက်စေအပ်ကုန်သည်၎င်း၊ ဒုဂ္ဂဟိတာနိစ - မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်ကုန်သည် ၎င်း၊(ဟောန္တိ)၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ-ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ သံဃိ ကာနေဝ- သံဃိကတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ပန-အန္ဓယ၊ ဧကံ - တထည်ကို၊ ဥဒ္ဓ ရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဣဒံ-ဤသင်္ကန်းလျှာအဝတ်သည်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရား တို့၏ (အထံသို့) ပါပုဏာတိ - ရောက်ပါ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်၍၊ သံဃ ဣတ္ထရဿ-အား၊ ဒတွာ-၍၊ သေသာနိ-ကြွင်းသော သင်္ကန်းလျှာ အဝတ်တို့သည်၊ အမှာကံ-တပည့်တော်တို့၏(အထံသို့)၊ ပါပုဏန္ဒိ-ရောက်ပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဂဟေတုံ-ငှါ၊ ဝန္တတိ။

ဧကမေဝ - တထည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝတ္တံ- ကို၊ သံဃဿ- အား၊ ဒေမ- လှူပါကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ အာဟရန္တိ-ဆောင်ယူလာကုန်အံ့၊ အဘာဇေ တွာဝ-မဒေဝဘန်မူ၍သာ၊ အမှာကံ-ငါတို့ ၁၀ ပါး၏အထံသို့၊ ပါပုဏန္ဒိ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဂဏ္ဍန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဒုပ္ပါပိတဉ္ဇေဝ-မကောင်းသဖြင့်ရောက်စေအပ်သည် ၎င်း၊ ဒုဂ္ဂဟိတဉ္ဇေဝ-မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သည်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ ပန- အန္ဓယ၊ သတ္ထကေန - ဒါးငယ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဟလိဒ္ဓိအာဒိနာဝါ - နန္ဒင်း အစရှိသည်ဖြင့် သော်၎င်း၊ လေခံ- အရေးအသားကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ ဧကံ- သော၊ ကောဋ္ဌာသံ- အစုကို၊ (ပါပေတွာ-၌စပ်)၊ ဣမံ ဌာနံ- ဤအရပ်သည်၊ တုမှာကံ- တို့အား၊ ပါပု ဏာတိ- ၏၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ သံဃဣတ္ထရဿ-၏(အထံသို့)၊ ပါပေတွာ- ရောက်စေပြီး၍၊ သေသံ (ဌာနံ)- သည်၊ အမှာကံ ပါပုဏာတိ၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဂဟေတုံ ဝန္တတိ၊ ပန- ဗျတိရိက်၊ ဝတ္ထဿေဝ-၏ပင်၊ ယံ ပုပ္ဖဝါ- အကြင်ပန်းပွင့်သည်၎င်း၊ (ယာ) ဝလိဝါ - အကြင် အတွန့်သည်၎င်း၊(အတ္ထိ)၊ တေန-ထိုပန်းပွင့်ဖြင့်၊ (ထိုအတွန့်ဖြင့်)၊ ပရိစ္ဆေဒံ- အပိုင်းအခြားကို၊ ကာတုံ န ဝန္တတိ၊ [နန္ဒင်းစသည်ဖြင့် အပိုင်းအခြားပြုသကဲ့သို့ အဝတ်တွင်ပါသော ပန်းပြေခံ သို့မဟုတ်-အတွန့်များဖြင့် အပိုင်းအခြားမလုပ်ပါနှင့်-ဟူလို] ဧကံ-တမြင်သော၊

x x x x x x x

ဒုပ္ပါပိတ, ဒုဂ္ဂဟိတ ။ ။ သင်္ကန်းဝေရာ၌ ၁၀ ပါးကို တထည်စီဝေမှ ဝေသူ့ ဘက်က ကောင်းစွာဝေရာရောက်သည်၊ ထိုသို့ ဝေသည်ကို ယူမှလည်း ယူသူ့ ဘက်က ကောင်းစွာယူရာရောက်သည်၊ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ “၁၀ ထည်လုံး ငါတို့အား ရောက်၏” ဟု အဓိဋ္ဌာန်၍ယူလိုက်လျှင် ဝေသူကလည်း ဒုပ္ပါပိတ-မကောင်းသဖြင့် ရောက်စေအပ် သည် မည်၏၊ ထိုသို့ဝေသည်ကို လက်ခံယူသူကလည်း ဒုဂ္ဂဟိတ-မကောင်းသဖြင့် ယူရာ ရောက်သည်၊ “အဝေလည်း မမြောက်, အယူလည်း မမြောက်”ဟူလို၊ ထိုသို့ ဒုပ္ပါပိတ ဒုဂ္ဂဟိတဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှမပိုင်ဘဲ သံဃိကဖြစ်မြဲ ဖြစ်နေသည်။

တန္တံ- ချည်မြင်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ဣဒံဌာနံ-သည်၊ တုမ္ဘာကံ ပါပု
ဏာတိ၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ သံဃတ္ထေရဿ ဒတွာ, သေသံ (ဌာနံ)-သည်၊
အမှာကံ ပါပုဏာတိ၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်၍၊ သစေ ဂဏ္ဍန္တိ-ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ
သတိ) ဝဇ္ဇတိ၊ ခဏ္ဍိခဏ္ဍိ-အပိုင်းအပိုင်းကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်ပြီး၍၊ ဘာဇိယမာနံ-
ဝေဘန်အပ်သော သင်္ကန်းလျာအဝတ်သည်၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ-သည်သာ။

ကေတိက္ခကေ- တပါးသော ရဟန်းရှိသော၊ ဝိဟာရေ- ဌ၊ သံဃဿ-အား၊
ဝါ-ဘုံ၊ စိဝရေသု- တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု- ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ပုဗ္ဗေ- ဌ၊ ဝုတ္တနယေ
နေဝ-ဖြင့်သာ၊ (သံဃိက စိဝရုပ္ပါဒကထာဝယ် “အဓိဋ္ဌာတုံ” ၏အဖွင့်၌ ဆိုအပ်
ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) သောဘိက္ခု-သည်၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံသော သင်္ကန်းတို့
သည်၊ မယံ - ငါ၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏန္တိ - ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ အဓိဋ္ဌာန်၍၊
သစေ ဂဏ္ဍာတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သုဂ္ဂဟိတာနိ - ကောင်းစွာ ယူအပ်ကုန်ပြီ၊
ပန-ထိုသို့ပင် သုဂ္ဂဟိတဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဌိတိကာ-တည်ရာအစဉ်သည်၊ န တိဋ္ဌ
တိ-မတည်၊ ဧကေကံ-တထည်တထည်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဣဒံ-ဤ
သင်္ကန်းသည်၊ မယံ ပါပုဏာတိ၊ ဣတိ - ၍၊ သစေ ဂဏ္ဍာတိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊
ဌိတိကာ-သည်၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ တတ္ထ-ထို ဌိတိကာ တည်မတည် နှစ်မျိုးတွင်၊ ဌိတိ
ကာယ-သည်၊ အဋ္ဌိတာယ-မတည်လသော်၊ ပုန-ဖန်၊ အညသ္မိံ - သော၊ စိဝရေ-
သည်၊ ဥပ္ပန္နေ- လသော်၊ ဧကော- သော၊ ဘိက္ခု- သည်၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ- အံ့၊
(ဧဝံသတိ)၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ဆိန္ဒိတွာ- ၍၊ ဒ္ဓိဟိပိ - နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့
သည်လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗိ-ယူရာ၏၊ ဌိတိကာယ- သည်၊ ဌိတာယ-လသော်၊ ပုန-
ဖန်၊ အညသ္မိံ စိဝရေ ဥပ္ပန္နေ၊ နဝကတရော - သီတင်းငယ်သည်၊ သစေ အာဂစ္ဆ
တိ-အံ့၊(ဧဝံသတိ)၊ ဌိတိကာ-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်သို့၊ ဩရောဟတိ-သက်၏၊
[နောက်မှရောက်လာသော သီတင်းငယ်ရသည်- ဟူလို၊] ဝုမုတရော- သီတင်းကြီး
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သစေ အာဂစ္ဆတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဌိတိကာ-သည်၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်
သို့၊ အာရောဟတိ-တက်၏၊ [ထေရ်ကြီးရသည်-ဟူလို၊] အညော- အခြားသော
ရဟန်းသည်၊ အထနတ္ထိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အတ္တနော-၏ (အထံသို့)၊ ပါပေတွာ-
ရောက်စေ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗိ။

ပန-ဆက်၊ သံဃဿ ဒေမာတိဝါ- ဟူ၍သော်၎င်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ ဒေမာတိ
ဝါ-ဟူ၍သော်၎င်း၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်ထေး တပါးပါးသော၊ အကာရေန-
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သံဃံ-ကို၊ အာမသိတွာ- သုံးသပ်၍၊ ဒိန္နံ- လှူအပ်သော
သင်္ကန်းသည်၊ ပံသုကူလိကာနံ-ပံသုကူ ဓုတင်ဆောင်ရဟန်းတို့အား၊ န ဝဇ္ဇတိ-
မအပ်၊ (ကဿာ)၊ ဂဟပတိစိဝရံ ပဋိက္ခိပါမိ ပံသုကူလိကံ သမာဒိယာဒိတိ-
ဟူ၍၊ (“ ဂဟပတိစိဝရကို ပယ်ပါ၏၊ ပံသုကူဓုတင်ကို ဆောင်ပါ၏ ” ဟူ၍၊)
ဝုတ္တတ္တာ - ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန- ဆက်၊ အကပ္ပိယတ္တာ-

အကပ္ပိယ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝဇ္ဇတိ- မအပ်သည်ကား၊) န- မဟုတ်၊ ဘိက္ခု သံဃေန-သည်၊ အပလောကေတွာ-ပန်ပြော၍၊ ဒိန္နံပိ-ပေးအပ်သော သင်္ကန်းကို လည်း၊ (ပံသုကုလိကေဟိ) န ဂဟေတဗ္ဗံ - မယူထိုက်၊ ပန- အနွယ်၊ ဘိက္ခု- သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ယံ သန္တကံ-အကြင် ဥစ္စာဖြစ်သောသင်္ကန်းကို၊ ဒေတိ-၏၊ တံ-ထိုသင်္ကန်းသည်၊ ဘိက္ခု ဒတ္တိယံနာမ- ရဟန်းသည် ပေးအပ်သောသင်္ကန်း မည်သည်၊ (ဟုတွာ ပံသုကုလိကာနံ) ဝဇ္ဇတိ၊ [ဂဟပတိစီဝရ မဟုတ်သော ကြောင့် အပ်သည်၊] ပန - ထိုသို့ပင် အပ်ပါသော်လည်း၊ ပံသုကုလံ - ပံသုကု သင်္ကန်းသည်၊ န ဟောတိ၊ ဧဝံ သန္တပိ - ဤသို့ ပံသုကု မဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဓုတင်္ဂံ - ဓုတင်သည်၊ န ဘိဇ္ဇတိ- မပျက်၊ [အချို့စာ၌ “န ဘိန္ဒတိ” ဟု ရှိ၏၊ ထို သင်္ကန်းက ပံသုကုဓုတင်ကို မပျက်ပါ-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ ဘိက္ခုနံ ဒေမ, ထေရာနံ ဒေမာတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ- လျှောက်အပ်သော်၊ ပံသုကုလိကာနမ္ပိ - အားလည်း၊ ဝဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ ဝတ္တံ-ကို၊ သံဃဿ-အား၊ ဒေမ၊ ဣမိနာ-ဤအဝတ်ဖြင့်၊ ဥပါဟနတ္ထ ဝိကာပေ၊ အံသဗဒ္ဓကာဒိနိ - ဘိနပ်အိတ် , သပိတ်အိတ် , အာယောဂပတ်, ပခုံး လွယ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ကဒရာန္တု- ပြုတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ - ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒိန္နံဗ္ဗိ-လှူအပ်သော အဝတ်သည်လည်း၊ (ပံသုကုလိကာနံ) ဝဇ္ဇတိ။

ပတ္တတ္ထဝိကာဒိနံ-သပိတ်အိတ် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ဒိန္နာ နိ- လှူအပ်သော အဝတ်ဘို့သည်၊ ဗဟူနိပိ- ကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ- ကုန်အံ့၊ စီဝရတ္ထာယပိ- သင်္ကန်းအကျိုးငှါလည်း၊ ပဟောန္တိ-လောက်ကုန်အံ့၊ တတော- ထိုအဝတ်တို့မှ၊ စီဝရံ-ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ပါရူပိတုံ-ခြံခြင်းငှါ၊ (ပံသုကုလိကာနံ) ဝဇ္ဇတိ၊ [ပံသုကုဓုတင်ဆောင် ရဟန်းတို့အား သင်္ကန်းချုပ်ကောင်းပါ၏-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ သံဃော-သည်၊ ဘာဇိတတိရိတ္တာနိ-ဝေဘန်အပ်ပြီးသောအဝတ်မှ ကြွင်းကျန်ကုန်သော၊ ဝတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိနံ-တို့၏၊ အတ္ထာယ-ငှါ၊ သစေ ဘာဇေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတော-ထိုအဝတ်မှ၊ ဂဟေ တုံ(ပံသုကုလိကာနံ)န ဝဇ္ဇတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သာမိကေဟိ- အလှူရှင်တို့သည်၊ ဝိစာ ရိဘမေဝ-စီမံအပ်သည့်အတိုင်းသာ၊ (စီမံအပ်သော ဘိနပ်အိတ်စသော ပရိက္ခရာ အတိုင်းသာ၊) [ဝိစာရိတမေဝါတိ ဥပါဟနတ္ထဝိကာဒိနမတ္ထာယ ဝိစာရိတမေဝ၊

× × × × × × ×

ပံသုကုလိကာနမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။ ။ “တုယံ ဒေမ” ဟု မဆိုသည့်အတွက် ဂဟပတိစီဝရ မဖြစ်သောကြောင့် ပံသုကုဓုတင်ဆောင် ရဟန်းတို့အား အပ်၏ - ဟု သာရတ္ထ ဖွင့်၏၊ ထို အကြောင်းပြချက်ကို ဝိမတိ မကျေနပ်၍ “ စဉ်းစားထိုက်သည် ” ဟု ဆိုလေသည်၊ [ပံသုကုလိကာနမ္ပိ ဝဇ္ဇတိတိ ဧတ္ထ-“တုယံ ဒေမာ”တိ အဝုတ္တတ္တာတိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ၊ ယဒိ ဧဝံ “ သံဃဿ ဒေမာ ” တိ ဝုတ္တေပိ ဝဇ္ဇေယျ၊ “ ဘိက္ခုနံ ဒေမ, ထေရာနံ ဒေမ, သံဃဿ ဒေမာ ” တိ ဝစနတော ဘေဒေါ န ဒိဿတိ၊ (စကားအသုံးအနှုန်းအားဖြင့် ကွဲပြားမှုမထင်၊) ဝိမံသိတဗ္ဗ မေတ္ထ ကာရဏံ၊ - ဝိမတိ။]

ဋီကာ။] ပံသုကူလိကာနံ ဝန္တတိ၊ ဣတရံ- စိမံအပ်သည်မှ တပါးသော အပိုဖြစ်သော အဝတ်သည်၊ န(ဝန္တတိ။)

ပံသုကူလိကာသံဃဿ-ပံသုကူရတင်ဆောင်သံဃာအား၊ မေကရဏပဋ္ဌာဒီနံ- မေကရိဏ် အဝတ်အစရှိသည်တို့၏၊ (မေကရိဏ် ပြုလုပ်ဘို့ရန် အဝတ်အစရှိသည်တို့၏၊) အတ္ထာယ-၄၊ ဒေမ-ကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တပိ- သော်လည်း၊ ဂဟေတုံ (ပံသုကူလိကာနံ) ဝန္တတိ၊ ပရိက္ခာရောနာမ - ပရိက္ခရာမည်သည်ကို၊ (မေကရိဏ်စသော အသုံးအဆောင်မည်သည်ကို၊) ပံသုကူလိကာနံပိ - တို့၏ (အတွက်လည်း၊) ဣစ္ဆိတဗ္ဗော-အလိုရှိထိုက်၏၊ တတ္ထ- ထိုပရိက္ခရာတို့တွင်၊ ယံ- အကြင်အဝတ်သည်၊ အတိရေကံ-ပိုသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုအဝတ်ကို၊ စိဝရေပိ- ဌလည်း၊ ဥပနေတုံ- ကပ်ဆောင်ခြင်း၄၊ ဝန္တတိ၊ သုတ္တံ- ချည်ကို၊ သံဃဿ-အား၊ ဒေန္တိ - ကုန်အံ့၊ ပံသုကူလိကေဟိပိ - တို့သည်လည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ - ခံယူနိုင်၏၊ အယံ - ကား၊ တာဝ - စွာ၊ (ဥပစာရသိမ်ပြင်ဘက်က လှူအပ်သောသင်္ကန်းမှ ရှေးဥးစွာ၊) ဝိဟာရံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ ဣမာနိစိဝရေနိ သံဃဿ ဒမ္မိတိ-ဟူ၍၊ ဒိန္နသု- လှူအပ်သောသင်္ကန်းတို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော- တည်း။

ပန-ကား၊ ဗဟိ-ဥပစာရသိမ်ပြင်ပ၌၊ အဒ္ဓါနပ္ပဋိပဇ္ဇ-အခွန်ရှည်သော ခရီးကို သွားနေကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိဿ-၍၊ သံဃဿဒမ္မိတိ- ဟူ၍၊ သံဃတ္ထေရဿဝါ- အားသော်၎င်း၊ သံဃနဝကဿဝါ- သံဃနော ရဟန်းအားသော်၎င်း၊ သစေ အာရောစေတိ-အံ့၊ ယောဇနံ- တယူဇနာတိုင်တိုင်၊ ဖရိတွာ-ဖြန့်၍၊ ပရိသာ-သည်၊ ဌတာ-တည်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေ ဥးတော့၊ ကေဗဒ္ဓါ-တစ်ထည်း စပ်နေသည်၊ (၁၂ တောင် အတွင်း ဆက်စပ်နေသည်။) စေ(ဟောတိ)-အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏၊ (အထံသို့) ပါပုဏာတိ၊ ပန-ဗျာဘိရိက်၊ ယေ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ဒွါဒသဟိ ဟတ္ထဟိ-၁၂ တောင်တို့ဖြင့်၊ ပရိသံ-သို့၊ အသမ္ပတ္တာ-မရောက်ကုန်၊ တေသံ-ထို ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့) နပါပုဏာတိ။

ဥဘတောသံဃဿ ဒေတီတိ ဣ- ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဥဘတောသံဃဿ ဒမ္မိတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တပိ- လျှော့အပ်သော်၎င်း၊ ဒွိဓာသံဃဿ- နှစ်ဖြာဖြစ်သော သံဃာအား၊ ဒမ္မိ-လှူပါ၏၊ ဒိန္နံ-နှစ်ဘက်ကုန်သော၊ သံဃာနံ- တို့အား၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဘိက္ခုသံဃဿစ- အား၎င်း၊ ဘိက္ခုနိသံဃဿစ-အား၎င်း၊ ဒမ္မိ-၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တပိ-သော်၎င်း၊ ဥဘတော သံဃဿ-အား၊ ဒိန္နမေဝ- လှူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဥပနံ ဒါတဗ္ဗန္တိ-ကား၊ ဒွေဘာဂေ- နှစ်ဖွဲ့တို့ကို၊

x x x x x x x x x

ဥပနံဒါတဗ္ဗံ။ ။ဥပနံ ဒါတဗ္ဗန္တိ-ယံ ဥဘတော သံဃဿ ဒိန္နံ၊ တတော ဥပနံ ဘိက္ခုနံ၊ ဥပနံ ဘိက္ခုနိနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ သစေပိ ဧကော ဘိက္ခု ဟောတိ ဧကောဝါ ဘိက္ခုနိ၊ အန္တမသော အနုပသမ္ပန္နဿာပိ ဥပနုမေဝ ဒါတဗ္ဗံ၊-ဋီကာ။

သမေ-ညီမျှသည်တို့ကို၊ ကတွာ- ဤ၊ ကော- တဖို့စီကို၊ ဒါတဗ္ဗော- ပေးထိုက်၏၊ ဥဘတောသံဃဿစ-အား၎င်း၊ တုယုဉ္ဇ-အရှင်ဘုရားအား၎င်း၊ ဒမ္မိ ဣတိ, ဝုတ္တေ- သော်၊ ဒသဒသ-တကျိပ်တကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုစ- ရဟန်းယောကျ်ားတို့သည် ၎င်း၊ ဘိက္ခုနိယောစ- ရဟန်းမတို့သည်၎င်း၊ သစေ ဟောန္တိ - ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) ကေဝီသတိ-နှစ်ဆဲ့တဖို့သော၊ ပဋိဝီသေ-အဖို့တို့ကို၊ ကတွာ-ဤ၊ ကော- တဖို့ကို၊ ပုဂ္ဂလဿ- အား၊ ဒါတဗ္ဗော၊ ဒသ - ၁၀ ဖို့တို့ကို၊ ဘိက္ခုသံဃဿ- အား၊(ဒါတဗ္ဗော)၊ ဒသ- ၁၀ ဖို့တို့ကို၊ ဘိက္ခုနိသံဃဿ - အား၊ (ဒါတဗ္ဗော)၊ ယေန- အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပုဂ္ဂလိကော- ပုဂ္ဂလိကအဖို့ကို၊ လဒ္ဓေါ - ရအပ်ပြီ၊ သော-ထို ရဟန်းသည်၊ သံဃတောပိ - သံဃာ့အထံမှလည်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝဿဂ္ဂေန-ဝါအပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဂဟေတုံ-ငှါ၊ လဘတိ-၏၊ ကဿာ-နည်း၊ ဥဘတော သံဃဂ္ဂဟဏေန-ဥဘတောသံဃသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဥဘတောသံဃဿစ- အား၎င်း၊ စေတိယဿစ- စေတီတော်အား၎င်း၊ ဒမ္မိ- ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လျှောက်အပ်သော်လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊ ပန- အထူးကား၊ ဣမ-ဤနည်း၌၊ စေတိယဿ-စေတီတော်၏(အထံသို့)၊ သံဃတော- သံဃာ့အထံမှ၊ ပါပုဏနကောဋ္ဌာသော နာမ-ရောက်ထိုက်သော အဖို့မည်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိတော့၊ ကေပုဂ္ဂလဿ-၏ (အထံသို့)၊ ပတ္တကောဋ္ဌာသသမောဝ- ရောက်အပ်သော အဖို့နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သေး၊ ကောဋ္ဌာသော - သည်၊ ဟောတိ၊(စေတီတော်မှာ တဖို့သာရ၏-ဟူလို။)

ပန-ကား၊ ဥဘတော သံဃဿစ-အား၎င်း၊ တုယုစ-အား၎င်း၊ စေတိယဿ စ-အား၎င်း၊ (ဒမ္မိ) ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ ဒွါဝီသတိ - နှစ်ဆဲ့နှစ်ဖို့သော၊ ကောဋ္ဌာသေ- အဖို့တို့ကို၊ ကတွာ- ဤ၊ ဒသ- ၁၀ ဖို့တို့ကို၊ ဘိက္ခုနိ- တို့အား၊ (ဒါတဗ္ဗော)၊ ဒသ- တို့ကို၊ ဘိက္ခုနိနိ - တို့အား၊ (ဒါတဗ္ဗော)၊ ကော- တဖို့ကို၊ ပုဂ္ဂလဿ - အား၊ (ဒါတဗ္ဗော)၊ ကော- ကို၊ စေတိယဿ- အား၊ ဒါတဗ္ဗော၊ တတ္ထ- ထို သံဃာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ စေတီတော်တို့တွင်၊ ပုဂ္ဂလော- သည်၊ သံဃတောပိ- မှလည်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝဿဂ္ဂေန - အားဖြင့်၊ ပန - ဖန်၊ ဂဟေတုံ လဘတိ၊ စေတိယဿ-၏(အထံသို့)၊ ကောယေဝ-တဖို့သည်သာ၊ (ပါပုဏာတိ)။

[ဥဘတောသံဃာ မူတည်သောနည်းကို ပြပြီး၍ ဘိက္ခုသံဃာ မူတည်သော နည်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ ဘိက္ခု သံဃဿစ ” စသည်ကိုမိန့်၊] ပန - ကား၊ ဘိက္ခုသံဃဿစ-အား၎င်း၊ ဘိက္ခုနိနိစ- တို့အား၎င်း၊ ဒမ္မိ- ၏၊ ဣတိဝုတ္တေ-

x x x x x x x x

ဘိက္ခုသံဃဿစ ဘိက္ခုနိနိစ။ ။ဤလူနည်း၌ ဘိက္ခုနိများအတွက် ဥပစာရသိဝံ၌ ရှိသမျှကိုရေတွက်၍ ဝေစုပေးရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ပေးရလျှင် ဘိက္ခုသံဃာဘက်၌ ဘိက္ခု တို့ကို ရေတွက်မှ ဝေစုညီမျှတွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဘိက္ခုသံဃဿ” ဟု ဆိုသော်လည်း

လျှောက်အပ်သော်၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ဘိန္ဒိတွာ - ခွဲ၍၊ န ဒါတဗ္ဗံ - မပေးရာ၊ ဘိက္ခုနီယောစ - တို့ကို၎င်း၊ ဘိက္ခုနီယောစ - တို့ကို၎င်း၊ ဂဏေတွာ - ရေတွက်ပြီး၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-ရာ၏၊ ပန-ကား၊ ဘိက္ခုသံဃဿစ-အား၎င်း၊ ဘိက္ခုနီနံစ-တို့အား၎င်း၊ တုယံစ- အား၎င်း၊ (ဒမ္မိ)၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ - သော်၊ ပုဂ္ဂလော- သည်၊ ဝိသု- သီးခြား၊ န လဘတိ- မရ၊ ပါပုဏနဋ္ဌာနတော- ရောက်ရာအရပ်မှ၊ ဧကမေဝ- တဖို့ကိုသာလျှင်၊ လဘတိ၊ ကဿာ - ကြောင့်၊ (ဧကမေဝ လဘတိ၊) ဘိက္ခုသံဃ ဝုဟဏေန- ဘိက္ခုသံဃသဒ္ဓါဖြင့်၊ (ပုဂ္ဂလဿ- ၏၊ ဝါ- ကို၊) အဂ္ဂဟိတတ္တာ- မယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧကမေဝ လဘတိ၊) ဘိက္ခုသံဃဿစ - အား၎င်း၊ ဘိက္ခုနီနံစ, တုယံစ, စေတိယဿစ - အား၎င်း၊ (ဒမ္မိ)၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေဝိ-သော်လည်း၊ စေတိယဿ-သည်၊ ဧကပုဂ္ဂလ ပဋိဝိသော-ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏ အဖို့ကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ ပုဂ္ဂလဿ- သည်၊ ဝိသု-သီးခြား၊ န လဗ္ဘတိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧကံ - တဖို့ကို၊ စေတိယဿ - အား၊ ဒတွာ - လူပြီး၍၊ အဝသေသံ- ကြွင်းသောအဖို့ကို၊ ဘိက္ခုနီ-တို့ကို၎င်း၊ ဘိက္ခုနီယောစ-တို့ကို၎င်း၊ ဂဏေတွာ- ရေတွက်၍၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ-ဝေဘန်ရာ၏။

[ဘိက္ခုသံဃာ မူတည်သောနည်းကိုပြပြီး၍ ဘိက္ခုမူတည်သောနည်းကို ပြလို သောကြောင့် “ဘိက္ခုနဉ္စ” စသည်ကို မိန့်၊] ဘိက္ခုနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဒမ္မိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေဝိ - လျှောက်အပ်သော်လည်း၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဘိန္ဒိတွာ-၍၊ နဒါတဗ္ဗံ-

x x x x x x x x x

“ဘိက္ခုနံ” ဟု ဆိုခြင်းနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် “န မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ၊ ပေ၊ ဂဏေတွာ ဒါတဗ္ဗံ” ဟု မိန့်သည်။ [တသ္မာ ဘိက္ခုသံဃဿစတိ ဝုတ္တဝစနမ္မိ ဘိက္ခုနန္တိ ဝုတ္တဝစနသဒိသမေဝါတိ အာဟ-၊ ပေ၊ ဒါတဗ္ဗန္တိ၊ - ဝိမတိ၊]

ဘိက္ခုသံဃဿစ ၊ ပေ ၊ တုယံစ။ ။ ဤလူနည်း၌ ဒါယကာ၏အလိုကို ကြည့်ပါ။ “တုယံ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ရဟန်း၏အထံ၌ လှူပုံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဘိက္ခုသံဃာ အားလည်း လှူပါ၏၊ ဘိက္ခုနီတို့အားလည်း လှူပါ၏၊ အရှင်ဘုရားအားလည်း လှူပါ ၏” ဟု လျှောက်သဖြင့် အရှင်ဘုရားအတွက် သီးခြားလျှောက်ပြီးဖြစ်၍ ဘိက္ခုသံဃာ တွင် “အရှင်ဘုရား” ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်မပါဝင်စေလို-ဟု ဒါယကာအလိုကို မှန်းနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ ဘိက္ခုသံဃဝုဟဏေန (အ) ဝုဟိတတ္တာ” ဟု ဝိမတိ၌ အသဒ္ဓါပါသော ပါဌ်ကို ပါဌ်မှန်- ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ [သာရတ္ထိ၌ကား- “ ဝုဟိတတ္တာ ” ပါဌ်ကိုပင် အတည်ပြု၍ “ ဤလူနည်း၌ ပုဂ္ဂိုလ်တပါးအတွက် အပိုမရခြင်းကို အဋ္ဌကထာ ပမာဏ ဖြစ်သောကြောင့် မှတ်ရတော့သည်” ဟု မကျေနပ်သဖြင့် ဆိုသွားလေသည်။]

ပုဂ္ဂလဿ ဝိသု န လဗ္ဘတိ ။ ။ ဘိက္ခုသံဃအရတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ပါဝင်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သီးခြား မရ-ဟုဆိုသည်။ ဤစကားကိုထောက်လျှင် အထက်၌ “ဘိက္ခု သံဃဝုဟဏေန ဝုဟိတတ္တာ” ပါဌ်က မှန်သကဲ့သို့ထင်ရ၏။ သို့သော် ဤဝါကျ၌ ဆိုလို ရင်းမှာ- “သင်္ကန်းဝေသောအခါ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် တဖို့သာရမည်၊ နှစ်ဖို့မရ” ဟု ဆိုလို ရင်းသာတည်း။ ဘိက္ခုသံဃသဒ္ဓါဖြင့် ယူခြင်း-မယူခြင်းမှာ လိုရင်း မဟုတ်။

မပေးရာ၊ ပုဂ္ဂလဂဏနာယ ဝေ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ အရေအတွက် အားဖြင့်သာ၊ ဝိဘဇိ တဗ္ဗ-ဝေဘန်ရာ၏၊ [ဤဝါကျ၏ နောက်၌ “ ဘိက္ခုနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယုဉ္စာတိ ဝုတ္တေ ” စသော တဝါကျလိုနေဟန် တူသည်။ ထို ဝါကျပါဥပုဒ်မှ ရှေ့နေခံညီမည်။] ဘိက္ခုနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယုဉ္စ စေတိယဿစ(ဒမ္မိ)၊ ဣတိ ဝေ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ- သော်လည်း၊ စေတိယဿ-သည်။ ဧကပုဂ္ဂလပဋိဝိသော-ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၏ အဖို့ကို၊ လဗ္ဘတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏(အတွက်)၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ နတ္ထိ၊ ဘိက္ခုစ- တို့ကို၎င်း၊ ဘိက္ခုနီယောစ-တို့ကို၎င်း၊ ဂဏေတွာ ဝေ- ရေတွက်၍သာ၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ၊ စ- ဆက်၊ ဘိက္ခုသံဃံ- ကို၊ အာဒိံ ကတွာ- အစပြု၍၊ နယော-နည်းကို၊ နိတော ယထာ-ဆောင်အပ်သကဲ့သို့၊ ဝေ-တူ၊ ဘိက္ခုနီသံဃံ - ကို၊ အာဒိံ ကတွာပိ- ၍လည်း၊ (နယော-ကို) နေတဗ္ဗော-ဆောင်ထိုက်၏။

[ဘိက္ခုနှင့် ဘိက္ခုနီ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ စေတိတော်တို့၏ တွဲပုံကို ပြပြီး၍ ဘိက္ခုသံဃာ နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ စေတိတော်တို့၏ တွဲပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဘိက္ခုသံဃဿစ” စသည်ကို မိန့်။] ဤဝါကျများ၌ နိဿယလွယ်ပြီ၊ သံဃဿစ တုယုဉ္စ(ဒမ္မိ)ဣတိ ဝုတ္တေ၊ ပုဂ္ဂလဿ-သည်။ ဝိသုံ နလဗ္ဘတိ၊ ဝဿဂ္ဂေနေဝ-ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ပန- ကား၊ ဘိက္ခုသံဃဿစ စေတိယဿစ(ဒမ္မိ)ဣတိ ဝုတ္တေ၊ စေတိယဿ-သည်။ ဝိသုံ ပဋိဝိသော လဗ္ဘတိ၊ ဘိက္ခုသံဃဿစ တုယုဉ္စ စေတိယဿစ(ဒမ္မိ) ဣတိ ဝုတ္တေပိ စေတိယဿေဝ- သည်သာ၊ (ပဋိဝိသော) လဗ္ဘတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ - သည်၊ န (လဗ္ဘတိ။)

[ဘိက္ခုသံဃမူကို ပြပြီး၍ ဘိက္ခုမူကို ပြလိုသောကြောင့် “ဘိက္ခုနဉ္စ တုယုဉ္စ” စသည်ကိုမိန့်။] ဘိက္ခုနဉ္စ တုယုဉ္စာတိ ဝုတ္တေပိ ဝိသုံ န လဗ္ဘတိ၊ ဘိက္ခုနဉ္စ စေတိ ယဿာစာတိ ဝုတ္တေပန စေတိယဿ လဗ္ဘတိ၊ ဘိက္ခုနဉ္စ တုယုဉ္စ စေတိယဿ စာတိ ဝုတ္တေပိ စေတိယဿေဝ ဝိသုံ လဗ္ဘတိ၊ န ပုဂ္ဂလဿ၊ ဘိက္ခုသံဃံ အာဒိံ ကတွာပိ ဝေမေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယှဉ်စေရာ၏၊ [“ဘိက္ခုနီသံဃဿစ တုယုဉ္စ၊ ဘိက္ခုနီသံဃဿစ စေတိယဿစ , ဘိက္ခုနီသံဃဿစ တုယုဉ္စ စေတိယဿစ” ဟု ၃ ဝါကျ, “ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယုဉ္စ , ဘိက္ခုနီနဉ္စ စေတိယဿစ , ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယုဉ္စ စေတိယဿစ ” ဟု ၃ ဝါကျ ယှဉ်စေပါ-ဟူလို။]

ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ဘုရားလက်ထက်တော်၌၊) ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ-ဘုရား အမှူးရှိသော၊ ဥဘတောသံဃဿ- ဥဘတောသံဃာအား၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒေန္တိ- ပေးလှူကြ

x x x x x x + x

ပုဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ။ ။ “ဥဘတော သံဃဿ ဒေတိ” ဟူသော မာတိကာနှင့်စပ်၍ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခသံဃိကအလှူကို ပြလိုသောကြောင့် “ပုဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ဤဝါကျ၌ ဘုရားမှန်း၍ လှူဒါန်းအပ်သော ဆွမ်း စသည်တို့ကို စီစဉ်ပုံမှာ မှတ်သား ဘွယ် ကောင်းလှ၏။ ဆွမ်းတော်ကြီးတင်ပြီး၍ စွန့်ပစ်လိုက်ကြခြင်းမှာ ဤအစီအစဉ်နှင့် မညီပါ။

ကုန်၏။ ဘဂဝါ-သည်။ မဇ္ဈ- အလယ်၌၊ နိသီဒတိ- ထိုင်တော်မူ၏။ ဒက္ခိဏ
 တော-လက်ျာဘက်၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၎င်း၊ ဝါမတော- လက်ဝဲဘက်၌၊ ဘိက္ခုနိ
 ယော-တို့သည်၎င်း၊ နိသီဒန္တ- ကုန်၏။ ဘဂဝါ- သည်၊ ဥဘိန္ဒူ - ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနိ
 နှစ်ဘက်တို့၏။ သံဃတ္ထေရော-သံဃထေရ်သည်။ (ဟောတိ-ဖြစ်တော်မူ၏။) တဒါ-
 ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်။ အတ္တနာ- ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ လဒ္ဓပစ္စယေ-ရအပ်
 သော ပစ္စည်းတို့ကို၊ အတ္တနာပိ- ကိုယ်တော်တိုင်လည်း၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ- သုံးစွဲတော်
 မူ၏။ ဘိက္ခုနမ္ဗိ- တို့အားလည်း၊ ဒါပေတိ-ပေးစေတော်မူ၏။

တေရဟိ ပန-ယခု လက်ထက်၌ကား၊ ပဏ္ဍိတမနုဿာ-ဉာဏ်ရှိသော လူတို့
 သည်။ သဓာတုကံ - ဓာတ်တော်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ပဋိမံဝါ - ဆင်းတုတော်ကို
 သော်၎င်း၊ စေတိယံဝါ - စေတီတော်ကိုသော်၎င်း၊ ထပေတွာ- ထား၍၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗ
 သ- သော၊ ဥဘတော သံဃဿ- အား၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးလှူတတ်ကြကုန်၏။
 (ကိ-အဘယ်သို့လှူကြသနည်း၊) ပဋိမာယဝါ-၏သော်၎င်း၊ စေတိယဿဝါ-၏
 သော်၎င်း၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ အာဓာရကေ-သပိတ်ခြေ၌၊ ပတ္တိ- သပိတ်ကို၊ ထပေ
 တွာ- ၍၊ ဒက္ခိဏာဒကံ - အလှူရေကို၊ ဒတွာ - လှူ၍၊ ဗုဒ္ဓါနိ ဒေမာတိ- ဟူ၍၊
 (ဘုရားရှင်တို့အား လှူပါကုန်၏ ဟူ၍ ဝတွာ- လျှောက်၍၊ ဒေန္တိ၊) တတ္ထ-ထိုသို့
 လှူရာ၌၊ တနည်း၊ တတ္ထ-ထို လှူဘွယ်ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ပဌမံ-ရှေးဥျားစွာ၊ ယံ ခါဒနိ
 ယံ- အကြင် ခဲဘွယ်ကို၎င်း၊ ယံ ဘောဇနိယံ- အကြင် ဘောဇဉ်ကို၎င်း၊ ဒေန္တိ၊
 ဝိဟာရံဝါ - ကျောင်းတိုက်သို့မူလည်း၊ အာဟရိတွာ - ဆောင်ယူ၍၊ ဣဒံ - ဤ
 လှူဘွယ်ကို၊ စေတိယဿ-အား၊ ဒေမ-ကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ပိဏ္ဍပါတ
 ဉ္စ-ဆွမ်းကို၎င်း၊ မာလာဂန္ဓာဒိနိစ-ပန်း၊ နံသာ အစရှိသည်တို့ကို၎င်း၊ ဒေန္တိ။

တတ္ထ-ထိုသို့လှူရာ၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗိ-ကျင့်ရာပါသနည်း၊
 ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-အဝတ် စသည်တို့မှ ရှေးဥျားစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-
 ညွှန်ပြအပ်ကုန်သော၊) မာလာဂန္ဓာဒိနိ- တို့ကို၊ စေတိယေ - စေတီတော်၌၊ အာ
 ရောပေတဗ္ဗာနိ - တက်ရောက်စေထိုက်ကုန်၏။ (တင်ထိုက်ကုန်၏။) ဝတ္ထေဟိ-
 အဝတ်တို့ဖြင့်၊ ပဋ္ဌာကာ-ကုက္ကားတို့ကို၊ (ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏။) တေလေန-
 ဆီဖြင့်၊ ပဒီပါ-ဆီမီးတို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ ပန-ကား၊ ပိဏ္ဍပါတ မရဖါဏိတာဒိနိ-
 ဆွမ်း , ပျားရည် , တင်လဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ ယော - အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 (သမညကတ္တား)၊ ပဗ္ဗဇိတောဝါ-ရဟန်းသည်သော်၎င်း၊ ဂဟဋ္ဌောဝါ-လူဝတ်
 ကြောင်သည်သော်၎င်း၊ (ဝိသေသကတ္တား)၊ နိဗ္ဗဒ္ဓစေတိယဇဂ္ဂကော-အမြဲ စေတီ
 တော်ကို သုတ်သင်တတ်သူသည်၊ ဟောတိ၊ တဿေဝ - ထို ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ၊
 ဒါတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။ နိဗ္ဗဒ္ဓဇဂ္ဂကေ- အမြဲ သုတ်သင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသတိ-
 မရှိလသော်၊ အာဟဋ္ဌဘတ္တံ - ဆောင်ယူလာအပ်သော ဆွမ်းကို၊ ထပေတွာ -
 ထား၍၊ ဝတ္ထံ-ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ-ငှါ၊ ဝန္တတိ-အပ်၏။

[ဆွမ်းတော်တင်ကို မစားသေးဘဲ အသာချထား၍ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုပြီးမှ စားပါ- ဟူလို၊] ကာလေ - မွန်းတည့်ချိန်သည်၊ ဥပကဋ္ဌေ - နီးကပ်လသော်၊ ဘုဉ္ဇိ တွာ-စားပြီး၍၊ ပစ္စာပိ-နောံမှလည်း၊ ဝတ္တံ ကာတုံ ဝနုတိယေဝ-သည်သာ။

စ- ဆက်၊ မာလာဂန္ဓာဒီသု - အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မထား၊ တပါးပါးကို၊ (ဟရိတွာ ပူဇေတဗ္ဗံ-၌စပ်၊) ဣဒံ- ဤပူဇော်ဘွယ်ကို၊ ဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ စေတိယဿ-အား၊ ပူဇံ-ပူဇော်မှုကို၊ ကရောထ-ပြုပါကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ-လူတို့က လျှောက်အပ်သော်၊ ဒုရမ္ဘိ-ဝေးသောအရပ်သို့လည်း၊ ဟရိ တွာ-၍၊ ပူဇေတဗ္ဗံ-ပူဇော်ရာ၏၊ (ပူဇော်ကောင်း၏၊) [“ ပူဇံ ကရောထ ” ဟု လူတို့ကခိုင်း၍ ပူဇော်သော်လည်း ဂိဟိဝေယျာဝစ္စကို ပြုရာမရောက်-ဟု ပြခြင်းငှါ “ ပူဇေတဗ္ဗံ ” ဟု ဆိုသည်၊ ရတနာ ၃ ပါးနှင့်စပ်၍ ဂိဟိဝေယျာဝစ္စ ပြုကောင်း ကြောင်းကို သဗ္ဗရိတ္တသိက္ခာပုဒ်အဖွင့် ကြည့်ပါ။] ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ သံဃဿ- ဘို့၊ ဟရ-ဆောင်ပါလေ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-လူတို့က လျှောက်အပ်သော်လည်း၊ ဟရိတဗ္ဗံ-ဆောင်ရာ၏၊ (ဆောင်ကောင်း၏၊) [“ ဘိက္ခသံဃဿ ဟရ ” တိ ဣဒံ ပိဏ္ဍပါတဟရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-ဟူသော ဝိမတိအလို “ ဘိက္ခံ ” မပါဘဲ “ ဘိက္ခသံဃဿ ဟရ ” ဟု ရှေးက ပါဠိရှိဟန်တူသည်၊] ပန-ဆက်၊ အဟံ-သည်၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလိုငှါ၊ စရာမိ-လှည့်လည်နေ၏၊ အာသနသာလာယ-ဆွမ်း စားစရပ်၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အာဟရိ သန္တိ - ဆောင်ကုန်လတံ့၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - ပြောအပ်သော်၊ ဘန္တေ....တယံ ယေဝ- အရှင်ဘုရားအားသာ၊ ဒမ္ဘိ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝနုတိ၊ ပန- သို့မဟုတ်၊ ဘိက္ခုသံဃဿ- အား၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဟရန္တဿ-ဆောင်ယူလျက်၊ ဂစ္ဆတော-သွားစဉ်၊ အန္တရာဝ-ဘိက္ခု သံဃာ့အထံသို့ မရောက်မီ အကြား၌ပင်၊ ကာလော - မွန်းတည့်ချိန်သည်၊ ဥပ ကဋ္ဌေ- နီးကပ်သည်၊ အထ ဟောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အတ္တနော-၏ (အထံသို့)၊ ပါပေတွာ- ရောက်စေ၍၊ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝနုတိ၊ [သံဃိကဆွမ်း ဖြစ်သောကြောင့် “ ဤ ဆွမ်းသည် ငါ့အထံသို့ရောက်၏ ” ဟု ဝေစုအဖြစ်ဖြင့် မိမိအထံသို့ ရောက်စေပြီးမှ စားကောင်းသည်-ဟူလို]

ဝဿံဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒေတီတိ-ကား၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းတိုက်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဣမာနိ စီဝရာနိ ဝဿံဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒမ္ဘိတိ - ဟူ၍၊ (ဤ သင်္ကန်းတို့ကို မိုဃ်းလပတ်လုံး နေပြီးသောသံဃာအား လှူပါ၏ - ဟူ၍၊ ဝတွာ၊) ဒေတိ - အံ့၊ ယာဝတိကာပေ၊ ဝဿံ ဝုဋ္ဌာတိ- ကား၊ ယတ္တကာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝဿစ္ဆေဒံ-ဝါပြတ်ခြင်းကို၊ အကတွာ- ၍၊ ပုရိမဝဿံ- ပုရိမဝါပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာ-နေပြီးကုန်ပြီ၊ တေဟိ-ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ပုရိမ ဝဿံဝုဋ္ဌ ရဟန်းတို့သည်၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ- ရာ၏၊ အညေသံ - အခြားသော ရဟန်း

တို့၏(အထံသို့) န ပါပုဏာတိ၊ ဒိသာပတ္တန္တ သာပိ - အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွား
 ပြီးသော ရဟန်းအားလည်း၊ ပဋိဂ္ဂါဟကေ - အစားယူမည့်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သတိ-
 ရှိလသော်၊ ကထိနဿ - ကထိန်ကို၊ ယာဝဥတ္တရာ - နှုတ်ရာကာလတိုင်အောင်၊
 ဒါတဗ္ဗံ - ပေးရာ၏၊ ပန - ကား၊ ကထိနေ - ကို၊ အနတ္တတေ - မခင်းအပ်သော်၊
 အန္တောဟေမန္တေ - ဆောင်းဥတုအတွင်း၌၊ ဧဝမ္မေ - ဤသို့လည်း၊ (“ဣမာနိစိဝရာနိ
 ဝဿံဝုဠသံဃဿ ဒမ္မိ ” ဟူ၍လည်း၊) ဝတ္တာ - လျှောက်၍၊ ဒိန္နံ - လှူအပ်သော
 သက်န်းသည်၊ ပစ္စိမဝဿံ-ပစ္စိမဝါပတ်လုံး၊ ဝုဠာနဗ္ဗိ-နေပြီးသောရဟန်းတို့၏
 (အထံသို့)လည်း၊ ပါပုဏာတိ၊ [ပိဖြင့် ပုရိမဝဿံဝုဠကို ပေါင်း၊] ဣတိ - သို့၊
 လက္ခဏညူ - ဝိနည်းလက္ခဏာကိုသိသော ပညာရှိတို့သည်၊ ဝဒန္တိ - ကုန်၏၊
 [လက္ခဏညူ ဝဒန္တိတိ ဣဒံ သန္တိဋ္ဌာနဝစနံ-ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကားတည်း၊ အဋ္ဌ
 ကထာသု အနာဂတတ္တာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ၊] အဋ္ဌကထာသု ပန-တို့၌ကား၊
 ဧတံ-ဤသက်န်းကို၊ န ဝိစာရိတံ-အထူးမစိစစ်အပ်ခဲ့။

ပန-ဆက်၊ ဗဟိဉ္စပစာရသီမာယံ-၌၊ ဌိတော - တည်သော ဒါယကာသည်၊
 ဝဿံဝုဠသံဃဿ ဒမ္မိတိ-ဟူ၍၊ သစေ ဝဒတိ-အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမ္ပတ္တာနံ-
 ရေခံလာကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောရဟန်းတို့၏(အထံသို့)ပါပုဏာတိ၊
 [မည်သည့်ကျောင်းတိုက်မဆို မိုဃ်းလပတ်လုံးနေပြီးသော ရဟန်းအားလုံးတို့သို့
 ရောက်၏-ဟူလို၊] အထ - သို့မဟုတ်၊ အသုကဝိဟာရေ- ထိုမည်သော ကျောင်း
 တိုက်၌၊ ဝဿံဝုဠသံဃဿ-အား၊ ဒမ္မိ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ (သစေ) ဝဒတိ- အံ၊ (ဧဝံ
 သတိ)၊ တတြ- ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ဝဿံဝုဠာနဗ္ဗေဝ- တို့၏ (အထံသို့)သာ၊
 ကထိနဿ- ကို၊ ယာဝ ဥတ္တရာ- တိုင်အောင်၊ ပါပုဏာတိ၊ ပန- ဆက်၊ ဝိမ္မာနံ-
 နွေလတို့၏၊ (ကထိန်ခေတ်ကုန်ရာ နွေလတို့၏၊) ပဌမဒိဝသတော- ပဌမနေ့မှ၊
 (တပေါင်းလဆုတ်တရက်နေ့မှ) ပဌာယ-၍၊ ဧဝံ-သို့၊ (“အသုကဝိဟာရေ ဝဿံ

+ x x x x x x x

အန္တောဟေမန္တေ။ ။ အန္တော ဟေမန္တေတိ ဣမိနာ အနတ္တတေ ကထိနေ ဝဿာနံ
 ပစ္စိမေ မာသေ ဒိန္နံ ပုရိမဝဿံဝုဠာနဗ္ဗေဝ ပါပုဏာတိ၊ တတော ပရံ ဟေမန္တေ ဒိန္နံ
 ပစ္စိမဝဿံ ဝုဠာနဗ္ဗိ ဝုဠဝဿတ္တာ ပါပုဏာတိ၊ ဟေမန္တေတော ပန ပရံ ပိဋ္ဌိသမယေ
 ဝဿံဝုဠသံဃဿာတိ ဧဝံ ဝတ္တာ ဒိန္နံ အနန္တရေ ဝဿေဝါ တတော ပရေသုဝါ ယတ္ထ
 ကတ္ထမိ တသ္မိံ ဝုဠဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ ပါပုဏာတိ၊ ယေ ပန သဗ္ဗထာ အဝုဠဝဿာ၊
 တေသံ န ပါပုဏာတိတိ ဒဿေတိ၊—ဝိမတိ။

အထ အသုကဝိဟာရေ၊ ပေ၊ ပါပုဏာတိ။ ။ ဤဝါကျ၌ လှူပုံကို သတ်ပြပါ။
 ကျောင်းတိုက်အပြင်၌နေလျက် ကျောင်းတိုက်ကို နာမည်တပ်၍ “ မည်သည့်ကျောင်း
 တိုက်၌ ဝဿံဝုဠသံဃာအား လှူပါ၏” ဟု လျှောက်၏၊ ထို လျှောက်ခြင်းသည် ယခု
 အခါ ကထိန်ခေတ်ဝယ် ကျောင်းတိုက် ပြင်ဘက်၌ ကထိန်သက်န်း လှူနည်းနှင့် ခပ်
 ဆင်ဆင် တူနေ၏၊ “ တတြ ဝဿံဝုဠာနဗ္ဗေဝ ယာဝ ကထိနဿုတ္တရာ ပါပုဏာတိ”
 ဟု ဆိုသောကြောင့် ကထိန်သက်န်းနှင့်လည်း သဘောတူတူနေ၏၊ သို့ရာဝယ် စာတုဒ္ဓိသ

ဝုဠသံဃဿဒမ္ပိ” ဟူ၍၊) သစေ ဝဒတိ- အံ၊ (ဝေံသတိ)၊ တတြ-ထိုကျောင်းတိုက်
 ၌၊ သမ္ပဒိဘူတာနံ- မျက်မှောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ- တို့၏(အထံသို့)၊
 ပါပုဏာတိ၊ ကသ္မာ- နည်း၊ ပိဋ္ဌိသမယေ- သင်္ကန်းကာလ၏ ကျောဘက်အခါ၌၊
 (ပြင်ဘက်အခါ၌)၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ- ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဟည်း၊ အန္တောဝဿ
 ယေဝ-ဝါတွင်း၌သာ၊ ဝဿံ-မိုဃ်းလပတ်လုံး၊ ဝသန္တာနံ-နေဆဲရဟန်းတို့အား၊
 ဒမ္ပိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ဆိန္ဒဝဿာ- ကျိုးပြတ်သော ဝါရှိသော
 ရဟန်းတို့သည်၊ န လဘန္တိ- ကုန်၊ ဝဿံ- ပတ်လုံး၊ ဝသန္တာဝ- နေဆဲရဟန်းတို့
 သည်သာ၊ လဘန္တိ၊ ပန- ဆက်၊ စီဝရမာသေ - သင်္ကန်းလ၌၊ (သီတင်းကျွတ်
 လဆုတ် ၁ ရက်နေ့မှ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်အထိ သင်္ကန်းကာလ၌၊) ဝဿံ-
 ပတ်လုံး၊ ဝသန္တာနံ- နေဆဲရဟန်းတို့အား၊ ဒမ္ပိ၊ ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ ပစ္စိမိကာ
 ယ- ပစ္စိမဝါ၌၊ ဝဿူပဂတာနံယေဝ-ဝါကပ်သောရဟန်းတို့၏(အထံသို့)သာ၊
 ပါပုဏာတိ၊ ပုရိမိကာယ- ပုရိမဝါ၌၊ ဝဿူပဂတာနဉ္စ- ဝါကပ်ပြီးသော ရဟန်း
 တို့၏(အထံသို့)၎င်း၊ ဆိန္ဒဝဿာနဉ္စ- တို့၏(အထံသို့)၎င်း၊ န ပါပုဏာတိ။

စီဝရမာသတော- သင်္ကန်းလမှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊
 ဟေမန္တဿ-ဆောင်းလ၏၊ ပစ္စိမော-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ဒိဝသော-နေ့သည်၊
 (တပေါင်းလပြည့်နေ့သည်၊ အတ္ထိ၊) တာဝ - ထို နောက်ဆုံးနေ့ တိုင်အောင်၊
 ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ-ဟူ၍၊ (မိုဃ်းလပတ်လုံးနေ့ခြင်းရှိသောရဟန်းတို့အား
 လှူအပ်သော သင်္ကန်းကို လှူပါကုန်၏-ဟူ၍၊) ဝုတ္တေ-သော်၊ ကထိနံ-သည်၊ ဝါ-
 ကို၊ အတ္ထတံဝါ- ခင်းအပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်စေ၊ အနတ္ထတံဝါ- မခင်း
 အပ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု)၊ အတိတဝဿံ-အတိတ်ဝါပတ်လုံး၊ ဝုဠာနမေဝ-
 နေပြီးသော ရဟန်းတို့၏(အထံသို့)သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ ပန- ကား၊ ဂိမ္မာနံ- တို့၏၊
 ပဌမဒိဝသတော - မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ မာတိကာ - မာတိကာကို၊
 အာရာပေတဗ္ဗာ- တက်ရောက်စေထိုက်၏၊ (တင်ထိုက်၏၊ ကိံ)၊ အတိတဝဿာ
 ဝါသဿ - အတိတ်ဝါ၌ နေခြင်းရှိသော သံဃာ၏ အတွက်၊ ပဉ္စမာသာ- ငါးလ
 တို့သည်၊ အတိတ္တန္တာ-လွန်ကုန်ပြီ၊ အနာဂတော-အနာဂတ်ဝါသည်၊ စတုမာသ
 စွယန- လေးလလွန်ရာ အခါ၌၊ (လေးလလွန်ခါမှ၊) ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတံ့၊

x x x x x x x x

သံဃိကကား မဖြစ်နိုင်တော့၊ အာရာမ သံဃိကသာ ဖြစ်နိုင်တော့သည်။ ထို အာရာမ
 သံဃိကသင်္ကန်းကို ကထိနံသင်္ကန်းလုပ်၍ ခင်းလိုကလည်း “ ယာဝ ကထိနဿုပ္ပရာ
 ပါပုဏာတိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ခင်းနိုင်ခွင့်ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ကျောင်း
 တိုက်တွင်း၌ ကထိနံသင်္ကန်းလှူလျှင် စာတုဒ္ဓိသံဃိကအဖြစ်ဖြင့် ရေစက်ချပါ။ ကျောင်း
 တိုက်ပြင်ဘက်၌ ကထိနံသင်္ကန်းလှူလျှင် ကျောင်းတိုက်နာမည်ကို တပ်၍ အာရာမ
 သံဃိကအဖြစ်ဖြင့် ရေစက်ချပါ။ ထိုနှစ်မျိုးလုံးပင် ကထိနံသင်္ကန်းလည်း ဖြစ်နိုင်၊ ထို
 ကျောင်းတိုက်တွင်းရှိ သံဃာများသာလည်း ဝေယျနိုင်သည်-ဟု မှတ်ပါ။

ကတရဝဿာဝါသဿ- အဘယ်ဝါ၌ နေခြင်းရှိသော သံဃာအား၊ ဒေတိ- လှူသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (မာတိကာ အာရောပေတဗ္ဗာ၊) [“ ဂိမ္မာနံ ပဌမဒိဝသတော ” စသော စကားကိုပင် အကျဉ်းချုပ် ခေါင်းစဉ်နှစ်မျိုး ထွက်နေသောကြောင့် “ မာတိကာ ” ဟု ဆိုသည်။] အတိတဝဿံ- အတိတ်ဝါပတ်လုံး၊ ဝုဠာနံ- တို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ- သို့၊ သစေဝဒတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ- ထို သင်္ကန်းသည်၊ အန္တောဝဿံ- ဝါတွင်း၌၊ ဝုဠာနမေဝ- တို့၏ (အထံသို့) သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ ဒိသာ ပက္ကန္တာနမ္ပိ - အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွားပြီးသော ရဟန်း၏ (အတွက်) လည်း၊ သဘာဝါ- သဘောတူသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဂဏှိတံ- ငှါ၊ (ယုခွင်ကို) လာန္တိ။

အနာဂတေ - ၌၊ ဝဿာဝါသိကံ- ကို၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ သစေ ဝဒတိ- အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တံ - ထိုသင်္ကန်းကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ (မေဝသေးဘဲ သိမ်းထား၍) ဝဿုပနာယိက ဒိဝသေ- ဝါကပ်ရာနေ၌၊ ဂါဟေတဗ္ဗံ- ယူစေထိုက်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ “ ဂါဟေတဗ္ဗံ ” ဟု ရှိ၏။ “ ဝါကပ်သော ရဟန်းတို့ကို ထို ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို ဝေ၍ ယူစေထိုက်၏ ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် “ ဂါဟေတဗ္ဗံ ” ဟု ရှိသင့်သည်။] အထ - သို့မဟုတ်၊ ဝိဟာရော- ကျောင်းသည်၊ အဂုတ္တော- မလုံခြုံသည်၊ (သစေ ဟောတိ- အံ) စောရဘယံ- ခိုးသူမှဘေးသည်၊ (သစေ) အတ္ထိ- အံ၊ (“ အဂုတ္တော ဝိဟာရော ” ကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ထပေတံ - သိမ်းထားခြင်းငှါ သော်၎င်း၊ ဂဏှိတွာ - သွားလေရာရာယူ၍၊ အာဟိဏှိတံဝါ- လှည့်လည်ခြင်းငှါ သော်၎င်း၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- သော်၊ (သင်္ကန်းခံယူသော ရဟန်းက “ အနာဂတေ ဝဿာဝါသိကံ ဒမ္မိ ” ဟု လျှော့သော အလှူရှင်အား ပြောဆိုအပ်သော်၊) သမ္ပတ္တာနံ- ရောက်လာသော ရဟန်းတို့အား၊ ဒမ္မိ- ၏၊ ဣတိ (သစေ) ဝဒတိ- အံ၊ (ဤသို့ပြင်၍ လျှောက်အံ၊) (ဧဝံသတိ)၊ ဘာဇေတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ၊ [ထို လှူသော အချိန်မှာပင် ဝေဘန်၍ ယူကောင်းသည်- ဟုလို။]

သစေ ဝဒတိ- အံ၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ... မေ- တပည့်တော်သည်၊ ဣတော- ဤနှစ်မှ၊ တတိယေဝသေ- သုံးနှစ်မြောက်၌၊ ဝဿာဝါသိကံ- ကို၊ နဒိန္ဒံ- မလှူအပ်ခဲ့ပါ၊ တံ- ထို ဝဿာဝါသိကသင်္ကန်းကို၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ (သစေ ဝဒတိ- အံ၊ ဧဝံသတိ)၊ တသ္မိံ အန္တောဝသေ - ထို ဝါတွင်း၌၊ (ထို လွန်ခဲ့ပြီးသော တတိယ ဝါတွင်း၌) ဝုဠာဘိက္ခုနံ- နေပြီးကုန်သော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏာတိ၊ တေ- ထို ရဟန်းတို့သည်၊ (တတိယ ဝဿံဝုဠာ ရဟန်းတို့သည်) ဒိသာ- အရပ် မျက်နှာတို့သို့၊ ပက္ကန္တာ - ဖဲသွားပြီးကုန်သည်၊ သစေ (ဟောန္တိ - ကုန်အံ၊) အညော- သော၊ ဝိဿာသိကော- အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသော ရဟန်းသည်၊ (သစေ) ဂဏှာတိ - အံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒါဘဗ္ဗံ၊ အထ- သို့မဟုတ်၊ ဧကောယေဝ- တပါး ထည်းသာ၊ အဝသိဋ္ဌော - ကြွင်းကျန်သည်၊ (သစေ ဟောတိ - အံ၊) သေသာ- ကြွင်းသော ရဟန်းတို့သည်၊ ကာလင်္ကတာ- ပြန်လွန်တော်မူပြီးကုန်သည်၊ (သစေ

ဟောန္တိ-ကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ၊) သဗ္ဗိ-အလုံးစုံသော ဝဿာဝါသိက သင်္ကန်းသည်။
ကေသေဝ - ဇာ (အထံသို့) သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ ကောပိ - သည်လည်း၊ သစေ
နတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိတော့အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံသိကံ-သည်၊ ဟောတိ၊ သမ္မုဒိဘူတေ
ဟိ-မျက်မှောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဘာဇေတဗ္ဗံ။

အာဒိဿဒေတိတိ-ကား၊ အာဒိသိတွာ-ရည်ညွှန်း၍၊ ပရိစ္ဆန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊
ဒေတိ-အံ့၊ ယာဂုယာဝါတိ အာဒိသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ-ကား၊
အတ္ထော-တည်း၊ ယာဂုယာဝါ-၌သော်၎င်း၊ ပပ၊ ဘေသဇ္ဇေဝါ- ဆေး၌သော်၎င်း၊
အာဒိဿ - ၍၊ ဒေတိ- အံ့၊ တတြ- ထိုယာဂုယာဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊
အယံ-ကား၊ ယောဇနာ- အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ အဇ္ဇ
တနာယဝါ- ယနေ၌ ဖြစ်သော ကောင်းမှု အကျိုးငှါသော်၎င်း၊ သွာတနာယဝါ-
နက်ဖန်၌ဖြစ်သော ကောင်းမှုအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ ယာဂုယာ- ဖြင့်၊ နိမန္တေတွာ-
ပင့်ဖိတ်ပြီး၍၊ ယရံ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌာနံ- ဝင်ပြီးကုန်သော၊ တေသံ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊
ယာဂုံ-ကို၊ ဒေတိ- အံ့၊ ယာဂုံ-ကို၊ ဒတ္တာ-၍၊ ယာဂုယာ- ကို၊ ပီတာယ-သောက်
အပ်ပြီးသော်၊ ဣမာနိ စီဝရနိ- တို့ကို၊ (ဒမ္မိ-၌စပ်၊) ယေဟိ-အကြင် ရဟန်း
တို့သည်၊ မယံ- ဇာ၊ ယာဂု- ကို၊ ပီတာ- ပြီ၊ တေသံ- တို့အား၊ ဒမ္မိ၊ ဣတိ- ဤသို့
လျှောက်၍၊ ဒေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နိမန္တိတေဟိ-ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီးကုန်သော၊
ယေဟိ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ယာဂု - ကို၊ ပီတာ - ပြီ၊ တေသံယေဝ- တို့၏
(အထံသို့) သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ ပန-ဗျတိရိက်၊ ဘိက္ခာစာရဝတ္ထေန-ဆွမ်းခံ လှည့်
လည်ခြင်းဟူသော ကျင့်ဝတ်ဖြင့်၊ ယရဒ္ဓါရေန-အိမ်၏ တံခါးဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တေဟိဝါ-
သွားဆဲမှုလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယရံ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌေဟိဝါ- ဝင်ပြီးမှုလည်း ဖြစ်ကုန်
သော၊ ယေဟိ-အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ ယာဂု- ကို၊ လဒ္ဓါ- ရအပ်ပြီ၊ (တေသံ-
တို့၏ အထံသို့၎င်း၊ “ န ပါပုဏာတိ ” ၌စပ်၊) ယေသံ- အကြင် ရဟန်းတို့၏၊
အာသနသာလတော-ဆွမ်းစားဇရပ်မှ၊ ပတ္တံ-ကို၊ အာဟရိတွာ-၍၊ မနုဿေဟိ-
တို့သည်၊ (ယာဂု) နိတာ- ပို့ ဆောင်အပ်ပြီ၊ (တေသံ) ဝါ-တို့၏ (အထံသို့) ၎င်း၊
ယေသံ- အကြင် ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့) ထေရေဟိ- ပင့်ဖိတ်ခံရသော ထေရ်တို့
သည်၊ (ယာဂု-ကို) ပေသိတာ-ပို့ စေအပ်ပြီ၊ တေသံဝါ-တို့၏ (အထံသို့) ၎င်း၊
န ပါပုဏာတိ-မရောက်။

x x x x x x x

အာဒိသိတွာ။ ။ပါဠိတော်၌ “အာဒိဿ ဒေတိ ယာဂုယာဝါ ဘတ္ထေဝါ ခါဒနိ
ယေဝါ စီဝရေဝါ သေနာသနေဝါ ဘေသဇ္ဇေဝါ” ဟု ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “တပည့်တော်
၏ ယာဂုသောက်ရသောရဟန်းအား ဤသင်္ကန်းလျှာအဝတ်ကို လှူပါ၏” စသည်ဖြင့်
(ယာဂုသေခံရသောရဟန်း ဟု ညွှန်ပြ၍) သင်္ကန်းလျှာအဝတ် လှူဒါန်းခြင်းစသည်ကို
“ အာဒိဿ ဒေတိ ” ဟု ဆိုသည်။ [အာဒိသိတွာဖြင့် အာဒိဿ၌ တွာပစ္စယန္တပုဒ် ဟု
သိစေသည်။]

ပန-ဆက်၊ နိမန္တိတဘိက္ခုဟိ- ပဋိဖိတ်အပ်သော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- ကွ၊ အညေပိ- အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဟု- များစွာသော ရဟန်းတို့သည်၊ အာဂတိော-၍၊ အန္တောဂေဟဉ္စ- အိမ်အတွင်းကို၎င်း၊ ဗဟိဂေဟဉ္စ- အိမ်ပြင်ဘက်ကို၎င်း၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ နိသိန္ဒာ-ထိုင်နေကုန်သည်၊ သစေ(ဟောန္တိ)-ကုန်အံ့၊ ဒါယကောစ-သည်လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (သစေ)ဝဒတိ-အံ့၊ (ကိံ)၊ နိမန္တိတဝါ- ပဋိဖိတ်အပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်၊ အနိမန္တိတဝါ-မပဋိဖိတ်အပ်ကုန်သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု)၊ ယေသံ-အကြင် ရဟန်းတော်တို့အား၊ မယာ-သည်၊ ယာဂ-ကို၊ ဒိန္ဒာ-လှူအပ်ပါပြီ၊ သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ (တေသံ-ထို ရဟန်းတော်တို့၏ အတွက်၊) ဣမာနိ ဝတ္ထာနိ-ဤသင်္ကန်းလျှာ အဝတ်တို့သည်၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်၊ ဣတိ- သို့(သစေ ဝဒတိ-အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗေသံ-တို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏန္တိ- န၏၊ ပန- ဗျတိရိက်၊ ယေဟိ - အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ထေရာနံ- တို့၏၊ (အိမ်၌ ယာဂရခဲ့သော ထေရ်တို့၏၊) ဟတ္ထတော - လက်မှ၊ ယာဂ-ကို၊ လဒ္ဓါ-ရအပ်ပြီ၊ တေသံ-တို့၏(အထံသို့)၊ နပါပုဏန္တိ၊ [ဒါယကာ၏ တိုက်ရိုက်ပေးလှူအပ်ရာ မဟုတ်သောကြောင့် ထိုရဟန်းများ မရကြ၊] အထ- သို့မဟုတ်၊ သော- ထိုဒါယကာသည်၊ ယေဟိ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ မယံ- ၏၊ ယာဂ-ကို၊ ပီတာ-ပြီ၊ သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ (တေသံ-တို့၏အတွက်၊) ဟောန္တု- ဖြစ်ပါစေကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ)ဝဒတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သဗ္ဗေသံ-တို့၏(အထံ သို့)၊ ပါပုဏန္တိ၊ [ထေရ်တို့လက်မှ ယာဂရသော ရဟန်းတို့နှင့်တကွ အားလုံး သော ရဟန်းတို့၏အထံသို့ ရောက်သည်-ဟုလို၊] ဘတ္တခါဒနိဒယသုပိ - ထမင်း၊ ခဲဘွယ်တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း။

စိဝရေဝါတိ- ကား၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ ယေန - အကြင်ဒါယကာသည်၊ ဝသံ - မိုဃ်းလပတ်လုံး၊ ဝါသေတွာ- နေစေပြီး၍၊ ဘိက္ခုနံ - တို့အား၊ စိဝရံ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဒိန္ဒ ပုဗ္ဗံ- လှူအပ်ဘူးသည်၊ ဟောတိ၊ သော- ထိုဒါယကာသည်၊ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ ဘောဇေတွာ - ဆွမ်းကျွေးပြီး၍၊ စေ ဝဒတိ-အံ့၊ (ကိံ)၊ ယေသံ- အကြင် ရဟန်းတို့အား၊ မယာ- သည်၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ စိဝရံ-ကို၊ ဒိန္ဒံ- ပြီ၊ တေသံ ယေဝ- ထိုရဟန်းတို့၏(အတွက်)သာ၊ ဣမံ စိဝရံ-သည်၊ (ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊ ဣတိ)ဝါ- ဤသို့သော်၎င်း၊ (ဣမံ) သုတ္တံ-ဤချည်သည်၊ (ဟောတု၊ ဣတိ)ဝါ- သော်၎င်း၊ (ဣမာနိ)သပ္ပိမရဖါဏိတာဒိနိ- ဤထောပတ်၊ ပျားရည်၊ တင်လဲ အစ ရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တု၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ (စေ ဝဒတိ- အံ့၊ ဧဝံသတိ)၊ သပ္ပိ- အလုံးစုံသော သင်္ကန်းစသော လှူဘွယ်သည်၊ တေသံယေဝ- တို့၏(အထံ သို့)သာ၊ ပါပုဏာတိ၊ (ထိုဒါယကာ၏သင်္ကန်းကိုရဘူးသော ရဟန်းတို့၏အထံ သို့သာ ရောက်၏။) [အဋ္ဌကထာ၌ “ဣမံ စိဝရံ ဝါ” စသည်ဖြင့် တပေါင်းတည်း ရှိသော်လည်း ဝါကျဘေဒတ္ထ ဤဝါသဒ္ဓါမျိုးရှိရာ၌ ဝါကျခွဲ၍အနက်ပေးရသည်။]

[“စိဝရေဝါ” ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “ သေနာသနေဝါ ” ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “သေနာသနေဝါတိ” စသည်ကိုမိန့်။] သေနာသနေဝါတိ-ကား၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ မယာ-သည်၊ ကာရိတေ-ဆောက်လုပ်စေအပ်သော၊ ဝိဟာရေဝါ- ဌသော်၎င်း၊ ပရိဝေဏေဝါ-ပရိဝုဏ်၌သော်၎င်း၊ ဝသတိ-၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏ (အတွက်၊) ဣဒံ- ဤ သင်္ကန်းလျှာအဝတ်သည်၊ ဟောတု၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- လျှောက်အပ်သော်၊ တဒဿဝ- ထိုရဟန်း၏အတွက်သာ၊ ဟောတိ။ [“သေနာ သနေဝါ ” ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “ဘေသဇ္ဇေဝါ” ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ဘေသဇ္ဇေ ဝါတိ” စသည်ကိုမိန့်။] ဘေသဇ္ဇေဝါတိ-ကား၊ မယံ-တို့သည်၊ ကာလေန ကာလံ- ရံဖန်ရံခါ၊ (မကြာမကြာ)၊ ထေရာနံ-တို့အား၊ သပ္ပိ အာဒိနိ- ထောပတ် အစရှိ ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇာနိ- တို့ကို၊ ဒေမ- လှူပါကုန်၏၊ ယေဟိ- အကြင် ထေရ်တို့ သည်၊ တာနိ-ထိုဆေးတို့ကို၊ လဒ္ဓါနိ-ရအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံယေဝ- ထိုထေရ်တို့၏ (အတွက်သာ)၊ ဣဒံ-ဤ သင်္ကန်းလျှာအဝတ်သည်၊ ဟောတု၊ ဣတိဝုတ္တေ-သော်၊ တေသံယေဝ-တို့၏အတွက်သာ၊ ဟောတိ၊ [ထိုဒကာ၏ ဆေးရဘူးသော ထေရ် တို့၏အတွက်သာ ဖြစ်၏-ဟူလို။]

[“အာဒိဿဒေတိ” ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ “ပုဂ္ဂလဿဒေတိ” ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိတိ” စသည်ကိုမိန့်။] ပုဂ္ဂလဿဒေတိတိ- ကား၊ ဣမံ စိဝရံ-ကို၊ ဣတ္ထန္တာမဿ-ဤ အမည်ရှိသောရဟန်းအား၊ ဒမ္ဗိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပရမ္ပုခါဝါ-မျက်ကွယ်၍သော်၎င်း၊ ပါဒမူလ-ခြေ၏အနီး၌၊ ထပေတွာ- ထားပြီး၍၊ ဘန္တေ....ဣမံ- ဤ သင်္ကန်းလျှာအဝတ်ကို၊ တုမှာကံ- တို့အား၊ ဒမ္ဗိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ပုခါဝါ-မျက်မှောက်၌သော်၎င်း၊ ဒေတိ-အံ့၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ- ကို၊ တုမှာကံစ - တို့အား၎င်း၊ တုမှာကံ - တို့၏၊ အန္တေဝါသိကာနံစ- အနီးနေ တပည့်တို့အား၎င်း၊ ဒမ္ဗိ၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ သစေ ဝဒဟိ- အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ထေရ သာစ-၏(အထံသို့)၎င်း၊ အန္တေဝါသိကာနံစ- တို့၏ (အထံသို့)၎င်း၊ ပါပုဏော တိ၊ ဥဒ္ဒေသံ- ပါဠိရွတ်ပြခြင်းကို၊ ဂဟေတုံ-သင်ယူခြင်းငှါ၊ အာဂတော-လာသော တပည့်သည်၎င်း၊ ဂဟေတွာ- သင်ယူပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တောစ- သွားသောတပည့်သည် ၎င်း၊ (သစေ) အတ္ထိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿာပိ - ထို တပည့်၏ (အထံသို့)

x x x x x x x x

ဥဒ္ဒေသံ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆန္တော။ ။ “စာသင်မည်” ဟု ကြံ၍ လာသောရဟန်းသည် မသင် ရသေးသော်လည်း ရှေးက တပည့်မဟုတ်စေကာမူ ယခုအခါ အန္တေဝါသိကဖြစ်တော့ ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတုံအာဂတော” ဟု ဆိုသည်၊ သင်ယူခြင်းကိုစ ပြီး၍ ပြန်သွားသော တပည့်ကိုလည်း “အန္တေဝါသိက” ဟုပင် ခေါ်နိုင်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် “ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တောစ” ဟု မိန့်သည်၊ [ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတုံ အာဂတောတိ-ဥဒ္ဒေသေ အဂ္ဂဟိတေပိ အန္တေဝါသိကောဝါတိ ဝုတ္တံ၊ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တောတိ - ပရိနိဋ္ဌိတဥဒ္ဒေ သော့ ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တော၊ - ဝိမတိ။]

လည်း၊ ပါပုဏာတိ၊ တုမ္ပဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ နိဗဒ္ဓစာရိက ဘိက္ခုနံ- အမြဲ
 လှည့်လည်လေ့ရှိသော ရဟန်းတို့အား၊ ဝဗ္ဗိ၊ ဣတိ , ဝုတ္တေ - သော်၊ ဥဒ္ဓေသန္တေ
 ဝါသိကာနံ - ပါဠိကိုသင်ယူသော အန္တေဝါသိကတို့၏ (အထံသို့) ၎င်း၊ ဝတ္တံ -
 ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို၊ ကတွာ- ရှိ၊ ဥဒ္ဓေသ ပရိပုစ္ဆာဒီနိ- ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာ အစ
 ရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူပြီး၍၊ ဝိစရန္တာနံ - လှည့်လည်သော ရဟန်းတို့၏
 (အထံသို့) ၎င်း၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပါပုဏာတိ၊
 အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပုဂ္ဂလဿဒေတိတိ ဣမသ္မိံ ပဒေ-တိဟူသော ဤပုဒ်၌၊
 ဝိနိစ္ဆယော - တည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောဝါကျတို့၌၊ သေသံ- ကြွင်းသောပုဒ်
 အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စိဝရက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

x x x x x x x x

ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ ၊ ပေ၊ သဗ္ဗေသံ။ ။ ဝိမတိ၌ “ ဝတ္တံ ကတွာ ဥဒ္ဓေသပရိ
 ပုစ္ဆာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တာနံ ” ကို “ ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ ” ၏ ဝိသေသနဟု ဆို၏။
 ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကိုပြုလျက် ပါဠိအဋ္ဌကထာ စသည်ကို သင်ယူတုန်းသာလာ၍ အခြား
 ကျောင်းတိုက်၌ နေသောရဟန်းတို့ကို တားမြစ်လိုသောကြောင့် ဤ ဝိသေသနကို ဆိုရ
 သည်-ဟု ဆို၏။

ဝိမတိ။ ။ ဝတ္တံကတွာ၊ ပေ၊ ဝိစရန္တာနံ ဣဒံ ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ ဣမသေဝ
 ဝိသေသနံ၊ တေန ဥဒ္ဓေသကာလေ အာဂန္တော ဥဒ္ဓေသံ ဂဟေတွာ ဂန္တာ (ပြန်သွား၍)
 အညတ္ထ နိဝသန္တေ အနိဗဒ္ဓစာရိကေ နိဝတ္တေတိ၊ ဤ ဝိမတိအလို “ ဝတ္တံ၊ ပေ၊ ဝိစရ
 န္တာနံ ” ကို ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပေး၍ “ ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ ” သို့ ပြန်လှည့်ပါ။
 [ယောဇနာ၌လည်း “ ဝတ္တံ ကတွာ ဥဒ္ဓေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တာနံ သဗ္ဗေသံ
 ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ ပါပုဏာတိတိ ယောဇနာ ” ဟု ဝိမတိအတိုင်းပင် ဖွင့်သည်။]

သို့သော်-ထိုအတိုင်း မှန်လျှင် “ သဗ္ဗေသံ ” ပုဒ်သည် အဓိပ္ပါယ်မရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်ရာ၏။
 ထို့ကြောင့် “ ဥဒ္ဓေသန္တေဝါသိကာနံ ” ဖြင့် ပါဠိစသည်ကို သင်ယူ၍ အနီး၌ အတူနေ
 သော တပည့်တမျိုးကို ပြ၏။ “ ဝတ္တံ ကတွာ၊ ပေ၊ ဝိစရန္တာနံ ” ဖြင့် အနီး၌ အတူမနေဘဲ
 အခြားကျောင်း၌ နေ၍ ထိုကဲ့သို့ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုလျက် ပါဠိ စသည်ကို သင်ယူ
 သော တပည့်တမျိုးကို ပြ၏။ ဤသို့ ၊ မျိုးယူမှ “ သဗ္ဗေသံ ” အတွက် အဓိပ္ပါယ်ရမည်
 ထင်သည်။ ထိုသို့ အခြားကျောင်း၌ နေ၍ စာလိုက်ရုံ စာတက်ရုံသာလာသော ပုဂ္ဂိုလ်
 များလည်း ယခုအခါ စာသင်တပည့်အဖြစ်ဖြင့် အသိအမှတ် ပြုကြရပါသည်။

ယောဇနာ။ ။ “ ဝတ္တံ ကတွာ၊ ပေ၊ ဝိစရန္တာနံ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် “ သဒ္ဓိ
 ဝိဟာရိကနှင့် နိဿယည်း ယူနေသော နိဿယန္တေဝါသိက , ရဟန်းပြုစဉ်က ကမ္မ
 ဝါစာ ရှုတ်ဘတ်ပေးသောဆရာ၏ တပည့်ဖြစ်သော ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိက, ရှင်သာ
 မဏပြုပေးအပ်သော ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကတို့ကိုလည်း ယူပါ ” ဟု ယောဇနာမိန့်သည်။]

စမ္မေယျက္ခန္ဓကအဖွင့်

[စမ္မါမြို့၌ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း။]

က သ ပ ဂေါတ္တဘိက္ခုဝတ္ထုကထာ

စမ္မေယျက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေတိ-ကား၊ ဂဂ္ဂရာနာမိ ကာယ-ဂဂ္ဂရာအမည်ရှိသော၊ ဣတ္ထိယာ-မိဖုရားဖြစ်သောမိန်းမသည်၊ ကာရိတ ပေါက္ခရဏိယာ-ပြုစေအပ်သောရေကန်၏၊ တီရေ-ကမ်းနား၌၊ (“ဝိဟရတိ”၌ စပ်၊) တန္တိဗဒ္ဓေါတိ-ကား၊ တသ္မိံ အာဝါသေ- ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ကတ္တဗ္ဗတာ တန္တိ ပဋိဗဒ္ဓေါ- ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စဝယ် ကြောင့်ကြစိုက်သည်၏ အဖြစ်၌ စပ်သူသည်၊ (“ဟောတိ”၌စပ်၊) ဥဿုက္ကမ္ဘိ အကာသိ ယာဂုယာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မနုဿေ ဟိ-တို့သည်၊ အာဂန္တုကေသု - က တို့သည်၊ အာဂတေသု - လာကုန်လသော်၊ အာစိက္ခေယျာထ-အမိန့်ရှိတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေယေဝ-လျှောက် အပ်ရာ အရပ်၌သာ၊ ဥဿုက္ကံ - အားထုတ်သူ၏ အဖြစ်ကို၊ (ကြောင့်ကြကို၊)

× × × × × × × ×

ဂဂ္ဂရာယ။ ။ “ဂဂ္ဂရာ”ဟူသောအမည်သည် စမ္မါမြို့၌ မိဖုရားတယောက် ၏အမည် တည်း၊ [ဤ၌ “ဣတ္ထိယာ”ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ဤကား “ရာဇမဟေသိယာ”ဟု ဆို၏၊] ထို မိဖုရားသည် တူးစေအပ်သော ရေကန်ဖြစ်သောကြောင့် ရေကန်ဒါယိကာမ ၏ ဂဂ္ဂရာအမည်ကို ရေကန်ပေါ်၌တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ရေကန်ကိုလည်း “ဂဂ္ဂရာ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ [စကားပန်းကို “စမ္မါ” ဟု ခေါ်၏၊ ထို စကားပန်းတွေ များစွာရှိသောကြောင့် ထိုမြို့ကို “စမ္မါမြို့”ဟု ခေါ်သတတ်။]

တန္တိ ပဋိဗဒ္ဓေါ။ ။ “တန္တိ” သဒ္ဓါသည် ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း အနက်ကိုဟော သော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်တည်း၊ အကယ်၍ နိပ္ပန္နကြိလိုလျှင် “ တနိယတေ-ချဲ့ထွင် ခြင်း၊ တန္တိ - ခြင်း၊ ကိစ္စတွေ မပြီးနိုင်ဘဲ တမျိုးပြီးတမျိုး ချဲ့ထွင်ကာ များပါရများနေ ခြင်း” ဟု ကြံပါ၊ ထိုကျောင်းတိုက်၌ မဆောက်အပ်သေးသော ကျောင်းကို ဆောက် လုပ်ခြင်း၊ ဟောင်းနွမ်းသောကျောင်းကို ပြုပြင်ခြင်း၊ ပြုပြင်အပ်ပြီး ကျောင်း၌လည်း အစိုးတရအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကြောင့်ကြစိုက်မှု၌ စပ်ဖွဲ့နေသောကြောင့် ထိုကထာပဂေါတ္တထေရ်ကို “တန္တိဗဒ္ဓ”ဟု ဆိုသည်၊ [“ကတ္တဗ္ဗတာတန္တိ”၌ “ကတ္တဗ္ဗ တာ”ဟူသည် ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လုပ်ငန်းကိစ္စတည်း၊ တန္တိဗဒ္ဓေါတိ- တန္တိ ဝုစ္စတိ များပါရော၊ တတ္ထဗဒ္ဓေါ ပသုတော (အားထုတ်သူတည်း၊) ဥဿုက္ကံ အာပ န္ဋောတိ အတ္ထော၊ - ဤကား။]

ဥဿုက္ကံ။ ။ ဥပုဗ္ဗ+သုဓာတ်+ကိပ်ပစ္စည်း၊ သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်း၊ သုန္တံ ရဿပြု-ဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ ဥဿဝတိ - အားထုတ်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဿုကော၊ ဥဿုကဿ+ တာဂေါဥဿုက္ကံ၊ ဤနေရာ၌ အာဂန္တုကများအတွက် ဒါယကာတို့အား ယာဂုစသည် ပို့ဆွဲရန် ပြောခြင်းကို “ဥဿုက္ကံ”ဟု ခေါ်သည်၊ [အာဂန္တုကလာလျှင် ယာဂုစသည်

ကာကုံ-၄၊ ဝဇ္ဇတိ-အပ်၏။ အဝုတ္တဋ္ဌာနေ-မလျှောက်အပ်ရာအရပ်၌၊ (ဥဿုက္ကိ
 ကာတုံ)န(ဝဇ္ဇတိ၊)ဝစ္ဆ တံ ဘိက္ခုတိ-ကား၊ သတ္တာ-သည်။ တဿ ဘိက္ခုနော-
 ထို ကဿပဂေါတ္တရဟန်းအား၊ တတ္ထေဝ-ထို ဝါသဘရ္ဗာ၌သာ၊ သေနာသနံ-
 ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာသည်။ သပ္ပာယံ - လျှောက်ပတ်၏။ ဣတိ - သို့၊ အဒ္ဓသ-
 မြင်တော်မူပြီ။ တေန-ကြောင့်၊ ဝေ-ဤသို့ “ဝစ္ဆ တံ ဘိက္ခု” ဟူ၍၊ အာဟ- ပြီ၊
 အဓမ္မေန ဝဂ္ဂကမ္မံ ကရောန္တိတိ အာဒိနံ-အစရှိသော ကံတို့၏။ ပရတော-နေ၌၊
 ပါဠိယံယေဝ - ပါဠိတော်၌ပင်၊ နာနာကရဏံ - အသီးအခြားပြုကြောင်း အထူး
 သည်။ အာဂမိဿတိ- လာလတံ၊ [ဤ ခန္ဓက၌ ဥတ္တိဝိပန္နကမ္မာဒိ ကထာဝယ်
 “ ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ အဓမ္မကမ္မံ ” စသည်ဖြင့် အထူးကို ပြတော်မူလိမ့်မည်-
 ဟူလို။]

အညတြာပိ ဓမ္မာ ကမ္မံ ကရောန္တိတိ-ကား၊ ဓမ္မံ-ဟုတ်မှန်သော သဘောကို၊
 အညတြာပိ- ကြံ၍လည်း၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏။ ဝါ-တနည်း၊
 အယမေဝ-ဤ ဓမ္မံဟူသော ပါဠိသည်သာ၊ ပါဠော - ပါဠိတော် ပါဠိရင်းတည်း၊
 ဘူတေန- ထင်ရှားရှိသော၊ ဝတ္ထုနာ- ဖြင့်၊ (ကံပြုခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်၊)
 ကတံ- ပြုအပ်သောကံသည်။ ဓမ္မေနကတံ နာမ-ဓမ္မေနကတမည်သည်။ ဟောတိ၊
 တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နကရောန္တိ-ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အညတြာပိ
 ပေ၊ ကမ္မန္တိ-ဟူကုန်သော၊ ဧတေသုပိ-ဤပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော-တည်း၊
 ပန-အထူးကား၊ ဣတ္ထ-ဤဝိနယ၊ သတ္ထုသာသနတို့တွင်၊ စောဒနာစ - အပြစ်

x x x x x x x x x

အတွက် ပြောကြပါ - ဟု ဖိတ်မန်ထားမှ ပြောကောင်း၏။ ထိုသို့ မဖိတ်သူ , ဉာတိ
 မဟုတ်သူတို့အထံ မပြောကောင်း၊ ပြောလျှင် သူပေါဒန ဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်အရ ဒုက္ကဋ်
 အာပတ်သင့်၏။ ထိုယာဂု စသည်လည်း မအပ်သောကြောင့် စားသော ရဟန်းတို့မှာ
 ဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်၏။ ဤ စကားအရ “ တချို့တော့ရှာ ကျောင်းများ၌ အာဂန္တု
 လာလျှင် ဆွမ်းဖိတ်ခြင်းအလေ့ကို သတိပြုသင့်ပါသည်။

အယမေဝေဝါ။ ။ အညတြ၊ ဝိနာနိပါတ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာ-တတိယာ-
 ပဉ္စမိဝိဘတ် သက်နိုင်သောကြောင့် “ဓမ္မံ” ဟု ဒုတိယန္တဖြင့် “အညတြာပိ ဓမ္မံ ကမ္မံ
 ကရောန္တိ”ဟု ပါဠိတော်ပါဠိရှိသည်-ဟူလို၊ ရှေးနည်း၌ကား “ဓမ္မာ”၌ ပဉ္စမိဝိဘတ်
 သည် ကံအနက်၌ သက်၏-ဟု သိစေလို၍ “အညတြာပိ ဓမ္မံ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဓမ္မေန ကတံ ။ ။ ဤ၌ ဓမ္မသဒ္ဓါသည် အဘိဓာန် (၇၀၄) ဂါထာလာ အနက်
 တို့တွင် “သဘာဝ” အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဘူတေန ဝတ္ထုနာ- ထင်ရှား
 ရှိသော အကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်” ဟု ဖွင့်သည်။ ဤသို့ ထင်ရှားရှိသောဝတ္ထုကို “ဟုတ်မှန်
 သောဝတ္ထု”ဟု ခေါ်ရသည်။ [ယောဇနာ၌ကား - ဓမ္မသဒ္ဓါ “သစ္စ”အနက်ဟော-ဟု
 မိန့်သည်။]

ဣပန။ ။ “ဝိနယာ (ဝိနယံ) သတ္ထုသာသနာ (သတ္ထုသာသနံ)” ဟု သဒ္ဓါ
 သဘောအားဖြင့် နေနိုင်ပုံ၊ ကံအနက် ပေးရပုံအားဖြင့် တူကြောင်းကိုသာ “ဒေဝော

တင်ခြင်းသည်၎င်း၊ သာရဏာစ-အပြစ်ကို အမှတ်ရစေခြင်းသည်၎င်း၊ ဝိနယော
 တိ-မည်၏၊ ဥတ္တိသမ္ပဒါ-ဥတ်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၎င်း၊ (ပြည့်စုံသော ဥတ်သည်
 ၎င်း၊) အနုဿာဝနသမ္ပဒါစ- ကမ္မဝါစာ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၎င်း၊ (ပြည့်စုံသော
 ကမ္မဝါစာသည်၎င်း၊) သတ္တုသာသနန္တိ - မည်၏၊ တာဟိ- ထို ဝိနယ , သတ္တု
 သာသနတို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်းရှ်၊ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပဋိကုဋ္ဌကတန္တိ-
 ကား၊ ပဋိကုဋ္ဌဉ္စေ- တားမြစ်အပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ကတဉ္စ-ပြုအပ်သည်
 လည်း ဖြစ်သော၊ (“ကမ္မံ”၌ စပ်၊) ယံ-အကြင် ကံကို၊ အညေသု-အခြားသော
 ရဟန်းတို့သည်၊ ပဋိက္ခောသန္တေသု-တားမြစ်ကုန်စဉ်၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တံ- ထို
 ကံသည်၊ ပဋိကုဋ္ဌဉ္စေ- ပဋိကုဋ္ဌမည်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ကတဉ္စ- ကတမည်
 သည်လည်း၊(ဟောတိ)၊ တာဒိသမ္ပိ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မံ
 ကရောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပန-ကား၊ ဆယိမာနိ၊ပေ၊အဓမ္မကမ္မန္တိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊
 ဓမ္မောတိ- ဓမ္မဟူသော အမည်သည်၊ ပါဠိယာ- ပါဠိတော်၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်
 တည်း၊ [“ဓမ္မေန ကတံ နာမ” တုန်းက ဓမ္မသဒ္ဒါကဲ့သို့ ဘူတ အနက်ဟောမဟုတ်-
 ဟူလို၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ- အကြင်ကံကို၊ ယထာဝုတ္တယ- အကြင် အကြင်
 ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ န ကရိယတိ-မပြုအပ်၊
 တံ- ထိုကံကို၊ အဓမ္မကမ္မန္တိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏၊ အယံ- ကား၊ ဣ- ဤ အဋ္ဌ
 ကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္တာရောပန-အကျယ်သည်ကား၊ ပါဠိယံ

x x x x x x x x x

နယော”ဟု ညွှန်သည်၊ ထို့ကြောင့် အနက် အရထူးပုံကို ပြလို၍ “ဣပ္ပပန” စသည်ကို
 မိန့်သည်၊ ကံပြုသော အရာဋ္ဌာန အားလျော်စွာ ဝိနယောအရ စောဒနာခြင်း၊ အပြစ်ကို
 အမှတ်ရစေခြင်း(အမှတ်ရအောင် သတိပေးခြင်း)ကို ယူရ၏၊ သတ္တုသာသနအရလည်း
 ဘုရားရှင်၏ သွန်သင် ပြသတော်မူကြောင်းဖြစ်သော ပြည့်စုံသောဥတ် ကမ္မဝါစာကို
 ယူရသည်၊ [မပြည့်စုံသော မမှန်သော ဥတ်, ကမ္မဝါစာတို့ကား သတ္တုသာသန မဟုတ်
 ကြ၊ ယောဇနာ၌ သတ္တုသာသနကို “သတ္တုအာဏာ”ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ပါဠိတော် အနက် ပေး ။ ။ “ဓမ္မာ-ဟုတ်မှန်သော သဘောကို၊ အညတြာပိ-
 ကြည့်၍လည်း၊ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ ဝိနယာ-စောဒနာ သာရဏာဟူသောဝိနည်းကို၊ အည
 ကြာပိ ကမ္မံ ကရောန္တိ၊ သတ္တုသာသနာ - မြတ်စွာဘုရား၏ သွန်သင်တော်မူကြောင်း
 ဖြစ်သော ပြည့်စုံသော ဥတ်, ပြည့်စုံသော ကမ္မဝါစာကို၊ အညတြာပိ ကမ္မံ ကရောန္တိ”
 ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

ပဋိကုဋ္ဌဉ္စေ ကတဉ္စ ။ ။ “ပဋိပုဗ္ဗ+ကုသဓာတ်သည် နိဝါရဏအနက်ကိုဟော၏၊
 ပဋိကောသိယိတ္ထ- တားမြစ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ ပဋိကုဋ္ဌံ၊ ပဋိကုဋ္ဌ + တံ + ကတဉ္စာတိ ပဋိ
 ကုဋ္ဌကတံ၊ (ကမ္မံ)” ဟု ဝိသေသနောဘယပဒ ကမ္မဓာရဲပြု၊ ထိုကံကို သဘောမတူသူ
 တို့က တားမြစ်အပ်ပါလျက် အတင်းပြုအပ်သော ကံဖြစ်သောကြောင့် “ပဋိကုဋ္ဌကတ”
 ဟု ခေါ်သည်၊ [ပဋိက္ခောသန္တေသုတိ-နိဝါရေန္တေသု၊ - ဋီကာ။]

ယေဝ-၌ပင်၊ အာဂတော-လာပြီ၊ သောစ-ထိုအကျယ်သည်လည်း၊ ဥတ္တိဒုတိယ ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မာနံယေဝ-ဥတ္တိဒုတိယကံ ဥတ္တိ စတုတ္ထကံတို့၏သာ၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ (အာဂတော)၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥတ္တိ ဒုတိယ ဥတ္တိ စတုတ္ထသု - ဥတ္တိ ဒုတိယကံ၊ ဥတ္တိ စတုတ္ထကံတို့၌၊ ဟာပနံဝါ - ဥတ် ကမ္မ ဝါစာကို ယုတ်လျော့စေခြင်း သည်၎င်း၊ အညထာ - တပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ကရဏံဝါ- ပြုခြင်းသည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)ဝိယ - ရှိနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ဥတ္တိကမ္မ - ဥတ္တိကံ၌၊ (ဟာပနံဝါ အညထာကရဏံဝါ) နတ္ထိ၊ အပ လောကန ကမ္မဉ္စ - အပလောကနကံကိုလည်း၊ သာဝေတွာဝ- ကြားသိစေပြီး၍ သာ၊ ကရိယတိ - ပြုအပ်၏၊ [“ ဝေ ” ဖြင့် ဥတ်ကမ္မဝါစာကို ကန့်၊ ဆိုလိုရင်း အကြောင်းအရာကို ပါဠိဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ , အခြားဘာသာဖြင့်ဖြစ်စေ ပြောပြ၍ သာ ပြုရသည်၊ ဥတ်ကမ္မဝါစာ မပါ-ဟူလို၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာနိ-ထို ဥတ္တိ ကံ, အပလောကနကံတို့ကို၊ ပါဠိယံ-၌၊ န ဒသိတာနိ-အကျယ် ပြတော်မမူအပ် ကုန်၊ သဗ္ဗေသမ္ဘိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ကမ္မာနံ-ထို ကံလေးမျိုး တို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယံ-ကို၊ ပရတော- နောက်၌၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ - ဖွင့်ကုန်အံ့၊ [နောက် ပရိဝါကမ္မဝင်ကျမှ ဖွင့်ကုန်အံ့-ဟူလို။]

x x x ' + x x x

ဟာပနံဝါ၊ ပေ၊ ကရဏံဝါ။ ။ “ဟာပန” ဟူသည် “ဥတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ကမ္မဝါစာ ကိုဖြစ်စေ မပါစေဘဲ သို့မဟုတ် ဥတ္တိစတုတ္ထကံ၌ ကမ္မဝါစာ သုံးကြိမ်မရွတ်ဘဲ လျော့ ထားခြင်း” တည်း၊ “အညထာကရဏ” ဟူသည် “ဥတ်ကို နောက်ထား၍ ကမ္မဝါစာကို ရှေ့ထားခြင်း , သို့မဟုတ် ဥတ်ကို နှစ်ကြိမ်ရွတ်၍ ကမ္မဝါစာကို (၂) ကြိမ် ရွတ်ခြင်း စသည်တည်း၊ ဥတ္တိကံ အပလောကနကံတို့၌ ထိုကဲ့သို့ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အဓမ္မကံ ကို အကျယ်ပြုရာဝယ် ထိုကံများကိုမပြတ် ချန်ထားတော်မူသည်။ [ဟာပနံဝါ အညထာ ကရဏံဝါ နတ္ထိတိ - ဥတ္တိကမ္မဿ ကောယ ဝေ ဥတ္တိယာ၊ ကတ္တဗ္ဗတာ တတော ဟာပနံ နသမ္ဘဝတိ၊ အနုဿာဝနာယ အဘာဝတော ပစ္ဆာ ဥတ္တိတ္ထပနဝသေန ဒွိဟိ ဥတ္တိဟိ ကရဏဝသေနစ အညဘာကရဏံ နတ္ထိ၊-ဒီကာ။]

စတုဂ္ဂကရဏာဒီကထာ

ဣဒါနိ-၌၊ ဆဋ္ဌိ-ခြောက်ခုမြောက်သော၊ (“ အဓမ္မကံ ” စသော ကံတို့တွင် ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊) ယဒိဒိဓမ္မေနသမဂ္ဂကမ္မံ နာမ-အကြင် ဓမ္မေန သမဂ္ဂ ကံမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ - ထို ဆဋ္ဌိဖြစ်သော ဓမ္မေနသမဂ္ဂကံကို၊ ယေဟိ သံဃဟိ-အကြင် သံဃာတို့သည်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏၊ တေသံ-ထိုသံဃာတို့၏၊ ပဘေဒံ-အပြားကို၊ ဒေသတုံ-၄၊ ပဉ္စသံဃာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တိ၊ ကမ္မပ္ပဒတ္တာတိ-ကား၊ ကမ္မံ-သို့၊ ပဒတ္တာ-ရောက်၏၊ ကမ္မ ယုဒတ္တာ-ကံအား လျောက်ပတ်၏၊ ကမ္မာရဟော- ကံကို ပြုခြင်း၄၊ ထိုက်၏၊ ကိဉ္စိ-

တစုံတခုသော၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှါ၊ နာရဟကိ-မထိုက်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (အရဟဘိ ဝေ - သည်သာ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [“ကမ္မံ ပတ္ထော” ဖြင့် ဝစနတ္ထကို ပြ၍ “ကမ္မယုတ္ထော ကမ္မာရဟော” တို့ဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ထွက်ကို ပြသည်။ “နကိဉ္စိ” စသည်ကား ဥဇုကတ္ထတည်း။]

စတုဂ္ဂကရဏဉ္စေ၊ ပေ၊ ဘိက္ခုနိ စတုတ္ထောတိ အာဒိ- အစရှိသောစကားကို၊ ပရိသတော-ပရိသတ်ကြောင့်၊ ကမ္မဝိပတ္တိဒဿနတ္ထံ- ကံ၏ပျက်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုး ငှါ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထို “စတုဂ္ဂကရဏဉ္စေ” အစရှိသော စကားရပ် ၌၊ ဥက္ခိတ္တကဂ္ဂဟဏေန-ဥက္ခိတ္တကသဒ္ဓါဖြင့်၊ ကမ္မနာနာသံဝါသကော-ကံကြောင့် မတူကွဲပြားသော သံဝါသရှိသောရဟန်းကို၊ (ဥက္ခိတ္တကရဟန်းကို၊) ဝဟိတော- ယူဒတ်မှုအပ်ပြီ၊ နာနာသံဝါသကဂ္ဂဟဏေန - နာနာသံဝါသကသဒ္ဓါဖြင့်၊ လဒ္ဓိ နာနာသံဝါသကော - အယူကြောင့် မတူကွဲပြားသော သံဝါသရှိသောရဟန်းကို၊ (ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းကို၊ ဝဟိတော၊) [ဥက္ခေပနိယကမ္မကတော ကမ္မနာနာ သံဝါသကော၊ ဥက္ခိတ္တာနုတ္တကော လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော၊- ဇီကာ၊] နာနာ သီမာယ ဌိတစတုတ္ထောတိ- ကား၊ သီမန္တရိကာယဝါ- သီမန္တရိက်၌သော်၎င်း၊ ဗဟိသီမာယဝါ- သိမ်ပြင်ဘက်၌သော်၎င်း၊ ဟတ္ထပါသေ- ဟတ္ထပါသ်၌၊ ဌိတနာ ဝိ- တည်သော ရဟန်းနှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ စတုဂ္ဂေါ - ငှ ပါး အစရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ (“ ကမ္မံ ကရေယျ ” ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [သိမ်တွင်းနေ သုံးပါး၊ သိမ်ပြင်ဘက်နေ တပါးနှင့်ပေါင်းလျှင် ငှ ပါးရှိသည်ဖြစ်၍ ကံပြုအံ့-ဟုလို၊]

ပါရိဝါသိကစတုတ္ထောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ပရိဝါသဒိကမ္မာနံ ယေဝ- ပရိဝါသ အစရှိသောကံတို့၏သာ၊ ပရိသတော - ကြောင့်၊ ဝိပတ္တိ ဒဿ နတ္ထံ-ပျက်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တေသံ-ထို ပရိဝါသ အစ ရှိသော ကံတို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယံ-ကို၊ ပရတော-၌၊ (စူဠဝါ၊ သမုစ္စယက္ခန္ဓက၌၊) ဝဏ္ဏ ယိဿာမ- ကုန်အံ့၊ ဧကစ္စဿ၊ ပေ၊ ရဟတိတိအာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ ပဋိ ကုဋ္ဌ ကတကမ္မဿ-တားလည်း တားမြစ်အပ်၊ ပြုလည်း ပြုအပ်သောကံ၏၊ ကုပ္ပိ ကုပ္ပ ဘာဝဒဿနတ္ထံ-ပျက်သည်၏အဖြစ်၊ မပျက်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုး ငှါ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [“ပဋိက္ခောသန အထမြောက်လျှင် ပျက်၏၊ အထမမြော် လျှင် မပျက်” ဟု ပြသည်။] ပကတတ္တဿာတိ - ကား၊ အဝိပန္နသီလဿ-မပျက် သော သီလရှိသော၊ ပါရာဇိကံ - ပါရာဇိကသို့၊ အနဇ္ဈာပန္နဿ - မရောက်သော၊ အာနန္တရိကဿာတိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ (မိမိဟူသော တားမြစ်သောရဟန်း ၏၊) အနန္တရံ-အခြားမဲ့၌၊ နိသိန္ဓဿ- ထိုင်နေသော (“ဘိက္ခုနော ဝိညာပေန္တ သ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။)

ဒွေနိဿာရဏာဒိကထာ

ဒွေမာ ဘိက္ခဝေ နိဿာရဏာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ဝတ္ထုတော-
 ဝတ္ထုကြောင့်၊ (နှင်ထုတ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ဝတ္ထုကြောင့်၊) ကမ္မာနံ-တို့၏၊
 ကုပ္ပါကုပ္ပဘာဝဒဿနတ္ထံ-၄၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ- ထို ဒွေမာ ဘိက္ခဝေ
 အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အပ္ပတ္တော၊ ပေ၊ သုနိဿာရိတောတိ ဣဒံ- ဟူသော ဤ
 စကားကို၊ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မံ-ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊
 [“ ပဗ္ဗာဇနိယကံ ” ဟူသည် နှင်ထုတ်ကြောင်း ကံတည်း၊ ဤ နိဿာရဏနှင့်
 သဘောတူပင်၊] ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မန-
 ဖြင့်၊ ဝိဟာရနတာ - ကျောင်းတိုက်မှ၊ နိဿာရေန္တိ - ထွက်သွားစေကြရကုန်၏၊
 (နှင်ထုတ်ကြရကုန်၏) တသ္မာ- ကြောင့်၊ တံ-ထိုပဗ္ဗာဇနိယကံကို၊ နိဿာရဏာ
 တိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတံ၊ စ-ဆက်၊ တံ-ထို ပဗ္ဗာဇနိယကံသို့၊ (အပ္ပတ္တော-၌စပ်၊) ဧသ
 (ဧသော)-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပါဠိတော်၌လာသော ဗာလအဗျတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 အပ္ပတ္တော-၌စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကုလဒူသကော-ကုလဒူသကရဟန်းသည်၊
 န ဟောတိ-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာဝေဏိကေန- အသီးအခြားဖြစ်သော၊
 (ပဗ္ဗာဇနိယကံ၏ အသီးအခြားဖြစ်သော၊) လက္ခဏေန- လက္ခဏာအားဖြင့်၊
 အပ္ပတ္တော-မရောက်၊ ပန- ထိုသို့ပင် မရောက်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊
 အဿ-ထိုရဟန်း၏(အပေါ်၌)၊ (ဗာလအဗျတ္တရဟန်း၏ အပေါ်၌) အာကင်္ခ
 မာနော-သော်၊ သံယော- သည်၊ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မံ-ကို၊ ကရေယျ-ပြုနိုင်၏၊ ဣတိ
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ- ပြီ၊ (ကမ္မက္ခန္ဓက၌ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊) တသ္မာ- ကြောင့်၊
 သုနိဿာရိတော-ကောင်းစွာနှင်ထုတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ။

တဉ္စေ သံယော နိဿာရေတိတံ - ကား၊ သံယော - သည်၊ တဇ္ဇနိယကမ္မာ
 ဒိဝသေန-တဇ္ဇနိယကံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သစေ နိဿာရေတိ - အံ၊
 (ဧဝံ သတိ) သော-ထို ရဟန်းကို၊ (သုနိဿာရိတော-၌စပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊
 တတ္ထ-ထို တဇ္ဇနိယ စသော ကံအရာ၌၊ (အနုညာတာ- ၌စပ်၊) တိဏ္ဏံ ဘိက္ခဝေ
 ပေ၊ ဝိဟိသံသဂ္ဂေဟိတိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ ဧကေကေနပိ - တပါးတပါးလည်း
 ဖြစ်သော၊ အင်္ဂေန-အင်္ဂါကြောင့်၊ နိဿာရဏာ- နှင်ထုတ်ခြင်းကို၊ အနုညာတာ-

x x x x x x x x

တဉ္စေ၊ ပေ၊ သုနိဿာရိတော။ ။ တန္တိ- ပဗ္ဗာဇနိယ ကမ္မံ-သာရတ္ထ၊ သောတိ-
 ဗာလောတိ အာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌပုဂ္ဂလော၊ အပ္ပတ္တောတိ သမ္ပန္နော၊ တတ္ထ ကာရဏမာဟ-
 “ယသ္မာ” တိ အာဒိ၊ တတ္ထ အာဝေဏိကေန လက္ခဏေနာတိ - ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မဿ
 နိမိတ္တဘာဝေန ပါဠိယံ ဝုတ္တတ္တာ အသာဓိရာဏဘူတေန ကုလဒူသကဘာဝေန-
 [သံဃာဒိသေသံ တေရာသမသိက္ခာပုဂ္ဂိုလ်လာသော ကုလဒူသနအမှုသည် ပဗ္ဗာဇနိယ
 ကံနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော သီးခြားလက္ခဏာတည်း၊] ယဒိ ဟေသ တံကမ္မံ အပ္ပတ္တော၊
 ကထံပန သုနိဿာရိတောတိ အာဟ- “ယသ္မာ၊ ပေ၊ သုနိဿာရိတော” တိ-ဝိမတိ။

ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သုနိဿာရိတော-ကောင်းစွာနှင့်ထုတ်အပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တိဏ္ဍံ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏(အပေါ်၌)၊ အာကင်္ခမာနော-သော်၊ သံဃော-သည်၊ တဇ္ဇနိယကမ္မံ, ကရေယျ-ပြုနိုင်၏၊ ဧကော - တပါးသော ရဟန်းသည်၊ ဘဏ္ဍနကာရကော- မိမိတို့ အသင်းအပင်း၌ တိုင်ပင်ခြင်းကို ပြုတတ်သည် ၊ ပေ ၊ သံဃေ-၌၊ အဓိကရဏကာရကော- အဓိကရုဏ်းကို ပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧကော-သည်၊ ဗာလော - ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်၌ မကျွမ်းကျင်သည် ၊ ပေ၊ အနုပဒါနော-အာပတ် အပိုင်းအခြား မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဧကော - သည်၊ အနုနုလောမိကေဟိ- ရဟန်းတို့အား မလျော်ကန်သော၊ ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟိ-လူတို့နှင့် ရောနှောခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဂိဟိသံသဂ္ဂေဟိ-လူတို့နှင့် ရောနှောသည်၊(ဟုတွာ) ဝိဟရတိ-၏။]

ဩသာရဏာတိ - ကား၊ ပဝေသနာ - သွင်းခြင်းတို့သည်၊ (“ ဣမာဒ္ဓေ- ဤနှစ်ပါးတို့တည်း” ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) [ဩ-အတွင်းသို့+ သာရဏာ- ရောက်စေခြင်း” ဟူသည် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် “သွင်းခြင်းပင်” တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပဝေသနာ ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက် ဖွင့်သည်၊] တတ္ထ - ထို ဩသာရဏာဟူသော ပါဠိ၌၊ တဇ္ဇေ သံဃော ဩသာရေတိတိ-ကား၊ (တံ-ထိုပဏ္ဍိတ်ကို၊ “ထေယျသံဝါသကစသုကို ”) ဥပသမ္ပဒ ကမ္မဝသေန - ဥပသမ္ပဒကံ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝေသေတိ- သွင်းအံ့၊ ဒေါသာရိတောတိ-ကား၊ ဒုဩသာရိတော-မကောင်းသဖြင့် သွင်းအပ်ပြီ၊ သဟဿက္ခတ္ထံ - အကြိမ်ပေါင်း တထောင်၊ ဥပသမ္ပာဒိတော - မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သည်၊ (သမာနော)ဝိ - သော်လည်း၊ အနုပသမ္ပန္နောဝ - မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ မရောက်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ [“ဒုဩသာရိတ” ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသည်၊ “ မကောင်းသဖြင့် သွင်းအပ် ” ဟူသည် “ရဟန်းမဖြစ်” ဟုလို။] အာစရိယုပဇ္ဈာယာစ-ကမ္မဝါစာဆရာ, ဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်လည်း၊ သာတိသာရာ-လွန်၍ဖြစ်သော အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [“သာတိသာရာ ” ပုဒ်ကို မဟာခန္ဓက , န သမ္မာဝတ္တနာဒိကထာ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] တထာ-တူ၊ သေသော-အာစရိယုပဇ္ဈာယမှကြွင်းသော၊ ကာရကသံဃော-သည်၊ (သာတိသာရာ ဟောတိ၊) ကောစိ- တစုံတယေခံသော ရဟန်းသည်၊ အာပတ္တိတော-မှ၊ န မုစ္စတိ-မလွတ်၊ ဣတိ-လျှင်၊ ကောဒသ-တကျိပ်တယေခံ ကုန်သော၊ ဣမေ အာဗ္ဗပုဂ္ဂလာ- ဤ အာဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒေါသာရိတာ- မကောင်းသဖြင့် သွင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန- ကား၊ ဟတ္ထန္တိန္ဒာဒယော - အစရှိကုန်သော၊ ဒုတ္တိံသ- သုံးကျိပ်နှစ်ယောက်သော၊ (ပုဂ္ဂလာ)၊ သုဩသာရိတာ- ကောင်းစွာ သွင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥပသမ္ပာဒိတာ - ကုန်သည်၊ (သမာနော) ဥပသမ္ပန္နောဝ - ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [“သု ဩသာရိတာ ” ကို သရုပ်ဖော်သည်။] တေ- ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ကိဉ္ဇိ-တစုံတခုသောအပြစ်ကိုမျှ၊ ဝတ္တံ-၄၊ န လတ္တာ-မရအပ်ကုန်၊ ပန-ထိုသို့ပင် သုဩသာရိတ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာစ-တို့သည်၎င်း၊ ကာရက

သံဃာစ-သည်၎င်း၊ သာတိသာရာ (ဟောန္တိ၊) ကောစိ- တစုံတယောက်သော ရဟန်းသည်၊ အာပတ္တိတော န မုစ္စတိ။

ဣမပေ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ အာဒိ - အစရှိသောစကားကို၊ အဘူတ ဝတ္ထုဝသေန- ထင်ရှားမရှိသော ဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဓမ္မကမ္မံ-ကို၎င်း၊ ဘူတ ဝတ္ထုဝသေန- ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မကမ္မဉ္စ - ကို၎င်း၊ ဒဿေတုံ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထို ဣဝပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဋိ နိသဇ္ဇိတာတိ-ကား၊ ပဋိ နိသဇ္ဇိတဗ္ဗာ - စွန့်ထိုက်သော၊ (“ ဒိဋ္ဌိ - အယူသည် ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [တပစ္စည်း၏ ကမ္မတ္တကို ယူမည်စိုး၍ “ပဋိ နိသဇ္ဇိတဗ္ဗာ” ဟု အရဟတ္တဖြစ်သော တဗ္ဗပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ တပစ္စည်းသည် “ အရဟ အနက်ဟော ” ဟုလို။]

ဥပါလိပုစ္ဆာကထာ

ဥပါလိပဉ္ဇေသုပိ- ဥပါလိ၏ ပြဿနာတို့၌လည်း၊ ဝတ္ထုဝသေနဝ- ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဓမ္မာဓမ္မကမ္မံ-ဓမ္မကံ၊ အဓမ္မကံကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝိဘတ္တံ-ဝေဘန် တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဥပါလိ၏ပြဿနာတို့၌၊ ဧကမူလကောစ - ဧကမူလက နည်း၎င်း၊ ဒွိမူလကောစ-၎င်း၊ (ဣတိ-သို့)ဒွေ-ကုန်သော၊ နယာ-နည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကမူလကော-သည်၊ ဥတ္တာနောယေဝ- သည်သာ၊ ဒွိမူလကေ-၌၊ သတိဝိနယော- သတိဝိနည်းကို၊ အမုဠဝိနယေန- နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - ကွ၊ ကော-တမျိုး သော၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ ကတာယထာ-ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အမုဠဝိနယာဒယော ပိ-အမုဠဝိနည်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ တဿ ပါပိယျသိကာဒိဟိ-အစရှိသည် တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိံ, ဧကကော-တမျိုးစိ, တမျိုးစိကုန်သော၊ ပုစ္ဆာ-တို့ကို၊ ကတာ- ကုန်ပြီ၊) အဝသာနေပန - အဆုံး၌ကား၊ ဥပသမ္ပဒါရဟံ ဥပသမ္ပာဒေတီတိ - ဟူသော၊ ဧကမေဝ-တခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဒံ-ပုဒ်သည်၊ ဟောတံ၊ ပရတော-၌၊ ဘိက္ခူနမ္မိ-တို့၏လည်း၊ (ဝါရေ-၌) သတိဝိနယံ-ကို၊ အာဒိံကတွာ-အစပြု၍၊ ဧကေကေန- တခုတခုသော ပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, သေသပဒါနိ- ကြွင်းသောပုဒ်တို့ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ- ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ [“ ဘိက္ခူနမ္မိ” ၌ ပိဖြင့် ဥပါလိပဉ္ဇာကို ပေါင်း၊ “ဥပါလိပဉ္ဇာ၌သာ ယှဉ်စေရသည် မဟုတ်သေး၊ ဘိက္ခုတို့၏ဝါရ၌လည်း ယှဉ်စေရသည်” ဟုလို။]

x x x x x x x x

ဒွိမူလကေ။ ။ “ဒွိမူလက” ဟူရာ၌ အခြားနေရာဝယ် မူလပုဒ်က ၂ ပုဒ်ရှိ၍ မူလ ပုဒ်ကို တမျိုးစိ လှည့်စေရရိုးတည်း၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်, သတိဝိနယနှင့် အမုဠဝိနယတို့ကို အပြန်အလှန် ပုစ္ဆာပြုခြင်း စသည်ကို ဒွိမူလက ဟု ဆိုထားသည်၊ ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။

တဇ္ဇနိယကမ္မကထာ

ဣဓပေ၊ဘဏ္ဍနကာရကောတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဝုတ္တံ ဌှစ်စပ်၊) အဓမ္မနဝဂ္ဂံ- အဓမ္မန ဝဂ္ဂကံ၎င်း၊ အဓမ္မနသမဂ္ဂံ- ၎င်း၊ မ္ဗပဋိရူပကေနဝဂ္ဂံ- ၎င်း၊ ဓမ္မပဋိရူပကေန သမဂ္ဂံ- ၎င်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣမေသံ - ဤကံတို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ စက္ကံ-စက်ကို၊ ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့၍၊ တဇ္ဇနိယာဒိသု- တဇ္ဇနိယ အစရှိကုန်သော၊ သတ္တသု-ကုန်သော၊ ကမ္မသု-တို့၎င်း၊ ပဋိပဿဒ္ဓိသုစ-ကံ၏ ငြိမ်းကြောင်းကံတို့၎င်း၊ ဝိပတ္တိ ဒဿနတ္ထံ - ပျက်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “ဓမ္မနဝဂ္ဂံ” ၏ နောက်ဝယ် “ဓမ္မန သမဂ္ဂံ ” ဟု ရှိ၏၊ “ဝိပတ္တိ ဒဿနတ္ထံ ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝိပတ္တိအရ၌ ထိုကံ မပါနိုင်ရကား မရှိသင့်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ဤနေရာဝယ် ထို “ဓမ္မန သမဂ္ဂံ” ကံ မပါ။]

တတ္ထ-ထို “ဣဓပန ဘိက္ခဝေ” အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အနပဒါနောတိ- ကား၊ အပဒါန ဝိရဟိတော - ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အပိုင်းအခြားမှ ကင်းသည်၊ (“ဟောတိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားကို၊ အပဒါနံ-န ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ အာပတ္တိပရိစ္ဆေဒ ဝိရဟိတော - အာပတ် အပိုင်းအခြားမှ ကင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ တတော-ထို “ဣဓပန ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဘဏ္ဍနကာရကော” အစရှိသော ပါဠိရပ်မှာ၊ ပရံ- နောက်၌၊ ပဋိကုဋ္ဌ ကတကမ္မပ္ပ ဘေဒံ- တားလည်း တားမြစ်အပ်၊ ပြုလည်း ပြုအပ်သောကံ၏ အပြားကို၊ ဒဿေ တုံ-ငှါ၊ သာယေဝ ပါဠိ- ထို “ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ” အစရှိသော ပါဠိတော်ကိုပင်၊ အကတံ ကမ္မန္တိ အာဒိဟိ- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့နှင့်၊ သံသန္ဓိတွာ - ရောနှော၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ-ပြီ၊ တတ္ထ- ထို “အကတံ ကမ္မံ ” အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ကိဉ္စိ - တစုံတခုသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပါဠိ အနုသာရေန - ပါဠိတော်ကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝိဒိတံ- သိခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ- မတတ်ကောင်းသည်ကား၊ န- မဟုတ်၊ (သက္ကာဝေ - သည်သာ၊) တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏနံ- ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာကို၊ န ဝိတ္ထာရယိမှာ-မချွေကုန်တော့ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

စမ္မေယျက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ၊

x x x x x x x x

အနပဒါနော။ ။ အပရှေးရှိသော ဒါဓာတ်သည် အဝဓဏ္ဍန (ပိုင်းဖြတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ အပဒါယတေ - ပိုင်းဖြတ်အပ်၏၊ ဣတိ အပဒါနံ၊ နတ္ထိ + အပဒါနံ ယဿာတိ အနပဒါနော-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အာပတ် အပိုင်းအခြားမရှိသောရဟန်း၊ အာပတ် အပိုင်းအခြား မရှိအောင် သင့်နေသောရဟန်း - ဟူလို။ [နတ္ထိ တေဿ အပဒါနံ (အဝဓဏ္ဍနံ) အာပတ္တိ ပရိယန္တောတိ အနပဒါနော၊- ဋီကာ၊ အပဒါနံကို အဝဓဏ္ဍနံ ဟု ဖွင့်၍ ထို အဝဓဏ္ဍနံကို “အာပတ္တိပရိယန္တော” ဟု ဖွင့်သည်။]

ကောသမ္မကက္ခန္ဓက အဖွင့်

[ကောသမ္မိဇ္ဈိ၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၏အပေါင်း။]

ကောသမ္မက ဝိဝါဒကထာ

ကောသမ္မကက္ခန္ဓကေ-၌၊ တံ ဘိက္ခု၊ ပေ၊ ဥက္ခိပိ သူတိ ဧတ္ထ-၌၊ အယံ-ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ [ပုဗ္ဗံ+အနုဂတာ အနုအနုပုဗ္ဗိ၊ အနုပုဗ္ဗိစ+သာ+ကထာစာတိ အနုပုဗ္ဗိကထာ၊ တနည်း- သမာသံ ပြုလျှင်“အနုပုဗ္ဗိ+ကထာ”ဟု ဤကာရန္တအတိုင်းလည်း ရှိနိုင်၏။] ကိရ-တဆင့် စကား၊ ကြားရသည်ကား၊ (တနည်း) ကိရ- ချ၊ ဝိနယဓရောစ - ဝိနည်းကို ဆောင်သော ရဟန်း၎င်း၊ သုတ္တန္တိကောစ - သုတ္တန်ကိုဆောင်သော ရဟန်း၎င်း၊ (ဣတိ-သို့)၊ ဒွေ- ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ဧကသ္မိ- သော၊ အာဝါသေ- ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသန္တိ- နေကြကုန်၏၊ တေသု- ထိုနှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့တွင်၊ သုတ္တန္တိကော- သုတ္တန်ဆောင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု- သည်၊ ဧကဒိဝသံ- တနေ့သ၌၊ ဝစ္စကုဋိ- သို့၊ ပဝိဋ္ဌော- ဝင်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာစမနဥဒကာဝသေသံ- သန့်သက်ရေအကြွင်းကို၊ ဘာဇနေ-ခွက်ထည်း၌၊ ထပေတွာဝ-ချန်ထားခဲ့၍သာ၊ နိက္ခမိ - ထွက်ခဲ့ပြီ၊ (သန့်သက်ရေ ကျန်နေရစ်မှန်းကို သိ၏၊ အာပတ်သင့်မှန်းကိုကား မသိ၊) ဝိနယဓရော - ဝိနည်းကိုဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ ပစ္ဆာ- မှ၊ ပဝိဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနော)၊ တံ ဥဒကံ-ထို ကြွင်းကျန်သောရေကို၊ ဒိသွာ-၍၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခဲ့၍၊ တံ ဘိက္ခု- ထို သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးငြီ၊ (ကိ)၊ အာဝုသော-အရှင်ဘုရား၊ တယာ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဣဒံ ဥဒကံ-ကို၊ ထပိတံ - ချန်ထားအပ်ပါသလော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ အာဝုသော - အရှင်ဘုရား၊ အာမ-မှန်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှော့ပြီ၊ တံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရေကြွင်းကို ချန်ထားရာ၌၊ အာပတ္တိဘာဝံ - အာပတ်၏အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာသိကိံ - မသိပါ သလော၊ ဣတိ(ပုစ္ဆိ)၊ အာမ-မှန်ပါ၊ နဇာနာမိ-မသိပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှော့ပြီ၊ အာဝုသော၊ ဧတ္ထ - ဤရေကြွင်းကို ချန်ထားရာ၌၊ အာပတ္တိ- သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ (အာပတ္တိ-သည်) သစေ ဟောတိ- အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဒေသေသာမိ- ဒေသနာပြောပါအံ၊ ဣတိ- ဤသို့လျှော့ပြီ၊ အာဝုသော၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာပတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တေ - ၏၊ (အာပတ္တိ-၌စပ်၊) ဝါ-

x x x x x x x x x

ဒေသေသာမိ။ ။ဝိနည်းမိရိ၏ စကားအရ အာပတ်-ဟု အယူရှိသောကြောင့် (ပြောဆို၍လွယ်ကူသော၊ သိက္ခာကိုလိုလားသူ ဖြစ်သည့်အတွက်) အာပတ်ဖြစ်လျှင် ကုစားပါမည်-ဟု ပြောရှာသည်။ [သန့်သက်ရေကြွင်းကို ချန်ထားမှုအတွက် စူဠဝါ- သေနာသနက္ခန္ဓက၌ “န အာစမန သရာဝကေ ဥဒကံ သေသေတဗ္ဗံ” ဟု ပညတ်တော် မူလိမ့်မည်။]

သည်။ အသဗ္ဗိစ္စ - သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် မစေ့ဆော်မှု၍၊ အသတိယာ- သတိကင်းသဖြင့်၊ သစေကတံ - အကယ်၍ ပြုအပ်မိသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အာပတ္တိ-သည်။ နတ္ထိ-မရှိပါ။ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ပြီ။ သော- ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည်။ တဿာ အာပတ္တိယာ - ဌ။ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ- အနာပတ် ဟု အယူ ရှိပြန်သည်။ အဟောသိ-ပြီ။

ဝိနယဓရောပိ-သည်လည်း၊ အတ္တနော-၏။ နိဿိတကာနံ-မှီနေသောရဟန်း တို့အား၊ အယံသုတ္တန္တိကော-သည်။ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇမာနောပိ-ရောက်ပါ သော်လည်း၊ နဇာနာတိ-အာပတ်မှန်း မသိ၊ ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသိ- ပြောပြီ။ တေ- ထို ဝိနည်းဆောင် ရဟန်း၏ တပည့်တို့သည်။ တဿ - ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်း၏။ နိဿိတကေ - မှီနေသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ တုမ္မာကံ- အရှင် ဘုရားတို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော - သည်။ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇိတွာပိ - ရောက်ပြီး၍ လည်း၊ အာပတ္တိဘာဝံ-ကို၊ နဇာနာတိ၊ ဣတိ အာဟံသု - ကုန်ပြီ။ တေ- ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်း၏ တပည့်တို့သည်။ ဂတိံ-၍၊ အတ္တနော- ၏။ ဥပဇ္ဈာ ယဿ-အား၊ အာရောစသံ - ကုန်ပြီ။ သော- ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည်။ ဝေံ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊(ကိံ)။ အယံ ဝိနယဓရော- ဤ ဝိနည်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အနာပတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ- ပြောပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အာပတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝဒတိ-ပြောပြန်၏။ သော-ဤဝိနည်းဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မုသာဝါဒိ-မုသား ပြောလေ့ရှိသူတည်း။ ဣတိ(အာဟ)။ တေ- ထိုသုတ္တန်ဆောင် ရဟန်း၏တပည့်တို့ သည်။ ဂတိံ-၍၊ တုမ္မာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်။ မုသာဝါဒိ-တည်း။ ဣတိ ဝေံ-သို့၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ကလဟံ-ခိုက်ရန်ကို၊ ဝမယိံ သု-တိုးပွားစေကြ ကုန်ပြီ။ တတော - ထိုမှ နောက်၌၊ ဝိနယဓရော - သည်။ ဩကာသံ - အခွင့်ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ တဿ-ထို သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်း၏ (အပေီ၌၊) အာပတ္တိယာ- ကို၊ အဒဿန-မရှုခြင်းကြောင့်၊ ဥက္ခေပနိယ ကမ္မံ- ကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ ကေန- ကြောင့်၊ တံဘိက္ခံ၊ပေ၊ဥက္ခိပိံ သူတိ-ဟူ၍၊(သံဂိတိကာရေဟိ)ဝုတ္တံ။

ဘိန္ဒော ဘိက္ခု၊....သံဃော, ဘိန္ဒော ဘိက္ခု၊....သံဃောတိ ဧတ္ထ-၌၊(သံဃော- သည်။) နတာဝဘိန္ဒော-ကွဲပြီးကား မဟုတ်သေး၊ အပိစ-ထိုသို့ပင် ကွဲပြီးမဟုတ်

x x x x x x x x

နတ္ထိ အာပတ္တိ။ ။ထိုအခါ ဝိနည်းမိရိက စဉ်းစားပြန်သည်မှာ-လွန်ကျူးလိုသော စေတနာမပါလျှင် ဤရေအကြွင်းကို ချန်ထားရာ၌ အနာပတ်လည်း ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိ၏။ ဤသို့ စဉ်းစား၍ “အာပတ် မသင့်” ဟု ပြောပြန်သည်။ အမှန်ကား - အာပတ်သင့် သည်သာ။ [ဝိနည်း ပညတ်တော်ကို မသိသော်လည်း ရေကြွင်းချန်ထားမှု ဟူသော အကြောင်း ဝတ္ထုကို သိသောကြောင့် သမိတ္ထက အာပတ် (ဝတ္ထုကို သိသော စိတ်နှင့် တကွဖြစ်သော အာပတ်)တည်း။ သာပန အာပတ္တိဝေ၊ တေနာဟ- “သော တဿာ အာပတ္တိယာ (ထိုအာပတ် အစစ်ဖြစ်ရာ၌)အနာပတ္တိ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ”တိ၊- ဇီကာ။]

သေးပါသော်လည်း၊ ဒေဝ-မိုဃ်းသည်၊ ဝုဠေ-ရွာပြီးလသော်၊ ဣဒါနိ သဿံ နိပ္ပန္နန္တိ-ဟူ၍၊ (ယခုအခါ ကေဝံစပါး ပြီးစီးပြီ-ဟူ၍) ဝုဠတိယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒါနိ သဿံနိပ္ပန္နန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုဠတိ-နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဝဿံ-မချွတ်ကေန၊ တံ-ထိုကောက်စပါးသည်၊ နိပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ပြီးစီးလတံ၊ (တသ္မာ ဣဒါနိ သဿံနိပ္ပန္နန္တိ ဝုဠတိ-၏၊) ဝေမေဝ- သာလျှင်၊ ဣမိနာ ကာရဏေန - ဤ အကြောင်းကြောင့်၊ အာယတိံ - နောင်အခါ၌၊ အဝဿံ၊ ဘိဇ္ဇိဿတိ-ကွဲလတံ၊ သောစ-ထိုသံဃာသည်လည်း၊ [သောစာတိ- သံဃာ၊ ယောဇနာ၊] ကလဟဝသေန-ခိုက်ရန်ဖြင့်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (ဘိဇ္ဇိဿတိ)၊ သံဃဘေဒဝသေန-သံဃာကွဲပြားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သံဃဘေဒကကံ၏ ကွဲခြင်း မျိုးဖြင့်)၊ န(ဘိဇ္ဇိဿတိ)၊ ကွဲလတံမဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မချွတ်ကေန၊ အမှန်ကွဲလတံ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘိန္ဒောတိ-ကွဲပြီဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဘိန္ဒော ဘိက္ခု....သံဃာဟူသောပါဌ်၌၊ သမ္ဘမအတ္ထဝသေန-အလျင်အမြန် ဖြစ်သော အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာမေဒိတံ - အာမေဒိတ်ကို၊ ဝေဒိတပုံ-၏။

တေမတ္ထံ၊ ပေ၊ ပက္ကဒိတိ-ကား၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝေ-သို့၊ (“မာ ခေါ တုမေ” အစရှိသော စကားကို၊) ဘာသိတွာ - မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပက္ကမိ - ဖဲကြွတော်မူ သနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဥက္ခေပကေဝါ- နှင်ထုတ်တတ်သော ရဟန်းတို့ကိုမူလည်း၊ တုမေဟိ-တို့သည်၊ အကာရဏေ-အကြောင်းမဟုတ်ဘဲ၊ (မမှန်သောအကြောင်းကြောင့်) သော ဘိက္ခု-ကို၊ ဥက္ခိတ္တာ- နှင်ထုတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ဝဒေယျ-အကယ်၍ မိန့်တော်မူအံ့၊ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကေဝါ- ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့ကိုမူလည်း၊ တုမေ-တို့သည်၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပန္နာ-ရေခံကုန်ပြီ၊ ဣတိ၊ (သစေ) ဝဒေယျ-အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတေသံ-ဤ ဥက္ခေပကရဟန်းတို့၏၊ ဝါ-ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့၏၊ ပက္ခော-အသင်း

x x x x x x x x

ဘိန္ဒော။ ။ ဤ၌ တပစ္စည်းကား ကွဲပြီးအတိတ် မဟုတ်ပါဘဲလျက် မချွတ်ကေန အမှန်ကွဲလတံဖြစ်သော အဝဿံဘာဝိအနက်၌ အတိတ်ကဲ့သို့ တင်စား၍ ဆိုထားအပ်သော တပစ္စည်းတည်း၊ [န တာဝ ဘိန္ဒောတိ ဣမိနာ ဘိန္ဒောတိ ဧတ္ထ တပစ္စယဿ အဝဿံဘာဝိယတ္ထေ အနာဂတကာလိကတံ ဒေသေတိ၊ တမေဝတ္ထံ သဟ ဥပမာယ ဒေသေန္တော အာဟ-အပိစာတိ အာဒိ၊ - ယောဇနာ။]

သမ္ဘမအတ္ထဝသေန ။ ။ သံပုဗ္ဗ+တြမ (ဘမ) ဓာတ်သည် ဘယာဒိဇနိတဝေဂ အနက်နှင့်တကွ အခြားအနက်များကို ဟော၍- ဟု ထောမနမိ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ “တုရိတတ္ထဝသေန” ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ “တုရိတ” နှင့် “ဝေဂ” သည် လျင်မြန်ခြင်း အနက်အားဖြင့်တူ၏၊ နှစ်ကြိမ်ဆိုခြင်းကို “အာမေဒိတ်” ဟု ခေါ်သည်၊ အာမေဒိတ်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဝေရဠကဏ္ဍအဆုံး အဘိက္ကန္တ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

အပင်းတည်း၊ (ဘက်သုံးတည်း၊) ဘဂဝါ- သည်၊ တေသံ - တို့၏၊ ပက္ခော- တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထာ- ပြောပြီး၍၊ အာယာတံ- ရန်ညှိုးကို၊ ဗန္ဓေယျံ- ဖွဲ့ကုန် ရာ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တန္တိမေဝ - ပါဠိတော်အစဉ်ကိုသာ၊ ထပေတွာ- ထား တော်မူပြီး၍၊ တေမတ္ထံ-ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (ပါဠိတော်၌လာသော အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊) ဘာသိတွာ-၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဠာယ-၍၊ ပက္ကမိ-မူပြီ။

အတ္တနာဝါ အတ္တာနန္တိ ဣတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော- အကြင် ရဟန်းသည်၊ (ဥပ္ပါဒေတိ ဌစပ်၊) သံဃေန - သည်၊ ဥက္ခေပနိယ ကမ္မ ကတာနံ-ပြုအပ်သော ဥက္ခေပနိယကံရှိကုန်သော၊ (ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရကုန် သော၊) အဓမ္မဝါဒီနံ- အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပက္ခေ- အဖို့၌၊ (ဘက်၌)၊ နိသိ န္ဓော- ထိုင်နေသည်၊ (သမာနော - လျက်၊) တုမှေ - အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကိံ- အဘယ်ကို၊ ဘဏထ-ပြောကြပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေး၍၊ တေသဉ္စ-ထို ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော အဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၎င်း၊ ဣတရေသဉ္စ- အခြား သော ဥက္ခေပနိယကံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၎င်း၊ လဒ္ဓိံ-အယူကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဣမေ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) အဓမ္မဝါဒီ နော-အဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ဣတရေ-အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဥက္ခေ ပနိယကံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်) ဓမ္မဝါဒီနော-တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ- ဖြစ်စေ၏၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ တေသံ - ထို ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဇ္ဈ-၌၊ နိသိန္ဓော-သည်၊ (သမာနော) ဝ-ဖြစ်လျက်ပင်၊ တေသံ-ထို ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နာနာ သံဝါသကော - ကွဲပြားသော သံဝါသရှိသူသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကောပေတိ- ပျက်စေနိုင်၏၊ ဣတရေ သမ္ပိ-အခြားသော ဥက္ခေပနိယကံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း၊ ဟတ္ထပါသံ-သို့၊ အနာဂတတ္တာ-

x x x x x x x x x

အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိန္ဓော ။ ။ ဤစကားသည် အဓမ္မဝါဒီပက္ခကို မှတ်၍ ပြသော ဥပလက္ခဏနည်းမျှသာတည်း၊ ဓမ္မဝါဒီပက္ခ၌ နေ၍ အဓမ္မဝါဒီတို့ကိုပင် ဓမ္မ ဝါဒီဘု အယူရှိပြန်လျှင်လည်း ဤနည်းအတိုင်း နာနာသံဝါသကဖြစ်၍ နှစ်ဘက်လုံး၏ ကံကို ပျက်စေနိုင်သည်သာ။ [အဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေ နိသိန္ဓောတိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္ထံ၊ ဓမ္မဝါဒီနံပက္ခေ နိသိဒိတွာ အဓမ္မဝါဒီနံ လဒ္ဓိံ ဝဏ္ဏန္တောပိ ဓမ္မဝါဒီနံ နာနာသံဝါသ ကော ဟောတိ ဝေ၊—ဝိမတိ။]

ကမ္မံ ကောပေတိ ။ ။ “ ကံကို ပျက်စေ၏ ” ဟူရာ၌ ထိုရဟန်း မပါလျှင် သံဃာ မပြည့်မှ နာနာ သံဝါသက စတုတ္ထော စေဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ကရေယျ၊ အကမ္မံ နစ ကရ ဏီယံ ” စသည်ကို ဟောတော်မူသောကြောင့် ကံ အထမမြောက်ဘဲ ကံပျက်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ အကယ်၍ နာနာသံဝါသက ရဟန်းမှတစ်ပါး မိမိတို့ချည်း သံဃာပြည့်နေ လျှင်ကား ကံမပျက်ပါ။ [ကမ္မံ ကောပေတိတိ - နာနာသံဝါသက စတုတ္ထော၊ ပေ၊ နစ ကရဏီယန္တိ အာဒိဝစနတော သစေ သံဃော တံ ဝဏ္ဏပူရကံ ကတွာ ကမ္မံ ကရေယျ၊ အယံ တတ္ထ နိသိန္ဓောပိ ကမ္မံ ကောပေတိတိ အဓိပ္ပါယော၊—ဒိကာ။]

ကြောင့်၊ (ကမ္မံ) ကောပေတိ၊ ဧဝံ - လျှင်၊ အတ္တနာဝါ - မိမိသည်မူလည်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ နာနာ သံဝါသကံ-ကွဲပြားသော သံဝါသရှိသူကို၊ ကရောတိ။

သမာနသံဝါသကန္တိ ဣတ္ထာပိ-၌လည်း၊ ယော- အကြင်ရဟန်းသည်၊ အဓမ္မ ဝါဒီနံ-တို့၏၊ ပက္ခေ-၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣမေ-ဤ ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်၊ (မိမိထိုင်နေရာ၌ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်) အဓမ္မဝါဒီနော-တို့တည်း၊ ဣတရေ- အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (အခြားနေရာ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်) ဓမ္မဝါဒီနော-တို့တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ သိ၍၊ တေသံ- ထို ဓမ္မဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဇ္ဈိ- အလယ်သို့၊ ပဝိသတိ - ဝင်သွား၏၊ ပန- သို့မဟုတ်၊ ယတ္ထဝါ တတ္ထဝါ- အမှတ်မထား၊ တပါးပါးလည်းဖြစ်သော၊ ပက္ခေ-၌၊ နိသိန္နော- သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဣမေ-ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (မိမိထိုင်နေရာ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်) ဓမ္မဝါဒီနော- တို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ အယံ-ဤရဟန်းကို၊ အတ္တနာဝါ၊ ပေ၊ ကရောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မန္တိ ဣတ္ထ-၌၊ ကာယေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ ပဟရန္တာ-ပုတ်ခတ် ကုန်လျက်၊ (ပုတ်ခတ်သောရဟန်းတို့ကို) ကာယကမ္မံ ဥပဒံသန္တိတိ-ကာယကံကို ပြုကြသော ရဟန်းတို့ဟူ၍၎င်း၊ ဝါ-ကာယကံကို ဖြစ်စေကြသော ရဟန်းတို့ဟူ၍ ၎င်း၊ ဖရသံ-ကြမ်းတန်းသော စကားကို၊ ဝဒန္တာ- ပြောဆိုကုန်လျက်၊ (ပြောဆို သော ရဟန်းတို့ကို) ဝစီကမ္မံ ဥပဒံသန္တိတိ - ဝစီကံကို ပြုကြသော ရဟန်းတို့ ဟူ၍၎င်း၊ ဝါ-ဝစီကံကိုဖြစ်စေကြသော ရဟန်းတို့ဟူ၍၎င်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-ကုန်၏၊ [“ဒံသ” ဓာတ်သည် ဒဿနအနက်ကိုဟောသော်လည်း ဥပ ရှေးရှိသောကြောင့် ပဝတ္တနအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥပဒံသန္တိတိ ပဝတ္ထန္တိ” ဟု ဝိမတိဖွင့်သည်။] ဟတ္ထပရာမာသံ ကရောန္တိတိ-ကား၊ ကောဝေသေန-ကောဓ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဟတ္ထဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ အညမညံ-ချင်း၊ ပရာမသနံ-သုံးသပ်ခြင်းကို၊ ကရောန္တိ၊ အဓမ္မိယာယမာနေတိ- ကား၊ အဓမ္မိယာနိ - တရားနှင့် မလျော်ကန် သော၊ ကိစ္စာနိ-တို့ကို၊ ကုရမာနေ-ပြုလသော်၊ (နိသိဒိတဗ္ဗံ-၌စပ်) [“အဓမ္မိယ” ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓတ်၏ အနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်သောကြောင့် “အဓမ္မိယာယမာနေ” ဟု ပါဠိတော်၌ပါဠိရှိပါစေ။]

x x x x x x x

ယတ္ထဝါ တတ္ထဝါ။ ။ ဓမ္မဝါဒီပက္ခံ နေ၍ဖြစ်စေ၊ အဓမ္မဝါဒီပက္ခံ နေ၍ဖြစ်စေ မိမိနေရာပက္ခံ၌ ပါဝင်သော ရဟန်းတို့ကို ဓမ္မဝါဒီဟု ယူအံ့၊ ထိုသို့ ယူခြင်းကလည်း မှန်သည် ဖြစ်စေ မမှန်သည် ဖြစ်စေ ، ထိုပက္ခံတွင် ပါဝင်သော ရဟန်းများနှင့် မိမိမှာ သမာနသံဝါသက ဖြစ်တော့၏၊ [ယတ္ထဝါ တတ္ထဝါတိ-ဓမ္မဝါဒီနံ ပက္ခေဝါ အဓမ္မဝါ ဒီနံ ပက္ခေဝါတိ အတ္ထော၊ ဣမေ ဓမ္မဝါဒီနောတိ ဂဏှာတိတိ-တံတံပက္ခဂတေ ဘိက္ခု ယာထာဝတောဝါ အယာထာဝတောဝါ “ဣမေ ဓမ္မဝါဒီနော” တိ ဂဏှာတိ၊ အယံ တံတံပက္ခဂတာနံ အတ္တာနံ သမာနသံဝါသက္ခံ ကရောတိ၊-ဝိမတိ။]

အသမ္မောဒိကာ ဝတ္တမာနာယာတိ- ကား၊ အသမ္မောဒိကာယ- ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သော စကားသည်၊ ဝတ္တမာနာယ - ဖြစ်လသော်၊ (နိသီဒိတဗ္ဗံ စပ်၊) [ဤနည်းအလို “အသမ္မောဒိကာ” ၌ ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသ, တနည်း-ယ ကြေနေသည်-ဟု ကြံပါ။] ဝါ-တနည်း၊ အယမေဝ-ဤ “အသမ္မောဒိကာယ” ဟူသော ပါဠိသည်ပင်၊ ပါဠိ-ပါဠိတော် ပါဠိရင်းတည်း၊ သမ္မောဒန ကထာယ-ဝမ်းမြောက်ကြောင်းစကားသည်၊ အဝတ္တမာနာယ- မဖြစ်လသော်၊ (နိသီဒိတဗ္ဗံ စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ [အချို့ စာအုပ်တို့၌ သမ္မောဒနကထာယ နေရာဝယ် သမ္မောဒမာနာယဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။]တ္ထောဝတာ န အညမညန္တိ ဣတ္ထံ၊ ဒွေ-နှစ်ခုကုန်သော၊ ပန္နိယော- သံဃာအစဉ်တို့ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဥပစာရံ- ဥပစာကို၊ မုဉ္ဇိတွာ-လွှတ်၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ-ထိုင်နေရ၏၊ ပန- အနွယ်၊ ဓမ္မိယာယ မာနေ - တရားနှင့်လျော်သော ကိစ္စကို ပြုလသော်၊ သမ္မောဒိကာယ - လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောစကားသည်၊ ဝတ္တမာနာယ- သော်၊ အာသနန္တရိကာယ - နေရာနှစ်ခုတို့၏ အကြားဖြစ်သော နေရာတခုရှိသော ထိုင်ခြင်းဖြင့်၊

x x x x + x x x

တ္ထောဝတာ။ ။ “တ္ထောဝတာ” သဒ္ဓါသည် ရှေ့ကို ညွှန်ပြသောသဒ္ဓါ မဟုတ်၊ တဖက်နှင့်တဖက် ခိုက်ရန်ဖြစ်လျှင် ရုတ်တရက်အားဖြင့် ကိုယ်မှု နှုတ်မှု မလွန်ကျူးနိုင် လောက်အောင် ဝေးသောအရပ်၌ နေခြင်းကို ညွှန်ပြသောသဒ္ဓါ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဒွေ ပန္နိယော၊ ပေ၊ မုဉ္ဇိတွာ” ဟု ဖွင့်သည်။ “တ္ထောဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဥပစာကို လွှတ်၍နေခြင်းဖြင့်” ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊ [တ္ထောဝတာတိ - တတ္ထကပဒေသံ မုဉ္ဇိတွာ နိသီဒန္တာ မယံ ကောဓမ္မိတ္ထေ ဥပ္ပန္နေပိ အညမညံ အနန္တလောမိကံ ကာယကမ္မာဒိ ပဝတ္ထေတံ န သက္ခိဿာမာတိ သလ္လက္ခေတွာ ဒူရေ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပါယော၊ - ဝိမတိ။]

ဒွေ ပန္နိယော၊ ပေ၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ။ “ဒွေပန္နိ” အရ တဖက်သော သံဃာအစဉ်နှင့် အခြားတဖက်သော သံဃာအစဉ်ကို ယူပါ၊ ထို သံဃာအစဉ် ၂ ခြေ (အစု ၂ စု) လည်း ရုတ်တရက် ဒေါသဖြစ်လျှင် ကိုယ်နှုတ် လွန်ကျူးမှုကို မပြုနိုင်လောက်အောင် ဥပစာကို လွှတ်၍ အတော်ဝေးဝေး နေထိုင်ရမည်၊ [ဥပစာရံ မုဉ္ဇိတွာတိ ဣတ္ထ ဥပစာရောနာမ အညမညံ ဟတ္ထေန ပါပုဏနဋ္ဌာနံ၊ လက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်လျှင် မှီလောက်သောအရပ်ကို “ဥပစာ” ဟု ဆိုသည်။- သာရတ္ထ။] သို့သော် နှုတ်ဖြင့်ပြောလျှင် မကြားအောင်ကား သာ၍ ဥပစာ ဝေးရဥျးမည်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ “ဒူရေ နိသီဒိတဗ္ဗံ” ဟု ဖွင့်သည်။

အာသနန္တရိကာယ ။ ။ အန္တရသဒ္ဓါသည် အလယ်အကြားဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ “အစဉ်အတန်း ၂ တန်းတို့၏ အလယ်အကြား” ဟူလို၊ အာသနာနံ-အရှေ့ဘက် အနောက်ဘက် နေရာ ၂ တန်းတို့၏၊ (တောင်ဘက် မြောက်ဘက် နေရာ ၂ တန်း တို့၏၊) အန္တရံ-အကြားတည်း၊ အာသနန္တရံ၊ အာသနန္တရံ+ ယဿာတိ အာသနန္တရိကာ-နေရာ ၂ ခုတို့၏ အကြားဖြစ်သော နေရာတခုရှိသော ထိုင်နေခြင်း၊ [အာသနန္တရိကာ၌ ယအက္ခရာကား ကြိယာဝိသေသန အနက်ဟော နှစ်ဘက်၏ ကဉ္စရိယတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ကေကံ၊ ပေ၊ ကတွာ” ဟု ဖွင့်သည်။]

နိသီဒိတဗ္ဗံ-၏။ ကေကံ-တခုတခုသော၊ အာသနံ-နေရာကို၊ အန္တရံ-အကြားကို၊ ကတွာ- ချ်၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

မာ ဘဏ္ဍနန္တိ အာဒိသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အကတ္တာတိ- ဟူသော၊ ပါဠိသေသံ-ပါဠိအကြောင်းကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ (တုမေ) ဘဏ္ဍနံ - ရှေးအဘို့၌ တိုင်ပင်ခြင်းကို၊ မာ အကတ္တ- မပြုကြကုန်လင့်၊ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ အတ္ထော - ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ အဓမ္မဝါဒီတိ - ကား၊ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္ထကေသု - ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္ထက ရဟန်းတို့တွင်၊ အညတရော- တပါးအပါအဝင် ဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခု- ချ်၊) ပန-ဆက်၊ အယံဘိက္ခု- သည်၊ ဘဂဝတော - ၏၊ အတ္ထကာမော - စီးပွားကို လိုလားသူဟည်း၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတံကား၊ အဿ-ထို ရဟန်း၏၊ အဓိပ္ပာ ယော-အလိုသည်၊ (ဟောတိ)ကိရ- သတတ်၊ (ကိ)၊ ဣမေ ဘိက္ခု- တို့သည်၊ ကောဓာဘိဘူတာ-ကောဓသည် လွမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သတ္ထု - ၏၊ ဝစနံ-စကားတော်ကို၊ န ဂဏ္ဍန္တိ-မနာယုကြကုန်၊ (မလိုက်နာကြကုန်)၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဧတေ-ဤရဟန်းတို့ကို၊ ဩဝဒန္တာ- ဆုံးမတော်မူရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မာကိလမိတ္တ- ပင်ပန်းတော် မမူပါစေလင့်၊ ဣတိ(အယံ) - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဿ-၏၊ အဓိပ္ပာယော ကိရ- သတတ်၊) တသ္မာ - ထိုသို့ အလိုဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (“အာဂမေတု ဘန္တေ”အစရှိသောစကားကို) အာဟ- လျှောက်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပစ္စာပိ-နောက်၌လည်း၊ သညံ-သညာ ကို၊ လဘိတွာ-ချ်၊ ဩရမိဿန္တိ- ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်လတံ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော် မူ၍၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏(အပေါ်၌) အနုကမ္မာယ- လျော်စွာတုန်လှုပ်တတ် သော ကရုဏာတော်ကြောင့်၊ (သနားစောင့်ရှောက်တော် မူလိုသောကြောင့်၊) အတိတဝတ္ထု- အတိတ်ဝတ္ထုကို၊ (လွန်လေပြီးသော အကြောင်းအရာကို) အာ ဟရိတွာ-ဆောင်တော်မူ၍၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထိုအတိတ်ဝတ္ထု၌၊ အနတ္တတောတိ-ကား၊ အတော- ဤ ယောက်ျားမှ၊ အနတ္ထော - စီးပွားမဲ့သည်၊ (အဟော-ဪ... ဖြစ်တော့မှာပါတကား၊ ဤသို့ ပါဠိတော်မှ “အဟော”ကို ယူ၍ အနက်ပေး၊) တေသ္မာ ပုရိသာ-မှ၊ မေ-၏၊ အနတ္ထော-သည်၊ (အဟော- ဪ... ဖြစ်တော့မှာပါတကား၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အထဝါ - ကား၊ အနတ္တတောတိ-ကား၊ အနတ္တဒေါ- စီးပွားမဲ့ကို ပေးမည့်သူသည်၊ (အဟော- ဪ... ဖြစ်တော့မှာပါတကား၊) [အနတ္တဒေါတိဝတ္ထဗ္ဗေ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ အနတ္တတောတိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ အထဝါတိ အာဒိ-ဒီကာ၊ သုဂဒေါမှ သုဂတော ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊] သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါကဋ မေဝ-ထင်ရှားသည်သာ။

ပန-ဆက်၊ ပုထုသဒ္ဓေါတိ အာဒိဂါထာသု-အစရှိသောဂါထာတို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဿ- ထိုရဟန်းအပေါင်း၏၊ ပုထု မဟာ-ကျယ်စွာသော၊

သဒ္ဓေါ-အသံသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(သော-ထိုရဟန်းအပေါင်းသည်၊) ပုထုသဒ္ဓေါ- မည်၏၊ သမဇနောတိ-ကား၊ သမာနော- ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၌ အဇ္ဈာသယအားဖြင့် အချင်းချင်းတူသော၊ ကောသဒိသော - တထပ်တည်း တူမျှသော၊ ဇနော-ရဟန်းအပေါင်းတည်း၊ [သမကို “သမာနော” ဟု ဖွင့်၏၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၌ အဇ္ဈာသယအားဖြင့် တူသည်ကို “သမ” ဟု ဆိုသည်၊ မြန်မာ၌ “အတူတူနှင့် အနုနု” ဟု ပြောကြသော စကားအသုံးအနှုန်းမျိုးတည်း၊] စ-ဆက်၊ သဗ္ဗော-သော၊ ဘဏ္ဍနကာရကော-ခိုက်ရန်ကို ပြုတတ်သော၊ အယံဇနော- ဤ ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ [ဤကား အပိုထည့်အပ်သောပုဒ်တည်း၊] သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်မှ၊ သဒ္ဓနိစ္ဆာရဇောန - အသံကို မြှောက်ဆိုခြင်းအားဖြင့်၊ ပုထုသဒ္ဓေါစေ-ကျယ်သော အသံရှိသည်၎င်း၊ သဒိသောစ-ခိုက်ရန်ဖြစ်ဘို့ရန် အဇ္ဈာသယအားဖြင့် တူသည်၎င်း၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ န ဗာလော ကောစိ မညထာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထို ရဟန်းအပေါင်းတွင်၊ ကောစိ ဧကောပိ-တစုံတယောက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဗာလော-မိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နမညိတ္ထ-မမှတ်ထင်ချေ၊ [ကောစိကို “ဧကောပိ” ဟု ဖွင့်သည်၊] သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ပဏ္ဍိတမာနိနောယေဝ - မိမိ ကိုယ်ကို ပညာရှိ ဟုသာ မှတ်ထင်ကြကုန်၏။

နာညံ ဘိယျော အမညရုံတိ-ကား၊ ကောစိ ဧကောပိ-တစုံတယောက်သည်လည်း၊ အဟံ-သည်၊ ဗာလော-မိုက်၏၊ ဣတိစ-သို့လည်း၊ နမညိတ္ထ-မမှတ်ထင်၊

x x x x x x x x

ပုထုသဒ္ဓေါ ။ ။ မဟာသည် ပုထု၏အဖွင့်တည်း၊ “ များသော အသံရှိသော ရဟန်းအပေါင်း” ဟု ပေး၊ ဋီကာ၌ကား — “ ဝဂ္ဂဘာဝေနဝါ ပုထု နာနာ သဒ္ဓေါ အဿာတိ ပုထုသဒ္ဓေါ” ဟု အဋ္ဌကထာမှ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ ဤအလို ပုထုသဒ္ဓေါ နာနာ အနက်ဟောတည်း၊ ၂ စုက္ခသဖြင့် အသီးအသီးသော အသံရှိသော ရဟန်းအပေါင်း-ဟူလို၊

န ဗာလောကောစိ မညထ။ ။ မညထကို “ မညိတ္ထ ” ဟု ဖွင့်၏၊ “ ကောစိ ” ဟူသော ကတ္တားကိုထောက်၍ “ တကို ချေထားသည် ” ဟု မှတ်ပါ၊ မညိတ္ထကား အာကို ထွ ပြုထား၏။

“ဒုစိန္တိတဿ စိန္တာစ, ဒုဗ္ဘာသိတဿ ဘာသနံ၊ ဒုက္ကမ္ဘဿ ကတဇ္ဇေဝ, ဧတံ ဗာလဿ လက္ခဏံ”-အရ

ခိုက်ရန်ဖြစ်ဘို့ရန် ကြံစည်ခြင်းအားဖြင့် ဒုစိန္တိတကို ကြံစည်ခြင်း, ခိုက်ရန်ဖြစ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့် ဒုဗ္ဘာသိတကို ပြောဆိုခြင်း, ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းကိုပြုခြင်းအားဖြင့် ဒုက္ကမ္ဘကိုပြုခြင်း, ဤသို့လျှင် ဗာလလက္ခဏာသို့ အပြည့်အစုံရောက်နေပါလျက် တယောက်တလေကမူ “ ငါဗာလ ” ဟု မမှတ်ထင်ကြချေ၊ အလုံးကပင် ပဏ္ဍိတမာနိ (ငါပညာရှိ ဟု မှတ်ထင်နေကြသည်) ဟူလို။

ဘိယျောစ-မိမိကိုယ်ကို ဗာလ ဟု မမှတ်ထင်ခြင်းထက်အလွန်လည်း၊ (နမညိတ္ထ-
ဋ္ဌစပ်၊) သံဃသ္မိ-သည်၊ ဘိဇ္ဇမာနေ - ကွဲလွဲသော်၊ အညံပိ - အခြားလည်းဖြစ်
သော၊ ဧကံ-တခုသော၊ (ဣဒံ ကာရဏံ-ဋ္ဌစပ်၊) မယုံကာရဏာ-ငါ၏အကြောင်း
ကြောင့်၊ (ငါ့အတွက်ကြောင့်၊) သံဃော- သည်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ကွဲရ၏၊ ဣတိ ဣဒံ
ကာရဏံ-ဤအကြောင်းကို၊ န မညိတ္ထ-မသိတတ်ချေ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပရိမုဋ္ဌာတိ - ကား၊ ပရိမုဋ္ဌဿတိနော - ထက်ဝန်းကျင် ပျောက်ကင်းသော
သတိ ရှိကြကုန်၏၊ ဝါစာဂေါစရဘာဏိနောတိ (ဧတ္ထ)- ဋ္ဌ၊ ရာကာရဿ-ရာ
အက္ခရာ၏၊ ရဿာဒေသော - ရဿဟူသော အာဒေသကို၊ ကတော- ပြုအပ်ပြီ၊
ဝါစာဂေါစရာ- စကားဟူသော ကျက်စားရာရှိကုန်၏၊ သတိ ပဋ္ဌာနာဒိဂေါစရာ-
သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော ကျက်စားရာရှိကုန်သည်၊ န (ဟောန္တိ)- မဖြစ်ကုန်၊
ဘာဏိနော ကထံ ဘာဏိနောစ-စကားကိုလည်း ပြောလေ့ရှိကြကုန်၏၊ တနည်း၊

x x x x x x + x

နာညံ ဘိယျော အမညရုံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ကောစိ ကောပိ အဟံ ဗာလောတိစ
န မညိတ္ထ” ဟု ရှေ့ဝါကျလာစကားကို သမုစ္စေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့်ယူ၍ ထည့်ထား၏၊ ထိုသို့
ထည့်ခြင်းကား “ဘိယျော” ဟူသော အပါဒါနီ၏ အပါဒါန်ကို ထင်ရှားအောင်ထည့်
ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌— “ ဘိယျောစာတိ အတ္တနော ဗာလဘာဝဿ
အဇာနနတော ဘိယျောစ, ဘဏ္ဍနဿ ဥပရိဖေါဋ္ဌာဝိယ သံဃဘေဒဿ အတ္တနော
ကာရဏဘာဝမိ ဥပဇ္ဇမာနံ န မညိတ္ထ နာညာသိ” ဟု ဖွင့်သည်။

ဆက်ဥပုအံ— ၂ ဘက်ငြင်းခုံခြင်းသည် အနာဖြစ်ခြင်းနှင့်တူ၏၊ ငြင်းခုံရုံသာ မက
ဘဲ သံဃာကွဲပြားခြင်းကား အနာ၏ ဖေါရောင်လာခြင်းနှင့် တူ၏၊ ထိုသို့ ဖေါရောင်
လာသကဲ့သို့ သံဃာကွဲပြားနေပါလျက် “ငါ့အတွက်ကြောင့် သံဃာကွဲပြားရလေခြင်း”
ဟု တယောက်တလေကမျှ မယူဆ-ဟူလို၊ [အမညရုံ၌ မနဓဇတ်+ဒိဝါဒိ ယပစ္စည်းဖြင့်
“မည” ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ဥပုဘတ် + ရလဒ်၌ “အမညရုံ” ဟု ဖြစ်သည်၊
“ကောစိ” ဟု ကတ္တင်းထည့်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဥပုကိုလည်း အာဝိဘတ်မှ ဖေါက်
ပြန်သော ဝစနဝိပလ္လာသ ကြိပါ၊ ယောဇနာ၌ကား— “အာဝိဘတ်ကို ရုံပြုထားသည်”
ဟု မိန့်လေသည်။]

ဝါစာဂေါစရ ဘာဏိနော။ ။ “ဝါစာဂေါစရာ” ဟု ဆိုလိုလျက် ရာ၌ အာကို
ရဿပြု၊ ဘာဏိနောကိုလည်း ကထံထည့်၍ “ ကထံ ဘာဏိနော” ဟု ဖွင့်၏၊ [ကထံ
ဘာဏိနောတိ ဝါစံ ဘာဏိနော၊-ယောဇနာ၊] တနည်း— “ဘာဏိနော-ပြောဆိုလေ့
ရှိကြကုန်၏၊ ကထံ-လျှင်၊ ဘာဏိနော-ကုန်သနည်း” ဟုပေး၊ ဤအလို “ယာဝိစ္ဆန္တိ
မုခါယာမံ” သည် ကထံ ဘာဏိနော၏ အဖြေတည်း။

ဆက်ဥပုအံ— “ဝါစာဂေါစရ” ဟူရာ၌ “ဂေါစရ” ဟူသည် နွားစားကျက်ကဲ့သို့
အများအပြား ဖြစ်ရာဌာနတည်း၊ ထို့ကြောင့် စကားများစွာ ပြောစရာ ရှိသူတို့ကို
“ဝါစာဂေါစရ” ဟု၎င်း၊ ထိုသို့ ပြောစရာရှိသည့်အတိုင်း ပြောနေသူတို့ကို “ဘာဏိ
နော” ဟု၎င်း၊ ထိုသို့ ပြောရာ၌ သတိမသားဘဲ တွေ့ကရစကားတွေ ပြောနေသူတို့ကို
“ပရိမုဋ္ဌာ” ဟု၎င်း မိန့်တော်မူသည်။

ဘာဏီနောစ - စကားကိုလည်း ပြောလေ့ရှိကြကုန်၏။ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ ဘာဏီနော- ကုန်သနည်း၊ ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမန္တိ - ကား၊ [အချို့စာ၌ ဣတိ မပါ။] ယာဝ-လောက်၊ မုခံ-ခံတွင်းကို၊ ဝါ-ပါးစပ်ကို၊ ပသာရေတုံ- ဆန့်တန်းခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆန္တိ-အလိုရှိကြကုန်၏။ တာဝ-ထိုအလိုရှိသလောက်၊ ပသာရေတွာ- ဆန့်တန်း၍၊ (ပါးစပ်ဖြ၍) ဘာဏီနော - ပြောဆိုလေ့ရှိကြကုန်၏။ ဒေကာပိ- တယောက်တလေမျှလည်း၊ သံဃဂါရဝေန - သံဃာကို ရိုသေခြင်းကြောင့်၊ မုခ သင်္ကေတံ-နှုတ်၏တွန့်ခြင်းကို၊ န ကရောတိ-မပြု၊ ဣတိအတ္ထော၊ ယေန နိတာတိ- ကား၊ ယေန ကလဟေန - အကြင် ခိုက်ရန်ပြုခြင်းသည်၊ ဣမံ နိလ္လဇ္ဇဘာဝံ - ဤ အရှက်မရှိကုန်သူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ နိတာ - မိမိတို့ကို ဆောင်အပ်ကုန်ပြီ၊ န တံ ဝိဒူတိ-ကား၊ အယံ-ဤငြင်းခုံခြင်းသည်၊ ဝေ-သို့၊ (သို့ကလောက်)၊ သာဒီနဝေါ- အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်၏။ ဣတိ- သို့၊ တံ-ထိုငြင်းခုံခြင်းကို၊ န ဇာနန္တိ-မသိကြကုန်။

ယေစ တံ ဥပနယန္တိ တိ-ကား၊ (အယံ- ဤသူသည်) မံ-ကို၊ အက္ကောန္တိ - ဆဲရေးဘူးပြီ၊ (အယံ) မံ-ကို၊ အာမိ-ညှဉ်းဆဲ ပုတ်ခတ်ဘူးပြီ၊ ဣတိ အာဒိကံ- ဤသို့ အစရှိသော၊ တံ အာကာရံ - ထို ဒေါသဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဝါ-ရန်ငြိုးဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ယေစ-အကြင်သူတို့သည်ကား၊ ဥပနယန္တိ- ဖွဲ့ကြကုန်၏။ သနန္တနာတိ- ကား၊ ပေါရာဇဏာ-ရှေး၌ဖြစ်သော သဘောတည်း၊ ဝါ- ရှေးဟောင်းထုံးစံတည်း၊ [သနံ နိပါတ်နောင် ဘာအနက်၌ တနပစ္စည်း သက်။] ပရေတိ- ကား၊ ပဏ္ဍိတေ - ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ တဒတာ-ထို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ဘဏ္ဍနကာရကာ- ငြင်းခုံခြင်းကို ပြုတတ်သူတို့သည်၊ ပရေနာမ- ပရေတို့မည်၏။ ဧတ္ထ သံဃမဇ္ဈေ-ဤ သံဃာ့အလယ်၌၊ ကလဟံ-ခိုက်ရန်ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုနေကြကုန်သော၊ တေ-ထို

x x x x x x x x x

ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမံ ။ ။ အာ ရှေးရှိသော ယမုဓာတ်သည် ဒီဃိဘာဝ - ရှည်လျားစွာဖြစ်ခြင်း (ဖြစ်စေခြင်း)အနက်ကို ဟော၏။ “ရှည်လျားစွာ ဖြစ်စေခြင်း” ဟူသည် ပါးစပ်ကို ဆန့်တန်းခြင်း (ဖြဲခြင်း) ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ပသာရေတုံ”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်။ ပါးစပ်ကို ဆန့်တန်းလိုသမျှ ဆန့်တန်း၍ (ဖြဲ၍) ပြောဆိုကြသည်။ သံဃာကို ရိုသေခြင်းကြောင့် တစုံတယောက်မျှ နှုတ်မတွန့်ကြဘဲ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောဆိုကြ သည် - ဟူလို၊ [“တာဝ ပသာရေတွာ ” ဟူသော ပရာနကိုကြည့်၍ မုခါယာမံ၌ အံ ဝိဘတ်သည် ကြိယာပိသေသန အနက်ဟောတည်း။]

ယေနနိတာ နတံဝိဒူ။ ။ တဖက်နှင့်တဖက် ဆဲကြ ဆိုကြ ရိုက်ကြ ပုတ်ကြခြင်းသည် အလွန် ရှက်စရာကောင်း၏။ သို့ပါလျက် မရှက်ကြ၊ ထိုသို့ မရှက်လောက်အောင် ငြင်းခုံ ခြင်းက ပိုဆောင်ထားသည်။ ထို ငြင်းခုံခြင်းကို ဤမျှလောက် သံဃာကွဲပြားအောင် အပြစ်ကြီးသောအလုပ် ဟူ၍လည်း မသိကြကုန်။ [ဝိဒူ၌ “ ဓာတုဝိဒေ , နောင်ယေမူ , အန္တိဉာ , ဝိဒူပြီးရသည် ” ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ဝိဒေဓာတ်နောင် အန္တိဝိဘတ်ကို ဥပြု၊ ထို့ကြောင့် “ဇာနန္တိ”ဟု ဖွင့်သည်။]

ပရေမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (န ဇာနန္ဒိ ဌစပ်၊) မယံ-တို့သည်၊ ယမာမသေ ဥပရမာမ-အချင်းချင်း ရှောင်ရှား၍ ဖဲသွားနေကြကုန်၏၊ သတတံ-အမြဲ၊ သမိတံ-မပြတ်၊ မစ္စုသန္တိကံ- သေမင်းအထံသို့၊ ဂစ္ဆာမ- သွားနေကြရကုန်၏၊ ဣတိ-ဤ အကြောင်းကို၊ န ဇာနန္ဒိ-မသိကြကုန်၊ ယေစ တတ္ထ ဝိဇာနန္ဒိ တိ-ကား၊ တတ္ထ-ထို သံဃာ့အလယ်၌၊ ပဏှိတာ - ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပညာရှိကုန်သော၊ ယေ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မစ္စုသမိပံ - သေမင်း၏အနီးသို့၊ ဂစ္ဆာမ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ကို၊ ဝိဇာနန္ဒိ-နံ၏၊ တတော သမ္ပန္နိ မေဂဂါတိ-ကား၊ ဟိ- သိခြင်း၏အကျိုးကို ဆိုဥားအံ့၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဇာနန္ဒာ - နံသော၊ တေ - ထို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယောနိသော - သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ - နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ-ဖြစ်စေခြင်းကြောင့်၊ မေဂဂါနံ ကလဟာနံ- ခိုက်ရန် တို့၏၊ ဝူပသမာယ-ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ-ကျင့်ကြကုန်၏။

အဋ္ဌန္တိန္ဒာတိ - အဋ္ဌန္တိန္ဒာ အစရှိသော၊ အယံ ဂါထာ - ကို၊ ဗြဟ္မဒတ္တဇ္ဇ- ဗြဟ္မဒတ်မင်း ကို၎င်း၊ ဒိဃာဝုကုမာရဇ္ဇ - ဒိဃာဝုမင်းသား ကို၎င်း၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ- ပြီ၊ တေသံပိ- ထိုမင်း မင်းသားတို့၏ သော်မှလည်း၊ သင်္ဂတိ- ပေါင်းဆုံ သင့်မြတ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်တုံသေး၏၊ ယေသံ ဝေါ - အကြင်သင်တို့၏၊ မာတာပိတုနံ-မိဘတို့၏၊ အဋ္ဌိနိ - အရိုးတို့ကို၊ နေဝ ဆိန္ဒာနိ-ဖြတ်လည်း မဖြတ်အပ်ကုန်၊ ပါဏာ- အသက်တို့ကို၊ န ဟတာ- သတ်လည်း မသတ်အပ်ကုန်၊ ဂဝါဿဓနာနိ-နှား၊ မြင်း၊ ဥစ္စာတို့ကို၊ နဟဋာနိ- ဆောင်လည်း မဆောင်အပ်ကုန်၊ ကဿာ- ကြောင့်၊ (တေသံ) တုမှာကံ-တို့၏၊ (သင်္ဂတိ- ပေါင်းဆုံ သင့်မြတ်ခြင်းသည်၊) န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်သနည်း၊ ဣတိ- ဤကား အနက်။

x x x x x x x x

ယမာမသေ။ ။ “ယမု-ဥပရမေ” ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ မဝိဘတ်ဖြင့် “ယမာမ” ဖြစ်သည် ဟု သိစေလို၍ “ဥပရမာမ” ဟု ဖွင့်သည်၊ သေကား သက္ကတ၌ အာမသေဝိဘတ်ကိုနည်းမှီး၍ အပိုလာထားသောနိပါတ်တည်း၊ ခိုက်ရန်ပြုနေကြသော ၂ ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အချင်းချင်း လုံးထွေး ပုတ်ခတ်၍ နေကြသော်လည်း တရား သဘောအားဖြင့် စဉ်းစားလျှင် ထိုအချိန်၌ “သေခြင်း” ဟူသော မရဏသို့ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း သွားနေကြရသောကြောင့် တဘက်သည် တဘက်မှ (တယောက်သည် တယောက်မှ) ရှောင်သွားနေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “သတတံ၊ ပေ၊ န ဝိဇာနန္ဒိ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

တေသံပိ သင်္ဂတိ။ ။ ဤဝါကျ၌ “တေသံ” ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့ဝါကျ၌ “ယေ- အကြင်မင်းတို့သည်” ဟု ထည့်၍ အနက်ပေးပါ၊ ဝိသည် ဂရဟာဇောတက၊ “တဖက်က ဖြတ်တတ်၊ တဖက်က အဖြတ်ခံရခြင်းအားဖြင့် အဋ္ဌန္တိန္ဒာဖြစ်ကြသော ထိုသူတို့မှာ ပေါင်း ဆုံ သင့်မြတ်နိုင်စရာ မရှိပါချေ၊ သို့ပါလျက် ပေါင်းဆုံသင့်မြတ်နိုင်ကြသေး၏” ဟူလို။

သစေ လဘေထာတိ အာဒိဂါထာ - အစရှိသောဂါထာကို၊ ပဏ္ဍိတသဟာယဿစ- လိမ္မာသော အပေါင်းအဖော်၏၎င်း၊ ဗာလသဟာယဿစ- မိုက်သော အပေါင်းအဖော်၏၎င်း၊ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဒီပနတ္ထံ - ကျေးဇူး , ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တဒ-ပြီ၊ အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနီတိ-ကား၊ ပါကဋ ပရိဿယေစ-ထင်ရှားသော ဘေးရန်တို့ကို၎င်း၊ (ခြင်္သေ့ သစ်ကျားစသော ဘေးရန်တို့ကို၎င်း) ပဋိစ္ဆန္တပရိဿဒယစ- ဖုံးကွယ်အပ်သော ဘေးရန်တို့ကို၎င်း၊ (ရာဂ ဒေါသစသောဘေးရန်တို့ကို၎င်း)၊ အဘိဘဝိတွာ-လွှမ်းမိုး၍၊ တေန-ထို လိမ္မာသော အပေါင်းအဖော်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - တကွ၊ အတ္တမနော - မိမိစိတ်ရှိသည်၊ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်) သတိမာ - သတိရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရေယျ-လှည့်လည် နေထိုင်ရာ၏။

ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိဇိတံ-အောင်နိုင်အပ်ပြီးသော၊ ရဋ္ဌံ-တိုင်းနိုင်ငံကို၊ မဟာဇနကရာဇာစ-မဟာဇနကမင်းသည်၎င်း၊ အရိန္ဒမမဟာရာဇာစ- အရိန္ဒမမင်းမြတ်သည်၎င်း၊ ပဟာယ-စွန့်၍၊ ဧကကာ- တယောက် ထည်းတို့သည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရိယထာ - လှည့်လည် နေထိုင်ဘူးကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ စရေယျ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါတိ-ကား၊ အရညေ-တော၌၊ နာဂေါ- ကြီးမားသော၊ မာတင်္ဂါဝ - ဆင်ပြောင်ကဲ့သို့၊ (စရေယျ)၊ ဟတ္ထိ-ဆင်ကို၊ မာတင်္ဂါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ နာဂေါတိ ဧတံ-နာဂေါဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်၊ မဟန္တာဓိဝစနံ - အကြီးကို ဟောသော သဒ္ဓါတည်း၊ [အခြား နေရာ၌ နာဂသဒ္ဓါသည် ဆင်ကိုဟောသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဆင်ဟောသဒ္ဓါက “မာတင်္ဂ”ဟု ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် နာဂသဒ္ဓါသည် “မဟန္တာဓိဝစနံ” ဖြစ်ရ၏။] ဟိ-ချဲ့၊ မာတုပေါသကော-အမိကို လုပ်ကျွေးသော၊ မာတင်္ဂနာဂေါ- ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ အရညေ-၌၊ ဧကော-တစီးထည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရိယထာ-လှည့်လည်နေထိုင် သကဲ့သို့၎င်း၊ ပါပါနိစ-မကောင်းမှုတို့ကိုလည်း၊ န အကာသိယထာ-မပြုသကဲ့သို့၎င်း၊ ပါလိလေယျကော-ကမည်သော၊ (မာတင်္ဂနာဂေါ-သည်၊ အရညေ ဧကော ဟုတွာ စရိယထာစ-၎င်း၊ ပါပါနိစ န အကာသိယထာစ-၎င်း၊) ဧဝံ-တူ၊ ဧကော-တပါးထည်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရေ-လှည့်လည်နေထိုင်ရာ၏၊ ပါပါနိစ-မကောင်းမှုတို့ကိုလည်း၊ နကယိရာ-ရာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပါလိလေယျက ဝမနကထာ

ပါလိလေယျကေ ဝိဟရတိ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေတိ- ကား၊ ပါလိလေယျကံ-ပါလိလေယျကရွာကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ (ဂေါစရဂါမ် အဖြစ်ဖြင့်မှီ၍)၊ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ-ရက္ခိတတောအုပ်၌၊ ဝိဟရတိ- သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ ဟတ္ထိနာဂေါတိ-ကား၊ မဟာဟတ္ထိ-ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ (အာကိဏ္ဏော ဝိဟရတိ၌စပ်၊) ဟတ္ထိ

ကဋ္ဌဘေဟိတိ-ကား၊ ဟတ္ထိပေါတကေဟိ-ဆင်ပေါက်ကြီးတို့နှင့်၎င်း၊ ဟတ္ထိစ္စာပေဟိတိ- ကား၊ ဒီရူပကေဟိ - နိရည်ရှိသော အမိသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ဒဟရပေါတကေဟိ-ဆင်ပေါက်လေးတို့နှင့်၎င်း၊ (အာကိဏ္ဏောဋ္ဌစပ်၊) ဆိန္ဒုဂါနီတိ-ကား၊ တေဟိ-ထိုဆင်တို့သည်၊ ပုရတော ပုရတော-ရွှေဥရွှေဥ၊ (ရွှေကရွှေက) ဂစ္ဆန္တေဟိ- သွားကုန်လျက်၊ ဆိန္ဒုဂါနီ- ဖြတ်အပ်ကုန်သော အဖျားရှိကုန်သော၊ ခါယိတာဝသေသာနိ- ခဲစားအပ်ပြီးမှ ကြွင်းကုန်သော၊ ခါဏုသဒိသာနိ- အငုတ်နှင့် တူကုန်သော၊ (အငုတ်ကဲ့သို့ ကြမ်းကုန်သော၊) တိဏာနိ-မြက်တို့ကို၊ ခါဒတိ-ခဲစားရ၏၊ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂံတိ-ကား၊ တေန ဟတ္ထိနာဂေန-ထိုဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ဥစ္စဋ္ဌာနတော - မြင့်သော အရပ်မှ၊ ဘဉ္ဇိတွာ ဘဉ္ဇိတွာ-ချိုး၍ ချိုး၍၊ ပါတိတိ-ကျစေအပ်သော၊ (သာခါဘင်္ဂံ-ဋ္ဌစပ်၊) အဿသာခါဘင်္ဂန္တိ- ကား၊ တေဿ-ဤ ဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ သန္တကံ - ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သာခါဘင်္ဂံ - ချိုးအပ်ပြီးသော သစ်ခက်ကို၊ တေ-ထို ဆင်တို့သည်၊ ခါဒန္တိ-နု၏၊ အာဝိလာနီတိ - ကား၊ ပဌမတရံ-ရှေးဥျားစွာ၊ ဩတရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ ပိဝန္တေဟိ - ရေသောက်ကုန်သော၊ တေဟိ - ထို ဆင်တို့သည်၊ အာလုလိတာနိ- မွှေနှောက်အပ်ကုန်သော၊ ကဒ္ဒမောဒကာနိ-ညွှန်ရေတို့ကို၊ ပိဝတိ-သောက်ရ၏၊ ဩဂါဟာတိ-ကား၊ တိတ္ထတော-ရေဆိပ်မှ၊ (ဥတ္တိဏ္ဏဿ ဋ္ဌစပ်)။

နာဂဿ နာဂေနာတိ-ကား၊ ဟတ္ထိနာဂဿ- ဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ (စိတ္တံ-သည်၊) ဗုဒ္ဓနာဂေန-မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်၊ (“စိတ္တေန-စိတ်အားဖြင့်၊ သမေတိ” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဤသာဒန္တဿာတိ- ကား၊ ရထဤသာသဒိသဒန္တဿ- ရထားလှည်းသန်နှင့်တူသော အစွယ် ၂ ချောင်းရှိသော၊ (နာဂဿဋ္ဌစပ်၊) ယဒေကော ရမတိဝနေတိ - ကား၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓ

+ x x x x x x x

ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂံ။ ။ဩ၏ အခေဘာဂအနက်ကို ယူ၍ “ပါတိတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘဉ္ဇိတွာတိ ဘဂ္ဂေါ၊ အခေ+ဘဂ္ဂေါ ဩဘဂ္ဂေါ-အောက်သို့ချိုးချအပ်သောသစ်ခက်၊ ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် “ဩဘဂ္ဂံ” ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် “ဝိစ္စာဘိက္ခညေသု ဒွေ” ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့် “ဩဘဂ္ဂံ ဩဘဂ္ဂံ” ဟု ဝိစ္စာ ၂ ပုဒ်ပြုပြီးမှ သန္တိစပ်။

ဩဂါဟာ။ ။အဝဂါဟန္တိ ဣတ္ထာတိ ဩဂါဟော၊ အဝ+ဂါဟု=ဝိလောဋ္ဌနေ+ဏပစ္စည်း၊ သက်ဝင်မွှေနှောက်၍ ကစားရာဖြစ်သော ရေဆိပ်ကို “ဩဂါဟ” ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် သွာဝိဘတ်ဖြင့် ဩဂါဟာကို “တိတ္ထတော” ဟု ဖွင့်သည်၊ အချို့စာ၌ “ဩဂါဟာတိ တိတ္ထံ ဂတာ” ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ဩဂါဟာ၏ စပ်ဘို့ရာ “ဥတ္တိဏ္ဏဿ” ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ ရေဆိပ်မှတက်သော ဆင်ကြီး၏ ကိုယ်ကို ဆင်မတို့က ဖွတ်တိုက်လျက် သွားကြသည်-ဟုလို၊ ဝိမတ်၌ကား— “ဩဂါဟိန္တိပိ ပါဠော၊ နဟာနပေါက္ခရဏိတိ အတ္ထော” ဟု ရှိ၏၊ “ဩဂါဟိံ - သက်ဝင်မွှေနှောက်၍ ကစားရာ ရေကန်သို့” ဟုပေး၊ ထိုအလိုပါဠိတော်၌ “ဩတိဏ္ဏဿ-သက်ဆင်းသော” ဟု ပါဠိရှိရပေလိမ့်မည်။

နာဂေါဝိယ - ကဲ့သို့၊ အယမ္ဗိ ဟတ္ထိနာဂေါ- သည်လည်း၊ ကော- တစီးထည်း သည်၊ ပဝိဝိတ္တော - အပေါင်းအဖေမု ကင်းဆိတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝနေ- တော၌၊ ရမတိ-မွေ့လျော်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿနာဂဿ - ထို ဆင်ပြောင် ကြီး၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ နာဂေန-ဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်၊(စိတ္တေန) သမေတိ- ၏၊ ကိဘာဝရတိယာ- တယောက်ထည်း၏ အဖြစ်၌ မွေ့လျော်ခြင်း အားဖြင့်၊ ကောသဒိသံ-တထပ်တည်း တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ယုထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာတိ ဣတ္ထ - ၌၊ တေမာသံ - ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တတ္ထ - ထို ရက္ခိတတောအုပ်၌၊ ဝိဟာသိ- ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာ-၏၊ ဣတ္ထာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သုံးလလောက်ကာလဖြင့်၊ (ပတ္ထဋ္ဌာ ၌စပ်၊) ကောသမ္မကေဟိ-ကောသမ္ဗိမြို့၌နေသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဥဗ္ဗာ ဋ္ဌော- ထွက်ကြတော်မူစေအပ်သည်၊ (နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ)၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တေမာသံ- ပတ်လုံး၊ အရညံ - တောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်တော်မူ၍၊ ဝသိ ကိရ- သီတင်းသုံးတော်မူရသတတ်၊ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသောအရပ်၌၊ ကထာ- စကားသည်၊ ပတ္ထဋ္ဌာ- ပြန့်နှံ့သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ [ဥဗ္ဗာဋ္ဌော၌ “ဥ+ ဗာဓ+တပစ္စည်း ဟု ကြံကြ၏၊ ဤကျမ်း၏အကြံကို သံဃာဒိသေသ် ဆဋ္ဌသိက္ခာ ပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ။] အထခေါ ကောသမ္မကာဥပါသကာတိ-ကား၊ အထ-ကြားသိပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဣမံ ကထာသလ္လာပံ-ဤအချင်းချင်းပြောအပ်သောစကားကို၊ သုတွာ-

x x x x x x x x x

ဤသာဒန္တဿ။ ။ ဤ၌ ဤသာကို “ရထဤသာ” ဟု ဖွင့်သော်လည်း မြွေဟူ၍ သံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ “ ဤသာတိ ယုဂနင်္ဂလသန္ဓာရိကာ (ထမ်းပိုးနှင့် ထွန်တုံးကို ကောင်းစွာ ဆောင်ထားတတ်သော) ရက္ခလဋ္ဌိ (သစ်သား ဒုတ်တံ) ” ဟု ဖွင့်၏၊ အဘိဓာန်(၄၄၉)၌လည်း “ဤသာနင်္ဂလ ဒဏ္ဍကော- ထွန်သန်” ဟု ရှိ၏၊ သို့သော် ရထား လှည်းတို့၌ ဤသာလည်း လှည်းဝင်ရိုးနှင့် ဆက်သွယ်၍ လှည်းထမ်းပိုးကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် သဘောတူပင်ဖြစ်၍ ဤနေရာ၌ “ရထဤသာ” ဟု ဖွင့်ဟန် တူသည်၊ “ထိုလှည်းသန်(ထွန်သန်) ၊ ချောင်းကဲ့သို့ ခိုင်မာသော အစွယ် ၊ ချောင်း ရှိသော”ဟုလို။

ပါဠိတော် အနက် ပေးပုံ။ ။ ယံ (ယသ္မိာ)-ကြောင့်၊ ကော-တစီးထည်းသည်၊ (ဟုတွာ) ဝနေ-တော၌၊ ရမတိ-မွေ့လျော်၏၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) နာဂဿ- ကြီး မားသော၊ ဤသာဒန္တဿ-ရထားလှည်းသန်နှင့်တူသော အစွယ် ၊ ချောင်းရှိသော၊ ဟတ္ထိနော-ဆင်ပြောင်၏၊ ဧတံ စိတ္တံ- ဤ စိတ်နေစိတ်ထားသည်၊ နာဂေန - ဘုရား တည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီးနှင့်၊ စိတ္တေန-စိတ်နေ စိတ်ထားအားဖြင့်၊ သမေတိ- ညီညွတ်ပါပေ၏၊ [ဝိမတိ၌ “ နာဂေန ဗုဒ္ဓနာဂဿ ဝိဝေကနိန္ဒစိတ္တေန သမေတိ” ဟု ရှိ၏၊ ထိုအလို “နာဂေန-ဘုရားတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ စိတ္တေန-ဝိဝေက သို့ ညွတ်သော စိတ်တော်နှင့်၊ သမေတိ-၏”ဟု ပါဠိတော်၌၎င်း အဋ္ဌကထာ၌၎င်း ပေးပါ။]

၍၊ ကောသမ္ဘိဝါသိနော - ကောသမ္ဘိမြို့၌ နေကုန်သော၊ ဥပါသကာ - တို့သည်၊
(ဣတိ-သို့၊ မန္တေသုံ- တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ၊) [ဤ ဥပါသကာပုဂ္ဂိုလ် စပ်ပုဒ်သည်
ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် “ဣတိ မန္တေသုံ” ဟု ထည့်၍ပေပါ။]

အဋ္ဌာရသဝတ္ထုကထာ

အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသ-ကုန်သော၊ ဘေဒကရ
ဝတ္ထုနိ-ဘေဒကရဝတ္ထုတို့ကို၊ သံဃဘေဒက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဝတ္ထုယိဿာမ- ဖွင့်ကုန်
အံ့၊ [ဤမှနောက်၌ “အာဒါယန္တိ လဒ္ဓိဂဟဏံ ” ဟု အချို့စာ၌ ရှိသေး၏။
“အာဒါယန္တိ-ကား၊ လဒ္ဓိဂဟဏံ- ယူအပ်သောအယူကို” ဟု ပေး၍ “အာရော
စေဟိ-နှစ်သက်လော” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊] တံ ဥက္ခိတ္တကံ ဘိက္ခု၊ ဩသာရေတွာ
တိ-ကား၊ တံ-ထို ဥက္ခိတ္တကရဟန်းကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ သီမံ-သို့၊ ဂတိံ-၍၊
အာပတ္တိ-ကို၊ ဒေသာပေတွာ- ဒေသနာပြောစေ၍၊ ကမ္မဝါစာယ- ဖြင့်၊ (စူဠဝါ
ကမ္မက္ခန္ဓက၌ လာသော ကမ္မဝါစာဖြင့်၊) ဩသာရေတွာ - သံဃာ့ဘောင်သို့ သွင်း
ပြီး၍၊ (“ယေနပေ၊ ဥပသင်္ကမိ သု” ၌စပ်၊) တာဝဒေဝ ဥပေါသထောတိ-ကား၊
တံ ဒိဝသမေဝ - သံဃာညီညွတ်ရာ၊ ထိုနေ၌သာလျှင်၊ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ - ၌၊
ဝုတ္တနယေနေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင် သာမဂ္ဂိ ဥပေါသထော-
သာမဂ္ဂိဥပုသ်ကို၊ ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏။

အမူလာမူလံ ဂတိံတိ-ကား၊ မူလာ- အခြေအမြစ်မှ၊ မူလံ-အခြေအမြစ်
သို့၊ န ဂတိံ-မလိုက်မူ၍၊ တံ ဝတ္ထု-ထိုဝတ္ထုကို၊ (သံဃာကွဲပြားကြောင်း ဝတ္ထု
ကို၊) အဝိနိစ္ဆိနိတွာ- မဆုံးဖြတ်မူ၍၊ (“သံဃသာမဂ္ဂိံ ကရောတိ” ၌စပ်၊) ဣတိ
အတ္ထော၊ [အမူလာမူလံ ဂတိံဝယ် အမူလာ၌ အကို ဂတိံနှင့် အနက်အားဖြင့်
တွဲရသည်၊ ထို့ကြောင့် “အမူလာ” ကို အယုတ္တသမာသ်ဟု မှတ်ပါ။] အယံ၊ ပေ၊
ဗျူနုပေတာတိ- ကား၊ အတ္ထတော- အနက်အဓိပ္ပာယ်မှ၊ အပဂတာ-ကင်းသော၊
သံဃသာမဂ္ဂိတိ- ဟူသော၊ ဣမံ ဗျူနုမတ္တိပန- ဤ သဒ္ဓါမျှသို့ကား၊ ဥပေတာ-
ကပ်ရောက်သော၊ (“သံဃသာမဂ္ဂိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏” ၌စပ်။)

x x x x x x x x

အတ္ထာပေတာ၊ ဗျူနုပေတာ။ ။ “အတ္ထ” ဟူသည် “သံဃသာမဂ္ဂိ” ဟူသော
သဒ္ဓါနှင့် လိုက်လျောသော တကယ် ညီညွတ်ခြင်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ ထို
အနက်အဓိပ္ပာယ်မှ ကင်းသော သံဃသာမဂ္ဂိကို “အတ္ထာပေတာ” ဟု ဆိုသည်။ “အတ္ထ
တော+အပေတာ အတ္ထာပေတာ” ဟု ပြု၊ ဗျူနု-သံဃသာမဂ္ဂိဟူသော သဒ္ဓါသို့+ဥပေ
တာ-ကပ်ရောက်သော သံဃသာမဂ္ဂိတည်း၊ ဗျူနုပေတာ၊ ဆိုလိုရင်းကား - တကယ်
မညီညွတ်ဘဲ ညီညွတ်၏ဟု စကားအဖြစ်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော သံဃသာမဂ္ဂိ - ဟူလို၊
အနက်အဓိပ္ပာယ်မပါသော ထို သံဃသာမဂ္ဂိများသည် နောက်တနေ့ပြန်၍ မညီမညွတ်
ဖြစ်တတ်ကြပေသည်။

သံဃဿ ကိစ္စေသုတိ- ကား၊ သံဃဿ - သံဃာတော်၏၊ ကရဏီယေသု - ပြုတွယ်ကိစ္စတို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-ဖြစ်ကုန်သော်၎င်း၊ မန္တနာသုတိ- ကား၊ ဝိနယ မန္တနာသု-ဝိနည်းကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းတို့သည်၊ (ဥပ္ပန္နာသု- ဖြစ်ကုန်သော် ၎င်း၊) [ပါဠိတော်၌ “ဇာတာသု” ဟု ထည့်ပါ။] အတ္ထေသု ဇာတေသုတိ - ကား၊ ဝိနယအတ္ထေသု-ဝိနည်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-ကုန်သော်၎င်း၊ ဝိနိစ္ဆယေသုတိ- ကား၊ တေသံယေဝ အတ္တာနံ - ထိုဝိနည်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် တို့ကိုပင်၊ ဝိနိစ္ဆယေသု-ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတို့သည်၊ (ဥပ္ပန္နေသု-ကုန်သော် ၎င်း၊) မဟတ္ထိကောတိ - ကား၊ (ကထံပကာရေ - အဘယ်သို့ အပြားရှိသော၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းဟူသော၊ နရော - လူသည်၊) မဟာ ဥပကာရေ - များသော လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုတတ်ပါသနည်း၊ ပဂ္ဂဟာရဟောတိ-ကား၊ ပဂ္ဂဏိတုံ- ချီမြောက်ခြင်းငှါ၊ ယုတ္တော-သင့်လျော်ပါသနည်း။

အနာနုဝဇ္ဇော ပဌမေန သီလတောတိ-ကား၊ တာဝ-နေခံနောက်ဂုဏ်တို့မှ ရှေးဥားစွာ၊ အာဒိမ္ပိယေဝ-အစဉ်ပင်၊ သီလတော-သီလအားဖြင့်၊ န ဥပဝဇ္ဇော- မကဲ့ရဲ့ထိုက်၊ အဝေက္ခိတာစာရောတိ-ကား၊ အပေက္ခိတာစာရော-ရှုဆင်ခြင်အပ် သော အကျင့်ရှိသည်၊ (အာလောကိတ စသည်တို့၌ သမ္ပဗုဒ္ဓဖြင့် ဆင်ခြင်လေ့ ရှိသည်၊) အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဗုဒ္ဓနကာရီတိ အာဒိနာ - အစရှိ သော၊ နယေန - ဖြင့်၊ ဥပပရိက္ခိတာစာရော - စူးစမ်းဆင်ခြင်အပ်သော အကျင့် ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ဝါဒန္တရ၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ အပ္ပဋိ ခန္ဓာစာရော-မဖိုးကွယ်အပ်သောအကျင့် ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဝိသယာတိ- ကား၊ အဘိဘဝိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ (“ဘာသတိ”၌စပ်၊) အနု ယျုတံ ဘဏန္တိ - ကား၊ အနုညာတံ - ခွင့်ပြုအပ်သောစကားကို၊ အနုပဝတံ- အကြောင်းမှ မကင်းသောစကားကို၊ ဘဏန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ (“အတ္ထံ နဟာ ပေတိ”၌စပ်၊) ဟိ - ချေ၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊ အနုယျုတံ- ခွင့်ပြုအပ်သောစကားကို၊ ဘဏတိ-ပြောဆို၏၊ ဥသုယာယ ဝါ-ဗြူစုခြင်းကြောင့် သော်၎င်း၊ [ဤစကားဖြင့် ဒေါသာဂတိကို ပြသည်၊] အဂတိဝမနဝသေနဝါ- ကြွင်းသော အဂတိသို့လိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်သော်၎င်း၊ ကာရဏာပဝတံ- အကြောင်းမှကင်းသောစကားကို၊ န ဘဏတိ-မပြောဆို၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထံ- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ န ဟာပေတိ- မယုတ်လျော့စေ၊ ပန- ဗျတိရိက်၊ ဥသုယာ

x x x x x x x x

အနုယျုတံ ဘဏံ။ ။ “အနုယျုတံ”၌ အနု ရှေးရှိသောကြောင့် ယုဇာတ်သည် အနုညာတံအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “အနုညာတံ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆန်းကြောင့် ယဒ္ဓဘော်လာ၊ ဝိနည်းတော်အရ ခွင့်ပြုအပ်သောစကားကိုသာ ပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ် သည် ဝိနည်းဆိုင်ရာ အဆုံးအဖြတ်၌ အကျိုးကို မယုတ်လျော့စေ တတ်ပါ - ဟူလို၊ “ယသ္မာ ဟိ”စသည်ကား အကျယ် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း။

ယ-ကြောင့်သော်၎င်း၊ အဂတိဂမနဝသေနဝါ- ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဘဏန္ဒော-
 ပြောသောရဟန်းသည်၊ အတ္ထံ- ကို၊ ဟာပေတိ - ယုတ်လျော့စေ၏၊ ကာရဏံ-
 မှန်သောအကြောင်းကို၊ န ဒေတိ-မပေးနိုင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုရဟန်း
 သည်၊ ပရိသဂတော - ပရိသတ်၌ရောက်သည်၊ (သမာနော)၊ ဆန္ဒတိ စေတ-
 တောင့်တင်းခိုင်မာ၍လည်း နေတတ်၏၊ (ပ)ဝေဓတိစ-တုန်လှုပ်လည်း တုန်လှုပ်
 တတ်၏၊ [အချို့စာ၌ “ ပ ” မပါ။] ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဤဒိသော-
 ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သူသည်၊ န ဟောတိ - မဖြစ်၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ ပဂ္ဂဟာ
 ရဟော-ချီးမြှောက်ခြင်းကိုထိုက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊
 ဒသေတိ-ပြစ်။

ဘိယျော-ထို့ထက် အလွန်၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ- ဆိုဘွယ်ကား၊) ကိဉ္စ- အဘယ်နည်း၊
 (ဘိယျော ဝတ္တဗ္ဗံ- ကား၊) တထေဝ ပဉ္စန္ဒဂါထာ - တထေဝပဉ္စ အစရှိသော
 ဂါထာတည်း၊ တဿာ- ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော- ကို၊ (ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အနု
 ယျုတံ-ခွင့်ပြုအပ်သောစကားကို၊ ဘဏန္ဒော-ပြောဆိုသော ရဟန်းသည်၊ အတ္ထံ-
 အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ န ဟာပေတိ ယထာ-မယုတ်လျော့စေသကဲ့သို့၊ တထေဝ-
 သာလျှင်၊ ပရိသာယ-၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတော-မေးအပ်သည်၊
 သမာနော-သော်၊ န စေဝပဇ္ဇာယတိ-တောင်တောင် ဤဤ၊ ကြံစည်လျက်၊ မှိုင်၍
 လည်း မနေရာ၊ မကံစ - မျက်နှာ မသာယာသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်လည်း၊
 (မျက်နှာပျက်သည်လည်း၊) န ဟောတိ-မဖြစ်ရ၊ ဟိ-မှန်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဇ္ဇာ
 ယတိ-တောင်တောင် ဤဤ၊ ကြံစည်လျက်၊ မှိုင်၍လည်း နေရ၏၊ ယော-သည်၊
 ဝတ္ထံ-ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ သော-သည်၊ မကံ-မျက်နှာ မသာ
 ယာသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ရ၏၊ ယောပန- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်ကား၊ အတ္ထံ-ကိုလည်း၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဝတ္ထံ-ငှါလည်း၊ သက္ကောတိ-၏၊
 သော-သည်၊ န ပဇ္ဇာယတိ၊ မကံ နဟောတိ၊ ကာလာဂတန္တိ- ကား၊ ကထေ
 တဗ္ဗယုတ္တကာလေ - ဖြေဆိုခြင်းနှင့် သင့်လျော်ရာကာလ၌၊ (ဖြေဆိုထိုက် ဖြေဆို

x x x x x x x

ဆက်ဥပုဒ်—အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သူတပါးကိုငြူစုခြင်းဟူသော ဒေါသာဂတိ
 ကြောင့် ဖြစ်စေ၊ ငြူစုခြင်းမှ တပါး အခြား ဂတိကြောင့် ဖြစ်စေ ခွင့်ပြုအပ်သော
 အကြောင်းမှ တပါးသော အကြောင်းကို ပြောဆိုတတ်ကြ၏၊ ထိုသို့ ပြောဆိုသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကျိုးကိုဆုတ်ယုတ်စေရုံသာ မက ပရိသတ်ထည်း၌ သူတပါးက မေးမြန်း
 သောအခါ ဘာကိုမျှ မဖြေဆိုနိုင်ဘဲ၊ ထမ္မ-တကိုယ်လုံးတောင့်တင်း၍လည်း နေတတ်
 ၏၊ ဝေဓ-တုန်တုန်လှုပ်လှုပ်လည်း ဖြစ်တတ်ပါသည်၊ ခွင့်ပြုအပ်သောစကားကို ပြော
 ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ထိုအားလုံးကို မဖြစ်စေတတ်ပါ၊ ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ
 သံသကိစ္စတို့၌ ချီးမြှောက်ထိုက်ပါသည်။

သင့်ရာကာလ၌၊) အာဂတံ - ရောက်လာသော၊ ဗျာကရဏာရဟန္တိ - ကား၊ ပဉ္စဿ-ပြဿနာ၏၊ (ပြဿနာက၊) အတ္ထာနုလောမတာယ - အနက်အဓိပ္ပာယ် အားလျော်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗျာကရဏာနုစ္ဆရိကံ-ဖြေဆိုခြင်းအား လျော်ပတ်သော စကားကို၊ ဝစောတိ - ကား၊ ဝဒန္တော - ပြောဆိုလျက်၊ ဝေရူပံ-သော၊ ဝစနံ-စကားကို၊ ဘုဏန္တော-ပြောဆိုလျက်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“ဝစော-စကားသည်” ဟု ပေးမည်စိုးသောကြောင့် “ဝဒန္တော” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ဝစတိတိ ဝစော” ဟု ပြု။] ရဇ္ဇေတိတိ-ကား၊ တောသေတိ - နှစ်သက်စေနိုင်၏၊ ဝိညူပရိ သန္တိ-ကား၊ ဝိညူနံ- ပညာရှိတို့၏၊ ပရိသံ-ကို၊ (“ရဇ္ဇေတိ” ၌ စပ်။)

အာစေရကမိစ္စ သကေတိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ အာစရိယဝါဒေ- ဆရာ၏ ဝါဒ၌၊ (“ ဝိသာရဒေါ ” ၌ စပ်၊) အလံ ပမေတုန္တိ- ကား၊ ဝိမံသိတုံ- စူးစမ်း ဆင်ခြင်ခြင်းငှါ၊ တံတံကာရဏံ- ထိုထို အကြောင်းကို၊ ပညာယ-ဖြင့်၊ တုလယိတုံ- နှိုင်းချိန်ခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော - စွမ်းနိုင်သည်၎င်း၊ ပဂုဏောတိ - ကား၊ ကတပရိ စယော-ပြုအပ်ပြီးသော အလေ့အကျက်ရှိသည်၎င်း၊ လဒ္ဓါသေဝနော- ရအပ်ပြီး သော အဖန်ဖန် မှီဝဲခြင်းရှိသည်၎င်း၊ ကထေတဝေတိ - ကား၊ ကထေတဗ္ဗေ- ပြောဆိုထိုက်သော အကြောင်းအရာ၌၊ (“ ပဂုဏော ”- ၌ စပ်၊) [“ တဝေ ” ပစ္စည်း၏ကံ အနက်ကိုပြသည်၊] ဝိရဒ္ဓိကောဝိဒေါတိ-ကား၊ ဝိရဒ္ဓဋ္ဌာနကုသလော- ချွတ်ယွင်းရာ ဌာန၌ ကျွမ်းကျင်သည်၎င်း၊ (ချွတ်ယွင်းချက်ကို သိသည်၎င်း၊ ဟောတိ-၏။)

ပစ္စတ္ထိကာ ယေန ဝဇန္တိတိ- အစရှိသော၊ အယံ ဝါထာ-ကို၊ ယာဒိသေ- အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကထေတဗ္ဗေ - ပြောဆိုထိုက်သော စကား၌၊ ပဂုဏော - အဝါးဝစွာ, လေ့လာပြီးသည်၊ (ကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟောတိ)၊ တံ- ထို စကားကို၊ ဒသေတုံ- ငှါ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ- ပြီ၊ ဟိ- ချဲ့၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ် လတံကား၊ ဧတ္ထ-ဤဝါထာ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ ယာဒိသေန-သော၊ ကထိတေန- ပြောဆိုအပ်သော စကားကြောင့်၊ ပစ္စတ္ထိကာစ - ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရန်သူတို့သည်လည်း၊ နိဂ္ဂဟံ-နှိပ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန် ၏၊ မဟာဇနောစ-များစွာသော လူအပေါင်းသည်လည်း၊ သညာပနံ-နားလည် စေအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ သညတ္တိံ-နားလည်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အဝပောဓနံ-ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသို့၊ ဝစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ယဉ္ဇ- အကြင်စကားကိုလည်း၊ ကထေန္တော-ပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သကံ-မိမိဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ အာဒါယံ-ယူအပ်သော အယူဝါဒကို၊ အတ္တနော-၏၊ အာစရိယဝါဒိ- ဆရာ၏ဝါဒကို၊ န ဟာပေတိ-မယုတ်လျော့စေ၊ [“သကံ အာဒါယံ” ကို “အတ္တ နော အာစရိယဝါဒိ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ-အကြင်ဝတ္ထုကြောင့်၊ အဓိကရဏံ-အဓိကရုဏ်းသည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ပြီ၊ တဒနုရူပံ- ထို ဝတ္ထုအား လျော်ပတ်

သော၊ အနုပယာတကရံ-ကပ်၍ နှိပ်စက်ခြင်းကို မပြုတတ်သော၊ ပဉ္စ-ကို၊ ဗျာကရ မာနော-ဖြေဆိုလသော်၊ တာဒိသေ-သော၊ ကထေတဗ္ဗေ-၌၊ ပဂုဏော ဟောတိ၊ ဣတိ (အတ္ထော)။

ဒုတေယျ ကမ္မေသု အလန္တိ- ကား၊ အဋ္ဌဟိ- ကုန်သော၊ ဒုတင်္ဂေဟိ- တမန် သည်၏ အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္တာဂတတ္တာ-ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သံဃဿ- ၏၊ ဒုတေယျကမ္မေသု-တမန်သည်၏ အလုပ်တို့၌၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်၏၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ဥဂ္ဂဏှာတိ - သင်ယူတတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သမုဂ္ဂဟော- မည်၏၊ [“သံ+ဥဂ္ဂဟော” ဟု ခွဲ၊ သံကို “သုဠ” ဟု ဖွင့်သည်။] ဣဒံ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ယထာနာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ အာဟုနံ- ပေးလှူအပ်သောဆွမ်းကို၊ အာဟုတိပိဏ္ဍိ - ပေးလှူအပ်သောဆွမ်းကို၊ သမုဂ္ဂဏှန္တိ (ယထာ)-ကောင်းစွာ ခံယူကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပီတိသောမနဿ ဇာတေနော-ဖြစ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြော်ခြင်း ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ စေတ သာ - စိတ်ဖြင့်၊ သံဃဿ- ၏၊ ကိစ္စေသု - ကိစ္စတို့၌၊ ဝါ- တို့ကို၊ သမုဂ္ဂဟော- ကောင်းစွာ ခံယူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သံဃဿ-၏၊ ကိစ္စေသု-တို့တွင်၊ တဿ တဿ ကိစ္စဿ - ထိုထို ကိစ္စကို၊ ပဋိဂ္ဂါဟဒကာ - ခံယူတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [လှူလာသောဆွမ်းကို ဝမ်းမြော်ဝမ်းသာ ခံယူသကဲ့သို့၊ သံဃာ၏ ကိစ္စကို ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူတတ်သည်။] ကရံ ဝစောတိ-ကား၊ ဝစနံ-ကို၊ ကရော န္ဓော - လိုက်နာရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ န တေန မညတိတိ-ကား၊ တေန ဝစနကရ ဏေန- ထိုသို့ စကားကို လိုက်နာရခြင်းကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ ကရောမိ- ပြုရ၏၊ သံဃာဘာရံ-သံဃာ့တာဝန်ကို၊ နိတ္ထရာမိ-ထုတ်ဆောင်ရ၏၊ ဣတိ- သို့၊ မာနာတိ မာနံ-မာန၊ အတိမာနကို၊ (မာန၊ လွန်ကဲသောမာနကို) န ဇပေတိ-မဖြစ်စေ။

အာပဇ္ဇတိ ယာဝတကေသု ဝတ္ထုသုတိ- ကား၊ အာပတ္တိံ - သို့၊ အာပဇ္ဇ မာနော-ရောက်လသော်၊ (ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ယတ္ထကေသု-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု-တို့ကြောင့်၊ (မေထုန်မှီခဲခြင်းစသော ဝတ္ထု တို့ကြောင့်၊) အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ အာပတ္တိယာ ဟောတိ ယထာစ ဝုဠတိတိ- ကား၊ တဿာစ အာပတ္တိယာ-ထိုအာပတ်မှလည်း၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (လူဝတ်လဲခြင်း၊ ပရိဝါသ ဆောက်တည်ခြင်း၊ ဒေသနာပြောခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဝုဠာနံ-ထမြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ [“ဝုဠ

x x x x x x x x x

အဋ္ဌဟိ ဒုတင်္ဂေဟိ။ ။ အဋ္ဌဟိ ဒုတင်္ဂေဟိတိ-သောတာစ ဟောတိ၊ သာဝေတာ စ၊ ဥဂ္ဂဟေတာစ၊ ဓမ္မရေကာစ၊ ဝိညာတာစ၊ ဝိညာပေတာစ၊ ကုသလောစ သဟိတာ သဟိတဿ၊ နောစ ကလဟကာရကောတိ (နှုတ်မှာစကားကို ကောင်းစွာနားထောင် တတ်၊ သူတပါးကိုလည်း ပြောတတ်၊ သင်ယူတတ်၊ မှတ်သားတတ်၊ ကိုယ်တိုင်လည်း သိတတ်၊ သူတပါးကိုလည်း သိစေတတ်၊ ပြေပြစ်မပြေပြစ်၌ ကျွမ်းကျင်၊ ရန်မဖြစ်တတ်)။ ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ဒုတင်္ဂေဟိ။- ဒီကာ။

တိ”ကို “ဝုဋ္ဌာနံ” ဟု ဖွင့်သည်။ အချို့စာအုပ်၌ အာပတ္တိယာ မပါဘဲ “ဟောတိ ယထာစ ဝုဋ္ဌတိ” ဟု ရှိ၏။ ပါဠိတော်ရင်း၌ အာပတ္တိယာ ပါသောကြောင့် ပါမှ ကောင်းသည်။] ဧတေ ဝိဘင်္ဂါတိ - ကား၊ ယေသု ဝတ္ထုသု - အကြင် ဝတ္ထုတို့ ကြောင့်၊ အာပတ္တိ- အာပတ်သို့ရောက်၏။ ယထာစ-အကြင် အခြင်းအရာအား ဖြင့်လည်း၊ ဝုဋ္ဌာနံ-အာပတ်မှထမြောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဣမေသံ အတ္ထာနံ- ဤအနက်တို့ကို၊ (အာပတ်သင့်ခြင်း၏အကြောင်း၊ အာပတ်မှ ထမြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့ကို၊) ဇောတကာ - ထွန်းပြတတ်ကုန်သော၊ (ထိုအနက်ကို ပြတတ် ကုန်သော၊) ဧတေ ဝိဘင်္ဂါ-ဤဝိဘင်းတို့သည်၊ (“သွာဂတာ” ၌စပ်၊) ဥဘယ သာတိ-ကား၊ ဥဘယေ-နှစ်ပါးစုံကုန်သော၊ (ဧတေ ဝိဘင်္ဂါ-တို့သည်၊) အဿ- ထိုရဟန်း၏ (နှုတ်၌)၊ (သံဃာ့အလယ်ဝယ် ချီးမြှောက်ထိုက်သော ရဟန်း၏ နှုတ်၌၊) သွာဂတာတိ - ကား၊ သုဋ္ဌု- ကောင်းစွာ၊ အာဂတာ - လာကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနပဒဿ ကောဝိဒေါတိ - ကား၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန ကာရဏကုသလော - အာပတ်မှ ထမြောက်ခြင်း၏အကြောင်း၌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ (ဟောတိ)၊ [“ပဒ” ကို “ကာရဏ” ဟု ဖွင့်သည်။]

ယာနိ စာစရန္တိ - ကား၊ ယာနိစ ဘဏ္ဍန ကရဏာဒိနိ - အကြင် ငြင်းခုံမှုကို ပြုခြင်းအစရှိသော အမှုတို့ကိုလည်း၊ အာစရန္တော-ပြုကျင့်လသော်၊ (ပြုကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) တဇ္ဇနိယကမ္မာဒိဝသေန - တဇ္ဇနိယကံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ နိဿာရဏံ-သံဃာ့ဘောင်မှ ထွက်သွားစေအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ (နှင်ထုတ် ခံရခြင်းသို့၊) ဝတ္ထတိ-ရောက်၏။ [“ ကာရဏာဒိနိ ” ဟု အချို့ စာအုပ်တို့၌ရှိ၏။ ဘဏ္ဍနနှင့်တွဲရာ၌ “ကာရဏာဒိနိ” ရှိမှ ကောင်းသည်။] သြသာရဏံ တံ ဝုသိတဿ ဇန္တုနောတိ-ကား၊ တံ ဝတ္ထံ-ထိုကျင့်ဝတ်ကို၊ ဝုသိတဿ-ကျင့်သုံးသော၊ ဇန္တု နော - သတ္တကို၊ (ရဟန်းကို)၊ ယာ သြသာရဏာ - အကြင် သံဃာ့ဘောင်သို့ သွင်းခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏။ တေမိ-ဤနှစ်မျိုးသော နိဿာရဏ၊ သြသာ ရဏကံကိုလည်း၊ (ဝိဘင်္ဂ ကောဝိဒေါ-ဝိနည်း၌ ကျွမ်းကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဇာနာတိ-၏။ သမ္ပတ္တ-အလုံးစုံသောဝါကျတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်း သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊..... ကောသမ္မကက္ခန္ဓက ဝတ္ထနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

**သမန္တပါသာဒိကာယ-သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ-၌၊
မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ-မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်၏အဖွင့်
အဋ္ဌကထာသည်၊ သမတ္တာ-ပြီးပြီ။**

ဘာသာဋီကာနိဂုံး

သိဇ္ဈိတ္တ ဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ၊
မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ၊ ဝါစနာမဂ္ဂ ဝဏ္ဏနာ။

မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယ - မဟာဝါခေါ၊ ဝိနည်းတော်၏၊ ဟောဖေပြုကြိယာ၊ အနက်ပြုသည့်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ကျမ်းရွှေစာ၏။ ဝါစနာမဂ္ဂဝဏ္ဏနာ- အစဉ်အလာ၊ ပိုချကာဖြင့်၊ သေချာစံနစ်၊ ဖွင့်ရိုးဖြစ်သော၊ ဒေသဘာသာယ-တိုင်းရင်းမြန်မာ၊ အဓိဘာသာဖြင့်၊ သင်္ခတာ - တသန့် တသန့် , အကန့် ကန့်လျက် , ခုံခုံစီရရီ , တည်ကြည်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သော၊ ဘာသာဋီကာ-ဘာသာဋီကာ၊ အမည်သာသည့်၊ မှီရာသိပ်သည်း , နိဿယည်းသည်လည်း၊ သိဇ္ဈိတ္တ ဘော - ထောင့်သုံးရာဝယ် , ခုနစ်ခုကြွယ်သည့်၊ နှစ်ဆယ်နှစ်တွင်း၊ ကျွတ်သီတင်း၏၊ လမင်းပေါ်ထွက်၊ ဆန်း ၃ ရက်၌၊ နှစ်သက်ဘွယ်ရာ၊ ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ တကား။

ဤကျမ်းစာကို ပိုချ၍ မပြီးစီးမီ ၄ ရက်လေခံက အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာနှင့် မူလဋီကာလည်း ပိုချ၍ ပြီးစီးခဲ့ပါပြီ။ ဤ ကျမ်းကြီး ၃ ကျမ်းကို နေ့စဉ်မှန်မှန် ဇွဲသန်သန်ဖြင့် စိတ်မာန်မကျအောင် ကြိုးစားရသော ဝီရိယမှာ အခြေခံ ဉာဏ် အမြော်အမြင် မပါလျှင် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အပြီးရောက်အောင် ထေခံကူမည် မဟုတ်ပါ။ အမြော်အမြင်မှာလည်း သာသနာတော်တသက် နောက်ထပ် မပေါ် ထွက်သမျှ အမှီပြုရစ်ကြဘို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်

ယဒိ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇေထ , ဣတောပိ သုခသမ္မတာ၊
တဿောကာသံ ပဒါနာယ , အယံ အန္တရဓာယတံ။

ဣတောပိ - အများမှီးလောက်၊ ခရီးရောက်၍ , ပြီးမြောက်ခဲ့ရာ, ဤ ဘာသာ ဋီကာထက်လည်း၊ သုခသမ္မတာ- ကြည့်ရှုပိုချ, လွယ်ကူလှသဖြင့်, အားရဘွယ် တောင်း, အကောင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ အညာ-ဝိနည်းမဟာဝါ, ဋ္ဌကထာ၏, မှီရာကျစ်လစ်, ဋီကာသစ်တမျိုးသည်။ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေထ - ပညာလိုလား, နောက် နောက်သားတို့, ကြိုးစားရစ်သော်, အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာအံ့၊ တဿာ-ထိုသို့ ဖြစ်ရစ်, ဋီကာသစ်၏၊ ဩကာသံ ပဒါနာယ-ထွန်းတောက်တင့်ရေး, အခွင့်ပေး ခြင်းငှါ၊ အယံ-လပေါင်းများမြေခံ, လွန်အားဆောက်မှ, ထွန်းတောက်ထွက်လာ, ဤဋီကာသည်။ အန္တရဓာယတံ - ရိုးရာမတဲ , တိုးကာင့်၍ , ကပ်ဖဲမနေ , ကွယ် ပျောက်ရစ်ပါစေ သတည်း။

အကျိုးရှိမှ ကျေးဇူးသိ ။ ။ လောက၌ မိဘ ဆရာနှင့် မိတ်ကောင်း ဆွေ ကောင်းတို့သည် သားသမီးနှင့် တပည့် မိတ်ဆွေတို့ကို ကောင်းစားစေလို ကြီးပွား စေလိုသော ဆန္ဒရှိကြသည်အားလျော်စွာ မိမိတို့ တတ်နိုင်သမျှ ကျေးဇူးပြုကြပေ သည်။ ထိုသို့ ကျေးဇူးပြုပေးကြသော်လည်း ထိုကျေးဇူးကို သူတို့ညံ့သည့်အတွက်

မခံစားရသော သားသွီး တပည့် မိတ်ဆွေများသည် ထို မိဘ ဆရာ မိတ်ကောင်း များ၏ကျေးဇူးကို မသိကြ၊ ကျေးဇူးရှင် ဟု သဘောမထားနိုင်ကြ။ မိမိကား ဆရာ သွားတို့၏ကျေးဇူးတော်ကို အပြည့်အစုံခံစားရသဖြင့် ကျေးဇူးကြီးမားကြောင်းကို သိရပေသည်။ ထို ကျေးဇူးတော်များကို ပြန်၍ ဆပ်ဘိုရန်မှာ ဆရာတော်များ၏ အနှစ်သက်ဆုံးဖြစ်သော စာပေပို့ချ ကျမ်းစာ ရေးသားခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။

သမ္ဗုဒ္ဓဇယာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ဗုဂ္ဂဟိတော၊
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညုတံ။

ယေသံထေရာနံ- အထက်ဝေဟင်၊ နေ အသွင်သို့၊ မြေပြင်ထင်ရှား၊ အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်။ သမ္ဗုဂ္ဂဟိတော - အထူးစောင့်ရှောက် ၊ ချီးမြှောက် အပ်သော၊ အဟံ - ငါသည်။ သိက္ခိတော - ရေးနည်း သားနည်း ၊ ပို့ချနည်း၌၊ သိပ်သည်းသေသပ်၊ သင်ယူအပ်သောအတတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဂန္ထကာရေပိ-ခုခေတ် နောင်သား၊ အကျိုးများဘို့ ၊ ရေးသား ကြီးကုတ်၊ ကျမ်းပြုခြင်း အလုပ်၌လည်း၊ ပကတညုတံ-သဘောသက်၊ ရှေးထုံးစံကို၊ အမှန်သိမြင်၊ ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ် သို့၊ ပတ္တော+အမိ- ခေတ်ခါ အလျောက် ၊ လေးစားလောက်အောင် ၊ မဖောက် မသွေ၊ ရောက်ရပေ၏။ တေသံ ထေရာနံ - ကျေးဇူးတော်ရှင် ၊ ဂုဏ်အင်ကြီးမား ၊ ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား။ သမ္ဗုဒ္ဓဇယာမိ - ကျမ်းစာရေးသား ၊ ကောင်းမှု များဖြင့် ၊ လေးစားကော်ရော်၊ ပူဇော်ပါသတည်း။

စတုစွက္ကံ ဝတ္ထိယာန၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊
ယာနာယ အမတံ ပါရံ၊ ကဿံ ပုရိသကာရိယံ။

စတုစွက္ကံ-သမ္ဗုတ္တိစက်၊ ၄ ချက်စုပေါင်း၊ စက်ခေါင်း ၄ ခုလည်း ပါရှိထသော၊ ဗလ ပရိဂ္ဂဟံ-ရန်ပေါင်း ခွင်းဖြူ၊ ငါးဥးဗိုလ်တို့ ၊ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ် ၊ အုပ်ချုပ် အပ်ထသော၊ ယာနံ - အသွားလျင်လျင် ၊ အများတင်လည်း ၊ အားအင်ခိုင်ဖြိုး ၊ မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို၊ ဝတ္ထိယာန-မတိမ်းမစောင်း ၊ လည်စေ ကြောင်းဖြင့် ၊ ကောင်းစွာအစဉ် ၊ မောင်းကာနှင်၍၊ အမတံ ပါရံ-ဤဘက်မှာနေ ၊ အားလုံးသေလျက် ၊ ဟိုပြေရောက်မှ ၊ ဘေးကင်းရမည့် ၊ အမတခေါ် ၊ နေပြည်တော် သို့၊ ယာနာယ-ကိလေသာဟူ ၊ ရန်သူပစ်ဖောက် ၊ ဗုံး အမြောက်တို့ ၊ မကြောက် မနား ၊ အရောက်သွားခြင်းငှါ၊ ပုရိသကာရိယံ - ယောက်ျားမှန်က ၊ ပြုရဲရမည့် ၊ ကမ္ဘာ့လက်ရိုး ၊ လုလွမ်းကို၊ ကဿံ- ငါးဥး ဗိုလ်ချုပ် ၊ အဖေ လုပ်၍ ၊ မဆုတ် ရစေ....ပြုလုပ်ရပေအံ့ သတည်း။

၁၃၂၇-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလ၊
ပဌမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ (၁၀၀၀)။

နယူးဘားမား ဝိဇ္ဇာပုံနှိပ်တိုက်၊
မှတ်ပုံတင်နံပါတ်(၀၀၄၇)၊ မဟာဂန္ဓာရုံ-စရပ်ဝင်း၊
အမရပူရမြို့။

ပုံနှိပ်, ထုတ်ဝေသူ (မောင်ကျော်)
မှတ်ပုံတင်နံပါတ် (၀၀၃၂)။
အမှတ် (၅၀၃), ၇၂-လမ်း, မန္တလေး။

